SŁOWNIK
POLSKICH TEOLOGÓW KATOLICKICH 1981-1993

pod redakcją Ks. Józefa Mandziuka

az8

Akademia Teologii Katolickiej

Warszawa 1995

LEXICON THEOLOGORUM CATHOLICORUM POLONIAE

Vol.8 az

Cura et directione
Iosephi Mandziuk editum

ACADEMIA THEOLOGIAE CATHOLICAE
Varsaviae 1995

Projekt okładki:
Stanisław Stosiek

© Copyright by Wydawnictwa
Akademii Teologii Katolickiej, Warszawa 1995

*Wydanie publikacji dofinansowane
przez Komitet Badań Naukowych*

*Za zgodą Kurii Metropolitalnej Warszawskiej
dnia 20 grudnia 1995 r., nr 4962/NK/95*

ISBN 83 – 7072 – 057 – 9

Skład tekstu: Wydawnictwa Akademii Teologii Katolickiej
01-815 Warszawa, ul. Dewajtis 5
tel./fax 39-89-85
Druk: „Adam"
Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna i Reklamowo-Handlowa
ul. Rolna 191, 02-729 Warszawa

ZESPÓŁ AUTORÓW

Ks. Dr MARIAN ALEKSANDROWICZ, Seminarium Duchowne w Gnieźnie
Ks. Dr TADEUSZ BACH, Seminarium Duchowne w Gdańsku
Mgr EDWARD BALAWAJDER, Filia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Stalowej Woli
O. PIUS BEŁCH OP, Borek Stary
Ks. Dr HENRYK BORCZ, Seminarium Duchowne w Przemyślu
Ks. Dr STEFAN CICHY, Seminarium Duchowne w Katowicach
O. Prof. Dr hab. JERZY M. CYGAN, Instytut WF i Sportu w Białej Podlaskiej
Mgr JAN DĄBROWSKI, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu
Ks. Dr ANTONI DREJA, Seminarium Duchowne w Katowicach
Ks. Prof. Dr hab. MARIAN FĄKA, Akademia Teologii Katolickiej
Ks. Dr WOJCIECH ZBIGNIEW FRĄTCZAK, Seminarium Duchowne we Włocławku
Mgr MICHAŁ GAJOWNIK, Akademia Teologii Katolickiej
Ks. Mgr WALDEMAR GAŁĄZKA, Sąd Duchowny w Sandomierzu
Ks. Prof. Dr hab. JAN GLIŚCIŃSKI SDB, Akademia Teologii Katolickiej
Ks. Mgr TADEUSZ GÓRSKI MIC, Archiwum Marianów w Warszawie
Ks. Prof. Dr hab. LUDWIK GRZEBIEŃ SJ, Papieska Akademia Teologiczna
Ks. Prof. Dr hab. MICHAŁ GRZYBOWSKI, Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna w Łowiczu
Ks. Mgr ROBERT GUZ, Sąd Duchowny w Lublinie
Dr STANISŁAW JANACZEK, Kraków
O. Dr hab. MARIAN KANIOR OSB, Biblioteka Opactwa OO. Benedyktynów w Tyńcu
Ks. Dr JERZY KOPEREK CP, Akademia Teologii Katolickiej
Ks. Dr ANDRZEJ KOPICZKO, Seminarium Duchowne w Olsztynie
Ks. Dr ADAM KOŃCZAK, Seminarium Duchowne w Sandomierzu
Ks. Dr TADEUSZ KRAHEL, Seminarium Duchowne w Białymstoku
Ks. Dr CZESŁAW KRAKOWIAK, Katolicki Uniwersytet Lubelski
Ks. Prof. Dr hab. BOLESŁAW KUMOR, Katolicki Uniwersytet Lubelski
Mgr PIOTR LATAWIEC, Akademia Teologii Katolickiej
Ks. Dr KONRAD LUTYŃSKI, Papieski Wydział Teologiczny w Poznaniu
Ks. Prof. Dr hab. JÓZEF MANDZIUK, Akademia Teologii Katolickiej
O. Dr JOACHIM MAZUREK OFM, Woźniki
Ks. Dr BOLESŁAW MICEWSKI CR, Kraków
Ks. Prof. Dr hab. HENRYK MISZTAL, Katolicki Uniwersytet Lubelski
Ks. Mgr WŁODZIMIERZ MLECZKO COr, Klerykat XX. Filipinów w Tarnowie
Ks. Dr HENRYK MROSS, Seminarium Duchowne w Pelplinie
O. Doc. Dr hab. WIESŁAW FRANCISZEK MURAWIEC OFMBern, Papieska Akademia Teologiczna
Ks. Prof. Dr hab. ROMAN MURAWSKI SDB, Akademia Teologii Katolickiej
Ks. Dr hab. JERZY MYSZOR, Akademia Teologii Katolickiej
Dr ZBIGNIEW NARECKI, Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
Ks. Dr EDWARD NAWROT, Poznań
Ks. Dr EDWARD NOCUŃ CSSR, Seminarium Duchowne w Tuchowie
Ks. Dr ANASTAZY NADOLNY, Seminarium Duchowne w Pelplinie
Ks. Dr hab. ROMUALD NIPARKO, Papieski Wydział Teologiczny w Poznaniu
Ks. Dr ADAM NOWAK, Seminarium Duchowne w Tarnowie
Ks. Dr LECH NOWAK, Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu
Ks. Prof. Dr hab. DANIEL OLSZEWSKI, Seminarium Duchowne w Kielcach
O. Prof. Dr hab. BRONISŁAW PANEK OCarm, Akademia Teologii Katolickiej
Ks. Dr STANISŁAW PAŹDZIOR, Sąd Duchowny w Lublinie
Ks. Doc. Dr hab. STANISŁAW PIECH, Papieska Akademia Teologiczna
Ks. Dr EDWARD POHORECKI, Instytut Wyższej Kultury Religijnej w Lublinie

Ks. Doc. Dr hab. BOGDAN PONIŻY, Papieski Wydział Teologiczny w Poznaniu
Ks. Dr JAN PRACZ, Katolicki Uniwersytet Lubelski
Ks. Dr STANISŁAW ROSPOND CM, Instytut Teologiczny XX. Misjonarzy w Krakowie
Ks. Dr GRZEGORZ RYŚ, Papieska Akademia Teologiczna
Ks. Dr STEFAN SCHUDY, Papieski Wydział Teologiczny w Poznaniu
Ks. Prof. Dr hab. HENRYK SKOROWSKI SDB, Akademia Teologii Katolickiej
Ks. Dr ANTONI SKWARA, Seminarium Duchowne w Sandomierzu
Ks. Prof. Dr hab. REMIGIUSZ SOBAŃSKI, Akademia Teologii Katolickiej
O. Mgr JAN ANDRZEJ SPIEŻ, Archiwum Dominikanów w Krakowie
Ks. Mgr MAREK STASIOWSKI, Samoklęski k/Jasła
Ks. Dr EUGENIUSZ STENCEL, Seminarium Duchowne w Pelplinie
Ks. Dr ZDZISŁAW SEPULAK, Katolicki Uniwersytet Lubelski
Ks. Dr ADAM SZAL, Seminarium Duchowne w Przemyślu
Ks. Dr JÓZEF SZCZYPA, Katolicki Uniwersytet Lubelski
Ks. Doc. Dr hab. JAN SZPET, Papieski Wydział Teologiczny w Poznaniu
O. Dr ANZELM SZTEINKE OFMRef, Warszawa
DOROTA SZUMILAS, Biblioteka Akademii Teologii Katolickiej
Ks. Dr TADEUSZ ŚLIWA, Seminarium Duchowne w Przemyślu
Ks. Prof. Dr hab. STANISŁAW URBAŃSKI, Akademia Teologii Katolickiej
Ks. Prof. Dr hab. TADEUSZ WALACHOWICZ, Papieski Wydział Teologiczny w Poznaniu
Ks. Dr hab. EDWARD WALEWANDER, Katolicki Uniwersytet Lubelski
Ks. Dr hab. JÓZEF WARZESZAK, Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie
O. Dr JAN CYPRIAN WICHROWICZ, Seminarium Duchowne Dominikanów w Krakowie
Mgr GRAŻYNA WILCZYŃSKA, Ruch Światło-Życie Lublin
Ks. Dr hab. STANISŁAW WILK SDB, Katolicki Uniwersytet Lubelski
Ks. Prof. Dr hab. MARIAN WOLNIEWICZ, Papieski Wydział Teologiczny w Poznaniu
Ks. Mgr ZBIGNIEW ZALEWSKI, Kędzierzyn-Koźle
O. Prof. Dr hab. JANUSZ ZBUDNIEWEK, Akademia Teologii Katolickiej
Bp Dr MARIAN ZIMAŁEK, Sandomierz

SKRÓTY

CZASOPISM, WYDAWNICTW CIĄGŁYCH I SERYJNYCH ORAZ CZĘŚCIEJ CYTOWANYCH OPRACOWAŃ

I	— Cyfra oznacza bibliografię podmiotową (twórczość teologów)
II	— Cyfra oznacza bibliografię przedmiotową
Acta Ord. Fr. Min.	— Acta Ordinis Fratrum Minorum
Anal. Cart.	— Analecta Cartusiana
Anal. Ord. Carm.	— Analecta Ordinis Carmelitarum
Anal. OFM Cap.	— Analecta Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum
Apost. Chor.	— Apostolstwo Chorych
Arch. Franc. Hist.	— Archiwum Franciscanum Historicum
Arch. Liter.	— Archiwum Literackie
Ave	— Ave. Pismo Diecezji Radomskiej
Balc. Posn.	— Balcanica Posnaniensia
Bibl. Zeitschr.	— Biblische Zeitschrift
Biul. Apost.	— Biuletyn Apostolski
Biul. Duszp. Sł. Litur.	— Biuletyn Duszpasterski Służby Liturgicznej
Biul. Dz. Duszp. Nacz. ZHP	— Biuletyn Działu Duszpasterstwa Naczelnictwa Związku Harcerstwa Polskiego
Biul. Ekum.	— Biuletyn Ekumeniczny
Biul. Inf. ATK	— Biuletyn Informacyjny Akademii Teologii Katolickiej
Biul. Inf. KUL	— Biuletyn Informacyjny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
Biul. Inf. Pol. Prow. Dom.	— Biuletyn Informacyjny Polskiej Prowincji Dominikanów
Biul. Inf. POS	— Biuletyn Informacyjny. Postulatorski Ośrodek Studiów. Rzym.
Biul. Mies. Zw. Mis. Duch. w Polsce	— Biuletyn Miesięczny Związku Duchowieństwa w Polsce
Biul. Mis.	— Biuletyn Misyjny
Biul. PAT	— Biuletyn Papieskiej Akademii Teologicznej
Biul. PFT Wrocł.	— Biuletyn Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu
Biul. Stow. Kanon. Pol.	— Biuletyn Stowarzyszenia Kanonistów Polskich
Biul. Syn. Archid. Wrocł.	— Biuletyn Synodu Archidiecezji Wrocławskiej
Biul. Zrzesz. Kasz.-Pom.	— Biuletyn Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego
Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.	— Biuletyn Związku Caritas Diecezji Tarnowskiej
Biuro Pras. Sekr. EP	— Biuro Prasowe Sekretariatu Episkopatu Polski
Bull. d'Inf. ATC	— Bulletin d'Information de l'Académie de la Théologie Catholique
Chron. Prov. Assumpt.	— The Chronicale Province of the Assumption BMV. Pulaski, Wis.
Chrześc. a Współcz.	— Chrześcijanin a Współczesność
Chrześc. w Świecie	— Chrześcijanin w Świecie
Collect. Franc.	— Collectanea Franciscana
Coll. Pol.	— Collegium Polonorum. Rzym.
Comment. Ord. F. M. Conv.	— Commentarium Ordinis Fratrum Minorum Conventualium
Cześć Marii	— Cześć Marii. Miesięcznik Sodalicji Mariańskich
Częst. Wiad. Diec.	— Częstochowskie Wiadomości Diecezjalne
Dict. de spirit.	— Dictionnaire de spiritualité ascétique et mystique. Paris
Dom Rodz.	— Dom Rodzinny. Dodatek tygodniowy Słowa Pomorskiego
Dzieje teol. katol.	— Dzieje teologii katolickiej w Polsce. Red. M. Rechowicz. T. 1-3. Lublin 1974-1977
Dz. Bałt.	— Dziennik Bałtycki
Dz. Lub.	— Dziennik Lubelski
Dz. Płoc.	— Dziennik Płocki

Dz. Pol.	— Dziennik Polski
Dz. Pol. i Dz. Żoł.	— Dziennik Polski i Dziennik Żołnierski
Dz. Star.	— Dziennik Starogardzki
Enc. cat.	— Enciclopedia cattolica. T. 1-2. Citta del Vaticano 1948-1954
Enc. katol.	— Encyklopedia katolicka. T. 1-6. Lublin 1973-1993
Franc. Educ. Conf.	— Franciscan Educational Conference
Franc. Mes.	— Franciscan Message
Franc. Stud.	— Franciscan Studies
Gaz. Choj.	— Gazeta Chojnicka
Gaz. Częst.	— Gazeta Częstochowska
Gaz. Gdań.	— Gazeta Gdańska
Gaz. Jarosł.	— Gazeta Jarosławska
Gaz. Kart.	— Gazeta Kartuska
Gaz. Niedz.	— Gazeta Niedzielna. Londyn
Gaz. Ostrow.	— Gazeta Ostrowiecka
Gaz. Pol.	— Gazeta Polska. Jerozolima
Gaz. Radom.	— Gazeta Radomszczańska
Gaz. Warsz.	— Gazeta Warszawska
Głos	— Głos. Dwutygodnik Radykalno-Narodowy
Głos Akad.	— Głos Akademicki
Głos Katol.	— Głos Katolicki. Paryż
Głos Mazow.	— Głos Mazowiecki
Głos Pol.-Gaz. Pol.	— Głos Polski-Gazeta Polska. Toronto
Głos Sem. Zagr.	— Głos Seminarium Zagranicznego
Gon. Pom.	— Goniec Pomorski
Gorz. Wiad. Kość.	— Gorzowskie Wiadomości Kościelne
Gw. Morza	— Gwiazda Morza
Ilustr. Kur. Pol.	— Ilustrowany Kurier Polski
Inf. Bull. CHSA	— Information Bulletin. Christian Social Association
Jestem Polakiem	— Jestem Polakiem. Czasopismo narodowe. Londyn
Jour. Philos.	— Journal Philosophique
Kal. Franc.	— Kalendarz Franciszkański
Kal. Król. Ap.	— Kalendarz Królowej Apostołów
Kierownik Stowarzyszenia Młodzieży	— Kierownik. Miesięcznik dla Kierowników Oddziałów Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży
Klasztory bernardyńskie	— Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych. Red. H. E. Wyczawski. Kalwaria Zebrzydowska 1985
Kociewie	— Kociewie. Dodatek Literacki Gońca Pomorskiego
Kom. Mazur. Warm.	— Komunikaty Mazursko-Warmińskie
Koszal.-Kołobrz. Wiad. Diec.	— Koszalińsko-Kołobrzeskie Wiadomości Diecezjalne
Król. Ap.	— Królowa Apostołów
Kultura	— Kultura. Tygodnik literacki, artystyczny i społeczny
Kur. Lub.	— Kurier Lubelski
Kur. Mazow.	— Kurier Mazowiecki
Kur. Pozn.	— Kurier Poznański
Kuźn. Kapł.	— Kuźnica Kapłańska
Kwart. Opol.	— Kwartalnik Opolski
Magazyn - Sł. Dz. Katol.	— Magazyn. Słowo Dziennik Katolicki
Mat. Hom.	— Materiały Homiletyczne
Mat. Probl.	— Materiały Problemowe
Mestwin	— Mestwin. Dodatek naukowo-literacki Słowa Pomorskiego
Mies. Diec. Chełm.	— Miesięcznik Diecezji Chełmińskiej (Pelplińskiej)
Mies. Diec. Gdań.	— Miesięcznik Diecezji Gdańskiej
Mies. Franc.	— Miesięcznik Franciszkański. Pulaski, Wis.
Mies. Kość. Archid. Pozn.	— Miesięcznik Kościelny Archidiecezji Poznańskiej
Mies. Lit.	— Miesięcznik Literacki
Misericordia et Veritas	— Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Biskupa Wincentego Urbana. Red. J. Mandziuk, J. Pater. Wrocław 1986

Misje Katol.	— Misje Katolickie
Mis. Drogi	— Misyjne Drogi
Młode Życie	— Młode Życie. Pismo młodzieży szkół średnich. Tczew
Młodzi	— Młodzi. Dodatek miesięczny Pielgrzyma
Myśl Pol.	— Myśl Polska
Myśl Społ.	— Myśl Społeczna
Nasze Słowo	— Nasze Słowo. Würzburg
Nasze Wiad. Prow. Wielkop.-Maz. TJ	— Nasze Wiadomości z Prowincji Wielkopolsko-Mazowieckiej Towarzystwa Jezusowego
Nasze Wiad. (Redemp.)	— Nasze Wiadomości. Kwartalnik Warszawskiej Prowincji Redemptorystów
New. Test. Stud.	— New Testament Studies. Cambridge
Niepokalana Zwycięża	— Niepokalana zwycięża. Dodatek do Gościa Niedzielnego
Nostra	— Nostra. Biuletyn Salezjański
Not. Płoc.	— Notatki Płockie
Not. Un. Ap.	— Notitiae Unionis Apostolicae
Odpow. i Czyn	— Odpowiedzialność i Czyn
Oratoriana	— Oratoriana. Biuletyn Federacji Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri w Polsce
L'Osser. Rom.	— L'Osservatore Romano
Pap. Int. Mis.	— Papieskie Intencje Misyjne
Pax Rom. Jour.	— Pax Romana Journal
Petro-Echo	— Petro-Echo. Gazeta załogi płockiej Petrochemii
Pielgrzym Młod.	— Pielgrzym Młodych. Dodatek do Pielgrzyma
Poch. Seraf.	— Pochodnia Seraficka
Pokł. Sal.	— Pokłosie Salezjańskie
Pol. Amer. Cath.	— Polish American Studies
Posł. Serca Maryi	— Posłanies Serca Maryi
Posł. Warm.	— Posłaniec Warmiński czyli Kalendarz Maryjny
Polscy kanoniści	— Polscy kanoniści. (Wiek XIX-XX). Red. J. R. Bar. Cz. 1-2. Warszawa 1981
Pozn. Stud. Teol.	— Poznańskie Studia Teologiczne
Pr. Katol.	— Prawda Katolicka
Pr. Kanon.	— Prawo Kanoniczne
Prem. Christ.	— Premislia Christiana
Proc. Amer. Cath. Philos. Assoc.	— Proceedings of the American Catholic Philosophical Association
Prosto z Mostu	— Prosto z Mostu. Tygodnik literacko-społeczny
Przedświt	— Przedświt. Kwartalnik Polskiej Młodzieży Duchownej
Prz. Oświat.	— Przegląd Oświatowy
Prz. Uniw.	— Przegląd Uniwersytecki
Prz. Zach.	— Przegląd Zachodni
Przew. Human.	— Przewodnik Humanistyczny
Przyj. Młodz.	— Przyjaciel Młodzieży. Dodatek do Gazety Kartuskiej
Reg. Chr.	— Regnum Christi
Revue d'Hist. Eccl.	— Revue d'Histoire Ecclésiastique
Rocz. Gdań.	— Rocznik Gdański
Rocz. Hist. Szt.	— Rocznik Historii Sztuki
Rocz. Hist.	— Roczniki Historyczne
Rocz. Hum.	— Roczniki Humanistyczne
Rocz. Krak.	— Rocznik Krakowski
Rocz. Mar.	— Rocznik Mariański
Rocz. Nauk Społ.	— Roczniki Nauk Społecznych
Rocz. Obydwóch Zgrom.	— Rocznik Obydwóch Zgromadzeń
Rocz. Pallot.	— Roczniki Pallotyńskie
Rocz. Pol. Tow. Nauk na Obczyźnie	— Rocznik Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie
Rocz. Stow. Mił. Jarosł.	— Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia
Rocz. Teol. Śl. Opol.	— Rocznik Teologiczny Śląska Opolskiego
Rocz. Winc.	— Roczniki Wincentyńskie

Rocz. Wydz. Filoz. TJ Kr.	— Roczniki Wydziału Filozoficznego Towarzystwa Jezusowego w Krakowie
Rodz. Seraf.	— Rodzina Seraficka
Róża Duch.	— Róża Duchowa
Ruch Liter.	— Ruch Literacki
Rycerz Niepok.	— Rycerz Niepokalanej
Saec. Christ.	— Saeculum Christianum
Siła i Zdrowie	— Siła i Zdrowie. Dodatek tygodniowy Słowa Pomorskiego
Słow. pol. pisarzy franc.	— Słownik polskich pisarzy franciszkańskich. Red. H. E. Wyczawski. Warszawa 1981
Słow. pol. teol. katol.	— Słownik polskich teologów katolickich. T. 1-4. Red. H. E. Wyczawski. Warszawa 1981-1982; T. 5-7. Red. L. Grzebień. Warszawa 1983
Słowo Powsz.	— Słowo Powszechne
Sobótka	— Śląski Kwartalnik Historyczny. Sobótka
Spraw. Pozn. Tow. Przyj. Nauk	— Sprawozdanie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk
Spraw. Tow. Nauk. KUL	— Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
Spraw. Wrocł. Tow. Nauk.	— Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego
Spraw. z Pos. Kom. Nauk. PAN w Kr.	— Sprawozdanie z Posiedzeń Komisji Naukowych Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
Stud. Antiq. Christ.	— Studia Antiquitatis Christianae
Stud. Canon.	— Studia Canonica. Ottawa
Stud. Clar.	— Studia Claromontana
Stud. Franc.	— Studi Franciscani
Stud. Gdań.	— Studia Gdańskie
Stud. in Art Hist.	— Studies in Art History
Stud. Józefol.	— Studia Józefologiczne
Stud. Lubacz.	— Studia Lubaczoviensia
Stud. Patr.	— Studia Patristica. Leuven
Stud. Polon.	— Studia Polonijne
Stud. Sand.	— Studia Sandomierskie
Stud. Teol.	— Studia Teologiczne. Białystok, Drohiczyn. Łomża
Stud. Teol. [KUL]	— Studia Teologiczne [KUL]
Stud. Źródłozn.	— Studia Źródłoznawcze
Summarium	— Summarium. Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
Symb. Phil. Posn.	— Symbolae Philologorum Posnaniensium Graecae et Latinae
Symb.	— Symbolon. Jahrbuch für Symbolforschung. Basel
Szk. Chryst.	— Szkoła Chrystusowa
Tarn. Stud. Teol.	— Tarnowskie Studia Teologiczne
Teki Hist.	— Teki Historyczne
Tydz. Pol.	— Tydzień Polski
Tyg. Kult.	— Tygodnik Kulturalny
Tyg. Lit.	— Tygodnik Literacki
Tyg. Rodz. Katol.	— Tygodnik Rodzin Katolickich
Tyg. Solid.	— Tygodnik Solidarność
Tyg. Warsz.	— Tygodnik Warszawski
Verbum Domini	— Verbum Domini. Commentari menstrui de re biblica omnibus sacerdotibus accomodati. Rzym
Warm. Wiad. Diec.	— Warmińskie Wiadomości Diecezjalne
Warsz. Stud. Bibl.	— Warszawskie Studia Biblijne
Warsz. Stud. Teol.	— Warszawskie Studia Teologiczne
Wiad. Archid. Gniezn.	— Wiadomości Archidiecezji Gnieźnieńskiej
Wiad. Archid. Wil.	— Wiadomości Archidiecezji Wileńskiej
Wiad. Boch.	— Wiadomości Bocheńskie
Wiad. Diec. Łódz.	— Wiadomości Diecezji Łódzkiej
Wiad. Kośc. Archid. Biał.	— Wiadomości Kościelne Archidiecezji w Białymstoku

Wiad. PMK - Czyn Katol.	— Wiadomości Polskiej Misji Katolickiej - Czyn Katolicki. Londyn
Wiad. Pol. Prow. SAK	— Wiadomości Polskiej Prowincji Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego
Wiad. Prow. Franc. w Pol.	— Wiadomości z Prowincji OO. Franciszkanów w Polsce
Wiad. Prow. Krak. Kap.	— Wiadomości Prowincji Krakowskiej Kapucynów
Wiad. Prow. Małop. TJ	— Wiadomości z Prowincji Małopolskiej Towarzystwa Jezusowego
Wiad. Prow. M. B. Niep. OO. Franc.	— Wiadomości z Prowincji Matki Bożej Niepokalanej OO. Franciszkanów
Wiad. Prow. Pol. Zgr. Zmartw. P. N. J. Ch.	— Wiadomości Prowincji Polskiej Zgromadzenia Zmartwychwstania Pana naszego Jezusa Chrystusa
Wiad. Prow. św. Ant. Pad. OO. Franc.	— Wiadomości z Prowincji św. Antoniego Padewskiego OO. Franciszkanów
Wiad. SAK	— Wiadomości Polskiej Prowincji SAK
Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.	— Wiadomości Urzędowe Kurii Biskupiej Śląska Opolskiego
Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.	— Wiadomości Warszawskiej Prowincji Braci Mniejszych Kapucynów
Wiedza o Pol. Amer.	— Wiedza o Polonii Amerykańskiej
Wrocł. Prz. Teol.	— Wrocławski Przegląd Teologiczny
Wrocł. Tyg. Kat.	— Wrocławski Tygodnik Katolików
Wrocł. Wiad. Kośc.	— Wrocławskie Wiadomości Kościelne
Wzlot Seraf.	— Wzlot Seraficki
Zach. Agen. Pras.	— Zachodnia Agencja Prasowa
Zap. Hist.	— Zapiski Historyczne
Zarz. Adm. Apost. Gorz.	— Zarządzenia Administracji Apostolskiej w Gorzowie Wielkopolskim
Zarz. Adm. Apost. Kam. Lub. Pr. Pil.	— Zarządzenia Administracji Apostolskiej Kamieńskiej, Lubuskiej i Prałatury Pilskiej
Zesz. Archit. Pol.	— Zeszyty Architektury Polskiej
Zesz. Hist.	— Zeszyty Historyczne
Zesz. Misj. ATK	— Zeszyty Misjologiczne Akademii Teologii Katolickiej
Zesz. Muzuł.	— Zeszyty Muzułmańskie
Ziemia Przem.	— Ziemia Przemyska
Życie Katol.	— Życie Katolickie. Łuck
Życie Katol.	— Życie Katolickie. Warszawa
Życie Katol. Pol.	— Życie Katolickie w Polsce

INNE SKRÓTY

ATK	— Akademia Teologii Katolickiej
apost.	— apostolski
archid.	— archidiecezja, archidiecezjalny
arch.	— archiwum
Arch. Archid. Lub.	— Archiwum Archidiecezji Lubelskiej
Arch. Archid. Lw. Lub.	— Archiwum Archidiecezji Lwowskiej w Lubaczowie
Arch. Archid. Pozn.	— Archiwum Archidiecezji Poznańskiej
Arch. Archid. Przem.	— Archiwum Archidiecezji Przemyskiej
Arch. Diec. Pelp.	— Archiwum Diecezji Pelplińskiej
Arch. Insp. Sal. Piła	— Archiwum Inspektorii Salezjańskiej w Pile
Arch. Kong. Tarn. Filipinów	— Archiwum Kongregacji Tarnowskiej Filipinów
Arch. Krak. Prow. Kap.	— Archiwum Krakowskiej Prowincji Kapucynów
Arch. Kurii Kiel.	— Archiwum Kurii Kieleckiej
Arch. Kurii Krak.	— Archiwum Kurii Krakowskiej
Arch. Kurii Prow. Pasj.	— Archiwum Kurii Prowincji Pasjonistów
Arch. Kurii Wrocł.	— Archiwum Kurii Wrocławskiej
Arch. Op. Ben. Tyń.	— Archiwum Opactwa Benedyktyńskiego w Tyńcu
Arch. PAT	— Archiwum Papieskiej Akademii Teologicznej
Arch. Prow. Bern. Kr.	— Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie
Arch. Prow. Dom. Kr.	— Archiwum Prowincji Dominikanów w Krakowie

Arch. Prow. Franc.-Ref. w Krakowie	— Archiwum Prowincji Franciszkanów Reformatów w Krakowie
Arch. Prow. Franc. Pul.	— Archiwum Prowincji Franciszkanów w Pulaski, Wis. (USA)
Arch. Prow. Małop. TJ w Krakowie	— Archiwum Prowincji Małopolskiej Towarzystwa Jezusowego w Krakowie
Arch. Prow. Pallot.	— Archiwum Prowincji Pallotynów w Warszawie
Arch. U.J.	— Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego
Arch. Warsz. Prow. Kap. w Zakroczymiu	— Archiwum Warszawskiej Prowincji Kapucynów w Zakroczymiu
Arch. Warsz. Prow. Redemp.	— Archiwum Warszawskiej Prowincji Redemptorystów
arcybp	— arcybiskup
aut.	— autor
b. m. wyd.	— bez miejsca wydania
b. r. wyd.	— bez roku wydania
b. syng.	— bez sygnatury
bibliogr.	— bibliografia
bibl.	— biblioteka
Bibl. Inst. Teol. Tarn.	— Biblioteka Instytutu Teologicznego w Tarnowie
Bibl. Kap. Wrocł.	— Biblioteka Kapitulna we Wrocławiu
Bibl. Karm. na Piasku w Krakowie	— Biblioteka Karmelitów na Piasku w Krakowie
Bibl. Kong. Tarn. Filip.	— Biblioteka Kongregacji Tarnowskiej Filipinów
Bibl. Pis. TJ w Krakowie	— Biblioteka Pisarzy Towarzystwa Jezusowego w Krakowie
Bibl. Prow. Redemp. w Tuchowie	— Biblioteka Prowincji Redemptorystów w Tuchowie
Bibl. Stud. Katech. w Gietrzwałdzie	— Biblioteka Studium Katechetycznego w Gietrzwałdzie
Bibl. U.J.	— Biblioteka Uniwersytetu Jagiellońskiego
Bibl. Wydz. Filoz. TJ w Krakowie	— Biblioteka Wydziału Filozoficznego Towarzystwa Jezusowego w Krakowie
bp	— biskup
cz.	— część
ed.	— editio, edidit
egz.	— egzemplarz
E. P.	— Episkopat Polski
fasc.	— fasciculus
filoz.	— filozoficzny
fot.	— fotografia
fragm.	— fragment
franc.	— franciszkański
Gd.	— Gdańsk
il.	— ilustracja
inf.	— informacja
j.	— język
kanon.	— kanoniczny
kard.	— kardynał
k.	— karta
katol.	— katolicki
Kat.	— Katowice
kośc.	— kościelny
krypt.	— kryptonim
księg.	— księgarnia
KUL	— Katolicki Uniwersytet Lubelski
l.	— lata
Ł.	— Łódź
mies.	— miesięcznik
mis.	— misyjny
mps	— maszynopis
Muz. Archid. Wrocł.	— Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu
nadb.	— nadbitka
nakł.	— nakład
nlb.	— nieliczbowany
nr	— numer

odb.	— odbitka
okł.	— okładka
opr.	— opracowanie, opracował
Op.	— Opole
PAT	— Papieska Akademia Teologiczna
PFT	— Papieski Fakultet Teologiczny
popr.	— poprawiony
portr.	— portret
powiel.	— powielony
pseud.	— pseudonim
p. w.	— pod wezwaniem
poz.	— pozycja
przekł.	— przekład, przełożył
rec.	— recenzja
red.	— redakcja
rkps	— rękopis
r.	— rok, rocznik
rozpr.	— rożprawa
rozsz.	— rozszerzony
R.	— Rzym, Roma
sem. duch.	— seminarium duchowne
specj.	— specjalny
spraw.	— sprawozdanie
streszcz.	— streszczenie
sygn.	— syngatura
szp.	— szpalta
tabl.	— tablica
tłum.	— tłumaczenie, tłumaczył
t.	— tom
T. N.	— Towarzystwo Naukowe
tyt.	— tytularny
uniw.	— uniwersytet
UJ	— Uniwersytet Jagielloński
uzupeł.	— uzupełniony
vol.	— volumen
wlkp	— wielkopolski
wyd.	— wydawca, wydanie
wydaw.	— wydawnictwo
z.	— zeszyt

WSTĘP

Część trzecia *Słownika polskich teologów katolickich* (t. 8) obejmuje teologów zmarłych w l. 1981-1993. Opracowanie jest kontynuacją tomów poprzednich i opiera się na tych samych zasadach, które podał ks. prof. Hieronim E. Wyczawski w t. 1-szym. Tomy zawierają 291 przedstawicieli różnych dyscyplin teologicznych uprawianych w uczelniach akademickich i seminariach duchownych.[1] Są wśród nich wybitni uczeni, których bibliografia podmiotowa sięga kilkuset pozycji, są też popularyzatorzy teologii, którzy nie byli często związani ze środowiskiem uczelnianym. Każdy z nich swą publikacją dotarł w jakiś sposób do czytelnika i mógł go ubogacić. Teologowie reprezentują wszystkie ośrodki akademickie, diecezjalne i zakonne. Istnieją diecezje i zakony, które nie posiadają swych przedstawicieli w *Słowniku*, bowiem tacy nie zmarli w l. 1981-1993.

Biogramy wraz z bibliografią podmiotową i przedmiotową opracowało 78 autorów z różnych środowisk uniwersyteckich, diecezjalnych i zakonnych. Oni też zasadniczo decydowali o zakwalifikowaniu teologów swego środowiska do Słownika. Być może, że pominięto jakąś postać, ale odnosi się to w większym stopniu do tomów poprzednich. Dlatego należałoby pomyśleć o specjalnym tomie teologów dotychczas pominiętych. Można by również opracować słownik polskich teologów świeckich i z grona sióstr zakonnych. Jest to pole do pracy dla następnych historyków.

W miarę możliwości redaktor ujednolicił opisy bibliograficzne, pozostawiając pewne odstępstwa od tej zasady. Wykazy skrótów czasopism, wydawnictw ciągłych i seryjnych oraz częściej cytowanych opracowań zawiera t. 1 i 5, natomiast w t. 8 podano dodatkowe skróty, które zostały wprowadzone do niniejszej publikacji. Ponadto tom uzupełniono wykazem teologów według wyższych uczelni akademickich, diecezji i zakonów.

Warszawa - Izabelin 31 października 1995 r.

Ks. Józef Mandziuk

INTRODUCTION

La troisième partie du "Vocabulaire des théologiens catholiques polonais" (vol. 8) englobe les théologiens morts dans les années 1981-1993. L'ouvrage est une continuation des volumes précédants et il est fait selon les mêmes règles établis par père prof. Hieronim Wyczawski au I volume. Dans le vocabulaire on trouve 700 représentants des différentes disciplines théologiques exercées aux facultés et aux séminaires. Parmi eux on a des chercheurs, chez qui la bibliographie s'élève a des centaines d'ouvrages, des popularisateurs de la théologie qui n'ont pas travaillés dans les milieux universitaire. Cacun a enrichi ses lecteurs. Les théologiens représentent tous les centres universitaires, diocèsains et les ordres religieux. Il y a des dioceses qui n'ont pas de representants, parce qu'ils ne sont pas morts dans les années 1981-1993.

Les biogrames avec les bibliographies sont préparés par 60 auteurs de différents milieux universitaires, diocèsains et religieux. Et se sont eux qui ont décidés d'introduire certains théologiens au vocabulaire. Peut-être on a ignoré une des silhouettes, mais c'est plutôt dans un des premiers volumes. Et c'est pour ça qu'il faut penser a un autre volume consacré aux théologiens absents dans les volumes déjà imprimés. On peut aussi préparer un vocabulaire des théologiens laïos et des religieux. C'est le champs de travail pour les historiens.

Quand c'était possible, le rédacteur avait mis des descriptions bibliographiques dans la même forme, sauf dans les cas spéciaux. L'index des abréviations, ont peut le trouver dans les volumes 1 et 5, mais dans le volume 8 on y a ajoute les nouvelles abréviations. Les volumes sont enrichis par un index dans l'ordre des diocès, des universités et des ordres religieux.

EINLEITUNG

Der dritte Teil des Lexikons der polnischen katholischen Theologen (Band 8) umfaßt die Theologen, die in den Jahren 1981-1993 gestorben sind. Es setzt die Thematik der bereits herausgegebenen Bände fort und zwar nach den im ersten Band von Prof. Hieronim E. Wyczawski aufgestellten Regeln. Die Bände umfassen 291 Vertreter verschiedener Theologischen Disziplinen, die an den theologischen Fakultäten und an den Priesterseminaren vertreten sind. Unter ihnen befinden sich bekannte und bedeutende Wissenschaftler mit zahlreichen Publikationen aber auch populärwissenschaftliche Autoren, die mit keinem der bekannten theologischen - akademischen Zentren verbunden waren. Sie alle aber haben auf ihre Leserschaft Einfluß ausgeübt und sie auch entsprechend beeinflußt. Die Theologen vertreten alle theologische-akademische Zentren, sowohl in der Trägerschaft der Diözesen als auch der Ordensgemeinschaften. Es gibt aber auch junge Diözesen und Ordensgemeinschaften, die ihre Vertreter im Lexikon nicht haben. Diese Tatsache ist darauf zurückzuführen, daß auch die Theologen aus diesen Diözesen und Ordensgemeinschaften relativ jung sind und keiner von ihnen in dem bearbeiteten Zeitraum gestorben ist.

Am Entstehung des Lexikons waren 78 Autoren aus verschiedenen theologischen - akademischen Zentren beteiligt. Sie haben darüber zu entscheiden gehabt, welcher Theologe ins Lexikon aufgenommen wird oder nicht. Möglicherweise wurde der eine oder andere nicht beachtet aber das betrifft eher die bereits herausgegebenen Bände. Es wäre deswegen sinnvoll diese Theologen in einem Ergänzungsband entsprechend zu berücksichtigen. Man könnte auch ein Lexikon mit allen Theologen/Innen aus dem Kreis der Laien und Ordensschwestern zusammenstellen und herausgeben. Das wäre ein denkbarer Arbeitsfeld für die kommende Generation von Geschichtswissenschaftlern.

Nach Möglichkeiten hat der Redakteur des Lexikons mit wenigen Ausnahmen für die Vereinheitlichung der bibliographischen Beiträge gesorgt. Ein Verzeichnis von Abkürzungen der zitierten Zeitschriften und Publikationen enthält das fünfte Band. Im Band acht wurden zusätzlich Abkürzungen von diesen Publikationen angegeben, die nur in diesem Band genannt sind. Außerdem wurden die Bände um ein Verzeichnis von Theologen nach ihrer Zugehörigkeit zu theologischen-akademischen Hochschulen der Diözesen und Ordensgemeinschaften vervollständigt.

Ablewicz Jerzy Karol (1919-1990), arcybiskup tarnowski, filozof, popularyzator teologii.

Urodził się 1 XI 1919 r. w rodzinie urzędniczej Aleksandra i Emilii Ekiert w Krośnie n/ Wisłokiem. Po ukończeniu tamtejszego gimnazjum w 1937 r. studiował w Seminarium Duchownym w Przemyślu, które w l. 1940-1943 działało w Brzozowie-Anatolówce i w Brzozówce. Święcenia kapłańskie otrzymał 5 III 1943 r. w Brzozowie. W l. 1943-1946 był wikariuszem w Trzcieńcu, a następnie w Przeworsku. Przez trzy miesiące w 1946 r. był proboszczem parafii Pnikut. W l. 1946-1949 studiował na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL, gdzie 27 VI 1949 r. został promowany na doktora na podstawie rozprawy: *Tomistyczna metafizyka dobra.* Po powrocie do Przemyśla wykładał filozofię w Seminarium Duchownym, będąc równocześnie prefektem studiów oraz wicerektorem (od 1957 r.). Był sędzią synodalnym synodu diecezjalnego w 1955 r., promotorem wiary w procesie informacyjnym sługi Bożego ks. Jana Balickiego oraz sędzią w podobnym procesie sługi Bożego ks. Bronisława Markiewicza. Papież Jan XXIII zamianował go 26 II 1962 r. biskupem tarnowskim. Święcenia biskupie przyjął 20 V 1962 r. w bazylice katedralnej w Przemyślu. W 1962 i 1965 r. brał udział w pierwszej i ostatniej sesji Soboru Watykańskiego II. W Konferencji Episkopatu Polski był członkiem Komsji Duszpasterskiej, Komisji do Spraw KUL i Komisji do Spraw Budowy Kościołów. Znaczenie pomnożył liczę duchowieństwa diecezjalnego z ok. 950 księży w 1962 r. do 1261 w 1990 r. Popierał powołania zakonne męskie i żeńskie. W 1973 r. otworzył diecezjalną misję christianizacyjną w Kongo Brazzaville w Afryce. Ogółem w l. 1973-1990 działało tam 27 księży diecezji tarnowskiej. Na przełomie 1978/1979 r. sam odbył podróż misyjną do Konga Brazzaville. Od 1977 r. fideidoniści tarnowscy podjęli pracę duszpasterską w Argentynie (ogółem 8 księży), a od 1987 r. także w Centralnej Afryce. W 1974 r. wziął udział w rzymskim Synodzie Biskupów poświęconym ewangelizacji świata. W 1975 r. uczestniczył jako delegat Episkopatu Polski w III Sympozjum Konferencji Biskupów Europy w Rzymie, na temat posłannictwa biskupa w służbie wiary. W 1976 r. wziął udział w Międzynarodowym Kongresie Eucharystycznym w Filadelfii w Stanach Zjednoczonych. W 1981 r. na zaproszenie papieża Jana Pawła II wygłosił w Watykanie rekolekcje na temat: Będziecie mi świadkami (8-14 III). Od 6 III 1981 r. był członkiem Kongregacji do Spraw Świętych i Błogosławionych. W diecezji tarnowskiej dokonał reformy Seminarium Duchownego, które w 1973 r. związał umową o współpracy naukowej z Papieskim Wydziałem Teologicznym w Krakowie. Zreformował także Kurię Diecezjalną i Sąd Biskupi. Utworzył Radę Duszpasterską (1969), Radę Kapłańską (1981), Kolegium Konsultorów (1986). W 1981 r. reaktywował i zreorganizował Instytut Wyższej Kultury Religijnej i afiliował go do Instytutu Teologicznego (1985). W l. 1982-1986 przeprowadził IV Synod Diecezji Tarnowskiej. Przywrócił do życia diecezjalną Caritas (1989). Znacznie powiększył liczbę parafii, tworząc 132 nowe, co stanowiło 27% ogólnej liczby (479) parafii w 1990 r. W związku z tym zwiększył liczbę dekanatów z 32 w 1963 do 39 w 1990 r. W okresie jego pasterzowania powstało

około 690 nowych budowli sakralnych i kościelnych a także nowy Dom Księży Emerytów w Zbylitkowskiej Górze k/ Tarnowa. W 1986 r. utworzył przy Kurii Diecezjalnej Kuchnię Ubogich. Urządził w diecezji wiele uroczystości o charakterze diecezjalnym, ogólnopolskim i ogólnokościelnym, zwłaszcza Millenium Chrztu Polski, peregrynację obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w symbolach Ewangelii i świecy (1968-1970), jubileusz obrazów maryjnych (Okulice, Limanowa, Nowy Sącz, Lipinki k/ Biecza, Szczyrzyc), jubileusze świętych związanych z diecezją, jubileusz 200-lecia powstania diecezji. Wprowadził tygoniowe odpusty w sanktuariach. Największą uroczystością w okresie jego rządów była beatyfikacja służebnicy Bożej Karoliny Kózkówniej dokonana w Tarnowie 10 VI 1987 r. przez Ojca św. Jana Pawła II w czasie jego III pielgrzymki do Ojczyzny. W tym dniu, w 25-lecie posługi biskupiej, za szczególne zasługi na polu misyjnym papież wyniósł go do godności arcybiskupa. Znany ze swej gorliwości pasterskiej był cenionym i chętnie słuchanym kaznodzieją. Zmarł 31 III 1990 r. w Tarnowie i pochowany został w krypcie tarnowskiej bazyliki katedralnej.

I.

1. Rec.: K. KŁÓSAK: Myśl katolicka wobec teorii samorództwa, Kr. 1948 ss. 34. *Rocz. Filoz.* T. 1: 1948 s. 307-308.

2. Rec.: J. PIETER: Psychologia jako nauka. Wstęp do psychologii. Cz. 1. Kr. 1947 ss. 288. *Rocz. Filoz.* T. 1: 1948 s. 307.

3. Kazanie [...] wygłoszone w katedrze tarnowskiej na rozpoczęcie "Czuwania Soborowego" w dniu 11 X 1962 r. *Currenda.* R. 112: 1962 s. 327-333.

4. Kazanie [...] wygłoszone w katedrze tarnowskiej dnia 31 XII 1962 po powrocie z pierwszej sesji II Soboru Watykańskiego. *Currenda.* R. 112: 1962 s. 268-374.

5. List Biskupów Tarnowskich z II soboru Watykańskiego. *Currenda.* R. 112: 1962 s, 336-340. Współautor: K. PĘKALA.

6. List [do alumnów Wyższego Seminarium Duchownego z Rzymu 26 XI 1962 r.]. W: Z życia Seminarium Duchownego. *Currenda.* R. 112: 1962 s. 380-388.

7. List pasterski [...] na niedzielę kapłańską. *Currenda.* R. 112: 1962 s. 325-326.

8. Orędzie Księży Biskupów z Tarnowa wyjeżdżających na II Sobór Watykański. *Currenda.* R. 112: 1962 s. 333-336. Współautor: K. PĘKALA.

9. Pierwsze orędzie do wiernych Tarnowa i całej diecezji. *Currenda.* R. 112: 1962 s. 121-124.

10. Przemówienie [wygłoszone w auli Seminarium Duchownego w Przemyślu w czasie obiadu po konsekracji biskupiej]. *Currenda.* R. 112: 1962 s. 111-116.

11. Przemówienie [...] do Księży przełożonych i alumnów Seminarium Duchownego w Tarnowie (3 VI 1962). *Currenda.* R. 112: 1962 s. 134-136.

12. Przemówienie [...] na inauguracji roku akademickiego 1962/63 w Seminarium Duchownym. *Currenda.* R. 112: 1962 s. 381-382.

13. Przemówienie w Seminarium Duchownym przed wyjazdem do Rzymu na Sobór. Z życia Seminarium Duchownego. *Currenda.* R. 112: 1962 s. 383-385.

14. Przygotowanie uroczystości koronacyjnych w Okulicach. *Currenda.* R. 112: 1962 s. 355-359.

15. Kazanie wygłoszone na odpuście w Limanowej. *Currenda.* R. 113: 1963 s. 201-206.

16. List pasterski [...] na I niedzielę W. Postu. *Currenda.* R. 113: 1963 s. 94-97.

17. List pasterski [...] na rozpoczęcia VII Roku Wielkiej Nowenny. *Currenda.* R. 113: 1963 s. 174-178.

18. List pasterski [...] o Matce Bożej Pocieszenia. *Currenda.* R. 113: 1963 s. 244-246.

19. Kazanie [...] wygłoszone w katedrze tarnowskiej na zakończenie roku 1963. *Currenda.* R. 114: 1964 s. 43-47.

20. List pasterski [...] o sumieniu na I niedzielę W. Postu. *Currenda.* R. 114: 1964 s. 48-50.

21. List pasterski [...] przed Świętami Bożego Narodzenia. *Currenda.* R. 114: 1964 s. 41-43.

22. Kazanie [...] wygłoszone podczas instalacji nowego Proboszcza w Okulicach. *Currenda.* R. 115: 1965 s. 138-140.

23. Kazanie [...] wygłoszone podczas wprowadzenia do kościoła zwłok śp. ks. J. Augustyna. *Currenda.* R. 115: 1965 s. 97-99.

24. Kazanie [...] wygłoszone w czasie pogrzebu bpa Franciszka Bardy w bazylice katedralnej w Przemyślu dnia 16 XI 1964 r. *Currenda.* R. 115: 1965 s. 54-59.

25. Kazanie [...] wygłoszone w czasie wprowadzenia do kościoła NMP w Tuchowie zwłok śp. abpa Włodzimierza Jasińskiego (19 IV 1965). *Currenda.* R. 115: 1965 s. 215-218.

26. Kazanie [...] wygłoszone w katedrze tarnowskiej na zakończenie roku 1964. *Currenda.* R. 115: 1965 s. 59-63.

27. Kazanie [...] w Zabawie 18 XI 1964 r. [w rocznice śmierci Karoliny Kózka]. *Currenda*. R. 115: 1965 s. 132-135.

28. List pasterski [...] na IV niedzielę Adwentu. *Currenda*. R. 115: 1965 s. 244-247.

29. List [...] o Najświętszej Maryi Pannie - Matce Kościoła. *Currenda*. R. 115: 1965 s. 51-53.

30. Odezwa [...] na Niedzielę Kapłańską. *Currenda*. R. 115: 1965 s. 242-243.

31. Odezwa [...] na zakończenie II Soboru Watykańskiego. *Currenda*. R. 115: 1965 s. 243-244.

32. Przemówienie [...] z racji rozpoczęcia procesu informacyjnego Sługi Bożej Karoliny Kózka. *Currenda*. R. 115: 1965 s. 135-136.

33. Wielkopostny list pasterski [...]. *Currenda*. R. 115: 1965 s. 81-84.

34. List pasterski [...] na Wielkanoc roku Tysiąclecia Chrztu Polski. *Currenda*. R. 116: 1966 s. 144-146.

35. Kazanie [...] po powrocie z IV sesji Soboru Watykańskiego II. *Currenda*. R. 116: 1966 s. 69-72.

36. Kazanie [...] na uroczystości millenijenj w Lipnicy Murowanej. *Currenda*. R. 116: 1967 s. 115-119.

37. Kazanie [...] na uroczystości millenijnej w Tropiu. *Currenda*. R. 117: 1967 s. 108-110.

38. Kazanie [...] w czasie millenijnej pielgrzymki głuchoniemych w Nowym Sączu. Currenda. R. 117: 1967 s. 147-148.

39. Kazanie [...] wygłoszone w czasie uroczystości millenijnych w kościele św. Marcina w Zawadzie 12 maja 1966. *Currenda*. R. 117: 1967 s. 100-101.

40. Kazanie [...] wygłoszone na uroczystości 50-lecia kapłaństwa księdza infułata Jana Bochenka (12 VI 1966). *Currenda*. R. 117: 1967 s. 82-86.

41. List [...] do rodziców O wychowaniu Euchrystycznym. Currenda. R. 117: 1967 s. 63-65.

42. List pasterski [...] na millenijną uroczystość bł. Kingi patronki diecezji tarnowskiej. *Currenda*. R. 117: 1967 s. 131-133.

43. List [...] o oddaniu diecezji tarnowskiej i jej rodzin Niepokalanemu Sercu Najśw. Maryi Panny. Currenda. R. 117: 1967 s. 271-274.

44. List pasterski [...] zapowiadający koronację statuy Matki Boskiej Bolesnej w Limanowej 11 IX 1966. *Currenda*. R. 117: 1967 s. 150-153.

45. Nasz styl [...] Przemówienie końcowe [...] na millenijnej kongregacji dekanalnej. *Currenda*. R. 117: 1967 s. 185-187.

46. Przemówienie [...] na pogrzebie ks. Aleksandra Rogoża 27 XII 1966. *Currenda*. R. 117: 1967 s. 87-90.

47. Przemówienie [...] na uroczystościach millenijnych w Starym Sączu. *Currenda*. R. 117: 1967 s. 134-136.

48. Przemówienie powitalne [...] na millenijnej uroczystości koronacji statuy Matki Boskiej Bolesnej w Limanowej 11 IX 1966. *Currenda*. R. 117: 1967 s. 156-159.

49. Przemówienie [...] w pustelni św. Świerada [w czasie uroczystości millenijnych w Tropiu]. *Currenda*. R. 117: 1967 s. 111-112.

50. Sacrum Poloniae Millennium w diecezji tarnowskiej. Słowo wstępne. *Currenda*. R. 117: 1967 s. 97.

51. Kazanie [...] na 50-lecie kapłaństwa ks. Jana Paciorka. *Currenda*. R. 118: 1968 s. 271-274.

52. List [...] o przygotowaniu do sakramentu bierzmowania. *Currenda*. R. 118: 1968 s. 225-229.

53. Orędzie Wielkanocne [...]. Currenda. R. 118: 1968 s. 224-225.

54. Przemówienia powitalne z okazji konsekracji ks. bpa dra Piotra Bednarczyka. *Currenda*. R. 118: 1968 s. 263-264.

55. Przemówienie [...] w katedrze tarnowskiej na pogrzebie śp. Ks. Biskupa Karola Pękali. *Currenda*. R. 118: 1968 s. 281-282.

56. Przemówienie [...] wygłoszone przed kościołem św. Józefa w Tarnowie na pogrzebie śp. Ks. Biskupa Karola Pękali. *Currenda*. R. 118: 1968 s. 285.

57. Przemówienie [...] wygłoszone z okazji srebrnego jubileuszu swego kapłaństwa. *Currenda*. R. 118: 1968 s. 246-248, 252-261.

58. Przemówienie [...] z okazji pobytu Ks. Kardynała Karola Wojtyły w Siekierczynie. *Currenda*. R. 118: 1968 s. 239-241.

59. List pasterski [...] na Wielki Post 1969 roku. *Currenda*. R. 119: 1969 s. 66-69.

60. Odezwa [...] na dzień wyborów do Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej. *Currenda*. R. 119: 1969 s. 229-230.

61. Odezwa [...] na Niedzielę Kapłańską. *Currenda*. R. 118: 1969 s. 230-231.

62. Odezwa [...] zapowiadająca srebrny jubileusz kapłaństwa Księdza Biskupa Piotra Bednarczyka. *Currenda*. R. 119: 1969 s. 228-229.

63. Odezwa [...] zapowiadająca konsekrację J. E. Księdza Biskupa Józefa Gucwy. *Currenda*. R. 119: 1969 s. 69-70.

64. Przemówienie w czasie srebrnego jubileuszu kapłaństwa Ks. Biskupa Piotra Bednarczyka. *Currenda*. R. 119: 1969 s. 266-269.

65. Przemówienie [...] wygłoszone w czasie konsekracji J. E. Księdza Biskupa Józefa Gucwy. *Currenda*. R. 119: 1969 s. 131-132.

66. Przemówienie [...] w kaplicy SS. Felicjanek w Tarnowie (z okazji 100-letniej rocznicy podjęcia pracy w Tarnowie przez Zgromadzenie SS. Felicjanek). *Currenda*. R. 120: 1970 s. 126-131.

67. Przemówienie [...] w katedrze tarnowskiej (z okazji 100-letniej rocznicy podjęcia pracy w Tarnowie przez Zgromadzenie SS. Felicjanek). *Currenda*. R. 120: 1970 s. 122-126.

68. List pasterski [...] zapowiadający obchód 50-lecia koronacji Obrazu Matki Bożej w Zawadzie koło Dębicy. *Currenda*. R. 121: 1971 s. 91-94.

69. List [...] wzywający do oddania modlitewnej czci tym wszystkim, którzy poświęcili swe życie za Ojczyznę. *Currenda.* R. 121: 1971 s. 269-271.

70. List [...] zapowiadający obchód 150-lecia powstania Seminarium Duchownego w Tarnowie. *Currenda.* R. 121: 1971 s. 233-238.

71. Odezwa [...] na Niedzielę Kapłańską [11 X 1970]. *Currenda.* R. 121: 1971 s. 1-2.

72. Odezwa [...] w sprawie dotkniętych klęską powodzi. *Currenda.* R. 121: 1971 s. 7.

73. Przemówienie [...] na pogrzebie śp. Ks. dra Stanisława Adamczyka. *Currenda.* R. 121: 1971 s. 182-186.

74. Przemówienie [...] na pogrzebie śp. Ks. dra Jana Calińskiego. *Currenda.* R. 121: 1971 s. 55-57.

75. Bonum est diffusivum sui. Z zagadnień tomistycznej metafizyki dobra. *Tarn. Stud. Teol.* T. 5: 1972 s. 9-28.

76. Jubileuszowe przemówienie [...] podczas uroczystej Akademii dnia 15 września 1971 r. w auli Seminarium Duchownego w Tarnowie. *Currenda.* R. 122: 1972 s. 74-77.

77. Kazanie [...] w kościele parafialnym w Bochni na nabożeństwie dziękczynnym za 150 lat bytu Seminarium Duchownego w Tarnowie. *Currenda.* R. 122: 1972 s. 99-102.

78. Komentarz [...] do Mszy św. celebrowanej z okazji Jublileuszu Seminarium Duchownego dnia 15 IX 1971. *Currenda.* R. 122: 1972 s. 71-72.

79. List [...] na I Niedzielę Wielkiego Postu 1972 r. O wychowaniu do trzeźwości. *Currenda.* R. 122: 1972 s. 234-238.

80. List [...] na setną rocznicę śmierci sługi Bożego Edmunda Bojanowskiego założyciela Sióstr Służebniczek Bogarodzicy Dziewicy Niepokalanego Poczęcia. *Currenda.* R. 122: 1972 s. 238-242.

81. Oddanie Seminarium Duchownego w opiekę Matce Bożej Tuchowskiej [...] w czasie nocnego czuwania w Tuchowie dnia 4 lipca 1971 r. *Currenda.* R. 122: 1972 s. 59-60.

82. Odezwa na Niedzielę Kapłańską. *Currenda.* R. 122: 1972 s. 11-12.

83. Przemówienie wstępne [...] w katedrze tarnowskiej w czasie zjazdu profesorów historii w polskich zakładach teologicznych. *Currenda.* R. 122: 1972 s. 51-54.

84. Słowo wstępne. *Tarn. Stud. Teol.* T. 5: 1972 s. 2-6.

85. Wezwanie [...] do ogólnodiecezjalnego dziękczynienia za 150 lat bytu i działalności Seminarium Duchownego w Tarnowie. *Currenda.* R. 122: 1972 s. 18-21.

86. Kazanie [...] wygłoszone na pogrzebie śp. Księdza Rektora Franciszka Gawlika (8 VI 1973). *Currenda.* R. 123: 1973 s. 269-273.

87. List pasterski [...] na II Niedzielę Wielkiego Postu 1973 r.. Chrzest naszą Paschą. *Currenda* . R. 123: 1973 s. 200-205.

88. Odezwa [...] na uroczystość srebrnego jubileuszu kapłaństwa Księdza Biskupa Józefa Gucwy. *Currenda.* R. 123: 1973 s. 220-221.

89. Powitanie kardynała A. Tabery [...] w auli seminaryjnej, dnia 13 V 1973 r. *Currenda.* R. 123: 1973 s. 241-242.

90. Przedmowa. W: SZCZEBAK: *Bazylika katedralna w Tarnowie. Przewodnik.* Tarnów 1973 s. 5.

91. Przemówienie [...] w czasie uroczystości poświęcenia kaplicy pamięci ofiar obozów koncentracyjnych w kościele Matki Boskiej Fatimskiej w Tarnowie (26 V 1973). *Currenda.* R. 123: 1973 s. 249-252.

92. Słowo wprowadzające [...] do Liturgii Eucharystycznej z okazji uroczystości stulecia śmierci sługi Bożego Edmunda Bojanowskiego w Dębicy (30 VII 1972). *Currenda.* R. 123: 1973 s. 93-94.

93. Z pogrzebu śp. Księdza dra Stefana Zalesieńskiego (19-20 VII 1972). *Currenda.* R. 123: 1973 s. 120-123.

94. Kazanie [...] na instalacji Ks. Rektora Stanisława Rosy na kanonika Kapituły Katedralnej w Tarnowie. [Fragm.]. *Currenda.* R. 124: 1974 s. 268-269.

95. Kazanie [...] wygłoszone w Tuchowie na pogrzebie śp. O. Rektora Władysława Witkowskiego (31 VIII 1973). *Currenda.* R. 124: 1974 s. 87-89.

96. Kazanie [...] wygłoszone w czasie pogrzebu śp. Ks. Stanisława Zająca w Dębicy. *Currenda.* R. 124: 1974 s. 274-277.

97. List pasterski [...] z okazji 60-tej rocznicy śmierci sługi Bożej Karoliny Kózka. *Currenda.* R. 124: 1974 s. 213-220.

98. Odezwa [...] w związku z wyniesieniem kościoła katedralnego w Tarnowie do godności bazyliki mniejszej. *Currenda.* R. 124: 1974 s. 110-111.

99. Pielgrzymka jako znak święty. *Aten. Kapł.* R. 66: 1974 t. 83, s. 58-73. -Toż. Currenda. R. 125: 1975 s. 157-168. -Toż. *Tarn. Stud. Teol.* T. 9: 1983 s. 13-24.

100. Przemówienie [...] wygłoszone na uroczystości wyniesienia kościoła katedralnego w Tarnowie do godności bazyliki mniejszej (8 IX 1973). *Currenda.* R. 124: 1974 s. 111-117.

101. Założenia teologiczno- duszpasterskie Roku Świętego. *Aten. Kapł.* R. 66: 1974 t. 82 s. 159-171. -Toż. *Currenda.* R. 125: 1975 s. 142-157.

102. Droga Krzyżowa dla sióstr zakonnych na Rok Święty. *Currenda.* R. 125: 1975 s. 176-185.

103. Droga Krzyżowa na Rok Święty. *Currenda.* R. 125: 1975 s. 168-176.

104. Droga Krzyżowa dla sióstr zakonnych na Rok Święty. *Currenda.* R. 125: 1975 s. 134-142.

105. Wypowiedź w Radio Watykańskim [...] w czasie IV Synodu Biskupów dnia 13 X 1974 r. *Currenda.* R. 125: 1974 s. 42-45.

106. Homilia [...] Chrystus Eucharystyczny nauczycielem i wychowawcą Polonii Amerykańskiej w czasie 41 Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego w Filadelfii na Mszy św. dla Polonii Amerykańskiej, 7 sierpnia 1976 r. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 235-239.

107. List pasterski [...] na uroczystość koronacji łaskami słynącej Statuy Matki Bożej w Przeczycy. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 50-53.

108. List pasterski [...] na Wielki Post 1975 r. O poświęceniu rodzin Najśw. Sercu Jezusa. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 46-50.

109. List pasterski [...] na Wielki Post 1976 r. O powszechnym obowiązku głoszenia Ewangelii zapowiadający uroczystość ku czcu błogosławionej Teresy Ledóchowskiej. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 173-182. -Toż. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 9. W. 1977 s. 107-119.

110. Odezwa [...] w związku z Międzynarodowym Kongresem Eucharystycznym w Filadelfii. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 234-235.

111. Odezwa [...] w związku z 750-tą rocznicą śmierci św. Franciszka z Asyżu. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 245.

112. Przemówienie [...] na ogólnopolskich uroczystościach ku czci bł. Marii Teresy Ledóchowskiej. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 187-189, 200-201. -Toż. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 9. W. 1977 s. 142-143.

113. Przemówienie dra Jana Bochenka oraz z racji 40-lecia Jego proboszczowania w parafii katedralnej w dniu 18 IX 1976. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 2339-244.

114. Przemówienie [...] podczas pogrzebu śp. Księdza Prałata Władysława Węgla w bazylice katedralnej w Tarnowie w dniu 22 VI 1976. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 230-233.

115. Przemówienie [...] podczas przeniesienia zwłok bpa Józefa Grzegorza Wojtarowicza do krypty bazyliki katedralnej w Tarnowie w niu 13 XII 1975 r. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 226-230.

116. Przemówienie [...] podczas uroczystej Mszy św. ku czci Błogosławionej Marii Teresy Ledóchowskiej w dzień Jej beatyfikacji 19 października 1975 r. w bazylice Rozesłania Dwunastu Apostołów w Rzymie. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 54-59. -Toż. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 9. W. 1977 s. 86-92.

117. Słowo [...] zapraszające do udziału w uroczystościach ku czci błogosławionej [Marii] Teresy Ledóchowskiej. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 182-183.

118. Sprawozdanie z III Sympozjum Biskupów Europy, Rzym 14-18 X 1975. *Aten. Kapł.* R. 69: 1976 t. 87 s. 211-222.

119. Wypowiedzi uczestników Sympozjum nad referatem abpa R. Coffy. *Aten. Kapł.* R. 69: 1976 t. 87 s. 258-264.

120. Kazanie [...] w katedrze na pogrzebie śp. Księdza Infułata Jana Bochenka dnia 16 XII 1976. *Currenda.* R. 127: 1977 s. 18-23.

121. List pasterski [...] na Wielki Post 1977 r. O wychowaniu religijnym i katechezie dzieci przedszkolnych. *Currenda.* R. 127: 1977 s. 157-165.

122. Przemówienie [...] w czasie pogrzebu śp. Księdza Infułata dra Władysława Lesiaka w Nowym Sączu w dniu 12 VI 1977 s. *Currenda.* R. 127: 1977 s. 287-292.

123. Przemówienie [...] w Tarnowie na ogólnopolskich uroczystościach ku czci bł. Marii Teresy Lecóchowskiej. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 9. W. 1977 s. 126-129.

124. Teologia IV Synodu Biskupów. *Tarn. Stud. Teol.* T. 6: 1977 s. 5-27.

125. Homilia [...] wygłoszona w kościele Matki Bożej Fatimskiej w Tarnowie z okazji Zjazdu Dyrektorów duszpasterstwa dobroczynności w dniu 13 VI 1978 r. *Currenda.* R. 128: 1978 s. 342-347.

126. List [...] przed uroczystością 900-lecia śmierci męczeńskiej św. Stanisława Biskupa. *Currenda.* R. 128: 1978 s. 275-279. -Toż. *Tarn. Stud. Teol.* T. 7: 1979 s. 20-23. -Toż. W: *Święty Stanisław - Biskup Krakowski.* Worcester 1979 s. 23-28.

127. List pasterski [...] zapowiadający obchód 900-lecia śmierci męczeńskiej św. Stanisława ze Szczepanowa. *Currenda.* R. 128: 1978 s. 261-274. -Toż. pt.: Pierwszy przykuł serca narodu. *Przew. Katol.* R. 68: 1978 nr 19 s. 1-2, 6. -Toż. *Tarn. Stud. Teol.* T. 7: 1979 s. 9-19.

128. Modlitwa Ludu Bożego Diecezji Tarnowskiej do św. Stanisława Swego Patrona w 900-tną rocznicę Jego męczeńskiej śmierci. *Currenda.* R. 128: 1978 s. 291-293. -Toż. *Tarn. Stud. Teol.* T. 7: 1979 s. 33-34. -Toż. W: *Święty Stanisław - Biskup Krakowski.* Worcester 1979 s. 29-31.

129. Podziękowanie parafii szczepanowskiej za pracę włożoną w przygotowanie uroczystości [jubileuszowych]. *Currenda.* R. 128: 1978 s. 294-295.

130. Przemówienie w Szczepanowie z okazji uroczystości jubileuszowych ku czci św. Stanisława Szczepanowskiego. *Currenda.* R. 128: 1968 s. 280-284.

131. Telegram do Jana Pawła II po wyborze na papieża. *Currenda.* R. 128: 1978 s. 250.

132. Wprowadzenie [do liturgii eucharystycznej] i homilia [w bazylice katedralnej 19 X 1978]. *Currenda.* R. 128: 1978 s. 167, 169-173.

133. Les Polonais sont vivement interesses par la vie de L' Eglise en Afrique ... Entretien avec Mgr Jerzy Ablewicz, eveque de Tarnow (Pologne), en visite au Congo. *La Semaine Africaine.* R. 28: 1979 s. 11-13.

134. List pasterski [...] na Wielki Post 1979 r. O prawach dziecka. *Currenda.* R. 129: 1979 s. 201-206.

135. List [...] zapowiadający diecezjalną pielgrzymkę na Wawel i na Skałkę w Krakowie na zakończenie Roku św. Stanisława. *Currenda.* R. 129: 1979 s. 307-309.

136. Słowo [...] z okazji przyjazdu Jana Pawła II do Polski. Currenda. R. 129: 1979 s. 304-306.

137. Święty Stanisław - Biskup krakowski. Worcester 1979 Paramount Press 16° ss. 31, nlb. 4.

138. Droga Krzyżowa. [W dniu modlitw inteligencji na Jasnej Górze 19 kwietnia 1970 r.]. W: Wł. SMERKA: *Drogi Krzyżowe. Rys historyczny i teksty.* Kr. 1980 s. 227-233. -Toż. Wyd. 3. Kr. 1981 s. 227-233.

139. Kazanie [...] na pogrzebie ks. Mariana Bracha w Szczucinie 5 I 1980. *Currenda.* R. 130: 1980 s. 281-284.

140. Kazanie [...] na pogrzebie ks. Stanisława Witka w Lubzinie. *Currenda.* R. 130: 1980 s. 285-288.

141. List pasterski [...] zapowiadający koronację łaskami słynącej figury Matki Bożej w Lipinkach. *Currenda.* R. 130: 1980 s. 271-280.

142. Przemówienie obchodu 900-lecia śmierci św. Stanisłäw 30 IX 1979 r. *Currenda.* R. 130: 1980 s. 193-195.

143. Przemówienie [...] wygłoszone na Wawelu w Krakowie w czasie ogólnodiecezjalnej pielgrzymki na zakończenie Roku św. Stanisława w diecezji tarnowskiej 10 IX 1979 r. *Currenda.* R. 130: 1980 s. 188-193.

144. Słowo [..] do rodzin parafii lipnickiej nawiedzanych przez obraz bł. Szymona rodaka Lipnicy Murowanej. *Currenda.* R. 130: 1980 s. 289.

145. Akt diecezji tarnowskiej w opiekę bł. Kingi w 700-tną rocznicę założenia przez nią starosądeckiego klasztoru Sióstr Klarysek. *Currenda.* R. 130: 1980 s. 202-203.

146. Homilia [...] w czasie Mszy św. w intencji powrotu do zdrowia Ojca św. Jana Pawła II w Nowym Sączu 16 maja. *Currenda.* R. 130: 1980 s. 211-217.

147. Homilia wygłoszona podczas Mszy św. koncelebrowanej w bazylice katedralnej w Tarnowie [...] w dniu 19 X 1978 r. [podczas sympozjum patrystycznego]. *Tarn. Stud. Teol.* T. 8: 1981 s. 269-273.

148. Homilia [...] wygłoszona w czasie obchodu 100-letniej rocznicy urodzin generała Władysława Sikorskiego w Tuszowie Narodowym 17 V 1981 r. *Currenda.* R. 130: 1980 s. 217-221.

149. List pasterski [...] na 700-lecie założenia klasztoru Sióstr Klarysek w Starym Sączu przez błogosławioną Kingę. Orędowniczka kultury polskiej. *Currenda.* R. 131: 1981 s. 198-202.

150. List pasterski [...] na Wielki Post 1981 roku. Niedziela - Sakrament Zmartwychwstania. *Currenda.* R. 131: 1981 s. 128-132.

151. Mi sarete testimoni. Esercizi spirituali in Vaticano. Milano 1981. Edizioni Ares 8° ss. 289. -Toż. Będziecie mi świadkami. Rekolekcje Watykańskie 8-14 marca 1981. Kalwaria Zebrzydowska 1982. Wydaw. Archiwum Bernardynów 8° ss. 304. -Toż. Paryż 1983 Editions du Dialogue 8° ss. 315. -Toż. Series mis testigos. Ejercicios espirituales en el Vaticano. Madrid 1983. Ediciones Rialp. S. A. 16° ss. 363.

152. Przemówienie inauguracyjne na sympozjum patrystycznym poświęconym modlitwie starożytnych chrześcijan w Tarnowie 19-21 X 1978 r. *Tarn. Stud. Tel.* T. 8: 1981 s. 13-16.

153. Przemówienie powitalne [...] na początku Mszy św. pontyfikalnej w dniu 26 lipca 1981 r. na rynku starosądeckim. *Currenda.* R. 131: 1981 s. 204-205.

154. Wprowadzenie wygłoszone podczas wieczornej Mszy św. koncelebrowanej w bazylice katedralnej w Tarnowie [...] 19 X 1978 [...] na sympozjum patrystycznym. *Tarn. Stud. Teol.* T. 8: 1981 s. 267-268.

155. Akt zawierzenia diecezji tarnowskiej Matce Bożej nawiedzającej w częstochowskim obrazie bazylikę katedralną w Tarnowie. *Currenda.* R. 132: 1982 s. 200-202.

156. List pasterski [...] na trzechsetną rocznicę obrazu Pana Jezusa Ukrzyżowanego w kościele parafialnym w Kobylance. *Currenda.* R. 132: 1982 s. 102-105.

157. List [...] zapowiadający Czwarty Synod Diecezji Tarnowskiej, Wielki Post 1982 r. *Currenda.* R. 132: 1982 s. 98-101.

158. List pasterski [...] zapowiadający nawiedzenie bazyliki katedralnej w Tarnowie przez Matkę Bożą w Jej Obrazie Częstochowskim. *Currenda.* R. 132: 1982 s. 196-199.

159. Modlitwa diecezji tarnowskiej do Jezusa Ukrzyżowanego w trzechsteną rocznicę Jego Cudownego Obrazu w kościele parafialnym w Kobylance. *Currenda.* R. 132: 1982 s. 180-181.

160. Program uroczystości Nawiedzenia Matki Bożej w bazylice katedralnej w Tarnowie w dniach 1-8 IX 1982 r. *Currenda.* R. 132: 1982 s. 202-205.

161. Homilia [...] wygłoszona na cmentarzu w Monte Cassino w dniu 12 X 1982 s. *Currenda.* R. 133: 1983 s. 137-142.

162. Homilia [...] w 150-tą rocznicę działalności Księży Jezuitów w Nowym Sączu. *Currenda.* R. 133: 1983 s. 130-136.

164. List pasterski [...] na Wielki Post 1983 r. w związku z 900-ną rocznicą kanonizacji św. Świerada. *Currenda.* R. 133: 1983 s. 124-129. -Toż. pt.: Św. Świerad otwierał drzwi Odkupicielowi. *Niedziela.* R. 26: 1983 nr 12 s. 1, 4-5.

165. Przemówienie [...] do Radia Watykańskiego 12 XII 1982. *Currenda.* R. 133: 1983 s. 142-144.

166. Przemówienie [...] o zadaniach duszpasterskich w Roku Odkupienia 25 III 1983 - 22 IV 1984. *Currenda.* R. 133: 1983 s. 144-149.

167. Słowo [...] przed wizytą św. Jana Pawła II. *Currenda*. R. 133: 1983 s. 149-150.

168. Słowo wstępne. *Tarn. Stud. Teol.* T. 9: 1983 s. 5-10.

169. Akt oddania diecezji tarnowskiej Miłosierdziu Bożemu. *Currenda*. R. 134: 1984 s. 170-173.

170. Akt oddania się diecezji tarnowskiej Zbawicielowi przez św. Świerada w Roku Odkupienia. *Currenda*. R. 134: 1984 s. 19-20.

171. Kazanie [...] podczas intronizacji Figury Limanowskiej 16 VI 1983 r. *Currenda*. R. 134: 1984 s. 20-24.

172. List [...] na Wielki Post 1984 r. Bóg wielki w cierpieniu i miłosierdziu. *Currenda*. R. 134: 1984 s. 24-28.

173. List pasterski [...] na stuletnią rocznicę powstania Zgromadzenia Sióstr Świętego Józefa. *Currenda*. R. 134: 1984 s. 164-168.

174. List pasterski [...] w związku z Jubileuszem 750-lecia Opactwa Cystersów w Szczyrzycu. *Currenda*. R. 134: 1984 s. 173-177.

175. Oddanie miast Tarnowa i diecezji tarnowskiej w opiekę świętego Józefa [...]. *Currenda*. R. 134: 1984 s. 168-170.

176. Przemówienie [...] na rozpoczęcie uroczystości 900-lecia kanonizacji św. Świerada w Tropiu 17 lipca 1983 r. *Currenda*. R. 134: 1984 s. 16-18.

177. Słowo [..] w związku z 70-tą rocznicą śmierci Sługi Bożej Karoliny Kózka. *Currenda*. R. 134: 1984 s. 178-179.

178. Słowo [...] z okazji uroczystości w Ciężkowicach [ku czci Pana Jezusa Miłosiernego]. *Currenda*. R. 134: 1984 s. 170.

179. Homilia [...] w bazylice katedralnej w Tarnowie w uroczystość Narodzenia Najśw. Maryi Panny, 8 września 1985 r. po odsłonięciu popiersia Wincentego Witosa. *Currenda*. R. 135: 1985 s. 328-333.

180. Kazanie [...] wygłoszone w Bochni na pogrzebie śp. Księdza Infułata Stanisława Wójtowicza dnia 7 X 1984 r. *Currenda*. R. 135: 1985 s. 28-32.

181. List pasterski [...] na Wielki Post 1985 r. *Currenda*. R. 135: 1985 s. 131-134.

182. List pasterski [...] z okazji 50-tej rocznicy koronacji Obrazu Matki Boskiej Bocheńskiej, Różańcowy plan uszczęśliwienia człowieka. *Currenda*. R. 135: 1985 s. 195-199.

183. Przemówienia [...] do uczestników pielgrzymki częstochowskiej w Bochni. *Currenda*. R. 135: 1985 s. 199-204.

184. Przemówienie wprowadzające [...] w czasie głównej uroczystości 50-lecia koronacji obrazu Matki Boskiej Bocheńskiej. *Currenda*. R. 135: 1985 s. 104-107.

185. Różańcowy akt zawierzenia Chrystusowi i Jego Matce diecezji tarnowskiej z okazji uroczystości 50-lecia koronacji Obrazu Matki Bożej Różańcowej w Bochni, dnia 6 X 1985 r. *Currenda*. R. 135: 1985 s. 207-208.

186. Homilia [...] w czasie uroczystości pobeatyfikacyjnych ku czci Brata Alberta Chmielowskiego w Tarnowie dnia 19 maja 1985 r. *Currenda*. R. 136: 1986 s. 24-39.

187. List pasterski [...] zapowiadający zakończenie IV Synodu i Rok Jubileuszowy dla uczczenia dwusetnej rocznicy powstania diecezji tarnowskiej. *Currenda*. R. 130: 1986 s. 107-112.

188. List [...] zapraszający do udziału w centralnej uroczystości Jubileuszu dwusetnej rocznicy powstania diecezji 7 września 1986 w Tarnowie. *Currenda*. R. 136: 1986 s. 313-315.

189. Modlitwa do Jezusa Chrystusa Króla wieków na jubileuszowy rok dwusetnej rocznicy powstania diecezji tarnowskiej. *Currenda*. R. 136: 1986 s. 113-115.

190. Odezwa [...] w związku ze 100-letnią rocznica powstania Zgromadzenia Sług Jezusa. *Currenda*. R. 136: 1986 s. 18.

191. Przemówienie [...] na zakończenie IV Synodu Diecezji Tarnowskiej 13 marca 1986 r. w bazylice katedralnej w Tarnowie. *Currenda*. R. 136: 1986 s. 226-229.

192. Przemówienie [...] wygłoszone podczas Mszy św. z racji 100-lecia powstania Zgromadzenia Sług Jezusa. *Currenda*. R. 136: 1986 s. 18-23.

193. Słowo wstępne. Dziękczynienie i odpowiedzialność za nasze diecezjalne dziedzictwo. *Tarn. Stud. Teol.* T. 10: 1986 cz. 1 s. 7-10.

194. Słowo wstępne [...] na zakończenie IV Synodu Diecezji Tarnowskiej w bazylice katedralnej w dniu 13 Marca 1986 r. *Currenda*. R. 136: 1986 s. 224-225.

195. Przemówienie [...] na zakończenie IV Synodu Diecezji Tarnowskiej 13 marca 1986 r. w bazylice katedralnej w Tarnowie. *Currenda*. R. 136: 1986 s. 226-229.

196. Przemówienie [...] wygłoszone podczas Mszy św. z racji 100-lecia powstania Zgromadzenia Sług Jezusa. *Currenda*. R. 136: 1986 s. 18-23.

197. Słowo wstępne. Dziękczynienie i odpowiedzialność za nasze diecezjalne dziedzictwo. *Tarn. Stud. Teol.* T. 10: 1986 cz. 1 s. 7-10.

198. Słowo wstępne [...] na zakończenie IV Synodu Diecezji Tarnowskiej w bazylice katedralnej w dniu 13 marca 1986 r. *Currenda*. R. 136: 1986 s. 224-225.

199. Słowo wstępne. W: P. BEDNARCZYK, J. BIAŁOBOK: *Czcigodna Karolina Kózka, Męczennica w obronie czystości (1898-1914)*. R. 1986 s. 3-5.

200. Słowo [...] z okazji uroczystości pobeatyfikacyjnych ku czci błogosławionego Alberta Chmielowskiego, 19 maja 1985 r., w kościele Matki Boskiej Fatimskiej w Tarnowie. *Currenda*. R. 136: 1986 s. 33-34.

201. Homilia [...] wygłoszona dnia 15 XI 1986 r. w Papieskim Kolegium Polskim w Rzymie z okazji

100-letniej rocznicy śmierci księdza Piotra Semenenki. *Currenda.* R. 137: 1987 s. 17-22.

202. List pasterski [...] na zakończenie Nawiedzenia Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w diecezji tarnowskiej [1968 r.]. *Currenda.* R. 137: 1987 s. 11-13.

203. List pasterski [...] na Wielki Post 1987 r. zapowiadający beatyfikację czcigodnej sługi Bożej Karoliny Kózkówny przez Ojca św. Jana Pawła II w Tarnowie. *Currenda.* R. 137: 1987 s. 133-143.

204. List pasterski [...] na zakończenie Nawiedzenia diecezji tarnowskiej przez Matkę Bożą

205. Prośba o zaliczenie Karoliny Kózkówny do grona błogosławionych. *L' Osserv. Rom.* Wyd. polskie. R. 8: 1987 nr 5 s. 19. -Toż. *Tamże*, nr specjalny s. 32.

206. Przemówienie w czasie powitania papieża w Tarnowie. *L' Osserv. Rom.* Wyd. polskie. R. 8: 1987 s. 16. -Toż. *Tamże*, nr specjalny s. 32-33.

207. Przemówienie [...] w czasie Mszy św. beatyfikacyjnej. *L' Osserv. Rom.* Wyd. polskie. R. 8: 1987 nr 5 s. 35. -Toż. *Tamże*, nr specjalny s. 20.

208. Przemówienie [...] wygłoszone podczas Mszy św. w katedrze, dnia 14 XI 1987 roku. *Currenda.* R. 137: 1987 s. 396-401.

209. Słowo [...] na obchód pierwszego święta błogosławionej Karoliny Kózka. *Currenda.* R. 137: 1987 s. 296-270.

210. Słowo [...] na zakończenie jubileuszu dwusetnej rocznicy powstania diecezji tarnowskiej w uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego 1987 roku. *Currenda.* R. 137: 1987 s. 144-147.

211. Słowo [...] po wizycie Ojca św. Jana Pawła II w Tarnowie. *Currenda.* R. 137: 1987 s. 267-269.

212. Słowo [...] zapraszające na przyjęcie Ojca św. Jana Pawła II w Tarnowie. *Currenda.* R. 137: 1987 s. 265-266.

213. List pasterski [...] na Wielki Post 1988 roku. Nasza odpowiedzialność za Rok Maryjny. *Currenda.* R. 138: 1988 s. 20-25.

214. List pasterski [...] zapowiadający obchody 50-lecia koronacji Obrazu Matki Bożej w Odporyszowie. Matka naszej niepodległości. *Currenda.* R. 138: 1988 s. 495-498.

215. Przemówienie [..] podczas Kongresu Eucharystycznego w Lubaczowie 20 IX 1987 r. Currenda. R. 138: 1988 s. 299-302.

216. Słowo [...] do młodzieży z okazji Trzeciego Światowego Dnia Młodzieży. Currenda. R. 138: 1988 s. 185-186.

217. Słowo [...] do parafii Muszyna. Currenda. R. 138: 1988 s. 25.

218. Słowo [...] zapowiadające obchód diecezjalnego dziękczynienia za wyniesienie na ołtarze błogosławionej Karoliny Kózkówny dokonane przez Ojca świętego Jana Pawła II 10 czerwca 1987 r. w Tarnowie. *Currenda.* R. 138: 1988 s. 553.

219. List pasterski [...] na Wielki Post 1989 r. , Na straży polskiego obyczaju katolickiego. *Currenda.* R. 139: 1989 s. 187-1989.

220. Odezwa [...] na Niedzielę Kapłańską 1988 roku. *Currenda.* R. 139: 1989 s. 185.

221. Odezwa [...] na Tydzień Miłosierdzia 1989. *Currenda.* R. 139: 1989 s. 487.

222. Słowo [...] na II rocznicę pielgrzymki Ojca św. Jana Pawła II do Tarnowa i wyniesienia przez niego na ołtarze błog. Karoliny. *Currenda.* R. 139: 1989 s. 486.

223. Słowo [...] odczytane podczas pasterki celebrowanej w bazylice katedralnej w Tarnowie, transmitowanej przez radio na teren całego kraju - 25 XII 1989 r. *Currenda.* R. 140: 1990 s. 29.

224. Kościołowi napisz. Listy, odezwy, modlitwy okolicznościowe 1962-1989. Red. A. KOKOSZKA, A. PACIOREK. Kat. 1991. Księg. Św. Jacka 8° ss. 486, nlb. 2. Rękopisy w Arch. Diec. Tarn. Sygn. PA I:

225. Tomistyczna metafizyka dobra. Lubl. 1949 8° ss. XII, 163.

226. Metafizyka ogólna. [Przemyśl 1951] ss. 123.

227. Teologia naturalna. Przemyśl 1951/52, k. luźnych powielanych 51.

228. Teoria poznania. Przemyśl [1960] ss. 67.

229. Teoria ewolucji biologicznej. Przemyśl 1962 ss. 48.

230. Psychologia racjonalna. B.m. i r. wyd., k. luźnych 121.

II.

KUMOR B.: Diecezja tarnowska; dzieje ustroju i organizacji 1786-1985. Kr. 1985 s. 295-301; GUCWA J.: Budownictwo sakralne diecezji tarnowskiej w latach 1945-1985. *Tarn. Stud. Teol.* T. 10: 1986 cz. 1 s. 210-235; NOWAK A.: Tarnowcy misjonarze-fideidoniści w Kongo Brazzaville. *Tamże*, s. 133-143; List Ojca Świętego Jana Pawła II do Księdza Biskupa Jerzego Ablewicza z okazji 25-ej rocznicy biskupiego wybrania. *Currenda.* R. 137: 1987 s. 389-392; DUDZIAK J.: Przełomowe ćwierćwiecze posługiwania bpa Jerzego Ablewicza w Kościele Tarnowskim. *Tarn. Stud. Teol.* T. 10: 1987 cz. 2 s. 5-68; Toż w j. francuskim pt.: Vingt cinq and d'Activite pastorale. Tarnów 1987 ss. 71; KOS K.: Pierwsza wizyta ad limina Apostolorum Ks. Biskupa Ordynariusza dra Jerzego Ablewicza. *Tarn. Stud. Teol.* T. 10: 1987 cz. 2 s. 453-455; NOWAK A.: Bibliografia prac drukowanych biskupa dra Jerzego Ablewicza. *Tamże*, s. 69-80; Pasterska posługa słowa biskupa Jerzego Ablewicza. Teksty opublikowane w Currendzie w latach 1962-1987. *Currenda.* R. 137: 1987 s. 2-10; RĘBACZ A.: 25-lecie biskupiej posługi księdza arcybiskupa Jerzego Ablewicza obchodzone u stóp Matki Bożej Tuchowskiej, 25 XI 1987. *Tamże*, s. 414-416; Schematyzm Diecezji Tarnowskiej na rok 1992. Cz. historyczna. Red. J. RZEPA, s. 26-27; KĄDZIOŁKOWSKA S.:Rozwój i doksonalenie struktór kościelnych w diecezji tarnowskiej w okresie pasterzowania biskupa Jerzego Ablewicza.

Tarn. Stud. Teol. T. 13: 1994 s. 417-449; PIECH S.: Z dziejów kultu Matki Bożej Tuchowskiej. *Tamże*, s. 477-483; Lavare pedes. Księga pamiątkowa z uroczystości konsekracyjnych i ingresowych Jego Ekscelencji Księdza Biskupa Dra Jerzego Ablewicza. Opr. P. GAJDA. Przemyśl - Tarnów 1962 ss. 79. Bibl. Inst. Teol. Tarn., sygn. Rkps 025.

Ks. Stanisław Piech

Abramek Rufin Józef, pseud.: Józef Majdański, krypt.: ar, Rufin, o. Rufin (1937-1990), paulin, biblista, mariolog.

Urodził się 13 XII 1937 r. w Majdanie Obleszcze k/ Lublina; był synem Józefa i Karoliny z d. Pikuła. Szkołę powszechną ukończył w miejscowości rodzinnej, a naukę z zakresu szkoły średniej pobierał w Niższym Seminarium Duchownym w Lublinie. W 1957 r. uzyskał świadectwo maturalne i wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Lublinie. Po roku studiów rozpoczął nowicjat u Paulinów w Leśniowie k/ Częstochowy. Profesję złożył 29 VII 1959 r. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium paulinów w Leśnej Podlaskiej, a następnie w Krakowie na Skałce. Święcenia kapłańskie otrzymał 1 VII 1964 r. na Jasnej Górze z rąk bpa S. Barely. Przez rok był katechetą gimnazjalnym w Leśnej Podlaskiej. W 1965 r. podjął studia specjalistyczne z zakresu teologii biblijnej w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Równocześnie prowadził katechizację młodzieży szkół średnich przy kościele paulinów w Warszawie. Udzielał się również w duszpasterstwie pielgrzymkowym grup młodzieżowych. W 1977 r. uzyskał doktorat na podstawie pracy pt.: *Kościół jako Rodzina Boża, przygotowanie, rozwój i wykład idei Rodziny Bożej w eklezjologii św. Pawła.* W l. 1981-1982 prowadził zajęcia zlecone w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Ponadto dojeżdżał z wykładami na tematy biblijne do nowicjuszów w Leśniowie k/ Częstochowy, a także prowadził wykłady z zagadnień wybranych w Biblii w ramach ogólnopolskich kursów dokształceniowych dla braci zakonnych (1970-1978).

W czerwcu 1970 r. przeniósł się do Krakowa na Skałkę w charakterze wykładowcy Pisma św. i prefekta studiów (21 VI 1971-18 IX 1977). Od 23 VII 1975 do 18 XII 1978 r. był przeorem domu i rektorem studiów. W l. 1980-1981 przebywał w Rzymie, Ziemi św. i USA. Dn. 15 I 1982 r. został mianowany redaktorem naczelnym miesięcznika "Jasna Góra". Dwa lata później wziął udział w kapitule generalnej zakonu, na której został wybrany doradcą generała, a 24 V 1984 r. mianowany przeorem Jasnej Góry. W dniu 13 XII 1989 r., w przeddzień wyjazdu do Rzymu, nastąpił u niego wylew krwi do mózgu i stracił przytomność. Zmarł w Warszawie 30 IV 1990 r., pochowany jako pierwszy w nowym eksluzywnym grobowcu zbudowanym z jego inicjatywy na cmentarzu św. Rocha w Częstochowie.

O. Abramek był gorliwym duszpasterzem młodzieży, zorganizował dwa punkty duszpasterstwa akademickiego w Warszawie i Krakowie. Organizował dla studentów spotkania, nabożeństwa, pielgrzymki i bibliotekę. Wygłaszał liczne rekolekcje i pogadanki radiowe. Jako przeor Jasnej Góry należał do Komisji Maryjnej Episkopatu, w której przygotował kilka tekstów programowych i listów okólnych.

I.

1. Artykuły w *Vox Eeremi.* R. 11: 1960 nr 4: Cel wymaga życia, nr 4 s. 59-61; 2. Chestertonowski obraz św. Tomasza, nr 2 s. 36-39; 3. Egzystencjalizm, nr 1 s. 21-32; 4. Kronika (Leśna Podlaska), nr 1 s. 74-80; 5. Spotkania, nr 5 s. 67-70; 6. Urok dziecięcej prostoty, nr 3 s. 32-34.

7. Artykuły w *Vox Eeremi.* R. 12: 1961: Burza, nr 5 s. 66-67; 8. Czyn czy kontemplacja? nr 5 s. 17-24, nr 6 s. 36-40; 9. Fanatycy, nr 1 s. 33-35; 10. Jej i nasza osobowość, nr 1 s. 19-22; 11. Jesienne liście .... nr 4 s. 49; 12. Moje spotkanie z Gandhim, nr 2 s. 34-40; 13. Na ścieżkach historii, nr 3 s. 52-56; 14. Nie burzyć przeszłości ołtarzy, nr 4 s. 33-37; 15. Nie irytuj się na współczesną sztukę, nr 4 s. 72-77; 16. Nuda a postawa twórcza, nr 2 s.

21-33; 17. Ona, nr 6 s. 31; 18. Plotki, plotki, plotki, nr 6 s. 79-80; 19. Refleksje nad drogą pielgrzyma, nr 3 s. 18-24; 20. Wołanie szczytów, nr 4 s. 44-48.

21. Artykuły w *Vox Eeremi.* R. 13: 1962: Dwunastu poszło na żniwa Pańskie, nr 5 s. 34-36; 22. Idą młodzi, nr 1 s. 35-45; 23. Kwiat i chwała świata, nr 1 s. 22-30; 24. Na marginesie art. " Idą młodzi", nr 1 s. 45-46; 25. Pamiętnik malarza, nr 3 s. 46-51; 26. Personalizm, nr 5, s. 22-27; 27. Przeszkody do święceń - w karykaturze, nr 6 s. 46-49; 28. Święty Cyprian - ojciec łaciny kościelnej, nr 6 s. 25-34; 29. Tomasz z Akwinu - Wielki Protektor Zakonu, nr 1 s. 6-9; 30. Z Maryją na drodze ślubów zakonnych, nr 4 s. 17-29.

31. Artykuły w *Vox Eeremi.* R. 14: 1963: Boża liturgia w Kościele greko-katolickim, nr 1 s. 32-48; 32. Nad Regułą św. Augustyna, nr 1 s. 31-39, nr 2 s. 42-51; 33. Uczestnictwo w przywilejach spowiedników zakonów żebrzących, nr 1 s. 62-67.

34. Cel wymaga życia. *Jasna Góra* (USA). R. 4: 1963 nr 5 s. 124-126.

35. Jasna Góra - Godzina 21:00. *Jasna Góra* (USA). R. 4: 1963 nr 6 s. 161-162.

36. Odpowiedź autora. *Vox Eeremi.* R. 15: 1964 nr 3 s. 54-55.

37. Przyrzeczenie i wierność. *Vox Eeremi.* R. 15:1964 nr 1 s. 4-12.

38. W służbie Niepokalanej Królowej. *Jasna Góra* (USA). R. 5: 1964 nr 1 s. 8-10.

39. Człowiek, który czyha na Ciebie. *Jasna Góra* (USA). R. 6: 1965 nr 3 s. 72-73.

40. Jesienne liście ... *Jasna Góra* (USA). R. 6: 1965 nr 8 s. 224-225.

41. Kąkol. *Jasna Góra* (USA). R. 6: 1965 nr 1 s. 12-13.

42. Idąc śladami krzyża. W: *Droga Krzyżowa. Dzieje nabożeństwa i antologia tekstów.* Red. J. KOPEĆ. P. 1975 s. 367-373; Wyd. 2. P. 1985 s. 321-326.

43. Proszę Cię, abyś był przy mojej krzyżowej drodze W: *Droga Krzyżowa. Dzieje nabożeństwa i antologia współczesnych tekstów.* Red. J. KOPEĆ. P. 1975 s. 171-185; -Toż. Wyd. 2. 1985 s. 141-147.

44. Najistotniejsza cecha Ludu Bożego. W: *Warsz. Stud. Bibl..* Red. J. FRANKOWSKI, B. GIDŁA. W. 1976 s. 173-198.

45. Wdzięczność Matce Boskiej Jasnogórskiej za Jej obecność. [Kazanie dla dorosłych]. *Bibl. Kazn.* T. 97: 1976 nr 1 s. 29-32.

46. Wdzięczność Matce Boskiej Jasnogórskiej za Jej obecność. [Kazanie dla młodzieży]. *Bibl. Kazn.* T. 97: 1976 nr 1 s. 32-35.

47. Męczennik ze Skałki - Święty Stanisław. Rupella 1979 Mała Poligrafia 8° ss. 162.

48. Opr.: Św. Stanisław, Biskup Meczennik. Modlitwy i pieśni (900-lecie Męczeństwa na Skałce). Kr. 1979 8° ss. 64.

49. Droga Krzyżowa. W: W. SMEREKA: *Studium pasyjne, rys historyczny i teksty drogi krzyżowej.* Cz. 2. Kr. 1980 s. 340-343.

50. Jasnogórska mariologia kard. Karola Wojtyły - Papieża Jana Pawła II. *Stud. Clar.* T. 1: 1981 s. 7-39.

51. Jednoczące zadanie Maryi z "Ewangelii Miłosierdzia" (Łk 1, 50). W: *Dives in misericordia. Tekst i komentarz.* Red. S. GRZYBEK. Kr. 1981 s. 116-126.

52. Magnificat - pieśń postawy maryjnej duszpasterzy polskich. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 32: 1981 nr 3 s. 380-389.

53. Miłosierdzie i solidarność w "Magnificat". *Więź.* R. 24: 1981 nr 4 s. 64-73.

54. Organiczne zespolenie kultu Matki Bożej z orędziem biblijnym i problematyką społeczno-narodową w kazaniach o. Innocentego Pokorskiego - paulina XVII/XVIII w. *Stud. Clar.* T. 2: 1981 s. 172-223.

55. Teologiczne postawy i sens pastoralny pielgrzymi jako formy kultu na przykładzie Pieszej Pielgrzymki Warszawskiej. *Częst. Stud. Teol.* T. 9-10: 1981/1982 s. 171-223.

56. Zmartwychwstanie objawia pełnię miłości. *Przew. Katol.* R. 71: 1981 nr 16 s. 4.

57. Pielgrzymka. *Ład.* R. 2: 1982 nr 23 s. 5.

58. Słowo wstępne. W: *Apel Jasnogórski.* Kr. 1982 nr 1-2 s. 1-2.

59. Tajemnica jasnogórska w życiu Jana Pawła II. *Ład.* R. 2: 1982 nr 19 s. 5; nr 20 s. 3.

60. Teologiczno-historyczne badania fenomenu Jasnej Góry. Sprawozdanie z posiedzenia roboczego n.t. programu badań o Jasnej Górze, 12-13 I 1980 r. *Stud. Clar.* T. 3: 1982 s. 436-450.

61. Zapiski Jasnogórskie. *Ład.* R. 2: 1982 nr 17 s. 3; nr 18 s. 4.

62. Zawierzenie Jana Pawła II Jasnogóskiej Matce. W: *Jasnogórska Bogurodzica 1382-1982.* Red. J. MAJDECKI. W. 1982 s. 271-290.

63. Biblijne rysy Maryi w "Magnificat". *Jasna Góra.* R. 1:1983 nr 1 s. 29-33.

64. Droga z Krzyżem - droga do Krzyża. *Ład.* R. 3: 1983 nr 8 s. 1.

65. Implikacje "Magnificat" (Łk 1, 46-55) dla teologii sanktuarium maryjnego. *Stud. Clar.* T. 4: 1983 s. 5-31.

66. Od autorów. W: R. J. ABRAMEK, S. Z. JABŁOŃSKI: Znaki nadziei i miłości (Jasna Góra - Rzym). *Jasna Góra.* R. 1: 1983 s. 1-2.

67. Red.: *Jasna Góra.* R. 1: 1983 - R. 8: 1990.

68. Rozmowa z Przeorem Klasztoru Jasnogórskiego o. Konstancjuszem Kunzem. *Jasna Góra.* R. 1: 1983 nr 2 s. 48-52.

69. Spór o Matkę Jezusa. *Jasna Góra.* R. 1: 1983 nr 2 s. 33-41.

70. Tajemnica obecności Matki Bożej Jasnogórskiej w życiu Jana Pawła II. W: *Jasnogórska Matka Cudownej Przemiany.* Red. G. LORENC. R. 1983 s. 171-198.

71. Fragment wizerunku Prymasa Jasnogórskiego. *Jasna Góra*. R. 2: 1984 nr 5 s. 21-32.
72. Królewicz Sprawiedliwy. *Jasna Góra*. R. 2: 1984 nr 3 s. 41-48.
73. Rozmyślania przy Jasnogórskiej Drodze Krzyżowej. *Jasna Góra*. R. 2: 1984 nr 4 s. 41-48.
74. Spotkanie nauki i pobożności maryjnej. *Jasna Góra*. R. 2.: 1984 nr 2 s. 33-42.
75. Tutaj zawsze byliśmy wolni... [Homilia]. *Jasna Góra*. R. 2: 1984 nr 3 s. 18-22.
76. Z potrzeby ducha i serca. *Jasna Góra*. R. 2: 1984 nr 6 s. 20-32.
77. "Angelus" - jasnogórski rodowód dzieła Wojciecha Kilara. [Rozmowa z kompozytorem]. *Jasna Góra*. R. 3: 1985 nr 3 s. 23-28; nr 4 s. 14-18.
78. Dwie znamienne daty lipcowe. *Jasna Góra*. R. 3: 1985 nr 7 s. 14-16.
79. Orędzie Jasnej Góry roku '84. *Jasna Góra*. R. 3: 1985 nr 4 s. 25-32.
80. Orędzie Jasnej Góry roku '84. W: *Z Jasnogórską Matką Nadziei*. Red. Z. S. JABŁOŃSKI. Kr. 1985 s. 47-58.
81. Psalm 48 o Mieście Niezwyciężonym. *Jasna Góra*. R. 3: 1985 nr 9 s. 7-17.
82. Zwą Go Ojcem Ojczyzny. *Jasna Góra*. R. 3: 1985 nr 5 s. 45-51.
83. Apel Jasnogórski. [Fragm.]. Jasna Góra 30.10.1984. W:. *Męczennik prawdy i nadziei, świadectwa o księdzu Jerzy Popiełuszce*. Red. A. LEWEK. W. 1986 s. 67.
84. Brat z sercem kapłańskim. *Jasna Góra*. R. 4: 1986 nr 1 s. 62-64.
85. Homilia. [Fragm.]. Jasna Góra 30.10.1984. W: *Męczennik prawdy i nadziei*. Red. A. LEWEK. W. 1986 s. 66-67.
86. Homilia. [Fragm.]. Jasna Góra 5.11.1984. W: *Męczennik prawdy i nadziei*. Red. A. LEWEK W. 1986 s. 71-72.
87. Homilia. [Fragm.]. Jasna Góra 11.11.1984. W. *Męczennik prawdy i nadziei*. Red. A. LEWEK W. 1986 s. 74-75.
88. Jana Pawła II obecność jasnogórska. *Jasna Góra*. R. 4: 1986 nr 8 s. 33-35.
89. Jasna Góra to również szczyt w Himalajach. [Rozmowa z ks. S. KARDASZEM]. *Jasna Góra*. R. 4: 1986 nr 6 s. 44-51.
90. Kult Bogarodzicy w Nawiedzającym Obrazie. *Jasna Góra*. R. 4: 1986 nr 5 s. 17-25,
91. Obraz Pani Jasnogórskiej w Sân Francisco. *Razem* (San Francisco). R. 2: 1986 nr 11 s. 23.
92. Paulini. *Jasna Góra*. R. 4: 1986 nr 1 s. 33-36.
93. Pieszo z Lourdes do Jasnej Góry. [Rozmowa z Louis PILLET]. *Jasna Góra*. R. 4: 1986 nr 11 s. 43-49.
94. Powitanie III Pielgrzymki Robotników na Jasnej Górze 15.09.1985. [Fragm.]. W: *Męczennik prawdy i nadziei*. Red. A. LEWEK W. 1986 s. 88.
95. Przed V Kongresem Maryjnym i Mariologicznym [rozmowa z bp. Bolesławem PYLAKIEM]. *Jasna Góra*. R. 4: 1986 nr 7 s. 33-37.
96. Prymasa Tysiąclecia głos z Jasnej Góry. *Jasna Góra*. R. 4: 1986 nr 5 s. 33-34.
97. Psalm 87 o Matce Narodów i źródle ich życia. *Jasna Góra*. R. 4: 1986 nr 2 s. 17-25.
98. Tajemnica Nawiedzenia Maryi (Łk 1, 39-56) na drodze do 2000-lecia chrześcijaństwa. *Jasna Góra*. R. 4: 1986 nr 12 s. 7-14.
99. Tajemnica Zwiastowania. [Idea przewodnia na I rok przygotowania do jubileuszu 2000-lecia narodzenia Syna Bożego]. *Jasna Góra*. R. 4: 1986 nr 9 s. 8-17.
100. Trzy korzenie ruchu Pomocników Matki Kościoła. *Jasna Góra*. R. 4: 1986 nr 4 s. 20-26.
101. Jasnogórskie drogowskazy w podróży po USA. *Jasna Góra*. R. 5: 1987 nr 2 s. 20-31; nr 3 s. 33-40; nr 4 s. 24-32; nr 5 S. 40-46.
102. Jasnogórskie znaki III podróży Jana Pawła II do Ojczyzny. *Jasna Góra*. R. 5: 1987 nr 8 s. 3; nr 9 s. 37-60; nr 10 s. 8-14.
103. Kielich przymierza miedzy Lourdes a Jasną Górą. [Rozmowa z ks. Jose Marie de ANTONIO]. *Jasna Góra*. R. 5: 1987 nr 4 s. 3-18.
104. Misterium Paschalne w roku wielkich nadziei. *Jasna Góra*. R. 5: 1987 nr 4 s. 3-5.
105. O. Euzebiusz Rejman - zmagania o Jasną Górę na przełomie XIX-XX w. *Jasna Góra*. R. 5: 1987 nr 10 s. 41-52.
106. Ojcu świętemu Janowi Pawłowi II podziękowanie za Rok Maryjny i encyklikę "Redemptoris Mater". *Jasna Góra*. R. 5: 1987 nr 5 s. 3.
107. Orędzie o Maryi w dziejach zbawienia. *Jasna Góra*. R. 5: 1987 nr 12 s. 14-23.
108. Prezentacja odnowionego Ołtarza Ojczyzny u Tronu Królowej Polski. *Jasna Góra*. R. 5: 1987 nr 3 s. 16-17.
109. Pierwsza zaduma nad "Redemptoris Mater". *Jasna Góra*. R. 5: 1987 nr 6 s. 8-13.
110. "Redemptoris Mater" - Encyklika o Bogarodzicy na drogach Kościoła. *Niedziela*. R. 30: 1987 nr 18 s. 16.
111. Słowo powitania. *Jasna Góra*. R. 5: 1987 nr 9 s. 36-37.
112. Słowo przy wręczeniu kopii Jasnogórskiego Wizerunku. *Jasna Góra*. R. 5: 1987 nr 2 s. 7.
113. Wprowadzenie do wspólnotowej Mszy św. jubileuszowej w Kaplicy Cudownego Obrazu i słowo zakończenia w refektarzu. *Jasna Góra*. R. 5: 1987 nr 1 s. 27-28, 32.
114. W przede dniu wielkich wydarzeń. [Rozmawiał M. ŚPIOŁEK]. *Hejnał Mariacki*. R. 31: 1987 nr 6 s. 13-15.
115. Celebracja Akatystu. Homilia, aula KUL, 29 VIII 1986 r. V Ogólnopolski Kongres

Mariologiczny i Maryjny. W: *Niepokalana. Kult Matki Bożej na ziemiach polskich w XIX wieku.* Red. B. PYLAK, Cz. KRAKOWIAK. Lubl. 1988 s. 29-32.

116. Dotykając tajemnicy jasnogórskiego sanktuarium. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 8 s. 14-20.

117. Jasna Góra jest głosem narodów. [Rozmawiał A. KRAJEWSKI]. *Nowy Dziennik* (USA). 8 XI 1988, s. 3.

118. Jasnogórska wieczerza. [Rozmawiał Z. NOWAK]. *Gaz. Częst.* R. 1988 nr 51-52 s. 1-3.

119. Jasnogórskie uroczystości 1000-lecia chrztu Rusi-Ukrainy. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 12 s. 7-14.

120. Krajowa Pielgrzymka Ruchu Światło - Życie i Służby Liturgicznej. [Powitanie, 11 VI 1988 r.]. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 8 s. 2-23.

121. Maryja - Matka Pokoju. *Aten. Kapł.* R. 80: 1988 t. 111 nr 1 s. 86-96.

122. Maryja - Oblubienica Ducha Świętego. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 5 s. 16-29.

123. Ogólnopolska Pielgrzymka Młodzieży 5 VI 1988 r. [Powitanie]. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 8 s. 20-23.

124. IV Ogólnopolska Pielgrzymka Ogrodników 29 V 1988 r. [Powitanie]. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 8 s. 18-20.

125. Pielgrzymka Akademicka 8 V 1988 r. [Powitanie]. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 8 s. 16-17.

124. III Pielgrzymka Bankowców 14 V 1988 r. [Powitanie]. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 8 s. 18.

126. Pod Twoją Obronę. *List* (Pismo Duszp. Kobiet). R. 1988 nr 7 s. 1-4.

127. Przygoda z Ikonami. [Rozmawiał E. JARMOSIEWICZ]. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 2 s. 48-52.

128. Rejman Euzebiusz. W: *Pol. słow. biogr.* T. 31: 1988 s. 56-57.

129. Słowo wprowadzające przeora jasnogórskiego. W: *Jasnogóski Ołtarz Ojczyzny.* Red. J. GOLONKA, J. MAJDECKI. W. 1988 s. 5-6.

130. Ten sam znak zmagań na Filipinach i w Polsce. [Rozmowa z prymasem Filipin kard. Jaime Sin]. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 10 s. 9-12.

131. Teologia Sanktuarium Jasnogórskiego Bogarodzicy. W: *Jasnogórski ołtarz Ojczyzny.* Red. J. GOLONKA, J. MAJDECKI. W. 1988 s. 10-20.

132. Tutaj zawsze byliśmy wolni. [Rozmawiała K. WYZGA]. *Nowe Życie.* R. 4: 1988 nr 16 s. 4-6.

133. Uroczystości Jasnogórskie Milenium Chrztu Rusi-Ukrainy. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 12 s. 15.

134. Wiara Maryi a wiara Abrahama. W: *Matka Odkupiciela.* Red. S. GRZYBEK. Kr. 1988 s. 271-289.

135. Wołanie do twóców kultury. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 7 s. 20.

136. Wprowadzenie do uroczystości poświęcenia figury Jasnogórskiej Bogarodzicy Królowej Polski, 3 V 1988 r. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 8 s. 15-16.

137. Wystawa w Doylestown. *Nowy Dziennik* (USA). 27 X 1988 s. 1, 15.

138. Wywiad Przeora Jasnej Góry dla sekcji włoskiego Radio Vaticana. [Odpowiedzi na "proposta di intervista" 18 XII 87]. *Jasna Góra.* R. 6: 1988 nr 3 s. 25-30.

139. Jasnogórskie dziękczynienie za Rok Maryjny 1987/88. *Jasna Góra.* R. 7: 1989 nr 2 s. 54-64.

140. Na chwalebnych miejscach Maryi w Paryżu. *Jasna Góra.* R. 7: 1989 nr 8 s. 13-26.

141. Notatki z lekcji litewskiej. *Jasna Góra.* R. 7: 1989 nr 3 s. 18-19; nr 4 s. 33-42.

142. Powitanie VIII Ogólnopolskiej Pielgrzymki Rzemiosła na Jasną Górę, 25 VI 1989 r. *Jasna Góra.* R. 7: 1989 nr 9 s. 59-60.

143. Powitanie Rady Międzynarodowego Katolickiego Stowarzyszenia Prasy (VCIP), 22 V 1989 r. *Jasna Góra.* R. 7: 1989 nr 9 s. 57-58.

144. Prezydent Włoch Frecesco Cossiga na Jasnej Górze. *Jasna Góra.* R. 7: 1989 nr 7 s. 11-19.

145. Rola Maryi i Jasnej Góry w dziejach Polski jako treść kaznodziejstwa patriotycznego. *Mat. Probl.* R. 29: 1989 nr 1 s. 111-127.

146. Rozmowy jasnogórskie. [Rozmawiał J. WIECZOREK]. *My.* Luty 1989 s. 4, 13.

147. Słowo powitania na Jasnej Górze bpa Sofrona z Ukrainy, 10 IV 1989. *Jasna Góra.* .R. 7: 1989 nr 6 s. 17-18.

148. Stając do jasnogórskiej modlitwy o pokój. *Jasna Góra.* R. 7: 1989 nr 9 s. 7-11.

149. Tajemnica Jezusa i Jego Matki. *Jasna Góra.* R. 7: 1989 nr 7 s. 37-46.

150. 3 x Częstochowa. Z Jasnej Góry do Rzymu i USA. *Jasna Góra.* R. 7: 1989 nr 1 s. 40-55.

151. 316 Kompania Transportowa w służbie Ojczyzny. *Jasna Góra.* R. 7: 1989 nr 5 s. 31-39.

152. Tu się przybywa wołaniem serca. [Rozmawiał M. HAUSZYLD]. *Kulisy - Express Wieczorny.* R. 44: 1989 nr 249 s. 1, 3.

153. Wprowadzenie w uroczystość i prośba o poświęcenie Kaplicy Pamięci Narodu im. o. Augustyna Kordeckiego. *Jasna Góra.* R. 7: 1989 nr 7 s. 47-49.

154. Zakon pielgrzymujący poprzez historię. *Jasna Góra.* R. 7: 1989 nr 1 s. 32.

155. Byśmy nie zbłądzili w drodze do wspólnoty świętych. *Jasna Góra.* . R. 8: 1990 nr 7 s. 29.

156. Dla Boga nie ma rzeczy niemożliwych. *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 3 s. 21-23.

157. Dlaczego upieramy się przy Maryi? *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 7 s. 23-24.

158. Jasna Góra. *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 7 s. 50.

159. Jasna Góra jest uradowana waszą pielgrzymką, 3.09.1989 r. *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 7 s. 31-32.

160. Lekcja jasnogórska niech rozświetla wszystkie wasze lekcje, 1.07.1989 r. *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 7 s. 30-31.

161. Maryjo, Królowo Polski "Jestem przy Tobie". *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 7 s. 26-29.

162. Matka naszego zawierzenia, audycja radiowa w "Głosie Amerykańskiej Częstochowy", USA 23 IX1981. *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 7 s. 37-43.

163. Miłość Ojczyzny jest biało-czerwona, 3 VI 1989 r. *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 7 s. 45-47.

164. Na polskiej Górze Karmel. *Jasna Góra.*. R. 8: 1990 nr 7 s. 24-26,

165. Ostatnie powitanie, 19.11.1989 r. *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 7 s. 36.

166. Przenieść Światło sanktuarium w życie, 16 IX 1985 r. Jasna Góra. R. 8: 1990 nr 7 s. 47-49.

167. Radosne Tajemnice w jasnogórskim świetle. *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 10 s. 42-45.

168. Refleksje o Roku Maryjnym. *Jasna Góra.*. R. 8: 1990 nr 7 s. 50.

169. Rozmyślanie przy Jasnogórskiej Drodze Krzyżowej. Kr. 1990 8° ss. 32.

170. Różańcowe tajemnice w jasnogórskim świetle. Kr. 1990 8° ss. 32.

171. "Solidarność żyje!", 17 IX 1989 r. *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 7 s. 32-34.

172. Wielkanocne akcenty Jasnej Góry. *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 4 s . 3-4.

173. Zaopatrzcie się w Jasnogórskie Oblicze, Lublin 14 X 1989 r. *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 7 s. 35-36.

174. IV Ogólnopolska Pielgrzymka Bankowców 6.05.1989 r.[Powitanie]. W: *Bogurodzica Biuletyn Bankowców.* R. 4: 1991 nr 4 s. 5-7.

175. Maryja Jasnogórska wychowuje ku pełni człowieczeństa. *Jasna Góra.* R. 10: 1992 nr 2 s. 17-23.

176. Apel Zawierzenia. *Jasna Góra.* R. 11:1993 nr 7 s. 5.

II.

[Uroczystości pogrzebowe o . R. A. Abramka]. *Jasna Góra.* R. 8: 1990 nr 7 s. 54; J[ABŁOŃSKI] Z. S., T[YMIŃSKA] K.: Śp. Ojciec Rufin Abramek ZP. *Tamże,* nr 7 s. 6-14; [Wpomnienia o o. R. Abramku]. *Tamże,* s. 3, 15-78; JABŁOŃSKI Z. S.: Śp. O. Rufin Józef Abramek OSPPE (1937-1990). *Ruch Biblij.* R. 48: 1995 nr 1 s. 61-66; TENŻE, TYMIŃSKA K.: Wykaz publikacji o. dra Rufina Abramka OSPPE. *Tamże,* s. 66-72.

Ks. Józef Mandziuk
Ks. Janusz Zbudniewek

Ataman Julian (1906-1989), bibliotekarz i archiwista przemyski, histork Kościoła. Urodził się 7 XII 1906 r. w Leżajsku; był synem Józefa i Marii z d. Serafin. Egzamin dojrzałości złożył w 1925 r. w Gimnazjum Miejskim w miejscowości rodzinnej. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Przemyślu, otrzymując 22 VI 1930 r. święcenia kapłańskie. Pracował jako wikariusz w Jasienicy Rosielnej. W 1931 r. rozpoczął studia z zakresu historii Kościoła na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego. W 1933 r. uzyskał magisterium i będąc asystentem w 1936 r. obronił pracę doktorską pt.: *Sierakowski, jako rządca diecezji przemyskiej w latach 1742-1760.* Następnie pracował jako wikariusz i katecheta kolejno w Łańcucie, Przemyślu, Jarosławiu i ponownie w Przemyślu. W 1937 r. objął wykłady w Diecezjalnym Instytucie Teologicznym w Niższym Seminarium Duchownym i w Studium Katechetycznym w Przemyślu. W 1944 r. został rektorem, ekonomem i ojcem duchownym w Małym Seminarium Duchownym w Przemyślu. Pełnił też wiele funkcji w centralnych instytucjach diecezji. Od 1944 r. był notariuszem Sądu Duchownego, od 1945 r. sędzią prosynodalnym, od 1951 r. cenzorem wydawnictw religijnych, egzaminatorem katechetów, delegatem d/s inwentaryzacji średniowiecznych rękopisów, postulatorem w procesie informacyjnym do beatyfikacji bpa J. S. Pelczara i ks. J. W. Balickiego. Położył duże zasługi na polu działalności bibliotekarskiej i archiwistycznej. Był kierownikiem biblioteki diecezjalnej (1951-1976), seminaryjnej (1952-1965) i kapitulnej (1958-1960) oraz dyrektorem diecezjalnym zbiorów archiwalnych (1955-1976). Prowadził także działalność duszpasterską. Był wikariuszem w Ożomli (1939-1949), rektorem kościoła pw. Najśw. Serca Jezusowego w Przemyślu (1950-1969). Od 1936 r. był członkiem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu, od 1937 r. - członkiem Przemyskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, od 1946 r. - członkiem Towarzystwa Teologicznego w Przemyślu. Ponadto był współpracownikiem Lubelskiego Instytutu Geografii Historycznej Kościoła w Polsce.

Cieszył się dużym autorytetem naukowym i moralnym. W 1959 r. został szambelanem papieskim. Pozostawił po sobie bogatą spuściznę pisarską, której znaczna ilość znajduje się w maszynopisach i rękopisach, przechowywanych w Archiwum i Bibliotece Seminarium Duchownego w Przemyślu. Zmarł 2 VIII 1968 r. w Przemyślu i został pochowany na tamtejszym cmentarzu centralnym w grobowcu seminaryjnym.

I.

1. W. H. Sierakowski i jego rządy w diecezji przemyskiej. Studia Historico-Ecclesiastica. T. 3. W. 1936 8° ss. XVIII, 330.

2. Akta wizytacji diecezji przemyskiej do końca XVIII wieku [w Archiwum Diecezjalnym w Przemyślu]. *Arch. Bibl. Muz.* T. 1: 1960 z. 2 s. 32-44.

3. Ks. Jan Kwolek (1885-1958). *Arch. Bibl. Muz.* R. 1: 1959 z. 1 s. 159-164.

4. Relacja o pracach rękopiśmiennych pozostawionych przez świętej pamięci ks. dra J. Kwolka. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 9: 1959 s. 114-118.

5. Z dziejów przemyskiego kościoła katedralnego. *Kron. Diec. Przem.* R. 46: 1960 nr 8-10 s. 234-249.

6. Odkrycia archeologiczne w podziemiach bazyliki katedralnej przemyskiej. *Kron. Diec. Przem.* R. 47: 1961 nr 9-10 s. 138-142.

7. Odkrycia archeologiczne w podziemiach bazyliki katedralnej przemyskiej w świetle dotychczasowych badań. *Biul. Hist. Szt.* R. 24: 1962 s. 138-142.

8. Fischer (Charles - Joseph). *Dict. de Spirit.* T. 5: 1964 s. 390-391.

9. Rzut oka na losy Kościoła w Polsce w latach 1918-1968. *Kron. Diec. Przem.* R. 55: 1969 nr 4 s. 100-118.

10. Balicki Jan Wojciech (1869-1948), kapłan diecezji przemyskiej, profesor i rektor Seminarium Duchownego, Sługa Boży. W: *Hagiografia pol.* T. 1. P. 1971 s. 83-101.

11. Pelczar J. S. (1842-1924), biskup przemyski, Sługa Boży. W: *Hagiografia pol.* T. 2. P. 1972 s. 209-223.

12. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Amyrant Moyse, szp. 427; 13. Anastazy I IV, Conradus de Saburra, szp. 517; 14. Anderson Lars, szp. 525; 15. Andrzej Wasiło, szp. 543-544; 16. Anna Austriaczka, Anna Rakuska, szp. 627; Anna Austriaczka, szp. 627.

18. "Kłopot z małą żarówką". *Trybuna Ludu.* R. 25: 1973 nr 240 s. 3.

19. Kościół wobec Kopernika i jego systemu. *Kron. Diec. Przem.* R. 59: 1973 nr 2 s. 35-51. -Toż. *Warm. Wiad. Diec.* R. 29: 1974 nr 3 s. 143-158.

20. Geneza i zawarcie unii brzeskiej. W: *Historia Kościoła w Polsce.* T. 1. Red. B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. P. 1974 s. 261-268.

21. Kilka uwag na marginesie artykułu ks. prof. Aleksego Petraniego pt. "Zatarg księdza Bronisława Markiewicza z biskupem Józefem Pelczarem". *Nasza Przeszł.* T. 41: 1974 s. 255-276.

22. Prace duszpasterskie bpa Pelczara. W: *Biskup Pelczar. Materiały z sesji naukowej poświęconej życiu i działalności Sługi Bożego J. S. Pelczara. Kraków, 21 III 1974.* Red. B. PRZYSZEWSKI, M. KASPERKIEWICZ. R. 1975 s. 67-82.

23. [Wypowiedź w dyskusji popołudniowej]. W: *Biskup Pelczar. Materiały z sesji naukowej poświęconej życiu i działalności Sługi Bożego J. S. Pelczara, Kraków, 21 III 1974.* Red. B. PRZYBYSZEWSKI, M. KASPERKIEWICZ. R. 1975 s. 93-94, 95-97, 99-100, 104-107.

24. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Baranowicz Łazarz, szp. 9-10; 25. Barda Franciszek, szp. 27-28; 26. Bielecki Adam, szp. 532-533; 27. Bilkowski Ludwik, szp. 558; 28. Borek Stary, szp. 810; 29. Brzozów, szp. 1139-1140; 30. Buchwald Feliks, szp. 1150.

31. Emigracja [ukraińskich katolików]. W: *Historia Kościoła w Polsce.* T. 2 cz. 1. Red. B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. P. 1979 s. 848-651.

32. Zarys dziejów diecezji przemyskiej ob. łac. Przemyśl 1985 [Tekst s. 1-91].

II.

ŚLIWA T.: Ks. Julian Ataman (1906-1989). *Prem. Christ.* T. 3: 1988-1989 s. 311-319; STASIOWSKI M.: Działalność dydaktyczno-publicystyczna ks. dra Juliana Atamana. Przemyśl, mps; TENŻE: Sylwetki wielkich kapłanów. *Communitas* (Przemyśl). R. 11: 1990 nr 2 s. 2; TENŻE: Ks. Julian Ataman (1906-1989). Lubl. 1994, mps, tamże bibliografia.

Ks. Marek Stasiowski

Baciński Antoni, kryp.: Ks. A. B-ski, X.A.B.C. (1917-1987) misjonarz, historyk Kościoła.

Urodził się 31 V 1917 r. w Mirkowie k/ Kępna w Archidiecezji Poznańskiej w rodzinie Piotra i Jadwigi Moska. Uczęszczał wpierw do szkoły podstawowej w Mirkowie, a następnie państwowego gimnazjum w Kępnie (1929-1931). Naukę kontynuował w Niższym Seminarium Misji Afrykańskich w Ninino (1931-1934) i Małym Seminarium Księży Misjonarzy w Wilnie (1934-1938). Do Zgromadzenia Księży Misjonarzy został przyjęty 18 VIII 1934 r., śluby święte złożył 8 XII 1936 r. Po maturze uzyskanej w 1938 r. rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie. Święcenia kapłańskie przyjął 18 VII 1943 r. w Krakowie z rąk ks. bpa Jana Lorka, ordynariusza sandomierskiego. Po święceniach skierowany został do duszpasterstwa parafialnego w Olszowej k/Kępna, a następnie w Kowalowicach k/Namysłowa. Po drugiej wojnie światowej studiował historię Kościoła na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego, uzyskując stopień magistra na podstawie pracy pt. *Kardynał Dunajewski a zakony*, a następnie w 1949 r. stopień doktora w oparciu o rozprawę pt. *Działalność dobroczynna Księży Misjonarzy św. Wincentego a Paulo w latach 1651-1939*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Tadeusza Glemmy.

Od października 1947 r. został prokuratorem Wyższego Seminarium Duchownego w Gorzowie Wlkp., wykładowcą historii Kościoła, patrologii i misjologii; czasowo prowadził lektorat języka francuskiego. Powierzono mu także urząd egzaminatora i cenzora prosynodalnego, a od 1950 r. sędziego w Diecezjalnym Sądzie Duchownym w Gorzowie Wlkp. Po przeniesieniu części seminarium do Gościkowa-Paradyża (1952 r.) przeniósł się tamże, kontynuując wykłady i prowadząc parafię św. Anny w Jordanowie. We wrześniu 1957 r. został mianowany rektorem Seminarium Duchownego w Gdańsku-Oliwie i piastował ten urząd do 1967 r. Od 1969 r. zamieszkał w Krakowie na Kleparzu i kontynuował swoją pracę naukową i dydaktyczną w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie, w Śląskim Seminarium Duchownym, przez rok w Seminarium OO. Karmelitów Bosych, a także przez kilka semestrów w Wyższym Instytucie Katechetycznym Sióstr Urszulanek. Habilitował się w 1973 r. na Wydziale Teologicznym Katol. Uniw. Lubelskiego, przedstawiając pracę pt. *Polskie duchowieństwo katolickie w Wolnym Mieście Gdańsku w latach 1919-1939*. Otrzymał stanowisko docenta na Wydziale Historii Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Zmarł 28 kwietnia 1987 r. w Krakowie. Pochowano go w grobowcu Zgromadzenia na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

I.

1. Początki idei wincentyńskiej w Polsce. *Caritas*. R. 2: 1946 nr 15 s. 26-29. -Toż. W: Święty Wincenty a Paulo a czasy obecne. Kr. 1947 8° s. 89-102.

2. Otwarcie Wyższego Seminarium Duchownego w Gorzowie. *Zarz. Adm. Ap. Kam., Lub., Pr. Pil.* R. 3: 1947 s. 463-466. -Toż. Tyg. Katol. R. 1948 nr 1 s. 7-8.

3. Wyższe Seminarium Duchowne w Gorzowie. Tyg. Katol. R. 1947 nr 47 s. 322.

4. Konsekracja kościoła w Podzamczu. *Tyg. Katol.* R. 1948 nr 47 s. 421

5. Otwarcie Wyższego Seminarium Duchownego w Gorzowie Wlkp. 26 X 1947 r. Gorzów Wlkp. 1948 8° Nakł. Sem. Duch. w Gorzowie. Teksty na s. 1-19 i 30-31.

6. Rozpoczęcie nowego roku akademickiego w Wyższym Seminarium Duchownym w Gorzowie Wlkp. *Tyg. Katol.* R. 1948 nr 45 s. 353. -Toż. *Zarz. Adm. Ap. Kam., Lub. Pr. Pil.* R. 4: 1948 s. 288-289.

7. Zakończenie pierwszego roku studiów w Wyższym Seminarium Duchownym w Gorzowie Wlkp. Tyg. Katol. R. 1948 nr 29 s. 215.

8. Wyższe Seminarium Duchowne w Gorzowie Wlkp. W: Kalendarz Ziem Odzyskanych na 1949 r. Gorzów Wlkp [1948] s. 44-46.

9. Dwulecie Wyższego Seminarium Duchownego w Gorzowie Wlkp. *Tyg. Katol.* R. 1949 nr 44 s. 395. -Toż. *Zarz. Adm. Ap. Kam., Lub. Pr. Pil.* R. 5: 1949 s. 346-348.

10. Dzień srebrnych godów kapłańskich J. E. ks. Administratora Apostolskiego dr Edmunda Nowickiego w Gorzowie. *Tyg. Katol.* R. 1949 nr 14 s. 161.

11. Wielki organizator miłosierdzia - św. Wincenty a Paulo. *Tyg. Katol.* R. 1949 nr 29 s. 257..

12. Zakończenie roku akademickiego w Wyższym Seminarium Duchownym w Gorzowie Wlkp. *Tyg. Katol.* R. 1949 nr 28 s. 261. -Toż. *Zarz. Adm. Ap. Kam., Lub., Pr. Pil.* R. 5: 1949 s. 288-289.

13. Uroczysta inauguracja czwartego roku akademickiego w Wyższym Seminarium Duchownym w Gorzowie Wlkp. *Tyg. Katol.* R 1950 nr 35 s. 242. -Toż. *Zarz. Adm. Ap. Kam., Lub., Pr. Pil.* R. 6: 1950 s. 346-348.

14. Otwarcie piątego roku akademickiego w Wyższym Seminarium Duchownym w Gorzowie. *Tyg. Katol.* R. 1951 nr 40 s. 356.

15. Pierwsze święcenia kapłańskie w Gorzowie Wlkp. *Tyg. Katol.* nr 26 s. 242. -Toż. *Zarz. Kurii Gorz.* R. 7: 1951 s. 281-282.

16. Kościół katolicki na ziemiach Ordynariatu Gorzowskiego. *Tyg. Katol.* R. 1952 nr 10 s. 16-22.

17. Dziesięć lat diecezji gorzowskiej. *Wroc. Tyg. Kat.* R. 4: 1956 nr 50 s. 5.

18. Kult Matki Boskiej w diecezji gorzowskiej. Wroc. *Tyg. Kat.* R. 4: 1956 nr 50 s. 5.

19. Otwarcie Biskupiego Seminarium Duchownego w Gdańsku-Oliwie. *Mies. Diec. Gdań.* R. 1: 1957 s. 496-501.

20. Pielgrzymkowe miejsca w diecezji gorzowskiej (maryjne). *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 1: 1957 s. 582-586; R. 2: 1958 s. 165-170.

21. Dzień skupienia młodych kapłanów 13 IV 1958. *Mies. Diec. Gdań.* R. 2: 1958 s. 573-574.

22. Uroczystośc poświęcenia Biskupiego Seminarium Duchownego w Gdańsku-Oliwie. *Mies. Diec. Gdań.* R. 2: 1958 s. 147-159.

23. Dzień skupienia młodych kapłanów w Oliwie dnia 22 czerwca 1959. *Mies. Diec. Gdań.* R. 3: 1959 s. 531-535.

24. Inauguracja nowego roku akademickiego w Gdańskim Seminarium Duchownym w Gdańsku-Oliwie. *Mies. Diec. Gdań.* R. 4: 1960 s. 462-463.

25. Z kroniki diecezjalnej. *Mies. Diec. Gdań.* R. 4: 1960 s. 27-37.

26. Diecezja kamieńska w świetle historii. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 5: 1961 s. 98-108.

27. Idea miłosierdzia św. Wincentego a Paulo na ziemiach polskich. *Homo Dei.* R. 30: 1961 nr 1 s. 17-25.

28. Z kroniki Biskupiego Seminarium Duchownego w Gdańsku-Oliwie. *Mies. Diec. Gdań.* R. 5: 1961 s. 397-402, 397-402.

29. Pierwszy biskup gdański O' Rourke. *Mies. Diec. Gdań.* R. 6: 1962 s. 157-167.

30. Wizerunki maryjne szczególnie czczone w diecezji gdańskiej. *Mies. Diec. Gdań.* R. 6: 1962 s. 386-399.

31. Wyjazd J. E. ks. biskupa ordynariusza [Edmunda Nowickiego] na Sobór Wat. II. *Mies. Diec. Gdań.* R. 6: 1962 s. 400-401.

32. Z kroniki Biskupiego Seminarium Duchownego w Gdańsku-Oliwie. *Mies. Diec. Gdań.* R. 6: 1962 s. 192-205.

33. Diecezja gdańska i jej biskup ordynariusz [E. Nowicki]. *Tyg. Powsz.* R. 18: 1964 nr 14 s. 6.

34. 20-lecie diecezji gdańskiej w świetle dat i faktów (1945-1965). *Mies. Diec. Gdań.* R. 9: 1965 s. 543-559.

35. Dzieje diecezji gdańskiej w ostatnim XX-leciu (1945-1965). *Nasza Przeszł.* T. 22: 1965 s. 150-182.

36. Księża diecezji gdańskiej umęczeni w okresie drugiej wojny światowej (1939-1945). *Mies. Diec. Gdań.* R. 9: 1965 s. 257-267.

37. Święcenia kapłańskie. *Mies. Diec. Gdań.* R. 9: 1965 s. 255-256.

38. Z kronik seminaryjnej (wrzesień-październik 1965 roku . *Mieś. Diec. Gdań.* R.9: 1965 s. 487-491.

39. Dioecesaneum Seminarium Maius Gedani-Olivae (1957-1967). *Vincentiana.* R. 12: 1968 s. 77.

40. Diecezjalny dzień skupienia kapłanów w bazylice N. M. Panny w Gdańsku. *Mies. Diec. Gdań.* R. 12: 1968 s. 121-123.

41. Dziesięciolecie Seminarium Duchownego w Gdańsku. *Przew. Katol.* R. 58: 1968 nr 11 s. 98.

42. Il Seminario de Danzia. W: *Segnatore Ascetico.* [Roma] 1968 nr 3 s. 191-193.

43. Śp. ks. Ludwik Moska. *Przew. Katol.* R. 58: 1968 nr 23 s. 210.

44. Zarys dziejów ziem diecezji gdańskiej. W: *Schematyzm diecezji gdańskiej.* Gd. 1969 s. 24-107.

45. Kazanie wygłoszone 25 X 1970 roku w kościele paraf. "Gwiazda Morza" w Sopocie z okazji poświęcenia pamiątkowej tablicy ku czci śp. ks. Władysława Szymańskiego. *Mies. Diec. Gdań.* R. 14: 1970 s. 529-523.

46. "W służbie Boga i Ojczyzny". Narodowe zasługi duchowieństwa polskiego w Wolnym Mieście Gdańsku (1919-1939). *Mies. Diec. Gdań.* R. 14: 1970 s. 479-493.

47. Administrator Apostolski w Gorzowie [bp E. Nowicki]. *Mies. Diec. Gdań.* R. 15: 1971 s. 96-107.

48. Martyrologia polskich kapłanów katolickich w latach 1939-1945. W: *Kościół katolicki na Ziemiach Polski w czasie II wojny światowej (Materiały i Studia)*. Z. 1. 1973 s. 185-205.
49. Polskie duchowieństwo katolickie w Wolnym Mieście Gdańsku 1919-1939. *Stud. Gdań.* T. 1: 1973 s. 7-117.
50. Zarys historii parafii nowowiejskiej. *Meteor.* R. 46: 1974 nr 3 s. 3-33.
51. Dzieło zrodzone z miłosierdzia. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 40 s. 6.
52. Misjonarze św. Wincentego a Paulo - 350-lecie Zgromadzenia (1625-1975). *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 39 s. 1, 8.
53. Ks. Józef Baron. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 12 s. 4-5.
54. Stulecie kościoła kleparskiego. *Meteor.* R. 49: 1977 nr 4-5 s. 28-35.
55. Znak został nam dany (o św. Katarzynie Labouré). *Przew. Katol.* R. 67: 1977 nr 48 s. 5-6.
56. Akcje organizacyjne abpa A. S. Sapiehy na polu charytatywnym podczas okupacji niemieckiej (1939-1945). W: *Księga Sapieżyńska.* T. 1. Kr. 1982 s. 292-308.
57. Działalność charytatywna Adama Stefana Sapiehy do 1918 r. W: *Księga Sapieżyńska.* T. 1. Kr. 1982 s. 265-276.
58. Misyjne zasługi papieża Piusa XI. *Meteor.* R. 57: 1985 nr 4-5 s. 32-35.
59. Gdańska Diecezja. *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 919-921.
60. Hacki. *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 452.

II.

CHORZĘPA M.: Ks.Doc.dr hab. Antoni Baciński CM. W: *Informator - Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy w Krakowie.* Kr. 1987 s. 28-33.; TENŻE: Śp. Ks. Antoni Baciński. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 3-4 s. 83-85; JANECZEK S., ROSPOND S.: Śp.Ks.. Antoni Baciński. *Meteor.* R. 59: 1987 nr 2 s. 4-6; Baciński Antoni (1917-1987). W: *Bibliografia misjonarska 1651-1988.* Kr. 1988 s. 1-5.

Ks. Stanisław Rospond CM

Bańka Józef, pseud.: Job (1910-1982), duszpasterz katowicki, historyk Kościoła na Górnym Śląsku.

Urodził się 21 III 1910 r. w Gliwicach jako syn Pawła i Franciszki z Skrzypczyków. W mieście rodzinnym uczęszczał do szkoły ludowej i gimnazjum. W 1922 r. kontynuował naukę w polskim Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Katowicach, dokąd przeniosła się jego rodzina po plebiscycie. W 1929 r. wstąpił do śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie i rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Uczęszczał również na wykłady z zakresu historii na Wydziale Filozoficznym. Święcenia kapłańskie otrzymał 24 VI 1934 r. w kościele św. Piotra i Pawła w Katowicach z rąk bpa Teofila Bromboszcza. Pełnił obowiązki wikariusza w parafii św. Piotra i Pawła w Świętochłowicach (1934-1935), w parafii św. Barbary w Chorzowie (1935-1938) i w nowopowstałej parafii Opatrzności Bożej w Katowicach - Zawodziu. W 1940 r. został administratorem parafii Świklice, a w 1942 r. wrócił do katowickiej parafii Opatrzności Bożej jako administartor i na tym stanowisku pozostał do 1979 r., kiedy przeszedł na emeryturę. Zamieszkał wówczas w Pawłowicach. Zmarł 28 VII 1983 r. w Jastrzębiu Zdr. i został pochowany w grobowcu przy kościele w Katowicach-Zawodziu.

Ks. Józef Bańka łączył zajęcia duszpasterskie z pracą dydaktyczno-naukową. W 1936 r. przedstawił na Wydziale Teologicznym UJ rozprawę doktorską pt.: *Dekanat pszczyński w czasie reformacji protestanckiej i odrodzenia katolickiego na tle stosunków kościelnych Śląska* i uzyskał stopień doktora teologii. W r. ak. 1946/1947 przeprowadził na Uniw. Jagiellońskim przewód habilitacyjny w oparciu o pracę pt.: *Zagadnienia historiografii kościelnej diecezji katowickiej.* W l. 1953-1967 prowadził wykłady z dziejów diecezji katowickiej w śląskim Seminarium Duchownym. W 1961 r. nawiązał ścisłą współpracę z "Naszą Przeszłością" i rozpoczął na jej łamach publikowanie swoich prac, dotyczących kościelnych dziejów Górnego Śląska.

I.

1. Drobne artykuły o charakterze dewocyjnym. *Nasze Pisemko.* Organ Gimnazjum im. A. Mickiewicza w Katowicach. R. 1922-1929.
2. Red.: *Wiadomości Parafialne.* Tygodnik parafii św. Barbary w Chorzowie. R. 1935-1937.

3. Współred.: *Hejnał* (Katowice). R. 1939.
4. Dekanat pszczyński w czasie reformacji protestanckiej i odrodzenia katolickiego na tle stosunków kościelnych Śląska. Chorzów 1937 8° ss. 104, nlb. 1.
5. Księga protokołów konwentów pastorskich ziemi pszczyńskiej (1588-1628). K. 1938 ss. 108, nlb. 1. Fontes IV. Tow. Przyjaciół Nauk na Śląsku.
6. Z przeszłości parafii św. Barbary w Chorzowie. *Wiadomości Parafialne* [parafii św. Barbary w Chorzowie]. R. 7: 1938 luty-wrzesień (ss. 38).
7. Ostoberschlesien und die Reformation. *Der Sonntagsbote* (Katowice). R. 17: 1941 nr 10.
8. Rec.: J. WORONIECKI: Św. Jacek Odrowąż i wprowadzenie zakonu kanodziejskiego do Polski. Kat. 1947. *Wiad. Diec. Kat.* R. 16: 1948 nr 2 s. 54-56.
9. 25 rocznica śmierci ks. bpa Bromboszcza. *Nasza Przeszł.* T. 15: 1962 s. 305.
10. 20-lecie śmierci ks. Emila Szramka. *Nasza Przeszł.* T. 15: 1962 s. 305.
11. Hasło Jana XXIII. *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 32 s. 252.
12. Kościół Trójcy Przenajświętszej w Dreźnie. *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 33 s. 259.
13. Ks.dr M. Wojtas jako historyk. *Wiad. Diec. Kat.* R. 31: 1960 nr 12 s. 277-278. -Toż. Gość Niedz. R. 32: 1963 nr 1 s. 7.
14. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 14: 1961. *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 22 s. 175, nr 23 s. 184, nr 24 s. 192.
15. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 15: 1962. *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 40 s. 319.
16. Rec.: W. URBAN: Zarys dziejów diecezji wrocławskiej. Wr. 1962. *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 50 s. 400.
17. Śp. Ks. Jerzy Koptoń (1906-1962). *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 25 s. 195. -Toż. pt.: Śp. ks. Jerzy Koptoń, proboszcz w Zebrzydowicach Śl., emeryt (1906-1962). *Wiad. Diec. Kat.* R. 30: 1962 nr 6 s. 133-134.
18. Śp. ks. Jan Osiewacz (1891-1962). *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 24 s. 189, 191.
19. Śp. ks. Jan Osiewacz, dziekan i proboszcz w Świklicach (1891-1962). *Wiad. Diec. Kat.* R. 30: 1962 nr 5 s. 100-103. -Toż. *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 24 s. 189, 191.
20. Z ziemi tarnogóskiej. *Gość Niedz.* R. 32: 1963 nr 34 s. 222.
21. Krakowski uniwersytet a Ślązacy. *Gość Niedz.* R. 33: 1964 nr 25 s. 145-146.
22. Ks. kanonik Karol Mathea [1886-1964]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 32: 1964 nr 3-4 s. 50-52.
23. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 17: 1963. *Gość Niedz.* R. 33: 1964 nr 4 s. 24.
24. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 18: 1963. *Gość Niedz.* R. 33: 1964 nr 15 s. 88.
25. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 19: 1963. Gość Niedz. R. 33: 1964 nr 34 s. 201.
26. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 20: 1964. Gość Niedz. R. 33: 1964 nr 51 s. 303.
27. Towarzystwo Oświaty im. św. Jacka i ks. Emil Szramek. *Gość Niedz.* R. 33: 1964 nr 43 s. 254; nr 44 s. 262; nr 46 s. 275.
28. Rec.: J. JAROS: Historia górnictwa węglowego w zagłębiu górnośląskim do 1914 roku. Wr. 1965. *Gość Niedz.* R. 34: 1965 nr 51 s. 303.
29. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 21: 1965. *Gość Niedz.* R. 34: 1965 nr 20 s. 120.
30. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 22: 1965. *Gość Niedz.* R. 34: 1965 nr 45 s. 272.
31. Rec.: M. ŻYWCZYŃSKI: Historia powszechna 1789-1870. W. 1965. *Gość Niedz.* R. 34: 1965 nr 19 s. 115.
32. Śp. ks. Karol Mathea. *Gość Niedz.* R. 34: 1965 nr 7 s. 41, il.
33. W rocznicę zgonu ks. arcybiskupa Józefa Gawliny. [Kazanie]. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 15: 1965 nr 4 s. 419-423.
34. Biskup Teofil Bromboszcz (1886-1937), pierwszy sufragan diecezji katowickiej. (Przyczynek do historii diecezji katowickiej). *Nasza Przeszł.* T. 23: 1966 s. 279-312, portr. 1.
35. Ks. Dr M. Wojtas jako historyk. *Gość Niedz.* R. 35: 1966 nr 1 s. 7.
36. 15 lat upłynęło. [o sarkofagu bpa T. Kubiny]. *Gość Niedz.* R. 35: 1966 nr 42 s. 251.
37. Proces Marcina Lutra. *Gość Niedz.* R. 35: 1966 nr 2 s. 10.
38. Życie i działalność ks. Emila Szramka (1887-1942). Kat. 1966 Wydaw. Kurii Diec. 8° ss. 222, nlb. 2. Współautor: H. BEDNORZ.
39. Ks. Szczepan Olszówka, pijar, pierwszy prowincjał pijarów w odrodzonej Polsce, 1886-1967. *Gość Niedz.* R. 36: 1967 nr 41 s. 245.
40. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 24: 1966. *Gość Niedz.* R. 36: 1967 nr 3 s. 20.
41. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 25: 1966. *Gość Niedz.* R. 36: 1967 nr 31 s. 187.
42. Winny krzew w Ewangelii św. Jana. *Gość Niedz.* R. 36: 1967 nr 33 s. 200.
43. Ks. infułat dr Michał Lewek (1878-1967). *Wiad. Diec. Kat.* R. 37: 1968 nr 11-12 s. 276-279.
44. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 28: 1968. *Gość Niedz.* R. 38: 1969 nr 9 s. 51.
45. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 29: 1968. *Gość Niedz.* R. 38: 1969 nr 14 s. 82.
46. Stanisław Ligoń - Karlik z Kocyndra. *Gość Niedz.* R. 38: 1969 nr 39 s. 234.
47. Arcybiskup Józef Farlina. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 21: 1970 nr 3 s. 210-226; nr 4 s. 302-315. - Toż. Nadb. R. 1970 8° ss. 33, powiel.
48. Artykuły z serii Szkice historyczne parafii. W: *Rocz. Diec. Kat.* 1970: Dekanat Katowice-Południe, s. 92-99; 49. Dekanat Katowice - Północ, s. 100-106; 50. Dekanat kochłowicki, s. 117-122; Dekanat

mikołowski, s. 130-135; 51. Dekanat pszczyński, s. 154-161. [Autor nie podpisany].
52. Rec.: "Nasza Przeszłość" T. 30: 1969. *Gość Niedz.* R. 39: 1970 nr 2 s. 11.
53. Dekret ks. kard. Adolfa Bertrama z 21 XI 1920 roku a ks. Achilles Ratti, późniejszy papież Pius XI. *Nasza Przeszł.* T. 36: 1971 s. 287-306. -Toż. Nadb. Kr. 1971 8° ss. 20.
54. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 34: 1971. *Gość Niedz.* R. 40: 1971 nr 29 s. 175.
55. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 35: 1971. *Gość Niedz.* R. 40: 1971 nr 49 s. 295.
56. Jubilat zza oceanu. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 34 s. 271.
57. Jubileusz 250-lecia obrazu Matki Boskiej w Pszowie na Górnym Śląsku. *Nasza Przeszł.* T. 38: 1972 s. 271-272.
58. "Nowa rozpoczyna się era". *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 51 s. 407.
59. Pamiętny dzień w Katowicach. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 33 s. 257.
60. Polonia amerykańska a powstanie śląskie. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 48 s. 382.
61. [Przemówienie wygłoszone z okazji wręczenia Księgi Pamiątkowej ks. prof. Alfonsowi Achletzowi]. *Nasza Przeszł.* T. 37: 1972 s. 276-278.
62. Publikacje historyczne o archidiecezji wrocławskiej z lat 1970-1971. *Nasza Przeszł.* T. 37: 1972 s. 251-256.
63. Rec.: A. KIEŁBASA: Salwatorianie na ziemiach zachodnich i północnych 1945-1970. R. 1970. Nasza Przeszł. T. 37: 1972 s. 254-256.
64. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 37: 1972. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 46.
65. Rec.: J. WIETESKA: Katalog prałatów i kanoników prymasowskiej kapituły łowickiej od 1455 do 1970 r.. W. 1971. *Nasza Przeszł.* T. 38: 1972 s. 253-255.
66. Pierwszy Biskup Śląski. *Gość Niedz.* R. 42: 1973 nr 44 s. 346, 351.
67. Pierwszy Biskup Śląski - Prymas Polski. *Gość Niedz.* R. 42: 1973 nr 45 s. 360.
68. Pierwszy Biskup Śląski. (Ostatnie lata ks. Prymasa Hlonda). *Gość Niedz.* R. 42: 1973 nr 45 s. 360.
69. Ks. August Hlond na Górnym Śląski w l. 1922-1926. *Nasza Przeszł.* T. 42: 1974 s. 109-139.
70. Środki masowego przekazu a problem ewangelizacji. Gość Niedz. R. 43: 1974 nr 37 s. 290-295.
71. Rec.: G. ĆWIĘCZEK: Królewicz Karol Ferdynand Waza jako biskup wrocławski. - A. OTRĘBA: Dzieje niższych kolegiów duchownych przy kolegiacie w Łasku 1525-1918. *Nasza Przeszł.* T. 41: 1974 s. 249-254.
72. Rec.: "Nasza Przeszł." T. 41: 1974. *Gość Niedz.* R. 43: 1974 nr 51-52 s. 414.
73. Koronacja obrazu Matki Boskiej w Piekarach. *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 36 s. 281.
74. Pierwszy Synod Plenarny w 1936 roku. *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 4 s. 28.
75. Szkic biograficzny z okazji 25-lecia sakry biskupiej [bpa H. Bednarza]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 43: 1975 nr 12 s. 209-216.
76. Rec.: "Nasza Przeszłość". T. 43: 1975. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 1 s. 6.
77. Rec.: A. SABISCH: Die Bischöfe von Breslau und die Reformatin in Schlesien. Münster 1975. *Nasza Przeszł.* T. 45: 1976 s. 329-331.
78. Rec.: W. SZETELNICKI: Odbudowa kościołów w archidiecezji wrocławskiej w latach 1945-1972. R. 1975. *Nasza Przeszł.* T. 45: 1976 s. 331-333.
79. Praca duszpasterska ks. Alfonsa Schletza. *Nasza Przeszł.* T. 50: 1978 s. 83-93.
80. Słowo wstępne. *Nasza Przeszł.* T. 50: 1978 s. 5-6. Współautorzy: W. URBAN, W. BARTEL., J. KOPIEC.

II.

SCHLETZ A.: Ks. Józef Bańka. Szkic biograficzny i bibliografia prac. *Nasza Przeszł.* T: 38: 1972 s. 7-22; JAKUBOWSKI Zb.: Uroczystość wręczenia Księgi Pamiątkowej księdzu docentowi Józefowi Bańce. *Tamże.* T. 39: 1973 s. 259-261; PLUTA J.: Wkład duchowieństwa pochodzącego ze Śląska Górnego i Cieszyńskiego w nauki teologiczne. *Śl. Studia Hist. - Teol.* T. 8: 1975 s. 217; KIEDOS J.: Ks. Józef Bańka (1910-1983) (w pierwszą rocznicę śmierci). *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 nr 9 s. 276-280.

Ks. Józef Mandziuk

Bareła Stefan (1916-1984), biskup częstochowski, moralista.

Urodził się 24 VI 1916 r. w miejscowości Zapolice, w rodzinie Józefa i Stefanii z d. Młynarczyk. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Zapolicach i Kodrąbin, a naukę z zakresu szkoły średniej pobierał w Gimnazjum im. Feliksa Fabianiego w Radomsku i w Niższym Seminarium Duchownym w Sandomierzu. W l. 1938-1944 studiował teologię w Częstochowskim Seminarium Duchownym w Krakowie, przyjmując 25 III 1944 r. święcenia kapłańskie z rąk bpa T. Kubiny. Po otrzymaniu święceń kapłańskich został mianowany prefektem Seminarium. Na podstawie pracy pt.: *Władze prezbiterów do święceń w świetle prawa kanonicznego* otrzymał dyplom magistra teologii na Uniw.

Jagiellońskim. W latach 1945-1951 pracował jako wikariusz w Wieruszowie, kontynuując w dalszym ciągu studia specjalistyczne na Uniw. Jagiellońskim, które w 1950 r. uwieńczył stopniem doktora teologii na podstawie rozprawy: *Z przeszłości kościelnej starego i nowego Wieruszowa.* W 1951 r. został kapelanem bpa Z. Golińskiego i sekretarzem referatu duszpasterskiego Kurii Diecezjalnej. W l. 1952-1954 studiował teologię moralną na Katol. Uniw. Lubelskim, przygotowując rozprawę habilitacyjną. W 1954 r. został vicerektorem Niższego Seminarium w Częstochowie, a w 1956 r. objął obowiązki ojca duchownego oraz profesora teologii moralnej i życia wewnętrznego w Częstochowskim Seminarium Duchownym w Krakowie.

Dn. 9 XII 1960 r. ks. Bareła otrzymał prekonizację na biskupa tyt. Illarimia, z przeznaczeniem do pracy w charakterze biskupa pomocniczego w diecezji częstochowskiej. Przejął obowiązki wikariusza generalnego, komisarza biskupiego dla Zgromadzenia Sióstr Opieki Społecznej św. Antoniego w Wieluniu, referenta do Spraw Zakonnych w diecezji, przewodniczącego Wydziału Duszpasterstwa Kurii, ojca duchownego Niższego Seminarium w Częstochowie. Do tych obowiązków dochodził cotygoniowy dojazd do Krakowa z wykładami z teologii moralnej i prowadzeniem seminarium naukowego. Po śmierci bpa Z. Golińskiego został wybrany wikariuszem kapitulnym, a dn. 17 I 1964 r. powołany przez Pawła VI na trzeciego ordynariusza diecezji częstochowskiej. Jako ordynariusz angażował się w życie Kościoła powszechnego i w Polsce. Brał udział w trzech sesjach II Soboru Watykańskiego. W l. 1966-1984 był przewodniczącym Komisji Maryjnej Episkopatu Polski. Uczestniczył w Kongresie Mariologiczno-Maryjnym w Rzymie (1975), w VIII Międzynarodowym Kongresie Mariologicznym i XV Maryjnym w Saragossie (1979). W l. 1968-1974 był przewodniczącym Komisji d/s Powołań. Brał udział w Kongresie Eucharystycznym w Filadelfii (1976). Założył Diecezjalne Studium Dokumentów Soborowych w celu realizacji uchwał Soboru Watykańskiego II (1967), a następnie utworzył Instytut Eklezjologiczno-Mariologiczny, później nazwany Instytutem Teologicznym, który wchłonął Diecezjalne Studium Dokumentów Soborowych. W pracy diecezjalnej bp S. Bareła powołał Częstochowskie Studia Teologiczne pod red. ks. prof. S. Grzybka (1973), wskrzesił tygodnik "Niedziela" (1981), powołał Częstochowskie Wydawnictwo Diecezjalne "Regina Poloniae" (1983), rozpoczął budowę Wyższego Seminarium Duchownego (1983), oddał nowy gmach Kurii (1981), ukończył rozbudowę domu Księży Emerytów (1983). Ponadto rozpoczął II Synod Diecezjalny , zorganizował uroczystości 50-lecie diecezji, wznowił prastarą Kapitułę Kolegiacką w Wieluniu (1966). Zmarł 12 II 1984 r. w Częstochowie i został pochowany w grobowcu biskupim w podziemiach tamtejszej katedry.

I.

1. Spis publikacji o. J. Woronieckiego OP. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 6: 1959 s. 77-88.

2. Uniwersalistyczne ujęcie etyki przez o. J. Woronieckiego OP. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 6: 1959 s. 51-58.

3. O. J. Woroniecki OP. *Roczn. Teol. Kanon.* T. 6: 1959 s. 9-32.

4. Intelektualna i moralna formacja kleryka. *Aten. Kapł.* T. 54: 1960 s. 187-196.

5.Teologia życia wewnętrznego - zagadnienia semantyczne, *Aten. Kapł.* R. 56: 1963 t. 66 s. 181-192.

6. "Asceza organiczna" a kształtowanie duchowej postawy kapłana. *Aten. Kapł.* R. 57: 1965 t. 63 s. 206-219.

7. [List pasterski na 200 rocznicę beatyfikacji błogosławionego Wincentego Kadłubka]. Inc.: "W dniu 3 maja ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 38: 1964 s. 172-174.

8. Powiązanie Kościoła ze światem. [Przemówienie z 31 X 1964 r.]. *Częst. Wiad. Diec.* R. 38: 1964 s. 248-250.

9. Przemównienie [...] o roli Matki Bożej w

Kościele. *Częst. Wiad. Diec.* R. 38: 1964 s. 283-285.

10. Przemówienie [...] podczas ingresu do Bazyliki Katedralnej w dniu 12 IV 1964. *Częst. Wiad. Diec.* R. 38: 1964 s. 281-283.

11. Soborowe Słowo [...] do Duchowieństwa i Wiernych Maryjnej Diecezji. *Częst. Wiad. Diec.* R. 38: 1964 s. 254-248.

12. Soborowe Słowo [...] do młodzieży. *Częst. Wiad. Diec.* R. 38: 1964 s. 281-283.

13. Z milosierdzia Bożego i łaski Stolicy Apostolskiej III Biskup Częstochowski do Duchowieństwa, Zakonów i Wiernych Maryjnej Diecezji Częstochowskiej. Częst. Wiad. Diec. R. 38: 1964 s.90-95.

14. Biskup Częstochowski do Duchowieństwa, Zakonów i Wiernych na Boże Narodzenie 1964 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 39: 1965 s. 21

15. [List do Młodzieży z okazji uroczystości św. Stanisława Kostki]. Inc.: "Zanim się spotkamy...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 39: 1965 s. 242-243.

16. Orędzie Wielkanocne [...] do duchowieństwa i Wiernych Maryjnej Diecezji Czestochowskiej. *Częst. Wiad. Diec.* R. 39: 1965 s. 150-151.

17. Słowo [...] do Duchowieństwa i Wiernych z racji nominacji Biskupa Pomocniczego. *Częst. Wiad. Diec.* R. 39: 1965 s. 118-119.

18. Biskup Częstochowski do Duchowieństwa, Zakonów i Wiernych Maryjnej Diecezji Częstochowskiej na Boże Narodzenie 1965 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 40: 1966 s. 46-47.

19. [List do diecezjan z okazji nominacji Biskupa Pomocniczego]. Inc.: "Na progu nowego ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 40: 1966 s. 14-15.

20. [List pasterski do umiłowanej Diecezji Częstochowskiej ogłaszający Nadzwyczajny Jubilelusz Posoborowy w Bazylice Katedralnej]. Inc.: "Istotnym celem...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 40: 1966 s. 15-18.

21. Milenijne Orędzie [...] do Duchowieństwa i Wiernych Częstochowy przed centralną Uroczystością na Jasnej Górze 3 maja 1966. Częst. *Wiad. Diec.* r. 40: 1966 s. 161-162.

22. Orędzie [...] z okazji erygowania Kapituły Kolegiackiej w Wieluniu. *Częst. Wiad. Diec.* R. 40: 1966 s. 60-61.

23. Przemówienie powitalne [...] na 1000-lecie chrześcijaństwa w Polsce. *Częst. Wiad. Diec.* R. 40: 1966 s. 105-108.

24. Przemówienie [...] na Mszy św. w trzecią rocznicę śmierci śp. Biskupa Z. Golińskiego. *Częst. Wiad. Diec.* R. 40: 1966 s. 271-275.

25. Przemówienie [...] wygłoszone podczas pontyfikatu Mszy św. w Katedrze Włocławskiej na uroczystościach Milenijnych dnia 9 X 1966 r. Częst. Wiad. Diec. R. 40: 1966 s. 275-278.

26. Słowo [...] na uroczystości Chrystusa Króla w Częstochowskiej Bazylice Katedralnej 30 X 1966. *Częst. Wiad. Diec.* R. 40: 1966 s. 278-281.

27. Uczestnictwo w pełni kapłaństwa. *Aten. Kapł.* R. 62: 1966 t. 69 s. 204-208.

28. [Wielkanocny list pasterski do Duchowieństwa i Wiernych Diecezji Częstochowskiej w roku Milenijnym 1966]. Inc.: "Nadprzyrodzone moce ..." *Częst. Wiad. Diec.* R.: 40: 1966 s. 158-160.

29. Biskup Częstochowski na wejście w Drugie Tysiąclecie i na 40-lecie Maryjnej Diecezji. *Częst. Wiad. Diec.* R. 40: 1966 s. 158-160.

30. Kazanie w czasie uroczystości 700-lecia Kanonizacji Świętej Jadwigi Śląskiej w Trzebnicy 16 października 1967 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 41: 1967 s. 284-287.

31. Kazanie wygłoszone w bazylice katedralnej w noc wigilijną 1967 r. Częst. Wiad. Diec. R. 42: 1968 s. 44-45.

32.[List zachęcający diecezjan do udziału w koronacji figury Matki Bożej Anielskiej w Dąbrowie Górniczej]. Inc.: "Słowa Izajasza Proroka...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 42: 1968 s.116-118.

33. Przemówienie [...] wygłoszone w bazylice katedralnej na czwartym Światowym Dniu Modlitw o Powołania (9 IV 1967). *Częst. Wiad. Diec.* R. 41: 1967 s. 134-137.

34. Słowo Wigilijne [...] (Boże Narodzenie 1967 r.). Częst. Wiad. Diec. R. 42: 1968 s. 42-43.

35. Słowo [...] do wszystkich Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Maryjnej Diecezji. *Częst.* Wiad. Diec. R. 42: 1968 s. 114-115.

36. [Wielkopostny list pasterski do wiernych Maryjnej Diecezji]. Inc.: "Na progu Wielkiego Postu ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 42: 1968 s. 111-113.

37. Matka Kościoła - Matką życia i świętości. [Przemówienie wygłoszone przez Radio Watykańskie]. *Częst. Wiad. Diec.* R. 43: 1969 s. 155-157.

38. Przemówienie [...] wygłoszone dn. 11 kwietnia 1969 r. w czasie nocnego czuwania na Jasnej Górze. *Częst. Wiad. Diec.* r. 43: 1969 s. 174-178.

39. Słowo [...] do dzieci i młodzieży, rodziców i wychowawców miasta Częstochowy i parafii rejonu Częstochowy. *Częst. Wiad. Diec.* R. 43: 1969 s. 179-180.

40. "Vita communis": contacts, communautes et formes de vie communautaire de pretres seculiers. *Concilium* R. 43: 1969 s. 83-91; Wersja polska: Vita communis. Kontakty, wspólnoty, formy życia wspólnego kapłanów diecezjalnych. *Concilium.* R. 1-5: 1969 s. 167-203. Artykuł ukazal się także w wersji: angielskiej, hiszpańskiej, holenderskiej, niemieckiej i włoskiej.

41. Biskup Częstochowski do Mężczyzn i Młodzieży Męskiej w związku z ich pielgrzymką na Jasną Górę. *Częst. Wiad. Diec.* R. 44: 1970 s. 237.

42. Kazanie [...] do chorych na Jasnej Górze 9 VII 1969 r., *Apost. Chor.* R. 41: 1970 nr 3 s. 406.

43. Przemówienie do alumnów, którzy po odbyciu służby wojskowej rozpoczynali swe rekolekcje na

Jasnej Górze w dniu 24 XI 1969 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 44: 1970 s. 115-121. 1969 s. 167-203.

44. Przemówienie do mlodzieży akademickiej w dniu 15 III 1970 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 44: 1970 s. 104-107.

45. Przemówienie na Jasnej Górze z okazji 25-lecia kapłaństwa Ks. Biskupa Bogdana Sikorskiego i jego współkolegów kursowych Częstochowskiego Seminarium Duchownego dnia 2 IV 1970 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 44: 1970 s. 107-112.

46. Przemówienie w szóstą rocznice zgonu II Biskupa Częstochowskiego śp. Zdzisława Golińskiego. *Częst. Wiad. Diec.* R. 44: 1970 s. 112-115.

47. Słowo [...] do mieszkańców Częstochowy i Diecezji na szlaku Pielgrzymki Warszawskiej. *Częst. Wiad. Diec.* R. 44: 1970 s. 237-238.

48. [List do kapłanów głoszących nauki rekolekcyjne w Wielkim Poście 1971 r. w parafiach Diecezji Częstochowskiej]. Inc.: "W każdym roku kościelnym...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 45: 1971 s. 8-11.

49. [List z Rzymu do młodzieży na uroczystość św. Stanisława Kostki]. Inc.: "Z Rzymu, ze stolicy, chrześcijaństwa ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 45: 1971 s. 271-272.

50. [List do diecezjan o beatyfikacji Ojca Maksymiliana Marii Kolbego]. Inc.: "W ubiegłą niedzielę ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 45: 1971 s. 266-268.

51. Orędzie Wigilijne [...] do kapłanów, rodzin zakonnych i wszystkich wiernych Diecezji Częstochowskiej. *Częst. Wiad. Diec.* R. 45: 1971 s. 272-274.

52. Przemówienie do sióstr zakonnych - pielęgniarek podczas "Dnia skupienia" na Jasnej Górze, dnia 17 września 1971 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 45: 1971 s. 274-276.

53. Święci Boży, święci Kościoła i święci Narodu. [Przemówienie wygłoszone w Radiu Watykańskim 16 X 1971 r.]. *Częst. Wiad. Diec.* R. 45: 1971 s. 268-270.

54. [List do Rodziców i młodzieży Diec. Częstochowskiej o wychowaniu mnłodego pokolenia w duchu Chrystusowym]. Inc.: " Kiedy w pierwszy dzień ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 46: 1972 s. 83-86.

55. [List po koronacji obrazu Matki Bożej Pocieszenia]. Inc.: "Nadprzyrodzone przyżycia ..." *Częst. Wiad. Diec.* R. 46: 1972 s. 110-112.

56. Odezwa [...] w sprawie IX Światowego Dnia Modlitw o powołania. *Częst. Wiad. Diec.* R. 46: 1972 s. 87-88.

57. Orędzie Wielkanocne 1972 r., *Częst. Wiad. Diec.* R. 46: 1972 s. 88-91.

58. Słowo do młodzieży wszystkich uczelni wyższych i szkół licelanych, a także do mlodzieży pozaszkolenj pracującej. *Częst. Wiad. Diec.* R. 46: 1972 s. 87.

59. Słowo [...] do Diecezjan przed uroczystością Bożego Ciała. *Częst. Wiad. Diec.* R. 46: 1972 s. 97-98.

60. Słowo [...] do mieszkańców Częstochowy i okolic (przed pielgrzymką Diecezji Ziem Zachodnich na Jasną Górę), *Częst. Wiad. Diec.* R. 46: 1972 s. 266-267.

61. Słowo Księdza Biskupa przy trumnie Wikariusza Generalnego śp. ks. Infułata Alojzego Jatowtta. Częst. Wiad. Diec. R. 46: 1972 s. 72-81.

62. Słowo z racji święceń kapłańskich - w częstochowskiej bazylice katedralnej - w uroczystość Zesłania Ducha Świętego, w dniu 21 maja 1972. Częst. Wiad. Diec. R. 46: 1972 s. 91-96.

63. Biskup Częstochowski do swoich kapłanów w sprawie budzenia i pielęgnowania powołań do służby Bożej, *Czest. Wiad. Diec.* R. 47: 1973 s. 120-121.

64. [List z okazji rozpoczęcia wieczystej adoracji Najśw. Sakramentu w kościele św. Zygmunta w Częstochowie]. Inc.: "W dniu dzisiejszym ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 47: 1973 s. 112-117.

65. Przemówienie [...] na inauguracji roku w Częstochowskim Seminarium Duchownym w Krakowie w dniu 5 X 1972 r.. *Częst. Wiad. Diec.* R. 47: 1973 s. 126-132.

66. Słowo Księdza Biskupa Ordynariusza w sprawie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. *Częst. Wiad. Diec.* R. 47: 1973 s. 126.

67. Słowo wstępne. *Częst. Stud. Teol.* R. 1: 1973 s. 5-7.

68. Wielkanocne Orędzie [...] w roku 1973. *Częst. Wiad. Diec.* R. 47: 1973 s. 117-120.

69. [Wielkopostny list pasterski w roku 1973 z okazji przygotowania diecezji na jubileusz 50-lecia]. Inc.: "Za dwa lata ..." *Częst. Wiad. Diec.* R. 47: 1973 s. 107-112.

70. Biskup Częstochowski do sióstr zakonnych Diecezji Częstochowskiej w Roku Świętym. *Częst. Wiad. Diec.* R. 48: 1974 s. 59-62.

71. Kazanie [...] w czasie pielgrzymki jubileuszowej kapłanów i rodzin zakonnych dnia 6 marca 1974. Częst. Wiad. Diec. R. 48: 1974 s. 64-71.

72. [List pasterski przed uroczystością Zesłania Ducha Świętego w Roku Świętym 1974]. Inc.: "Liturgia ostatnich tygodni ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 48: 1974 s. 240-243.

73. [List Wielkopostny do duchowieństwa i wiernych Diecezji Częstochowskiej w roku Świętym 1974]. Inc.: "Z wewnętrzną radością ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 48: 1974 s. 131-135.

74. Orędzie [...] na Boże Narodzenie 1973 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 48: 1974 s. 47-48.

75. Orędzie Wielkanocne [...] w Roku Świętym 1974. *Częst. Wiad. Diec.* R. 48: 1974 s. 71-74.

76. Przedmowa. *Częst. Stud. Teol.* R. 2: 1974 s. 5-8.

77. Przemówienie [...] do katechetek i katechetów podczas kursu dnia 7 stycznia 1974 r. *Częst. Wiad.*

Diec. R. 48: 1974 s. 54-59.

78. Przemówienie [...] na temat Kongresu Powołań w Rzymie w dniu 27 X 1973. Częst. Wiad. Diec. R. 48: 1974 s. 46.

79. Słowo do Diecezjan na Dzień Prymasowskiego Jubileuszu. *Częst. Wiad. Diec.* R. 48 1974 s. 46.

80. Słowo [...] do kapłanów. *Częst. Wiad. Diec.* R. 48: 1974 s. 74-75.

81. Słowo [...] do uczestników dni skupienia Jasnogórskiego Ośrodka Powołań. *Częst. Wiad. Diec.* R. 48: 1974 s. 282-287.

82. Słowo [...] wygłoszone w katedrze do pielgrzymki jubileuszowej alumnów Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Roku Świętym dnia 17 sierpnia 1974 roku. *Częst. Wiad. Diec.* R. 48: 1974 s. 277-281.

83. Wielkopostne prośby [...] do duszpasterzy kaznodziejów i spowiedników w Roku Jubileuszowym 1974. *Częst. Wiad. Diec.* R. 48: 1974 s. 62-63.

84. Kontemplacja słowa Bożego w Częstochowie w Jasnogóskim Sanktuarium Maryjnym. Częst. Wiad. Diec. r. 49: 1975 s. 199-202.

85. Kościół na przełomie epok. Rozmowę przeprowadził J. SUSEŁ. *Tyg. Powsz.* R. 29: 1975 nr 18 s. 1-2.

86. [List pasterski na 50-lecie Diecezji]. Inc.: "Z głębokim wzruszeniem...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 49: 1975 s. 161-168.

87. Orędzie [...] na uroczystość Bożego Narodzenia w Roku Świętym 1974. *Częst. Wiad. Diec.* R. 49: 1975 s. 85-87.

88. Słowo wstępne. *Częst. Stud. Teol.* R. 3: 1975 s. 5-6.

89. [Wielkopostny list pasterski w Roku Świętym 1975 o powołaniu rodziny]. Inc.:"Pouczeni przykładem ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 49: 1975 s. 123-127.

90. Wprowadzenie do jubileuszowej Mszy św. w dniu 4 maja 1975 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 49: 1975 s. 172-173.

91. Wprowadzenie do sesji naukowej z racji 50-lecia Diecezji Częstochowskiej, Jasna Góra, 3 maja 1975 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 49: 1975 s. 169-171.

92. Zaproszenie Diecezjan na uroczystości Jubileuszowe (50-lecia Diecezji). *Częst. Wiad. Diec.* R. 49: 1975 s. 159-160.

93. Homilia [...] wygłoszona z racji 25 rocznicy śmierci pierwszego Biskupa Częstochowskiego Dra Teodora Kubiny. *Częst. Wiad. Diec.* R. 50: 1976 s. 80-87.

94. Orędzie wigilijne [...] do diecezjan w Roku Świętym 1975. *Częst. Wiad. Diec.* R. 50: 1976 s. 27-29.

95. Słowo [...] na Niedzielę Modlitw o budowę nowych kościołów w Diecezji Częstochowskiej. *Częst. Wiad. Diec.* R. 50: 1976 s. 250-252.

96. Słowo [...] z racji XXXII Tygodnia Miłosierdzia. *Częst. Wiad. Diec.* R. 50: 1976 s. 199-200.

97. [Wielkopostny list pasterski na rok 1976]. Inc.:"Zapowiedziany w uroczystość św. Rodziny ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 50: 1976 s. 75-78.

98. 41 Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny w Filadelfii i do Wspólnot Polonijnych w Ameryce i Kanadzie, lipiec-sierpień 1976 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 51: 1977 s. 29-34.

99. Homilia [...] w czasie Mszy św. jubileuszowej 14 XI 1976. *Częst. Wiad. Diec.* R. 51: 1977 s. 10-14.

100. [List pasterski na Jubileusz 50-lecia Częstochowskiego Seminarium Duchownego] Inc.: "W ubiegłym roku ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 51: 1977 s. 5-10.

101. Notatki z pielgrzymki na 41 Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny w Filadelfii i do Wspólnot Polonijnych w Ameryce i Kanadzie, lipiec-sierpień 1976 r. *Częst. Wiad. Diec.* R.51: 1977 s. 128-141.

102. Orędzie wigilijne [...] w roku 1976 do swych diecezjan. *Częst. Wiad. Diec.* R. 51: 1977 s. 36-38.

103. Orędzie wielkanocne [...] do swych diecezjan w 1977 roku - wypełniania Jasnogórskich Ślubów Narodu. *Częst. Wiad. Diec.* R. 51: 1977 s. 105-108.

104. Słowo [...] do diecezjan na I Niedzielę Synodalną. *Częst. Wiad. Diec.* R. 51: 1977 s. 158-159.

105. Słowo [...] przed uroczystością Bożego Ciała 1977 r. *Częst. Wiad. Diec.*R. 51: 1977 s. 158-159.

106. Słowo [...] z racji XXXIII Tygodnia Miłosierdzia. *Częst. Wiad. Diec.* R. 51: 1977 s. 230-231.

107. [Wielkopostny list pasterski na rok 1977]. Inc.: "W okresie Wielkiego Postu ...", *Częst. Wiad. Diec.* R. 51: 1977 s. 102-105.

108. Zachęta do modlitwy w intencji Księdza Kardynała Prymasa Polski. *Częst. Wiad. Diec.* R. 51: 1977 s. 102-105.

109. Biskup Częstochowski do diecezjan po wyborze Ojca Świętego Jana Pawła I. *Częst. Wiad. Diec.* R. 52: 1978 s. 253-254.

110. Działalność duszpasterska Sanktuarium Jasnogórskiego wzrażona w danych statystycznych. [Przemówienie w Radio Watykańskim 9 XII 1977]. *Częst. Wiad. Diec.* R. 52: 1978 s. 37-39.

111. Kult Matki Bożej w autorealizacji Kościoła [Przemówienie w Radio Watykańskim 31 XI 1977. *Częst. Wiad. Diec.* R. 52: 1978 s. 35-37.

112. Natale a Częstochowa. Madre di Dio. R. 45: 1978 nr 11 s. 14-16.

113. Odezwa [...] do diecezjan z racji zgonu Ojca Świętego Pawła VI. *Częst. Wiad. Diec.* R. 52: 1978 s. 228-230.

114. [Odpowiedzialność za Kościół Chrystusowy. Wielkopostny list pasterski]. Inc.: "Po Soborze Watykańskim II ..." *Częst. Wiad. Diec.* R. 52: 1978 s. 63-68.

115. Orędzie wielkanocne [...] w roku 1978. *Częst. Wiad. Diec.* r. 52: 1978 s. 130-132.

116. Orędzie wigilijne [...] na Rok Pański 1977. III Rok wdzięczności za obecność Matki Bożej w Jasnogóskim Obrazie w Częstochowie. *Częst. Wiad. Diec.* R. 52: 1978 s. 5-7.

117. "Quegli occhi malincinici". Nostra intervista con il vescovo di Częstochowa, mons Barela. Rozmowę przeprowadzili S. ANDREATTA i F. CAPONI. *Madre di Dio.* R. 45: 1978 nr 1 s. 18-20.

118. Słowo [...] na Nowy Rok 1978. *Częst. Wiad. Diec.* R. 52: 1978 s. 32-34.

119. Słowo [...] w dniach wielkiej żałoby po nieoczekiwanej śmierci Ojca Świętego Jana Pawła I. *Częst. Wiad. Diec.* R. 52: 1978 s. 256-257.

120. Słowo [...] z racji wyboru Ojca Świętego Jana Pawła II. *Częst. Wiad. Diec.* R. 52: 1978 s. 279-282.

121. [List do Księży Dziekanów o wyniesieniu do godności biskupiej Ks. dra Miłosława Kołodziejczyka]. Inc: "W nawiązaniu ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 53: 1979 s. 74-75.

122. [List wielkopostny w roku 1979]. Inc.: "Krótka jest Ewangelia św. Marka ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 53: 1979 s. 69-71.

123. Odezwa na rozpoczęcie roku szkolnego i katechetycznego . *Częst. Wiad. Diec.* R. 53: 1979 s. 246-247.

124. Orędzie wigilijne [...] w Roku Pańskim 1979, IV Roku Wdzięczności przed Jubileuszem Matki Bożej na Jasnej Górze. *Częst. Wiad. Diec.* R. 52: 1979 s. 75-77.

125. Słowo [...] do diecezjan po wizycie Ojca Świętego Jana Pawła II. *Częst. Wiad. Diec.* R. 53: 1979 s. 227-228.

126. Słowo [...] o wyniesieniu do godności biskupiej Ks. Prałata Dra Miłosława Kołodziejczyka. *Częst. Wiad. Diec.* R. 53: 1979 s. 73-74.

127. Słowo [...] z okazji XXXIV Tygodnia Miłosierdzia. *Częst. Wiad. Diec.* R. 53: 1979 s. 5-6.

128. Słowo [...] zapowiadające XXXV Tydzień Miłosierdzia. *Częst. Wiad. Diec.* R. 53: 1979 s. 276-277.

129. Wielkanocne orędzie [...] przed wizytą Ojca Świętego Jana Pawła II w Częstochowie. *Częst. Wiad. Diec.* r. 53: 1979 s. 132-136.

130. Zachęta do modlitwy i trzeźwości z racji pielgrzymek Ojca Świętego. *Częst. Wiad. Diec.* R. 53: 1979 s. 137-138.

131. Zachęta [...] do modlitwy w intencji Ojca Świętego. *Częst. Wiad. Diec.* R. 53: 1979 s. 6-9.

132. Zapraszamy Matkę Bożą do naszych parafii. [Homilia wygłoszona na Jasnej Górze 11 X 1978]. *Częst. Wiad. Diec.* R. 53: 1979 s. 53-56.

133. Homilia w czasie uroczystości zakończenia Nawiedzenia 11 X 1980 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 277-278.

134. [List pasterski do diecezjan na Wielki Post 1980 roku]. Inc.: "W pierwszym dniu ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 157-160.

135. Orędzie [...] na Wielkanoc 1980 r., *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 193-196.

136. Powitanie Ojca Świętego Jana Pawła II przed kościołem św. Zygmunta w Częstochowie, 4 VI 1979. *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 34-35; -Toż. W: *Pielgrzymka Jan Pawła II do Polski.* P. 1979 s. 251.

137 Powitanie Ojca Świętego Jana Pawła II w domu biskupim po spotkaniu z diecezją częstochowską przed kościołem św. Zygmunta. *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 40-42; -Toż. W: *Pielgrzymka Jana Pawła II do Polski.* P. 1979 s. 253-254.

138. Powitanie Ojca Świętego Jana Pawła II w czasie Mszy św. dla sióstr zakonnych na Jasnej Górze. *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 43-44; -Toż. W: *Pielgrzymka Jana Pawła II do Polski.* P. 1979 s. 252-253.

139. Powitanie Ojca Świętego Jana Pawła II w czasie spotkania z kapłanami w bazylice katedralnej w Częstochowie. *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 53-54; -Toż. W: *Pielgrzymka Jana Pawła II do Polski.* P. 1979 s. 253-254.

140. Pożegnanie Matki Bożej i przekazanie Obrazu Nawiedzenia Prymasowi Polski. *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 280-282.

141. Pożeganie Ojca Świętego Jana Pawła II na Jasnej Górze po Mszy św. dla Śląska i Zagłębia. *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 254-255.

142. Słowo [...] do mężczyzn i młodzieży męskiej Zagłębia zapraszające na pielgrzymkę do Matki Bożej Piekarskiej. *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 226-227.

143.Słowo [...] zapowiadające uroczystość zakończenia Nawiedzenia Matki Bożej w Kopii Jej Jasnogórskiego Obrazu. *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 268-269. 1980 s. 268-269.

144. Słowo [...] zapraszające na zakończenie Nawiedzenia Matki Bożej Częstochowskiej W Diecezji. *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 260-262.

145. Słowo zaproszenia i zachęty [...] do diecezjan miasta Częstochowy z racji uroczystego zakończenia Nawiedzenia Matki Bożej. *Częst. Wiad. Diec.* R. 54: 1980 s. 274-275.

146. Teologiczne podstawy Synodu. *Częst. Stud. Teol.* R. 8: 1980 s. 7-42.

147. Zaproszenie na uroczystość Nawiedzenia Matki Bożej na wzgórzu Świętej Doroty k. Grodźca. Częst. Wiad. Diec. R. 54: 1980 s. 258-259.

148. Biskup Częstochowski na spotkaniu z redakcją tyg. kat. "Niedzela". *Niedziela.* R. 24: 1981 nr 1 s. 8.

149. Komunikat [...] o wznowieniu wydania tygodnika katolickiego "Niedziela". *Częst. Wiad. Diec.* R. 55: 1981 s. 180-181.

150. Komunikat [...] przed pierwszą rocznicą

zakończenia Nawiedzenia w Diecezji Częstochowskiej. *Niedziela.* R. 24: 1981 nr 18 s. 1-6.

151. [List do Diecezjan i Pielgrzymów]. Inc.: "Rozpoczynam ostatni rok...". *Niedziela.* R. 24: 1981 nr 14 s. 1-2.

152. [List na Tydzień Miłosierdzia w Międzynarodowym Roku Osób upośledzonych]. Inc.: "Tydzień Miłosierdzia ...". Niedziela. R. 24: 1981 nr 21 s. 1, 4-5; -Toż. *Częst. Wiad. Diec.* R. 56: 1982 s. 13-16.

153. Orędzie [...] na Boże Narodzenie 1980 r. Częst. Wiad. Diec. R. 55: 1981 s. 28-29.

154. Słowo [...] do diecezjan i pielgrzymów z racji zgonu J. Em. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego. *Częst. Wiad. Diec.* R. 56: 1981 s. 197; -Toż. *Niedziela.* R. 24: 1981 nr 1 s. 1.

155. Słowo [...] na Tydzień Modlitw o powołania duchowne - 1981 rok. *Częst. Wiad. Diec.* R. 55: 1981 s. 178-179.

156. Słowo pasterskie [...] do mieszkańców Zagłębia przed uroczystością św. Barbary w 1981 r. *Niedziela.* R. 24: 1981 nr 27 s. 1, 7.

157. Słowo pasterskie przed uroczystością setnej rocznicy urodzin Ks. Biskupa Teodora Kubiny. *Częst. Wiad. Diec.* R. 55: 1981 s. 115-119.

. 158. Słowo [...] przed uroczystością Bożego Ciała w 1981 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 55: 1981 s. 182-183.

159. Komunikat [...] w sprawie budownictwa sakralnego. *Częst. Wiad. Diec.* R. 56: 1982 s. 37-38.

160. [List do Rodzin osób przebywających w odosobnieniu]. Inc.: "Nadzieja i radość ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 56: 1982 s. 138.

161. [List pasterski na Tydzień Modlitw o powołania kościelne w Roku Pańskim 1982]. Inc.: "Tydzień modlitw o powołanie ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 56: 1982 s. 135-137; -Toż. *Niedziela.* R. 25: 1982 nr 9 s. 1, 5.

162. [List pasterski z okazji Jubileuszu 600-lecia obecności Matki Bożej na Jasnej Górze]. Inc.: "Bogactwo duchowych przeżyć ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 56: 1982 s. 250-257; -Toż. Niedziela. R. 25: 1982 nr 23 s. 1,8.

163. Odezwa [...] do diecezjan wzywająca do modlitwy w intencji Ojczyzny. *Częst. Wiad. Diec.* R. 56: 1982 s. 77-78.

164. Orędzie [...] na Boże Narodzenie 1981 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 56: 1982 s. 39-42.

165. Orędzie [...] na Wielkanoc 1982 . *Częst. Wiad. Diec.* R. 56: 1982 s. 79-81; -Toż. Niedziela. R. 25:1982 nr 4 s. 1-2.

166. Orędzie [...] na Boże Narodzenie w roku Jubileuszowym 600-lecia. Niedziela R. 25: 1982 nr 41 s. 1-8; ... Częst. Wiad. Diec. R. 57: 1983 s. 36-39.

167. Słowo pasterskie [...] z racji zakończenia roku szkolnego dzieci i młodziezy. Częst. Wiad. Diec. R. 56: 1982 s. 284-285.

168. Słowo wprowadzające do Mszy św. Jubileuszowej na Jasnej Górze 26 VIII 1982. Częst. Wiad. Diec. R. 56: 1982 s. 257-259.

169. Jasna Góra pielgrzymów. Rozmawiała T. TORAŃSKA. L'Osserv. Rom. R.2: 1983 nr nadzwyczajny s. 22-23; ... W: Pokój tobie, Polsko. Druga Pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny. W: 1983 s. 320-327.

170. [List pasterski na powitanie Ojca Świętego Jana Pawła II]. Inc.: "W przeddzień przybycia ...". Częst. Wiad. Diec. R. 57: 1983 s. 217-219; Toż. Niedziela R. 26: 1983 nr 25 s. 1, 7.

171. [List pasterski na Wielki Post Roku Jubileuszowego 1983]. Inc.: "U progu Wielkiego Postu ...". *Częst. Wiad. Diec.* r. 57: 1983 s. 50-54; Toż. *Niedziela.* R. 26: 1983 nr 10 s. 1, 3.

172. [List pasterski po pielgrzymce Ojca Świętego Jana Pawła II do Polski z racji 25-rocznicy Jego sakry biskupiej i 5 rocznicy wyniesienia na Stolicę Piotrową]. *Częst. Wiad. Diec.* R. 57: 1983 s. 248-251; -Toż. *Niedziela.* R. 26: 1983 nr 42 s. 1, 6.

173. Orędzie [...] na Boże Narodzenie 1983 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 58: 1984 s. 18-23. -Toż. Niedziela. R. 26: 1983 nr 52 s. 1, 8.

174. Orędzie Wielkanocne [...] w Roku Jubileuszowym 1983. *Częst. Wiad. Diec.* R. 57: 1983 s. 195-200; -Toż. *Niedziela.* R. 26: 1983 nr 14-15 s. 1, 12.

175. Przedm. W: J. KOWALSKI, G. ŚLĘŻAK, D. SIKORSKI: Poznać człowieka w Chrystusie. Jan Paweł II o godności ludzkiej. Częstochowa 1983 s. 3-4.

176. Powitanie Ojca Świętego na Jasnej Górze przed rozpoczęciem spotkania z młodzieżą. *Częst. Wiad. Diec.* R. 57: 1983 s. 228-229; -Toż. *Niedziela* R. 26: 1983 nr 26-27; -Toż. Pokój Tobie, Polsko. Druga Pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny. W. 1983 s. 129-130; - Toż. *Chrześc. w Świecie.* R. 15: 1983 nr 118-119 s. 89.

177. Powitanie Ojca Świętego przez [...] w bazylice katedralnej. Częst. Wiad. Diec. R. 57: 1983 s. 8; -Toż. Pokój tobie, Polsko. Druga Pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny. W. 1983 s. 120.; -Toż. *Chrześc. w Świecie.* R. 15: 1983 nr 118-119 s. 77.

178. Pożegnanie Ojca Świętego w Częstochowie na Jasnej Górze. *Częst. Wiad. Diec.* R. 57: 1983 s. 238-239; -Toż. Pokój Tobie, Polsko. Druga Pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny. W. 1983 s. 1 R. 26: 1983 nr 26-27; -Toż. Pokój Tobie, Polsko. Druga Pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny. W. 1983 s. 129-130; - Toż. *Chrześc. w Świecie.* R. 15: 1983 nr 118-119 s. 89.

179. Przemówienie wygłoszone na poświęceniu miejsca przeznaczonego pod budowę Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie. *Częst. Wiad. Diec.* R. 57: 1983 s. 251-254.

180. Słowo [...] do dzieci i młodzieży miasta Częstochowy. *Częst. Wiad. Diec.* R. 57: 1983 s. 203.

181. Słowo pasterskie [...] do górników Zagłębia z racji uroczystości św. Barbary w 1982 r. *Częst. Wiad.*

Diec. R. 57: 1983 s. 14.

182. Słowo [...] do górników Zagłębia z racji uroczystości św. Barbary w 1982 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 57: 1983 s. 14.

183. Słowo [...] przed uroczystością Bożego w Świętym Roku Odkupienia. *Częst. Wiad. Diec.* R. 57: 1983 s. 201-202.

184. Słowo wstępne. W: *Maryja Matka Narodu Polskiego*. Częstochowa 1983 s. 3.

185. [Wielkoczwartkowy list do swoich kapłanów]. Inc.: "Moje wielkoczwartkowe słowo ...". *Częst. Wiad. Diec.* R. 57: 1983 s. 180-182.

186. Odezwa [...] do wiernych w sprawie budownictwa sakralnego. Częst. Wiad. Diec. R. 58: 1984 s. 8-9.

187. Odezwa [...] przed Nawiedzeniem Matki Bożej w kopii Cudownego Obrazu. Częst. Wiad. Diec. R. 58: 1984 s. 9-11.

188. Powitanie Matki Bożej w Obrazie Nawiedzenia przez [...] w Katedrze Św. Rodziny w Częstochowie. Częst. Wiad. Diec. R. 58: 1984 s. 30-31.

189. Prawdzie i miłości. Rozmawiał I. SKUBIŚ. Niedziela. R. 27: 1984 nr 1 s. 4-5.

190. Słowo pasterskie [...] do górników Zagłębia z racji uroczystości św. Barbary w 1983 r. Częst. Wiad. Diec. R. 58: 1984 s. 59-61.

191. Słowo [...] do obecnych przy przyjęciu przez niego Sakramentu Chorych w dniu 4 lutego 1984 roku. Częst. Wiad. Diec. R. 58: 1984 s. 98-99; Toż. Niedziela R. 27: 1984 nr 8 s. 1, 8.

192. Testament. Częst. Wiad. Diec. R. 58: 1984 s. 112-118. -Toż. Niedziela. R. 27: 1984 nr 9 s. 4-5.

193. Wstep. W: F. G. GRYGLEWICZ: Błogosławiona przez wszystkie narody. Częstochowa 1984 s. 5.

II.

WALICKI J.: Z życia diecezji. *Częst. Wiad. Diec.* R. 38: 1964 s. 118-119; MAGOTT B.: Wspomnienie o pracy duszpastkierskiej księdza Stefana Bareły w Wieruszowie. *Tamże* s. 78-90; MIKOŁAJCZYK M.: Wykaz drukowanych prac J. E. Biskupa Dr Stefana Bareły. Tamże s. 56-58; PAZERA W.: Trzeci Biskup Częstochowski. *Tamże* s. 52-53; SZWAGRZYK T.: Zamiast przedmowy [O ks. bpie Stefanie Barele]. *Tamże.* R. 43: 1969 s. 51-52; MIKOŁAJCZYK M.: Arcypasterskie czynności J. E. Księdza Biskupa Stefana Bareły Ordynariusza Częstochowskiego od dnia 1 października do 31 grudnia 1969. *Tamże.* R. 44: 1970 s. 22-24; ZWIĄZEK J.: Rozwój sieci dekanalnej diecezji częstochowskiej w latach 1925-1970. *Tamże.* R. 46: 1972 s. 132-133.; WARZYBOK L.: Biskupi ordynariusze Częstochowy. *Częst. Stud. Teol.* R. 2: 1974 s. 52-62; DŁUGOSZ A.: Katechizacja parafialna w dwudziestoleciu pasterzowania Biskupa Stefana Bareły. *Częst. Wiad.Diec.* R. 58: 1984 s. 235-241; KOŁODZIEJCZYK M.: Komunikat Kurii Diecezjalnej z okazji XX-lecia pasterzowania w diecezji częstochowskiej J. E. Ks. Biskupa Ordynariusza dr Stefana Bareły wzywający do modlitwy w intencji Jego zdrowia. *Tamże.* s. 86-88. TENŻE: Ostatnia droga III Biskupa Częstochowskiego. *Niedziela.* R. 9: 1984 s. 1; KOWALSKI J.: Dwadzieścia lat pasterzowania księdza Biskupa Bareły w diecezji częstochowskiej. W: *Służyć Prawdzie i Miłości.* Częstochowa 1984 s. 29-42. MIKOŁAJCZYK M.: Biskup Stefan Bareła - życie i działalnoś. Częstochowa 1984, mps.; [Uroczystości pogrzebowe. *Częst. Wiad. Diec.* R. 58: 1984 s. 119-122; WARZYBOK L.: Idee przewodnie II Synodu Diecezji Częstochowskiej w nauczaniu śp. Biskupa S. Bareły. *Częst. Wiad. Diec.* R. 58: 1984 s. 194-201; MIKOŁAJCZYK M.: Pasterz Dobry. W pierwszą rocznicę śmierci ks. Biskupa S. Bareły. *Niedziela.* R. 10: 1985 s. 1, 4-5; DUDA M., MIKOŁAJCZYK M.., TERLECKA W.: Człowiek zawierzenia. Częstochowa 1986; JACEK A.: Wartości duchowe chrześcijanina i rodziny chrześcijańskiej w nauczaniu Biskupa Stefana Bareły. Częstochowa 1995, mps

Ks. Stanisław Urbański

Batogowski Marian (1916-1982), duszpasterz diecezji płockiej, popularyzator teologii.

Urodził się 7 XII 1916 r. w Zakliczewie k/Makowa Mazowieckiego jako syn Jana i Genowefy z Bralczyków. Do gimnazjum uczęszczał w Pułtusku i Płocku, gdzie w 1934 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. W 1935 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Płocku, z którego po trzech latach został skierowany na dalsze studia w Rzymie. Lata wojny 1939-1945 spędził w kraju, uczestnicząc w pracach podziemnych organizacji polskich. Święcenia kapłańskie przyjął w 1946 r. Pracował na wikariatach w Nasielsku i Pułtusku. W l. 1956-1962 był proboszczem w Janówcu Kościelnym, zaś od 1962 do 1968 r. proboszczem w Imielnicy k/Płocka, pełniąc też funkcję w Referacie Duszpasterskim Kurii Płockiej. W 1968 r. wyjechał do Indii, gdzie pracował w ośrodkach misyjnych przez 5 lat. W 1973 r. powrócił do kraju, pracując w Krajowej Centrali Misyjnej jako sekretarz Krajowej Papieskiej Unii Misyjnej Duchowieństwa,

a potem Sekretarz Krajowego Papieskiego Dzieła św. Piotra Apostoła. Funkcję tę pełnił do 1981 r. Od 1975 r. był proboszczem w Serocku nad Narwią. Zmarł 14 II 1982 r. w Warszawie, pochowany na cmentarzu parafialnym w Serocku.

I.

1. Z dziennika misjonarza. *Tyg. Powsz.* R. 22: 1968 nr 4 s. 6.

2. List z Indii. *Tyg. Powsz.* R. 23: 1969 nr 18 s. 6.

3. List z Indii. *Tyg. Powsz.* R. 23: 1969 nr 42 s. 3.

4. Refleksje indyjskie. *Tyg. Powsz.* R. 26: 1972 nr 38 s. 4.

5. Społeczna posługa współczesnego misjonarza. W: *Zeszyty Misjologiczne ATK.* II/1. W. 1973 s. 20-31.

6. O wszczepienie Ewangelii w rodzime kultury młodych Kościołów misyjnych dla umocnienia powszechności Kościoła. Bibl. Kazn. T. 93: 1974 s. 378.

7. Współudział dzieci w pracy misyjnej. *Bibl. Kazn.* T. 93: 1974 s. 92-95.

8. Aby miłość braterska między wierzącymi stała się misyjnym wezwaniem do jedności wszystkich chrześcijan. *Bibl. Kazn.* T. 95: 1975 s. 373.

9. Na Bożym boisku. *Bibl. Kazn.* T. 95: 1975 s. 86-88.

10. Nasza nowa Błogosławiona. Bibl. Kazn. T. 95: 1975 s. 80-83.

11. O odnowę w metodach duszpasterskich i misyjnych. Bibl. Kazn. T. 95: 1975 s. 60.

12. O powołania do świeckich instytutów w Australii, Oceanii i Afryce Wschodniej. *Bibl. Kazn.* T. 95: 1975 s. 220.

13. O praktykę modlitwy wspólnej w rodzinach młodych Kościołów. *Bibl. Kazn.* T. 95: 1975 s. 136.

14. O skuteczną działalność Papieskiej Unii Misyjnej. *Bibl. Kazn.* T. 95: 1975 s. 59-60.

15. O sprawiedliwość społeczną w ośrodkach przemysłowych Afryki i Azji. Bibl. Kazn. T. 95: 1975 s. 59.

16. Aby kraje Ameryki Łacińskiej znalazły właściwą drogę do pełnego rozwoju społecznego. *Bibl. Kazn.* T. 97: 1976 s. 147.

17. Aby młode pokolenia w krajach chrześcijańskich zachowały i wzbogacały tradycję misyjną. *Bibl. Kazn.* T. 97: 1976 s. 256.

18. Aby młodzi ludzie w swych planach życiowych brali także pod uwagę powołanie misyjne. *Bibl. Kazn.* T. 97: 1976 s. 62.

19. Aby październik stał się prawdziwym miesięcem misyjnym przez wzrost ewangelicznej świadomości i modlitwy. *Bibl. Kazn.* T. 97: 1976 s. 148.

20. Aby w młodych Kościołach doznawało czci i rozwijało się prawdziwe nabożeństwo do Maryi, Matki Chrystusa i Kościoła. Bibl. Kazn. T. 97: 1976 s. 316.

21. Dzieło Matki Teresy Ledóchowskiej żyje. *Bibl. Kazn.* T. 97: 1976 s. 199-200.

22. Pod patronatem "Matki Czarnej Afryki" *Bibl. Kazn.* T. 97: 1976 s. 193-195.

23. Aby wezwania do sprawiedliwości i pokoju, podawane przez Chrystusa w Ewangelii i przez Urząd Nauczycielski Kościoła, zostały przyjęte również przez narody niechrześcijańskie, szczególnie przez ich rządy. *Bibl. Kazn.* T. 98: 1977 s. 58.

24. Aby wierni przez udział w uczcie eucharystycznej wypełniali się duchem misyjnym i przez to dziękowali Bogu za dar wiary. *Bibl. Kazn.* T. 98: 1977 s. 59.

25. By kler misyjny młodych Kościołów w nauczaniu Ewangelii był zjednoczony z biskupami i papieżem. *Bibl. Kazn.* T. 99: 1977 s. 238.

26. By Kościół przez swą miłość i służebność potwierdzał wiarygodność Ewangelii wśród niechrześcijan. *Bibl. Kazn.* T. 99: 1977 s. 97.

27. By przygotowani ludzie świeccy świadomie podjęli się obowiązków w młodych Kościołach. *Bibl. Kazn.* T. 98: 1977 s. 301.

28. By rodzimych australijczyków nauczono Ewangelii w ich własnym języku. *Bibl. Kazn.* T. 98: 1977 s. 60

29. By tradycyje religijne ludów Afryki i Azji znalazły udoskonalenie w Chrystusie i Kościele. *Bibl. Kazn.* T. 99: 1977 s. 189

30. By wzrastała współpraca dzięki Papieskim Dziełom Misyjnym. *Bibl. Kazn.* T. 99: 1977 s. 98.

31. By wszystkie Kościoły czuły się w obowiązku ukazywania swej wiary ludziom niewierzącym. *Bibl. Kazn.* T. 98: 1977 s. 246.

32 By za wstawiennictwem Bożej Rodzicielki muzułmanie poznali Chrystusa. *Bibl. Kazn.* T. 98: 1977 s. 245.

33. Odpowiedzialny chrześcijanin. *Bibl. Kazn.* T. 99: 1977 s. 148-150.

34. Aby chrześcijanie zamieszkujący Amerykę Łacińską dawali przekonywujące świadectwo swojej wiary i równocześnie okazywali zapał misyjny. *Bibl. Kazn.* T. 101: 1978 s. 43.

35. Aby chrześcijanie Środkowego Wschodu wzbudzili w sobie dynamizm pierwotnego Kościoła w szerzeniu wiary. *Bibl. Kazn.* T. 101: 1978 s. 212,

36. Aby każdy Kościół miejscowy stał się prawdziwą wspólnotą, w której kwitnie jedność, miłość i zapał w wyznawaniu wiary. *Bibl. Kazn.* T. 101: 1978 s. 213.

37. Aby we wszystkich diecezjach różne instytucje misyjne jak najściślej ze sobą współpracowały. *Bibl. Kazn.* T. 101: 1978 s. 108.

38. Aby wśród ludów Oceanii coraz lepiej organizowano przygotowanie do małżeństwa. *Bibl.*

Kazn. T. 101: 1978 s. 107.

39. Od nas zależy, jak żyje i jak żyć będzie Chrystusowy Kościół. *Bibl. Kazn.* T. 101: 1978 s. 70-71.

40. Aby życie rodzinne w Afryce uduchowione zostało chrześcijańskimi zasadami. *Bibl. Kazn.* T. 103: 1979 s. 59-60.

41. Aby katecheci w krajach chrześcijańskich i misyjnych przekazywali dzieciom, młodzieży i dorosłym ducha misyjnego. *Bibl. Kazn.* T. 103: 1979 s. 137-139.

42. Aby Kościół, umocniony doskonałą jednością wewnętrzną, stał się dla wszystkich źródłem natchnienia i zaczynem. *Bibl. Kazn.* T. 103: 1979 s. 316-317.

43. Aby wstawiennictwo św. Franciszka Ksawerego wyjednało odnowę i pomyślny rozwój Kościoła we wszystkich wspólnotach narodu chińskiego. *Bibl. Kazn.* T. 103: 1979 s. 255-256.

44. Aby wśród wierzących i pasterzy w Ameryce Łacińskiej podtrzymywana była trwała misjonarska formacja. *Bibl. Kazn.* T. 103: 1979 s. 139-140.

45. Misje dzieciom - dzieci misjom. *Bibl. Kazn.* T. 103L 1979 s. 107-109

46. Za Kościół w Nowej Gwinei. *Bibl. Kazn.* T. 103: 1979 s. 136-137.

47. Aby chrześcijanie przez udział w papieskich dziełach misyjnych dzielili z Namiestnikiem Chrystusowym jego troskę o posługę ewangelizacyjną. *Bibl. Kazn.* T. 105: 1980 s. 150-151.

48. Aby Ewangelia skutecznie docierała do wszystkich kultur. *Bibl. Kazn.* T. 105: 1980 s. 233-234.

49. Aby ludzie chorzy i w rozmaity sposób doświadczenani, za wzorem Chrystusa Pana, ofiarowali swe cierpienia Bogu Ojcu w intencji ewangelizacji. *Bibl. Kazn.* T. 105: 1980 s. 236-237.

50. Aby młodzież chrześcijańska w krajach rozwiniętych skutecznie pomagała młodzieży krajów rozwijających się. *Bibl. Kazn.* T. 105: 1980 s. 373-374.

51. Aby rodziny chrześcijańskie głębiej przeniknęły się duchem misyjnym. *Bibl. Kazn.* T. 105: 1980 s. 59-60.

52. Aby świadectwo ewangelicznego ubóstwa osób zakonnych czyniło wiarygodnym przepowiadanie Ewangelii. *Bibl. Kazn.* T. 105: 1980 s. 234-236.

53. Aby upowszechniał się wśród dzieci zwyczaj modlitwy i codziennego ofiarowania życia za misje. *Bibl. Kazn.* T. 105: 1980 s. 372-373.

54. Przez dzieło misyjne do jedności w Chrystusie i Kościele. Bibl. Kazn. T. 105: 1980 s. 110-111.

55. Aby swoisty charakter Kościołów lokalnych w ramach Kościoła Pow szechnego przyczyniał się do pełnej jedności uczniów Chrystusa w miłości. *Bibl. Kazn.* T. 107: 1981 s. 374-375.

56. Aby wiara w jednego i prawdziwego Boga wzbudziła wśród chrześcijan i muzułmanów wzajemny szacunek. *Bibl. Kazn.* T. 107: 1981 s. 59-60.

57. Aby w Indiach zostały zniesione wszelkie formy dyskryminacji społecznej i religijnej, zwłaszcza wobec "Niższych Kast". *Bibl. Kazn.* T. 107: 1981 s. 60-61.

58. Aby wszystkie Kościoły lokalne współpracowały w powszechnym dziele misyjnym. *Bibl. Kazn.* T. 107: 1981 s. 143-144.

59. Aby zarówno jednostki, jak i całe społeczeństwo chińskie przyjęło Ewangelię głoszoną przez Kościół. *Bibl. Kazn.* T. 107: 1981 s. 246-247.

60. Za Kościół w Republice Południowej Afryki. *Bibl. Kazn.* T. 107: 1981 s. 144-145.

61. Aby modlitwa praktykowana w Azji przez wierzących w Boga otwierała ich na światło Ewangelii. *Światło Narodów.* R. 2: 1982 nr 7-9 s. 82-83.

II.

PAWLIK Z.: Wspomnienia o śp. ks. M. Batogowskim. *Pap. Int. Mis.* R. 1: 1982 z. 3 s. 11-13; POLAK G.: Ksiądz Marian Batogowski (1916-1982). *Światło Narodów.* R. 2: 1982 z. 7-9 s. 5-7; GRZYBOWSKI M.: Śp. ks. Marian Batogowski, proboszcz parafii Serock nad Narwią 1916-1982, *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1984 nr 6 s. 235-240; SIECZKOWSKA E.: Praca misyjna i misjonarska ks. Mariana Batogowskiego (1961-1982). W. 1989 ss. 61, mps.

Ks. Michał Grzybowski

Bednarz Mieczysław (1917-1993), jezuita, tłumacz, teolog duchowości. Urodził się 25 XII 1917 r. w Petersburgu, syn Jana i Faustyny z d. Morycz. W 1918 r. przeprowadził się z rodzicami do Polski i zamieszkał we wsi Kępa Lubawska nad Wisłą. Uczył się w szkole podstawowej w Szczucinie k/Tarnowa oraz jako alumn Małego Seminarium jezuitów w Gimnazjum im. Jana Długosza w Nowym Sączu (1930-1933). W dn. 17 VIII 1933 r. wstąpił do zakonu jezuitów. Po ukończeniu dwuletniego nowicjatu w Starej Wsi (1933-1935) kontynuował naukę w gimnazjum klasycznym jezuitów w Pińsku (1935-1938). W 1938 r. rozpoczął studia filozoficzne na wydziale zakonnym w Krakowie. Podczas drugiej wojny światowej aresztowany przez Rosjan w Brześciu n/Bugiem w styczniu 1940 r., został wywieziony do obozów karnych

w republice Komi (ZSRR) i pracował w tajdze. Po amnestii z 1941 r. wstąpił do Armii gen. Andersa (II Korpus, VI dywizja piechoty) w Tockoje. Szkołę podchorążych odbył od marca do lipca 1942 r. w Szachryziabs w Uzbekistanie. Pod koniec sierpnia 1942 r. przedostał się na Bliski Wschód do Iranu, Iraku, w końcu do Libanu. Studia teologiczne odbył na Uniw. Św. Józefa w Bejrucie (1943-1947); tam też przyjął święcenia kapłańskie 30 VI 1946 r. Po powrocie do kraju studiował historię na Uniw. Jagiellońskim w Krakowie (1948-1952). Od 1951 r. był duszpasterzem akademickim przy kościele Najśw. Serca Jezusowego. Następnie pracował jako pisarz i tłumacz w Wydawnictwie Apostolstwa Modlitwy w Krakowie, rekolecjonista i profesor języka francuskiego. Znawca duchowości św. Ignacego Loyoli, był też instruktorem kursu duchowości i prawa zakonnego (tzw. III probacji) w Czechowicach (1971-1973) i Piotrkowie Trybunalskim (1982-1985). Uczestniczył w Kongregacji Generalnej zakonu w Rzymie w 1965 r. Rekolecjonista i konferencjonista. Działał w ruchach charyzmatycznych. Był autorem wierszy religijnych. Zmarł nagle 26 II 1993 r. w Krakowie.

I.

1. Z ziemi obcej wołamy. [Trzy wiersze dedykowane Gen. Władysławowi Sikorskiemu]. Beyrouth 1943, Impriméríe Catholique ss. 20.

2. Beyrouth-Dziedzice. *Wiad. Prow. Małop.* T. J. R: 1948 nr 7-8 s. 5-6

3. W Chrystusie Panu naszym. Nauki rekolekcyjne, Kr. 1949 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 88.

4. Poezja Wcielenia. [Wiersz]. *Tyg. Powsz.* R. 7: 1951 nr 51-52 s. 4.

5. Ks. Karol Antoniewicz T. J. (1807-1852). *Posł. Serca Jez.* R. 81: 1952 s. 339-342.

6. Z notatnika rekolekcyjnego. *Posł. Serca Jez.* R. 81: 1952 s. 14, 41, 72, 112, 133, 172, 229, 311, 339, 361.

7. Trójgłos o mistyce i celibacie. *Prz. Powsz.* R. 70: 1953 t. 235 s. 41-54.

8. Czego nie powinno zabraknąć w rekolecjach prawdziwie ignacjańskich. W: *Sprawozdanie z kursu rekolecyjnego dla Naszych w Krakowie.* [Kr. 1957] s. 3-17, powiel.

9. Nadzieja. *Sod. Mar.* (Londyn). R. 1957 nr 122 s. 4-6.

10. Św. Ignacy a reforma Kościoła. *Homo Dei.* R. 26: 1957 nr 1 s. 29-45.

11. Trzy zasady "Ćwiczeń duchownych". *Homo Dei.* R. 26: 1957 nr 5 s. 648-655.

12. Wdzięczność. *Sod. Mar.* (Londyn). R. 1957 nr 120 s. 9-10.

13. Większa chwała Boża według św. Ignacego Loyoli. *Homo Dei.* R. 26: 1957 nr 2 s. 190-200.

14. Mędrcy ze Wschodu. *Sod. Mar.* (Londyn). R. 1958 nr 124 s. 8-9.

15. Panie, abym przejrzał! *Sod. Mar.* R. 1958 nr 127 s. 18.

16. Poemat przypisany w. O. Janowi Siegowi S. J. na dzień Jego uroczystej profesji - dnia 3 lutego 1958 r. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 1958 nr 1 s. 86-87.

17. Tłum.: Św. Celestyn, Papież i Wyznawca (zm. 1296). *Wiad. Prow. Małop.* T. J. R. 1958 nr 3 s. 152-156. [Z j. francuskiego].

18. Nuda czy radość? *Homo Dei.* R. 28: 1959 nr 3 s. 437-440.

19. De spiritualistatis Sti Ignatii Loyola. *Ignatiana.* R. 1960 nr 5 s. 1-5; nr 6 s. 33-34.

20. Observationes de modo studendi spiritualitati ignatianae. *Ignatiana.* R. 1960 nr 7 s. 42-43.

21.Relatio de caedibus Patrum ac Fratrum S. I. in Privincia Poloniae a P. Ioanne Zuchowicz SI collecta A.D. 1665 (1648-1665). *Arch. Hist. S.* J. R. 29: 1960, s. 329-380. Współautor: A. BOBER.

22. Alle fonti. Responsio P. M. Bednarz. *Ignatiana.* R. 1961 nr 11 s. 65-68.

23. Tłum.: Modlitwa św. Makryny przed śmiercią. *Gość Niedz.* R: 30: 1961 s. 372. [Z j. greckiego].

24.Virtutes ignatianae. Ignatiana. R. 1961 nr 11 s. 76-80.

25. Przyjaźń z Jezusem Chrystusem. Homo Dei. R. 31: 1962 nr 1 s. 5-11.

26. Charakterystyczne cechy mistyki O. Kaspra Drużbickiego S.I. *Aten. Kapł.* R. 56: 1963 t. 66 s. 113-124.

27. Chwała Matce Pocieszenia. *Posł. Serca Jez.* (Chicago). R. 48: 1963 nr 7 s. 213-216.

28. Jezuici a religijność polska (1564-1964). *Nasza Przeszł.* T. 20: 1964 s. 149-224.

29. Dwie nowiny. *Sod. Mar.* (Londyn). R. 1965 nr 218 s. 12-13, 16.

30. Tłum.: Akathistos. Bizantyjski hymn dziękczynny ku czci Matki Bożej z VI wieku. *Znak.* R. 17: 1965 nr 5 s. 638-646. [Z j. greckiego].

31. Przekłady prozy i poezji głównie z jęz. greckiego i łacińskiego. W: A. BOBER: *Antologia patrystyczna.* Kr. 1966 s. 134-136, 266-276, 362-365, 371-372, 412-422, 434-444, 462, 472, 478-480, 486-489, 491-492, 509, 516-530 (Akathistos

Romanosa), 531-532, 536-549, 552, 557-559, 561-567, 572-575, 590-591.

32. Pobożni w piekle. [O Dachau]. *Tyg. Powsz.* R. 21: 1967 nr 17 s. 7.

33. Red.: A KOZŁOWIECKI: Ucisk i strapienie. Pamiętnik więźnia 1939-1945. Kr. 1967 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 558. Współredaktor: J. HUMEŃSKI.

34. Tłum.: Victima Paschali (przekład polski). *Tyg. Powsz.* R. 21: 1967 nr 13 s. 7. [Z j. łacińskiego].

35. Opr.: Św. Ignacy LOYOLA: Pisma wybrane. Komentarze. Kr. 1969 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy, t. 1: ss. 719, 25 il.; t. 2: ss. 704, 26 il.

36. Tłum.: J. BRODRICK: Powstanie i rozwój Towarzystwa Jezusowego. I. Początki Towarzystwa Jezusowego. II. Św.. Franciszek Ksawery. Kr. 1969 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 480, 448. Współautor: W. BARANOWSKI.

37. Chrześcijaństwo zachodnie w XIV-XVI w.. Przemiany - kryzysy - reformy. Głos w dyskusji na sesji w redakcji "Znaku" 4 XII 1970 r. Znak. R. 23: 1971 nr 7-8 s. 959-964.

38. Rec.: H BARYCZ: Dwa epizody różnowiercze z listopada 1533 r. Echa wystąpienia rektora Uniwersytetu Paryskiego. *Odrodz.- Refor.* T. 14: 1969. - *Odrodz. Refor.* T. 16: 1971 s. 236-238.

39. Sanctus Petrus de Bazoario w Kronice Anonima Galla. *Stud. Hist.* R. 14: 1971 nr 3 s. 429-430.

40. Dla Boga? Dla człowieka? Uzgodnienie miłości Boga i bliźniego. W: *Otwarci w wierze.* Red. R. DAROWSKI. Kr. 1974 s. 80-95.

41. Między wiarą i miłością - nadzieja. W: *Otwarci w wierze.* Red. R DAROWSKI. Kr. 1974 s. 116-129.

42. Mowa a kontakty międzyludzkie. W: *Człowiek: istnienie i działanie.* Red. R. DAROWSKI. Kr. 1974 s. 113-138.

43. Andrzej Rudomina - pierwszy polski misjonarz jezuita w Chinach. W: F. A. PLATTNER: *Gdy Europa szukała Azji.* Kr. 1975 s. 317-323.

44. Ignacy Franciszek Zapolski SJ - dyplomata i misjonarz w Persji. W: F. A. PLATTNER: *Gdy Europa szukała Azji.* Kr. 1975 s. 371-386.

45. Rec.: J. BŁOŃSKI: Mikołaj Sęp Sarzyński a początki polskiego baroku. Kr. 1967. *Arch. Hist.* S.J. R. 44: 1975 s. 325-327.

46. Spór o obrządki chińskie i malabarskie XVII-XX w. W: F. A. PLATTNER: *Gdy Europa szukała* Kr. 1975 s. 286-302.

47. Tłum.: F. A. PLATTNER: Gdy Europa szukała Azji. Kr. 1975 ss. 141. Współtłumacz: A. STARZEŃSKI.

48. Tłum.: Maciej Kazimierz Sarbiewski 1595-1640: Śniegi św. Franciszka Serafickiego. Epigramaty CCXIII-CCXVII. W: *Brat Słońce. Antologia poezji polskiej o świętym Franciszku z Asyżu.* Oprac. W.M. MICHALCZYK. Kr. - Asyż 1976 s. 38-39. [Z j. łacińskiego].

49. Bóg wiary i modlitwy. Rozważania rekolekcyjne. Kr. 1977. Wydaw. Apostolstwa Modlitwy. -Toż. Wyd. 2 Kr. 1982 ss. 600. -Toz. Wyd. 3. Kr. 1989 ss. 608.

50. Tłum.: Klemens z Aleksandrii: Hymn do Chrystusa Króla i Zbawiciela. W: A. HAMMAN: *Portrety Ojców Kościoła.* W. 1978 s. 72-73.

51. Modlitwa nocna Ojca Beyzyma. [Wiersz]. W: Cz. DRĄŻEK: *Posługacz trędowatych.* Wyd. 2: Kr. 1980 s. 142-143. -Toż. Wyd. 3: 1985 s. 177-178. -Toż. *Posł. Serca Jez.* R. 114: 1985 nr 4 s. 83.

52. Tłum.: Hymn Akatyst ku czci Bogarodzicy. W: *Akatyst ku czci Bogarodzicy. Starożytny liturgiczny hymn maryjny z dodatkiem oficjów towarzyszących.* Red. J. S. GAJEK. Rz. 1980 s. 1-33.

53. Tłum.: Narady pierwszych Ojców (Deliberationes primorum Patrum.). *Nasze Wiad.* 2: 1980 s. 2-12.

54. Bądź, Jezu, z nami. Rekolekcje ewangelizacyjne. Kr. 1981 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 272.

55. Rozważania o wspólnocie. "Siloe". List do oaz modlitwy i grup modlitewnych. (Kraków). R. 1981 nr 3 s. 7-15.

56. Bóg trwa w nas - my w Bogu. *Posł. Serca Jez.* R. 11: 1982 nr 11 s. 4-5.

57. Duchowość Apostolstwa Modlitwy. *Posł. Serca Jez.* R. 11: 1982 nr 8 s. 20-21.

58. Obraz Matki Bożej Pocieszenia w jezuickim kościele Świętego Ducha w Nowym Sączu. W: *Jezuici w Nowym Sączu.* Kr. 1982 Poligrafia "Zaskale" s. 79-134.

59. Opr. Ignacy LOYOLA: Ćwiczenia duchowne. Kr. 1982 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 225. - Odb. z t. 2 Pism wybranych.

60. Staję przed moim Bogiem. *Posł. Serca Jez.* R. 111: 1982 nr 2-3 s. 9; nr 4-5 s. 7-8 ; nr 6 s. 9-10.

61. Tłum.: Ignacy LOYOLA: Konstytucje Towarzystwa Jezusowego. Kr. 1982 ss. 336. Współtłumacz: M. OLEKSY.

62. Wielki dar spotkania. W: *Gaude Mater Polonia.* Kr. 1982 s. 259-270.

63. Wydać się w ręce Boga. *Posł. Serca Jez.* R. 111: 1982 nr 7 s. 6-7.

64. Komentarz do Formy Życia Zgromadzenia Córek Bożej Miłości. Kr. 1982-1983 ss. 142. Współautorka: S. M. BRZESKA.

65. Wprowadzenie w duchową atomosferę... dni rozpoznania. *Nasze Wiad.* 2: 1982/83 s. 6-15.

66. Majestat twój chwalą Aniołowie. W: G. HUBER: *Mój anioł pójdzie przed tobą.* Kr. - W. 1983 s. 11-162.

67. Mowa polska. *Tyg. Powsz.* R. 37: 1983 nr 51 s. 5.

68. Obraz Matki Boskiej Pocieszenia w jezuickim kościele Świętego Ducha w Nowym Sączu. W: *Studia z historii jezuitów.* Kr. 1983 s. 79-133.

69. Salve Regina Polonia. W: *Kalendarz Serca*

Jezusowego 1984. Kr. 1983 s. 52-56. -Toż. W. SZETELNICKI. Lwowianin na drogach świata. Władysław Kardynał Rubin. R. 1985 s. 80-83.

70. Tłum.: B. SCHLINK: Maryja - Matka Jezusa i jej droga. Kr. 1983 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 108. [Z j. niemieckiego].

71. Człowiek, który okazał mi serce. *Posł. Serca Jez.* R. 114: 1985 nr 7 s. 139-140.

72. Ćwiczenia duchowne św. Ignacego. W: *Kalendarz Serca Jez.* 1986. Kr. s. 14-15, 18-19, 22-23, 26.

73. Moja droga do kapłaństwa. *List Wspólnot Odnowy w Duchu Świętym.* R. 2: 1985 nr 2 s. 2-3.

74. "Moja odpowiedź na słowa Papieża". Ankieta - wybór fragmentów. *Znak.* R. 37: 1985 nr (7-6) s. 20-21.

75. Przyjdź i odnów nas. Rzecz o Duchu Świętym, Kr. 1985 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 240.

76. Radość. *List Wspólnot Odnowy w Duchu Świętym.* R. 2: 1985 nr 12 s. 1-3.

77.Słowo o miłości. W: Kalendarz Serca Jez. 1986. Kr. 1985 s. 31-34.

78. Tłum.: Ze zbioru "Weddase Maryam" (XV w.).[Poezja etiopska]. W: *Muza chrześcijańska.* T. 1 Kr. 1985 s. 317-319.

79. Jak dzieci, czyli z samego środka kochania. [Wiersze religijne dla dzieci]. Kr. 1986 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 160.

80. Raab Justus. W: *Pol. słow. biogr.* T. 29: 1986 s. 541-543.

81. Trzeba i razem. *List Wspólnot Odnowy w Duchu Świętym.* R. 31: 1986 nr 4 s. 1-2.

82. Wyznaję nieprawość moją. Kr. 1986 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 124. -Toż. Kr. 1992. Współautorka: B. SCHLINK.

83. Sylwetka duchowa O. Jana Beyzyma SJ. Kr. 1988 ss. 120. Mps. Drukowane również odcinkami w piśmie zakonnym "Nasze Sprawy" 1987-1989.

84. Matka Boska Zwycięska. Czytanki majowe przed uroczystością koronacji cudownego obrazu Matki Boskiej Zwycięskiej z Mariampola w kościele NMP na Piasku we Wrocławiu 10 września 1989 roku. Wr. 1989 ss. 88.

85. Pogódź mnie z ziemią. Poezje. Kr. 1989 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 50.

86. Łaskami słynący obraz Matki Bożej Pocieszenia w jezuickim kościele Św. Ducha w Nowym Sączu. Kr. 1993 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 137.

87. Św. Ignacy Loyola w moim życiu. (Co zawdzięczam św. Ignacemu?). Kr. 1993 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 108. Duchowość ignacjańska 13.

88. Przeł.: L. da CÁMARA, Memoriale czyli diariusz o św. Ignacym Loyoli 1555. Kr. 1995 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy.

II.

Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy 1872-1972. Kr. s. 200-201; DAROWSKI R. O. Mieczysław Bednarz SJ. *Nasze Sprawy.* R. 1986 nr 11 s. 212-217; Sekcja Polska Radia Watykańskiego 1938-1988. Oprac. L. GRZEBIEŃ.: R. 1990 s. 147; PYSZKA S.: Śp. O. Mieczysław Bednarz. *Nasze Sprawy.* R. 1992 nr 3-4 s. 11-15; Katalogi osobowe, dokumenty osobiste, kwestionariusz, korespondencja. *Arch. Prow. Małop. Tow. Jez. w Krakowie.*

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Bednorz Herbert (1908-1989), biskup katowicki, pastoralista.

Urodził się 22 IX 1908 r. w Gliwicach jako syn Józefa i Anny z d. Ruda. Po ukończeniu szkoły powszechnej, uczył się w gliwickim Gimnazjum Klasycznym. W 1922 r. wraz z rodziną zamieszkał w Katowicach, gdzie kontynuował naukę w Gimnazjum im. Adama Mickiewicza, zdobywając w 1927 r. świadectwo maturalne. Jako kleryk śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie, studiował na Wydziale Teologicznym UJ. Święcenia kapłańskie otrzymał 26 VI 1932 r. w Katowicach z rąk bpa Stanisława Adamskiego. Przez rok był wikariuszem w parafii św. Barbary w Chorzowie. W 1933 r. wyjechał na studia specjalistyczne do Louvain, a następnie do Paryża, gdzie w 1936 r. w Instytucie Nauk Ekonomicznych uzyskał doktorat z zakresu nauk społecznych. Dodatkowe studia na Wydziale Prawa Uniw. Paryskiego uwieńczył w 1937 r. drugim doktoratem na podstawie pracy pt.: *Le concordat de Pologne de 1925, nomination aux sièges episcopaux et aux paroisses, comentaire avec comparaison autres concordats d'après-querre.* Po powrocie do diecezji katowickiej w październiku 1937 r., został wikariuszem w Brzezinach Śl. Tam też przeżył okres okupacji hitlerowskiej, pełniąc obowiązki administratora parafii. W 1941 r. wszedł w skład Rady Administracyjnej. Od 1946 r. kierował referatem duszpasterskim w Kurii i był cenzorem książek religijnych. W r. ak. 1949/1950 prowadził wykłady z teologii pastoralnej na Wydziale Teologicznym UJ w Krakowie.

Mianowany 4 V 1950 r. biskupem koadiutorem z prawem następstwa po bpie Stanisławie Adamskim, 24 XII 1950 r. w katedrze katowickiej przyjął sakrę biskupią. Aresztowany w listopadzie 1952 r., został wraz z innymi biskupami katowickimi wydalony z diecezji. Przez pewien czas przebywał w Krakowie, a następnie zamieszkał w domu prowincjalnym Sióstr Maryi w Poznaniu. W listopadzie 1956 r. wrócił do Katowic i przejął faktycznie rządy w diecezji. W okresie przygotowań do Soboru Watykańskiego II był konsultorem Komisji d/s Laikatu i Środków Masowego Przekazu. Brał udział we wszystkich sesjach soborowych. Był członkiem Posoborowej Komisji d/s Laikatu i członkiem Komisji EP d/s Duszpasterstwa Ludzi Pracy. Pracował też w innych Komisjach Konferencji EP. Dzięki jego staraniom w 1958 r. powołano do życia Ogólnopolski Sekretariat Duszpasterstwa Głuchoniemych z siedzibą w Katowicach. Objął kanonicznie rządy diecezją katowicką 12 XI 1967 r. Przeprowadził I Synod Diecezjalny (1972-1976), kładł szczególny nacisk na duszpasterstwo robotników i katechizację dorosłych, popierał ideę pielgrzymek robotników do Piekar Śl. W 1982 r. za krzewienie duszpasterstwa świata pracy otrzymał specjalną nagrodę ODISS. Zdobył miano biskupa górników i był honorowym górnikiem kopalni "Ziemowit". W 1980 r. przeniósł siedzibę śląskiego Seminarium Duchownego z Krakowa do Katowic. W 1985 r. przeszedł na emeryturę i po krótkiej chorobie zmarł 12 IV 1989 r. i został pochowany w krypcie katedry Chrystusa Króla w Katowicach.

I.

1. Le concordat de Pologne de 1925, nomination aux sièges episcopaux et aux paroisses, comentaire avec comparaison autres concordats d'après-querre. Paris 1938 ss. 212.

2. Kościół a sprawy społeczno-gospodarcze. "Przyjdź Królestwo Twoje". Kat. 1939 8⁰ ss. 32. Biblioteczka Uchwał Synodu Polskiego nr 3.

3. Na trzydziestolecie poświęcenia kościoła parafialnego w Brzezinach Śląskich. Rzut oka na powstanie kościoła i rozwój parafii Brzeziny Śląskie. Kat. 1945 8⁰ ss. 52.

4. Duszpasterstwo ludowe, indywidualne, stanowe. *Zarz. Adm. Ap. Kam. Lub. Pr. Pil.* R. 3: 1947 s. 258-280.

5. Duszpasterstwo w konkretnych wypadkach (benedictio mulieris praegnantis), czas słuchania spowiedzi, pouczenie ministrantów. *Wiad. Duszp.* R. 3: 1947 s. 237-239.

6. Duszpasterstwo wobec młodzieży powojennej. *Homo Dei.* R. 16: 1947 s. 335-342.

7. Ks. Emil Szramek (1887-1942). *Kwart. Hist.* R. 54: 1947 s. 67-70.

8. O ogłoszeniach parafialnych. *Wiad. Duszp.* R. 3: 1947 s. 149-156, 188-193. -Toż. Nadb. P. 1947 8⁰ ss. 12.

9. Stosunek do nowo przybyłych Polaków-katolików. *Aten. Kapl.* R. 42: 1947 t. 46 s. 346-355.

10. Kierunki pracy w wychowaniu pozaszkolenej młodzieży dzisiejszej. *Aten. Kapl.* R. 43: 1948 t. 49 s. 164-173.

11. Przyszłośc należy do uspołecznionej pracy parafialnej. *Homo Dei.* R. 17: 1948 s. 775-780.

12. Robotnicza młodzież belgijska J. O. C. *Aten. Kapl.* R. 43: 1948 t. 49 s. 383-386.

13. Sposoby pogłębienia wiedzy religijnej i moralnej u dorosłych. *Aten. Kapl.* R. 43: 1948 t. 49 s. 160-166, 367-375.

14. Straty polskiej nauki teologicznej podczas wojny. Środowisko śląskie. *Aten. Kapl.* R. 43: 1948 t. 49 s. 184-186.

15. Duszpasterstwo mężczyzn. *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 281-287.

16. Duszpasterstwo stanowe. *Homo Dei.* R. 18: 1949 s. 85-92.

17. Kapłaństwo katolickie w oczach pisarzy współczesnych. *Aten. Kapl.* R. 44: 1949 t. 50 s. 166-182.

18. Kilka uwag praktycznych o ruchu misji św. ludowych w latach 1945-1947 na terenie diecezji katowickiej. *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 281-287.

19. Przygotowanie do życia małżeńskiego i rodzinnego. *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 316, 354-356, 379-386; R. 6: 1950 s. 5-7.

20. Życie religijne w parafii i poza nią. *Aten. Kapl.* R. 44: 1949 t. 51 s. 256-265.

21. Duszpasterstwo stanowe matek. *Homo Dei.* R. 19: 1950 s. 263-267.

22. Kapłan w Kościele i w świecie. *Homo Dei.* R. 19: 1950 s. 474-482.

23. O uświadomienie młodzieży. *Homo Dei.* R. 19: 1950 s. 612-624.

24. U podstaw nowoczesnego duszpasterstwa. *Homo Dei.* R. 19: 1950 s. 885-896.

25. Duszpasterstwo inteligencji ze specjalnym uwzględnieniem duszpasterstwa stanowego. *Homo*

Dei. R. 20: 1951 s. 303-312.

26. Najbogatszy żebrak. *Gość Niedz*. R. 25: 1956 nr 14 s. 86.

27. Pamięci profesora kaznodziejstwa. [O ks. Antonim Bystrzonowskim]. *Gość Niedz*. R. 25: 1956 nr 9 s. 61.

28. Wy z nami - My z wami. *Gość Niedz*. R. 25: 1956 nr 44 s. 17-18.

29. O Kościele Chrystusowym. *Gość Niedz*. R. 33: 1964 nr 51 s. 306.

30. Echa encykliki "O rozwoju ludów". *Gość Niedz*. R. 34: 1965 nr 37 s. 220-221.

31. Miłość pasterska, misyjna i ekumeniczna - list z Rzymu. *Gość Niedz*. R. 34: 1965 nr 45 s. 268. Współautor: J. KURPAS.

32. Czego nauczył się biskup katolicki na II Soborze Watykańskim? *Gość Niedz*. R. 35: 1966 nr 17 s. 98.

33. Nowe spojrzenia na Kościół. *Gość Niedz*. R. 35: 1966 nr 49 s. 289-290.

34. Rozmawiałem z Ojcem Aimé Duval. *Gość Niedz*. R. 35: 1966 nr 7 s. 41.

35. Życie i działalność ks. Emila Szramka (1887-1942). Kat. 1966 8^0 ss. 222. Współautor: J. BAŃKA.

36. Blaski i cienie sportu. *Gość Niedz*. R. 36: 1967 nr 31 s. 185.

37. Braciom górnikom. *Gość Niedz*. R. 36: 1967 nr 49 s. 291.

38. Duch soboru działa. *Gość Niedz*. R. 36: 1967 nr 4 s. 21.

39. Konkretne poczynania posoborowe. *Gość Niedz*. R. 36: 1967 nr 7 s. 39.

40. O nowy, lepszy świat (na marginesie nowej encykliki społecznej Pawła VI). *Gość Niedz*. R. 36: 1967 nr 25 s. 145.

41. Rozwój - nowym istnieniem pokojü. [Paweł VI o rozwoju ludów]. *Gość Niedz*. R. 36: 1967 nr 23 s. 133-134.

42. Wołanie o pokój. *Gość Niedz*. R. 36: 1967 nr 11 s. 61.

43. Biskup Stanisław Adamski, jak go przez 30 lat widziałem. *Wiad. Diec. Kat*. R. 36: 1968 nr 1-2 s. 30-38.

44. Dekret "Apostolicam actuositatem". *Aten. Kapł*. R. 61: 1968 t. 71 s. 100-108.

45. Groza pijaństwa. Z listu pasterskiego biskupa katowickiego. *Gość Niedz*. R. 37: 1968 nr 11 s. 65.

46. Komunia św. ściśle związana ze Mszą św. *Gość Niedz*. R. 37: 1968 s. 138.

47. Kościół a świat. Wiad. Diec. Kat. R. 36: 1968 nr 3-4 s. 53-57.

48.Miłość wyrazem dziękczynienia po Komunii św. *Gość Niedz*. R. 37: 1968 s. 141-142.

49. Od liturgii słowa do Eucharystii. *Gość Niedz*. R. 37: 1968 nr 22 s. 138; nr 24 s. 141-142.

50. Pax hominibus bonae voluntatis, pokój ludziom dobrej woli. [Kazanie]. *Wiad. Diec. Kat*. R. 36: 1968 nr 3-4 s. 48-51.

51. Słowo do górników. *Gość Niedz*. R. 37: 1968 nr 48 s. 285.

52. Słowo wstępne. W: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne*. T. 1: 1968 s. 5-6.

53. Słowo wstępne na pielgrzymce kapłanów i kleryków diecezji katowickiej do obozu śmierci w Oświęcimiu w dniu 30 VIII 1968. *Wiad. Diec. Kat*. R. 36: 1968 nr 11-12 s. 253-254.

54. Słów kilka o pracy. *Gość Niedz*. R. 37: 1968 nr 18 s. 106.

55. Starsi młodszym (z listu pasterskiego). *Gość Niedz*. R. 37: 1968 nr 43 s. 254.

56. Starszym sprawiedliwość i miłość. *Gość Niedz*. R. 37: 1968 nr 42 s. 251.

57. Starszym szacunek i miłość (z listu pasterskiego ks. biskupa Bednorza). *Gość Niedz*. R. 37: 1968 nr 41 s. 243.

58. Śp. ks. prałat Henryk Ligoń. [Kazanie pogrzebowe]. *Wiad. Diec. Kat*. R. 36: 1968 nr 7-10 s. 200-203. -Toż pt.: Śp. ks. Henryk Ligoń. Wyjątki z kazania. *Gość Niedz*. R. 37: 1968 nr 37 s. 222.

59. Diecezjalna Rada Kapłaństwa. [Przemówienie]. *Wiad. Diec. Kat*. R. 37: 1969 nr 1-2 s. 9-12.

60. Duszpasterz a Apostolstwo Chorych. *Wiad. Diec. Kat*. R. 37: 1969 nr 7-8 s. 98.

61. Ks. bp Szczepan Wesoły. *Gość Niedz*. R. 38: 1969 nr 25 s. 147.

62. [List pasterski na temat kultury jazdy na drogach z 30 III 1969 r.]. Inc.: "Z nastaniem wiosny...". *Wiad. Diec. Kat*. R. 37: 1969 nr 5-6 s. 62-63.

63. [List pasterski o pobycie "ad limina" z 28 XII 1968 r.]. Inc.: "Wszystkie drogi...". *Wiad. Diec. Kat*. R. 37: 1969 nr 3-4 s. 45-47.

64. [List pasterski o powołaniach kapłańskich z 25 III 1969 r.]. Inc.: "Wszyscy znamy słowa...". *Wiad. Diec. Kat*. R. 37: 1969 nr 5-6 s. 61.

65. [List pasterski o wprowadzeniu w życie mszału rzymskiego w j. polskim z 2 II 1969 r.]. Inc.: "Wielkopostny list...". *Wiad. Diec. Kat*. R. 37: 1969 nr 3-4 s. 47-51.

66. Mszał ułatwia poznanie istoty Mszy św. *Gość Niedz*. R. 38: 1969 nr 13 s. 77.

67. Msza św. dziełem całej wspólnoty kościelnej. *Gość Niedz*. R. 38: 1969 nr 14 s. 83.

68. O wychowaniu estetycznym słów kilka. *Gość Niedz*. R. 38: 1969 nr 39 s. 285.

69. Pomóżmy utrudzonym matkom. *Gość Niedz*. R. 38: 1969 nr 32 s. 265-266.

70. Postępujcie jako mądrzy. *Gość Niedz*. R. 38: 1969 nr 25 s. 147.

71. Przemówienie pogrzebowe wygłoszone nad trumną śp. Adama Bunscha. *Wiad. Diec. Kat*. R. 37: 1969 nr 7-8 s. 95-97.

72. Regulamin Rady Kapłańskiej. *Wiad. Diec. Kat*. R. 37: 1969 nr 1-2 s. 1-3.

73. Słowo nad grobem śp. ks. prałata Maślińskiego. *Wiad. Diec. Kat.* R. 37: 1969 nr 11-12 s. 181-182.

74. Słowo nad grobem śp. ks. Stokowego. *Wiad. Diec. Kat.* R. 37: 1969 nr 5-6 s. 65.

75. Słowo wstępne. W: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne.* T. 2: 1969 s. 5-8.

76. Śp. O. Ansgary Malina. [Przemówienie żałobne]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 37: 1969 nr -12 s. 13-15.

77. Uwaga! Zło jest wśród nas. *Gość Niedz.* R. 38: 1969 nr 26 s. 156.

78. Jan XXIII - inicjator nowych czasów w Kościele. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 3: 1970 s. 5-10.

79. Komunikat w sprawie bezpieczeństwa na drogach. *Wiad. Diec. Kat.* R. 38: 1970 nr 5-7 s. 111-112.

80. Komunikat w sprawie "Modlitwy Powszechnej". *Wiad. Diec. Kat.* R. 38: 1970 nr 5-7 s. 108-110.

81. Komunikat w sprawie posoborowej reformy liturgii. *Wiad. Diec. Kat.* R. 38: 1970 nr 5-7 s. 110-111.

82. [List pasterski: Jedność w świecie i w Kościele z 2 II 1970 r.]. Inc.: "W naszych czasach...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 38: 1970 nr 5-7 s. 104-108.

83. [List pasterski: Pomóż utrudzonej matce z 23 IX 1969 r.]. Inc.: "Nowy kościół w Drogomyślu...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 38: 1970 nr 5-7 s. 100-103.

84. [List pasterski po pielgrzymce mężczyzn do Piekar Śl. z 9 VI 1970 r.]. Inc.: "Nie chciałbym zbyt często...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 38: 1970 nr 8-9 s. 131-133.

85. [List pasterski na Wielki Post z 15 II 1971 r.]. Inc.: "Wielki Post...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 39: 1971 nr 4-7 s. 80-84.

86. [List pasterski o ratowaniu dzieci z 19 IX 1970 r.]. Inc.: "Wezwanie to dochodzi...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 39: 1971 nr 1-3 s. 28-31.

87. [List pasterski w sprawie ekumenizmu z 6 I 1971 r.]. Inc.: "Jedno z nowych...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 39: 1971 nr 1-3 s. 31-35. -Toż. Fragm. pt.: Modlitwa i ofiara za jedność. *Gość Niedz.* R. 40: 1971 nr 9 s. 52.

88. [List pasterski w sprawie organizacji wolnego czasu z 19 IV 1971 r.]. Inc.: "Wczoraj...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 39: 1971 nr 8-9 s. 139-142.

89. [List pasterski zapowiadający pielgrzymkę do Piekar Śl. z 10 V 1970 r.]. Inc.: "Wizytowałem w Wielkim Poście...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 39: 1971 nr 1-3 s. 23-27.

90. [List pasterski z okazji pielgrzymki do Piekar Śl. z 4 V 1971 r.]. Inc.: "Przejdziemy teraz do sprawy...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 39: 1971 nr 8-9 s. 142-145.

91. [List pasterski z okazji 350-lecia śmierci bł. Jana Sarkandra z 19 V 1970 r.]. Inc.: "W tym roku...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 39: 1971 nr 1-3 s. 27-28.

92. O większe zastosowanie dialogu w duszpasterstwie współczesnym. *Śl. Stud. Hist.-Teol.*. T. 4: 1971 s. 5-14.

93. Rola ojca w rodzinie [z listu pasterskiego]. *Gość Niedz.* R. 40: 1971 nr 45 s. 268.

94. Zapowiedź synodu diecezji katowickiej. *Gość Niedz.* R. 40: 1971 nr 39 s. 299-300.

95. Apel do kleru z okazji 25-lecia "Naszej Przeszłości". *Wiad. Diec. Kat.* R. 40: 1972 nr 1-2 s. 50.

96. Athenagoras i jedność. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 38 s. 297, 300.

97. Athenagoras i Kościół katolicki. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 39 s. 308.

98. Athenagoras i Kościoły ewangelickie. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 40 s. 314.

99. Katecheza dorosłych. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 5: 1972 s. 5-18.

100. [List pasterski o ekumeniźmie z 6 I 1972 r.]. Inc.: "W okresie posoborowym...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 40: 1972 nr 3-5 s. 66-70.

101. [List pasterski o godności ojcostwa z 12 IX 1971 r.]. Inc.: "Wszyscy znamy słowa...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 40: 1972 nr 3-5 s. 61-65.

102. [List pasterski o pielgrzymce do Piekar Śl. z 19 IV 1972 r.]. Inc.: "W nawiązaniu...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 40: 1972 nr 9-10 s. 174-178.

103. [List pasterski o synodzie diecezjalnym z 13 IX 1972 r.]. Inc.: "W 1971 roku...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 40: 1972 nr 11-12 s. 234-238.

104. [List pasterski o potrzebie zwołania synodu z 7 VI 1971 r.]. Inc.: "Pan Jezus...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 40: 1972 nr 3-5 s. 57-60.

105. [List pasterski o pielgrzymce do Piekar Śl. z 3 VI 1972 r.]. Inc.: "Ostatnia pielgrzymka...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 40: 1972 nr 9-10 s. 178-179.

106. [List pasterski zapowiadający zwołanie synodu z 22 I 1972 r.]. Inc.: "Do Wszystkich Diecezjan...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 40: 1972 nr 3-5 s. 71-74.

107. Sprawy aktualne. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 28 s. 219.

108. W duchu prawdy i miłości [z listu pasterskiego]. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 21 s. 163; nr 22 s. 172.

109. Wielkopostne słowo pasterskie o młodzieży. *Wiad. Diec. Kat.* R. 40: 1972 nr 3-5 s. 74-79.

110. Z problematyki wczesnej Komunii św. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 31 s. 243.

111. Zwolennik środków przekazu społecznego. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 6. W. 1972.

112. [List pasterski na Tydzień Modlitw Zjednoczenia Chrześcijan z 12 I 1973 r.]. Inc.: "To hasło...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 41: 1973 nr 4-6 s. 86-90.

113. [List pasterski na Wielki Post z 12 II 1973 r.]. Inc.: "Synod...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 41: 1973 nr 4-6 s. 91-97.

114. Panie, naucz nas modlić się [z listu pasterskiego]. *Gość Niedz.* R. 42: 1973 nr 9 s. 65.

115. Słowo pasterskie. *Gość Niedz.* R. 42: 1973 nr 51-52 s. 401-402.

116. Synod holenderski. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 6: 1973 s. 283-300.

117. Synod katowicki. *Znak.* R. 25: 1973 s. 153-169.

118. Biskupi francuscy o Polsce, o Śląsku i o Piekarach. *Gość Niedz.* R. 43: 1974 nr 35 s. 274.

119. Biskup katowicki o sporcie i turystyce. *Gość Niedz.* R. 43: 1974 nr 27 s. 209.

120. Co myślą zachodnioniemieccy katolicy o Kościele i problemach, które go nurtują? *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 7: 1974 s. 279-287.

121. Dwa jubileusze artysty. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 43: 1974 nr 30 s. 236.

122. Jesteśmy pielgrzymami. Ku pamięci ks. kanonika Franciszka Winczowskiego. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 43: 1974 nr 41 s. 322.

123. [List pasterski na Wielki Post 1974 r.]. Inc.: "Wszyscy szukamy tego...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 42: 1974 nr 3-4 s. 85-90.

124. [List pasterski o odnowie i pojednaniu]. *Gość Niedz.* R. 43: 1974 nr 7 s. 50.

125. [List pasterski o 50-leciu Seminarium Duchownego w Krakowie]. *Gość Niedz.* R. 43: 1974 nr 45 s. 353-354.

126. Odbywający się synod zapoczątkowaniem nowego apostolstwa. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 7: 1974 s. 263-277.

127. Śp. ks. infułat Tomasz Reginek. *Gość Niedz.* R. 43: 1974 nr 20 s. 154, 156.

128. Współczesna parafia miejska. W: *Dei Virtus. Kardynałowi Bolesławowi Kominkowi w hołdzie.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1974 s. 55-62.

129. Die Synode der Diözese Katowice. *Theolog.-Praktische Quartalschrift.* R. 123: 1975 z. 3 s. 266-272.

130. Kazanie na rozpoczęcie I Sesji Plenarnej I Synodu Diecezji Katowickiej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 43: 1975 nr 1-2 s. 9-12.

131. Panowanie Twoje trwa na wieki. [Fragm. kazania]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 43: 1975 nr 10-11 s. 199-204.

132. 50 lat diecezji katowickiej. *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 21 s. 161.

133. 50-lecie Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. [Kazanie]. *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 1 s. 2.

134. Słowo na zakończenie pielgrzymki kapłanów całej diecezji w katedrze katowickiej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 43: 1975 nr 10-11 s. 195-198.

135. Słowo wstępne do Godziny Stanowej wygłoszone w Piekarach 25 V 1975 r. *Wiad. Diec. Kat.* R. 43: 1975 nr 10-11 s. 172.

136. Słowo wstępne inaugurujące I Sesję Plenarną I Synodu Diecezji Katowickiej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 43: 1975 nr 1-2 s. 12-13.

137. Słowo wstępne wygłoszone w Piekarach z okazji 50-lecia diecezji katowickiej i pierwszej rocznicy koronacji M. B. Piekarskiej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 43: 1975 nr 10-11 s. 168-172.

138. Śp. ks. Edmund Szweda. [Homilia pogrzebowa]. *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 23 s. 178.

139. Śp. ks. kanonik Józef Wrzoł. [Przemówienie pogrzebowe]. *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 9 s. 66.

140. Wiara ożywiona nadzieją i miłością. *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 30 s. 233-234.

141. Zachęta do modlitwy w intencji synodu. *Wiad. Diec. Kat.* R. 43: 1975 nr 1-2 s. 3-4.

142. Zadania parafii miejskiej na tle zagadnienia obecności Kościoła w świecie. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 8: 1975 s. 7-17.

143. Katecheza dla dorosłych. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 5.

144. Komunikat o postawie sportowej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 44: 1976 nr 4 s. 96-97.

145. [List pasterski na 50-lecie Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie z 21 X 1974 r.]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 44: 1976 nr 5 s. 104-108.

146. [List pasterski na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan z 12 I 1976 r.]. Inc.: "W święto Trzech Króli...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 44: 1976 nr 4 s. 93-96.

147. [List pasterski na Wielki Post z 21 II 1976 r.]. Inc.: "O pierwszym Synodzie...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 44: 1976 nr 4 s. 88-93. -Toż. Gość Niedz. R. 45: 1976 nr 10.

148. Podziękowanie wygłoszone na zakończenie nabożeństwa pontyfikalnego w katedrze. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 3.

149. Przemówienie na zakończenie pielgrzymki kapłanów. [Fragm.]. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 40.

150. Słowa pożegnalne nad grobem zmarłej Teresy Rymerowej. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 4.

151. Słowo wstępne w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne.* T. 9: 1976 s. 5-7.

152. Śp. Matka Paula Rolnik. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 45, 46.

153. Taize - na tle osobistych przeżyć, obserwacji i studiów. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 9: 1976 s. 111-120.

154. Wstęp. W: Uchwały I Synodu Diecezji Katowickiej. Kat.-R. 1976 s. 7.

155. Zacznijmy od nowa służyć Panu. [Homilia na zakończenie I Synodu Diecezji Katowickiej]. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 50.

156. Żyjmy jak dzieciom Bożym przystało. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 6.

157. Do źródeł energii. Zaproszenie do Piekar. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 21.

158. Duszpasterstwo trzeźwości. *Wiad. Diec. Kat.* R. 45: 1977 nr 4-5 s. 100-102.

159. Impresje z pobytu ad limina. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 36.

160. Jezus Chrystus ten sam na wieki. [Homilia].

Wiad. Diec. Kat. R. 45: 1977 nr 12 s. 281-283. -Toż. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 50.

161. Jubileusz biskupa Juliusza Bieńka. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 17.

162. [List pasterski o ekumieniźmie z 7 I 1977 r.]. Inc.: "Pozwólcie...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 45: 1977 nr 1-3 s. 37-41. -Toż. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 1-3 s. 37-41.

163. [List pasterski na Wielki Post 1977 r.]. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 13.

164. [List pasterski o godności pracy ludzkiej z 22 IV 1977 r.]. Inc.: "Święto, które dziś obchodzimy...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 45: 1977 nr 6-7 s. 146-150.

165. [List pasterski z okazji 50-lecia budowy katedry z 29 X 1977 r.]. Inc.: "W ostatnich latach...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 45: 1977 nr 12 s. 267-271.

166. Matka Boska Piekarska. [Przemówienie]. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 41.

167. Odezwa w sprawie jubileuszu ks. biskupa Juliusza Bieńka. *Wiad. Diec. Kat.* R. 45: 1977 nr 6-7 s. 150-152.

168. Pamięci ks. Emila Szramka. [Kazanie]. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 6.

169. Powrót do O. Moczygemby. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 27.

170. Radujmy się w Panu. [kazanie]. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 43.

171. Słowo wstępne. W: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne.* T. 10: 1977 s. 5.

172. Wskazania pastoralne dotyczące dni skupienia dla narzeczonych. *Wiad. Diec. Kat.* R. 45: 1977 nr 4-5 s. 102-104.

173. Życie i działalność biskupa Juliusza Bieńka. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 10: 1977 s. 9-14.

174. Bohaterska pielęgniarka. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 23.

175. Habemus Papam. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 44-45.

176. Homilia [...] na uroczystym nabożeństwie diecezjalnym z okazji inauguracji pontyfikatu papieża Jana Pawła II z dnia 28 X 1978. *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1978 nr 10 s. 239-242.

177. Il papa Wojtyła. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 11.

178. Komunikat [...] po śmierci Papieża Pawła VI. *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1978 nr 8 s. 162.

179. [List pasterski: Chwała Maryi Piekarskiej z 1 VI 1978 r.]. Inc.: "Na ostatniej pielgrzymce...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1978 nr 6-7 s. 146-147.

180. [List pasterski na Wielki Post z 31 I 1978 r.]. Inc.: "Mów, Panie...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1978 nr 4 s. 68-73. -Toż. Gość Niedz. R. 47: 1978 nr 9.

181. [List pasterski w sprawie budowy nowych kościołów z 22 X 1978 r.]. Inc.: "Są tematy...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1978 nr 11 s. 155-158.

182. [List pasterski zapraszający na pielgrzymkę do Piekar z 8 V 1978 r.]. Inc.: "W ostatnich miesiącach...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1978 nr 5 s. 121-123. -Toż. Gość Niedz. R. 47: 1978 nr 21.

183. [List pasterski z okazji Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan z 9 I 1978 r.]. Inc.: "Między nami...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1978 nr 1 s. 12-15. -Toż. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 5.

184. [List pasterski z okazji wyboru papieża z 28 VIII 1978 r.]. Inc.: "Jesteśmy świadkami...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1978 nr 9 s. 210-213.

185. Paweł VI jako mąż Boży. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 41.

186. Paweł VI na tle czasów współczesnych. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 37.

187. Odezwa: Mamy papieża Jana Pawła II. *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1978 nr 10 s. 237-239.

188. Odezwa na XXXIV Tydzień Miłodzierdzia. *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1978 nr 9 s. 213-214.

189. Rec.: W. PIWOWARSKI: Religijność miejska w rejonie uprzemysłowionym. W. 1977 ss. 367. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 17 s. 3.

190. Słowo [...] na zakończenie Mszy św. pogrzebowej śp. bpa Juliusza Bieńka. *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1978 nr 2-3 s. 45-46.

191. Śp. siostra M. Bernardeta Janota. [Przemówienie pogrzebowe]. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 7.

192. Wierni Bogu i Ojczyźnie. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 3. -Toż. *Chrześc. w Świecie.* R. 10: 1978 nr 2 s. 100-103.

193. Wskazania duszpasterskie dotyczące ludzi starszych wiekiem. *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1978 nr 4 s. 74-75.

194. Wspomnienie o Pawle VI wygłoszone 13 VIII 1978 r. w katedrze katowickiej. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 34.

195. Wychowanie Eucharystyczne. Słowo wstępne do wykładów z teologii liturgii. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 11: 1978 s. 41-43.

196. "Cenna jest w oczach Pana śmierć jego świętych." [Homilia pogrzebowa]. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 29.

197. "Chwała Maryi Pszowskiej". [Fragm. kazania]. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 39.

198. Duszpasterstwo robotników. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 6. -Toż. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 12: 1979 s. 147-154.

199. 250 rocznica kanonizacji świętego Jana Nepomucena. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 33.

200. Dzień żałoby po poległych górnikach. [Fragm.]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 12 s. 263-264.

201. Homilia wygłoszona w katedrze Chrystusa Króla. *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 12 s. 265-269.

202. Jan Paweł II w Ameryce Południowej. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 13.

203. Jan Paweł II w Pueblo. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 14.

204. Kazanie [...] wygłoszone w czasie pielgrzymki kapłanów i kleryków diecezji

katowickiej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 8 s. 176-180.

205. List Jana Pawła II do biskupów i kapłanów. [Konferencja]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 7 s. 159-164. -Toż. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 19.

206. [List pasterski na Wielki Post z 1 II 1979 r.]. Inc.: "Bieżący rok...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 3 s. 57-62. -Toż. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 10.

207. [List pasterski po pielgrzymce piekarskiej z 31 V 1979 r.]. Inc.: "W niedzielę...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 7 s. 157-159.

208. List [...] w sprawie gmachu seminarium duchownego w Katowicach. *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 12 s. 262-263.

209. [List pasterski zapraszający do Piekar z 12 V 1979 r.]. Inc.: "Znane jest powiedzenie...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 7 s. 153-156.

210. [List pasterski zapraszający na pielgrzymkę niewiast do Piekar b. daty]. Inc.: "Pozwólcie, że na wstępie...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 8 s. 172-174.

211. [List pasterski z okazji Tygodnia Miłosierdzia z 27 IX 1979 r.]. Inc.: "Oto myśl przewodnia...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 12 s. 258-261.

212. [List pasterski z okazji Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan z 2 I 1979 r.]. Inc.: "Ekumenizm...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 1 s. 12-16.

213. Odezwa w związku z koronacją obrazu Matki Boskiej Pszowskiej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 12 s. 256-258.

214. Pielgrzymka Jana Pawła II w Polsce w świetle zagranicznych czasopism ilustrowanych. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 35.

215. Przemówienie powitalne [papieża Jana Pawła II w Częstochowie]. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 25.

216. Społeczny obowiązek. [Kazanie]. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 47.

217. Śp. ks. Infułat Franciszek Woźnica. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 50.

218. Wo die Arbeiter die Kirche sind. W: *Arbeiterpastoral in der Pfarre.* Wien 1979 s. 105-118.

219. Wskazania duszpasterskie dotyczące działalności ekumenicznej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 1 s. 17-18.

220. Zaproszenie na pielgrzymkę do Piekar. [Fragm.]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 12 s. 253-256.

221. Brat Roger mówi.... *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 30.

222. [List pasterski na temat niedzieli z 12 IX 1980]. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 39.

223. [List pasterski na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan z 2 I 1980 r.]. Inc.: "Jednym z najpiękniejszych...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 48: 1980 nr 1 s. 21-26. -Toż. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 3.

224. [List pasterski na Wielki Post z 29 I 1980 r.]. Inc.: "Z wielu stron...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 48: 1980 nr 2 s. 34-40. -Toż. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 8.

225. [List pasterski w sprawie pielgrzymki mężczyzn do Piekar z 5 V 1980 r.]. Inc.: "Jeszcze do niedawna...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 48: 1980 nr 6 s. 116-119.

226. [List pasterski w związku z pielgrzymką kobiet do Piekar z 28 VII 1980 r.]. Inc.: "Powoli kończą się wakacje...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 48: 1980 nr 8 s. 175-177.

227. Matka Teresa z Kalkuty. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 17.

228. Pielgrzym. [Przemówienie radiowe]. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 6.

229. Po tragicznym wypadku w kopalni Halemba. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 38.

230. Po wizycie papieża we Francji. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 8.

231. Rozporządzenie w sprawie modlitw w intencji Ojczyzny. *Chrześc. w Świecie.* R. 12: 1980 nr 9 s. 16. -Toż. *Wiad. Diec. Kat.* R. 48: 1980 nr 9 s. 209-210.

232. "Sacerdos et victima". [Homilia na pogrzebie ks. Pawła Misia]. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 34.

233. Śp. ks. kan. Edward Kasperczyk. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 50.

234. Śp. ks. prałat Stanisław Chuśla. [Homilia pogrzebowa]. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 21.

235. W czterdziestą rocznicę śmierci Wojciecha Korfantego. [Przemówienie]. *Chrześc. w Świecie.* R. 12: 1980 nr 1 s. 58-63.

236. Wezwanie do modlitwy za Ojczyznę. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 45.

237. Wskazania duszpasterskie dotyczące misji i rekolekcji parafialnych. *Wiad. Diec. Kat.* R. 48: 1980 nr 2 s. 40-42.

238. Wskazania posynodalne dotyczące odpoczynku kapłanów diecezji katowickiej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 48: 1980 nr 2 s. 42-46.

239. Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne w Katowicach. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 48.

240. Czytając Miłosza. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 6.

241. Bogaci w miłosierdzie. Odezwa na Tydzień Miłosierdzia. *Wiad. Diec. Kat.* R. 49: 1981 nr 12 s. 292.

242. Dobry Pasterz. Odezwa o modlitwę w intencji Ojca Świętego Jana Pawła II. *Wiad. Diec. Kat.* R. 49: 1981 nr 6 s. 125-126. -Toż. Gość Niedz. R. 50: 1981 nr 21.

243. Homilia [...] z okazji setnej rocznicy urodzin kardynała Augusta Hlonda. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 50.

244. List [...] do kapłanów w sprawie obchodu setnej rocznicy urodzin śp. ks. kardynała Augusta Hlonda. *Wiad. Diec. Kat.* R. 49: 1981 nr 12 s. 286-288.

245. [List pasterski na niedzielę modlitw w intencji budownictwa sakralnego z 12 X 1981 r.]. Inc.: "Hasło

naczelne...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 49: 1981 nr 12 s. 292-297.

246. [List pasterski na temat wydarzeń w jesieni 1980 r.]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 49: 1981 nr 45 s. 94=98.

247. [List pasterski zapraszający do udziału w pielgrzymce piekarskiej mężczyzn i młodzieńców]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 49: 1981 nr 6 s. 129-133.

248. [List pasterski z okazji pielgrzymki kobiet do Piekar Śląskich b. daty.]. Inc.: "Od wielu wieków...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 49: 1981 nr 9 s. 222-226. -Toż. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 33.

249. Mądrość zespolona z rozwagą. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 47.

250. Nikt z nas nie żyje dla siebie. [Homilia na pogrzebie śp. ks. J. Jachowskiego]. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 41.

251. Odezwa pasterska w związku ze śmiercią śp. Księdza Prymasa Kardynała Wyszyńskiego. *Wiad. Diec. Kat.* R. 49: 1981 nr 6 s. 127-129. -Toż. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 23.

252. Piekary 81. *Solidarność Jastrzębie.* R. 1: 1981 nr 3 s. 1; nr 6 s. 3.

253. Polacy we współczesnej Japonii. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 16.

254. Polscy emigranci na Zachodzie. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 38, 39.

255. Pozostańmy w Ojczyźnie. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 34.

256. "Pracę rąk naszych wspieraj". [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 20.

257. Proście, szukajcie, kołaczcie. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 40.

258. Różne są dary łaski, lecz ten sam Duch. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 3.

259. Śp. ks. Józef Gawor. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 18.

260. Śp. ks. prałat Franciszek Tobola. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 36.

261. Wspólne dobro. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 6.

262. Bogu niech będą dzięki. Rozważania po zakończeniu Nawiedzenia Maryjnego w diecezji katowickiej. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 35. -Toż. *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 11-12 s. 379-383.

263. Cóż oddam Panu... [Przemówienie]. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 16. -Toż. *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 7 s. 240-243.

264. Cóż oddam Panu za wszystko, co mi uczynił. *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 2 s. 243-247. -Toż. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 16.

265. Dziś domowi temu stało się zbawienie. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 28.

266. Jezus Zmartwychwstały źródłem wiary, nadziei i miłości. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 6.

267. Komunikat powołujący Biskupią Radę Społeczną. *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 2 s. 51.

268. Komunikat w sprawie budowy gmachu dla drukarni diecezjalnej i Księgarnii św. Jacka w Katowicach. *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 9 s. 310-311.

269. Komunikat z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku. *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 1 s. 27-28.

270. [List pasterski na Wielki Post 1982 z 11 II 1982 r.]. Inc.: "Znakiem obecnego okresu...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 2 s. 52-56.

271. [List pasterski przed nawiedzeniem Obrazu M. B. Częstochowskiej z 27 IX 1982 r.]. Inc.: "W tym roku...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 10 s. 336-341. -Toż. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 29.

272. [List pasterski w sprawie budowy kościołów z 27 X 1982 r.]. Inc.: "Niedawno obchodziliśmy...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 11-12 s. 374-378.

273. [List pasterski w sprawie pielgrzymki niewiast do Piekar z 6 VIII 1982 r.]. Inc.: "Każdego roku...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 8 s. 281-283.

274. [List pasterski zapraszający do Piekar z 7 V 1982 r.]. Inc.: "W przyszłą niedzielę...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 7 s. 256-260.

275. Nigdy nie byłem sam. [Przemówienie]. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 16. -Toż. *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 7 s. 229-233.

276. Panowanie Twoje trwa na wieki. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 38.

277. Pan rzeczywiście zmartwychwstały. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 8.

278. Patron trudnych czasów. [Kazanie]. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 32. -Toż. *Rycerz Nepok.* R. 1982 nr 11 s. 271-274.

279. Pracę rąk naszych wspieraj!... [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 10.

280. Słowo do polskich emigrantów. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 24.

281. Wypełnił czasów wiele [śp. ks. Józef Danach]. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 25.

282. Zaproszenie na pielgrzymkę do Pszowa. *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 9 s. 310-311.

283. Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie... [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 33.

284. Dzięki składamy Panu Bogu naszemu. [Kazanie]. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 34.

285. Inauguracja Roku Odkupienia w katowickiej katedrze. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 15.

286. Komunikat Biskupa Ordynariusza o koronacji figury Matki Boskiej Fatimskiej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 nr 2 s. 36-37.

287. Jezus Chrystus - życiem świata. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 3.

288. Komunikat w sprawie przygotowań do wizyty Ojca Świętego w Katowicach. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 nr 7 s. 228-239.

289. [List pasterski na rozpoczęcie Jubileuszowego Roku Odkupienia z 17 III 1983 r.]. Inc.: "Dnia 6 stycznia 1983 r. ...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 nr 4 s. 125-128. -Toż. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 13.

290. [List pasterski na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan z 5 I 1983 r.]. Inc.: "Jezus Chrystus...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 nr 2 s. 31-36.

291. [List pasterski na Wielki Post z 10 II 1983 r.]. Inc.: "Wszyscy wiemy...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 nr 4 s. 124-125. -Toż. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 8.

292. [List pasterski o budowie kościołów]. Inc.: "Aby błogosławieństwo Boże...". *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 45.

293. [List pasterski po zakończeniu drugiej pielgrzymki papieskiej w Polsce z 24 V 1983 r.]. Inc.: "Byłem jednym z tych...". *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 29. -Toż. *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 nr 1 s. 6-11.

294. Łaska wam i pokój. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 43.

295. Nikt z nas nie żyje dla siebie. [Wspomnienie o s. Romualdzie Jabłonce]. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 11.

296. Oczekujemy! Odezwa przed przybyciem Jana Pawła II do Katowic. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 24. -Toż. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 nr 7 s. 239-243.

297. Odezwa w sprawie kolekty na pokrycie wydatków związanych z wizytą Ojca św. na Górnym Śląsku. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 nr 7 s. 228.

298. Ogłoszenie dnia żałoby w związku z katastrofą na kopalni Dymitrow. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 nr 1 s. 9-10.

299. O prawdę, miłość i pojednanie. [60 lat "Gościa Niedzielnego"]. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 51-52.

300. Osobowość kardynała Stefana Wyszyńskiego. Refleksje wokół zapisków więziennych. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 18, 19.

301. Przemówienie [...] w katedrze katowickiej. *Wiad. Diec. Kat,* R. 51: 1983 nr 8-12 s. 412. -Toż. *Chrześc. a Współcz.* R. 1983 nr 2 s. 81-82; nr 7-8 s. 169.

302. Przyszliśmy, zobaczyliśmy, Bóg zwyciężył! Zaproszenie do Piekar. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 21. -Toż. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 nr 6 s. 182-186.

303. Słowo powitania Ojca Świętego Jana Pawła II w Katowicach. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 nr 9-12 s. 411. -Toż. *Chrześc. a Współcz.* R. 1983 nr 2 s. 76; nr 7-8 s. 158.

304. Śp. ks. Paweł Miś - budowniczy nowych kościołów na Śląsku. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 39.

305. W oczekiwaniu na spotkanie z Ojcem Świętym, Piekary 1983. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 23.

306. Wołamy o pokój. [Homilia wygłoszona 18 maja 1983 r. na Monte Cassino]. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 23.

307. W służbie Kościoła lokalnego. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 43.

308. Zaproszenie na uroczystość Chrystusa Króla do katedry Chrystusa Króla. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 nr 1 s. 8-9.

309. Aby byli jedno. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 6. -Toż. *Życie Katol.* Pol. R. 3: 1984 nr 3-4 s. 16-20.

310. Bogu niech będą dzięki. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 26.

311. Czy emigrować? *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 46.

312. Ja jestem dobrym pasterzem. [Homilia pogrzebowa]. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 5.

313. Ja jestem światłością świata. [Kazanie]. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 18.

314. Jubileusz Matki Assumpty. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 37.

315. Komunikat w sprawie włamania do bazyliki w Piekarach Śl. *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 nr 6 s. 164-165.

316. [List pasterski na Tydzień Miłosierdzia z 24 IX 1983 r.]. Inc.: "Ilekroć jakaś sprawa...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 nr 2 s. 81-83.

317. [List pasterski na Tydzień Miłosierdzia z 22 IX 1983 r.]. Inc.: "Miłosierdziem Bożym...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 nr 11 s. 307-312. -Toż. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 42.

318. [List pasterski na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan]. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 4.

319. [List pasterski na Wielki Post z 21 II 1984 r.]. Inc.: "Jedno z najważniejszych...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 nr 6 s. 159-164. -Toż. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 11.

320. [List pasterski o budownictwie sakralnym z 17 X 1984 r.]. Inc.: "Kończymy jeden...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 nr 12 s. 321-324.

321. [List pasterski zapraszający matki do Piekar Śląskich z 9 VIII 1984 r.]. Inc.: "Co stało się w Piekarach...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 nr 7 s. 185-189.

322. [List pasterski zapraszający mężów do Piekar Śląskich z 9 V 1984 r.]. Inc.: "Było to w lutym...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 nr 7 s. 180-185. -Toż. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 21.

323. Na inaugurację Dni Rodziny Katolickiej. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 41.

324. Odezwa po pielgrzymce piekarskiej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 nr 8 s. 203-205.

325. Odszedł kapłan na miarę naszych czasów. [Ks. Oskar Thomas]. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 12.

326. O właściwy sens ludzkiej pracy. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 19.

327. Podziękowanie Ojcu św. Janowi Pawłowi II za list do pielgrzymów piekarskich. *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 nr 7 s. 189-190.

328. Potrzeba, by wywyższono Syna Człowieczego. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 39.

329. Przemówienie do pielgrzymki kapłanów śląskich do Piekar. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 39.

330. Przemówienie do pielgrzymki kobiet i

dziewcząt do Piekar. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 36.

331. Szukajmy Boga. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 39.

332. Śp. ks. Józef Matuszek. [Homilia pogrzebowa]. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 35: 1984 nr 2 s. 270-272.

333. Wspólnota pracy. [Kazanie radiowe]. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 51.

334. Wytrwajcie w modlitwie. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 48.

335. Apostołowie Słowian. Refleksje na temat czwartej encykliki Jan Pawła II "Slavorum Apostoli". *Gość Niedz.* R. 54: 1985 nr 38.

336. Bądźcie moimi świadkami. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 54: 1985 nr 38.

337. Ja jestem dobrym pasterzem. [Homilia pogrzebowa]. *Gość Niedz.* R. 54: 1985 nr 19.

338. Jesteśmy braćmi w Chrystusie. Słowo na "Opłatku dla pracowników naukowych śląskich uczelni 16 XII 1984 r.". *Gość Niedz.* R. 54: 1985 nr 1.

339. List [...] do duchowieństwa. *Wiad. Diec. Kat.* R. 53: 1985 nr 1 s. 9-11.

340. [List pasterski na Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan z 8 I 1985 r.]. Inc.: "Gdy niedawno poświęciłem...". *Gość Niedz.* R. 54: 1985 nr 4. -Toż. *Wiad. Diec. Kat.* R. 53: 1985 nr 2 s. 35-39.

341. [List pasterski zapraszający do Studzianki i Piekar Śl. z 7 V 1985 r.]. Inc.: "Wszyscy wiemy...". *Gość Niedz.* R. 54: 1985 nr 20. -Toż. *Wiad. Diec. Kat.* R. 53: 1985 nr 6 s. 211-216.

342. [List pasterski z okazji 60-lecia diecezji katowickiej z 9 II 1985 r.]. Inc.: "Obchodzimy w bieżącym roku...". *Wiad. Diec. Kat.* R. 53: 1985 nr 4 s. 113-127.

343. Pokój ludziom dobrej woli. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 54: 1985 nr 2.

344. Rec.: J. NIEKRASZ: Z dziejów AK na Śląsku. W. 1985. *Chrześc. w Świecie.* R. 17: 1985 nr 10 s. 98-106.

345. Wczesna Komunia święta. [Odezwa]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 53: 1985 nr 2 s. 21-22.

346. Wytyczne dotyczące odmawiania Różańca św. *Wiad. Diec. Kat.* R. 53: 1985 nr 1 s. 12-13.

347. Zadania katolickiego dziennikarza. [Przemówienie]. *Gość Niedz.* R. 53: 1985 nr 9.

348. Zestawienie obowiązków i uprawnień dziennikarskich. *Wiad. Diec. Kat.* R. 53: 1985 nr 4 s. 127-131.

349. Znaczenie społeczne i gospodarcze papieskiego pielgrzymowania Jana Pawła II w Ameryce Łacińskiej. *Gość Niedz.* R. 54: 1985 nr 24, 25.

II.

Rocznik Diecezji Katowickiej 1947-1986, passim; Annuario Pontificio. 1952 s. 475; 1968 s. 218; 1986 s. 292; DOMIN Cz.: Nowy Ordynariusz diecezji katowickiej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 36: 1968 nr 3-4 s. 45-47; BANKA J.: Szkic biograficzny z okazji 25-lecia sakry biskupiej. *Tamże.* R. 43: 1975 nr 12 s. 209-217; PLUTA J.: Bibliografia drukowanych prac Ks. Biskupa Herberta Bednorza. *Tamże,* s. 227-232; RAK R.: Koncepcje pastoralne biskupa Herberta Bednorza. *Tamże,* s. 217-222; WOŹNICA B.: Jubileusz biskupiego posługiwania. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 3; Polscy kanoniści. Cz. 1. W. 1981 s. 28; WALECZEK J.: Jubileusz ks. bp. Herberta Bednorza. Ad Multos annos. *Wrocł. Tyg. Kat.* R. 1981 nr 6 s. 3; WOŹNICA B.: W służbie Kościoła robotników. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 3 s. 1, 4; Biskup robotniczej sprawy. *Ład.* R. 2: 1982 nr 37 s. 5; MAŁACHOWSKI A.: Biskup robotników. *Tamże,* nr 12 s. 1, 4; MICEWSKI A.: Kardynał Wyszyński, prymas i mąż stanu. Paris 1982 s. 103n.; NOSSOL A.: 50 lat kapłańskiej służby. [Homilia]. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 16 s. 1; WALECZEK J.: Kapłaństwo służebne. *Katolik.* R. 1982 nr 1 s. 2; Złoty jubileusz ordynariusza katowickiego ks. bp. Herberta Bednorza. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 16 s. 1, 8; Biskup katowicki laureatem Nagrody ODISS. *Tamże.* R. 52: 1983 nr 2 s. 1; B. A.: Działalność duszpastersko-społeczna ks. bpa Herberta Bednorza. *Chrześc. w Świecie.* R. 15: 1983 nr 122 s. 1-33; BUCHAŁA R.: Znaczenie pracy ks. Herberta Bednorza o konkordacie polskim dla nauki o stosunkach między Kościołem a państwem. *Tamże,* s. 28-33; 20. HOŁUBICKI M.: W hołdzie pasterzowi ludzi pracy. *Ład.* R. 3: 1983 nr 1 s. 1, 5; RAK R.: Koncepcja duszpasterstwa pracy w posługiwaniu ks. bpa Herberta Bednorza. *Chrześc. w Świecie.* R. 15: 1983 nr 122 s. 5-15; SKWORC W.: Społeczna formacja kapłanów diecezji katowickiej w działalności pasterskiej ks. bpa Herberta Bednorza. *Tamże,* s. 16-22; SZUBA Z.: Biskupi polscy XX wieku. *Życie Katol.* R. 2: 1983 nr 5-6 s. 140-141; RAK R.: Biskupa Herberta Bednorza koncepcja duszpasterstwa ludzi pracy. *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 nr 1 s. 18-26; Kościół w Polsce 1981-1984. Opr. P. RAINA. Londyn 1985 s. 35, 111; WALECZEK J.: Duszpasterz robotników. *Katolik.* R. 1988 nr 41; DROB J., PLUTA J.: Bibliografia drukowanych prac ks. bp. Herberta Bednorza (1938-1985). *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 22: 1989 s. 63-77; LUBOS K.: Biskup Herbert Bednorz, opiekun niesłyszących. *Świat ciszy.* R. 1989 nr 9 s. 10; TENŻE: Ks. biskup Herbet Bednorz - protektor duszpasterstwa specjalnego. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 22: 1989 s. 41-49; MYSZOR J.: Życie i działalność ks. bp. Herberta Bednorza (1908-1989). Szkic biograficzny. *Tamże,* s. 15-23; Nekrolog. *Dz. Zach.* z 13 IV 1989; PAWLICZEK J., KOWALCZYK H.: Wykaz listów pasterskich ks. bpa Herberta Bednorza. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 22: 1989 s. 55-62; PIECHA H.: Pogrzeb biskupa robotników. *Gość Niedz.* R. 66: 1989 nr 17; TENŻE: Zmarł biskup Herbert Bednorz. *Tamże*; TENŻE: Biskup robotników. W: *Z tej Ziemi.*

Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1989 s. 36-37; SOBAŃSKA B., SOBAŃSKI A.: Biskupi Komitet Pomocy Uwięzionym i Internowanym. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 22: 1989 s. 51-54; [Uroczystości pogrzebowe H. Bednorza]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 57: 1989 nr 5;WOŹNICA B.: Ks. Bp Herbert Bednorz w obronie społecznych interesów świata pracy. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 22: 1989 s. 37-40; GRAJEWSKI A.: Wygnanie. Kat. 1990 passim; NYGA J.: Architektura sakralna a ruch odnowy liturgicznej na przykładzie obiektów diecezji katowickiej. Kat. 1990 s. 63, 75-76; CIESZKOWSKI J.: Użyto broni. W. 1991 s. 100-101; Te Deum narodu polskiego. [Wybór źródeł]. Opr. P. RAINA. Olsztyn 1991 s. 79, 406, 416; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 26-27; Mówię do was Szczęść Boże. Kardynał Karol Wojtyła - Ojciec święty Jan Paweł II w Piekarach Śląskich. Kat. 1993, passim; RAINA P.: Kardynał Wyszyński. W. 1993, passim; 45. TENŻE: Kardynał Wyszyński. Czasy prymasowskie 1956-1961. W. 1994 s. 70, 223; RAK R.: Charakterystyczne rysy duszpasterstwa biskupów katowickich (1922-1992). W: *Metropolia Katowicka - Górnośląska. Dziedzictwo historii. Wyzwania wobec przeszłości.* Red. W. ŚWIĄTKIEWICZ, J. WYCISŁO. Kat. 1994 s. 30-44; DUDEK A.: Państwo i Kościół w Polsce 1945-1970. Kr. 1995 s. 29-30, 225; RAINA P.: Kardynał Wyszyński. Orędzie Biskupów a reakcja władz. W. 1995, passim; SKWORC W.: Zarys budownictwa sakralnego w diecezji katowickiej w latach 1930-1990. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 27-28: 1994-1995, passim.

Ks. Józef Mandziuk
Ks. Jerzy Myszor

Bełch Józef, pseud. J. Młodowiejski, J. Wieśniak (1909-1993), popularyzator katolickiej nauki społecznej.

Urodził się 4 VII 1904 r. w Różance k/ Strzyżowa z rodziców Izydora i Teresy Strzępek. Po ukończeniu Gimnazjum Ogólnokształcącego w Jaśle odbył służbę wojskową w Podchorążówce Piechoty (1928-1929). Następnie wstąpił do Seminarium Duchownego w Przemyślu. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1934 r. Kolejno był wikariuszem w Przybyszówce (1934-1936) i w Łańcucie (1936-1938), administratorem w Pikulicach (1938), wikariuszem w Rozwadowie-Stalowej Woli (1938), diecezjalnym sekretarzem Katol. Stowarzysz. Młodzieży Męskiej w Przemyślu (1939), administratorem parafii Stojańce (1939-1944). W 1942 r. wstapił do Armii Krajowej, gdzie pełnił funkcję kapelana, wydawał Biuletyn Informacyjny i prowadził nasłuch radiowy. W 1945 r. wstąpił do Stronnictwa Narodowego, w którym pełnił funkcję szefa propagandy na okręg rzeszowski. Wydawał: "Jestem Polakiem", "Naród w walce" i inne gazetki podziemne. Równocześnie podjął administrację parafii Tywonia. Ścigany przez UB opuścił teren diecezji przemyskiej. W Krakowie na Uniw. Jagiellońskim zdobył stopień magistra za pracę *Wici - agraryzm - siew* (1946). Na ziemiach Zachodnich był administratorem parafii Goraj (1946-1947). W dalszym ciągu poszukiwany przez UB opuścił administrację apostolską w Gorzowie, ukrywał się na terenie diecezji przemyskiej, a następnie był administratorem parafii Sokołów Młp. (1948-1949). Aresztowany w Psiem Polu w 1950 r., po dwuletnim śledztwie w areszcie we Wrocławiu, został skazany na 7 lat więzienia. Karę odbywał w Rzeszowie i Rawiczu. W 1954 r. warunkowo na okres próby został zwolniony z więzienia. Przez rok przebywał u krewnych, a następnie podjął duszpasterstwo w diecezji wrocławskiej. Najpierw był administratorem parafii Smogorzów (1955-1965). W tym okresie został inkardynowany do diecezji wrocławskiej (1959). Papieże Jan XIII (od 1962 r.) i Paweł VI (od 1964 r.) zaliczali go do swych tajnych szambelanów. W 1965 r. został administratorem parafii Sobótka. Od 1967 r. pełnił też funkcję dziekana. Po przejściu na emeryturę osiadł w Domu Księży Emerytów w Korczynie k. Krosna (1987-1993), gdzie zmarł 10 IX 1993 r. Pośmiertnie został rehabilitowany przez Sąd Wojewódzki w Rzeszowie (1994).

I.

1. Praktyki religijne katolickich skautów francuskich. *Biul. Dz. Duszp. Nacz. ZHP.* R. 1: 1935 nr 1 s. 13nn.

2. Agraryzm - program gospodarczy "Wici". *Ruch Katol.* R. 7: 1937 nr 3 s. 122-130.

3. Czy zmiana stosunku "Wici" do katolicyzmu? *Ruch Katol.* R. 7: 1937 nr 7 s. 270-279.

4. O "wieśniaczej" krytyce słów kilka. *Ruch Katol.* R. 7: 1937 nr 9-10 s. 477-480.

5. Popatrzmy prawdzie w oczy. *Jarosławskie Wiadomości Parafialne.* R. 9: 1937 nr 6 s. 3.

6. Potwierdzenie w sprawie ideologii w organizancji "Wici". *Prąd.* R. 24: 1937 t. 32 s. 329-345.

7. Prawda o "Wiciach" P. 1937 *Bibl. Katol.* ss. 36. -Toż. pod zm. tyt.: Wici - marksizm wiejski. Londyn 1943. Nakł. autora.

8. Ruch młodowiejski. Lub. 1937. -Toż. *Prąd.* R. 24: 1937 t. 32 s. 27-56, 93-114.

9. Ruch "Wiciowy". *Ruch Katol.* R. 7: 1937 nr 2 s. 69-73.

10. Stosunek "Wici" do religii. *Ruch Katol.* R. 7: 1937 nr 4 s. 175-181.

11. Wici - agraryzm - siew w świetle zasad katol. Kr. 1937 Nakł. Chrześcij. - Społ. Instytutu Oświatowego ss. 246.

12. "Wiciowa" religia i wychowanie. *Ruch Katol.* R. 7: 1937 nr 5 s. 211-221.

13. Katolickie odrodzenie wsi. P. 1939 Nakł. S. A. Ostoja ss. 328.

14. Zadania ambony wiejskiej. *Prz. Hom.* R. 17: 1939 s. 235-242.

15. Duszpasterstwo młodzieży pozaszkolnej. W: *Nauka pasterzowania.* Red. Z. PILCH. T. 2. Kielce 1947 s. 84-147.

16. Duszpasterstwo wiejskie. W: *Nauka pasterzowania.* Red. Z. PILCH. T. 2. Kielce 1947 s. 215-243.

17. Nowoczesna interpretacja sześciu dni stworzenia. W: *Suma Teologiczna.* T. 5. Dod. II s. 247-274, 302-304.

18. Jubileusz 900-lecia śmierci króla Bolesława Śmiałego w Osjaku. *Gazeta Niedz.* R. 41: 1989 nr 51/52.

19.Młodośc ks. prałata Stanisława Bełcha. Gazeta Niedz. R. 41: 1989 nr 35 s. 1 i 3.

20. Zmarł tłumacz i wydawca Sumy Teol. św. Tomasza, śp. ks. prałat doktor Stanisław Bełch. *Słowo Powsz.* R. 43: 1989 nr 135 s. 5.

21. Skrawiona sutanna. *Gazeta Niedz.* R. 42: 1990 nr 35.

22. Ks. Stanisław Franciszek Bełch. *Prem. Christ.* T. 4: 1990/1991 s. 369-388.

23. Pamiątka 50-lecia rozpoczęcia działalności w Anglii śp. prałata dra Stanisława Bełcha. Korczyna 1991. [Folder].

24. Tłum. N. DROGAT. Podręcznik socjologii wsi. Przemyśl 1938 ss. 140. Rkps. Arch. Archidiec. Przem.

25. Tłum.: J. CARDIJN. Chrześcijańska młodzież robotnicza. Stojańce 1940 ss. 215. Mps. Arch. Archidiec. Przem.

26. Tłum.: J WALLNER. Drama czyli chwalebna pokuta Bolesława II Śmiałego w Osjaku. Korczyna 1988 ss. 182. Mps. Arch. Archidiec. Przem.

27. Tłum.: F KLEIN. Nowoczesne katolickie ruchy apostolskie młodych pracowników Korczyna 1989 ss. 208. Mps. Zakł. Nauk Społ. Instytutu Teolog. w Przemyślu.

28. Wspomnienie o śp. ks. prał. dr Stanisławie Bełchu. Korczyna 1990. ss. 136.

29. Tłum.: Podręcznik katolickiej młodzieży rolniczej. Korczyna 1990 ss. 128. Rkps. Arch. Archidiec. Przem.

30. Współżycie obrządku łacińskiego i greckiego w Polsce w latach 1938-1947. Korczyna 1992 ss. 17. Rkps w Arch. Archidiec. Przem.

II.

Schem. Archid. Wrocł. 1959-1979; URBAN W.: Kult Marki Boskiej Stojanieckiej w Smogorzowie Wielkim na Dolnym Śląsku. *Gaz. Niedz.* R. 26: 1974 nr 4 s. 1; SZAL A. Wspomnienie o zmarłych kapłanach. Ks. Józef Bełch. *Kron. Archidiec. Przem.* R. 79: 1994 s. 132.

O. Pius Bełch OP

Bełch Stanisław Franciszek, pseud. Błażej (1904-1989), duszpasterz polonijny, tłumacz, wydawca, popularyzator teologii.

Urodził się 13 I 1904 r. w Różance k/Strzyżowa z rodziców Izydora i Teresy z d. Strzępek. Gimnazjum ukończył w Jaśle, po czym wstąpił do Seminarium Duchownego w Przemyślu. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1928 r. Do 1939 r. był zatrudniony w duszpasterstwie parafialnym kolejno w: Jasienicy Rosielnej (1928-1930), Przemyślu (1930-1932), Dobromilu (1932-1934), Sokołowie Młp. (1934-1935), Krośnie (1936-1938) i Wrocance (1938-1939). W tym czasie był również silnie zaangażowany w działalność harcerską w randze podharcmistrza. Wiosną 1939 r. został mianowany Generalnym Sekretarzem Katolickiego Stowarzyszenia Mężów i Asystentem Chrześcijańskich Związków Zawodowych. Po wybuchu wojny przedostał się do Rzymu.

Tam podjął studia na Papieskim Uniw. "Angelicum", lecz za kilka miesięcy został powołany na kapelana wojska polskiego we Francji. Po klęsce Francji przedostał się do Szkocji, a stamtąd do Londynu. Będąc nadal kapelanem rozpoczął w 1940 r. w Londynie działalność wydawniczą. Redagował i wydawał katolickie czasopismo "Jestem Polakiem", a potem "W Imię Boże". Nadto wydawał m. in. Pismo św. i Polskie przekłady encyklik papieskich. Dla polskich jeńców wojennych wydał dziesiątki tysięcy modlitewników, które za pośrednictwem Międzynarodowego Czerwonego Krzyża dostarczył do obozów jenieckich w Niemczech oraz do formujących się oddziałów wojska polskiego i polskiej ludności cywilnej w ZSRR. W 1942 r. dla celów formacji duchowej starszego pokolenia założył Koło im. św. Stanisława, a dla formacji intelektualnej Koło im. św. Tomasza z Akwinu. W 1945 r. został mianowany kapelanem młodzieży akademickiej. Założył wówczas Hospicjum św. Stanisława w Londynie i domy dla studentów w Londynie i w Irlandii. Zainicjował również założenie dla polskich dziewcząt szkoły średniej z internatem w Pitsford. Taką szkołę dla polskich chłopców zainicjował w Fawley Court. W tym samym czasie utworzył Katolicki Fundusz, który z kolei przekształcił w Katolicki Ośrodek Wydawniczy (KOW) Veritas. W latach 1948-1957 przebywał w USA. Tam odbywał studia oraz prowadził wykłady z etyki. Magisterium uzyskał w Fordham za pracę o Janie Długoszu, a doktorat na Uniw. Notre Dame za pracę o Pawle Włodkowicu (odnalazł i opracował wszystkie jego dzieła). Po powrocie do Anglii zamieszkał najpierw w Londynie (1957-1968), a potem w Fawley Court (1968-1987). W tym czasie pracował nad dziełem o św. Stanisławie biskupie męczenniku, a od 1961 r. zajął się także przekładem Sumy Teologicznej św. Tomasza z Akwinu na język polski. Osobiście przełożył trzy tomy Sumy, był zaś redaktorem i wydawcą całego dzieła, tj. 34 tomów. Po wydaniu Sumy Teologicznej, wrócił do Polski (1987 r.). Zamieszkał w Domu Księży Emerytów w Korczynie k/Krosna. Mimo podeszłego wieku i poważnych schorzeń do końca życia pracował naukowo. Zmarł 3 VI 1989 r. w Korczynie, pogrzebany zaś został w Jaśle.

I.

1. Dzieci dzieciom światło wiary. *Ziemia Przem.* R. 16: 1931 nr 42 s. 1-2.

2. Jak harcerstwo ma zrealizować współczesny ideał wychowawczy. *Ziemia Przem.* R. 17: 1932 nr 25 s. 1.

3. Na urodziny naszego Króla. *Ziemia Przem.* R. 18: 1933 nr 51 s. 1.

4. Życie duchowe harcerstwa. *Biul. Dz. Duszp. Nacz. ZHP.* R. 1: 1935 nr 1 s. 4-6.

5. W l. 1940-1941 w tygodniku *Jestem Polakiem*, a później w czasopismie *W Imię Boże,* zamieszczał własne artykuły.

6. W l. 1940-1945 wydał w Londynie u F. Midnera 74 pozycje. Niektóre z nich sam napisał, inne przetłumaczył lub opracował: m.in. Dziesięcioro przykazań Bożych. Londyn 1941; 7. Papiestwo a Polska. Londyn 1943 ss. 13; 8. Oprac.: PIUS XII PAPIEŻ: Podstawowe zasady ładu w państwach. Londyn 1943; 9. Tłum. i oprac.: PIUS XI PAPIEŻ: Encyklika o małżeństwie chrześcijańskim. Londyn 1943; 10. O prawdę i treść wychowania polskiego. Londyn 1944 ss. 18; 11. Wyd. i oprac.: DŁUGOSZ JAN: Życie św. Stanisława, biskupa krakowskiego. Londyn 1944; 12. Tłum. i przedm.: PIUS XII: O Kościele - Mistycznym Ciele Chrystusa. Londyn 1945; 13. Rzeczy w wychowaniu istotne. Londyn ss. 29. Wyd.: I 1945, II 1954; 14. Watykan a sprawa polska w chwili obecnej. Londyn 1945 ss. 14; 15. Stolica Apostolska a Polska. Londyn 1945.

16. Sprawy katolickie. Myśl Polska 15 XI 1942.

17. Polskie wydawnictwa religijne w Wielkiej Brytanii (notatki biograficzne). *Myśl Polska* 1 VI 1943 r.

18. Oprac.: P. WŁODKOWIC: Scriptum denuntiatorum errorum satyre Joannis Falkenberg. R. 1955.

19. Oprac. w jęz. ang. :P. WŁODKOWIC: Tractatus *Opinio hostiensis*. R. 1956.

20. Paweł Włodkowic jako historyk i jego wpływ na Długosza. *Teki Hist.* T. 10: 1959 s. 75-101.

21. Przyczyny śmierci św. Stanisława Biskupa. Na marginesie pracy Karoliny Lanckorońskiej. *Teki Hist.* T. 11: 1960 s. 1-15.

22. Egzekucja czy morderstwo? Czaszka św. Stanisława jako dowód rzeczowy. *Na Antenie.* R. 4. 1961

23. O polskie wydanie Sumy Teol. św. Tomasza z Akwinu. L. 1961 Veritas. 15. Katechizm małżeński. Londyn ss. 63.

24. Tłum.: Św. Tomasz z Akwinu. Suma teologiczna. T. 17 ss. 204; T. 21 ss. 197; T. 22 ss. 384.

25. Red.: Suma Teologiczna św. Tomasza z Akwinu w j. polskim. T. 1-34. Londyn 1962-1987 Veritas.

26. Wkład Włodkowica w rozwój doktryny prawa międzynarodowego. Londyn 1963. [W j. angielskim].

27. Tłum.. i oprac.: PAWEŁ VI: Przemówienie na otwarcie II Sesji Soboru Wat. II. (19 IX 1963). Londyn 1964 Veritas.

28. Tłum. i oprac: PAWEŁ VI: List okólny o drogach Kościoła kat. Londyn 1964 Veritas.

29. The contributions of Poland to the Development of the Doctrine of International Law "Paulus Vladimiri decretorum doctor 1409-1432". London 1964 Veritas Found. Publ. Centre ss. 31.

30. Doktryna Pawła Włodkowica o prawie międzynarodowym. London 1964. [W j. polskim i angielskim].

31. Dowód rzeczowy - czaszka św. Stanisława. Tydz. Pol. (Londyn) 11 V 1964.

32. Paulus Vladimiri and his doctrine concernint international law and politics. T. 2. Hague 1965 Mounton and his doctrine concerning international law and politics. T. 2..

33. Powstanie Szkoły w Pitsford. [Wspomnienia]. Rocznik Szkoły SS Nazaret. T. 1: 1965 s. 3-5. -Toż. Gaz. Niedz. 7 V 1972.

34. Prace historyczne. T. 1. Londyn 1965 Veritas ss. 159.

35. Błogosławieństwo Pawła VI dla polskiego wydania Sumy Teol. Londyn 1966 Veritas. [Ulotka].

36. O kulturę uczuć. *Gaz. Niedz.* R. 21: 1969 nr 33.

37. 900-lecie wyboru św. Stanisława na biskupa krakowskiego 1072-1972. *Gaz. Niedz.* 9 IV 1972.

38. Theologi Anonymi: Utrum bella contra infideles fidelibus licitum sit movere? *Mediaevalia Philosophica Polonorum.* R. 19: 1974 s. 3-63.

39. Anonima - przeciw Włodkowicowi. Wr. 1974 Ossolineum.

40. Przedmowa do polskiego wydania Sumy Teol. W: *Suma Teologiczna.* T. 1. Londyn 1975 s. 5-18.

41. Święty Stanisław Biskup Meczennik Patron Polaków. Londyn 1976 Veritas ss. 879.

42. Święty Stanisław Biskup Meczennik. Żywot krótki. Londyn 1979 Veritas ss. 72.

43. Wspomnienie [o Franciszku Mildnerze]. W: *Suma Teologiczna.* T. 32. Londyn 1982. s. 5-6.

44. O wadach ludzkich i grzechach według Sumy św. Tomasza z Akwinu. Londyn 1945 ss. 102. Mps. Bibl. Jag.

45. Św. Tomasza dwa traktaty: o nowym prawie i o roztropności. Mps. Bibl. KUL sygn. 53502III.

46. Jan Długosz jako historyk. Mps. Bibl. Uniw. w Fordham, sygn. NY 1950. [Rozpr. magisterska].

47. Doktryna św. Tomasza z Akwinu o wierze. Mps. Bibl. KUL, sygn. A7539II.

II.

Przeniesienie ks. Stanisława Bełcha. *Ziemia Przem.* R. 17: 1932 nr 38 s. 2; Co słychać w Dobromilu? *Tamże.* R. 19: 1934 nr 4; Proces Adama Doboszyńskiego. Stenogram rozprawy sądowej. 1949 s. 514; M. J.: Chrzestna Matko? *Gaz. Niedz.* R. 24: 1972 nr 19; ULLMAN W.: Ideology, reason and limitation of war. Religions adn secular concepts 1200-1740. *Virginia Journal of International Law.* T. 16: 1976 s. 458-462; DŁUŻEWSKI W.: Coś więcej niż tytuł do chwały. Gaz. Niedz. 3 XII 1978; MULTON J.: Papal responsibility for infidel. Another look at Alexander VI. *Catholic Historical Review.* T. 64: 1978 s. 168-184; TENŻE: The remonstrance of the Irish Princes and the canon law. *American Journal of Legal History.* T. 22: 1978 s. 309-325; Złoty jubileusz kapłaństwa dr. Stanisława Bełcha. *Wrocł. Wiad. Kośc.* R. 33: 1978 s. 214; ŁĘCICKI G. Święty Tomasz przemówił po polsku. *Tyg. Pol.* R. 4: 1985 nr 43 s. 1, 7. JAN PAWEŁ II: Błogosławieństwo papieskie dla Ks. S. Bełcha. (Wyrazy uznania za przekład i publikację Sumy Teol.). W: Suma Teol. T. 34 s. I; ŁĘCICKI G.: Pierwszy polski przekład Sumy Teol. *Kierunki.* 15 XI 1987; WOJSKI J. Wręczenie nagrody SPK za Sumę teol. św. Tomasza. *Gaz. Niedz.* R. 39: 1987: nr10; ANDRZEJCZYK A.: Ks.Stanisław Bełch tłumacz Sumy Teol. ... *Kierunki* 1989 nr 42 s. 3; BEŁCH J.: Młodość śp. ks. prałata dra Stanisława Bełcha. *Gaz. Niedz.* R. 41: 1989 nr 35 s. 1-3; TENŻE: Zmarł tłumacz i wydawca Sumy Teol. ... *Słowo Powsz.* R. 43: 1989 nr 135; GIERYTCH J.: Ks. Dr S. Bełch. *Myśl Pol.* R. 47: 1989 nr 13/15 s. 8.; GROCHOLSKI S.: Stanislaus Bełch vir doctur. *Tydz. Pol.* 23 IX 1989s. 12; JASIEŃCZYK R.: Bez retuszu. *Myśl Pol.* R. 47: 1989 nr 16/19 s. 5; BEŁCH J. Skrawiona sutanna. *Gaz. Niedz.* R. 42: 1990 nr 35; TENŻE: Wspomnienia o śp. ks. prał. dr Stanisławie Bełchu. Korczyna 1990 s. 135, mps.; TENŻE: Ks. Stanisław Franciszek Bełch *Prem. Christ.* T. 4: 1990/1991 s. 369-388; SIEMASZKO Z. S.: Ks. Prałat Stanisław Bełch. *Zesz. Hist.* 93: 1990 s. 99-104; ABLEWICZ J.: Homilia wygłoszona na pogrzebie śp. ks. S. Bełcha. *Gaz. Niedz.* R. 43: 1991 nr 23 s. 1-3; ŁĘCICKI G.: Targi książki. *Prz. Katol.* R. 79: 1991 nr 21; SIEMASZKO Z. S.: Ks. prałat Stanisław Bełch. *Duszp. Pol.* R. 43: 1992 nr 4 s. 497-536; PŁAZAK W.: Rozmowa [...] z Przewodniczącym Funduszu *Veritas* w Londynie. Propagowanie kultury chrześcijańskiej. *Gwiazda Polarna* 1992; ŁĘCICKI G.: Ks. S. Bełcha perypetie z władzą, czyli przyczynek do dziejów polskiego absurdu. *Myśl Pol.* R. 46: 1993 nr 17.

O. Pius Bełch OP

Bernatek Ludomir Jan, pseud.: B. Eljot, krypt.: L. J. B. (1917-1990), franciszkanin konwentualny, tłumacz, popularyzator teologii.

Urodził się 23 VI 1917 r. w Boguszówce w rodzinie Wincentego i Franciszki z d. Bochanek. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Wysokim Kole i Gniewoszowie. Od 1930 r. uczył się w Niższym Seminarium Misyjnym w Niepokalanowie. Po wstąpieniu do zakonu franciszkanów konwentualnych, złożył 6 VIII 1940 r. uroczystą profesję. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w l. 1936-1941 w zakonnym Seminarium we Lwowie i Krakowie, przyjmując tam święcenia kapłańskie 6 IV 1941 r. z rąk arcybpa S. A. Sapiehy. Podczas okupacji uczył łaciny w Niepokalanowie i studiował polonistykę w Warszawie, a w l. 1945-1948 na Uniw. Poznańskim. Poświęcił się pracy pedagogicznej w zakonnych szkołach w Niepokalanowie, Łagiewnikach k/Łodzi, Gnieźnie i Legnicy. W l. 1973-1974 pracował w wydawnictwie "Rycerza Niepokalanej" w Santa Severa we Włoszech. Z czasopismem tym współpracował od 1945 r., ogłaszając na jego łamach artykuły, dotyczące przede wszystkim działalności św. Maksymiliana. Napisał też biografię bł. Rafała Chylińskiego. W 1977 r. został asystentem i sekretarzem prowincji warszawskiej. Od 1980 r. przebywał w Niepokalanowie, gdzie 17 XII 1990 r. zmarł na chorobę serca.

I.

1. Całaś piękna jest, Mario. *Rycerz Niepok.* R. 19: 1945 s. 88.

2. Królowa naszych pól. *Rycerz Niepok.* R. 19: 1945 s. 1.

3. Pamięci O. Maksymiliana Marii Kolbego. *Rycerz Niepok.* R. 19: 1945 s. 27.

4. Na święto Zwiastowania. *Poch. Seraf.* R. 15: 1947 s. 53.

5. Święty Franciszek. *Poch. Seraf.* R. 15: 1947 s. 89.

6. Dzień Zaduszny. *Rycerz Niepok.* R. 27: 1948 s. 11, okładka.

7. Modlitwa. *Rycerz Niepok.* R. 27: 1948 s. 101.

8. Modlitwa do Marii Matki. *Rycerz Niepok.* R. 27: 1948 s. 216.

9. Na święto Macierzyństwa. *Rycerz Niepok.* R. 27: 1948 s. 255.

10. Uwielbiona bądź, Mario. *Rycerz Niepok.* R. 27: 1948 s. 55.

11. Herold Wielkiego Króla. *Rycerz Niepok.* R. 28: 1949 s. 295-296.

12. M. Angela Truszkowska. *Rycerz Niepok.* R. 28: 1949 s. 308-309.

13. Matka Boska Gromniczna. *Rycerz Niepok.* R. 28: 1949 s. 36.

14. Spotkanie z Jezusem. *Rycerz Niepok.* R. 29: 1950 s. 89.

15. Rec.: M. TÖRK: Zeno non ha tempo di morire. Parma 1969 ss. 263. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 190-192.

16. Czcigodny Sługa Boży O. Rafał Chyliński franciszkanin. B. m. wyd. [ok. 1971] 16⁰ ss. 4.

17. Rafał Chyliński. Studium z dziejów życia religijnego w epoce saskiej. W. 1971 Wydaw. ATK 8⁰ ss. 175.

18. Środowisko rodzinne i zakonne O. Maksymiliana Kolbego w świetle jego listów. W: *O. Maksymilian Kolbe. Środowisko życia i działalności.* W. 1971 s. 172-268.

19. Żywy święty i błogosławiony Maksymilian Rajmund Maria Kolbe. B. m. wyd. 1971 8⁰ ss. 14, nlb. 1.

20. Ojciec Kolbe a zagadnienie powołań zakonnych i kapłańskich. W: *Błogosławiony Maksymilian wśród nas.* W. 1972 s. 89-104.

21. Stosunek do człowieka w poglądach i postępowaniu ojca Maksymiliana. W: *Błogosławiony Maksymilian wśród nas.* W. 1972 s. 75-88.

22. A. Corella spotkanie z Bogiem. *Rycerz Niepok.* R. 34: 1973 s. 166-167.

23. Co za grobem? *Rycerz Niepok.* R. 34: 1973 s. 224-225.

24. Kitahara Satoko. *Rycerz Niepok.* R. 34: 1973 s. 187-188.

25. Lourdes - "ziemia różańcowa". *Rycerz Niepok.* R. 34: 1973 s. 205.

26. Maryjo. *Rycerz Niepok.* R. 34: 1973 s. 177.

27. Niepokalanów koło Warszawy. W: *Kalendarz Rycerza Niepokalanej na rok 1974.* Santa Severa 1973 s. 33-39.

28. Pod krzyżem stała Matka Jezusowa. *Rycerz Niepok.* R. 34: 1973 s. 182.

29. Polski Zaduszny Dzień. *Rycerz Niepok.* R. 34: 1973 s. 221-222.

30. Tryptyk. *Rycerz Niepok.* R. 34: 1973 s. 137.

31. Wyd.: M. KOLBE: Wybór pism. W. 1973. Inni współwydawcy.

32. Braterstwo, sprawiedliwość, pokój. *Rycerz Niepok.* R. 35: 1974 s. 49-50.

33. Cena. *Rycerz Niepok.* R. 35: 1974 s. 21.

34. Dwaj przyjaciele. *Rycerz Niepok.* R. 35: 1974 s. 159-160.

35. Jak brat Zeno budował kaplicę w Miasteczku Mrówek. W: *Kalendarz Rycerza Niepokalanej* 1974 s. 42-45.
36. Ognisko rodzinne. *Rycerz Niepok.* R. 35: 1974 s. 128-129.
37. Romuald Traugutt. *Rycerz Niepok.* R. 35: 1974 s. 161-162.
38. Tłum.: ŚW. BONAWENTURA: Wiedza i wiara. W: *Św. Bonawentura. Życie i myśl.* Red. S. C. NAPIÓRKOWSKI, E. I. ZIELIŃSKI. W. 1976 s. 264-277. [Z j. francuskiego].
39. Tłum.: J. F. VILLEPELEE: Śladami ojca Kolbego. Niepokalanów 1981 Wydaw. OO. Franciszkanów 8° ss. 98, nlb. 2, il., portr.
40. Maksymilian Maria Rajmund Kolbe. W: *Słow. pol. pisarzy franc.* W. 1981 s. 300-304.
41. Przyjdź Królestwo Twoje... *Rycerz Niepok.* R. 42: 1981 s. 12-14.
42. Red.: Franciszkowi rycerze. Ojciec Kolbe i jego współpracownicy. Niepokalanów 1981 Wydaw. OO. Franciszkanów 8° ss. 237.
43. Tłum.: J. F. VILLEPELEE: Misja Niepokalanej ojca Kolbego. Niepokalanów 1981 Wydaw. OO. Franciszkanów 8° ss. 98, nlb. 2, il., portr.
44. Czcigodny sługa Boży - Rafał Chyliński (1694-1741). Ł. 1982 OO. Franciszkanie 8° ss. 131, nlb. 1, portr., bibliogr.
45. 10 października 1982 w Rzymie. *Rycerz Niepok.* R. 43: 1982 s. 263.
46. Misjonarz rycerz Niepokalanej. *Rycerz Niepok.* R. 43: 1982 s. 20-21.
47. Red.: Rycerz Niepokalanej. R. 43: 1982 - R. 45: 1985.
48. Wiersz: Tęsknotę serca ludzkiego przeżył. W: *Franciszkową drogą.* Opr. J. R. BAR. W. 1982 s. 394.
49. Wspomnienie o trzech towarzyszach bł. Maksymiliana. *Rycerz Niepok.* R. 43: 1982 s. 118-120, il., portr.
50. Żywy Święty Maksymilian Maria Kolbe. Niepokalanów 1982 OO. Franciszkanie 8° ss. 32, il., portr., bibliogr.
51. Cyprian K. Norwid - poeta Maryjny. *Rycerz Niepok.* R. 44: 1983 s. 138-140.
52. Czcigodny sługa Boży Rafał Chyliński. W: *Polscy święci.* Red. J. R. BAR. T. 2. W. 1983 s. 147-200.
53. Matka Urszula Ledóchowska. *Rycerz Niepok.* R. 44: 1983 s. 217-219.
54. Opowieść o bracie Zenonie Żebrowskim (1890-1982). Niepokalanów 1983 OO. Franciszkanie 8° ss. 195, tabl. 32.
55. Poświęcenie tablicy pamiątkowej brata Zenona Żebrowskiego w Czerni. *Rycerz Niepok.* R. 44: 1983 s. 187.
56. Słowa i czyn. *Rycerz Niepok.* R. 44: 1983 s. 54-55.
57. Św. Maksymilian Kolbe i jego działalność. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. W. 1983 s. 156-178.
58. 300 lat kościoła i klasztoru w Łodzi - Łagiewnikach. [Ł] 1983 16° ss. 16, il.
59. Wymowa pustego grobu. *Rycerz Niepok.* R. 44: 1983 s. 100-101.
60. Artykuły z serii Franciszkańskie kwiaty na polskiej glebie. *Rycerz Niepok.* R. 47: 1986: Franciszkańskie apostolstwo w średniowiecznej Polsce, s. 244-245; 61. O. Melchior Józef Fordon, s. 56; 62. Piastowskie klaryski, s. 179-180; 63. Przyjaciel Świętego. Sługa Boży O. Wenanty Józef Katarzyniec, s. 77; 64. Towarzysze w cierpieniu, s. 147-148; 65. Trzej błogosławieni bernardyni, s. 264; 66. Uczeń Świętego. Br. Zenon Władysław Żebrowski, s. 106-107.
67. Pasterz wierny. Sł. B. bp Michał Kozal. *Rycerz Niepok.* R. 48: 1987 s. 173-174.
68. O. Korneli Tomasz Czupryk. *Rycerz Niepok.* R. 49: 1988 s. 248.

II.

BAR J. R.: Bernatek Ludomir Jan. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 50-51, tamże literatura. –Ponadto: Śp. Ojciec Ludomir Jan Bernatek. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 32: 1990 nr 4 s. 48-49.

Ks. Józef Mandziuk

Bialic Dominik, krypt.: bed. (1912-1987), kanonik kapituły przemyskiej, popularyzator teologii.

Urodził się 31 VII 1912 r. w Błażowej Dolnej k/Rzeszowa jako syn Marcina i Zofii z d. Rybka. W 1931 r. zdał egzamin dojrzałości w Gimnazjum Klasycznym w Rzeszowie. W tym też roku rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium Duchownym w Przemyślu. Po 4 roku bp Franciszek Barda wysłał go na dalsze studia do Innsbrucka. W sierpniu 1936 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Po uzyskaniu doktoratu z teologii w 1938 r., wrócił do diecezji. Krótko był kapelanem ordynariusza, a w l. 1939-1944 pełnił obowiązki wikariusza w Strzyżowie i w Żurawicy. Jesienią 1944 r. został etatowym katechetą w Gimnazjum Kupieckim i Liceum Handlowym w Przemyślu. W 1949/1950 powierzono mu nauczanie etyki (do 1952 r.) i historii filozofii (do 1975 r.) w Instytucie

Teologicznym w Przemyślu, a w 1952/1953 został mianowany wykładowcą dogmatyki, którą nauczał do 1985 r. Oprócz pracy dydaktycznej wypełniał jeszcze kilka innych obowiązków. Od 1952 r. był notariuszem Sądu Duchownego, potem obrońcą węzła małżeńskiego, sędzią i egzaminatorem synodalnym. W 1955 r. został kustoszem Muzeum Diecezjalnego. W 1959 r. wszedł do grona przemyskiej kapituły katedralnej, będąc jej bibliotekarzem i archiwariuszem. Ponadto był dyrektorem Związku Misyjnego i Związku Mszalnego, referentem do spraw Maryjnych i Mariologicznych oraz prowadził prace w procesie beatyfikacyjnym ks. Jana Balickiego i s. Leonii Nastał, służebniczki starowiejskiej. Zmarł 1 VIII 1987 r. w Przemyślu i został pochowany w miejscowości rodzinnej.

Przez 27 lat wypełniał obowiązki bibliotekarza i archiwariusza kapituły. W l. 1962-1966 ściągnął z kilkunastu najstarszych parafii ok. 2680 woluminów książek, w tym najwięcej starodruków i włączył do zasobu bibliotecznego. W uznaniu zasług został w 1975 r. mianowany kapelanem Pawła VI, a w 1976 r. prowikariuszem biskupa ordynariusza w okresach nieobecności biskupów przemyskich. Jego zaś spuścizna pisarska, oprócz pożytecznych ongiś skryptów, obejmuje kilkanaście artykułów naukowych, w większości jednak należy do publicystyki religijnej.

I.

1. Doskonałe nabożeństwo do Najśw. Maryi Panny. (Według św. Ludwika Grignion de Monfort.). *Posł. Serca Maryi.* R. 5: 1949 nr 2 s. 9-11.

2. Niektóre zboczenia liturgii mszalnej w świetle reformy soboru trydenckiego. *Ruch. Biblij.* R. 2: 1949 s. 40-57.

3. Trzy "Zdrowaś Maryjo" niebo otwiera. *Posł. Serca Maryi.* R. 5: 1949 nr 6 s. 3-5.

4. Tyś przez aniołów jest do nieba wzięta. *Posł. Serca Maryi.* R. 5: 1949 nr 4 s. 5-8.

5. Ze świata katolickiego. *Posł. Serca Maryi.* R. 5: 1949 nr 2 s. 18-20; nr 3 s. 15-16; nr 4 s. 19-20; nr 5 s. 18-20; R. 6: 1950 nr 1 s. 15-16; nr 2 s. 15-16; nr 3 s. 18-20; nr 4 s. 19-20; okł. nr 6 s. 18-20; R. 7: 1951 nr 1 s. 17-18; nr 2 s. 20; nr 3 s. 16-17; nr 4 na 2 okł.; nr 5 s. 17-19; R. 8: 1952 nr 1 s. 15-17; nr 2 s. 16; nr 3 s. 15; nr 4 s. 5.

6. Z uroczystości jubileuszowych 50-lecia kapłaństwa ks. bpa Wojciecha Tomaki. *Posł. Serca Maryi.* R. 5: 1949 nr 5 s. 10.

7. Okruszyny. *Posł. Serca Maryi.* R. 6: 1950 nr 4 s. 20; R. 8: 1952 nr 1 s. 17.

8. Pośredniczko łask wszelkich - módl się za nami. *Posł. Serca Maryi.* R. 6: 1950 nr 3 s. 13-15.

9. Prorok Serca - św. Jan Eudes. *Posł. Serca Maryi.* R. 6: 1950 nr 3 s. 19.

10. Tytuły godności Najśw. Maryi Panny. *Posł. Serca Maryi.* R. 6: 1950 nr 6 s. 2-4.

11. Duch ofiary w budowaniu Królestwa Serca Jezusowego. *Posł. Serca Maryi.* R. 7: 1951 s. 6-7.

12. Na "święto miłości". *Posł. Serca Maryi.* R. 7: 1951 nr 6.

13. Z nowszych badań nad genezą i rozwojem różańca świętego. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 648-656.

14. Dogmatyka. Chrystologia - Soteriologia - Mariologia. Przemyśl 1959 Seminarium Duchowne 4° ss. nlb. 2, 169, skrypt powiel.

15. Dogmatyka. O łasce. Przemyśl 1959 Seminarium Duchowne 4° ss. 128, skrypt powiel.

16. Dogmatyka. O Bogu Stworzycielu. Przemyśl 1960 Seminarium Duchowne 4° ss. 150, skrypt powiel.

17. Wybór przykładów i wypowiedzi katechizmowych. T. 1 Wiara. Przemyśl 1960 4° k. 102, skrypt powiel.

18. Notatki z historii filozofii. Przemyśl 1962 Seminarium Duchowne 4° ss. nlb. 2, 186, skrypt powiel.

19. Dogmatyka. O Bogu Jedynym i Trójosobowym. Przemyśl 1963 Seminarium Duchowne 4° ss. 170, skrypt powiel.

20. Duchowe macierzyństwo Matki Zbawiciela. W: *Gratia Plena. Studia Teologiczne.* Red. S. PRZYBYLSKI. P. 1965 8° s. 247-276.

21. [Lekcje II Nokturnu. In dedicatione basilicae cathedralis Premisliensis - Rocznica konsekracji przemyskiej bazyliki katedralnej.]. W: *Officia propria dioecesium Poloniae.* Pars prior. Torino 1965 s. 59-61.

22. Sprawozdanie z przemyskich obchodów Tysiąclecia chrześcijaństwa w Polsce. *Kron. Diec. Przem.* R. 52: 1966 s. 127-136.

23. Sprawozdanie z Roku Maryjnego diecezji przemyskiej. *Kron. Diec. Przem.* R. 52: 1966 s. 26-29.

24. Literatura na temat ósmego rozdziału Konstytucji o Kościele. W: *Akta drugiego Kongresu Mariologicznego. Jasna Góra 4-6 VIII 1967* s. 118-141.

25. Sanktuarium Maryjne w Bieszczadach. *Kron. Diec. Przem.* R. 54: 1968 s. 162-165.

26. Dziekan uczestnikiem kolegialności władzy duchownej. *Kron. Diec. Przem.* R. 57: 1971 s. 37-49.
27. Specyfika polskiego kultu maryjnego. *Kron. Diec. Przem.* R. 58: 1972 s. 70-84.
28. Wyd.: J. KWOLEK: "Przyjaciel Chrześcijańskiej Prawdy". Szkic monograficzny pierwszego polskiego czasopisma teologicznego. *Nasza Przeszł.* T. 43: 1975 s. 201-236.
29. Bieździedzia. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 554.
30. Całym sercem Bogu i ludziom. Sł. B. ks. Jan Balicki (1869-1948). *Homo Dei.* R. 46: 1977 nr 1 s. 12-16.
31. Niezgoda Piotr. W: *Pol. słow. biogr.* T. 23: 1978 s. 107-108.
32. Nowak Anatol. W: *Pol. słow. biogr.* T. 23: 1978 s. 254-256. Współautor: B. ŁOPUSZAŃSKI.
33. Chłopice. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 192.
34. Chmielnik Rzeszowski. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 197.
35. Osiński Kazimierz. W: *Pol. słow. biogr.* T. 24: 1979 s. 338-339.
36. Pawłowski Franciszek. W: *Pol. słow. biogr.* T. 25: 1980 s. 497-498.
37. Zakończenie procesu kanonizacyjnego s. Leonii Marii Nastał. *Kron. Diec. Przem.* R. 66: 1980 s. 135.
38. Domaradz. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 53.
39. Dubiecko. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 268.
40. Dymnicki Feliks. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 424.
41. Podgórski Antoni. W: *Pol. słow. biogr.* T. 27: 1983 s. 86-87.
42. Rawski Paweł. W: *Pol. słow. biogr.* T. 30: 1987 s. 669-670.
43. Faygiel Franciszek. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 82.
44. Fredro Aleksander Antoni. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 705.
45. Glazer Jakub. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 1105.
46. Gruszka Jan. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 234.
47. Gryziecki Władysław. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 258.

II.

ŚLIWA T.: Ks. Dominik Bialic (1912-1987). *Prem. Christ.* T. 1: 1987-1988 s. 177-182, tamże literatura.

Ks. Tadeusz Śliwa

Białek Czesław (1920-1984), jezuita, historyk misji katolickich, popularyzator teologii.

Urodził się 18 VII 1920 r. w Warszawie; syn Piotra i Zofii z d. Kowalskiej. Do zakonu jezuitów wstąpił 15 VII 1936 r. w Kaliszu. Po dwuletnim nowicjacie w Kaliszu i Pińsku (1936-1938), kontynuował naukę w gimnazjum jezuickim w Pińsku (1938-1939). W czasie okupacji studiował filozofię w Nowym Sączu (1940-1943), gdzie wraz z kolegami organizował ucieczkę Żydów z miejscowego getta. Studia teologiczne rozpoczął w Starej Wsi k/Brzozowa (1943-1944) i kontynuował w Warszawie. W Powstaniu Warszawskim walczył na Woli i zostal postrzelony w nogi. Otrzymał Krzyż Walecznych oraz Złoty Krzyż Zasługi z Mieczami. Podczas całej drugiej wojny światowej prowadził ożywioną akcję wysyłania paczek do obozów koncentracyjnych. Po wojnie ukończył studia teologiczne i dnia 16 IV 1950 r. przyjął w Warszawie święcenia kapłańskie. Poświęcił się głównie głoszeniu misji ludowych i był z tej racji represjonowany przez władze komunistyczne. Był trzykrotnie (1953, 1959, 1967) skazywany na więzienie i otrzymał karę 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. W 1956 r. założył Tymczasowy Studencki Komitet Pomocy Więźniom Politycznym. Gdy władze państwowe odmówiły zarejestrowania organizacji, wysyłał więźniom paczki prywatnie. W 1971 r. amputowano mu lewą nogę, przy czym nastąpiło porażenie prawej. Jako inwalida na wózku rozwinął działalność na rzecz narodów Trzeciego Świata. Z pomocą grupy wolontariuszy wysyłał wielotonowe transporty do 50 krajów. W 1973 r. na Uniw. Poznańskim uzyskał doktorat z antropologii za pracę *Typy konstytucjonalne - budowa fizyczna młodzieży wielkopolskiej w okresie dojrzewania.* W 1978 r. odbył podróż do Zambii, aby z autopsji poznać pracę polskich misjonarzy. Pozostawił w maszynopisie obszerny opis wizytowanej misji. W czasie stanu wojennego

spieszył z pomocą prześladowanym. W Gołdapi i innych miejscach internowania odwiedzał uwięzione kobiety, działaczki NSZZ "Solidarność". Zaangażowany był w Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela. Wspomagał finansowo akcję wysyłania literatury religijnej do ZSRR. Opublikował książkę *Jezuici polscy w Misji Zambeskiej* oraz wiele artykułów na tematy misyjne i kazań. Zmarł 9 III 1984 r. w Poznaniu.

I

1. Działalność apostolska Kościoła. *Bibl. Kazn.* T. 67: 1961 s. 142-145.

2. "Aby byli jedno". *Bibl. Kazn.* T. 71: 1963 s. 102-104.

3. Zasłużeni. [Działalność naukowa jezuitów polskich w Afryce]. *Przew. Katol.* R. 53: 1963 s. 26.

4. Lekarka wśród trędowatych. *Przew. Katol.* R. 54: 1964 nr 5 s. 4-5.

5. Stosunki antropologiczne środkowej Afryki w świetle metody Wankego. *Materiały i Prace Antropologiczne.* T. 67: 1964 s. 29-54.

6. Kazania piątkowe. *Bibl. Kazn.* T. 74: 1965 s. 354-357; T. 81: 1968 s. 116-122; T. 82: 1969 s. 98-100, 179-181, 350-352; T. 83: 1969 s. 42-44,111-114; T 85: 1970 s. 351-353; T. 86: 1971 s. 31-33, 103-105, 180-186, 293-296, 352-355, T. 87: 1971 s. 32-34, 105-108, 234-236, 305-308, 358-360; T. 88: 1972 s. 32-34, 96-98, 174-180, 305-307, 353-356; T. 89: 1972 s. 38-41, 101-107, 228-230, 364-366; T. 90: 1973 s. 99-101, 180-182, 348-350: T. 91: 1973 s. 34-37, 111-114, 355-357; T. 92 1974 s. 107-109, 303-306, 355-357; T. 93: 1974 s. 37-39, 231-232; T. 97: 1976 s. 36-38, 116-118, 227-229, 360-362; T 98: 1977 s. 95-97, 247-248, 286-287; T. 99: 1977 s. 81-82, 169-171, 258-259; T. 100: 1978 s. 31-32, 129-130, 265-266; T. 101: 1978 s. 97-98, 186-188, 302-303; T. 102: 1979 s. 26-27, 101-102, 322-324; T. 103: 1979 s. 40-42, 232-234; T. 104:1980 s. 109-111, 310-312; T. 105: 1980 s. 139-140, 220-221, 360-361; T. 106: 1981 s. 53-56, 110-111, 306-308; T. 107: 1981 s. 125-127, 303-305; T. 108: 1982 s. 35-37, 246-247, 291-292; T. 109: 1982 s. 46-47, 313-314; T. 110: 1983 s. 41-42,182-183; T. 111: 1983 s. 48-49, 244-245, 303-304; T. 112: 1983 s. 37-38.

7. Osobista ofiara wyrazem miłosierdzia chrześcijańskiego. *Bibl. Kazn.* T. 75: 1965 s. 81-83.

8. Pamięci dni męczeństwa - uroczystość w kaliskim sanktuarium św. Józefa. *Przew. Katol.* R. 55: 1965 s. 195-196.

9. Czarna siostra. *Przew. Katol.* R. 56: 1966 s. 11.

10. Ks. Jan Wojciechowski T. J. Kapelan wojskowy i misjonarz wśród Polonii Amerykańskiej. *Msza Święta.* R. 22: 1966 nr 3 s. 71-73.

11. Na szlakach misyjnych. *Bibl. Kazn.* T. 77: 1966 s. 77-81.

12. O nowe formy wychowania chrześcijańskiego. *Bibl. Kazn.* T. 77: 1966 s. 3-5.

13. W służbie polskiej misji w Zambii. [O. Stanisław Czapiewski]. *Przew. Katol.* R. 56: 1966 s. 59.

14. Powołanie misyjne. *Aten. Kapł.* R. 62: 1969 t. 72 s. 110-121.

15. Jubileusz Biura Misyjnego w Chicago. *Msza Święta.* R. 26: 1970 nr 11 s. 262-263.

16. Sąkramenty święte - darem Serca Jezusowego. *Bibl. Kazn.* T. 84: 1970 s. 268-271.

17. Siostry Misjonarki Świętej Rodziny wyjeżdżają do Zambii. *Msza Święta.* R. 26: 1970 nr 7/8 s. 189.

18. Błogosławiona starość. Wspomnienie o śp. Marii Świnarskiej. *Przew. Katol.* R. 61: 1971 s. 271. Współautor: W. SZUMAN.

19. Dzieci umierają z głodu także w Boże Narodzenie. *Tyg. Powsz.* R. 28: 1974 nr 50 s. 1.

20. Doktor Wanda Błeńska. Nagroda specjalna. *Chrześc. w Świecie.* R. 7: 1975 nr 4/36 s. 27-29.

21. Opiekowała się trędowatymi. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 49 s. 8.

22. Pomoc dla głodujących. *Tyg. Powsz.* R. 29: 1975 nr 12 s. 2.

23. Rodzina środowiskiem ewangelizacji. *Bibl. Kazn.* T. 95: 1975 s. 13-15.

24. Trzeci Świat potrzebuje pomocy. *Słowo Powsz.* z dn. 28-29 VI 1975.

25. W czerwcowe dni Sercu Bożemu z wynagrodzeniem. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 23 s. 2.

26. Wśród trędowatych ...[Dr Wanda Błeńska]. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 16 s. 4-5.

27. Na ratunek człowiekowi. W: *50 lat Prowincji Wielkopolsko - Mazowieckiej Towarzystwa Jezusowego (1926-1976). Sylwetki i wspomnienia.* R. 1976 s. 67-272.

28. Śladami Apostoła Trędowatych. . *Nasza Rodzina.* R. 1876 nr 1 s. 232-242.

29. Zapiski z prac rekolekcyjnych. W: *50 lat Prowincji Wielkopolsko-Mazowieckiej Towarzystwa Jezusowego (1926-1976). Sylwetki i wspomnienia.* R. 1976 s. 129-140.

30. Bohaterka Krzyża. *Nasza Rodzina.* R. 1977 nr 1 s. 20-21. -Toż. pt. Bohaterka Krzyża Chrystusowego. *Rycerz Niepok.* R. 38: 1977 nr 9 s. 18-40.

31. Potęga różańca świętego. *Nasza Rodzina.* R. 1978 nr 10 s. 4-5.

32. Śladami O. Beyzyma. *Tyg. Powsz.* R. 32: 1978 nr 14 s. 4-5.

33. Polacy w służbie najnieszczęśliwszych spośród nieszczęśliwych. *Nasza Rodzina.* R. 1979 nr 6 s. 21-25.

34. Polscy opiekunowie trędowatych w Azji. *Przew. Katol.* R. 69: 1979 nr 19 s. 3.

35. Współcześni polscy opiekunowie trędowatych

w Afryce. *Przew. Katol.* R. 69: 1979 nr 10 s. 8.
36. Jezuici polscy w misji zambejskiej. W. 1980 Wydaw. Księży Jezuitów ss. 123.
37. Fragment kazania na IX Ogólnopolskiej Pielgrzymce Kombatantów. *Przew. Katol.* R. 72: 1982 nr 22-23.
38. Rozmowy z misjonarzami. *Przew. Katol.* R. 73: 1983 nr 51-52 s. 6-7.
39. Lekarka wśród trędowatych. *Przew. Katol.* R. 74: 1984 nr 5 s. 4-5.
40. Nowa Rada Papieska do Spraw Kultury. *Bibl. Kazn.* T. 112: 1984 s. 37-38.
41. Rozmowy z misjonarzami. *Przew. Katol.* R. 74: 1984 nr 7 s. 5.
42. Tam, gdzie na ołtarze niosą ryż. *Przew. Katol.* R. 74: 1984 nr 24 s. 8.
43. Polskie placówki misyjne w Zambii w 1978 roku i problemy współczesnego Kościoła zambijskiego. P. 1980 ss. 310. Mps. przygotowany do druku w Bibl. Pisarzy Tow. Jez. w Krakowie.

II.

Dzieło miłosierdzia chrześcijańskiego "Polskie duchowieństwo katolickie a Żydzi w latach okupacji hitlerowskiej". W. 1968 s. 8; PODLEWSKI S.: Wierni Bogu i Ojczyźnie. W. 1971 s. 303, 363, 364; MACIOŁKA M.: Na wózku inwalidzkim do Zambii. Przew. Katol. R. 68: 1978 nr 24-31 s. 6-7; SKROBISZEWSKI S.: Ludzie ludziom. Polska. R. 5: 1980 nr 35 s. 50-51; NATOWSKI B.: Jezuici. W: *Życie religijne w Polsce pod okupacją hitlerowską 1939-1945.* W. 1982 s. 568, 589, 590; ANDRZEJCZAK A.: Sługa ewangelizacji misyjnej. *Misyjne Drogi* R. 3: 1984 s. 37; CZAPIEWSKI S.: Misjonarz na wózku. *Wśród Ludu Zambii* [Chicago]. R. 1984 nr 2 s. 31-32; PALUSZKIEWICZ F.: Refleksje nad życiem Ojca Czesława Białka. *Komunikaty.* R. 1984 nr 1 s. 12-14; ROSZEK Z.: O człowieku, który z wózka inwalidzkiego sercem ogarnął cały świat. *Informacje Misyjne.* R. 3: 1984 s. 66-69; WOSICKA E.: Radosnego dawcę miłuje Bóg. *Papieskie Intencje Misyjne.* R. 4: 1984 s. 6-7; ZIEDLER D.: Wspomnienie o ks. Czesławie Białku. *Niedziela.* 22 VII 1984 s. 7; PALUSZKIEWICZ F.: Niespokojny inwalida. W: *Przyszli służyć.* R. 1985 s. 179-187; TENŻE: Jezuici w obronie Żydów. *SłowoPowsz.* 23 V 1991 s. 1, 5; TENŻE: Mały słownik jezuitów w Polsce. W. 1991 s. 27.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Bieda Ignacy (1913-1986), jezuita, profesor Wydziału Teologicznego Bobolanum w Warszawie, tłumacz, dogmatyk.

Urodził się 31 VII 1913 r. w Dydni k/ Brzozowa; syn Leona i Józefy z d. Sierotnik. Uczęszczał do gimnazjum w Brzozowie (1925-1928). Do zakonu jezuitów wstąpił 7 VIII 1928 r. Po dwuletnim nowicjacie w Starej Wsi (1928-1930) uzupełnił nauki gimnazjalne w Pińsku (1932-1934). Następnie studiował filozofię na wydziale zakonnym w Krakowie (1934-1937) i teologię na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Lublinie (1937-1940). Aresztowany w Lublinie przez hitlerowców dn. 2 II 1940 r., przebywał na Zamku Lubelskim, a następnie w obozie koncentracyjnym w Oranienburgu i Dachau. Po wyzwoleniu obozu 29 IV 1945 r. przyjął dn. 30 VII 1945 r. w Pullach święcenia kapłańskie. Następnie ukończył studia teologiczne w Lowanium (1945-1946) oraz odbył specjalizację z zakresu filozofii (1946-1947) i teologii (1947-1948) na Uniw. Gregoriańskim w Rzymie. Następnie pełnił obowiązki prefekta studiów i ekonoma Papieskiego Kolegium Polskiego w Rzymie (1949-1952). Jako profesor wykładał teologię dogmatyczną najpierw w kolegium jezuickim w Mesynie na Sycylii (1952-1958), następnie na Uniw. Gregoriańskim w Rzymie (1958-1959), a po powrocie do kraju na Wydz. Teologicznym Bobolanum w Warszawie (1959-1986). Gruntowny teolog, skupiał się głównie na pracy dydaktycznej. Z zakresu teologii pisał niewiele, tłumaczył jednak, przeważnie anonimowo, oficjalne dokumenty kościelne i książki teologiczne. Zmarł 22 V 1986 r. w Warszawie.

I.

1. Fides humanae salutis initium. Doctrina Patrum in primis quinque saeculis. R. 1950 Publ. Univ. Greg. ss. 79. [Fragm. rozpr. doktorskiej].
2. Skuteczność "ex opere operato" Mszy świętej i sakramentów i jej stosunek do "opus operantis". *Ruch Biblij.* R. 20: 1967 s. 135-145.
3. Rec.: D. von HILDEBRAND: Das trojanische Pferd in der Stadt Gottes. Regensburg 1968. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 2 s. 201-203.
4. Rec.: W. DAIM: Progressiver Katholizismus. München 1967. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 2 s. 203-205.
5. Rec.: R. HAUBST: Vom Sinn der Menschwerdung. Cur Deus homo? München 1969. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 205-206.

6. Rec.: K. LEHMANN: Auferweckt am dritten Tag nach der Schrift. Freiburg 1968. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 206-208.

7. Rec.: H. DEMBOWSKI: Grundfragen der Christologie. München 1969. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 194-195.

8. Rec.: A. KASSING: Auferstanden für uns. Mainz. 1969. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 1 s. 178-179.

9. Rec.: H. B. MEYER: Aus dem Wasser und dem Heiligen Geist. Aschaffenburg 1969. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 1 s. 179.

10. Rec.: F. NUSSNER: Die Auferstehung Jesu. MüNCHEN 1969. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 195-197.

11. Rec.: M. SCHEEBEN: Gesammelte Aufätze. Freiburg 1967. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 2 s. 220.

12. Rec.: A. SCHLATTER: Zur Theologie des Neuen Testaments und zur Dogmatik. München 1969. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 2 s. 221-222.

13. Rec.: H. CHLIER: Über die Auferstehung Jesu Christi. Einsiedeln 1968. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 2 s. 219.

14. Rec.: R. SCHNACKENBURG: Die Geburt Christi ohne Mythos und Legende. Mainz 1969. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 197-198.

15. Rec.: B. WELTE: Determination und Freiheit. Frankfurt am Main 1969. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 2 s. 219-220.

16. Sakramentalne obdarowanie. W: *Sakramenty Kościoła posoborowego.* Kr. 1970 s. 213-269.

17. Sakramenty i ich ustanowienie. W: *Sakramanety Kościoła posoborowego.* Kr. 1970 s. 83-116.

18. Tłum.: M. J. SCHEEBEN: Tajemnice chrześcijańStwa. Kr. 1970 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy 8⁰ ss. 651. Współtłumacz: J. ROSTWOROWSKI.

19. Rec.: J. GNILKA: Jesus Christus nach frühen zeugnissen des Glaubens. München 1970. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 2 s. 191-192.

20. Rec.: P. GRELOT: Die Ursünde neu gesehen. Graz 1970. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 194-195.

21. Rec.: F. PRATZNER: Messe und Kreuzesopfer. Wien 1970. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 3 s. 213-214.

22. Rec.: K. REINHARDT: Der dogmatische Schriftgebrauch in der katholischen und protestantischen Christologie von der Aufklärung bis zur Gegenwart. München 1970. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 198-199.

23. Rec.: I. RÓŻYCKI: Podstawy sakramentologii. Kr. 1970. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 195-198.

24. Rec.: K. H. WEGER: Theologie der Erbsünde. Freiburg im Br. 1970. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 2 s. 168-171.

25. Rec.: U. BAUMANN: Erbsünde? Ihr traditionelles Verständniss in der Krise heutiger Theologie. Freiburg 1970. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 1 s. 204-205.

26. Rec.: F. DEXINGER, F. STAUDINGER, H. WAHLE, H. WEISMAYER: Ist Adam an allen schuld? Innsbruck 1971. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 3 s. 225-229.

27. Rec.: W. DIRKS, E. STAMMLER: Warum bleibe ich in der Kirche? München 1971. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 222-223.

28. Rec.: Diskussion um die Taufe. Hrsg. W. MOLIŃSKI. München 1971. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 4 s. 242.

29. Rec.: J. Th. ERNST: Die Lehre der hochmittelalterlichen Theologen von der vollkommenen Erkenntnis Christi. Freiburg 1971. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 4 s. 240-242.

30. Rec.: R. FENEBERG: Christliche Passafeier und Abendmahl. Eine biblisch-hermeneutische Untersuchung der neutestamentlichen Einsetzungsberichte. München 1971. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 4 s. 238-239.

31. Rec.: G. HASENHÜTTL: Staub der Jahrhunderte oder wie kann man Dogmen glaubhaft verfündigen? Mainz 1971. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 221-222.

32. Rec.: G. LOHFINK: Die Himmelfahrt Jesu. Untersuchngen zu den Himmelsfahrt - und Erhöhungstexten bei Lukas. München 1971. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 219-220.

33. Rec.: H. MÜLLER: Zum Verhältnis zwischen Episkopat und Presbyterat im Zweiten Vatiskanischen Konzil. Wien 1971. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 3 s. 229-230.

34. Rec.: M. SCHMAUS: Der Glaube der Kirche. München 1969-1970. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 4 s. 239-240.

35. Rec.: N. SCHOLL: Jesu nur ein Mensch? München 1971. *Collect. Theol.* R.42: 1972 nr 2 s. 220-221.

36. Rec.: E. Ch. SUTTNER: Taufe und Firmung. Regensburg 1971. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 221.

37, Rec.: J. AUER: Allgemeine Sakramentenlehre und das Mysterium der Eucharistie. Regensburg 1971. *Collect. Theol.* R. 43: 1973 nr 1 s. 227.

38. Rec.: G. M. MORREALE: Il culto mariano nel nuovo calendario liturgico. Palermo 1971. *Collect. Theol.* R. 43: 1973 nr 1 s. 227-228.

39. Rec.: K. RAHNER, W. THÜSING: Christologie - systematisch und exegetisch. Freiburg 1972. *Collect. Theol.* R. 43: 1973 nr 2 s. 226-227.

40. Rec.: A. BRONTESI: La soteria in Clemente Allesandrino. R. 1972. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 3 s. 173-174.

41. Rec.: Hauseucharistie, Gedanken und Modelle.

Hrsg. H. REIFENBERG. München 1973. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 3 s. 173.

42. Rec.: J. AMOUGOU-ATANGANA: Ein Sakrament des Geistempfangs? Zum Varhältnis von Taufe und Firmung. FREIBURG 1974. *Collect. Theol.* R. 45: 1975 nr 4 s. 229-230.

43. Rec.: N. BAUMERT: Täglich sterben und auferstehen. München 1973. *Collect. Theol.* R. 45: 1975 nr 4 s. 231.

44. Rec.: W. BEINERT: Heute von Maria reden? Kleine Einführung in die Mariologie. Freiburg 1973. *Collect. Theol.* R. 45: 1975 nr 1 s. 179.

45. Rec.: E. BISER: Der Helfer. Eine Vergegenwärtigung Jesu. München 1973. *Collect. Theol.* R. 45: 1975 nr 4 s. 230-231.

46. Rec.: Neus Testament und Kirche. Hrsg. J. GNILKA. Freiburg 1974. *Collect. Theol.* R. 45: 1975 nr 1 s. 180.

47. Rec.: Rückfrage nach Jesus. Hrsg. K. KERTELGE. Freiburg 1974. *Collect. Theol.* R. 45: 1975 nr 3 s. 217.

48. Rec.: F. SCHWENDIMANN: Herz-Jesu-Verehrung heute? Regensburg 1974. *Collect. Theol.* R. 45: 1975 nr 3 s. 217-218.

49. Rec.: A. GRILLMEIER: Mit ihm und in ihm. Christologische Forschungen und Perpektiven. Freiburg 1975. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 4 s. 250-251.

50. Tłum.: Kongregacja Wychowania Katolickiego. Teologiczna formacja przyszłych kapłanów. *Collect. Theol.* R. 47: 1977 nr 2 s. 171-197. -Toż. Nadb. W. 1977.

51.Rec.: J. DELUMEAU: Stribt das Christentum? Olten 1978. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 4 s. 208-209.

52. Rec.: F. GREINER: Die Menschlichkeit der Offenbarung. Die transzendentale Grundlegung der Theologie bei Karl Rahner. München 1978. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 4 s. 205-206.

53. Rec.: G. THEISSEN: Argumente für einen kritischen Glauben. München 1978. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 4 s. 204-205.

54. Rec.: W. WIELAND: Offenbarung bei Augustinus. Mainz 1978. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 4 s. 207-208.

55. Rec.: O. FUCHS: Die lebendige Predigt. München 1978. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 2 s. 203-204.

56. Rec.: W. GEERLINGS: Christus Exemplum. Studien zur Christologie und Christusverkündigung Augustins. Mainz 1978. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 1 s. 198-199.

57. Rec.: A. GRILLMEIER: Jesus der Christus im Glauben der Kirche. Freiburg 1979. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 3 s. 213-217.

58. Rec.: W. MAAS: Gott und die Hölle. Studien zum Descensus Christi. Einsiedeln 1979. *Collect. Theol.* R. 51: 1981 nr 1 s. 214-215.

59. Rec.: L. SCHEFFCZYK: Urstand, Fall und Erbsünde. Von der Schrift bis Augustinus. Freiburg 1981. *Collect. Theol.* R. 53: 1983 nr 1 s. 161-165.

60. Rec.: A. SCHILSON: Theologie als Sakramententheologie. Die Mysterientheologie Odo Casels. Mainz 1982. *Collect. Theol.* R. 53: 1983 nr 3 s. 182-185.

61. Rec.: J. FINKENZELLER: Grundkurs Gotteslehre. Freiburg 1984. *Collect. Theol.* R. 57: 1987 nr 1 s. 181-182.

62. Rec.: Trinität. Aktuelle Perpektiven der Theologie. Hrsg. W. BREUNING. Freiburg 1984. *Collect. Theol.* R. 57: 1987 nr 1 s. 182.

63. Red.: Breviarium fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła. P. 1988 Księg. Św. Wojciecha ss. XVI, 728. Współautor: S. GŁODA.

II.

KOZŁOWIECKI: Ucisk i strapienie. Kr. 1967 s. 229, 419, 481; JACEWICZ W., WOŚ. J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymskokatolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. Z. 5. W. 1981 s. 98; OŻÓG J.: Ojciec Ignacy Piotr Bieda. *Nasze Sprawy.* R. 1986 nr 6 s. 104-108; PRZYMUSIŃSKI R.: Homilia na Mszy Świętej pogrzebowej. *Komunikaty.* R. 1986 nr 6 s. 28-30; Katalogi osobowe, kwestionariusz osobisty. Arch. Prow. Małop. T. J. w Krakowie.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Bista Stanisław, pseud.: Marian Stabik, Marcin, krypt. S.B. (1929-1985), prałat diecezji katowickiej, prawnik.

Urodził się 4 V 1929 r. w Kochłowicach w rodzinie Mikołaja i Waleski z d. Grzebelus. Jako kleryk śląskiego Seminarium Duchownego odbył w l. 1948-1953 studia na Wydziale Teologicznym UJ, zdobywając dyplom magistra na podstawie pracy: *Stosunek Atanagorasa do filozofii greckiej w ujęciu A. Harnacka.* Świecenia kapłańskie otrzymał 28 VI 1957 r. w Krakowie. Po święceniach studiował prawo kanoniczne na KUL, uzyskując w 1967 r. stopień doktora w oparciu o rozprawę pt.: *Niższe seminaria duchowne w Kościele Zachodnim do końca XVIII w.*, którą napisał pod kierunkiem ks. prof. Józefa Rybczyka. Był wikaruszem w Bierułtowach i w Katowicach - Małej Dąbrówce, katechetą w Rudzie Śl. - Wirku, w l. 1960-1962 rektorem Niższego

Seminarium Duchownego w Krakowie, równocześnie w l. 1970-1971 wicerektorem tegoż Seminarium, wreszcie od 23 VII 1971 r. oficjałem Sądu Biskupiego. Ponadto był egzaminatorem diecezjalnym, członkiem Rady Kapłańskiej, w l. 1970-1975 współredaktorem "Śląskich Studiów Historyczno-Teologicznych", od 1974 r. konsultantem "Gościa Niedzielnego". W 1971 r. otrzymał godność kapelana papieskiego. Zmarł 23 XII 1985 r. w drodze do Bojszów Nowych, dokąd śpieszył z pomocą duszpasterską.

Ks. Bista łączył swoje zainteresowania naukowe z funkcjami, jakie sprawował w Kościele. Urząd rektora Niższego Seminarium Duchownego skłonił go do zajęcia się historią instytucji kształcenia kleru, zaś objęcie wykładów w Seminarium Duchownym pobudziło go do prób wyświetlania podstawowych zasad prawa kościelnego. Zasadę formalną tegoż dostrzegł w pojęciu communio. Przyjął ją jako ideę wiodącą w analizach instytucji kanonicznych (a także ruchu Facolari, z którym był związany), w szczególności zaś po promulgacji CIC 1983 - przykładał ją jako miarę w artykułach referujących zreformowane instytucje kościelne. "Comunnio" jest w tych pracach traktowane jako nowy paradygmat prawa kościelnego. Mimo, że szereg jego prac ma charakter sprawozdawczy, to jednak zawierają one owoce bardziej zasadniczych przemyśleń dotyczących kształtowania kościelnej wspólnoty lokalnej, posługi kapłańskiej, a także teologii katolickiej. Postulował, by była to teologia formacyjna, władna kształtować praktykę chrześcijańską. Stąd praktyczne aplikacje, zwłaszcza w publikacjach prezentujących odnowione instytucje kodeksu z zaangażowaniem duszpasterskim, zwłaszcza w konfesjonale. Dzięki temu jego publikacje dotyczyły zawsze zagadnień aktualnych, czytali je nie tylko specjaliści, lecz ogół kleru diecezjalnego, ale - z drugiej strony - jego dorobek naukowy pozostał ilościowo relatywnie skąpy. Mimo to nazwisko ks. Bisty było znane również poza granicami kraju, do czego przyczynił się też jego żywy udział w dyskusjach na międzynarodowych kongresach prawa kanonicznego w Pamplonie (1976) i we Fryburgu Szwajcarskim (1980).

I.

Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 26: 1957: 1. Bal maskowy, nr 14 s. 97; 2. Oazy ciszy i pokoju, nr 36 s. 259; 3. Święte sygnały, nr 34 s. 249. - R. 27: 1958: 4. Dwa pokłony, nr 1 s. 2; 5. Dwie odpowiedzi, nr 5 s. 33; 6. Kształt ślubowania, nr 25 s. 175; 7. O Dobry Krzyżu, nr 6 s. 38; 8. Pojąć i stosować, nr 7 s. 45; 9. Strażnik żywej wody, nr 47 s. 461; 10. W Krzyżu miłości nauka, nr 7 s. 46; - R. 28: 1959: 11. Spoiwo zwaśnionych serc, nr s. 35. - R. 29: 1960: 12. A jednak ona mnie kocha, nr 46 s. 362; 13. Czy mama ma rację, nr 49 s. 387; 14. SOS ...SO...S..., nr 3 s. 18; 15. Wigilijne spotkania, nr 52 s. 413; 16. W rodzinach, nr 7 s. 50, nr 8 s. 62. -R. 30: 1961: 17. Co pomyślą o mnie dzieci, nr 19 s. 149; 18. Dlaczego? nr 16 s. 122; 19. Drętwa mowa w Kościele, nr 21 s. 163; 20. Dzieje grzechu, nr 32 s. 250; 21. Judaszowski rachunek sumienia, nr 12 s. 92; 22. List do Redakcji, nr 43 s. 344; 23. Modlitwa o własne potępienie, nr 13 s. 98; 24. My chcemy Boga, nr 27 s. 209; 25. Nie wypada, nr 29 s. 299; 26. To ciebie dotyczy, nr 3 s. 23; 27. To jest prawdziwa miłość, nr 7 s. 51; 28. Troskliwy mąż, nr 8 s. 61. 29. Wskazujemy palcem, nr 12 s. 95. - R. 31: 1962: 30. Kieruj naszymi sercami, nr 48 s. 384, nr 49 s. 385, nr 50 s. 390; nr 51-52 s. 404. - R. 32: 1963: 31. Czy jesteś podobny do Judasza, nr 9 s. 72; 32. Rodzina nazeretańska, nr 2 s. 10; 33. Setnik czy Piłat? nr 9 s. 66; 34. Sto funtów mirry i aloesu, nr 42 s. 270; 35. Wielka przygoda centuriona, nr 11 s. 82. - R. 32: 1964: 36. Moc z wysoka, nr 17 s. 113. - R. 34: 1965: 37. Czarne diamenty, nr 49 s. 289; 38. Drogi do Emaus, nr 16 s. 95; 39. Moc z wysoka, nr 17 s. 113; 40. Sen Biskupa Eulogiusza, nr 33 s. 196.

41. Zarys rozwoju instytucji naukowo-wychowawczych kleru diecezjalnego. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 1: 1968 s. 51-66; T. 2: 1969 s. 83-100.

42. Próba przygotowania programu katechezy parafialnej do wymogów katechezy posoborowej. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 3: 1970 s. 121-135. Współautor: H. HOLUBARS.

43. Przyczynek do historii genezy dekretu soboru trydenckiego o seminariach diecezjalnych. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 3: 1970 s. 165-170.

44. Z prac nad rewizją Kodeksu Prawa Kanonicznego. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 3: 1970 s. 287-301.

45. Instytucja niższych seminariów duchownych diecezjalnych przykładem wpływu prawa partykularnego na kościelne prawo powszechne. *Śl. Stud. Hist.- Teol.* T. 4: 1971 s. 161-186.

46. Praca we dwoje. *Gość Niedz.* R. 40: 1971 nr 6 s. 34.

47. Kongres Teologów Polskich 21-23 IX 1971 r. (Refleksje). *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 5: 1972 s. 227-231.

48. Uwagi prawno-pastoralne obowiązku rezydencji duchowieństwa parafialnego. *Wiad. Diec. Kat.* R. 40: 1972 s. 100-108.

49. Wstępna reforma kościelnego procesu małżeńskiego. *Wiad. Diec. Kat.* R. 40: 1972 s. 184-194.

50. Dać świadectwo. *Gość Niedz.* R. 42: 1973 nr 16 s. 125.

51."Głupi" wiek? *Gość Niedz.* R. 42: 1973 nr 33 s. 259.

52. Najważniejszy jest Pan Bóg. *Gość Niedz.* R. 42: 1973 nr 29 s. 225.

53. Synod pastoralny - niebezpieczeństwo dewiacji czy przejaw dojrzałości samoświadomości Kościoła? *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 6: 1973 s. 171-183.

54. Taka jestem nerwowa. *Gość Niedz.* R. 42: 1973 nr 34 s. 272.

55. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 43: 1974: Krzak gorejący, nr 11 s. 82; 56. Na drodzie Roku Jubileuszowego, nr 16 s. 125; 57. Najwyższa wartość, nr 13 s. 98; 58. Nowe stworzenie, nr 12 s. 90; 59. Oczyszczenie, nr 36 s. 282; 60. Przymierze, nr 33 s. 257; 61. Spotkanie, nr 14 s. 109; 62. Wybór, nr 27 s. 210. - R. 44: 1975: 63. Nie tylko w Wielkim Poście, nr 12 s. 89; 64. Serce kochające, nr 5 s. 39.

65. W poszukiwaniu właściwego kształtu posługi kapłańskiej. Z prac podkomisji kapłańskiej I Synodu Diecezji Katowickiej. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 8: 1975 s. 271-284.

66. Ewangelia - Kościół - Prawo. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 48 s. 378.

67. Przed brązową bramą. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 4 s. 30.

68. Sympozjum pracowników sądów biskupich. *Wiad. Diec. Kat.* R. 45: 1977 s. 238-240.

69. Artykuły w: Gość Niedz. 47: 1978: Kameduli, nr 12 s. 5; 70. Kto może pójść do klasztoru, nr 24 s. 7; 71. Kuria Rzymska, nr 35 s. 5; 72. Posługa Kolegium Kardynalskiego, nr 44-45 s. 11.

73. Das Sezifikum der kanonischen Norm im Lichte der Communio - Lebens - Formen. W: La Norma el Derecho Canonico. Actos III Coongreso Internacional de Derecho Canonico, Pamplona 10-15 octobre 1976. T. 2. Pamplona 1979 s. 79-90.

74. Kościół - prawo - zbawienie. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 13 s. 7.

75. Lubelskie spotkanie pracowników Sądów Kościelnych. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 43 s. 7.

76. Nauka katolicka - kultura - ewangelizacja. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 13: 1980 s. 81-89.

77. Der Eherechtskompetenzanspruch des Staates im Lichte der Grundrechte des Menschen. W: *Les Droits Fondamentqux du Chrétien dans l'Eglise et dans la Société. Actes du IV Congrés International de Droit Canonique. Freiburg / Suisse 6-11 X 1980.* Freiburg 1981 s. 1023-1027.

78. Odpusty. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 29 s. 6.

79. Aspekty pastoralne nowej kodyfikacji prawa kościelnego. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 s. 258-269.

80. Formacja kandydatów do kapłaństwa w nowym Kodeksie. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 s. 246-253.

81. Nowy Kodeks w Kościele. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 10 s. 1.

82. Organizacja Kurii Rzymskiej. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 24 s. 5.

83. Patoralny kształt posług Dziekana w Nowym Kodeksie Prawa Kanonicznego. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 s. 163-168.

84. Post - Pokuta - Nawrócenie. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 11 s. 5.

85. Szafarz Sakramentów Świętych w świetle nowego Kodeksu. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 s. 269-279.

86. Świeccy w misji Kościoła. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 31 s. 1.

87. Udział katolików świeckich w misji Kościoła. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 32 s. 5.

88. Układ nowego Kodeksu Prawa Kanonicznegoo. [Słowo wstępne]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 s. 279.

89. Będziecie moimi świadkami. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 7 s. 3, nr 8 s. 3.

90. "Bóg z drzewa króluje". *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 48 s. 1.

91. Drogowskazy. [Referat]. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 31 s. 1.

92. Dyspenzy i zezwolenia na zawarcie małżeństwa. *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 s. 210-222.

93. Kuria Diecezjalna w służbie wpólnoty Kościoła Partykularnego. *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 s. 88-98.

94. Polski przekład Kodeksu. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 12 s. 5.

95. Rady diecezjalne w służbie Wspólnoty kościelnej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 52: 1984 s. 144-150.

96. III Sympozjum pracowników Sądów Kościelnych. *Gość Niedz.* R. 53: 1984 nr 42 s. 7.

II.

CR: Śp. Ks. Stanisław Bista. Katolik z 19 I 1986; DOMIN Cz.: Homilia podczas pogrzebu śp. ks. prałata dra Stanisława Bisty. *Wiad. Diec. Kat.* T. 54: 1986 nr 2 s. 24-28; SOBAŃSKI r.: Śp. Ks. Dr Stanisław Bista (1929-1985). *Tamże*, nr 5 s. 35-39; TYPAŃSKA H.: Bibliografia prac ks. Stanisława Bisty. *Tamże*, s. 41-44.

Ks. Remigiusz Sobański

Bizuń Stanisław (1907-1991), protonotariusz apostolski w Lubaczowie, katecheta. Urodził się 10 VIII 1907 r. w Podhajcach jako syn Jana i Marii z Iwanickich. W 1925 r. uzyskał świadectwo maturalne w Gimnazjum im. Staszica we Lwowie. Studia filozoficzno-teologiczne odbył we Lwowie i Innsbrucku. Święcenia kapłańskie przyjął 15 VI 1930 r. we Lwowie. Doktorat uzyskał w 1932 r. na podstawie pracy pt.: *Gregor von Sanok. Erzbischof von Lemberg (1451-1477)*. Pełnił obowiązki wikariusza w Wyżnianach (1930-1933), katechety gimnazjalnego we Lwowie (1933-1934), zastępcy ojca duchownego w Seminarium Duchownym we Lwowie (1934-1936), prefekta alumnów (1936-1939) przy równoczesnym katechizowaniu we lwowskich szkołach: Gimnazjum im. Asnyka (1936-1937) i w Żeńskim II Liceum Pedagogicznym (1937-1939). W l. 1939-1942 pełnił funkcję wicerektora, a w l. 1942-1945 p.o. rektora Seminarium Duchownego. W 1945 r. był więziony przez NKWD we Lwowie, a następnie przybył do Krakowa i zamieszkał przy kościele św. Marka. Do 1950 r. był katechetą w IX Państwowym Gimnazjum i Liceum im. J. Hoene-Wrońskiego, a w l. 1950-1961 nauczał religii w szkole podstawowej nr 27. W 1951 r. wykładał katechetykę w Wyższym Instytucie Katechetycznym Urszulanek w Krakowie, w r. ak. 1958/1959 był wykładowcą w karmelitańskim Studium zakonnym, w 1968 r. został zastępcą profesora i kierownikiem katedry katechetyki PAT w Krakowie. W l. 1970-1975 był członkiem Komisji Episkopatu d/s Katechizacji. W 1964 r. otrzymał godność szambelana papieskiego, w 1971 r. prałata domowego, a w 1988 r. protonotariusza apostolskiego. Zmarł 11 II 1991 r. w Krakowie i został pochowany na Cmentarzu Salwatorskim.

I.

1. Drogi działania łaski uczynkowej i obowiązek współdziałania z nią. [Katecheza]. *Katecheta*. R. 2: 1958 nr 5 s. 469-471.

2. Tłum.: Katechizm katolicki. Kat. 1959 Księg. św. Jacka 8° 315. [Tytuł oryginału: Katholischer Katechismus. Freiburg 1956].

3. Współczesny katechizm na tle historycznym. *Katecheta*. R. 6: 1962 nr 3 s. 121-128; nr 4 s. 215-222.

4. Prace nad katechizmem jednolitym. *Katecheta*. R. 7: 1963 nr 4 s. 167-175.

5. Katechizm religii katolickiej. T. 1-2. P.-W.-Lubl. 1968 Księg. św. Wojciecha 8° ss. 323, 286.

6. Augen Edmond. W: *Enc. katol*. T. 1. Lubl. 1973 szp. 1063.

7. Historia powstania "Katechizmu religii katolickiej". *Katecheta*. R. 17: 1973 nr 3 s. 97-105.

8. Red.: Katechizm religii katolickiej. P. 1973 Księg. św. Wojciecha 8° ss. 822, nlb. 2. Współredaktor: P. BEDNARCZYK i in. -Toż. P. 1982 Księg. św. Wojciecha 8° cz. 1 ss. 151, nlb. 5; cz. 2 ss. 215; cz. 3 ss. 183, nlb. 5; cz. 4 ss. 181.

9. Artykuły w: Gość Niedz. R. 44: 1975: Bóg powołuje człowieka do współdziałania, nr 43 s. 352; 10. Bóg przemawia do człowieka, nr 10 s. 78; 11. Bóg rządzi i kieruje światem, nr 27 s. 206; 12. Człowiek odpowiada Bogu, nr 14 s. 108; 13. Pismo Święte o stworzeniu świata, nr 24 s. 186; 14. Powołanie Abrahama, nr 16 s. 126; 15. Uczestniczymy w obietnicy, nr 21 s. 165; 16. Współżyjemy z Bogiem w Kościele, nr 12 s. 94, 96.

17. Białowąs Mikołaj. W: *Enc. katol*. T. 2. Lubl. 1976 szp. 370.

18. Jesteśmy ludem Bożym. *Przew. Katol*. R. 66: 1976 nr 47 s. 3.

19. Podstawowe pytania. *Przew. Katol*. R. 66: 1976 nr 46 s. 3.

20. Uświadomienie - zadanie rodziców. *Gość Niedz*. R. 45: 1976 nr 9 s. 68.

21. Wprowadzenie teologiczne i pedagogiczne. W: *Podręcznik metodyczny do katechizmu religii katolickiej*. Cz. 1-4. W. 1976. Współautor: J. BAGDAROWICZ i in. -Toż. W. 1982. -Toż. W. 1993.

22. Jak odpowiem Bogu. *Przew. Katol*. R. 67: 1977 nr 6 s. 2.

23. Grzegorz z Sanoka, arcybiskup i humanista (zm. 1477). *Stud. Lubacz*. T. 2: 1984 s. 14-22.

24. Historia Krzyżem znaczona. Wspomnienia z życia Kościoła katolickiego na Ziemi Lwowskiej 1939-1945. Opr. J. WOŁCZAŃSKI. Lubl. 1994 Oddział Lubelski Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" 8° ss. 392.

25. Gregor von Sanok. Erzbischof von Lemberg (1451-1477). Mps. Arch. Archid. Lw. Lub., b. sygn. [Rozpr. doktorska].

II.

CHARYTAŃSKI J.: Wspomnienie o Ks. Prałacie

Stanisławie Bizuniu. *Katecheta*. R. 35: 1991 nr 2 s. 65-67; BIZUŃ S.: Historia Krzyżem znaczona. Lubl. 1974, passim; WOŁCZAŃSKI J.: Wstęp. W: *Tamże*, s. 9-20; DZIEWOŃSKI J.: Śp. Ks. Infułat Dr Stanisław Bizuń, mps. Arch. PAT, b. sygn.

Ks. Józef Mandziuk

Blachnicki Franciszek Karol, pseud. i krypt.: Eleuteriusz Prawdzic, Gabriel, Gabryel, Gabryel Mar, Ks. Gabryel Mar, Ojciec, Wódz, F. B., Ks. F. B., Ks. F. Bl., X. B., (1921-1987) pastoralista, katechetyk i liturgista, założyciel Ruchu Światło-Życie.

Urodził się 24 III 1921 r. w Rybniku na Śląsku w wielodzietnej rodzinie Józefa i Marii z Millerów. Do gimnazjum uczęszczał w Tarnowskich Górach; był bardzo aktywny w harcerstwie. W 1938 r. zdał maturę. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. aż do kapitulacji, potem rozpoczął działalność konspiracyjną. W marcu 1940 r. ujęty przez gestapo w Zawichoście, aresztowany i wywieziony do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu. Przebywał tam, z numerem 1201, przez 14 miesięcy, z tego przez 9 miesięcy w karnej kompanii, w bloku 13 oraz przez prawie miesiąc w bunkrze. We wrześniu 1941 r. przewieziony z Oświęcimia do więzienia śledczego w Zabrzu, potem w Katowicach. W marcu 1942 r. został skazany na karę śmierci za działalność przeciw hitlerowskiej Rzeszy. Po prawie 5 miesiącach oczekiwania na wykonanie wyroku został ułaskawiony; karę śmierci zamieniono mu na 10 lat więzienia po zakończeniu wojny. W czasie pobytu na oddziale skazańców przeżył nagłe, cudowne nawrócenie na osobową wiarę w Chrystusa i podjął decyzję o oddaniu życia na służbę Jemu. W l. 1942-1945 przebywał w różnych niemieckich obozach i więzieniach. Po wyzwoleniu wstąpił do Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego, gdzie w 1950 r. uzyskał magisterium po przedstawieniu pracy *Istota świętości. Studium religijno-filozoficzne na tle powieści W. Grabskiego „W cieniu kolegiaty"*. 25 VI 1950 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Pracował jako wikariusz w kilku parafiach diecezji katowickiej. Zwracał szczególną uwagę na formowanie grup elitarnych. Wypracował metodę dziecięcych rekolekcji zamkniętych *(Oaza Dzieci Bożych)*. W l. 1954-1956, w okresie wysiedlenia biskupów śląskich, uczestniczył w pracach tajnej Kurii w Katowicach. Przez rok przebywał poza diecezją, w Niepokalanowie. Studiował tam duchowość i metody pracy apostolskiej o. Maksymiliana Kolbego. W październiku 1956 r. uczestniczył w organizowaniu powrotu biskupów do diecezji. W tym samym roku rozpoczął pracę w Referacie Duszpasterskim Kurii w Katowicach i w redakcji tygodnika „Gość Niedzielny". Zorganizował i prowadził Ośrodek Katechetyczny, a od 1957 r. społeczną akcję przeciwalkoholową p.n. *Krucjata Wstrzemięźliwości*, dla której wydawał dwutygodnik „Niepokalana zwycięża". Po zlikwidowaniu przez władze państwowe Centrali Krucjaty (29 VIII 1960), został aresztowany w marcu 1961 r. Po ponad 4 miesiącach aresztu otrzymał wyrok 13 miesięcy więzienia z zawieszeniem na 3 lata i został zwolniony.

W październiku 1961 r. podjął dalsze studia na KUL. W 1963 r. otrzymał licencjat na podstawie pracy *Metoda przeżyciowo-wychowawcza dziecięcych rekolekcji zamkniętych*, a w 1965 doktorat po przedłożeniu rozprawy *Pośrednictwo zbawcze Kościoła w ujęciu Franciszka Ksawerego Arnolda. Problem zasady formalnej teologii pastoralnej*. W l. 1964-1972 pracował na KUL w charakterze asystenta i adiunkta. Współorganizował Instytut Teologii Pastoralnej. Wypracował, w oparciu o naukę Soboru Watykańskiego II, personalistyczno-eklezjologiczną koncepcję teologii pastoralnej, a także koncepcję i podwaliny metodologiczne pod katechetykę fundamentalną i teologię pastoralną ogólną. W r. 1973 po przedłożeniu rozprawy *Eklezjologiczna dedukcja teologii pastoralnej*

otrzymał stopień doktora habilitowanego teologii pastoralnej. (Władze państwowe nie uznały go.) W l. 1964-1980 rozwijał ożywioną działalność w dziedzinie posoborowej odnowy liturgii w Polsce. Założył Lubelski Zespół Liturgistów oraz Krajowy Ośrodek Formacji Liturgicznej, a w nim w 1973 r. Studium Formacji Pastoralno-Liturgicznej dla księży. W l. 1965-1976 redagował Biuletyn Odnowy Liturgii. Jako Krajowy Duszpasterz Służby Liturgicznej (od 1967 r.) wypracował koncepcję i metody posoborowej formacji służby liturgicznej. W 1963 r. podjął na nowo prowadzenie rekolekcji oazowych. Metodę 15-dniowych rekolekcji przeżyciowych zastosował stopniowo do różnych grup młodzieży, dorosłych i całych rodzin. Praca formacyjna zapoczątkowana w oazie rekolekcyjnej, była kontynuowana w małej grupie w parafii. Opracował potrzebne do niej pomoce. W ten sposób oazy rozwinęły się w ruch, zwany dziś Ruchem Światło-Życie. W 1979 r. rozpoczął Krucjatę Wyzwolenia Człowieka, której celem jest przezwyciężenie alkoholizmu i innych zniewoleń współczesnego człowieka. W 1980 r. zainicjował plan wielkiej ewangelizacji „Ad Christum Redemptorem" dla dotarcia z Ewangelią do każdego człowieka w Polsce. W okresie „Solidarności" (1980-1981) powołał do istnienia Niezależną Chrześcijańską Służbę Społeczną, mającą upowszechniać ideę *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*, tzn. działać w duchu chrześcijańskiej nauki społecznej i ruchu wyzwolenia bez przemocy.

10 grudnia 1981 r. wyjechał do Rzymu. Tam zastał go stan wojenny. W r. 1982 osiadł w ośrodku polskim *Marianum* w Carlsbergu w RFN i rozpoczął organizowanie Międzynarodowego Centrum Ewangelizacji Światło-Życie. Prowadził w nim pracę duszpasterską wśród polskich emigrantów. Kontynuując pracę społeczno-wyzwoleńczą, wydawał biuletyn „Prawda - Krzyż - Wyzwolenie", a w czerwcu 1982 r. założył Chrześcijańską Służbę Wyzwolenia Narodów - stowarzyszenie skupiające Polaków i przedstawicieli innych narodów Europy Środkowo-Wschodniej wokół idei suwerenności wewnętrznej i jedności narodów w walce o wyzwolenie. Tę działalność społeczno - wyzwoleńczą prowadził z pobudek religijnych, inspirowany nauką Jana Pawła II, wierny zasadzie „światło-życie". Był za nią szykanowany i represjonowany przez władze państwowe oraz oczerniany w środkach społecznego przekazu, najbardziej w latach osiemdziesiątych. Jeszcze w Polsce, a potem także zagranicą nawiązywał kontakty ekumeniczne z różnymi ruchami odnowy. Zmarł nagle w Carlsbergu 27 lutego 1987 r.

Ks. Blachnicki jest ojcem duchowym dla Ruchu Światło-Życie i dla związanych z ruchem wspólnot życia konsekrowanego: żeńskiej - Wspólnoty Niepokalanej Matki Kościoła, i męskiej - Wspólnoty Chrystusa Sługi. 17 II 1994 r. odznaczono go pośmiertnie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Pozostawił bogaty dorobek naukowy, popularno-naukowy i ascetyczno-formacyjny (w tym wiele homilii i konferencji w zapisie magnetofonowym - ponad 850 kaset).

I.

1. Abstynencja purytańska a katolicka. *Tyg. Powsz.* R. 5: 1949 nr 41 s. 3-4.

2. Postawa otwartej dłoni. *Tyg. Powsz.* R. 6: 1950 nr 51-52 s. 4, 13.

3. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 24: 1951: Druga Ewa, nr 33 s. 252-253; 4. Dwie miłości nr 18 s. 137; 5. Dwie miłości a małżeństwo, nr 20 s. 155; 6. Miłość zwycięska, nr 23 s. 180; 7. Modlitwa dzwonów na Srebrnej Górze, nr 43 s. 327-328; 8. Rozpoznanie miłości, nr 21 s. 161; 9. Statystyka a miłość, nr 17 s. 130; 10. Ślub z asystą, nr 36 s. 276; 11. Trzy kryzysy miłości, nr 22 s. 171; 12. Wesołe rekolekcje, nr 32 s. 243-244;

13. Ewangelia - forma życiowa człowieka. *Tyg. Powsz.* R. 7: 1951 nr 17 s. 3, 10. -Toż. [fragm.] W: Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej. Rok 1971-1972. Seria B. s. 60-66. -Toż. *Tamże.* Rok 1972-1973 Seria B. ss. 6.

14. Pokusa świętości. *Tyg. Powsz.* R. 7: 1951 nr 7 s. 5.

15. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 25: 1952: Chleb ofiarny, nr 31 s. 181; 16. Chleb święty, nr 27 s. 155; 17. Chleb z nieba, nr 22 s. 125; 18. Msza św. z I niedzieli Postu, nr 8 s. 48.

19. Artykuły w: *Tyg. Powsz.* R. 8: 1952: Nowy dogmat, nr 33 s. 2-3; 20. Problem wiary w Boga, nr 44 s. 7-8; 21. Wiedza i wiara, nr 37 s. 1; 22. W obronie idei abstynencji, nr 50 s. 6-7.

23. Artykuły w: *Echo Niepokalanowa.* R. 21: 1956: Genialny skrót, nr 24 s. 700-701. -Toż. *Niepokalana zwycięża.* R. 1958 nr 12; 24. O. M.M. Kolbe a królowanie Maryi w narodzie polskim, nr 2 s. 34; nr 3 s. 70; nr 4 s. 104; 25. Uwagi w związku z referatem „Dobrowolna niewola miłości", nr 13 s. 379-380.

26. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 29: 1956: Hetman Koronny Królowej Polski, nr 21 s. 619-621; nr 23 s. 672-674. -Toż. *Niepokalana zwycięża.* R. 1957 nr 2; 27. Naśladuj, nr 45 s. 4; 28. Życie w stanie łaski, nr 43 s. 3 i 4.

29. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 26: 1957: Dar życia, nr 3 s. 20; 30. Opętani przez Nią, nr 4 s. 24; 31. Przeciw prądowi, nr 36 s. ; 32. Z oczyma utkwionymi w żłóbek, nr 2 s. 1-2.

33. Artykuły w: *Niepokalana zwycięża.* R. 1957: Apel do niepijących, nr 6; 34. Czy sprawa beznadziejna? nr 4; 35. Dwaj nauczyciele, nr 1; 36. Jeden środek, tysiąc półśrodków, nr 3; 37. Krucjata trzeźwości, nr 1; 38. Matka prosi, nr 1; 39. Niepokalane Poczęcie, nr 5; 40. Niepokalana zwycięży, nr 1; 41. Prośba do chorych i cierpiących, nr 4; 42. Przestańmy, nr 5; 43. Rośnie armia młodych, nr 5.

44. Królowanie Maryi w narodzie polskim w pojęciu O. Maksymiliana Kolbe, *Aten. Kapł.* R. 49: 1957 t. 54 z. 1 s. 89-95.

45. Red.: *Niepokalana zwycięża. Dodatek „Gościa Niedzielnego" poświęcony walce o Polskę trzeźwą i czystą.* R. 1957-1960.

46. Artykuły w: *Niepokalana zwycięża.* R. 1958: Apel do rodzin alkoholików, nr 10; 47. Archanielski Hetman Krucjaty, nr 18; 48. Co to jest Krucjata Trzeźwości, nr 13; 49. Dlaczego Krucjata Wstrzemięźliwości, nr 15; 50. Dogmat a życie, nr 22-23; 51. Duch Święty, Niepokalana i Apostolstwo, nr 10. -Toż. *Eleuteria* nr 22: 1989 s. 4-5; 52. Dzieci apostołami Krucjaty Trzeźwości, nr 10; 53. Informacja o Krucjacie Wstrzemięźliwości, nr 22-23; 54. Kana Galilejska a abstynencja, nr 3; 55. Kogo najpierw, nr 19; 56. Krucjata dzieci, nr 5; 57. Krucjata Trzeźwości w parafiach, nr 4; 58. Krucjata Trzeźwości w Roku Łaski, nr 9; 59. Kult Maryi a moralność, nr 24; 60. List do polskiego młodzieńca, nr 2; 61. Mały jubileusz, nr 19; 62. Największa jest miłość, nr 18; 63. Najprostszy program, nr 16; 64. Nasza współpraca, nr 19; 65. Nasze życzenia noworoczne, nr 1; 66. Nasz czyn maryjny, nr 17; 67. Nasz wkład, nr 24; 68. Nasz znak, nr 9; nr 10; nr 11; nr 12; nr 13; nr 16; nr 17; 69. Odpowiedź szarlatanom w sprawie przesądów, nr 24; 70. Pokój temu domowi, nr 1; 71. Pokuty, pokuty, pokuty, nr 8; 72. Prośba do umiarkowanych, nr 22-23; 73. Święte Macierzyństwo, nr 19; 74. Trzeźwość czy wstrzemięźliwość, nr 12; 75. „Umiarkowanie" nie zaimponuje ani nie pociągnie, nr 14; 76. W obronie kobiety, nr 6; 77. W obronie życia, nr 11; 78. Wczasy z Bogiem, nr 12; 79. Wielka szansa, nr 2; 80. Wstydliwość a kultura, nr 13; 81. Wszyscy pod sztandar Różańca, nr 20; 82. Zagubiony klucz, nr 21; 83. I Zjazd Krucjaty Trzeźwości, nr 8; 84. Życiodajna śmierć, nr 7.

85. Grzechy cudze. *Gość Niedz.* R. 27: 1958 nr 40 s. 296.

86. Krucjata Trzeźwości. *Homo Dei* R. 27: 1958 nr 4 s. 612-614.

87. Oaza Dzieci Bożych. Teczka duszpasterska dla prowadzących rekolekcje. Kat. 1958 Centrala Krucjaty Wstrzemięźliwości. -Toż. Wyd. 2. poszerzone [b.m.wyd.] 1973 [inf. ze wstępu do wyd. 3. Lubl. 1976]. -Toż. pt.: Oaza Dzieci Bożych. Podręcznik rekolekcji przeżyciowych dla dziecięcych zespołów służby liturgicznej. Cz. 1. Materiały podstawowe. Cz. 2. Przez Chrystusa do Ojca. Wyd. 3. [Lubl.] 1976. 4° ss. 138, 220. -Toż. pt.: Oaza Dzieci Bożych I stopnia. Podręcznik. Cz. A - ogólna, cz. B - szczegółowa. Wyd. 4. [Krościenko 1980] Światło-Życie 16° ss. 140, 104. -Toż. Wyd. 5. Lubl. 1993 Światło-Życie 8° ss. 223.

88. Red.: Książeczka różańcowa. Kat. 1958. Centrala Krucjaty Wstrzemięźliwości 16° ss. 71.

89. Zjazd duszpasterski Krucjaty Trzeźwości w Katowicach. *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 56 z. 3 s. 456-459.

90. Artykuły w: *Niepokalana zwycięża.* R. 1959: Abstynenckie Credo Krucjaty Wstrzemięźliwości, nr 6; 91. Alkohol nie jest koniecznością życiową, nr 8; 92. Czym zastąpić napoje alkoholowe, nr 11; 93. Dlaczego? nr 1; 94. Dlaczego Niepokalana? nr 7; 95. Dziecko Boże na wakacjach, nr 6; 96. Informacje o Krucjacie Wstrzemięźliwości, nr 2. -Toż. *„Światło-Życie".* R. 1991-1992 nr 1 s. 2; 97. Krucjata Wstrzemięźliwości w Roku Życia, nr 4; 98. Kult maryjny, jakiego nam potrzeba, nr 8; 99. Ludzie i zwierzęta, nr 2; 100. Łączność z Niepokalaną, nr 11; 101. Nasz program, nr 2; 102. Nie bądź popychadłem, nr 9; 103. Nie o to chodzi, nr 2; 104. Niepokalana zwycięża przez dzieci, nr 3; nr 4; nr 6; nr 8; 105. Nikotynizm wróg nr 2, nr 1; 106. Oddanie się Niepokalanej, nr 2; 107. Ofiara pragnienia, nr 5; 108. O. Maksymilian Kolbe w sławie pośmiertnej, nr 6; 109. Pierwsza Komunia św. bez alkoholu, nr 4; 110. Początek życia, nr 2; 111. Prawdziwa radość, nr 3; 112. Prośba do Czytelników, nr 2; 113. Prośba do umiarkowanych, nr 4; 114. Sługa Boży O. Maksymilian Kolbe, nr 7; 115. Stan alarmowy trwa, nr 7; 116. Tajemnica Nawiedzenia trwa, nr 4; nr 6.

-Toż. *Eleuteria* R. 1988 nr 18 s. 2-4; 117. Wezwanie do walki z nałogiem, nr 8; 118. Wielki przyjaciel rodziny, nr 1; 119. W obronie dziecięctwa Bożego, nr 2. -Toż. *Eleuteria* R. 1987 nr 16 s. 2-3; 120. Z obrad kapłanów nad akcją trzeźwości, nr 9; 121. Zwycięska kampania, nr 7.

122. Artykuły w: *Niepokalana zwycięża*. R. 1960: Abstynencja czy umiarkowanie, nr 1. -Toż. *Eleuteria* R. 1987 nr 15 s. 14-17; 123. Apel do Rodziców - Katolików, nr 5; 124. Dwie okazje, nr 2; 125. Krótkie wiadomości o Krucjacie Wstrzemięźliwości, nr 3; 126. Krucjata wynagrodzenia, nr 1. -Toż. *Eleuteria* R. 1987 nr 15 s. 11-13; 127. Mój program wielkopostny, nr 2; 128. Nadzieja, nr 2; 129. Niepokalana a kierowca, nr 6; 130. Niepokalana Królowa Polski, nr 5; 131. Niepokalane Serce Maryi, nr 2; 132. Ratunek przez ofiarę abstynencji, nr 9; 133. Ratunek przez Krucjatę Trzeźwości, nr 10; 134. Ratunek przez Niepokalaną, nr 4. -Toż. *Eleuteria* R. 1988 nr 19 s. 5-6; 135. Ustawa obowiązująca wszystkich, nr 2; 136. Wartość postu, nr 2; 137. Wyjaśnienie wątpliwości, nr 10.

138. Wartości humanistyczne idei abstynenckiej. Referat wygłoszony na II Zjeździe Duszpasterskim na Jasnej Górze 19-20 IV 1960. *Homo Dei*. R. 29: 1960 nr 4 s. 591-597.

139. Koncentracja w katechezie. *Katecheta*. R. 8: 1964 nr 6 s. 263-265.

140. Artykuły w: *Gość Niedz*. R. 34: 1965: Modlitwa Powszechna we Mszy świętej, nr 3 s. 14; 141. Modlitwa Powszechna w intencji parafii, nr 7 s. 43; 142. Treść i forma Modlitwy Powszechnej, nr 4 s. 22.

143. Drogi realizacji „Wytycznych dla ministrantów w Polsce". W: Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów nr 1 [nie podpisany].

144. „Esse in Christo" a wychowanie moralne. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 3 s. 100-103.

145. „Modlitwa powszechna" czyli „modlitwa wiernych" we Mszy św. *Homo Dei*. R. 34: 1965 nr 2 s. 90-95.

146. Od antropocentrycznej do teocentrycznej katechezy. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 6 s. 206-215.

147. O eklezjologiczną koncepcję teologii pastoralnej. *Zesz. Nauk. KUL* R. 8: 1965 nr 1 s. 63-74.

148. Red.: Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów. Nr 1: 1965 -Nr 11: 1972, powiel.

149. Z problematyki duchowości laikatu. *Homo Dei*. R. 34: 1965 nr 3 s. 162-169.

150. Ceremoniał dopuszczenia do służby przy ołtarzu i błogosławienia choralistów, ceroferariuszy, młodszych akolitów, starszych akolitów i lektorów. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 3 [nie podpisany].

151. Idea wspólnoty chrześcijańskiej w wychowaniu ministrantów. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 6. -Toż. pt.: Idea wspólnoty chrześcijańskiej w wychowaniu lektorów. W: *Teczka formacji lektorów* nr 3. [Lubl. 1969] s. 25-29 [nie podpisany].

152. Katecheza o Mszy świętej w świetle soborowej odnowy liturgii. *Ruch Biblij*. R. 19: 1966 nr 4-5 s. 243-254.

153. Kerygmatyczna odnowa katechezy. Zorientowanie w problematyce. Skrypt. [Kr. 1966] ss. 258.

154. Komentator w zgromadzeniu liturgicznym. *Homo Dei*. R. 35: 1966 nr 1 s. 30-37. -Toż. W: *Wprowadzenie do liturgii*. Red. F. BLACHNICKI, W. SCHENK i R. ZIELASKO. P.-W.-Lubl. 1967 s. 143-160.

155. Opr.: Koncepcja duszpasterstwa ministrantów. W: Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów nr 3.

156. Krościeńscy górale i odnowa liturgii. Rozmowę przeprowadził S. WILKANOWICZ. *Tyg. Powsz*. R. 20: 1966 nr 33 s. 3.

157. Problem formalnej zasady teologii pastoralnej i duszpasterstwa. *Aten. Kapł*. R. 58: 1966 t. 69 z. 5 s. 309-320.

158. Problem katechizmu w dobie kerygmatycznej odnowy katechezy. *Homo Dei*. R. 35: 1966 nr 4 s. 241-247.

159. Problemy metody w katechezie kerygmatycznej. *Katecheta*. R. 10: 1966 nr 6 s. 208-213.

160. Problem nieszporów a duszpasterstwo ministrantów. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 3 [nie podpisany].

161. Program szkolenia liturgicznego dla ministrantów. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 3.

162. Red.: *Biuletyn Odnowy Liturgicznej*. R. 1966 nr 1-5, powiel.

163. Red.: Liturgiczna schola dziewcząt. Teczka duszpasterska nr 2. Pierwszy rok pracy w grupie młodzieżowej. [Lubl. 1966].

164. Red.: Liturgiczna schola dziewcząt. Teczka duszpasterska nr 3. Drugi rok pracy w grupie młodzieżowej. 4° ss. 59, powiel. [nie podpisany].

165. Refleksje nad katechizmami. *Katecheta*. R. 10: 1966 nr 3 s. 123-127.

166. Stosunek natury do łaski jako problem teologiczno-pastoralny. *Collect. Theol*. R. 36: 1966 z. 1-4 s. 128-156.

167. Teologiczne podstawy apostolstwa. Prolegomena do teologii apostolstwa. *Aten. Kapł*. R. 58: 1966 t. 69 z. 5 s. 261-274.

168. Schemat i ceremoniał tygodniowej odprawy służby. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 3 [nie podpisany]. -Toż. W: *Teczka podstawowa formacji ministrantów* [Lubl. 1975] s. 64-65.

169. Stopnie liturgiczne służby ministranckiej. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 2 [nie podpisany].

170. Wdrażanie do życia wiary. Rec.: Einübung des Glaubens. Klemens Tilmann zum 60. Geburstag. Würzburg 1965. *Katecheta.* R. 10: 1966 nr 3 s. 139-141.

171. Wychowanie ministrantów w świetle Dekretu o Apostolstwie świeckich. W: *Katechetyka szczegółowa.* Cz. 5. [Lubl. 1971] s. 65-77.

172. Artykuły w: *Collect. Theol.* R. 37: 1967: Codzienna Msza św. koncelebrowana „cum populo" w kościele uniwersyteckim KUL oraz w kościele Ks.ks. Jezuitów w Lublinie, z. 3 s. 162-163; 173. Co wolno a czego nie wolno, z. 1 s. 164; 174. Czasopismo „Schola Cantorum", z. 4 s. 191; 175. Czy kanon można odmawiać głośno? z. 2 s. 175-176; 176. Dalsze kursy liturgiczne lubelskiego zespołu prelegentów, z. 2 s. 177; 177. Dekret w sprawie języka polskiego w liturgii, z. 1 s. 154-155; 178. Duszpasterstwo a kerygma, z. 2 s. 177. -Toż. z. 3 s. 73-86; 179. Echa wprowadzenia nowego porządku czytań mszalnych, z. 2 s. 177; 180. Formacja liturgiczna kapłanów w Polsce (współautorzy: R. RAK, R. ZIELASKO), z. 1 s. 165-168; 181. Instrukcja o Kulcie Tajemnicy Eucharystycznej z 25 V 1967, z. 4 s. 175-180; 182. Intonowanie „Gloria" i „Credo", z. 3 s. 147-148; 183. Koncelebra a życie kapłańskie, z. 2 s. 169-170; 184. Ku reformie czytań Pisma św. we Mszy św., z. 1 s. 156-157; 185. List kard. I. Lercaro do przewodniczących konferencji biskupów z 30 VI 1965, z. 1 s. 149-151; 186. II Międzynarodowy zjazd ministrantów, z. 4 s. 191; 187. Missa privatim celebrata i missa cum populo, z. 1 s. 157-158; 188. Msza św. z wystawieniem Najświętszego Sakramentu, z. 1 s. 162; 189. Notitiae, z. 1 s. 147-148; 190. Nowy porządek czytań biblijnych we Mszach św. w dni powszednie, z. 1 s. 153-154; 191. Odnowa liturgiczna w Polsce: perspektywy, problęmy, potrzeby, z. 1 s. 160-161; 192. Odnowa liturgii a duszpasterstwo ministrantów, z. 2 s. 178; 193. Ołtarz versus populum a krzyż ołtarzowy, z. 1 s. 163-164; 194. Opuszczanie modlitw u stopni ołtarza, z. 1 s. 276; 195. Pierwsza komunia św. w duchu odnowy liturgicznej, z. 3 s. 151-153; 196. Reforma rubryk czy odnowa liturgii, z. 4 s. 188-189; 197. Urzeczywistnianie się Kościoła w liturgii, z. 1 s. 24-39.

198. Koncepcja, metoda i program godziny ministranckiej. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 4 [nie podpisany]. -Toż. W: *Katechetyka szczegółowa.* Cz. 5. [Lubl. 1971] s. 153-159.

199. Konieczność odnowy liturgii na tle jej tradycyjnej koncepcji. W: *Wprowadzenie do liturgii.* Red. F. BLACHNICKI i in. P.-W.-Lubl. 1967 s. 19-34.

200. Kościół a katecheza. *Katecheta.* R. 11: 1967 nr 3 s. 97-103; nr 4 s. 156-160.

201. Laikat w funkcji proroczej Kościoła. *Homo Dei.* R. 36: 1967 nr 4 s. 211-218.

202. Ministranci. W: *Wprowadzenie do liturgii.* Red. F. BLACHNICKI i in. P.-W.-Lubl. 1967 s. 167-181.

203. Odnowa liturgii w impasie? Próba kapłańskiego rachunku sumienia. *Homo Dei.* R. 36: 1967 nr 2 s. 97-104.

204. Personalistyczna koncepcja katechezy. *Stud. Theol. Vars.* R. 5: 1967 nr 2 s. 31-65. -Toż. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej.* R. 1971-1972. Seria B.

205. Das Prinzip des Gott-Menşchlichen als Formalprinzip der Pastoraltheologie. W: *Theologie im Wandel. Festschrift zum 150 Jährigen Bestehen der katholisch-theologischen Fakultät an der Universität Tübingen.* München 1967 s. 631-659.

206. Red.: "Biuletyn Odnowy Liturgii". W: *Collect. Teol.* R. 1967-1976.

207. Red.: Wprowadzenie do liturgii. P.-W.-Lubl. 1967 Księg. św. Wojciecha 4° ss. 696, ilustracji [37]. Współredaktorzy: W. SCHENK i R. ZIELAZKO.

208. Red.: Wykłady z liturgiki. Praca zbiorowa. Lubl. 1967, ss. 205.

209. Słowo - wiara - sakrament. W: *Wprowadzenie do liturgii.* Red. F. BLACHNICKI i in. P.-W.-Lubl. 1967 s. 35-56.

210. Artykuły w: *Collect. Theol.* R. 38: 1968: Kurs liturgiczny o kulcie Tajemnicy Eucharystycznej w Lublinie, z. 1 s. 114; 211. Liturgia jako zasada koncentracji w formacji kapłańskiej, z. 3 s. 33-52; 212. Nowy porządek czytań mszalnych w dni powszednie w Polsce, z. 1 s. 93-94; 213. Odnowa liturgii a odnowa życia chrześcijańskiego, z. 4 s. 89-91; 214. Problem języka polskiego w liturgii, z. 3 s. 101-102; 215. Stare i nowe w kulcie Misterium Eucharystycznego, z. 1 s. 98-102.

216. Duszpasterstwo ministrantów a ruch ministrancki. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 6 [nie podpisany]. -Toż. W: *Katechetyka szczegółowa.* Cz. 5. [Lubl. 1971] s. 236-242.

217. Dziewczęca służba ołtarza. Ogólne wytyczne duszpasterskie. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 6 [nie podpisany]. -Toż. W: *Katechetyka szczegółowa.* Cz. 5. [Lubl. 1971] s. 225-228. -Toż. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej.* Seria B. Rok 1971-1972 s. 2-5. -Toż. W: *Tamże.* Rok 1972-1973 s. 2-5. -Toż. W: *Teczka podstawowa formacji liturgicznej scholi śpiewaczej.* [Lubl. 1972] s. 43-46 [nie podpisany].

218. Metoda „oazy rekolekcyjnej" i „ewangelicznej rewizji życia" w wychowaniu lektorów. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 6.

219. Nowe próby ujęcia katechezy inicjacyjnej. *Katecheta.* R. 12: 1968 nr 1 s. 10-16.

220. „Oaza Niepokalanej". Metoda rekolekcji zamkniętych dla dziewcząt. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 6 [nie podpisany].

221. Ogólnopolskie dyrektorium duszpasterstwa służby ołtarza. [Zapowiedź]. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 6 [nie podpisany].

222. Personalistyczno-maryjna koncepcja wychowania dziewcząt. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 6. -Toż. pt.: Personalistyczno-maryjna koncepcja wychowania młodzieży. W: *Teczka formacji lektorów* nr 3. [Lubl. 1969] s. 8-24 [nie podpisany]. -Toż. [Krościenko] 1981 4° ss. 12, powiel.

223. Program formacji lektorów. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 6 [nie podpisany].

224. Pro memoria. Spotkania diecezjalnych duszpasterzy służby ołtarza. Panewniki Śląskie 13 II 1968 r. W: *Zjazd i kurs duszpasterzy ministrantów*. Sandomierz 11 II 1969, [nie podpisany].

225. Wychowanie ministrantów do abstynencji od alkoholu i tytoniu. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 6 [nie podpisany]. -Toż. W: *Teczka duszpasterza ministrantów* nr 7 [b.m.r.wyd.] s. 13-17 [nie podpisany].

226. Zarys koncepcji wychowania lektorów. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 6. -Toż. W: *Teczka duszpasterza ministrantów* nr 7 [b.m.r.wyd.] s. 4-10. -Toż. W: *Teczka formacji lektorów* [Lubl. 1969] s. 3-7. -Toż. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej*. Rok 1971-1972. Seria A. s. 1-4. -Toż. *Tamże*. Rok 1972-1973. Seria A. s. 2-5. -Toż. W: *Teczka formacji lektorów* [nr 1]. Formacja wstępna. [Lubl.] 1972 s. 3-7 [nie podpisany].

227. Artykuły w: *Collect. Theol.* R. 39: 1969: Gest wskazujący czy „epiklektyczny", z. 3 s. 124-126; 228. Katechetyka fundamentalna, z. 3 s. 65-81; 229. Katecheza a liturgia, z. 3 s. 120-124; 230. Liturgia a współcześni pół-chrześcijanie, z. 3 s. 118-120; 231. Msza święta a budowanie wspólnoty, z. 2 s. 95-96; 232. Skutki duszpasterskiej reformy liturgii w Niemczech Zachodnich, z. 4 s. 103-104; 233. Nie wykorzystana szansa... Uwagi liturgiczno-pastoralne na marginesie Triduum Sacrum, z. 4 s. 98-101; 234. Wspólnota w Chrystusie jako zasada teologii pastoralnej i duszpasterstwa, z. 2 s. 25-43; 235. Zauważone ..., z. 3 s. 126-127.

236. Cykl homilii inicjacyjnych. W: *Teczka formacji lektorów* nr 2. [Lubl. 1969] ss. 33. -Toż. W: *Oaza Nowego Życia stopnia podstawowego*. [Krościenko 1983] s. 18-23, 40-42, 55-57, 71-73, 90-93, 107-109, 119-120, 144-146, 156-157, 169-171, 183-187, 196-197, 217-219, 232-233.

237. Dlaczego abstynencja? W: *Teczka formacji lektorów* nr 3. [Lubl. 1969] s. 66-71 [nie podpisany].

238. Homilie. Zasady ogólne. W: *Teczka formacji lektorów* nr 2. [Lubl. 1969] s. [nie podpisany].

239. Katechetyka wczoraj i dziś. Próba definicji katechetyki. *Katecheta*. R. 13: 1969 nr 6 s. 241-249.

240. Kościół żywy. Godziny biblijne [6]. W: *Teczka formacji lektorów* nr 2. [Lubl. 1969].

241. Modlitwa powszechna. A. Reguły ogólne. B. Wzory. W: *Teczka formacji lektorów* nr 2. [Lubl. 1969] [nie podpisany].

242. Nasz program. Ideał życiowy wspólnoty lektorów. [Krościenko 1969] 8° ss. 1 [nie podpisany]. -Toż. W: *Teczka formacji lektorów* nr 2. [Lubl. 1969].

243. Nowa struktura przedmiotu teologii pastoralnej. *Aten. Kapł.* R. 61: 1969 t. 73 z. 3 s. 436-452.

244. Nowy człowiek. Szkice konferencji [9]. W: *Teczka formacji lektorów* nr 2. [Lubl. 1969] ss. 5 [nie podpisany].

245. Odnowa katechezy eucharystycznej w świetle Instrukcji z 25 V 1967. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 2: 1969 s. 205-213.

246. Opr.: Teczka formacji lektorów. Wyd. 1. [Lubl.] 1969 4° ss. 49, powiel. [nie podpisany]. -Toż. pt.: *Teczka podstawowej formacji lektorów*. Wyd. 2. [Lubl.] 1972. 4 ss. 109.

247. Opr.: Teczka formacji lektorów nr 2. Oaza Nowego Życia. [Lubl. 1969] 4° ss. 157, powiel. [nie podpisany].

248. Opr.: Teczka formacji lektorów nr 3. Praca samowychowawcza w zespole lektorów. I rok pracy parafialnej. [Lubl. 1969] 4° ss. 194, powiel.

249. Pedagogia wstydliwości w świetle wartości osoby ludzkiej. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 3 s. 181-186. -Toż. [obszerne fragm.] pt.: Czystość i wstydliwość w świetle wartości osoby. W: *Teczka formacji lektorów* nr 3. [Lubl. 1969] s. 40-55 [nie podpisany]. -Toż. W: *Oaza Nowego Życia stopnia podstawowego*. Podręcznik. Cz. C-1. [Krościenko 1983] s. 24-38.

250. Pierwszy rok pracy w zespole lektorów przyjmujących program i metody „Oazy Nowego Życia". W: *Teczka formacji lektorów* nr 3. [Lubl. 1969] s. 72-76 [nie podpisany].

251. Red.: Liturgiczna schola dziewcząt. Teczka duszpasterska nr 1. Materiały zasadnicze. [Lubl. 1969] 4° ss. 48, powiel. [nie podpisany].

252. Schemat spotkania tygodniowego [lektorów]. W: *Teczka formacji lektorów* nr 3. [Lubl. 1969] s. 64-65. -Toż. pt.: Schemat spotkania tygodniowego wspólnoty służby liturgicznej. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej*. Rok 1971-1972. Seria A. s. 11-12 [nie podpisany].

253. Teczka podstawowa ministrantów. Teczka programowa. Wyd. 1 [Lubl.] 1969 4° ss. [nie podpisany].

254. Teologia pastoralna ogólna. Cz. 1: Wstęp do teologii pastoralnej. Teologiczne zasady duszpasterstwa. Lubl.-Kr. 1969 ss. 291.

255. Wstępny rok formacji scholi liturgicznej dziewcząt. „Preoaza" [Teczka red.] Arch. Ruchu Światło-Życie Lubl.

256. Zdecydowany krok ku odnowie. Rec.: Bóg z

nami. Cz. 1 i 2. Kr. 1968. Wydaw. Apostolstwa Modlitwy. Red.: J. CHARYTAŃSKI. *Collect. Teol.* R. 39: 1969 z. 4 s. 151-158. -Toż. pt.: Zdecydowany krok. *Tyg. Powsz.* R. 23: 1969 nr 27 s. 2-3.

257. Artykuły w: *Collect. Theol.* R. 40: 1970: Instrukcja Kongregacji Kultu Bożego o sposobie udzielania Komunii świętej. (29 V 1969) z. 4 s. 71-72; 258. Ordo lectionum Missae, z. 2 s. 85-87; 259. Stan odnowy liturgii w Polsce w przededniu nowych zadań, z. 2 s. 93-95; 260. Szczyt i źródło życia Kościoła, z. 4 s. 80-82.

261. Katechetyka fundamentalna. Skrypt dla studentów KUL. Lubl. 1970 4° ss. 353.

262. Komentarz liturgiczny do nowego Ordo Missae. W: *Materiały pomocnicze do wykładów z liturgiki.* Red. F. BLACHNICKI i in. Lubl. 1970 s. 111-126.

263. Litera i duch. Dlaczego reforma Mszy św.? *Tyg. Powsz.* R. 24: 1970 nr 48 s. 1, 6.

264. Mszał rzymski II Soboru Watykańskiego. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 z. 1 s. 96-106. -Toż. W: Materiały pomocnicze do wykładów z liturgiki. Red. F. BLACHNICKI i in. Lubl. 1970 s. 3-26. -Toż. W: Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów nr 8.

265. Odnowa katechizmu w Polsce. W: *Concilium. Międzynarodowy Przegląd Teologiczny. Wybór artykułów.* R. 1970 nr 1-5. P.-W. 1970 s. 197-201. -Toż. w j. angielskim: The New Polish Catechism. R. 6: 1970 nr 3 s. 109-115. -Toż. w j. francuskim: Le nouveau catéchisme en Pologne. R. 6: 1970 nr 3 s. 103-109. -Toż. w j. hiszpańskim: O nôvo catecismo na Polônia. R. 6: 1970 nr 3 s. 345-350. -Toż. w j. niemieckim: Der neue Katechismus in Polen. R. 6: 1970 nr 3 s. 200-204. -Toż. w j. włoskim: Un nuovo catechismo in Polonia. R. 6: 1970 nr 3 s. 136-142.

266. Piosenka religijna a ewangelizacja. *Katecheta.* R. 14: 1970 nr 5 s. 195-199.

267. Red.: Materiały pomocnicze do wykładów z liturgiki. Komentarze do ksiąg liturgicznych wydanych w r. 1969. Pomoc naukowa dla studentów KUL. Lubl. 1970 4° ss. 234. Współautorzy: W. DANIELSKI, F. GRENIUK, S. HARTLIEB.

268. Red.: Pomoce dla zespołu służby liturgicznej. R. C. 1970-1971. Zestaw 1-28. [Zawartość każdego zestawu: Komentarz wprowadzający do mszy i czytań. Czytania z opracowaniem dykcyjnym. Psalm responsoryjny. Porządek liturgii słowa na dni powszednie.].

269. Służba liturgiczna według Ordo Missae 1969. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 z. 4 s. 101-104. -Toż. *Collect Theol.* R. 41: 1971 z. 2 s. 92-96. -Toż. W: *Materiały pomocnicze do wykładów z liturgiki.* Red. F. BLACHNICKI i in. Lubl. 1970 s. 27-52. -Toż. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 9.

270. Spotkanie z Bogiem w tajemnicach różańcowych. W: *Liturgiczna schola dziewcząt.* Teczka duszpasterska nr 3 s. 15-18.

271. Teologia pastoralna ogólna. Skrypt dla studentów KUL. Cz. 1: Wstęp do teologii pastoralnej. Teologiczne zasady duszpasterstwa. Lubl. 1970 4° ss. 431.

272. Artykuły w: *Collect. Theol.* R. 41: 1971: Celebrans i jego zgromadzenie, z. 1 s. 90-92; 273. Liturgia a wspólnota - temat liturgiki pastoralnej, z. 4 s. 96-98; 274. Msza św. dla małych grup, z. 2 s. 98-101; 275. Niższe święcenia pod znakiem zapytania, z. 3 s. 110-112; 276. Paweł VI o nowej pedagogii ducha wspólnoty, z. 2 s. 97-98; 277. Przekłady nasza bolączka, z. 1 s. 83-85; 278. Szczyt i źródło, z. 1 s. 81-83.

279. Charyzmat Ojca Maksymiliana. *Aten. Kapl.* R. 63: 1971 t. 77 z. 2 s. 279-288.

280. Dialog i spotkanie. Założenia programowe „Oazy Niepokalanej" i „Oazy Nowego Życia" II stopnia. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej.* Rok 1971-1972 Seria C. s. 5-6. -Toż. *Tamże.* Rok 1972-1973 Seria C. s. 5-6. [nie podpisany].

281. Duszpasterstwo ministrantów w duchu liturgicznym. [przed 1971, inf. z *TENŻE.: Katechetyka szczegółowa* s. 148].

282. Formacja służby liturgicznej. Katechetyka szczegółowa. Cz. 5. Skrypt dla studentów Instytutu Teologii Pastoralnej KUL. Lubl. 1971 4° ss. 242.

283. Idea Kościoła we współczesnej literaturze teologiczno-pastoralnej. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 4: 1971 s. 39-141.

284. Red.: Mały katechizm. Przygotowanie do pierwszego pełnego uczestnictwa we Mszy św. i sakramentu pokuty. Kat. 1971. Księg. św. Jacka 4° ss. 144. -Toż. Wyd. 2. Kat. 1972. -Toż. Wyd. 3. Kat. 1973. -Toż. Wyd. 5. Kat. 1975. -Toż. Wyd. 6. Kat. 1976. -Toż. Wyd. 7. Kat. 1977. -Toż. Wyd. 12. Kat. 1982. -Toż. Wyd. 15. Kat. 1987. Współredaktorzy: H. HOLUBARS, M. ZIELNIOK.

285. Oaza Niepokalanej. Stopień pierwszy. Ogólne założenia programowe. W: Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej. Rok 1971-1972. Seria B. s. 20-21. -Toż. *Tamże.* Rok 1972-1973. Seria B. ss. 2 [nie podpisany].

286. Ogólne założenia programowe Oazy Nowego Życia I stopnia. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej.* Rok 1971-1972. Seria A. s. 10 [nie podpisany].

287. Pierwszy rok pracy w zespole lektorów przyjmujących program i metodę „Oazy Nowego Życia". W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej.* Rok 1971-1972. Seria A. s. 6-9. -Toż. *Tamże.* Rok 1972-1973. Seria A. ss. 2. -Toż. *Tamże.* Rok 1973-1974. Seria A. i B. ss. 2 [nie podpisany].

288. Postawa otwarta i zamknięta w przeżyciu religijnym. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej.* Rok 1971-1972. Seria C. s. 53-56. -Toż. *Tamże.* Rok 1972-1973. Seria C. s. 37-40.

289. Program drugiego roku pracy parafialnej

wspólnoty służby liturgicznej. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej*. Rok 1971-1972. Seria C. s. 2-4. -Toż. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej*. Rok 1972-1973. Seria C. s. 2-4 [nie podpisany].

290. Program pracy wspólnoty służby liturgicznej dziewcząt na rok pierwszy. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej*. Rok 1971-1972. Seria B. s. 17-19 [nie podpisany].

291. Red.: Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej. R. 1971-1973: Seria A. (pierwszy rok pracy lektorów); Seria B. (pierwszy rok pracy dziewczęcej scholi liturgicznej); Seria C. (drugi rok pracy lektorów i dziewczęcej scholi liturgicznej), powiel.

292. Sens beatyfikacji O. Maksymiliana Kolbego. *Tyg. Powsz.* R. 25: 1971 nr 42 s. 5. -Toż. W: *Błogosławiony Maksymilian Maria Kolbe. Dokumenty, artykuły, opracowania*. Red.: J.R. BAR. Niepokalanów 1974 s. 256-260.

293. Teologia pastoralna ogólna. Skrypt dla studentów KUL. Cz. 2: Eklezjologiczna dedukcja teologii pastoralnej. Lubl. 1971 4° ss. 529.

294. Wspólnota służby liturgicznej dziewcząt. Program i organizacja pracy wychowawczej. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej*. Rok 1971-72. Seria B. s. 6-11 [nie podpisany].

295. Zasady życia parafialnej Oazy Niepokalanej. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej*. Rok 1971-1972. Seria B. s. 12-14.

296. Zawód: świecki teolog. *Tyg. Powsz.* R. 25: 1971 nr 22 s. 3.

297. Animatorzy zgromadzenia liturgicznego. Potrzeba - zadania. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 11 [nie podpisany].

298. Artykuły w: *Collect. Theol.* R. 42: 1972: Litera bez ducha, z. 1 s. 72-74; 299. Od ministrantów do animatorów zgromadzenia liturgicznego. Duszpasterstwo służby liturgicznej na Zachodzie, z. 4 s. 91-95. -Toż. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 11. -Toż. W: *Teczka podstawowa formacji ministrantów*. [Lubl. 1975] s. 9-19; 300. Zmiany w obrzędzie święcenia olejów, z. 1 s. 72.

301. Co to są oazy? Próba prezentacji. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 11 [nie podpisany].

302. Dni Wspólnoty Służby Liturgicznej. Wskazania ogólne dla organizatorów. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 11 [nie podpisany].

303. Koncepcja formacji służby liturgicznej w świetle dekretu „Ministeria quaedam". W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa służby liturgicznej* nr 12. -Toż. W: *Collect. Theol.* R. 43: 1973 z. 3 s. 83-86. -Toż. W: *Teczka podstawowa formacji ministrantów*. [Lubl. 1975] s. 22-26.

304. Kurs animatorów oazy studenckiej. [Teczka dla prowadzącego]. [Krościenko 1972] 4°, powiel. [nie podpisany].

305. La pedagogia dell' uomo nuovo: l' esperienza polacca delle „Oasi". *Communio* (Milano) 1972 nr 2 s. 141-145.

306. Nasza droga. Program życiowy dziewcząt należących do wspólnoty liturgicznej. [Krościenko 1972] 16° ss. 1. [nie podpisany].

307. Nowe katolickie czasopismo międzynarodowe (Communio). *Tyg. Powsz.* R. 26: 1972 nr 31 s. 7.

308. Nowy obraz Kościoła - nowe duszpasterstwo. W: *W nurcie zagadnień posoborowych*. Red. B. BEJZE. T. 5. W. 1972 s. 411-441.

309. Oaza Nowego Życia III stopnia. [Wspólnota - koinonia.] Materiały dla prowadzących. [Wyd. 1. Krościenko 1972] 4° ss. 173, powiel. [nie podpisany].

310. Oaza Żywego Kościoła 1972. Sprawozdanie. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 12.

311. „Oaza Żywego Kościoła". Teczka ogólna dla oaz wszelkiego typu. Wyd. 2. [Krościenko] 1972 16° ss. 97 nlb 9 [nie podpisany].

312. Opr.: Dziecięca schola liturgiczna. Pierwszy rok pracy. [Teczka.] Wyd. 1. [Lubl.] 1972 4° ss. 18, powiel. [nie podpisany].

313. Pierwszy rok formacji dziecięcej scholi liturgicznej. Ogólne wytyczne programowe. W: *Dziecięca schola liturgiczna*.[Lubl.] 1972 s. 2-7.

314. Pierwszy rok pracy w scholi liturgicznej dziewcząt przyjmujących program „Oazy Niepokalanej". W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej*. Rok 1972-1973. Seria B. s. 3. -Toż. *Tamże*. Rok 1973-1974. Seria A. i B. ss. 2 [nie podpisany].

315. Program formacji służby liturgicznej: I. kandydatów do zespołu służby liturgicznej, II. choralistów, III. ceroferariuszy, IV. młodszych akolitów, V. starszych akolitów, VI. lektorów, psałterzystów i ceremoniarzy. [i] Plan formacji służby liturgicznej - wykres. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 11 [nie podpisany].

316. Program szczegółowy I roku formacji liturgicznej. W: *Dziecięca schola liturgiczna*. [Lubl.] 1972 s. 8-13.

317. Red.: Pomoce dla animatorów zgromadzenia liturgicznego. R. A. 1972. Zestaw 1-12, powiel. [Zawartość każdego zestawu: Wskazania pastoralne. Formularz mszalny. Komentarz egzegetyczny do czytań. Komentarz liturgiczny. Myśli do homilii [ks. F. B.]. Śpiewy. Modlitwa wiernych.].

318. Red.: Teczka formacji podstawowej psałterzystów. [Lubl. 1972] 4° ss. 28, powiel.

319. Red.: Teczka podstawowa formacji liturgicznej scholi śpiewaczej. [Lubl. 1972] 4° ss. 76, powiel. [nie podpisany].

320. Red.: Teczka pomocy dla duszpasterstwa służby liturgicznej. Nr 12: 1972 - Nr 14: 1974, powiel.

321. Służba akolity w świetle nowego Mszału

Rzymskiego. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 11 [nie podpisany].

322. Sprawozdanie Krajowego Duszpasterstwa Służby Liturgicznej za rok 1970/1971. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 11 [nie podpisany].

323. Sprawozdanie Krajowego Duszpasterstwa Służby Liturgicznej za rok 1971/1972. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 12.

324. Tajemnica Żywego Kościoła. Konferencje rekolekcyjne. [Krościenko 1972] 4⁰ ss. 119, powiel. [nie podpisany]. -Toż. [Konferencje 5-9]. Red. G. WILCZYŃSKA. Lubl. 1992 Światło-Życie 8⁰ ss. 44.

325. Teczka oazy rekolekcyjnej I stopnia. Oaza Niepokalanej - Oaza Nowego Życia. [Osoba - Nowy Człowiek.] Wyd. 3. [Krościenko] 1972 4⁰ ss. 324, powiel. [nie podpisany]. -Toż. pt.: Oaza Nowego Życia stopnia podstawowego. Cz. B. - szczegółowa. Red. G. WILCZYŃSKA. [Krościenko] 1983 Światło-Życie 8⁰ ss. 246 [nie podpisany].

326. Tygodniowa godzina liturgiczna. Wskazania metodyczne. W: *Dziecięca schola liturgiczna*. [Lubl. 1972] s. 7-8 [nie podpisany].

327. Wspólnoty Służby Liturgicznej. Teczka pomocy dla moderatorów oraz innych opiekunów grup młodzieżowych. [Lubl. 1972] 4⁰ ss. 105 [nie podpisany].

328. Artykuły w: *Tyg. Powsz.* R. 27: 1973: Analiza, diagnoza i terapia, nr 10 s. 1-2; 329. Katechumenat na dzisiejszą godzinę, nr 24 s. 1-2. -Toż. W: *Biblioteczka animatora*. T. 2. [Krościenko 1977] s. 30-47; 330. Kościół: ideał i rzeczywistość, nr 18 s. 1-2; 331. Prawdy i mniemania, nr 8 s. 3.

332. Liturgia jako zbawczy dialog. W: *Liturgika ogólna*. Red. F. BLACHNICKI i in. Lubl. 1973 s. 95-138. -Toż. [Krościenko] 1987 Światło-Życie 8⁰ ss. 10.

333. Nowe rozwiązanie w adaptacji wnętrza kościoła. *Collect. Theol.* R. 43: 1973 z. 2 s. 93-94.

334. Oaza bez retuszu... Podsumowanie „Oazy Żywego Kościoła 1973". [Krościenko 1973] 4⁰ ss. 77, powiel.

335. Opr.: Szkoła animatora liturgicznego. Szkoła liturgiczna w oazie rekolekcyjnej. Teczka 5. Wyd. 1. [Lubl. 1973] 4⁰ ss. 171.

336. Opr.: Szkoła lektora. Szkoła liturgiczna w oazie rekolekcyjnej. Teczka 3 A. [Lubl. 1973] 4⁰ ss. 96.

337. Ordo Initiationis Christianae Adultorum. *Collect. Theol.* R. 43: 1973 z. 1 s. 51-55.

338. Problem metody w teologii pastoralnej. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 6: 1973 s. 145-155.

339. Red.: Liturgika ogólna. Skrypt dla studentów KUL. Praca zb. Lubl. 1973 4⁰ ss. 347.

340. Red.: Pomoce dla formacji liturgicznej. R. C. 1973-1974. 4. Zeszyt 1-9. Mała poligrafia, Kuria Metrop. Warszawska. [Zawartość każdego zeszytu: I. Pomoce dla liturgicznej formacji kapłanów. II. Pomoce dla formacji biblijnej lektorów. III. Pomoce dla organisty, scholi i psałterzysty. IV. Pomoce dla animatorów zgromadzenia niedzielnego.].

341. Ruch Żywego Kościoła. Próba prezentacji. [Krościenko 1973] 4⁰ ss. 7, powiel.

342. Teczka oazy rekolekcyjnej II stopnia. Oaza Niepokalanej - Oaza Nowego Życia. [Spotkanie - dialog]. Wyd. 1. [Krościenko] 1973 4⁰ ss. 300, powiel. [nie podpisany].

343. Artykuły w: *Collect. Theol.* R. 44: 1974: Dla animatorów zgromadzenia liturgicznego, z. 4 s. 74-76; 344. Nowa część Rytuału Rzymskiego o kulcie Eucharystii poza Mszą świętą, z. 3 s. 53-58. -Toż. W: Teczka pomocy dla duszpasterstwa służby liturgicznej nr 13; 345. Program formacji męskiej służby liturgicznej w Polsce, z. 4 s. 77-83; 346. XVI Spotkanie diecezjalnych duszpasterzy służby liturgicznej, z. 3 s. 63-66; 347. XVII Spotkanie diecezjalnych duszpasterzy służby liturgicznej, z. 4 s. 76-77; 348. Sugestie w sprawie wprowadzenia liturgicznych urzędów lektora i akolity dla świeckich w warunkach polskich, z. 1 s. 93-96.

349. Formularz mszalny według Missale Romanum 1970. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. C. W. 1974 z. 8 s. 24-26.

350. Funkcje dziewcząt w zgromadzeniu liturgicznym jako punkt wyjścia pracy wychowawczej. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa służby liturgicznej* nr 14. -Toż. W: *Collect. Theol.* R. 45: 1975 z. 3 s. 61-65.

351. Jak przygotować Triduum Paschalne w parafii? Wytyczne pastoralno-wychowawcze. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. C. W. 1974 z. 5: Pomoce dla formacji liturgicznej kapłanów, s. 7-11.

352. Komentarze wprowadzające do mszy niedzielnych okresu Adwentu: I niedziela Adwentu, II niedziela Adwentu (uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP.). W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. A. Lubl. 1974 s. 71-72.

353. Komentarze wprowadzające do zgromadzeń eucharystycznych niedziel W. Postu. Pomoce dla animatorów niedzielnej Mszy św. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. C. W. 1974 z. 4 s. 4-19.

354. Liturgia rozumna. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. C. W. 1974 z. 7 s. 1-9.

355. Mentalność techniczna a liturgia. Myśli do kapłańskiej rewizji życia. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. C. W. 1974 z. 7 s. 9-17.

356. Myśli do homilii na III niedzielę Adwentu. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. A. Lubl. 1974 s. 78-79.

357. Myśli do homilii [na] Niedziela VI per annum (C) [i] Niedziela VII per annum (C). W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. C. W. 1974 z. 3 s. 22-24.

358. Nowe i stare w duszpasterstwie wielkopostnym. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. C. W. 1974 z. 4: Pomoce dla formacji liturgicznej kapłanów, s. 11-13.

359. Nowy zarys koncepcji formacji lektorów. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa służby liturgicznej* nr 14 [nie podpisany].

360. Oaza Żywego Kościoła Roku Świętego 1974. Sprawozdanie. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 14 [nie podpisany].

361. Opr.: Teczka formacyjna nr 1. Formacja kandydatów do zespołu służby liturgicznej. Pierwszy rok formacji dziecięcej scholi liturgicznej. Wyd. 2. [Lubl.] 1974 4⁰ ss. 87, powiel. [nie podpisany]. -Toż. Wyd. 3. [Lubl.] 1981 4⁰ ss. 87, powiel.

362. Opr.: Teczka podstawowa formacji ministrantów. Wyd. 1. [Lubl. 1974] 4⁰ ss. 118. [nie podpisany].

363. Program formacji męskiej służby liturgicznej w Polsce. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa służby liturgicznej* nr 13. -Toż. pt.: Program szczegółowy formacji męskiej męskiej służby liturgicznej w ramach szkoły podstawowej. (Wyd. 2 popr.) W: *Teczka pomocy dla formacji służby liturgicznej* nr 15 [nie podpisany].

364. Red.: Apostolat Rodzinny. Materiały pomocnicze do spotkań miesięcznych Ruchu Wspólnoty Rodzinnej. Nr 1: 1974 - Nr 8: 1975, powiel.

365. Red.: Pomoce dla formacji liturgicznej. R. A. 1974-1975: [z. 1] Okres Objawienia Pana, [z. 2] Czas zwykły. Niedziele II do V, [z. 3] Wielki Post czyli okres przygotowania paschalnego. Mała poligrafia. Kuria Biskupia w Lublinie. [Zawartość każdego zestawu: I. Pomoce dla liturgicznej formacji kapłanów. II. Pomoce dla formacji biblijnej lektorów. III. Pomoce dla organisty, chóru liturgicznego i psałterzysty. IV. Pomoce dla animatorów zgromadzenia niedzielnego i świątecznego]. [nie podpisany].

366. Red.: Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej. R. 1974-1975, powiel.: Seria A. (pierwszy rok pracy chłopców i dziewcząt szkół średnich po I stopniu oazy); Seria B. (drugi rok pracy chłopców i dziewcząt po II stopniu oazy); Seria C. (trzeci rok pracy chłopców i dziewcząt - szkoła animatora); Seria D. (dla wspólnot młodzieży pracującej).

367. Red.: Teczka oazy rekolekcyjnej dla rodzin. Wyd. 1. [Krościenko] 1974 4⁰ ss. 340. Współredaktor: J. SKUDRO.

368. Sprawozdanie Krajowego Duszpasterza Służby Liturgicznej za rok 1973-1974. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa służby liturgicznej* nr 14 [nie podpisany].

369. Teologia pastoralna jako teologia żywego Kościoła. *Aten. Kapl.* R. 66: 1974 t. 82 z. 1 s. 42-51.

370. Triduum Paschalne w życiu wspólnot chrześcijańskich. W: Pomoce dla formacji liturgicznej. R. C. W. 1974 z. 5 s. 12-13.

371. Artykuły w: *Collect. Theol.* R. 45: 1975: Dziewczęca służba liturgiczna, z. 2 s. 96-98; 372. Formacja animatorów zgromadzenia liturgicznego, z. 2 s. 98-99; 373. Modlitwy eucharystyczne dla mszy z dziećmi oraz „o pojednaniu", z. 4 s. 95-97; 374. Niższe święcenia a tzw. posługi wprowadzone przez „Ministeria quaedam", z. 4 s. 98-100; 375. Studium Formacji Pastoralno-Liturgicznej, z. 1 s. 70-71; 376. Świątynia czy zbór? Wnętrze kościoła w świetle rozdziału V „Wprowadzenia ogólnego do Mszału Rzymskiego", z. 3 s. 67-69; 377. Wspólnotowa celebracja sakramentu pojednania, z. 2 s. 102-103; 378. Wspólnoty i liturgie, z. 4 s. 106-107.

379. Artykuły w: *Domowy Kościół.* R. 1975: Rodzina a katechumenat, nr 1 s. 11-12 [nie podpisany]. -Toż. nr 48 s. 18-19; 380. „Słowo życia" w rodzinie, nr 1 s. 12-13 [nie podpisany]; 381. Wskazania dla ukształtowania liturgii eucharystycznej Niedzieli Świętej Rodziny, nr 1 s. 6-7 [nie podpisany]; 382. Zgromadzenie miesięczne - szczyt i źródło, nr 1 s. 3-4 [nie podpisany]. -Toż. nr 48 s. 5-6.

383. Artykuły w: *Odnowa w Duchu Świętym. Teczka Oazy Żywego Kościoła.* [Krościenko 1975]: Dzielenie się Ewangelią - metoda pracy OŻK 1975, s. 73-74; 384. „Kościół zjednoczony w Duchu". Dzień Wspólnoty międzyoazowej 1975, s. 87-88; 385. Lokalna oaza matka w OŻK 1975, s. 71-72; 386. Przewodnik postoazy, s. 89-92; 387. Słowo Boże i liturgia w OŻK 1975, s. 61-70.

388. Formacja służby liturgicznej jako jedna z form młodzieżowego deuterokatechumenatu w parafii. W: *Teczka pomocy dla formacji służby liturgicznej* nr 16. -Toż. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 z. 4 s. 87-93.- Toż. W: *Biblioteczka animatora.* T. 2. [Krościenko 1977] s. 48-68.

389. Oaza rekolekcyjna animatorów Ruchu Światło-Życie. Teczka dla prowadzących. [Krościenko 1975 - inf. z treści wyd. 4]. -Toż. Wyd. 4. [Krościenko] 1977 4⁰ ss. 194 nlb 14, powiel. -Toż. Wyd. 5. [Krościenko] 1980 4⁰ ss. 194 nlb 14 [nie podpisany].

390. Oazy rekolekcyjne a duszpasterstwo parafialne. W: *Teczka pomocy dla formacji służby liturgicznej* nr 15. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1976 s. 49-54 [nie podpisany].

391. Ogólny pogląd na czytania niedzielne okresu przygotowania paschalnego roku A. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej.* R. A. z. [3] Wielki Post, czyli okres przygotowania paschalnego. Lubl. 1975 s. 39-41.

392. Opr.: Szkoła komentatora liturgicznego. Szkoła liturgiczna w oazie rekolekcyjnej. Teczka 3 B. [Lubl. 1975] 4⁰ ss. 112.

393. Pierwszy rok pracy pooazowej we wspólnotach służby liturgicznej. Ogólne wskazania metodyczne i programowe. (Postoaza 1975-1976). W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej.* Rok 1975-1976. Seria A. s. 2-5 [nie podpisany].

394. Przykłady ukształtowania części zmiennych

nie ustalonych liturgii eucharystycznej niedziel II do V okresu zwykłego. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. A. Lubl. 1975 s. 69-81.

395. Przykłady ukształtowania części zmiennych nie ustalonych liturgii niedziel I-V Wielkiego Postu. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. A. Lubl. 1975 s. 87-108.

396. Red.: *Domowy Kościół. List miesięczny do wspólnot rodzinnych Ruchu Światło-Życie*. Nr 1: 1975 - Nr 26: 1981. Współredaktor: J. SKUDRO.

397. Red.: Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej. R. 1975-1976: Seria A. (pierwszy rok pracy chłopców i dziewcząt po oazie I stopnia); Seria B. (drugi rok pracy chłopców i dziewcząt po oazie II stopnia); Seria C. (trzeci rok pracy chłopców i dziewcząt po oazie III stopnia - animatorzy zgromadzenia liturgicznego); Seria D. (dla organisty, chóru liturgicznego i psałterzysty), powiel.

398. Red.: Teczka Oazy Żywego Kościoła. [R.] 1975-1981.

399. Red.: Teczka pomocy dla formacji służby liturgicznej. Nr 15: 1975 - Nr 16: 1976, powiel.

400. Wprowadzenie ogólne do pomocy dla formacji służby liturgicznej. W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej*. Rok 1975-1976. Seria C. s. 1-5 [nie podpisany].

401. Wskazania metodyczne i programowe odnośnie do „szkoły animatora". W: *Pomoce dla wspólnot służby liturgicznej*. Rok 1975-1976. Seria C. s. 6-8 [nie podpisany].

402. Wychowanie ministrantów - nasza wspólna sprawa. Konferencje dla rodziców ministrantów. I. Wychowanie do szacunku. II. Wychowanie do idealizmu i bezinteresowności. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 1 [nie podpisany]. -Toż. W: *Teczka podstawowa formacji ministrantów*. [Lubl. 1975] s. 66-78; III. Wychowanie do obowiązkowości i odpowiedzialności. IV. Wychowanie do Eucharystii i chrześcijańskiej miłości. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 2. -Toż. W: *Teczka podstawowa formacji ministrantów*. [Lubl. 1975] s. 78-88.

403. Wzorcowy zespół męskiej służby liturgicznej w czasie Mszy świętej. 4^0 ss. 9. Kuria Biskupia w Lubl. [b.r.wyd.]. -Toż. W: *Teczka pomocy dla formacji służby liturgicznej* nr 15 [nie podpisany].

404. Artykuły w: *Collect. Theol.* R. 46: 1976: „Hora competens" Wigilii Paschalnej, z. 1 s. 106-108; 405. Nowy Mszał w języku niemieckim, z. 2 s. 99-101; 406. Odnowa liturgii a tradycje życia parafialnego, z. 2 s. 111-113; 407. O pewnych gestach i znakach, z. 3 s. 88-89; 408. Pro opportunitate, z. 2 s. 102-105; 409. Problemy formacji liturgicznej w Polsce, z. 1 s. 101-103; 410. Problemy i „dubia" prawno-liturgiczne, z. 1 s. 98-100; 411. XX Spotkanie duszpasterzy diecezjalnych służby liturgicznej, z. 4 s. 86-87.

412. Artykuły w: *Domowy Kościół*. R. 1976: Jeszcze w sprawie terminologii, nr 4 s. 2-3 [nie podpisany]; 413. Krąg rodzinny w okresie wielkanocnym, nr 4 s. 3 [nie podpisany]; 414. Pierwsza komunia święta w rodzinie, nr 5 s. 12-14. -Toż. nr 23 s. 24-27; 415. Popiół i palma - czyli Wielki Post w rodzinie, nr 3 s. 12-14. -Toż. nr 13 s. 15-18; 416. Rodzina w okresie „Pięćdziesiątnicy Radości", nr 4 s. 16-17 [nie podpisany]; 417. Różaniec a odnowa rodziny, nr 2 s. 18-20; 418. Słowo życia w okresie paschalnym, nr 4 s. 17-19 [nie podpisany]; 419. Świeca w rodzinie, nr 2 s. 16-18; 420. Triduum Paschalne w domowym Kościele, nr 4 s. 13-14. -Toż. nr 13 s. 18-21 [nie podpisany]; 421. Wiosenny dzień wspólnoty rodzin, nr 4 s. 3-4 [nie podpisany]; 422. W sprawie terminologii, nr 3 s. 2-3.

423. Artykuły w: Jedność w Duchu Świętym. Teczka Oazy Żywego Kościoła 1976 [Krościenko 1976]: Diakonia oazowego Ruchu Światło-Życie we wspólnocie lokalnej, s. 55-58; 424. Jedność w Duchu Świętym. Hasło Oazy Żywego Kościoła 1976, s. 1-5; 425. „Msza jedności" jako szczególne zadanie post-oazy 1976, s. 59-61; 426. Oaza Wielka znak jedności. Sugestie dotyczące programu jedności Oazy Żywego Kościoła 1976, s. 6-11; 427. Plan ogólny Oazy Żywego Kościoła 1976. Przegląd typów i stopni oaz rekolekcyjnych w ramach oaz wielkich organizowanych przez Krajowe Duszpasterstwo Służby Liturgicznej, s. 64-65; 428. Słowo Boże i liturgia w Oazie Żywego Kościoła 1976, czyli porządek ewangelizacji, s. 12-16; 429. Szkoła liturgiczna w Oazie Żywego Kościoła 1976, s. 17-19; 430. Wnioski końcowe I Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Żywego Kościoła określające samoświadomość Ruchu, s. 20-23. -Toż. *Domowy Kościół* nr 4: 1976 s. 19-22.

431. Chrystus i Duch Święty u początków Kościoła. *Znak*. R. 28: 1976 nr 2 s. 159-172. -Toż. W: *Chrystus i Duch Święty u początków Kościoła. Odnowa w Duchu Świętym a jedność w Duchu Świętym. Ruch Światło-Życie wobec darów duchowych*. [Lubl. 1991] s. 3-17.

432. Dar jedności w Duchu Świętym. Nowenna do Ducha Świętego w ramach zgromadzeń eucharystycznych od piątku po Wniebowstąpieniu do soboty przed Niedzielą Pięćdziesiątnicy. Wyd. 2. Lubl.-Krościenko 1976 4^0 ss. 36. -Toż. Charyzmat „Światło-Życie". Nowenna do Ducha Świętego w ramach zgromadzeń eucharystycznych od piątku po Wniebowstąpieniu do soboty przed Niedzielą Pięćdziesiątnicy. Krościenko 1977 4^0 ss. 40. Współautor: S. HARTLIEB.

433. Drogowskazy Nowego Człowieka. Zasady życia Wspólnot Służby Liturgicznej Światło-Życie. [Krościenko po 1976] 16^0 ss. 4 [nie podpisany].

434. Formacja dojrzałych chrześcijan jako diakonia Ruchu. W: *Dokumentacja I Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Żywego Kościoła*. [Krościenko 1976] s. 33-53. -Toż. *Oaza*. R.

1993 nr 6 s. 2-4 i nr 7 s. 2-4.

435. Jedność w Duchu Świętym. Materiały formacyjne postoazy 1976-1977. [Krościenko 1976] 4⁰ ss. 28, powiel. [nie podpisany].

436. Komunikat K[rajowego] D[uszpasterstwa] S[łużby] L[iturgicznej] w sprawie wakacyjnej akcji rekolekcyjnej „O[aza] Ż[ywego] K[ościoła] 1975" oraz wytycznych dla „postoazy 1975-1976". W: *Teczka pomocy dla formacji służby liturgicznej* nr 16 [nie podpisany].

437. Miejsce Ruchu w posoborowej odnowie Kościoła. W: *Dokumentacja I Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Żywego Kościoła.* [Krościenko 1976] s. 14-22.

438. Modlitwa. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 nr 11 s. 442-452. -Toż. pt.: Wychowanie do modlitwy. Lubl. 1995 8⁰ ss. 18.

439. Nie ma powodów do pesymizmu. *Tyg. Powsz.* R. 30: 1976 nr 9 s. 1-2.

440. Opr.: Dokumentacja I Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Żywego Kościoła. Krościenko n.Dunajcem 28 i 29 II 1976 r. [Krościenko 1976] 4⁰ ss. 107, powiel.

441. Opr.: Spotkania ewangeliczne. Pomoce dla formacji biblijnej grup deuterokatechumenackich oraz animatorów. R. 1976-1977 z. 1-4 [Lubl. 1976] 4⁰ s. 40, 31, 57, 34 [nie podpisany].

442. Opr.: Teczka ogólna dla diakonii liturgicznej. Szkoła liturgiczna w oazie rekolekcyjnej. Teczka 0. [Lubl. 1976] 4⁰ ss. 50 [nie podpisany].

443. Red.: List oazowego Ruchu Światło-Życie do alumnów seminariów duchownych. Nr 1: 1976. Współredaktor: H. KNAPIK.

444. Red.: Mszał oazy rekolekcyjnej. Wyd. 1. [Lubl.] 1976 4⁰ ss. 89. Współredaktor: S. HARTLIEB. -Toż. Wyd. 2. [Lubl.] 1977 ss. VIII, 88 [nie podpisany].

445. Red.: Podręcznik nabożeństw oazy rekolekcyjnej. Wyd. 1. [Lubl.] 1976 4⁰ ss. II, 74. Współredaktor: S. HARTLIEB.

446. Red.: Pomoce dla formacji służby liturgicznej. R. 1976-1978: Seria A. (pierwszy rok formacji lektorów i komentatorek); Seria B. (drugi rok formacji lektorów i komentatorek); Seria C. (trzeci rok formacji - animatorzy zgromadzenia liturgicznego).

447. Teczka Oazy Niepokalanej i Oazy Nowego Życia III stopnia. [Wspólnota - koinonia.] Wyd. 1. uzupełnione [Krościenko] 1976 4⁰ ss. 109, powiel. -Toż. pt.: Wspólnota i powołanie. Teczka Oazy Nowego Życia III stopnia dla Wspólnot Służby Liturgicznej Światło-Życie. Wyd. 2. [Krościenko] 1977 4⁰ ss. 110 [nie podpisany].

448. Trzyletni program formacji biblijno-liturgicznej lektorów, komentatorów i animatorów liturgicznych w Polsce. W: *Teczka pomocy dla formacji służby liturgicznej* nr 16 [nie podpisany].

449. Artykuły w: *Domowy Kościół.* R. 1977: Adwentowa ewangelizacja w rodzinie, nr 11 s. 17-20 [nie podpisany]; 450. Ewangelizacja i katechumenat w rodzinie, nr 9 s. 31-35. -Toż. nr 60 s. 16-18; 451. Program ewangelizacyjno-katechumenalny Ruchu Światło-Życie i jego realizacja w rodzinach, nr 10 s. 11-16 [nie podpisany]; 452. Ruch Światło-Życie jako ruch ewangelizacyjny, nr 11 s. 29-34 [nie podpisany]; 453. Słowo życia w Wielkim Poście, nr 9 s. 35-43 [nie podpisany].

454. Artykuły w: *Siloe.* R. 1977: Chronos i kairos, nr 3 s. 15-17; 455. „Idź, obmyj się", nr 2 s. 3-4; 456. Jak przygotować i przeprowadzić oazę modlitwy, nr 1 s. 10-17. -Toż. W: *Pielgrzymowanie nadziei.* Cz. 1. [Krościenko] 1992 s. 25-29; 457. Siloe - czyli tajemnica modlitwy, nr 1 s. 2-6; 458. Wezwanie do modlitwy, nr 2 s. 5-6.

459. Artykuły w: Światło-Życie. Teczka Oazy Żywego Kościoła 1977. [Krościenko 1977]: Aktualna świadomość zadań Ruchu Światło-Życie. Wskazania II Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie, s. 55-61; 460. Fos-Zoe znak mocy, s. 5-8. -Toż. *Domowy Kościół* nr 12: 1977 s. 23-27.- Toż. W: *Ruch Światło-Życie. Dokumentacja* 1977 s. 1-4; 461. Nowy program Oazy Nowego Życia I stopnia. Wprowadzenie ogólne, s. 73-75; 462. Perspektywy postoazy 1977/1978, s. 78; 463. Ruch Światło-Życie jako ruch formacyjny apostolstwa świeckich. Prezentacja ogólna, s. 11-22. -Toż. [fragm.]. *Życie w świetle.* R. 5: 1990 nr 2 s. 7-8; 464. Ruch Światło-Życie jako ruch soborowej odnowy Kościoła w Polsce. Świadectwo II Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie, s. 47-54; 465. Światło-Życie. Hasło Oazy Żywego Kościoła 1977, s. 1-4.

466. Erziehung zum liturgischen Dienst in Polen 1964-1976. W: *Christliche Erziehung in Europa.* T. 5. München 1977 s. 90-106.

467. Informacje o aktualnych problemach Ruchu. W: *Dokumentacja II Krajowej Kongregacji Odpowiedzielnych Ruchu Światło-Życie.* [Krościenko 1977] s. 66-74.

468. Kościół jako wspólnota. W: *Biblioteczka animatora.* T. 1. [Krościenko 1977] s. 20-33. -Toż. [Krościenko] 1993 8⁰ ss. 8.

469. Mała grupa w Kościele. W: *Bibilioteczka animatora.* T. 1. [Krościenko 1977] s. 64-80. -Toż. *Oaza* nr 8: 1993 s. 2-3; nr 9: 1993 s. 2-3.

470. Oaza Nowego Życia pierwszego stopnia. Podręcznik dla moderatorów i animatorów. [Słowo Boże - ewangelizacja] Cz. A - ogólna, cz. B - szczegółowa. Wyd. 4. [Krościenko] 1977 16⁰ ss. 79, 238. -Toż. Wyd. 5 popr. [Krościenko] 1981 Światło-Życie 16⁰ ss. 74, 228. -Toż. Wyd. 6. [Krościenko] 1984 [Światło-Życie] 16⁰ ss. 74, 226.

471. Oaza rekolekcyjna animatorów ewangelizacji. Teczka dla moderatora. Wyd. 1. [Krościenko] 1977 4⁰ ss. 32, powiel.

472. Opr.: Deuterokatechumenat Wspólnoty Służby Liturgicznej „Światło-Życie". Rok pierwszy 1977-1978 [Lubl. 1977] 4° ss. 72 [nie podpisany]. -Toż. pt.: Formacja deuterokatechumenalna Ruchu Światło-Życie. Rok I. Konspekty dla animatorów. [Lubl. 1978] 4° ss. 54. -Toż. [Lubl. 1979] ss. 52. -Toż. [Lubl. 1981] Światło-Życie 4° ss. 53. -Toż. pt.: I rok deuterokatechumenatu. Konspekty [Lubl.] 1981 Światło-Życie 8° ss. 52. -Toż. pt.: [Jedenaście] 11 rozmów ewangelicznych dla I roku deuterokatechumenatu. Konspekty dla animatora. [Lubl.] 1982 Światło-Życie 8° ss. 53. -Toż. pt.: Droga Nowego Człowieka. Konspekty dla animatorów do 11 rozmów ewangelicznych. [Lubl.] 1984 Światło-Życie 8° ss. 55. -Toż. [Lubl.] 1985 16° ss. 60. -Toż. [Lubl.] 1989 16° ss. 60.

473. Opr.: Droga Nowego Życia. Notatnik pooazowy dla uczestników formacji deuterokatechumenalnej we Wspólnocie Służby Liturgicznej Ruchu Światło-Życie. - Rok I - 1977-1978. [Lubl. 1977] 4° ss. 30. -Toż. [Lubl. 1979] 4° ss. 28. -Toż. [Lubl. 1980] 16° ss. 28. -Toż. [Lubl. 1981] 8° ss. 28. -Toż. [Lubl. 1982] 16° ss. 28. -Toż. [Lubl. 1984] 8° ss. 28. -Toż. [Lubl. 1985] 16° ss. 29. -Toż. [Lubl. 1987] 8° ss. 29. -Toż. [Lubl. 1988] 16° ss. 29 [nie podpisany].

474. Opr.: Jezus Chrystus. Notatnik kroku pierwszego [z dziesięciu] 10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej. Lubl. 1977 8° ss. 36 [nie podpisany]. -Toż. [Lubl. 1979] Światło-Życie 8° ss. 36. -Toż. [Lubl. 1980] Światło-Życie 8° ss. 36. -Toż. [Lubl. 1984] Światło-Życie 8° ss. 39. -Toż. P.-W. 1988 Pallottinum 16° ss. 39.

475. Opr.: Katechumenat. Wspólnoty formacyjne we wspólnocie lokalnej. Biblioteczka animatora. T. 2. [Krościenko 1977] 16° ss. 146.

476. Opr.: Koinonia. Kościół wspólnotą - wspólnoty w Kościele. Biblioteczka animatora. T. 1. [Krościenko 1977] 16° ss. 139.

477. Opr.: Podręcznik rekolekcji ewangelizacyjnych. Wyd. 1. [Krościenko] 1977 4° ss. 94. -Toż. pt.: Rekolekcje ewangelizacyjne. Podręcznik. Wyd. 2. [Krościenko] 1986 Światło-Życie 16° ss. 127.

478. Opr.: Prawa Nowego Życia. Notatnik uczestnika Oazy Nowego Życia I stopnia. Podręcznik ONŻ I stopnia. Cz. C. [Krościenko] 1977 4° ss. 90 [nie podpisany]. -Toż. Wyd. 5. [Krościenko] 1981 Światło-Życie 8° ss. nlb 4, 83. -Toż. w j. niem. [Carlsberg 1986] 8° ss. 102.

479. Opr.: Ruch Światło-Życie jako ruch soborowej odnowy Kościoła. Dokumentacja II Krajowej Kongregacji Odpowiedzielnych Ruchu Światło-Życie. Krościenko n.Dunajcem 4-6 III 1977 r. [Krościenko] 4° ss. 82, powiel.

480. Opr.: Ruch Światło-Życie. Dokumentacja 1977. [Krościenko 1977] ss. 78.

481. Opr. i wstęp: Świadectwa Oazy Żywego Kościoła 1977. [Krościenko 1977] 8° ss. 66.

482. Parafia wspólnotą - wspólnoty w parafii. W: Biblioteczka animatora. T. 1. [Krościenko 1977] s. 86-110.

483. Pastoralne założenia dyrektorium a nasze możliwości. *Ruch Biblij.* R. 30: 1977 nr 2-3 s. 146-148.

484. Presentatione del metodo di Luce-Vita. CSEO (Centro Studi Europa Orientale) - documentatione, Bologna R. 11: 1977 nr 118 s. 185-189.

485. Red.: Lekcjonarz oazy rekolekcyjnej. [Lubl.] 1977 4° ss. 67 [nie podpisany].

486. Red.: *Siloe. List do oaz modlitwy i grup modlitewnych.* Nr 1: 1977 - Nr 8: 1981. Współredaktor: S. KURZEJA.

487. Ruch Światło-Życie wobec darów duchowych. Deklaracja II Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie. W: Ruch Światło-Życie. Dokumentacja 1977 s. 98-107. -Toż. *Siloe* nr 3: 1977 s. 18-24 i nr 4 s. 28-32. -Toż. W: Teczka Oazy Żywego Kościoła 1977 s. 62-72. -Toż. W: Chrystus i Duch Święty u początków Kościoła. Odnowa w Duchu Świętym a jedność w Duchu Świętym. Ruch Światło-Życie wobec darów duchowych. [Lubl. 1991] s. 37-46.

488. Soborowa re-wizja życia. W: Dokumentacja II Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie. [Krościenko 1977] s. 14-20.

489. Teczka diakonii oazy wielkiej. [Krościenko] 1977 4° ss. 20, powiel. [nie podpisany].

490. Wartości wychowawcze Ruchu Oazowego. Referat na zjeździe katechetów mariańskich dnia 25 I 1977 r. *Immaculata.* R. 14: 1977 nr 3.

491. Wyjaśnienie pojęcia „koinonia". Biblioteczka animatora. T. 1. [Krościenko 1977] s. 34-64.

492. Aktualna sytuacja i świadomość zadań Ruchu. W: Dokumentacja III Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie. [Krościenko 1978] s. 61-69.

493. Artykuły w: *Domowy Kościół.* R. 1978: Ciało, dusza i Duch Święty. Homilia z 14 VIII 1978 przy zwłokach śp. Stanisława Beutla, nr 16 s. 41-47; 494. Co to jest Ruch Światło-Życie, nr specj. (0) Wyd. 2. 1978 s. 7-10 [nie podpisany]; 495. Oazowy różaniec, nr 15 s. 18-22; 496. Obowiązki par animatorskich poszczególnych kręgów, nr 17 s. 21-31 [nie podpisany]; 497. Obowiązki par wprowadzających, nr 17 s. 12-20 [nie podpisany]; 498. Pary animatorskie a kapłani-moderatorzy w ruchu „Domowy Kościół", nr 17 s. 35-37 [nie podpisany]; 499. Przemówienie Moderatora Krajowego w Dniu Jedności Ruchu Światło-Życie z Papieżem Janem Pawłem II, nr 16 s. 3-5; 500. Rodziny w dniach wspólnoty Ruchu Światło-Życie, nr 15 s. 6-7 [nie podpisany]; 501. Rozmowy ewangeliczne. Program „10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej", nr 14 s. 19-40 [nie podpisany]; 502. Rozmowy ewangeliczne kroku czwartego: Kościół, nr 16 s. 21-28; 503.

Rozmowy ewangeliczne kroku drugiego: Niepokalana, nr 15 s. 6-7 [nie podpisany]; 504. Ruch Światło-Życie i wspólnoty rodzinne Ruchu a ewangelizacja, nr specj. (0) Wyd. 2. 1978 s. 24-27 [nie podpisany]; 505. Struktura ruchu „Domowy Kościół" w ramach Ruchu Światło-Życie, nr 17 s. 3-11 [nie podpisany]; 506. „Talitha kum". Homilia wygłoszona podczas Mszy pogrzebowej śp. Moniki Kałużnej 8 VII 1978, nr 16 s. 31-34; 507. Wskazania dla rejonowych i diecezjalnych par animatorskich, nr 17 s. 32-34 [nie podpisany].

508. Artykuły w: *Głosić Ewangelię*. Teczka Oazy Żywego Kościoła 1978. [Krościenko 1978]: „Głosić Ewangelię". Wprowadzenie do Teczki Oazy Żywego Kościoła 1978, s. 1-2; 509. Kontakty ekumeniczne Ruchu Światło-Życie w dziele ewangelizacji, s. 39-46. -Toż. W: *Ruch Światło-Życie. Dokumentacja* 1977 s. 73-78; 510. Strategia ewangelizacji, s. 36-38; 511. System ewangelizacyjno-formacyjny Ruchu Światło-Życie, s. 29-35; 512. Wytyczne III Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie dla Oazy Żywego Kościoła 1978, s. 47-48.

513. Deklaracja III Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie w sprawie kryteriów przynależności do Ruchu. (Projekt). W: *Dokumentacja III Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie*. [Krościenko 1978] s. 91-95. -Toż. [Krościenko 1993] 8⁰ ss. 6.

514. Diecezjalne Kolegium Moderatorów Ruchu Światło - Życie. W: *Komunikat nr 2/1978-1979 dla Moderatorów Ruchu Światło-Życie*. Krościenko 1 X 1978, s. 1-3.

515. Ewangelizacja jako etap formacyjny w Ruchu i jako służba Ruchu. W: *Dokumentacja III Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie*. [Krościenko 1978] s. 46-55. -Toż. W: *Pielgrzymowanie nadziei*. [Krościenko] 1992 s. 48-58.

516. Ewangelizacja jako zasada formacji i służby Ruchu Światło-Życie. [Wnioski końcowe III KKO]. W: *Dokumentacja III Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie*. [Krościenko 1978] s. 85-91. -Toż. W: *Teczka Oaza Żywego Kościoła* 1978, s. 45-55.

517. Ewangelizacja w procesie budowania „nowej parafii". *Koinonia* nr 1: 1978 s. 27-43. -Toż. [Krościenko 1981] Światło-Życie 8⁰ ss. 16. -Toż. [Krościenko 1983] Światło-Życie 8⁰ ss. 16. -Toż. W: *Charyzmat „Światło-Życie"*. [Krościenko] 1987 s. 78-90. -Toż. *Życie w świetle*. R. 4: 1989 nr 1 s. 12-24.

518. Intencja Nowenny [przed Zesłaniem Ducha Świętego] 1978 [Krościenko 1978] 4⁰ ss. 8, powiel. [nie podpisany].

519. Komunikat III Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie w sprawie aktualnej sytuacji, trudności i zadań Ruchu. W: *Dokumentacja III Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie*. [Krościenko 1978] s. 79-85.

520. Niewiara wierzących. *Gość Niedz*. R. 55: 1978 nr 41 s. 7.

521. Opr.: Duch Święty. Notatnik kroku trzeciego [z dziesięciu] 10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej. Lubl. 1978 8⁰ ss. 36 [nie podpisany]. -Toż. [Lubl. 1979] Światło-Życie 8⁰ ss. 36. -Toż. [Lubl. 1980] Światło-Życie 8⁰ ss. 36. -Toż. [Lubl. 1984] Światło-Życie 8⁰ ss. 39. -Toż. P.-W. 1988 Pallottinum 16⁰ ss. 39.

522. Opr.: Kościół. Notatnik kroku czwartego [z dziesięciu] 10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej. Lubl 1978 8⁰ ss. 36 [nie podpisany]. -Toż. [Lubl. 1979] Światło-Życie 8⁰ ss. 36. -Toż. [Lubl. 1980] Światło-Życie 8⁰ ss. 36. -Toż. [Lubl. 1984] Światło-Życie 8⁰ ss. 39. -Toż. P.-W. 1988 Pallottinum 16⁰ ss. 39.

523. Opr.: Kurs oazowy dla animatorów (KODA). Teczka dla prowadzących. Wyd. 2. [Krościenko 1978] 4⁰ ss. 125. -Toż. Wyd. 3. [Krościenko] 1979 Światło-Życie 4⁰ ss. 134. -Toż. Wyd. 4. [Krościenko] 1980 Światło-Życie 4⁰ ss. 87, 40 [inna Szkoła Modlitwy].

524. Opr.: Niepokalana. Notatnik kroku drugiego [z dziesięciu] 10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej. Lubl. 1978 8⁰ ss. 36 [nie podpisany]. -Toż. [Lubl. 1979] Światło-Życie 8⁰ ss. 36. -Toż. [Lubl. 1980] Światło-Życie 8⁰ ss. 36. -Toż. [Lubl. 1984] Światło-Życie 8⁰ ss. 39. -Toż. P.-W. 1988 Pallottinum 16⁰ ss. 39.

525. Postoaza 1977-1978 we wspólnotach deuterokatechumenalnych. Wskazania dla moderatorów [Lubl. 1977] 4⁰ ss. 4, powiel. [nie podpisany].

526. Red.: Głos Papieża Jana Pawła II. Nr 1: 1978 - Nr 9: 1980.

527. Red.: Koinonia. Biuletyn Odnowy Parafii. Nr 1: 1978 - Nr 3: 1980.

528. Oaza Żywego Kościoła 1978. Sprawozdanie. [Krościenko 1978] 4⁰ ss. 10, powiel. [nie podpisany].

529. Wprowadzenie do programu [dziesięciu] „10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej" i pomoce formacyjne dla kroku pierwszego. [Lubl. 1978] 4⁰ ss. 30 [nie podpisany]. -Toż. [Lubl. 1979] Światło-Życie 4⁰ ss. 28. -Toż. pt.: Pomoce formacyjne do kroku 1. [Lubl. 1984] 8⁰ ss. 24. -Toż. [Lubl. 1987] 16⁰ ss. 24.

530. Zacznijmy od nowa. *Gość Niedz*. R. 55: 1978 nr 13 s. 7; nr 19 s. 8.

531. Abstynenckie „Credo" Krucjaty Wyzwolenia Człowieka. [Krościenko 1979] 4⁰ ss. 9 [nie podpisany]. -Toż. [Krościenko 1981] 16⁰ ss. 11. -Toż. [Kr. 1987] 16⁰ ss. 13.

532. Artykuły w: *Charyzmat i wierność. Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1979. [Krościenko 1979]: Centrum Światło-Życie w Krościenku, s. 109-119; 533. Charyzmat Światło-Życie w służbie odnowy Kościoła lokalnego. Teksty wystawy, s. 87-108; 534. Jak włączać do Krucjaty Wyzwolenia Człowieka w

oazach 1979? s. 117-119. -Toż. Teczka Oazy Żywego Kościoła 1980 s. 87-89.

535. Artykuły w: *Głos Papieża*. R. 1979: Czuwanie jedności z Ojcem świętym Janem Pawłem II, z. 2 s. 24-25; 536. Homilia w dniu 17 X 1978 z okazji wyboru nowego Papieża Jana Pawła II, z. 2 s. 13-17; 537. Oaza Rekolekcyjna Diakonii Wyzwolenia w Krościenku (ORDW), z. 4 s. 23-24; 538. Zobowiązania nasze wzrosły, z. 2 s. 21-24.

539. Charyzmat Światło-Życie w służbie odnowy Kościoła lokalnego. W: *Dokumentacja IV Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie.* [Krościenko 1979] s. 40-46. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1979, s. 68-86. -Toż. pt.: Charyzmat Ruchu Światło-Życie w służbie odnowy Kościoła lokalnego. [Krościenko] 1979 4° ss. 16. -Toż. *Domowy Kościół* nr 22: 1979 s. 29-45. -Toż. Wyd. 2. [Krościenko] 1981 Światło-Życie 8° ss. 15. -Toż. [Krościenko 1983] Światło-Życie 8° ss. 15. -Toż. W: *Charyzmat „Światło-Życie": [Krościenko]* 1987 ss. 66-77.

540. Etapy realizacji wspólnotowego modelu parafii. Wizja Ruchu Światło-Życie. *Koinonia* nr 2: 1979 s. 12-20.

541. Jedność w Duchu Świętym. Konferencja wygłoszona w Dursztynie 8 II 1979. *Siloe* nr 11: 1979 s. 14-17. _ Toż. pt.: „Aby stanowili jedno". *Życie w świetle.* R. 8: 1993 nr 2 s. 5-8.

542. Koinonia - Communio - Wspólnota. *Koinonia* nr 2: 1979 s. 8-11.

543. Krucjata Wyzwolenia Człowieka, czyli Dzieło Niepokalanej Matki Kościoła. Podręcznik. [Krościenko] 1979 Światło-Życie 4° ss. 29. -Toż. [Krościenko] 1979 Światło-Życie 8° ss. 29. -Toż. Wyd. 2. [Kr.] 1987 Światło-Życie 8° ss. 22.

544. Modlitwa Krucjaty Wyzwolenia Człowieka. 16° ss. 2. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1979.

545. Nie ma w żadnym innym zbawienia. *Gość Niedz.* R. 56: 1979 nr 43 s. 5, 7.

546. Oaza Rekolekcyjna Diakonii Wyzwolenia. Materiały dla prowadzących. [Krościenko 1979] 4° ss. 38, powiel. [nie podpisany]. -Toż. Wyd. 2. [Krościenko] 1983 Światło-Życie 8° ss. 115. -Toż. [Kr.] 1987 [Światło-Życie] 8° ss. 115.

547. Opr.: Miejsce charyzmatu Światło-Życie w Kościele. Dokumentacja IV Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie. Kalwaria Zebrzydowska 2-5 III 1979 r. [Krościenko 1979] Światło-Życie 4° ss. 56.

548. Opr.: Słowo Boże. Notatnik kroku piątego [z dziesięciu] 10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej. Lubl. 1979 8° ss. 43 [nie podpisany]. -Toż. Lubl. 1979 8° ss. 43. -Toż. [Lubl. 1980 Światło-Życie] 8° ss. 43. -Toż. [Lubl. 1984] Światło-Życie 8° ss. 43. -Toż. P.-W. 1988 Pallottinum 16° ss. 47.

549. Opr.: Zawieram z wami przymierze. Notatnik na okres Wielkiego Postu do pracy po II stopniu Oazy Nowego Życia. Lubl. 1979 4° ss. 93. -Toż. [Lubl.] 1981 Światło-Życie 8° ss. 94. -Toż. [Lubl.] 1988 Światło-Życie 8° ss. 94.

550. Podręcznik Oazy Nowego Życia II stopnia [Liturgia - sakrament]. Cz. A [ogólna], cz. B [szczegółowa]. [Krościenko] 1979 4° ss. 74, 272. -Toż. Wyd. 2 popr. [Krościenko] 1980 [Światło-Życie] 8° ss. 67, 191 [nie podpisany].

551. Pomoce formacyjne dla kroku drugiego. [Lubl. 1979] 4° ss. 19 [nie podpisany]. -Toż. [Lubl. 1979] Światło-Życie 4° ss. 20. -Toż. [Lubl. 1984] 8° ss. 16. -Toż. [Lubl. 1987] 8° ss. 16.

552. Pomoce formacyjne dla kroku trzeciego. [Lubl. 1979] 4° ss. 15 [nie podpisany]. -Toż. [Lubl. 1979] 4° ss. 17. -Toż. [Lubl. 1984] 8° ss. 19. -Toż. [Lubl. 1987] 8° ss. 19.

553. Pomoce formacyjne dla kroku czwartego. [Lubl. 1979] 4° ss. 19 [nie podpisany]. -Toż. [Lubl. 1979] 4° ss. 20. -Toż. [Lubl. 1980] 8° ss. 20. -Toż. [Lubl. 1984] 8° ss. 20. -Toż. [Lubl. 1987] 8° ss. 20.

554. Pomoce formacyjne dla kroku piątego. [Lubl. 1979] 4° ss. 15 [nie podpisany]. -Toż. [Lubl. 1981] 4° ss. 15. -Toż. [Lubl. 1984] 8° ss. 16. -Toż. [Lubl. 1987] 16° ss. 16.

555. Problem alkoholizmu w świetle teologii wyzwolenia. [Krościenko] 1979 8° ss. 16. -Toż. Wyd. 2. [Krościenko] 1986, Światło-Życie 8° ss. 16. -Toż. W: *Charyzmat „Światło-Życie"*. [Krościenko] 1987 s. 91-105. -Toż: W: *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie.* Carlsberg 1985 s. 19-36.

556. Przebieg ewangelizacji według planu „Ad Christum Redemptorem". *Koinonia* nr 3: 1980 s. 20-34.

557. Red.: Mszał oazy rekolekcyjnej [I stopnia]. Wyd. 1. Lubl. 1979 4° s. VII, 66. -Toż. Wyd. 2. [Lubl.] 1981. Światło-Życie 8° ss. VII, 66. -Toż. Wyd. 3. [Lubl. 1983] 4° ss. VII, 66 [nie podpisany].

558. Red.: Mszał oazy rekolekcyjnej [II stopnia]. Lubl. 1979 4° s. 49. -Toż. Wyd. 2. Lubl. 1981 4° ss. 49. -Toż. Wyd. 3. Lubl. 1983 4° ss. 51. Współredaktorka: I. KUCHARSKA.

559. Rekolekcje „Ewangelia Wyzwolenia". Materiały dla zespołu prowadzącego. [Krościenko 1979] 4° ss. 42, powiel. [nie podpisany].

560. Rozmowy ewangeliczne kroku piątego «Słowo Boże». *Domowy Kościół* nr 18: 1979 s. 24-30; nr 19 s. 22-29.

561. Triduum Paschalne we wspólnocie deuterokatechumenalnej. [Krościenko 1979] 4° ss. 8, powiel. -Toż. [Krościenko 1981] 8° ss. 11, powiel. -Toż. W: *Triduum Paschalne. Podręcznik dla duszpasterzy i dla służby liturgicznej.* Red. F. BLACHNICKI, I. KUCHARSKA [Lubl.] 1988 s. 141-148.

562. „Zwiastunom z gór"! Spotkanie ogólnopolskiej reprezentacji Ruchu Światło-Życie z Ojcem Świętym Janem Pawłem II w Nowym Targu w dniu 8 VI 1979. *Domowy Kościół* nr 20: 1979 s. 41-55. -Toż. *Głos Papieża Jana Pawła II* z. 6: 1979

s. 32-49. -Toż. Teczka Oazy Żywego Kościoła 1979, s. 3-29. -Toż. [Krościenko 1989] 8⁰ ss. 22.

563. Akcja „Ad Christum Redemptorem" a jubileusz 600-lecia Obrazu Jasnogórskiego. *Ad Christum Redemptorem* nr 2: 1980 s. 2. -Toż. W: Dokumentacja V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie. [Krościenko 1980] s. 103-104.

564. Artykuły w: *„Ad Christum Redemptorem"*. R. 1980: „Ad Christum Redemtorem". Plan wielkiej ewangelizacji, nr 1 s. 1-6. -Toż. nr 2 s. 3-6. -Toż. nr 3: 1981 s. 4-5. -Toż. *Domowy Kościół* nr 23: 1980 s. 32-35. -Toż. *Głos Papieża* z. 9: 1980 s. 52-53; 565. Diakonia Jedności Rejonów Województwa. Regulamin, nr 2 s. 15-18 [nie podpisany]; 566. Modlitwa Nehemiasza. Sugestie dla VI serii oaz modlitwy w ramach planu ACR, nr 2 s. 21-26 [nie podpisany]; 567. „Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi." Oazy modlitwy w planie Ad Christum Redemptorem, nr 1 s. 15-19. -Toż. nr 2 s. 7-12. -Toż. *Domowy Kościół* nr 23: 1980 s. 36-37 [nie podpisany]; 568. Od Diakonii Rejonów Województwa (DJRW) do Rejonowych Diakonii Ewangelizacji i Wyzwolenia (RDEW). Etapy przygotowania wielkiej ewangelizacji, nr 2 s. 13-15 [nie podpisany]; 569. Rejonowa Diakonia Ewangelizacji i Wyzwolenia. Regulamin, nr 2 s. 19-21 [nie podpisany]; 570. Strategia ewangelizacji wg planu Ad Christum Redemptorem,. nr 1 s. 11-15 [nie podpisany]; 571. Wskazania liturgiczne dla Noworocznych oaz modlitwy, nr 1 s. 27-30 [nie podpisany].

572. Artykuły w: *Eleuteria*. R. 1980: Księga i kamień - symbole KWC, nr 1 s. 7-8 [nie podpisany]._-Toż. nr 4: 1985 s. 4; 573. Niepokalana zwycięża, nr 1 s. 6-7; 574. Pierwsza Krajowa Pielgrzymka Krucjaty Wyzwolenia Człowieka. Krościenko 7-8 VI 1980, nr 1 s. 5-6 [nie podpisany]; 575. Podręcznik Krucjaty Wyzwolenia Człowieka, nr 1 s. 15 [nie podpisany]; 576. Wojsko Gedeona [1], nr 1 s. 14; nr 2 s. 8; nr 3 s. 9 [nie podpisany].

577. Artykuły w: *Ruch Światło-Życie*. R. 1980: Homilia podczas Centralnej Oazy Matki 1980, nr 3 s. 12-16; 578. List Krajowego Kolegium Moderatorów Ruchu Światło-Życie do Ojca świętego z dnia 4 XI 1980 r. w odpowiedzi na list Jego Świątobliwości do wszystkich członków Ruchu wystosowany 15 VIII 1980 r, nr 4 s. 14-20; 579. List otwarty do Ministra Spraw Wewnętrznych PRL, nr 4 s. 33-37; 580. Nehemiasz. Homilia z Godziny odpowiedzialności i misji Dnia Wspólnoty w Krościenku (27 VII 1980), nr 3 s. 21-32. -Toż. [fragm.] pt.: „Mur Jerozolimy zburzony". *Eleuteria* nr 15: 1987 s. 18-22; 581. O pełny wymiar wolności Kościoła. Przemówienie do Kolegium Moderatorów, Kraków 4 XI 1980, nr 4 s. 4-14. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 94-103; 582. Próba oceny sytuacji Ruchu Światło-Życie u progu Oazy Żywego Kościoła 1980, nr 3 s. 61-67; 583. Przemówienie w czasie I Krajowej Pielgrzymki Krucjaty Wyzwolenia Człowieka [fragm.], nr 3 s. 16-21; 584. System formacyjny Ruchu Światło-Życie, nr 1 s. 19-24; 585. Wyzwolenie przez prawdę. Orędzie podczas rekolekcji ewangelizacyjnych „Chrystus-Ewangelia Wyzwolenia" w Gdyni, 8-13 XII 1980 r., nr 4 s. 20-25.

586. Deklaracja V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie w sprawie zaangażowania członków Ruchu w aktualne problemy narodu. W: Dokumentacja V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie. [Krościenko 1980] s. 95-102. -Toż. *Ruch Światło-Życie*, nr 2: 1980 s. 40-47. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1980, s. 76-83. -Toż. *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie* nr 1/8: 1983 s. 150-153. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 75-81.

587. Ecclesia Mater - Mater Ecclesiae. Teczka oazy rekolekcyjnej III stopnia. Wyd. 2. [Krościenko] 1980 [Światło-Życie] 4⁰ ss. 148 nlb 16 [nie podpisany]. -Toż. pt.: Ecclesia Mater - Mater Ecclesiae. Podręcznik Oazy Nowego Życia III stopnia. Cz. A - ogólna, cz. B - szczegółowa, cz. C - spotkania z żywym Kościołem. Wyd. 1. [Krościenko] 1981 Światło-Życie 16⁰ s. 52, 95, 32 [nie podpisany]. -Toż. pt.: Oaza Nowego Życia stopnia. Podręcznik. Wyd. 2. [Krościenko] Światło-Życie 8⁰ ss. 219. -Toż. Wyd. 3. [Krościenko] 1986 Światło-Życie 8⁰ ss. 220.

588. Homilie Oazy Nowego Życia I stopnia. [Krościenko] 1980 Światło-Życie 4⁰ ss. 116. -Toż. Wyd. 2. [Krościenko] 1985 Światło-Życie 8⁰ ss. 107. -Toż. Wyd. 3. 1989 ss. 87.

589. Kościół jako wspólnota. [Krościenko 1980] 16⁰ ss. 186. -Toż. Wyd. 2. Lubl. 1994 Światło-Życie 8⁰ ss. 176.

590. Lekcjonarz oazy rekolekcyjnej III stopnia. Lubl. 1980 4⁰ ss. 63. -Toż. Wyd. 2. Lubl. 1981 4⁰ ss. 63. -Toż. Wyd. 3, [Lubl. 1983] 4⁰ ss. 62 [nie podpisany].

591. Odnowa w Duchu Świętym a jedność w Duchu Świętym. Uwagi o metodzie dialogu. W: *Dokumentacja V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie*. [Krościenko 1980] s. 52-73. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1980 s. 21-41. -Toż. *Charis. Młodzieżowy Biuletyn Ekumeniczny*. Nr 21-23: 1984 s. 14-23. -Toż. W: *Chrystus i Duch Święty u początków Kościoła. Odnowa w Duchu Świętym a jedność w Duchu Świętym. Ruch Światło-Życie wobec darów duchowych*. [Lubl. 1991] s. 18-36.

592. Opr.: Modlitwa codzienna w Oazie Dzieci Bożych. [Krościenko] 1980 [Światło-Życie] 16⁰ ss. 48 nlb 2 [nie podpisany]. -Toż. Wyd. 2. [Krościenko] 1981 Światło-Życie 16⁰ ss. 52. -Toż. Wyd. 3. [Krościenko 1986] Światło-Życie 16⁰ ss. 40.

593. Opr.: Modlitwa. Notatnik [kroku szóstego] 6.

[z dziesięciu] 10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej. [Lubl. 1980] Światło-Życie 8⁰ ss. 36 [nie podpisany]. -Toż. [Lubl. 1981] Światło-Życie] 8⁰ ss. 36. -Toż. [Lubl. 1984] Światło-Życie 8⁰ ss. 37. -Toż. P.-W. 1988 Pallottinum 16⁰ ss. 39.

594. Opr.: Podręcznik formacyjny nr 3. Formacja ceroferariuszy, czyli ministrantów światła. Trzeci rok formacji dziecięcej scholi liturgicznej. Wyd. 1. [Lubl.] 1980 4⁰ s. nlb 2-43 [nie podpisany].

595. Opr.: Podręcznik Oazy Nowego Życia I stopnia dla rodzin. Cz. A - ogólna, cz. B - szczegółowa. Wyd. 2. [Krościenko] 1980 Światło-Życie 4⁰ s. 45-249. -Toż. Wyd. 3. [Krościenko] 1984 Światło-Życie 16⁰ s. 47, 249. Współredaktor: J. SKUDRO.

596. Pomoce formacyjne dla kroku szóstego. [Lubl. 1980] 4⁰ ss. 17 [nie podpisany]. -Toż. [Lubl. 1981] 4⁰ ss. 16. -Toż. [Lubl. 1984] 8⁰ ss. 16. -Toż. [Lubl. 1987] 16⁰ ss. 19 [nie podpisany].

597. Praktyczne wskazania dla diakonii ewangelizacji i wyzwolenia na szczeblu centralnym, województwa i rejonu. W: *Dokumentacja V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie.* [Krościenko 1980] s. 156-161.

598. Red.: „Ad Christum Redemptorem!" *Biuletyn nadzwyczajny Diakonii Ewangelizacji i Diakonii Wyzwolenia Ruchu Światło-Życie.* Nr 1 i 2: 1980.

599. Red.: "Dojrzałość ucznia. List do członków Ruchu Światło-Życie w seminariach duchownych i nowicjatach". Nr 1: 1980 - Nr 4: 1980.

600. Red.: "Eleuteria. Pismo Krucjaty Wyzwolenia Człowieka". Nr 1: 1980 - Nr 3: 1981.

601. Red.: Lekcjonarz oazy rekolekcyjnej II stopnia. [Lubl. 1980] 4⁰ ss. 59. -Toż. Wyd. 2. Lubl. 1981 4⁰ ss. 54. -Toż. Wyd. 3. Lubl. 1983 4⁰ ss. 59 [nie podpisany].

602. Red.: Mszał oazy rekolekcyjnej III stopnia. Lubl. 1980 4⁰ s. 32. -Toż. Wyd. 2. [Lubl.] 1981 4⁰ ss. VII, 32. -Toż. Wyd. 3. Lubl. 1983 4⁰ ss. 32 [nie podpisany].

603. Red.: "Ruch Światło-Życie. Biuletyn informacyjny". Nr 1: 1980 - Nr 5: 1981.

604. Refleksje na temat podmiotu Ruchu Światło-Życie i podmiotu Kościoła. [Krościenko 1980] 4⁰ ss. 4, powiel.

605. Rekolekcje dla kapłanów Chrystusa Sługi. Krościenko 1980. [Kasety.] -Toż. [Red. G. WILCZYŃSKA] Lubl. 1991 Światło-Życie 8⁰ ss. 77 nlb. 2.

606. Rozwój i sytuacja Ruchu Światło-Życie w 1979-1980 r. W: *Dokumentacja V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie.* [Krościenko 1980] s. 9-19. -Toż. *Ruch Światło-Życie* nr 2: 1980 s. 17-26.

607. Ruch Domowy Kościół w obliczu aktualnej sytuacji. Przemówienie Moderatora Krajowego na podsumowaniu oaz rodzin w Łodzi 13-14 IX 1980. *Domowy Kościół* nr 24: 1980 s. 48-56.

608. Ruch jako podmiot i forma autorealizacji Kościoła. *Dojrzałość ucznia* nr 3: 1980 s. 5-6.

609. Ruch oazowy a problem powołań. *Dojrzałość ucznia* nr 1: 1980 s. 8-12.

610. Świadectwo „Niepokornych". Wypowiedź na Tygodniu Eklezjologicznym Koła Naukowego KUL, Lubl. 25 X 1979. *Ruch Światło-Życie* nr 1: 1980 s. 24-33. -Toż. pt.: Świadectwo niepokornego. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie.* Carlsberg 1985 s. 7-16.

611. Świadectwo Oazy Żywego Kościoła wobec władz administracyjnych. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1980, s. 72-75.

612. Unia Kapłanów Chrystusa Sługi. Projekt statutu. Krościenko 1980. Światło-Życie 8⁰ ss. 18. -Toż. *Ruch Światło-Życie* nr 2: 1980 s. 47-59.

613. Uwagi wyjaśniające do Deklaracji V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie w sprawie zaangażowania członków Ruchu w aktualne problemy narodu. W: *Ruch Światło-Życie* nr 2: 1980 s. 82-84. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1980, s. 84-86.

614. Wyjaśnienia i wskazania V Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie w sprawie współpracy ekumenicznej w dziele pierwszej ewangelizacji. W: *Dokumentacja V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie* s. 116-131. -Toż. *Ruch Światło-Życie* nr 2: 1980 s. 68-82. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1980. [Krościenko 1980] s. 4-20.

615. Założenia i strategia planu Wielkiej Ewangelizacji „Ad Christum Redemptorem". W: *Dokumentacja V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie.* [Krościenko 1980] s. 133-149. -Toż. *Ruch Światło-Życie* nr 2: 1980 s. 26-40. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1980 s. 42-57.

616. Akt oddania Ruchu Światło-Życie Niepokalanej Matce Kościoła. W: *Podręcznik nabożeństw Oazy Nowego Życia* I, II, III stopnia. Wyd. 2. [Lubl.] 1981 s. 106-108. -Toż. *Domowy Kościół* nr 35: 1985 s. 26-28. -Toż. *Oaza* nr 7: 1993 s. 11.

617. Artykuły w: *Eleuteria.* R. 1981: Ku II Krajowej Pielgrzymce Krucjaty, czyli 300x10, nr 2 s. 24-25 [nie podpisany]; 618. List do kandydatów do Krucjaty Wyzwolenia Człowieka, nr 2 s. 23-24; 619. Rekolekcje „Ewangelia wyzwolenia". Koncepcja, nr 2 s. 9, nr 3 s. 11 [nie podpisany]; 620. Wyzwolenie przez prawdę jako podstawowe dzieło miłosierdzia, nr 2 s. 5-7 [nie podpisany].

621. Artykuły w: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie.* R. 1981: Deklaracja o niezależności, nr 0 s. 4-5 [nie podpisany]. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie.* Carlsberg 1985 s. 119-121; 622. Deklaracja o zależności, nr 0 s. 5-6 [nie podpisany]. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie.* Carlsberg 1985 s. 121-124; 623. 16 grudnia - 13 maja, nr 0 s. 10-11 [nie

podpisany]. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie.* Carlsberg 1985 s. 130-133; 624. Niezależna Chrześcijańska Służba Społeczna „Prawda - Krzyż - Wyzwolenie". Deklaracja programowa, nr 0 s. 14-15 [nie podpisany]. -Toż. 1/8: 1983 s. 154-156. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie.* Carlsberg 1985 s. 137-140; 625. Partia czy służba, nr 0 s. 6-7 [nie podpisany]. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie.* Carlsberg 1985 s. 124-126; 626. Program wyzwolenia człowieka Jana Pawła II, nr 0 s. 7-9 [nie podpisany]. -Toż. nr 3: 1982 s. 25-28. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie.* Carlsberg 1985 s. 126-130; 627. Tezy o zakłamaniu podstawowym, nr 0 s. 11-13. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie.* Carlsberg 1985 s. 133-137.

628. Artykuły w: Jedność i diakonia. Teczka Oazy Żywego Kościoła 1981. [Krościenko 1981]: Biblijne nazwy oaz wielkich oraz ich symbolika, s. 83-92; 629. Centralna Oaza Matka i lokalna oaza matka w oazach wielkich, s. 81-82; 630. Jedność i diakonia. Diakonia jedności Ruchu i w Ruchu Światło-Życie. Wprowadzenie w problematykę, s. 2-7; 631. List w sprawie powołań w Ruchu Światło-Życie, s. 95-98; 632. Oaza Wielka - znak jedności, s. 77-80; 633. Realizacja wskazań VI Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych w oazach 1981, s. 93-94; 634. Struktura diakonii w Ruchu Światło-Życie, s. 65-71. -Toż. Oaza rekolekcyjna diakonii [Krościenko 1981] s. 137-144; 635. Wskazania dla postoazy 1981-1982, s. 101-102.

636. Diakonia Ewangelizacji Środowisk Pracy w ramach planu „Ad Christum Redemptorem". W: *Dokumentacja VI Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie.* [Krościenko 1981] s. 166-173.

637. Diakonia Jedności Ruchu Światło-Życie. Projekt statutu. W: *Dokumentacja VI Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie* [Krościenko 1981] s. 65-86. -Toż. *Ruch Światło-Życie* nr 5: 1981 s. 35-59. -Toż. [Krościenko 1981 Światło-Życie] 8⁰ ss. 20 [nie podpisany]. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1981 s. 41-64.

638. Integralna koncepcja diakonii jedności Ruchu. W: *Dokumentacja VI Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie* [Krościenko 1981] s. 87-103. -Toż. *Domowy Kościół* nr 27: 1982 s. 18-33. -Toż. *Ruch Światło-Życie* nr 5: 1981 s. 19-35. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1981 s. 13-28.

639. Istotne cechy ruchu eklezjalnego. [Krościenko] 1981 Światło-Życie 8⁰ ss. 24. -Toż. W: *I Movimenti nella Chiesa negli anni '80. Atti del 1⁰ Convegno Internazionale,* Roma, 23-27 septembre 1981. Milano 1982 s. 175-202. -Toż. [Krościenko] 1983 Światło-Życie 8⁰ ss. 25. -Toż. W: *Charyzmat „Światło-Życie".* [Krościenko] 1987 s. 3-26. -Toż. W: *Godziny Taboru.* Carlsberg-Lubl. 1989 s. 196-217.

640. Katechetyka fundamentalna. Materiały pomocnicze do wykładów z katechetyki dla kursu IV. Lubl. 1981 4⁰ ss. 61. Współautor.

641. Koncepcja oazy wychowawczej. [Krościenko 1981] 4⁰ ss. 11, powiel.

642. Oaza rekolekcyjna diakonii Ruchu Światło-Życie. [Teczka dla prowadzących] Wyd. 1. [Krościenko] 1981 Światło-Życie 4⁰ ss. 208, powiel. [nie podpisany]. -Toż. Wyd. 2. [Krościenko] 1987 Światło-Życie 8⁰ ss. 197. -Toż. Wyd. 3. [Lubl.] 1995 Światło-Życie 8⁰ ss. 199.

643. Oaza Żywego Kościoła 1981. Sprawozdanie ogólne. *Ruch Światło-Życie* nr 5: 1981 s. 65-75.

644. Opr.: Podręcznik Oazy Nowego Życia I stopnia dla rodzin. Cz. C - Szkoła Apostolska. [Krościenko] 1981 Światło-Życie 8⁰ ss. 123. Współredaktor: J. SKUDRO.

645. Podwyższenie Krzyża. Konferencja ewangelizacyjna wygłoszona 13 XII 1980 r. w Gdyni. *Ad Christum Redemptorem* nr 3: 1981 s. 8-12.

646. Red.: "Prawda - Krzyż - Wyzwolenie. Pismo Niezależnej Chrześcijańskiej Służby Społecznej". Nr 0: 1981 [Lubl.-Polska].

647. Red.: "Światło-Życie. List Jedności". Nr 1: 1981.

648. Świadectwo wiary w katechezie. W: *Seminare. Poszukiwania naukowo-pastoralne.* Kr.-Ląd 1981 s. 83-97.

649. Teczka diakonii oazy wielkiej. Wyd. 1. [Krościenko] 1981 4⁰ ss. 30, powiel. -Toż. Wyd. 2. [Krościenko] 1982 4⁰ ss. 65 [nie podpisany].

650. Wskazania VI Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie dla diakonii i wszystkich uczestników Ruchu. W: *Dokumentacja VI Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie.* [Krościenko 1981] s. 124-134. -Toż. *Domowy Kościół* nr 25 s. 13-22. -Toż. *Ruch Światło-Życie* nr 5: 1981 s. 9-19. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1981 s. 29-40. -Toż. W: *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie.* Carlsberg 1985 s. 103-117.

651. Wyjaśnienie w sprawie Polskiego Związku Katolicko-Społecznego. W: *Dokumentacja VI Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie.* [Krościenko 1981] s. 135-136. -Toż. *Domowy Kościół* nr 25: 1981 s. 23.

652. Artykuły w: *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie.* R. 1982: Jubileuszowa modlitwa Jana Pawła II do Matki Kościoła i Pani Jasnogórskiej jako nasz program, nr 4 s. 11-15; 653. Jubileuszowy Rok Jasnogórskiej Królowej Polski - 1982 - rokiem wspólnej modlitwy Polaków za Ojczyznę, nr 1 s. 35-36 [nie podpisany]; 654. Nawet oni nie mogą pozbawić nas wolności. Wywiad w Il Sabato 2 I 1982, nr 1 s. 16-19; 655. Noworoczna oaza modlitwy i nowenna oaz modlitwy, nr 1 s. 36-37 [nie podpisany]; 656. Prawda - Krzyż - Wyzwolenie. Chrześcijańska Służba Pomocy Polsce, nr 2 s. 27-32 [nie podpisany]; 657. Przemówienie w

Waszyngtonie 13 V 1982 na bankiecie wydanym z okazji nadania nagrody A. Sołżenicyna Lechowi Wałęsie, nr 6/7 s. 37-40. -Toż. pt.: Rewolucja w imię prawdy. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 181-184; 658. Rola Kościoła w permanentnym kryzysie Polski po-jałtańskiej. [Referat wygłoszony w II 1982 w j. niem. w Monachium na sesji zorganizowanej przez Hans Seidel Stiftung], nr 4 s. 15-30. -Toż. pt.: Kościół a wolność narodu. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 143-164; 659. Wiara a wyzwolenie, nr 5 s. 31-37. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 171-180; 660. Wypowiedź w ramach Europejskiego i Ekumenicznego Kongresu Odnowy Charyzmatycznej w Strasburgu. 30 V 1982, nr 6/7 s. 40-41. -Toż. pt.: Orędzie milczącego Kościoła. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 185-187.

661. Die befreiende Kraft des Evangeliums. *Freundesbrief der Jesus Bruderschaft*. Gnadenthal. Septemper 1982 s. 6-7.

662. Centrum Ewangelizacji Światło-Życie. *Życie w świetle*. R. 1982 s. 6.

663. Charyzmat oazy. Obowiązek jego strzeżenia. W: Teczka podstawowa diakonii oazy wielkiej. [Krościenko 1982] s. 4-11. -Toż. W: *Kurs oazowy dla animatorów*. [Krościenko] 1983 s. 43-51. -Toż. *Domowy Kościół* nr 35: 1985 s. 4-11.

664. Fundusz ewangelizacyjny «Światło-Życie», czyli: Nasza ekonomika. *Życie w świetle*. R. 1982 s. 8.

665. Komentarz do: Modlitwa Papieża do Matki Kościoła i Pani Jasnogórskiej. W: *Dokumentacja VII Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie*. [Krościenko 1982] s. 88-102. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1982 s. 27-41.

666. List z Fatimy. W: *Ecclesia Mater - Mater Ecclesiae. Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1982, s. 42-49. -Toż. W: *Charyzmat i wierność*. Carlsberg 1985, s. 17-34.

667. Marianum ... *Życie w świetle*. R. 1982 s. 1, 3.

668. Opr.: Szkoła Chrystusa. Spotkania ewangeliczne w ramach III roku deuterokatechumenatu. Konspekty dla animatora. Teksty pomocnicze. [Krościenko] 1982 Światło-Życie 8⁰ ss. 103. -Toż. [Krościenko] 1983 Światło-Życie 8⁰ ss. 103. -Toż. [Krościenko] 1987 Światło-Życie 8⁰ ss. 99 [nie podpisany].

669. Red.: Lekcjonarz oazy rekolekcyjnej I stopnia. [Lubl. 1982] 4⁰ ss. 54 [nie podpisany].

670. Red.: "Prawda - Krzyż - Wyzwolenie. Biuletyn informacyjny" [Chrześcijańskiej Służby Pomocy Polsce]. [Tivoli - Italia] Nr 1: 1982 - Nr 4: 1982.

671. Red.: "Prawda - Krzyż - Wyzwolenie. Pismo Chrześcijańskiej Służby Wyzwolenia Narodów". [Carlsberg - RFN]. Nr 5: 1982 - Nr 6-7: 1982.

672. Red.: "Życie w świetle. List do kręgu przyjaciół Marianum w Carlsbergu" [RFN], [Nr 1]: 1982 - [Nr 4]: 1986.

673. Die Situation der geistlichen Berufe in Osteuropa. *Sonderdruck aus Kirche in Not* T. 30: 1982 8⁰ ss. 6.

674. Słowa Papieża naszym programem w godzinie próby. [Audycja Radia Watykańskiego 30 i 31 III 1982.] *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie* nr 3: 1982 s. 28-32. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 165-170.

675. Suwerenność wewnętrzna. Program porozumienia Polaków 1982. Deklaracja Carlsberska. Carlsberg 1982 4⁰ ss. 5, powiel. -Toż. w j. ang. Carlsberg 1982 8⁰ ss. 10, powiel. -Toż. w j. franc. Carlsberg 1982 8⁰ ss. 11, powiel. -Toż. *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie* nr 1/8: 1983 s. 164-169. -Toż. w j. niem. Programtexte [nr] 2 [Carlsberg 1985] s. 1-10. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 199-208.

676. Tajemnica wielka - w Chrystusie i w Kościele. Charyzmat maryjny Ruchu Światło-Życie. W: *Dokumentacja VII Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie*. [Krościenko 1982] s. 62-85. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1982, s. 3-26. -Toż. [Krościenko 1983] Światło-Życie 8⁰ ss. 19. -Toż. W: *Charyzmat i wierność*. Carlsberg 1986 s. 36-65. -Toż. W: *Charyzmat „Światło-Życie"*. [Krościenko 1987] s. 48-65.

677. Wezwanie do modlitwy wiary i wyzwolenia. [Słowa... w Radio Watykańskim 23 XII 1981.] *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie* nr 1: 1982 s. 33-35. -Toż. W: *Charyzmat i wierność*. Carlsberg 1986 s. 11-15.

678. Artykuły w: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. R. 1983: Apel do Narodów [podczas I Marszu Wyzwolenia Narodów], nr 3/10 s. 21-22; 679. Homilia w drugim dniu Marszu Wyzwolenia Narodów podczas Mszy polowej przy kościele w Klausenthal/Königsbach [fragm.], nr 3/10 s. 25-26; 680. Homilia wygłoszona podczas Mszy św. dla Polaków w Oslo w dniu 11 XII w obecności Danuty Wałęsowej, nr 3/10 s. 112-115; 681. Jasna Góra a wyzwolenie narodów. Homilia w nieszporach 25 VIII 1983 nr 3/10 s. 16-18; 682. Pokój a wyzwolenie. Deklaracja końcowa [I Marszu Wyzwolenia Narodów], nr 3/10 s. 44-46; 683. Posłanie z Jasnej Góry. Homilia we Mszy św. 26 VIII 1983, nr 3/10 s. 18-20; 684. Prawda, etyka, polityka. Refleksje nad tezami Prymasowskiej Rady Społecznej w sprawie ugody społecznej z 5 IV 1982, nr 1/8 s. 157-163. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 188-198; 685. Program Jana Pawła II dla narodu polskiego, nr 2/9 s. 72-76 [nie podpisany]. -Toż. pt.: Ewangeliczny program, trudny program, program nieodzowny. Próba syntezy II pielgrzymki Jana Pawła II dc Polski. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 248-256;

686. Przemówienie [na zamku Hambach podczas I Marszu Wyzwolenia Narodów 28 VIII 1983], nr 3/10 s. 41-44; 687. Rewolucja przeciw Jałcie, nr 3/10 s. 62-67; 688. Wizyta papieska z perspektywy laickiej. List otwarty do Redakcji «Kultury», nr 2/9 s. 87-91.

689. Artykuły w: *Życie w świetle*. R. 1983: Namiot Opatrzności, s. 7; 690. Orędzie pustego grobu. (Homilia z Wigilii Paschalnej), s. 1-2; 691. Rekolekcje ewangelizacyjne Roku Świętego, s. 8; 692. Szkoła Animatorów Ruchu Światło-Życie. s. 3-4.

693. Ku polskiej teologii wyzwolenia. *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. nr 1/8: 1983 s. 24-32. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 229-242. -Toż. w j. niem. Programmtexte [nr] 5 [Carlsberg 1985 Maximilianum] 8⁰ ss. 11.

694. List z Rzymu do Ruchu Światło-Życie z dnia 10 października 1982. *Ad Christum Redemptorem*. R. 1983 nr 12 s. 22-26. -Toż. W: *Charyzmat i wierność*. Carlsberg 1986 s. 86-92.

695. Manifest Wyzwolenia Narodów Europy Środkowo-Wschodniej. *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. nr 1/8: 1983 s. 170-175. -Toż. w j. ang. [Carlsberg 1983] 8⁰ ss. 9. -Toż. w j. niem. Programmtexte [nr] 2 [Carlsberg 1985 Maximilianum] 8⁰ s. 11-17. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 209-216.

696. Międzynarodowa Diakonia Ewangelizacji „Światło-Życie". Projekt statutu. Carlsberg 1983 8⁰ ss. 31 [nie podpisany]. -Toż. [Krościenko 1993] 8⁰ ss. 27.

697. Nowe światło nadziei. *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. nr 1/8: 1983 s. 7-13.- Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 217-228. -Toż. Teksty programowe [nr] 4 [Carlsberg 1985 Maximilianum] 8⁰ ss. 9.

698. Die Oasis Bewegung in Polen. [Wywiad] *Charisma*. R. 1983 nr 40 s. 8-9.

699. Opr. i komentarze: Ewangeliczny program - trudny program - program nieodzowny. II Pielgrzymka Jana Pawła II do Polski. Przemówienia programowe z komentarzami. [Carlsberg 1983] 4⁰ ss. 76. -Toż. [Carlsberg 1983] 16⁰ ss. 76.

700. Red.: "Prawda - Krzyż - Wyzwolenie. Dwumiesięcznik programowy. Pismo Chrześcijańskiej Służby Wyzwolenia Narodów". [Carlsberg - RFN]. Nr 8: 1983 - Nr 10: 1983.

701. Ruch Światło-Życie jako pedagogia Nowego Człowieka. W: Dokumentacja VIII Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie. [Krościenko 1983] s. 83-99. -Toż. „Domowy Kościół" nr 30: 1983 s. 6-19. -Toż. [Krościenko 1983] Światło-Życie 8⁰ ss. 16. -Toż. W: *Charyzmat i wierność*. Carlsberg 1986 s. 103-124. -Toż. W: *Charyzmat „Światło-Życie"*. [Krościenko] 1987 s. 27-36.

702. Eine Theologie der Befreiung aus dem Geiste. W: *Erneuerung* (Paderborn). R. 1983 z. 15.

703. Artykuły w: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. R. 1984: Apel do narodów Wschodu i Zachodu, nr 2-3/12-13 s. 82-83; 704. Człowiek wyzwolony na Wschodzie i Zachodzie, nr 2-3/12-13 s. 72-78. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 293-303; 705. Jasnogórska i fatimska ewangelizacja wolności papieża Jana Pawła II, nr 2-3/12-13 s. 65-70. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 281-292. -Toż. *Życie w świetle*. R. 5: 1990 nr 3 s. 7-10; 706. Ks. Jerzy Popiełuszko a cywilizacja miłości. Homilia wygłoszona 28 X 1984, nr 4/14 s. 112-113; 707. Kult maryjny a duchowe wyzwolenie narodów Europy Środkowo-Wschodniej. Sympozjum «Jutrzenka wolności». Otwarcie, nr 2-3/12-13 s. 60-62; 708. O tych, co ukradli państwo. W 40-lecie wielkiej mistyfikacji, nr 1/11 s. 11-14. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 265-270; 709. Podsumowanie spotkania, nr 2-3/12-13 s. 45-51; 710. Polacy «pochodzenia niemieckiego» - Niemcy «pochodzenia polskiego». Referat wprowadzający, nr 2-3/12-13 s. 21-27; 711. Wiara, Kościół, polityka, nr 1/11 s. 15-23. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 271-280; 712. W obliczu wyboru, nr 2-3/12-13 s. 103-107. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 257-264; 713. W obliczu zbrodni. Testament ks. Jerzego Popiełuszki, nr 4/14 s. 8-12; 714. W 40-lecie wielkiej mistyfikacji. Apel do Polaków. (Zamek Hambach 26 VIII 1984 r.), nr 2-3/12-13 s. 78-81. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 265-270.

715. Dominus vobiscum - per Immaculatam. Dursztyn 1984 8⁰ ss. 66 nlb. 1, powiel.

716. Ewangeliczny program, trudny program - nasz program! Refleksje na tle II pielgrzymki Jana Pawła II do Polski. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1984, s. 33-36. -Toż. W: *Charyzmat i wierność*. Carlsberg 1986 s. 145-150.

717. Nowa Wspólnota. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1984 s. 2-12.

718. Opr.: J. POPIEŁUSZKO: Kazania i rozważania 1982-1984. Carlsberg 1984 Maximilianum 8⁰ ss. 157. -Toż. Carlsberg 1984 Maximilianum 16⁰ ss. 157.

719. Red.: "Prawda - Krzyż - Wyzwolenie. Kwartalnik programowy. Pismo Chrześcijańskiej Służby Wyzwolenia Narodów". [Carlsberg - RFN]. Nr 11: 1984 - Nr 16: 1986.

720. „Rok 1984 - Rok piętnastolecia Ruchu Światło-Życie". Słowo do IX Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie na Jasnej Górze. W: *Dokumentacja IX Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie*. [Krościenko 1984] s. 58-67. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1984. s. 24-32. -Toż. W: *Charyzmat i wierność*. Carlsberg 1986 s. 166-178.

721. Wieder Polenhilfe? Ja, aber andere Weise! [Carlsberg 1984] 8⁰ ss. 4, powiel. [nie podpisany].

722. Homilie Oazy Nowego Życia II stopnia. [Krościenko] 1985 Światło-Życie 16⁰ ss. 67. -Toż. [Wyd. 2.] [Krościenko] 1989 Światło-Życie 16⁰ ss. 55 [nie podpisany].
723. Nasze cele. Słowo doradcy duchowego (kapelana) Stowarzyszenia. *Veritas † Liberatio*. R. 1985 nr 1 s. 2-5.
724. Niepokalana zwycięża. Słowo do Ogólnopolskiej Pielgrzymki Krucjaty Wyzwolenia Człowieka ... z okazji 25 rocznicy likwidacji Centrali Krucjaty Wstrzemięźliwości, 29 VIII 1985. W: *Komunikat 4/1985-1986 dla Moderatorów Ruchu Światło-Życie*. Lubl. 13 X 1985 ss. 9.
725. Ostatnie pożegnanie. W: *Chłonny żagiel. Ks. Jan Daniłowicz 1943-1970*. [Krościenko] 1985 s. 12-16.
726. Prawda - Krzyż - Wyzwolenie. Ku polskiej teologii wyzwolenia. Wyd. 1. Carlsberg 1985 Maximilianum 8⁰ ss. 322.
727. Prawda - Krzyż - Wyzwolenie. Deklaracja programowa. Teksty programowe [nr] 1. [Carlsberg 1985 Maximilianum] 8⁰ ss. 10. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 313-320.
728. Red.: "List do Dzieci Bożych". [Carlsberg - RFN]. Nr 1: 1985 - Nr 18: 1987. Współredaktor: K. ĆWIERZ.
729. Akt oddania Marianum Jasnogórskiej Królowej Polski w 30-lecie jego powstania. *Życie w świetle*. R. 1: 1986 nr 1 s. 13.
730. Artykuły w: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. R. 1986: A jednak - teologia wyzwolenia, nr 1/15 s. 5-17; 731. Postsovieticum - utopia albo zadanie? nr 2/16 s. 94-100; 732. Wolność a wyzwolenie, nr 2/16 s. 7-10. -Toż. W: Pielgrzymowanie nadziei. Cz. 3. [Lubl.] 1993 s. 27-35; 733. W trzecią rocznicę, nr 1/15 s. 63-70. -Toż. W: *Prawda - Krzyż - Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 304-312.
734. Carlsberg - dzieło wiary. *Życie w świetle*. R. 1: 1986 nr 1 s. 2.
735. Charyzmat i wierność. Do Ruchu Światło-Życie z Obczyzny 1981-1984. Wyd. 1. Carlsberg 1986 Maximilianum 16⁰ ss. 204.
736. Każdy Polak katolik? *Dz. Pol. i Dz. Żołn*. R. 47: 1986 nr 51 s. 1-2.
737. Oasen des neuen Lebens. OJC. R. 1986 nr 104 s. 128-132.
738. Opr.: Człowiek Paschalny. Pożegnanie księdza Wojciecha Danielskiego - II Moderatora Krajowego Światło-Życie, 24 XII 1985 - 24 I 1986. Dokumentacja. Carlsberg 1986 Maximilianum 16⁰ ss. 222, fotografie [23].
739. Słowo do VI Krajowej Pielgrzymki Krucjaty Wyzwolenia Człowieka zgromadzonej w Kalwarii Zebrzydowskiej w dniach 27 i 28 IX 1986 r. *Eleuteria* nr 10: 1986 s. 2-6.
740. Słowo do XI Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie w Koninie. W: *Dokumentacja XI Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie*. [Krościenko 1986] s. 15-20. -Toż. W: *Teczka Oazy Żywego Kościoła* 1986. s. 3-8.
741. Życie w świetle - formuła wolności. *Życie w świetle*. R. 1: 1986 nr 1 s. 1.
742. Charyzmat „Światło-Życie". Teksty podstawowe. [Red.: G. WILCZYŃSKA]. Wyd. 1. [Krościenko] 1987 Światło-Życie 16⁰ ss. 104, nlb. 3.
743. Liturgia w świetle tajemnicy Chrystusa Sługi. Słowa skierowane do uczestników XII KKO, przyjęte jako duchowy testament Założyciela Ruchu. *Biuletyn Nadzwyczajny Ruchu Światło-Życie*. [1987] s. 5-13. -Toż. W: *Charyzmat „Światło-Życie"*. [Krościenko] 1987 s. 40-47. -Toż. W: *Liturgia - źródło i szczyt. Referaty XII Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie*. [Krościenko] 1987 s. 3-10.
744. Ks. Franciszek Blachnicki do Ogólnopolskich Pielgrzymek Krucjaty Wyzwolenia Człowieka [fragm. wypowiedzi]. *Eleuteria*. nr 15: 1987 s. 22-23.
745. Modlitwa do Jasnogórskiej Jutrzenki Wolności, Źródła Światła i Życia. *Biuletyn Nadzwyczajny Ruchu Światło-Życie*. [1987] s. 27. -Toż. *Eleuteria*. nr 23: 1990 s. 19.
746. Spojrzenia w świetle łaski. Kartki wyrwane z pamiętnika dla dusz na drodze oczyszczenia. Wyd. 1. [Krościenko] 1987 Światło-Życie 8⁰ ss. 95, nlb. 1. -Toż. w j. słowackim [b.m.r.wyd.] Svetlo-Život 8⁰ ss. 110.
747. Teza Księdza Kapicy. W: A. MADEJ: Radości nasza. Kat. 1987 s. 119.
748. Jak zostać napełnionym Duchem Świętym? *List Wspólnot Odnowy w Duchu Świętym*. R. 5: 1988 nr 1-3 s. 11-13.
749. Red.: Triduum Paschalne. Podręcznik dla duszpasterzy i dla służby liturgicznej. [Lubl.] 1988. Światło-Życie 8⁰ ss. 227. Współredaktor: I. KUCHARSKA.
750. Rozważanie adwentowo-bożonarodzeniowe. *Życie w świetle*. R. 3: 1988 nr 7 s. 3-12.
751. Stacje Drogi Krzyżowej. *Życie w świetle*. R. 3: 1988 nr 2 s. 9-11.
752. Godziny Taboru. Carlsberg - Lubl. 1989 Światło-Życie 8⁰ ss. 273, fotografie [39].
753. Światło w życiu wewnętrznym. Konferencja adwentowa. [Krościenko 1989] 8⁰ ss. 6.
754. Wiara a Boża miłość i przebaczenie. *List Wspólnot Odnowy w Duchu Świętym*. R. 6: 1989 nr 3 s. 8-11.
755. „Ci, którzy Mu zaufali, zrozumieją prawdę". Homilia z 8 XI 1983. *Życie w świetle*. R. 5: 1990 nr 5 s. 8.
756. Listy więzienne. [Krościenko] 1990 8⁰ ss. 28 nlb. 3.
757. Artykuły w: *Życie w świetle*. R. 6: 1991: „Duch Pański spoczywa na Mnie...". Homilia z 15 X 1985, nr 5 s. 12-13; 758. „Jawicie się jako źródła światła w świecie". Homilia z 7 XI 1983, nr 4 s. 3-4;

759. „Jesteśmy wszyscy, jak Maryja objęci łaskawością Boga". Homilia z 1982 r., nr 3 s. 9-11; 760. „Nie otrzymaliście ducha niewoli". Fragment homilii z 25 XII 1983, nr 1 s. 5-7; 761. „Ostatecznie nie zło zwycięża, ale Bóg zło zwycięża dobrem", nr 2 s. 3-8; 762. „Strzeżcie się, abyście uczynków pobożnych nie wykonywali przed ludźmi po to, aby was widzieli". Homilia z 15 VI 1983, nr 1 s. 12-13; 763. Triduum Paschalne, nr 2 s. 8-10.

764. Artykuły w: *Światło-Życie*. R. 1991-1992: Centrum Ewangelizacji Światło-Życie [Konferencja], nr 2 s. 32-34; 765. Chrystus Sługa, nr 3 s. 28-32; 766. Strategia ewangelizacji, nr 4 s. 21-23. -Toż. *Oaza* nr 5: 1993 s. 2-3.

767. Chrystus i Duch Święty u początków Kościoła. Odnowa w Duchu Świętym a jedność w Duchu Świętym. Ruch Światło-Życie wobec darów duchowych. [Lubl. 1991] Światło-Życie 8^0 ss. 46.

768. Moje spotkanie z Chrystusem. (Tłum. z j. niem. T. MICHAŁCZAK.) *Życie w świetle*. R. 6: 1991 nr 1 s. 4-5.

769. Z księdzem Franciszkiem Blachnickim o oazach, chrześcijaństwie konsekwentnym, polityce i o polskiej teologii wyzwolenia. Rozmowa Z. BARCZYKA. [Lubl.] 1991 Światło-Życie 8^0 ss. 20.

770. Artykuły w: *Oaza*. R. 1992: Droga wolności, nr 3 s. 2-3; nr 4 s. 2-3; 771. Moc modlitwy, nr 3 s. 16; 772. Oaza Żywego Kościoła, nr 1 s. 2-3; nr 2 s. 2-3; 773. „Światło to rozpoznałem". [Fragmenty pamiętnika i testamentu ks. F. Blachnickiego], nr 2 s. 4-5.

774. Dojrzałość chrześcijańska. Katechumenat. W: *Pielgrzymowanie nadziei*. Cz. 1. [Lubl.] 1992 s. 59-64.

775. Wypowiedzi [...]. W: *Dni Wspólnoty w Ruchu Światło-Życie w roku 1992/1993*. Lubl. 1992: O dniu wspólnoty animatorów i diakonii, s. 18-20; 776. O dniu wspólnoty diakonii diecezjalnych, s. 8; 777. O dniu wspólnoty kapłanów-moderatorów, s. 11-14; 778. O dniu wspólnoty moderatorek, s. 15-16; 779. O dniu wspólnoty Ruchu Światło-Życie w rejonie, s. 22-23.

780. Matka Kościoła - Kościół-Matka. W: *Pielgrzymowanie nadziei*. Cz. 2. [Lubl.] 1992 s. 30-36.

781. O modlitwie wspólnotowej. W: *Pielgrzymowanie nadziei*. Cz. 2. [Lubl.] 1992 s. 22-25.

782. Struktura powołania chrześcijańskiego. W: *Formacja animatorów Ruchu Światło-Życie w roku 1992/1993*. Cz. 2. Lubl. 1992 s. 14-25.

783. W Namiocie Spotkania. Konferencja ze Szkoły modlitwy 23 X 1982. *Życie w świetle*. R. 7: 1992 nr 2 s. 7-13.

784. Zasady diakonii. W: *Pielgrzymowanie nadziei*. Cz. 2. [Lubl.] 1992 s. 26-29.

785. Zjednoczenie z Bogiem na drodze wiary, nadziei i miłości. W: *Pielgrzymowanie nadziei*. Cz. 2. [Lubl.] 1992 s. 13-21.

786. Z katechezy do uczestników Oazy Rekolekcyjnej Diakonii Wyzwolenia. *Eleuteria* nr 31: 1992 s. 11-12.

787. Diakonia na rzecz jedności. *Oaza* nr 10: 1993 s. 2-3.

788. Fragment listu ... do Ks. Biskupa Błaszkiewicza z września 1986 r. *Oaza* nr 9: 1993 s. 5-6.

789. „Historia o okienku". *Oaza* nr 7: 1993 s. 9-10.

790. Jezus Chrystus - lekarz grzeszników. W: *Pielgrzymowanie nadziei*. Cz. 3. [Lubl.] 1993 s. 18-26.

791. Jezus mocarz ducha. W: *Pielgrzymowanie nadziei*. Cz. 3. [Lubl.] 1993 s. 36-43.

792. Maryja pierwsza została zaproszona i uzdolniona przez Ducha Świętego do wnikania w głębię tajemnicy Chrystusa. *Życie w świetle*. R. 8: 1993 nr 3 s. 7-10.

793. Artykuły w: *Oaza*. R. 1994: Prawo życiodajnej śmierci, nr 11 s. 2-3; nr 12 s. 2-3; 794. Rodzina znakiem Kościoła, nr 15 s. 2-3; 795. Tajemnica życia Bożego i naszego życia, nr 13 s. 2-3; 796. W codzienności żyć słowem Bożym, nr 14 s. 2-3.

797. Duch Święty jest źródłem różnych inicjatyw, które prowadzą do jedności. *Życie w świetle*. R. 9: 1994 nr 2 s. 4-5.

798. O słowie Bożym. Homilie. Red. G. WILCZYŃSKA. Lubl. 1994 Światło-Życie 8^0 ss. 39.

799. Pokarm Nowego Człowieka. *Domowy Kościół* nr 59: 1994 s. 17-18.

800. Światło musi zwyciężyć. *Życie w świetle*. R. 9: 1994 nr 3 s. 5-6.

801. Życiodajna śmierć. *Życie w świetle*. R. 9: 1994 nr 1 s. 4-5.

802. Miłość będzie ukoronowana! *Życie w świetle*. R. 10: 1995 nr 1 s. 3-5.

803. Obdarowani Duchem w Kościele. *Oaza* nr 17: 1995 s. 2-3; nr 18: 1995 s. 2-4.

804. O modlitwie. Red.: G. SKOP. Kat. 1995 Światło-Życie 8^0 ss. 35.

805. Tajemnica spotkania. *Oaza* nr 16: 1995 s. 2-3.

806. Istota świętości. Studium religijno-filozoficzne na tle powieści Władysława Grabskiego „W cieniu kolegiaty". Kr. 1950. Mps ss. 78 [praca magisterska].

807. Metoda przeżyciowo-wychowawcza dziecięcych rekolekcji zamkniętych. Studium pedagogiczno - pastoralne. Lubl. 1963 4 ss. XIII, 397. Mps [rozpr. licencjacka].

808. Pośrednictwo zbawcze Kościoła w ujęciu Franciszka Ksawerego Arnolda. Problem zasady formalnej teologii pastoralnej. Mps ss. VII, 300, XLV [rozpr. doktorska].

II

Intensywna praca milicyjna ks. Franciszka Blachnickiego. *Echo Niepokalanowa*. R. 21: 1956 nr

23 s. 694-695; Professor Dr. Franciszek Blachnicki. (Carlsberg, Pfalz) W: *Persönlich. Was Menschen für ihr Leben wichtig ist.* Red.: A. PRINZ, B. JAKOB. Giessen 1986 s. 51 [świadectwo]; BEDNORZ H.: Ks. Franciszek Blachnicki. Wspomnienie pośmiertne. *Tyg. Powsz.* R. 41: 1987 nr 24 s. 9; BONIECKI A.: O śp. ks. Franciszku Blachnickim. *Gość Niedz.* R. 64: 1987 nr 36 s. 7; DĄBROWSKI M.: Apostoł odnowy człowieka. *Tamże,* nr 40 s. 3; DOWJAT D.: «Gwałtownik» Królestwa Bożego. *Król. Ap.* R. 52: 1987 nr 7-8 s. 18-19; JAN PAWEŁ II: Telegram przesłany 28 lutego 1987 roku na ręce bpa Szczepana Wesołego w związku ze śmiercią ks. F. Blachnickiego. *Biuletyn Nadzwyczajny Ruchu Światło-Życie.* R. 1991 s. 1; KLOŃ A.: Głos świadka. *Gość Niedz.* R. 64: 1987 nr 50 s. 7; Ks. F. Blachnicki. Założyciel Ruchu Światło-Życie. Życiorys. *Biuletyn Nadzwyczajny Ruchu Światło-Życie.* [Krościenko 1987] s. 2-4; MARCZEWSKI M.: Teolog odnowy Kościoła. Ksiądz Franciszek Blachnicki (24 III 1921 - 27 II 1987). *Aten. Kapł.* R. 79: 1987 t. 109 z. 2 s. 371-377. *TENŻE:* „Zagadka nawrócenia". *Tyg. Powsz.* R. 41: 1987 nr 18 s. 4; Śp. Ksiądz Franciszek Blachnicki. *Posł. Warm.* R. 6: 1987 nr 8 s. 2; WESOŁY Sz.: Kazanie wygłoszone 2 III 1987 r. w Carlsbergu na pogrzebie ks. Blachnickiego. *Wiad. Diec. Kat.* R. 55: 1987 nr 10 s. 83-86; WIECZOREK P.: Ludzie Śląska - Ksiądz Franciszek Blachnicki (1). *Gość Niedz.* R. 64: 1987 nr 27 s. 1, 4-5; nr 28 s. 4, 8; Zmarł ksiądz Franciszek Blachnicki. *Prz. Katol.* R. 75: 1987 nr 11 s. 4; BOLCZYK H.: Dmuchać w iskrę, aby rozniecić ognisko. *Życie w świetle.* R. 3: 1988 nr 5 s. 19-21; *TENŻE:* Życie i charyzmat ks. F. Blachnickiego. W: *Gorliwy Apostoł wewnętrznej odnowy człowieka.* Lubl. 1988 s. 67-82. -Toż. *Życie w świetle.* R 3: 1988 nr 2 s. 13-31. -Toż. *Ethos.* nr 23: 1993 s. 146-161; BRZOZOWSKI M.: Martyria według ks. Franciszka Blachnickiego. W: *Gorliwy Apostoł wewnętrznej odnowy człowieka.* Lubl. 1988 s. 83-90; ĆWIERZ K.: Homilia w pierwszą rocznicę śmierci ks. F. Blachnickiego. *Życie w świetle.* R. 3: 1988 nr 5 s. 9-16; DOMIN Cz.: Niepokalana Oblubienica Słowa, Matka Kościoła. Mariologia ks. Franciszka Blachnickiego. Homilia we Mszy św. drugiego dnia sympozjum. W: *Gorliwy Apostoł wewnętrznej odnowy człowieka.* Lubl. 1988 s. 120-124; Gorliwy Apostoł wewnętrznej odnowy człowieka. Materiały sympozjum poświęconego Założycielowi Ruchu Światło-Życie. Lublin, 5-6 października 1987 r. [Krościenko] 1988; HERMA J.: Dziedzictwo ks. Franciszka Blachnickiego a przyszłość. *Życie w świetle.* R. 3: 1988 nr 5 s. 23-28; KOPEĆ J.J. CP: Liturgia w życiu Kościoła według Ks. Franciszka Blachnickiego. W: *Gorliwy Apostoł wewnętrznej odnowy człowieka.* Lubl. 1988 s. 31-51; MAJEWSKI M.: Koncepcja katechezy w ujęciu ks. dra hab. Franciszka Blachnickiego. *Tamże* s. 20-30; MARCZEWSKI M.: Diakonia w życiu Kościoła według ks. dra hab. Franciszka Blachnickiego. *Tamże* s. 91-105; NOWAK Cz.: W pierwszą rocznicę śmierci ks. F. Blachnickiego. *Życie w świetle.* R. 3: 1988 nr 5 s. 17-22; RAK R.: Teologiczne podstawy duszpasterstwa w ujęciu ks. Franciszka Blachnickiego. W: *Gorliwy Apostoł wewnętrznej odnowy człowieka.* Lubl. 1988 s. 8-19; SZAFRAŃSKI A.L.: Koinonia w życiu Kościoła według ks. Franciszka Blachnickiego. *Tamże* s. 52-66; Śmierć kapłana - twórcy ruchu oazowego w Polsce. W: Z tej ziemi. Śląski kalendarz katolicki na rok 1988. Kat. 1988 s. 118; CHŁOPKOWSKA I.: Martyria w życiu Kościoła w ujęciu F. Blachnickiego. W. 1989. Mps; CIECIERSKA L.: Soborowa idea Kościoła jako koinonii w ujęciu ks. Franciszka Blachnickiego. W. 1989. Mps; MARCZEWSKI M.: Ks. Franciszek Blachnicki, (1921-1987). *Trzeźwymi bądźcie ...* R. 1989 nr 2 s. 31-33; NOSOWSKI Z.: Oazy, drzemiący olbrzym. *Więź.* R. 32: 1989 nr 4 s. 31-47; BUDZIAREK M.: Życie Bogiem znaczone. W. 1990; DĄBROWSKI M.: Gwałtownik Królestwa Bożego. W: Z tej ziemi. Śląski kalendarz katolicki na rok 1990. Kat. 1989 s. 38-43; GRZĄDZIEL I.: Wyzwolenie człowieka i narodów według Ks. Fr. Blachnickiego. Lubl. 1990. Mps; NOSOWSKI Z.: Ilu jest w Polsce teologów? *Więź* R. 33: 1990 nr 11-12 s. 215-218; *TENŻE:* Style współczesnej teologii. *Znak* R. 42: 1990 nr 9 s. 212-215; ZAWITKOWSKI D.: Apostolstwo Trzeźwości. Wywiad J.R. BAJA. *Tyg. Solid.* R. 3: 1990 nr 34; JAN PAWEŁ II: Aby zwyciężało w nas to Światło, którym jest Chrystus. *Słowo Powsz.* R. 45: 1991 nr 32 s. 1-2; *TENŻE:* Słowo do Polaków z cyklu rozważań jasnogórskich (6 II 1991). *Zorza.* R. 1991 nr 9; Ks. Franciszek Blachnicki. 1921-1987. Opr. G. WILCZYŃSKA. [Krościenko] Światło-Życie 1991; MARCZEWSKI M.: Teologia Kościoła w świecie. *Prz. Katol.* R. 79: 1991 nr 10 s. 5; MARSOLEK M.: Charyzmat Światło-Życie. Homilia. *Ad Christum Redemptorem. Ewangelizacja 2000* R. 1991 nr 4 s. 63-68; NOSOWSKI Z.: Polski teolog wyzwolenia. *Gazeta Wyborcza* R. 1991 nr 46 s. 7; OPALIŃSKI T.: „Koinonia en Christo" Wspólnotowy wymiar Kościoła w pismach ks. Franciszka Blachnickiego. Lubl. 1991. Mps; SZOT R.: Życie i działalność ks. Franciszka Blachnickiego - twórcy Ruchu Światło-Życie - a ideał Nowego Człowieka. Kat. 1991. Mps; BOLCZYK H.: To był człowiek jedności Światło-Życie ... *Światło-Życie* nr 3: 1991-92 s. 14-19; WODARCZYK A.: Via crucis - via lucis. *Tamże* nr 2: 1991-92 s. 20-21; BOLCZYK H.: Msza święta w więzieniu. W 50. rocznicę nawrócenia Ks. Franciszka Blachnickiego. *Oaza* nr 3: 1992 s. 14; JAGIEŁŁO K.: Polskie ślady. W: *Gość Niedz.* R. 69: 1992 nr 13 s. 9; MARCZEWSKI M.: Gwałtownik Bożego królestwa. Ks. Franciszek Blachnicki (24 III 1921 - 27 II 1987). *Aten. Kapł.* R. 84: 1992 t. 118 z. 3 s. 470-477. -Toż. *Gaz. Niedz.* R. 44: 1992 nr 9 s. 5-7;

TENŻE: Jedyny ratunek. Idea całkowitej abstynencji ks. Franciska Blachnickiego. *Trzeźwymi bądźcie ...* R. 4: 1992 nr 1-2 s. 16-17; *TENŻE:* Ojciec Oaz. *Nasze Słowo* R. 3: 1992 s. 14-15; *TENŻE:* 5. rocznica śmierci ks. F. Blachnickiego (Carlsberg, RFN, 22-23 II 1992). *Gaz. Niedz.* R. 44: 1992 nr 13 s. 2, 6; NAPIÓRKOWSKI S.C.: Wiara i życie. *W Drodze.* R. 1992 nr 10 s. 79-86; Odważny wiarą. Ksiądz Franciszek Blachnicki w naszej pamięci. Opr. G. WILCZYŃSKA. Lubl. 1992; PIÓRKOWSKI L.: Diakonia jako kryterium wiarygodności chrześcijańskiej w pismach ks. Franciszka Blachnickiego. Lubl. 1992. Mps; SKOP G.: „Prawda - Krzyż - Wyzwolenie". Fenomen Chrześcijańskiej Służby Wyzwolenia Narodów. Cz.1. Carlsberg 1992. Mps; [WILCZYŃSKA G.]: Charyzmat Założyciela. Wydarzenia kluczowe w Ruchu. W: *Charyzmat Ruchu Światło-Życie.* Próba opisu. Lubl. 1992 s. 5-13; BIELA B.: Wspólnota jako zasada urzeczywistniania się Kościoła w ujęciu ks. Franciszka Blachnickiego (1921-1987). Kat. 1993; WODARCZYK A.: Ks. Franciszek Blachnicki - życie i działalność w latach 1921 - 1961. Kat. 1993. Mps; Gwałtownik Królestwa Bożego. Ksiądz Franciszek Blachnicki 24 III 1921 - 27 II 1987. Oprac. Instytut Niepokalanej Matki Kościoła. Lubl. 1994; KOSTECKI M.: Gwałtownik Boży. Rocznica śmierci ks. F. Blachnickiego. *Gw. Morza* R. 1994 nr 5(270) s. 14; MALICKA E.: Prawo wspólnoty. Rozmowa z ks. Henrykiem Bolczykiem, moderatorem Ruchu Światło-Życie. *Słowo. Dziennik katolicki (Magazyn)* R. 2: 1994 nr 23(34) s. 4-5; MARCZEWSKI M.: Ksiądz Blachnicki. *Tamże.* R. 2: 1994 nr 24 s. 15-17. -Toż. *Tygodnik Suwalski* R. 5: 1994 nr 7 s. 1, 8; *TENŻE:* Wyzwolenie przez prawdę. Ks. Franciszek Blachnicki (1921-1987). *Nowe Życie.* R. 11: 1994 nr 4 s. 6-7; *TENŻE:* Wyższa Szkoła Służby Społecznej im. ks. Franciszka Blachnickiego w Suwałkach. *Oaza* nr 12: 1994 s. 18-20; POLAK K.: Pedagogia Ruchu Światło-Życie. *Ład.* R. 12: 1994 nr 1 s. III; SUŁEK-KOWALSKA B.: Chleb z tysięcy ziaren. *Tyg. Solid.* R. 7: 1994 nr 23 s. 11; WIŚNIEWSKA ROSZKOWSKA K.: ... Gdy równi służą równym. Rozmowa z S. Jadwigą Skudro ... współtwórcą Ruchu Domowego Kościoła w Polsce. *Niedziela.* R. 37: 1994 nr 4 s. 13; BIELA B.: Bibliografia publikacji ks. F. Blachnickiego. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* [w druku]; BOLCZYK H.: Proces beatyfikacyjny założyciela Ruchu wezwaniem dla oazowiczów. *Oaza* nr 16: 1995 s. 4-6; DOBRZANOWSKI S.: Twórca oaz. Wspomnienie o śp. ks. Franciszku Blachnickim. *Niedziela.* R. 38: 1995 nr 9 s. 7, 20; MARCZEWSKI M.: Ksiądz Franciszek Blachnicki (24 III 1921-27 II 1987). W: Informator Akademicki 1993/1994. Pod red. M. MARCZEWSKI, M. WIERZBIŃSKI. Suwałki 1995 s. 38-46; *TENŻE:* Wyższa Szkoła Służby Społecznej im. ks. Franciszka Blachnickiego. *Pomost.* R. 1995 nr 4 s. 20; SKOP G.: O wierności. Świadectwo o modlitwie ks. Franciszka Blachnickiego i jego nauczaniu o modlitwie. W: F. BLACHNICKI: O modlitwie. Kat. 1995 s. 27-34; ZIMOŃ D.: Nihil obstat. *Oaza* nr 16: 1995 s. 7-8; Akta personalne. Arch. KUL sygn. A-849.

Grażyna Wilczyńska

Bober Andrzej (1917-1986), jezuita, prof. Katol. Uniw. Lubelskiego i Wydziału Teologicznego Bobolanum w Warszawie, tłumacz, redaktor, patrolog.

Urodził się 1 I 1917 r. w Starej Wsi k/ Brzozowa, syn Jana i Katarzyny z d. Antoń. Uczył się w szkole podstawowej w Starej Wsi oraz w Gimnazjum Humanistycznym w Brzozowie (1927-1932). Dn. 30 VII 1932 r. wstąpił do zakonu jezuitów i w rodzinnej miejscowości odbył dwuletni nowicjat (1932-1934). Klasę V Gimnazjum Klasycznego ukończył w Starej Wsi (1934-1935), a pozostałe klasy w Pińsku (1935-1938). Studia filozoficzne rozpoczął w 1938 r. w Krakowie, ale z powodu drugiej wojny światowej ukończył w Nowym Sączu (1939-1941). Studia teologiczne odbył podczas wojny w Starej Wsi (1941-1945) i tam też przyjął święcenia kapłańskie 24 X 1943 r. Na Uniw. Jagiellońskim w Krakowie studiował filologię klasyczną (1945-1950) oraz patrystykę (1952-1954). Już w 1948 r. rozpoczął pracę dydaktyczną i z wielkim zaangażowaniem prowadził ją niemal do końca życia. Był kolejno profesorem greki biblijnej (1948-1949), a następnie patrystyki i archeologii chrześcijańskiej na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Warszawie (1953-1958 i 1971-1980), w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Częstochowskiej (1962-1972) i Diecezji Śląskiej (1958-1972) oraz w kilku instytutach zakonnych. Był również profesorem języka łacińskiego (1946-1968) i języka greckiego (1946-1965) na Wydziale Filozoficznym Tow. Jez. w Krakowie. Od 1971 r. wykładał również patrologię na Katol. Uniw. Lubelskiem

(1971-1982). W l. 1956-1966 jako dyrektor kierował Wydawnictwem Apostolstwa Modlitwy w Krakowie. Wydał pierwszą w Polsce *Antologię patrystyczną*. Redagował pismo zakonne "Wiadomości z Prowincji" (1958-1959). Opublikował wiele książek, artykułów i tłumaczeń, głównie z dziedziny patrystyki. Współpracował w redakcji "Encykopedii katolickiej". W rękopisie pozostawił kilka nieukończonych prac. Należał do kilku towarzystw naukowych i chętnie uczestniczył w zjazdach i sympozjach naukowych. Zmarł 15 III 1986 r. w Krakowie.

I.

1. Z frontu religijnego. *Posł. Serca Jez.* R. 75: 1946 s. 26-28, 58-63, 90-93.

2. Święta Lipka. Ośrodek wiary i polskości na Warmii i Mazurach. W: *Kalendarz Serca Jezusowego na Rok Pański 1948*. Kr. 1947 s. 58-65.

3. Św. Andrzej Bobola - mężny atleta Chrystusowy. Kazanie na uroczystość św. Andrzeja Apostoła 30 XI. W: *Śladami Skargi. Kazania i szkice Księży Towarzystwa Jezusowego*. T. 4. Kr. 1947 s. 172-177.

4. Taniec imion. *Tyg. Powsz.* R. 3: 1947 nr 44.

5. Dowcip bernardyński o jezuitach. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 3: 1948 nr 9-10 s. 6-7.

6. Fragment wspomnień o o. Bednarskim. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 3: 1948 nr 9-10 s. 6.

7. Hiroshima. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 3: 1948 nr 9-10 s. 1.

8. Memorabilia Societatis Jesu. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 3: 1948 nr 5-6 s. 10.

9. Maryja a Towarzystwo Jezusowego. *Róża Duchowna.* R. 50: 1948 s. 195-197, 225-226.

10. Niepozorny jezuicki kleryk. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 3: 1948 nr 5-6 s. 4-5.

11. Polski Słownik Biograficzny. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 3: 1948 nr 3-6 s. 4-5.

12. Posłannictwo o. Lombardi. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 3: 1948 nr 9-10 s. 12-13.

13. Św. Dominik i jego dzieło. W: *Śladami Skargi. T. 7.* Kr. 1948 s. 137-143.

14. Św. Pachomiusz twórca pierwszego klasztoru. *Głos Katol.* R. 4: 1948 nr 51 (z 19 XII).

15. Udział jezuitów w Zjeździe Teologicznym. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 3: 1948 nr 3-4 s. 1-2.

16. Wkład jezuitów w rozwój nauki polskiej. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 3: 1948 nr 11-12 s. 1-4.

17. Baltazara Gracjana "Wyrocznia podręczna". *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 1 s. 13-14.

18. Historyczna data: 11 II 1949 - Objęcie Kolegium polskiego w Rzymie przez Naszych. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 3 s. 1.

19. Jak ów opat Jan. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 7 s. 11-12.

20. Jeszcze o o. Hilarym Azzolini SJ. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 7 s. 15-16.

21. Jezuici w Grecji. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 1 s. 4.

22. Kilka dokumentów. [O misji japońskiej]. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 7 s. 6-8.

23. Królowa Towarzystwa Jezowego. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 4 s.2-4.

24. "Miłosierdzie Boże, ufamy Tobie". *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 1 s. 9.

25. Najnowsze prace o. Siwka. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 7 s. 8-9.

26. O biografię o. Roothaana. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 7 s. 12-13.

27. Ogromny komentarz do listu św. Ignacego o cnocie posłuszeństwa. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* T. 4: 1949 nr 6 s. 20.

28. Pierwszy życiorys o. Ledóchowskiego. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 3 s. 17.

29. 50-ta rocznica Stowarzyszenia św. Zyty. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 6 s. 6-9.

30. Pogodny jubilat: O. Józef Mastaj SJ. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 5 s. 19-21.

31. Polska misja w "Lusaka" w Afryce. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 4 s. 1-13.

32. Praca naukowa o. Pawła Siwka w czasie wojny. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 5 s. 13-16.

33. Prace filologiczne o. Antoniego D' Elia. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 3 s. 5-6.

34. Renesans Wujka. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 7 s. 2-5.

35. Ruch asumpcjonistyczny. *Wiad. Prow. Małop.* T. J. R. 4: 1949 nr 7 s. 18.

36. Święta Lipka po dwóch latach. *Nasze Wiad. Prow. Wielkop. - Maz. T. J.* R. 1949 nr 4 s. 4-7.

37. Tłum.: Czy rozmyślanie prowadzi do neurastenii? [Fragm. listu o. gen[erała] J. JANSSENSA "De vita interiori fovenda"]. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 7 s. 1.

38. Tłum.: List Ojca św. Piusa XXII do naczelnego Dyrektora Apostolstwa Modlitwy Najprzew. Ojca Jana Janssensa, Generała zakonu Towarzystwa Jezusowego w Rzymie. *Posł. Serca Jez.* R. 78: 1949 s. 33-35, 71-72. [Przekład przedrukowany anonimowo w kilku pismach diecezjalnych].

39. Z listów od naszych tułaczy. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 4: 1949 nr 6 s. 13-14.

40. Najnowsze enchiridiony teologiczne. *Prz. Powsz.* T. 231: 1951 s. 114-121.

41. Od Rauschena do Altanera. Na marginesie ostatniego wydania patrologii Altanera. Freiburg 1950. *Prz. Powsz.* T. 231: 1951 s. 388-404.

42. Tłum.: J. JANSSENS: List okólny do całego Towarzystwa "O naszym ubóstwie". [De nostra pauperitate]. Kr. 1952 ss. 12, powiel. [Z j. łacińskiego].
43. Beatyfikacja 56 męczenników z czasów powstania "Bokserów" 1900 r. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 1 s. 3-14.
44. Dlaczego zwołano Kongregację generalną? *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 2 s. 64.
45. Engels contra Styś. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 4 s. 129-130.
46. Głosy Episkopatu polskiego o nowym wydaniu Pisma Św. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 2 s. 38-42.
47. Miscellanea. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 2 s. 67-71.
48. Miscellanea. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 3 s. 95-101.
49. Miscellanea. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 4 s. 131-133.
50. Miscellanea. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 6 s. 209-210.
51. Miscellanea. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 7 s. 239-240.
52. Od Redakcji. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 2 s. 37.
53. Pięćdziesięciolecie matury w Chyrowie (1907-1957). *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 6 s. 205-209.
54. Pierwsze wiadomości z Kongregacji. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 7 s. 218-221.
55. Policzmy dotychczasowe numery "Wiadomości" *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 3 s. 72.
56. Pseudo-Augustyńskie dzieła ascetyczne w Polsce. *Roczn. Teol. - Kanon.* T. 4: 1957 nr 2 s. 39-77.
57. Słowo o ks. Tomaszu Grodzickim T. J. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 5 s. 145-146.
58. Tłum.: J. JANSSENS: Leon Ignacy Mangin i towarzysze, świeżo beatyfikowani męczennicy chińscy. List do całego Towarzystwa. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 1 s. 14-16. [Z j. łacińskiego].
59. Tłum.: Nieocenione korzyści Ćwiczeń Duchownych. Przemówienie Ojca św. Piusa XII, dnia 24 X 1948. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 s. 74-75. [Z j. hiszpańskiego].
60. Tłum.: J. JANSSENS: List do wyższych przełożonych. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 7 s. 212. [Z j. łacińskiego].
61. Tłum. i wstęp: "Nostri profecto". Dziejowe znaczenie Towarzystwa. List Apostolski Ojca św. Piusa XII do N. O. Generała Włodzimierza Ledóchowskiego w czterechsetną rocznicę założenia Towarzystwa Jezusowego. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 5 s. 136-143. [Z. j. łacińskiego].
62. Uwagi o odpustach. Tajemnice różańcowe dla niewiast. Kr. 1957 ss. 4.
63. W czterechsetną rocznicę śmierci bł. Piotra Fabra. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 4 s. 109-110.
64. Wiadomości krótkie. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 1 s. 32-35.
65. Wstęp.: Bohater wiary - św. Andrzej Bobola. Encyklika Ojca św. Piusa XII w trzechsetną rocznicę chwalebnego męczeństwa św. Andrzeja Boboli TJ. *Wiad. Archidiec. Warsz.* R. 39: 1947 s. 497-498. [Przedruk w innych pismach diecezjalnych].
66. Wybrane dane statystyczne Towarzystwa. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 1 s. 17-22.
67. Zadania Towarzystwa w dobie obecnej. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 6: 1957 nr 4 s. 104-109.
68. Dalsze dane z Kongregacji. *Wiad. Prow. Małop. T. J. R. 7: 1958 nr 1 s. 81-85.*
69. Dla ogrodników i działkowców. *Gość Niedz.* R. 27: 1958 nr 3.
70. Kącik humoru jezuickiego. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 4 s. 246-247.
71. Kongregacja Generalna Księży Jezuitów. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 462-468.
72. Krakowska procesja ku czci Bożego Serca 13 VI 1958. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 4 s. 242-244.
73. Miscellanea. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 1 s. 88-90.
74. Miscellanea. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 3 s. 202-204.
75. Miscellanea. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 4 s. 248-253.
76. Nieznane życiorysy św. Andrzeja Boboli z r. 1754 i z 1710. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 3 s. 142-143.
77. Opr. i wybór tekstów: Misja ojców jezitów w Rodezji Północnej. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 1 s. 1-80.
78. Publikacje Wydawnictwa Apostolstwa Modlitwy. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 2 s. 138-140.
79. Rola i doniosłość trzeciej probacji. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 4 s. 209-214.
80. Tłum.: PIUS XII: Badania Mariologiczne. *Homo Dei.*. R. 27: 1958 s. 821-823.
81. Towarzystwo Naukowe Księży Jezuitów w Krakowie. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 4 s. 228-242.
82. Uwagi o Godzinie Świętej. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 103-106.
83. Wczasy - wczasy - wczasy. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 4 s. 202-222.
84. Wikariat Apostolski Lusaka. Materiały w wyborze i opracowaniu. *Wiad.'Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 3 s. 156-185.
85. W sprawie Słownika polskich Świętych, Błogosławionych i Świątobliwych. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 4 s. 222-227. Współautor: B. NATOŃSKI.

86. Zapowiedzi wydawnicze Wydawnictwa Apostolstwa Modlitwy. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 3 s. 200-202.
87. Z historii opieszałości ludzkiej. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 7: 1958 nr 4 s. 245.
88. Relatio de caedibus patrum ac fratrum SI in provincia Poloniae a P. Ioanne Zuchowicz SI collecta A. D. 1665. *Arch. Hist. S. J.* R. 29: 1960 s. 329-380.
89. Kult Serca Bożego u Ojców Kościoła. *Aten. Kapł.* R. 54: 1961 t. 62 s. 231-236.
90. Śp. Ks. Lohn. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 53.
91. Przedmowa. W: *Pismo św. Starego i Nowego Testamentu w przekładzie polskim W. O. Jakuba Wujka SI.* Wyd. 3 popr. Kr. 1962 s. 3-6.
92. Rec.: Pismo święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie polskim W. O. Jakuba Wujka SI. *Verbum Domini.* R. 41: 1963 s. 267.
93. Tłum. i wstep: CYRYL ALEKSANDRYJSKI: Mowa soborowa o Maryi Bogarodzicy (Efez, czerwiec 431 r.). *Tyg. Powsz.* R. 19: 1965 nr 33. [Z j. greckiego].
94. Wstęp i przypisy: Akathistos. Bizantyjski hymn dziękczynny ku czci Matki Bożej z VI w. *Znak.* R. 17: 1965 nr 5 s. 636-647. -Toż. Nadb. Kr. 1965 ss. 24.
95. Wujek Jakub SI. W: *Lexikon für Theologie und Kirche.* T. 10. Freiburg im Br. 1965 s. 1246.
96. Antologia patrystyczna. Kr. 1966 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 648.
97. Wolność religii w nauce Ojców Kościoła. Wybrane teksty źródłowe. *Znak.* R. 18: 1966 nr 4 s. 427-434.
98. Studia i teksty patrystyczne. Kr. 1967 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 264.
99. Wyd.: Dokumenty mariologiczne Piusa XII i Pawła VI. W: J. HUMEŃSKI: *Królowej pokoju w hołdzie. Czytania majowe.* Kr. 1968 s. 137-177. Anonimowy "Dodatek".
100. Ks. Walenty Prokulski (1888-1968) doktor teologii członek korespondent TN KUL. Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL. Nr 17: 1969 s. 179.
101. Opr. ŚW. IGNACY LOYOLA: Pisma wybrane. Komentarze II. Kr. 1969 s. 240-300; Współpraca: M. BEDNARZ, R. SKÓRSKI.
102. Bibliografia [polska św. Ambrożego]. W: *Św. Ambroży z Mediolanu, O wierze.* W. 1970 s. 252-257.
103. Tłum.: Pascha chrześcijańska. Obrzędy pogrzebowe. W: J. ŻUKOWICZ: *Kalendarz liturgiczny Polskich Prowincji Tow. Jez. na rok 1971.* Kr. 1970 s. 290-297.
104. Wybór i wstęp: Sakramenty wiary. I. Ks. H. MUCKERMANN: Uświęć ich w prawdzie. Rozważania. II. Misterium Sakramentów. Ojcowie Kościoła o Sakramentach. Kr. 1970 ss. 268.
105. Artykuły w: *Słownik wczesnochrześcijańskiego piśmiennictwa.* P. 1971: Acta martyrum, s. 13-15; 106 Encykliki i listy papieskie o Ojcach Kościoła, s. 410-412; 107 Patrystyka w Polsce, s. 578-584; 108 Pielgrzymki, s. 585-592.
109. Pobożnost Srcu Isusovu u Poljskoj. Rozgovor vgodio O. Josip Badalić. *Glasnik Srca Isusova i Marijina.* R. 11: 1971 s. 526-528.
110. Pominięto bł. Jakuba Strzemię. *Tyg. Powsz.* R. 25: 1971 nr 43.
111. Wkład nauki polskiej do badań nad antykiem chrześcijańskim. *Stud. Theol. Vars.* R. 9: 1971 nr 1 s. 21-50.
112. Przedmowa. W: ŚW. GRZEGORZ Z NYSSY: Życie św. Makryny. *Anal. Crac.* T. 3: 1971 s. 383-404.
113. Wkład Polski w studia nad antykiem chrześcijańskim. W: *Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie. Sprawozdania z Posiedzień Komisji Naukowych.* T. 14/2 lipiec-grudzień 1970. Kr. 1971 s. 492-494.
114. Miłosierdzie Boże w wypowiedziach Ojców Kościoła. W: *"... Bo Jego Miłosierdzie na wieki" (Ps 135).* P. 1972 s. 41-49, 52-55, 107-108, 466-467.
115. Patrystyka w Polsce. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* (Londyn). R. 1972 nr 3-4 s. 20-22.
116. Tłum. tekstów patrystycznych [o Mszy świętej]. W: *Bóg z nami. Msza święta.* Kr. 1972 , passim.
117. Wkład Wydawnictwa Apostolstwa Modlitwy w upowszechnienie poezji starochrześcijańskiej. W: *Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy 1872-1972. Historia, opracowania, bibliografia.* Red. Z. WILKOSZ, L. GRZEBIEŃ. Kr. 1972 s. 132-142.
118. Wykaz prac drukowanych [ks. Jana Poplatka SJ]. W: J. POPLATEK, J. PASZENDA: *Słownik jezuitów artystów.* Kr. 1972 s. 267-273.
119. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Aberacjusz, szp. 13-14; 122. Adamancjusz, szp. 74; 123. Afrahat, szp. 131; 124. Agathangelos, szp. 170; 125. Akacjusz z Berei, szp. 207; 126. Aleksander z Hierapolis, szp. 334; 127. Anastazy Apokryzjariusz, szp. 518; 128. Anastazy Starszy, szp. 518-519. 129. Anastazy z Synaju, szp. 519; 130. Anatol z Laodycei, szp. 521; 131. Andrzej z Cezarei, szp. 539; 132. Arevalo Faustino SJ, szp. 905; 133. Arystydes z Aten, szp. 539; 134, Aurelian z Arles, szp. 1134; 135. Awit z Vienne, szp. 1187-1188. Współautor: H. FROS.
136. "Breviarius de Hierosolyma". Krótki przewodnik po Jerozolimie z V w. *Częst. Stud. Teol.* T. 1: 1973 s. 263-266. ,
137. Początki majowego nabożeństwa w Polsce. *Tyg. Powsz.* R. 27: 1973 nr 20.
138. Tłum.: Pseuodo-Chryzostom. Mowa katechetyczna na święto Paschy (PG 59, 721-724 inter spuria). *Znak.* R. 25: 1973 nr 9 s. 1217-1218. [Z j. greckiego].
139. Zapomniany mariolog chorwacki ks. Wawrzyniec Chryzolog SJ (1590/1650). *Częst. Stud. Teol.* T. 1: 1973 s. 261-263.
140. Co znaczy imię Telemach? *Przekrój.* R. 30:

1974 nr 1529 s. 14

141. Ojcowie Kościoła o czytaniu Pisma św. *Znak* R. 26: 1974 nr 11 s. 1522-1538.

142. Ojcowie Kościoła o poszukiwaniu i ukazywaniu prawdy. *Znak* R. 26: 1974 nr 6 s. 824-833.

143. Ojcowie Kościoła: "Przemijanie - czas - wieczność. *Znak* R. 26: 1974 nr 10 s. 1372-1382.

144. Ojcowie Kościoła w "Służebniku". *Tyg. Powsz.* R. 28: 1974 nr 20.

145. Tłum.: K. DRUŻBICKI: Chrystus Głową wszelkiego stworzenia. Serce Jezusa słońcem oświecającym wszystko. *Znak* R. 26: 1974 nr 5 s. 617-620. [Z j. łacińskiego].

146. [Wybrane teksty patrystyczne]. W: *Kalendarz liturgiczny Polskich Prowincji Tow. Jez. na rok 1975.* Kr. 1974 s. 103, 117, 129.

147. Wyjaśnienie [w sprawie "Ojców Kościoła w Służebniku]. *Tyg. Powsz.* R. 28: 1974 nr 27.

148. Co oznacza imię Taida? *Przekrój.* R. 31: 1975 nr 1580 s. 14.

149. Tłum. i opr.: MELITO Z SARDES: Homilia paschalna. *Znak* R. 27: 1975 nr 11-12 s. 1571-1585.

150. Tłum. i opr.: ŚW. AUGUSTYN: Osiem błogosławieństw. *Znak* R. 27: 1975 nr 4-5 s. 555-566.

151. Tłum. i opr. ŚW. AUGUSTYN: Wykład Modlitwy Pańskiej (Mt 6,9-13). *Znak* R. 27: 1975 nr 10 s. 1345-1353.

152. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Caena Cypriani, szp. 1270; 153. Carmen, szp. 1338-1339; 154. Cayre Fulbert, szp. 1373-1374; 155. Celsus (Kelsos), szp. 1415-1416.

156. Co znaczy imię Bjorn? *Przekrój.* R. 32: 1976 nr 1620 s. 14.

157. Quid Petrus Skarga SJ († 1612) de sancto Joseph docuerit? W: *Actas del Segundo Simposion Internacional, Toledo, 19-26 septiembre 1976. Estudios Josefinos.* R. 31: 1977 s. 532-527.

158. Tłum.: PSEUDO-AMBROŻY: Tajemnica Paschy II. (Mowa 35). W: *Starożytne teksty chrześcijańskie.* T. 1. Lubl. 1976 s. 157-161.

159. Tłum. i opr.: Rozważania o Męce Pańskiej. Teksty Ojców Kościoła. *Znak* R. 28: 1976 nr 2 s. 303-310.

160. Tłum. i opr.: Rozważania paschalne Ojców Kościoła. *Znak* R. 28: 1976 nr 3 s. 453-458.

161. Tłum.: ŚW. CEZARY Z ARLES: List do Cezarii opatki i jej zgromadzenia. W: *Starożytne teksty chrześcijańskie.* T. 2. Lubl. 1977 s. 337-344.

162. Tłum.: ŚW. IZYDOR Z PELUZJUM: [List] do diakona Oriona (II 26). W: *Starożytne teksty chrześcijańskie.* T. 2. Lubl. 1977 s. 268.

163. Tłum.: ŚW. IZYDOR Z PELUZJUM.: [List] do diakona Palladiusza (V 427). W: *Starożytne teksty chrześcijańskie.* T. 2. Lubl. 1977 s. 268.

164. Polskie przekłady patrystyczne. *Summarium.* Nr 4/24/ za rok 1975. Lubl. 1978 s. 144-146.

165. Przedmowa. W: J. CZERANTOWICZ, Cz. MAZUR: Recepcja antyku chrześcijańskiego w Polsce. Materiały bibliograficzne. T. 1: XV-XVIII w. Cz. 1: Autorzy i teksty. Lubl. 1978 s. IX-XI.

166. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979: Cerealis, szp. 7; 167. Chorycjusz z Gazy, szp. 261; 168. Chromacjusz, szp. 280-281. Współautor: J. MISIUREK; 169. Chronicon Paschale, szp. 281; 170. Chryzyp z Kapadocji, szp. 340-341; 171. Cyryl Scytopolis, szp. 715; 172. Dadiszo, szp. 968; 173. Damazy, szp. 987-988. Współautor: J. WZOREK; 174. De duodecim abusivis saeculi, szp. 1086; 175. Defensor z Liguge, szp. 1089-1090.

176. Polska bibliografia Orygenesa. W: *Orygenes, Filokalia.* W. 1979 s. XXXVII-XL.

177. Relatio de caedibus Patrum Societatis Jesu Jana Żuchowicza SJ z r. 1665. *Summarium.* Nr 6/26/ za rok 1977, Lubl. 1979 s. 195-197.

178. "Pięćdziesiąt homilii św. Augustyna". Karta z dziejów polskiej patrystyki. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 26: 1979 nr 4 s. 145-161.

179. Reguła św. Pachomiusza. W: *Starożytne reguły zakonne. Pisma starochrześcijańskich pisarzy.* T. 26 s. 38-53, 62-71.

180. Św. Gaudenty z Brescji zapomniany kaznodzieja. *Aten. Kapł.* R. 73: 1980 t. 94 s. 85-94.

181. Tłum. i wstęp: PORKARIUSZ: Napomnienia ascetyczne. W: *Starożytne reguły zakonne. Pisma starchrześcijańśkich pisarzy.* T. 26 s. 103-107.

182. Zróżnicowanie dróg świętości według Ojców Kościoła. W: *Drogi świętości.* Red. W. SŁOMKA. Lubl. 1980 s. 29-66.

183. Księga o modlitwie patrystycznej. Rec.: Akta sympozjum patrystycznego, Tarnów 19-21 X 1978. *Vox Patrum.* T. 1: 1981 s. 69-72.

184. Mała antologia patrystyczna o św. Józefie. W: F. FILAS: *Św. Józef człowiek Jezusowi najbliższy.* Kr. 1981 s. 393-429.

185. Millenium. Pierwsze tysiąclecie chrześcijaństwa w świetle tekstów źródłowych. Autorytet. *Vox Patrum.* T. 1: 1981 s. 103-105.

186. Modlitwa patrystyczna. Przegląd bibliograficzno-krytyczny. *Tarn. Stud. Teol.* T. 8: 1981 s. 77-96.

187. Ostatnie odkrycia patrystyczne. [Reguła Eugippiusza]. *Roczn. Teol.- Kanon.* T. 28: 1981 nr 4 s. 131-136.

188. Bibliografia polska Klemensa Aleksandryjskiego. *Vox Patrum.* T. 2: 1982 s. 51-59.

189. Encykliki i listy papieskie o Ojcach Kościoła i ich nauce. *Vox Patrum.* T. 2: 1982 s. 322-339.

190. Jan Paweł [imię zakonne Mateusz] Kozłowski tłumacz Teodoreta. *Vox Patrum.* T. 2: 1982 s. 493-494.

191. Leodegar († 679/680) i jego "Canones monastici". *Vox Patrum.* T. 2: 1982 s. 148-153.

192. Nowy przekład reguły św. Benedykta. *Vox Patrum.* T. 2: 1982 s. 154-160.

193. Starożytne Reguły zakonne. *Vox Patrum.* T.

2: 1982 s. 138-148.
194. Święty Seweryn i jego najnowszy biograf. [W 1500 rocznicę śmierci apostoła Noricum] 8 I 482 - 8 I 1982. *Vox. Patrum*. T. 2: 1982 s. 204-209.
195. Wybrane fragmenty reguły św. Pachomiusza. W: M. MICHALSKI: *Antologia literatury patrystycznej*. T. 2. W. 1982 s. 74-75.
196. Alfred Stuiber (1912-1981). [Nekrolog]. *Vox Patrum*. T. 3: 1983 s. 367-371.
197. Słowo o znalezionym podręczniku patrologii Andrzeja Retkego. *Vox Patrum*. T. 3: 1983 s. 257-265.
198. Tłum.: JAN PAWEŁ II: List na 1500-lecie śmierci św. Seweryna, Apostoła Noricum. *Vox Patrum*. T. 3: 1983 s. 11-14. [Z j. łacińskiego].
199. Tłum. i opr.: EUGIPIUSZ: Żywot św. Seweryna. *Vox Patrum*. T. 3: 1983 s. 217-229.
200. Tłum., wstęp, komentarz: Męczeństwo św. Genezjusza. *Vox Patrum* T. 3: 1983 s. 244-247.
201. Tłum., wstęp i komentarz: Przeciw kosterom. *Vox Patrum*. T. 3: 1983 s. 230-243.
202. Wujek jako tłumacz św. Augustyna. *Vox Patrum*. T. 3: 1983 s. 409-417.
203. Seweryn - działacz społeczno-polityczny w Noricum (V w.). *Balc. Posn.* T. 1: 1984 s. 317-323.
204. Anglia, Szkocja, Irlandia. Teksty źródłowe do historii Kościoła i patrystyki I-IX w. Lubl. 1991 TN KUL ss. 136. TN KUL. Źródła i monografie nr 130.
205. Hilckamn Anton. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 874.

II.

BOBER A: Wkład jezuitów do polskiej patrystyki. W: TENŻE: Studia i teksty patrystyczne. Kr. 1967 s. 189-190; Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy 1872-1972. Kr. 1972 s. 201; *Vox Patrum* 1984 nr 6-7 s. 9-39 [Numer poświęcony A. Boberowi]; DAROWSKI R.: Śp. ks. Andrzej Bober. *Nasze Sprawy*. R. 1986 nr 4 s. 56-69; R. 1987 nr 11 s. 230-231; Sekcja Polska Radia Watykańskiego 1938-1988. Rzym 1990 s. 175, 193; PALUSZKIEWICZ F.: Mały słownik jezuitów w Polsce. W. 1991 s. 30; Dokumenty, korespondencja, rękopisy i maszynopisy prac nie publikowanych. Arch. Prow. Małop. TJ w Krakowie.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Bochyński Mieczysław (1944-1988), kanonik kapituły lubelskiej, pastoralista.

Urodził się 18 V 1944 r. w Oleśnikach. Po uzyskaniu matury w Liceum Ogólnokształcącym w Świdniku, odbył w l. 1962-1968 studia filozoficzno-teologiczne na Wydziale Teologicznym KUL, uzyskując magisterium z prawa kanonicznego na podstawie pracy pt.: *Dokształcenie duchowieństwa diecezjalnego w świetle ustaw synodów polskich odbytych w latach 1922-1967*. Święcenia kapłańskie przyjął 16 VI 1968 r. Był wikariuszem w Piotrawinie, Krasnymstawie, Abramowicach i w parafii św. Michała w Lublinie. W l. 1970-1973 kontynuował studia na KUL-u, zdobywając w 1979 r. doktorat w oparciu o pracę pt.: *Podstawy starań o orzeczenie nieważności małżeństwa w świetle akt Sądu Biskupiego w Lublinie w latach 1966-1975. Studium socjologiczne.* Od 1974 r. pracował w Kurii Biskupiej w Lublinie jako: referent d/s duszpasterstwa rodzin i charytatywnego (do 1976), przewodniczący Wydziału Duszpasterstwa (1976-1981), przewodniczący Komisji Organistowskiej (od 1983), wikariusz generalny biskupa lubelskiego (od 1982), przewodniczący Zarządu Cmentarnego i członek Kolegium Konsultorów (od 1986). W 1982 r. został kanonikiem gremialnym kapituły lubelskiej. Przez szereg lat wykładał pedagogikę w Seminarium Duchownym w Lublinie. Był dobrym kaznodzieją i rekolekcjonistą. Przyczynił się do koronacji obrazów Matki Bożej w Wąwolnicy (1978) i Janowie Lubelskim (1985). Zmarł 10 VIII 1988 r. w Lublinie i został pochowany w rodzinnej parafii Oleśniki.

I.

1. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979: Clara Claris sata prodit, szp. 502; 2. Collaudantes Christum Deum, szp. 540; 3. Concio Tabeata Aqminibus Stipata, szp. 568-569; 4. Congaudent Angelorum Chori Jesu Christi Aviae, szp. 575; 5. Congaudent Sancti letantur, szp. 575; 6. Consurge Jubilans, szp. 581; 7. Contra Hostes Pergentes, szp. 584; 8. Decantemus singulis, szp. 1073; 9. Dedisti hereditatem, szp. 1084-1085; 10. Deus coruscans figura, szp. 1215; 11. Dies ista veneranda, szp. 1322.
12. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983: Dulci sono melodiae, szp. 345-346; 13. Dum Tum Festo, szp. 348; 14. Eia, sponsa Christi gaude, szp. 755; 15. Electarum merita, szp. 876.
16. Zasób sekwencji Mszału z Kraśnika z przełomu XIV/XV i XV/XVI. *Arch. Bibl. Muz.* T. 47: 1983 s. 177-238.
17. Program duszpasterski Diecezji Lubelskiej na rok 1984/85. *Wiad. Diec. Lub.* R. 58: 1984 s. 220-234.
18. 10 lat posługi pasterskiej Księdza Biskupa

Bolesława Pylaka w Kościele Lubelskim. *Wiad. Diec. Lub.* R. 59: 1985 s. 149-158.

19. Koronacja obrazu Matki Bożej Janowskiej: program duszpasterski i organizacja uroczystości. *Wiad. Diec. Lub.* R. 59: 1985 s. 178-184.

20. Integralny wymiar duchowości eucharystycznej. *Wiad. Diec. Lub.* R. 62: 1988 s. 279-281.

21. Gaudeat Caelestis Curia. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 887-888.

22. Hedwigis piis actibus. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 615-616.

23. Hymnidicis concentibus coaptemur Caelestibus. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 1365.

24. Hymnum Coelestibus Gloriae. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 1370.

25. Dokształcanie duchowieństwa diecezjalnego w świetle ustaw synodów polskich odbytych w latach 1922-1967. Lubl. 1968 ss. XV, 83. Mps w Bibl. SD w Lublinie, sygn. rkps 1252.

26. Podstawy starań o orzeczenie nieważności małżeństwa w świetle akt Sądu Biskupiego w Lublinie w latach 1966-1975. Studium socjologiczne. Lubl. 1978 ss. 254. Mps w Bibl. SD w Lublinie, sygn. rkps 2760.

II.

KRAKOWIAK Cz.: Homilia w czasie Mszy św. pogrzebowej. *Wiad. Diec. Lub.* R. 62: 1988 s. 209 -211; MODRYŃSKA-NOWAKOWA Z.: De mortuis nihil nisi bene. *Tamże*, s. 214-215; MONTUSIEWICZ R.: Śp. ks. Mieczysław Bochyński (1944- 1988). *Tamże*, s. 211-215; TENŻE: Uroczystości pogrzebowe. *Tamże*, s. 200-202.

Ks. Czesław Krakowiak

Bogacki Henryk (1924-1993), jezuita, profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie i Wydziału Teologicznego Bobolanum, redaktor, dogmatyk.

Urodził się 30 VIII 1924 r. w Warszawie. W l. 1933-1941 uczęszczał do szkoły powszechnej, a następnie do Gimnazjum Św. Stanisława Kostki. Maturę uzyskał w ramach tajnego nauczania w 1941 r. Do zakonu jezuitów wstąpił 13 IX 1943 r. Dwuletni nowicjat z powodu wojennego rozproszenia odbywał w Otwocku i Starej Wsi (1943-1945). Studia filozoficzne odbył na wydziale zakonnym w Nowym Sączu (1945-1946) i Krakowie (1946-1948), a studia teologiczne w Krakowie (1948-1952); święcenia kapłańskie przyjął dnia 16 IV 1950 r. w Warszawie. Studia specjalistyczne z zakresu teologii dogmatycznej rozpoczął na Uniw. Jagiellońskim w Krakowie i ukończył doktoratem na Katol. Uniw. Lubelskim w 1955 r. Habilitację z zakresu teologii dogmatów uzyskał w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie w 1966 r. Od 1972 r. posiadał tytuł profesora nadzwyczajnego teologii. Wykładał teologię dogmatyczną na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Warszawie (1955-1993) i był rektorem kolegium jezuitów przy ul. Rakowieckiej (1958-1960). Od 1956 r. angażował sie w pracy dydaktycznej w Akademii Teologii Katolickiej, najpierw jako zwykły wykładowca, potem jako adiunkt (1962-1967), docent (1967-1972), kierownik Katedry Patrologii (1970-1984) oraz profesor i kierownik Katedry Historii Dogmatów (1967-1993). Od 1965 do 1989 r. kierował działalnością wydawniczą ATK w bardzo trudnym okresie. Był też naczelnym redaktorem kwartalnika "Collectanea Theologica" (1965-1990), a od 1975 r. także jego wydania obcojęzycznego (1975-1988). Sam redagował i adiustował teksty książek i czasopism, prowadził korekty i załatwiał druk w różnych drukarniach na terenie całej Polski. Zaangażowany od 1965 r. bez reszty w sprawy wydawnicze, nie miał czasu na własną działalność naukową; nie mniej oprócz artykułów naukowych opublikował liczne recenzje i informacje bibliograficzne na łamach "Collectanea Theologica" na temat współczesnej literatury teologicznej. Chętnie też podejmował się recenzji prac dyplomowych. Zmarł 5 VII 1993 r. w Warszawie.

I.

1. Cztery nawrócenia (byłych pastorów protestanckich). *Tyg. Powsz.* R. 11: 1957 nr 42 s. 6.

2. Kościół jako Ciało Mistyczne według św. Hieronima. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 5: 1958 nr 4 s. 37-53.

3. Nauka św. Hieronima o prymacie św. Piotra i biskupów rzymskich. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 5: 1958 nr 3 s. 5-26. -Toż. Nadb. Lubl. 1958 8° ss. 26.

4. Teologia laikatu. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 707-710.

5. Teologia laikatu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 8: 1961 nr 3 s. 27-28.

6. Posłuszeństwo należne papieskiemu nauczaniu zwyczajnemu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 9: 1962 nr 2 s. 5-36.

7. Problem Kościoła we współczesnej dyskusji ekumenicznej. *Aten. Kapł.* R. 55: 1962 t. 65 s. 54-65.

8. Węzłowe zagadnienia współczesnej teologii soboru. *Collect. Theol.* R. 32: 1962 nr 1-4 s. 181-196.

9. Tradycja jako źródło teologii dogmatycznej. *Collect. Theol.* R. 33: 1963 s. 29-79.

10. Związanie Kościoła z Trójcą Św. *Aten. Kapł.* R. 56: 1963 t. 66 s. 19-36.

11. Kierunki rozwoju eklezjologii dogmatycznej. W: *Współczesna myśl teologiczna.* P. 1964 s. 351-374.

12. Teoria św. Hieronima o pochodzeniu biskupstwa monarchicznego. *Collect. Theol.* R. 34: 1964 s. 5-38.

13. Hierarchiczna struktura Kościoła. *Aten. Kapł.* R. 57: 1965 t. 68 s. 290-299.

14. Red.: Collectanea Theologica. R. 35: 1965 - R. 60: 1990.

15. Teoria soboru powszechnego w przygotowaniach i obradach I Soboru Watykańskiego. W. 1965 Wydaw. ATK 8^0 ss. 413.

16. Konstytucja II Soboru Watykańskiego o Bożym Objawieniu "Dei Verbum". *Collect. Theol.* R. 36: 1966 s. 74-92.

17. Rec.: F. H. KETTLER: Der ursprüngliche Sinn der Dogmatik des Origenes. Berlin 1966 ss. X, 56. *Collect. Theol.* R. 36: 1966 s. 254.

18. Edycje tekstu uchwał II Soboru Watykańskiego. *Collect. Theol.* R. 37: 1967 nr 2 s. 185-190.

19. Rec.: J. HEISLBETZ: Theologische Gründe der nichtchristlichen Religionen. Freiburg-Basel-Wien 1967 ss. 232. *Collect. Theol.* R. 37: 1967 nr 3 s. 203-205.

20. Synteza soborowej eklezjologii. *Collect. Theol.* R. 37: 1967 nr 3 s. 179-186.

21. Misterium Kościoła pielgrzymującego. W: *Kościół w świetle Soboru.* P. 1968 s. 53-95.

22. Nowy leksykon teologiczny. (Sacramentum mundi). *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 2 s. 181-183.

23. Publikacje soborowe kwartalnika "Collectanea Theologica". *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 169-170.

24. Rec.: P. ARRUPE: Als Missionar in Japan. München 1967 ss. 275. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 3 s. 206.

25. Rec.: F. BIOT: Von der Polemik zum Dialog. Wien-München 1966 ss. 276. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 3 s. 204-205.

26. Rec.: G. BOUWMAN: Das dritte Evangelium. Düsseldorf 1968 ss. 184. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 210.

27. Rec.: E. FISCHER: Kirche und Kirchen nach dem Vaticanum II. München 1967 ss. 105. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 3 s. 204.

28. Rec.: A. HAMMAN: Die Kirchenväter. Kleine Einführung in Leben und Werk. Freiburg-Basel-Wien 1967 ss. 176. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 1 s. 199-200.

29. Rec.: Internationale Ökumenische Bibliographie. T. 1-2: 1962-1963. Mainz-München 1967 ss. 400. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 208-209.

30. Rec.: A. LANG: Fundamentaltheologie. T. 1: Die Sendung Christi. München 1967 ss. 288. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 207-208.

31. Rec.: W. LORENZ: Petrus der ewige Papst. Wien-München 1966 ss. 86. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 3 s. 205-206.

32. Rec.: J. MACQUARRIE: Principles of Christian Theology. New York 1966 ss. 477. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 1 s. 197.

33. Rec.: K. PFAFFENBICHLER: Gottes Volk auf neuen Wegen. Wien-Freiburg-Basel 1968 ss. 199. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 209.

34. Rec.: Theologie im Wandel. Festschrift zum 150-jährigen Bestehen der katholisch-theologischen Fakultät an der Universität Tübingen 1817-1967. München-Freiburg im Br. 1967 ss. 759. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 206-207.

35. Rec.: VAN DE POL: Das Ende des konventionellen Christentums. Wien-Freiburg-Basel 1967 ss. 479. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 205-206.

36. Rec.: B. A. WILLEMS: Erlösung in Kirche und Welt. Freiburg-Basel-Wien 1968 ss. 118. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 209-210.

37. Red.: Kościół w świetle Soboru. P. 1968 Księg. św. Wojciecha 8^0 ss. 611, nlb. 2. Współredaktor: S. MOYSA.

38. Rec.: G. C. BERKOUWER: Das Konzil und die neue katholische Theologie. München 1968 ss. 324. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 179-180.

39. Rec.: J. BEUMER: Die Inspiration der Heiligen Schrift. Freiburg-Basel-Wien 1968 ss. 81. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 187-188.

40. Rec.: R. J. BUNNIK: Das Amt in der Kirche. Kries und Erneuerung in theologischer Sicht. Düsseldorf 1969. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 170-171.

41. Rec.: P. v. DIAS: Vielfalt der Kirche in der Vielfalt der Jünger, Zeugen und Diener. Freiburg-Basel-Wien 1968 ss. 408. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 1 s. 163-164.

42. Rec.: Die Antwort der Theolohen. Rahner, Metz, Schoonenberg, Congar, Danielou, Schillebeeck zu Hauptproblemen der gegenwärtigen Kirche. Düsseldorf 1968 ss. 147. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 180-181.

43. Rec.: Die Funktion der Theologie in Kirche und Gesellschaft. Wyd. P. NEUENZEIT i in. München 1969 ss. 408. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 173-175.

44. Rec.: Die Interpretation des Dogmas. Wyd. P.

SCHOONENBERG. Düsseldorf 1969 ss. 160. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 172-173.

45. Rec.: P. HÜNERMANN: Der Durchbruch geschichtlichen Denkens im 19. Jahrhundert. Johann Gustav Droysen, Wilhelm Dithey, Graf Paul York von Wartenburg. Ihr Weg ind ihre Weisung für Theologie. Freiburg - Basel-Wien 1967 ss. 440. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 1 s. 164-165.

46. Rec.: A. GANOCZY: Ecclesia ministrans. Dienende Kirche und kirchlicher Dienst bei Calvain. Freiburg - Basel - Wien 1969 ss. 440. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 177-178.

47. Rec.: B. GASSMANN: Ecclesia reformata. Die Kirche in dem reformierten Bekenntnisschriften. Freiburg-Basel-Wien 1968 ss. 48-. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 178-179.

48. Rec.: E. KLEINE: Autorität im Kreuzfeuer. Aspekte des holländischen Pastoralkonzils. Essen 1968 ss. 124. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 168-169.

49. Rec.: E. KLEINE: Welt zwischen Hunger und Heil. München 1968 ss. 132. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 169-170.

50. Rec.: H. KÜNG: Wahrhaftligkeit. Zur Zukunft der Kirche. Freiburg-Basel-Wien 1968 ss. 140. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 2 s. 205-206.

51. Rec.: A. LANG: Fundamentaltheologie. T. 2: Der Auftrag der Kirche. München 1968 ss. 339. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 2 s. 207-208.

52. Rec.: J. McKENZIE: Autorität in der Kirche. Paderborn 1968 ss. 186. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 183-184.

53. Rec.: F. X. MURPHY, G. McECOIN: Synode 67. Aufbruch nach dem Konzil. Paderborn 1969 ss. 272. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 167-168.

54. Rec.: G. MUSCHALEK: Glaubenswissheit in Freiheit. Freiburg-Basel-Wien 1968 ss. 104. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 186-187.

55. Rec.: Nennt euch nicht Meister. Die Autorität in einer sich wandelnden Kirche. Graz-Wien-Köln 1968 ss. 232. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 184.

56. Rec.: Neue Perspektiven nach dem Ende des konventionellen Christentums. Wyd. H. van der LINDE i H. FIOLET. Wien-Freiburg-Basel 1968 ss. 498. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 2 s. 206-207.

57. Rec.: H. J. POTTMEYER: Der Glauben vor dem Anspruch der Wissenschaft. Freiburg-Basel-Wien 1968 ss. 518, 106. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 185-186.

58. Rec.: Sacramentum mundi. Theologisches Lexikon für die Praxis. T. 2: Existenzialphilosophie bis Kommunismus. Freiburg-Basel-Wien 1968 szp. 1404. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 181.

59. Rec.: E. SCHICK: Offenbarung und Geschichte. Mainz 1968 ss. 96. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 189.

60. Rec.: J. STERN: Bible et Tradition chez Newman. Aux origenes de la théorie du développement. Paris 1967 ss. 253. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 188-189.

61. Rec.: L. J. SUENENS: Die Mitverantwortung in der Kirche. Salzburg 1968 ss. 188. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 1 s. 165-166.

62. Rec.: L. WALTER: Das Glaubensverständniss bei Johannes Duns Scotus. München-Paderborn-Wien 1968 ss. 153. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 184-185.

63. Rec.: N. M. WILDIERS: Kirche für eine grössere Welt. Analyse - Kritik - Reform. Freiburg-Basel-Wien 1968 ss. 144. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 182-183.

64. Rec.: J. O. ZÖLLER: Abschied von Hochwürden. Seelsorger der ukunft. Frankfurt a. M. 1969 ss. 120. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 172.

65. Postawa służby i ubóstwa. W: *Sakramenty Kościoła posoborowego*. Kr. 1970 s. 516-552.

66. "Przedziwny sakrament Kościoła". W: *Sakramenty Kościoła posoborowego*. Kr. 1970 s. 56-80.

67. Rec.: G. BAUM: Glaubwürdigkeit. Zum Selbstverständnis der Kirche. Freiburg-Basel-Wien 1969 ss. 280. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 1 s. 167-168.

68. Rec.: G. C. BERKOWER: Gehorsam und Aufbrudh. Zur Situation der katholischen Kirche und Theologie. München 1969 ss. 191. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 3 s. 180-181.

69. Rec.: Die Bibel. Die Heilige Schrift des Neuen Bundes. Freiburg-Basel-Wien 1969 ss. 454. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 186-187.

70. Rec.: Bibliographie Karl Rahner 1924-1969. Wyd. R. BLEISTEIN, E. KLINGER. Freiburg-Basel-Wien 1969 ss. 112. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 2 s. 184-185.

71. Rec.: Bilanz der Theologie im 20. Jahrhundert. Perspektiven, Strömungen, Motive in der christlichen und nichtchristlichen Welt. Wyd. H. VORGRIMLER, R. VANDER GUCHT. T. 1. Freiburg-Basel-Wien 1969 ss. 472. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 1 s. 172-173.

72. Rec.: Bilanz der Theologie im 20. Jahrhundert. Perspektiven, Strömungen, Motive in der christlichen und nichtchristlichen Welt. Wyd. H. VORGRIMLER, R. VANDER GUCHT. T. 2. Freiburg-Basel-Wien 1969 ss. 453. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 188-189.

73. Rec.: A. BRANDENBRUG: Martin Luther gegenwärtig. München-Paderborn-Wien 1969 ss. 159. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 3 s. 179-180.

74. Rec.: H. DENIS, J. FRISQUE: L'Église á l'épreuve. Tournai 1969 ss. 158. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 186.

75. Rec.: H. GRITTI: "Démocratie" dans l'Élglise? Paris 1969 ss. 120. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 185-186.

76. Rec.: R. GROSCHE: Pilgernde Kirche.

Freiburg-Basel-Wien 1969 ss. 252. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 185.

77. Rec.: F. HOURTART: Explosion der Kirche? Die krise der Institution. Salzburg 1969 ss. 134. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 1 s. 168-169.

78. Rec.: E. KLEINE: Primat des Gewissens. München 1969 ss. 224. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 3 s. 177-178.

79. Rec.: E. KLINGER: Offenbarung im Horizont der Heilsgeschichte. Zürich-Einsiedeln-Köln 1969 ss. 254. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 2 s. 181.

80. Rec.: Krise der Kirche - Chance des Glaubens. Wyd. K. FÄRBER. Frankfurt a. M 1968 ss. 314. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 1 s. 169-170.

81. Rec.: F. LOIDL: Die Dissertationen der katholisch-theologischen Fakultät der Universität Wien 1831-1965. Wien 1969 ss. 106. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 s. 178.

82. Rec.: G. MAY: Interkonfessionalismus in der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts. Paderborn 1969 ss. 124. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 187-188.

83. Rec.: E. POULAT: Intégrisme et catholicisme intégral. Tournai 1969 ss. 626. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 1 s. 174-175.

84. Rec.: J. PRITZ: Mensch als Mitte. Leben und Werk Carl Werners. T. 1. Wien 1969 ss. 492. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 1 s. 173-174.

85. Rec.: Sacramentum mundi. Theologisches Lexikon für die Praxis. T. 3: Konfessionalismus bis Quietismus. Freiburg-Basel-Wien 1969 szp. 1432. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 1 s. 172.

86. Rec.: Sacramentum mundi. Theologisches Lexikon für die Praxis. T. 4. Freiburg-Basel-Wien 1969 szp. 1458, s. 33. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 190.

87. Rec.: K. SCHILLING: Die Kirchenlehre der Theologia Wircehurgensis. München-Paderborn-Wien 1969 ss. 172. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 188.

88. Rec.: M. SCHOOF: Der Durchbruch der neuen katholischen Theologie. Wien-Freiburg-Basel 1969 ss. 344. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 3 s. 177.

89. Rec.: O. SCHROEDER: Aufbruch und Missverständnis. Graz-Wien-Köln 1969 ss. 562. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 2 s. 182-183.

90. Rec.: Theologische Quartalschrift 149: 1969 z. 2 s. 105-208. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 2 s. 183-184.

91. Rec.: G. THILS: Christentum ohne Religion? Salzburg 1969 ss. 144. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 1 s. 171.

92. Rec.: P. G. WACHER: Hat unser Glaube noch Chancen? Paderborn 1969 ss. 191. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 3 s. 179.

93. Red.: Biuletyn Informacyjny ATK. R. 1: 1970 - R. 4: 1973.

94. Red.: Sakramenty Kościoła posoborowego. Kr. 1970 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy. 16⁰ ss. 561. Współredaktorzy: S. MOYSA, Z. PERZ.

95. W stulecie I Soboru Watykańskiego. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 51-70.

96. Wywiady z teologami. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 4 s. 171-177.

97. Charyzmatyczna struktura Kościoła pierwotnego. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 2 s. 43-52.

98. Die nachkonziliare Synthese. W: Diskussion um Hans Küng "Die Kirche". Freiburg-Basel-Wien 1971 s. 78-83.

99. Nauka Vaticanum II o charyzmatycznej strukturze Kościoła. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 3 s. 91-94.

100. Rec.: W. ANŻ, G. FRIEDRICH, H. FRIES, K. RAHNER: Autorität in der Krise. Veröffentlichung des Ökumenischen Arbeitskreises evangelischer und katholischer Theologen. Regensburg-Göttingen 1970 ss. 175. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 1 s. 188-189.

101. Rec.: A. BECKMANN: Autorität - Lahramt - Gewissen. Essen 1969 ss. 221. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 1 s. 190-191.

102. Rec.: Bilanz der Theologie im 20. Jahrhundert. Perspektiven, Strömungen, Motive in der christlichen und nichtchristlichen Welt. Wyd. H. VORGRIMLER, R. VANDER GUCHT. T. 3. Freiburg-Basel-Wien 1970 ss. 240. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 181-182.

103. Rec.: W. DIRKS antwortet W. POST: Kirche und Öffentlichkeit. Möglichkeit und Kommunikation. Düsseldorf 1970 ss. 70. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 2 s. 166.

104. Rec.: A. DULLES: Was ist Offenbarung? Freiburg-Basel-Wien 1970 ss. 213. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 1 s. 196-197.

105. Rec.: K. FRIELINSDORF: Auf dem Weg zu einem neuen Gottes-verständnis. Frankfurt a. M. 1970 ss. XII, 199. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 189-190.

106. Rec.: Gemeindereform - Prozess na der Basis. Thesen: O. SCHREUDER. Stellungnahmen: W. KRMNY, E. WALTER. Freiburg-Basel-Wien 1970 ss. 124. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 184-185.

107. Rec.: M. GUÉRY: Offene Fenster. Graz-Wien-Köln 1970 ss. 256. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 2 s. 168.

108. Rec.: G. HASENHÜTTL: Charisma - Ordnungsprinzip der Kirche. Freiburg-Basel-Wien 1969 ss. 364. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 2 s. 165.

109. Rec.: I. HERMANN antwortet K. D. ULKE: Die Un rwünschten Aufklären. Die Intelektuallen und die Kirche. Düsseldorf 1970 ss. 65. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 1 s. 193.

110. Rec.: I. HERMANN: Die Christen und ihre Konflikte. Olten-Freiburg i Br. 1970 ss. 126. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 1 s. 191.

111.Rec.: J. B. von HIRSCHER: Heilswissen oder Spekulation? Köln 1967 ss. 260. *Collect. Theol.* R.

41: 1971 nr 4 s. 190-191.

112. Rec.: H. HOFFNAGELS: Demokratisierung der kirchlichen Autorität. Wien-Freiburg-Basel 1969 ss. 116. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 1 s. 187-188.

113. Rec.: Kirche in Freiheit. Gründe und Hirtergründe des Aufbruchs in Holland. Freiburg-Basel-Wien 1970 ss. 168. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 186.

114. Rec.: E. KLEINE: Glaube um Umbruch. Ein Bericht über die IV. Plenarsitzung des Pastoralkonzils der niederländischen Kirche. München 1970 ss. 214. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 1 s. 195-196.

115. Rec.: E. KLEINE: Es geht um mehr als Zölibat. München 1970 ss. 212. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 185-186.

116. Rec.: Kirchliche Lehre - Skepsis der Gläubigen. Analyse: F. HAARSMA, Stellungnahem: W. KASPER, F. X. KAUFMANN. Freiburg-Basel-Wien 1970 ss. 148. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 183-184.

117. Rec.: H. KÜNG: Was ist Kirche? Freiburg-Basel-Wien 1970 ss. 206. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 187-188.

118. Rec.: P. LENGSFELD antwortet I. HERMANN: Die Alternative zum Terror Pruralismus in Theologie und Kirche. Düsseldorf 1970 ss. 93. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 1 s. 191-192.

119.Rec.: H. MADINGER: Spreu und Weizen. Wien-München 1970 ss. 285. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 2 s. 167.

120. Rec.: R. PESCH: Jesu ureigene Taten? Ein Beitrag zur Wunderfrage. Freiburg-Basel-Wien 1970 ss. 166. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 188.

121. Rec.: T. SARTORY, praesens I. Kritisches Jahrbuch zur Kirche 1969. München 1970 ss. 292. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 1 s. 194.

122. Rec.: T. i G. SARTORY: Utopie Freiheit. Variationen zum Thema Gottesherrschaft. München 1970 ss. 318. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 1 s. 194-195.

123. Rec.: R. SCHNACKENBRUG antwortet F. J. SCHIERSE: Wew war Jesus von Nazareth? Christologie in der Krise. Düsseldorf 1970 ss. 93. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 1 s. 192-193.

124. Rec.: H. R. SCHLETTE antwortet E. ROLNICK: Humanismus statt Religion? Grundzüge einer neuen Solidarität. Düsseldorf 1970 ss. 76. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 2 s. 165-166.

125. Rec.: W. SIMONIS: Ecclesia visibilis et invisibilis. Frankfurt a. M. 1970 ss. XIV, 133. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 189.

126. Rec.: C. STRAETER: die neue Theologie in Holland. Regensburg 1970 ss. 56. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 2 s. 166-167.

127. Rec.: Theologische Quartalschrift 150: 1970 s. 1-186. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 2 s. 167-168.

128. Rec.: W. H. VAN DE POL: Die Zukunft von Kirche und Christentum. Wien-Freiburg-Basel 1970 ss. 360. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 186-187.

129. Tłum.: K. RAHNER: Punkt wyjścia współczesnej teologii. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 2 s. 5-14.

130. Problem nieomylności roztrzygnięć nauczycielskich Kościoła. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 71-84.

131. Rec.: D. BOHNOEFFER: das Wesen der Kirche. München 1971 ss. 79. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 1 s. 197-198.

132. Rec.: Y. M. J. CONGAR: Die Lehre von der Kirche: Von Augustinus bis zum Abenländischen Schisma; Vom Abebdländischen Schisma bis zur Gegenwart. Freiburg-Basel-Wien 1971 ss. 192, 128. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 187-188.

133. Rec.: Diskussion um Hans Küng "Die Kirche". Wyd. H. HÄRING i J. NOLTE. Freiburg-Basel-Wien 1971 ss. 312. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 183-184.

134. Rec.: H. DOMBOIS: Hierarchie. Grund und Grenze einer umstrittenen Struktur. Freiburg-Basel-Wien 1971 ss. 112. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 188-189.

135. Rec.: Einführung in die Methoden der biblischen Exegese. Wyd. J. SCHREINER. Würzburg 1971 ss. 329. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 1 s. 198-199.

136. Rec.: P. FAYEL: L'Église. Paris 1970. T. 1-2 ss. 288, 248. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 1 s. 196-197.

137. Rec.: I. FRANK: Der Sinn der Kanonbildung. Freiburg-Basel-Wien 1971 ss. 224. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 185-186.

138. Rec.: E. GÖSSMANN: Glaube und Gotteserkenntnis im Mittelalter. Freiburg-Basel-Wien 1971 ss. 130. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 190-191.

139. Rec.: H. HAAG: Biblisches Wörterbuch. Freiburg-Basel-Wien 1971 ss. 414. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 189.

140. Rec.: B. HÄRING: Theologie im Protest. Die Kirche im Konflikt. Salzburg 1971 ss. 184. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 1 s. 194-195.

141. Rec.: K. HAMMER: Deutsche Kriegstheologie (1870-1918). München 1971 ss. 384. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 4 s. 207-208.

142. Rec.: U. HORST: Umistrittene Fragen der Ekklesiologie. Regensburg 1971 ss. 254. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 186-187.

143. Rec.: Hundert Jahre nach dem Ersten Vatikanum. Wyd. G. SCHWAIGER. Regensburg 1970 ss. 180. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 1 s. 199-200.

144. Rec.: M. D. KOSTER: Volk Gottes im Werden. Mainz 1971 ss. X, 278. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 1 s. 200-201.

145. Rec.: F. LEIST: Der Gefangene des Vatikans. Strukturen päpstlicher Herrschaft. München 1971 ss.

364. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 4 s. 206-207.

146. Rec.: Ch. LEITMAIER: Der Katholik und sein Recht in der Kirche. Wien-Freiburg-Basel 1971 ss. 266. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 4 s. 205-206.

147. Rec.: W. MARCUS: Der Subordinatianismus als historiologisches Problem. München 1963 ss. 183. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 191.

148. Rec.: F. MUSSNER: Geschichte der Hermeneuthik. Von Schleiermacher bis zur Gegenwart. Freiburg - Basel - Wien 1970 ss. 34. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 1 s. 199.

149. Rec.: J. NOLTE: Dogma in Geschichte. Versuch einer Kritik des Dogmatismus in der Glaubensdarstellung. Freiburg-Basel-Wien 1971 ss. 286. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 3 s. 225-226.

150. Rec.: J. REIKERSTORFER: Offenbarer Ursprung. Eine Interpretation der Anthropologie Carl Werners. Wien 1971 ss. 157. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 1 s. 196.

151. Rec.: M. SEYBOLD: Offenbarung: Von der Schrift bis zum Ausgang der Scholastik. Freiburg-Basel-Wien 1971 ss. 152. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 189-190.

152. Rec.: G. SÖLL: Dogma und Dogmenetwicklung. Freiburg-Basel-Wien 1971 ss. 258. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 3 s. 226-227.

153. Rec.: R. STRUNK: Politische Ekklesiologie im Zeitalter der Revolution. München-Mainz 1971 ss. 328. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 184-185.

154. Rec.: Zum problem Unfehlberkeit. Antworten auf die Anfrage von Hans Küng. Wyd. K. RAHNER. Freiburg-Basel-Wien 1971 ss. 376. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 191-192.

155. Rec.: R. AUBERT, J. BECKMANN, P. J. CORISH, R. LILL: Die Kirche in der Gegenwart. Cz. 1. Freiburg-Basel-Wien 1971 ss. XXXII, 828. *Collect. Theol.* R. 43: 1973 nr 2 s. 216-217.

156. Rec.: Die Aktion Jesu und die Re-Aktion der Kirche. Jesus von Nazareth und die Anfänge der Kirche. Wyd. K. MÜLLER. Würzburg 1972 ss. 168. *Collect. Theol.* R. 43: 1973 nr 3 s. 240.

157. Rec.: K. RAHNER: Schriften zur Theologie. T. 10. Zürich-Einsiedeln-Köln 1972 ss. 590. *Collect. Theol.* R. 43: 1973 nr 3 s. 240-241.

158. Tłum.: F. KLOSTERMANN: Demokracja i hierarchia w Kościele. W. 1973.

159. Rec.: R. AUBERT i in.: Kirche in der Gegenwart. Cz. 2. Freiburg-Basel-Wien 1973 ss. XXIV, 624. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 4 s. 189-190.

160. Rec.: H. W. DAIGELER: Heutiges Menschenrechtsbewusstein und die Kirche. Zürich-Einsiedeln-Köln 1973 ss. 171. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 4 s. 193-194.

161. Rec.: Dogma und Politik. Zur politischen Hermeneutik theologischer Aussagen. Wyd. H. FELD i in. Mainz 1973 ss. 144. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 4 s. 191-192.

162. Rec.: Entwicklungslinien des deutschen Katholizismus. Wyd. A. RAUSCHER. München-Paderborn-Wien 1973 ss. 115. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 2 s. 199-200.

163. Rec.: Fehlbar? Eine Bilanz. Wyd. H. KÜNG. Züruch-Einsiedeln-Köln 1973 ss. 525. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 2 s. 197-198.

164. Rec.: F. GAAR: Das Prinzip der göttlichen Tradition nach Joh. Baptist Franzelin. Regensburg 1973 ss. 365. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 2 s. 201-202.

165. Rec.: C. GEFFRE: Die neuen Wege der Theologie. Erschliessung und Uberblick. Freiburg-Basel-Wien 1973 ss. 155. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 4 s. 193.

166. Rec.: G. GUTIERREZ: Theologie der Befreiung. München-Mainz 1973 ss. 288. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 4 s. 192.

167. Rec.: F. HAHN, W. JOEST, B. KÖTTING, H. MUHLEN: Dienst umt Amt. Überlebensfragen der Kirchen. Regensburg 1973 ss. 103. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 2 s. 202-203.

168. Rec.: D. v. HILDEBRAND: Der verwüstete Weinberg. Regensburg 1973 ss. 247. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 2 s. 199.

169. Rec.: Kurzkommentar zu den Lesungen und Liturgie. 1034 Auslegunghilfen. Freiburg-Basel-Wien 1973 ss. 424. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 4 s. 195.

170. Rec.: H. MAIER: Revolution und Kirche. Zur Frühgeschichte der christlichen Demokratie. Wyd. 3. München 1973 ss. 344. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 4 s. 190-191.

171. Rec.: J. NEUMANN: Synodes Prinzip. Der grössere Spielraum im Kirchenrecht. Freiburg-Basel-Wien 1973 ss. 120. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 4 s. 194-195.

172. Rec.: P. STOCKMEIER: Glaube und Religion in der frühen Kirche. Freiburg-Basel-Wien 1973 ss. 143. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 2 s. 200-201.

173. Rec.: K. BAUS: Eugen, Die Reichskirche nach Konstantin dem Grossen. Cz. 1: Die Kirche von Nikaia bis Chalkedon. Freiburg-Basel-Wien 1973 ss. XVIII, 461. *Collect. Theol.* R. 45: 1975 nr 4 s. 228-229.

174. Rec.: Macht, Dienst, Herrschaft in Kirche und Gesellschaft. Wyd. W. WEBER. Freiburg-Basel-Wien 1974 ss. 253. *Collect. Theol.* R. 45: 1975 nr 2 s. 191.

175. Red.: Collectanea Theologica. Wydanie obcojęzyczne. R. 45: 1975 - R. 58: 1988.

176. Działalność wydawnictwa ATK. W: *XX lat Akademii Teologii Katolickiej. Księga pamiątkowa 1954-1974*. W. 1976 s. 419-422.

177. Rec.: G. ADRIANYI: Ungarn und das I. Vaticanum. Köln-Wien 1975 ss. XXII, 567. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 1 s. 220-221.

178. Rec.: D. BADER: Der Weg Loisys zur

Erforschung der christlichen Wahrheit. Freiburg-Basel-Wien 1974 ss. 200. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 1 s. 221.

179. Rec.: Der Grosse Sonntags-Schott für die Lesenjahre A-B-C. Wyd. benedyktyni z opactwa w Beuron. Freiburg-Basel-Wien 1975 ss. 40, 1815. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 3 s. 213-214.

180. Rec.: L. DULLAART: Kirche und Ekklesiologie. München-Mainz 1975 ss. 247. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 1 s. 224.

181. Rec.: W. HRYNIEWICZ: Rola tradycji w interpretacji teologicznej. Analiza współczesnych poglądów dogmatyczno-ekumenicznych. Lubl. 1976 ss. 350. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 4 s. 224-225.

182. Rec.: T. KAMPMANN, R. PADBERG: Der Fall Josef Wittig fünfzig Jahre danach. Paderborn 1975 ss. 84. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 1 s. 222-223.

183. Rec.: Konzil und Papst. Wyd. G. SCHWAIGER. München-Paderborn-Wien 1975 ss. XX, 688. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 4 s. 226-227.

184. Rec.: Pro Oriente. Konziliarität und Kollegialität als Strukturpronzipien der Kirche. Innsbruck-Wien - München 1975 ss. 267. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 4 s. 225-226.

185. Rec.: Register zur "Theologischen Quartalschrift" Tübingen 1895-1970. Wyd. M. SECKLER. Mainz 1975 ss. XX, 723. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 3 s. 214-215.

186. Rec.: A. SAND: Kanon. Von den Anfängen his zum Fragmentum Muratorianum. Freiburg-Basel-Wien 1974 ss. 90. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 1 s. 222.

187. Rec.: J. SCHUMACHER: Der "Denzinger", Geschichte und Bedeutung eines Buches in der Praxis der neueren Theologie. Freiburg-Basel-Wien 1974 ss. 318. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 1 s. 219-220.

188. Rec.: A. STOCK: Umgang mit theologischen Texten. Methoden, Analysen, Vorschläge. Zürich - Einsiedeln-Köln 1974 ss. 159. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 1 s. 223-224.

189. Rec.: Das Petrusamt in der gegenwärtigen theologischen Diskussion. Wyd. H. J. MUND. Paderborn 1976 ss. 102. *Collect. Theol.* R. 47: 1977 nr 3 s. 187-188.

190. Rec.: Der Grosse Wochentags-Schott. Wyd. benedyktyni z opactwa w Beuron. T. 1-2. Freiburg - Basel - Wien 1976. *Collect. Theol.* R. 47: 1977 nr 2 s. 240.

191. Rec.: R. KALIVODA: Revolution und Ideologie. Der Hussitismus. Köln-Wien 1976 ss. 397. *Collect. Theol.* R. 47: 1977 nr 2 s. 241-242.

192. Rec.: Kirche im Werden. Studien zum Thema Amt und Gemeinde im Neuen Testament. Wyd. J. HAINZ. München-Paderborn-Wien 1976 ss. 296. *Collect. Theol.* R. 47: 1977 nr 2 s. 240-241.

193. Rec.: F. KLOSTERMANN: Kirche - Ereignis und Institution. Wien-Freiburg-Basel 1976 ss. 156. *Collect. Theol.* R. 47: 1977 nr 4 s. 177-178.

194. Rec.: K. RAHNER: Toleranz in der Kirche - Freiheit und Manipulation in Gesellschaft und Kirche - Rückblick auf das Konzil. Feriburg-Basel-Wien 1977 ss. 126. *Collect. Theol.* R. 47: 1977 nr 4 s. 178-179.

195. Rec.: F. X. BANTLE: Unfehlbarkeit der Kirche in Aufklärung und Romantik. Freiburg-Basel-Wien 1976 ss. 614. *Collect. Theol.* R. 48: 1978 nr 1 s. 173-174.

196. Rec.: K. DEUFEL: Kirche und Taradition. München-Paderborn-Wien 1976 ss. 518. *Collect. Theol.* R. 48: 1978 nr 1 s. 174-175.

197. Collectanea Theologica. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 540.

198. Rec.: L. BOUYER: Die Kirche.' T. 1-2. Einsiedeln 1977 ss. 205, 428. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 2 s. 176.

199. Rec.: Engagierte Gelassenheit. Impulse und Orientierungen für Zukunft aus dem Glauben. Wyd. M. PLATE. Freiburg-Basel-Köln 1978 ss. 176. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 3 s. 204.

200. Rec.: N. GREINACHER, F. KLOSTERMANN: Freie Kirche in freier Gesellschaft. Zürich-Einsiedeln - Köln 1977 ss. 99. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 2 s. 179.

201. Rec.: U. HORST: Papst-Konzil-Unfehlbarkeit. Mainz 1978 ss. 349. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 2 s. 177.

202. Rec.: E. KLINGER: Ekklesiologie der Neuzeit. Freiburg-Basel-Wien 1978 ss. 264. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 2 s. 178-179.

203. Rec.: H. WALDENFELS: Die Offenbarung: Von der Reformation bis zur Gegenwart. Freiburg - Basel - Wien 1977 ss. 208. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 2 s. 175-176.

204. Rec.: P. NEUNER: Religiöse Erfahrung und geschichtliche Offenbarung. München-Paderborn-Wien 1977 ss. 362. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 2 s. 177-178.

205. Rec.: G. SCHWAIGER: Päpstlicher Primat und Autorität der Allgemeinen Konzilien im Spiegel der Geschichte. München-Paderborn-Wien 1977 ss. 171. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 2 s. 180.

206. Rec.: F. HAHN, K. KERTELGE, R. SCHNACKENBURG: Einheit der Kirche. Feriburg-Basel-Wien 1979 ss. 132. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 4 s. 206-207.

207. Rec.: W. KERN: Ausserhalb der Kirche kein Heil? Feiburg-Basel-Wien 1979 ss. 88. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 2 s. 202.

208. Rec.: J. SCHUMACHER: Der apostolische Abschluss der Offenbarung Gottes. Freiburg-Basel-Wien 1979 ss. 336. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 2 s. 201-202.

209. Rec.: Die Weltkirche im 20. Jahrhundert. Freiburg-Basel-Wien 1979 ss. XX, 834. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 2 s. 202-203.

210. Rec.: Papstum als ökumenische Frage.

München-Mainz 1979 ss. 327. *Collect. Theol.* R. 51: 1981 nr 2 s. 207-208.

211. Rec.: M. DAVID: Du bis mir zum Retter geworden. Mein Aufbruch zur Kirche. Mainz 1981 ss. 136. *Collect. Theol.* R. 52: 1982 nr 3 s. 202.

212. Rec.: J. BLANK: Vom Urchristentum zur Kirche. München 1982 ss. 267. *Collect. Theol.* R. 53: 1983 nr 4 s. 187.

II.

LEWEK A.: Działalność naukowa Akademii Teologii Katolickiej. W. 1971 s. 42; ZUBERBIER A.: Kierunek teologii dogmatycznej. W: *XX lat Akademii Teologii Katolickiej. Księga pamiątkowa 1954-1974.* W. 1976 s. 95-97; NATOŃSKI B.: Jezuici. W: *Życie religijne w Polsce pod okupacją hitlerowską 1939-1945.* Red. Z. ZIELIŃSKI. W. 1982 s. 564; Kto jest kim w Polsce. W. 1989 s. 103; Curriculum vitae O. Henryka Bogackiego. *Komunikaty.* R. 1993 nr 7-8 s. 9-10; CHARYTAŃSKI J.: Ks. Henryk Bogacki SJ - Profesor - administrator - przyjaciel. *Collect. Theol.* R. 64: 1994 nr 3 s. 7-10.

Ks. Ludwik Grzebień SJ
Ks. Józef Mandziuk

Bogaczewicz Faustyn Franciszek (1902-1984), franciszkanin konwentualny, biblista.

Urodził się 20 III 1902 r. w Sanoku, gdzie ukończył szkołę średnią i w 1921 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Do franciszkanów wstąpił we Lwowie, składając 2 XII 1925 r. profesję uroczystą w Krakowie. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w zakonnym Seminarium w Krakowie. Święcenia kapłańskie przyjął 20 VI 1926 r. W l. 1926-1930 studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego, uzyskując w 1936 r. doktorat z zakresu nauk biblijnych. W l. 1937-1938 kontynuował studia w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie, wieńcząc je licencjatem. Do 1953 r. był wykładowcą Pisma Świętego i języków biblijnych w zakonnym Semianrium w Krakowie. Miał szeroką wiedzę, lecz niewiele publikował. Od 1953 r. przeszedł do pracy duszpasterskiej, głosząc rekolekcje. Przebywał w klasztorach prowincji krakowskiej: w Krośnie, Przemyślu, Głogówku, Lubomierzu, Pewli Ślemieńskiej, Pewli Małej i Rychwałdzie, gdzie zmarł 3 II 1984 r. i został pochowany w tamtejszym grobowcu zakonnym.

I.

1. Paronomazja w Nowym Testamencie. Kr. 1937 Druk. "Powściągliwość i Praca" 8^0 ss. V, 102.

2. O słowie Bożym pisanym. *Poch. Seraf.* R. 15: 1947 s. 62-63.

3. Pismo św. w ruchu franciszkańskim. *Poch. Seraf.* R. 15: 1947 s. 86-88, 105-107, 112, 131-134.

4. Wielki uczony i święty. [Bonawentura]. *Poch. Seraf.* R. 15: 1947 s. 151-152.

II.

BAR J. R.: Bogaczewicz Faustyn Franciszek. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 60-61, tamże bibliografia; GANCARZ B.: Śp. O. Faustyn Franciszek Bogaczewicz. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 21: 1984 nr 2 s. 31-32.

Ks. Józef Mandziuk

Bolz Bogdan (1913-1993), kanonik kapituły gnieźnieńskiej, edytor źródeł, filolog klasyczny.

Urodził się 22 XI 1913 r. w Inowrocławiu jako syn Wacława i Anny z Kierczyńskich. Maturę zdał 27 IV 1931 r. w Gimnazjum im. J. Kasprowicza w Inowrocławiu. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w l. 1932-1938 w Seminarium Duchownym w Gnieźnie i Poznaniu. Święcenia kapłańskie otrzymał 11 VI 1938 r. w Poznaniu. Pracował jako wikariusz przy kościele Świętej Trójcy w Gnieźnie. Aresztowany 13 XI 1939 r. przez gestapo, po kilku miesiącach wywieziony do Generalnej Gubernii zamieszkał w Częstochowie, pracując jako sprzedawca warzyw. Po zakończeniu wojny, od lutego 1945 r. był krótko administratorem równocześnie 3 parafii (Barcin, Szczepanowo, Sławoszewo), organizując w nich życie religijne. 1 IX 1945 został powołany do pracy dydaktycznej w Seminarium Duchownym w Gnieźnie jako wykładowca liturgiki i języków klasycznych oraz na stanowisko prokuratora tejże instytucji. W l. 1946-1949 studiował filologię klasyczną w Uniw. Poznańskim, uzyskując w 1960 r. doktorat.

Równocześnie pełnił nieetatowo zlecone mu funkcje w Kurii. W l. 1947-1983 był sędzią prosynodalnym, następnie wiceoficjałem Trybunału Metropolitalnego w Gnieźnie. Wskutek poważnej chroby zrezygnował w 1967 r. z części zajęć dydaktycznych w Seminarium, a w 1974 r. - całkowicie poświęcił się badaniom naukowym nad średniowiecznymi rękopisami liturgicznymi. Odbył szereg podróży naukowych do bibliotek w Berlinie i Lipsku (1971), Beuron (1973, 1974, 1976), Sankt Gallen (1974), Londynie (1974) i Düsseldorfie (1986). 22 I 1968 r. został mianowany kanonikiem kolegiaty św. Jerzego w Gnieźnie, 24 IV 1982 r. - kanonikiem gremialnym kapituły prymasowskiej. Publikował prace z zakresu kodykologii, źródeł historycznych, historii i epigrafiki. W 1974 r., jako pierwszy w Wielkopolsce, zajął się epigrafiką (zebrał 229 inskrypcji); odkrył w rękopisach Biblioteki Katedralnej w Gnieźnie nie znanego poetę z XVI w. Titusa Liviusa Andronicusa. W 1982 r. rozpoczął prace nad wydaniem drukiem tzw. "Ordo Romanus" króla Mieszka II (tzw. Kodeks Matyldy), w 1983 r. zgłosił w Instytucie Historii PAN gotowość wydania go w nowej serii wydawniczej Monumenta Poloniae Historica, uzyskał nawet obietnicę szybkiego rozpoczęcia druku, do czego jednak nie doszło. Maszynopis łacińskiego tekstu tego rękopisu, liczący 159 stron, w nieznanych okolicznościach zaginął po jego śmierci. Od 1972 r. do końca życia był powołany na członka Komisji Kultury Antycznej Oddziału PAN w Poznaniu.

I.

1. Niewolnicy w pismach Cicerona. P. 1963.
2. Eine unbekannte Handschrift von Horaz Epistul - Gnesnensis 246. *Eos*. R. 54: 1964 z. 2 s. 139-150.
3. Najstarszy kalendarz w rękopisach gnieźnieńskich. *Spraw. Pozn. Tow. Przyj. Nauk.* Nr. 2: 1964 s. 203-205.
4. Glossy kanonu z lat 1428-1431 z rękopisu gnieźnieńskiego nr 60. *Slavia Occident.* T. 25: 1965 s. 202-231. Współautorka: W. ŻUROWSKA-GÓRECKA.
5. Nieznany katalog arcybiskupów gnieźnieńskich. *Arch. Bibl. Muz.* T. 11: 1966 s. 271-285.
6. Najstarszy kalendarz w rękopisach gnieźnieńskich. Ms 1 z roku ok. 800. *Stud. Źródłozn.* T. 12: 1967 s. 23-38.
7. Uwagi o słownictwie i metodzie badań kalendarza z wczesnego średniowicza z gnieźnieńskiego kodeksu Ms 1. *Spraw. Pozn. Tow. Przyj. Nauk.* Nr 1: 1968 s. 24-26.
8. Nieznany rękopis "Listów" Horacego Gnesnensis 246. *Spraw. Pozn. Tow. Przyj. Nauk.* Nr 4: 1968 s. 215-218.
9. Rec.: J. WOJTKOWSKI: Rekonstrukcja drugiego zeszytu Katalogu inkunabułów Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie księdza Leona Formanowicza. *Arch. Bibl. Muz.* T. 18: 1969 s. 1-44. -Toż. *Studia Źródłozn.* T. 15: 1970 s. 251.
10. Nieznane fragmenty pontyfikału z XI wieku Ms Fr 10 Biblioteki Katedralnej w Gnieźnie. *Nasza Przeszł.* T. 35: 1971 s. 47-67.
11. Wyd.: Najdawniejszy kalendarz gnieźnieński wg kodeksu Ms 1. P. 1971 Państ. Wydaw. Nauk. 8° ss. 112, tabl. 51.
12. Irlandzkie zapiski marginesowe w gnieźnieńskim kodeksie Ms 1. *Studia Źródłozn.* T. 17: 1972 s. 51-66.
13. Nieznany fragment rękopisu z IX stulecia. Ms Fragm. 19 Biblioteki Katedralnej w Gnieźnie. *Spraw. Pozn. Tow. Przyj. Nauk.* Nr 90: 1972 s. 21.
14. Nieznany fragment gnieźnieńskiego rękopisu z IX stulecia. *Symb. Phil. Posn.* T. 1: 1973 s. 133-146.
15. Irische Marginalien im Evangeliar von Gniezno. *Archiv für Liturgiewissenschaft.* T. 26: 1974 s. 103-107.
16. Erazm Edward Rykaczewski. *Symb. Phil. Posn.* T. 2: 1975.
17. Myśli przy lekturze "Kazań Gnieźnieńskich". *Przew. Katol.* T. 65: 1975 nr 20.
18. Rec.: Missale plenarim. W.-Graz 1970-1972. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 279-283. Współautor: J. DĄBROWSKI.
19. Dzwony katedry gnieźnieńskiej. *Stud. Gnesn.* T. 2: 1976 s. 297-303.
20. Gnieźnieński rękopis Wergillego z glosami staropolskimi. *Spraw. Pozn. Tow. Przyj. Nauk.* Nr 94: 1976 s. 3-4. Współautorka: W. ŻURAWSKA-GÓRECKA.
21. Palimpsesty oraz metody badań nad nimi. *Studia Źródłozn.* T. 21: 1976 s. 85-95.
22. Rec.: HERBORD: Dialog o życiu św. Ottona biskupa bamberskiego. Wydanie krytyczne przygotował J. WIKARJAK. MPH. Ser. II. I. VII.
23. Nieznany rękopis, Georgik Wergilego. *Symb. Phil. Posn.* T. 3: 1977 s. 41-89. Współautorka: W. ŻURAWSKA-GÓRECKA.
24. Nowa Konkordancja Wulgaty. *Stud. Gnesn.* T. 3: 1977 s. 359-361.
25. Poetycki katalog arcybiskupów gnieźnieńskich z XVII wieku. *Stud. Gnesn.* T. 3: 1977 s. 281-289.

26. Sprawa beatyfikacji oraz kanonizacji arcybiskupa Bogumiła w XVII wieku według rękopisu Ossolineum 220/II. *Stud. Gniesn.* T. 3: 1977 s. 217-228.
27. Mogilno - świadek Tysiąclecia. *Przew. Katol.* R. 68: 1978 nr 6 s. 6.
28. Rec.: Corpus des inscriptons de la France medieval. Fasc. 1: Villa de Poitiers. Poitiers 1974. Corpus inscriptionum Poloniae. T. 1: Województwo kieleckie. Red. J. SZYMAŃSKI. Z. 1. Wyd., wstępem i komentarzem opatrzyła B. TRELIŃSKA. Kielce 1975. *Studia Źródłozn.* T. 23: 1978 s. 233-235.
29. Rec.: J. WIKARJAK: Warsztat pisarski Cycerona. W.-P. 1967. *Studia Źródłozn.* T. 23: 1978 s. 196-198.
30. Zabytkowe inskrypcje Polski. Uwagi metodyczne. *Studia Źródłozn.* T. 23: 1978 s. 97-105.
31. Gnieźnieńska inskrypcja nagrobna z początków XI stulecia. *Symb. Phil. Posn.* T. 4: 1979 s. 139-166. Współautor: G. MIKOŁAJCZYK.
32. Ks. Mateusz Jerzy Zabłocki. *Przew. Katol.* R. 69: 1979 nr 40 s. 6.
33. Zeznania świadków w sprawie arcybiskupa Bogumiła według rękopisu Ossolineum 220/II. *Stud. Gnesn.* T. 5: 1979-1980 s. 297-310.
34. O śp. prałacie Kazimierzu Tadrzyńskim (1891-1980). *Wiad. Archid. Gniezn.* R. 35: 1980 nr 3-4 s. 78-79.
35. Obrzędy pokuty według kodeksu króla Mieszka II. *Stud. Gnesn.* T. 6: 1981 s. 261-275.
36. Błogosławiony Bogumił. *Przew. Katol.* R. 72: 1982 nr 19 s. 4-5.
37. Wyd.: Proces beatyfikacyjny i kanonizacyjny arcybiskupa Bogumiła w XVII wieku według rękopisu Ossolineum 220/II. Przypisy i indeks opr. M. ALEKSANDROWICZ. P. 1982 Księg. św. Wojciecha 8^{0}ss. 264.
38. Księga obrzędów dla króla Mieszka II (około 1025). *Studia Źródłozn.* T. 28: 1983 s. 163-172.
39. Inskrypcja na bronzowym krążku z Ostrowa Lednickiego. Materiały dyskusyjne. W: *Mente et litteris. O kulturze i społeczeństwie wieków średnich.* P. 1984 s. 93-101.
40. Zwięzły wykład mszy według "Liber officiorum". Cz. 1. *Stud. Gnesn.* T. 7: 1982-1983 s. 269. Cz. 2. *Tamże.* T. 8: 1984-1985 s. 269-292.
41. Rec.: Bischoff Bernhard: Paläographie des römischen Altertums und des abendländischen Mittelalters. Grundlagen der Germanistik. Herausgegeben von Hugo Mosar und Hartmunt Steinke, mitbegründet Wolfgang Stammler. Berlin 1979. *Studia Źródłozn.* T. 30: 1987 s. 207-209.
42. Błogosławiony Bogumił. W: *Polscy święci.* Red. J. R. BAR. T. 11. W. 1987 s. 26-34.
43. Gniezno. Księgi liturgiczne. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 1172-1173.

II.

Akta personalne. Arch. Kurii Gnieźn.

Ks. Marian Aleksandrowicz
Ks. Józef Mandziuk

Bońkowski Stanisław (1930-1988), kanonik kapituły płockiej, historyk diecezji płockiej, biograf.

Urodził się 4 I 1930 r. w Dłutowie jako syn Józefa i Władysławy z Zemkowskich. Po szkole powszechnej lata gimnazjalne spędził w Niższym Seminarium Duchownym w Płocku, gdzie w 1951 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. Po maturze kontynuował naukę w Wyższym Seminarium Duchownym, otrzymując 10 II 1957 r. święcenia kapłańskie. Przez 2 lata pracował jako wikariusz w Pułtusku, skąd w 1959 r. został skierowany na studia historyczne w Katolickim Uniw. Lubelskim, gdzie uzyskał w 1967 r. doktorat na podstawie dysertacji o św. Stanisławie Kostce, którą napisał pod kierunkiem ks. prof. M. Żywczyńskiego. Od 1963 r. był wykładowcą historii w Niższym i Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku. Przez kilka lat spełniał funkcję wychowawcy w Niższym Seminarium. W 1969 r. objął obowiązki ojca duchownego w miejscowym Seminarium i pełnił je przez 16 lat, był nadto diecezjalnym ojcem duchownym duchowieństwa. Miał kontakty ze zgromadzeniami zakonnymi żeńskimi, będąc długoletnim spowiednikiem i konferencjonistą. Oprócz pracy dydaktycznej i wychowawczej poświęcał się też pracy naukowej, zajmując się historią diecezji i biografistyką. W 1985 r. został skierowany do pracy duszpasterskiej jako proboszcz parafii św. Bartłomieja w Płocku. Niestety, zły stan zdrowia sprawił, że obowiązki te pełnił tylko przez rok. Ciężka choroba nerek była powodem jego przejścia na rentę. Zmarł 2 VI 1988 r. w Płocku i został pochowany w grobowcu rodzinnym w Dłutowie.

I.
1. Śp. ksiądz Leszek Stanisław Dulski. *Mies. Past. Płoc.* R. 51: 1966 nr 8 s. 192-193.
2. Św. Stanisław Kostka w ocenie grafologów. *Przew. Katol.* R. 56: 1966 nr 46 s. 420.
3. Klimkiewicz Franciszek. *Pol. słow. biogr.* T. 13 s. 627-628.
4. Święty Stanisław Kostka. Płock 1967 8⁰ ss. 274. Wyd. 2. Płock 1986 8⁰ ss. 216.
5. Rodzina św. Stanisława Kostki. W: *Studia historyczne.* T. 1. Red. M. ŻYWCZYŃSKI, Z. ZIELIŃSKI. Lubl. 1968 s. 123-161.
6. Arcybiskup Antoni J. Nowowiejski (1858-1941) [współautor]. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* T. 3. W. 1969 s. 359-390.
7. Papieska Unia Misyjna Duchowieństwa w Polsce. *Aten. Kapl.* R. 61: 1969 t. 72 s. 122-130.
8. Uroczystość św. Stanisława Kostki w Płocku. *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1969 nr 3-4 s. 91.
9. Kazanie wygłoszone w katedrze wawelskiej w czasie koncelebrowanej Mszy św. pielgrzymkowej duchowieństwa diecezji płockiej 8 maja 1974 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 9 s. 341-346.
10. Dzieje zewnętrzne Seminarium Duchownego Niższego w Płocku (1916-1939). *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 22: 1975 z. 4 s. 79-87.
11. Ks. Julian Naporowski, proboszcz parafii Dłutowo. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 8 s. 311-314.
12. Białłozor Jerzy. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 363.
13. Bukareszt. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 1186-1187.
14. Diecezjalne dzieło powołań kapłańskich w diecezji płockiej (1950-1975). *Stud. Płoc.* T. 15: 1977 s. 84-110.
15. O radości chrześcijańskiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 2 s. 64-74.
16. Wymagania stawiane głosicielom Ewangelii w świetle adhortacji Pawła VI "Evangelii nuntiandii". *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 3 s. 89-99.
17. Nabieraj mocy w łasce. Konferencje dla kapłanów. Płock 1981 8⁰ ss. 274.
18. Realizacja świętości i jedności kapłańskiej w świetle dokumentów Soboru Watykańskiego II. *Stud. Płoc.* T. 11: 1983 s. 99-127.
19. Ciechanów. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 463.
20. Cieksyn. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 466.
21. Czernice Borowe. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 835.
22. Giżycki Paweł. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 1097.
23. Gosław. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 1318.

II.
GRZYBOWSKI M.: Ksiądz Stanisław Bońkowski 1930-1988. Płock 1989 ss. 44; TENŻE: Ksiądz kanonik dr Stanisław Bońkowski długoletni profesor i Ojciec Duchowny Seminarium w Płocku, *tamże* s. 5-28; Wspomnienia Alumnów Płockiego Seminarium o Ojcu Bońkowskim (Bogdan Adamowicz, Mirosław Danielski, Andrzej Maciejewski, Krzysztof Muzal, Dariusz Piskorski). W: GRZYBOWSKI M.: Ksiądz Stanisław Bońkowski 1930-1988. Płock 1989 s. 37-43; Toż. *Mies. Past. Płoc.* R. 74: 1989 nr 6 s. 214-217; ROJEWSKI A.: Homilia wygłoszona podczas Mszy św. pogrzebowej w kościele parafialnym w Dłutowie. W: GRZYBOWSKI M.: Ksiądz Stanisław Bońkowski 1930-1988. Płock 1989 s. 29-37; Toż. *Stud. Płoc.* T. 19-20: 1991-1992 s. 323-327; Toż. *Mies. Past. Płoc.* R. 74: 1989 nr 6 s. 214-217; GRZYBOWSKI M.: Ks. kan. dr Stanisław Bońkowski profesor i długoletni Ojciec Duchowny Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku. *Stud. Płoc.* T. 19-20: 1991-1992 s. 311-323; LELEŃ A.: Requiem. Fuga żałobna na chór mieszany a capella [poświęcona pamięci Ks. Stanisława Bońkowskiego]. Wydawnictwo "Hejnał". Płock 1994; WIT: Św. Stanisław Kostka. Najpiękniejszy chrześcijanin pierwszego tysiąclecia starożytnej diecezji płockiej. *Humanae Vitae.* R. 5: 1994 nr 2 s. 16; nr 3-4 s. 16-17.

Ks. Michał Grzybowski.

Bracha Franciszek (1909-1988), misjonarz, dogmatyk, mariolog, józefolog. Urodził się 9 VII 1909 r. w Dobroniu (woj. łódzie). Pochodził z rodziny chłopskiej Antoniego i Cecylii Prusisz. Ukończył pięć klas szkoły powszechnej w Dobroniu, a następnie sześć klas Małego Seminarium Księży Misjonarzy w Krakowie. Do Zgromadzenia Księży Misjonarzy wstąpił 16 X 1926 r., w dwa lata później 28 X 1928 r. złożył śluby święte. W l. 1930-1933 studiował filozofię i teologię w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 29 X 1933 r. w Krakowie. Przełożeni skierowali go na dalsze studia teologiczne do Rzymu. Ukończył Angelicum, uzyskując w 1935 r. doktorat z zakresu teologii dogmatycznej na podstawie pracy pt.: *De existentia purgatorii praeertim in antiquitate christiana.* Po powrocie do kraju podjął wykłady w Instytucie Teologicznym w Krakowie na Stradomiu, które prowadził do 1987 r. Wykładał apologetykę, dogmatykę, historię

dogmatów, teologię Wschodu, a także ascetykę i mistykę. Przez wiele lat był dyrektorem alumnów, a zarazem prefektem studiów Instytutu Teologicznego (1947-1963). W l. 1963-1972 pełnił urząd superiora Domu Kleparskiego w Krakowie. Od 1972 do 1982 r. mieszkał w domu Zgromadzenia w Krakowie przy ul. Strzelnica 6. Brał czynny udział w licznych konferencjach mariologicznych i józefologicznych zarówno w kraju jak zagranicą. Ostatnie lata życia spędził w domu przy parafii NMP z Lourdes w Krakowie, udzielając się w pracy duszpasterskiej. Zmarł 26 II 1988 r. w Krakowie. Spoczywa w grobowcu Zgromadzenia na Cmentarzu Rakowickim.

I.

1. Nierozstrzygnięta walka dwóch potęg. *Meteor.* R. 24: 1932 s. 153-155.

2. Scena ukrzyżowania w sztuce starochrześcijańskiej. *Meteor.* R. 24: 1932 s. 38-44.

3. Geniusz z Rocca Secca. *Meteor.* R. 25: 1933 s. 171-176.

4. Wiec "Meteora". *Meteor.* R. 25: 1933 s. 230-233.

5. Nadzieja w życiu świętego Wincentego a Paulo. W: *Wiara, nadzieja i miłość w życiu świętego Wincentego a Paulo.* Kr. [1938] s. 97-156. -Toż. Nadb. Kr. 1938 ss. 60, nlb. 2. Współautorzy całości: N. KOMPALLA, A. USOWICZ.

6. Caritas chrześcijańska w kazaniach św. Bazylego. *Caritas.* R. 2: 1946 nr 14 s. 2-7.

7. De existentia purgatorii in antiquitate christiana. Extractum e thesi ad lauream in theologia in Collegio Angelico de Urbe nanciscendam. Cracoviae 1946 E Thypografia "Powściągliwość i Praca" ss. 80.

8. Mowa św. Grzegorza z Nazjanzu o miłości ubogich. *Caritas.* R. 2: 1946 nr 10 s. 2-6.

9. Rec.: J. WORONIECKI: Tajemnica miłosierdzia Bożego. P. 1946. *Caritas.* R. 2: 1946 nr 14 s. 24.

10. Św. Cyprian a Caritas chrześcijańska. *Caritas.* R. 2: 1946 nr 11 s. 2-5.

11. U podstaw działalności dobroczynnej św. Wincentego a Paulo. *Caritas.* R. 2: 1946 nr 15 s. 17-25. -Toż. W: Święty Wincenty a Paulo a czasy obecne. Kr. 1947.

12. Adam Opatowski (1574-1647). W 300-letnia rocznicę śmierci. *Nasza Przeszł.* T. 3: 1947 s. 121-144.

13. Ks. bp Michał Karpowicz. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 231-234.

14. Nauka Stanisława Sokołowskiego o znamionach prawdziwego Kościoła. *Nasza Przeszł.* T. 2: 1947 s. 103-134.

15. Podstawy psychologiczne pracy nad starcami. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 250-254.

16. Święty Bazyli twórca zakładów dobroczynnych. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 5-9.

17. Święty Jan Kanty. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 292-295.

18. Eklezjologia polska XVI w. *Pol. Sacra.* R. 1: 1948 s. 380-382.

19. Św. Grzegorz z Nyssy o miłości ubogich (335-394). *Caritas.* R. 4: 1948 s. 30-34.

20. Nagroda miłosierdzia. *Caritas.* R. 5: 1949 s. 136-141.

21. Przymioty jałmużny. *Caritas.* R. 5: 1949 s. 67-71.

22. Św. Leon Wielki o miłosierdziu chrześcijańskim. *Caritas.* R. 5: 1949 s. 227-232.

23. Jakub Wujek jako dogmatyk. *Pol. Sacra.* R. 3: 1950 s. 1-2, 123-188.

24. Przemówienie inauguracyjne w r. ak. 1957/58 [w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie]. *Meteor.* R. 33: 1957 s. 127-129.

25.Rec.: Z. SZOSTAKIEWICZ, Sz. WESOŁY: Bibliographia Mariana Polonorum ab anno 1903 ad annum 1955. Polska Bibliografia Maryjna od roku 1903 do 1955. R. 1956. *Nasza Przeszł.* T. 5: 1957 s. 332-339.

26. Inauguracja roku akademickiego 1958/59 w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie. *Nasza Przeszł.* T. 8: 1958 s. 515-516.

27. Początki kultu NMP z Lourdes w Polsce. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 40: 1958 s. 399-407.

28. Rec.: W. MALEJ: Łaskami słynące obrazy Najświętszej Marii Panny w archidiecezji warszawskiej. W. 1957. *Nasza Przeszł.* T. 7: 1958 s. 340-342.

29. Niepokalana pośredniczka łask z Lourdes. *Meteor.* R. 35: 1959 s. 3-7.

30. Przemówienie podczas inauguracji studiów [w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie]. *Meteor.* R. 35: 1959 nr 5 s. 244-245.

31. Zarys historii mariologii polskiej. W: *Gratia Plena. Studia teologiczne o Bogurodzicy.* Red. B. PRZYBYLSKI. P. 1965 s. 457-486.

32. Kult świętego Józefa w ujęciu księdza Józefa Bilczewskiego arcybiskupa lwowskiego (1860-1923). *Kron. Diec. Włocł.* R. 55: 1972 s. 228-231.

33. Najświętsza Maryja Panna z Lourdes. *Meteor.* R. 46: 1974 nr 3 s. 34-53.

34. Kraków w blaskach kultu św. Józefa. *Meteor.* R. 47: 1975 nr 2 s. 28-37.

35. Św. Józef szczególnym patronem miasta Krakowa. *Aten. Kapł.* R. 71: 1978 t. 90 s. 76-89.

36. Święty Józef żywiciel Pana. *Przew. Katol.* R. 68: 1978 nr 18 s. 2-3.

37. Kult świętego Józefa w Polsce. W: F. Z. FILAS: *Święty Józef człowiek Jezusowi najbliższy.* Kr. 1981 s. 327-368.

38. Opieką swoją nas chroń. *Przew. Katol.* R. 71: 1981 nr 11 s. 1-2.
39. Złoty Jubileusz kapłaństwa Ks. Franciszka Kellnera CM. *Rocz. Winc.* R. 2: 1982 nr 1-2 s. 85-94.
40. Podstawy kultu maryjnego w świetle wypowiedzi Jana Pawła II w encyklice "Redemptoris Mater". W: *Matka Odkupiciela. Komentarz do encykliki Redemptoris Mater.* Red. S. GRZYBEK. Kr. 1988 s. 291-301.
41. Il contributo di Don Adam Opatowczyk agli studi polacchi su San Giuseppe. W: Presencia de San José en el siglo XVII. Actas del Cuarto Simposion Internacional. Valladolid 1988 s. 141-153.
42. Frydrychowicz Dominik. *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 744-745.

II.
WOŹNIAK J.: Złoty jubileusz kapłaństwa ks. prof. Franciszka Brachy. *Rocz. Winc.* R. 4: 1984 nr 1-2 s. 67-75; TELUS J.: 50 lat pracy naukowo-dydaktycznej ks. prof. Franciszka Brachy. W: *Informator Instytut Teoologicznego Księży Misjonarzy* nr 6 (1986/87). Kr. 1986 s. 45-53; JANACZEK S., ROSPOND S.: Bracha Franciszek (1909-1988). W: Bibliografia misjonarska 1651-1988. KR. 1988 s. 25-28; CHORZĘPA M.: Śp. Ks. Prof. Franciszek Bracha. *Rocz. Winc.* R. 9: 1989 nr 1-4 s. 68-69.

Stanisław Janaczek
ks. Stanisław Rospond CM

Brudz Józef (1912-1985), tarnowski prałat papieski, dogmatyk.
Urodził się 15 XI 1912 r. w Weryni. Był synem Michała i Zofii z d. Czach. Uczęszczał do I-go Gimnazjum w Tarnowie, gdzie w 1931 r. uzyskał świadectwo dojrzałości jako małoseminarzysta. Po wstąpieniu do Seminarium Duchownego w Tarnowie, w 1932 r. został skierowany na studia do Innsbrucka. Święcenia kapłańskie przyjął 11 VIII 1935 r. w Tarnowie z rąk bpa E. Komara, po czym udał się na dalsze studia do Innsbrucka. W 1937 r. uzyskał stopień doktora teologii i wrócił do diecezji. Pełnił obowiązki wikariusza w Krynicy, 1 VIII 1938 r. został prefektem w Seminarium Duchownym, a od 15 X t.r. był ojcem duchownym i wykładowcą liturgiki. Dn. 24 V 1941 r. został aresztowany przez gestapo w Błoniu k/Tarnowa, gdzie przebywał z klerykami. Przeszedł przez więzienie w Tarnowie i obozy koncentracyjne w Oświęcimiu, Gross Rosen i Dachau. Po wyzwoleniu udał się do Paryża, gdzie studiował i interesował się organizacją tamtejszych bibliotek naukowych. Spostrzeżenia w tym zakresie wykorzystał po powrocie do diecezji w 1946 r., jako prefekt w Seminarium Duchownym i dyrektor biblioteki tego zakładu. Równocześnie wykładał principia z teologii moralnej, a od 1963 r. teologię dogmatyczną i mariologię. Znał kilka języków, dlatego też prowadził lektoraty języków nowożytnych. Nadal pogłębiał studia. W 1953 r. habilitował się na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Interesował się szczególnie nauką św. Augustyna. Przez kilkanaście lat był kierownikiem tarnowskiej sekcji Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Był też redaktorem kazań, które w maszynopisach rozsyłano kapłanom w diecezji. Prowadził "Caritas sacerdotalis". W 1958 r. został zwolniony z obowiązków prefekta. Nadal był profesorem dogmatyki w Instytucie Teologicznym Sercanów w Stadnikach. W l. 1974-1975 wykładał też na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie. Rezydował w domu księży filipinów w Tarnowie, praktykując dobrowolne ubóstwo. Swoje dochody rozdawał biednym, zwłaszcza klerykom. Posiadał odznaczenia diecezjalne, w 1965 r. otrzymał godność papieskiego prałata domowego. Zmarł 14 IX 1985 r. w Tarnowie i spoczywa w grobowcu kapitulnym na tamtejszym starym cmentarzu.

I.
1. Kryzys współczesnego człowieka a chrześcijański humanizm. *Currenda.* R. 91: 1947 s. 67-70.
2. Łaska w psychicznej analizie aktu wiary. *Pol. Sacra.* R. 1: 1948 s. 382-384.
3. Łaska Boża w psychologicznej analizie aktu wiary. *Aten. Kapł.* R. 41: 1949 t. 50 s. 209-234.
4. Mariologia hymnu Bogarodzica. *Currenda.* R. 107: 1957 s. 269-277.
5. Rec.: L. KACZMAREK: Istota i pochodzenie religii. P. 1958 ss. VII, 320. *Currenda.* R. 109: 1959 s. 102-103.
6. Kronika II Soboru Watykańskiego. *Currenda.* R. 113: 1963 s. 116-126, 185-200, 276-300; R. 114:

1964 s. 62-72, 133-144, 204-211, 247-274; R. 115: 1965 s. 104-132, 226-239, 272-285; R. 116: 1966 s. 161-164; R. 117: 1967 s. 72-81.

7. Bierzmowanie jako sakrament apostolstwa świeckich według II Soboru Watykańskiego. *Currenda*. R. 118: 1968 s. 130-139.

8. Dowód św. Augustyna na istnienie Boga z prawd wiecznych. *Tarn. Stud. Teol.* T. 5: 1971 s. 103-115.

9. "Misterium Kościoła". W: Idee przewodnie soborowej Konstytucji o Kościele. Kr. 1971 s. 45-62.

10. Mała dogmatyka. T. 1. Bóg - Trójca Święta - Stwórca. Kr. 1973 4° ss. 398, nlb. 1.

II.

NOWAK A.: Bibliografia prac drukowanych księży profesorów Seminarium Duchownego w Tarnowie. T. 1. Tarnów 1966 poz. 258-268, mps.; JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko - katolickiego pod okupacją hitlerowską 1939-1945. Cz. 3. W. 1978 s. 376, literatura; DUDZIAK J.: Ks. Józef Brudz. *Currenda*. R. 136: 1986 s. 300-310; BANACH R.: Profesorzy, wykładowcy i lektorzy Instytutu Teologicznego w Tarnowie. W: *Schematyzm Diecezji Tarnowskiej na rok 1992. Część historyczna*. Tarnów 1992 s. 99-100.

Ks. Adam Nowak

Brzozowski Mieczysław (1933-1991), kanonik kapituły lubelskiej, homileta.

Urodził się 3 IX 1933 r. we Lwowie w urzędniczej rodzinie Antoniego i Antoniny z d. Kołotko. Szkołę powszechną ukończył we Lwowie. W 1946 r. wraz z rodziną zamieszkał w Jeleniej Górze, gdzie uczęszczał do Liceum Ogólnokształcącego, zdobywając w 1950 r. świadectwo maturalne. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Lublinie, przyjmując tam 1 VII 1956 r. święcenia kapłańskie z rąk bpa Piotra Kałwy. Jako wikariusz parafii św. Mikołaja w Lublinie równocześnie pełnił funkcję prefekta w Niższym Seminarium Duchownym. W 1962 r. został rektorem kościoła św. Wojciecha w Lublinie i kapelanem sióstr kanoniczek. W 1964 r. uzyskał dyplom magistra teologii na podstawie pracy pt.: *Wpływ Niższych Seminariów Duchownych na kształtowanie powołań kapłańskich* i rozpoczął wykłady z homiletyki w Seminarium Duchownym. Był też referentem d/s ekumenizmu i od 1966 r. diecezjalnym wizytatorem nauki religii. Na Wydziale Teologicznym KUL uzyskał stopień doktora teologii w oparciu o pracę pt.: *Kazania wielkanocne polskich autorów katolickich od połowy XVI wieku*. Prowadził wykłady z homiletyki w KUL, a także w Seminariach Duchownych w Gorzowie, Przemyślu i Siedlcach. W 1976 r. został rektorem kościoła M. B. Zwycięskiej w Lublinie, przy którym zorganizował pierwszy ośrodek duszpasterstwa świata pracy. Należał do współzałożycieli Komitetu Obywatelskiego Ziemi Lubelskiej. Podczas prac II Synodu Diecezjalnego przewodniczył Komisji Przepowiadania Słowa Bożego, a później był członkiem Komisji redakcyjnej statutów synodalnych.

W 1981 r. ks. Brzozowski przeprowadził przewód habilitacyjny na podstawie rozprawy pt.: *Kulturowe i historyczne uwarunkowania kaznodziejstwa Tomasza Młodzianowskiego*. Po habilitacji objął kierownictwo Katedry Homiletyki w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL. W 1982 r. został rektorem Seminarium Duchownego w Lublinie i w tymże roku wszedł do grona lubelskiej kapituły katedralnej. W 1986 r. został członkiem Kolegium Konsultorów. Od 1989 r. pełnił funkcję kapelana Światowego Związku Żołnieży Armii Krajowej w Lublinie. Na forum ogólnopolskim był członkiem Komisji Episkopatu d/s Duszpasterstwa Ogólnego. Przygotowywał programy duszpasterskie i kaznodziejskie dla Kościoła w Polsce. Brał czynny udział w zjazdach naukowych w Polsce i zagranicą poświęconych kaznodziejstwu w zakresie teoretycznym i praktycznym. Prowadził rekolekcje dla kapłanów i kleryków. Z jego seminarium naukowego wyszło 6 doktorów i 55 magistrów. Napisał recencje 10 doktoratów i 57 magisteriów. Zmarł 29 XI 1991 r. na chorobę serca w Krakowie i został pochowany na cmentarzu w Lublinie przy ul. Lipowej.

I.

1. Homilia wielkanocna Marcina Białobrzeskiego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 16: 1969 nr 3 s. 117-132.

2. Nowe Ordo Lectinorum na tle teologii Słowa Bożego. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 14: 1971 nr 2 s. 57-64.

3. Posługa słowa w liturgii. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 3 s. 83-87.

4. Z dziejów przepowiadania tajemnicy paschalnej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 18: 1971 nr 3 s. 97-112.

5. Człowiek współczesny wobec tajemnicy zbawienia. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 89: 1972 s. 261-263.

6. Nowy program kaznodziejski w Polsce 1972/73. *Tyg. Powsz.* R. 27: 1972 nr 48 s. 1-2.

7. Komentarze homiletyczne. W: *Komentarz do czytań mszalnych.* Cykl B. Red. J. STROBA. W. 1973 s. 24-91, 185-215.

8. Kryzys współczesnego kaznodziejstwa i sposoby jego przezwyciężenia. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 20: 1973 nr 6 s. 87-94.

9. Wprowadzenie do programu kaznodziejskiego na rok 1973/74. *Bibl. Kazn.* T. 91: 1973 s. 249-250.

10. Człowiek naznaczony Duchem Świętym. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 93: 1974 s. 343-345.

11. Komentarze homiletyczne. W: *Komentarz do czytań mszalnych.* Cykl C. Red. J. STROBA. W. 1974 s. 23-75, 173-226.

12. Miłujcie nieprzyjaciół. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 92: 1974 s. 33-35.

13. Rok Święty w przepowiadaniu. W: *Rok Święty. Odnowa i pojednanie.* Kr. 1974 s. 155-168.

14. Komentarze homiletyczne. W: *Komentarz do czytań mszalnych.* Cykl A. Red. J. STROBA. W. 1975 s. 20-69.

15. Miłość - światłem dla świata. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 94: 1975 s. 17-19.

16. Teoria kaznodziejstwa (wiek XVI-XVIII). W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* Red. M. RECHOWICZ. T. 2 cz. 1. Lubl. 1975 s. 361-428.

17. Białobrzeski Marcin. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 365-366.

18. Biblia w kaznodziejstwie. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 423-424.

19. Bielecki Stanisław. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 553.

20. Birkowski Fabian. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 584-585.

21. Człowiek nie ufa Bogu. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 96: 1976 s. 309-313.

22. Człowiek uczestnikiem Ciała i Krwi Chrystusa. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 96: 1976 s. 298-301.

23. Jak współczesnemu człowiekowi przepowiadać pokutę. *Wiad. Diec. Lub.* R. 50: 1976 nr 10-12 s. 151-160.

24. Pełny człowiek to człowiek napełniony Duchem Świętym. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 96: 1976 s. 276-280.

25. Sposób prowadzenia rekolekcji dla współczesnej młodzieży katolickiej. W: *Z teorii i praktyki głoszenia Słowa Bożego.* Red. W. WOJDECKI. W. 1976 s. 277-288.

26. Uczestnictwo w naturze Bożej - powołaniem człowieka. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 96: 1976 s. 77-81.

27. W tym dniu wspaniałym wszyscy się weselmy. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 96: 1976 s. 150-152.

28. Apostolstwo świeckich. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 98: 1977 s. 269-271.

29. Dialogiczny charakter przepowiadania. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 24: 1977 nr 6 s. 97-106.

30. Jak przepowiadać problem odpowiedzialności człowieka za bliźnich i za dzieło ludzkie w świecie. *Wiad. Diec. Lub.* R. 51: 1977 nr 1-3 s. 39-46.

31. Teoria kaznodziejstwa (wiek XIX-XX). W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* Red. M. RECHOWICZ. T. 3 cz. 2. Lubl. 1977 s. 123-185.

32. Boże Narodzenie - rodzinne święto. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 101: 1978 s. 244-246.

33. L'omiletica nei seminari oggi. *Seminarium.* R. 31: 1978 nr 1 s. 160-175.

34. Przepowiadanie w ramach obrzędów pogrzebowych. *Wiad. Diec. Lub.* R. 52: 1978 nr 4-9 s. 209-217.

35. Tajemnica Kościoła w przepowiadaniu. *Wiad. Diec. Lub.* R. 52: 1978 nr 4-9 s. 190-198.

36. Dąbrowski Tomasz. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 1066-1067.

37. Dobrowolski Archanioł. W: *Enc. katol.* T. 3. LUbl. 1979 szp. 1398.

38. Przepowiadanie w ramach obrzędów pogrzebowych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 26: 1979 nr 6 s. 75-82.

39. Zjednoczeni mocą Słowa. *W Drodze.* R. 7: 1979 nr 6 s. 74-77.

40. Aby życie mieli. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 104: 1980 s. 287-288.

41. Moc i zwycięstwo. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 105: 1980 s. 298-301.

42. Okoliczności warunkujące skuteczność przepowiadania. W: *Studia z historii kaznodziejstwa i homiletyki.* Red. W. WOJDECKI. T. 2. W. 1980 s. 180-191.

43. Otrzymaliście Ducha Mocy. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 104: 1980 s. 264-267.

44. Powrót do życia. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 104: 1980 s. 138-140.

45. Prawdziwe imię wielkości. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 105: 1980 s. 294-296.

46. Problemy wykładu homiletyki w seminarium duchownym. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 27: 1980 nr 6 s. 57-79.

47. Rodzina - miejscem rozmowy z Bogiem i z człowiekiem. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 105: 1980 s. 287-290.

48. Tylko Bóg zachowuje i uwalnia od zła. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 105: 1980 s. 277-279.

49. Wprowadzenie do programu homiletycznego

na rok 1981/82. *Bibl. Kazn.* T. 107: 1981 s. 257-261.
50. Wyzwolenie. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 106: 1981 s. 3-5.
51. Wprowadzenie do programu kaznodziejskiego na rok 1982/83. *Bibl. Kazn.* T. 108: 1982 s. 257-260.
52. Egzorta. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 736-737.
53. Kult religijny w XVII w. w świetle kazań Tomasza Młodzianowskiego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 30: 1983 nr 6 s. 551-569.
54. Wprowadzenie do programu kaznodziejskiego na rok 1983/84. *Bibl. Kazn.* T. 111: 1983 s. 257-263.
55. Przepowiadanie homilijne. *Współcz. Ambona.* R. 12: 1984 nr 3 s. 163-169.
56. Wprowadzenie do programu homiletycznego na rok 1984/85. *Bibl. Kazn.* T. 113: 1984 s. 257-260.
57. Konferencje wielkopostne. *Współcz. Ambona.* R. 13: 1985 nr 1 s. 108-117.
58. Misje parafialne - forma nadzwyczajnego duszpasterstwa. *Aten. Kapł.* R. 77: 1985 t. 105 s. 3-14.
59. Prawdziwe zwycięstwo. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 115: 1985 s. 210-212.
60. Program kaznodziejski na rok 1985/1986. W. 1985.
61. Program kaznodziejski na rok 1986/87. *Bibl. Kazn.* T. 117: 1986 s. 194-199.
62. Program kaznodziejski na rok 1986/87. W. 1986.
63. Program kaznodziejski na rok 1987/88. *Bibl. Kazn.* T. 117: 1986 s. 194-199.
64. Wiara wyrazem czci należnej Bogu. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 115: 1985 s. 70-72.
65. Wprowadzenie do programu kaznodziejskiego. *Bibl. Kazn.* T. 115: 1985 s. 325-327.
66. Żyć wiarą. [Rekolekcje]. *Bibl. Kazn.* T. 117: 1986 s. 40-54, 142-151, 362-372; T. 118: 1987 s. 355-366.
67. Nauczanie o Eucharystii. Program homiletyczny. *Bibl. Kazn.* T. 118: 1987 nr specj. s. 6-11.
68. Program kaznodziejski na rok 1987/88. W. 1987.
69. Tajemnica pokuty i pojednania w przepowiadaniu. *Posł. Warm.* R. 1987 s. 54-64.
70. Człowiek cierpi... i woła drugiego człowieka. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 120: 1988 s. 1-2.
71. Katolicki Uniwersytet Lubelski - świadek Zmartwychwstania na polskiej ziemi. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 120: 1988 s. 98-100.
72. Kaznodziejstwo i sprawy narodu. Elementy teologii wyzwolenia w kaznodziejstwie polskim XIX wieku. *Znak.* R. 40: 1988 nr 388 s. 36-49.
73. Kulturowe i historyczne uwarunkowania kaznodziejstwa Tomasza Młodzianowskiego. Lubl. 1988. [Rozpr. habilitacyjna].
74. Maryja a Eucharystia. *Posł. Warm.* R. 1988 s. 91-97.
75. Niosąc Światło i Życie. Szkice rozważań na nabożeństwa majowe. *Homo Dei.* R. 57: 1988 s. 215-231.
76. Polskie kazania maryjne w XIX wieku. W: *Niepokalana.* Red. B. PYLAK, Cz. KRAKOWIAK. Lubl. 1988 s. 551-569.
77. Prawda rodzi pokój. [Homilia]. *Współcz. Ambona.* R. 16: 1988 nr 3 s. 18-20.
78. Program kaznodziejski na rok 1988/89. *Bibl. Kazn.* T. 121: 1988 s. 193-199.
79. Świętość to imię wielkości. [Homilia]. *Współcz. Ambona.* R. 16: 1988 nr 4 s. 41-44.
80. Żywa tradycja narodu. Rocznica powstania styczniowego. [Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 121: 1988 s. 249-251.
81. Kazania patriotyczne. [Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 122: 1989 s. 311-318, 355-374.
82. Krzyż na mogile. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 123: 1989 s. 199-201.
83. Sprawiedliwość a miłosierdzie. [Konferencja]. *Bibl. Kazn.* T. 123: 1989 s. 311-314.
84. Ekumenizm a wyzwolenie. *Współcz. Ambona.* R. 18: 1990 nr 1 s. 24-26.
85. Stał się człowiekiem. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 125: 1990 s. 329-331.
86. Tajemnica wolności. [Homilia]. *Bibl. Kazn.* T. 124: 1990 s. 329-331.
87. Treści patriotyczne w kaznodziejstwie współczesnym. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 19. W. 1990 s. 326-334.
88. Istotne elementy dydaktyki homiletycznej. W: *W drodze na ambonę.* Red. G. SIWEK. Kr. 1991 s. 62-76.
89. Kazania patriotyczne. *Bibl. Kazn.* T. 127: 1991 s. 123-127.
90. Kościół i Ojczyzna. Refleksje z młodzieńczych lat. *Ethos.* R. 4: 1991 nr 3-4 s. 189-197.
91. Nawrócenie. [Konferencja]. *Bibl. Kazn.* T. 127: 1991 s. 105-113.
92. Przepowiadanie Słowa Bożego. W: *Być chrześcijaninem dziś. Teologia dla szkół średnich.* Red. M. RUSECKI. Lubl. 1992 s. 432-438.

II.

Bóg i wolna Polska - najważniejsze. *Dz. Lub.* z 4 XII 1991; JABŁOŃSKA-DEPTUŁA E., DEPTUŁA Cz.: Kapłan międzyludzkiej solidarności. *Gazeta Wyborcza* w Lublinie z 2 XII 1991; Nekrolog. *Gość Niedz.* z 15 XII 1991; OSZAJCA W.: Po to jest niebo, by nie było rozstań. *Gazeta Wyborcza* w Lublinie z 2 XII 1991; W Lublinie - ostatnia droga ks. Mieczysława Brzozowskiego. *Słowo Powsz.* z 9 XII 1991; RYNIO A., SZAFRAŃSCY A. i T.: Zawsze miał nadzieję - Ksiądz Mieczysław Brzozowski. Świadectwa i Wspomnienia. Lubl. 1992; Z zagadnień współczesnej homiletyki. Red. W. PRZYCZYNA. Kr. 1993.

Ks. Jan Pracz
Ks. Józef Szczypa

Buba Jan Innocenty, krypt.: B. J. (1909-1984), pijar, historyk pijarów polskich, biograf.

Urodził się 26 IV 1909 r. w Ostrowcu Świętokrzyskim. W 1926 r. wstapił do pijarów, składając w 1931 r. profesję uroczystą. Studia teologiczne odbył na Uniw. Gregoriańskim w Rzymie, wieńcząc je licencjatem z teologii. Święcenia kapłańskie przyjął w 1935 r. w Rzymie. Po powrócie do kraju, studiował polonistykę na Uniw. Jagiellońskim w Krakowie. Lata drugiej wojny światowej spędził w okolicach Ostrowca jako kapelan szpitala, nauczyciel tajnych kompletów i kapelan partyzantów. W 1945 r. powrócił do Krakowa, gdzie był wychowawcą kleryków, przełożonym domu krakowskiego, asystentem prowincjalnym i w l. 1952-1955 prowincjałem. Na KUL-u wziął udział w kursach dokształceniowych dla archiwistów i historyków i w pełni poświęcił się badaniom nad historią pijarów w Polsce i na Litwie. Opracował hasła dotyczące problematyki pijarskiej oraz biogramy pijarów do słowników i encyklopedii. Przyczynił się do położenia tablic pamiątkowych ku czci pijarów w Polsce. W 1962 r. założył Pijarskie Koło Naukowe, wydające własne czasopismo "Biuletyn Koła Naukowego". Współpracował z licznymi ośrodkami uniwersyteckimi, służąc pomocą w doborze tematów prac dyplomowych oraz w ich realizacji. Pozostawił bogaty zbiór, zwany *Miscellanea Pijarskie,* w których znalazły się także odpisy archiwaliów zniszczonych w czasie drugiej wojny światowej. Zmarł 3 VIII 1984 r. w Krakowie.

I.

1. "Era of common man". U źródeł chrześcijańskiej szkoły podstawowej. *Słowo Powsz.* R. 2: 1948 nr 281 s. 5.

2. Patron chrześcijańskich szkół. *Rycerz Niepok.* R. 27: 1948 s. 312.

3. Twórca bezpłatnego nauczania. *Tyg. Powsz.* R. 4: 1948 nr 34 s. 2-3.

4. Za Galileuszem do Arcetri. *Znak.* R. 9: 1957 s. 164-182.

5. Gandhi o ascezie i modlitwie. *Znak.* R. 11: 1959 s. 164-181.

6. Ten, któy odważył się na wolność. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 40 s. 8.

7. Na wspólnych pijarów i Galileusza szlakach. W: *Księga pamiątkowa ku czci Stanisława Pigonia.* Kr. 1961 s. 193-201.

8. Pijarzy w Polsce. (Próba charakterystyki). *Nasza Przeszł.* T. 15: 1962 s. 13-37.

9. Szkoły pijarskie w Polsce. *Nasza Przeszł.* T. 15: 1962 s. 313-315. Współautor: A. STĘPNIK.

10. Polscy pijarzy. *Przew. Katol.* R. 52: 1962 s. 742-745.

11. Nieuniknione spotkania. *Przew. Katol.* R. 53: 1963 s. 153-154.

12. O. Aleksander Sik, prowincjał pijarów węgierskich. *Tyg. Powsz.* R. 17: 1963 nr 44 s. 5.

13. Pijarski udział w polskiej kulturze. *Gość Niedz.* R. 32: 1963 s. 35.

14. Kultura muzyczna u pijarów w XVII i XVIII wieku. *Muzyka.* R. 10: 1965 nr 3 s. 20-23. Współautorzy: A. i Z. SZWEYKOWSCY.

15. Pijar włoski wynalazcą motoru spalinowego. *Przew. Katol.* R. 55: 1965 s. 38.

16. Początki czci publicznej Serca Bożego wśród wiernych w Polsce. *Przew. Katol.* R. 55: 1965 s. 261-262.

17. Stulecie zgonu ojca motoryzacji. *Gość Niedz.* R. 34: 1965 s. 33.

18. Bojownik o oświatę. *Gość Niedz.* R. 36: 1967 s. 211.

19. Czy Tadeusz Kościuszko był repetentem? *Mówią Wieki.* R. 10: 1967 nr 9 s. 25-27.

20. Gramatyka i miłosierdzie. *Przew. Katol.* R. 57: 1967 s. 35-36.

21. Kłaczyński Kazimierz (1797-1857). W: *Pol. słow. biogr.* T. 13: 1967-1968 s. 38-39.

22. Ks. Onufry Kopczyński. *Gość Niedz.* R. 36: 1967 s. 41.

23. Obywatel wolnego świata. *Przew. Katol.* R. 57: 1967 s. 377-379.

24. Pierwszy do walki z analfabetyzmem. *Przew. Katol.* R. 57: 1967 s. 316-317/

25. Przypomnienie autora pierwszej gramatyki polskiej. *Tyg. Powsz.* R. 21: 1967 nr 4 s. 3.

26. Ks. Stanisłąw Konarski. *Przew. Katol.* R. 58: 1968 s. 318-320.

27. Miasto z pelikanem. 300 lat przy Kolegiacie Łowickiej. *Przew. Katol.* R. 58: 1968 s. 339-341.

28. O świętym mistrzu Janie z Kęt. *Przew. Katol.* R. 58: 1968 s. 33-35.

29. O założeniach organizacji pierwszych szkół pijarskich w Italii i w Polsce w XVII wieku. W: *Kultura i literatura dawnej Polski. Studia.* W. 1968 s. 489-532.

30. O żakach w dawnej Rydzynie i o ich szkołach.

Przew. Katol. R. 58: 1968 s. 249-251.

31. Przed 150 laty Kościuszko powrócił do Kraju. Z Soleure na Wawel. *Przew. Katol.* R. 58: 1968 s. 124-125.

32. Przyrodnik [Stanisław Bonifacy Jundziłł]. *Przew. Katol.* R. 59: 1969 s. 350-351.

33. Sanktuarium i bractwo Madonny Łaskawej w dawnej Warszawie. *Przew. Katol.* R. 59: 1969 s. 282-284.

34. Stanislaus Konarski - "aggiornamento" Scholarum Piarum in Poloniae medio saecolo XVIII. *Ephmerides calasanctanae.* R. 38: 1969 s. 55-74, 94-109.

35. Kozłowski Ferdynand (1879-1945). W: *Pol. słow. biogr.* T. 15: 1970 s. 7-8.

36. Odnowienie kultu Madonny Łaskawej - Patronki Warszawy. *Przew. Katol.* R. 60: 1970 s. 388.

37. Pogrzeb królowej [Barbary Radziwiłłówny]. *Przew. Katol.* R. 60: 1970 s. 423.

38. Komisja Edukacji Narodowej (przed 200-leciem pierwszego w Europie ministerstwa oświaty). *Przew. Katol.* R. 61: 1971 s. 211-213.

39. Ksiądz Józef Osiński - pierwszy polski elektryk, hutnik i chemik. *Przew. Katol.* R. 61: 1971 s. 28-30.

40. O pierwszym elektryku polskim. *Głos Energetyka.* R. 2: 1971 nr 5 s. 2.

41. Biogramy z bibliogr. w: *Słownik pracowników książki polskiej.* Red. I. TREICHEL. W.-Ł. 1972: Bielski Mateusz, w zakonie Szymon, s. 67; 42. Ciastowski Jakub, s. 129; 43. Ciepiełowski Bazyli, s. 130; 44. Conti Onufry, s. 132-133; 45. Czarnecki Edward, s. 140; 46. Górski Stanisław, w zakonie Ludwik, s. 285; 47. Haligowski Wojciech, w zakonie Franciszek, s. 312-313; 48. Jordan Albrecht, w zakonie Anioł Ludwik, s. 381; 49. Kamieński Stanisław, w zakonie Walenty, s. 391; 50. Kiełbowski Franciszek, w zakonie Aleksy, s. 408; 51. Klużyński Antoni w zakonie Idzi, s. 419; 52. Konarski Hieronim, w zakonie Stanisław, s. 434; 53. Krupiński Franciszek, s. 475; 54. Markowski Wawrzyniec Bartłomiej, w zakonie Roch, s. 568; 55. Narbutt Daniel, w zakonie Kazimierz, s. 620; 56. Pajewski Antoni, s. 656; 57. Petrussewicz Józef, w zakonie Piotr, s. 670; 58. Piaskowski Józef, w zakonie Felicjan, s. 672; 59. Połoński Michał, s. 699; 60. Pregler Jakub, s. w zakonie Alojzy, s. 714; 61. Radecki Paweł, w zakonie Paweł Erazm, s. 746; 62. Rudnicki Wojciech, w zakonie Stanisław, s. 770-771; 63. Rzązewski Franciszek, w zakonie Bernard, s. 778; 64. Rzążewski Ludwik, s. 778-779; 65. Staniecki Jakub, w zakonie Bogumił, s. 846; 66. Szelutta Leon, w zakonie Kalasanty, s. 877; 67. Ślepść Tadeusz Dunin, s. 889; 68. Tokarski Jan, w zakonie Onufry, s. 903; 69. Urbańczyk Stefan (Szczepan), w zakonie Benedykt, s. 928; 70. Volk Mikołaj Krzysztof, w zakonie Teofil, s. 932; 71. Zdziebłowski Jakub, w zakonie Filip, s. 1018.

72. Komisja Edukacji Narodowej 1773-1794. *Znak.* R. 24: 1972 s. 1344-1372. -Toż. *Polonia* (Chicago). R. 1973 nr 5-6.

73. Ks. Stanisław Konarski 1700-1773 "Sapere Ausus". *Znak.* R. 24: 1972 s. 1199-1225.

74. Ks. Onufry Kopczyński w walce o oświatę i szkołę polską. *Tyg. Powsz.* R. 28: 1973 nr 38 s. 1, 6.

75. Mysterium Passionis DNJ Christi Podolinii med. saec. XVII. *Archivum Scholarum Piarum.* R. 1: 1973 nr 1 s. 113-119.

76. Nie zginie, co się godnie drukuje... *Przew. Katol.* R. 63: 1973 s. 420-421.

77. "Odważył się być mądrym". (W 200-lecie zgonu ks. Stanisława Konarskiego). *Gość Niedz.* R. 42: 1973 s. 100-101.

78. Pierwsze w Europie Ministerstwo Oświaty. (200-lecie ustanowienia Komisji Edukacji Narodowej). *Gość Niedz.* R. 42: 1973 s. 150-151.

79. 200-lecie zgonu ks. S. Konarskiego. *Gość Niedz.* R. 51: 1974 s. 194.

80. W służbie wiedzy i wiary. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 25 s. 7.

81. Z dziejów powszechnego nauczania. *Gość Niedz.* R. 51: 1974 s. 393.

82. Biogramy w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Barsanti Niccolo, szp. 65; 83. Baxter Józef, szp. 121; 84. Beccaria Francesco Lodovico, szp. 167; 85. Biegański Paweł, szp. 525; 86. Bielski Szymon, szp. 538; 87. Borrell Juan, szp. 827; 88. Buccelli Maurizio, szp. 1144; 89. Canata Atanasio, szp. 1309.

90. Ks. Stanisław Konarski (1700-1773). *Ave Maria.* R. 1976 s. 573.

91. Polskie misterium pasyjne na Spiszu w połowie XVII wieku. *Pamiętnik Teatralny.* R. 25: 1976 z. 1-2 s. 63-68.

92. Rodowód Collegium Nobilium. W: *Nowożytna myśl naukowa w szkołach i księgozbiorach polskiego Oświecenia.* Red. I. STASIEWICZ-JASIUKOWA. Wr. 1976 s. 17-47.

93. O szkole dla wszystkich. *Przew. Katol.* R. 67: 1977 nr 38 s. 6.

94. Instauratio studiorum Konarsciana in Provincia Poloniae medio saeculo XVIII documentis momentosis illustrata. *Archiwum Scholarum Piarum.* R. 2: 1978 nr 3 s. 71-86.

95. Nowaczyński Jan, w zakonie Tadeusz od św. Jana Chrzciciela (1717-1794). W: *Pol. słow. biogr.* T. 23: 1978 s. 253-254.

96. Olędzki (Olendzki, Olęcki) Michał Ignacy Franciszek h. Rawicz, w zakonie Józef Kalasancjusz Bazyli od Matki Bożej (1733-1803). W: *Pol. słow. biogr.* T. 23: 1978 s. 791-792.

97. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979: Chellucci Paolino, szp. 109; 98. Chlebowski Paweł, szp. 189; 99. Chojnacki Józef, szp. 211; 100. Chojnacki Marcin, szp. 211-212; 101. Chraczyński Kazimierz, szp. 267; 102. Chróścikowski,

Chruścikowski Kasper, szp. 292. Współautor: J. ŚRUTWA; 103. Chrzanowski Paweł, szp. 344; 104. Ciapiński Michał, szp. 449; 105. Ciastowski Jakub, szp. 450; 106. Collegium Nobilium. Pijarzy, szp. 542-543; 107. Conti Onufrio, szp. 583-584; 108. Corsini Eduardo, szp. 603-604; 109. Czarnecki Edward, szp. 756-757. Współautorka: H. DYLĄGOWA; 110. Czerwiakowski Rafał Józef, szp. 840; 111. Delham Florian, szp. 977; 112. Dąbrowski Antoni, szp. 1062-1063; 113. Delbecchi, Delbecchis, Nicolao, szp. 1124-1125; 114. Dębiński Ignacy, szp. 1232; 115. Dobner Job Feliks, szp. 1366.

116. Opatowski Jerzy, w zakonie od Najśw. Sakramentu (1628-1680). W: *Pol. słow. biogr.* T. 24: 1979 s. 115.

117. Casus Galilei - dramatis personae. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki.* R. 25: 1980 s. 595-600.

118. Pajewski Antoni, w zakonie Antoni od św. Józefa (1793-1850). W: *Pol. słow. biogr.* T. 25: 1980 s. 26.

119. Petrusewicz (Petrussewicz) Józef, w zakonie Piotr od św. Jakuba (1787-1840). W: *Pol. słow. biogr.* T. 25: 1980 s. 699.

120. Artykuły w: *Polscy pijarzy. W służbie Kościoła, Ojczyzny i nauki.* Opr. E. ŚPIOŁEK. Kr. 1981: Ksiądz Józef Osiński - pierwszy elektryk, hutnik i chemik, s. 41-48; 121. Ks. Onufry Kopczyński twórca pierwszej gramatyki polskiej, s. 39-40; 122. "Odważył się być mądrym", s. 33-38; 123. O nowego człowieka i odnowę narodu, s. 9-18.

124. Artykuły w: *Pijarzy w kulturze dawnej Polski. Ludzie i zagadnienia.* Kr. 1982: Collegium Nobilium, s. 83-103; 125. Józef Herman Osiński pierwszy elektryk polski, hutnik i chemik, s. 236-242; 126. Matematyka w dawnych szkołach pijarskich w Polsce - nauczyciele, podręczniki, s. 243-252; 127. Onufry Kopczyński w walce o oświatę i szkołę polską (1735-1817), s. 191-208; 128. Patronka Warszawy, s. 40-47; 129. Pierwszy w Polsce instytut dla głuchoniemych - w 150-lecie inauguracji instytutu w Warszawie (1817-1967), s. 131-144; 130. Pijarzy polscy zmarli w opinii świętości, s. 54-59; 131. Pismo święte w szkołach i kaznodziejstwie dawnych pijarów (szkic orentacyjny), s. 184-190; 132. Początki czci publicznej Serca Bożego w Polsce, s. 48-53; 133. Polskie misterium pasyjne na Spiszu w połowie XVII wieku, s. 209-213; 134. Smagłowski - Kordian, s. 284-293; 135. Stanisław Konarski - polskie "Znaki czasu", s. 60-82; 136. Tadeusza Kościuszki lata szkolne i ... dzwony pogrzebowe, s. 256-268; 137. Współpracą pijarów z Komisją Edukacji Narodowej, s. 104-130; 138. Wstęp, s. 5-6; 139. Założyciel pijarów. "Znaki czasu", s. 15-21.

140. Podlewski Wincenty, w zakonie Piotr od św. Wincentego (1805-1873). W: *Pol. słow. biogr.* T. 27: 1982-1983 s. 126-127.

141. Połoński Michał, w zakonie Michał od św. Atanazego (1774-po 1810). W: *Pol. słow. biogr.* T. 27: 1982-1983 s. 353.

142. Biogramy w: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983: Dogiel Dominik, szp. 6; 143. Dowgird Anioł, szp. 162-163; 144. Drugonics András, szp. 341-342. Współautor: M. DANILUK; 145. Ehrlich Johann Nepomuk, szp. 754-755.

146. Biogramy w: *Diccionario Enciclopedio Escalapio.* T. 2. Salamanca 1983: Andraszek Edmund, s. 50; 147. Arabski Józef, s. 54; 148. Baranowski Walenty, s. 74-75; 149. Baxter Gliceriusz, s. 83; 150. Biegański Stanisław, s. 94; 151. Bielski Szymon Mateusz, s. 92; 152. Błeszyński Hieronim, s. 93; 153. Bogatko Kazimierz, s. 95; 154. Bogusławski Konstanty, s. 97; 155. Berentt Ludwik, s. 109; 156. Bystrzanowski Paweł, s. 112; 157. Bystrzycki Jan Gwalbert, s. 112-113; 158. Caroli Teofil, s. 138; 159. Ciapiński Jerzy, s. 158; 160. Ciastowski Jakub, s. 158; 161. Czarnecki Edward, s. 175; 162. Czerwiakowski Rafał Józef, s. 175-176; 163. Czychy Bartłomiej, s. 176; 164. Chojnacki Dominik, s. 182; 165. Chromicki Tadeusz, s. 183; 166. Chróścikowski Samuel, s. 183; 167. Dąbrowski Antoni, s. 185; 168. Dębiński Joachim, s. 187; 169. Doell Józef, s. 199; 170. Dogiel Maciej, s. 199-200; 171. Dowgird Anioł, s. 202; 172. Falkowski Jakub, s. 218-219; 173. Fischer Pablo, s. 231-232; 174. Frąckiewicz Michał, s. 234; 175. Gacki Józef, s. 241; 176. Godlewski Franciszek Borgiusz, s. 266; 177. Golański Filip Nereusz, s. 267; 178. Góralewicz Joachim, s. 272; 179. Górski Ludwik, s. 272; 180. Górski Mikołaj, s. 272; 181. Gralichowski Wojciech, s. 273; 182. Haligowski Franciszek, s. 284; 183. Hubel Łukasz, s. 291-292; 184. Jakubowski Ignacy, s. 301; 185. Jakubowski Wincenty, s. 301; 186. Jakubowski Wincenty Adam, s. 301-302; 187. Jastrzębski Józef, s. 302-303; 188. Jodłowski Kamil, s. 306; 189. Jordan Anioł Ludwik, s. 307; 190. Jundziłł Bonifacy, s. 307-308; 191. Kaliński jan Damascen, s. 309; 192. Kaliszewski Celestyn, s. 309; 193. Kamieński Adolf, s. 310; 194. Kamieński Kajetan, s. 311; 195. Karwowski Joachim, s. 311; 196. Kiełczewski Edmund, s. 312; 197. Kłaczyński Kazimierz, s. 313; 198. Klużyński Egidio Antoni, s. 313; 199. Komorowski Cyprian, s. 314; 200. Konarski Antoni Franciszek, s. 314; 201. Konarski Ignacy, s. 314-315; 202. Konarski Stanisław, s. 315-317; 203. Kopczyński Onufry, s. 317-318; 204. Kotowski Antoni, s. 319; 205. Kozłowski Ferdynand, s. 319-320. 206. Krajewski Dymitr, s. 320; 207. Krasiński Stanisław, s. 320-321; 208. Krasuski Piotr, s. 321; 209. Krupiński Franciszek, s. 321-322; 210. Kurowski Franciszek, s. 323; 211. Ładowski Remigiusz, s. 324; 212. Łańcucki Józef Kalasancjusz, s. 326; 213. Lenartowicz Kazimierz, s. 333; 214. Limecki Łukasz, s. 337; 215. Linowski Zygmunt, s. 337; 216. Lwowicz Józef Kalasancjusz, s. 344; 217. Madeyski Aegidiusz, s. 349; 218. Mąkolski Felicjan, s. 350; 219. Moszyński Antoni, s. 388; 220. Narbutt

Kazimierz, s. 396; 221. Naumański Joan, s. 397; 222. Nowaczyński Tadeusz, s. 401; 223. Obermajer Fulgenty, s. 403; 224. Olechowicz Michał, s. 406; 225. Olendzki Józef Kalasanty Bazyli, s. 406; 226. Opatowski Wacław, s. 408; 227. Orłowski Augustyn, s. 409-410; 228. Osiński Alojzy, s. 410-411; 229. Osiński Herman Józef, s. 411; 230. Ostrowski Teodor, s. 411; 231. Paczyński Stanisław, s. 418; 232. Podlewski Piotr, s. 444; 233. Popławski Antoni, s. 446; 234. Radomyski Joaquin, s. 456; 235. Rogala Teofil, s. 472; 236. Rosołecki Ludwik, s. 476; 237. Serafinowicz Ferdynand, s. 506-507; 238. Siarczyński Franciszek, s. 512; 239. Sierdzki Eliasz, s. 512-513; 240. Siewerkiewicz Wojciech, s. 513; 241. Siruć Bernard, s. 515-516; 242. Skrzetuski Kajetan, s. 516; 243. Skrzetuski Wincenty, s. 516; 244. Słotwiński Adam, s. 516; 245. Staniewski Estefan, s. 527; 246. Stroynowski Hieronim, s. 528-529; 247. Strzelecki Józef, s. 529; 248. Szwejkowski Wojciech, s. 534; 249. Turski Aleksander, s. 554; 250. Waga Teodor, s. 578; 251. Wazyrka Jaime, s. 578; 252. Wiązkiewicz Paulin, s. 578; 253. Wiśniewski Antoni, s. 578-579; 254. Włocki Jan Franciszek, s. 579; 255. Wysocki Samuel, s. 580; 256. Zaborowski Ignacy, s. 585; 257. Zawodzki Dominik, s. 586-587; 258. Zawodzki Ignacy, s. 587; 259. Zawocki Wacław, s. 587; 260. Żeglicki Adolf, s. 587.

261. Pregler (Litter) Jakub, w zakonie Alojzy od Matki Bożej (1714-1779). W: Pol. słow. biogr. T. 28: 1984-1985 s. 414-415.

262. Presiowski Idzi, w zakonie Idzi (Aegidius) od św. Stanisława (1803-1853). W: *Pol. słow. biogr.* T. 28: 1984-1985 s. 431-432.

263. Dicctionario Enciclopedio Escolapio. T. 5. Escolapias en Polonia y Lituania. Red.: L. M. BANDRÉS REY. Salamanca 1985 ss. 279.

264. "Odważył się być mądrym". W: *75 lat Gimnazjum i Liceum im. ks. St. Konarskiego OO. Pijarów w Krakowie 1909-1985*. Kr. 1985 s. 7-10.

265. Ks. Jan Borell założyciel Gimnajum im. ks. St. Konarskiego w Krakowie. W: *75 lat Gimnazjum i Liceum im. ks. St. Konarskiego OO. Pijarów w Krakowie 1909-1985*. Kr. 1985 s. 49-50.

266. Radomyski Józef, w zakonie Joachim od św. Józefa (1698-1771). W: *Pol. słow. biogr.* T. 29: 1986 s. 739.

267. Frąckiewicz, Frączkiewicz, Fronckiewicz Michał. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 702.

268. Giannini Pietro. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 1050.

269. Hasła w: *Diccionarie Enciclopedio Escolapio*. T. 1. Salamanca 1990: Lituania, s. 197-199; 270. Polonia, s. 209-214; 271. Bolszewo, s. 344; 272. Cieplice, s. 292; 273. Cracovia, s. 411-413; 274. Chełm, s. 417; 275. Chwaszczno, s. 421; 276. Dąbrowica, s. 423; 276. Drohiczyn, s. 430; 278. Dubrowna, s. 430; 279. Dukszty Wileńskie, s. 430-431; 280. Gieraniony, s. 474; 281. Góra Kalwaria, s. 475; 282. Góra Pomorska, s. 475; 283. Hebdów, s. 495; 284. Jatwiesk, s. 515; 285. Jelenia Góra, s. 515; 286. Kiejdany, s. 520; 287. Kluczkowiece, s. 521; 288. Łapsze Niżne, s. 530; 289. Łapsze Wyżne, s. 530; 290. Lębork, s. 530; 291. Lesko, s. 536; 292. Lida, s. 537-538; 293. Łomża, s. 545; 294. Łowicz, s. 549-550; 295. Lubawa, s. 551; 296. Lubieszów, s. 551; 297. Lublin, s. 552; 298. Łuczaj, s. 552; 299. Łuków, s. 553-554; 300. Łużki, s. 554; 301. Lwów, s. 554-555; 302. Maciejowa, s. 560; 303. Międzyrzecz Korecki, s. 596-597; 304. Niedzica, s. 627; 305. Nowogrudek, s. 630; 306. Nowy Sącz, s. 631; 307. Opole, s. 644; 308. Piotrków, s. 675; 309. Podoliniec, s. 678-679; 310. Pogirie, s. 679; 311. Połock, s. 680; 312. Poniewież, s. 683-684; 313. Radom, s. 697; 314. Radziejów - Włocławek, s. 698; 315. Rakowice, s. 699-700; 316. Rawa, s. 701-702; 317. Rydzyna, s. 725; 318. Rzeszów, s. 725-726; 319. Śnipiszki, s. 783; 320. Ślemień, s. 783; 321. Szczuczyn Litewski, s. 792; 322. Szczuczyn Mazowiecki, s. 792-793; 323. Varsovia, s. 842-844; 324. Waręż, s. 873-874; 325. Wiłkomierz, s. 877; 326. Witebsk, s. 877; 327. Wojczyce, s. 878; 328. Woronie, s. 878; 329. Złoczów, s. 902.

330. Groll Adolf. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 177.

II.

Buba Jan Innocenty. W: *Diccionario Enciclopedico Escolapio.* T. 2. Salamanca 1985 s. 110-111; SŁOWIKOWSKI T.: Ks. Jan Innocenty Buba z Zakonu Księży Pijarów. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki.* R. 30: 1985 s. 371-378; BRUMIRSKI G.: Wspomnienie o O. Janie Innocentym Bubie Sch. P. - badaczu uczestnictwa pijarów polskich w historii nauki i kultury. W: *Wkład pijarów do nauki i kultury w Polsce XVII-XIX w.* Red.: J. STASIEWICZ-JASIUKOWA. W.-Kr. 1993 s. 23-33.

Ks. Józef Mandziuk

Bujonek Józef (1918-1984), autor modlitewników i artykułów historycznych.

Urodził się 12 VIII 1918 r. w Biernatach w pow. brasławskim na Wileńszczyźnie jako syn Tomasza i Bronisławy z Mandryków. Uczył się w szkole powszechnej w Jodach, a następnie ukończył gimnazjum w Dziśnie nad Dźwiną. Po maturze w 1937 r. wstąpił do Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Wilnie. Jednocześnie studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Stefana Batorego. 3 III 1942 r. został uwięziony przez

Niemców razem z profesorami i alumnami Wileńskiego Seminarium Dchownego. Po dwumiesięcznym pobycie w więzieniu na Łukiszkach 5 maja został wywieziony na roboty do Niemiec. Po wyzwoleniu organizował opiekę duszpasterską nad Polakami w Niemczech i dla nich w 1945 r. opracował i wydał w Darmstad modlitewnik, który szybko się rozszedł w ponad 100 000 nakładu. W jesieni 1945 udał się do Rzymu i tam kontynuował studia na Papieskim Uniw. Gregoriańskim, gdzie uzyskał stopień licencjata prawa kanonicznego. Święcenia kapłańskie przyjął 20 XII 1947 r. W 1948 r. wrócił do swojej archidiecezji i pracował najpierw jako wikariusz w Jałówce, a następnie w Sokółce. Od 1950 r. był proboszczem parafii Siderka, a w l. 1953-1971 - parafii Sokolany. Ze względu na stan zdrowia zrezygnował z parafii i odtąd pracował nad modlitewnikiem dla archidiecezji w Białymstoku. Modlitewnik "Uświęcam życie modlitwą" miał dwa wydania i zyskał bardzo pochlebne oceny. Za swoją gorliwą pracę został podniesiony do godności kapelana papieskiego. Zmarł 25 II 1984 r. w Kaliszu Pomorskim i tam został pochowany.

I.

1. Red.: *Nasz Głos* [Pismo Gimnazjum w Dziśnie] w l. 1935-1937.

2. U stóp ołtarza [modlitewnik]. Darmstad 1945 ss. 374.

3. Opr.: Uświęcam życie modlitwą. Modlitewnik. Wyd. 1. Białystok 1977 16° ss. 500.

4. Droga do modlitewnika "Uświęcam życie modlitwą". *Wiad. Kośc. Archidiec. Biał.* R. 3: 1977 nr 4 s. 136-138.

5. Uroczystości jubileuszowe 50-lecia koronacji obrazu Matki Bożej Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archidiec. Biał.* R. 4: 1978 nr 2 s. 145-150.

6. Wspomnienia i refleksje z pielgrzymki do Ziemi Świętej. *Wiad. Kośc. Archidiec. Biał.* R. 5: 1979 nr 2 s. 130-163.

7. Kronika archidiecezji w Białymstoku [1973-1978]. W: *Spis kościołów i duchowieństwa archidiecezji w Białymstoku. Rok 1979.* Białystok [1979] s. 41-85.

8. Ks. Piotr Pupin 1912-1979. *Wiad. Kośc. Archidiec. Biał.* R. 7: 1981 nr 1 s. 127-133.

9. Opr.: Uświęcam życie modlitwą. Modlitewnik. Wyd. 2 [z małymi zmianami i poprawkami]. Białystok 1982 16° ss. 533.

10. Publikacje ks. Tadeusza Krahela dotyczące historii naszej archidiecezji. *Wiad. Kośc. Archidiec. Biał.* R. 9: 1983 nr 4 s. 135-145.

II.

Spis kościołów i duchowieństwa archidiecezji w Białymstoku. Rok 1979. Białystok 1979; JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa. Cz. 4. W.1978 s. 221; [KISIEL E.]: Ks. Józef Bujonek. *Wiad. Kośc. Archidiec. Biał.* R: 10: 1984 nr 2. s. 129-135.

Ks. Tadeusz Krahel

Bulunda Edward Józef (1902-1992), jezuita, profesor Wydziału Teologicznego Bobolanum w Warszawie, etnograf, popularyzator teologii.

Urodził się 6 X 1902 r. w Krakowie; syn Franciszka i Józefy z d. Hełmcebich. Szkołę powszechną i cztery klasy gimnazjum ukończył w Krakowie. Do zakonu jezuitów wstąpił dnia 19 IX 1917 r. Po dwuletnim nowicjacie w Starej Wsi (1917-1919), uzupełniał tamże klasy gimnazjalne (1919-1923). Studiował filozofię na wydziale zakonnym w Nowym Sączu (1923-1926), a następnie przez rok był wychowawcą i nauczycielem matematyki w konwikcie jezuickim w Chyrowie (1926-1927). Studia teologiczne odbył na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Lublinie (1927-1931), gdzie dn. 22 VI 1930 r. przyjął święcenia kapłańskie. W r. ak. 1931/1932 wykładał apologetykę na Wydziale Teologicznym w Lublinie, odbył potem studium prawa zakonnego (tzw. trzecią probację) w Tronchiennes w Belgii (1932-1933) i leczył się na gruźlicę w Zakopanem (1933-1934). W 1935 r. powrócił na Wydział Teologiczny Bobolanum jako profesor apologetyki. Studia specjalistyczne (biennium) z historii religii odbył na Uniw. w Wiedniu (1937-1939), gdzie studiował etnologię i prehistorię, a po aneksji Austrii przez Niemcy kontynuował studia na Uniw. Warszawskiem najpierw legalnie, a potem w tajnych kompletach (1939-1942). Podczas drugiej wojny światowej

był równocześnie prefektem studiów i profesorem teologii dogmatycznej w Lublinie (1939-1940), a po aresztowaniu większości kleryków przez gestapo w dniu 2 II 1940 r. (sam ocalał ukryty na dachu budynku, w którym ukrywał się w l. 1940-1941). Następnie przebywał jako przełożony i mistrz nowicjatu w Otwocku, gdzie jezuici otwarli prowizoryczną placówkę zakonną (1941-1944). Kierował też w okresie okupacji jako zastępca prowincjała domami Prowicji Wielkopolsko-Mazowieckiej po wschodniej stronie Wisły (1939-1945). Od 1945 r. był zastępcą profesora z historii porównawczej religii na Katol. Uniw. Lubelskim (1945-1950). W l. 1956-1947 odbywał naukowe podróże do Włoch i Szwajcarii. Od 1948 r. kierował jako prowincjał Prowincją Wielkopolsko-Mazowiecką, ale został aresztowany 23 I 1950 r. i był więziony do 27 X 1951 r. Zwolniony w listopadzie 1952 r. z urzędu prowincjała został profesorem historii religii na Wydziale Teologicznym Bobolanum. Pełnił też urząd rektora kolegium jezuickiego w Warszawie (ul. Rakowiecka, 1956-1958). Od 1959 do 1976 r. był z przerwami instruktorem trzeciej probacji w Czechowicach-Dziedzicach. Brał udział w Kongregacjach Generalnych zakonu w Rzymie w 1946, 1957 i 1965 r. Od 1976 r. przebywał w Warszawie, gdzie kontynuował wykłady z teologii na Wydziale Teologicznym Bobolanum. Publikował zarówno rozprawy naukowe, głównie z etnologii, jak i artykuły popularne z zakresu teologii. Chętnie udzielał rekolekcji. Zmarł 11 X 1992 r. w Warszawie.

I.

1. Codzienna cześć sodalicyjnej Pani. *Moderator.* T. 1: 1929-1930 s. 30-33.

2. Pogląd św. Augustyna na metapsychozę. *Prz. Teol.* R. 11: 1930 s. 451-464.

3. Tajemnica żłóbka. *Wiara i Życie.* R. 10: 1930 s. 1-6.

4. O codziennym rachunku sumienia. *Moderator.* T. 2: 1931-1932 s. 243-247.

5. Kazanie na uroczystość Chrystusa Króla. W: *Kazania i szkice księży Towarzystwa Jezusowego.* Seria 2, t. 1. Kr. 1932 s. 155-162.

6. Kazanie na uroczystość św. Stanisława Kostki. W: *Kazania i szkice Księży Towarzystwa Jezusowego.* Seria 2, t. 1. Kr. 1932 s. 276-286.

7. Rysy Niepokalanej Pani Niebios w Sodalicji Mariańskiej. *Sod. Mar.* R. 32: 1933 s. 196-199; R. 33: 1934 s. 9-12.

8. Kazanie na uroczystość poświęcenia się rodzin. N. Sercu Pana Jezusa. W: *Kazania i szkice księży Towarszystwa Jezusowego.* Seria 2, t. 2 nr. 2. Kr. 1935 s. 12-18.

9. Prawda i światło, życie i miłość. *Wiara i Życie.* R. 16: 1936 s. 312-316.

10. Czy kochać z całego serca? *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 525-527.

11. Rosseau'a fantazje filozoficzne. *Wiara i Życie.* R. 17: 1937 s. 343-345.

12. Jubileusz twórcy etnologicznej Szkoły Wiedeńskiej. *Prz. Powsz.* T. 218: 1938 s. 153-160.

13. Maryja a Eucharystia. *Sod. Mar.* R. 37: 1938 s. 266-270.

14. Czy kryzys etnologicznej szkoły wiedeńskiej? *Lud.* R. 45: 1939 s. 91-124.

15. W obliczu pierwotnego monoteizmu. *Wiara i Życie.* R. 19: 1939 s. 302-305.

16. Kult Bogini-Matki w kulturach prehistorii i etnologii, a cześć Matki Bożej w chrześcijaństwie. Lubl. 1947 Tow. Nauk. KUL 8° ss. 25. Wykłady i przemówienia 20.

17. Jubileusz "przedziwnej" książki. *Prz. Powsz.* T. 226: 1948 s. 201-212.

18. Problem praczłowieka w świetle etnologii, prehistorii i antropologii. *Prz. Powsz.* T. 225: 1948 s. 427-438.

19. Zagadnienie odpowiedzialności grupowej. *Prz. Powsz.* T. 225: 1948 s. 92-104.

20. Powstanie kultu Wielkiej Macierzy w świetle ostatnich badań etnologicznoprzedhistorycznych kultury Mahendżo-Daro. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 1: 1949 s. 211-231.

21. Kult Bogini-Matki w religiach pogańskich a cześć Matki Bożej w chrześcijańskie. *Collect. Theol.* R. 3: 1954 s. 469-507. -Toż. *Ruch Biblij.* R. 7: 1954 s. 156-175.

22. Fulget Mariae mysterium. *Homo Dei.* R. 26: 1957 s. 484-491.

23. Geneza i znaczenie mitu w historii kultury. *Ruch Biblij.* R. 12: 1959 s. 373-396, 454-472.

24. Geneza kultu Magnae Matris w świetle etnologicznej kultury wyspy Ceram. *Collect. Theol.* R. 30: 1959 s. 171-199.

25. Czy istniało chrześcijaństwo przed Chrystusem? *Aten. Kapł.* R. 53: 1960 t. 61 s. 357-379.

26. Jeszcze o Qumran. *Aten. Kapł.* R. 53: 1960 t. 60 s. 134-138.

27. Wielość religii i właściwa płaszczyzna ich porozumiewania. *Aten. Kapł.* R. 53: 1960 t. 60 s. 45-59.
28. Formacja duchowa współczesnego zakonnika. *Aten. Kapł.* R. 54: 1961 t. 62 s. 51-67.
29. Narodziny chrześcijaństwa. *Aten. Kapł.* R. 54: 1961 t. 63 s. 220-234.
30. Podstawy teologiczne kultu Serca Jezusowego. *Aten. Kapł.* R. 54: 1961 t. 62 s. 206-214.
31. Powstanie i początki religii w świetle nowszych badań prehistorii i etnologii. *Collect. Theol.* R. 32: 1961 nr 1-4 s. 85-104.
32. Pojęcie religii, jej geneza i rozwój. W: E. DĄBROWSKI: *Religie Wschodu.* P. 1962 s. 21-120.
33. Rozwój religii. *Collect. Theol.* R. 33: 1962 nr 1-4 s. 197-210.
34. Virgo cogitans. *Homo Dei.* R. 32: 1962 s. 302-308.
35. Niepokój świata a Serce Boże. *Sod. Mar.* (Londyn) R. 1963 nr 11-12 s. 9-12.
36. Historia porównawcza religii, jej znaczenie, zasady i aktulane zagadnienia. W: *Współczesna myśl teologiczna.* P. 1964.
37. Msza Święta. [Seria artykułów pod różnymi tytułami]. *Msza Święta.* R. 1964 nr 1 s. 6-8, nr 2 s. 1-2, nr 3 s. 1-3, nr 4 s. 1-2, nr 6 s. 1-4, nr 7-8 s. 2-5, nr 10 s. 1-4, nr 11 s. 3-6, nr 12 s. 3-5, 1965 s. 4-6, 50-53, 97-101, 149-154, 217-221; 1966 s. 51-53, 147-150, 196-198, 219-221; 1967 s. 14-17, 32-35, 51-54, 121-126, 147-149, 265-268; 1968 s. 33-35, 52-54, 98-101, 146-147, 194-196, 218-219; 1969 s. 151-154, 209-210, 258-260; 1970 s. 11-13, 122-124.
38. Rec.: G. SIEGMUNND: Der Glaube des Urmenschen. Bern 1962. *Collect. Theol.* R. 35: 1964 nr 1-4 s. 201-203.
39. Zmierzch czy znużenie chrześcijaństwa? *Sod. Mar.* (Londyn). R. 1964 nr 1-2 s. 13-15.
40. Bóg twój. *Sod. Mar.* R. 1965 nr 11 s. 8-9.
41. Dialog dzisiejszego chrześcijaństwa z religiami niechrześcijańskimi. *Sod. Mar.* R. 1965 nr 12 s. 8-10.
42. Wtajemniczenie chrześcijańskie. *Aten. Kapł.* R. 61: 1965 t. 68 s. 129-137. -Toż. *Sod. Mar.* (Londyn). R. 1965 nr 6 s. 4-9.
43. Czara świętego Grala. *Sod. Mar.* R. 1966 nr 12 s. 13-15.
44. Deo Gratias - Znak wdzięczności za list Boży. *Sod. Mar.* (Londyn). R. 1966 nr 7-8 s. 9-11.
45. Dzieje Boskiego dramatu. *Sod. Mar.* R. 1966 nr 1 s. 9-12.
46. Książka, której przeczytać nie można. *Sod. Mar.* R. 1966 nr 9 s. 6-10.
47. Pierwszy wielki Dialog. *Sod. Mar.* P. 1966 nr 5 s. 15-20.
48. Przygotowanie ofiary. *Sod. Mar.* R. 1966 nr 6 s. 12-13, 16.
49. Szlakiem wędrownym historii kanonu. *Sod. Mar.* R. 1966 nr 11 s. 11-13, 16
50. Wierzę - odpowiedź budząca Boski podziw. *Sod. Mar.* R. 1966 nr 10 s. 11-13, 16.
51. Adoracja Baranka. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1967 nr 6 s. 8-9.
52. Konsekracyjne gesty. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1967 nr 3-4 s. 8-10.
53. Miła ofiara. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1967 nr 7-8 s. 10-12.
54. Misteria wiary. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1967 nr 5 s. 8-9.
55. Patrząc w niego. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1967 nr 9 s. 8-9.
56. Przewodni refren. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1967 nr 1 s. 17-21.
57. Święte świętych. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1967 nr 2 s. 8-10.
58. Świętość i chwała. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1967 nr 10 s. 11-13.
59. Autorytet i wolność. *Aten. Kapł.* R. 61: 1968 t. 71 s. 243-253.
60. Misyjny dialog Kościoła dzisiejszego z religiami niechrześcijańskimi. W: *Kościół w świetle soboru.* P. 1968 s. 409-466.
61. Pokój wam. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1968 nr 12 s. 8-9.
62. Rec.: W. SCHAMONI: Auferweckungen vom Tode. Paderborn 1968. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 223-224.
63. Rok wiary. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1968 nr 2 s. 7-10; nr 3-4 s. 8-10; nr 5 s. 8-10.
64. Baranku Boży. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1969 nr 3-4 s. 8-9.
65. Łamiąc chleb z radością. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1969 nr 1 s. 6-7.
66. Serdeczna rozmowa. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1969 nr 10 s. 9-11.
67. Żywotne siły religii świata. *Aten. Kapł.* R. 62: 1969 t. 73 s. 260-275.
68. Chrystus działający w sakramentach. *Msza Święta.* R. 26: 1970 nr 3 s. 73-74.
69. Chrystus - prasakrament zbawienia. W: *Sakramenty Kościoła posoborowego.* Kr. 1970 [druk:] 1971 s. 39-55.
70. Misyjny dialog Kościoła dzisiejszego z religiami niechrześcijańskimi. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1970 nr 1 s. 11-13.
71. Rola czystości w Kościele. *Msza Święta.* R. 26: 1970 nr 4 s. 160-161.
72. Spotkanie z Trójosobowym Bogiem. W: *Sakramenty Kościoła posoborowego.* Kr. 1970 [druk:] 1971 s. 117-181.
73. Żywotne siły religii Wschodu. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1970 nr 3-4 s. 21-24, nr 5 s. 12-15, nr 6 s. 6-8.
74. Teologia Królestwa Bożego i Królestwa Chrystusowego w dokumentach Soboru Watykańskiego II. *Przymierze.* R. 6: 1971 nr 19-20 s. 87-100.
75. Odkrywanie pełnej Ewangelii w Taizé. *Aten. Kapł.* R. 65: 1972 t. 79 s. 313-322.

76. Religie niechrześcijańskie w świetle katolickiej teologii współczesnej. *Homo Dei.* R. 41: 1972 s. 20-27.

77. Swantowit redivivus. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1972 nr 7-8 s. 18-24.

78. Protestancka wspólnota zakonna w Taizé. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1973 nr 1 s. 9-12; nr 2 s. 11-13.

79. Bóg i człowiek w duchowości różnych religii. *Aten. Kapł.* R. 68: 1975 t. 84 s. 384-396. -Toż. pt. Bóg i człowiek w różnych religiach. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* R. 1975 nr 2 s. 17-19; nr 3-4 s. 5-8.

80. Rok Święty w "mokotowskim sanatorium" oraz MBP. W: *50 lat Prowincji Wielkopolsko-Mazowieckiej Towarzystwa Jezusowego 1926-1976.* R. 1976 s. 299-305.

81. Wyd. i komentarz: PIUS XII, Haurietis aquas. Kr. 1980 ss. 42, powiel.

82. Objaśnienie poewnych podstawowych terminów i pojęć w Deklaracji o religiach niechrześcijańskich. *Charis.* R. 1984 nr 21-23 s. 82-85.

83. Zwierzenie polskich prowicji Towarzystwa Jezusowego w opiekę świętemu Józefowi. *Komunikaty.* R. 1993 nr 5 s. 18-20.

84. Rękopisy i maszynopisy: Teologia modlitwy. Czechowice 1959; Od mitu do słowa. Apologetyka. Ok. 1960; Stanowisko chrześcijaństwa w historii religii. Ok. 1960; Ćwiczenia duchowne. Geneza ćwiczeń duchownych. Czechowice 1960-61; Z zagadnień religioznawstwa. W. 1965; W Jezusie Chrystusie. Sylwetki świętych i błogosławionych Tow. Jez. W. 1985. Bibl. Pis. T. J. w Krakowie.

II.

Księga jubileuszowa 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Lubl. 1969 s. 156, 274, 304, 350; NATOŃSKI B.: Jezuici. W: *Życie religijne w Polsce pod okupacją hitlerowską 1939-1945.* W. 1982 s. 552, 569-571; FILIPSKI E.: Problematyka religioznawcza w piśmiennictwe naukowym Edwarda Bulandy SJ. Lubl. 1984, mps; TENŻE: Człowiek a religia w piśmiennictwie naukowym Edwarda Bulundy SJ. *Stud. Pelpl.* T. 15: 1984 s. 101-147; TENŻE: Zjawsko mitu i kult Wielkiej Macierzy w kulturze ludzkiej - według Edwarda Bulundy SJ. *Stud. Pelpl.* T. 16: 1985 s. 187-218; GRZEBIEŃ L.: Wydział Teologiczny "Bobolanum" (1926-1939). W: *Dzieje Lubelszczyzny.* T. 5. W. - Ł. 1986 s. 199; ZATOR-PRZYTOCKI J.: Pamiętniki. Wr. 1987 s. 136; KRUPA S.: X Pawilon. Wspomnienia AK-owca ze śledztwa na Rakowieckiej. W. 1989 s. 94; PERZ Z.: Mąż cierpienia i wielkodusznej służby. *Komunikaty.* 1992 nr 9 s. 24-26; Śp. Ojciec Edward Bublunda SJ. *Komunikaty* 1992 nr 9 s. 21-24; nr 10 s. 32-34;

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Celmerowski Władysław (1914-1981), popularyzator teologii.

Urodził się 13 I 1914 r. w Warszawie jako syn Zygmunta i Michaliny Meinke. Lata dziecięce spędził w Kroczewie, gdzie uczęszczał do szkoły powszechnej. Od 1928 r. rozpoczął naukę w Gimnazjum im. Św. Stanisława Kostki w Płocku i tam w 1933 r. otrzymał maturę. Po studiach w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku, otrzymał w 1939 r. święcenia kapłańskie i pracował jako wikariusz w Mławie. Od 1946 r. studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego, gdzie w 1950 r. otrzymał tytuł magistra teologii, zaś w 1955 r. - stopień doktora na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej. W l. 1950-62 był wikariuszem w katedrze płockiej i referentem do Spraw Duszpasterskich w Kurii Diecezjalnej. W pracy tej wykazał wiele staranności, przygotowując materiały na konferencje dekanalne, zjazdy, kursy i szkolenia duszpasterskie. W l. 1962-63 był dyrektorem Płockiego Wydawnictwa Diecezjalnego. W 1971 r., ze względu na stan zdrowia, przeszedł na emeryturę. Zmarł 7 VI 1981 r. w Płocku i został pochowany w grobie rodzinnym w Kroczowie.

I.
1. Walka z alkoholizmem w parafii. *Mies. Past. Płoc.* R. 44: 1949 nr 3 s. 94-101.
2. Opis międzydiecezjalnych uroczystości, które się odbyły w dniach 19 i 20 VIII 1967 r. w Przasnyszu i Rostkowie ku uczczeniu 400-nej rocznicy śmierci świętego Stanisława Kostki. W: S. BOŃKOWSKI:Święty Stanisław Kostka. Płock 1967 s. 9-27.

II.
GRZYBOWSKI M.: Śp. ks. kan. dr Władysław Celmerowski emerytowany dyrektor Płockiego Wydawnictwa Diecezjalnego (1914-1981). *Mies. Past. Płoc.* R. 77: 1982 nr 8 s. 316-318.

Ks. Michał Grzybowski

Chłąd Stanisław (1946-1993), docent Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, biblista.

Urodził się 17 XII 1946 r. w Ligocie Wielkiej, pow. Częstochowa. Rodzicami jego byli Stanisław i Zofia z d. Terlicka. Szkołę podstawową ukończył w Gnaszynie, a potem Technikum Górnictwa Rud w Częstochowie., uzyskując w 1965 r. tytuł technika - górnika. Po otrzymaniu świadectwa dojrzałości pracował w Kopalni Rudy Żelaza "Jerzy" w Łojkach, w Kopalni Rudy żelaza "Dźbów"w Dźbowie na stanowisku stażysty i nadgórnika. W 1967-1969 odbywał zasadniczą służbę wojskową. W 1971 r. wstąpił do Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie, które ukończył w 1977 r., otrzymując świecenia kapłańskie w Częstochowie z rąk bpa S. Barefy. Jako wikariusz w Chruszczobrodzie otrzymał zgodę ordynariusza na kontynuowanie studiów licencjackich z zakresu teologii biblijnej, na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie. Studia te uwieńczył dyplomem licencjata teologii w 1979 r. W tym też roku został zwolniony z obowiązków wikariusza i skierowany na dalsze studia specjalistyczne w Krakowie.

Ukończył je w 1980 r. stopniem doktora teologii na podstawie dysertacji pt. *Kościół widowiskiem aniołów - na podstawie pism Nowego Testamentu*, napisanej pod kierunkiem o. prof. A. Jankowskiego. W l. 1980-1984 studiował w Instytucie Biblijnym w Rzymie, uzyskując stopień licencjata nauk biblijnych. W r. 1984 objął funkcje prefekta alumnów w Częstochowskim Seminarium Duchownym oraz wykłady języka greckiego i hebrajskiego. Po przeniesieniu Seminarium Duchownego do

Częstochowy podjął również wykłady na sekcji licencjackiej eklezjologiczno-mariologicznej PAT w Krakowie z siedzibą w Częstochowie. Od 1984 r. współpracował z Papieskim Wydziałem Teologicznym w Krakowie. W Częstochowie od 1985 r. pełnił w Seminarium funkcję prefekta studiów oraz wykładał, oprócz wyżej wymienionych języków, egzegezę Nowego Testamentu. W 1992 r. został także dyrektorem Biblioteki Seminaryjnej. W czasie pracy w seminarium przeprowadził na Papieskiej Akademii Teologicznej kolokwium habilitacyjne na podstawie rozprawy pt. *Kościół Chwalebnego Chrystusa. Doktryna Ef 4,7-16 na tle nowotestamentalnych paralel* i w 1992 r. został docentem. Był też członkiem Zespołu Redakcyjnego "Częstochowskich Studiów Teologicznych" i wchodził w skład Rady Programowej Rozgłośni Radiowej "Fiat". W 1990 r. bp S. Nowak odznaczył go godnością kanonika. Zmarł 3 VII 1993 r. w Częstochowie i został pochowany w grobowcu rodzinnym na cmentarzu parafialnym w Częstochowie.

I.

1. Typologia małżeństwa Adam-Ewa i "małżeństwa" Chrystus-Kościół, a małżeństwo chrześcijan (na podstawie Ef 5, 21-33). *Częst. Stud. Teol.* R. 7: 1979 s. 365-377.

2. Prawdziwa godność małżeństwa (wg 1 Kor 6, 12-20). *Ruch Biblij.* R. 35: 1982 nr 5 s. 333-341.

3. Charyzmaty i ich Dawca (według 1 Kor 12-14). *Częst. Stud. Teol.* R. 12-13: 1984/85 s. 143

4. Charyzmaty w Rz 12,6-8. *Ruch Biblij.* R. 39: 1986 nr 1 s. 24-32

5. Theatron (1 Kor 4, 9), sytuacją chrześcijanina w świecie. *Anal. Crac.* R. 18: 1986 s. 185-196.

6. Sens anielskiego "patrzenia". *Częst. Stud. Teol.* R. 14: 1986 s. 257-270.

7. Ustanowienie Eucharystii w świetle Nowego Testamentu. W: *Eucharystia źródłem życia.* Red. S. GRZYBEK. Kr. 1987 s. 12-29.

8. Charyzmaty tajemniczego impulsu i charyzmaty urzędu. *Częst. Stud. Teol.* R. 15-16: 1987/1988 s. 19-30.

9. Magnificat orędziem o Bogu zbawiającym. W: *Matka Odkupiciela. Komentarz do encykliki "Redemptoris Mater".* Red. S. GRZYBEK, Kr. 1988 s. 109-119.

10. Chrystus wobec Kościołów (Ap 2-3). *Częst. Stud. Teol.* R. 17-18: 1990 s. 7-14.

11. Ważniejsze aspekty angelologii biblijnej. *Częst. Stud. Teol.* R. 17-18: 1990 s.7-14.

12. Z działalności naukowej w Diecezji Częstochowskiej. *Częst .Stud. Teol.* R. 17-18: 1989/1990 s. 233-246.

13. Głoszenie światła przez zmartwychwstałego Chrystusa (Dz 26, 22-23). *Anal. Crac.* R. 23: 1991 s. 167-181.

14. Jezus Chrystus wczoraj i dziś ten sam i na wieki. W: *Vademecum biblijne.* Cz. 4 Red. S. GRZYBEK. Kr. 1991 s. 181-194.

15.. Chrystus i Kościół według Ef 4, 7-16. *Częst. Stud. Teol.* R. 19-20: 1991/1992 s. 7-21.

16. Funkcje kościelnych "ministrów" według Listu do Efezjan, *Anal. Crac.* T. 24: 1992 s. 121-128.

17. Z działalności naukowej w Diecezji Częstochowskiej. *Częst. Stud. Teol.* T. 19-20: 1991/1992 s. 441-463.

18. ANER TELEIOS według Ef 4, 13. W: Agnus et Sponsa. Kr. 1993 s. 19-28.

19. Poznanie u aniołów. Przyczynek do angelologii i eklezjologii. *Częst. Stud. Teol.* R. 21-22: 1993/1994 s. 7-13.

20. Chrystus wśród złotych świeczników (Ap 1, 9-20). Mps Bibl. SD w Częstochowie.

21. Godność małżeństwa chrześcijańskiego (według Biblii). Mps Bibl. SD w Częstochowie.

II.

MIKOŁAJCZYK M.: Ks. Stanisław Chłąd (17 XII 1946 - 03 VII 1993). *Częst. Wiad. Diec.* R. 68: 1993 nr 3 s. 25-28; CYRAN W.: Ksiądz kanonik doc. dr hab. Stanisław Chłąd (1946-1993). *Częst. Stud. Teol.* T. 21-22: 1993/1994 s.337-341.

Ks. Stanisław Urbański

Cholewiński Alfred (1936-1988), jezuita, profesor Wydziału Teologicznego Bobolanum, biblista.

Urodził sie 3 III 1936 r. w Bydgoszczy; syn Pawła i Kazimiery z d. Sarnowskiej. Ukończył szkołę podstawową w Bydgoszczy, a następnie uczęszczał jako alumn Niższego Seminarium Duchownego Towarzystwa Jezusowego do gimnazjum w Gdańsku (1945-1951). Do zakonu jezuitów wstąpił 17 VIII 1951 r. Po dwuletnim nowicjacie w Kaliszu (1951-1953) kontynuował naukę gimnazjalną w prywatnym

gimnazjujm humanistycznym jezuitów w Starej Wsi k/ Brzozowa (1953-1955), potem studiował filozofię na wydziale zakonnym w Krakowie (1955-1958) i teologię na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Warszawie (1959-1963); święcenia kapłańskie przyjął 5 VIII 1962 r. w Warszawie. Następnie studiował języki wschodnie na Uniw. Warszawskim (1963-1964) oraz egzegezę biblijną na sekcji biblijnej Katol. Uniw. Lubelskiego (1964-1968) oraz w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie (1968-1973). W 1973 r. uzyskał stopień doktora nauk biblijnych. Studia duchowości i prawa zakonnego (tzw. trzecią probację) odbył w Arracia pod Rzymem (1973-1974). Po powrocie do kraju był profesorem Pisma Świętego na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Warszawie oraz okresowo w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie. Pracę naukową łączył z aktywnie uprawianym duszpasterstwem. Początkowo propagował w Polsce nabożeństwa biblijne. W Radiu Watykańskim prowadził przez wiele lat stałe audycje biblijne. W Polsce zaszczepił, a następnie był opiekunem i kierownikiem neokatechumenalnych wspólnot religijnych. Zmarł na rozległy zawał serca 26 I 1988 r. w Warszawie.

I.

1.Komentarz liturgiczny na okres Wielkiego Postu. Ruch Bibij. R. 19: 1966 s. 261-296. Współautor: H. BOLEWSKI, T. PAWLICKI.

2. Prawdziwość Pisma świętego. *Collect. Theol.* R. 36: 1966 nr 1-4 s. 208-220.

3. Przykładowe nabożeństwo biblijne. *Homo Dei.* R. 35: 1966 s. 153-157.

4. Rec.: Die Heilige Schrift des Alten und Neuen Bundes. Freiburg 1966. *Ruch Biblij.* R. 19: 1966 s. 386-387.

5. Wigilia biblijna. *Ruch Biblij.* R. 20: 1967 s. 172-182. -Toż. *Collect. Theol.* R. 37: 1967 nr 4 s. 150-160.

6. Red.: Biuletyn biblistyczny. *Collect. Theol.* R. 37: 1967 nr 1 s. 199-204.

7. Nabożeństwa biblijne. Kr. 1968 .Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 318. Współautor: B. MOKRZYCKI.

8. Refleksje nad Księgą Eklezjastesa. *Znak.* R. 20: 1968 s. 1173-1179.

9. Przemiany zachodzące w interpretowaniu Pisma świętego. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 175-186.

10. Rec.: Studia Warmińskie. T. 4. 1967. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 3 s. 191-193.

11. Rec.: O. KNOCH: Der zweite Petrusbrief. Der Judasbrief. Düsseldorf 1967. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 1 s. 160-161.

12. Rec.: A. STROBEL: Das Buch Prediger (Kohelet). Düsseldorf 1967. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 1 s. 161-162.

13. Rec.: J. SCHREINER: Von Gottes Wort gefordert. Aus der Verkündigung des Propheten Jeremias. Düsseldolf 1967. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 1 s. 162.

14. Rec.: J. B. BAUER: Die neutestamentlichen Apokryphen. Düsseldorf 1967. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 1 s. 162-163.

15. Bea Augustin. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 159-160. Współautor: S. NAGY.

16. Heiligkeitsgesetz und Duteronomium. Eine vergleichende Studie. R. 1976 Inst. Bibl. 8° ss. XXVII, 350. Analecta Biblica 66.

17. Życie pierwszych chrześcijan. R. 1978 8° Corda Cordi ss. 22, 24.

18. Deuteronomio. T. 1-2. R. 1979-1982. Pont. Ist. Bibl. ss. 142, 114.

19. Warunki skutecznego głoszenia Ewangelii w świecie dzisiejszym. *Aten. Kapł.* R. 72: 1979 t. 93 s. 268-278.

20. Rec.: E. HELMUT: Die Vorfahren Israels in Aegypten. 1979. *Ruch Biblij.* R. 34: 1981 s. 247-249.

21. Pismo św. w odnowionych obrzędach Sakramentu Pokuty. *Prz. Powsz.* R. 1983 nr 7-8 s. 80-94.

22. Stary Testament w ręku chrzescijanina. *Posł. Serca Jez.* (Chicago). R. 67: 1983 nr 4 s. 18-21; nr 10 s. 23-27; nr 11 s. 17-21. -Toż. Nadb. R. 1980 8° ss. 45.

23. Czy w Biblii są mity? *Prz. Powsz.* R. 1984 nr 4 s. 9-16.

24. Levitico 17-26. Codice di santità. R. 1984 Pont. Ist. Bibl. 8° ss. 193.

25. Przymierze w Moabie. *Ruch Biblij.* R. 37: 1984 s. 380-386.

26. Życie pierwszych chrześcijan. Posł. Serca Jez.(Chicago). R. 68: 1984 nr 6 s. 11-16; R. 69: 1985 nr 2 s. 10-14; nr 4 s. 5-11; R. 70 1986 nr 6 s. 18-21; nr 11 s. 13-18.

27. Biblia a rekolekcje. *Aten. Kapł.* R. 78: 1985 t. 104 s. 374-389.

28. Powrót do źródeł. Konferencje wygłoszone w Radiu Watykańskim. R. 1985 8° ss. 86.

29. Zur theologischen Deutung des Moabundes. *Biblica.* T. 66: 1985 s. 96-111.

30. Chrześcijaństwo ponownie odkrywane.

Pogadanki biblijne i homilie wygłoszone w Radiu Watykańskim w latach 1976-1985. Wyd. 2. W. 1989. Prz. Powsz. 8° ss. 273.

31. "Postępujmy w światłości Jahwe" (Iz. 2,5). *Ruch Biblij.* R. 42: 1989 s. 321-328.

32. Teologia Nowego Przymierza. w Nowym Testamencie. *Bobolanum.* R. 1: 1990 s. 25-87.

II.

O. Alfred Cholewiński SJ. *Komunikaty.* R. 1988 nr 2 s. 20-21; SULOWSKI J.: Śp. ks. Alfred Kazimierz Cholewiński SI. *Ruch Biblij.* R. 42: 1989 s. 394-396; Sekcja Polska Radia Watykańskiego R. 1990 s. 288; PALUSZKIEWICZ F.: Mały słownik jezuitów w Polsce. W. 1991 s. 49.

Ks. Ludwik Grzebień, SJ

Chorzępa Michał, krypt.: M.A., M.Ch., ks.M.Ch. (1926-1993), redaktor, historyk Kościoła.

Urodził się 10 I 1926 r. w Nienadówce k/ Sokołowa Małopolskiego w rodzinie Antoniego i Katarzyny Motyl. W l. 1933-1939 uczęszczał do szkoły podstawowej w Krasnem k/ Łańcuta. Po wojnie kontynuował naukę w Gimnazjum im. Stanisława Konarskiego w Rzeszowie (1944-1946), następnie przeniósł się do Prywatnego Liceum Księży Misjonarzy w Krakowie (1946-1948). Do Zgromadzenia Księży Misjonarzy został przyjęty 1 XI 1946 r., a w dwa lata później 31 XII 1948 r. złożył śluby zakonne. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie w l. 1947-1953. Święcenia kapłańskie otrzymał 29 VI 1952 r. w Krakowie z rąk bpa Stanisława Rosponda. W 1952 r. uzyskał magisterium na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego na podstawie pracy pt.: *Gorzkie Żale - ich geneza i rozwój historyczny,* napisanej pod kierunkiem ks. prof. T. Glemmy. W styczniu 1953 r. został mianowany ekonomem Wyższego Seminarium Duchownego w Gorzowie Wlkp. Ponadto był kapelanem Szpitala Miejskiego (1953-1958). W l. 1956-1958 katechizował w Liceum Pedagogicznym, Technikum Gastronomicznym i Zasadniczej Szkole Gospodarczej w Gorzowie Wlkp. W l. 1958-1973 pełnił funkcję wykładowcy historii Kościoła, patrologii i misjologii w Seminarium Duchownym w Gościkowie-Paradyżu. W 1962 r. został mianowany wikariuszem parafii św. Anny w Jordanowie, a w l. 1964 do 1971 - proboszczem tej parafii. W l. 1973-1981 podjął pracę duszpasterską w parafii Św. Krzyża w Warszawie. Od 1981 r. do chwili śmierci mieszkał w Domu Kleparskim w Krakowie, oddając się pracy naukowej i dydaktycznej. Prowadził wykłady z zakresu historii Kościoła i misjologii w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie, a w misjonarskim nowicjacie - historii Zgromadzenia. W 1981 r. rozpoczął wydawanie "Roczników Wincentyńskich" jako kontynuacji "Roczników Obydwóch Zgromadzeń św. Wincentego a Paulo" (wydawanych w l. 1895-1938). Do śmierci wydał 12 roczników, będąc autorem większości artykułów zamieszczanych w tym periodyku. Przez kilka lat wydawał także czasopismo dla Stowarzyszenia Dzieci Maryi "Niepokalana" i rozpoczął redagowanie "Studiów Józefologicznych". Jednocześnie dał się poznać jako rekolekcjonista i spowiednik sióstr zgromadzeń. Poświecał swój czas na pracę z Bractwem Honorowej Straży Najświetszego Serca Pana Jezusa. Dzieła Osobistego Poświęcenia Najświętszemu Sercu Pana Jezusa, Instytutu Adoratorek Najświętszego Serca. Zmarł 20 XI 1993 r. w Krakowie. Został pochowany w rodzinnej miejscowości w Krasnem k/ Łańcuta.

I.

1. Herman z Reichenau. *Scala Paradisi.* R. 2: 1954 nr 1 s. 13-21.

2. Papież Pius XII - życie i działalność. *Scala Paradisi.* R. 6: 1958 nr 4 s. 10-11.

3. Jan XXIII - krótki rys biograficzny. *Scala Paradisi.* R. 7: 1959 nr 1 s. 21-23.

4. Historia Kościoła. T. 1. (Starożytność i średniowiecze). Paradyż 1959. Skrypt dla alumnów, powiel.

5. Historia Kościoła. T. 2. (Czasy nowożytne). Paradyż 1959. Skrypt dla alumnów, powiel.

6. Historia Kościoła katolickiego w Polsce. Cz. 1 (966-1506). Paradyż 1959. Skrypt dla alumnów, powiel.

7. Gorzkie żale, ich geneza i rozwój historyczny. *Nasza Przeszł.* T. 12: 1960 s. 221-258.

8. Misjologia - wykłady dla alumnów. Paradyż 1960 ss. 60, powiel.

9. Patrologia - wykłady dla alumnów. Paradyż 1960 cz.1 ss. 71; cz. 2 ss. 86, powieł

10. Diecezja gorzowska. *Przew. Katol.* R. 51: 1961 nr 23 s. 355-362.

11. Gorzkie żale przybywajcie, serca nasze przenikajcie. *Przew. Katol.* R. 51: 1961 nr 23 s. 147-148.

12. Inauguracja roku akademickiego 1961/1962 w Gorzowskiem Diecezjalnym Seminarium Duchownym w Gościkowie-Paradyżu. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 5: 1961 nr 10 s. 354.

13. Krótki rys historyczny biskupstwa lubuskiego. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 5: 1961 nr 9 s. 308-319.

14. Podział administracyjny ziem diecezji gorzowskiej dawniej a dziś. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 5: 1961 nr 10 s. 343-347.

15. Ważniejsze wydarzenia w polskim życiu katolickim. *Nasza Przeszł.* T. 12: 1961 s. 295-313. Współautor: A. SZTEINKE.

16. Biskupstwo kamieńskie. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 6: 1962 nr 12 s. 377-382; R. 7: 1963 nr 1 s. 26-32; nr 2 s. 63-64.

17. Dziesięć tomów "Naszej Przeszłości". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 6: 1962 nr 1 s. 25.

18. Jubileusz 25-lecia kapłaństwa ks. bpa sufragana Ignacego Jeża. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 6: 1962 nr 8 s. 254-256.

19. Paradyż - dzieje opactwa cysterskiego. *Przew. Katol.* R. 52: 1962 nr 9 s. 134-135.

20. Święcenia diakonatu w diec. Sem. Duch. w Gościkowie-Paradyżu. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 6: 1962 nr 5 s. 154-155.

21. Święcenia kapłańskie. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 6: 1962 nr 9 s. 285-287.

22. Tonsura, niższe święcenia i subdiakonat w Seminarium Duchownym w Gościkowie-Paradyżu. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 6: 1962 nr 5 s. 152-154.

23. Śp. Ks. Profesor Jan Paweł Kuś. Gorz. Wiad. Kośc. R. 7: 1963 nr 12 s. 304-307.

24. Święcenia kapłańskie w Roku Soborowym. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 7: 1963 nr 9 s. 235-237.

25. Bernard Hiszpan - Apostoł Pomorza Zachodniego i pierwszy biskup lubuski. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 9: 1965 nr 6 s. 142-145.

26. Rozwój organizacji kościelnej na Ziemi Lubuskiej i Pomorzu Zachodnim w latach 1945-1965. *Nasza Przeszł.* T. 22: 1965 s. 113-149.

27. Diecezja gorzowska - mapa. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 10: 1966 nr 6 s. 120.

28. Dziesięciolecie rządów Najdostojniejszego Arcypasterza Diecezji Gorzowskiej Ks. Biskupa Dr Wilhelma Pluty. *Poszukiwania.* R. 16: 1968 nr 4 s. 3-14.

29. Inauguracja nowego roku akademickiego w gorzowskim Seminarium Duchownym z siedzibą w Gościkowie-Paradyżu. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 12: 1969 nr 2 s. 47-48.

30. Ćwierćwiecze Seminarium Gorzowskiego. *Poszukiwania.* R. 20: 1970 nr 3 s. 6-13.

31. Duszpasterski wkład Kościoła katolickiego w integrację z Macierzą Ziemi Lubuskiej i Pomorza Zachodniego w ciągu minionego ćwierćwiecza (1945-1970). *Poszukiwania.* R. 18: 1970 nr 3 s. 6-13.

32. Sobór Watykański I (1869-1870). W: *Sobór Watykański I.* Gościkowo-Paradyż 1970 s. 1-9, powiel.

33. 126 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski w Paradyżu. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 14: 1972 nr 5 s. 122-127.

34. Krótkie wspomnienie o śp. Ks. Pawle Dembińskim - pierwszym rektorze Gorzowskiego Seminarium Diecezjalnego w Paradyżu. *Poszukiwania.* R. 22: 1972 nr 4 s. 11-17.

35. Uroczystość oddania Seminarium Gorzowskiego Matce Bożej. *Poszukiwania.* R. 22: 1972 nr 3 s. 38-42.

36. Ingres Ordynariusza Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. *Koszal. - Kołobrz. Wiad. Diec.* R. 1: 1973 nr 1-2 s. 40-46.

37. Księża i Alumni - Wychowankowie Gorzowskiego Wyższego Seminarium Duchownego, zmarli w pierwszym ćwierćwieczu (1947-1972): Ks. Eugeniusz Jankowski (1933-1972), Ks. Wacław Kocot (1929-1970), Ks. Józef Kubica (1920-1956), Ks. Edmund Łata (1934-1972), Ks. Zygmunt Marcinkowski (1930-1972), Ks. Stanisław Rukasz (1929-1967), Ks. Michał Sulej (1932-1966), Ks. Konstanty Szukiel (1937-1967), Ks. Jan Szuścik (1931-1967), Ks. Ignacy Hryniewicz-Sudnik (1925-1950), Kl. Zygfryd Winczewski (1943-1966). *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 15: 1973 nr 6 s. 184-188.

38. Księża Profesorowie i Wychowawcy w ciągu 25-lecia Seminarium Duchownego w Gorzowie i Gościkowie. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 15: 1973 nr 6 s. 176-180.

39. Międzynarodowe spotkanie w czasie Konwentu Wielkanocnego księży dekanatów: Świebodzin i Oranienbug (NRD). *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 15: 1973 nr 11 s. 361-362.

40. Objęcie nowoutworzonej diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej przez jej Pierwszego Ordynariusza Ks. Biskupa Ignacego Jeża. *Koszal. - Kołobrz. Wiad. Diec.* R. 1: 1973 nr 1-2 s. 50-53.

41. Seminarium Gorzowskie w swoim 25-leciu (1947-1972). *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 15: 1973 nr 6 s. 159-176.

42. Srebrny Jubileusz Seminarium Gorzowskiego (1947-1972). *Nasza Przeszł.* T. 39: 1973 s. 249-252.

43. Śp. Ks. Proboszcz Wawrzyniec Śmidoda CM.

Gorz. Wiad. Kośc. R. 15: 1973 nr 7 s. 221-222.

44. Śp. Ks. Profesor Franciszek Cholewa CM. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 15: 1973 nr 2 s. 39-40.

45. Wspomnienie pośmiertne o śp. Alumnie Józefie Żołotarskim. Gorz. Wiad. Kośc. R. 15: 1973 nr 4-5 s. 157-158.

46. Wspomnienie pośmiertne o śp. Pawle Dembińskim CM - pierwszym rektorze Gorzowskiego Seminarium Duchownego w Paradyżu. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 15: 1973 nr 3 s. 88-90.

47. Zmarli Księża Profesorowie Gorzowskiego Seminarium Duchownego (1947-1972): Ks.Gerard Domagała (1911-1969), Ks. Kazimierz Kowalski (1908-1972), Ks. Józef Zieliński (1913-1964). *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 15: 1973 nr 6 s. 180-183.

48. Życiorys Ks. Biskupa Ignacego Jeża. *Koszal. - Kołobrz. Wiad. Diec.* R. 1: 1973 nr 1-2 s. 29-30.

49. Od Ottona do Erazma - kościelne dzieje Pomorza Zachodniego. *Prezbiterium.* R. 2: 1974 nr 6-8 s. 34-35.

50. Zakony w okresie przedreformacyjnym w granicach dzisiejszej diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. *Koszal. - Kołobrz. Wiad. Diec.* R. 3: 1975 nr 6-8 s. 233-247.

51. Cedynia. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 1384.

52. Powstanie i rozwój Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia. *Meteor.* R. 50: 1978 nr 4 s. 5-19.

53. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979: Chlastawa, szp. 184-185; 54. Chociwel, szp. 203; 55. Chojna, szp. 211; 56. Choszczno, szp. 262; 57. Czaplinek, szp. 755; 58. Człuchów, szp. 921; 59. Dobropole Pyrzyckie, szp. 1395.

60. Od Redakcji [słowo wstępne]. *Rocz. Winc.* R. 1: 1981 nr 1-4 s. 1-2.

61. Biogramy w: *Rocz. Winc.* R. 1: 1981 nr 1-4:. Brat Ludwik Chodzidło, s. 122-123; 62. Brat Teofil Szczepański, s. 122-123; 63 Brat Władysław Barczyk, s. 125-126; 64. Ks. Alfons Derebecki, s. 113-115; 65. Ks. Alfons Schletz, s. 110-113; 66. Ks. Alfons Michalski, s. 117-118; 67. Ks. Jan Sinka, s. 108-110; 68. Ks. Michał Pająk, s. 115-117; 69. Ks. Paweł Teodorowski, s. 120-121; 70. Ks. Stanisław Kotliński, s. 118-120; 71. Ks. Stanisław Przewoźniak, s. 121-122;

72. Księża Misjonarze pochodzący z Polski a pracujący poza Polską Prowincją Zgromadzenia. *Roczn. Winc.* R. 1: 1981 nr 1-4 s. 37-39.

73. Poświęcenie kamienia węgielnego pod kościół św. Wincentego a Paulo w Żelazówce w parafii Odporyszów w diec. tarnowskiej. Rocz. Winc. R. 1: 1981 nr 1-4 s. 49-66.

74. Red.: *Rocz. Winc.* R. 1: 1981 nr 1-4 s. 37-39.

75. Sługa Boży - biskup Jan Franciszek Gnidovec C. M. *Rocz. Winc.* R. 1: 1981 nr 1-4 s. 103-107.

76. Ważniejsze wydarzenia w Prowincji Polskiej. *Rocz. Winc.* R. 1: 1981 nr 1-4 s. 76-82; R. 2: 1982 nr 1-4 s. 95-102; R. 3: 1983 nr 2 s. 97-102; R. 3: 1983 nr 3-4 s. 63-68; R. 4: 1984 nr 1-2 s. 76-79; R. 4: 1984 nr 3-4 s. 32-36; R. 5: 1985 nr 1-2 s. 84-85; R. 5: 1985 nr 3-4 s. 53-58; R. 6: 1986 nr 1-2 s. 97-99; R. 7: 1987 nr 1 s. 43-57; R. 7: 1987 nr 3-4 s. 89-95; R. 8: 1988 nr 1 s. 90-94; R. 9: 1989 nr 1-4 s. 76-88; R. 11: 1991 nr 1-4 s. 97-99; R. 12: 1992 nr 1-4 s. 90-93.

77. Wincentyńskie uroczystości jubileuszowe. *Rocz. Winc.* R. 1: 1981 nr 1-4 s. 67-76.

78. Z życia Sióstr Miłosierdzia. *Rocz. Winc.* R. 1: 1981 nr 1-4 s. 127-162.

79. Biogramy w: *Roczn. Winc.* R. 2: 1982 nr 1-4: Br. Jakub Giemza, s. 119; 80. Jan Hołodok, s. 125-126; 81. Br. Władysław Żurowski, s. 123-124; 82. Ks. Adam Dąbek, s. 177-118; 83. Ks. Alfred Szkróbka, s. 128-129; 84. Ks. Czesław Obtułowicz, s. 114-115; 85. Ks. Edmund Nowak, s. 122-123; 86. Ks. Ignacy Zakrzewski, s. 115-117; 87. Ks. Jan Myszka, s. 126-127; 88. Ks. Józef Grzeliński, s. 113; 89. Ks. Józef Papiernik, s. 133-134; 90. Ks. Karol Wawak, s. 121-122; 91. Ks. Leon Senska, s. 134-136; 92. Ks. Leon Świerczek, s. 130-132; 93. Ks. Paweł Kuczera, s. 118; 94. Ks. Stanisław Czerwiński, s. 119-121; 95. Ks. Stanisław Skorupiński, s. 124-125; 96. Ks. Wacław Knapik, s. 129-130; 97. Ks. Władysław Morawski, s. 132-133.

98. Poświęcenie i wmurowanie kamienia węgielnego pod nowo wznoszony kościół pod wezw. Zmartwychwstania Pańskiego w Budgoszczy, przy ul. Stepowej 26. *Rocz. Winc.* R. 2: 1982 nr 1-4 s. 47-63.

99. Poświęcenie kamienia węgielnego pod nowy kościół filialny pod wezw. św. Wincentego a Paulo w Kunowicach w Parafii Słubice n/ Odrą w Diec. Gorzowskiej. *Rocz. Winc.* R. 2: 1982 nr 1-4 s. 64-77.

100. Słowo wstępne. W: Fr. ZIEBURA: *Maryja nasz wzór.* W. 1982 s. 13-14.

101. Z życia Sióstr Miłosierdzia w Polsce. *Rocz. Winc.* R. 2: 1982 nr 1-4 s. 137-176; R. 3: 1983 nr 1 s. 105-109; R. 3: 1983 nr 3-4 s. 82-85; R. 3: 1983 nr 3-4 s. 98-102; R. 4: 1984 nr 1-2 s. 80-95; R. 5: 1985 nr 1-2 s. 86-95; R. 7: 1987 nr 1 s. 77-93; R. 8: 1988 nr 1 s. 57-60; R. 11: 1991 nr 1-4 s. 111-112.

102. Artykuły i rozprawy Księży Konfratrów. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 1 s. 109-110.

103. Błogosławiona Julia Maria Urszula Ledóchowska, Założycielka Zgromadzenia Sióstr Najśw. Serca Jezusa Konającego (Szarych Urszulanek). *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 3-4 s. 5-8.

104. Błogosławiony Brat Albert - Adam Chmielowski, artysta, malarz. Założyciel Zgromadzeń Braci i Sióstr Posługujacych Ubogim III Zakonu św. Franciszka (1845-1916). *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 3-4 s. 14-18.

105. Błogosławiony Rafał od św. Józefa Kalinowski, kapłan, karmelita bosy. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 3-4 s. 9-13.

106. Druga pielgrzymka Papieża Jana Pawła II do Ojczyzny. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 3-4 s. 3-4.

107. Dymin. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 419.
108. Dzisna. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 616.
109. Ks. Rektor Dr Tadeusz Gocłowski - biskupem. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 2 s. 1-2.
110. Procesy beatyfikacyjne w Rodzinie Wincentyńskiej. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 2 s. 88-96.
111. Prowincja Chełmińska SS. Miłosierdzia - stan na 1 I 1983. *Rocz. Winc.* R. 2: 1983 nr 2 s. 103-112.
112. Stowarzyszenie Dzieci Maryi przy kościele Św. Krzyża w Warszawie. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 1 s. 56-99.
113. Święci i błogosławieni Rodziny Wincentyńskiej. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 1 s. 30-39.
114. Śp. Ks. Abp Annibale Bugnini CM. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 1 s. 100-101.
115. śp. Alojzy Konieczny. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 1 s. 102-104.
116. Śp. Ks. Aleksander Szymkiewicz. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 2 s. 113-115
117. Śp. Ks. Andrzej Czaplak. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 3-4 s. 71-72..
118. Śp. Ks. Jan Iwuć. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 2 s. 115-117.
119. Śp. Ks. Józef Figas. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 2 s. 117-118.
120. Śp. Ks. Stanisław Kaczmarczyk. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 3-4 s. 69-70.
121. Śp. Siostra Rozalia Wąchała. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 3-4 s. 103.
122. Wspomnienie o Zmarłych Siostrach [Prowincji Krakowskiej]. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 3-4 s. 94-97.
123. Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia na świecie. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 3-4 s. 76-77.
124. Zmarłe Siostry [Prowincji Chełmińskiej]. *Rocz. Winc.* R. 3: 1983 nr 3-4 s. 85-92.
125. Błogosławione Siostry Miłosierdzia: S. Maria Anna Veillot i S. Otylia Baumgarten. *Rocz. Winc.* R. 4: 1984 nr 1-2 s. 3-9.
126. Misjonarz czterech kontynentów [śp. Ks. Bp Ignacy Krauze CM]. *Rocz. Winc.* R. 4: 1984 nr 3-4 s. 62-72. -Toż. *Tyg. Powsz.* R. 39: 1985 nr 30 s. 7.
127. Program wizyty Przełożonego Generalnego Zgromadzenia Misji w Polsce. *Rocz. Winc.* R. 4: 1984 nr 3-4 s. 4-8.
128. Św. Joanna Antida Thouret - Siostra Miłosierdzia. *Rocz. Winc.* R. 4: 1984 nr 3-4 s. 9-12.
129. Wspomnienia pośmiertne w: *Roczn. Winc.* R. 4: 1984 nr 3-4: Śp. Brat Ludwik Dziemiańczyk, s. 52-54; 130. Śp. Kleryk Stefan Oleksy, s. 56-57; 131. Śp. Ks. Alojzy Wiorek, s. 45-46; 132. Śp. Ks. Antoni Szlęzak, s. 54-56; 133. Śp. Ks. Bolesław Henel, s. 51-52; 134. Śp. Ks. Jan Majchrzycki, s. 47-48; 135. Śp. Ks. Marian Star, s. 57-60; 136. Śp. Ks. Michał Babirecki, s. 46-47; 137. Śp. Ks. Sylwester Balcarek, s. 48-50;
138. Zasługi św. Wincentego a Paulo na polu odnowy liturgii i życia kleru. *Rocz. Winc.* R. 4: 1984 nr 3-4 s. 13-27.
139. Zmarłe SS. Miłosierdzia Prow. Chełmińskiej w 1984 r. *Rocz. Winc.* R. 4: 1984 nr 3-4 s. 73-82.
140. Zmarłe siostry Miłosierdzia Prowincji Warszawskiej w 1984 r. *Rocz. Winc.* R. 4: 1984 nr 3-4 s. 83-94.
141. Dom Pomocy Społecznej im. św. Franciszka Salezego w Warszawie.*Rocz. Winc.* R. 5: 1985 nr 1-2 s. 66-81.
142. Franciszek Rakoczy u misjonarzy świętokrzyskich. *Rocz. Winc.* R. 5: 1985 nr 3-4 s. 38-40.
143. Jan Paweł II w misjonarskiej parafii w Rzymie. *Rocz. Winc.* R. 5: 1985 nr 1-2 s. 3-13.
144. Konwent Generalny Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Rzymie. *Rocz. Winc.* R. 5: 1985 nr 3-4 s. 41-45.
145. O odpustach. *Rocz. Winc.* R. 5: 1985 nr 3-4 s. 3-12.
146. O. Wincenty Lebbe CM - Apostoł Chin XX wieku. *Rocz. Winc.* R. 5: 1985 nr 3-4 s. 46-52.
147. Parafia św. Mikołaja Bpa w Skwierzynie. *Rocz. Winc.* R. 5: 1985 nr 1-2 s. 47-65.
148. Wspomnienia pośmiertne w: *Rocz. Winc.* R. 5: 1985 nr 3-4: Śp. Brat Stanisław Cieplak, s. 78; 149. Śp. Ks. Antoni Czapla, s. 65-66; 150. Śp. Ks. Edmund Włodarz, s. 64; 151. Śp. Ks. Franciszek Cholewa, s. 70-72; 152. Śp. Ks. Franciszek Malinowski, s. 63; 153. Śp. Ks. Franciszek Śleziona, s.59-60; 154. Śp. Ks. Józef Cechol, s. 75-76; 155. Śp. Ks. Józef Szczerbiński, s. 69-70; 156. Śp. Ks. Józef Włodarczyk, s. 74-75; 157. Śp. Ks. Karol Wojciechowski, s. 77-78; 158. Śp. Ks. Konrad Edmund Trzeciak, s. 61-63; 159. Śp. Ks. Ludwik Stefaniak, s. 76-77;160. Śp. Ks. Paweł Dembiński, s. 67-69; 161. Śp. Ks. Stanisław Koczar, s. 79; 162. Śp. Ks. Wacław Czapla, s. 66-67; 163. Śp. Ks. Wawrzyniec Śmidoda, s. 72-73; 164. Śp. Ks. Wilhelm Ciemała, s. 73-74; 165. Śp. Ks. Zygfryd Zimorek, s. 60-61.
166. Z dziejów Sióstr Miłosierdzia. *Rocz. Winc.* R. 5: 1985 nr 3-4 s. 80-98.
167. Z dziejów świętokrzyskiej Sodalicji Mariańskiej w Warszawie. *Rocz. Winc.* R. 5: 1985 nr 1-2 s. 16-46.
168 Budowa kościoła w Zakopanem-Olczy. *Niepokalana.* R. 1: 1986 nr 2 s. 12.
169. Drogie Dzieci Maryi [słowo wstępne]. *Niepokalana.* R. 1: 1986 nr 1 s. 3-4.
170. Duszpasterstwo Księży Misjonarzy w Słubicach n/ Odrą (1945-1985). *Rocz. Winc.* R. 6: 1986 nr 1-2 s. 31-69.
171. Działalność Księży Misjonarzy w Parafii Trzebiszewo w Diecezji Gorzowskiej. *Rocz. Winc.* R. 6: 1986 nr 1-2 s. 20-30.
172. Działalność. Stowarzyszenia Pań

Miłosierdzia w Warszawie - 1854-1939. *Rocz. Winc.* R. 6: 1986 nr 1-2 s. 3-19.

173. Koronacja łaskami słynącego obrazu Zwiastowania NMP w Kazimierzu n. Wisłą. *Niepokalana.* R. 1: 1986 nr 2 s. 13-15.

174. Kult Matki Bożej w Zgromadzeniu Księży Misjonarzy na Ziemiach Polskich w XIX wieku. *Rocz. Winc.* R. 6: 1986 nr 3-4 s. 70-83.

175. Matka Boża Miłosierdzia. *Niepokalana.* R. 1: 1986 nr 3-4 s. 9-12.

176. Matka Boża Różańcowa. *Niepokalana.* R. 1: 1986 nr 2 s. 2.

177. Miłosierdzie Boże - ufamy Tobie! *Niepokalana.* R. 1: 1986 nr 3-4 s. 13-18.

178. Objawienie Matki Bożej od Cudownego Medalika. *Niepokalana.* R. 1: 1986 nr 3-4 s. 2.

179. O odpustach. *Niepokalana.* R. 1: 1986 nr 3-4 s. 19-25.

180. V Ogólnopolski Kongres Mariologiczny i Maryjny. *Niepokalana.* R. 1: 1986 nr 2 s. 10-11.

181. Przejawy kultu św. Józefa u Księży Misjonarzy w Polsce. *Rocz. Winc.* R. 6: 1986 nr 3-4 s. 84-97.

182. Red. *Niepokalana.* R. 1: 1986 - R. 3: 1988.

183. Stowarzyszenie Dzieci Maryi. *Niepokalana.* R. 1: 1986 nr 1 s. 5-7.

184. Śp. Ks. Florian Pieczara. *Rocz. Winc.* R. 6: 1986 nr 3-4 s. 98.

185. Śp. Ks. Józef Zając. *Rocz. Winc.* R. 6: 1986 nr 3-4 s. 99-100.

186. Śp. Ks. Profesor Dr Marian Stark CM. *Koszal. - Kołobrz. Wiad. Diec.* R. 14: 1986 nr 3-4 s. 108-111.

187. Śp. Ojciec Duchowny Ks. Ludwik Sieńko CM. *Koszal. - Kołobrz. Wiad. Diec.* R. 14: 1986 nr 3-4 s. 111-113.

188. Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia ze Strassburga. *Rocz. Winc.* R. 6: 1986 nr 1-2 s. 71-77.

189. Złoty jubileusz kapłaństwa Ks. Michała Woronieckiego CM, proboszcza w Różanie na Białorusi. *Rocz. Winc.* R. 6: 1986 nr 1-2 s. 78-80.

190. Zmarłe siostry Prowincji Warszawskiej w 1985 r. . *Rocz. Winc.* R. 6: 1986 nr 1-2 s. 83-96.

191. Z życia Dzieci Maryi. *Niepokalana.* R. 1: 1986 nr 3-4 s. 27-30.

192. Aktualny stan procesów beatyfiacyjnych Polaków w Kurii Rzymskiej. *Ruch Biblij.* R. 11: 1987 nr 2 s. 144-153.

193. Archiwum i jego prowadzenie. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 3-4 s. 68-72.

194. Błogosławiona Teresa Bendykta od Krzyża, Edyta Stein. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 2 s. 74-80.

195. Błogosławiona Karolina Kózkówna Dziew. Męcz. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 2 s. 69-73.

196. Błogosławieni ... *Niepokalana.* R. 2: 1987 nr 2 s. 11-13.

197. Błogosławiony Jerzy Bolesław Matulewicz. Abp. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 2 s. 62-64.

198. Błogosławiony Michał Kozal Bp Męcz. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 2 s. 66-68.

199. II Krajowy Kongres Eucharystyczny i III podróż apostolska papieża Jana Pawła II do kraju. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 2 s. 3-46.

200. Jak pisać kronikę? *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 3-4 s. 60-68.

201. Kongres Eucharystyczny. *Niepokalana.* R. 2: 1987 nr 2 s. 15-16.

202. Ks. Doc. Dr hab. Antoni Baciński CM. W: Informator - Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy w Krakowie 1987/1988. Kr. 1987 s. 28-33.

203. Ks. Dr Jan Zalewski. W: *Informator - Instytut Teologiczny Księży Mijsonarzy w Krakowie 1987/1988.* Kr. 1987 s. 34-36.

204. Ks. Mgr Tadeusz Kozłowski CM. W: *Informator - Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy w Krakowie 1987/1988.* Kr. 1987 s. 33-34.

205. Kult Najświętszego Serca Jezusowego w Kościele przed objawieniami św. Małgorzaty Marii Alacoque. W: *Serce za serce.* Kr. 1987 s. 8-16.

206. Maryjnym szlakiem. *Niepokalana.* R. 2: 1987 nr 3-4 s. 31-32.

207. O "Szopce z Dachau" - ks. Aleksandra Szymkiewicza. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 1 s. 19-23.

208. Posłannictwo św. Małgorzaty Marii Alacoque. W: *Serce za zerce.* Kr. 1987 s. 17-27. -Toż. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 1 s. 8-18.

209. Poświęcenie wielkiego ołtarza w kościele św. Krzyża w Warszawie. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 3-4 s. 21-23.

210. Proces beatyfikacyjny męczenników hiszpańskich. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 2 s. 81-84.

211. Przyczynek do dziejów Sióstr Miłosierdzia w Poznaniu. [W związku z art. Wł. Twardosza i R. Meissnera pt. Dzieje najstarszego Zakładu Leczniczego w Poznaniu - Szpital przy ul, Długiej 1 w l. 1823-1982). *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 2 s. 98-100.

212. Redemptori Mater. *Niepokalana.* R. 2: 1987 nr 2 s. 3-6.

213. Rokitniańskie Sanktuarium Maryjne pod zarządem Zgromadzenia Księża Misjonarzy w l. 1952-1968. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 3-4 s. 3-20.

214. Rokitno. *Hejnał Mariacki.* R. 24: 1987 nr 3 s. 19.

215. Rokitno - Maryjne Sanktuarium Diecezji Gorzowskiej. *Scala Paradisi.* R. 5: 1987 s. 3-4.

216. Sanktuarium maryjne w Wysokiej Cerkwi w diecezji gorzowskiej. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 3-4 s. 32-37.

217. Śp. Ks. Dyrektor Tadeusz Kozłowski. *Małe Echo Warszawskiej Prowincji Sióstr Miłosierdzia.* R. 27: 1987 nr 9-10 s. 22-23.

218. Św. Józef w zabytkach sakralnych starego Krakowa. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 3-4 s. 38-52.

219. Święto Nawiedzenia Najśw. Maryi Panny. *Niepokalana.* R. 2: 1987 nr 1 s. 2.

220. Tłum.: Słowo Przełożonego Generalnego Zgromadzenia Misji Mc Cullena na Narodowym Spotkaniu Rodziny Wincentyńskiej dnia 2 sierpnia 1986 r. w USA. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 1 s. 3-7.

221. Udział Maryi w dziele odkupienia. *Niepokalana.* R. 2: 1987 nr 3-4 s. 7-12.

222. Wspomnienia pośmiertne w: *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 1: [Śp.] Brat Franciszek Brzozowski, s. 71-72; 223. [Śp.] Br. Franciszek Karasiewicz s. 68-69; 224. Śp. Brat Kazimierz Konieczny s. 68; 225. Śp. Brat Paweł Woszczak, s. 62; 226. Śp. Ks. Aleksander Zonn. s. 63-64; 227. Śp. Ks. Edmund Racki, s. 75-76; 228. Śp. Ks. Eugeniusz Śmietana, s. 76; 229. [Śp.] Ks. Grzegorz Domagała, s. 69-71; 230. Śp. Ks. Grzegorz Janiewski, s. 59-60; 231. Śp. Ks. Józef Baron, s. 64-66; 232. Śp. Ks. Józef Kapusta, s. 74-75; 233. Śp. Ks. Józef Pieprzyca, s. 62-63; 234. Śp. Ks. Ludwik Sieńko, s. 72-74; 235. Śp. Ks. Stanisław Kałężny, s. 60-61; 236. Śp. Ks. Wendelin Świerczek, s. 58-59; 237. Śp. Ks. Władysław Stawinoga, s. 66-67; 238. Śp. Ks. Zbigniew Pufal, s. 58.

238. Wspómnienia pośmiertne w: *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 3-4: Śp. Brat Józef Stańczak, s. 88; 239. Śp. Ks. Antoni Baciński, s. 83-85; 240. Śp. Brat Bernard Rogalski, s. 85-86; 241. Śp. Ks. Franciszek Ziebura, s. 80-82; 242. Śp. Ks. Jan Pałka, s. 82-83; 243. Śp. Ks. Jan Redzimski, s. 76-77; 244. [Śp.] Ks. Jan Stuczyński, s. 80; 245. Śp. Ks. Paweł Kurtyka, s. 73-76; 246. Śp. Ks. Prof. Jan Zalewski, s. 86-88; 247. Śp. Ks. Tadeusz Kozłowski, s. 78-79.

248. Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo z Monachium. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 3-4 s. 53-59.

249. Dom Księży Misjonarzy w Głogowie k. Rzeszowa. *Rocz. Winc.* R. 8: 1988 nr 1 s. 39-52.

250. Działanie Ducha Św. w Kościele. *Niepokalana.* R. 3: 1988 nr 2 s. 3-6.

251. Kijowska Polonia. *Niepokalana.* R. 3: 1988 nr 1 s. 13-14.

252. Konwertytka - błogosławioną. *Niepokalana.* R. 3: 1988 nr 1 s. 9-10.

253. Misjonarskie sanktuaria maryjne. *Rocz. Winc.* R. 8: 1988 nr 2-4 s. 53-69

254. Nowa placówka Zgromadzenia Księży Misjonarzy w Sopocie. *Rocz. Winc.* R. 8: 1988 nr 1 s. 5-6.

255. Patronka Polskiej Młodzieży. *Niepokalana.* R. 3: 1988 nr 2 s. 7-10.

256. Rozwój Zgromadzenia Księży Misjonarzy w świecie. *Rocz. Winc.* R. 8: 1988 nr 2-4 s. 7-40.

257. Sługa Boży - Ks. Salvatore Micalizzi CM. *Rocz. Winc.* R. 8: 1988 nr 1 s. 87-89.

258. Sługa Boży O. Józef Maria Vilaseca - Założyciel Misjonarzy św. Józefa w Meksyku. *Rocz. Winc.* R. 8: 1988 nr 1 s. 53-56.

259. Stephanos II Ghattas CM [Nowy Patriarcha obrz. koptyjsko-katolickiego w Aleksandrii]. *Rocz. Winc.* R. 8: 1988 nr 1 s. 3-4.

260. Świeccy w Kościele. *Niepokalana.* R. 3: 1988 nr 1 s. 3-6.

261. Święty lekarz. *Niepokalana.* R. 3: 1988 nr 1 s. 9-10.

262. Św. Wincenty a Paulo i jego następcy. *Rocz. Winc.* R. 8: 1988 nr 1 s. 25-38.

263. Wiara czyni cuda. *Niepokalana.* R. 3: 1988 nr 1 s. 19-21.

264. Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia. *Rocz. Winc.* R. 8: 1988 nr 2-4 s. 81-95.

265. Zmarłe Siostry Miłosierdzia w 1986 i 1987 r. *Rocz. Winc.* R. 8: 1988 nr 1 s. 61-86.

266. Zwiastowanie. *Niepokalana.* R. 3: 1988 nr 1 s. 22-23.

267. Z życia Kościoła i Zgromadzenia. *Rocz. Winc.* R. 8: 1988 nr 2-4 s. 70-80.

268. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989: Franciszek Regis, Clet, szp. 459; 269. Gaworzewski Józef, szp. 899; 270. Giesberg Bronisława, szp. 1066; 271. Gnidovec Jan Franciszek, szp. 1160-1161; 272. Godquin Paweł, szp. 1232-1233; 273. Godzina Miłosierdzia, szp. 1236; 274. Godzina Obecności przy Sercu Bożym, szp. 1236; 275. Gorzowska diecezja, szp. 1312-1214; 276. Góral Józef Joachim, szp. 1375-1376.

277. Błogosławiona Józefa Naval Gibrés - ze Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo. *Rocz. Winc.*R. 9: 1989 nr 1-4 s. 26-28.

278. Błogosławiona Maria od Pana Jezusa Dobrego pasterza Franciszka Józefa Siedliska. *Rocz. Winc.* R. 9: 1989 nr 1-4 s. 29-33.

279. Błogosławiony O. Honorat Koźmiński, założyciel licznych zgromadzeń zakonnych żeńskich i męskich. *Rocz. Winc.* R. 9: 1989 nr 1-4 s. 34-39.

280. Działalność Księży Misjonarzy w Seminarium Brzozowskim. *Rocz. Winc.* R. 9: 1989 nr 1-4 s. 3-25.

281. Parafia św. Krzyża w Warszawie. W: *Rocznik Parafii św. Krzyża* 1989 s. 11-27.

282. Przejaw kultu świętego Józefa w zabytkach sakralnych starego Krakowa. *Stud. Józefol.* T. 1: 1989 s. 105-120.

283. Rec.: Presence de saint Joseph aux XVIIe siecle. *Cahiers de Josephologie.* T. 35: 1984. -Toż. *Ruch Biblij.* R. 42: 1989 nr 4 s. 315-317.

284. Red.: *Studia Józefologiczne.* R. 1: 1989.

285. Sługa Boży Ks. Antonio Fereira Viçoso CM. *Rocz. Winc.* R. 9: 1989 nr 1-4 s. 40-48.

286. Św. Józef - Patron Straży Honorowej. Godzina Obecności. R. 2: 1989 nr 2 s. 190-192.

287. Wspomnienia posmiertne w : *Rocz. Winc.* R. 9: 1989 nr 1-4: Śp. Ks. Feliks Szmaj, s. 70-71; 288. Śp. Ks. Franciszek Fujawa, s. 71-72; 289. Śp. Ks. Franciszek Lewiński, s. 69-70; 290. Śp. Ks. Kapelan Konrad Sarwa, s. 65-66; 291. Śp. Ks. Prof. Franciszek Bracha, s. 68-69; 292. Śp. Ks. Prof. Rafał Markiton, s. 66-68.

293. Wstęp. *Stud. Józefol.* R. 1: 1989 s. 5-8.

294. Z dziejów Olczy. Historia Parafii Matki Bożej Niepokalanej od Cudownego Medalika - w Zakopanem-Olczy. Kr. 1989 8° ss. 87.

295. Zakony w służbie Serca Jezusowego. *Godzina Obecności.* R. 2: 1989 nr 2 s. 105-112.

296. Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia. *Rocz. Winc.* R. 9: 1989 nr 1-4 s. 73-75.

297. Zmarłe Siostry Prowincji Chełmińskiej w 1987-1988. *Rocz. Winc.* R. 9: 1989 nr 1-4 s. 76-88.

298. Błogosławiona Julia Urszula Ledóchowska, czcicielka Serca Jezusowego. W: *Informator - Kalendarz Straży Honorowej Najświętszego Serca Pana Jezusa.* Kr. 1990 s. 47-49.

299. Błogosławiony Piotr Jerzy Frassati. *Rocz. Winc.* R. 10: 1990 nr 1-4 s. 93-96.

300. Dom Księży Misjonarzy w Siemiatyczach. *Rocz. Winc.* R. 10: 1990 nr 1-4 s. 69-84.

301. Na Jubileusz. *Rocz. Winc.* R. 10: 1990 nr 1-4 s. 3-6.

302. Początki Domu św. Wincentego a Paulo w Krakowie na Kleparzu. *Meteor.* R. 62: 1990 nr 2 s. 36-41.

303. Sługa Boży Ksiądz Feliks de Andreis CM. *Rocz. Winc.* R. 10: 1990 nr 1-4 s. 97-99.

304. Sługa Boży - Siostra Joanna Maria Rendu zwana Siostrą Rozalią. *Rocz. Winc.* R. 10: 1990 nr 1-4 s. 99-101.

305. 125 lat Prowincji Krakowskiej. *Rocz. Winc.* R. 10: 1990 nr 1-4 s. 66-68.

306. Świątobliwa Siostra Miłosierdzia - Siostra Marta Wiecka. *Rocz. Winc.* R. 10: 1990 nr 1-4 s. 102-107.

307. Święta Małgorzata Maria Alacoque. W: *Informator - Kalendarz Straży Honorowej Najświętszego Serca Pana Jezusa.* Kr. 1990 s. 33-36.

308. Święty Brat Albert Chmielowski. *Głos Św. Łazarza.* R. 1: 1990 nr 2 s. 4-8.

309. Św. Józef patron Krakowa. *Głos Św. Łazarza.* R. 1: 1990 nr 3 s. 8-10.

310. Święty Ryszard Pampouri - lekarz zakonnik. *Głos Św. Łazarza.* R. 1: 1990 nr 1 s. 12-14.

311. Święty Ryszard Pampuri z Konferencji świętego Wincentego a Paulo. *Rocz. Winc.* R. 10: 1990 nr 1-4 s. 88-92.

312. Wspomnienia pośmiertne w: *Rocz. Winc.* R. 10: 1990 nr 1-4: Śp. Ks. Janusz Grenczak, s. 110-111; 313. Śp. Ks. Jubilat Gothard Krzysteczko, s. 115; 314. Śp. Ks. Jubilat Ludgard Łotach, s. 114; 315. Śp. Ks. Jubilat Wiktor Marcinajtis, s. 109-110; 316. Śp. Ks. Profesor Franciszek Kuczka, s. 111-113; 317. Śp. Ks. Profesor Wincenty Węgrzyn, s.108-109.

318. Wyd.: Jan Paweł II o Najświętszym Sercu Jezusa. Kr. 1990 8° ss. 102.

319. Zmarli Konfratrzy Krakowskiej Prowincji Zgromadzenia Księży Misjonarzy w latach 1865-1990. *Rocz. Winc.* R. 10: 1990 nr 1-4 s. 45-65.

320. Bibliografia o św. Ludwice w języku polskim. *Rocz. Winc.* R. 11: 1991 nr 1-4 s. 71.

321. Eucharystia w życiu św. Ludwiki. *Rocz. Winc.* R. 11: 1991 nr 1-4 s.60-69.

322. Le culte de saint Joseph a Cracovie au 18e Siècle. *Estudios Josefinos.* R. 45: 1991 nr 89-90 s. 549-555.

323. Wizyta Przełożonego Generalnego Zgromadzenia Księży Misjonarzy w Polsce. *Rocz. Winc.* R. 11: 1991 nr 1-4 s. 7-12.

324. Wspomnienia pośmiertne w: *Rocz. Winc.* R. 11: 1991 nr 1-4: Śp. Brat Stanisław Saltarski, s. 90; 325. Śp. Jubilat Ks. Profesor Józef Weissmann, s. 94-96; 326. Śp. Ks. Jubilat Joachim Kowalski, s. 87-88; 327. Śp. Ks. Jubilat Tadeusz Schweichler, s. 85; 328. Śp. Ks. Jubilat Władysław Rup, s. 92-93; 329. Śp. Ks. Kapelan Antoni Maślanka, s. 94; 330. Śp. Ks. Kapelan Franciszek Bima, s. 85-86; 331. Śp. Ks. Kapelan Jan Jonaczyk, s. 91-92; 332. Śp. Ks. Kapelan Mieczysław Korzeniak, s. 83; 333. Roman Trzonek, s. 84; 334. Śp. Ks. Senior Henryk Zapiór, s. 88-90.

335. Błogosławiona Bolesława Maria Lament, założycielka Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Św. Rodziny. *Rocz. Winc.* R. 12: 1992 nr 1-4 s. 63-66.

336. Błogosławiona Laura Vicuña ze Stowarzyszenia Dzieci Maryi. *Rocz. Winc.* R. 12: 1992 nr 1-4 s. 58-60.

337. Błogosławiona Wiktoria Rasoamanarivo ze Stowarzyszenia Dzieci Maryi. *Rocz. Winc.* R. 12: 1992 nr 1-4 s. 56-58.

338. Bł. Czesław. Kr. 1992 16° ss. 16.

339.Błogosławiony Guntard Ferrini z Konferencji św. Wincentego a Paulo. *Rocz. Winc.* R. 12: 1992 nr 1-4 s. 54-56.

340. Błogosławiony Józef Sebastian Pelczar, biskup przemyski z Konferencji św. Wincentego a Paulo. *Rocz. Winc.* R. 12: 1992 nr 1-4 s. 51-53.

341. Błogosławiony Rafał Melchior Chyliński z Zakonu OO. Franciszków. Rocz. Winc. R. 12: 1992 nr 1-4 s. 61-63.

342. Początki Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Polsce. *Rocz. Winc.* R. 12: 1992 nr 1-4 s. 12-25.

343. Stefan I Sidarous - Patriarcha Kościoła Koptyjskiego (1904-1987). *Rocz. Winc.* R. 12: 1992 nr 1-4 s. 96-97.

344. Św. Jakub Apostoł. Kr. 1992 16° ss. 16.

345. Św. Lidia. Kr. 1992 16° ss. 16.

346. Św. Michał Archanioł. Kr. 1992 16° ss. 16.

347. Wspomnienia pośmiertne w: *Rocz. Winc.* R. 12: 1992 nr 1-4: Śp. Ks. Antoni Kułaga, s. 98-99; 348. Śp. Ks. Jubilat Franciszek Kellner, s. 101-102; 349. Śp. Ks. Jubilat Paweł Widuch, s. 104-105; 350. Śp. Ks. Jubilat Stefan Olszak, s. 105-107; 351. Śp. Ks. Kapelan Mateusz Kotliński, s. 100-101; 352. Śp. Ks. Kapelan Paweł Stęchły, s. 103-104; 353. Śp. Ks. Proboszcz Antoni Tyszka, s. 107-108; 354. Śp. Ks. Profesor Gerard Dogiel, s. 109-114; 355. Śp. Ks. Proboszcz Zygmunt Reczek, s. 99-100.

356. Zmarłe Siostry Miłosierdzia Prowincji Chełmińskiej w 1991 r. *Rocz. Winc.* R. 12: 1992 nr 1-4 s. 121-129.

357. Grabowski Stanisław CM. *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 15.

358. Grabowski Wojciech CM. Enc. katol. T. 6. Lubl. 1993 szp. 16.

359. Greifswald, Gryfia. Enc. katol. T. 6. Lubl. 1993 szp 140-141. Współautor: M. OKOŃ.

360. Kapelania w Szpitalu Okulistycznym w Witkowicach (1919-1991). *Rocz. Winc.* R. 13: 1993 nr 1-4 s. 79-84.

361. Słowo wstępne. W: *Pieśni o Męce Pańskiej.* Kr. 1993 s. 5-6.

362. Śp. Ks. Rektor Profesor Dr Gerard Dogiel. *Koszal. - Kołobrz. Wiad. Diec.* R. 20: 1993 nr 1-3 s. 84-89.

363. Święty Norbert. Kr. 1993 16° ss. 16.

364. Zebrał i przygotował do druku: Pieśni o Męce Pańskiej. Kr. 1993 ss. 122, 4 nlb.

365. Święty Bartłomiej. Kr. 1994 16° ss. 16.

II.

SOCHA P.: Śp. Ksiądz Michał Chorzępa CM. *Rocz. Winc.* R. 13: 1993 nr 1-4 s. 5-10; Wspomnienie o śp. Ks. Michale Chorzępie w: *Rocznik Parafii Św. Krzyża 1993/94* s. 181-182.

Ks. Stanisław Rospond CM

Cyrklaff Ryszard (1933-1992), prepozyt kapituły kolegiackiej w Kamieniu Krajeńskim, moralista.

Urodził się 6 VI 1933 r. w Toruniu jako syn Izydora i Jadwigi z Krzyżanowskich. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Chełmży, a w l. 1945-1951 uczył się w tamtejszym Państwowym Gimnazjum i Liceum, gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Pelplinie, otrzymując 28 IV 1957 r. święcenia kapłańskie. W l. 1957-1963 był wikariuszem i katechetą w Brodnicy. W 1963 r. rozpoczął studia z teologii moralnej na Katol. Uniw. Lubelskim, wieńcząc je w 1973 r. doktoratem, na podstawie pracy pt.: *Koncepcja tolerancji wewnątrzkościelnej w antydonatystycznych pismach św. Augustyna.* Działał w Towarzystwie Przyjaciół KUL-u i był asystentem dokumentacji naukowej w Zakładzie Laksykograficznym, przygotowując od strony merytorycznej i leksykograficznej teksty poszczególnych haseł do Encyklopedii katolickiej. Zrezygnował z dalszej działalności na KUL-u i w l. 1974-1985 był administratorem parafii Godziszewo. W 1977 r. został wykładowcą teologii moralnej w Seminarium Duchownym w Pelplinie, w 1981 r. egzaminatorem prosynodalnym i członkiem Rady Duszpasterskiej. W 1985 r. objął probostwo w Kamieniu Krajeńskim, będąc kanonikiem tamtejszej kapituły kolegiackiej, a od 1990 r. jej prepozytem. W 1992 r. został dziekanem dekanatu kamieńskiego oraz członkiem Rady Kapłańskiej. Oprócz pracy dydaktycznej w Seminarium Duchownym w Pelplinie, wykładał w Diecezjalnym Studium Teologicznym w Chojnicach i Toruniu oraz w Prymasowskim Instytucie Kultury Chrześcijańskiej w Bydgoszczy. Zmarł w szpitalu w Warszawie 2 VIII 1992 r. i został pochowany w Kamieniu Krajeńskim.

I.

1. Antynomistyczny spór. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 724-725.

2. Antynomizm w świetle teologii katolickiej. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 726-727.

3. Aretologia. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 903-905. Współautor: J. WICHROWICZ.

4. Ascetyka. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 975-978.

5. Augustyn. Myśl etyczna. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 1099-1101.

6. Benedyktyni. Duchowość. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 242-245.

7. Bona Giovani (1608-1674), historyk liturgii, pisarz ascetyczny i mistyczny. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 777-778.

8. Busenbaum Hermann SJ (1600-1668), teolog, moralista. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 1233-1234.

II.

MROSS H.: Śp. ks. dr Ryszard Cyrklaff. *Mies. Diec. Pelpl.* R. 1: 1992 z. 5 s. 20-22; Śp. Ksiądz Profesor Ryszard Cyrklaff. *Pielgrzym.* R. 1992 nr 19 s. 12, fot.; Fragmenty homilii ks. bpa Jana B. Szlagi. *Mies. Diec. Pelpl.* R. 1: 1992 z. 5 s. 23-24; Wspomnienie o księdzu Cyrklaffie. *Wiad. Kraj.* R. 1992 nr 33 s. 1,5, fot.; Testament duchowy ks. Cyrklaffa. *Tamże*, s. 5.

Ks. Henryk Mross

Czapliński Witold, krypt.: W. C., C. (1906-1993), redemptorysta, popularyzator liturgii i duchowości.

Urodził się w Morawskiej Ostrawie 21 II 1906 r. jako syn Karola i Kazimiery z d. Sokołowska. Szkołę powszechną i pierwsze klasy gimnazjum ukończył w Czechach, a po przeniesieniu się rodziców do Krakowa w 1919 r., uczęszczał do tamtejszego IV Państwowego Gimnazjum im. H. Sienkiewicza. Po zdaniu matury w 1924 r. rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Po roku studiów wstąpił do nowicjatu redemptorystów i 2 VIII 1926 r. złożył śluby zakonne w Mościskach. Studia teologiczne kończył w Seminarium zakonnym w Tuchowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 1 IX 1929 r. w Tarnowie. Po ukończeniu studiów seminaryjnych został mianowany socjuszem prefekta Studentatu i wykładowcą historii Kościoła i liturgii. Dyplom magistra teologii otrzymał w 1938 r. na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego, a w 1947 r. obronił pracę doktorską. W l. 1930-1966 był wykładowcą w Seminarium w Tuchowie i w Toruniu. Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się głównie na filozofii, którą zajmował się do ostatnich dni życia. Mimo pracy dydaktycznej, angażował się żywo w działalność duszpasterską, głównie jako spowiednik, kierownik duchowy i rekolekcjonista dla osób zakonnych oraz kapłanów i kleryków. Ostatnie 24 lata życia spędził w Krakowie. Zmarł we Wiedniu 25 III 1993 r.

I.

1. Modlitwa liturgiczna wobec indywidualnej. *Homo Dei.* R. 1: 1932 nr 1 s. 13-14.
2. Msza ku czci Chrystusa-Króla. *Homo Dei.* R. 1: 1932 nr 3 s. 7-9.
3. Drugi proboszcz z Ars - Andrzej-Hubert Fournet (1752-1834). *Homo Dei.* R. 2: 1933 nr 4 s. 88-92.
4. Śmierć. *Homo Dei.* R. 2: 1933 nr 3 s. 57.
5. Liturgia paschalna. *Homo Dei.* R. 3: 1934 nr 2 s. 44-49.
6. Liturgia po Epifanii. *Homo Dei.* R. 3: 1934 nr 1 s. 14-20.
7. Adwent. *Homo Dei.* R. 4: 1935 nr 6 s. 325-327.
8. Czy liturgia celem sama w sobie? *Homo Dei.* R. 4: 1935 nr 5 s. 288-293; nr 6 s. 355-359.
9. Doniosły jubileusz dla dzieci. *Homo Dei.* R. 4: 1935 nr 4 s. 214-222.
10. "Resuscites in te gratiam Dei". *Homo Dei.* R. 4: 1935 nr 4 s. 197-204.
11. Antycypowanie. *Homo Dei.* R. 5: 1936 nr 4 s. 233-235.
12. Teoria ruchów liturgicznych. *Homo Dei.* R. 5: 1936 nr 6 s. 407-412.
13. O Liturgii w szerszym znaczeniu. *Homo Dei.* R. 6: 1937 nr 4 s. 299-302.
14. Półtorawiecze od przybycia Redemptorystów do Polski. *Homo Dei.* R. 6: 1937 nr 5 s. 387-406.
15. Humanizm św. Jana od Krzyża. *Homo Dei.* R. 16: 1947 nr 6 s. 404-415.
16. O kierownictwie duchowym. *Homo Dei.* R. 16: 1947 nr 5 s. 342-349.
17. Rec.: Św. JAN od KRZYŻA: Droga na górę Karmel. Kr. 1948. *Homo Dei.* R. 17: 1948 nr 6 s. 804-806.
18. Rec.: P. KETTER: Chrystus a kobiety. W. 1948. *Homo Dei.* R. 17: 1948 nr 6 s. 808.
19. Dynamika i rytmika życia wewnętrznego. *Homo Dei.* R. 18: 1949 nr 5 s. 490-500.
20. Rec.: Św. JAN od KRZYŻA: Noc ciemna. Kr. 1949 ss. 212. *Homo Dei.* R. 18: 1949 nr 5 s. 624-625.
21. Rec.: K. MICHALSKI: Między heroizmem a bestialstwem. Kr. 1949. *Homo Dei.* R. 18: 1949 nr 3-4 s. 464.
22. Wspomnienie o O. Jacku Woronieckim. *Homo Dei.* R. 18: 1949 nr 6 s. 661-664.
23. Monita paterna encykliki "Humani generis". *Homo Dei.* R. 19: 1950 nr 6 s. 831-839.
24. Rec.: M. BOCHEŃSKI: ABC Tomizmu. Londyn 1950. *Homo Dei.* R. 19: 1950 nr 2 s. 300-301.
25. Problematyka "Ascezy organicznej". *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 57 s. 33-40.
26. Rec.: M. HEIDEGGER: Der Europäische Nihilismus. Pfullingen-Stuttgart 1967. *Ruch Filoz.* T. 29: 1971 nr 2 s. 135-138.
27. Rec.: K. H. VOLKMANN-SCHLUCK: Mythos und Logos Interpretationen zu Schellings Philosophie der Mythologie. Berlin 1969. *Ruch Filoz.* T. 29: 1971 nr 1 s. 21-26.
28. Rec.: Existentialism from Dostoevsky to Sartre. The basic writings of Existentialism, many never before translated selected and introduced by Walter Kaufmann. New York 1968. Wyd. 26. *Ruch Filoz.* T. 31: 1973 nr 1 s. 24-30.

II.

List O. Generała do O. W. Czaplińskiego na 60-lecie ślubów zakonnych. *Nasze Wiad. (Redemp.).* R. 39: 1986 nr 3 s. 41; SŁOTA B.: O. Witold Czapliński (1906-1993). [Mowa pogrzebowa]; Akta personalne. Arch. Warsz. Prow. Redempt., sygn. nr 80; Kroniki klasztorów w Krakowie, Tuchowie i Toruniu.

Ks. Edward Nocuń CSSR

Czuk Adam Feliks (1909-1989), kanonik honorowy kapituły kolegiackiej w Zamościu, autor wspomnień o męczeństwie kapłanów lubelskich.

Urodził się 18 VIII 1909 r. w Tarnogrodzie. Po ukończeniu w 1929 r. Gimnzjum Biskupiego w Lublinie, wstąpił do Lubelskiego Seminarium Duchownego, gdzie odbył studia filozoficzno-teologiczne, otrzymując 17 VI 1934 r. święcenia kapłańskie. Pracował jako wikariusz w Chodlu (1934-1937), w parafii Mokre Lipie (1937) i w parafii św. Pawła w Lublinie. Aresztowany w Kurii Biskupiej 17 XI 1939 r. jako interesant, przeżył obóz koncentracyjny w Sachsenhausen i w Dachau. Po wyzwoleniu pracował w parafii św. Pawła w Lublinie, następnie pełnił obowiązki wikariusza w Czermiernikach (1947-1950) i proboszcza w Firleju. W 1973 r. zrezygnował z parafii i został kapelanem Domu Dziecka w Tuligłowach k/Krasnegostawu. Otrzymał godność kanonika honorowego kapituły kolegiackiej w Zamościu. W 1975 r. uzyskał magisterium na Wydziale Teologicznym KUL na podstawie pracy p.t.: *Życie i działalność Biskupa Władysława Gorala (1898-1945).* Zmarł 31 V 1989 r. w Tuligłowach i został pochowany na cmentarzu w Chodlu.

I.

1. W 8-mą rocznicę śmierci ks. Jana Lenarta. *Wiad. Diec. Lub.* R. 25: 1948 nr 2 s. 88.
2. Ks. Edward Cąkała. *Wiad. Diec. Lub.* R. 48: 1974 nr 6-7 s. 155-156.
3. Ks. Jakub Kuźma. *Wiad. Diec. Lub.* R. 48: 1974 nr 6-7 s. 152-154.
4. W XXIX rocznicę wyzwolenia Dachau 29 IV 1974 r. *Wiad. Diec. Lub.* R. 48: 1974 nr 6-7 s. 149-151.
5. Ks. prał. dr Wacław Kowalski. *Wiad. Diec. Lub.* R. 53: 1979 nr 6-7 s. 216.
6. Ks. kan. Jan Kozak. *Wiad. Diec. Lub.* R. 53: 1979 nr 1-3 s. 56-59.
7. Ks. Stanisław Galewski. *Wiad. Diec. Lub.* R. 54: 1980 nr 2 s. 37.
8. Ks. dr Wacław Staniszewski. *Wiad. Diec. Lub.* R. 55: 1981 nr 2 s. 43-48.
9. Wspomnienie o Biskupie Stanisławie Wyszyńskim. *Wiad. Diec. Lub.* R. 55: 1981 nr 9 s. 190-192.
10. Ks. szamb. J. Św. Ignacy Roczon. *Wiad. Diec. Lub.* R. 56: 1982 nr 7 s. 166-168.
11. Biskup Władysław Goral (1898-1945). W: *Sól ziemi naszej.* Lubl. 1989 s. 9-25.
12. Życie i działalność Biskupie Władysława Gorala (1898-1945). Lubl. 1975. Mps. Bibl. SD w Lublinie, sygn. rkps 1601.

II.

GOLIŃSKI Z.: Biskupi i kapłani Lubelszczyzny w szponach gestapo. Lubl. 1946 s. 8,9; HOFFMAN B.: A kdo vas zabije. Prerow 1946 s. 442; SZOłDRSKI W.: Martyrologium duchowieństwa polskiego w czasie okupacji niemieckiej. *Homo Dei* 1948 nr 4 s. 72; DOMAGAŁA J.: Ci, którzy przeszli Dachau. W. 1957 s. 89; KORSZYŃSKI F.: Jasne promienie w Dachau. P. 1957 s. 194; WEILER E.: Die Geistlichen in Dachau. Modling 1970 s. 187; JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. W. 1978 z. 3 s. 252; STARNAWSKI Z.: Ks. Adam Feliks Czuk - wspomnienie pośmiertne. *Wiad. Diec. Lub.* R. 64: 1990 nr 7-8 s. 197-198; Akta personalne. Arch.Archid. Lub., sygn. II 13 N 53.

Ks. Robert Guz

Ćwięczek Ginter Antoni (1910-1985), autor rozprawy historycznej.

Urodził się 15 VI 1910 r. w Świętochłowicach jako syn Ferdynanda i Marii z d. Smyrek. Święcenia kapłańskie przyjął 24 VI 1934 r. w Pradze. Kontynuował studia teologiczne i prawnicze w Rzymie i na Uniw. Jagiellońskim. Był wikariuszem w parafii św. Jadwigi w Chorzowie, Czechowicach, w parafii św. Józefa w Katowicach, w parafii NMP w Mysłowicach i w Orzejowie. W 1946 r. przybył do Wrocławia i został wikariuszem w parafii św. Michała, a następnie w Świdnicy Śl. W 1947 r. objął administrację parafii Olszyna Lub. W 1952 r. pracował w Sądzie Duchownym we Wrocławiu. W 1953 r. został administratorem parafii Jordanów Śl. Studia w ATK uwieńczył w 1968 r. doktoratem z teologii. Zmarł 16 IX 1985 r. we Wrocławiu i został pochowany na cmentarzu w Jordanowie Śl.

I.

1. Kapituła wrocławska za rządów biskupa królewicza Karola Ferdynanda Wazy (1625-1655). *Colloq. Sal.* 3: 1971 s. 103-121.

2. Królewicz Karol Ferdynand Waza jako biskup wrocławski. W: *Studia z historii Kościoła w Polsce.* Red. H. RYBUS. T. 2. W. 1973 s. 7-279. [Rozpr. doktorska].

3. Królewicz Karol Ferdynand Waza jako biskup wrocławski. W: *Verbum Crucis*. Red. J. KRUCINA. Wr. 1974 s. 113-134.

4. Śmierć i pogrzeb biskupa wrocławskiego królewicza Karola Ferdynanda Wazy. *Colloq. Sal.* 14: 1982 s. 175-178.

II.

Schematyzmy archidiecezji wrocławskiej. Wr. 1952-1979; SZETELNICKI W.: Odbudowa kościołów w archidiecezji wrocławskiej. R. 1975 s. 233; MATWIJOWSKI K.: Stan powojennych polskich badań nad diecezjami Kościoła katolickiego na Śląsku w czasach nowożytnych. Sobótka. R. 39: 1984 nr 4 s. 490; KOPIEC J.: Historiografia diecezji wrocławskiej do roku 1821. Lubl. 1982 s. 313, 318; MANDZIUK J.: Słownik księży-pisarzy archidiecezji wrocławskiej 1945-1992 [w druku]; Arch. Kurii Wrocł.: Akta personalne, sygn. C II 7.

Ks. Józef Mandziuk

Danielski Wojciech Leon, krypt.: Ks. W. D., W. D. (1935-1985), adiunkt Katol. Uniw. Lubelskiego, historyk liturgii.

Urodził się 10 IV 1935 r. w Milanówku k/ Warszawy w rodzinie Władysława i Ireny z Wolnickich. Początkowo uczył się w domu rodzinnym w Zalesiu Górnym, a w 1945 r. rozpoczął naukę w VI klasie szkoły powszechnej w Warszawie przy ul. Hożej. Od 1947 r. uczęszczał do Gimnazjum fundacji Górskich, gdzie w 1951 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. W l. 1951-1956 odbył studia filozoficzno-teologiczne w Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Warszawie. Dalsze studia podjął na KUL. W czasie ich trwania 29 VI 1958 r. otrzymał święcenia kapłańskie. W r. 1960 uzyskał licencjat na podstawie pracy *Przedtrydenckie księgi liturgiczne diecezji polskich jako źródło do dziejów kultu świętego Wojciecha. Studium źródłoznawczo-liturgiczne*. Po studiach licencjackich był wikariuszem w parafii Najczystszego Serca Maryi w Warszawie na Grochowie. Równocześnie współpracował z Wydziałem Nauki Katolickiej przy Kurii Metropolitalnej Warszawskiej, zwłaszcza w opracowywaniu komentarzy i katechez liturgicznych. Od stycznia 1964 r. był członkiem kolegium tego Wydziału. 1 VII 1963 r. został kapelanem SS. Niepokalanek w Warszawie na Mokotowie. W porozumieniu z Ośrodkiem Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych oraz z Pracownią Starych Druków Biblioteki Narodowej w Warszawie prowadził studia kalendariograficzne oraz kwerendę nad polskimi starodrukami liturgicznymi.

1 X 1964 r. został asystentem na Sekcji Historii Wydziału Teologicznego KUL. Kontynuował studia specjalistyczne. 31 V 1967 r. po przedłożeniu pracy doktorskiej pt.: *Kult świętego Wojciecha na ziemiach polskich w świetle przedtrydenckich ksiąg liturgicznych. Studium historyczno-liturgiczne* otrzymał stopień doktora teologii w zakresie historii Kościoła. 24 VI 1968 r. został adiunktem przy Sekcji Pastoralnej Wydziału Teologicznego KUL, a 6 X 1968 adiunktem Katedry Liturgiki Instytutu Teologii Pastoralnej. Rozwinął badania nad pełną inwentaryzacją przedtrydenckich rękopisów liturgicznych w zbiorach polskich. Ustalił 752 polskie rękopisy liturgiczne, w tym 395 ksiąg diecezjalnych oraz 357 kodeksów zakonnych; a także 26 kodeksów diecezjalnych i 33 zakonne o proweniencji niepolskiej. Jako specjalista w zakresie badań nad liturgią i polską kulturą religijną był od 1968 r. członkiem Towarzystwa Naukowego KUL, a od 1972 r. współpracownikiem Lubelskiego Towarzystwa Naukowego.

Należał do Lubelskiego Zespołu Liturgistów upowszechniającego odnowę liturgii w duchu Soboru Watykańskiego II. Partycypował w przekładach zreformowanych ksiąg liturgicznych („Chrzest Dzieci", „Liturgia Godzin", „Mszał Pawła VI", „Liturgia Pogrzebu"). Od 1965 r. uczestniczył w redagowaniu „Biuletynu Odnowy Liturgii". Był współorganizatorem (z ks. F. Blachnickim) sympozjów pastoralno-liturgicznych w Krościenku n. Dunajcem i (z ks. W. Schenkiem) dorocznych spotkań naukowych dla Wykładowców Liturgiki Zakładów Teologicznych w Polsce. Głosił referaty dotyczące odnowy liturgii duchowieństwu wszystkich diecezji Polski. W l. 1970-1972 był wykładowcą w Diecezjalnym Instytucie Pastoralnej Formacji Duchowieństwa w Gorzowie Wlkp., a od 1975 r. także profesorem w Prymasowskim Studium Teologii

Życia Wewnętrznego w Warszawie. Należał do Diecezjalnej Komisji Liturgicznej; w 1974 r. przygotował rozdział o liturgii dla Synodu Warszawskiego. Przynależał do Komisji d/s Turystyki i do Komisji d/s Duchowieństwa przy Episkopacie Polski. W l. 1968-75 był wicedyrektorem Konwiktu Księży Studentów KUL. Od 1978 r. należał do Komisji Teologicznej przy Duszpasterstwie Służby Liturgicznej. Jest autorem 160 haseł w „Encyklopedii Katolickiej", w redakcji której był najpierw konsultantem, a od 1983 r. redaktorem działu „Liturgika i hymnologia". Pod jego kierunkiem powstało 36 prac magisterskich, a 19 prac magisterskich i 10 licencjackich recenzował. Udzielał też pomocy merytorycznej przy redagowaniu prac licencjackich i doktorskich. W rękopisie pozostawił pracę habilitacyjną „Rękopiśmienne agendy, benedykcjonały i pontyfikały w polskich zbiorach bibliotecznych" oraz „Dziennik życia".

Osobną kartę zapisał w dziejach Krajowego Duszpasterstwa Służby Liturgicznej oraz Ruchu Światło-Życie, najpierw jako współpracownik ks. F. Blachnickiego, potem jako odpowiedzialny za te dziedziny życia Kościoła w Polsce. Co roku podejmował posługę w oazach rekolekcyjnych, zwłaszcza wobec kapłanów. Tłumaczył i opracowywał teksty liturgiczne, którymi posługują się członkowie ruchu. W 1982 r. przejął odpowiedzialność za Ruch Światło-Życie, a 2 V 1984 r. otrzymał nominację Krajowego Duszpasterza Służby Liturgicznej. Pełniąc te funkcje przeprowadzał co roku Krajową Kongregację Odpowiedzialnych Ruchu, Centralną Oazę Matkę, letnie i zimowe oazy rekolekcyjne oraz ich krajowe podsumowanie, przygotowywał merytorycznie dni wspólnoty diakonii diecezjalnych, kapłanów-moderatorów i moderatorek, animatorów i diakonii oraz uczestników Ruchu. Przewodniczył też krajowym pielgrzymkom Krucjaty Wyzwolenia Człowieka oraz dwa razy w roku spotkaniom diecezjalnych i zakonnych duszpasterzy służby liturgicznej. Z tego okresu pozostało ponad 70 kaset magnetofonowych z nagraniami homilii i konferencji rekolekcyjnych. Szczególną troską otaczał księży, alumnów i osoby konsekrowane. Prowadził dla nich rekolekcje. Dla wielu osób był ojcem duchownym i spowiednikiem. Zmarł w Warszawie 24 XII 1985 r. Nazwano go „Homo Paschalis".

I.

1. Niedzielne komentarze mszalne. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 52: 1962 s. 350-353, 376-380. Współautor: J. TARNOWSKI.

2. Niedzielne komentarze mszalne. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 53: 1963 s. 64-65, 95-96, 149-159, 184, 216, 232, 234-249. Współautor: J. TARNOWSKI.

3. Wprowadzenie ministrantów w odnowioną liturgię Mszy świętej. W: *Teczka pomocy dla duszpasterstwa ministrantów* nr 1 [Lubl. 1965]. -Toż. W: *Teczka duszpasterza ministrantów.* W. 1966 nr 5 s. 1-10. -Toż. pod tytułem: Wprowadzenie w odnowioną liturgię Mszy św. W: *O mszy św.* W. 1973 z. 4 s. 1-10.

4. Tłumaczenia dosłowne czy zrozumiałe. (Sprawozdanie z referatu A.M. Roguet na Kongresie w Rzymie 9-13 listopada 1965 r.). *Collect. Teol.* R. 37: 1967 z. 1 s. 158-159.

5. Uczestnictwo wiernych we Mszy świętej w świetle jej struktury liturgicznej. W: *Wprowadzenie do liturgii.* Red. F. BLACHNICKI, W. SCHENK, R. ZIELASKO. P.-W.-Lubl. 1967 s. 253-277.

6. Z dziejów kultu liturgicznego świętego Wojciecha za ziemiach polskich. Święta ku czci świętego Wojciecha. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 14: 1967 z. 4 s. 83-110.

7. Zmiany i uproszczenia obowiązujące od 29 czerwca 1967 roku w wyniku Drugiej Instrukcji o należytym wykonywaniu Konstytucji o świętej Liturgii. W: *Wprowadzenie do liturgii.* Red. F. BLACHNICKI i in. P.-W.-Lubl. 1967 s. 633-644.

8. Odnowa liturgii w polskich miesięcznikach diecezjalnych. (Przegląd bibliograficzny 1964-1968). *Collect. Teol.* R. 38: 1968 z. 4 s. 95-111.

9. Sprawowanie „Pamiątki Pana" we wspólnocie Ludu Bożego. (Komentarz do drugiej części Instrukcji o Kulcie Tajemnicy Eucharystycznej z 25 maja 1967 roku). *Collect. Teol.* R. 38: 1968 z. 2 s. 5-20.

10. Jak korzystać z nowego lekcjonarza, tzw. okolicznościowego? *Wiad. Archid. Warsz.* R. 59: 1969 s. 251-256.

11. Sekwencje mszalne ku czci świętego Wojciecha jako utwory liturgiczne i hagiograficzne.

Rocz. Teol.-Kanon. T. 16: 1969 z. 4 s. 5-22.

12. „Litania świętych" według nowego kalendarza (21 III 1969). *Collect. Teol.* R. 40: 1970 z. 3 s. 91-94.

13. Najważniejsze punkty z Ordo Lectionum Missae 1969 - Introductio. Tłumaczenie nieoficjalne. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 60: 1970 s. 153-154. Współautor: K. MAZUR.

14. Reforma roku liturgicznego i nowy kalendarz. W: *Materiały pomocnicze do wykładów z liturgiki. Komentarz do ksiąg liturgicznych wydanych w 1969 roku. Pomoc naukowa dla studentów KUL.* Red. F. BLACHNICKI i in. Lubl. 1970 s. 127-163.

15. Reforma roku liturgicznego i nowy kalendarz I. [21 III 1969]. *Collect. Teol.* R. 40: 1970 z. 1 s. 106-113.

16. Nowy kalendarz Świętych. *Collect. Teol.* R. 40: 1970 z. 2 s. 87-93.

17. Wprowadzenie do księgi liturgicznej Ordo Lectionum Missae, wydanej przez Stolicę Apostolską w 1969 roku. Przekład nieoficjalny. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 60: 1970 s. 267-280. Współautor: K. MAZUR.

18. Dyrektorium duszpasterskie Episkopatu Francji o chrzcie dzieci z 1965 roku. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 25: 1972 z. 2 s. 138-140.

19. Odnowiona liturgia chrztu dzieci. III Sympozjum Liturgiczne w Krościenku n. Dunajcem. *Collect. Teol.* R. 42: 1972 z. 4 s. 81-86. Współautor: B. PAPIERNIK.

20. Sprawozdanie z Sympozjum Liturgicznego „Obrzędy chrztu dzieci". *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 25: 1972 z. 2 s. 140-144. Współautor: B. PAPIERNIK.

21. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Adalbertus praesul gratus, szp. 67; 22. Adam Świnka z Zielonej, szp. 73; 23. Adamecki Jan, szp. 74; 24. Adest dies celebris, quo lux, szp. 84; 25. Adest dies celebris, quo nobis, szp. 84; 26. Adest dies digna laude, szp. 84; 27. Adesto Christe cordibus, szp. 84; 28. Adesto rerum conditor, szp. 85; 29. Ad festa pretiosi, szp. 85; 30. Ad Iesu Christi gloriam, szp. 87; 31. Adorna Sion thalamum, szp. 107; 32. Ad preces nostras deitatis aures, szp. 108; 33. Aeterna caeli gloria, szp. 123; 34. Aeterna Christi munera, szp. 123; 35. Aeterna lux, divinitas, szp. 124; 36. Aeterne lucis conditor, szp. 124; 37. Aeterne rerum conditor, szp. 124; 38. Aeterne sol, qui lumine, szp. 125; 39. Aeterni regis maximus, szp. 125; 40. Agnes Beatae Virginis, szp. 178; 41. Agnoscat omne saeculum, szp. 181; 42. Agonista Christi fortis, szp. 190; 43. Akomodacja. C. Akomodacja liturgiczna, szp. 239; 44. Alma Iesse stirps virescit rorida, szp. 382; 45. Alma mater gratiosa, szp. 382; 46. Alma per eius merita, szp. 382; 47. Amor Patris Filiique, szp. 460; 48. Amoris sensus erige, szp. 462; 49. A mundi felle subleva, szp. 471; 50. Andrieu Michel, szp. 529; 51. Angelorum mandatricem, szp. 552; 52. Angelum pacis Michael ad istam, szp. 552; 53. Anglorum iam Apostolus, szp. 599; 54. Angularis fundamentum, szp. 601; 55. Aniwersarz szp. 617. Współautor: R. NIPARKO; 56. Anna. I. Kult, szp. 624. Współautor: S. WÓJTOWICZ; 57. Anna, pia mater ave, szp. 628; 58. Annua recolamus, szp. 632; 59. Antequam reos puniat, szp. 641; 60. Antyfonarze polskie, szp. 712; 61. A Patre Unigenite, szp. 739; 62. Apostolorum passio, szp. 815; 63. Apostołowie III. W Liturgii, szp. 832; 64. Aptata virgo lampade, szp. 844; 65. Arma splendent caelestia, szp. 928; 66. Assunt hyacinthina festa sollemnia, szp. 1006; 67. Auctor beate saeculi, szp. 1061; 68. Auctor perennis gloriae, szp. 1061; 69. Auctor salutis unice, szp. 1061; 70. Aurea luce et decore roseo, szp. 1133; 71. Aurea nunc dies, szp. 1133; 72. Aurora solis nuntia, szp. 1136; 73. Aurora surgit lucida, szp. 1136; 74. Aurora velut fulgida, szp. 1136; 75. Ave Margaretha, szp. 1171; 76. Ave Maria, Virgo Sanctissima, szp. 1171; 77. Ave Martyr gloriosa, szp. 1172; 78. Ave Mater Anna, szp. 1172 79. Ave Mater Orphanorum, szp. 1172; 80. Ave porta poli, szp. 1172; 81. Ave Salvatoris Mater, szp. 1173; 82. Ave sidus claritatis, szp. 1173; 83. Ave Verbi Dei cella, szp. 1173; 84. Ave Virgo, fons virtutum, szp. 1174; 85. Ave Virgo Regia, szp. 1174; 86. Ave Virgo, vitae via, szp. 1174; 87. Avete solitudinis, szp. 1176.

88. Legendy o świętym Wojciechu w brewiarzach polskich XIV-XVI wieku. Acta Mediaevalia. T. 1: 1973 s. 25-63.

89. Modlitwa codzienna i wybór śpiewów mszalnych dla służby liturgicznej. W. 1973 Kuria Warszawska Współautor: G. SKOP.

90. Sekcja liturgiczna. [Sprawozdanie]. W: *Teologia a antropologia.* Kongres Teologów Polskich 21-23 IX 1971 roku. Red. M. JAWORSKI, A. KUBIŚ. Kr. 1973 s. 243-259. Nadto ostateczna redakcja i aktualizacja - Liturgika ogólna. Red. F. BLACHNICKI i in. Lubl. 1973 - wraz z J. GRZEŚKOWIAKIEM i Z. CZERWIŃSKIM.

91. Wprowadzenie do czytań mszalnych na dni powszednie okresu Wielkiego Postu. (Przygotowania Paschalnego). W. 1973 Kuria Warszawska ss. 28.

92. Wprowadzenie ogólne do Liturgii Godzin. W: *Teologia a antropologia.* Kr. 1973 s. 243-259.

93. Błogosławieństwa związane z rokiem liturgicznym. Propozycje tekstów. *Collect. Teol.* R. 44: 1974 z. 1 s. 82-89.

94. Czytania we Mszy za zmarłych. Propozycje harmonizacji i wprowadzeń. *Ruch Biblij.* R. 27: 1974 nr 1-2 s. 77-88.

95. Komentarz wprowadzający do liturgii Wigilii Paschalnej. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej.* R. C. W. 1974 z. 5 s. 142-144.

96. Komentarz liturgiczny: Święto Ofiarowania Pańskiego, Uroczystość świętego Józefa. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych.* Cykl C. Red. J. STROBA. W. 1974 s. 352-353, 359-360.

97. Komentarze wprowadzające do mszy

niedzielnych okresu Adwentu. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. A. Lubl. 1974 s. 71-72.

98. Krótkie wprowadzenie do mszy i czytań Niedzieli Zmartwychwstania. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. C. W. 1974 z. 5 s. 153-154.

99. Krótkie wstępy do liturgii i czytań Wielkiego Czwartku. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. C. W. 1974 z. 5 s. 128-129.

100. Liturgika ogólna. Nowy podręcznik lubelskiego zespołu liturgistów. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. C. *Pomoce dla liturgicznej formacji kapłanów*. W. 1974 z. 4 s. 14-15.

101. Manuscrits liturgique en pologne avant le Concile de Trente. Essai d'interprétation chronologique et géographique. W: *Miscellanea Historiae Ecclesiasticae*. Louvain. [T.] 5: 1974 z. 61 s. 297-304. Współautor: M. RECHOWICZ.

102. Pieśni polskie w okresie przygotowania paschalnego. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej. R. A. Wielki Post czyli okres przygotowania paschalnego*. Lubl. 1975 s. 57-58.

103. Uwagi na temat repertuaru pieśniowego w czasie Adwentu i Narodzenia Pańskiego. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej. R. A. Okres Objawienia Pańskiego*. Lubl. 1974 s. 57-61.

104. Uwagi o zasobie pieśni na okres Wielkiego Postu. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej. R. C. Pomoce dla organisty, chóru liturgicznego i psałterzysty*. W. 1974 z. 4 s. 1-5.

105. Wprowadzenie mszalne na dni powszednie Adwentu. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. A. Lubl. 1974 s. 103-115.

106. Wybrane teksty Oficjum za zmarłych według odnowionej „Liturgia horarum". *Ruch Biblij*. R. 27: 1974 nr 1-2 s. 95-102.

107. Zastosowanie polskich pieśni w liturgii mszalnej. W: *Pomoce dla formacji liturgicznej*. R. C. W. 1974 z. 7 s. 21-25.

108. Bierzmowanie w koncelebrze. Propozycje pastoralne. *Ruch Biblij*. R. 28: 1975 nr 1-2 s. 82-85.

109. Czytania biblijne o bierzmowaniu. Propozycje doboru i wprowadzeń. *Ruch Biblij*. R. 28: 1975 nr 1-2 s. 79-82.

110. Nieść swój krzyż każdego dnia. W: *Droga krzyżowa*. Red. J.J. KOPEĆ CP. P. 1975 s. 384-394. -Toż. W: *Służba Boża w Archidiecezji Warszawskiej*. W. 1975 s. 85-93.

111. Opr.: Modlitwa codzienna dla służby liturgicznej. [Lubl. 1975] 16^0 ss. 56.

112. Służba Boża w Archidiecezji Warszawskiej. Podręcznik do nabożeństw. W. 1975. Współredaktor.

113. Sprawozdanie z X Seminarium Naukowego Wykładowców Liturgiki w Polsce w Krakowie 4-5 września 1972. *Ruch Biblij*. R. 28: 1975 nr 1-2 s. 72-78.

114. Trzeci Synod Archidiecezji Warszawskiej. *Wiad. Archid. Warsz*. R. 65: 1975 nr 1-3 s. 94-139. Cz. IV: Życie liturgiczne.

115. V Sympozjum Pastoralno-Liturgiczne w Krościenku n. Dunajcem. *Collect. Teol*. R. 45: 1975 z. 2 s. 90-96.

116. V i VI Sympozjum Pastoralno-Liturgiczne w Krościenku n. Dunajcem. *Collect. Teol*. R. 45: 1975 z. 3 s. 55-60.

117. Artykuły w: *Enc. katol*. T. 2. Lubl. 1976: Baranek. II. W liturgii, współautor: H. PAPROCKI, szp. 3; 118. Barnaba, współautor: K. ROMANIUK, szp. 36; 119. Barnabae clarum colimus tropaeum, szp. 038; 120. Bazeusz Wojciech, szp. 126; 121. Beata caeli gaudia, szp. 160; 122. Beata caeli lumina, szp. 161; 123. Beata Dei Genetrix, szp. 161; 124. Beata es tu iam dicta, szp. 161; 125. Beate martyr prospera, szp. 161; 126. Benedic regem cunctorum, szp. 214; 127. Benedictus Rex Sanctorum, szp. 217; 128. Benedykcjonał, szp. 217; 129. Benewent, współautor: Z. STARNAWSKI, szp. 266; 130. Bernarde gemma caelitum, szp. 310; 131. Bohatta Hans, szp. 731; 132. Boża Rodzicielka. I. W teologii, II. W liturgii, III. W ikonografii, szp. 859; 133. Bratysława, współautor: J. KOCENIAK, szp. 1046; 134. Brewiarz, szp. 1064; 135. Brinktrine Johannes, szp. 1075; 136. Brou Louis, szp. 1093; 137. Bruiningk Hermann, szp. 1102; 138. Caelestis forman gloriae, szp. 1269; 139. Caeli Deus Sanctissime, szp. 1269; 140. Caeli militia consonet dulciter, szp. 1269; 141. Caeli sonant, nos canamus, szp. 1269; 142. Caelitum Ioseph, szp. 1269; 143. Candor aeterne deitatis almae, szp. 1311; 144. Cantemus voce celebri, szp. 1314; 145. Captator olim piscium, szp. 1323; 146. Celsae salutis gaudia, szp. 1415.

147. Bibliografia prac drukowanych ks. doc. dra Wacława Schenka. W: *Studia z dziejów liturgii w Polsce*. Red. M. RECHOWICZ, W. SCHENK. T. 2. Lubl. 1976 s. 9-13. Współautor: J.J. KOPEĆ.

148. Liturgia jako zasada koncentracji pracy formacyjnej Ruchu Światło-Życie. W: *Ruch Światło-Życie. Dokumentacja 1977*. Red. F. BLACHNICKI [Krościenko] 1977 s. 19-23.

149. Przedtrydenckie księgi liturgiczne pochodzenia czeskiego w bibliotekach polskich. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 23: 1976 z. 4 s. 85-93.

150. Struktura celebracji Mszy świętej i uczestnictwa wiernych. *Wiad. Archid. Warsz*. R. 66: 1976 s. 26-39. Referat wygłoszony 20 listopada 1975 roku w Warszawie - przedruk w kilku miesięcznikach diecezjalnych. -Toż. *Wiad. Diec. Podl*. R. 45: 1976 nr 7 s. 211-223.

151. Tłum. i opr.: Modlitwa godzin na 1-2 stycznia 1977. Lubl. 1976 8^0 ss. 32, powiel. Współredaktor: I. KUCHARSKA.

152. Wykaz prac magisterskich, licencjackich i doktorskich z dziejów liturgii w Polsce, wykonanych na Seminarium Historii Kościoła w Średniowieczu i Seminarium Historii Liturgii w KUL. W: Studia z dziejów liturgii w Polsce. Red. M. RECHOWICZ, W. SCHENK. T. 2. Lubl. 1976 s. 623-637. -Toż. w j. francuskim.

153. XI Seminarium Naukowe Wykładowców Liturgiki w Polsce, Poznań 5-6 września 1973 roku. *Ruch. Biblij.* R. 29: 1976 nr 2-3 s. 157-159.

154. XII Seminarium Naukowe Wykładowców Liturgiki w Polsce, Kraków 4-5 września 1974 roku. *Ruch. Biblij.* R. 29: 1976 nr 2-3 s. 159-161.

155. Agendy i Kancjonały Katedry Krakowskiej na Wawelu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 24: 1977 z. 4 s. 35-53.

156. Chrzest a katechumenat. Sprawozdanie z V Sympozjum Pastoralno-Liturgicznego. *Aten. Kapł.* R. 70: 1977 t. 88 z. 2 s. 284-295.

157. Dyrektorium o mszach z udziałem dzieci. Sprawozdanie z VII Sympozjum Liturgiczno-Pastoralnego. *Ruch Biblij.* R. 30: 1977 nr 2-3 s. 154-159.

158. Modlitewna interpretacja psalmów w „Liturgii Godzin". W: *Teologia nauką o Bogu.* Kongres Teologów Polskich 1976. Kr. 1977 s. 277-280.

159. Ordo Initiationis Christianae Adultorum w naszych warunkach duszpasterskich. Sprawozdanie z VI Sympozjum Pastoralno-Liturgicznego. *Aten. Kapł.* R. 70: 1977 t. 88 z. 2 s. 296-303. Współautor: Z. WIT.

160. Podstawowa biblioteka liturgiczna. Kr. [1977] 4 °ss. 19, powiel.

161. Sekcja liturgiczna. Sprawozdanie. W: Teologia nauką o Bogu. Kongres Teologów Polskich 1976. Kr. 1977 s. 274, 276-277, 280-281.

162. Tłum. i opr.: Centralna Oaza Matka. Modlitwa godzin. Lubl. 1977 8° ss. 75. -Toż. Wyd. 2. Lubl. 1979 8° ss. 75. -Toż. Wyd. 3. Lubl. [po r. 1981] 8° ss. 71. Współredaktor: I. KUCHARSKA.

163. Tłum. i opr.: Modlitwa codzienna służby liturgicznej. Wyd. 3. [Lubl.] 1977 16° ss. 156. -Toż. Wyd. 4. [Lubl.] 1979 16° ss. 156. -Toż. Wyd. 5 [Lubl.] 1981 16° ss. 158. -Toż. Wyd. 6. [Lubl.] 1983 16° ss. 156. -Toż. Wyd. 7. [Lubl.] 1985 16° ss. 156. -Toż. Wyd. 8. [Lubl.] 1987 16° ss. 157. -Toż. Wyd. 9. [Lubl.] 1988 16° ss. 208.

164. Tłum. i opr.: Modlitwa poranna i wieczorna. na 4-6 marca 1977. Lubl. 1977 8° ss. 38, powiel.; 165. Oaza Modlitwy 6-9 maja 1977. [Lubl. 1977] 8° ss. 17, powiel. Współredaktor: I. KUCHARSKA.

166. Tłum. i opr. Nieszpory i jutrznia. na 30 IX-2 X 1977. [Lubl. 1977] 8° ss. 17; 167. na 18-20 XI 1977 i na 2-4 XII 1977. [Lubl. 1977] 8° ss. 40; 168. na 30 XII-1 I 1978. [Lubl. 1977] 8° ss. 20. Współredaktor: I. KUCHARSKA.

169. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1978: Certum tenentes ordinem, szp. 022; 170. Chorus novae Ierusalem, claro, szp. 237; 171. Chorus novae Ierusalem, hymni, szp. 237; 172. Christe, caelorum Domine, szp. 270; 173. Christe, caelorum habitator alme, szp. 270; 174. Christe, cunctorum Dominator alme, szp. 270; 175. Christe, cunctorum Sator et Redemptor, szp. 270; 176. Christe, lux vera, bonitas et vita, szp. 271; 177. Christe, pastorum caput [...] Gestiens, szp. 271; 178. Christe, pastorum caput [...] Praesulis festum, szp. 271; 179. Christè, precamur adnaus, szp. 271; 180. Christe, qui splendor et dies, szp. 271; 181. Christe, Redemptor omnium, conserva, szp. 271; 182. Christe, Redemptor omnium, ex patre, szp. 272; 183. Christe, Redemptor omnium, Salvator te colentium, szp. 272; 184. Christe, splendor patris, szp. 272; 185. Christi fidelis nuntius, szp. 274; 186. Christo sit laus et honor, szp. 278; 187. Christus est vita veniens in orbem, szp. 279; 188. Christus humani generis misertus, szp. 279; 189. Chrystus Król. I. Kult, szp. 323, współautor: H. WEGNER, Z. WEDER; 190. Ciemna Jutrznia, szp. 467; 191. Ciemnica, szp. 468; 192. Claro Paschali gaudio, szp. 504; 193. Clichthove Josse, szp. 511; 194. Cohors beata seraphim, szp. 537; 195. Comes, szp. 551; 196. Commune vos, Apostoli, szp. 556; 197. Congaudeat ecclesia, Hedwigi, szp. 575; 198. Congaudent Angelorum Chori in hac die, szp. 575; 199. Conscendit montes Domini, szp. 580; 200. Consurgat in praeconia, szp. 581; 201. Cor, arca legem continens, szp. 587; 202. Corblet Louis, Achille, Jules, szp. 588; 203. Corde natus ex parentis, szp. 589; 204. Corona sanctitatis et immortalitatis, szp. 593; 205. Corpus domas ieiuniis, szp. 596; 206. Crebris pollet Polonia, szp. 625; 207. Crux mundi benedictio, szp. 641; 208. Cystersi. IV. Liturgia, szp. 721, współautor: J. ŚCIBOR; 209. Daniel Hermann Adalbert, szp. 1006; 210. Dankó József Károly, szp. 1015; 211. Dei Genitrix illibata, szp. 1101; 212. Diurnał, szp. 1348; 213. Dobroczyńca, szp. 1391.

214. Opr.: Nieszpory i jutrznia. na 3-5 II 1978 [Lubl. 1978] 8° ss. 9, powiel.; 215. na 3-5 III 1978 [Lubl. 1978] 8° ss. 24, powiel.; 216. na 29 IV-1 V 1978 [Lubl. 1978] 8° ss. 24, powiel.; 217. 9-11 VI 1978 [Lubl. 1978] 8° ss. 10, powiel.; 218. na 3-5 XI i 1-3 XII 1978. II i III Oaza Modlitwy. [Lubl. 1978] 8° ss. 24, powiel.; 219. [na] 30 XII-1 I 1979. IV Oaza Modlitwy. [Lubl. 1978] 8° ss. 19, powiel. Współredaktor: I. KUCHARSKA.

220. Liturgiczne teksty rymowane ku czci św. Stanisława Biskupa. *Summarium.* R. 1978 nr 7 s. 73-83.

221. Realizacja odnowy liturgii w Polsce. Dwugłos: W.D. Historia; S. HARTLIEB. Aktualny stan i otwarte zadania. XXV Spotkanie Duszpasterzy Diecezjalnych i Zakonnych Służby Liturgicznej. Kr.-Nowa Huta 20 XI 1987.

222. Tłum. i opr.: Jutrznia i nieszpory na dni powszednie czasu zwykłego. Lubl. 1978 8° ss. 93, powiel.

223. Wprowadzenie. Wstępy i tłumaczenia. W: Alleluja. Zbiór śpiewów mszalnych i pielgrzymkowych. Red. J. ZAWITKOWSKI. W. 1978 s. 7-13, 48, 216, 240, 272-273, 317-318, 356-357, 366, 411, 418-419, 423-424, 614-615.

224. Hymny Maryjne dawne i współczesne w odnowionej Liturgii Godzin. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 26: 1979 z. 6 s. 63-74.

225. Opr.: II nieszpory na uroczystość św. Stanisława, biskupa i męczennika. Lubl. 1979 8^0 ss. 12, powiel. Współredaktor: I. KUCHARSKA.

226. Opr.: Modlitwy i śpiewy liturgiczne. Tercja, nieszpory, jutrznia na XXVI spotkanie diecezjalnych duszpasterzy służby liturgicznej i moderatorów Ruchu Światło-Życie. 20-21 XI 1979. Lubl. 1979 8^0 ss. 22. Współredaktor: I. KUCHARSKA.

227. Opr.: O[aza] R[ekolekcyjna] A[nimatorów] R[uchu]. 23-27 IV 1979. Jutrznia. 8^0 ss. 27.

228. Tłum. i opr.: Modlitwa godzin na oktawę Narodzenia Pańskiego. Lubl. 1979 8^0 ss. 100, powiel.; 229. Nieszpory i jutrznia na Adwent. Cz. 1: do 17 XII, cz. 2: od 17 XII. Lubl. 1979 8^0 ss. 103, 55, powiel.; 230. Nieszpory i jutrznia na okres Narodzenia Pańskiego. Lubl. 1979 8^0 ss. 100, powiel.

231. Tłum. i opr.: Nieszpory i jutrznia. [na] V Oaza Modlitwy. 2-4 II 1979. [Lubl. 1979] 8^0 ss. 15; 232. [na] VI Oaza Modlitwy i IV Krajowa Kongregacja Odpowiedzialnych [2-5 III 1979] oraz VII Oaza Modlitwy (30 II-1 IV 1979). [Lubl. 1979] 8^0 ss. 43; 233. [na] VIII Oaza Modlitwy. 29 IV-1 V 1979. Lubl. 1979 8^0 ss. 39, powiel.; 234. [na] C[entralną] O[azę] M[odlitwy] 1979. Uzupełnienie. Lubl. 1979 8^0 ss. 70; 235. [na] IV Oaza Modlitwy. 30 XII 1979-1 I 1980. Lubl. 1979 8^0 ss. 22. Współredaktor: I. KUCHARSKA.

236. Tłum. i opr.: Triduum Paschalne. Modlitwa godzin. Wyd. 2. Lubl. 1979 8^0 ss. 76. -Toż. Wyd. 3. Lubl. 1986 8^0 ss. 77. Współredaktor: I. KUCHARSKA.

237. Opr.: Tercja, nieszpory, jutrznia na XXVII spotkanie diecezjalnych duszpasterzy służby liturgicznej i moderatorów Ruchu Światło-Życie. 29-30 IV 1980. Lubl. 1980 8^0 ss. 25. Współredaktor: I. KUCHARSKA.

238. Tłum. i opr.: Modlitwa liturgiczna w oazie III stopnia. Lubl. 1980 8^0 ss. 160. Współredaktor: I. KUCHARSKA., powiel.; 239. Modlitwa przed spoczynkiem (Kompleta). Lubl. 1980 16^0 ss. 22, powiel.; 240. Nieszpory i jutrznia na Wielki Post (do soboty 5 tygodnia). Lubl. 1980 8^0 ss. 139, powiel.; 241. Nieszpory i Jutrznia na Wielki Tydzień. Lubl. 1980 8^0 ss. 36, powiel.

242. Tłum. i opr.: Nieszpory i jutrznia. [na] V Oaza Modlitwy. 1-3 II 1980. Lubl. 1980 ss. 6, powiel.; 243. [na] II Oaza Modlitwy. 2-4 XI 1980. ss. 9, powiel.; 244. [na] III Oaza Modlitwy. 30 XI-2 XII 1980. Lubl. 1980 8^0 ss. 20, powiel. Współredaktor: I. KUCHARSKA.

245. Tłum. i opr.: Oaza zimowa 1980 (4-16 lutego). Jutrznia. Lubl. 1980 8^0 ss. 75.

246. Liturgia w życiu rodziny. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 28: 1981 z. 6 s. 75-87.

247. Męka Pańska w odnowionej liturgii. W: Męka Chrystusa wczoraj i dziś. Red. H.D. WOJTYSKA, J.J. KOPEĆ. Lubl. 1981 s. 203-213.

248. Tłum. i opr.: Modlitwa liturgiczna w Oazie Nowego Życia III stopnia. Wyd. 1. [Lubl.] 1981 Światło-Życie 8^0 ss. 279. Współredaktor: I. KUCHARSKA; 249. Nieszpory i Jutrznia na okres Narodzenia Pańskiego (od 2 stycznia do niedzieli Chrztu Pańskiego). Lubl. 1981 8^0 ss. 89, powiel.; 250. Nieszpory i Jutrznia na okres wielkanocny. Cz. 1 (do Wniebowstąpienia Pańskiego), cz. 2 (od Wniebowstąpienia Pańskiego). Lubl. 1981 8^0 ss. 177, 65, powiel.

251. Tłum.: Litania „koronacyjna" o Najśw. Maryi Pannie. W: Teczka Oazy Żywego Kościoła 1982 s. 45-46.

252. Druga fala odnowy liturgii Mszy świętej. O pełną treść słów i znaków w celebrowaniu i uczestnictwie. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 64: 1982 s. 215-223.

253. Patroni communes. Le culte liturgique des saints communs pour les nations de l'Europe centrale-orientale, surtout la Pologne, la Bohčme et la Hongarie au moyen-âge et aujourdhui. W: *The Common Christian Roots of the European Nationa. As International Colloqium in the Vatican.* T. 2. Florence 1982 s. 252-259.

254. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983: Doktor Kościoła, szp. 34; 255. Dominik z Prus, szp. 65; 256. Dominikański ryt, szp. 99, współautor: S. CZERWIK; 257. Dreves Guido Maria, szp. 200; 258. Dreves Leberecht Blücher, szp. 201; 259. Dum tuos caelum, szp. 348; 260. Durham, szp. 373, współautor: K. ŚMIGIEL; 261. Dziesięć Tysięcy Męczenników, szp. 603, współautor: K. KUŹMIAK; 262. Dziewica. II. Kult, szp. 604; 263. Ecce iam noctis, szp. 642; 264. Effeta, szp. 680; 265. Epistolarz, szp. 1045; 266. Etelwold, szp. 1160; 267. Ewangeliarz. I. W Kościele zachodnim, szp. 1384; 268. Ewangelista. I. Kult, szp. 1426; 269. Ewangelistarz, szp. 1434, współautor: H. PAPROCKI; 270. Exsultet, szp. 1471.

271. Pożegnanie Śp. Ks. Prof. Wacława Schenka. *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 nr 6 s. 519-520.

272. W drodze do jednolitego śpiewnika liturgicznego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 30: 1983 z. 6 s. 305-308.

273. Apel do Animatorów Ruchu Światło-Życie. Jasna Góra, 25 lutego 1985 roku. 4^0 s. 1, powiel.

274. Homilie. Centralna Oaza Matka - Centralna Oaza Modlitwy 20-23 maja 1983 [Krościenko 1985] Światło-Życie 8^0 ss. 49. -Toż. W: Ks. Wojciech Danielski do Ruchu Światło-Życie 1983. [Krościenko] 1986 s. 21-58.

275. Homilie. W: Dokumentacja X Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie, Jasna Góra 22-24 II 1985. [Krościenko] 1985: Mojego Pana i Zbawiciela spotykam żywego w słowie i sakramencie, s. 113-117; 276. „Będziecie mi królestwem kapłanów i

ludem świętym", s. 131-133; 277. Krzywda przez zaniedbanie, s. 133-136.

278. Kościół ostoją ciągłości kultury narodu i zadania Ruchu Światło-Życie. Referat na X Krajową Kongregację Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie, Jasna Góra 23 lutego 1985 roku. W: Nowa Kultura. Dokumentacja X Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie. [Krościenko] 1985 s. 3-15.

279. Tłum. i opr.: Modlitwa w ciągu dnia na okres zwykły. Lubl.-Zakopane 1985 8° ss. 75, powiel.

280. Ks. Wojciech Danielski do Ruchu Światło-Życie 1982. [Krościenko] 1986 Światło-Życie 8° ss. 32.

281. Ks. Wojciech Danielski do Ruchu Światło-Życie 1983. [Krościenko] 1986 Światło-Życie 8° ss. 111.

282. Ks. Wojciech Danielski do Ruchu Światło-Życie 1984. [Krościenko] 1986 Światło-Życie 8° ss. 112.

283. Katechezy wprowadzające do liturgii Triduum Paschalnego: Wielki Czwartek, Wielki Piątek, Wigilia Paschalna. W: Triduum Paschalne. Podręcznik dla duszpasterzy i dla służby liturgicznej. Red. F. BLACHNICKI, I. KUCHARSKA. [Lubl.] 1988 s. 36-39, 44-48, 54-61.

284. Komentarze wprowadzające do liturgii i do czytań [na] Wielki Czwartek, Wielki Piątek, Wielka Noc Zmartwychwstania. Msza święta w dzień Zmartwychwstania. W: Triduum Paschalne. Podręcznik dla duszpasterzy i dla służby liturgicznej. Red. F. BLACHNICKI, I. KUCHARSKA. [Lubl.] 1988 s. 112, 116, 120-121, 128.

285. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989: Festis praecipius debita cantica, szp. 149; 286. Festum, szp. 150, współautor: H. WĄSOWICZ; 287. Foinard Frédéric, szp. 363; 288. Fryzyjskie zabytki, szp. 746; 289. Fundator, szp. 772, współautor: J. BAR; 290. Gaude Joseph, fili David, szp. 886.

291. „Duchem całym..." Opr. G. WILCZYŃSKA. Lubl. 1995 Światło-Życie 8° ss. 138 [Modlitwy autorstwa W.D. oraz jego tłumaczenia kantyków bibl., psalmów, pieśni i modlitw.].

292. Przedtrydenckie księgi liturgiczne diecezji polskich jako źródło do dziejów kultu św. Wojciecha. Studium źródłoznawczo-liturgiczne. Lubl. 1959 4° ss. 138. Mps [rozpr. licencjacka].

293. Kult św. Wojciecha na ziemiach polskich w świetle przedtrydenckich ksiąg liturgicznych. Studium historyczno-liturgiczne. Lubl. 1967 4° ss. 447. Mps [rozpr. doktorska].

294. Rękopiśmienne agendy, benedykcjonały i pontyfikały w polskich zbiorach bibliotecznych. Rkps [rozpr. habil.].

II.

BLACHNICKI F.: Homilia w czasie Mszy św. pogrzebowej. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 82-88; TENŻE: Wojciechu, Bracie drogi i Sługo wierny! Teleks na uroczystość pogrzebu. *Tamże* s. 34-35; BŁASZKIEWICZ T.: Homilia we Mszy pożegnania przez Ruch Światło-Życie. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 46-52; TENŻE: Słowo na zakończenie sympozjum. [„Ks. Wojciech Danielski - Człowiek, kapłan, liturgista" - Lublin 24 I 1986 r.]. *Tamże* s. 208-213. -Toż. *Ruch Biblij.* R. 39: 1986 nr 5 s. 430-433; BOLCZYK H.: Charyzmatyczny wymiar posługi kapłańskiej Księdza Wojciecha Danielskiego. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 169-176. -Toż. *Ruch Biblij.* R. 39: 1986 nr 5 s. 454-458; BORUC. M.: Ksiądz Wojciech - przyjaciel. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 180-182. -Toż. *Ruch. Biblij.* R. 39: 1986 nr 5 s. 461; CHLEWIŃSKI Z.: Ks. Wojciech Danielski: liturgista i przyjaciel. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 182-186. -Toż. *Ruch. Biblij.* R. 39: 1986 nr 5 s. 450-452; CHOWANIEC F.: Świadectwo o Księdzu Wojciechu. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 177-180; CZERWIŃSKI Z.: Wspomnienie o Księdzu Wojciechu Danielskim. *Tamże* s. 186-188. -Toż. *Ruch. Biblij.* R. 39: 1986 nr 5 s. 459-460; Człowiek Paschalny. Pożegnanie księdza Wojciecha Danielskiego II Moderatora Krajowego Ruchu Światło-Życie, 24 XII 1985 - 24 I 1986. Dokumentacja. Opr. F. BLACHNICKI Carlsberg 1986; DĄBROWSKI B.: Homilia w czasie Mszy św. pogrzebowej. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 67-76; GIERTUGA B.: Homilia we Mszy św. pożegnania przez Ruch Światło-Życie Archidiecezji Warszawskiej. *Tamże* s. 40-41; GLEMP J.: Wprowadzenie do Mszy św. pogrzebowej. *Tamże* s. 64; GŁOWA W.: Powołany na sprawowanie liturgii niebieskiej. *Tamże* s. 188-192. -Toż. *Ruch. Biblij.* R. 39: 1986 nr 5 s. 452-454; GUZIAKIEWICZ E.: Jakby miał skrzydła... Wspomnienie o śp. ks. Wojciechu Danielskim (1935-1985). *Chrześcijanin w Świecie.* R. 18: 1986 nr 8-9 s. 193-198; HRYNIEWICZ W. : Homo Paschalis [wiersz] W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 97-99. -Toż. *Ruch. Biblij.* R. 39: 1986 nr 5 s. 447-448; TENŻE: Kształt życia - oblicze chrześcijanina. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 214-219; (I.W).: Duszpasterz młodzieży oazowej. *Prz. Katol.* R. 74: 1986 nr 2 s. 3; JABŁOŃSKA-DEPTUŁA E.: Ksiądz Wojtek. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 201-206. -Toż. *Ruch. Biblij.* R. 39: 1986 nr 5 s. 463-465; JANKOWSKI A.: Ze wspomnień o Księdzu Wojciechu Danielskim. *Tamże* s. 449; KALIŃSKI D.: Bądźcie spokojni. *Ład Boży.* R. 3: 1986 nr 5 s. 8; KOPEĆ J.J.: Homilia we Mszy św. pożegnania przez Katolicki Uniwersytet Lubelski. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 53-61. -Toż. *Ruch. Biblij.* R. 39: 1986 nr 5 s. 436-441; TENŻE: Liturgia źródłem formacji życia chrześcijańskiego według ks. Wojciecha Danielskiego. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 139-168. -Toż. *Ruch. Biblij.* R. 39:

1986 nr 5 s. 399-419; KOPEĆ J.J., LENART E., WIT Z.: Śp. Ksiądz dr Wojciech Danielski (1935-1985) *Tamże* s. 373-376; KOPEĆ J.J., LENART E., WIT Z. [WILCZYŃSKA G.]: Życiorys [ks. Wojciecha Danielskiego] W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 8-14. -Toż. W: *Dokumentacja z uroczystości pogrzebowych śp. Ks. Wojciecha Danielskiego*. [Krościenko] 1986 s. 49-53; KRAKOWIAK Cz.: Kierunki badań nad liturgią ks. W. Danielskiego. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 125-139. -Toż. *Ruch Biblij*. R. 39: 1986 nr 5 s. 389-399; KUCHARSKA I.: Brat i sługa. Ksiądz Wojciech Danielski a Ruch Światło-Życie. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 195-199; KULESZA Z.: Ks. Wojciech Danielski - kapłan i duchowy kierownik ludzkich sumień. *Tamże* s. 192-194. -Toż. *Ruch. Biblij*. R. 39: 1986 nr 5 s. 466-467; LENART E.: Bibliografia prac śp. ks. dra Wojciecha Danielskiego. *Tamże* s. 420-430; MARCZEWSKI M.: Na wzór Chrystusa Sługi. (Ks. Wojciech Danielski 10 IV 1935 - 24 XII 1985). *Król. Ap*. R. 1986: nr 7/8 s. 38-39; MIZIOŁEK W.: Słowo pożegania we Mszy św. pożegnania przez Ruch Światło-Życie Archidiecezji Warszawskiej. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 42-43; Pogrzeb śp. ks. Wojciecha Danielskiego. *Słowo Powsz*. z 31 XII 1985 r.; Program artystyczny poświęcony pamięci ks. Wojciecha Danielskiego. Opr. D. DOWJAT. W: *Dokumentacja Jedenastej Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie*. [Krościenko 1986] s. 126-136; ROJEWSKI A.: Wspomnienie o ks. Wojciechu Danielskim. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 199-200. -Toż. *Ruch. Biblij*. R. 39: 1986 nr 5 s. 458-459; SZLAGA J.: Homilia we Mszy św. za śp. Ks. Wojciecha Danielskiego. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 101-106. -Toż. *Ruch. Biblij*. R. 39: 1986 nr 5 s. 443-446; ŚLIWOWSKA W.: Wspomnienie nauczycielki o Księdzu Wojciechu Danielskim. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 206-208. -Toż. *Ruch. Biblij*. R. 39: 1986 nr 5 s. 462; [WILCZYŃSKA G.]: Dokumentacja z uroczystości pogrzebowych śp. Ks. Wojciecha Danielskiego, 29-30 grudnia 1985. [Krościenko] 1986; WIT Z.: Pożegnanie Ks. Dra Wojciecha Danielskiego. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 61-63. -Toż. *Ruch. Biblij*. R. 39: 1986 nr 5 s. 441-442; TENŻE: Wkład ks. Wojciecha Danielskiego w odnowę liturgii Soboru Watykańskiego II w Polsce. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 107-124. - Toż. *Ruch Biblij*. R. 39: 1986 nr 5 s. 377-388; WYSOKOŃSKI H.: Relacja z ostatnich dni życia ks. Wojciecha Danielskiego. W: *Człowiek Paschalny*. Carlsberg 1986 s. 30-32. -Toż. W: *Dokumentacja z uroczystości porzebowych śp. Ks. Wojciecha Danielskiego*. [Krościenko] 1986 s. 4-5; Zmarł ks. Wojciech Danielski. *Gość Niedz*. R. 63: 1986 nr 3; MADEJ A.: „Homo Paschalis" [wiersz] W: TENŻE: *Radości nasza*. Kat. 1987 s. 141; TENŻE: Dzień Wspólnoty. Krościenko nad Dunajcem 29 VII 85 r. W: TENŻE: *Bogaci młodością*. Wr. 1989 s. 135-147; Ruch Światło-Życie. Informacje. [Opr. G. WILCZYŃSKA Lubl. 1994] s. 19; RYSZKA C.: Oczarowany liturgią. *Niedziela*. R. 38: 1995 nr 16 A s. 12; Świadek tajemnic Pana. Ks. Wojciech Danielski 1935-1985. Opr. G. WILCZYŃSKA. Lubl. 1995; Życie uczynił liturgią. Ks. Wojciech Danielski 1935-1985. Opr. G. WILCZYŃSKA. Lubl. 1995 Światło-Życie [w przygotowaniu]; Akta personalne w Arch. KUL, sygn. A-858.

Grażyna Wilczyńska

Dąbrowski Kazimierz, krytp.: x. K. D. (1908-1987), kanonik kapituły kolegiackiej chełmżyńskiej, historyk.

Urodził się 24 III 1908 r. w Lewinku k/Wejherowa w rodzinie rolnika Jana i Marty z Wałdowskich. Uczęszczał do Gimnazjum Klasycznego im. Króla J. Sobieskiego w Wejherowie, gdzie w 1929 r. zdał maturę. Po krótkim pobycie w Seminarium Duchownym w Pelplinie (1930-1931) w l. 1931-1935 studiował historię na Uniw. Poznańskim. Następnie uczył historii w kartuskim gimnazjum. W 1937 r. ponownie wstąpił do Seminarium w Pelplinie, lecz studia filozoficzno-teologiczne przerwał mu wybuch drugiej wojny światowej. Został uwięziony, a następnie przymusowo wcielony do niemieckiej armii i wysłany na front zachodni. Po przedostaniu się do Anglii, w 1944 r. wstąpił w szeregi Wojska Polskiego na Zachodzie. Od stycznia 1945 r. studiował teologię w St. Joseph's College Upholland w Wigan. Do Polski wrócił w lutym 1947 r. Święcenia kapłańskie otrzymał w Pelplinie 29 VI 1947 r. Pracował jako wikariusz w Toruniu i Chełmży. 1 IX 1948 r. został powołany na wykładowcę historii Gimnazjum Biskupiego "Collegium Marianum" w Pelplinie. Funkcję tę pełnił do likwidacji szkoły przez władze państwowe w 1961 r. Równocześnie w l. 1951-1954 był administratorem parafii w Jabłowie, 1954-1984 kustoszem Archiwum Diecezjalnego w Pelplinie i

1961-1981 penitencjarzem katedralnym. W l. 1975-1987 wykładał dzieje diec. chełmińskiej w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie. Problematyka jego badań naukowych obracała się wokół trzech zagadnień: tematyki kaszubskiej, dziejów kościelnych Pomorza Nadwiślańskiego i diecezji chełmińskiej, których terytorium z grubsza się pokrywało oraz biografistyki duchowieństwa diecezjalnego. W 1963 r. na Uniw. Poznańskim uzyskał doktorat na podstawie rozprawy pt.: *Rozwój wielkiej własności ziemskiej klasztoru cysterek w Żarnowcu od XIII do XVI w.*, a w 1976 r. habilitował się na Wydziale Teologicznym KUL na podstawie pracy pt.: *Opactwo cystersów w Oliwie od XII do XVI w.* Od 1978 r. był członkiem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego. W 1984 r. został kanonikiem gremialnym kapituły kolegiackiej chełmżyńskiej. Zmarł 4 XII 1987 r. w Tczewie i został pochowany w Pelplinie.

I.

1. Monografia Chmielna. (Zarys historyczny wsi kaszubskiej). *Kaszuby.* R. 1: 1936 nr 5 s. 2-5; nr 6 s. 3-5; nr 7 s. 1-3; nr 8 s. 4-6; nr 9 s. 4-6; nr 10 s. 3-5; nr 11 s. 5-7; nr 12 s. 6-7; R. 2: 1937 nr 1 s. 7-8; nr 2 s. 2-4; nr 3 s. 1-3; nr 4 s. 5-7; nr 5 s. 5-7; nr 6 s. 4-6; nr 7 s. 2-4; nr 8 s. 4-6. Odb. Kartuzy 1937 8^0 ss. 130.

2. Pochodzenie nazwy "Kaszuba". *Kaszuby.* R. 1: 1936 nr 3 s. 3.

3. Regionalizm. *Kaszuby.* R. 1: 1936 s. 1-2.

4. Polskość ziemi kaszubskiej w XIV w. *Straż nad Wisłą.* R. 7: 1937 nr 6 s. 6-7.

5. Rodzina Wejherów. *Straż nad Wisłą.* R. 7: 1937 nr 29 s. 10.

6. Strajk szkolny na Kaszubach 1906/7. *Kaszuby.* R. 2: 1937 nr 9 s. 1-2.

7. Strajk szkolny na Pomorzu 1906-07. *Słowo Pom.* R. 17: 1937 nr 43 s. 4; nr 44 s. 4; nr 45 s. 4.

8. Kaszubi w 18-tą rocznicę powrotu na łono Macierzy. *Kaszuby.* R. 3: 1938 nr 1-3.

9. Kaszuby w powstaniu styczniowym. *Kaszuby.* R. 3: 1938 nr 1 s. 6-8.

10. Kazanie wygłoszone na pogrzebie Jana Wejhera wojewody chełmińskiego w Pucku 31 marca 1626 r. *Kaszuby.* R. 3: 1938 nr 11 s. 3-4.

11. Przyczynki do badania kultury na Pomorzu w czasach najdawniejszych. *Kaszuby.* R. 3: 1938 nr 12 s. 1-3.

12. Rybołówstwo na Kaszubach. *Kaszuby.* R. 3: 1938 nr 9 s. 3-4.

13. Władysławowo - drugi port Polsk. *Kaszuby.* R. 3: 1938 nr 8 s. 1-3.

14. Strajk szkolny na Pomorzu w latach 1906-1907. *Kociewie.* R. 2: 1939 nr 3 s. 19-21; nr 4 s. 27-29.

15. Przyczynek do walki kulturnej w Chełmży (w świetle dokumentów władz pruskich). *Oręd. Diec. Chełm.* R. 4: 1948 nr 4 s. 283-286.

16. Śp. x. Jubilat Jan Olszewski. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 5: 1949 s. 348-349.

17. Diamentowy jubileusz ks. radcy Jankowskiego w Grodzicznie. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 10: 1959 nr 11-12 s. 418.

18. Duchowieństwo w walce o polskość w czasie zaboru pruskiego w diecezji chełmińskiej. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 10: 1959 nr 1-2 s. 28-49; nr 5-6 s. 164-194.

19. Jubileusz diamentowy ks. prałata Czaplewskiego. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 11: 1960 nr 5-6 s. 173-175.

20. Śp. ks. Kazimierz Klonowski. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 11: 1960 nr 3-4 s. 132-133.

21. Śp. ks. Witold Kowalski. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 11: 1960 nr 7-8 s. 202.

22. Śp. ks. radca Pruszak. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 11: 1960 nr 3-4 s. 133-135.

23. 750-lecie klasztoru Sióstr Norbertanek w Żukowie. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 12: 1961 nr 4-6 s. 193-195.

24. Dwa nieznane teksty gdańskie z XVI wieku w języku polskim. *Rocz. Gdań.* R. 24: 1965 s. 219-223.

25. Rec.: A. CZACHAROWSKI: Uposażenie i organizacja klasztoru norbertanek w Żukowie od XIII do połowy XV wieku. Toruń 1963. *Rocz. Gdań.* R. 24: 1965 s. 244-245.

26. Rola duchowieństwa polskiego w diecezji chełmińskiej w walce z zaborcą o niezależność gospodarczą ludu polskiego w drugiej połowie XIX wieku. *Stud. Pelpl.* T. 1: 1969 s. 49-62.

27. Ruch reformacyjny na północnych Kaszubach w XVI i XVII wieku. *Rocz. Hist.* R. 35: 1969 s. 137-147, tabl.

28. Rozwój wielkiej własności ziemskiej klasztoru cysterek w Żarnowcu od XIII do XVI wieku. Gd. 1970 8^0 ss. 161, il., tabl., mapy. Gdańskie Towarzystwo Naukowe, nr 40.

29. Najdawniejsze wiadomości o duchowieństwie na Pomorzu Wschodnim przed rokiem 1308/9. *Nasza Przeszł.* T. 34: 1971 s. 117-130.

30. Początki chrześcijaństwa na Pomorzu Gdańskim od X do XIII wieku. *Stud. Pelpl.* T. 2: 1971 s. 79-87.

31. Działalność gospodarcza, społeczna i kulturalna cystersów oliwskich (XII-XVI wiek). Pelplin 1972 Nakł. autora ss. 77, mapa.

32. Dzieje opactwa cysterskiego w Oliwie w okresie panowania Krzyżaków. *Stud. Pelpl.* T. 3: 1973 s. 139-148.
33. Działalność społeczna cystersów w Oliwie XII-XVI w. *Summarium.* R. 1974 nr 3 s. 131-138.
34. Stosunki kulturalne szwedzko-polskie w XVI i XVII wieku. *Stud. Pelpl.* T. 5: 1974 s. 85-93.
35. Opactwo cystersów w Oliwie od XIII do XVI wieku. Gd. 1975 8° ss. 220, il., tabl., mapy. Gdańskie Towarzystwo Naukowe. Seria Monografii nr 53.
36. Ks. prałat Henryk Antoni Szuman. Życie i działalność. *Stud. Pelpl.* T. 7: 1976 s. 43-55.
37. Chmielecki Kazimierz (1880-1929), archeolog regionalny. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 195.
38. Czapla Brunon (1872-1926), historyk Kościoła. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 753.
39. W sprawie najstarszych dziejów klasztoru oliwskiego. *Zap. Hist.* R. 47: 1982 z. 1 s. 101-116.

II.
Elenchus omnium ecclesiarum necnon universi cleri Dioecesis Culemensis 1931-1939; Spis kościołów i duchowieństwa diec. chełmińskiej. Pelplin 1947-1991 (indeks); MROSS H.: Materiały do bibliografii osobowej pracowników naukowo - dydaktycznych Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie. *Stud. Pelpl.* T. 8: 1977 s. 360-362, bibliogr.; DUNAJSKI J.: "Collegium Marianum" w Pelplinie (1946-1961). Pelplin 1988 s. 44, 66 [mps w Bibl. WSD w Pelplinie]; NADOLNY A.: Ks. Kazimierz Dąbrowski. *Pomerania.* R. 1988 nr 6 s. 56; TENŻE: Śp. ks. Kazimierz Dąbrowski (1908-1987) - historyk Pomorza i diecezji chełmińskiej. *Orędż. Diec. Chełm.* R. 40: 1989 z. 1-2 s. 65-67; MROSS H.: Pracownicy naukowo - dydaktyczni Seminarium Duchownego w Pelplinie 1945-1955. Słownik bio - bibliograficzny. Pelplin 1995, passim, tamże bibliografia.

Ks. Anastazy Nadolny

Dębicki Ewaryst (1900-1981),. kanonik wrocławskiej kapituły katedralnej, prawnik. popularyzator teologii.

Urodził się 26 X 1900 r. w Zbarażu jako syn Leona i Zofii z d. Sochocka. Studia teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Przemyślu, przyjmując tam 1 VI 1924 r. święcenia kapłańskie. Przez rok był wikariuszem w Rzeszowie. W l. 1925-29 studiował prawo kanoniczne w Strassburgu, zdobywając doktorat na podstawie pracy: *Le Synode dioecesain en Pologne de origines jusqu'au concile de Trente.* . W l. 1930-33 był był katechetą gimnazjalnym w Jaśle, a w l. 1933-34 w Samborze. W 1934 r. został notariuszem, a następnie kanclerzem Kurii w Przemyślu. W l. 1936-52 byl proboszczem w Markowej. Przybywszy do Wrocławia, został referentem prawnym, wicekanclerzem i kanonikiem kapituły katedralnej. W. 1953 r, objął wykłady z prawa kanonicznego w Seminarium Duchownym we Wrocławiu, będąc też egzaminatorem prosynodalnym i wizytatorem dziekanów oraz proboszczów. W 1957 r. został oficjałem Sądu Duchownego we Wrocławiu. Zmarł 10 XII 1981 r. we Wrocławiu i został pochowany na cmentarzu św. Wawrzyńca.

I.
1. Działalność prawodawcza Nankera. W: *Pamięci biskupa Nankera.* W. 1953 s. 11-21.
2. Artykuły w: *WTK.:* R. 2: 1954; Dary Ducha Świętego, nr 23 s. 4; 3. Dary nadrzyrodzone, nr 51 s. 1, 6; 4. Działanie Ducha Świętego, nr 21 s. 5; 5. Idea Królestwa Bożego w opisie ewangelistów, nr 5 s. 4; 6. Idea życia duchowego w pismach św. Jana Apostoła, nr 6 s. 3, 8; 7. O pełną stabilizacje życia kościelnego na Ziemiach Zachodnich, nr 11 s. 3, 6; 8.. Praca w świetle nauki Chrystusowej, nr 36 s. 4, 12; 9. Trzeba walczyć o własną wartość moralną, nr 48 s. 5;10. Twórcza siła sprawiedliwości i miłości, nr 29 s. 6; 11. Historia litanii do Najśw. Serca Jezusa, nr 27 s. 5; 12. Zamiar Boży uświęcenia wszystkich ludzi, nr 13 s. 5, 12; - R: 3: 1955: 13. Dzieło Odkupienia następstwem Wcielenia, nr 6 s. 1, 10; 14. Dzieło papieża Grzegorza VII, nr 30 s. 1, 3; 15. O cesarzu, który pragnął zobaczyć Chrystusa, nr 15 s. 9; 16. O grzechu pierworodnym, nr 4 s. 5, 12; - R. 4: 1956: 17. Chrystus naszym życiem, nr 14 s. 3, 8. 18. Cnota roztropności jako mądrość, nr 22 s. 4.19. Grzechy przeciwko VIII przykazaniu, nr 5 s. 4; 20. Praca jest błogosławieństwem Bożym, nr 3 s. 1, 3.

II.
Schematyzmy archidiecezji wrocławskiej. Wr. 1952-1979; URBAN W.: Archidiecezja wrocławska w latach 1945-1965. *Nasza Przeszł.* T. 22: 1965 s. 52; Dębicki Ewaryst. W: *Polscy kanon.* Cz. 1 s. 99; URBAN W.: Ks. kanonik Ewaryst Dębicki (1900-1981). *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 34: 1981 s. 173-176; MARYŃSKI R.: Metropolitalny Sąd Duchowny we Wrocławiu w latach 1976-1994. W: *Patientia et Caritas.* Red. J. DEC. Wr. 1995 s. 410; MANDZIUK J.: Słownik księży - pisarzy archidiecezji wrocławskiej 1945-1992. [W druku]; Arch. Kurii Wrocł.: Akta pesonalne, sygn. D III 12.

Ks. Józef Mandziuk

Dębski Jan Gwalbert (1925-1989), wykładowca Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, historyk sztuki sakralnej.

Pochodził z Krakowa, gdzie urodził się 2 VII 1925 r. jako syn mistrza szewskiego Pawła i Apolonii z d. Soldan. W 1938 r. rozpoczął naukę w Gimnazjum oo. karmelitów w Wadowicach. Podczas okupacji pracował zarobkowo, w 1943 r. został wywieziony na roboty do Niemiec. W drodze powrotnej zatrzymał się w Ołomuńcu, gdzie uczył się w Szkole Handlowej. Po powrocie w 1946 r. do Krakowa, pracował jako plastyk i studiował zaocznie historię sztuki. W l. 1959-1965 odbył studia teologiczne w Seminarium Duchownym we Wrocławiu, gdzie 27 VI 1965 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk bpa P. Latuska. W l. 1965-1966 był wikariuszem w parafii katedralnej. Następnie rozpoczął studia z zakresu historii sztuki na Uniw. Wrocławskim, będąc kapelanem wrocławskich nazaretanek. W 1971 r. został kurialnym referentem do spraw sztuki sakralnej. Był wykładowcą historii sztuki sakralnej na PWT we Wrocławiu. Należał do Komisji Liturgicznej i Komisji Sztuki Sakralenej. W l. 1972-1975 pełnił obowiązki rektora kościoła św. Marcina. Opracował nowe projekty posoborowego wyposażenia kościołów, uczestniczył w konsultacjach udzielał rad i wskazówek w terenie. W 1980 r. przeniósł się do umiłowanego Krakowa, pragnąc ukończyć pracę doktorską na temat Cmentarza Rakowieckiego. Ciężko chory wrócił do Wrocławia i zamieszkał w domu księży emerytów. Mimo choroby prowadził zajęcia dydaktyczne ze studentami. Zmarł 23 I 1989 r. we Wrocławiu i został pochowany na krakowskim Cmentarzu Rakowieckim.

I.

1. Ołtarz główny archikatedry wrocławskiej. *Colloq. Sal.* 3: 1971 s. 124-136.
2. Wymowa znaków. W: *Kościół na Ziemiach Zachodnich.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1971 s. 113-116.
3. Powiązania Mikołaja Kopernika z Wrocławiem. *Colloq. Sal.* 5: 1973 s. 253-256.
4. Rec.: URBAN W.: Kościół pod wezwaniem św. Jakuba w Nysie. *Nasza Przeszł.* T. 36: 1971 s. 109 n. *Colloq. Sal.* 5: 1973 s. 259-261.
5. Z problematyki posoborowego wystroju liturgicznego na przykładzie niektórych kościołów archidiecezji wrocławskiej. *Colloq. Sal.* 5: 1973 s. 205-217.
6. Wyrażenie idei doksologiczno-eschatycznych w wystroju architektonicznym oraz w programie ikonograficznym kościoła cysterskiego w Henrykowie na Śląsku. W: *Teologia nauką o Bogu.* Kr. 1977 s. 364-366.
7. Okolicznościowe dekoracje kościelne. *Wrocł. Wiad. Kośc.* R. 33: 1981 s. 307.
8. Zagadnienie dotyczące zdobienia ołtarzy. *Wrocł. Wiad. Kośc.* R. 39: 1981 s. 306-307.
9. Modlitwa ukryta w pięknie. *Nowe Życie.* R. 2: 1984 nr 13 s. 4, 10.
10. Chrystus ukrzyżowany w sztuce chrześcijańskiej. *Nowe Życie.* R. 3: 1985 nr 6 s. 6-7, 11.
11. O konfesjonale inaczej ... *Wrocł. Wiad. Kośc.* R. 38: 1986 s. 265-267. -Toż. *Nowe Życie.* R. 5: 1987 nr 20 s. 14-15.
12. Symbolika sztuki cmentarnej. *Nowe Życie.* R. 5: 1987 nr 24 s. 6-7.
13. Wzięte z życia. *Nowe Życie.* R. 5: 1987 nr 26 s. 5; R. 6: 1988 nr 1 s. 13; nr 2 s. 14; nr 3 s. 14; nr 4 s. 5; nr 7 s. 13; nr 8 s. 3; nr 9 s. 11; nr 10 s. 3; nr 12 s. 3; nr 13 s. 5; nr 16 s. 13; nr 17 s. 15; nr 18 s. 15; nr 19 s. 5; nr 21 s. 9; nr 22 s. 3; nr 23 s. 3; nr 24 s. 3; nr 25 s. 3; nr 26 s. 5; R. 7: 1989 nr 1 s. 3; nr 4 s. 11.
14. Obrazy Stanisława Rodzińskiego. *Nowe Życie.* R. 6: 1988 nr 14 s. 12-13.
15. O wiele dłużej niż tydzień ... *Nowe Życie.* R. 7: 1989 nr 2 s. 6-7, 15.

II.

Schematyzmy archidiecezji wrocławskiej. Wr. 1971-1979; URBAN W.: 30-lecie Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu. *Colloq. Sal.* 15: 1983 s. 216, 255, 256; RYBAK T.: Homilia wygłoszona w czasie Mszy św. za duszę śp. ks. Jana Gwalberta Dębskiego w katedrze wrocławskiej 1 II 1989. *Wrocł. Wiad. Kośc.* R. 42: 1990 s. 223-227; TENŻE: Pożegnanie śp. ks. prof. Jana Gwalberta Dębskiego, zmarłego 23 stycznia 1989 w Domu Jana XXIII we Wrocławiu. *Tamże,* s. 223; MANDZIUK J.: Słownik księży pisarzy archidiecezji wrocławskiej 1945-1992 [w druku]; Arch. Kurii Wrocł.: Akta personalne, sygn. D IV 18.

Ks. Józef Mandziuk

Dogiel Gerard (1915-1992), misjonarz, filozof, popularyzator teologii.

Urodził się 7 X 1915 r. w Wojdagach na Wileńszczyźnie w ziemiańskiej rodzinie Tadeusza i Amelii Górskiej. Po ukończeniu szkoły powszechnej w Koleśnikach naukę kontynuował w Małym Seminarium Księży Misjonarzy w Wilnie, Bydgoszczy i Krakowie. Do zgromadzenia Księży Misjonarzy został przyjęty 28 X 1932 r. w Wilnie, śluby święte złożył 2 II 1935 r. w Krakowie. Studiował w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie (1936-1941), a po ich ukończeniu otrzymał święcenia kapłańskie 1 V 1941 r. w Krakowie z rąk bpa Stanisława Rosponda, sufragana krakowskiego. Po święceniach przez kilka miesięcy duszpasterzował w parafii Św. Krzyża w Warszawie, następnie został kapelanem w domach Sióstr Miłosierdzia w Pęcherach k/ Warszawy, Kobylankach k/ Opatowa i Kielcach. Przez kilka miesięcy w 1946 r. pełnił funkcję kapelana bpa Jana Kantego Lorka w Sandomierzu, kontynuując studia, co zaowocowało uzyskaniem stopnia magistra filozofii, a w marcu 1949 r. doktora filozofii na Uniw. Jagiellońskim w Krakowie na podstawie pracy pt. *Negatywna reakcja uczuciowa bojaźni w świetle nauki tomistycznej i współczesnej psychologii,* napisnej pod kierunkiem ks. prof. Konstantego Michalskiego.

We wrześniu 1947 r. podjął obowiązki wykładowcy przedmiotów filozoficznych w Gorzowskim Seminarium Duchownym w Gorzowie Wlkp. W l. 1953-1962 pełnił funkcję rektora Wydziału Teologicznego, zaś w l. 1962-1971 rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Gościkowie-Paradyżu. Z ramienia Kurii Gorzowskiej był egzaminatorem prosynodalnym oraz cenzorem ksiąg. W 1971 r. zamieszkał w Domu Stradomskim w Krakowie i podjął wykłady w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy. W l. 1973-1978 pełnił obowiązki superiora domu i rektora Instytutu Teologicznego. Za jego rektorstwa została zawarta umowa o współpracę pomiędzy Instytutem Teologicznym a Papieskim Wydziałem Teologicznym w Krakowie. Zmarł 13 X 1992 r. w Krakowie. Został pochowany w grobowcu Zgromadzenia na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

I.

1. Obrońca człowieka. *Tyg. Katol.* R. 3: 1948 nr 12 s. 76-77.
2. Inauguracja roku akademickiego 1964/65 w Diecezjalnym Seminarium Duchownym w Gościkowie-Paradyżu. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 9: 1965 s. 117-120.
3. Ksiądz profesor Józef Wiejaczka. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 11: 1967 s. 69-72. 190-192.
4. Seminarium duchowne w 25-letniej historii diecezji gorzowskiej. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 12 [winno być 14]: 1970 s. 233-251.
5. Büchner Ludwig. *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 114.
6. Fragmenty porzemówienia w czasie inauguracji roku akademickiego w Instytucie Teologicznym XX. Misjonarzy w Krakowie 1976/77. W: Z. MARCHEWSKI. W odświętnej szacie. *Meteor.* R. 48: 1976 nr 6 s. 88-91.
7. Paradyż - opactwo pocysterskie i jego zabytkowy zespół (Historia - rewaloryzacja). Kr. 1988 8° ss. 77, il. 8.
8. Przemówienie inauguracyjne (1977/78). *Meteor.* R. 49: 1977 nr 6 s. 69-75.
9. Metafizyka. Wyd. 1. Kr. 1990 ss. 179. -Toż. Wyd. 2. Kr. 1992 ss. 171.
10. Antropologia filozoficzna. Wyd. 1. Kr. 1992 ss. 192.-Toż. Wyd. 2 Kr. 1993 s. 93. -Toż. Wyd. 3 Kr. 1994 ss. 193, nlb. 2.
11. [Testament]. *Rocz. Winc.* R. 12: 1992 nr 1-4 s. 112-113.

II.

CHORZĘPA M.: Śp. Profesor Gerard Dogiel. *Rocz. Winc.* R. 12: 1992 nr 1-4 s. 109-12. SOCHA P.: Homilia na pogrzebie Ks. Gerarda Dogiela. *Rocz. Winc.* R. 12: 1992 nr 1-4 s. 115-120.

Ks. Stanisław Rospond CM

Drzymała Kazimierz (1905-1990), jezuita, historyk Kościoła i zakonu jezuitów.

Urodził się 23 VI 1905 r. w Sękowej k/Gorlic jako syn Franciszka i Magdaleny z Niedzielów. Nauki gimnazjalne pobierał w Gorlicach i w Krakowie. Dnia 22 IX 1922 r.

wstąpił do zakonu jezuitów i dwuletni nowicjat odbył w Starej Wsi k/Brzozowa (1922-1924). Następnie uzupełniał naukę gimnazjalną w Starej Wsi i Pińsku (1924-1928) oraz studiował filozofię na wydziale zakonnym w Krakowie (1928-1931). Przeznaczony do pracy dydaktycznej w zakresie historii w jezuickim Zakładzie Naukowo-Wychowawczym w Chyrowie, podjął studia z historii powszechnej na Uniw. Jagiellońskim (1931-1935) i odbył w Chyrowie praktykę nauczycielską (1935-1937). Następnie studiował teologię na Wydziale Bobolanum w Lublinie (1937-1940), a podczas drugiej wojny światowej w Nowym Sączu (1940-1941). Święcenia kapłańskie przyjął 22 II 1940 r. w Krakowie. Do końca wojny pracował jako duszpasterz w Krakowie. Gdy na skutek działań wojennych konwikt chyrowski został zajęty przez wojska rosyjskie, a następnie wcielony do ZSRR, podjął się wykładów z historii w Gimnazjum Św. Jacka w Katowicach (1945-1946), w jezuickim gimnazjum w Ścinawce Średniej k/Kłodzka (1946-1947) oraz w Gimnazjum Sióstr Benedyktynek w Staniątkach (1947-1949). Od 1948 r. wykładał historię Kościoła, patrologię i archeologię chrześcijańską na Wydziale Teologicznym Tow. Jez. w Krakowie (1948-1950), w Seminarium Duchownym Księży Sercanów w Podgórzu i w Stadnikach (1958-1965) oraz w Wyższym Seminarium Duchownym Częstochowskim w Krakowie (1964-1973). Płodny pisarz historyczny i zakonny, pozostawił kilka obszernych biografii oraz kilkadziesiąt nekrologów jezuitów polskich. Promotor kultu sługi Bożego Wojciecha Baudissa. Zmarł 9 II 1990 r. w Krakowie.

I.

1. Św. Kazimierz, królewicz polski. *Posł. Serca Jez.* R. 62: 1934 nr 3 s. 85-87.

2. Działalność jezuitów wileńskich w XVI w. W: *Sprawozdanie Dyrekcji Zakładu Naukowo-Wychowawczego OO. Jezuitów w Bąkowicach pod Chyrowem za rok szkolny 1935/36.* Bąkowice 1936 s. 1-43.

3. Lata szkolne i profesorskie ks. Marcina Śmigleckiego TJ. W: *Sprawozdanie Dyrekcji Zakładu Naukowo-Wychowawczego OO. Jezuitów w Bąkowicach pod Chyrowem za rok szkolny 1937/38.* Bąkowice 1938 s. 1-50.

4. Rec.: S. RESCIUS: Stanislai Hosii Vita. Pelplin 1938; J. SMOCZYŃSKI: Bibliografia Hosiana. Pelplin 1937. *Prz. Powsz.* R. 55: 1938 t. 220 s. 240-242.

5. Rec.: S. ŚWIĄTEK: Z dziejów polskiego żywotopisarstwa świętych. Lubl. 1937. *Prz. Powsz.* R. 55: 1938 t. 217 s. 388.

6. Fabrycy, Fabricius (Kowalski) Piotr (1552-1622). W: *Pol. słow. biogr.* T. 6: 1948 s. 342-343.

7. Fabrycy, Fabricius (Kowalski) Walenty Groza (1563-1626). W: *Pol. słow. biogr.* T. 6: 1948 s. 343.

8. Ks. Stanisław Grodzicki TJ jako teolog i kaznodzieja 1541-1613. *Pol. Sacra.* T. 1: 1948 nr 3-4 s. 267-288.

9. 350-lecie Biblii ks. Jakuba Wujka. *Posł. Serca Jez.* R. 78: 1949 nr 12 s. 365-367.

10. Ks. Jakub Wujek z Wągrowca 1541-1579. *Ruch Biblij.* R. 3: 1950 nr 1-2 s. 23-63.

11. Wpływy ks. Stanisława Grodzickiego TJ na tłumaczenie Biblii ks. Jakuba Wujka TJ. *Pol. Sacra.* T. 4: 1951 z. 1 s. 71-80.

12. Eucharystia w pierwszych wiekach chrześcijaństwa. *Posł. Serca Jez.* R. 81: 1952 nr 8 s. 225-229.

13. Kult Chrystusa Króla pod postacią Dobrego Pasterza w pierwszych wiekach chrześcijaństwa. *Posł. Serca Jez.* R. 81: 1952 nr 4 s. 113-115.

14. Nauka Dwunastu Apostołów. *Posł. Serca Jez.* R. 81: 1952 nr 2 s. 46.

15. Prymat św. Piotra w pierwszych wiekach chrześcijaństwa. *Posł. Serca Jez.* R. 81: 1952 nr 6 s. 181-183.

16. Troska o zmarłych w pierwszych wiekach chrześcijaństwa. *Posł. Serca Jez.* R. 81: 1952 nr 11 s. 330-334.

17. Praca Naszych w Ostrowie Szlacheckim. *Wiadom. z Prow. Małopol. T.J.* R. 1957 nr 4 s. 118-120.

18. Ks. Karol Antoniewicz TJ. *Homo Dei.* R. 27: 1958 nr 1 s. 21-27.

19. Ks. Jakub Wujek z Wągrowca obrońca chłopów polskich. *Ruch Biblij.* R. 12: 1959 nr 4 s. 363-372.

20. Polemika Ks. Marcina Śmigleckiego TJ z innowiercami o powołaniu ministrów. *Nasza Przeszł.* T. 9: 1959 s. 323-356.

21. Gurski (Gos) Jan (1576-1627). W: *Pol. słow. biogr.* T. 9: 1960-1961 s. 174.

22. Gutterer Dobrodziejski Jędrzej (ok. 1573-1657). W: *Pol. słow. biogr.* T. 9: 1960-1961 s. 192.

23. Kult Dzieciątka Jezus. *Homo Dei.* R. 29: 1960 nr 1 s. 21-25.

24. Kult Najświętszej Maryi Panny w pierwszych wiekach chrześcijaństwa. *Homo Dei.* R. 29: 1960 nr 5-6 s. 674-677.

25. Religijność Napoleona - ostatnie chwile jego życia. *Homo Dei.* R. 29: 1960 nr 2 s. 170-172.

26. Arianie polscy. *Homo Dei.* R. 30: 1961 nr 2 s. 165-170.

27. Kasper Drużbicki - apostoł kultu Najśw. Serca Jezusowego w Polsce XVII wieku. *Homo Dei.* R. 31: 1962 nr 4 s. 308-311.

28. Na marginesie pewnych publikacji. *Homo Dei.* R. 31: 1962 nr 4 s. 375-379.

29. P. Gasparus Drużbicki SJ (300 anniversarium eius mortis). *Nuntius Apostolatus Orationis* (Roma). R. 1962 nr 12 s. 311-312.

30. Bracia polscy zwani arianami. *Stud. Theol. Vars.* R. 1: 1963 nr 2 s. 241-306; 311-312.

31. Prymat św. Piotra i jego następców w świetle historii i dogmatu. *Homo Dei.* R. 32: 1963 nr 2 s. 89-94.

32. 350-letnia rocznica śmierci ks. Grodzickiego TJ. *Tyg. Powsz.* R. 17: 1963 nr 37 s. 5.

33. W 50 rocznicę śmierci apostoła trędowatych. Pamięci ks. Jana Beyzyma TJ. *Homo Dei.* R. 32: 1963 nr 1 s. 10-14.

34. Filar Zakonu Jezuitów - ks. Stanisław Grodzicki (1541-1613). *Homo Dei.* R. 33: 1964 nr 3 s. 174-179.

35. Ks. Marcin Śmiglecki obrońca prymatu św. Piotra i jego następców. *Ruch Biblij.* R. 17: 1964 nr 4 s. 215-230.

36. Praca jezuitów polskich nad ludnością wiejską w pierwszym stuleciu osiedlenia się zakonu w Rzeczypospolitej. *Nasza Przeszł.* T. 20: 1964 s. 51-75.

37. Ks. Marcin Śmiglecki obrońcą prymatu św. Piotra i jego następców. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 16: 1965 nr 2 s. 100-125.

38. Rozwój reformacji i odrodzenie katolicyzmu na Litwie w XVI wieku. *Homo Dei.* R. 34: 1965 nr 3 s. 174-179.

39. Ks. Piotr Turbak. *Przew. Katol.* R. 56: 1966 s. 404.

40. Tysiąclecie chrześcijaństwa w Polsce. *Homo Dei.* R. 35: 1966 nr 1 s. 5-12.

41. Tysiąclecie chrztu Polski. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 17: 1966.

42. Wybitny Generał Zakonu OO. Jezuitów. O. Jan Chrzciciel Janssens (1889-1964). *Homo Dei.* R. 35: 1966 nr 2 s. 74-77.

43. Polacy w Zambii. *Homo Dei.* R. 36: 1967 nr 4 s. 219-225.

44. Kochany Bambo [ks. Jan Waligóra SJ]. *Słowo Powsz.* R. 21: 1968 nr 262.

45. Ks. Prof. Walenty Prokulski SJ. *Tyg. Powsz.* R. 22: 1968 nr 26 s. 4.

46. Śp. Ks. Józef Chechelski TJ, opiekun Polonii Francuskiej (1900-1967). *Homo Dei.* R. 37: 1968 nr 2 s. 127-128.

47. Ks. Kasper Drużbicki TJ (1590-1662). *Nasza Przeszł.* T. 33: 1970 s. 143-165.

48. Baudiss Wojciech Maria (1842-1926). W: *Hagiografia pol.* Cz. 1. P. 1971 s. 102-111.

49. Dawność i nowość nabożeństwa do Najświętszego Serca. *Posł. Serca Jez.* (Chicago). R. 1971 s. 205-208.

50. Ks. Wojciech Maria Baudiss TJ. *Nasza Przeszł.* T. 38: 1972 s. 267-270.

51. Traktat Marcina Śmigleckiego "O lichwie..." w świetle nauki teologicznej na tle stosunków społeczno - ekonomicznych w Europie Zachodniej i w Polsce przedrozbiorowej. W: *Studia i materiały.* R. 1972 s. 143-172.

52. Akademia Połocka. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 219.

53. Ks. Stanisław Grodzicki SJ. Kr. 1973 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 187.

54. Trudził się jako dobry żołnierz Chrystusa. Ks. Jan Dorda SJ 1891-1971. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 3 s. 192-197.

55. Ks. Stanisław Grodzicki SJ (1541-1613). *Myśl Społ.* R. 1974 nr 37 s. 18.

56. Ks. Wojciech Maria Baudiss TJ (1842-1926). *Posł. Serca Jez.* (Chicago). R. 1974 nr 10 s. 11-16.

57. "Matka Afrykanów" - Maria Teresa Ledóchowska (1863-1922). *Homo Dei.* R. 44: 1975 nr 4 s. 261-267.

58. Ks. Marcin Śmiglecki. Być czynnym. *Myśl Społ.* R. 1976 nr 37 s. 1.

59. Rec.: L. PIECHNIK: Początki Akademii Wileńskiej. *Nasza Przeszł.* T. 40: 1973. *Stud. Hist.* R. 20: 1977 nr 1 s. 143-145.

60. Dobry kapłan Chrystusowy. Ks. Wojciech Maria Baudiss SJ 1842-1926. *Homo Dei.* R. 47: 1978 nr 2 s. 146-151. -Toż w osobnej odbitce z podobizną W. M. Baudissa i modlitwą o jego beatyfikację ss. 7.

61. Marcin Śmiglecki TJ (1563-1618). *Stud. Hist.* R. 21: 1978 nr 1 s. 25-43.

62. Rec.: S. DOBRZAŃSKI: Restauracja diecezji krakowskiej w latach osiemdziesiątych XIX wieku. W: *Studia z historii Kościoła w Polsce.* T. 3. Red. H. E. WYCZAWSKI. W. 1977. Stud. Theol. Vars. R. 16: 1978 nr 2 s. 292-294.

63. Dysputa wileńska Marcina Śmigleckiego z ewangelikami w r. 1599. *Stud. Hist.* R. 22: 1979 nr 3 s. 379-400.

64. Ks. Wojciech Maria Baudiss TJ. Kr. 1979 Poligrafia Zaskale ss. 89, il.

65. Śp. Br. Józef Jochymek. *Nasze Wiad.* R. 1980 nr 3 s. 89.

66. Śp. Br. Stanisław Józef Kiczek. *Nasze Wiad.* R. 1980 nr 3 s. 90-91.

67. Śp. Br. Andrzej Rutzki. *Nasze Wiad.* R. 1980 nr 4 s. 99-100.

68. Śp. O. Edward Michał Klimas. *Nasze Wiad.* R. 1980 nr 2 s. 96.
69. Śp. O. Jan Kowal. *Nasze Wiad.* R. 1980 nr 2 s. 97.
70. Śp. O. Kazimierz Małodobry. *Nasze Wiad.* R. 1980 nr 1 s. 79-80.
71. Śp. O. Jan Preisner. *Nasze Wiad.* R. 1980 nr 2 s. 98.
72. Walka jezuitów polskich z alkoholizmem. *Biuletyn Domu Rekolekcyjnego Duszpasterstwa Trzeźwości w Zakroczymiu.* R. 1980 nr 11 s. 3-6.
73. Ks. Marcin Śmiglecki TJ. Kr. 1981 Prow. Polski Południowej TJ ss. 156, il.
74. O. Wojciech Maria Baudiss. *Nasze Wiad.* R. 1981 nr 5 s. 1-13.
75. Śp. O. Antoni Bachowski. *Nasze Wiad.* R. 1981 nr 5 s. 93-94.
76. Śp. O. Marian Spytkowski. *Nasze Wiad.* R. 1981 nr 5 s. 94-95.
77. Ks. Piotr Skarga (1536-1612). *Nasze Wiad.* R. 1982 nr 6-7 s. 131-142.
78. Kult ks. Piotra Skargi. *Prz. Powsz.* R. 1982 nr 6 s. 330-334.
79. Opr.: O. Kasper Drużbicki, jakie wymagania stawia profesorwi TJ jego profesja i jakie zobowiązania względnie sposób życia na niego nakłada. *Nasze Wiad.* R. 1982-1983 nr 8 specjalny s. 115-121.
80. Profetyczne wołanie i duch ks. Piotra Skargi a nasze czasy. *Homo Dei.* R. 51: 1982 nr 3 s. 215-219.
81. Śp. Br. Władysław Łasut. *Nasze Wiad.* R. 1982 nr 6-7 s. 158.
82. Śp. O. Kazimierz Krzyżak. *Nasze Wiad.* R. 1982 nr 6-7 s. 159.
83. Śp. O. Mieczysław Smul. *Nasze Wiad.* R. 1982 nr 6-7 s. 167.
84. Śp. O. Stanisław Wojnar. *Nasze Wiad.* R. 1982 nr 6-7 s. 160.
85. Teofil Bzowski, Kazimierz Drzymała: Wspomnienia naszych zmarłych (1820-1980). T. 1-4. Kr. 1982 Poligrafia Zaskale ss. 237, 200, 142, 167.
86. Bł. Melchior Grodziecki SJ. *Posł. Serca Jez.* R. 113: 1984 nr 10 s. 214-216.
87. Ks. Jan Beyzym 1850-1912. *Informacje Misyjne.* (Kraków). R. 1984 s. 19-22.
88. Ks. Piotr Skarga TJ. Kr. 1984. Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 96.
89. Patron Litwy i Korony. Św. Kazimierz. *Posł. Serca Jez.* R. 113: 1984 nr 3 s. 60-61.
90. Polemika Marcina Śmigleckiego z braćmi polskimi, zwanym arianami, o bóstwie Chrystusa. *Stud. Hist.* R. 27: 1984 nr 1 s. 3-20.
91. Św. Kazimierz (1458-1484). W: *Kalendarz Serca Jezusowego 1984.* Kr. 1984 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy s. 63-64.
92. Św. Kazimierz Królewicz Polski. Kr. 1984 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 104.
93. Św. Kazimierz, królewicz polski. *Homo Dei.* R. 53: 1984 nr 1 s. 16-24.
94. Św. Kazimierz. W: *Polscy święci.* Red. J. R. BAR. T. 3. W. 1984 s. 106-131.
95. Bolesna Królowa Polski. *Posł. Serca Jez.* R. 114: 1985 nr 2-3 s. 66-67.
96. Katakumby rzymskie. *Ruch Biblij.* R. 38: 1985 nr 1 s. 53-74.
97. Kult Dzieciątka Jezus. *Posł. Serca Jez.* (Chicago). R. 69: 1985 nr 12 s. 1-6.
98. Śp. Ojciec Jan Tarnawski. *Nasze Sprawy.* R. 1985 nr 10 s. 193.
99. Śp. O. Jan Zarych. *Nasze Sprawy.* R. 1985 nr 10 s. 193.
100. Śp. Piotr Apostoł zwierzchnikiem Kościoła Chrystusowego. *Posł. Serca Jez.* R. 114: 1985 nr 10-11 s. 203-205.
101. Błogosławiony Melchior Grodziecki. W: *Polscy święci.* Red. J. R. BAR. T. 6. W. 1986 s. 108-125.
102. Grób św. Piotra Apostoła w Rzymie. *Ruch Biblij.* R. 39: 1986 nr 4 s. 353-362.
103. Ks. Piotr Skarga (w 450-lecie urodzin). *Za i Przeciw.* R. 1986 nr 13-14 s. 18.
104. Ks. Wojciech Maria Baudiss SJ. W: *Chwalcie z nami Panią świata. Z dziejów Kościoła na ziemi brzozowskiej.* Kr. 1986 s. 264-265.
105. O. Piotr Skarga SJ. Jezuici. *Nasze Wiad.* R. 1986 nr 2 s. 22-25.
106. Święty Andrzej Bobola TJ. Kr. 1986 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 105.
107. Święty Andrzej Bobola. W: *Polscy święci.* Red. J. R. BAR. T. 9. W. 1986 s. 67-126.
108. Święty Jozafat Kuncewicz. *Posł. Serca Jez.* R. 115: 1986 nr 11 s. 184-186.
109. Święty Wojciech. *Posł. Serca Jez.* (Chicago). R. 70: 1986 nr 4 s. 6-9.
110. 350-lecie śmierci Fabiana Birkowskiego OP. *Posł. Serca Jez.* R. 115: 1986 nr 5 s. 85.
111. Dlaczego jezuici polscy starają się o wyniesienie na ołtarze ks. Wojciecha Marii Baudissa? *Biuletyn Informacyjny Postulatorskiego Ośrodka Studiów* (Rzym). R. 22: 1988 nr 7-8 s. 54-59.
112. Męczennik i męczennica [bł. Michał Kozal i bł. Karolina Kózka]. *Posł. Serca Jez.* (Chicago). R. 71: 1987 nr 6 s. 5-11.
113. O. Wojciech Maria Baudiss. *Biuletyn Informacyjny Postulatorskiego Ośrodka Studiów* (Rzym). R. 22: 1988 nr 7-8 s. 50-54.
114. Śp. br. Mateusz Moroz. *Nasze Sprawy.* R. 1988 nr 1 s. 12-13.
115. Śp. o. Edward Mruk. *Nasze Sprawy.* R. 1987 nr 11 s. 228-229.
116. Św. Jacek. *Posł. Serca Jez.* (Chicago). R. 71: 1987 nr 7-8 s. 1-10.
117. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989: Faure Giovanni Battista, szp. 78; 118. Félix Célestin Joseph, szp. 111-112. Współautor: M. DANILUK; 119. Finn Francis James, szp. 292; 120. Foley Henry,

szp. 366-367; 121. Forer Lorenz, szp. 387; 122. Frois Louis, szp. 722.

123. Ks. Wojciech Maria Baudiss TJ. Kr. 1992 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 92.

124. W maszynopisie pozostawił m.in.: "Żywoty świętych Towarzystwa Jezusowego" oraz liczne materiały dotyczące o. W. M. Baudissa.

II.

Jubileusze zasłużonych kapłanów. *Słowo Powsz.* R. 36: 1982 nr 180 s. 5; DAROWSKI R.: Ks. Kazimierz Drzymała SJ. *Nasze Sprawy.* R. 1986 nr 5 s. 86-91; TENŻE: Uzupełnienie biografii i bibliografii. *Tamże.* R. 1990 nr 4 s. 12-13; Śp. O. Kazimierz Drzymała. *Tamże,* nr 3 s. 14-17; Chyrowiacy. Red. L. GRZEBIEŃ. Kr. 1990 s. 105; PALUSZKIEWICZ F.: Mały słownik jezuitów w Polsce. W. 1991 s. 66.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Dudak Roman Piotr, w zakonie Krescenty (1927-1991), kapucyn, historyk filozofii, tłumacz, popularyzator teologii.

Urodził się 8 XI 1927 r. w Maksymówce k/Zbaraża jako syn Prokopa i Zofii z d. Piskor. Szkołę podstawową ukończył we wsi rodzinnej. W l. 1944-1945 pracował na robotach przymusowych w Heissenhof k/Neukirche w Austrii. Szkołę średnią przerabiał po powrocie do kraju w Miejskim Gimnazjum w Rozwadowie n/Sanem, natomiast egzamin dojrzałości zdał 27 VI 1950 r. przed Państwową Komisją Egzaminacyjną Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego. Do kapucynów prowincji krakowskiej wstąpił 8 IX 1947 r. Filozofię i teologię studiował w Wyższym Seminarium Duchownym OO. Kapucynów w Krakowie. Święcenia kapłańskie przyjął 29 VI 1953 r. Magisterium teologii uzyskał w 1954 r. na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego na podstawie pracy o klasztorze kapucyńskim w Krakowie. Nie otrzymawszy pozwolenia na wyjazd do Rzymu, w 1957 r. podjął studia filozoficzne na KUL-u. Na podstawie rozpraw o poglądach Henryka z Gandawy uzyskał w 1961 r. stopień magistra, a w 1979 r. doktora filozofii. Aktywny w duszpasterstwie, był ceniony za wybitny talent kaznodziejski, głosił rekolekcje dla zakonników i sióstr zakonnych. Przez szereg lat wykładał filozofię w Seminarium Zakonnym własnej prowincji. Przebywał na placówkach w Krakowie, Skomielnej Czarnej, Tenczynie. Mimo ciężkiej choroby na cukrzycę, rozwinął ożywioną działalność duszpasterską w Gdańsku, gdzie był wikarym i gwardianem klasztoru, roztoczył opiekę nad ludźmi o skomplikowanej sytuacji życiowej, był kapelanem więzienia śledczego, asystentem Franciszkańskiego Ruchu Ekologicznego, w Sądzie Biskupim zaś pełnił rolę obrońcy węzła małżeńskiego. Zmarł po długiej chorobie 20 IV 1991 r. w Gdańsku, został pochowany w Stalowej Woli w grobie zakonnym na cmentarzu komunalnym.

I.

1. Zarys problematyki poznawczej w Summae Quaestionum Henryka z Gandawy. *Rocz. Filoz.* R. 11: 1963 z. 1 s. 113-135.

2. Czy Henryk z Gandawy był egzystencjalistą? *Rocz. Filoz.* R. 14: 1966 z. 1 s. 33-41.

3. Franciszkanizm - jako reforma religijno - społeczno - ludowa. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 10: 1971 nr 1 s. 24-37.

4. "Spór o metodę" czyli problem budzenia powołań zakonnych. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 11: 1972 nr 1 s. 43-48.

5. Duszpasterstwo rodzin jako fundament budzenia powołań kapłańsko-zakonnych. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 12: 1973 nr 2 s. 68-79.

6. Osobowość i praca kapłana jako społecznika, "kierownika" duchowego i rekolekcjonisty w duszpasterstwie powołań. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 12: 1973 nr 3 s. 38-49.

7. Ubóstwo zakonne. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 12: 1973 nr 4 s. 95-104.

8. Tłum.: B. EGLOFF: Spowiedź - wczoraj i dziś. Cz. I. Nawrócenie. *Mat. Probl.* R. 8: 1974 nr 3 s. 75-90; Cz. II. Wyzwolenie. *Mat. Probl.* R. 8: 1974 nr 4 s. 107-149.

9. Tłum.: ŚW. BONAWENTURA: Mistyczny krzew winny czyli traktat o Męce Pana. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 13: 1974: Rozdz. I. O właściwościach winnego krzewu, nr 1 s. 74-79; Rozdz. III. O okopywaniu winnego krzewu, nr 2 s. 177-181; Rodz. IV. O wiązaniu winnego krzewu, nr 3 s. 93-98; Rozdz. V. O podobieństwie samego winnego krzewu, nr 4 s. 99-104; R. 14: 1975 nr 1 s. 94-95; nr 2 s. 128-130; nr 3 s. 79-84.

10. Tłum.: TOMASZ Z CELANO (sic!): Vita prima S. D. N. Francisci. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 13: 1974 nr 2 s. 165-169; nr 3 s. 68-71; nr 4 s. 67-74;

R. 14: 1975 nr 1 s. 90-92; nr 2 s. 106-112; nr 3 s. 66-68.

11. Czystość. W: *Konferencje franciszkańskie 1226-1976*. Gd. 1976 s. 45-54.

12. O ewangelicznym ubóstwie. W: *Konferencje franciszkańskie 1226-1976*. Gd. 1976 s. 78-92.

13. Posłuszeństwo. W: *Konferencje franciszkańskie 1226-1976*. Gd. 1976 s. 93-100.

14. Poglądy filozoficzne Henryka z Gandawy. *Stud. Mediew*. R. 21: 1981 z. 1 s. 3-216.

15. Posłuszeństwo. W: *Franciszkową drogą. Duszpasterskie i ascetyczne materiały o św. Franciszku z Asyżu*. Red. J. BAR. W. 1982 s. 300-304.

16. Ubóstwo. W: *Franciszkową drogą. Duszpasterskie i ascetyczne materiały o św. Franciszku z Asyżu*. Red. J. BAR. W. 1982 s. 296-300.

17. Kościół z nich nie zrezygnował. Rozmowę przeprowadziła M. MROZIŃSKA. *Gwiazda Morza*. R. 1986 nr 6 s. 1, 5.

18. Nie wszystko stracone. Rozmowę przeprowadził J. KORCZ. *Za i Przeciw*. R. 1988 nr 1 s. 9, 23.

19. Nawet najmniejsze dobro nie pójdzie na marne. Rozmowę przeprowadził P. KAŁUŻYŃSKI. *Gwiazda Morza*. R. 1990 nr 14 s. 10.

II.

GADACZ J. L.: Słownik polskich kapucynów. T. 1. Wr. 1985 s. 396-397, tamże literatura. –Ponadto: Katalog polskich prowincji ojców kapucynów. Red. Cz. BIEDULSKI. R.-W. 1979 s. 181, 185; Modlitwene spotkania przy sercu Jana III Sobieskiego. *Słowo Powsz*. R. 37: 1983 s. 1, 6; Nabożeństwo dla ludzi z rozbitych małżeństw w Gdańsku. *Mies. Diec. Gdań*. R. 1983 nr 4-7 s. 153; Spotkanie dzieci z ojcami przebywającymi w areszcie śledczym - z okazji dnia dziecka. *Tamże*; W dniach 12-13 i 14 kwietnia w kościele św. Jakuba w Gdańsku, ul. Łagiewniki 63. *Gwiazda Morza*. R. 1984 nr 7; Rekolekcje dla ludzi w skomplikowanych sytuacjach życiowych. *Tamże*. R. 1985 nr 6; Rozwodnik w Kościele. *Młoda Polska* (Gdańsk). R. 2: 1990 nr 19 s. 1, 4-5; BRYK Z.: Zgon zasłużonego kapłana. Pismo okólne (Warszawa). *Biuro Pras. Sekr. E. P*. R. 1991 nr 19 s. 12; Nekrolog. *Anal. OFMCap*. R. 108: 1992 s. 212; Akta personalne i dokumenty. Arch. Krak. Prow. Kap., sygn. APZ 79 - I - VI, X, Varia.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap.

Dziuba (Dzióba) Michał Franciszek, w zakonie Archanioł (1936-1991), kapucyn, autor rozprawy historycznej.

Urodził się 1 IV 1936 r. w Dzikowcu k/Kolbuszowej, syn Stanisława i Karoliny Tyburczy. Szkołę powszechną kończył we wsi rodzinnej, przez dwa ostatnie jej lata uczył się w Seminarium Serafickim zakonu kapucynów w Rozwadowie. W 1952 r. wstąpił do tego zakonu w prowincji krakowskiej, następnie po ukończeniu XI klasy szkoły ogólnokształcącej Wyższego Seminarium Duchownego OO. Karmelitów w Krakowie, otrzymał dnia 11 XII 1957 r. świadectwo dojrzałości wydane przez Państwową Komisję Egzaminacyjną. Filozofię i teologię studiował w l. 1953-1961 w Wyższym Seminarium Duchownym Zakonu Kapucynów w Krakowie, święcenia kapłańskie otrzymał 20 IX 1961 r. Stopień magistra teologii, ze specjalizacją w historii Kościoła oraz dyplom licencjata, uzyskał na KUL-u w 1966 r. na podstawie pracy o kapucynach w Lądzie n/Wartą. Duszpasterzował przy klasztorach: w Sędziszowie Małopolskim, Bytomiu, Krakowie, Wołczynie, Stalowej Woli i Krośnie. Interesował się archiwistyką. Przez pewien okres czasu uczył historii Kościoła i własnego zakonu w zakonnym seminarium. Był też egzaminatorem podczas pięcioletnich egzaminów dla młodych kapłanów zakonnych, przygotowywał opracowania z zakresu historii swej prowincji dla potrzeb KUL-u. Uporządkował klasztorne biblioteki starodruków w Krakowie i Sędziszowie. Zmarł nagle 10 X 1991 r. w Krośnie i tam został pochowany.

I.

1. Kapucyni w Lądzie nad Wartą (1850-1864). W: *Polska Prowincja Kapucynów*. Cz. 1: Polska Prowincja Kapucynów w XIX w. Zakony Franciszkańskie w Polsce. Red. J. KŁOCZOWSKI. T. 4. Lubl. 1987 s. 211-271.

2. Biblioteka starych druków w klasztorze sędziszowskim. *Wiad. Prow. Krak. Kap*. R. 12: 1973 nr 3 s. 26.

II.

Katalog polskich prowincji ojców kapucynów. Red. Cz. BIEDULSKI. R.-W. 1979 s. 70, 178; Nekrolog. *Anal. OFMCap*. R. 109: 1992 s. 210; J. MARECKI: Słownik polskich kapucynów. Prowincja krakowska, mps. Akta personalne i dokumenty. Arch. Krak. Prow. Kap. w Krakowie, sygn. APZ - 81.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap

Etter Tadeusz (1911-1984), biskup pomocniczy poznański, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 16 V 1911 r. w Poznaniu jako syn Ruperta i Władysławy z d. Urbaniak. Po ukończeniu w Poznaniu Miejskiej Szkoły Wydziałowej im. Działyńskich, w 1921 r. rozpoczął naukę w Państwowym Gimnazjum im. K. Marcinkowskiego, gdzie 4 IV 1929 r. uzyskał maturę. Należał do Sodalicji Mariańskiej i Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary św. W l. 1929-1934 odbył studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium Duchownym w Gnieźnie i Poznaniu. Święcenia kapłańskie przyjął 17 VI 1934 r. Z dniem 1 VII 1934 r. został mianowany wikariuszem w Bninie, a od 1 IX 1935 r. prefektem w poznańskim Prywatnym Gimnazjum i Liceum "Collegium Marianum". Od 1 IX 1939 r. był prefektem Prywatnego Gimnazjum im. Słowackiego w Poznaniu, od jesieni 1939 r. dodatkowo wikariuszem w parafii św. Marcina w Poznaniu, później sprawował opiekę duszpasterską w parafii św. Marii Magdaleny i przy kościele Najdroższej Krwi P.N. Jezusa Chrystusa. W nocy z 20 na 21 IV 1940 r. został aresztowany przez gestapo i osadzony w Forcie VII w Poznaniu, a następnie przetransportowany do obozów koncentracyjnych w Dachau (nr 21979), Gusen - Mauthausen, Dachau, Feldafing. Przebywał w nich do 29 IV 1945 r. Od lipca 1945 r. został kapelanem obozu w Ehra-Lessien, pow. Gifhorn. Pełniąc obowiązki duszpasterskie, zaangażował się w założenie i prowadzenie szkoły powszechnej i przedszkola, kursów dokształcających i dla kierowców, prowadzenie trzech stacji odżywiania dzieci. Przez krótki czas obsługiwał ośrodki polskie w Brome i Gifhorn oraz uczył religii w Wolfsburgu, opiekując się dwoma szpitalami oraz prowadząc rejestr zmarłych i pomordowanych Polaków. W marcu 1945 r. utworzył Obóz Przejściowy w Wolfsburgu. Po zlikwidowaniu obozu w Ehra-Lessien (lipiec 1945 r.), prowadził działalność duszpasterską w obozie w Lubece, będąc kapelanem Polskiego Obozu Repatriacyjnego na strefę brytyjską. Z obowiązków kapelana został zwolniony 22 VII 1947 r. Po powrocie do Polski został katechetą gimnazjalnym w Poznaniu. W l. 1947 - 1950 pełnił równocześnie obowiązki kapelana Wojskowego Szpitala Okręgowego nr 3 w Poznaniu. W 1955 r. został mianowany sędzią prosynodalnym, a w 1957 r. redaktorem "Biblioteki Kaznodziejskiej", rozpoczynając oddziaływanie na kaznodziejstwo w całej Polsce. 17 VII 1959 r. został biskupem tyt. Bonizzy, z przeznaczeniem do pracy w archidiecezji poznańskiej. Sakrę biskupią otrzymał 25 X 1959 r. w katedrze poznańskiej. Od 1959 r. pełnił obowiązki wikariusza generalnego. W 1966 r. został kanonikiem gremialnym poznańskiej kapituły katedralnej. Był członkiem Archidiecezjalnej Rady Kapłańskiej i Rady Duszpasterskiej. Brał udział w obradach Soboru Watykańskiego II. Był członkiem Komisji Maryjnej Episkopatu Polski, Komisji d/s Katechetycznych, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Komisji Duszpasterstwa Ogólnego. Zmarł 18 XII 1984 r. w Poznaniu i został pochowany 21 XII na cmentarzu Poznań-Miłostowo.

I.

1. Red.: Biblioteka Kaznodziejska. T. 58: 1957 - T. 113: 1984.

2. Jezus Chrystus założycielem Kościoła. *Bibl. Kazn.* T. 58: 1957 s. 144-147.

3. Mężczyzna i kobieta w planach Bożych. *Bibl. Kazn.* T. 58: 1957 s. 576-580.

4. Nie wymawiaj się. *Bibl. Kazn.* T. 59: 1957 s. 224-227.

5. Znajomość-koleżeństwo-przyjaźń-miłość. *Bibl. Kazn.* T. 58: 1957 s. 524-527.

6. Dzień roboczy dziecka. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 470-473.

7. Dzień święty dziecka. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 382-386.

8. Historia Święta Starego i Nowego Testamentu. P. 1958 8^{0} ss. 237, nlb. 3, mapy.

9. Jak słuchać kazań. *Bibl. Kazn.* T. 60: 1958 s. 232-235.

10. Jedno z Chrystusem. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 99-101.

11. Komunia św. dziecka. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 201-203.

12. Modlitwa dziecka. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 56-59.

13. Msza św. dziecka. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 128-130.

14. Nauka religii dziecka. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 301-303.

15. Umarli z Chrystusem. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 101-104.

16. Wychowawcza atmosfera domu. *Bibl. Kazn.* T. 60: 1958 s. 566-569.

17. Zmartwychwstali z Chrystusem. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 104-106.

18. Bóg czy materia. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 305-308.

19. Dzieje Starego i Nowego Testamentu. P. 1959 16^{0} ss. 273, 3, tabl. -Toż. P. 1960. -Toż. P. 1961. -Toż. P. 1962.

20. Maryja wzorem w wychowaniu dziecka. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 241-244.

21. Rodzice wobec grzechów dziecka. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 149-153.

22. Spowiedź dziecka. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 49-53.

23. Wielkość św. Stanisława Kostki. *Bibl. Kazn.* T. 63: 1959 s. 255-259.

24. Takim był profesor Kostrzewski. *Przew. Katol.* R. 58: 1968 nr 47 s. 437.

25. Ilekroć nadchodzi rocznica... *Przew. Katol.* R. 63: 1973 s. 163-164.

26. Kościół uwięziony w Dachau. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 17 s. 1-3.

27. Magnificat. Odezwa na zakończenie Nawiedzenia w Archidiecezji Poznańskiej. *Przew. Katol.* R. 68: 1978 nr 21 s. 1-2.

28. Ojciec Święty o kapłaństwie do kapłanów. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 35: 1984 nr 12 s. 273-274.

II.

Konsekracja drugiego Biskupa Sufragana Poznańskiego J. E. Ks. Tadeusza Ettera. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 10: 1959 nr 12 s. 701-709; Nominacja drugiego biskupa sufragana poznańskiego. *Tamże*, nr 9 s. 539-541; Orędzie Arcypasterskie z okazji nominacji biskupiej ks. Tadeusza Ettera. *Tamże*, s. 541-542; NOWACKI J.: Dzieje archidiecezji poznańskiej. T. 2. P. 1964 s. 193-194; JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. Z. 4. W. 1978 s. 64, tamże literatura; STROBA J.: Homilia wygłoszona na pogrzebie śp. Biskupa Tadeusza Ettera. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 35: 1984 nr 12 s. 268-271. -Toż. *Przew. Katol.* R. 75: 1985 nr 10 s. 1, 4; Zgon i pogrzeb Śp. Ks. Bpa Tadeusza Ettera. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 35: 1984 nr 12 s. 281; FORTUNIAK Z.: Wspomnienie. *Bibl. Kazn.* T. 114: 1985 s. 193-194; PAWŁOWSKA A.: Pracowity i wierny. *Przew. Katol.* R. 75: 1985 nr 10 s. 1, 4-5; Uczennica: Wspomnienia... *Tamże*, s. 5; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 56; Akta personalne. Arch. Arch. Pozn., sygn. KA 26349.

Ks. Jan Szpet

Fedyk Kazimierz (1934-1984), duszpasterz archidiecezji wrocławskiej, historyk sztuki sakralnej.

Urodził się 12 VII 1934 r. w Podborcach jako syn Stanisława i Teresy z d. Chrąchol. Szkołę podstawową ukończył w Twardogórze, gdzie uczył się następnie w tamtejszym Małym Seminarium Duchownym salezjanów, uzyskując w 1958 r. maturę. Studia teologiczne odbył w Seminarium Duchownym we Wrocławiu, przyjmując tam 24 VI 1962 r. święcenia kapłańskie. Przez rok był wikariuszem i katechetą w Oleśnicy Śl. Następnie studiował historię sztuki sakralnej na KUL. W 1968 r. wrócił do Oleśnicy, a w 1969 r. otrzymał urlop celem kontunuacji studiów w Lublinie. W 1970 r. został proboszczem w Paszowicach. Był autorem licznych projektów posoborowego wyposażenia wnętrz obiektów sakralnych oraz ich restauracji. Zawsze uczynny, spieszył z pomocą księżom nie tylko z dużych parafii. Zmarł 5 XI 1984 r. w Paszowicach i został pochowany na tamtejszym cmentarzu.

I.

1. Bolesławiec Śląski. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 753-754.

2. Bystrzyca Kłodzka. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 1249.

3. Moralność Słowian i Polan w Kronice Thietmara z Merseburga. Wr. 1962 4°. Mps Bibl. Sem. Duch. we Wrocławiu.

4. Gotycki obraz "Chrystus w tłoczni mistycznej" w Archidiecezjalnym Muzeum we Wrocławiu. Lubl.1968 4°. Mps Bibl. KUL. [Rozpr. magisterska].

II.

Schematyzmy archidiecezji wrocławskiej. Wr. 1964-1974; SZETELNICKI W.: Parafia św. Bonifacego we Wrocławiu 1970-1985. R. 1987 s. 34, 159; MANDZIUK J.: Słownik księży pisarzy archidiecezji wrocławskiej 1945-1992 [w druku]; Arch. Kurii Wrocł.: Akta personalne, sygn. F I 4.

Ks. Józef Mandziuk

Figura Franciszek (1920-1986), duszpasterz archidiecezji krakowskiej popularyzator teologii.

Urodził się 2 I 1920 r. w Cięcinie, pow. Żywiec, jako syn Jana i Marii z Bednarzów. Uczył się w miejscowej szkole powszechnej, a nauki gimnazjalne pobierał w Gimnazjum im. Kopernika w Żywcu, uzyskując w 1938 r. świadectwo dojrzałości. Rozpoczął studia na Wydziale Chemii Politechniki Lwowskiej, lecz wkrótce wstąpił do Seminarium Duchownego we Lwowie. Po wybuchu drugiej wojny światowej kontynuował studia w Seminarium Duchownym w Krakowie, otrzymał tam 18 IV 1943 r. święcenia kapłańskie z rąk arcybpa Adama Sapiehy. Pełnił obowiązki wikariusza w Zembrzycach (1943), Targanicy (1943-1944), Ujsołach (1944-1947), Żywcu Zabłociu (1947-1957), Borku Fałęckim (1957-1962), Zwardoniu (1962-1970) i w Podstolicach, gdzie przez ostatnie dziesięć lat był proboszczem tej parafii. Z pracą duszpasterską łączył dokształcanie, zdobywając w 1952 r. doktorat z teologii na Uniw. Jagiellońskim. Posiadał też dobrą znajomość kilku obcych języków. Zmarł 9 VIII 1986 r. w Zakopanem i został pochowany na cmentarzu parafialnym w rodzinnej miejscowości Cięcina.

I.

1. Sprawiedliwość społeczna. Żywiec 1952 8° ss. 152, powiel. [Rozpr. doktorska].

2. Wspomnienie o ks. Poetherze. *Tyg. Powsz.* R. 36: 1978 nr 25 s. 6.

3. Modlitwa Pańska i modlitwy żydowskie. Kraków 1947 4°. Mps. Bibl. U. J.

II.

NOWAK K. A.: Ks. kan. dr Franciszek Figura (1920-1986). *Quo Vadis. pismo Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w Wieprzu.* R. 1995 nr 76 s. 1, tamże literatura.

Ks. Józef Mandziuk

Fila Bronisław (1922-1985), kanonik kapituły kolegiackiej w Jarosławiu, socjolog religii

Urodził się 7 XII w 1922 r. w Mazurach k. Kolbuszowej jak syn Józefa i Ewy z Białasów. W l. 1936-1939 uczył się w Niższym Seminarium OO. Bernardynów w Radecznicy. W 1944 r. złożył egzamin dojrzałości w II Liceum im. K. Morawskiego w Przemyślu, po czym w l. 1944-1949 odbył studia teologiczne w Seminarium Duchownym w Przemyślu. Święcenia kapłańskie przyjął 19 VI 1949 r. Był wikariuszem kolejno w Majdanie Królewskim, Rzeszowie (Fara), a następnie w Jarosławiu, gdzie w l. 1952-1966 pracował jako katecheta. W 1966 r. został proboszczem parafii Jarosław (Fara), którą to funkcję pełnił owocnie do końca życia. Od r. 1968 sprawował funkcję wicedziekana, od 1969 dziekana, a od 1978 r. archiprezbitera jarosławskiego. W 1975 r. został kustoszem nowo reaktywowanej kapituły kolegiackiej w Jarosławiu. Odbył studia na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, uwieńczone w r. 1976 doktoratem z teologii w zakresie socjologii religii, na podstawie pracy: *Kultura a religia w świetle nauki Soboru Watykańskiego II.* Zainteresowania naukowe godził z wieloraką i gorliwą praca duszpasterską. Uhonorowany był licznymi odznaczeniami kościelnymi. Zmarł 26 XI 1985 r. w Jarosławiu.

I.

1. Kultura a religia w ujęciu wybranych myślicieli i badaczy kultury. W: *W kierunku chrześcijańskiej kultury.* Red. B. BEJZE. W. 1978 s. 505-521.

2. Kultura a religia w świetle nauki Soboru Watykańskiego II. W. 1975. Rkps w Arch. Archidiec. Przem.

II.

CHRZANOWSKI E.: Kapłani zmarli. Ks. dr Bronisław Fila. *Kron. Diec. Przem.* R. 72: 1986 s. 56. LIPIAN B.: Wielkość człowieka wielkością ducha się mierzy. [Wspomnienie o śp. Ks. Bronisławie Fili]. [Jarosław 1986]. JECZ: Wielcy jarosławianie. Tytularny Kapelan Ojca św. - Bronisław Fila. *Gaz. Jarosł.* Nr 25: 1992 s. 4. BILIŃSKI Z.: Dzieła jednego życia. Wspomnienie pośmiertne o Księdzu Fili. *Rocz. Stow. Mił. Jarosł.* T. 12: 1986-1993 s. 199-201. Roczniki Diecezji Przemyskiej 1952-1984. Akta personalne. Arch. Archid. Przem., sygn. Teczka "F".

Ks. Henryk Borcz

Finke Marian, pseud.: Zięba, krypt.: M. F. (1906-1986), prałat poznańskiej kapituły kolegiackiej, redaktor, katecheta.

Urodził się 29 XI 1906 r. w Ostrowie Wlkp. jako syn Franciszka i Weroniki z Jaenschów. W 1925 r. ukończył miejscowe męskie Gimnazjum Klasyczne. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Poznaniu, gdzie w 1930 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk ks. Augusta kard. Hlonda. Krótko był wikariuszem w Kościanie, katechetą gimnazjalnym w Rogoźnie i wikariuszem we Wronkach. Na początku 1932 r. został katechetą w Gimnazjum im. św. Jana Kantego w Poznaniu. Będąc prefektem studiował od 1935 r. psychologię na Uniw. Poznańskim oraz apologetykę na Uniw. Lwowskim, uzyskując w 1936 r. dyplom magistra teologii na podstawie pracy pt.: *Fakt pobytu św. Piotra w Rzymie.* Natępnie przez rok studiował katechtykę na Uniw. Wiedeńskim oraz psychologię na Uniw. Lowańskim. W 1938 r. powrócił do obowiązków prefekta w Poznaniu. Dn 1 XII 1938 r. uwieńczył studia teologiczne doktoratem, przedstawiając na Uniw. Lwowskim rozprawę pt.: *Wychowanie religijne według Jana Amosa Komeńskiego.* Po wybuchu drugiej wojny światowej prowadził działalność duszpasterską w Poznaniu, a od 1942 r. ukrywał się w Tomaszowie Mazowieckim, pracując w przedsiębiorstwie Bacutil. W 1945 r. powrócił do Poznania i został referentem działu szkolnego w Kurii, radcą kurialnym i cenzorem ksiąg religijnych. Objął też funkcję kuratora Zgromadzenia Braci Serca Jezusowego i

moderatora Sodalicji Mariańskich. Od września 1947 r. był wykładowcą katechetyki i pedagogiki w poznańskim Seminarium Duchownym oraz w Seminarium Chrystusowców. Pełnił obowiązki wizytatora nauki religii. W 1954 r. otrzymał godność kanonika kapituły kolegiackiej w Poznaniu. W 1957 r. został powołany na członka Komisji Szkolnej Episkopatu Polski; pełnił obowiązki przewodniczącego podkomisji programowej. Przyczynił się do przystosowania dawnego programu nauki religii do powojennych potrzeb Kościoła w Polsce. Opracował ogólnopolski program katechetyczny dla szkół średnich. W 1975 r. przeprowadził kolokwium habilitacyjne na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie. W 1957 r. założył i redagował niemal do śmierci czasopismo "Katecheta". Zmarł 8 VII 1986 r. w Poznaniu i został pochowany na tamtejszym cmentarzu miłostowickim.

I.

1. Duszpasterz i rodzina w wychowaniu religijnym dziecka. *Wiad. Duszp.* R. 1: 1945 nr 5 s. 13-16.

2. Plan nauki przygotowawczej do sakramentów świętych na wrzesień i październik. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 1: 1946 nr 2 s. 105-107.

3. Refleksje duszpasterskie w roku Matki Bożej. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 1: 1946 nr 2 s. 77-79.

4. Rok Matki Bożej. P. 1946 8⁰ ss. 14.

5. Współczesny duszpasterz i jego duszpasterzowanie. P. 1946 8⁰ ss. 43. Współautor: M. RODE.

6. Pedagogia żłóbka. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 2: 1947 nr 12 s. 459-461.

7. Przez Maryję do Jezusa. P. 1947 8⁰ ss. 30.

8. Refleksje duszpasterskie na Nowy Rok. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 2: 1947 nr 1-2 s. 51-52.

9. Przez Marię do Serca Jezusowego. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 3: 1948 nr 5 s. 192-193.

10. Przez Serce Marii do Najśw. Serca Jezusa. Czytanki majowe. P. 1948 8⁰ ss. 84.

11. Szkice katechez do "Katechizmu Podstawowego" ks. dr Cz. Piotrowskiego.*Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 3: 1948 nr 7-8 s. 295-312; nr 9 s. 349-366; nr 10 s. 399-412; nr 11 s. 432-446; R. 4: 1949 nr 1 s. 27-39; nr 2 s. 64-79; nr 4 s. 152-160; nr 5 s. 187-200; nr 6 s. 224-240; nr 7 s. 250-269; nr 8-9 s. 305-311; nr 10 s. 331-342; nr 11-12 s. 398-423.

12. Królowa Różańca świętego. *Głos Katol.* R. 5: 1949 nr 41 s. 385.

13. Królestwo Boże w duszy. *Głos Katol.* R. 6: 1950 nr 1 s. 4; nr 2-3 s. 16.

14. Matka najmilsza. *Głos Katol.* R. 6: 1950 nr 29 s. 267.

15. Przygotowanie do sakramentu bierzmowania. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 5: 1950 nr 4 s. 110-114.

16. Gdy Pan jest blisko. *Głos Katol.* R. 7: 1951 nr 22 s. 173-174.

17. Kazania dla dzieci. (Rozważania teoretyczne). *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 6: 1951 nr 3 s. 83-86.

18. Spowiedź dzieci. *Wiad. Duszp.* R. 7: 1951 nr 7-8 s. 301-308.

19. Na uroczystą Komunię święta. *Głos Katol.* R. 8: 1952 nr 21 s. 171-172.

20. Spowiedź starców. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 nr 11 s. 368-371.

21: Udział dzieci we Mszy św. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 7: 1952 nr 2-3 s. 52-56.

22. Moje modlitwy. Modlitewnik dla dzieci. W. 1956 8⁰ ss. 239. -Toż. Wyd. 2. W. 1957 8⁰ ss. 240. -Toż. Wyd. 4. W. 1958 8⁰ ss. 240. -Toż. Wyd. 6. W. 1959 8⁰ ss. 240. -Toż. Wyd. 7. W. 1960 8⁰ ss. 240. -Toż. Wyd. 9. W. 1963 8⁰ ss. 240, tabl. 8.

23. Katechezy na pierwszy rok nauczania. Rysunki oprac. B. JABŁOŃSKA. P. 1957 8⁰ ss. 70.

24. O oddziaływaniu na dziecko. [Konferencja]. *Bibl. Kazn.* T. 59: 1957 nr 1 s. 69-74.

25. Opatrzność Boża. [Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 58: 1957 nr 1 s. 9-12.

26. Niematerialność duszy ludzkiej. [Konferencja]. *Bibl. Kazn.* T. 58: 1957 nr 3 s. 332-337.

27. Nowe ujęcie podręczników metodycznych do nauki religii. *Katecheta.* R. 1: 1957 nr 2 s. 135-142.

28. Prymat św. Piotra i jego następców. [Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 58: 1957 nr 2 s. 147-151.

29. Szkice katechez do "Katechizmu Podstawowego" ks. Czesława Piotrowskiego. P. 1957 8⁰ ss. 160.

30. Dogmatyka w 12-letniej szkole. *Katecheta.* R. 2: 1958 nr 4 s. 415-417.

31. Nasi uwielbieni bracia. [Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 nr 4 s. 233-236.

32. Wychowanie religijne w domu według Jana Amosa Komeńskiego. *Katecheta.* R. 2: 1958 nr 1 s. 26-30.

33. Rec.: M. HORATCZUK: Hier lacht der Aszet. Wien-München 1956. *Katecheta.* R. 3: 1959 nr 3 s. 377.

34. Rec.: M. HORATCZUK: Lahme gehen zu Gott. Wien-München 1957. *Katecheta.* R. 3: 1959 nr 3 s. 376.

35. Rec.: G. S. WUNDER: Eine Untersuchung über ihren Wirklichkeitswert. Berlin 1958. *Katecheta.* R. 3: 1959 nr 3 s. 376.

36. Tajemnice Chrystusowe w Eucharystii. [Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 nr 3 s. 208-213.

37. Z literatury katechetycznej. *Katecheta.* R. 3: 1959 nr 1 s. 83-86.

38. Rec.: P. RUSCH: Kirche in Gebirge und anderswo. Innsbruck 1959. *Katecheta*. R. 4: 1960 nr 5 s. 444-445.

39. Na drodze do nowego podręcznika. *Katecheta*. R. 5: 1961 nr 5 s. 295-299.

40. Polen. [Katechetyka w Polsce]. W: *Katechetisches Wörterbuch*. Red. L. LENTNER. Freiburg-Basel-Wien 1961 s. 626-627.

41. Z literatury katechetycznej. *Katecheta*. R. 5: 1961 nr 3 s. 183-184.

42. Katecheza kerygmatyczno-liturgiczna. *Katecheta*. R. 6: 1962 nr 1 s. 11-20.

43. Kościół wychowuje swoich członków przez naukę Chrystusa. [Kazanie]. *Bibl. Kazn*. T. 69: 1962 nr 1 s. 18-20.

44. Pedagogika wiary. *Katecheta*. R. 6: 1962 nr 5 s. 278-286.

45. Rec.: R. A. KNOX: Das Evangelium in Aldenham und anderswo. Köln 1959. *Katecheta*. R. 6: 1962 nr 3 s. 186-187.

46. Jednostka metodyczna w katechezie kerygmatycznej. *Katecheta*. R. 7: 1963 nr 5 s. 226-231.

47. Rec.: R. KNOX: Tage der Besinnung. Luzern 1961. *Katecheta*. R. 7: 1963 nr 6 s. 298.

48. Rec.: M. QUOIST: Réussir. Paris 1961. *Katecheta*. R. 7: 1963 s. 297-298.

49. Rec.: H. TRUNZ: Katechumenat und Ganzheitsbildung. Paderborn 1948. — T. KAMPMANN: Die Gegenwartsgestalt der Kirche und die christliche Erziehung. Paderborn 1951. — G. WEBER: Die Bildhaftigheit der christlichen Vertkündigung. Paderborn 1958. *Katecheta*. R. 7: 1963 nr 6 s. 295-296.

50. Samowychowanie nieustannym zmartwychwstaniem w Chrystusie. [Kazanie]. *Bibl. Kazn*. T. 70: 1963 nr 3 s. 148-151.

51. Z literatury katechetycznej. *Katecheta*. R. 7: 1963 nr 5 s. 250-252.

52. Katechizacja jako katechumenat. *Katecheta*. R. 8: 1964 nr 5 s. 205-212.

53. Odnowa katechetyczna. (Zarys katechetyki kerygmatycznej). W: *Pod tchnieniem Ducha Świętego. Współczesna myśl teologiczna*. Red. M. FINKE. P. 1964 s. 559-590.

54. Od redaktora. W: *Pod tchnieniem Ducha Świętego. Współczesna myśl teologiczna*. P. 1964 s. VII-VIII.

55. Rec.: A. BEA: Die Einheit der Christen. Freiburg i Br. 1963. *Katecheta*. R. 8: 1964 nr 1 s. 48.

56. Rec.: Die Christusverkündigund in der Schule. Graz 1963. *Katecheta*. R. 8: 1964 nr 3 s. 143-144.

57. Rec.: J. GODEFROID: Catéchèse biblique et liturgique des sacraments. Bruges 1962. *Katecheta*. R. 8: 1964 nr 2 s. 94-95.

58. Rec.: W. HÜNERMANN: Die Schmiede der Wahrheit. Luzern 1962. *Katecheta*. R. 8: 1964 nr 1 s. 47-48.

59. Rec.: J. A. JUNGMANN: Glaubensverkündigung im Lichte der Frohbotschaft. Innsbruck 1960. *Katecheta*. R. 8: 1964 nr 2 s. 93.

60. Rec.: Kardinal SUHARD: Der Priester in der Welt des Menschen. Luzern 1963. *Katecheta*. R. 8: 1964 nr 6 s. 288.

61. Rec.: A. LÄPPLE: Biblische Verkündigung in der Zeitwende. München 1963. *Katecheta*. R. 8: 1964 nr 3 s. 144.

62. Red.: Pod tchnieniem Ducha Świętego. Współczesna myśl teologiczna. P. 1964 Księg. Św. Wojciecha 8^0 ss. VIII, 616.

63. Przepowiadanie Dobrej Nowiny. W: *Wykład nauki Chrystusowej*. P. 1965 s. 7-212.

64. Rec.: E. ABB, T. SCHWERDT: Allgemeine Erziehungs- und Bildungslehre. Paderborn 1957. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 1 s. 46.

65. Rec.: F. BOURDEAU, A. DANET: Introduction à la Loi du Christ. Paris 1962. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 3 s. 141-142.

66. Rec.: W. BREZINKA: Erziehung als Lebenshilfe. Wien 1963. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 2 s. 95-96.

67. Rec.: Katechetische Methoden heute. Bearbeitet von Josef Goldbrunner. München 1962. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 5 s. 198-199.

68. Rec.: T. LINDNER, L. LENTNER, A. HOLL: Priesterbild und Berufswahlmotive. Wien 1963. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 1 s. 43-44.

69. Rec.: A. H. MALTHA: Die neue Theologie. München 1960. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 3 s. 141.

70. Rec.: G. MOSER: Die Botschaft von der Vollendung. Düsseldorf 1963. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 3 s. 140.

71. Rec.: S. RICHTER: Metanoia. Luzern 1964. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 5 s. 199.

72. Rec.: L. SCHEFCZYK: Die moderne Mensch vor dem biblischen Menschenbild. Freiburg 1964. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 5 s. 198-199.

73. Rec.: I. SCHINDLER: Religiöse Erziehung und Unterweisung in der Volksschule. München 1961. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 1 s. 46-47.

74. Rec.: M. SCHMAUS: Wahrheit als Heilsbegegung. München 1964. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 4 s. 190-191.

75. Rec.: J. THOMAS: Lebensstufen – Glaubensstufen. Graz 1963. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 2 s. 94.

76. Rec.: A. VERHEUL: Einführung in die Liturgie. Wien 1964. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 4 s. 191.

77. Rec.: Warum, glauben? Würzburg 1961. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 2 s. 94-95.

78. Rec.: W. WURBEL: Handbuch zum neuen österreichischen Katechismus der katholischen Religion. Innsbruck 1963. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 4 s. 190.

79. Wpływ liturgii na chrześcijańską postawę moralną. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 3 s. 115-122.

80. Eschatologia w katechizmach. *Katecheta*. R. 10: 1966 nr 6 s. 254-263.

81. Rec.: H. HALBFAS: Die Religionsunterricht. Didaktische und psychologische Konturen. Düsseldorf 1965. *Katecheta*. R. 10: 1966 nr 3 s. 142.

82. Rec.: P. M. LEONHARD: Kinderpredigten. Regensburg 1965. *Katecheta*. R. 10: 1966 nr 3 s. 143-144.

83. Rec.: M. MENANT: Paul parmi nous. Paris 1964. *Katecheta*. R. 10: 1966 nr 5 s. 240.

84. Rec.: R. PANIKKAR: Religionen und die Religion. München 1965. *Katecheta*. R. 10: 1966 nr 5 s. 239-240.

85. Rec.: A. Vögtle: Das Neue Testament und die neuere katholische Exegese. Freiburg 1966. *Katecheta*. R. 10: 1966 nr 5 s. 239.

86. Problematyka spowiedzi w literaturze katechetycznej. *Katecheta*. R. 11: 1967 nr 5 s. 208-214.

87. Rec.: D. COPPES: Bis Er wiederkommt. Gespräche mit jungen Menschen. Mainz 1962. *Katecheta*. R. 11: 1967 nr 2 s. 94-95.

88. Rec.: K. TILMANN: Das neue Kirchenverständnis in Katechese und Seelsorge. Donauwörth 1966. *Katecheta*. R. 11: 1967 nr 2 s. 95.

89. Rec.: G. FABIAN: Und deine Meinung? München 1966. *Katecheta*. R. 12: 1968 nr 1 s. 43.

90. Rec.: A. HÖFER: Biblische Katechese. Salzburg 1966. *Katecheta*. R. 12: 1968 nr 1 s. 47-48.

91. Rec.: T. KAMPMANN: Jugendkunde und Jugendführung. München 1966. *Katecheta*. R. 12: 1968 nr 1 s. 46-47.

92. Rec.: G. MÜCHER: Glaube und Erziehung. Ratingen 1967. *Katecheta*. R. 12: 1968 nr 3 s. 140-141.

93. Rec.: E. WALTER: Jugendpredigten. Regensburg 1966. *Katecheta*. R. 12: 1968 nr 2 s. 93.

94. Rec.: J. DANKELMANN: Amor in Teleobjektiv. Luzern-München 1963. *Katecheta*. R. 13: 1969 nr 1 s. 48.

95. Rec.: Grundlinien heutiger Katechese. München 1967. *Katecheta*. R. 13: 1969 nr 3 s. 141-142.

96. Układ katechez z historii Kościoła. *Katecheta*. R. 13: 1969 nr 4 s. 176-182.

97. Rec.: O. BETZ: Frag-würdigheiten, Überlegungen, Anregungen und Aufgaben der Katechese der Gegenwart. München 1967. *Katecheta*. R. 14: 1970 nr 4 s. 188-189.

98. Rec.: E. FEIFEL: Katechese im Zeichen christlicher Weltoffenheit. Donauwörth 1968. *Katecheta*. R. 14: 1970 nr 4 s. 185-186.

99. Rec.: W. MEILER: Grundformen und Fehlformen der Religiosität und Glaubigkeit des Kindes. Würzburg 1967. *Katecheta*. R. 14: 1970 nr 3 s. 143-144.

100. Chcę być! *Katecheta*. R. 15: 1971 nr 1 s. 44.

101. Gdzie jest dom? *Katecheta*. R. 15: 1971 nr 1 s. 41-42.

102. I jak też! *Katecheta*. R. 15: 1971 nr 1 s. 42-43.

103. Miejsce przy stole. *Katecheta*. R. 15: 1971 nr 1 s. 43.

104. Msza święta - Główny temat przygotowania do "Pierwszej Komunii". *Katecheta*. R. 15: 1971 nr 1 s. 6-13.

105. To, co widzimy. *Katecheta*. R. 15: 1971 nr 1 s. 40-41.

106. Tu jestem. *Katecheta*. R. 15: 1971 nr 1 s. 39-40.

107. Żeby było dobrze, żeby było wesoło! *Katecheta*. R. 15: 1971 nr 1 s. 45.

108. Rec.: A. BRIEN: Ist Christus von heute? Mündiger Glaube in einer modernen Welt. München 1968. *Katecheta*. R. 15: 1971 nr 1 s. 46.

109. Rec.: Neue Schwerpunkte der Katechese in der Volkschule. Red.: H. FINK, E. J. KORHERR. Wien 1970. *Katecheta*. R. 15: 1971 nr 2 s. 93-94.

110. Religionspädagogik. Beiträge zur Fachdidaktik. Red.: K. HEINRICH, G. SCHMITZ, E. H. SCHALLENBERGER. Düsseldorf 1968. *Katecheta*. R. 15: 1971 nr 2 s. 85-86.

111. Red.: Zostań z nami, Panie. Wprowadzenie do udziału we Mszy świętej. P. 1971 ss. 128. Współred.: B. JABŁOŃSKA. -Toż. P. 1990 Pallotinum ss. 176. -Toż. Fragm. *Katecheta*. R. 31: 1987 nr 1 s. 44-46.

112. Kto nam pomoże? *Katecheta*. R. 16: 1972 nr 2 s. 90-92.

113. Mów, Panie. *Katecheta*. R. 16: 1972 nr 1 s. 45-47.

114. Podstawy religijnego wychowania w pedagogice Jana Amosa Komeńskiego. *Pozn. Stud. Teol.* T. 1: 1972 s. 315-338.

115. Poznajmy Go bliżej. *Katecheta*. R. 16: 1972 nr 4 s. 189-192.

116. Przepraszam. *Katecheta*. R. 16: 1972 nr 1 s. 47-48.

117. Rec.: H. FISCHER: Katechese nach dem Rahmeplan. Neuorientierung des Religionsunterrichts. Donauwörth 1969. *Katecheta*. R. 16: 1972 nr 6 s. 284-285.

118. Rec.: D. GALTIER: Verkündigung in der Welt der Technik. Trier 1968. *Katecheta*. R. 16: 1972 nr 3 s. 140.

119. Chcę odpowiedzieć. *Katecheta*. R. 17: 1973 nr 3 s. 139-142.

120. Chcę żyć. *Katecheta*. R. 17: 1973 nr 1 s. 36-38.

121. Gdzie jest dom? *Katecheta*. R. 17: 1973 nr 1 s. 34-36.

122. Rec.: B. GROM: Methodisch-Didaktische Impulse für die Religionspädagogische Praxis. Freiburg 1972. *Katecheta*. R. 17: 1973 nr 4 s. 190-192.

123. Chciejmy poznać Jezusa Chrystusa. *Katecheta*. R. 18: 1974 nr 4 s. 187-192.

124. Co dam Tobie? *Katecheta*. R. 18: 1974 nr 5 s. 236-240.

125. Dużo szczęścia. *Katecheta*. R. 18: 1974 nr 1 s. 41-44.

126. Nasza wielka rodzina. *Katecheta*. R. 18: 1974 nr 1 s. 38-41.

127. Rec.: G. WEBER: Gottes Geist in dieser Welt. Freiburg 1974. *Katecheta*. R. 18: 1974 nr 5 s. 214-216.

128. Wracam. *Katecheta*. R. 18: 1974 nr 6 s. 280-285.

129. Nie chcę się oddalić. *Katecheta*. R. 19: 1975 nr 2 s. 91-94.

130. O krytycznej refleksji katechetycznej. *Katecheta*. R. 19: 1975 nr 3 s. 111-113.

131. Pokój to radosne słowo. *Katecheta*. R. 19: 1975 nr 3 s. 137-139.

132. Dobrze, że się cieszysz. *Katecheta*. R. 20: 1976 nr 4 s. 183-185.

133. Największy dar. *Katecheta*. R. 20: 1976 nr 2 s. 89-91.

134. Tak Bóg kocha. *Katecheta*. R. 20: 1976 nr 2 s. 86-89.

135. Błogosławieństwa. *Katecheta*. R. 21: 1977 nr 3 s. 131-133.

136. Chcemy być dobrymi. *Katecheta*. R. 21: 1977 nr 2 s. 78-82.

137. Katecheza wiodąca. [Wywiad]. *Przew. Katol.* R. 68: 1977 nr 51-52 s. 8, 10.

138. Święty dzień. *Katecheta*. R. 21: 1977 nr 2 s. 83-85.

139. Ewangelia dziecięctwa o rozważaniu dydaktycznym. *Katecheta*. R. 22: 1978 nr 6 s. 255-259.

140. Grzeczny czy dobry. *Katecheta*. R. 22: 1978 nr 1 s. 43-46.

141. Nauczanie o Jezusie z Nazaretu. *Katecheta*. R. 22: 1978 nr 3 s. 127-128.

142. Zniżyć się, aby podźwignąć... *Katecheta*. R. 22: 1978 nr 5 s. 226-227.

143. Doświadczenie Boga - obraz Boga - modlitwa. *Katecheta*. R. 23: 1979 nr 6 s. 241-244.

144. ... Tamen aliquid novi. *Katecheta*. R. 23: 1979 nr 1 s. 38-39.

145. (Pięćdziesiąt) 50 lat na polu pracy katechetycznej. [Wywiad]. *Przew. Katol.* R. 70: 1980 nr 34 s. 4-5.

146. Duch wieje tam, gdzie chce. [4 konspekty katechez o Duchu Świętym]. *Katecheta*. R. 25: 1981 nr 3 s. 137-140.

147. Refleksje redaktorskie. (U progu 25-lecia "Katechety"). *Katecheta*. R. 22: 1981 nr 6 s. 265-266.

148. Grzech odwodzi od Chrystusa. [Katecheza z cyklu: "Spotkania z Chrystusem"]. *Katecheta*. R. 26: 1982 nr 1 s. 41-45.

149. Hospitacje kleryków. *Katecheta*. R. 26: 1982 nr 4 s. 177.

150. Kreatywność w katechezie. *Katecheta*. R. 26: 1982 nr 3 s. 97-101; nr 4 s. 160-164; nr 5 s. 205-214; nr 6 s. 258-262.

151. "Pastorale Fragen". *Katecheta*. R. 26: 1982 nr 5 s. 228-229.

152. Wychowanie do pokuty. *Katecheta*. R. 26: 1982 nr 1 s. 15-20.

153. Dlaczego cierpienie? [Katecheza egzystencjalna]. *Katecheta*. R. 27: 1983 nr 1 s. 46-48.

154. Spowiedź a psychologia głębi. *Katecheta*. R. 27: 1983 nr 5-6 s. 199-217.

155. [Wybrane teksty]. Wyboru dokonał W. KOSKA. *Katecheta*. R. 31: 1987 nr 1 s. 37-43.

II.

LENORT F.: Materiały do bibliogafii osobowej pracowników naukowo - dydaktycznych Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Poznaniu. *Pozn. Stud. Teol.* T. 1: 1972 s. 364-370; STANISŁAWSKI J.: Środowisko katechetyczne w Poznaniu w latach 1945-1970. W: *W służbie Kościoła Poznańskiego*. P. 1974 s. 450-465; RZĄSA J.: Twórczość katechetyczna ks. Mariana Finkego na tle współczesnych kierunków katechetycznych. W. 1976, mps.; SZPET J.: Rozwój idei katechetycznych w świetle podręczników komunijnych ks. Mariana Finkego. P. 1977, mps.; TENŻE: Działalność katechetyczna Ośrodka Poznańskiego w latach 1945-1971. P. 1981, mps.; KIERSTAN J.: Materiały do bibliografii osobowej pracowników naukowo - dydaktycznych Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu za lata 1970-1980. *Pozn. Stud. Teol.* T. 4: 1983 s. 567-569; *Rocznik Archidiecezji Poznańskiej*. P. 1985 s. 54, 64, 340; NOWAK J.: Przygotowanie dziecka do pełnego uczestnictwa we Mszy św. w katechezach dwumiesięcznika "Katecheta". P. 1986, mps.; SZPET J.: Katecheta. Ks. Marian Finke (1906-1986). *Przew. Katol.* R. 76: 1986 nr 46 s. 5, 8; TENŻE: Katechizacja w Archidiecezji Poznańskiej (1945-1961). *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 37: 1986 nr 2-3 s. 45-56; Nekrolog. *Głos Wielkopolski*. R. 42: 1986 nr 160 s. 7; Nekrolog. *Przew. Katol.* R. 76: 1986 nr 35 s. 2; Nekrolog. *Katecheta*. R. 30: 1986 nr 6 s. 242; CHARYTAŃSKI J.: Posługa polskiej katechezie okresu soborowego. *Tamże*. R. 31: 1987 nr 1 s. 11-19; KOSKA W.: Wspomnienia... . *Tamże*, s. 34-36; Ks. Profesor dr hab. Marian Finke (29. 11. 1906 - 8. 7. 1986). Założyciel i Redaktor Naczelny "Katechety" w latach 1957-1986. *Tamże*, s. 4; KUBIK W.: Wkład Ks. Mariana Finkego w rozwój dydaktyki katechetycznej. *Tamże*, s. 20-29; MACIOŁKA M.: Kazanie na pogrzebie śp. Kanonika Mariana Finkego Redaktora Naczelnego "Katechety". *Tamże*, s. 31-33; MURAWSKI R.: Refleksje nad przygotowaniem dzieci do I Komunii św. *Tamże*, s. 46-48; STROBA J.: Ksiądz Profesor. *Tamże*, s. 5; SZPET J.: Ks. Marian Finke (1906-1986). *Tamże*, s. 6-10; TENŻE: Ks. Marian Finke 1906-1986. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 38: 1987 nr 9 s. 279-283; Na nasze 30-lecie. *Katecheta*. R. 31: 1987 nr 5 s. 197-216; [Wiadomość o śmierci M. Finkego]. *Kronika Miasta Poznania*. R. 56: 1988 nr 1 s. 128;

MACIOŁKA M.: Finke Marian. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 282; KURPISZ T.: Pisarstwo katechetyczne ks. Mariana Finkego w czasopiśmie "Katecheta". P. 1991, mps.

Ks. Romuald Niparko

Florkowski Eugeniusz (1902-1989), protonotariusz apostolski, profesor Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, fundamentalista.

Urodził się 9 V 1902 r. w Zawadzie Lanckorońskiej. W 1921 r. wstąpił do krakowskiego Seminarium Duchownego, rozpoczynając jednocześnie studia teologiczne na Uniw. Jagiellońskim. W l. 1925-1927 kontynuował je w rzymskim Uniwersytecie Angelicum, uzyskując na podstawie pracy pt.: *De augmento habituum sec. doctrinam S. Thomae* stopień doktora teologii. Po powrocie do kraju został skierowany do pracy jako wikariusz do Raby Wyż., a następnie (1928-1931) do krakowskiej parafii Najśw. Salwatora. W 1931 r. został mianowany prefektem w krakowskim Seminarium Duchownym oraz zatrudniony jako wykładowca na Wydziale Teologicznym UJ. W latach okupacji hitlerowskiej prowadził wykłady dla alumnów Seminarium krakowskiego i częstochowskiego. W 1948 r. przeprowadził na Wydziale Teologicznym UJ przewód habilitacyjny, przedkładając pracę pt.: *Soteriologia Pelagiusza.* Po habilitacji na tymże Wydziale wykładał (do 1954 r.) patrologię , historię dogmatu i sakramentologię. Był pierwszym dziekanem Papieskiego Wydziału Teologicznego w Krakowie (do 1968 r.). Za jego dziekaństwa zostały zorganizowane studia licencjackie i doktoranckie oraz przeprowadzony pierwszy przewód habilitacyjny. Swoje zainteresowania badawcze ukierunkował w stronę teologii fundamentalnej. W 1973 r. został mianowany profesorem zwyczajnym. W życiu diecezji krakowskiej czynny był nie tylko na polu naukowym. W l. 1961-1970 pełnił funkcję rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Krakowie. W pracach Synodu krakowskiego (1972-1979) przewodniczył Komisji d/s Nauki Wiary. Od 1964 r. był kanonikiem kapituły metropolitalnej, mianowany w grudniu 1983 r. jej scholastykiem. Zmarł w Zakopanem 20 II 1989 r.

I.

1. Foerster o wpływie religii na wychowanie. *Głos Narodu.* R. 1931 nr 30.

2. Mistrz dla wszystkich czasów. *Głos Narodu.* R. 1931 nr 62.

3. O zainteresowanie dla głębszej kultury duchowej. *Czas.* R. 1931 nr 17.

4. Wielkie uroczystości sportowe na Lazurowym Wybrzeżu. *Głos Narodu.* R. 1932, lipiec.

5. O właściwy ośrodek życia. Refleksje z okazji "Dnia Eucharystycznego". *Czas.* R. 1933 nr 143.

6. Katolicki sposób patrzenia na człowieka. *Głos Narodu.* R. 1934 s. 25.

7. Nowy pogląd na istotę mszy świętej. *Aten. Kapł.* R. 18: 1934 s. 225-251.

8. Wyd.: Pieśni kościelne. Kr. 1935. -Toż. Wyd. 2. Kr. 1936.

9. Istota mszy świętej w świetle współczesnych poglądów teologicznych. W: *Kościół.* Lubl. 1936 s. 101-125.

10. Tertulian w polskiej szacie. *Tyg. Powsz.* R. 3: 1947 nr 20 s. 9.

11. Istota mszy świętej według encykliki Piusa XII "Mediator Dei". *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 s. 72-78.

12. Obrady teologów polskich .*Tyg. Powsz.* R. 4: 1948 nr 17 s. 9.

13. Polski życiorys Grzegorza Wielkiego. *Tyg. Powsz.* R. 4: 1948 nr 42 s. 11.

14. Rec.: J. RÓŻYCKI: Dogmatyka. T. 1 ks. 1: Metodologia teologii dogmatycznej. Kr. 1947. *Aten. Kapł.* R. 41: 1948 t. 48 s. 91-93.

15. Święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny a sprawa nowego dogmatu mariologicznego. *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 s. 229-235.

16. Nowe wydanie Wyznań św. Augustyna. *Tyg. Powsz.* R. 5: 1949 nr 44 s. 7.

17. Rec.: M. MICHALSKI: Problem autorstwa tzw. "Ambrozjastra" w świetle jego nauki chrystologicznej. Kr. 1948. *Pol. Sacra.* R. 2: 1949 s. 97-99.

18. Soteriologia Pelagiusza. Studium historyczno-dogmatyczne. Kr. 1949 Wydaw. Mariackie 8°.

19. Śp. ks. Maciej Sieniatycki. *Pol Sacra.* R. 2: 1949 z. 2 s. 196-199.

20. Zasłużony polski teolog. Wspomnienia o śp. ks. M. Sieniatyckim. *Tyg. Powsz.* R. 5: 1949 nr 12 s. 6.

21. Dogmat Wniebowzięcia NM Panny. Materiał do przemówienia z okazji dogmatyzacji Wniebowzięcia. *Notif. e Curia Crac.* R. 88: 1950 nr 12 s. 10-15.

22. Rozwój dogmatów w Kościele. *Tyg. Powsz.* R. 6: 1950 nr 46 s. 3-4.

23. Rzut oka na literaturę mariologiczną okresu powojennego. *Ruch Biblij.* R. 4: 1951 s. 120-134.

24. Liturgia a dogmat. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 s. 240-246.

25. Nauka Stanisława z Łowicza o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Marii Panny. *Collect. Theol.* R. 25: 1954 s. 339-421.

26. Rec.: L. CERFAUX: Le Christ dans la théologie de saint Paul. Paris 1951. *Ruch Biblij.* R. 7: 1954 s. 58-59.

27. Rec.: J. DUPONT: L'union avec le Christ suivant St. Paul. 1 partie: "Avec le Christ" dans la vie future. Bruge 1952. *Ruch Biblij.* R. 7: 1954 s. 227-228.

28. Rec. R. AUBERT: La théologie catolique au milieu du XXe siecle. Tournai-Paris 1954. *Ruch Biblij.* R. 8: 1955 s. 275-277.

29. Rec.: J. SEYNAEVE: Cardinal Newman's Doctrine on Holy Scripture. Louvain 1953. *Ruch Biblij.* R. 8: 1955 s. 278-280.

30. Rec.: Sakramenty święte. Omówienie i teksty liturgiczne. T. 1-8. P. 1956. *Ruch Biblij.* R. 9: 1956 s. 308-312.

31. Rec.: Z. SZOSTKIEWICZ, S. WESOŁY: Bibliographia Mariana Polonorum ab anno 1903 ad annum 1955 - Polska bibliografia maryjna od roku 1903 do 1955. R. 1956. *Ruch Biblij.* R. 9: 1956 s. 306-308.

32. Rec.: J. WENGLER: The Eucharist-Sacrifice. Milwaukee 1955. *Ruch Biblij.* R. 9: 1956 s. 182-184.

33. Problem podobieństw między chrystianizmem a pogańskimi religiami przedchrześcijańskimi. *Notif. e Curia Crac.* R. 95: 1957 s. 582-591.

34. Dwojaki nurt we współczesnej katolickiej teologii historii. *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 213-222.

35. Problem objawienia pozachrześcijańskiego. *Collect. Theol.* R. 30: 1959 s. 124-137.

36. Wyjaśnienia ks. E. Florkowskiego. *Ruch Biblij.* R. 12: 1959 s. 337-340.

37. Le scienze teologiche nel medioevo polacco. *L'Osserv. Rom.* R. 1963 nr 2521 s. 5.

38. Matka Boża w nauce Ojców Kościoła. W: *Gratia plena. Bogurodzica Matka Kościoła.* Red. B. PRZYBYLSKI. P.-W.-Lubl. 1965 s. 59-77.

39. Objawienie Boże według konstytucji Dei Verbum. W: *Idee przewodnie soborowej konstytucji o Bożym objawieniu.* Kr. 1968 s. 31-43.

40. Wprowadzenie do konstytucji dogmatycznej o Kościele. W: *Sobór Watykański II. Konstytucje, dekrety, deklaracje.* Tekst łacińsko-polski. P. 1968 s. 129-144.

41. Słowo wstępne do: Idee przewodnie soborowej konstytucji o Kościele. Kr. 1971 s. 5-6.

42. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Ambrozjaster, szp. 411; 43. Apoftegmaty Ojców, szp. 748-749; 44. Apolinary Klaudiusz, szp. 771; 45. Apologeci wczesnochrześcijańscy, szp. 776-777; 46. Arator, szp. 861; 47. Arkadiusz, szp. 924; 48. Aryston z Pelli, szp. 962; 49. Atanazy Wielki, szp. 1026-1029.

50. Kierunki współczesnej hermeneutyki teologicznej. *Anal. Crac.* T. 5-6: 1973-1974 s. 329-346.

51. Uwagi o zmianach w dokumencie "Głoszenie Słowa Bożego". *Notif. e Curia Crac.* R. 116: 1978 s. 204-206.

52. Rec.: R. LATOURELLE: L'acces a Jésus par les évangiles, histoire et herméneutique. Paris - Tournai - Montreal 1978. *Ruch Biblij.* R. 33: 1980 s. 179-180.

53. Wielkie jubileusze soborowe. *Tyg. Powsz.* R. 35: 1981 nr 22 s. 1, 4.

54. Listy pasterskie Adama Stefana Sapiehy. W: *Księga sapieżyńska.* Red. J. WOLNY. T. 1. Kr. 1982 s. 179-196.

55. Zarys historii dogmatu chrystologicznego w epoce patrystycznej. W: *Służyć prawdzie i miłości.* Częstochowa 1984 s. 58-92.

56. Szkice z historii religii. [Skrót wykładów seminaryjnych]. Kr. 1985.

57. Zarys chrystologii Pieta Schoonenberga. *Anal. Crac.* T. 17: 1985 s. 219-227.

58. Z problematyki religioznawczej: chrystianizm a przedchrześcijańskie systemy religijne. Kr. 1986.

59. Red. nauk. Konstytucje, dekrety, deklaracje: tekst łacińsko-polski. P. 1986 Pallotinum 8^0. Współredaktor: J. GROBLICKI.

II.

KUBIŚ A.: Ks. prof. dr Eugeniusz Florkowski (w 50-lecie święceń kapłańskich). Bibliografia prac. *Ruch Biblij.* R. 29: 1976 s. 1-9; Śp. ks. prof. dr hab. Eugeniusz Florkowski. *Biul. PAT.* R. 7: 1988-1989 s. 106-110; KUBIŚ A.: Ks. Prof. Dr Eugeniusz Florkowski. Homilia wygłoszona w Katedrze na Wawelu w dniu 23 lutego 1989 podczas Mszy św. pogrzebowej. *Notif. e Curia Crac.* R. 127: 1989 nr 1-2 s. 42-46; Teleks Ojca Świętego Jana Pawła II w związku ze śmiercią śp. Ks. Infułata Eugeniusza Florkowskiego. *Tamże,* s. 21-22; KUBIŚ A.: Ksiądz Profesor Eugeniusz Florkowski 1902-1989. *Anal. Crac.* T. 24: 1992 s. VII-X; TENŻE: Padre Eugenio Florkowski 1902-1989. *Tamże,* s. XI-XVII, tamże bibliografia.

Ks. Grzegorz Ryś

Forycki Leon (1908-1991), pallotyn, popularyzator teologii.

Urodził się 25 VI 1908 r. w miejscowosci Krzywosądów k/ Jarocina. Naukę gimnazjalną pobierał w Nakle. W 1925 r. wstąpił do pallotynów w Wadowicach. Studia filozoficzne odbył w Sucharach i Ołtarzewie (1926-1928), a teologiczne w Rzymie na Uniw. Gregoriańskim, wieńcząc je doktoratem z teologii. Święcenia kapłańskie otrzymał 19 VII 1931 r. w Wiecznym Mieście. Po powrocie do kraju przez rok przebywał w Wadowicach, a następnie studiował historię na Uniw. Warszawskim, uzyskując w 1937 r. dyplom magistra. Odbył też kurs pedagogiczny. W 1938 r. został dyrektorem Gimnazjum w Chełmnie, a w 1939 r. wykładowcą teologii pastoralnej i homiletyki oraz prefektem Seminarium w Ołtarzewie. Od 1942 r. uczył w Wadowicach na Kopcu, a w 1945 r. został dyrektorem tamtejszego Gimnazjum i rektorem domu. W l. 1952-1956 był wykładowcą w Seminarium w Ołtarzewie. Następnie został rekolekcjonistą w Radomiu (1956-1957), kapelanem w Poznaniu (1957-1958) i duszpasterzem inteligencji i sióstr zakonnych w Szczecinie. W 1960 r. powrócił do Ołtarzewa jako wykładowca teologii dogmatycznej i pastoralnej. W. 1967 r. zamieszkał w domu zakonnym w Kielcach na Karczówce, a w 1969 r. przeniósł się do Gdańska, gdzie zmarł 2 VI 1991 r. i został pochowany na gdańskim cmentarzu na Srebrzysku.

I.

1. Rec.: W. KLIMKIEWICZ: Wybór nuncjusza Mieczysława Ledóchowskiego na Stolicę Gnieźnieńską i Poznańską w r. 1865. *Prz. Katol.* R. 1937 nr 27 s. 442.

2. Przemówienie [...] na rozpoczęcie roku szkolnego 1948/1949. *Collegium Marianum* (Wadowice). R. 1953 s. 14-17.

3. Trzy listy z Wadowic: 13 I, 12 II, 20 II 1948. *Collegium Marianum* (Wadowice). R. 1953 s. 1-3.

4. Kierownictwo duchowe kapłanów. W: *Kierownictwo duchowe.* Ołtarzew [1954] s. 145-162.

5. Z okazji półwiecza polskich pallotynów. *Znak.* R. 9: 1957 nr 7 s. 704-709.

6. Rozwój powołania kapłańskiego. *Bibl. Kazn.* T. 1958 s. 82-86.

7. O zmianie planu studiów SAC. *Rocz. Pallot.* R. 5: 1964 s. 110-121. Współautor: W. ZDANIEWICZ.

8. Wspomnienia [z życia seminaryjnego]. W: *Księga Pamiątkowa 50-lecia WSD w Ołtarzewie.* Ołtarzew 1958 s. 63-69.

9. Wspomnienia 1925-1932. *Rocz. Pallot.* R. 9: 1968 s. 159-164.

10. Co moje serce chce powiedzieć? *Nasz Prąd.* R. 1977 nr 5-6 s. 30-34.

11. Polska a plan ligii antytureckiej na Soborze Lateraneńskim 1512-1517. W. 1937 4° ss. 124. Rkps. Arch. Prow. Pallot. [Praca. magisterska].

12. O Słowie Wcielonym. Ołtarzew 1954/55 4° ss. 190. Mps. Arch. Prow. Pallot.

13. Jak powstał świat współczesny. B. m. i r. 4° ss. 61. Mps. Arch. Prow. Pallot.

II.

NOWAK K: Bibliografia prac członków Polskiej Prowincji Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego 1907-1985. T. 1. W. 1989 s. 105-106, 314; T. 2 (1985-1993) [w druku]; PARZYSZEK Cz.: Śp. Ks. Dr Leon Forycki SAC. (Wspomnienie pośmiertne). Mps. Arch. Prow. Pallot., sygn. 974 II.

Ks. Józef Mandziuk

Frankiewicz (do 1937 r. Szdzuj) Edward Paweł (1905-1990), franciszkanin (śl.), historyk sztuki sakralnej.

Urodził się 25 VI 1905 r. w Chrząszczycach w woj. opolskim jako syn Józefa i Franciszki Pampuch. W l. 1911-1919 był uczniem Katolickiej Szkoły Ludowej w Chrząszczycach. Od 28 IV 1919 - 13 III 1922 r. uczęszczał do Niższego Seminarium Duchownego Franciszkanów w Nysie. Po plebiscycie był do czerwca 1922 r. uczniem Państwowego Gimnazjum w Katowicach. Do zakonu franciszkanów wstąpił 29 XI 1922 r. w Wieluniu. W l. 1924-1926 studiował filozofię w Studium zakonnym w Goruszkach w woj. poznańskim, a kurs teologii odbył w Studium zakonnym w Metzu (Francja), gdzie 11 III 1928 r. złożył profesję uroczystą. Święcenia kapłańskie przyjął 26 VIII 1928 r. w Kokoszycach k/Wodzisławia Śl. Studia specjalistyczne w zakresie filozofii odbył w Instytucie Katolickim w Paryżu, gdzie 24 V 1931 r. otrzymał stopień doktora

filozofii. Po powrocie w tymże roku do Polski osiadł w Osiecznej w woj. leszczyńskim, gdzie do wybuchu wojny był wykładowcą w Seminarium Duchownym swego zakonu.

Dnia 17 I 1940 r. o. Frankiewicz został aresztowany przez gestapo i osadzony w Forcie VII w Poznaniu, skąd w maju t.r. został przewieziony na okres 7 miesięcy do Sachsenhausen, a następnie do Dachau, gdzie przebywał aż do wyzwolenia, tj. 29 IV 1945 r. Niedługo potem wyjechał do Paryża, skąd w lutym 1946 r. wrócił do Osiecznej, gdzie przebywał do 1950 r. Przez ostatnie dwa lata był tam przełożonym klasztoru. W 1950 r. objął funkcję wykładowcy w Seminarium Duchownym franciszkanów w Opolu, tamże był do 1978 r. członkiem Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. W 1988 r. został uhonorowany "Medalem Rodła". Zasłużony dla kultury i nauki, szczególnie dla miasta Opola i Opolszczyzny, a także Osiecznej k/Leszna Wlkp. i ziemi leszczyńskiej. Jego imieniem nazwano ulice w Opolu, Lesznie i Osiecznej. Odznaczał się wielkim kultem maryjnym, m.in. doprowadził do koronacji łaskami słynącego obrazu M. B. Bolesnej w kościele franciszkanów w Osiecznej. Zmarł w Opolu 29 IV 1990 r., gdzie też został pochowany.

I.

1. Tercjarz i koronka seraficka. *Głos św. Franciszka*. R. 20: 1927 z. 10 s. 298-300.

2. Tercjarz i dusze zmarłych. *Głos św. Franciszka*. R. 21: 1928 z. 11 s. 326-328.

3. Saint Bonaventure et le probléme du rapport antre l'ame et le corps. *La France Franciscaine*. T. 15: 1932 s. 283-319.

4. Genese l'amour d'apres Saint Bonaventure et Saint Thomas d'Aquin. *Stud. Gnesn*. T. 12: 1935 s. 309-332.

5. Klasztor OO. Franciszkanów w Osiecznej. W: *Kalendarz Franciszkański na Rok Jubileuszowy 1935*. Katowice-Panewniki 1935 s. 81-85.

6. Cudowny obraz Matki Bożej Osieckiej. W: *Ziemia Leszczyńska*. Leszno 1938 s. 41.

7. Cudowny obraz Matki Bożej Osieckiej. Zarys ikonograficzno-historyczny. Leszno 1938 8° ss. 41.

8. Łaskami słynący obraz św. Walentego w kościele OO. Franciszkanów w Osiecznej k/Leszna. Leszno 1938 32° ss. 95.

9. U stóp łaskami słynącej Matki Bożej Świerczyńskiej. Leszno 1938 32° ss. 95.

10. W Osiecznej u źródła myśli franciszkańskiej. *Głos Leszczyński*. R. 1938 nr 31.

11. Zarys historyczny Domu św. Józefa w Osiecznej. *Głos Leszczyński*. R. 1938 nr 37, 39, 40.

12. Osieczna w walce o niepodległość. Przyczynek historyczno-kulturalny do dziejów Ziemi Leszczyńskiej 1880-1919. Panewniki 1939 8° ss. 193.

13. Osieczna. Rys historyczny. Leszno 1939 8° ss. 183.

14. Nabożeństwo ku czci św. Antoniego. Wejherowo 1946 32°.

15. Kościół parafialny w Chrząszczycach. Przyczynek historyczno-kulturalny do polskich dziejów Opolszczyzny. Op. 1947 16° ss. 58.

16. Człowiek poza nawiasem. W. 1955 Pax 8° s. 171, nlb. 1.

17. Kościół OO. Franciszkanów w Opolu. *Katolik*. R. 1: 1955 nr 18 s. 12.

18. Tu krzyżowały się ich drogi... *Katolik*. R. 1: 1955 nr 52/53 s. 18.

19. Kult św. Anny. *Katolik*. R. 2: 1956 nr 31 s. 4.

20. Z dziejów opolskich franciszkanów. *Katolik*. R. 3: 1957 nr 3 s. 8.

21. Grobowce i płyty nagrobne Piastów opolskich. *Zar. Śl.* R. 20: 1957 s. 90-95.

22. 500-lecie Franciszkanów (Bernardynów) w Poznaniu. *Przew. Katol.* R. 48: 1958 nr 40 s. 556.

23. Freski i malowidła ścienne w budowlach opolskich Franciszkanów. *Kwart. Opol.* R. 4: 1959 nr 26 s. 105-124.

24. Uroczystości jubileuszowe w kościele OO. Franciszkanów w Opolu. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 14: 1959 s. 453.

25. Zabytkowy kościół drewniany w dawnym przedmieściu Opola. *Kwart. Opol.* R. 7: 1962 nr 3 s. 33-48.

26. Kaplica Piastowska w Opolu. Wr. 1963 Ossolineum 8° ss. 57. -Toż. Op. 1970 8° ss. 57.

27. Analiza architektury kościoła zamkowego (Franciszkańskiego) w Opolu. *Spraw. Opol. Tow. Przyj. Nauk. Wydz. I Nauk Hist.-Spol.* R. 1965 s. 17-19.

28. Zapoznany renesans w Opolu. *Kwart. Opol.* R. 12: 1966 s. 59-69.

29. Odkrycia w prokatedrze opolskiej. *Rocz. Teol. Śl. Opol.* R. 1: 1969 s. 203-237.

30. Dwie tajemnicze inskrypcje. *Kwart. Opol.* R. 14: 1968 nr 2 s. 31-52.

31. Przewodnik po katedrze opolskiej. Op. 1971 16° ss. 36.

32. Romańska chrzcielnica w Chrząszczycach na Opolszczyźnie. *Przew. Katol.* R. 61: 1971 nr 29 s. 270.

33. "350 lat". *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 21 s. 198.
34. W służbie krzewienia odkupienia. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 10 s. 4-5.
35. Barokowe malowidła ścienne w kościele pobernardyńskim we Wschowie. *Zielonogórskie Zeszyty Muzealne.* R. 5: 1975 s. 125-134.
36. Wieś Chrząszczyce we wczesnym średniowieczu. W: *Wypisy do dziejów gmin podopolskich.* Op. 1977 s. 110-111.
37. Elżbietanki. W: *Zakony św. Franciszka w Polsce w latach 1772-1970.* Cz. 1. W. 1978 s. 52-54.
38. Historica descriptio miraculosae imaginis Beatae Mariae Virginis Perdolentis quae in ecclesia OFM Osiecznae in Polonia asservatur. *Acta Ord. Fr. Min.* R. 98: 1979 z. 4 s. 355-359.
39. Koronacja łaskami słynącego obrazu Matki Bożej Bolesnej w Osiecznej k/Leszna. *Przew. Katol.* R. 69: 1979 nr 30 s. 2.
40. Łaskami słynący obraz Matki Bożèj Bolesnej w Osiecznej k/Leszna. Op. 1979 8° ss. 124.
41. Osieczna. Sanktuarium Maryjne w Archidiecezji Poznańskiej. P. 1979 16° ss.8.
42. Maria Merkert założycielka i pierwsza matka generalna zgromadzenia Szarych Sióstr św. Elżbiety 1817-1872. Wr. 1982 ss. 547.
43. Maszynopisy w Arch. Prow. św. Franciszka w Poznaniu: Barokowe malowidła ścienne w kościele franciszkańskim we Wschowie, ss. 41; 44. Klasztor i kościół OO. Franciszkanów w Osiecznej k/Leszna w świetle historii i sztuki 1622-1945, ss. 350; 45. Koronacja Madonny Osieckiej, ss. 145; 46. Madonna w oprawie franciszkańskiej, ss. 19; 47. Nabożeństwo do Męki Pańskiej na tle łaskami słynącego obrazu Chrystusa Ukrzyżowanego w kościele OO. Franciszkanów w Osiecznej k/Leszna, ss. 91; 48. Nabożeństwo ku czci Najświętszej Marii Panny w kościele OO. Franciszkanów w Osiecznej k/Leszna, ss. 48; 49. Sanktuarium Maryjne OO. Franciszkanów w Wejherowie k/Gdyni, ss. 62; 50. Synopsis fundationis et erectionis conventus Osiecznensis Fratrum Minorum authore P. F. Mansueto Sikorski OFM anno Domini 1755. Transumpt z dodatkami, ss. 62; 51. Zamek w Osiecznej k/Leszna na tle historii i podań, ss. 83; 52. Z przeszłości Dreczkowa i Witosławia, ss. 50; 53. Z przeszłości Franciszkanów - Bernardynów poznańskich 1457-1957, ss. 104.
54. Maszynopisy w Arch. Prow. Wnieb. NMP w Katowicach-Panewnikach: Architektura kościoła franciszkańskiego w Opolu, ss. 173; 55. Elementy sztuki w budowlach opolskich Franciszkanów, ss. 83; 56. Franciszkanie polscy, ss. 464; 57. Katowicka Prowincja Franciszkańska w okresie okupacji hitlerowskiej, ss. 290; 58. Kościół parafialny w Dębiu k/Opola, ss. 120; 59. Kult misyjny we franciszkańskim kościele w Opolu, ss. 30; 60. L'analise psychologique de l'acte connaissance humaine d'aprés Saint Bonaventure, ss. 180; 61. Nabożeństwo ku czci Matki Boskiej w kościele parafialnym w Dębiu k/Opola, ss. 25; 62. Niepokalana z perspektywy franciszkańskiej, ss. 84; 63. Odkrycie kopii cudownego obrazu Matki Bożej Tarnobrzeskiej z około 1695 r. w kościele parafialnym w Zimnicach Wielkich, ss. 21; 64. Polski program polskich Franciszkanów, ss. 37.

II.

MAZUREK J.: Frankiewicz Edward Paweł. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 129-131, tamże literatura. –Ponadto: DOMAGAŁA J.: Ci, którzy przeszli przez Dachau. W. 1957 s. 103; JACEWICZ W., WOS J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa. Z. 5. W. 1981 s. 218-219; JĘDRAŚ S.: Osieczna i jej dzieje. Osieczna-Leszno 1991 s. 150-160; TOMCZAK B. S.: Wieczornica poświęcona pamięci O. Edwarda Frankiewicza OFM. Pierwsza rocznica śmierci O. Edwarda Frankiewicza OFM. *Stud. Franc.* T. 5: 1992 s. 387-388; JĘDRAŚ S.: O. Edward Frankiewicz 1905-1990. *Zeszyty Osieckie.* R. 1993 nr 1 s. 39-42.

O. Joachim A. Mazurek OFM

Fręchowicz Tadeusz (1906-1986), duszpasterz, historyk Kościoła.

Urodził się 11 X 1906 r. w Radzyniu Podlaskim, jako syn Jana i Julii z Krasuckich. W 1926 r. otrzymał świadectwo dojrzałości w Państwowym Gimnazjum im. Bolesława Prusa w Siedlcach. Po studiach filozoficzno-teologicznych w Seminarium Duchownym w Janowie Podlaskim, przyjął święcenia kapłańskie 28 VI 1931 r. w katedrze janowskiej. Następnie był wikariuszem w Żelechowie i w parafii Przemienienia Pańskiego w Łukowie. W l. 1932-1935 odbył studia specjalistyczne w zakresie historii Kościoła na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego, wieńcząc je uzyskaniem magisterium. W l. 1936-1939 wykładał historię Kościoła w Seminarium Duchownym w Janowie Podlaskim. Potem przeszedł do duszpasterstwa i był proboszczem w Oleksinie (1939-1949), w Huszczy (1949-1952) i Wohyniu (1952-1982). Mimo obowiązków duszpasterskich zajmował się dziejami diecezji podlaskiej i Kościoła unickiego na tym terenie. Będąc proboszczem w Wohyniu wznowił studia doktoranckie, uzyskując w 1964 r. doktorat teologii w zakresie historii Kościoła na Wydziale Teologicznym ATK

w Warszawie. Brał udział w sympozjach historycznych. Kilkakrotnie jeździł do Rzymu, gdzie przeprowadzał kwerendę w archiwach. Z dniem 1 IX 1982 r. został przeniesiony na emeryturę i zamieszkał w Radzyniu Podlaskim. Zmarł w szpitalu w Międzylesiu k/Warszawy 31 X 1986 r. i został pochowany na cmentarzu w Radzyniu Podlaskim.

I.

1. Duszpasterska działalność Beniamina Szymańskiego. W: *Studia z historii Kościoła w Polsce*. Pod red. H. E. WYCZAWSKIEGO. T. 1. W. 1972 s. 103-238.

2. Cerkiew grekokatolicka na terenie diecezji podlaskiej za rządów biskupa Beniamina Szymańskiego. Studia i materiały historyczne. Typis Pontyficiae Universitatis Gregorianae. R. 1981 8⁰ ss. 185.

3. Diecezja Podlaska. W: *Życie religijne w Polsce pod okupacją hitlerowską 1939-45*. Pod red. Z. ZIELIŃSKIEGO. W. 1982 s. 428-439.

4. Beniamin Szymański, biskup podlaski. Cz. I. Lata 1856-1861. W. 1964 ss. XI+329. Mps. Bibl. ATK.

II.

DUDKA F.: Fręchowicz Tadeusz ks. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 714, tamże literatura.

Ks. Franciszek Dudka

Fryszkiewicz Melchior Julian (1909-1983), franciszkanin konwentualny, popularyzator teologii.

Urodził się 18 I 1909 r. we wsi Tadanie, woj. tarnopolskie, jako syn Władysława i Karoliny z Mroczkowskich. Po wstąpieniu do franciszkanów konwentualnych profesję uroczystą złożył 17 IX 1932 r. w Łagiewnikach k/Łodzi. Nauki gimnazjalne pobierał w Kamionce Strumiłłowej i we Lwowie. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w zakonnym Seminarium w Krakowie, gdzie 24 VI 1937 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Pracował w klasztorze w Kaliszu, a po wybuchu drugiej wojny światowej znalazł się w Generalnej Guberni. Aresztowany w 1941 r. w Sanoku, przebywał aż w 9 więzieniach i 3 obozach koncentracyjnych: Oświęcim, Oranienburg i Dachau. Po wyzwoleniu pracował jako kapelan w dywizji gen. Maczka w Möln k/Lubeki. W 1946 r. wyjechał do Stanów Zjednoczonych dla pracy wśród Polonii amerykańskiej. W Chicago opracował i wydał drukiem opis swoich przeżyć w obozach koncentracyjnych, będący pierwszą publikacją w USA na ten temat. W Detroit pracował w redakcji miesięcznika "Kronika Seraficka", natomiast w Buffalo i Athol Springs był sekretarzem programu radiowego pt.: "Godzina Różańcowa Ojca Justyna". W 1975 r. jako emeryt wrócił do Polski i zamieszkał w klasztorze w Głogówku, gdzie zmarł 18 XII 1983 r.

I.

1. W cieniu krematoriów. Wspomnienia z obozów koncentracyjnych w Niemczech. Chicago, Illinois 1947 Druk. Dziennika Chicagowskiego 8⁰ ss. 90. -Toż w j. angielskim: Man's Inhumanity. A True Account of Life in a Concentration Camp. Detroit, Mich. 1949 Kronika Seraficka 8⁰ ss. 140, il. 90. -Toż. Drukowane w *Dzienniku Chicagowskim* w 1947 r.

2. Służka. (Życiorys śp. Ireny Gaj, studentki medycyny). Chicago 1954 Druk. Dziennika Chicagowskiego 8⁰ ss. 57.

3. Między Bogiem a człowiekiem. Rzecz o Aniołach. Buffalo 1963 Druk. Dende Press. Scranton 8⁰ ss. 212.

4. Artykuły w *Kronice Serafickiej* i w *Dzienniku Chicagowskim* w l. 1947-1970.

II.

BAR J. R.: Fryszkiewicz Melchior Julian. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 135, tamże bibliografia; JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. Z. 5. W. 1981 s. 261, tamże literatura.

Ks. Józef Mandziuk

Furmanik Jerzy, Kajetan od Najśw. Serca Jezusa (1929-1990), karmelita bosy, autor biogramów.

Urodził się 16 IV 1929 r. w Paczółtowicach k/Krzeszowic. W l. 1945-1948 nauki gimnazjalne pobierał w Krzeszowicach. W 1948 r. wstąpił do karmelitów bosych w Czernej. Po nowicjacie uzupełniał wykształcenie licealne w Wadowicach. Studia

filozoficzne odbył w Krakowie i Poznaniu, a teologiczne w Krakowie, gdzie 14 VII 1957 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Pracował w Łodzi i we Wrocławiu. W l. 1960-1969 był mistrzem nowicjatu, a w l. 1969-1972 przeorem klasztoru w Wadowicach. W 1977 r. objął opiekę nad domem rekolekcyjnym karmelitanek Dzieciątka Jezus w Czernej, gdzie w 1975 r. przejął urząd przeora tamtejszego klasztoru. W 1978 r. został pierwszym definitorem, a w 1981 r. ponownie objął obowiązki mistrza nowicjatu w Czernej,a w 1984 r. w Piotrkowicach. W 1987 r. otrzymał nominację na podprzeora w Wadowicach. Zmarł 24 IV 1990 r. w Krakowie i został pochowany w Czernej. Przez wiele lat pracował nad słownikiem biograficznym karmelitów bosych w Polsce.

I.

1. Wspomnienie o O. Bogusławie Woźnickim k.b. *Karmel.* R. 1986 nr 3 s. 66-69.

2. Cechował go olbrzymi optymizm. Wspomnienie o śp. O. Remigiuszu Czechu. *Karmel.* R. 1988 nr 4 s. 52-53.

3. Nasi zmarli. *Karmel.* R. 1988 nr 3 s. 46-49; nr 6 s. 59-62.

4. Będzie go nam brakować. [O śp. O. Albinie Dziubie]. *Karmel.* R. 1989 nr 3 s. 51-53.

II.

WANAT B. J.: Zakon karmelitów bosych w Polsce. Klasztory karmelitów i karmelitanek bosych 1605-1975. Kr. 1979 s. 14, 332-333, 584; JACEK OD M. B. LORETAŃSKIEJ: Wierzył w zmartwychwstanie... Wspomnienie o o. Kajetanie od Najświętszego Serca Jezusa. *Karmel.* R. 1990 nr 3 s. 61-63.

Jan Dąbrowski

Gadacz Jan Ludwik, w zakonie Kornel, pseud. i krypt.: Porowski Ludwik, Sobolewski Maciej, B. B., fr. G., fr. K., J. G., K. G., L. P., P. K. (1916-1985), kapucyn, archiwista, historyk Kościoła i zakonu kapucynów.

Urodził się 15 I 1916 r. w Jaźwinach, woj. tarnowskie, jako syn Adama i Marii z d. Garstka. Po ukończeniu miejscowej szkoły powszechnej uczył się w Kolegium Serafickim OO. Kapucynów w Rozwadowie n/Sanem. Do kapucynów komisariatu krakowskiego wstąpił w 1933 r. Studia gimnazjalne typu humanistycznego, filozoficzne i teologiczne odbył w Studium Filozoficzno-Teologicznym OO. Kapucynów w Krakowie w l. 1934-1942. Święcenia kapłańskie otrzymał 20 VII 1941 r. W okresie okupacji pracował w duszpasterstwie w kościele kapucynów w Krakowie i dorywczo w Mydlnikach. Egzamin dojrzałości złożył 4 VII 1945 r. w Państwowym Liceum i Gimnazjum im. T. Kościuszki w Krakowie. Następnie pracował w duszpasterstwie w Rozwadowie, ucząc równocześnie religii i języka łacińskiego w Prywatnym Miejskim Gimnazjum Ogólnokształcącym. Pracował też jako wikariusz i administrator w parafii Książęce Żuławy w diecezji gdańskiej, prefekt etatowy szkoły powszechnej, Państwowego Koedukacyjnego Liceum Ogrodniczego oraz kapelan szpitala powiatowego w Pruszczu Gdańskim w l. 1946-1947. W 1948 r. był prefektem etatowym Państwowego Liceum Pedagogicznego, Szkoły Ćwiczeń oraz Liceum Ogólnokształcącego w Nowej Soli. Tutaj zorganizował Sodalicję Mariańską Młodzieży Męskiej i Żeńskiej oraz Kółka Ministrantów przy kościele św. Antoniego Padewskiego. W l. 1948-1950 pełnił obowiązki nauczyciela religii i opiekuna szkolnego koła Polskiego Czerwonego Krzyża w Państwowym Męskim Gimnazjum Handlowym w Krakowie. Równocześnie studiował historię Kościoła na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Magisterium teologii otrzymał 28 I 1949 r. na podstawie pracy pt.: *Historia klasztoru oo. kapucynów w Krakowie, pierwsze ćwierćwiecze*. Stopień doktora uzyskał 30 VI 1951 r. na podstawie rozprawy pt.: *O. Wacław Nowakowski*, pisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. Tadeusza Glemmy. Wykładał także historię Kościoła w Wyższym Seminarium Duchownym swego zakonu w Krakowie. W l. 1952-1953 pracował w duszpasterstwie w klasztorze w Sędziszowie Młp., a w l. 1953-1964 w klasztorze krakowskim. Uporządkował i skatalogował wtedy bibliotekę klasztorną. Ukończył też kursy dla pracowników archiwów kościelnych (1956, 1961), kurs bibliograficzny (1957), kurs dla pracowników zbiorów sztuki kościelnej (1963, 1964), które zostały zorganizowane przez Bibliotekę KUL-u. W l. 1957-1960 został mianowany sekretarzem i ekonomem prowincji. Uporządkował kancelarię prowincji, stworzył po raz pierwszy w historii prowincji Archiwum Prowincji i Klasztorów Prowincji Krakowskiej Zakonu Kapucynów. W l. 1960-1964 opracował rękopisy biblioteczne i zbiory sztuki. W l. 1964-1973 pracował w duszpasterstwie w klasztorze sędziszowskim, a w l. 1973-1978 w parafii Matki Boskiej Częstochowskiej w Krakowie-Olszanicy. Ogłosił drukiem inwentarz i katalogi archiwum, rękopisów bibliotecznych i zbiorów sztuki. Publikował biografie kapucynów w Polskim słowniku biograficznym i był autorem monumentalnego dzieła: Słownik polskich kapucynów.

Okazał się znakomitym publicystą. W związku z podjętą tematyką prac naukowych wyjeżdżał do krajów zachodnich w l. 1965-1966 i 1974. Przy okazji studiował na Uniw. w Dijon i w Alliance Francaise w Paryżu. Kilkakrotnie w celach naukowych wyjeżdżał do Pragi czeskiej. Od roku 1965 rozpoczął zbierać pamiątki milenijne z kraju i polonica. Zbiór liczący przeszło 1200 pozycji przekazał bezinteresownie w 1972 r. Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu. W 1966 r. we Włoszech nabył prawie komplet wydawnictw Oficyny Samuela Tyszkiewicza we Florencji, które odstąpił Bibliotece PAN w Kórniku. Część swojego księgozbioru przekazał Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Rzeszowie w 1972 r. Ponadto zebrał poważną kolekcję kopernikowską. Ostatnie lata życia spędził na perfekcjonowaniu redakcji Słownika polskich kapucynów we Wrocławiu i posługiwaniu w przyklasztornym kościele parafialnym. Pracował wytrwale mimo ciężkiej choroby. Zmarł na zawał serca 23 XI 1985 r. we Wrocławiu i tu został pochowany na Cmentarzu Grabiszyńskim.

I.

1. La Verna. *Wzlot Seraf.* R. 3: 1937 nr 8 s. 11, 14-15.

2. Tłum.: Święta rana. [Przekład z Celano, cz. 2]. *Wzlot Seraf.* R. 3: 1937 nr 8 s. 15.

3. Tłum.: Św. Franciszek z Asyżu. Uwielbiam Cię, Panie! [Opuscula S. P. Francisci. Ad Claras Aquas 1904]. *Wzlot Seraf.* R. 3: 1937 nr 4 s. 16-17.

4. W świętą noc. *Wzlot Seraf.* R. 3: 1937 nr 12 s. 2-4.

5. Kutkorz á la minute. *Wzlot Seraf.* R. 4: 1938 nr 9 s. 6-10.

6. Misterium Krzyża. *Wzlot Seraf.* R. 4: 1938 nr 3 s. 3-6.

7. Kapucyni na Śląsku. Kraków 1949 Prowincjalat OO. Kapucynów 8° ss. 9, powiel.

8. Archiwa kapucyńskie w Polsce. Zarys informacyjny. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 7: 1957 nr 1 s. 6-14.

9. Historia archiwum klasztoru oo. kapucynów w Olesku. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 7: 1957 nr 2 s. 35-39.

10. Umiłowane dzieło o. Hieronima. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 7: 1957 nr 2 s. 3-22.

11. Wystawa w Rozwadowie. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 7: 1957 nr 2 s. 27-29.

12. Życiorys o. Hieronima [Ryby]. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 7: 1957 nr 2 s. 2.

13. Historia archiwum klasztoru oo. kapucynów w Rozwadowie. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 8: 1958 nr 1 s. 49-52.

14. W Brazylii [działalność o. H. Jedlińskiego]. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 8: 1958 nr 1 s. 13-20.

15. Życiorys o. Honorata [Jedlińskiego]. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 8: 1958 nr 1 s. 1-2.

16. Centralne archiwum w Krakowie. Wywiad z kustoszem ojcem dr. Kornelem Gadaczem. Wywiad przeprowadził K. SZWARCENBER-CZERNY. *Za i Przeciw.* R. 3: 1959 nr 32 s. 4, il.

17. Inicjatywa waszego pisma zaczyna wydawać rezultaty. *Za i Przeciw.* R. 3: 1959 nr 42 s. 14.

18. O. Wacław Nowakowski. *Za i Przeciw.* R. 3: 1959 nr 43 s. 6.

19. Uroczystości ku czci św. Wawrzyńca. *Za i Przeciw.* R. 3: 1959 nr 34 s. 6.

20. Zmarł o. Kosma Lenczowski. *Tyg. Powsz.* R. 13: 1959 nr 26 s. 7.

21. Adm. R. P. Ernestus a Plains. *Anal. OFMCap.* R. 76: 1960 s. 198-199.

22. 200-lecie kapucynów w Bliznem. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 43 s. 7.

23. 200-lecie przybycia kapucynów do Bliznego. *Gość Niedz.* R. 37: 1960 nr 44 s. 352.

24. 200-lecie przybycia kapucynów do Bliznego. *Przew. Katol.* R. 50: 1960 nr 44 s. 702.

25. La résidence des péres Capucins au Mont St. Michel á Blizne (1760-1788). *Collect. Franc.* R. 30: 1960 s. 303-333. Nadb.: R. 1960 ss. 31, nlb. 1.

26. Nowoczesne metody duszpasterskie. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 50 s. 7.

27. Nowy kościół w Skomielnej Czarnej. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 50 s. 7.

28. W sprawie o. Wacława Nowakowskiego. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 5 s. 9.

29. Biografia o. Honorata Jedlińskiego. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 51 s. 7.

30. Inwentarz archiwum prowincji krakowskiej zakonu oo. kapucynów. *Arch. Bibl. Muz.* T. 2: 1961 z. 1-2 s. 53-165. Nadb.: Lubl. 1961 ss. 113.

31. Krakowska szopka w kościele ojców kapucynów. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 2 s. 7.

32. Argumenty "Za". *Tyg. Powsz.* R. 16: 1962 nr 5 s. 7. [O mogile Konfederatów Barskich w Krakowie].

33. Eksperyment duszpasterski w Indiach. *Tyg. Powsz.* R. 16: 1962 nr 27 s. 7.

34. Inne mogiły. *Tyg. Powsz.* R. 16: 1962 nr 22 s. 7.

35. Jaroń Władysław. W: *Pol. słow. biogr.* T. 10: 1962-1964 s. 637.

36. Janocha Andrzej. W: *Pol. słow. biogr.* T. 10:

1962-1964 s. 550.
37. Refleksje o zabytkach. *Tyg. Powsz.* R. 16: 1962 nr 13 s. 5.
38. Katalog rękopisów bibliotecznych prowincji krakowskiej zakonu oo. kapucynów 1600-1900. *Arch. Bibl. Muz.* T. 7: 1963 s. 95-272. Nadb.: Lubl. 1963 ss. 178.
39. Capucins polonais déportés en Russie et en Siberie pour leur participation á l'insurrection de 1863. W: *Miscellanea Melchor da Pobladura.* Vol. 2. R. 1964 s. 455-482.
40. Jedliński Franciszek Wiktor. W: *Pol. słow. biogr.* T. 11: 1964-1965 s. 134.
41. Les capucins dans l'insurrection de l'an 1863/64 en Pologne. *Collect. Franc.* R. 34: 1964. Nadb.: R. 1964 ss. 32.
42. O. Agripin Konarski. *Gość Niedz.* R. 41: 1964 nr 28 s. 161-162.
43. Rec.: H. KOZERSKA: Straty w zbiorze rękopisów Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie w czasie I i II wojny światowej. W. 1960 ss. 133. *Collect. Franc.* R. 34: 1964 s. 433-435.
44. Rec.: H. KOZERSKA - W. STUMMER: Katalog rękopisów Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. W. 1963 ss. XVIII, 342, tab. 7. *Collect. Franc.* R. 34: 1964 s. 433-435.
45. Rec.: A. TOMCZAK: Walenty Dembiński, kanclerz egzekucji (ok. 1504-1584). Rocz. TN Tor. T. 1-2. Toruń 1963 ss. 191, il., mapy. *Collect. Franc.* R. 34: 1964 s. 436.
46. Stulecie powstania styczniowego. *Gość Niedz.* R. 41: 1964 nr 10 s. 60.
47. Inwentarz zbiorów sztuki prowincji krakowskiej zakonu oo. kapucynów. *Arch. Bibl. Muz.* T. 11: 1965 s. 119-200; T. 12: 1965 s. 83-181; T. 14: 1967 s. 205-226. Nadb.: Lubl. 1965-1967 ss. 204.
48. Appartenance juridique du couvent de Cracovie dans la zone autrichienne du partage de la Pologne 1847-1865. *Collect. Franc.* R. 36: 1966 s. 87-100. Nadb.: R. 1966.
49. Rec.: P. BOHDZIEWICZ: Korespondencja artysyczna Elżbiety Sieniawskiej z lat 1700-1729 w zbiorach Czartoryskich w Krakowie. Lubl. 1964 ss. 323. *Collect. Franc.* R. 36: 1966 s. 218-219.
50. Rec.: J. KALINOWSKI: Wspomnienia. Wyd. R. BENDER. Lubl. 1965 ss. 160. *Collect. Franc.* R. 36: 1966 s. 219-220.
51. Konarski Piotr Paweł. W: *Pol. słow. biogr.* T. 13: 1968 s. 450-452.
52. Kapelańska epopeja. O. Kosma Lenczowski, kapucyn. Monografia. Asyż 1969 "Porciunkula" 8^{0} ss. 286, il. 12.
53. Koźmiński Florentyn Wacław. W: *Pol. słow. biogr.* T. 15: 1970 s. 67-68.
54. Krawczyński Stanisław. W: *Pol. słow. biogr.* T. 15: 1970 s. 254.
55. O. Florian Topolski. Powstaniec - emigrant - misjonarz. *Nasza Przeszł.* T. 35: 1971 s. 163-181. Nadb.: Kr. 1971.
56. W nadziei światła. *Gość Niedz.* R. 48: 1971 nr 7 s. 41.
57. Biogramy w: *Słownik pracowników książki polskiej.* W.-Ł. 1972: Borchheimer Jakopon, s. 81; 58. Dembiński Albrecht, s. 167; 59. Funk Jan Chryzostom, s. 238; 60. Krząnowski Antoni Mikołaj, s. 476; 61. Łubieński Kazimierz, s. 541-542; 62. Nowakowski Edward, s. 633; 63. Rzewuski Seweryn Józef, s. 781; 64. Weysse Kazimierz, s. 946; 65. Ziller Kajetan, s. 1025.
66. Leszczyński Jan. W: *Pol. słow. biogr.* T. 17: 1972 s. 126-127.
67. Lenczowski Karol Marceli. W: *Pol. słow. biogr.* T. 17: 1972 s. 45.
68. Panteon polskiej emigracji. *Gość Niedz.* R. 49: 1972 s. 353-354.
69. Praska historyczna szopka. *Gość Niedz.* R. 49: 1972 s. 411.
70. Przetrwali wszyscy. [O. Rudolf Jakubek na robotach w Niemczech]. *Gość Niedz.* R. 49: 1972 s. 275.
71. Kościuszko u oo. kapucynów. *Tyg. Powsz.* R. 28: 1974 nr 21 s. 3.
72. "Lecz ty spomnisz, wnuku". *Gość Niedz.* R. 50: 1973 s. 126.
73. Madejewski Kazimierz. W: *Pol. słow. biogr.* T. 19: 1974 s. 115-116.
74. Paryska kwestarka [Kamilla hr. Bystrzonowska]. *Gość Niedz.* R. 51: 1974 s. 85.
75. Praskie Loreto. *Gość Niedz.* R. 50: 1973 s. 365.
76. Sobolewski Maciej. Zakony w Polsce. Kapucyni. *Słowo Powsz.* R. 28: 1974 nr 142, wyd. B., s. 6-7, il. 3.
77. W domu świętego [Jana z Ars]. *Gość Niedz.* R. 50: 1973 s. 395, 398.
78. "Zostawiam wam moje serce". [O św. Franciszku z Asyżu]. *Gość Niedz.* R. 51: 1974 s. 306.
79. Aleksander Sobieski. *Gość Niedz.* R. 52: 1975 s. 200.
80. Dołganow Eugeniusz. W: *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających.* T. 2. Wr.-W. 1975 s. 80.
81. Gisgoński (?) Gregorius (Gregorius Polonus). W: *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających.* T. 2. Wr.-W. 1975 s. 349.
82. Poezja alfabetu. [O wystawie obrazów kapucyna Ugolino da Belluno]. *Gość Niedz.* R. 52: 1975 s. 200.
83. Artykuły z serii: Wędrówki po Italii, w: *Gość Niedz.* R. 54: 1977: Sycylijskie spotkania, s. 88; 84. Rozmyślania florenckie, s. 135; 85. Quo vadis Domine?, s. 208; 86. Wielki święty i mały święty, s. 216; 87. Polonica florenckie, s. 262; 88. Florencka Anunziata, s. 281; 89. Królowa Adriatyku, s. 297.
90. Nie doszli. [Cmentarze wojskowe w Bolonii i Loreto]. *Gość Niedz.* R. 53: 1976 s. 388.
91. Obrońca Ostroga. [O. Remigiusz Kranc]. *Gość*

Niedz. R. 54: 1977 s. 160.
92. Oczarowani św. Franciszkiem. *Gość Niedz.* R. 54: 1977 s. 325.
93. Polskie ślady w Bolonii. *Gość Niedz.* R. 53: 1976 s. 278.
94. Spowiednik Traugutta. *Tyg. Powsz.* R. 31: 1977 nr 18 s. 7.
95. Szopka praska. *Gość Niedz.* R. 53: 1976 s. 402-403.
96. Tenczyn. *Gość Niedz.* R. 54: 1977 nr 51-52 s. 13.
97. Duszpasterstwo misyjne i polonijne. W: *Zakony św. Franciszka w Polsce w latach 1772-1970.* Red. J. R. BAR. Cz. 2. W. 1978 s. 247-251.
98. Kapucyni na Ziemiach Ruskich. W: *Zakony św. Franciszka w Polsce.* Cz. 2. W. 1978 s. 239-245.
99. Monte Cassino. *Gość Niedz.* R. 55: 1978 nr 23 s. 7.
100. Nowakowski Edward Zygmunt. W: *Pol. słow. biogr.* T. 23: 1978 s. 297-299.
101. Nowicki Kazimierz. W: *Pol. słow. biogr.* T. 23: 1978 s. 327.
102. Powstanie prowincji galicyjskiej kapucynów, jej rozwój i zmiana nazwy na krakowską 1781-1970. W: *Zakony św. Franciszka w Polsce.* Cz. 2. W. 1978 s. 177-237.
103. Puchar Brata Dominika. *Gość Niedz.* R. 55: 1978 nr 9 s. 8.
104. Sanktuarium franciszkańskie. *Gość Niedz.* R. 55: 1978 nr 40 s. 1, 7.
105. Biografowie św. Franciszka. *Gość Niedz.* R. 56: 1979 nr 40 s. 8.
106. Biogramy w: *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających.* T. 3. Wr. 1979: Höger Józef, s. 93; 107. Hołyński Michał, s. 104; 108. Jakubowski Wawrzyniec, s. 187-188; 109. Janocha Andrzej, s. 221; 110. Brawicki Władysław. Uzupełnienia do t. 1 s. 11; 111. Bazyli. Uzupełnienia do t. 1 s. 12; 112. Czechowicz Szymon. Uzupełnienia do t. 1 s. 33; 113. Eckstein Franciszek Grzegorz Ignacy. Uzupełnienia do t. 2 s. 7; 114. Flamingo Wilhelm. Uzupełnienia do t. 2 s. 9.
115. Dobrawski, Dubrawski Marcin. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 1368.
116. Paszkowski Dominik Wincenty. W: *Pol. słow. biogr.* T. 25: 1980 s. 288-289.
117. Legenda o Elizeuszu Głębockim. *Koszal. - Kołobrz. Wiad. Diec.* R. 9: 1981 nr 11 s. 350-352.
118. Piotrowski Filip Jakub. W: *Pol. słow. biogr.* T. 26: 1981 s. 519-520.
119. Redakcja Przeglądu Konińskiego. [W sprawie kapucyna Maksyma Tarejwy]. *Przegląd Koniński.* R. 1981 nr 33 s. 9.
120. 300 lat pobytu oo. kapucynów w Polsce. Fot.: K. K. CZAPLIŃSKI. Bielsko 1981. Wyd. Epoka Slajd ss. [2]. Zawiera 6 slajdów i krótką historię działalności duszpasterskiej kapucynów w Nowej Soli, Przyborowie, Stanach i Studzieńcu w wojew. zielonogórskim.
121. Medaliki. *Gość Niedz.* R. 59: 1982 nr 18 s. 6.
122. O jubileuszu kapucynów. *Tyg. Powsz.* R. 36: 1982 nr 52 s. 3.
123. Podgórski (Podgurski) Konstanty. W: *Pol. słow. biogr.* T. 27: 1982 s. 87.
124. Trzysta lat kapucynów w Polsce. *Gość Niedz.* R. 59: 1982 nr 28 s. 7.
125. Krzyż Marka z Aviano. *Tyg. Powsz.* R. 37: 1983 nr 14-15 s. 7.
126. Złoty jubileusz kapłański ks. dr. Jerzego J. Rumaka. *Gość Niedz.* R. 60: 1983 nr 8 s. 7.
127. Złoty jubileusz kapłański ks. dra Rumaka. *Tyg. Powsz.* R. 37: 1983 nr 4 s. 7.
128. Słownik polskich kapucynów. T. 1: A-L; T. 2: Ł-Z. Wr. 1985-1986. Wyd. OO. Kapucynów 4^0 ss. 708, 560, tab. 140, map 3.
129. Kondzielski Tomasz. W: *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających.* T. 4. Wr. 1986 s. 83.
130. Krzysik (Krzysikiewicz) Franciszek. W: *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających.* T. 4. Wr. 1986 s. 303.
131. Historia klasztoru oo. kapucynów w Krakowie. Pierwsze ćwierćwiecze. Kr. 1948 ss. V, 27. Mps. Arch. Krak. Prow. Kap. w Krakowie.
132. O. Wacław Nowakowski na tle powstania styczniowego. Kr. 1948 ss. V, 47. Mps. Arch. Krak. Prow. Kap. w Krakowie.
133. O. Wacław Nowakowski. Monografia. Kr. 1950 ss. IX, 184. Mps. Arch. Krak. Prow. Kap. w Krakowie.
134. Kapucyni w Galicji 1781-1810. Kr. 1960-1961 ss. nlb. 474. Mps. Arch. Krak. Prow. Kap. w Krakowie.

II.

GADACZ J. L.: Słownik polskich kapucynów. T. 1. Wr. 1985 s. 432-438, tamże literatura. -Ponadto: Nekrolog. *Anal. OFMCap.* R. 102: 1986 s. 61; DUCHNIEWSKI J.: Gadacz Kornel OFMCap. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 798; Akta personalne i dokumenty. Arch. Krak. Prow. Kap. w Krakowie, sygn. APZ-64-I-XI.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap

Gawor Józef, krypt.: Ks. J. G., J. G. (1907-1981), redaktor "Gościa Niedzielnego", popularyzator teologii.

Urodził się 12 II 1907 r. w Dabrówce Małej w górniczej rodzinie Klemensa i Albiny ze Stachowskich. Uczęszczał do szkoły ludowej w miejscowości rodzinnej. Nauki gimnazjalne pobierał w Mysłowicach i w Katowicach, gdzie w 1926 r. w Państwowym

Gimnazjum uzyskał świadectwo dojrzałości. Jako kleryk śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie, studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Święcenia kapłańskie otrzymał 21 VI 1931 r. w Katowicach z rąk bpa Stanisława Adamskiego. Pełnił obowiązki katechety gimnazjalnego w Katowicach (1931-1932) i w Chorzowie (1932-1939). W 1938 r. został kapelanem żeńskiego hufca harcerskiego w Świętochłowicach. Po wybuchu drugiej wojny światowej został wikariuszem w parafii św. Piotra i Pawła w Świętochłowicach. Aresztowany 24 V 1940 r. przeszedł obóz koncentracyjny w Dachau i Gusen. Po zwolnieniu 24 IV 1942 r. z obozu, zastępował proboszcza w Katowicach - Załężu, następnie był wikariuszem w Wodzisławiu Śl. i w Ćwiklicach. Po zakończeniu wojny pracował w Katowicach jako katecheta, rektor kościoła św. Andrzeja Boboli, kapelan Wyższego Studium Nauk Społeczno-Gospodarczych. W 1949 r. został prezesem Diecezjlanego Związku "Caritas". Pracował też w redakcjach czasopism "Nasza Droga" i "Gość Niedzielny". W 1952 r. otrzymał stopień doktora teologii na Uniw. Jagiellońskim w oparciu o rozprawę pt.: *Wskazania pedagogiczne św. Hieronima a wychowanie greckie i grecko-rzymskie.* Po doktoracie pełnił oobowiązki kierownika referatu duszpasterskiego Kurii w Katowicach (1952-1953), wikariusza w parafii św. Mikołaja w Bielsku Białej (1953-1954) i w parafii św. Wojciecha w Mikołowie (1954-1955). Z dn. 12 II 1956 r. został przeniesiony na emeryturę. Po "polskim październiku" w 1956 r. został redaktorem naczelnym "Gościa Niedzielnego". W 1962 r. otrzymał godność: szambelana papieskiego. W diecezji pełnił funkcję cenzora książek religijnych i egzaminatora prosynodalnego. Był członkiem diecezjalnej Rady Liturgicznej, Rady Duszpasterskiej, Rady Kapłańskiej, Komisji Liturgicznej i przewodniczącym Komisji Sztuki Sakralnej. Cieszył się wielkim autorytetem i był dobrym rekolekcjonistą. Zmarł 16 IV 1981 r. w Rybniku i został pochowany na cmentarzu przy ul. Francuskiej w Katowicach.

I.

1. Jak ks. Szramek przygotowywał się do ostatniego kazania. *Gość Niedz.* R. 18: 1945 nry 13-42.

2. Red.: "Nasza Droga". Od 1846 r.

3. Człowiek, który umiłował prawdę. *Gość Niedz.* R. 20: 1947 nr 35-37.

4. Pan Bóg uśmiecha się do chorych. *Gość Niedz.* R. 20: 1947 nr 30 s. 236.

5. Światła. *Gość Niedz.* R. 20: 1947 nr 5 s. 33-34.

6. Śp. Ks. Konstanty Twórz. *Gość Niedz.* R. 25: 1952 nr 7 s. 45.

7. Komu wierzyć? *Gość Niedz.* R. 25: 1956 nr 45 s. 2.

8. Nasze zaania. Matka Boska Mikołowska. *Gość Niedz.* R. 25: 1956 nr 4 s. 1-2.

9. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 26: 1957: Komu wreszcie wierzyć?, nr 3 s. 2; 10. Pierścień i dziecko, nr 1 s. 4; 11. Pokolenie Lewi żyje, nr 25 s. 173; 12. Święta konieczność, nr 8 s. 51; 13. Święte Narzędzie, nr 40 s. 291; 14. Wymowa kamieni, nr 16 s. 109;

15. Najpiękniejsze zadania. *Aten. Kapł.* T. 50: 1957 t. 54 s. 74-80.

16. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 27: 1958: Alarm na placówce celnej, nr 36 s. 261; 17. Biskup Gorzowski Ks. Dr W. Pluta, nr 34 s. 243-244; 18. Było około dziewiątej godziny, nr 33 s. 237, 240; 19. Dwa owoce pochwały, nr 35 s. 253; 20. Komu i co podarować na gwiazdkę, nr 50 s. 383; 21. Krzyk sumienia, nr 12 s. 84; 22. Księża Dachańczycy, nr 20 s. 141-142; 23. Najkrótsza konstytucja czyli o zacietrzewieniu siedmiu kolegów i o kazaniu, które było zadaniem, nr 43 s. 315-316; 24. Natchnione Słowo, nr 18 s. 121; 25. Nieznajoma z Pateny, nr 45 s. 342-343; 26. Początek łaski, nr 33 s. 237-240; 27. Przed domem Mateusza, nr 37 s. 269; 28. Pustelnik z Betlejem, nr 39 s. 288; 29. W blaskach Tysiąclecia, nr 26 s. 187; 30. W domu Mateusza, nr 38 s. 276.

31. Rec.: W. J. GRABSKI: Rapsodia świdnicka. T. 1-2. *Aten. Kapł.* R. 51: 1958 t. 56 s. 472-474.

32. Red.: "Gość Niedzielny". R. 27: 1958 - R. 43: 1974.

33. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 28: 1959: Chlubna Jedenastka, nr 48 s. 384; 35. Dobry człowiek. [Ks. Aleksander Guzy], nr 36 s. 284; 36. Ks. Bp Tadeusz Etter, nr 39 s. 309; 37. Moja łaska i jej Dawca, nr 5 s. 36; 37. Nauczyciele, nr 20 s. 156-157; 38. Niepokalana Żniwiarka, nr 33 s. 257; 39. Pracowity dzień, nr 10 s. 73, nr 11 s. 82; 40. Ubezpieczenie od niepowetowanej straty, nr 4 s. 28; 41. Urobek i utarg,

nr 45 s. 353-354; 42. Za bramą, nr 44 s. 345-346. - R. 29: 1960: 43. Boże odpowiedzi na pytania ludzi, nr 49 s. 389; 44. Dwa pozdrowienia, nr 17 s. 129; 45. Koniec i odnowienie świata, nr 48 s. 377; 46. Ks. Biskup Ignacy Jeż, nr 23 s. 181; 17. Memento Homo, nr 9 s. 65; 48. Nasza radość z Wniebowzięcia, nr 33 s. 260-261; 50. Niezapomniany wykładowca. [Ks. Jan Piwowarczyk], nr 7 s. 53; 50. "Otrzymałem człowieka przez Boga", nr 20 s. 154; 51. Trud pracy trudem wiary, nr 18 s. 137-138.

52. Śp. Ks. Jan Broy. Proboszcz parafii Św. Krzyża w Siemianiowicach. *Wiad. Diec. Kat.* R. 32: 1960 s. 278-280.

53. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 30: 1961: Braterstwo, nr 25 s. 199; 54. Dwa domy, nr 2 s. 9; 55. Księgozbiór Chrystusa, nr 51 s. 401; 56. Ludzie i drzewa nr 28 s. 217; 57. Msza Święta w Dachau, nr 21 s. 164; 58. Oskarżenia, nr 30 s. 236; 59. Ostateczna zapłata, nr 5 s. 33, 35; 60. Pierwsze zmartwienie, nr 12 s. 89; 61. Pochlebstwo, nr 43 s. 335; 62. Posłuszne żywioły, nr 45 s. 354; 63. Prawda tajemnicą, nr 44 s. 345; 64. Trojaka zgodność, nr 26 s. 201; 65. Uczta weselna i pożegnalna, nr 41 s. 324; 66. Wewnętrzne przekonanie, nr 4 s. 28; 67. Wiara dworzanina, nr 41 s. 324; 68. Więzy nie przemijające, nr 6 s. 47, nr 7 s. 56, nr 8 s. 64, nr 34 s. 267; 69. W krakowskich krużgankach OO. Dominikanów, nr 38 s. 297. - R. 31: 1962: 70. Adoracja i alarm Aniołów, nr 28 s. 222; 71. Aniołowie i ludzie, nr 25 s. 197; 72. Anna córka Fanuela, nr 37 s. 291; 73. Argument archanioła, nr 6 s. 42, nr 7 s. 52; 74. Geografia biskupia w 25 rocznicę konsekracji J. E. Ks. Biskupa Juliusza Bieńka, nr 16 s. 124-125; 75. Hymn dziekczynny, nr 15 s. 116; 76. Kamienie i przemiana, nr 35 s. 278; 77. Kołysanka, nr 17 s. 131; 78. Martwe zegary i żywe kroniki, nr 19 s. 149. 79. Modlitwa Maryi, nr 19 s. 77; 80. Pośpiech Maryi, nr 8 s. 60. 81. Radość i zdumienie, nr 11 s. 83; 82. Rozgłos i strach, nr 14 s. 109; 83. Suwerenność Boga, nr 23 s. 181; 84. Śp. Ks. Dr Maksymilian Wojtas proboszcz w Dąbrówce Małej, nr 47 s. 373; 85. Tabliczka Zachariasza, nr 13 s. 101. 86. Ważne zagadnienia, nr 36 s. 281; 87. Wiara Pasterzy, nr 30 s. 235; 88. Wysłannicy Boga, nr 29 s. 230; 89. Zaduszki w maju, nr 43 s. 340; 90. Zapomniane alarmy, nr 4 s. 29; 91. Złoty jubileusz św. Antoniego w Dąbrówce Małej, nr 45 s. 338.

92. Śp. Ks. Jan Broy - prob. par. Św. Krzyża w Siemianowicach. *Wiad. Diec. Kat.* R. 30: 1962 nr 12 s. 278-280. -Toż. *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 29.

93. Śp. Ks. Kan. dr Michał Maksymilian Wojtas (1886-1962). *Wiad. Diec. Kat.* R. 30: 1962 nr 12 s. 274-277.

94. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 32: 1963: Człowiek w kolorach, nr 49 s. 309; 95. Józef Zdobywca, nr 11 s. 81-82; 96. Ku odrodzeniu społecznego miłowania, nr 18 s. 121; 97. Nasz brat i pasterz. [Papież Jan XXIII], nr 24 s. 160; 98. Podaj nam rękę, nr 33 s. 213; 99. Świąteczne życzenia, nr 51 s. 319, 322. - R. 33: 1964: 100. Dziękujemy św. Łukaszowi, nr 45 s. 268. 101. Litość czy miłosierdzie, nr 41 s. 241; 102. Na wrocławskiej wystawie, nr 38 s. 222; 103. Rodowód Pana Jezusa, nr 51 s. 299; 104. Rzemyki u sandałów, nr 42 s. 247; 105. Tablice przodków, nr 34 s. 198-199; 106. Wśród nas, nr 48 s. 268.

107. Gdzie i jak szukać przykładów. *Aten. Kapl.* R. 56: 1964 t. 67 s. 11-115.

108.Śp. Ks. Franciszek Hyla. *Wiad. Diec. Kat.* R. 32: 1964 nr 3-4 s. 52.

109. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 34: 1965: Herold Adwentu, nr 51 s. 301; 110. Na wzgórzu pomników, nr 24 s. 144; 111. Ostrożnie i cierpliwie, nr 43 s. 256-257; 112. Problem złego ducha w Piśmie św., nr 44 s. 264, nr 45 s. 270; 113. Rehabilitacja Adwentu, nr 50 s. 297-298; 114. Sprzymierzeńcy spoza kosmosu, nr 12 s. 69-70; 115. Testament ks. Emila Szramka, nr 3 s. 15. - R. 35: 1966: 116. Boże zapewnienia, nr 45 s. 265-266, nr 47 s. 280; 117. Nasza zadania, nr 18 s. 106, 108-109; 118. O miłosierdziu, nr 40 s. 237; 119. Powołanie, nr 7 s. 39, 44; 120. Śp. Ks. Jan Jarząbek, nr 4 s. 29; 121. Śp. Ks. Roman Jan Kopyto, nr 3 s. 17; 122. Śp. Ks. Alfons Wolny, nr 45 s. 269; 123. Świętość bez aureoli, nr 31 s. 181, 184; 124. W Bazylice Jerozolimskiej, nr 15 s. 87, 92. -R. 36: 1967: 125. Biblia w formie gazety, nr 27 s. 158-159; 126. Egzamin Piotra, nr 1 s. 1; 127. Krawcowa i handlarka, nr 26 s. 156; 128. Litania Watykańska, nr 19 s. 109; 129. Nasza Wielkanoc, nr 13 s. 77; 130. Niegasnące ognie, nr 20 s. 120; 131. Nieporozumienia wielkopostne, nr 6 s. 34; 132. Prześcieradło i miednica, nr 7 s. 37; 133. Samotna walka, nr 11 s. 61-62; 134. Święto wiosny, nr 33 s. 193.

135. Nekrologii księży: Alfonsa Wolnego, Pawła Lubiny, Jana Głosińskiego, Jana Szymały. *Wiad. Diec. Kat.* R. 35: 1967 nr 3-4 s. 60-63.

136. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 37: 1968: Co Wam mówię, mówię wszystkim: czuwajcie, nr 50 s. 300; 137. Czemu mi nie wierzycie? nr 13 s. 73; 138. Docierać do głębi, nr 34 s. 202; 139. Dwukrotne oszustwo napiętnowane, nr 30 s. 177; 140. "Gdy zostali oczyszczeni", nr 35 s. 208; 141. Jam jest początek, nr 52 s. 310; 142. Odmienne wymiary, nr 31 s. 181, nr 32 s. 190; 143. Potęga miłości jedność, nr 29 s. 172; 144. Prawo przemiany, nr 18 s. 198; 145. Przerażenie i zaszczyt, nr 37 s. 220; 146. Rola sługi czy tyrana, nr 38 s. 228; 147. Start do wielkiej przygody, nr 25 s. 148-149. Śp. Ks. Władysław Marchlewicz, nr 49 s. 292; 149. Wzajemna łączność, nr 17 s. 104; 150. Wyjedź na głębię, nr 26 s. 153; 151. Zakończenie Roku Wiary, nr 26 s. 156; 152. Zaskoczenie, nr 50 s. 240; 153. Ziarnko i kwas, nr 46 s. 275.

154. Ostatnia droga wiernego sługi Boga i Kościoła. *Wiad. Diec. Kat.* R. 36: 1968 nr 1-2 s.

15-17.
155. Duch i życie. *Gość Niedz.* R. 38: 1969 nr 21 s. 121, 123.
156. Komentarze do perykop niedzielnych: "Jam jest Początek". *Gość Niedz.* R. 38: 1969: III Niedziela po Objawieniu Pańskim, nr 4 s. 22; 157. I Niedziel Przedpościa, nr 5 s. 32; 158. I Niedziela Męki Pańskiej, nr 12 s. 72; 159. II Niedziela Męki Pańskiej, nr 13 s. 73-74; 160. I Niedziela po Wielkanocy, nr 15 s. 89, 92.
161. Wielkanocej drogi! *Gość Niedz.* R. 38: 1969 nr 14 s. 81-82.
162. O godne wyposażenie naszych kościołów. *Wiad. Diec. Kat.* R. 41: 1973 nr 4-6 s. 110-114.
163. Sztuka kościelna i jej realizacja w parafii. *Gość Niedz.* R. 42: 1973 nr 37 s. 293.
164. W służbie prawdy. *Gość Niedz.* R. 42: 1973 nr 51-52 s. 403.
165. Dwa portrety. *Gość Niedz.* R. 43: 1974 nr 43 s. 264.
166. Rec.: Encyklopedia katolicka. T. 1. Lubl. 1973. *Gość Niedz.* R. 43: 1974 nr 20 s. 160.
167. Śp. ks. dr Jan Skowronek. *Gość Niedz.* R. 43: 1974 nr 47 s. 373.
168. Czasopisma diecezji katowickiej. *Nasza Przeszł.* T. 44: 1975 s. 145-158.
169. Śp. ks. Klemens Norbert Koryczyk. *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 22 s. 170.
170. Kościół w Republice Federalnej Niemiec. *Gość Niedz.* R 45: 1976 nr 46 s. 356.
171. Śp. ks. dr Karol Milik administrator apostolski Dolnego Śląska we Wrocławiu. *Gość* Niedz. R. 45: 1976 nr 24 s. 188.
172. Rec.: Encyklopedia katolicka. T. 2. Lubl. 1976. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 29 s. 228.
173. Z żałobnej karty: ks. Alojzy Siemienik, ks. Ludwik Orzeł. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 49 s. 391.
174. Śp. Ks. Biskup Juliusz Bieniek. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 5 s. 1.
175. "W służbie Dawcy życia". *Wiad. Diec. Kat.* R. 47: 1979 nr 2 s. 31-45.
176. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 59: 1980: Apostolscy bracia, nr 26 s. 6; 177. Chrystus Król, nr 47 s. 6; 178. Dawca łaski, nr 5 s. 6; 179. Dziecko Edmunda Bojanowskiego, nr 18 s. 4-5; 180. Ewangeliczne zasady ekonomiczne, nr 38 s. 6; 181. Możność i wolność wyboru, nr 29 s. 2; 182. Pojęcie adwentu, nr 50 s. 6; 183. Prostota i prawda, nr 11 s. 6; 184. Świat nieprzemijający, nr 44 s. 6; 185. Wdzięczność, nr 41 s. 6; 186. Zapewnienia Boże, nr 17 s. 6; Życie, nr 23 s. 6. -R. 50: 1981: 188. Dobroć doskonała, nr 6 s. 6; 189. Fascynacja i fanatyzm, nr 15 s. 2; 190. Niedościgniona katecheza, nr 12 s. 7; 191. Zapewnienia, nr 9 s. 6.
192. Straty wśród duchowieństwa diecezji katowickiej w latach 1939-1945. Mps.

II.

PLUTA J.: Wkład duchowieństwa pochodzącego ze Śląska Górnego i Cieszyńskiego w nauki teologiczne. *Śl. Stud. Hist. - Teol.* T. 8: 1975 s. 230;JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko - katolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. Z. 3. W. 1978 s. 151, 161, 175, 176; BEDNORZ H.: Śp. ks. Józef Gawor. Gość Niedz. R. 50: 1981 nr 18 s. 13; Śp. ks. dr Józef Gawor (1907-1981). *Wiad. Diec. Kat.* R. 50: 1982 nr 8 s. 287-289; SNANDZICH J.: Śp. Ks. dr Józef Gawor. Kilka wspomnień. W: *Z tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1985.* Kat. 1984 s. 85-86.

Ks. Józef Mandziuk

Gaworski Kazimierz (1911-1993); prałat opolski, popularyzator teologii.

Urodził się 17 VI 1911 r. w Uściłogu k/Włodzimierza na Wołyniu. Świadectwo dojrzałości zdobył we Włodzimierzu Wołyńskim, a studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Łucku, przyjmując tam 22 VI 1936 r. święcenia kapłańskie. Po krótkim wikariacie pełnił funkcje proboszcza parafii Potasznia i Międzyrzec. Po zakończeniu drugiej wojny światowej przybył do Opola, gdzie był wikariuszem w parafii św. Piotra i Pawła (1945-1946), proboszczem parafii Szonów (1946-1954) i wikariuszem parafii Św. Krzyża w Opolu (1954-1955). W 1955 r. rozpoczął pracę w Seminarium Duchownym jako ojciec duchowny (1955-1958) i rektor (1958-1971). Następnie był proboszczem parafii Matki Boskiej Bolesnej w Opolu (1971-1972), kapelanem w Popielowie (1972-1973) i w Brynicy. Od 1974 r. mieszkał w Domu Księży Emerytów w Nysie. Pełnił obowiązki cenzora książek religijnych (od 1958 r.), przewodniczącego Diecezjalnej Komisji Liturgicznej (1968-1977), członka Kolegium Konsultorów (1958-1987). W 1962 r. otrzymał godność kapelana papieskiego. Zmarł 15 XI 1993 r. w Nysie i został pochowany na tamtejszym Cmentarzu Jerozolimskim.

I.
1. Sprawozdanie z działalności Diecezjalnej Komisji Liturgicznej w Opolu za rok 1968/1969. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 24: 1969 nr 11 s. 357-359.
2. Śp. Ks. Prałat Adolf Kukuruziński. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 26: 1971 nr 7-8 s. 253-254.
3. Pouczenie Diecezjalnej Komisji Liturgicznej o odnowionych obrządkach chrztu dzieci. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 28: 1973 nr 2 s. 38-41.
II.
BAGIŃSKI J.: Śp. Ks. Prałat Kazimierz Gaworski. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 49: 1994 nr 3 s. 133-136.

Ks. Józef Mandziuk

Gąsiorowski Konrad Zbigniew (1914-1982), wykładowca Seminarium Duchownego w Płocku, biblista.

Urodził się 30 I 1914 r. w Płońsku w rodzinie inteligenckiej jako syn Stanisława i Heleny z Nowickich. Do szkoły powszechnej i średniej uczęszczał w rodzinnym mieście, choć świadectwo dojrzałości uzyskał w 1931 r. jako ekstern w Gimnazjum S. Małachowskiego w Płocku. Po maturze wstąpił do Seminarium Duchownego w Płocku. Po pierwszym roku studiów został wysłany na dalsze studia do Rzymu. Odbywał je przez 7 lat w Papieskim Uniw. Gregoriańskim, zdobywając licencjat z filozofii i teologii. Święcenia kapłańskie przyjął 8 IV 1939 r. w Rzymie. Wybuch wojny w 1939 r. przeszkodził mu w kontynuowaniu studium doktoranckiego. W czasie okupacji pełnił funkcję wikariusza w Staroźrebach i Ciechanowie, a od 1943 r. był administratorem parafii Nasielsk. Od 1945 r. był kolejno ojcem duchownym, profesorem i wicerektorem płockiego Seminarium. Od 1950 r. kontynuował studium doktoranckie na KUL, zdobywając w 1952 r. stopień doktora teologii w zakresie nauk biblijnych. W egzegezie Pisma św. był dokładny, a nawet drobiazgowy. Przez 35 lat pobytu w Płocku był przykładem benedyktyńskiej pracy, rzetelności i obowiązkowości w wypełnianiu przyjętych obowiązków. Był szambelanem papieskim. Zmarł 21 XI 1982 r. w Płocku i został pochowany na miejscowym cmentarzu.

I.
1. Dwa psałterze ks. Wujka. *Ruch Biblij.* R. 12: 1959 nr 3 s. 246-259.
2. Hasła w: *Podręczna encyklopedia biblijna*. T. 1. P. 1960: Abda, s. 3; 3. Abdech, s. 3; 4. Abnegato, s. 3; 5. Abdon, s. 5; 6. Abia, s. 6; 7. Abiatar, s. 6-7; 8. Abib, s. 7; 9. Abigail, s. 7; 10. Abimelek, s. 7-8; 11. Abisak, s. 8; 12. Abizai, s. 8; 13. Abner, s. 8-9; 14. Absalom, s. 14; 15. Achab, s. 14-15; 16. Achaz, s. 15-16; 17. Achiasz, s. 16; 18. Achimaas, s. 16; 19. Achimelech, s. 16; 20. Achior, s. 16-17; 21. Achitofel, s. 17; 22. Adadremmon, s. 18; 23. Adar, s. 22; 24. Adarezer, s. 22; 25. Adommim, s. 22; 26. Adoniasz, s. 22; 27. Adoniram, s. 23; 28. Adramelek, s. 23; 29. Agag, s. 24; 30. Agur, s. 27; 31. Amasa, s. 40; 32. Amazjasz, s. 40; 33. Amnon, s. 45-46; 34. Amrafel, s. 48-49; 35. Anamelek, s. 49; 36. Ananiasz [syn Nebedeusza], s. 49-50; 37. Ananiasz, s. 50; 38. Anna, s. 58; 39. Aratches, s. 86; 40. Aseneth, s. 108; 41. Aza, s. 121-122; 42. Azael, s. 122; 43. Azaf, s. 122; 44. Azariasz, s. 122-123; 45. Azariasz [prorok], s. 123; 46. Azazel, s. 124; 47. Baaba, s. 126; 48. Baasa, s. 126-127; 49. Baccides, s. 135; 50. Bahurim, s. 135; 51. Bala, s. 135; 52. Baldad, s. 136; 53. Baltazar, s. 136; 54. Barzillai, s. 152; 55. Behemot, s. 154; 56. Belszassar, s. 154-155; 57. Benadad, s. 155; 58. Booz, s. 194; 59. Bosor, s. 194; 60. Chalanna, s. 208; 61. Chusa, s. 242; 62. Chusai, s. 259; 63. Demas, s. 272; 64. Dibon, s. 284; 65. Enosz, s. 338; 66. Etam, s. 343; 67. Ezechiasz, s. 359; 68. Ezrachita, s. 365.
69. Ks. Jakub Wujek jako tłumacz Psałterza Dawidowego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 7: 1960 nr 3 s. 39-49.
70. Hasła w: *Podręczna encyklopedia biblijna*. T. 2. P. 1961: Maacha, s. 1; 71. Maasja, s. 1-2; 72. Naas, s. 127; 73. Nabal, s. 127; 74. Nabuzardan, s. 130; 75. Nachor, s. 130-131; 76. Natan, s. 136; 77. Nebi Samuil, s. 146; 78. Nemrod, s. 149; 79. Niewola babilońska, s. 159-160; 80. Noemi, s. 166; 81. Ochozjasz, s. 169-170; 82. Odollam, s. 176; 83. Ommri, s. 185; 84. Oniasz, s. 186-187; 85. Oman, s. 189; 86. Otoniel, s. 189; 87. Oza, s. 189; 88. Ozeasz, s. 189-190; 89. Ozjasz, s. 191; 90. Ozjel, s. 191; 91. Pithom, s. 291; 92. Poezja hebrajska, s. 292-294; 93. Razin, s. 438; 94. Razon, s. 438-439; 95. Rechabici, s. 439; 96. Rimmon, s. 439; 97. Roboam, s. 440; 98. Rogel, s. 442.
99. Przekład Psałterza w Biblii Leopolity (w czterechsetlecie wydania Biblii). *Ruch Biblij.* R. 14: 1961 nr 5 s. 189-195.
100. Tłum.: Druga Księga Kronik. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*. P. 1965 s. 426-457. -Toż. Wyd. 2. P.-W. 1971 s. 392-420.

101. Chrystocentryczne wskazania moralne listów pasterskich. *Stud. Płoc.* T. 2: 1974 s. 325-339.
102. Ks. Jakub Wujek jako tłumacz Psałterza Dawidowego. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 363-366.
103. Z dziennika moich podróży biblijnych. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 7 s. 264-279; nr 12 s. 466-474.
104. Z dziennika moich podróży biblijnych. Szlakami św. Pawła Apostoła. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 7 s. 259-281; nr 8 s. 308-324.
105. Ks. Jakub Wujek jako tłumacz Ewangelii Świętego Marka na podstawie przekładu z 1593 r. *Stud. Płoc.* T. 9: 1981 s. 13-19.

II.

GRZYBOWSKI M.: Śp. ks. Konrad Gąsiorowski (1914-1982). *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 nr 4 s. 336-341; TENŻE: Śp. ks. dr Konrad Zbigniew Gąsiorowski profesor Pisma Świętego w Seminarium Duchownym w Płocku (30 I 1914 - 21 XI 1982). *Stud. Płoc.* T. 13: 1985 s. 239-248; TENŻE: Gąsiorowski Konrad. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 912.

Ks. Michał Grzybowski

Glinka Aleksander Stanisław (1908-1987), franciszkanin konwentualny, autor rozprawy teologicznej.

Urodził się 8 XII 1908 r. w Woli Klasztornej w rodzinie Stanisława i Marianny z d. Gozdera. Do szkoły powszechnej uczęszczał w miejscowości rodzinnej, a następnie w Maciejowie na Wołyniu, dokąd przeniosła się jego rodzina. Nauki gimnazjalne pobierał w Kowlu i we Lwowie, gdzie w 1929 r. w X Gimnazjum Państwowym uzyskał świadectwo dojrzałości. Do franciszkanów konwentualnych wstąpił w 1926 r., składając 9 IX 1930 r. profesję uroczystą. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w l. 1929-1932 w zakonnym Seminarium we Lwowie i Krakowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 24 VII 1932 r. W l. 1932-1937 kontynuował studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego. Doktorat z zakresu teologii dogmatycznej uzyskał dopiero w 1951 r.. W zakonnym Seminarium w Krakowie wykładał w l. 1937-1969 teologię dogmatyczną. Ponadto był gwardianem we Lwowie (1943-1946), w Legnicy (1962-1965) i w Krakowie (1965-1968). Od 1969 r. przebywał w Krośnie n/Wisłokiem, gdzie umarł 10 VI 1987 r.

I.

1. Hieronim Powodowski teolog i polemista XVI w. *Nasza Przeszł.* T. 13: 1961 s. 65-96.

II.

BAR J. R.: Glinka Aleksander Stanisław. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 143, tamże bibliografia; HAŁAMBIEC M.: Śp. O. Aleksander Stanisław Glinka. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. Zak. OO. Franc.* R. 29: 1987 nr 3 s. 23-25; BARCK S.: Sylwetki profesorów. W: *W nurcie franciszkańskim.* T. 2. Kr. 1990 s. 219-228.

Ks. Józef Mandziuk

Gliński Tadeusz (1933-1993), pallotyn, historyk polskich pallotynów.

Urodził się 22 I 1933 r. w miejscowości Kptów Stary jako syn Władysława i Aleksandry z Nizińskich. W 1950 r. wstąpił do Niższego Semianrium Duchownego pallotynów w Wadowicach na Kopcu. Po ukończeniu nowicjatu w Ząbkowicach Śl. złożył 7 VII 1953 r. pierwszą profesję. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Ołtarzewie, gdzie 5 VII 1957 r. złożył profesję wieczystą, a 11 VI 1959 r. otrzymał święcenia kapłańskie z rąk bpa Zygmunta Choromańskiego. W l. 1959-1960 odbył tirocinium w Gdańsku, a następnie pracował tam jako duszpasterz. Dał się poznać jako utalentowany i oryginalny kaznodzieja. W gdańskim Państwowym Liceum Ogólnokształcącym uzyskał świadectwo dojrzałości. Przez rok (31 VIII 1962 - 31 VIII 1963) pracował w duszpasterstwie w Kisielicach. W l. 1963-1969 studiował historię na Wydziale Humanistycznym KUL, zdobywając dyplom magistra w oparciu o pracę pt.: *Opinia Długosza o kogregacji Kanoników Regularnych.* Studia historyczne były jego wyjątkową pasją. Dn. 1 IX 1969 r. objął wykłady z historii Kościoła w Seminarium Duchownym w Ołtarzewie. Zmarł 21 XI 1993 r. w Ołtarzewie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu parafialnym.

I.

1. Artykuły w: *Życie Kopca*. R. 1950/1951: Bajka, s. 14; 2. Echa z Olimpu, s. 72-76; 3. Głos powołania, s. 22; 4. Grandet - niewolnik pieniądza, s. 63-64; 5. Minęła matura, s. 23; 6. O Królowo Apostołów, s. 49; 7. Powrót do Ojczyzny, s. 21; 8. Przez trudy do celu, s. 60; 9. Wiosna, s. 54; 10. Wspomnienia maturzysty, s. 21-23; 11. Wspomnienia z przeszłości, s. 20.

12. Artykuły w: *Nasz Prąd*. R. 1956: Król ducha, nr 4 s. 55-57; 13. Święty jest ten ..., nr 1 s. 14; R. 1957 - 14. Matka najnieszczęśliwszych, nr 9 s. 145-146; - R. 1958: 15. Kult Miłosierdzia Bożego zatacza coraz szersze kręgi, nr 10 s. 153-155; 16. O. Honorat a apostolstwo świeckich, nr 11 s. 171-172; 17. Sekcja Miłosierdzia Bożego, nr 1 s. 8; 18. Wielki zakonodawca, nr 8 s. 118; 19. Witaj Matko, nr 3 s. 42; -R. 1959: 10. Abbé Pierre przemawia do seminarzystów, nr 6 s. 71-72; 21. Apostołka świętości, nr 9 s. 118-119; 22. Coś niecoś o życiu tirocinium, nr 3 s. 40-41; 23. Przykład miłości, nr 7 s. 86; 24. W sprawie św. Stanisława, nr 10 s. 129-130.

25. Wspomnienia [z życia seminaryjnego]. W: *Księga Pamiątkowa 50-lecia WSD w Ołtarzewie*. Ołtarzew 1968 s. 118-123.

26. Wspomnienia. *Rocz. Pallot.* R. 9: 1968 s. 202-205.

27. Ks. Alojzy Majewski - apostoł współpracowników. *Biul. Apost.* R. 1973 nr 2 s. 5-12.

28. Martyrologium polskich Pallotynów w II wojnie światowej. W: *Kościół katolicki na ziemiach Polski w czasie II wojny światowj. Materiały i Studia.* Rec.: F. STOPNIAK. Z. 1. W. 1973 s. 207-209.

29. Niedziela IX po Zesłaniu Ducha Świętego. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 32 s. 296.

30. Założyciel Stowarzyszenia w Polsce. *Biul. Apost.* R. 1973 nr 1 s. 7-11.

31. Brat Doktor Józef Lipkowski, pallotyn. W: *Referaty i opracowania.* T. 3. Ołtarzew 1974 s. 226-229.

32. Fundatorzy klasztorów w opinii Długosza. Spraw. *Tow. Nauk. KUL.* R. 1974 s. 51-55.

33. [Głos w dyskusji]. *Rocz. Pallot.* R. 11: 1974 s. 292, 301-305, 312-313, 319-320, 333-337, 340-341, 352-354.

34. Ks. Majewski Alojzy. W: referaty i opracowania. T. 3. Ołtarzew 1974 s. 230-233.

35. Majewski Alojzy. W: *Pol. słow. biogr.* T. 19: 1977 s. 175-176.

36. Początek Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego. [Fragm. referatu]. *Rocz. Pallot.* R. 11: 1974 s. 81-87.

37. Realizacja podstawowje idei apostolstwa katolickiego w Polsce. *Rocz. Pallot.* R. 11: 1974 s. 49-61.

38. Pallotyni. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 20 s. 4; -Toż. *Ład.* R. 3: 1983 s. 150 s. 5.

39. Życie wspólnotowe w tradycji SAC do XIII Kapituły Generalnej. W: *Pallotyńskie Życie Wspólnotowe.* Ołtarzew 1976 s. 35-47.

40. Historia domu w Ołtarzewie. W: *Jubileusz Wspólnoty Ołtarzewskiej 1927-1977.* P. 1977 s. 105-112.

41. Kanonicy Regularni (Bożeciołki) w opinii Długosza. W: *Studia z dziejów kościoła Bożego Ciała w Krakowie.* Kr. 1977 s. 189-204.

42. Pięćdziesięciolecie pallotynów w Warszawie. W: *Jubileusz Wspólnoty Ołtarzewskiej 1927-1977.* P. 1977 s. 117-123.

43. 70-lat Pallotynów w Polsce. W: *Jubilesz Wspólnoty Ołtarzewskiej 1927-1977.* P. 1972 s. 69-74.

44. Z dziejów Polskiej Prowincji i Wspólnoty Ołtarzewskiej. [Fragm.]. *Nasz Prąd.* R. 1977 nr 5-6 s. 5-12.

45. Les Pallotins polonais pendant la II-e querre mondiale. W: *Les Eglises chrétiennes dans l Europe dominée parle III-e Reich 1939-1945. Congres à Varsovie 25 VI - 1 VII 1978.* W. 1978 s. 243-244. -Toż. W: *Miscellanea historiae Ecclesiaticae IX Congres de varsovie 25 Juin -1er Juillet 1978.* Wr. - Bruxeles 1984 s. 377-378.

46. Odsłonięcie tablicy pamiątkowej śp. ks. Wojciecha Turowskiego SAC. Wiad. SAK. R. 1978 nr 6-7 s. 100-101.

47. Polscy wojskowi kapelani pallotyńscy w okresie II wojny światowej. W: *Kościół katolicki na ziemiach Polski w czasie II wojny światowej. Materiały i Studia.* Red. F. STOPNIAK. Z. 2. W. 1978 s. 272-275. -Toż. *Wiad. SAK.* R. 1980 nr 3-4 s. 41-45.

48. Archiwum Polskiej Prowincji SAK. *Wiad. SAK.* R. 1979 nr 3 s. 14-15.

49. Cieślak Leon. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 490.

50. Czapla Stanisław. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 754.

51. Olszewski Ignacy. W: *Pol. słow. biogr.* T. 24: 1979 s. 21.

52. Pauliński Franciszek. W: *Pol. słow. biogr.* T. 25: 1980 s. 349-350.

53. Praca polskich pallotynów w obozach przejściowych podczas II wojny światowej. W: *Kościół katolicki na ziemiach Polski w czasie II wojny światowej. Materiały i Studia.* Red. F. STOPNIAK. Z. 4. W. 1979 s. 151-155. -Toż. *Wiad. SAK.* R. 1980 nr 7-8 s. 112-117.

54. Pallotyni. W: *Życie religijne w Polsce pod okupacją hitlerowską 1939-1945.* Red. Z. ZIELIŃSKI. W. 1982 s. 663-668.

55. Pallotyni w Polsce. *Król. Ap.* R. 46: 1982 nr 8-9 s. 17-19.

56. Realizacja podstawowej idei apostolatu katolickiej w Polsce. *Wiad. SAK.* R. 1982 nr 4 s. 115-126.

57. Sprawozdanie z dotychczasowej pracy

Instytutu Apostolskiego. W: *Instytut Apostolski.* Ołtarzew 1972-1982 s. 1-6.
58. Udział polskich pallotynów w misyjnej pracy Kościoła. *Kal. Król. Ap.* 1982 s. 120-130.
59. Zjednoczenie Apostolstwa Katolickiego. *Król. Ap.* R. 46: 1982 nr 2 s. 20-21.
60. Gracz Szczepan. W: T. ORACKI: *Słownik biograficzny Warmii, Mazur i Powiśla XIX i XX wieku.* W. 1983 s. 119-120.
61. 75 lat pallotynów w Polsce. *Ład.* R. 5: 1985 nr 26 s. 6.
62. Wojskowi kapelani pallotyńscy. *Król. Ap.* R. 50: 1986 nr 1 s. 19.
63. Historia domów Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego w archidiecezji krakowskiej. *Wiad. SAK.* R. 1987 nr 4 s. 197-205.
64. Polak - katolik. *Gaz. Warsz.* R. 1988 nr okol. s. 14.
65. Siedemdziesięciolecie odrodzenia Polski. *Nasz Prąd.* R. 1988 nr 11 s. 8-10.
66. Jubileusz 60-lecia Kopca. *Król. Ap.* R. 53: 1989 nr 6 s. 18-19.
67. Wpływ zakonów na życie religijne i moralne Wadowic. *Wiad. SAK.* R. 1989 nr 9 s. 323-326.
68. Święci polscy okresu zaboru - światło w mroku. *Odpowiedzialność i Czyn.* R. 1990 nr 1 s. 17-25.
69. 50 rocznica męczeńskiej śmierci - Ksiądz Szczepan Grach SAK. *Król. Ap.* R. 56: 1992 nr 7 s. 28-29. -Toż. *Wiad. SAK.* R. 1992 nr 2 s. 82-85.
70. Krótki rys historii Kalendarza Królowej Apostołów. *Wiad. SAK.* R. 1993 nr 4 s. 233-234.
71. Historia domów pallotyńskich w Polsce do 1939 r. 4° ss. 28. Mps Arch. Prow. Pallot., sygn. Dok. Arch. 1993 nr IV.
72. Rola emigracji w dziejach polskich pallotynów. 4° ss. 51. Mps Arch. Prow. Pallot., sygn. Dok. Arch. 1993 nr III.
73. Udział polskich pallotynów w misyjnej pracy Kościoła 4° ss. 82. Mps Arch Prow. Pallot., sygn. Dok. Arch. 1993 nr III.

II.

NOWAK K.: Bibliografia prac członków Polskiej Prowincji Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiej 1907-1985. T. 1. W. 1989 s. 114-116, 316; T. 2 (1985-1993) [w druku]; KIETLIŃSKI H.: Śp. ks. Tadeusz Gliński SAC. Sylwetka duchowa - zaangażowania. *Wiad. SAK.* R. 1993 nr 12 s. 589-593; Ks. Mgr Tadeusz Gliński SAC. *Tamże,* s. 587-588; PAWŁOWSKI R.: Pogrzeb Ks. Prof. Tadeusza Glińskiego SAC. *Tamże,* s. 586-587; KRZYSZKOWSKI T. J.: Ks. Tadeusz Gliński - gorliwy kapłan - wspaniały Polak. *Szczerbiec.* R. 4: 1994 nr 4 s. 2.

Ks. Józef Mandziuk

Gnutek Wawrzyniec (1901-1982), tarnowski szambelan papieski, biblista.

Urodził się 1 VIII 1901 r. w Okulicach. Był synem Jana i Anny z Muchów. Po ukończeniu szkoły powszechnej w rodzinnej miejscowości, uczęszczał do gimnazjum w Bochni, gdzie uzyskał świadectwo maturalne. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Tarnowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 29 VI 1925 r. w Tarnowie z rąk bpa L. Wałęgi. Bezpośrednio po święceniach został skierowany na studia do Rzymu na Papieskim Instytucie Biblijnym, które uwieńczył stopniem licencjata nauk biblijnych. Po powrocie do kraju w 1928 r. został wikariuszem w Dębicy. W 1932 r. objął funkcję ojca duchownego i wykładowcy liturgiki w Seminarium tarnowskim. W 1934 r. został rektorem kościoła w Mościcach i wykładowcą Pisma świętego Nowego Testamentu w Seminarium w Tarnowie. W 1938 r. otrzymał nominację na ojca duchownego w Kolegium Polskim w Rzymie. Wakacje w 1939 r. spędził w Polsce i tu zastała go druga wojna światowa. Dn. 1 III 1941 r. został duszpasterzem w Dobrej, a następnie podjął wykłady introdukcji i egzegezy Pisma świętego Nowego Testamentu, archeologii i teologii biblijnej w Seminarium w Tarnowie. Prowadził też lektorat języka greckiego. Był spowiednikiem kleryków oraz wieloletnim diecezjalnym dyrektorem Papieskich Dzieł Misyjnych. W 1975 r. przeszedł na emeryturę. Mieszkał nadal gościnnie w domu księży filipinów. Posiadał odznaczenia diecezjalne, a w 1962 r. otrzymał godność szambelana papieskiego. Zmarł 29 VIII 1982 r. w Bochni. Spoczął w rodzinnych Okulicach.

I.

1. O duchu dziecięctwa Chrystusowego. [Kazanie]. *Nowa Bibl. Kazn.* T. 41: 1931 s. 402-408.
2. Wniebowstąpienie Pańskie. Okoliczności i cel wniebowstąpienia, tudzież nasza praca dla nieba. *Nowa Bibl. Kazn.* T. 40: 1931 s. 354-360.
3. Maryja Wniebowzięta Królową Pokoju. [Kazanie]. *Nowa Bibl. Kazn.* T. 43: 1932 s. 85-92.

4. Powołanie i działalność książąt Apostołów. [Kazanie]. *Nowa Bibl. Kazn.* T. 42: 1932 s. 469-477.
5. Wzór nieustraszonej wiary. [Kazanie]. *Nowa Bibl. Kazn.* T. 45: 1933 s. 449-454.
6. Kapłan świadkiem Chrystusa. *Gaz. Kośc.* R. 41: 1934 s. 165-166.
7. Mój nieodżałowanej pamięci wikary ks. Adam Sekuła. *Currenda.* R. 96: 1947 s. 236-245.
8. O Ciele Mistycznym Chrystusa - Kościele. *Currenda.* R. 97: 1948 s. 112-138.
9. "Nie mogli nawet chleba spożyć..." *Currenda.* R. 99: 1949 s. 325-329.
10. Żniwiarz na cudzym. *Currenda.* R. 100: 1950 s. 63-73.
11. Dwie potrzebne w bibliotece kapłańskiej książki. *Currenda.* R. 102: 1952 s. 43-44.
12. Pieśń św. Pawła o miłości. (1 Kor 13, 1-13). *Ruch Biblij.* R. 13: 1960 s. 105-117.
13. Przypowieści Chrystusowe. *Ruch Biblij.* R. 13: 1960 s. 333-344.
14. Rec.: Pismo św. Nowego Testamentu. Tłum. z jęz. gr. S. KOWALSKI. *Ruch Biblij.* R. 13: 1960 s. 204-209.
15. Najstarsze źródła pozabiblijne w świetle badań Józefa Klausnera. *Ruch Biblij.* R. 15: 1962 s. 1-9.
16. Paweł z Tarsu, Apostoł Jezusa Chrystusa i Pisarz natchniony. *Ruch Biblij.* R. 18: 1965 s. 142-151.
17. Rec.: Apokalipsa św. Jana. Wstęp, przekł. z oryg., komentarz. Opr.: A. JANKOWSKI. P. 1959 ss. 375. Pismo św. Nowego Testamentu KUL. T. 12. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 10: 1963 s. 112-114.
18. Tłum., wstęp, komentarz: 1 i 2 List do Tymoteusza. W: *Biblia Tysiąclecia.* P. 1965 Pallotinum 8° s. 1464-1473. Inne wydania.
19. Apostoł z portretem Chrystusa. *Homo Dei.* R. 36: 1967 s. 181-184.
20. Cztery Ewangelie w świetle Konstytucji Soborowej. *Ruch Biblij.* R. 20: 1967 s. 13-24.
21. Konstytucja "Dei Verbum" a cztery Ewangelie. *Ruch Biblij.* R. 20: 1967 s. 129-135.
22. Drugi Sobór Watykański o tradycji świętej. W: *Idee przewodnie soborowej Konstytucji o Objawieniu Bożym.* Kr. 1968 s. 45-65.
23. Jego to ustanowił czy wystawił (Rz 3, 25). *Ruch Biblij.* R. 21: 1968 s. 220-226.
24. Środowisko Nowego Testamentu. W: *Wstęp do Nowego Testamentu.* P. 1969 s. 11-50.

II.

NOWAK A.: Bibliografia prac drukowanych księży profesorów Seminarium Duchownego w Tarnowie. T. 1. Tarnów 1966 poz. 216-239, mps.; LISOWSKI S.: Złoty jubileusz kapłaństwa ks. prałata Wł. Węgla i W. Gnutka. *Currenda.* R. 126: 1976 s. 125-130; BEDNARZ M.: Ks. Wawrzyniec Gnutek. *Tamże.* R. 133: 1983 s. 222-225; BANACH R.: Profesorzy, wykładowcy i lektorzy Instytutu Teologicznego w Tarnowie. W: *Schematyzm Diecezji Tarnowskiej na rok 1992. Część historyczna.* Tarnów 1992 s. 106.

Ks. Adam Nowak

Gołębiowski Piotr Paweł, krypt.: A., B., C., I., K., ks. P. G., Ł., N., P., P. G., R., S., W., X., X. P. G., Y. (1902-1980), biskup sandomierski, popularyzator teologii.

Urodzony w Jedlińsku k/Radomia 10 VI 1902 r. jako drugie z dziewięciorga dzieci małżonków Jana i Heleny z Piątków Gołębiowskich. Po ukończeniu Gimnazjum w Radomiu, wstąpił w 1919 r. do sandomierskiego Seminarium Duchownego. W 1923 r. został wysłany do Rzymu; pięcioletnie studia w Uniw. Gregoriańskim uwieńczył doktoratem z filozofii i teologii. Święcenia kapłańskie przyjął 12 X 1924 r. Po powrocie do kraju w 1928 r. rozpoczął pracę jako wikariusz katedry i notariusz Kurii w Sandomierzu. Przez następny rok wykładał w Seminarium Duchownym teologię moralną i apologetykę. Od 1930 r. był prefektem w Żeńskiej Szkole Rolniczej w Mokoszynie, ojcem duchownym alumnów i prowadził wykłady z teologii ascetycznej i mistycznej, liturgii praktycznej i wstępu do życia wewnętrznego. Współpracował z redakcją wychodzących w Sandomierzu pism: "Siewca Prawdy", "Prawda Katolicka" z dodatkiem "Drogi Akcji Katolickiej", "Kronika Diecezji Sandomierskiej". Uczestniczył w zjazdach Związku Zakładów Teologicznych w Polsce. Na VI Zjeździe w Poznaniu powierzono mu funkcję sekretarza sekcji teologii ascetycznej. W 1941 r. przeszedł do duszpasterstwa parafialnego; był proboszczem w Baćkowicach (1941-1945), rektorem kościoła Świętej Trójcy i kapelanem więzienia w Radomiu (1945-1947), proboszczem i dziekanem w Koprzywnicy (1947-1951). Powołany powtórnie w 1950 r. na profesora Seminarium Duchownego wykładał do 1962 r. teologię moralną, etykę do 1957 r. oraz doraźnie w r. 1954/55 teologię ascetyczną i liturgię praktyczną, a w r. 1956/57 teologię

dogmatyczną. Odziaływał na alumnów rozległą wiedzą, bogatym doświadczeniem duszpasterskim i głębokim życiem wewnętrznym. Pisał do "Współczesnej Ambony", miesięcznika "Kółko Różańcowe" i "Ateneum Kapłańskiego". Pełnił funkcję sędziego i egzaminatora prosynodalnego, był spowiednikiem zakonnic i wytrawnym rekolekcjonistą, kanonikiem penitencjarzem i kaznodzieją katedralnym.

Mianowany biskupem pomocniczym przyjął sakrę w katedrze sandomierskiej 28 VII 1957 r. Posługę pasterską pełnił z wielkim poświęceniem przez 23 lata, najpierw jako wikariusz generalny (1957-1967), potem wikariusz kapitulny (1967-1968) i administrator apostolski diecezji sandomierskiej ze wszystkimi uprawnieniami, które przysługują z prawa biskupom rezydencjalnym (1968-1980). Organizował duszpasterstwo na miarę czasów posoborowych, koncentrując się na rodzinie, budzeniu powołań duchownych, zabiegach o trzeźwość, niesieniu pomocy potrzebującym. Przygotował i przeprowadził obchody 150-lecia istnienia diecezji (1968) i Seminarium Duchownego (1970), koronacje obrazów Najśw. Maryi Panny w Studziannie (1968), Wysokim Kole (1974) i Błotnicy (1977), peregrynację wizerunku Matki Boskiej Częstochowskiej, której obraz wrócił po latach w Radomiu na szlak nawiedzania (1972-1973), rekolekcje trzeźwościowe zwane fatimskimi (1976-1979) i uroczystości jubileuszowe 1000-lecia Sandomierza (1980). Przeciwstawił się skutecznie władzom państwowym, które próbowały rozbijać jedność Kościoła w Polsce poprzez tworzenie tzw. parafii niezależnych. Doznał z tego powodu wielu niesprawiedliwości, upokorzeń i krzywd. Był kanonikiem i dziekanem kapituły katedralnej oraz diecezjalnym i krajowym dyrektorem Unii Apostolskiej Kapłanów. W ramach Konferencji Episkopatu należał do Komisji Duszpasterstwa Dobroczynnego, Komisji do Spraw Liturgii i Komisji do Spraw Zakonnych. Zmarł nagle w Nałęczowie 2 XI 1980 r. i został pochowany w krypcie biskupów sandomierskich pod katedrą; proces beatyfikacyjny w toku.

I.

1. Głos Ojca św. w sprawie miłosierdzia. *Pr. Katol.* R. 2: 1931 nr 11 s. 4-6.

2. Miłosierdzie chrześcijańskie i czasy obecne. *Pr. Katol.* R. 2:1931 nr 10 s. 2-3.

3. Słowo Boże w: *Siewca Prawdy*. R. 1: 1931: Ewangelia na III niedzielę Adwentu nr 3 s. 2; 4. Ewangelia na IV niedzielę Adwentu nr 4 s. 2.

5. Słowo Boże w: *Siewca Prawdy*. R. 2: 1932: Ewangelia na niedzielę po Nowym Roku nr 1 s.2; 6. Ewangelia na I niedzielę po Trzech Królach nr 2 s. 2; 7. Ewangelia na II niedzielę po Trzech Królach nr 3 s. 2; 8. Ewangelia na niedzielę starozapustną nr 4 s. 2; 9. Ewangelia na niedzielę mięsopustną nr 5 s. 2; 10. Ewangelia na niedzielę zapustną nr 6 s. 2; 11. Ewangelia na I niedzielę W. Postu nr 7 s. 2; 12. Ewangelia na II niedzielę W. Postu nr 8 s. 2; 13. Ewangelia na III niedzielę W. Postu nr 9 s. 2; 14. Ewangelia na IV niedzielę W. Postu nr 10 s. 2; 15. Ewangelia na niedzielę Męki Pańskiej nr 11 s. 2; 16. Niedziela Palmowa nr 12 s. 2; 17. Ewangelia na Niedzielę Wielkanocną nr 13 s. 2; 18. Ewangelia na niedzielę Przewodnią nr 14 s. 2; 19. Ewangelia na II niedzielę po Wielkiejnocy nr 15 s. 2; 20. Ewangelia na III niedzielę po Wielkiejnocy nr 16 s. 2; 21. Ewangelia na IV niedzielę po Wielkiejnocy nr 17 s. 2; 22. Ewangelia na V niedzielę po Wielkiejnocy nr 18 s. 2; 23. Ewangelia na VI niedzielę po Wielkiejnocy nr 19 s. 2; 24. Ewangelia na urocz. Zesłania Ducha Św. nr 20 s. 2; 25. Ewangelia na urocz. Trójcy Przenajśw. nr 21 s. 2; 26. Ewangelia na II niedzielę po Świątkach nr 22 s. 2; 27. Ewangelia na III niedzielę po Świątkach nr 23 s. 2; 28. Ewangelia na IV niedzielę po Świątkach nr 24 s. 2; 29. Ewangelia na V niedzielę po Świątkach nr 25 s. 2; 30. Ewangelia na VII niedzielę po Świątkach nr 27 s. 2; 31. Ewangelia na VIII niedzielę po Świątkach nr 28 s. 2; 32. Ewangelia na IX niedzielę po Świątkach nr 29 s. 2; 33. Ewangelia na X niedzielę po Świątkach nr 30 s. 2; 34. Ewangelia na XI niedzielę po Świątkach nr 31 s. 2; 35. Ewangelia na XII niedzielę po Świątkach nr 32 s. 2; 36. Ewangelia na XIII niedzielę po Świątkach nr 33 s. 2; 37. Ewangelia na XIV niedzielę po Świątkach nr 34 s. 2; 38. Ewangelia na XV niedzielę po Świątkach nr 35 s. 2; 39. Ewangelia na XVI niedzielę po Świątkach nr 36 s. 2; 40. Ewangelia na XVII niedzielę po Świątkach nr 37 s. 2; 41. Ewangelia na XVIII niedzielę po Świątkach nr 38 s. 2; 42. Ewangelia na XIX niedzielę po Świątkach nr 39 s. 2; 43. Ewangelia na XX niedzielę po Świątkach

nr 40 s. 2; 44. Ewangelia na XXI niedzielę po Świątkach nr 41 s. 2; 45. Ewangelia na XXII niedzielę po Świątkach nr 42 s. 2; 46. Ewangelia na XXIII niedzielę po Świątkach nr 43 s. 2; 47. Ewangelia na urocz. Chrystusa-Króla nr 44 s. 2; 48.Ewangelia na XXV niedzielę po Świątkach nr 45 s. 2; 49. Ewangelia na XXVI niedzielę po Świątkach nr 46 s. 2; 50. Ewangelia na XXVII niedzielę po Świątkach nr 47 s. 2; 51. I Niedziela Adwentu nr 48 s. 2; 52. II Niedziela Adwentu nr 49 s. 2; 53. III Niedziela Adwentu nr 50 s. 2; 54. IV Niedziela Adwentu nr 51 s. 2; 55. Uroczystość Bożego Narodzenia nr 52 s. 2.

56. Św. Antoni Pustelnik. *Siewca Prawdy*. R. 2: 1932 nr 2 s. 4-5.

57. Znaczenie kongresu w chwili obecnej. *Siewca Prawdy*. R. 2: 1932 nr 26 s. 5-6.

58. Słowo Boże w: *Siewca Prawdy*. R.3: 1933: Uroczystość Obrzezania Pańskiego nr 1 s. 2; 59. IV Niedziela po Trzech Królach nr 5 s. 2; 60. V Niedziela po Trzech Królach nr 6 s. 2; 61. Niedziela starozapustna nr 7 s. 2; 62. Niedziela mięsozapustna nr 8 s. 2; 63. Niedziela zapustna nr 9 s. 2; 64. I Niedziela W. Postu nr 10 s. 2; 65. II Niedziela W. Postu nr 11 s. 2; 66. III Niedziela W. Postu nr 12 s. 2; 67. IV Niedziela W. Postu nr 13 s. 2; 68. Niedziela Męki Pańskiej nr 14 s. 2; 69. Niedziela Palmowa nr 15 s. 2; 70. Niedziela Wielkanocna nr 16 s. 2; 71. Niedziela Przewodnia nr 17 s. 2; 72. II Niedziela po Wielkiejnocy nr 18 s. 2; 73. III Niedziela po Wielkiejnocy nr 19 s. 2; 74. IV Niedziela po Wielkiejnocy nr 20 s. 2; 75. V Niedziela po Wielkiejnocy nr 21 s. 2; 76. VI Niedziela po Wielkiejnocy nr 22 s. 2; 77. Urocz. Zesłania Ducha Św. nr 23 s. 2; 78. II Niedziela po Świątkach nr 25 s. 2; 79. III Niedziela po Świątkach nr 26 s. 2; 80. IV Niedziela po Świątkach nr 27 s. 2; 81. V Niedziela po Świątkach nr 28 s. 2; 82. VI Niedziela po Świątkach nr 29 s. 2; 83. VII Niedziela po Świątkach nr 30 s. 2; 84. VIII Niedziela po Świątkach nr 31 s. 2; 85. IX Niedziela po Świątkach nr 32 s. 2; 86. X Niedziela po Świątkach nr 33 s. 2; 87. XI Niedziela po Świątkach nr 34 s. 2; 88. XII Niedziela po Świątkach nr 35 s. 2; 89. XIII Niedziela po Świątkach nr 36 s. 2; 90. XV Niedziela po Świątkach nr 38 s. 2; 91. XVI Niedziela po Świątkach nr 39 s. 2; 92. XVII Niedziela po Świątkach nr 40 s. 2; 93. XVIII Niedziela po Świątkach nr 41 s. 2; 94 XIX Niedziela po Świątkach nr 42 s. 2; 95. XX Niedziela po Świątkach nr 43 s. 2; 96. Urocz. Chrystusa-Króla nr 44 s. 2; 97. XXII Niedziela po Świątkach nr 45 s. 2; 98. XXIII Niedziela po Świątkach nr 46 s. 2; 99. XXIV Niedziela po Świątkach nr 47 s. 2; 100. XXV Niedziela po Świątkach nr 48 s. 2; 101. I Niedziela Adwentu nr 49 s. 2; 102. II Niedziela Adwentu nr 50 s. 2; 103. III Niedziela Adwentu nr 51 s. 2.

104. W rocznicę koronacji Piusa XI. *Siewca Prawdy*. R. 3: 1933 nr 7 s. 1. 10.

105. Artykuły w: *Drogi Akcji Katolickiej*. R. 1: 1934: Co to jest modlitwa ? nr 6 s. 3-5; 106. Co to jest życie wewnętrzne ? nr 1 s. 7-8; nr 2 s. 4-5; 107. Modlitwa obowiązkiem człowieka nr 7 s. 5-6; 108. Pan Bóg w duszy człowieka sprawiedliwego nr 4 s. 4-5; 109. Po co się modlić ? nr 8 s. 4-6.

110. Rec.: Paulus Renaudin, Assumptio B. Mariae Virginis Matris Dei. Disquisitio theologica. Marietti-Turyn-Rzym 1933. *Kron. Diec. Sand.* R. 27: 1934 s. 29-30.

111. Słowo Boże w: *Siewca Prawdy*. R. 4: 1934: Urocz. Obrzezania Pańskiego nr 1 s. 2; 112. Urocz. Najświętszej Rodziny nr 2 s. 2; 113. II Niedziela po Trzech Królach nr 3 s. 2; 114. III Niedziela po Trzech Królach nr 4 s. 2; 115. Niedziela starozapustna nr 5 s. 2; 116. Niedziela sześćdziesiątnicy nr 6 s. 2; 117. Niedziela zapustna nr 7 s. 2; 118. I Niedziela W. Postu nr 8 s. 2; 119. II Niedziela W. Postu nr 9 s. 2; 120. III Niedziela W. Postu nr 10 s. 2; 121. Niedziela Męki Pańskiej nr 12 s. 2; 122. Niedziela Wielkanocna nr 14 s. 2; 123. Niedziela Przewodnia nr 15 s. 2; 124. III Niedziela po Wielkiejnocy nr 17 s. 2; 125. IV Niedziela po Wielkiejnocy nr 18 s. 2; 126. V Niedziela po Wielkiejnocy nr 19 s. 2; 127. VI Niedziela po Wielkiejnocy nr 20 s. 2; 128. Urocz. Zesłania Ducha Św. nr 21 s. 2; 129. II Niedziela po Świątkach nr 23 s. 2; 130. III Niedziela po Świątkach nr 24 s. 2; 131. VIII Niedziela po Świątkach nr 29 s. 2; 132. X Niedziela po Świątkach nr 31 s. 2; 133. XI Niedziela po Świątkach nr 32. s. 2; 134. XII Niedziela po Świątkach nr 33 s. 2; 135. XIII Niedziela po Świątkach nr 34 s. 2; 136. XIV Niedziela po Świątkach nr 35 s. 2; 137. XV Niedziela po Świątkach nr 36 s. 2; 138. XVI Niedziela po Świątkach nr 37 s. 2.

139. Słowo Boże w: *Siewca Prawdy*. R. 5: 1935: XIII Niedziela po Zielonych Świątkach nr 37 s. 2; 140. XV Niedziela po Zielonych Świątkach nr 39 s. 2; 141. XVII Niedziela po Świątkach nr 41 s. 2; 142. XIX Niedziela po Świątkach nr 43 s. 2; 143. XXI Niedziela po Świątkach nr 45 s. 2; 144. XXIII Niedziela po Świątkach nr 47 s. 2; 145. I Niedziela Adwentu nr 49 s. 2.

146. Z życia naszych wychodźców w Jugosławii. *Siewca Prawdy*. R. 5: 1935 nr 52 s. 5; nr 53 s. 3; R. 6: 1936 nr 1 s. 4.

147. Rec.: Rozmyślania z pism św. Alfonsa. Zebrał O. J. CRISTINI. Toruń 1935. *Kron. Diec. Sand.* R. 29: 1936 s. 158.

148. Artykuły w: *Siewca Prawdy*. R. 6: 1936: Czytanka niedzielna. O przygotowaniu do św. sakramentu małżeństwa nr 3 s. 2-3; 149. Czytanka niedzielna. O wartości postu nr 8 s. 2-3; 150. O zdrowie rodzin naszych nr 2 s. 2-3; 151. Wiara ludzi uczonych nr 1 s. 2-3.

152. Słowo Boże w: *Siewca Prawdy*. R. 7: 1937: II Niedziela po Trzech Królach nr 3 s. 2-3; 153. Niedziela starozapustna nr 4 s. 2-3; 154. Niedziela

mięsopustna nr 5 s. 2-3; 155. Niedziela zapustna nr 6 s. 2-3; 156. I Niedziela W. Postu nr 7 s. 2-3.

157. Artykuły w: *Siewca Prawdy*. R. 8: 1938: Chrystus-Król nr 44 s. 6; 158. Chwała bądź Bożemu Sercu nr 22 s. 6-7; 159. Karnawał się kończy nr 8 s. 6-7; 160. Na Wielki Post nr 9 s. 6-7; 161. Niedzielna Msza św. nr 39 s. 6-7; 162. Pomyśl o wieczności nr 47 s. 6-7.

163. Papieskie dzieło św. Dziecięctwa Jezusowego. *Kron. Diec. Sand.* R. 31: 1938 s. 128-130.

164. Ze zjazdu księży dyrektorów Apostolstwa Modlitwy. *Kron. Diec. Sand.* R. 31: 1938 s. 345-348.

165. Artykuły w: *Siewca Prawdy*. R. 9: 1939: Kanon Mszy św. przed konsekracją nr 34 s. 6-7; 166. Kapłan u stopni ołtarza nr 27 s. 6-7; 167. Katolik podczas Mszy św. nr 26 s. 6-7; 168. Konsekracja nr 35 s. 6-7; 169. Msza święta nr 17 s. 6-7; 170. Msza św. - ofiarą błagalną nr 23 s. 6- 7; 171. Msza św. - ofiarą dziękczynną nr 21 s. 6- 7; 172. Msza św. - ofiarą przebłagalną nr 22 s. 6- 7; 173. Msza św. ofiarą uwielbienia nr 20 s. 6; 174. Od Gloria do lekcji Mszy św. nr 29 s. 6-7; 175. Od introitu do gloria nr 28 s. 6-7; 176. Od lekcji Mszy św. do ofiarowania nr 30 s. 6-7; 177. Ofiara Nowego Zakonu nr 18 s. 6-7; 178. Od ofiarowania do kanonu Mszy św. nr 33 s. 6-7; 179. Ofiarowanie nr 32 s. 6-7; 180. Pan zmartwychwstał nr 15 s. 6-7; 181. Pierwsza Msza św. nr 19 s. 6-7; 182. Pokój wam nr 16 s. 6-7; 183. Wielki Tydzień nr 14 s. 6-7; 184. Zaszczytny obowiązek katolika nr 24 s. 6-7; 185. Zwolnieni od słuchania Mszy św. nr 25 s. 6-7.

186. Artykuły w: *Kółko Różańcowe*. R. 37: 1946: Jednego potrzeba s. 138-139; 187. Łaski Pełna s. 234-235; 188. Przez Chrystusa Pana s. 166-167; 189. W Chrystusie Panu s. 190; 190. Z Chrystusem Panem s. 213-215.

191. Unia Apostolska. *Kron. Diec. Sand.* R . 36-40: 1943-1947 s. 49-51.

192. Artykuły w: *Kółko Różańcowe*. R. 39: 1947: Kościół cierpiący s. 218-219; 193. Królowa Różańca św. s. 193-194; 194. Patron Kościoła św. s. 80-81; 195. Pośredniczka łask s. 10-11; 196. Śladami świętych s. 109-110; 197. Święty na ziemi s. 148-149; 198. Świętych obcowanie s. 171-172; 199. W towarzystwie aniołów s. 50-51; 200. Za przykładem Matki s. 34-35; 201. Zwycięstwo Niepokalanej s. 242-243.

202. Kazania w: *Współcz. Amb.* R. 2: 1947: II Niedziela po Trzech Królach s. 51-54; 203. II Niedziela W. Postu s. 177-180; 204. IV Niedziela W. Postu. Dobra spowiedź s. 152-156; 205. XVIII Niedziela po Świątkach. Lekarz dusz ludzkich s. 616-619; 206. Na prymicje kapłańskie s. 388-392; 207. Poniedziałek Zielonych Świątek. Dobrodziejstwa wiary s. 330-333; 208. Środa popielcowa s. 41-45; 209. Trzech Króli s. 12-16.

210. Artykuły w: *Kółko Różańcowe*. R. 39: 1948: Boże Macierzyństwo Maryi s. 265-266; 211. Królowa męczenników s. 233-234; 212. Królowa Polski s. 135-136; 213. Matka Boska Szkaplerzna s. 185-186;214. Matka Dobrej Rady s. 100-101; 215. Matka Nieustającej Pomocy s. 158-159; 216. Niepokalane Serce Maryi s. 209-210; 217. Oczekiwanie Maryi s. 323-324; 218. Opieka Maryi s. 299-300; 219. Tajemnica Lourdes s. 39-41; 220. Zaślubiny Maryi s. 7-8.

221. Odpust Narodzenia Najśw. Maryi Panny w Sulisławicach. *Kron. Diec. Sand.* R. 41: 1948 s. 222.

222. Artykuły w: *Kółko Różańcowe*. R. 40: 1949: Matka Boska Bolesna s. 257-259; 223. Matka Miłosierdzia s. 321-322; 224. Matka Najczystsza s. 289-290; 225. Matka pięknej miłości s. 70-71; 226. Matka świętej nadziei s. 39-40; 227. Panna roztropna s. 130-131; 228. Patronka wytrwania s. 345-346; 229. Pobożność Maryi s. 195-196; 230. Pokora Maryi s. 226-227; 231. W sprawiedliwości przed Panem i ludźmi s. 163- 164; 232. Wiara Maryi s. 9-10; 233. Wzór miłości bliźniego s. 99-100.

234. Ofiara św. Stanisława Kostki. *Współcz. Amb.* R. 4: 1949 s. 866-871.

235. Św. Izydor Oracz wzorem uświęcenia pracy. *Współcz. Amb.* R. 4: 1949 s. 355-360.

236. Artykuły w: *Kółko Różańcowe*. R. 41: 1950: Maryja - Patronką konających s. 281-282; 237. Maryja - pocieszycielką strapionych s. 249- 250; 238. Maryja - ucieczką grzeszników s. 217- 218; 239. Maryja - uzdrowienie chorych s. 185- 186; 240. Maryja w życiu mężczyzn s. 156-157; 241. Maryja w życiu młodzieńca s. 33-34; 242. Maryja wzorem matek s. 122-123; 243. Maryja wzorem panien s. 59-60; 244. Matka dusz czyśćcowych s. 313-314; 245. Matka Najwyższego Kapłana s. 345-347; 246. Opiekunka dzieci s. 4-5.

247. Kazania w: *Współcz. Amb.* R. 6: 1951: Cnota nadziei chrześcijańskiej s. 202-207; 248. Cnoty w życiu chrześcijańskim s. 6-12; 249. Dary Ducha Św. s. 12-17; 250. Grzechy przeciwko nadziei: rozpacz i zbytnia ufność s. 214-220; 251. Łaska uczynkowa s. 17-24; 252. Nadzieja nagrody i bojaźń kary - dwa bodźce moralności chrześcijańskiej s. 208-213.

253. Artykuły w: *Kółko Różańcowe*. R. 42: 1951: Błagalna modlitwa Maryi s. 129-130; 254. Dziękczynna modlitwa Maryi s. 97-98; 255. Maryja uwielbia Pana s. 33-34; 256. Maryja wzorem modlitwy w imię Jezusa s. 354-356; 257. Maryja wzorem modlitwy w skupieniu s. 321- 323; 258. Maryja wzorem pokornej modlitwy s. 161-162; 259. Maryja wzorem ufnej modlitwy s. 193-194; 260. Maryja wzorem ustawicznej modlitwy s. 257-258; 261. Maryja wzorem wspólnej modlitwy s. 289-291; 262. Maryja wzorem wytrwałej modlitwy s. 228-229; 263. Maryja zadośćczyni za grzechy świata s. 68-70; 264. Modlitwa w życiu Maryi s. 1-3.

265. Artykuły w: *Kółko Różańcowe*. R. 43: 1952: Eucharystyczne życie Maryi s. 153-154; 266.

Królowo Niebios, wesel się ! Alleluja ! s. 97-98; 267. Maryja w liturgii Nowego Roku s. 2-3; 268. Matka Boska Gromniczna s. 33-34; 269. Matka Boska Różańcowa s. 265-267; 270. Matka karmiąca Zbawiciela s. 321-323; 271. Narodzenie Maryi s. 237-238; 272. Nawiedzenie Maryi s. 185-186; 273. Salve Regina s. 293-294; 274. Stała Matka Bolejąca s. 65-66; 275. Witaj Gwiazdo morza s. 129-130; 276. Wniebowzięcie Maryi s. 209-211.

277. Kazania w: *Współcz. Amb.* R. 7: 1952: Chrześcijanin wobec dóbr materialnych s. 1-6; 278. Grzechy przeciw VII i X przykazaniom Bożym s. 16-21; 279. Równowaga ducha i ciała - owocem umiarkowania s. 244-249; 280. Sposoby zdobywania dóbr materialnych s. 6-11; 281, Uczciwość w sprawach materialnych s. 11-16.

282. Artykuły w: *Kółko Różańcowe.* R. 44: 1953: Dobroć Niepokalanej Matki s. 34; 283. Dziecię Jezus a Maryja s. 3-5; 284. Maryja - Matka Boga s. 65-66.

285. Nowy błogosławiony - papież Innocenty XI. *Kron. Diec. Sand.* R. 50: 1957 s. 181-188.

286. Kazania w: *Współcz. Amb.* R. 8: 1957: Maj. Przyrzekamy szerzyć cześć i nabożeństwo do Maryi s. 286-289; 287. Czerwiec. Wiara Maryi s. 289-291; 288. Lipiec. Maryja - przykładem życia z wiary s. 292-294; 289. Sierpień. Wierność Bogu w codziennej służbie s. 444-446; 290. Wrzesień. Wierność Bogu wśród doświadczeń s. 446-448; 291. Październik. Wierność Bogu w życiu rodzinnym s. 448-450; 292. Listopad. Niepokalana Dziewica w świetle ksiąg St. Testamentu s. 659-661; 293. Grudzień. Niepokalana Dziewica w świetle Ewangelii św. s. 661-663; 294. Styczeń. Niepokalana Dziewica w świetle tradycji Kościoła s. 663-664.

295. Kazania w: *Współcz. Amb.* R. 9: 1958: Luty. Wierność krzyżowi - środkiem uświęcenia s. 90-92; 296. Marzec. Wierność krzyżowi - środkiem apostolstwa s. 92-94; 297. Maj. Maryja strzeże życia katolickiego w rodzinach s. 405- 407; 298. Czerwiec. Maryja a życie katolickie s. 407-409.

299. Śp. Ks. Franciszek Góralski. *Kron. Diec. Sand.* R. 51:1958 s. 191-192.

300. Śp. Ks. Bronisław Ekiert. *Kron. Diec. Sand.* R. 52: 1959 s. 235-238.

301. Śp. Ks. Kazimierz Wędzikowski. *Kron. Diec. Sand.* R. 52: 1959 s. 348-349.

302. Z dziejów cudownego obrazu Najśw. Maryi Panny w Sulisławicach. *Kron. Diec. Sand.* R. 52: 1959 s. 222-225.

303. Posługiwanie Eucharystycznemu i Mistycznemu Ciału Chrystusa a świętość kapłana. *Aten. Kapł.* T. 61: 1960 s. 276-283.

304. W sprawie nabożeństw jubileuszowych w katedrze sandomierskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 53: 1960 s. 107-109.

305. Rec.: Biskup Franciszek Jop: Przemówienia i kazania. Op. 1960. *Kron. Diec. Sand.* R. 54: 1961 s. 96.

306. W sprawie złotego jubileuszu kapłaństwa i srebrnego sakry biskupiej J. E. ks. Biskupa Jana Kantego Lorka Ordynariusza diecezji sandomierskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 54: 1961 s. 98-100.

307. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 56: 1963: Śp. Ks. Hieronim Cieślakowski s. 123-124; 308. Śp. Ks. Stanisław Szczepaniak s. 30-31; 309. Śp. Ks. Jan Jagiełło s. 63-64; 310. Śp. Ks. Władysław Dziubek s. 274-276.

311. "Wy jesteście Kościołem". *Aten. Kapł.* T. 66: 1963 s. 47-54.

312. Śp. Ks. Franciszek Zbroja. *Kron. Diec. Sand.* R. 57: 1964 s. 20-21.

313. Śp. Ks. Jan Klimkiewicz. *Kron. Diec. Sand.* R. 58: 1965 s. 282-285.

314. Śp. Ks. Marian Stankowski. *Kron. Diec. Sand.* R. 58: 1965 s. 190-191.

315. W sprawie uroczystości 26 sierpnia 1965 roku w parafiach i na Jasnej Górze. *Kron. Diec. Sand.* R. 58: 1965 s. 197-198.

316. Odezwa z okazji 30-lecia sakry biskupiej i rządów w diecezji sandomierskiej J. E. Ks. Biskupa Jana Kantego Lorka. *Kron. Diec. Sand.* R. 59: 1966 s. 149-152.

317. Rozwój prawem życia kapłana. *Aten. Kapł.* T. 69: 1966 s. 223-229.

318. Śp. Ks. Stefan Świetlicki. *Kron. Diec. Sand.* R. 59: 1966 s. 213-216.

319. Śp. Ks. Wacław Nowakowski. *Kron. Diec. Sand.* R. 59: 1966 s. 282-283.

320. W sprawie 30-lecia sakry biskupiej J. E. Ks. Biskupa Jan Kantego Lorka, ordynariusza diecezji sandomierskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 59: 1966 s. 149.

321. Mowa żałobna... [na pogrzebie bpa J. Lorka]. *Kron. Diec. Sand.* R. 60: 1967 s. 38-42.

322. Odezwa z racji Tygodnia Miłosierdzia. *Kron. Diec. Sand.* R. 60: 1967 s. 253-254.

323. Odezwa w sprawie Tygodnia Misyjnego. *Kron. Diec. Sand.* R. 60: 1967 s. 265-267.

324. Szczególna rola ojca duchownego w formacji wewnętrznej alumna. *Aten. Kapł.* T. 70: 1967 s. 99-110.

325. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 60: 1967: Śp. Ks. Antoni Szczepański s. 213-214; 326. Śp. Ks. Franciszek Chlebny s. 212-213; 327. Śp. Ks. Marian Gul s. 214-215; 328. Śp. Ks. Stanisław Wrona s. 23-24.

329. W sprawie rocznicy wyboru i koronacji Ojca św. Pawła VI. *Kron. Diec. Sand.* R. 60: 1967 s. 86-87.

330. W sprawie Tygodnia powszechnej modlitwy o jedność chrześcijan. *Kron. Diec. Sand.* R. 60: 1967 s. 267-268.

331. Odezwa na m. marzec 1968 r. Oblubieniec Najśw. Maryi Panny. *Kron. Diec. Sand.* R. 61: 1968 s. 22-23.

332. Odezwa na rozpoczęcie jubileuszu 150 - lecia diecezji sandomierskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 61:

1968 s. 170-172.

333. Odezwa przed koronacją cudownego Obrazu Najśw. Maryi Panny w Studziannie. *Kron. Diec. Sand.* R. 61: 1968 s. 172-175.

334. Odezwa w sprawie nominacji Administratora Apostolskiego diecezji sandomierskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 61: 1968 s. 78-80.

335. Odezwa z okazji 150-lecia diecezji sandomierskiej i Dni Maryjnych w 1968 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 61: 1968 s. 17-22.

336. W sprawie Tygodnia powszechnej modlitwy o jedność chrześcijan. *Kron. Diec. Sand.* R. 61: 1968 s. 272-273.

337. Odezwa do Braci Kapłanów w sprawie budzenia powołań. *Kron. Diec. Sand.* R. 62: 1969 s. 78-79.

338. Odezwa na rozpoczęcie Tygodnia Misyjnego w 1969 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 62: 1969 s. 275.

339. Rekolekcje kapłanskie dla duchowieństwa diecezjalnego w Sandomierzu w 1969 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 62: 1969 s. 81-85.

340. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 62: 1969: Śp. Ks. Adolf Laurman s. 164; 341. Śp. Ks. Bronisław Godzisz s. 120; 342. Śp. Ks. Franciszek Runo s. 215; 343. Śp. Ks. Jan Chałupczak s. 165; 344. Śp. Ks. Józef Paluch s. 164-165; 345. Śp. Ks. Roman Żywczyk s. 166; 346. Śp. Ks. Wincenty Martusiewicz s. 240.

347. W sprawie rocznicy wyboru i koronacji Ojca św. *Kron. Diec. Sand.* R. 62: 1969 s. 107-108.

348. Komunikat w sprawie dnia modlitwy dziewcząt diecezji sandomierskiej w Studziannie. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 194-195.

349. List pasterski z racji 150-lecia Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 97-102.

350. List pasterski na Wielki Post 1970 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 4-8.

351. Nabożeństwo dziękczynne za plony. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 150.

352. Odezwa na miesiąc marzec 1970 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 64-65.

353. Odezwa na rozpoczęcie Tygodnia Biblijnego (1970). *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 227-228.

354. Odezwa przed rozpoczęciem Tygodnia Biblijnego (1969). *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 1-2.

355. Odezwa przed Tygodniem Misyjnym w 1970 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s.197-198.

356. Odezwa przed Tygodniem modłów o powołania kapłańskie i zakonne w 1970 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 79-80.

357. Odezwa z racji Tygodnia Miłosierdzia w 1970 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 196-197.

358. Odezwa z racji złotego jubileuszu kapłaństwa i srebrnego biskupstwa J. E. Najdostojniejszego Księdza Biskupa Dra Franciszka Jopa Ordynariusza w Opolu Śląskim. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 147-148.

359. Program duszpasterski na rok 1969/70. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 9-14.

360. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970: Śp. Ks. Adam Wąs s. 214-215; 361. Śp. Ks. Antoni Ormiański s. 94; 362. Śp. Ks. Jan Gąsawski s. 283-284; 363. Śp. Ks. Piotr Dembowski s. 144; 364. Śp. Ks. Stanisław Warchoł s. 93-94; 365. Śp. Ks. Tadeusz Szubstarski s. 284- 285.

366. W sprawie Tygodnia powszechnej modlitwy o jedność chrześcijan. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 3-4.

367. Wezwanie do modlitwy w intencji Ojca św. Pawła VI. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 226-227.

368. Odezwa do Czcigodnych Braci kapłanów diecezji sandomierskiej w sprawie utworzenia Rady Kapłańskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971 s. 223-227.

369. Odezwa na miesiąc marzec 1971 r. Św. Józef - Opiekunem "Wspólnoty w Chrystusie". *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971 s. 9-10.

370. Odezwa na rozpoczęcie Tygodnia Biblijnego w 1971 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971 s. 244.

371. Odezwa przed stanowym nabożeństwem młodzieży w Studziannie. *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971 s. 240-241.

372. Odezwa przed Tygodniem Miłosierdzia w 1971 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971 s. 243.

373. Odezwa przed Tygodniem Misyjnym. *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971 s. 195-196.

374. Odezwa z racji diecezjalnego dnia modlitw czcicieli św. Franciszka z Asyżu. *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971 s. 241-242.

375. Program duszpasterski. *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971 s. 251-254.

376. Słowo wstępne. W: *Antologia modlitwy patrystycznej. Modlitwy i rozmyślania łacińskich Ojców Kościoła.* Tłumaczenie, komentarz, indeksy: H. WÓJTOWICZ. Sandomierz 1971 s. 5-6.

377. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971: Śp. Ks. Antoni Adamski s. 23-24; 378. Śp. Ks. Bernard Gabryszewski s. 260; 379. Śp. Ks. Bolesław Wroniszewski s. 23; 380. Śp. Ks. Franciszek Socha s. 257; 381. Śp. Ks. Jan Gajewski s. 261-262; 382. Śp. Ks. Józef Kaczmarzyk s. 285; 383. Śp. Ks. Roman Mazurkiewicz s. 190-191; 384. Śp. Ks. Stanisław Ciźla s. 261; 385. Śp. Ks. Stanisław Zbroja s. 282-283; 386. Śp. Ks. Stefan Kolasa s. 189-190; 387. Śp. Ks. Symforian Paszkiewicz s. 256; 388. Śp. Ks. Tadeusz Michalski s. 281-282; 389. Śp. Ks. Władysław Gac s. 259- 261; 390. Śp. Ks. Zacheusz Smolarczyk s. 258.

391. Wezwanie do modlitwy o zjednoczenie chrześcijan. *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971 s. 274.

392. Wezwanie do modłów w intencji księdza kardynała Stefana Wyszyńskiego. *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971 s. 193-195.

393. Duszpasterski Rok Pański 1972/73 pod

hasłem: "Parafia - wspólnota miłości - urzeczywistnia hasło Społecznej Krucjaty Miłości: Pospieszę z pomocą zagrożonemu bratu". *Kron. Diec. Sand.* R65: 1972 s. 226-234.

394. Komunikat z racji 150-lecia przyjścia na świat Sługi Bożej Wandy Malczewskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 139-140.

395. List pasterski na Wielki Post 1972 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 72-75.

396. Odezwa do duchowieństwa diecezji sandomierskiej przed Nawiedzeniem Najśw. Maryi Panny. *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 76-78.

397.Odezwa na miesiąc marzec 1972 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 22-23.

398. Odezwa na rozpoczęcie Tygodnia Biblijnego w 1972 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 224.

399. Odezwa przed dniem modlitwy młodzieży w Studziannie w 1972 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 208-209.

400. Odezwa przed Tygodniem Trzeźwości w 1972 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 258-259.

401. Odezwa z racji Tygodnia Misyjnego w 1972 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 222-223.

402. Przed Tygodniem modłów o zjednoczenie chrześcijaństwa w 1973 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 259-260.

403. Szczegóły o prowadzeniu ksiąg parafialnych. *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 260-261.

404. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972: Śp. Ks. Franciszek Sendys s. 118; 405. Śp. Ks. Roman Kapczyński s. 118-119; 406. Śp. Ks. Stefan Mroczek s. 46-47.

407. Wezwanie duchowieństwa na rekolekcje w 1972 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 24-27.

408. Amalryk z Bene, Almaricus, Amalryk z Chartres, Amaury. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973, szp. 400-401.

409. Autobiografia duchowa. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973, szp. 1155-1157.

410. List pasterski na Wielki Post w 1973 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 66: 1973 s. 48-53.

411. Odezwa na miesiąc marzec 1973 r. Św. Józef - podporą rodzin. *Kron. Diec. Sand.* R. 66: 1973 s. 1-2.

412. Odezwa na rozpoczęcie V Tygodnia Biblijnego. *Kron. Diec. Sand.* R. 66: 1973 s. 234-235.

413. Odezwa przed dniem modlitwy w intencji diecezjalnego Seminarium Duchownego. *Kron. Diec. Sand.* R. 66: 1973 s. 265-266.

414. Odezwa przed rozpoczęciem Tygodnia Trzeźwości w adwencie 1973 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 66: 1973 s. 267-268.

415. Odezwa przed Tygodniem Miłosierdzia w 1973 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 66: 1973 s. 186-187.

416. Odezwa z racji 750-lecia śmierci bł. Wincentego Kadłubka. *Kron. Diec. Sand.* R. 66: 1973 s. 188-190.

417. Odezwa z racji Tygodnia Misyjnego. *Kron. Diec. Sand.* R. 66: 1973 s. 191-192.

418. Program duszpasterski na rok 1973/74. *Kron.Diec. Sand.* R. 66: 1973 s. 236-243.

419. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 66: 1973: Śp. Ks. Edward Górski s. 215-216; 420. Śp. Ks. Jan Wiącek s. 259-261; 421. Śp. Ks. Władysław Krawczyk s. 282-284.

422. W sprawie jubileuszu 750-lecia śmierci bł. Wincentego Kadłubka. *Kron. Diec. Sand.* R. 66: 1973 s. 190-191.

423. W sprawie miesięcznego nabożeństwa misyjnego i stałej pomocy misjom. *Kron. Diec. Sand.* R. 66: 1973 s. 233-234.

424. List pasterski na Wielki Post Roku Świętego 1974. *Kron. Diec. Sand.* R. 7: 1974 s. 63-67.

425. List pasterski przed koronacją łaskami słynącego Obrazu Najśw. Maryi Panny Różańcowej w Wysokim Kole. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 113-117.

426. Odezwa na miesiąc marzec 1974 r. Pomoc św. Józefa w Roku Jubileuszowym. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 17-19.

427. Odezwa na rozpoczęcie VI Tygodnia Biblijnego. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 255-256.

428. Odezwa po odbyciu pielgrzymki do Progów Apostolskich. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 14-17.

429. Odezwa przed dniem modlitwy w intencji diecezjalnego Seminarium Duchownego. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 256-257.

430. Odezwa przed koronacją słynącego łaskami Obrazu Matki Bożej Różańcowej w Wysokim Kole. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 163-164.

431. Odezwa przed Tygodniem Miłosierdzia w 1974 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 201-202.

432. Odezwa przed Tygodniem Misyjnym w 1974 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 202-203.

433. Odezwa przed Tygodniem Trzeźwości w adwencie 1974 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 257-258.

434. Odezwa przed uroczystościami Zesłania Ducha Św. i Matki Kościoła. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 117-118.

435. Odezwa z racji trzechsetnej rocznicy przybycia Księży Filipinów do Studzianny. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 68-70.

436. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974: Śp. Ks. Antoni Sperzyński s. 285; 437. Śp. Ks. Piotr Figurski s. 95-96; 438. Śp. Ks. Władysław Zdąbłasz s. 93-94.

439. W sprawie obchodu trzechsetnej rocznicy przybycia księży Filipinów do Studzianny. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 70.

440. W sprawie wzmożonej ochrony zabytków. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 119-120.

441. Wezwanie do modlitwy w intencji księdza Kardynała Prymasa Polski. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 164-165.

442. Odezwa na miesiąc marzec 1975 r. Św. Józef- wzorem modlitwy. *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975 s. 18-19.

443. Odezwa na rozpoczęcie VII Tygodnia Biblijnego w 1975 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975 s. 241-242.

444. Odezwa przed dniem modlitwy w intencji diecezjalnego Seminarium Duchownego. *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975 s. 242-243.

445. Odezwa przed Tygodniem Miłosierdzia w 1975 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975 s. 209-210.

446. Odezwa przed Tygodniem Trzeźwości w 1975 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975 s. 266-267.

447. Program duszpasterski na rok 1975/76. "Człowiek w odwiecznych planach Bożych" (Chrześcijańska wizja człowieka). *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975 s. 212-221.

448. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975: Śp. Ks. Antoni Lipiec s. 286; 449. Śp. Ks. Antoni Morawiecki s. 283-284; 450. Śp. Ks. Bogdan Kowalski s. 284-285; 451. Śp. Ks. Michał Słabek s. 285; 452. Śp. Ks. Stanisław Tuszyński s. 111-112.

453. List pasterski na Wielki Post 1976 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 32-36.

454. List pasterski przed rozpoczęciem rekolekcji trzeźwościowych Orędzia Najśw. Maryi Panny Fatimskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 84-88.

455. Odezwa na miesiąc marzec. Św. Józef wzorem ducha ofiary. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 1-2.

456. Odezwa na rozpoczęcie VIII Tygodnia Biblijnego w 1976 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 206-207.

457. Odezwa na rozpoczęcie Tygodnia Trzeźwości w 1976 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 246-247.

458. Odezwa pasterska z racji Tygodnia Miłosierdzia. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 157-158.

459. Odezwa przed dniem modlitwy w intencji diecezjalnego Seminarium Duchownego w 1976 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 243-244.

460. Odezwa przed dniem modlitwy młodzieży w Studziannie. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 156-157.

461. Odezwa przed koronacją łaskami słynącego Obrazu Matki Bożej Pocieszenia w Błotnicy. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 244-245.

462. Odezwa z racji mianowania ks. rektora kan. mgra Stanisława Sygneta biskupem pomocniczym w Sandomierzu. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 203-204.

463. Odezwa z racji Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego w Filadelfii. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 130-131.

464. Odezwa z racji obchodu ku czci Bł. Marii Teresy Ledóchowskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 83-84.

465. Odezwa z racji obchodu w Radomiu 750-lecia śmierci św. Franciszka Serafickiego. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 129-130.

466. Odezwa z racji Tygodnia Misyjnego w 1976 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 202-203.

467. Odezwa z racji zgonu św. biskupa Franciszka Jopa Ordynariusza diecezji opolskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 204-206.

468. Program duszpasterski na rok 1976/77. Człowiek w świecie współczesnym. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 216-232.

469. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976: Śp. Ks. Jerzy Lizińczyk s. 63; 470. Śp. Ks. Piotr Chołoński s. 67-68; 471. Śp. Ks. Stanisław Dudziński s. 68-69.

472. Komunikat w sprawie modlitw o zdrowie J. Em. ks. Kardynała Prymasa Polski. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 202.

473. List pasterski na dzień koronacji słynącego łaskami Obrazu Matki Bożej Pocieszenia w Błotnicy. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 195-198.

474. List pasterski przed koronacją słynącego łaskami Obrazu Matki Bożej Pocieszenia w Błotnicy. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 3-7.

475. Odezwa na miesiąc marzec 1977 r. Św. Józef mężem zaufania Bożego. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 30-31.

476. Odezwa na rozpoczęcie IX Tygodnia Biblijnego w 1977 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 249-250.

477. Odezwa przed Tygodniem Trzeźwości w 1977 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 251-252.

478. Odezwa w sprawie budowy kaplic i kościołów. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 252-253.

479. Odezwa w sprawie przygotowania młodzieży do małżeństwa i życia rodzinnego. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 199-200.

480. Odezwa z racji dnia modlitwy w intencji diecezjalnego Seminarium Duchownego. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 248-249.

481. Odezwa z racji 25-lecia święceń kapłańskich J. E. ks. biskupa Stanisława Sygneta. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 156-157.

482. Odezwa z racji Tygodnia Misyjnego w 1977 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 202-203.

483. Odezwa z racji wręczenia krzyży i Ewangelii św. w kościele parafialnym w Smogorzowie Siostrom Służkom udającym się na misje do Afryki. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 211-213.

484. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977: Śp. Ks. Jan Adamski s. 238-239; 485. Śp. Ks. Jan Koziński s. 69-70; 486. Śp. Ks. Stanisław Wolski s. 70-71; 487. Śp. Ks. Wacław Kaszewski s. 239-240.

488. Zarys programu duszpasterskiego na rok 1977/78. "Człowiek we wspólnocie Kościoła". *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 254-258.

489. List pasterski na Wielki Post w 1978 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 49-54.

490. List pasterski z racji 300-lecia kultu

publicznego łaskami słynącego Obrazu Pana Jezusa cierniem koronowanego w Wielkiej Woli. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 103-106.

491. Odezwa w sprawie budzenia powołań kapłańskich. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 176-180.

492. Odezwa na dzień modlitwy w intencji Ojca św. Jana Pawła II w niedzielę 26 listopada 1978 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 266-268.

493. Odezwa na miesiąc marzec w 1978 r. Św. Józef uczy poczucia odpowiedzialności. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 8-10.

494. Odezwa na miesiąc marzec (1979). Św. Józef wzorem życia rodzinnego. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 271-273.

495. Odezwa na rozpoczęcie X diecezjalnego Tygodnia Biblijnego. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 204-205.

496. Odezwa po zgonie Ojca św. Jana Pawła I. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 199-200.

497. Odezwa przed dniem modlitwy w intencji diecezjalnego Seminarium Duchownego. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 269-270.

498. Odezwa przed Tygodniem Miłosierdzia w 1978 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 202-203.

499. Odezwa przed Tygodniem Trzeźwości w 1978 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 270-271.

500. Odezwa w sprawie modłów o rychłe wyniesienie na ołtarze sługi Bożego Ojca Honorata, kapucyna. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 201-202.

501. Odezwa w sprawie modłów po zgonie Ojca św. Pawła VI. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 174-176.

502. Odezwa z racji wyboru Ojca św. Jana Pawła I. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 197-198.

503. Odezwa z racji 15-lecia wyboru i koronacji Ojca św. Pawła VI. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 171-174.

504. Słowo wstępne. W: M. WÓJCIK, Zgromadzenie Sióstr Służek NMP Niepokalanej. Przysucha 1978 s. 5-6.

505. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978: Śp. Ks. Edward Zenka s. 135-136; 506. Śp. Ks. Józef Wawer s. 136-137; 507. Śp. Ks. Stanisław Czechowski s. 138-139; 508. Śp. Ks. Wincenty Karwacki s. 140-142; 509. Śp. Ks. Władysław Nowak s. 139-140.

510. Komunikat w sprawie Tygodnia modłów o powołania kapłańskie i zakonne. *Kron. Diec. Sand.* R. 72: 1979 s. 167-168.

511. List pasterski na Wielki Post w 1979 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 72: 1979 s. 21-24.

512. Odezwa na miesiąc marzec (1980). Św. Józef żywicielem Syna Bożego. *Kron. Diec. Sand.* R. 72: 1979 s. 213-214.

513. Odezwa na rozpoczęcie diecezjalnego Tygodnia Biblijnego. *Kron. Diec. Sand.* R. 72: 1979 s. 210-211.

514. Odezwa na rozpoczęcie Tygodnia Miłosierdzia w 1979 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 72: 1979 s. 171-172.

515. Odezwa z racji jubileuszu 800-lecia fundacji klasztoru cystersów w Wąchocku. *Kron. Diec. Sand.* R. 72: 1979 s. 168-170.

516. Odezwa z racji Tygodnia Misyjnego w 1979 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 72: 1979 s. 209-210.

517. Odezwa z racji Tygodnia Trzeźwości w 1979 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 72: 1979 s. 211-212.

518. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 72: 1979: Śp. Ks. Jan Pietruszka s. 46-47; 519. Śp. Ks. Jan Rutkowski s. 45-46; 520. Śp. Ks. Jan Spiewankiewicz s. 47-48; 521. Śp. Ks. Józef Giżycki s. 236-237.

522. List pasterski na Wielki Post w 1980 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 73: 1980 s. 29-32.

523. Odezwa przed rozpoczęciem Tygodnia Miłosierdzia w 1980 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 73: 1980 s. 219-220.

524. Odezwa przed tysiącleciem Sandomierza. *Kron. Diec. Sand.* R. 73: 1980 s. 216-218.

525. Przemówienie [...] 12 października 1980 r. [w urocz. bł. Wincentego Kadłubka] i Akt oddania żywych i umarłych miasta Sandomierza Niepokalanej Matce Chrystusa. *Kron. Diec. Sand.* R. 73: 1980 s. 262-264.

526.Słowo wstępne. W: *Studia Sandomierskie.* T. 1 s. 7-11.

527. Biogramy w: *Kron. Diec. Sand.* R. 73: 1980: Śp. Ks. Emilian Asendi s. 187-188; 528. Śp. Ks. Jan Oracz s. 139-140; 529. Śp. Ks. Józef Janus s. 187; 530. Śp. Ks. Roman Scisłowski s. 94-96.

531. List pasterski przed uroczystością 50-lecia konsekracji kościoła i przeniesienia łaskami słynącego Obrazu Najśw. Maryi Panny, Matki Miłosierdzia w Czarnej. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 58-61.

532. Odezwa na rozpoczęcie diecezjalnego Tygodnia Biblijnego. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 17-19.

533. Odezwa przed Tygodniem Trzeźwości 14-20 XII 1980 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 19-20.

534. Żył prawdą w miłości. *Stud. Sand.* T. 2 s. 44-47.

535. *Maria spes nostra.* Listy i odezwy pasterskie (1961-1980). Sandomierz 1989.

II.

SZUMIŁ H.I.: Bibliografia podmiotowa i przedmiotowa bpa dra Piotra Gołebiowskiego. *Stud. Sand.* T. 3: 1982 [wyd. 1984]. — Ponadto: KOŃCZAK A.: Apostoł "Tygodni Biblijnych" w diecezji sandomierskiej. *Tamże,* s. 163-172; KRASIŃSKI J.: Duszpasterstwo trzeźwości (Bp Piotr jako apostoł trzeźwości i abstynencji). *Tamże,* s. 143-162; TENŻE: Mariologia pastoralna Biskupa Piotra. *Tamże,* s. 57-72; KWAPISZ M. D., ŻMUDA L.: Ks. bp Piotr Gołębiowski a poradnictwo rodzinne. *Tamże,* s. 260-265; KWAPISZ M. D.: Praca poradni

życia rodzinnego w diecezji sandomierskiej. *Tamże*, s. 129-142; MATERSKI E.: Słowo wstępne Biskupa Ordynariusza. *Tamże*, s. 7-8; MURAWSKI Cz.: Rodzina w nauczaniu i działalności pasterskiej bpa Piotra Gołębiowskiego. *Tamże*, s. 119-128; S.[ICZEK] S.: Kalendarium. *Tamże*, s. 44-46; SICZEK S.: Kapłan - Biskup - Administrator Diecezji Sandomierskiej. *Tamże*, s. 9-43; TOMASIK M.: Działalność katechetyczna w diecezji w okresie pasterzowania bpa P. Gołębiowskiego. *Tamże*, s. 109-118; WERESZCZYŃSKI Z.: Ks. dr P. Gołębiowski jako wykładowca teologii moralnej. *Tamże*, s. 254-259; WOJCIECHOWSKI L.: Uczył nas umiłowania modlitwy i kapłaństwa. *Tamże*, s. 249-250; WROCŁAWSKI S.: Proboszcz parafii Baćkowice. *Tamże*, s. 251-253; WÓJCIK T.: Prace związane z zabezpieczeniem zagrożonej wikarówki w Sandomierzu (Osobisty wkład Bpa Piotra). *Tamże*, s. 185-198; TENŻE: Remonty zabytkowych budynków kościelnych w Sandomierzu za rządów bpa Piotra Gołębiowskiego (1967-1980). *Tamże*, s. 173-184; TENŻE: Wspomnienie kapelana. *Tamże*, s. 226-242; WÓJCIK W.: Ks. Piotr Gołębiowski - ojcem duchownym w Seminarium Sandomierskim. *Tamże*, s. 47-56; ZIEMBICKI I.: Był miłosierny dla drugich. *Tamże*, s. 243-248; ZIMAŁEK M.: Peregrynacja obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w diecezji sandomierskiej (18 VI1972 - 10 VI 1973). *Tamże*, s. 73-108; T. 4: 1983-1984 s. 241-310; WÓJCIK J.: I wróciła na szlak nawiedzenia. Suchedniów 1976 - Rzym 1982; TAŻ.: Był i taki Wielki Tydzień. Suchedniów 1982 - Rzym 1984; PRZYBYŚ K.: Bp Piotr Gołębiowski jako czciciel św. Józefa. *Kron. Diec. Sand.* R. 76: 1983 s. 37-42, 85-87; MATERSKI E., WÓJCIK W., SYGNET S., ODZIMEK A.: Komunikat o otwarciu kanonicznego dochodzenia diecezjalnego dotyczącego życia i heroiczności cnót Biskupa Piotra Gołębiowskiego. *Kron. Diec. Sand.* R. 78: 1985 s. 247-249; ZIEMBICKI I.: Bp Piotr Gołębiowski - krajowy dyrektor Unii Apostolskiej Kleru. *Kron. Diec. Sand.* R. 78: 1985 s. 261-265; MRÓWCZYŃSKI J.: W służbie Maryi i Kościoła. W: *Polscy kandydaci do chwały ołtarzy*. Wr. 1987 s. 70-73; BOKWA I.: Wspomnienie o śp. Ks. Biskupie Piotrze Gołębiowskim. *Kron. Diec. Sand.* R. 81: 1988 s. 82-84; MATERSKI E.: Homilia Biskupa Ordynariusza w VIII rocznicę śmierci Biskupa Piotra. *Kron. Diec. Sand.* R. 81: 1988 s. 258-262; ZIMAŁEK M.: Maryja w nauczaniu pasterskim bpa Piotra Gołębiowskiego. *Kron. Diec. Sand.* R. *81*: 1988 s. 79-81; BANAŚKIEWICZ J.: Bp Piotr Gołębiowski. Sandomierz 1989; MATERSKI E.: Słowo wstępne. W: *Maria spes nostra.* Sandomierz 1989 s. 5-6; ZIMAŁEK M.: Chronologia życia i działalności księdza biskupa Piotra Gołębiowskiego. W: *Tamże*, s. 289-298; TENŻE: Wprowadzenie. W: *Tamże*, s. 7-10; MACHARSKI Fr.: Kazanie [...] na Mszy św. w X rocznicę śmierci ks. bpa Piotra Gołębiowskiego. rocznicę śmierci ks. bpa Piotra Gołębiowskiego.*Kron. Diec. Sand.* R. 84: 1991 s. 62-65; M[AKAREWICZ] S. W.: Byłem ministrantem Sługi Bożego. *Ave.* R. 1993 nr 23 s. 6; MATERSKI E., SWIERZAWSKI W.: Komunikat w sprawie rozpoczętego procesu beatyfikacyjnego sługi Bożego Piotra Gołębiowskiego Administratora Apostolskiego diecezji sandomierskiej. *Tamże*. R. 1994 nr 29 s. 1-2; Rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego sługi Bożego biskupa Piotra Gołębiowskiego. *Tamże*, nr 18 s. 1;SICZEK S.: Oto moja Matka i moi bracia. *Tamże*, nr 48 s. 1-2; S. W. M.: Biskupi pierścień. *Tamże*, nr 12 s. 2; S. W. M.: Był w sercach papieży. *Tamże*, nr 18 s. 13-14; S. W. M.: Sługa Boży o męczeństwie jedlińskich Żydów. *Tamże*, nr 21 s. 13; ZIEMBICKI I.: Jakim Go pamiętam. Sługa Boży Biskup Piotr Gołębiowski. *Gość Niedz.* (Sandomierz) 1994. 09 s. 8-9.

Bp Marian Zimałek

Góralski Józef (1900-1992), prałat kapituły kolegiackiej pułtuskiej, popularyzator teologii.

Urodził się 18 XII 1900 r. w Utracie k/Konina jako syn Stanisława i Marii z Nyklów. Gimnazjum ukończył w Płocku, tam też wstąpił do Seminarium Duchownego, otrzymując w 1926 r. święcenia kapłańskie. Dwa lata pracował jako wikariusz w Sierpcu, a potem odbył studia filologiczne na Uniw. Warszawskim . Od 1932 r. pracował w Płockim Seminarium Duchownym jako nauczyciel języka polskiego. W l. 1940-1945 był więźniem Dachau. Po powrocie z obozu podjął ponownie obowiązki wykładowcy języka polskiego i homiletyki w Seminarium w Płocku i dyrektora Niższego Seminarium Duchownego. Był członkiem Towarzystwa Naukowego Płockiego. Odznaczony był godnością prałata archidiakona kolegiaty pułtuskiej. Zmarł 22 I 1992 r. w Płocku. Pochowany w grobowcu kapitulnym.

I.

1. Na marginesie audycji muzycznych dla młodzieży w Płocku. *Głos Mazow.* R. 2: 1934 nr 243 s. 2.

2. Konstytucja 3 Maja świadectwem i źródłem mocy narodowej. *Głos Mazow.* R. 6: 1938 nr 103 s. 2.

3. [Głos w dyskusji]. Not. Płoc. R. 1957 nr 3-4 s. 29.
4. W Gusen po trzydziestu latach. *Aten. Kapł.* R. 63: 1971 t. 77 nr 3-4 s.71-76.
II.
GRZYBOWSKI M.: Człowiek - kapłan - wychowawca. Wspomnienie. o ks. J. Góralskim.*Gazeta Wyborcza.* R. 1992 nr 7 s. 1; TENŻE: Ksiądz prałat mgr Józef Góralski, profesor Seminarium Duchownego w Płocku (1900-1992). *Stud. Płoc.* T. 21: 1993 s. 185-190; TENŻE: Ks. Góralski Józef, mgr filozofii, prałat kolegiaty pułtuskiej, Dyrektor i profesor Niższego Seminarium Duchownego, więziony w Dachau. W: *Martyrologium Duchowieństwa diecezji płockiej w latach II wojny światowej 1939-1945.* Płock 1982 s. 170-171.

Ks. Michał Grzybowski

Grabowski Lech Roman, pseud.: Ignis (1906-1993), kanonik kapituły płockiej, historyk sztuki.

Urodził się 3 X 1906 r. w Starej Sieniawie w rodzinie ziemiańskiej na Podolu jako syn Eugeniusza i Wandy z Siarczyńskich. W czasie pierwszej wojny światowej przeniósł się z rodzicami do Płocka, gdzie uczęszczał do Gimnazjum im. Króla Władysława Jagiełły i w 1928 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. W l. 1928-1932 odbył studia humanistyczne na Uniw. Warszawskim, uzyskując tytuł magistra nauk humanistycznych. W 1932 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Płocku i w 1938 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Przez rok pracował jako wikariusz w Rypinie, potem jako Dyrektor Muzeum Diecezjalnego w Płocku. Aresztowany w kwietniu 1940 r., był więźniem obozu koncentracyjnego w Dachau. Po wyzwoleniu przebywał we Francji, gdzie w l. 1946-1951 odbywał studia na Fakultecie Filozoficznym Instytutu Katolickiego w Paryżu, uzyskując stopień doktora filozofii. Jednocześnie od 1950 r. odbywał studia historii sztuki w "Ecole du Louvres" przy Uniw. Paryskim. Przez jakiś czas uczył w Seminarium Polskim w Paryżu. Po powrocie do kraju w 1959 r., otrzymał nominację na Dyrektora Muzeum Diecezjalnego w Płocku i wykładowcy filozofii i sztuki kościelnej w Seminarium Duchownym. Był członkiem kapituły katedralnej płockiej i prałatem domowym papieskim. Pisał artykuły i rozprawy z dziedziny sztuki i religioznawstwa. Był członkiem Towarzystwa Naukowego Płockiego. Zmarł 17 III 1993 r. w Płocku i został pochowany w grobowcu kapitulnym.

I.
1. Szlachetne współzawodnictwo. *Harce.* R. 1: 1924 nr 3 s. 1.
2. Społeczeństwo a harcerstwo. *Harce.* R. 1: 1924 nr 4 s. 1.
3. Czuwajcie. *Harce.* R. 1: 1924 nr 5 s. 2-3.
4. Jako to było z moim fruwaniem ? *Echo szkoły.* R. 1: 1925 nr 3 s. 6-8; nr 4-5 s. 8-9.
5. Kara. *Echo szkoły.* R. 1: 1925 nr 4 s. 6-7; nr 5 s. 5-7; nr 6 s. 12-13.
6. Jak się robi "Echo"? *Echo szkoły.* R. 2: 1926 nr 7 s. 6-7.
7. List do Redakcji. *Harcmistrz.* R. 11: 1928 nr 7-8 s. 128-129.
8. Dwa razy dwa to cztery. *Młody Rolnik.* R. 4: 1929 nr 13 s. 110-111.
9. Moje - twoje - nasze - wasze! *Młody Rolnik.* R. 4: 1929 nr 3 s. 13-14.
10. Święto Orleańskie skautów francuskich. *Harcmistrz.* R. 10: 1929 nr 18-20 s. 252.
11. Uroczyste nabożeństwo na Zlocie na intencję harcerstwa. *Harce.* R. 2: 1929 nr 6 s. 43.
12. Uroczyste otwarcie Zlotu. *Harce.* R. 2: 1929 nr 3 s. 17-19.
13. Zawody na Zlocie. *Harcmistrz.* R. 12: 1929 nr 13-16 s. 200-201.
14. Druh St. Sedlaczek, Naczelnik Gł. Kw. członkiem honorowym 16-ki Poznańskiej. *Harcmistrz.* R. 13: 1930 nr 6 s. 71.
15. Rec.: M. DYNOWSKA: Polska w zwyczaju i obyczaju. W. 1928. *Harcmistrz.* R. 13: 1930 nr 5 s. 56.
16. Le Lien. *Harcmistrz.* R. 13: 1930 nr 5 s. 56.
17. Les Scoutts de France. *Harcmistrz.* R. 13: 1930 nr 4 s. 47.
18. O polskim skautingu w "Jamboree". *Harcmistrz.* R. 13: 1930 nr 6 s. 72.
19. Skrzydła. *Harcmistrz.* R. 13: 1930 nr 4 s. 46.
20. Tydzień Emigranta - Polaka. *Harcmistrz.* R. 13: 1930 nr 5 s. 59.
21. Wyprawa harcerzy polskich z Berlina do Anglii, Francji i Belgii. *Harcmistrz.* R. 13: 1930 nr 6nr 6 s. 71.
22. Zlot skautowy w Liege. *Harcmistrz.* R. 13: 1930 nr 5 s. 59.
23. Modlitwa małego Nei-Szy. *Sursum corda.* R.

9: 1934 nr 2 s. 25-26.

24. Azja i misje. *Biul. Mies. Zw. Mis. Duch. w Polsce.* R. 1: 1937 nr 2 s. 7-9.

25. Kochane miasto. Wspomnienie o Płocku. *Dz. Pol.* R. 1: 1945 nr 140 s. 8.

26. List do Redakcji. *Dz. Pol.* R. 1: 1945 nr 140 s. 6.

27. Porządek nabożeństw. *Dz. Pol.* R. 1: 1945 nr 140 s. 6.

28. Fondement metaphisique du Beau. Evolution historique du probleme. Paris 1951 8° ss. 278.

29. Artykuły w: *Słowo Pol.* R. 1: 1952: Bóg wśród was, nr 165 s. 3; 30. Charakter, nr 78 s. 3; 31. Dobrobyt Boży, nr 107 s. 3; 32. Dotrzymać słowa to męska sprawa, nr 189 s. 3; 33. Dusza ufająca, nr 101 s. 3; 34. Fundament wiary, nr 84 s. 3; 35. Gody duchowe, nr 137 s. 3; 36. Konieczny postęp, nr 143 s. 3; 37. Majestat człowieka, nr 89 s. 3; 38. Miłosierdzie, nr 113 s. 3; 39. Miłujmy nieprzyjaciół, nr 94 s. 3; 40. Najwyższe prawo ducha, nr 53 s. 3; 41. Najwyższy dowód prawdy, nr 131 s. 3; 42. Nasze powołanie, nr 155 s. 3; 43. Niewypowiedziane ojcostwo, nr 48 s. 3; 44. [Notatka liturgiczna], nr 48 s. 3; nr 53 s. 3; nr 54 s. 3; nr 60 s. 3; nr 66 s. 3; nr 72 s. 3; nr 78 s. 3; nr 84 s. 3; nr 88 s. 3; nr 89 s. 3; nr 94 s. 3; nr 101 s. 3; nr 107 s. 3; nr 113 s. 3; nr 119 s. 3; nr 125 s. 3; nr 131 s. 3; nr 137 s. 3; nr 143 s. 3; nr 149 s. 3; nr 155 s. 3; nr 160 s. 3; nr 165 s. 3; nr 171 s. 3; nr 189 s. 3; nr 195 s. 3; nr 198 s. 3; nr 200 s. 3; 45. Odpowiedzialność, nr 171 s. 3; 46. Odrodzenie, nr 160 s. 3; 47. Prawość, nr 72 s. 3; 48. Rząd dusz, nr 149 s. 3; 49. Szaleństwo kłamstwa, nr 66 s. 3; 50. Tajemnica mocy, nr 60 s. 3; 51. Triumf ducha, nr 88 s. 3; 52. U źródeł jedności, nr 125 s. 3; 53. Za czy przeciw, nr 200 s. 3; 54. Zdrowie ducha, nr 119 s. 3; 55. Żyć w niebezpieczeństwie śmierci, nr 195 s. 3.

56. Artykuły w: *Słowo Pol.* R. 2: 1953: A co ja uczyniłem ? nr 446 s. 5; 57. Baj o Raju, nr 300 s. 5; 58. Bieg ku przepaści, nr 358 s. 5; 59. Bóg płacze, nr 376 s. 5; 60. Chłopcy Finaly, nr 259 s. 4; 61. Cywilizacja Afrodyty, nr 311 s. 3; 62. Czołgające się orły, nr 352 s. 5; 63. Czy szatan jest legendą ? nr 247 s. 3; 64. Dar nad dary, nr 323 s. 7; 65. Dotknięcie Boga, nr 288 s. 5; 66. Dwa głosy, nr 340 s. 5; 67. Dwie moce, nr 271 s. 5; 68. Epoka lodowcowa, nr 277 s. 5; 69. Ewangelia w Europie, nr 294 s. 5; 70. Fundamenty władzy, nr 353 s. 3; 71. Głód Boga, nr 332 s. 3; 72. Głód złym doradcą, nr 265 s. 3; 73. Gwiazdy czy bańki mydlane ? nr 458 s. 5; 74. Jedyna równość społeczna, nr 229 s. 3; 75. Kameleon i słonecznik, nr 235 s. 3; 76. Koguty w Kościele, nr 364 s. 5; 77. Koszula szczęśliwego, nr 253 s. 3; 78. Krzesanie wdzięczności, nr 398 s. 3; 79. Kto zwycięża? nr 205 s. 3; 80. Kulawa sprawiedliwość, nr422 s. 5; 81. Kuźnia cierpień, nr 241 s. 3; 82. Największe nieporozumienie, nr 416 s. 5; 83. Nieustanne do serc kołatanie, nr 339 s. 3; 84. Nie płakać, nr 440 s. 5; 85. [Notatka liturgiczna], nr 205 s. 3; nr 207 s. 3; nr 211 s. 3; nr 217 s. 3; nr 223 s. 3; nr 229 s. 3; nr 235 s. 3; nr 241 s. 3; nr 243 s. 3; nr 247 s. 3; nr 253 s. 3; nr 259 s. 3; nr 265 s. 5; nr 271 s. 5; nr 277 s. 5; nr 282 s. 3; nr 288 s. 5; nr 294 s. 5; nr 305 s. 3; nr 311 s. 3; nr 315 s. 3; nr 317 s. 5; nr 323 s. 7; nr 328 s. 5; nr 332 s. 3; nr 339 s. 3; nr 340 s. 5; nr 352 s. 5; nr 364 s. 5; nr 370 s. 5; nr 376 s. 5; nr 382 s. 5; nr 388 s. 5; nr 397 s. 3; nr 398 s. 3; nr 404 s. 3; nr 410 s.422 s. 5; 86. Oblicze Boże, nr 207 s. 3; 87. Opętanie, nr 259 s. 3; 88. Orędzie Fatimy, nr 397 s. 3; 89. Otwórz się ! nr 388 s. 5; 90. Pamiętaj o mnie! nr 458 s. 3; 91. Porzucane skarby, nr 370 s. 5; 92. Potężny drobiazg, nr 243 s. 3; 93. Prawda jest niezniszczalna, nr 283 s. 1; 94. Przekonanie, nr 328 s. 5; 95. Przestroga, nr 434 s. 5; 96. Punkt zaczepienia, nr 404 s. 3; 97. Rządy miłości Bożej. Wzór wszelkiej władzy, nr 452 s. 3; 98. Trzy rady, nr 382 s. 5; 99. Uprzejma zbrodnia, nr 334 s. 5; 100. Uzdrawiająca moc, nr 223 s. 3; 101. Walka o pokój, nr 317 s. 5; 102. Walka z cierpieniem, nr 393 s. 3; 103. W górę serca ! nr 315 s. 3; 104. Wielka tajemnica polskiego serca, nr 305 s. 3; 105. Wielki start, nr 410 s. 5; 106. Więcej radości, nr 217 s. 3; 107. Wymowa Grobu, nr 282 s. 3; 108. Wzgardzony ratunek, nr 428 s. 5; 109. "Zajedź na głębię", nr 346 s. 5; 110. Złagodzenie postu eucharystycznego, nr 263 s. 3.

111. Współczesna estetyka komunistyczna. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 6: 1955 nr 3 s. 142-152.

112. Materia ożywiona. Zarys biologii ogólnej. Zeszyt 1. Paryż 1956 ss. 30.

113. Materia ożywiona. Zarys biologii ogólnej. Zeszyt 2. Paryż 1956 s. 31-58.

114. Materia ożywiona. Zarys biologii ogólnej. Zeszyt 3. Paryż 1956 s. 59-85.

115. Materia ożywiona. Zarys biologii ogólnej. Zeszyt 4. Paryż 1956 s. 86-122.

116. Materia ożywiona. Zarys biologii ogólnej. Zeszyt 5. Paryż 1956 s. 123-150.

117. El surrealismo y la estetica comunista. *Estudios sobre el Comunismo.* R. 5: 1957 nr 16 s. 40-45.

118. Materia ożywiona. Zarys biologii ogólnej. Zeszyt 6. Paryż 1957 s. 151-210.

119. Materia ożywiona. Zarys biologii ogólnej. Zeszyt 7. Paryż 1957 ss. 210.

120. Metabiologia. Zarys filozofii przyrody ożywionej. Paryż 1957 ss. 60.

121. Sumienie istotą współczesnej literatury francuskiej. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 10: 1959 nr 3 s. 219-225.

122. Wystawa prac malarskich śp. Wł. Drapiewskiego w Muzeum Diecézjalnym. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1965 nr 7-8 s. 175-177.

123. Katedra płocka, jej dzieje i zabytki. Płock 1970 8° ss. 177.

124. Du Laurans Michał. W: Słownik artysyów plastyków. W. 1972 s. 307.

125. Muzeum Diecezjalne w Płocku. Informator.

Płock 1972 8° ss. 183.
126. Muzeum Diecezjalne. W: S. LORENTZ: Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce. W. 1973 s. 220-221.
127. Wielki Nieznany. Zarys religioznawstwa. Płock 1973 8° ss. 190; Wyd. 2. Płock 1983 8° ss. 218; Wyd. 3. Płock 1993 8° ss. 298.
128. Źródła i sens współczesnego ateizmu. *Stud. Płoc.* T. 1: 1973 s. 163-173.
129. Próby rozszyfrowania tajemnic sztuki. *Stud. Płoc.* T. 2: 1974 s. 164-207.
130. Dmochowski Aleksander. W: Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających. T. 2. W. 1975 s. 57-58.
131. Dmochowski Aleksander. W.: Enc. katol. T. 3. Lubl. 1979 szp. 1359-1360.
132. Estetyka średniowiecznej szkoły dominikańskiej. *Stud. Płoc.* T. 10: 1982 s. 143-150.
133. [Głos w dyskusji]. W: Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego w roku 1982. Płock 1983 s. 34.
134. Historia sztuki chrześcijańskiej. T. 1. Płock 1983 ss. 254, powiel.
135. Komunikat dyrekcji Muzeum Diecezjalnego w Płocku. Not. Płoc. R. 1983 nr 2 s. 16.
136. Sanktuaria Maryjne w Polsce. Sierpc. *Zorza.* R. 1983 nr 34 s. 24.
137. Refleksje nad wystawą. W: *Wprowadzenie do Wystawy Muzeum Diecezjalnego w Płocku pt. "Via Dolorosa".* Płock 1985 s. 6-8.
138. Tryptyk. W: *Wprowadzenie do Wystawy Muzeum Diecezjalnego w Płocku pt. "Pokój i Pojednianie".* Płock 1986 s. 1-3.
139. Misterium Fidei. W: *Wprowadzenie do Wystawy Muzeum Diecezjalnego w Płocku pt. "Tajemnica Eucharystii w sztuce ludowej".* Płock 1987 s. 1-3.
140. Prolog. W: *Katalog Wystawy Muzeum Mazowieckiego w Płocku pt. "Malarstwo Michała du Lauransa".* Płock 1988 s. 5-6.
141. W hołdzie arcybiskupowi Antoniemu Nowowiejskiemu. Katalog wystawy w 50 rocznicę męczeńskiej śmierci 1941-1991. Płock 1991 ss. 16.
142. Wskrzeszenie renesansowego klejnotu. Ostatnia wielka przebudowa katedry płockiej pod patronatem ks. Antoniego Juliana Nowowiejskiego. W: *Arcybiskup A. J. Nowowiejski (1908-1941).* Red. A. SUSKI, W. GÓRALSKI, T. ŻEBROWSKI. Płock 1991 s. 31-141.
143. Sylwetka duchowa arcybiskupa Antoniego Juliana Nowowiejskiego. *Niezależna Gazeta Płocka.* R. 1: 1990 nr 0 s. 12; nr 1 s. 6; nr 2 s. 6; nr 3 s. 6; nr 4 s. 6; nr 5 s. 6; nr 6 s. 6; nr 7 s. 6; nr 8 s. 6; nr 9 s. 6; nr 10 s. 6. -Toż. W: *Arcybiskup A. J. Nowowiejski (1908-1941)*, s. 419-453.
144. Pieśń o sfinksie. Wtajemniczenia w arkana sztuki. Płock 1992 ss. 62.

II.

JACEWICZ W., WOS J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. Z. 2. W. 1977 s. 297-299; GÓRALSKI W., MARIAŃSKI J.: Materiały do bibliografii publikacji zespołu osobowego pracowników Seminarium Duchownego w Płocku. *Stud. Płoc.* T. 8: 1980 s. 318-323; T. 18: 1990 s. 288-289; B. W.: Ksiądz infułat Lech Grabowski (1908-1993). *Petro-Echo.* R. 29: 1993 nr 13 (1474) s. 5; GRZYBOWSKI M.: Ks. Grabowski Lech Roman dr filozofii, mgr nauk humanistycznych, prałat domowy Jego Świątobliwości, Dyrektor Muzeum Diecezjalnego w Płocku, profesor Seminarium Duchownego, więziony w Dachau. W: *Martyrologium duchowieństwa diecezji płockiej w latach II wojny światowej 1939-1945*, tamże bibliografia. Płock 1982 s. 171-173; TENŻE: Ksiądz infułat dr Lech Grabowski, kapłan i uczony. *Mies. Past. Płoc.* R. 87: 1993 nr 8 s. 548-551; TENŻE: Odszedł ks. dyrektor Lech Grabowski. *Kur. Mazow.* R. 2: 1993 nr 12 s. 8; TENŻE: Pamięci księdza profesora Lecha Grabowskiego. *Not. Płoc.* R. 1993 nr 2 s. 36-38.

Ks. Michał Grzybowski

Grabski Czesław, w zakonie Ryszard (1910-1987), kapucyn, popularyzator teologii. Urodził się 10 VII 1910 r. w Górze k/Nowego Miasta n/Pilicą, syn Pawła i Bronisławy z d. Marczak. Szkołę podstawową ukończył w Górze w 1918 r., średnią zaś w progimnazjum sióstr sercanek w Nowym Mieście n/Pilicą i w Kolegium św. Fidelisa w Łomży. Do zakonu kapucynów komisariatu warszawskiego wstąpił w 1929 r. Studia z filozofii ukończył w klasztorze w Łomży, a teologii w Lublinie, gdzie otrzymał 12 VII 1936 r. święcenia kapłańskie. W l. 1938-1939 był wykładowcą i ekonomem Kolegium św. Fidelisa w Łomży. Po zajęciu przez Armię Czerwoną Łomży został aresztowany i wywieziony na Sybir. Od 1 I 1942 r. był kapelanem w stopniu kapitana przy Sztabie Głównym Polskich Sił Zbrojnych w Buzułuku. Następnie został wysłany z misją wojskową do Kotłasu z przydzieleniem do delegatury polskiej w Archangielsku dla opieki duszpasterskiej nad Polakami na terenie delegatur w Kirowie, Mołotowie, Gorkij i Syktywkarze, gdzie mieszkało około 25 000 polskich obywateli. Wtedy to odprawił

Mszę św. na Garlandzie w Archangielsku. Został aresztowany przez władze sowieckie i skazany na długoletni pobyt w łagrach. Do kraju powrócił 30 IX 1955 r., podejmując tu pracę duszpasterską przy klasztorach kapucyńskich w Serpelicach n/Bugiem, gdzie był przełożonym i administratorem parafii, w Lubartowie, gdzie pełnił funkcje gwardiana, w Warszawie, Lublinie, Łomży, Białej Podlaskiej. Znał biegle język francuski. W wolnych chwilach pisał pamiętniki, przetykając je głęboką myślą teologiczną. Do końca życia był gorliwym duszpasterzem, cenionym przez wszystkich za swą humanitarną postawę. Zmarł nagle na zawał serca 27 VII 1987 r. w Lubartowie i tu został pochowany na cmentarzu parafialnym.

I.

1. Wspomnienia z przeszłości. Msza św. na Garlandzie. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1974 nr 2 s. 31-33.

2. Bł. O. Leopold Mandić w Serpelicach. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1977 nr 3 s. 35-36.

3. Serpelice. [Sprawozdanie]. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1979 nr 1 s. 44-45.

4. Złoty jubileusz o. Ryszarda Grabskiego. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1979 nr 4 s. 26-30.

5. Dziękczynna pielgrzymka 1980 r. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1980 nr 3 s. 55-56.

6. Gdyby nie Opatrzność Boża ... (15 lat poza klasztorem 1940-1955). Cz. 1-2. Zakroczym 1980 ss. 58; 96, il., 1 mapa, powiel.

7. Najwyższa cena miłości. [22 kapucynów, którzy zginęli w czasie drugiej wojny światowej]. Zakroczym 1980 ss. 62, il., powiel.

8. Św. Wawrzyniec Męczennik - patron kościoła oo. kapucynów w Zakroczymiu. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1980 nr 4 s. 66-68.

9. O. Zefiryn Świstakowski z Góry. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1982 nr 4 s. 73-76.

10. Powrót kapucynów do Zakroczymia 1932-1952. [Zakroczym 1982] ss. 99, il., powiel.

11. Złoty jubileusz w zakroczymskim klasztorze. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1982 nr 4 s. 72.

12. Ojcowie kapucyni w Białej Podlaskiej. Biała Podlaska 1983 ss. 46 nlb. 6, powiel.

13. Msza św. bez kapłana w obwodzie tajszeckim i irkuckiej obłaści na Syberii w latach 1945-1955. Biała Podlaska 1984 ss. 21, powiel.

14. Ojcowie kapucyni w Serpelicach. Biała Podlaska 1984, powiel.

15. "Gdyby nie Opatrzność Boża"... Paryż 1985 "Spotkania".

II.

GADACZ J. L.: Słownik polskich kapucynów. T. 1. Wr. 1985 s. 465-466, tamże literatura. –Ponadto: SIEMASZKO Z. S.: Problemy Polaków w Sowietach. Sprawy religijne - próby organizowania. *Dz. Pol.* z 13 I 1986 s. 2; Złoty jubileusz 50-lecia kapłaństwa o. Ryszarda Grabskiego, 1936-1986. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1986 nr 3-4 s. 83-91; DYDYCZ P. A.: O. Ryszard Czesław Grabski, kapucyn, 1910-1987. *Tamże.* R. 1988 nr 1-2 s. 118-138; Nekrolog. *Anal. OFMCap.* R. 104: 1988 s. 138; DYDYCZ P. A.: Ofiara spełniona: O. Ryszard Grabski OFMCap. (1910-1987). W: TENŻE: *Niosąc ziarno na zasiew.* R.-Lubl. 1992 s. 212-218. Akta personalne i dokumenty. Arch. Warsz. Prow. Kap. w Zakroczymiu, sygn. 19 Ks. Zak. 61 CI.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap.

Grajewski Maurycy Jan (1915-1993), reformat, kanonista, mariolog.

Urodził się 25 III 1915 r. w Milwaukee, Wis. w rodzinie Piotra i Rozalii Osowicz. Uczył się w szkołach parafialnych św. Cyryla i Metodego oraz św. Jana Kantego. Średnie wykształcenie zdobył w prowadzonym przez polskich franciszkanów Niższym Seminarium i Wyższej Szkole im. św. Bonawentury w Sturtevant, Wis. Po ich ukończeniu w 1933 r. wstąpił do reformatów w Polonijnym Komisariacie pw. Wniebowzięcia NMP z klasztorem głównym w Pulaski, Wis., w którym odbył nowicjat. Profesję uroczystą złożył 15 VIII 1937 r. Studia filozoficzne ukończył w Burlington, Wis., a teologiczne rozpoczął w 1937 r. w Kolegium św. Antoniego w Rzymie. W przededniu wybuchu drugiej wojny światowej, zmuszony do powrotu do USA, sfinalizował studia teologiczne w Green Bay, Wis. Święcenia kapłańskie przyjął 20 VI 1940 r. z rąk bpa P. Rhodego. Wkrótce potem rozpoczął studia specjalistyczne z zakresu filozofii na Uniw. Katol. w Waszyngtonie, które w 1944 r. uwieńczył doktoratem. Po powrocie do prowincji zamieszkał w Burlington, gdzie do 1953 r. wykładał klerykom przedmioty filozoficzne. Następnie udał się na ten sam uniwersytet, aby studiować

prawo kanoniczne. W 1956 r. obronił pracę doktorską. Do połowy 1963 r. kontynuował nauczanie filozofii na Studium zakonnym w Burlington, a prawa kanonicznego w Wyższym Seminarium Prowincji im. Chrystusa Króla w West Chicago. Przejściowo prowadził wykłady w Marquette University w Milwaukee oraz w Kolegium św. Norberta w De Pere, Wis. Brał udział w corocznych zjazdach Konferencji Wychowawców Franciszkańskich Ameryki Północnej, a przez trzy kolejne kadencje (1956-1958) przewodniczył jej pracom. Był sekretarzem Franciszkańskich Narodowych Kongresów Maryjnych Stanów Zjednoczonych (1950, 1954). W l. 1957-1960 był definitorem prowincji, a od 1960-1963 zastępcą prowincjała - kustoszem. W l. 1963-1967 był członkiem centralnego zarządu - definitorem generalnym dla krajów j. angielskiego. Pełnił obowiązki wizytatora generalnego. W 1973 r. powrócił do swej macierzystej prowincji i zamieszkał w klasztorze w Burlington. Zmarł 2 IX 1993 r. w Domu Spokojnej Starości w Manitowoc, Wis. Został pochowany na cmentarzu franciszkańskim w Pulaski. W opublikowanych artykułach zajmował się dorobkiem szkoły franciszkańskiej na odcinku mariologii i nauką jej głównego przedstawiciela Jana Dunsa Szkota.

I.

1. Scotistic Bibliography of the Last Decade (1929-1939). *Franc. Stud.* T. 1: 1941 nr 1 s. 73-78; nr 2 s. 55-72; nr 3 s. 71-76; T. 2: 1942 nr 1 s. 61-71; nr 2 s. 158-173.

2. Duns Scotus in the Light of Modern Research. *Proc. Amer. Cath. Philos. Assoc.* T. 18: 1942 s. 168-185.

3. The Formal Distinction of Duns Scotus. *Proc. Amer. Cath. Philos. Assoc.* T. 20: 1945 s. 145-156.

4. The Literary Activity of the late Very Reverend Cyril Piontek OFM. *Chron. Prov. Assumpt.* T. 3: 1945-1946 s. 91-93.

5. Współredaktor: *Chron. Prov. Assumpt.* T. 3: 1945-1946.

6. John Ponce, Franciscan Scotist of the Seventeenth Century. *Franc. Stud.* N.S. T. 6: 1946 s. 54-92.

7. Television Art and Morality. *Franc. Educ. Conf.* T. 32: 1951 s. 194-207.

8. The Franciscan Marian Cult in the United States in Our Times. *Studia Mariana.* T. 7: 1952 s. 120-129.

9. Duns Scotus: Beatification, Canonization and Doctorship. *Franc. Educ. Conf.* T. 35: 1954 s. 108-120.

10. Outline of Conference for the Philosophicate and Theologate. *Chron. Prov. Assumpt.* T. 4: 1947-1950 [druk]: 1954 nr 7 s. 240-248.

11. The Franciscans of the United States and the Cult of the Immaculatae Conception (1854-1954). *Studia Mariana.* T. 9: 1954 s. 133-145. -Toż. W: *Virgo Immaculata. Acta Congressus Mariologici-Mariani Romae Anno 1954 celebrati.* T. 7 cz. 3 *De disputationibus publicis et cultu erga Immaculatam Conceptionem.* R. 1957 s. 40-157.

12. The Immaculate Conception according to Duns Scotus. W: *Tribute to Mary.* Pulaski, Wis. 1955 s. 35-48.

13. Pytania i odpowiedzi. *Mies. Franc.* R. 50: 1956-1957 s. 26-29, 83-85, 130-132, 197-200, 260-262, 291-293, 403-405, 448-450, 508-509, 608-610.

14. Współredaktor: *Franc. Mies.* R. 10: 1956-1957 nr 3 - R. 17: 1963-1964 nr 3.

15. The Concept on Franciscan Theology. *Franc. Educ. Conf.* T. 38: 1957 s. 1-25.

16. The Supreme Moderator of Clerical Exempt Religious Institutes. A historical Conspectus and Canonical Commentary. Washington 1957 Catholic University of America Press 8° ss. 15, 181.

17. American Ecclesiastical Review. [Rec. książek do poł. 1963 r.].

18. Paduan. St. Anthony Minor Seminary et Preparatory School, Watkins Glenn, N. Y. [Artykuły i wiersze niepodpisane do 1963 r.].

19. The New Scholasticism. [Rec. książek do poł. 1963 r.].

20. Interventus P. Grajewski. Acta Capituli 1973 ss. 890.

21. Relatio de institutione et formatione. W: *Acta Capituli Generalis Ordinis Fr. Min. 1973 celebrati.* R. 1973 s. 569-575.

22. A critico-historical Survey of the Formal Distinction. Washington, D.C. 1942. Mps. Arch. Prow. Franc. Pul. [Rozpr. dyplomowa].

23. The Formal Distinction of Duns Scotus. Washington, D.C. 1944. Mps. Arch. Prow. Franc. Pul. [Rozpr. doktorska].

II.

Who's Who in Polish America. Ed. F. BOLEK. New York 1943; Scholastic Backgrounds of Members of the Assumption Province. Pulaski, Wis. 1954; Kongres Mariologiczny w Rzymie. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 6: 1955 nr 1 s. 81-90; *Chron. Prov. Assumpt.*

T. 10: 1956 s. 108; *Franc. Mes.* R. 10: 1956-1957 s. 204; Akta Kongr. Gen. 1963; Akta Kap. Gen. 1967, 1971, 1973; Akta Rad Plenarnych 1968-1970; Necrology of the Assumption Province. Pulaski, Wis. 1978; Roster of Friars Assumption Province Order of Friars Minor. Pulaski, Wis. 1987; SZTEINKE A.: Śp. O. Maurycy Jan Gajewski OFM. *Nasze Dzisiaj. Biuletyn Prowincji M.B. Anielskiej Zakonu Braci Mniejszych.* R. 10: 1993 nr 3-4 s. 105-111; Acta Ord. Fr. Min. 1957-1973, 1993.

O. Anzelm Janusz Szteinke OFMRef.

Gramza-Gracz Alfons Antoni (1895-1985), prawnik.

Urodził się 30 X 1895 r. w Sypniewie w wielodzietnej rodzinie rolnika Wincentego i Franciszki Matz. Uczył się w Collegium Marianum w Pelplinie, Chojnicach i Chełmnie, gdzie kontynuował naukę po zwolnieniu ze służby wojskowej i w 1919 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. W t.r. wstąpił do Wojska Polskiego w Wielkopolsce i jako podporucznik brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Studia prawnicze odbywał na Uniw. Poznańskim i ukończył je w 1922 r. Pracował w sądownictwie wojskowym (1922-1924), następnie w sądownictwie cywilnym (1924-1928) w Grudziądzu. W 1925 r. złożył przed komisją egzaminacyjną przy Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu egzamin sędziowski. W 1928 r. na własną prośbę został zwolniony ze służby sędziowskiej i osiedlił się jako adwokat w Chojnicach, następnie w Sępólnie, gdzie w l. 1934-1939 był notariuszem. W czasie okupacji poszukiwany przez gestapo za działalność w ruchu oporu ukrywał się w miejscowości Dobre. Aresztowany 6 IV 1944 r. i osadzony w więzieniu we Włocławku, a potem w Łodzi, uciekł w styczniu 1945 r. z pieszej ewakuacji. W lipcu 1945 r. wrócił do Sępólna Kraj. i znowu pracował w sądownictwie, później jako adwokat, notariusz, radca prawny. Uczył również w Liceum Ogólnokształcącym w Sępólnie języka łacińskiego (1949-1950, 1954-1956). Po śmierci żony wstąpił do stanu duchownego. W l. 1960-1964 odbył studia teologiczne w Seminarium Duchownym Księży Pallotynów w Ołtarzewie. Święcenia kapłańskie otrzymał 2 VI 1963 r. w Pelplinie. Powołany w sierpniu 1964 r. do Pelplina, wykładał w Seminarium Duchownym wyznaniowe prawo państwowe oraz pracował w Sądzie Biskupim jako sędzia audytor i promotor sprawiedliwości. Zmarł 29 X 1985 r. w Pelplinie.

I.

1. Kuria Rzymska po reformie soborowej. *Oręd. Diec. Chełm.* T. 28: 1977 nr 3/4 s. 98-103.
2. Wyznaniowe prawo państwowe. Pelplin 1977 8°ss. 111, powiel.

II.

Gramza-Gracz Antoni Alfons. W: *Polscy kanoniści (wiek XIX i XX).* Pod red. J. R. BARA. Cz. 1. W. 1981 s. 160; STROMSKI Z.: Pamięci godni. Chojnicki słownik biograficzny 1275-1980. Bydgoszcz 1986 s. 92; SZEWS J.: Filomaci pomorscy. W. 1992 s. 383; Akta personalne, Arch. Diec. Pelpl.

Ks. Henryk Mross

Groszkowski Alfons (1915-1993), prepozyt kapituły kolegiackiej chełmżyńskiej, autor prac pastoralnych i historycznych.

Urodził się 11 XII 1915 r. w Rybnie k/Działdowa w rolniczej rodzinie Władysława i Konstancji z Pacuskich. Szkołę podstawową ukończył w Rybnie. Uczęszczał do gimnazjów w Lubawie i Brodnicy. Maturę zdał w 1935 r. i tego roku wstąpił do Seminarium Duchownego w Pelplinie. W czasie wojny pracował jako pielęgniarz w brodnickim szpitalu i współpracował z AK tego regionu. Święcenia kapłańskie otrzymał 24 II 1946 r. z rąk kard. A. Hlonda w Pelplinie. Był wikariuszem w Lidzbarku Welskim i Tczewie. W 1950 r. na podstawie pracy o dziejach parafii Rumian uzyskał magisterium

z historii Kościoła na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego u ks. prof. T. Glemmy. W l. 1952-1962 był proboszczem w Nowej Cerkwii k/Pelplina. 1 VII 1962 r. otrzymał nominację na proboszcza w Chełmży i prepozyta-infułata kapituły kolegiackiej chełmżyńskiej. Od 1 I 1963 r. był dziekanem dekanatu chełmżyńskiego, a od 5 XI t.r. papież Paweł VI zaliczył go w poczet swych prałatów domowych. Ks. Groszkowski ukończył odbudowę (po pożarze w 1950 r.) kolegiaty, dawnej katedry diecezji chełmińskiej w Chełmży, szerzył kult bł. Juty, która jako pustelnica zmarła w 1260 r. w Bielczynach i została pochowana w chełmżyńskiej katedrze, wybudował kościoły filialne w Bielczycach, Kończewicach, Warszewicach i Skąpem oraz dwa domy katechetyczne. Propagował kult Chełmżynianina sługi Bożego ks. Stefana W. Frelichowskiego, który zmarł 23 II 1945 r. w Dachau, zaraziwszy się tyfusem przy posłudze chorym. Był gorliwym duszpasterzem. Pełnił szereg funkcji ogólnodiecezjalnych. Wydawał drukiem pomoce duszpasterskie, liturgiczne i pedagogiczno-katechetyczne. Interesowała go problematyka historyczna. Zmarł 14 I 1993 r. w Chełmży i tam został pochowany.

I.

1. Ofiara Święta. Tekst Mszy św. do odmawiania zbiorowego i indywidualnego. Tczew 1948 16° ss. 63.

2. Błogosławieństwo matki. Nowa Cerkiew 1957 16° ss. 7.

3. Dwanaście mszy polskich. Pelplin 1957 16° ss. 32 [bez podpisu].

4. Modlitwy poranne i wieczorne. Nowa Cerkiew 1957 16° ss. 11.

5. Nieszpory gwiazdkowe. Nowa Cerkiew 1957 16° [bez podpisu].

6. Ofiara Święta. Tekst zestawił ... Nowa Cerkiew 1957 16° ss. 32.

7. Ofiara Święta dzieci. Pelplin 1957 16° ss. 13.

8. Akt poświęcenia się rodziny Najśw. Sercu Jezusowemu. Nowa Cerkiew 1958 8°.

9. Droga Krzyżowa i Gorzkie Żale. Wyd. ... Pelplin 1958 16° ss. 20.

10. Godzinki o Niepokalanym Poczęciu NMP. Nowa Cerkiew 1958 16°.

11. Intronizacja Serca P. Jezusa źródłem odrodzenia rodzin katolickich. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 9: 1958 nr 9 s. 349-352.

12. Rozmawiam z Bogiem. Pelplin 1958 16° ss. 64.

13. Kościoły diec. chełmińskiej. Dekanat gniewski. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 10: 1959 nr 5-6 s. 152-153, il.

14. Moja rodzina i ja. Pelplin 1959 16° ss. 24, il.

15. Msza święta ministranta. Pelplin 1959 16° ss. 37.

16. Pogadanki dla dzieci przedszkolnych. Pelplin 1959 Kuria Biskupia 4° ss. 44.

17. Pogadanki religijne. Nowa Cerkiew 1959 4° ss. 13.

18. Posłannictwo matki. Kościerzyna [1961] Siostry Niepokalanki 8° ss. 127.

19. Ewangelia w piosence. Modlitwy wieczorne. Tczew 1970 16° ss. 31 [bez podpisu].

20. Modlitwy poranne. Modlitwy wieczorne. Tczew 1970 16° ss. 6 [bez podpisu].

21. Modlitwy ku czci bł. Juty. B. m. wyd. 1983 16° ss. 63 [bez podpisu].

22. Bł. Juta w Chełmży. [Obrazek z modlitwą]. Chełmża 1987.

23. Śladami bł. Juty. [Chełmża 1987] 16° ss. 46, nlb. 9, il. [bez podpisu]. -Toż. Wyd. 2.

24. Z dziejów parafii Nowa Cerkiew. W: *Borzyszkowy i Borzyszkowcy. Kociewie.* Materiały zebrał J. BORZYSZKOWSKI. Gd.-Lipusz-Nowa Cerkiew 1994 s. 49-65.

25. Ziemia rumiańska na straży wiary i polskości. Tczew 1950 4° ss. 121. Mps. Bibl. SD w Pelplinie.

26. Dzieje miejscowości powiatu działdowskiego. B. m. r. [ok. 1950] 4° ss. 150. Mps. Bibl. SD w Pelplinie.

27. Z przeszłości parafii Nowa Cerkiew. Nowa Cerkiew 1962 4° ss. 81. Mps. Bibl. SD w Pelplinie.

28. Nabożeństwo do św. Walentego. Chełmża b. r. wyd. 4° ss. 7. Mps. Bibl. SD w Pelplinie.

29. Spotkania z naszym Jezusem. Chełmża b. r. 8° ss. 15. Mps. Bibl. SD w Pelplinie.

II.

GRUNT S.: Wspomnienie o śp. ks. infułacie A. Groszkowskim (1915-1993). *Pielgrzym.* R. 4: 1993 nr 4 s. 16, fot.; NADOLNY A.: Śp. ks. inf. Alfons Groszkowski (1915-1993). *Mies. Diec. Pelpl.* R. 2: 1993 nr 4 s. 57-68, bibliogr., fot.; NOWAKOWSKI J.: Śp. ks. inf. A. Groszkowski był zawsze młody. *Mies. Diec. Pelpl.* R. 2: 1993 nr 2 s. 33; Proboszcz wszystkich chełmżan. *Nowości. Dziennik Toruński.* R. 26: 1993 nr 16 s. 5.

Ks. Anastazy Nadolny

Grucza Franciszek, pseud.: Govit, Gowit, Govijt, Woltórk, Barnjim, Klenjocz, F. Venda, Fr. Fles; krypt.: G. (1911-1993), duszpasterz sopocki, tłumacz.

Urodził się 19 XI 1911 r. w Pomieczyńskiej Hucie w rolniczej rodzinie Jana i Marty z Flisikowskich. W 1933 r. ukończył Gimnazjum Klasyczne w Wejherowie, zdobywając świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Pelplinie, gdzie 4 VI 1939 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Był wikariuszem w parafii Lignowy i w parafii Piece. Aresztowany 18 X 1939 r. przez gestapo, został uwięziony jako zakładnik w Starogardzie Gdańskim. Po zwolnieniu pełnił obowiązki administratora parafii Gowidlino (1940-1944). Należał do grona kapelanów polowych kaszubskiego ruchu oporu "Gryf Pomorski". Ponownie aresztowany 20 VI 1944 r., został osadzony w obozie koncentracyjnym w Stutthofie. Po wyzwoleniu poprosił o inkardynację do diecezji gdańskiej i otrzymał stanowisko wikariusza w Gdańsku-Oliwie. W 1946 r. objął administrację nowoutworzonej parafii Serca Jezusowego w Sopocie. Udzielał się również w życiu diecezji gdańskiej. W 1947 r. został dyrektorem Sopockiego Okręgu "Caritas", w 1958 r. wszedł do grona Kolegium Konsultorów, w 1959 r. został przewodniczącym Komisji d/s Śpiewu Kościelnego. W l. 1960-1978 pełnił funkcje dziekana dekanatu Gdańsk III. W 1961 r. otrzymał godność szambelana papieskiego. Zmarł 22 IV 1993 r. w Sopocie.

Ks. Grucza wiele czasu poświęcał kaszubskiemu życiu religijnemu i kulturalnemu. Zapoczątkował wygłaszanie kazań po kaszubsku, jako pierwszy odprawił Mszę św. z przetłumaczoną przez siebie na j. kaszubski liturgią Słowa. W l. 1946-1979 prowadził pielgrzymkę oliwską na Kalwarię Wejherowską. Wskrzesił też kult Matki Boskiej Sianowskiej, która z jego inicjatywy została ukoronowana na Królowę Kaszub. Przetłumaczył Ewangelie na j. kaszubski.

I.

1. Svjęto wumarlich. *Zrzesz Kaszëbskô.* R. 3: 1935 nr 2 s. 11-12.
2. W odpust. *Zrzesz Kaszëbskô.* R. 4: 1936 nr 1 s. 4; R. 5: 1937 nr 8 s. 3-4; nr 9 s. 3-4.
3. Jastrovi zvone. *Zrzesz Kaszëbskô.* R. 5: 1937 nr 3 s. 4-5; nr 4 s. 4-5.
4. Na vjeczni rorate. *Chëcz.* R. 1: 1945 nr 9 s. 2; nr 10 s. 3; R. 2: 1946 nr 2 s. 3; nr 7 s. 3.
5. Rëbacczy syn. *Biuletyn Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego.* R. 2: 1965 nr 3 s. 30-34; nr 4 s. 43-45.
6. Z dziejów kaszubskiej kalwarii i kompanii oliwskiej. *Gw. Morza.* R. 2: 1984 nr 11 s. 3, 7.
7. Tłum.: *Kaszëbskô Biblëjô.* Nowi Testament. IV Ewanjelje. P. 1992 Hlondianum 8° ss. 228.

II.

(s.j.): Pożegnanie ostatniego Zrzesińca. *Pomerania.* R. 1993 nr 6 s. 28-29; Śp. ks. prałat Franciszek Grucza. *Mies. Archid. Gdań.* R. 37: 1993 nr 7-9 s. 76-77; WL: Śp. ks. prałat Franciszek Grucza. *Gw. Morza.* R. 11: 1993 nr 9 s. 10.

Ks. Tadeusz Bach

Grudziński Kajetan Jan (1916-1986), bernardyn, historyk polskich bernardynów.

Urodził się 28 XII 1916 r. w Soli k/Biłgoraja jako syn Aleksandra i Juliany z d. Okoń. Uczył się w szkole powszechnej w Potoku Górnym, Goraju, Frampolu i w Hucie Krzeszowskiej, a nauki gimnazjalne pobierał w Kolegium Serafickim bernardynów w Radecznicy k/Szczebrzeszyna. Dn. 30 VIII 1935 r. wstąpił do nowicjatu bernardynów w Leżajsku, a następnie kontynuował naukę w Prywatnym Gimnazjum bernardynów w Sokalu, uzyskując 30 VIII 1938 r. świadectwo dojrzałości w tamtejszym Gimnazjum im. A. Malczewskiego. Studia filozoficzno-teologiczne odbył we Lwowie: w Seminarium zakonnym (1938-1939) i Archidiecezjalnym (1939-1942). Profesję zakonną złożył 4 IV 1941 r., a 22 VI 1942 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Studia teologiczne kontynuował na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego, zdobywając 26 VI 1947 r. dyplom magistra teologii. W zakonie sprawował urzędy o charakterze dydaktycznym i

administracyjnym. Był magistrem kleryków w Tarnowie (1946-1947), magistrem nowicjatu w Leżajsku (1947-1952), sekretarzem zakonnej Prowincji (1960-1963), definitorem (1963-1969, 1975-1981). Od 1963 r. do końca życia pełnił obowiązki archiwariusza i wicebibliotekarza zakonnej Prowincji. W 1971 r. zorganizował zakonne Muzeum w Leżajsku, które w 1981 r. liczyło już 1000 eksponatów. Wzbogacił zbiory archiwalne w Krakowie o liczne fotokopie rozproszonych bernardyńskich pozycji rękopiśmiennych, znajdujących się w archiwach państwowych i kościelnych w Polsce. Położył duże zasługi w zbieraniu materiałów do procesów kanonizacyjnych: Jana z Dukli, Szymona z Lipnicy i Władysława z Gielniowa. Jego działalność naukowa dotyczyła dziejów bernardyńskich klasztorów i zakonników, zasłużonych dla polskiej kultury. Zmarł 25 VIII 1986 r. w Krakowie.

I.

1. Serce Jezusa pociechą w cierpieniu. [Kazanie]. *Współcz. Ambona*. R. 3: 1948 s. 821-824.

2. Na uroczystość Wszystkich Świętych. [Kazanie]. *Współcz. Ambona*. R. 3: 1948 s. 829-833.

3. Sanktuarium Maryjne w Leżajsku. *Kron. Diec. Przem*. R. 48: 1962 nr 2 s. 54-58.

4. Sanktuarium Maryjne w Rzeszowie. *Kron. Diec. Przem*. R. 48: 1962 nr 2 s. 59-62.

5. Najstarsze zabytki rękopiśmienne języka polskiego w zbiorach bernardyńskich. *Arch. Bibl. Muz*. T. 4: 1962 s. 357-362.

6. Bernardyńskie Sanktuarium św. Antoniego w Radecznicy 1664-1964. *Wiad. Diec. Lubel*. R. 38: 1964 nr 1-7 s. 137-143.

7. Sanktuarium Maryjne w kościele OO. Bernardynów w Piotrkowie Trybunalskim. *Wiad. Diec. Łódz*. R. 40: 1966 s. 116-120.

8. Bł. Władysław z Gielniowa patron Warszawy. *Wiad. Archid. Warsz*. R. 56: 1966 nr 10 s. 229-233.

9. Tło polityczne, społeczne i religijne czasów św. Franciszka z Asyżu. W: *Kazania o św. Franciszku z Asyżu*. Asyż 1968 s. 11-16.

10. R. P. Gerardus Piotrowski, Missionarius Apostolicus, Prov. Immaculatae Conceptions B. V. Mariae in Polonia alumnus. *Acta Ord. Fr. Min*. R. 88: 1969 nr 6 s. 386-387.

11. Rafał z Proszowic, Sługa Boży (ok. 1453-1534). W: *Hagiografia pol*. T. 2 s. 261-270.

12. Biografie w: *Słownik pracowników książki polskiej*. Red. J. TREJCHEL. W.-Ł. 1972: Aleksy († 1508), s. 4; 13. Ambroży z Kłodawy († 1494), s. 8; 14. Andrzej z Opatowa († 1567), s. 13; 15. Antoni z Jarosławia († 1497), s. 14; 16. Augustyn z Głogowa († 1518), s. 22; 17. Augustyn z Grodziska († 1567), s. 22; 18. Bernardyn z Żarnowca († 1482), s. 59; 19. Dominik († 1497), s. 179; 20. Gabriel z Bydgoszczy († 1571), s. 240; 21. Gracjan z Pniew († 1509), s. 289; 22. Grzegorz z Grodziska († 1473), s. 302; 23. Hieronim z Łękna zw. Kościanek († 1571), s. 329; 24. Hieronim z Ponieca († 1478), s. 329; 25. Izaak ze Lwowa († 1504), s. 350; 26. Jan († 1489), s. 359; 27. Ludwik z Łomna († 1551), s. 530; 28. Marek z Ponieca († 1495), s. 568; 29. Rafał z Stawiszyna († 1591), s. 743; 30. Stanisław z Kłodawy († 1564), s. 848; 31. Szymon z Lipnicy bł. (ok. 1435-1482), s. 888; 32. Władysław z Gielniowa bł. (ok. 1440-1505), s. 971-972; 33. Zimliński Jan († 1479), s. 1025.

34. Brzeziński Stanisław Józef Poncjan. W: *Enc. katol*. T. 2. Lubl. 1976 szp. 1134-1135.

35. Celestyn z Poznania. W: *Enc. katol*. T. 2. Lubl. 1976 szp. 1394.

36. Fr. Romualdus Gustaw, alumnus Provinciae OFM v. Bernardinorum s.t. Immaculatae Conceptions B. V. M. in Polonia. *Acta Ord. Fr. Min*. R. 95: 1976 nr 3 s. 253-254.

37. Bernardyni w latach 1772-1970. W: *Zakony św. Franciszka w Polsce w latach 1772-1970*. Red. J. R. BAR. Cz. 3. W. 1978 s. 7-131.

38. Biografie w: *Słow. pol. pisarzy franc*.: Banaś Zachariasz Sebastian, s. 35; 39. Biegus Wiktor Józef, s. 52-54; 40. Biki Bernardyn, s. 56-57; 41. Bogdalski Czesław Ignacy, s. 61-66; 42. Bogusławski Apolinary, s. 67-68; 43. Brychner Ludwik, s. 73; 44. Brzeziński Poncjan, s. 73-74; 45. Brzozowski Jan Kapistran, s. 74-75; 46. Burdziński Pius Bartłomiej, s. 77; 47. Burnicki Antoni, s. 78; 48. Cezary z Gostynia, s. 80; 49. Ciechanowski Florian Andrzej, s. 88; 50. Cieślik Jan Kapistran Józef, s. 89; 51. Czacki Augustyn, s. 92; 52. Czarliński Bonawentura, s. 93-94; 53. Dąbrowski Flawian Stanisław, s. 99-100; 54. Dębowski Aleksy Piotr, s. 103; 55. Dobrzelski Gabriel, s. 110-111; 56. Dulewicz Jan Duklan, s. 117; 57. Dwornicki Feliks Walerian, s. 118-119; 58. Falendyszewski Cyprian Łukasz, s. 126; 59. Fogielewicz Bernardyn, s. 128; 60. Folwarski Pankracy Jan, s. 129; 61. Franciszek z Sitańca, s. 129; 62. Gargulińskí Apolinary Jan, s. 139-140; 63. Glatz Tomasz Michał, s. 142-143; 64. Głowacki Anioł Marian, s. 144; 65. Głowacki Bartłomiej Wojciech, s. 144-145; 66. Gowarzewski Michał, s. 152-153; 67. Górski Ewaryst Leon, s. 156; 68. Hermann Feliks Faustyn, s. 173-174; 69. Jackowski Rafał, s. 182-183; 70. Jan z Nowego Targu, s. 185; 71. Janczyński Florian, s. 187; 72. Janidło Ludwik, s. 187-188; 73. Jarocki Franciszek, s. 190-191; 74. Jastrzębski

Bonifacy Franciszek, s. 193-194; 75. Jaszke Jacek, s. 194; 76. Jurkiewicz Jan Kapistran Maciej, s. 199-200; 77. Kelch Cyriak, s. 216-217; 78. Kiełbaszewicz Anzelm, s. 223; 79. Koczur Dominik Jan, s. 228-229; 80. Kondratowicz Adrian Paweł, s. 233-234; 81. Koszelnicki Michał, s. 237-238; 82. Kozubal Wojciech Jan, s. 245; 83. Koźlewski Franciszek Mateusz, s. 246; 84. Kroll Ignacy Wincenty, s. 250; 85. Królikowski Karol Józef, s. 250; 86. Krukowski Kamil Józef, s. 252; 87. Krupski Bernard, s. 255-256; 88. Krutin Fabian Franciszek, s. 257; 89. Kwiatkowski Apolinary Feliks, s. 267; 90. Lasocki Benigny, s. 276; 91. Lewicki Felicjan, s. 277-278; 92. Łaba Jukundyn Andrzej, s. 287; 93. Łapiński Benedykt Wojciech, s. 289; 94. Łoś Eustachy Jan, s. 292-293; 95. Łoza Piotr Dominik, s. 293; 96. Magoński Daniel Wincenty, s. 297-298; 97. Maluga Laurenty Wacław, s. 305; 98. Marek Robert Stanisław, s. 307-308; 99. Maskowski Michał, s. 311; 100. Michał Antonin Józef, s. 314; 101. Michnar Jan Duklan Walenty, s. 314-316; 102. Miekrzyński Jan Duklan, s. 316-317; 103. Moralski Ferdynand Franciszek, s. 329; 104. Mucha Stanisław Kazimierz, s. 331-332; 105. Murczyński Bonawentura, s. 334; 106. Nosal Damian Jan, s. 347-348; 107. Ogonowski Fortunat, s. 353; 108. Olędzki Franciszek, s. 355-356; 109. Olszewski Letus Sylwester, s. 356; 110. Orłowski Ignacy, s. 357-358; 111. Palus Alojzy Leon, s. 364-365; 112. Pawelec Tarzycjusz Piotr, s. 368-369; 113. Piotrkowczyk Aleksy, s. 380-381; 114. Piotrowski Gerard Bazyli, s. 381-385; 115. Pitołaj Roman Stanisław, s. 385; 116. Plechta Sabin Filip, s. 387; 117. Płonka Wacław Józef, s. 387-388; 118. Pociecha Marek Stefan, s. 388-390; 119. Prus Wawrzyniec, s. 399-400; 120. Przybysz Władysław Jan, s. 400; 121. Radliński Salwator Ignacy, s. 403-404; 122. Radwański Benigny, s. 404-405; 123. Ragan Henryk Karol, s. 405; 124. Rędarski (Rendarski) Wincenty Kacper, s. 410; 125. Rottermundt Gabriel, s. 418; 126. Rożnerski Mateusz, s. 419-420; 127. Różański Dominik, s. 420; 128. Rusiecki Jan Józef, s. 422; 129. Rychter Bonawentura Maciej, s. 423; 130. Rzecznik Maurycy Ignacy, s. 426-428; 131. Satryan Aleksy Józef, s. 430-431; 132. Schuldes Tacjan, s. 433; 133. Sikora Metody Daniel, s. 438-439; 134. Skalniak Sergiusz Ludwik, s. 439-440; 135. Słucki Józef Tomasz, s. 444; 136. Słupek Metody Michał, s. 444; 137. Smogorzewski Piotr, s. 445; 138. Staroszkiewicz Lin, s. 464; 139. Strecker Tomasz Roman, s. 468-469; 140. Stysiak Gustaw Marian, s. 470-471; 141. Szepelak Bronisław Andrzej, s. 478; 142. Sztemborski Mateusz Karol, s. 481; 143. Szymon z Lipnicy bł., s. 484; 144. Szyszko Donat Ignacy, s. 487; 145. Świetelski Gabriel, s. 489; 146. Tatka Marek Szczepan, s. 492; 147. Trusiewicz Leon Bolesław, s. 497-498; 147. Turczyński Paschalis, s. 499; 149. Turski Felicjan, s. 499; 150. Twardziński Paweł, s. 500; 151. Tymiński Paschalis Wojciech, s. 500-501; 152. Tyrankiewicz Teofil Henryk, s. 502; 153. Ustycki Marcelian Jan, s. 507; 154. Wachowicz Marian, s. 508; 155. Walter Antonin Jerzy, s. 508-509; 156. Warpiesza Bonifacy, s. 510; 157. Wiercioch Benedykt Walenty, s. 517-518; 158. Wilczyński Paulin Franciszek, s. 518-519; 159. Wilczyński Stefan, s. 520; 160. Władysław Marcin z Gielniowa bł., s. 523-525; 161. Wrona Wilhelm Adam, s. 531; 162. Wróblewski Gaspar, s. 534-535; 163. Wróblewski Roman, s. 535; 164. Wywrocki Apolinary Stanisław, s. 544; 165. Zaborek Telesfor, s. 545-546; 166. Ziętkowicz Ignacy, s. 552; 167. Ziółkowski Daniel Michał, s. 552-553.

168. Artykuły w: *Klasztory Bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych*. Red. H. E. WYCZAWSKI. Kalwaria Zebrzydowska 1985: Cytowiany k. Rosień, s. 42-44; 169. Fatnów na Żmudzi, s. 44-47; 170. Dąbrowna n. Dnieprem, s. 47-48; 171. Druja (Sapieżyn), s. 48-50; 172. Dukla k. Krosna, s. 53-57; 173. Gogolewo k. Śremu, s. 66; 174. Górka Klasztorna pod Łobżenicą, s. 74-79; 175. Hłusk n. Ptyczą, s. 89-90; 176. Iwie k. Lidy, s. 92-94; 177. Jeleniec k. Łukowa, s. 98-99; 178. Józefów n. Wisłą, s. 99-102; 179. Kadyny k. Elbląga, s. 103-107; 180. Kamieniec Podolski, s. 122-123; 181. Kleczew K. Słupcy, s. 146-149; 182. Koło n. Wartą, s. 140-146; 183. Kościan k. Leszna, s. 146-149; 184. Kretynga na Żmudzi, s. 164-167; 185. Łobżenica na Pomorzu, s. 200-202; 186. Łozowica w woj. mścisławskim, s. 208-209; 187. Markowice k. Inowrocławia, s. 216-217; 188. Mikulin k. Witebska, s. 218-219. 189. Mozyrz n. Prypecią, s. 226-227; 190. Mścisław na Białorusi, s. 227-228; 191. Opatów k. Sandomierza, s. 239-244; 192. Orsza n. Dnieprem, s. 244-246; 193. Piotrków Trybunalski, s. 258-264; 194. Radom, s. 293-301; 195. Rohaczew n. Dnieprem, s. 303-304; 196. Słonim woj. nowogrodzkie, s. 334-337; 197. Słuck w nowogrudzkiem, s. 237-238; 198. Słupca k. Konina, s. 338-339; 199. Słupów k. Miechowa, s. 339-349; 200. Smolany k. Orszy, s. 340; 201. Smoleński w diec. wileńskiej, s. 340-341; 202. Suwałki w diec. wileńskiej, s. 360-361; 203. Szumiacz na Białorusi, s. 361-362; 204. Święta Anna k. Częstochowy (Przyrów), s. 365-370; 205. Święta Katarzyna k. Kielc (Bodzentyn), s. 371-373; 206. Telsze na Żmudzi, s. 378=381; 207. Traszkuny (Władysławów) na Żmudzi, s. 386-388; 208. Warszawa - Czerniaków, s. 409-415; 209. Warta k. Sieradza, s. 418-426; 210. Wieliczka k. Krakowa, s. 430; 211. Wielona (Wielony) diec. inflancka, s. 430-431; 212. Wilno, s. 433-440; 213. Witebsk w diec. wileńskiej, s. 440-441; 214. Wołżyn k. Oszmiany, s. 441-442; 215. Zakroczym n. Wisłą, s. 447; 216. Kłajpeda (Memel), s. 471-472; 217. Ryga, s. 475; 218. Brochów k. Sochaczewa, s. 483; 219. Burzenin k. Sieradza, s. 483; 220. Dobrów k. Koła, s. 484; 221. Dzierzgoń k. Malborka, s. 484; 222. Jaszków k. Poznania, s. 484; 223. Krosno (Krosset) k.

Ornety, s. 485; 224. Miedniewice k. Sochaczewa, s. 486; 225. Piaskowo k. Szmotuł, s. 486-487; 226. Pustelnia k. Myszyńca, s. 487; 227. Sokołowo k. Przasnysza, s. 488; 228. Szreńsk k. Mławy, s. 489-490; 229. Kościan k. Leszna, s. 512-513; 230. Radom (bernardynki), s. 538-539; 231. Słonim (bernardynki), s. 539-541; 232. Warta k. Sieradza (bernardynki), s. 554; 233. Wilno (Święty Michał), s. 556-560; 234. Wilno - Zarzecze, s. 561-562.

235. Mapa klasztorów bernardyńskich w Polsce. [Dołączona do pracy zbiorowej pt. Klasztory bernardyńskie w Polsce... Kalwaria Zebrzydowska 1985]. Współautor: H. E. WYCZAWSKI.

236. Bernardyni w służbie Ojczyzny 1453-1953. Cz. 1-2 ss. 390. Rkps. Arch. Prow. Bern. Kr., sygn. R G P - k - 111.

237. [Dzieje klasztoru OO. Bernardynów w Czerniakowie pod Warszawą 1691-1950, ss. 77. Rkps. Arch. Prow. Bern. Kr., sygn. R G P - k - 112.

238. Klasztor OO. Bernardynów w Warcie 1467-1956, ss. 134. Rkps. Arch. Prow. Bern. Kr., sygn. R G P - k - 113.

239. Klasztor OO. Bernardynów w Radomiu 1468-1968, ss. 158. Rkps. Arch. Prow. Bern. Kr., sygn. R G P - k - 114.

II.

MURAWIEC W. F.: Grudziński Kajetan Jan. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 161-162, tamże literatura; TENŻE: Grudziński Jan. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 212, tamże literatura. –Ponadto: Schematyzm Prowincji Bernardynów za l. 1936-1986; MURAWIEC W. F.: Świętej pamięci o. Kajetan Grudziński OFM. *Tyg. Powsz.* R. 40: 1986 nr 43; PIWOSZ F.: Kazanie wygłoszone na pogrzebie [o. K. Grudzińskiego]. *Vita Provinciae.* R. 1988 nr 1 s. 85-89.

O. Wiesław Franciszek Murawiec OFMBern.

Gryglewicz Feliks (1909-1991), profesor Katol. Uniw. Lubelskiego, egzegeta i teolog biblista.

Urodził się 21 IX 1909 r. w Korzuszynku k/Lubrańca. Szkołę podstawową ukończył w Kłobi, do szkoły średniej uczęszczał w Ripinie, a następnie w Brodnicy n/Drwęcą, gdzie w 1927 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. Po maturze wstąpił do Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Teologię studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego, uzyskując w 1932 r. stopień magistra teologii. W tymże roku został skierowany na studia specjalistyczne w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie, które przerwał ze względów zdrowotnych. Po dłuższej rekonwalescencji pracował w diecezji częstochowskiej jako prefekt szkół powszechnych i wikariusz w Dzietrznikach (1934), w Sulmierzycach (1935-1939) i Kromołowie (1939-1941), a następnie jako proboszcz parafii św. Barbary w Sosnowcu (1941-1945) i w Niegowonicach (1945-1950). W czasie sprawowania urzędu proboszcza w Sosnowcu przygotował także przekład Nowego Testamentu. W 1949 r. uzyskał na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego stopień doktora teologii na podstawie rozprawy pt.: *Pierwsza Księga Machabejska*, przygotowanej pod kierunkiem ks. prof. A. Klawka. Rok później został powołany na adiunkta, potem na zastępcę profesora w Katol. Uniw. Lubelskim. W 1956 r. przejął nowoutworzoną katedrę archeologii biblijnej, a po otrzymaniu tytułu naukowego docenta (1957), Rada Wydziału Teologicznego KUL powierzyła mu katedrę egzegezy Nowego Testamentu. Od 1976 r. kierował katedrą egzegezy ksiąg narracyjnych Nowego Testamentu. W 1968 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, w 1973 r. - profesora zwyczajnego. Od 1951 r. był członkiem Towarzystwa Naukowego KUL, a od 1964 r. członkiem Studiorum Novi Testamenti Societas. Wykształcił 60 magistrów i licencjatów teologii. Był promotorem 16 prac doktorskich z zakresu nauk biblijnych. Oprócz prac naukowo-dydaktycznych sprawował wiele funkcji społecznych: był dyrektorem Konwiktu Księży Studentów KUL (1952-1956), przewodniczącym Wydziału Teologiczno-Kanonicznego Tow. Naukowego KUL, redaktorem "Roczników Teologiczno-Kanonicznych" (1955-1965), sekretarzem Wykładów Uniwersyteckich dla Duchowieństwa, prodziekanem Wydziału Teologicznego KUL (1960-1963), przewodniczącym Komisji Wydawniczej

Encyklopedii Katolickiej (1966-1970), a następnie członkiem jej redakcji naczelnej (do 1981 r.). W uznaniu zasług dla kultury chrześcijańskiej i rozwoju nauk teologicznych został mianowany kanonikiem honorowym diecezji częstochowskiej (1954) i kapelanem honorowym papieża Jana XXIII (1960). Za działalność naukowo-dydaktyczną i społeczną został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1974) oraz wyróżniony I Nagrodą Rektora KUL za indywidualne prace naukowe (1977). Zmarł 26 IX 1991 r. w Lublinie.

Twórczość naukowa ks. Gryglewicza obejmuje wiele dziedzin biblistyki, głównie nowotestamentowej. Najwcześniej zaczął się zajmować polską bibliografią biblijną i przekładem Ewangelii oraz Dziejów Apostolskich. Ale największy rozdział w działalności naukowej stanowią jego prace analityczne przeznaczone dla biblistów. Na pierwsze miejsce wysuwają się monografie o tematyce biblijno-społecznej, osadzone w realiach środowiska staro- i nowotestamentowego oraz pozabiblijnego. Na uwagę zasługują artykuły zajmujące się problematyką odkryć w Qumran oraz monografie teologiczno-biblijne. W działalności naukowej ważne miejsce zajmują jego prace nad Encyklopedią Katolicką i licznymi opracowaniami prac zbiorowych. Nie pomijał działalności popularyzującej wiedzę biblijną.

I.

1. Polska bibliografia od 1900-1930 r. Kr. 1932 8° ss. 78.

2. Rec.: Ewangelia święta Pana naszego Jezusa Chrystusa. Nowe tłumaczenie E. DRZYMAŁY. W. 1936. *Aten. Kapl.* R. 39: 1937 t. 39 s. 512-516.

3. Rec.: La sainte Bible. Red. L. PIROT, A. CLAMER. T. 9-10. Evangiles selon S. Matthieu, S. Marc, S. Luc, S. Jean. Paris 1936. *Prz. Biblij.* T. 2: 1938 nr 1-2 s. 93-95.

4. Ewangelia według św. Jana. Sosnowiec 1939 16° ss. 127.

5. Ewangelia i Dzieje Apostolskie po polsku. *Odra.* R. 1947 nr 19 s. 3.

6. Tłum.: Ewangelie i Dzieje Apostolskie. Kat. 1947 8° ss. 82.

7. Pismo św. w duszpasterstwie. *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 nr 1 s. 84-89.

8. Rec.: S. GRABIANKA: Drogi Chrystusowe. Jerozolima 1948. *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 nr 5 s. 191-192.

9. O typach przekładu Pisma św. *Ruch Biblij.* R. 2: 1949 nr 6 s. 351-352.

10. Ryby i rybacy Tyberiadzkiego Jeziora. *Ruch Biblij.* R. 2: 1949 nr 6 s. 382-405.

11. Rec.: W. F. ALBRIGHT: The Archeology of Palestine. Harmondsworth 1949. *Ruch Biblij.* R. 2: 1949 nr 6 s. 452-455.

12. Grota manuskryptów biblijnych. *Tyg. Pow.* R. 6: 1950 nr 9 s. 6.

13. List z VII w. przed Chrystusem. *Tyg. Pow.* R. 6: 1950 nr 3 s. 2.

14. Paradoxes of the First Book of Maccabees. *Scripture.* R. 4: 1950 s. 197-205.

15. Pierwszy po ks. Wujku przekład Nowego Testamentu. *Ruch Biblij.* R. 3: 1950 nr 1-2 s. 92-97.

16. Przekład Nowego Testamentu. *Homo Dei.* R. 19: 1950 s. 534-541.

17. Społeczny charakter Modlitwy Pańskiej. *Ruch Biblij.* R. 3: 1950 nr 4-6 s. 207-219.

18. Sparawa manuskryptów biblijnych. *Tyg. Pow.* R. 6: 1950 nr 38 s. 4.

19. Uczeni i Jezus. *Tyg. Pow.* R. 6: 1950 nr 47 s. 4-5.

20. Jerozolimska tradycja Wniebowzięcia Najśw. Maryi Panny. *Homo Dei.* R. 20: 1951 s. 40-45.

21. Rec.: J. MANTEUFFEL: Ze świata papyrusów. Wr. 1955. *Ruch Biblij.* R. 4: 1951 s. 325-326.

22. Sanktuarium chrześcijańskie w Betanii. *Homo Dei.* R. 20: 1951 s. 738-739.

23. Pismo św. w liturgii. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 s. 328-338.

24. Rec.: E. MAURIS: Le travail de l'homme et son oeuvre. Neuchâtel 1950. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 s. 95-96.

25. Rec.: Sugranyes de Franch. E'tudes sur le droit palestinien a l'epoque évangelique. Freibourg 1946. *Pol. Sacra.* R. 5: 1952 s. 168-171.

26. Robotnik palestyński w I wieku po Chrystusie Panu. *Spraw. z Pos. Kom. Nauk. PAN w Kr.* R. 4: 1952 s. 20.

27. Traces of First Book of the Maccabees in the Epistles of St. Paul. *Scripture.* R. 5: 1952-1953 s. 149-152.

28. Ks. Franciszek Jaczewski jako biblista. *Spraw. z Pos. Kom. Nauk. PAN w Kr.* R. 6: 1954 s. 7.

29. Poezja judejskiej pustyni. *Tyg. Pow.* R. 10: 1954 nr 41 s. 480-481.

30. Przekład Ewangelii ks. J. Wujka. *Ruch Biblij.* R. 7: 1954 s. 16-41.

31. Rec.: B. ORCHARD: A Catholic Commentary of Holy Scripture. Edinburgh 1953. *Ruch Biblij.* R. 7:

1954 s. 233-235.

32. Breaking of the Contract of Work as Mentioned on the Gospels. *Scripture*. R. 7: 1955 s. 109-112.

33. Studium Pisma św. w Lubelskim Seminarium Duchownym. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 2: 1955 nr 2 s. 109-157.

34. Jezus postać historyczna. Lubl. 1956 Tow. Nauk. KUL 8⁰ ss. 39.

35. La valeur morale du travail dans la terminologie grecque de la Bible. *Biblica*. R. 37: 1956 s. 314-337.

36. Piękno listu św. Pawła do Filipian. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 3: 1956 nr 1 s. 161-190.

37. Praca Ewangelistów nad przypowieściami o robotnikach w winnicy i o synu marnotrawnym. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 3: 1956 nr 2 s. 226-240.

38. Rec.: J. JEREMIAS: Unbekannte Jesusworte. Zurich 1951. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 3: 1956 nr 2 s. 474-480.

39. Rec.: D. LAZZARATO: Chronologia Christi. Neapoli 1952. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 3: 1956 nr 1 s. 314-393.

40. Chronologia życia Chrystusa Pana. Lubl. 1957 8⁰ ss. 118.

41. Rec.: J. BARDTKE: Die Handschriftenfunde am Toten Meer. *Ruch Biblij.* R. 10: 1957 s. 167-168.

42. Rec.: F. RIENECKER: Sprachlicher Schlussel zum Griechischen Neuen Testament. Giessen 1956. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 4: 1957 nr 2 s. 172-173.

43. Rec.: J. WARNS: Lehrbuch des neutestamentlichen Griechisch. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 4: 1957 nr 2 s. 170-172.

44. The Gospel on the Overworking of the Workers. *The Catholic Biblical Quartely.* R. 19: 1957 s. 190-198.

45. Tło upomnień św. Piotra do "starszych". *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 4: 1957 nr 3 s. 113-121.

46. Chrystusowa chwała i cnota. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 5: 1958 nr 3 s. 97-104.

47. Domniemane przekleństwo pracy w tekstach Pisma św. *Spraw. z Pos. Nauk. Kom. PAN w Kr.* R. 7: 1958 s. 9-11.

48. Najemny robotnik w Palestynie za czasów Chrystusa Pana. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 5: 1958 nr 1 s. 5-120.

49. Nazaret odsłania swoje tajemnice. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 49 s. 1-2.

50. Nazaret ongiś. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 12 s. 1.

51. Pierwotna liturgia chrztu św. jako źródło Pierwszego Listu św. Piotra. *Ruch Biblij.* R. 11: 1958 s. 206-210.

52. Piękno literackie w Piśmie św. *Spraw. z Pos. Kom. Nauk. PAN w Kr.* R. 7: 1958 s. 241-242.

53. Praktyczne sposoby szerzenia znajomości Słowa Bożego w parafii. W: *Pismo św. w duszpasterstwie.* Lubl. 1958 s. 161-173.

54. Prolog Ewangelii i Pierwszego Listu św. Jana. *Ruch Biblij.* R. 11: 1958 s. 15-22.

55. Qumran odsłania swoje tajemnice. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 18 s. 7.

56. Rec.: J. BLINZLER: Der Prozess Jesu. Wyd. 2 Regensburg 1955. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 5: 1958 nr 4 s. 132-134.

57. Rec.: S. KOWALSKI: Nowy Testament. W. 1967. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 5: 1958 nr 2 s. 99-102.

58. Rola cytatów w Pierwszym Liście św. Piotra. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 5: 1958 nr 2 s. 67-72.

59. Tragiczna granica w Palestynie. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 20 s. 2.

60. Der Evangelist Johannes und die Sekte von Qumran. *Münchener Theologische Zeitschrift.* R. 10: 1959 s. 226-228.

61. Kodeks Synaicki. *Aten. Kapł.* R. 51: 1959 t. 59 s. 279-283.

62. Opis końca świata u św. Piotra a Qumran. *Ruch Biblij.* R. 12: 1959 s. 278-282.

63. Palestyna za Seleucydów. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 2: 1959 nr 3 s. 89-101.

64. Studia o Jezusie Chrystusie. *Stud. Biblij.* R. 1959 s. 57-95.

65. Św. Jan Ewangelista a Qumrańczycy. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 2: 1959 nr 2 s. 121-125.

66. Tłum., wstęp i komentarz: Listy Katolickie. P. 1959 Pallotinum 8⁰ ss. 522. Pismo Święte Nowego Testamentu w 12 tomach. T. 11.

67. Droga krzyżowa w Jerozolimie. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 14 s. 2.

68. Litostrotos. *Ruch Biblij.* R. 13: 1960 nr 1 s. 39-46.

69. Metaphores sportives chez St. Paul. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 7: 1960 nr 3 s. 89-107.

70. Nauczanie Chrystusa Pana w przypowieściach o robotnikach w winnicy i o synu marnotrawnym. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 7: 1960 nr 4 s. 5-20.

71. Rec.: G. RICCIOTTI: Biblia e scoperte moderne. Firenze 1958. *Ruch Biblij.* R. 13: 1960 nr 4 s. 182.

72. Teksty z Qumran a chrześcijaństwo. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 3: 1960 nr 3 s. 77-84.

73. Krwawy pot Chrystusa Pana. W: *Ze współczesnej problematyki biblijnej.* Red. J. ŁACH. Lubl. 1961 s. 63-79.

74. Le Code Alexandrinus du premier livre des Macchabees. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 8: 1961 nr 1 s. 23-37.

75. L'Epitre de St. Jacques et l'Evangelie de St. Matthieu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 8: 1961 nr 4 s. 33-55.

76. Mapa z Madaby. *Ruch Biblij.* R. 14: 1961 nr 1-2 s. 41-60.

77. Niewolnicy w Nowym Testamencie. Lubl. 1961 Tow. Nauk. KUL 8⁰ ss. 70.

78. Reguła wojny z Qumran a Księgi Machabejskie i Ewangelia św. Mateusza. *Zesz. Nauk.*

KUL. R. 4: 1961 nr 1 s. 41-60.

79. Tłum., wstęp i komentarz: Księgi Machabejskie. P. 1961 Pallotinum 8 ss. 388. Pismo Święte Starego Testamentu. Red. S. ŁACH. T. 6 cz. 4.

80. Archeologiczne odkrycia w egzegezie Nowego Testamentu. Lubl. 1962 Tow. Nauk. KUL. 8° ss. 92.

81. Emmeramski kodeks Ewangelii. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 9: 1962 nr 1 s. 21-39.

82. Kamień węgielny w Nowym Testamencie i w pismach z Qumran. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 9: 1962 nr 4 s. 41-58.

83.Pierwotny tekst Modlitwy Pańskiej. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 5: 1962 nr 2 s. 17-31.

84. Pochodzenie Reguły Wojny z Qumaran i data jej kompozycji. *Ruch Biblij*. R. 15: 1962 nr 1 s. 21-39.

85. Bogactwo i trudności metafory o królestwie Bożym w nauczaniu Chrystusa Pana. *Ruch Biblij*. R. 16: 1963 nr 1 s. 42-48.

86. Dwie prace o Qumran. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 10: 1963 nr 1 s. 109-112.

87. Obraz drogi w tekstach biblijnych. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 10: 1963 nr 1 s. 107-109.

88. Pieczęć i jej symbolika w Nowym Testamencie. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 10: 1963 nr 2 s. 5-29.

89. Rec.: H. KAHLEFELD: Der Jünger. Leipzig 1963. *Ruch Biblij*. R. 16: 1963 nr 6 s. 322.

90. Jezus Chrystus w oczach Ewangelistów. *Aten. Kapł*. R. 56: 1964 t. 67 s. 233-241.

91. Kolegium dwunastu w Nowym Testamencie a Qumran. W: *Pod tchnieniem Ducha Świętego*. Red. B. PRZYBYLSKI. P. 1964 s. 209-228.

92. St. Adalbert Codex of the Gospels. *New Test. Stud*. R. 11: 1964-1965 s. 256-278.

93. Interpretacja Apokalipsy św. Jana. *Ruch Biblij*. R. 18: 1965 nr 6 s. 346-357.

94. Nowe Przymierze. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 12: 1965 nr 1 s. 49-57.

95. Rec.: A. JANKOWSKI: Listy więzienne św. Pawła. P. 1962. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 12: 1965 nr 1 s. 81-83.

96. Tłum.: 1 i 2 Księga Machabejska; 1 i 2 List św. Piotra; List św. Judy Apostoła. W: *Biblia Tysiąclecia*. P. 1965 Pallotinum 8° s. 1158-1216; 1496-1507; 1516-1517. -Toż. P. 1971 Pallotinum. -Toż. P. 1980 Pallotinum. -Toż. P. 1984 Pallotinum. -Toż. P. 1988 Pallotinum.

97. Das Lamm Gottes. *New Test. Stud*. R. 13: 1966-1967 s. 133-146.

98. Niezwyczajne szczegóły w Ewangelii św. Jana. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 13: 1966 nr 1 s. 95-104.

99. Za kogo Mnie uważacie? Chrystus w oczach współczesnych. P. 1966 Księg. Św. Wojciecha 8° ss. 216.

100. Chleb, wino i Eucharystia w symbolice Nowego Testamentu. *Spraw. z Pos. Nauk. Kom. PAN w Kr*. R. 15: 1967 s. 11-13.

101. Chrystus Król w Ewangelii św. Jana. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 10: 1967 nr 1 s. 11-26.

102. Dwie wzmianki o chrzcie w Ewangelii św. Jana. *Collect. Theol*. R. 37: 1967 nr 1 s. 66-76.

103. Niewiasta i uczeń, którego miłował Jezus. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 14: 1967 nr 1 s. 39-48.

104. Rec.: Biblia Tysiąclecia. P. 1965. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 14: 1967 nr 1 s. 81-98.

105. Chleb, wino i Eucharystia w symbolice Nowego Testamentu. P. 1968 Księg. św. Wojciecha 8° ss. 148.

106. Pięćdziesiąt lat sekcji biblijnej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 15: 1968 nr 1 s. 5-32.

107. Rec.: R. BORIG: Der wahre Weinstock. München 1967. *Ruch Biblij*. R. 21: 1968 nr 6 s. 320-321.

108. Czasopisma biblijne. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 16: 1969 nr 1 s. 113-131.

109. Duchowy charakter Ewangelii św. Jana. P. 1969 Księg. Św. Wojciecha 8° ss. 125.

110. Rec.: Z dziejów religii. W. 1968. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 12: 1969 nr 2 s. 57-65.

111. Red.: Wstęp do Nowego Testamentu. T. 3. P. 1969 Pallotinum 8° ss. 656.

112. Św. Jan Ewangelista. W: *Wstęp do Nowego Testamentu*. T. 3. P. 1969 s. 548-641.

113. Teologiczne aspekty Piotrowych przemówień. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 12: 1969 nr 2 s. 23-24.

114. Wykłady uniwersyteckie dla duchowieństwa 1935-1967. W: *Księga jubileuszowa 50-lecia KUL*. Lubl. 1969 s. 295-302.

115. Tłum.: 1 i 2 List św. Piotra; List św. Judy Tadeusza. W: *Nowy Testament*. P. 1969 Pallotinum. -Toż. P. 1973 Pallotinum. -Toż. P. 1974 Pallotinum. -Toż. P. 1975 Pallotinum. -Toż. P. 1977 Pallotinum. -Toż. P. 1979 Pallotinum. -Toż. P. 1982 Pallotinum. -Toż. Wr. 1983 Wydaw. Księg. Archid. -Toż. Olsztyn 1984 Wydaw. Diec. -Toż. Opole 1984 Wydaw. Św. Krzyża. -Toż. Olsztyn 1986 Wydaw. Diec. -Toż. Wr. 1986 Wydaw. Księg. Archid.

116. Badania ks. prof. A. Klawka nad Nowym Testamentem. *Ruch Biblij*. R. 23: 1970 nr 5 s. 276-279.

117. Ks. prof. E. Dąbrowski. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 13: 1970 nr 4 s. 93-95.

118. Znaczenie Jezusowej męki w ujęciu św. Łukasza. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 17: 1970 nr 1 s. 31-42.

119. Dwa lata polskiej biblistyki. *Śl. Stud. Hist.-Teol*. T. 4: 1971 s. 267-285.

120. Faryzeusze a Janowy Kościół. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 14: 1971 nr 2 s. 37-46.

121. Męka Chrystusa Pana w badaniach ostatnich dziesięciu lat. *Aten. Kapł*. R. 63: 1971 t. 77 s. 163-171.

122. Myśl o posłaniu Chrystusa Pana w Nowym

Testamencie. *Rocz. Teol.-Kanon.* R. 16: 1971 nr 1 s. 97-112.

123. Nowy Testament w świetle statystyki językowej. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 15: 1972 nr 4 s. 74-76.

124. Słownictwo św. Łukasza o Bożym planie zbawienia. *Rocz. Hum.* R. 20: 1972 nr 3 s. 107-112.

125. Teologiczne aspekty błogosławieństwa Symeona (Łk 2, 29-35). *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 19: 1972 nr 1 s. 73-82.

126. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Abel Felix Marie, szp. 9; 127. Aben Ezra, szp. 13; 128. Abrabanel, szp. 20-21; 129. Abram Nicolas, szp. 27-28; 130. Achikar, szp. 57; 131. Aleksander Wielki, szp. 329; 132. Alkuin, szp. 375-376; 133. Allgeier Franz Arthur, szp. 380; 134. Allioli Joseph Franz, szp. 380; 135. Allo Ernest Bernard, szp. 380; 136. Alt Albrecht, szp. 386; 137. Anastasis, szp. 515-516; 138. Andrewes Lancelot, szp. 529; 139. Anniusz z Witerbo, szp. 631; 140. Antioch, szp. 644-645; 141. Apokalipsa św. Jana, szp. 749-751; 142. Apokatastaza, szp. 755; 143. Apostoł, szp. 831-832; 144. Archutowski Józef, szp. 889-890; 145. Arcykapłan, szp. 896-898; 146. Aretas z Cezarei Kapadockiej, szp. 903; 147. Astruc Jean, szp. 1013; 148. August Friedrich Albrecht, szp. 1073; 149. Bagieński Adolf, szp. 1258.

150. Bóg Ojciec w dziełach św. Łukasza. W: *Studia z teologii św. Łukasza.* P. 1973 s. 9-43.

151. Magnificat, aspekt maryjny. *Częst. Stud. Teol.* T. 1: 1973 s. 77-88.

152. Magnificat, aspekt teologiczny. W: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej.* Lubl. 1973 s. 99-110.

153. Rec.: G. GHIBERTI: I racconti pasquali del cap. 20 di Giovanni confrontati con le altre tradizioni neotestamentarie. Brescia 1972. *Ruch Biblij.* R. 26: 1973 nr 5 s. 341-342.

154. Rec.: G. GHIBERTI: Rivelazione e morale. Brescia 1973. *Ruch Biblij.* R. 26: 1973 nr 5 s. 342-343.

155. Rec.: K. LÖNING: Die Saulustradition in der Apostelgeschichte. Münster 1973. *Ruch Biblij.* R. 26: 1973 nr 5 s. 340-341.

156. Rec.: W. TRILLING: Untersuchungen zum Thessalonicherbrief. Leipzig 1972. *Ruch Biblij.* R. 26: 1973 nr 5 s. 341.

157. Red.: *Encyklopedia katolicka.* T. 1-4. Lubl. 1973-1983. Współredaktorzy: R. ŁUKASZCZYK, L. BIEŃKOWSKI.

158. Red.: *Studia z teologii św. Łukasza.* P. 1973 Księg. Św. Wojciecha 8° ss. 115.

159. Apokaliptyczny baranek. W: *Mesjarz w biblijnej historii zbawienia.* Lubl. 1974 s. 375-386.

160. Die Herkunft der Hymnen des Kindheitsevangeliums des Lukas. *New Test. Stud.* R. 21: 1974-1975 s. 265-273.

161. Problemy miłości w Nowym Testamencie. *Ruch Biblij.* R. 27: 1974 nr 1-2 s. 257-265.

162. Rec.: Neues Testament und Kirche. Festschrift R. Schnackenburga. *Ruch Biblij.* R. 27: 1974 nr 1-2 s. 288-289.

163. Redakcja Łk 8, 15. W: *Materiały Kongresu Biblijnego w Krakowie 6-8 VI 1972.* Kr. 1974 s. 112-123. -Toż. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 8: 1975 s. 19-24.

164. Red.: *Pismo Święte Nowego Testamentu* w 12 tomach. P. 1974 Pallotinum 8°. T. 3 cz. 1-3, t. 4, t. 6 cz. 1-2, t. 9.

165. Słownictwo św. Łukasza o grzechach i ich odpuszczeniu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 21: 1974 nr 1 s. 37-49.

166. Tłum., wstęp, komentarz: Ewangelia według św. Łukasza. P. 1974 Pallotinum 8° ss. 452. Pismo Święte Nowego Testamentu w 12 tomach. T. 3 cz. 3.

167. Dziewictwo w greckiej terminologii biblijnej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 22: 1975 nr 1 s. 25-37.

168. Jezus jako brama i pasterz. W: *Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki.* T. 1. Lubl. 1975 s. 251-273. -Toż. W: *Egzegeza Ewangelii św. Jana.* Lubl. 1976 s. 33-47.

169. Jezus jako winny krzew. *Częst. Stud. Teol.* T. 3: 1975 s. 205-216. -Toż. W: *Egzegeza Ewangelii św. Jana.* Lubl. 1976 s. 49-57.

170. Pochodzenie hymnów Łukaszowej Ewangelii Dzieciństwa. *Summarium.* R. 2: 1975 nr 1 s. 49.

171. Słownictwo Nowego Testamentu o pochodzeniu Jezusa Chrystusa. *Stud. Warm.* T. 12: 1975 s. 423-431.

172. Teologia hymnów Łukaszowej Ewangelii Dzieciństwa. Lubl. 1975 Tow. Nauk. KUL 8° ss. 123.

173. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Barabasz, szp. 2; 174. Bardenhewer Otto, szp. 28. Współautor: J. SZYMUSIAK; 175. Baudissin Wolf Wilhelm, szp. 104; 176. Bauer Bruno, szp. 106; 177. Baure Walter, szp. 107; 178. Baur Ferdinand Christian, szp. 111-112; 179. Belser Johannes Evangelist, szp. 208; 180. Bengel Johann Albrecht, szp. 267; 181. Berruyer Isaac Joseph, szp. 321; 182. Bianchini Giuseppe, szp. 373-374; 183. Biblia - Nowy Testament, szp. 394-397; 184. Biblia - Przekłady, szp. 397-409; 185. Biblica, szp. 455; 186. Biblijne czaspisma, szp. 473-474; 187. Billerbech Paul, szp. 561; 188. Blass Friedrich Wilhelm, szp. 656-657; 189. Bobowski Wojciech, szp. 691; 190. Bobrowski Michał, szp. 692; 191. Bodmera papirusy, szp. 701-702; 192. Bogactwo w Piśmie św., szp. 708-709; 193. Bonsirven Joseph, szp. 805; 194. Bóg - Teologia Jana Apostoła, szp. 915-917; 195. Bromboszcz Teofil, szp. 1088; 196. Brunon z Segui, szp. 1111; 197. Büchsel Friedrich, szp. 1149-1150; 198. Budny Szymon, szp. 1172-1173. Współautor: R. ŁUŻNY; 199. Byblos, szp. 1240-1241; 200. Calmet Antoine, szp. 1282; 201. Camerarius Joachim, szp. 1296; 202. Castell Edmund, szp. 1356.

203. Rec.: A. SKRINJAR: Teologia sv. Ivana.

Zagreb 1975. *Ruch Biblij.* R. 29: 1976 nr 1 s. 175-176.

204. Red.: *Egzegeza Ewangelii św. Jana.* Lubl. 1976. Red. Wydaw. KUL 8⁰ ss. 225, nlb. 1. Materiały pomocnicze do wykładów i studium.

205. Słowo ciałem się stało. Pochodzenie Jezusa Chrystusa w Nowym Testamencie. Lubl. 1976 Tow. Nauk. KUL. 8⁰ ss. 143.

206. Wieloznaczne słownictwo w chrystologii Nowego Testamentu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 23: 1976 nr 2 s. 17-27.

207. Duch Święty a Jezus Chrystus w czwartej Ewangelii. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 24: 1977 nr 1 s. 47-57.

208. "Ja jestem" w Janowej Ewangelii. W: *Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki.* T. 2. Lubl. 1977 s. 319-331.

209. Janowa postać Boga. *Ruch Biblij.* R. 30: 1977 nr 1 s. 65-67.

210. Syn Człowieczy w Ewangelii św. Jana. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 24: 1977 nr 4 s. 65-73.

211. Die Pharisaer und die Johanneskirche. W: *Probleme der Forschunk.* Red.: A. FUSCH. Wien 1978. *Studien zur Umwelt des Neuen Testaments.* R. 3: 1978 s. 144-158.

212. Egzegeza Dziejów Apostolskich (rozdz. 1-2). W: *Materiały pomocnicze do wykładów biblistyki.* T. 3. Lubl. 1978 s. 107-137.

213. Jezus przed Piłatem. W: *Męka Jezusa Chrystusa.* Lubl. 1978 s. 47-57. -Toż. Lubl. 1986 s. 117-129.

214. La interpretado de Apokalipso de Santa Johano. *Biblia Revuo.* R. 14: 1978 nr 3 s. 35-47.

215. Maltretowanie Jezusa. W: *Męka Jezusa Chrystusa.* Lubl. 1978 s. 59-65. -Toż. Lubl. 1986 s. 131-138.

216. Patrzenie na Jezusa w świetle czwartej Ewangelii. *Częst. Stud. Teol.* T. 6: 1978 s. 195-210.

217. Red.: *Męka Jezusa Chrystusa.* Lubl. 1978 KUL 8⁰ ss. 271. -Toż. Wyd. 2. Lubl. 1980. -Toż. Wyd. 3. Lubl. 1986, rozsz.

218. Wiara Janowych gmin kościelnych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 25: 1978 nr 1 s. 103-111.

219. Wprowadzenie. W: *Męka Jezusa Chrystusa.* Lubl. 1978. -Toż. Wyd. 2. Lubl. 1980. -Toż. Wyd. 3. Lubl. 1986.

220. Aktualna problematyka czwartej Ewangelii. *Stud. Theol Vars.* R. 17: 1979 nr 1 s. 79-86.

221. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979: Cerfaux Lucien, szp. 10-11; 222. Champolion Jean François, szp. 62; 223. Charles Robert Henry, szp. 82; 224. Chleb, szp. 185-186; 225. Chleb przaśny, szp. 187; 226. Chronologia biblijna w Nowym Testamencie, szp. 288-290; 227. Chwolson Daniił, szp. 436-437; 228. Clermont - Gannean Charles, szp. 510-511; 229. Cnót katalogi, szp. 527-528; 230. Cornely Rudolf, szp. 592-593; 231. Cudzołóstwo w Piśmie św., szp. 660; 232. Cylkow Izaak, szp. 683; 233. Cytaty biblijne, szp. 740-741; 234. Dalman Gustaw, szp. 981-982; 235. Damasceński dokument, szp. 985; 236. Deissmann Adolf, szp. 1104; 237. Delitzsch Franz, szp. 1132-1133; 238. Delitzsch Friedrich, szp. 1133; 239. De Wette Wilhelm, szp. 1223-1224; 240. Dibelius Martin, szp. 1298-1299.

241. Die Aussagen über den Heiligen Geist im vierten Evangelium. Überlieferung und Redaktion. *Studien zur Umwelt des Neuen Testaments.* R. 4: 1979 s. 43-53.

242. Dzieje Apostolskie r. 4-8. W: *Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki.* T. 4. Lubl. 1979 s. 63-95.

243. Janowe opracowanie przemówienia w Kafarnaum (J 6, 26-58). *Stud. Pelpl.* T. 11: 1980 s. 31-35.

244. Janowy Kościół a teologia czwartej Ewangelii. *Ruch Biblij.* R. 32: 1979 nr 1 s. 34-46.

245. Końcowy rozdział czwartej Ewangelii. *Summarium.* R. 6: 1979 s. 21.

246. Kongres Studiorum Novi Testamenti Societas. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 22: 1979 nr 4 s. 79-80.

247. Modlitwa Pańska. W: *Chrystus i Kościół.* Lubl. 1979 s. 45-57.

248. Red.: *Chrystus i Kościół.* Wybrane teksty Nowego Testamentu. Lubl. 1979. Red. Wydaw. KUL 8⁰ ss. 215, nlb. 1.

249. Słowo Boże i jego słuchanie w ujęciu św. Jana Ewangelisty. *Częst. Stud. Teol.* T. 7: 1979 s. 341-363.

250. Więź z Bogiem według czwartej Ewangelii. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 26: 1979 nr 1 s. 43-54.

251. Wstęp. W: *Chrystus i Kościół.* Lubl. 1979 s. 7-9.

252. Die Aussagen Jesu und ihre Rolle in Joh 5, 16-30. *Studien zur Umwelt des Neuen Testaments.* R. 5: 1980 s. 5-17.

253. Grzech i pojednianie z Bogiem w ujęciu św. Jana Ewangelisty. W: *Biblia księgą życia ludu Bożego.* Red. S. ŁACH, M. FILIPIAK. Lubl. 1980 s. 141-153.

254. Ostatnie publiczne przemówienie Jezusa (J 12, 20-38). *Stud. Gdań.* T. 4: 1980 s. 97-116.

255. Rozwój teologii Listu św. Judy i Drugiego listu św. Piotra. *Ruch Biblij.* R. 33: 1980 nr 2 s. 247-258.

256. Sakramenty w czwartej Ewangelii. W: *Scrutamini Scripturas. Księga pamiątkowa S. Łacha.* Kr. 1980 s. 33-45.

257. Świętość wiernych w Nowym Testamencie. W: *Drogi świętości.* Red. W. SŁOMKA. Lubl. 1980 s. 9-27.

258. Komentarze biblijne do czytań mszalnych. T. 1-4. Lubl. 1981. [36 komentarzy].

259. Poznanie Boga w ujęciu św. Jana Ewangelisty. *Częst. Stud. Teol.* T. 9-10: 1981-1982 s. 7-24.

260. Wkład św. Jana Ewangelisty w opracowanie

rozmowy z Nikodemem (J 2, 23, 3, 21). *Collect. Theol.* R. 51: 1981 nr 4 s. 43-64.

261. Zagadkowy fragment czwartej Ewangelii (J 4, 31-38). *Ruch Biblij.* R. 34: 1981 nr 1 s. 203-214. -Toż w j. niemieckim. Ein ratselhaftes Fragment des 4. Evangeliums (4, 31-38). *Collect. Theol.* R. 52: 1982 nr 1-4 s. 125-139.

262. Dyskusja podczas święta Namiotów (J 7, 1-52). *Ruch Biblij.* R. 35: 1982 nr 6 s. 321-332.

263. Egzegeza Dziejów Apostolskich (r. 9-12). W: *Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki.* T. 5. Lubl. 1982 s. 135-161.

264. Janowy stosunek do świata. W: *Odpowiedzialni za świat.* P. 1982 s. 25-33.

265. Jezus i Jan Ewangelista w arcykapłańskiej modlitwie. *Stud. Pelpl.* T. 13: 1982 s. 159-175.

266. Redakcja metafory o winnym krzewie. *Stud. Sand.* T. 3: 1982 s. 423-429.

267. Rec.: F. DRĄCZKOWSKI: Kościół-Agape według Klemensa Aleksandryjskiego. *Stud. Pelpl.* T. 13: 1982 s. 327-328.

268. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983: Doksologia, szp. 32; 269. Droga, szp. 214-215; 270. Dublety biblijne, szp. 269; 271. Duhm Bernhard, szp. 344; 272. Dzieje Apostolskie, szp. 575-577; 273. Dziękczynienie w Nowym Testamencie, szp. 614-615; 274. Efezjanie (List do Efezjan), szp. 678-680; 275. Estienne Stephanus Robert, szp. 1150-1151; 276. Eucharystia, szp. 1239-1241; 277. Ewangelia dzieciństwa, szp. 1381-1384.

278. Dyskusja Jezusa (J 8, 12-59). Collect. Theol. R. 53: 1983 nr 1 s. 29-42.

279. Egzegeza Dziejów Apostolskich (13, 1-18, 22). W: *Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki.* T. 6. Lubl. 1983 s. 137-182.

280. Wkład Janowego ucznia w IV Ewangelię. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 30: 1983 nr 1 s. 77-83.

281. Błogosławiona przez wszystkie narody Matka Boża w Nowym Testamencie. Częstochowa 1984 Regina Poloniae 16^{0} ss. 65.

282. Dwie Janowe metafory o Kościele. W: *Kościół w świetle Biblii.* Lubl. 1984 s. 135-149.

283. Ewangelie o Jezusie Chrystusie. W: *W kręgu Dobrej Nowiny.* Red. J. SZLAGA. Lubl. 1984 s. 191-231.

284. Inspiracje biblijne w polskiej literaturze (szkice zagadnienia). *Ruch Biblij.* R. 37: 1984 s. 373-379.

285. Obraz duchowości Najświętszej Maryi Panny. W: *U boku Syna.* Red. J. SZLAGA. Lubl. 1984 s. 129-137.

286. Słownictwo Janowej relacji o skazaniu Jezusa (J 11, 45-57). *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 31: 1984 nr 2 s. 33-43.

287. Życie chrześcijańskie w ujęciu św. Jana Ewangelisty. Kat. 1984 Księg. św. Jacka 16^{0} ss. 217.

288. Asceza w ujęciu św. Jana Ewangelisty. W: *Asceza odczłowieczenie czy uczłowieczenie.* Red. W. SŁOMKA. Lubl. 1985 s. 97-106.

289. Duch Święty w ujęciu św. Łukasza. W: *Duch Święty - Duch Boży.* Red. R. RUBINKIEWICZ. Lubl. 1985 s. 73-80.

290. Jan o Duchu Świętym w Kościele. W: *Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki.* T. 7. Lubl. 1985 s. 89-100.

291. Chrystus Król w Ewangelii św. Jana. W: *Męka Jezusa Chrystusa.* Lubl. 1986 s. 139-159.

292. Jezusowe przemówienia w czwartej Ewangelii. Kr. 1986 Pol. Tow. Teol. 8^{0} ss. 203.

293. Radość z osiągnięć naukowych kapłanów. W: *Człowiek zawierzenia. Stefan Bareła III Biskup Częstochowski (1914-1984).* Częstochowa 1986 s. 123-134.

294. Red.: *Teologia Nowego Testamentu.* T. 1. Lubl. 1986 Red. Wydaw. KUL 4^{0} ss. 120; T. 2. Lubl. 1992 4^{0} ss. 108; T. 3. Lubl. 1986 4^{0} ss. 160.

295. Teologia Dziejów Apostolskich, Listów Katolickich i pism św. Jana Ewangelisty. Lubl. 1986 Red. Wydaw. KUL 4^{0} ss. 160. Teologia Nowego Testamentu. T. 3.

296. Testament Jezusa. W: *Męka Jezusa Chrystusa.* Lubl. 1986 s. 183-189.

297. Znaczenie Męki Jezusa w Janowym ujęciu. W: *Męka Jezusa Chrystusa.* Lubl. 1986 s. 256-270.

298. Eschatologiczne aspekty Listów Katolickich. W: *Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki.* T. 8. Lubl. 1987 s. 105-126.

299. Tłum.: Ewangelie i Dzieje Apostolskie. Częstochowa 1987 Regina Poloniae 16^{0} ss. 368.

300. Pierwszy cud Jezusa. *Częst. Stud. Teol.* T. 16: 1987-1988 s. 7-17.

301. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989: Faryzeusze, szp. 55-57; 302. Filemon, szp. 194; 303. Filip Apostoł, szp. 202-203; 304. Filip diakon, szp. 205; 305. Filipianie, szp. 209-210; 306. Galling Kurt, szp. 837; 307. Gelin Albert, szp. 933-934; 308. Genezaret, szp. 960; 309. Gesenius Wilhelm, szp. 1029-1030; 310. Glaire Jean, szp. 1100.

311. Miłosierdzie Boże w Nowym Testamencie. W: *Miłosierdzie w postawie.* Red. W. SŁOMKA. Lubl. 1989 s. 27-44.

312. Dwunastoletni Jezus (Łk 2 41-52). W: *Studium Scripture Anima Theologiae. Praca ofiarowana ks. prof. S. Grzybkowi.* Kr. 1990 s. 80-93.

313. Brama i pasterz. W: *Egzegeza Ewangelii św. Jana.* Lubl. 1992 s. 63-81.

314. Modlitwa arcykapłańska. W: *Egzegeza Ewangelii św. Jana.* Lubl. 1992 s. 113-146.

315. Przemówienie w Kafarnaum. W: *Egzegeza Ewangelii św. Jana.* Lubl. 1992 s. 41-61.

316. Red.: *Egzegeza Ewangelii św. Jana.* Wyd. 2 popr. i rozsz. Lubl. 1992 Red. Wydaw. KUL 8^{0} ss. 398, nlb. 6.

317. Słowo Boże i jego słuchanie. W: *Egzegeza Ewangelii św. Jana.* Lubl. 1992 s. 207-227.

318. Syn Człowieczy. W: *Egzegeza Ewangelii św.*

Jana. Lubl. 1992 s. 157-165.
319. Więź z Bogiem. W: *Egzegeza Ewangelii św. Jana*. Lubl. 1992 s. 307-318.
320. Winny krzew. W: *Egzegeza Ewangelii św. Jana*. Lubl. 1992 s. 93-111.
321. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993: Gregory Casper, szp. 139-140; 322. Griesbach Johann, szp. 152; 323. Gronkowski Witold, szp. 187; 324. Gaerin Victor, szp. 381; 325. Gankel Hermann, szp. 396-397.
II.
SZLAGA J.: Życie i działalność ks. profesora Feliksa Gryglewicza. W: *U boku Syna*. Lubl. 1984 s. 13-26, tamże bibliografia; TENŻE: Gryglewicz Feliks. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 254-256, tamże literatura. –Ponadto: CHŁĄD S.: Spis publikacji prof. zwycz. dra Feliksa Gryglewicza. *Częst. Stud. Teol.* T. 17-18: 1989-1990 s. 237-246; ORDON H.: Odznaczenie ks. prof. Feliksa Gryglewicza. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 37: 1990 nr 1 s. 77-79; Toż. *Ruch Biblij.* R. 43: 1990 nr 3-6 s. 162-164; TENŻE: Wspomnienie o śp. ks. prof. Feliksie Gryglewiczu. *Częst. Stud. Teol.* T. 19-20: 1991-1992 s. 425-429; MIKOŁAJCZYK M.: Ks. Feliks Gryglewicz (21 IX 1909 - 26 XI 1991). *Częst. Wiad. Diec.* R. 66: 1992 nr 6-7 s. 174-178; ORDON H.: Śp. Ks. Feliks Gryglewicz (1909-1991). *Ruch Biblij.* R. 46: 1993 nr 1-4 s. 42-45.

Ks. Józef Mandziuk
Ks. Stanisław Urbański

Gumol Kazimierz (1907-1992), wykładowca seminaryjny w Nysie, pastoralista.
Urodził się 12 II 1907 r. w Stanisławowie jako syn Ignacego i Michaliny z d. Osika. Uczęszczał do Gimnazjum Klasycznego w Stanisławowie, zdobywając w 1927 r. świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył na Wydziale Teologicznym Uniw. Jana Kazimierza we Lwowie, przyjmując tam 26 VI 1932 r. święcenia kapłańskie z rąk arcybpa Bolesława Twardowskiego. Pełnił obowiązki wikariusza i katechety w parafii Łoszniów na Podolu. W 1935 r. został sekretarzem generalnym Katolickiego Stowarzyszenia Mężów, a w 1939 r. zastępcą sekretarza Akcji Katolickiej. Mieszkał we Lwowie przy parafii św. Mikołaja. Po zakończeniu drugiej wojny światowej osiadł w Lubaczowie, gdzie był dyrektorem "Caritasu", a od 1947 r. przebywał w Krakowie, gdzie na UJ uzyskał doktorat w oparciu o rozprawę pt.: *Duszpasterstwo akademickie na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1400-1621*. W 1950 r. przybył do Nysy i w tamtejszym Seminarium Duchownym podjął wykłady z teologii pastoralnej, socjologii i homiletyki. Przygotował rozprawę habilitacyjną pt.: *Bractwa akademickie na Akademii Krakowskiej (1621-1786). Studium historyczno - pastoralne*, jednak nie doszło do sfinalizowania przewodu. W 1975 r. przeszedł w stan spoczynku. Zmarł 17 VII 1992 r. w Nysie i został pochowany na tamtejszym Cmentarzu Jerozolimskim.

I.
1. Duszpasterstwo akademickie na Uniw. Jagiellońskim w latach 1400-1795. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 7: 1964 nr 2 s. 52-63.
2. Oratorium św. Różańca Akademii Krakowskiej, czyli akademickie Bractwo Różańcowe u ojców dominikanów. *Rocz. Teol. Śl. Opol.* T. 1: 1968 s. 167-202.
3. Ks. prof. Szczepan Szydelski. Wspomnienie. *Rocz. Teol. Śl. Opol.* T. 2: 1970 s. 279-284.
4. Oratorium Pobożności Akademii Krakowskiej u oo. karmelitów bosych (1631-1643). *Rocz. Teol. Śl. Opol.* T. 2: 1970 s. 131-147; T. 3: 1973 s. 87-110.
5. Oratorium Akademii Krakowskiej pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP. *Stud. Teol.-Hist. Śl. Opol.* T. 4: 1974 s. 123-142.
6. Struktura społeczna i działalność charytatywna krakowskich bractw akademickich w XVII i XVIII w. *Stud. Teol.-Hist. Śl. Opol.* T. 5: 1976 s. 161-165.
II.
URBAN W.: Duszpasterska siejba kapłanów - repatriantów na Ziemiach Odzyskanych w latach 1945-1970. Wr. 1972 s. 22-23; DOLA K.: Śp. Ksiądz Profesor Kazimierz Gumol. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 47: 1992 nr 10-11 s. 454-456.

Ks. Józef Mandziuk

Gurda Jan (1920-1993), biskup pomocniczy kielecki, pastoralista.
Urodził się 24 III 1920 r. w Książnicach Wielkich w rodzinie rolniczej, był synem Jana i Katarzyny z d. Pazur. W siódmym roku życia rozpoczął naukę w szkole powszechnej w Książnicach Wielkich, do której uczęszczał przez sześć lat, klasę siódmą

ukończył w szkole powszechnej w Koszycach. Następnie był uczniem II Państwowego Gimnazjum im. Jana Tarnowskiego w Tarnowie (1934-1938) oraz I Państwowego Liceum i Gimnazjum im. Kazimierza Brodzińskiego w Tarnowie (1939). Po wybuchu wojny kontynuował naukę na tajnych kompletach. Świadectwo dojrzałości otrzymał w marcu 1945 r. decyzją Państwowej Komisji Weryfikacyjnej, powołanej w Kielcach w celu legalizacji wyników tajnego nauczania. Od 1941 r. do zakończenia wojny prowadził działalność konspiracyjną w Inspektoracie "Maria" Armii Krajowej, uzyskując stopień wojskowy porucznika. Organizował w latach okupacji komplety tajnego nauczania na szczeblu szkolnictwa średniego. W l. 1944-1949 studiował w Seminarium Duchownym w Kielcach. Po otrzymaniu święceń kapłańskich (2 IV 1949) pełnił obowiązki wikariusza w Mstyczowie, jednocześnie dojeżdżał do Krakowa na studia teologiczne. W czerwcu 1950 r. uzyskał tytuł magistra na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. W r. szk. 1950/51 pracował jako etatowy prefekt w gimnazjum w Wolbromiu. Od października 1951 r. studiował teologię pastoralną na Katol. Uniw. Lubelskim. Tytuł doktora teologii otrzymał 16 VII 1952 r. na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego.

Po powrocie do Kielc otrzymał nominację na stanowisko wikariusza przy parafii katedralnej, równocześnie powierzono mu wykłady etyki i socjologii w Seminarium Duchownym w Kielcach. We wrześniu 1956 r. został zwolniony z obowiązków wikariusza i mianowany referentem Wydziału Duszpasterskiego Kurii Diecezjalnej oraz profesorem teologii pastoralnej w Seminarium Duchownym; obie te funkcje sprawował do końca swego życia. W 1969 r. otrzymał godność kanonika gremialnego kapituły katedralnej. Dnia 7 I 1972 r. papież Paweł VI prekonizował go biskupem pomocniczym diecezji kieleckiej i biskupem tyt. Thasbalty. Konsekrację biskupią przyjął 13 II 1972 r. Po śmierci biskupa kieleckiego Jana Jaroszewicza, zarządzał diecezją kielecką jako wikariusz kapitulny (od 19 IV 1980 r. do 12 IV 1981 r.). W 1982 r. został przewodniczącym Komisji Episkopatu Polski d/s Duszpasterstwa Rolników. W krótkim czasie opracował przy pomocy członków Komisji i ekspertów Statut Duszpasterstwa Rolników, zatwierdzony w całości przez Episkopat Polski. Zmarł 16 I 1993 r. w Domu Księży Emerytów w Kielcach i został pochowany w grobowcu biskupów pomocniczych na Starym Cmentarzu w Kielcach.

I.

1. Na rozpoczęcie roku szkolnego. [Przemówienie do dzieci]. *Współcz. Ambona.* R. 5: 1950 s. 686-688.

2. Badania kanoniczne narzeczonych w praktyce duszpasterskiej. *Homo Dei.* R. 30: 1961 nr 4 s. 341-344.

3. Biskupi polscy zapowiadają Rok Święty w ojczyźnie naszej. [Komunikat wikariusza generalnego]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 48: 1973 nr 3 s. 107-108.

4. Kolęda czyli wizyta pasterska rodzin. *Homo Dei.* R. 44: 1975 nr 4 s. 268-273.

5. Pasterskie obowiązki biskupa odnośnie seminarium. *Kiel. Prz. Diec.* R. 51: 1975 nr 4 s. 149-160.

6. Formacja teologiczno-pastoralna alumna w świetle nowszej literatury pastoralnej. *Kiel. Prz. Diec.* R. 53: 1977 nr 4-5 s. 156-165.

7. Kościół jako wspólnota. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 309-322.

8. Jubileusz pasterza Kościoła kieleckiego. [Komunikat wikariuszów generalnych]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 54: 1978 nr 3 s. 97-98. Współautor.

9. Biskup Jan Jaroszewicz pasterz i wizytator. *Kiel. Prz. Diec.* R. 56: 1980 nr 3 s. 127-137.

10. Podziękowanie uczestnikom pogrzebu [bpa Jana Jaroszewicza]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 56: 1980 nr 3 s. 118-122.

11. Odezwa biskupa Jan Gurdy wikariusza kapitulnego do duchowieństwa i wiernych diecezji kieleckiej w związku z mianowaniem nowego biskupa kieleckiego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 57: 1981 nr 3 s. 101-102.

12. Słowo biskupa pomocniczego Jana Gurdy. *Kiel. Prz. Diec.* R. 57: 1981 nr 3 s. 109-110.

13. Wezwanie do modlitwy o zachowanie pokoju

w naszej ojczyźnie. [Zarządzenie wikariusza kapitulnego]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 57: 1981 nr 1-2 s. 89-90.

14. Rok jubileuszowy odkupienia. [Komunikat wikariusza generalnego]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 59: 1983 nr 2 s. 74-77.

15. Władza udzielona przez Ojca Świętego wszystkim spowiednikom z okazji nadzwyczajnego Roku Jubileuszowego Odkupienia. [Komunikat wikariusza generalnego]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 59: 1983 nr 2 s. 78.

16. Program duszpasterski roku wiary w ramach III synodu kieleckiego na rok 1984/85 dla diecezji kieleckiej. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 6 s. 410-415.

17. Troska duszpasterska o zachowanie "sacrum" niedzieli i świąt. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 3 s. 186-193.

18. Słowo biskupów kieleckich dotyczące parafii w Bolesławiu. *Kiel. Prz. Diec.* R. 61: 1985 nr 1 s. 23-26. Współautor.

19. Komunikat w sprawie duszpasterstwa ludzi pracy. *Kiel. Prz. Diec.* R. 62: 1986 nr 5 s. 373-374.

20. Słowo biskupów pomocniczych w związku z pięcioleciem posługiwania w Kościele kieleckim księdza biskupa ordynariusza. *Kiel. Prz. Diec.* R. 62: 1986 nr 2 s. 89-91. Współautor.

21. Program duszpasterski na "Rok Eucharystii" 1986/87. *Kiel. Prz. Diec.* R. 63: 1987 nr 2 s. 120-128.

22. Przemówienie księdza biskupa Jana Gurdy w czasie inauguracji nowego roku akademickiego [katedra 16 X 1987 r.]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 63: 1987 nr 6 s. 444-445.

23. Przemówienie księdza biskupa Jana Gurdy w czasie inauguracji nowego roku akademickiego [Seminarium 16 X 1987 r.]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 63: 1987 nr 6 s. 440-441.

24. Blisko rolników. *Znaki Czasu.* R. 1988 nr 9 s. 5-11.

25. Natura i funkcje parafii. *Kiel. Prz. Diec.* R. 65: 1989 nr 5 s. 367-371.

26. Biskupowi Stanisławowi Szymeckiemu w dziesięciolecie jego posługi w Kościele kieleckim. Słowo wprowadzające. *Kiel. Prz. Diec.* R. 67: 1991 nr 2-3 s. 106-108.

27. List biskupów pomocniczych do kapłanów i wiernych z okazji jubileuszu X-lecia posługi biskupiej księdza biskupa Stanisława Szymeckiego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 67: 1991 nr 2-3 s. 108-109. Współautor.

28. Życzenia jubileuszowe księdzu biskupowi ordynariuszowi. *Kiel. Prz. Diec.* R. 67: 1991 nr 4 s. 342-343.

29. Życzenia księdzu biskupowi ordynariuszowi złożone w imieniu Kościoła kieleckiego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 67: 1991 nr 4 s. 346-348.

II.

Konsekracja drugiego biskupa pomocniczego w Kielcach. *Kiel. Prz. Diec.* R. 47: 1972 nr 2 s. 49-55; KORDACZUK S.: Uroczystość konsekracji ks. biskupa dr. Jana Gurdy nowego sufragana kieleckiego (informacja własna). *Słowo Powsz.* R. 26: 1972 nr 38 s. 1-2; Annuario Pontificio 1973 s. 775; SESZAK S.: Wizytacja arcypasterza w zakładach Caritas. *Myśl Społ.* R. 1977 nr 25 s. 12-13; WRÓBEL T.: Katalog rektorów, wicerektorów, profesorów, ojców duchownych i prefektów. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 472; KACZMAREK J.: Jubileusz 15-lecia święceń biskupich ks. bpa dr. Jana Gurdy. *Kiel. Prz. Diec.* R. 63: 1987 nr 2 s. 141-146; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 74; CZERWIK S.: Ks. biskup Jan Gurda - nota biograficzna. *Kiel. Prz. Diec.* R. 69: 1993 nr 1 s. 80; KACZMAREK J.: "Odszedł dobry pasterz". Relacja z pogrzebu śp. ks. bpa Jana Gurdy. *Kiel. Prz. Diec.* R. 69: 1993 nr 1 s. 81-109; SZUBA Z.: Śp. biskup Jan Gurda (1920-1993). *Słowo Powsz.* R. 47: 1993 nr 34 s. 2; Śp. bp Jan Gurda [nekrolog]. *L'Osserv. Rom.* [wyd. polskie]. R. 14: 1993 nr 3 s. 63; Śp. ks. biskup Jan Gurda [nekrolog]. *Tyg. Powsz.* R. 46: 1993 nr 5 s. 13; WOJCIESZEK J.: Pożegnaliśmy naszego biskupa Jana. *Zwiastun Maryi* [Pińczów]. R. 1993 nr 2 s. 3; KOPER U.: Epitafium w Książnicach Wielkich. *Gość Niedz.* [wkładka kielecka]. R. 71: 1994 nr 29 s. 1 [sprostowanie błędnego tytułu nr 31]; Ks. bp Jan Gurda - pasterz dobry (wspomnienia w drugą rocznicę śmierci). *Kiel. Prz. Diec.* R. 70: 1994 nr 5-6 s. 295-324; WOJCIECHOWSKA N.: Wyszedł z Książnic Wielkich. *Gość Niedz.* [wkładka kielecka]. R. 71: 1994 nr 33 s. 1; Akta personalne. Arch. Kurii Kiel., sygn. XG-XXXIII.

Ks. Daniel Olszewski

Gwoździcki Władysław (1900-1988), historyk regionalny.

Urodził się 25 IV 1900 r. w Czudcu k/Strzyżowa jako syn Franciszka i Marianny z Łacheckich. W l. 1911-1919 kształcił się w I Gimnazjum w Rzeszowie, zaś w l. 1919-1923 odbył studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium Duchownym w Przemyślu. Święcenia kapłańskie otrzymał 27 V 1923 r. w Przemyślu. Pracował jako wikariusz kolejno w parafiach Jarosław, Jasło i Święcany. Na tej ostatniej placówce przez kilka miesięcy pełnił funkcję administratora parafii. W l. 1930-1937 był administratorem w Falejówce k/Sanoka. W 1937 r. został mianowany proboszczem parafii Brzyska k/Jasła. Na tym stanowisku pracował gorliwie aż do śmierci. Wolne od

zajęć duszpasterskich chwile poświęcał zgłębianiu historii, zwłaszcza rodzinnej miejscowości. Zmarł 24 XII 1988 r. w Brzyskach.

I.

1. Dzieje miasteczka i parafii Czudec. Przemyśl 1992. Wyd. Archid. Przemyskiej 8° ss. 211.

II.

SZKOLNICKI P.: Od wydawcy o ks. Władysławie Gwoździckim, autorze historii Czudca pod tytułem: "Dzieje miasteczka i parafii Czudec". W: W. GWOŹDZICKI. *Dzieje miasteczka i parafii Czudec*. Przemyśl 1992 s. 3; - Schematismus universi cleri Dioec. rit. lat. Premislensis pro A. 1924; Toż za l. 1924-1984. Akta personalne. Arch. Archid. Przem., sygn. teczka "G".

Ks. Henryk Borcz

Gwóźdź Hilary Tomasz (1903-1984), kanonik kapituły katowickiej, redaktor, autor rozprawy historycznej.

Urodził się 21 XII 1903 r. w Piekarach Śl., jako syn Teodora i Jadwigi z Kokocińskich. Nauki gimnazjalne pobierał w Bytomiu, a następnie w Chorzowie, gdzie w 1923 r. zdobył świadectwo maturalne. Jako kleryk śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Święcenia kapłańskie otrzymał 21 VI 1928 r. w Katowicach. Pełnił obowiązki wikariusza w Wodzisławiu Śl. (1928-1930), notariusza kurialnego (1930-1934), dyrektora Misji Wewnętrznej, kierownika Diecezjalnego Serkretariatu Rekolekcyjnego, redaktora "Głosu Misji Wewnętrznej" i "Dzwonka Maryi". W 1937 r. został kanclerzem Kurii katowickiej, w 1946 r. członkiem Diecezjlanej Rady Administracyjnej, a w 1947 r. kanonikiem katowickiej kapituły katedralnej. Zwolniony w 1951 r. na własną prośbę z urzędu kanclerza, został kierownikiem Wydawnictwa Diecezjalnego przy Księgarnii św. Jacka i przy Ars Catholica. W 1953 r. poprosił o zwolnienie ze wszystkich funkcji kurialnych i został proboszczem w Strumieniu. W l. 1960-1970 pełnił obowiązki wizytatora parafii dziekańskich. W 1975 r. przeszeł na emeryturę. Zmarł 1 IX 1984 r. w Katowicach.

I.

1. Rec.: J. SZILING: Polityka okupanta hitlerowskiego wobec Kościoła katolickiego 1939-1945. P. 1970. *Śl. Stud. Hist. -Teol.* T. 5: 1972 s. 341-358. Współautor: F. MAROŃ.

2. Udział duchowieństwa śląskiego w akcji plebiscytowej w powstaniach (1919-1921). *Śl. Stud. Hist. - Teol.* T. 15: 1982 s. 171-230.

3. Kwestia jurysdykcji kanonicznej w diecezji katowickiej w latach 1939-1945. *Śl. Stud. Hist. - Teol.* T. 18: 1985 s. 27-33.

II.

K. J.: Ks. Hilary Tomasz Gwóźdź. *Wiad. Diec. Kat.* R. 54: 1986 nr 9 s. 27-30.

Ks. Józef Mandziuk

Halagiera Stanisław (1913-1984), salezjanin, pedagog.

Urodził się 28 II 1913 r. w Brzeźnie k/ Nieszawy, był synem rolników Stanisława i Franciszki z d. Kudłak. Po ukończeniu szkoły powszechnej w 1927 r. uczęszczał do gimnazjum w Aleksandrowie Kujawskim, gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości. W 1931 r. wstąpił do nowicjatu salezjańskiego w Czerwińsku n/ Wisłą. Studia filozoficzne odbył w l. 1932-1934 w Marszałkach. W r. 1935 r. udał się do Rzymu na studia teologiczne na Uniw. Gregoriańskim. Tam otrzymał święcenia kapłańskie w 1938 r. Po powrocie do kraju, w l. 1947-1950 kontynuował studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego, wieńcząc je doktoratem z historii Kościoła, uzyskanym na podstawie pracy pt.: *Prymas Polski Teodor Potocki*, którą napisał pod kierunkiem ks. prof. Z. Obertyńskiego. W l. 1959-1962 był rektorem Salezjańskiego Studentatu Filozoficznego w Kutnie-Woźniakowie. Umarł 7 I 1984 r. w Poznaniu.

I.

1. Młodzież Italii w szeregach Akcji Katolickiej. *Młodzież Misyjna*. R. 14: 1938 nr 8-9 s. 151-152, 161-162.

2. Żałoba w Watykanie. *Młodzież Misyjna*. R. 14: 1938 nr 3 s. 53-54.

3. Habemus Papam. *Młodzież Misyjna*. R. 15: 1939 nr 4 s. 76-78.

4. Problemy religijne dzisiejszej młodzieży. *Auxilium*. R. 2: 1967 nr 4 s. 1-5.

II.

KOŁYSZKO W.: Wspomnienie pośmiertne o śp. Księdzu Stanisławie Halagierze. Ląd. 1983, powiel.

Ks. Jan Gliściński SDB

Haratym Edward (1917-1992), jezuita, wykładowca Wydziału Teologicznego Bobolanum, biblista.

Urodził się 13 X 1917 r. w Łopienniku Dolnym k/ Krasnegostawu; syn Jana i Katarzyny z d. Szumiłło. Do zakonu jezuitów wstąpił 14 X 1932 r. Po dwuletnim nowicjacie w Kaliszu (1932-1934), ukończył szkołę średnią w Pińsku w 1938 r. Studiował filozofię na wydziale zakonnym w Krakowie (1938-1939), a podczas II wojny światowej w Nowym Sączu (1939-1941). Studia teologiczne odbył na Wydziale Teologicznym w Starej Wsi (1941-1944) i tam przyjął święcenia kapłańskie 24 X 1943 r. Wykładał z braku profesorów zagadnienia z teologii dogmatycznej w Nowym Sączu (1944-1946). Po zakończeniu wojny studiował nauki biblijne na Uniw. Jagiellońskim w Krakowie (1947-1950) i uzyskał stopień doktora teologii. Od 1950 r. wykładał Pismo św. , teologię biblijną i język hebrajski na Wydziale Teologicznym Tow. Jez. najpierw w Krakowie (1950-1952), a następnie w Warszawie (1952-1979). Był równocześnie duszpasterzem w Poznaniu (1952-1953) i Toruniu (1953), dojeżdżając z wykładami do Warszawy, a przejściowo również do Włocławka. W Warszawie prowadził też popularne wykłady Pisma św. dla inteligencji. Brał udział w pracach zespołu przygotowującego wydanie nowego tłumaczenia Pisma św. (tzw. Biblii Tysiąclecia). Od 1979 r. pełnił obowiązki duchownego w Piotrkowie. Zmarł 17 IX 1992 r. w Gdyni.

I.

1. Błogosławiona Bronisława, Patronka Polski. W: *Śladami Skargi. Kazania i szkice księży Towarzystwa Jezusowego*. T. 4. Kr. 1947 s. 80-83.

2. Podstępy szatana i jego pomocników sekciarzy. W: *Śladami Skargi*. T. 3. Kr. 1947 s. 52-62.

3. Św. Teresa - Apostołka dziecięctwa duchowego. W: *Śladami Skargi*. T. 4. Kr. 1947 s. 114-116.

4. Ostatnie chwile ks. Jakuba Wujka TJ. *Ruch*

Biblij. R. 1: 1948 s. 172-174.
5. Święte małżeństwo nowoczesne. W: *Śladami Skargi*. T. 8. Kr. 1948 s. 99-103.
6. Proroctwo Daniela o 70 tygodniach w egzegezie ostatniej doby. *Ruch Biblij*. R. 2: 1949 s. 39-48.
7. Najświętsza Marya Panna w Starym Testamencie. *Ruch Biblij*. R. 4: 1951 s. 135-142.
8. Rec.: G. CONTENAU: La vie quotidienne à Babylone et en Assyrie. Paris 1950. *Ruch Biblij*. R. 5: 1952 s. 365-366.
9. Nauka św. Pawła o odkupieniu w świetle najnowszych badań. *Ruch Biblij*. R. 9: 1956 s. 60-82.
10. Tłum.: Proroctwo Daniela. W: *Pismo święte Starego i Nowego Testamentu (Biblia Tysiąclecia)*. Wyd. 1. P. 1965 Pallottinum 8° s. 1070-1091. -Toż. P. 1971 Pallottinum. -Toż. P. 1980 Pallottinum. -Toż. P. 1984 Pallottinum. - Toż. P. 1988 Pallottinum. Przygotował również po śmierci Stanisława Stysia ostateczną wersję tłumaczenia Proroctwa Jeremiasza.
11. Alvares Manuel. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 395-396.
12. Męka naszego Pana Jezusa Chrystusa. [Archiwalny fragment homilii]. *Komunikaty*. R. 1992 nr 9 s. 28-29.

II.

Śp. Ojciec Edward Haratym. R. 1992 nr 9 s. 27-28.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Hassa Alojzy (1912-1982), pallotyn, historyk pallotynów.

Urodził się 8 XI 1912 r. w Gliwicach, gdzie uczęszczał do szkoły powszechnej. Nauki gimnazjalne pobierał w Małym Seminarium Duchownym pallotynów w Wadowicach na Kopcu. Pierwszą profesję w Stowarzyszeniu Apostolstwa Katolickiego złożył 15 VIII 1931 r., a wieczystą 15 VIII 1933 r. w Sucharach. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w pallotyńskim zakładzie w Sucharach. Święcenia kapłańskie przyjął 8 VIII 1937 r. w Warszawie z rąk arcybpa Stanisława Galla. W l. 1937-1942 studiował historię na WydzialeTeologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Studia uwieńczył w 1949 r. doktoratem z historii, a w 1952 r. doktoratem z teologii na Uniw. Warszawskim. W l. 1946-1950 był nauczycielem w Gimnazjum pallotynów w Wadowicach, a w l. 1950-1957 wykładowcą w Seminarium Duchownym w Ołtarzewie. W 1957 r. został przeniesiony do Ząbkowic Śl., a po dwóch latach powrócił do Ołtarzewa, gdzie w tamtejszym Seminarium zakonnym wykładał historię Kościoła. We wrześniu 1973 r. został przeniesiony do Otwocka, gdzie pomagał w duszpasterstwie miejscowym. Na przełomie 1977/1978 r. przebywał w Poznaniu jako rekonwalescent. Następnie powrócił do Otwocka, a od 29 V 1979 r. przebywał w Państwowym Domu Pomocy Społecznej w Radości. Tam zmarł 11 VII 1982 r. i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Ołtarzewie.

I.

1. Polski Górny Śląsk. *Kal. Król. Ap.* 1933 s. 47-51.
2. Epifania jako idea Apostolstwa Katolickiego. *Król. Ap.* R. 36: 1950 nr 1 s. 4-5.
3. Kierownictwo duchowe mężczyzn. W: *Kierownictwo duchowe*. Ołtarzew 1954 s. 132-144.
4. Wpływ Bł. W. Pallottiego na odrodzenie życia religijnego w Polsce w II połowie XIX w. *Wiad. SAK*. R. 1955 nr 4 s. 134-155.
5. Millenium Polski. *Nasza Prąd.* R. 1956 nr 2 s. 21-23.
6. 50 lat księży pallotynów w Polsce. *Tyg. Powsz.* R. 11: 1957 nr 48 s. 2.
7. Bibliografia księdza A. Majewskiego. *Ołtarzewiana*. R. 1960 s. 135-138.
8. Uroczysta oktawa epifamijna sztandarowym świętem Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego. *Wiad. SAK*. R. 1960 nr 2 s. 59-61.
9. Wkład Bł. Wincentego Pallottiego w rozwój tzw. szkół wieczornych w Rzymie w świetle polskich informacji. *Ołtarzewiana*. R. 1960 s. 29-68.
10. Bibliografia księdza Wojciecha Turowskiego i księdza Tomasza Mąciora. *Ołtarzewiana*. R. 1961 s. 105-107.
11. Bł. ksiądz Wincenty Pallotti a krakowskie środowisko kościelne w okresie Wiosny Ludów. *Ołtarzewiana*. R. 1961 s. 3-16.
12. Polskie czasopisma sprzed stu lat o uroczystościach epifanijnych w Rzymie. *Ołtarzewiana*. R. 1961 s. 124-132; R. 1962 s. 134-144
13. "Przegląd Katolicki" w latach 1927-1939. *Ołtarzewiana*. R. 1961 s. 100-105.
14. Oktawa Epifanii. *Nasza Rodzina*. R. 18: 1962 nr 3 s. 69-70.
15. Pallotyńskie pozycje bibliograficzne w "Przeglądzie Katolickim". *Ołtarzewiana*. R. 1962 s. 92-99.
16. Świętość księdza Wincentego Pallottiego w świetle polskich relacji XIX wieku. *Ołtarzewiana*. R. 1962 s. 7-24. -Toż. *Wiad. SAK*. R. 1962 nr 1 s. 42-66.

17. Ambona epifanijna a powstanie styczniowe. *Nasz Prąd.* R. 1963 nr 6 s. 75-76.

18. Kanonizacja księdza Wincentego Pallottiego oraz uroczyściami ku czci nowego świętego, tak w Rzymie, jak i w kraju, w zwierciadle polskiej prasy. *Ołtarzewiana.* R. 1963 s. 197-203.

19. Kontekst historyczny myśli Pallottiego o Apostolstwie Katolickim. W: *Tydzień Pallottiego 1963.* Ołtarzew 1963 s. 9-21. -Toż. *Ołtarzewiana.* R. 1963 s. 8-20.

20. Powstanie styczniowe a tematyka polskich kazań epifanijnych w kościele Sant Andea della Valle w Rzymie w latach 1864-86. *Ołtarzewiana.* R. 1963 s. 237-249. -Toż. *Wiad. SAK.* R. 1963 nr 3 s. 87-103.

21. Św. Wincenty Pallotti modlił się za Polskę. W: *Ad jubilaeum argenteum sacerdotti 1938-1963. Ołtarzew* 1963 s. 96.

22. Bibliografia pallotyńska. *Rocz. Pallot.* R. 5: 1964 s. 232-237.

23. Ksiądz Wincenty Pallotti a bracia Józef i Bohdan Józef Zalescy. *Rocz. Pallot.* R. 5: 1964 s. 164-184.

24. Pallotyńska Epifania w Rzymie w świetle czasopism polskich. *Rocz. Pallot.* R. 5: 1964 s. 185-193.

25. O Bractwie Miłosierdzia Bożego dla Polski z roku 1848. Ze studiów na ścieżkami inspiracji pallotyńskiej. *Rocz. Pallot.* R. 6: 1965 s. 25-46. -Toż. *Wiad. SAK.* R. 1966 nr 3 s. 112-141. -Toż. W: *Sympozycyjne refleksje o Miłosierdziu Bożym.* Red. B.WIERZBICKA. Częstochowa - Ołtarzew 1971 s. 3-22. -Toż. W: *Powołanie człowieka.* T. 2. P. 1972 s. 317-333.

26. Z dziejów kryzysu religijnego Wielkiej Emigracji. Ks. Wincenty Pallotti a bracia Józef i Bohdan Józef Zalescy. *Wiad. SAK.* R. 1965 nr 1 s. 13-38.

27. Chrzest Mieszka -Chrzest Polski. Jego antecedencje i konsekwencje. *Rocz. Pallot.* R. 7: 1966 s. 63-76.

28. Św. Wincenty Pallotti i jego Stowarzyszenie Apostolstwa Katolickiego a sprawy polskie. *Rocz. Pallot.* R. 7: 1966 s. 146-171.

29. Z ekumenicznych powiązań i tradycji Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego. *Rocz. Pallot.* R. 8: 1967 s. 7-59.

30. Ks. Wincenty Pallotti - wychowawca kapłanów polskich. *Rocz. Pallot.* R. 9: 1968 s. 25-65.

31. Pallotti a Polska. *Nasza Rodzina.* R. 26: 1970 nr 2 s. 4-5; nr 3 s. 4-5; nr 4 s. 4-5, 13; nr 6 s. 4-5.

32. W. Pallotti et Poloni. *Acta SAC.* R. 1971 nr 6 s. 385-390.

33. O pobycie św. Dominika w Polsce. *Nasza Rodzina.* R. 29: 1973 nr 2 s. 4-7.

34. Adam Mickiewicz w kręgu swoich rzymskich przyjaciół. 4° ss. 33. Mps Arch. Prow. Pallot., sygn. Dok. Arch. 1993 nr 5.

35. Św. Wincenty Pallotti założyciel Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego. 4° ss. 22. Mps. Arch. Prow. Pallot., sygn. Dok. Arch. 1993 nr 5.

II.

NOWAK K.: Bibliografia prac członków Polskiej Prowincji Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego 1907-1985. T. 1. W. 1989 s. 126-127, 317; T. 2 (1985-1993) [w druku]; PARZYSZEK Cz.: Śp. ks. dr Alojzy Hassa SAC. (Wspomnienie pośmiertne). Mps Arch. Prow. Pallot., sygn. 974 II.

Ks. Józef Mandziuk

Hemperek Piotr (1931-1992), biskup pomocniczy lubelski, profesor i rektor Katol. Uniw. Lubelskiego, prawnik.

Urodził się 28 VI 1931 r. w Ignacowie k/Lublina jako syn Adama i Marianny z Wąchałów. Naukę pobierał w szkole powszechnej w Ignacowie i Wojciechowie. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1950 r. w Liceum im. Stanisława Staszica w Lublinie. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w lubelskim Seminarium Duchownym, otrzymując 17 XII 1955 r. święcenia kapłańskie z rąk bpa Piotra Kałwy. W l. 1955-1958 studiował na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL, uzyskując w 1963 r. doktorat na podstawie pracy pt.: *Sprawa zakonów w Polsce w wieku Oświecenia.* W 1957 r. uczył religii w Technikum Drogowym w Lublinie, w 1958 r. został notariuszem Kurii Biskupiej, a w 1963 r. sędzią prosynodalnym. Od 1963 r. rozpoczął pracę w Katol. Uniw. Lubelskim jako starszy asystent przy Katedrze Prawa Porównawczego (1963-1965), następnie jako adiunkt przy tej katedrze (1965-1973). W 1967 r. został członkiem współpracownikiem Towarzystwa Naukowego KUL oraz sekretarzem redakcji numeru prawniczego (nr 5) "Roczników Teologiczno-Kanonicznych". Od 1968 r. występował jako delegat do Rady Wydziału Prawa Kanonicznego. W l. 1968-1973 pełnił funkcję rzecznika dyscyplinarnego d/s studentów KUL, a w l. 1973-1975 przewodniczącego Senackiej Komisji Dyscyplinarnej. Umiejętnie łączył pracę w Kurii i

pracę naukową w KUL. 22 V 1973 r. odbył kolokwium habilitacyjne w oparciu o rozprawę pt.: *Oficjalat okręgowy w Lublinie (XV-XVIII w.)*. W tym też roku objął stanowisko docenta w Katedrze Historii Źródeł i Publicznego Prawa Kościelnego. W 1974 r. zaczął wykładać prawo kanoniczne i prowadzić seminarium naukowe w lubelskim Seminarium Duchownym. W 1973 r. wykorzystał stypendium w Goethe-Institut w Rothenburgen, a w 1975 r. studiował język włoski na Uniwersytecie w Perugii. Od 1973 r. sprawował funkcję prodziekana, a w l. 1974-1977 dziekana Wydziału Prawa Kanonicznego. W 1977 r. został wybrany ponownie prodziekanem i mianowany zastępcą prorektora KUL d/s młodzieżowych. Jednocześnie w l. 1974-1977 był członkiem senackiej Komisji d/s Nauki, a w l. 1973-1977 członkiem Podkomisji d/s Wydawnictw. Od 1975 r. był przewodniczącym Komitetu Redakcyjnego "Biuletynu Informacyjnego KUL". W 1978 r. otrzymał tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Prawa Publicznego i Źródeł Prawa Kanonicznego.

W 1978 r. nadano mu godność kanonika honorowego, a wkrótce kanonika gremialnego kapituły katedralnej w Lublinie. W 1982 r. został wyniesiony do godności biskupa tyt. Equilio z przeznaczeniem do pracy w charakterze biskupa pomocniczego w diecezji lubelskiej. Podjął nowe obowiązki: wikariusza generalnego i przewodniczącego Rady Kapłańskiej. Dn. 9 III 1983 r. został powołany na przewodniczącego Komisji Prawników, która miała za zadanie dokonać rewizji polskiej wersji nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego. Senat Akademicki 20 V 1983 r. wybrał go rektorem KUL-u na pierwszą, a w 1986 r. na drugą kadencję. Potrafił rozwiązywać trudności finansowe i kadrowe Uczelni. W 1985 r. został naczelnym redaktorem i przewodniczącym Zakładu Leksykograficznego redagującego Encyklopedię katolicką. W 1988 r. ze względu na stan zdrowia zrezygnował z urzędu rektora KUL. Mimo przyznania mu renty inwalidzkiej II grupy nie przerwał zajęć dydaktycznych, ani duszpasterskich. W Kurii objął prowadzenie Wydziału Nauki Chrześcijańskiej. W 1990 r. został mianowany członkiem Kolegium Konsultorów, a w 1991 r. przewodniczącym Kolegium Redakcyjnego "Wiadomości Diecezjalnych". W 1992 r. został powołany do Specjalnej Komisji, mającej za cel rozstrzyganie problemów z reorganizają struktur kościelnych w Polsce. Zmarł nagle 4 VII 1992 r. w Zakopanem, bezpośrednio po przybyciu na urlop.

I.

1. Powstanie i skład kolegium wikariuszy przy kolegiacie św. Michała Archanioła w Lublinie. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 12: 1965 nr 5 s. 75-102.

2. Działalność pisarska J. E. Ks. Biskupa dr Piotra Kałwy. *Wiad. Diec. Lub.* R. 40: 1966 s. 111-113.

3. Organizacja i działalność wikariuszy kolegiaty św. Michała Archanioła w Lublinie (1574-1926). *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 14: 1967 nr 5 s. 99-115; T. 16: 1969 nr 5 s. 55-70.

4. Rec.: J. FERRANTE: Summam iuris constitutionalis Ecclesiae. R. 1964. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 11: 1968 nr 2 s. 89-91.

5. Historia Dekretu o Katolickich Kościołach Wschodnich. *Aten. Kapł.* R. 61: 1969 t. 73 nr 2 s. 163-174.

6. Rec.: G. LAJOLO: Concordati moderni. La natura giuridica internazionale dei concordati alla luce di recente prassi diplomatica. Successione di stati - Clausola "rebus sic stantibus". Brescia 1968. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 16: 1969 nr 5 s. 123-125.

7. Rec.: W. W. BASSET: The Determination of Rite. R. 1967 *Pr. Kanon.* R. 13: 1970 nr 1-2 s. 309-314.

8. Rec.: S. DOIMI: De episcopo visitatore. R. 1965. *Pr. Kanon.* R. 13: 1970 nr 1-2 s. 114-118.

9. Rec.: V. J. POSPIHIL: Divorce and Remarriage. Towards a New Catholic Teaching. New York 1967. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 17: 1970 nr 5 s. 121-124.

10. Sprawy małżeńskie w oficjalacie okręgowym w Lublinie w XV w. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 17: 1970 nr 5 s. 27-44.

11. Stanowisko prawne Konferencji Biskupów. *Pr. Kanon.* R. 13: 1970 nr 1-2 s. 21-48.

12. Międzynarodowa współpraca biskupów i konferencji biskupich. *Pr. Kanon.* R. 14: 1971 nr 1-2 s. 61-73.

13. Oficjalaty okręgowe w Polsce. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 18: 1971 nr 5 s. 51-73.

14. Bibliografia prac ks. prof. dra Aleksego Petraniego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 19: 1972 nr 5 s. 11-23.

15. Ks. Profesor Doktor Aleksy Petrani. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 19: 1972 nr 5 s. 5-10.

16. Powstanie i terytorium oficjalatu okręgowego w Lublinie. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 19: 1972 nr 5 s. 53-75.

17. Rec.: Le lieu matrimonial. Colloque du CERDUC, Strasbourg 21-23 mai 1970 publé par René Hetz et Jean Schlick. Université de Strasbourg. II. Annuire de CERDIC. "Hommes et Eglise", 1. Strasbourg 1970. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 19: 1972 nr 5 s. 125-126.

18. Alanus Angelicus. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 289-290.

19. Rec.: J. PRIVOZNIK: Principia status "catolici" et status "laici" in controversiis theologicis recentioribus. R. 1968. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 20: 1973 nr 5 s. 122-123.

20. Rec.: R. E. ZENK: The Office of the Deacon in Ecclesiastical Law. R. 1969. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 20: 1973 nr 5 s. 121-122.

21. Reforma święceń niższych i subdiakonatu. *Pr. Kanon.* R. 16: 1973 nr 3-4 s. 209-228.

22. Reforma święceń niższych i subdiakonatu. *Summarium.* R. 2: 1973 nr 2 s. 61-62.

23. Witold Sawicki. *Summarium.* R. 2: 1973 nr 2 s. 372-375.

24. Oficjalat okręgowy w Lublinie (XV-XVIII w.). Studium z dziejów organizacji i kompetencji sądownictwa kościelnego. Lubl. 1974 Wydaw. KUL 8° ss. 255.

25. Ogólna absolucja sakramentalna. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 21: 1974 nr 5 s. 67-79.

26. Rec.: A. DIAZ DIAZ: Derecho fundamental de asociacioń en la Iglesia. Pamplona 1972. *Pr. Kanon.* R. 17: 1974 nr 3-4 s. 311-313.

27. Rec.: J. M. GONZALES DEL VALLE: El sacramento de la penitentia. Fundamentos historicos de su regulacion actual. Pamplona 1972. *Pr. Kanon.* R. 17: 1974 nr 3-4 s. 309-311.

28. Rec.: W. SCHAFER: Codicis Pseudo-Isidoriani. A paleographico-historical study. New York 1971. *Pr. Kanon.* R. 17: 1974 nr 3-4 s. 307-309.

29. Biskup Piotr Kałwa 1893-1974. *Biul. Inf. KUL.* R. 4: 1975 nr 1 s. 3-9.

30. Rec.: Problem fundamentalnego prawa Kościoła. Conventus canonistarum hispano- germanus Salmanticae diebus 20-23 Januarii 1972 habitus "De lege Ecclesiae fundamentali condenda". Salmanticae 1974. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 18: 1975 nr 4 s. 66-68.

31. Reforma uprawnień w zakresie stypendiów mszalnych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 22: 1975 nr 5 s. 23-30.

32. Wydział Prawa Kanonicznego KUL. *Biul. Inf. KUL.* R. 4: 1975 nr 2-3 s. 13-18.

33. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Biskup sufragan, szp. 614; 34. Błąd w prawie kanonicznym, szp. 678-679; 35. Brokarda, szp. 1087; 36. Burchard z Wormacji, szp. 1221; 37. Cappello Felice Maria, szp. 1322.

38. Rec.: Derecho Canonico. Vol. 1. Pamplona 1974. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 23: 1976 nr 5 s. 110-111.

39. Rec.: J. DUDZIAK: Dziesięcina papieska w Polsce średniowiecznej. Studium historyczno-prawne. Lubl. 1974. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 23: 1976 nr 5 s. 112-115.

40. Konferencje biskupów metropolii warszawskiej (1906-1925). *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 24: 1977 nr 5 s. 45-58.

41. Organizacja oficjalatu łukowskiego (XVI-XVIII w.). *Pr. Kanon.* R. 20: 1977 nr 1-2 s. 231-245.

42. Sprawozdanie z prac przygotowawczych do II Synodu Lubelskiego. *Wiad. Diec. Lub.* R. 51: 1977 s. 92-95.

43. Stanowisko Kościoła katolickiego w sprawie dopuszczenia kobiet do kapłaństwa. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 25: 1978 nr 5 s. 33-44.

44. Śp. ks. Aleksy Petrani. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 21: 1978 nr 1-3 s. 230-231.

45. Chrzest. III. Przepisy kanoniczne. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 366-368.

46. Chrzestni rodzice. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 378.

47. Deus scientiarum Dominus. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 1216.

48. Medal "Za zasługi dla Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego". *Zesz. Nauk. KUL.* R. 22: 1979 nr 1-3 s. 230-231.

49. Władza rozgrzeszania. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 27: 1980 nr 5 s. 5-43.

50. Biogramy w: *Polscy kanon.* Cz. 1: Insandowski Henryk (1888-1946), s. 180-182; 51. Kałwa Piotr (1893-1974), s. 209-214. Cz. 2: 52. Petrani Aleksy (1900-1977), s. 105-108; 53. Płodzień Stanisław (1913-1962), s. 116-118; 54. Rybczyk Józef (1912-1983), s. 146-148; 55. Sawicki Witold (1904-1973), s. 157-160; 56. Wiślicki Jan (1897-1944), s. 230-232; 57. Żongołłowicz Bronisław (1870-1944), s. 267-268.

58. Kanonistyka polska w 60-leciu wolnej Polski (1918-1978). *Pr. Kanon.* R. 24: 1981 nr 1-2 s. 41-77.

59. Ograniczenia władzy rozgrzeszania z racji grzechów i cenzur kościelnych w świetle prac nad reformą prawa kanonicznego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 28: 1981 nr 5 s. 45-59.

60. Rec.: W. GÓRALSKI: Kapituła katedralna w Płocku XII-XIV w. Studium z dziejów organizacji prawnej kapituł polskich. Płock 1979 ss. 324. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 28: 1981 nr 5 s. 183-186.

61. Chrzest dzieci w praktyce i w prawodawstwie Kościoła katolickiego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 29: 1982 nr 5 s. 45-58.

62. Sprawa egzempcji zakonów w okresie Oświecenia. *Pr. Kanon.* R. 25: 1982 nr 1-2 s. 151-163.

63. Dimisorie. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 419-420.

64. Eucharystyczny post. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 1281-1282.

65. Bibliografia do: Eucharystyczny post. 2. W Kościołach wschodnich. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 1283.

66. Exequatur - placet. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 1468-1469.
67. Przemówienie inauguracyjne [...] Rektora KUL. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 27: 1984 nr 1 s. 54-57.
68. Przemówienie powitalne [...] na inauguracji roku akademickiego 28 XI 1984 r. *Biul. Inf. KUL.* R. 13: 1984 nr 1-2 s. 3-8.
69. Przemówienie Rektora KUL podczas inauguracji roku akademickiego 1984/1985. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 28: 1985 nr 1 s. 72-74. -Toż. *Biul. Inf. KUL.* R. 13: 1984 nr 1-2 s. 19-22.
70. Przemówienie [...] wprowadzające do sesji naukowej [180-lecia istnienia diecezji lubelskiej]. *Wiad. Diec. Lub.* R. 59: 1985 nr 5-7 s. 112-113.
71. Współpraca między Kościołem a państwem. *Prawo.* R. 4: 1985 s. 79-100.
72. Przemówienie Rektora KUL podczas inauguracji roku akademickiego 1985/1986. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 29: 1986 nr 1 s. 63-68.
73. Oficjalaty diecezji chełmskiej w latach 1790-1807. *Stud. Sand.* T. 5: 1985-1989 s. 61-78.
74. Uświęcające zadanie Kościoła. W: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego.* T. 3. Lubl. 1986 s. 55-212.
75. Powitanie Ojca św. przez [...] na dziedzińcu uniwersyteckim. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 30: 1987 nr 3-4 s. 17-18. -Toż. *Wiad. Diec. Lub.* R. 61: 1987 nr 9-12 s. 209-210.
76. Powitanie Ojca św. w auli KUL przez [...]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 30: 1987 nr 3-4 s. 7-8. -Toż. *Wiad. Diec. Lub.* R. 61: 1987 nr 9-12 s. 204.
77. Przemówienie Rektora KUL podczas inauguracji roku akademickiego 1986/1987. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 30: 1987 nr 1 s. 75-79.
78. Przemówienie Rektora KUL podczas inauguracji roku akademickiego 1987/1988. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 31: 1988 nr 1 s. 105-110.
79. Red.: Enc. katol. T. 5. Lubl. 1989 4⁰ ss. VIII, szp. 1392.
80. Rady parafialne. *Wiad. Diec. Lub.* R. 65: 1992 nr 6 s. 183-186.
81. Urząd dziekana w diecezji lubelskiej. *Wiad. Diec. Lub.* R. 65: 1992 nr 10 s. 280-289.
82. Gregoriańskie msze. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 138-139.
83. Gromnicki Tadeusz. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 183-184.
84. Historia źródeł i nauki prawa kanonicznego. W: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego.* T. 1. Lubl. 1995. Opr. na podstawie mpsu W. GÓRALSKI.
85. Sprawa zakonów w Polsce w wieku Oświecenia. Lubl. 1963. Mps. Bibl. KUL. [Rozpr. doktorska].

II.

MISZTAL H.: Hemperek Piotr. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 675-676, tamże literatura. –Ponadto: HEMPEREK P.: Wydział Prawa Kanonicznego KUL. *Biul. Inf. KUL.* R. 4: 1975 nr 2-3 s. 13-18; KIERACIŃSKI R.: Bądź wola Twoja. *Słowo Powsz.* z 30 V 1982; PIETRUSIŃSKI D.: Uroczystość konsekracyjna ks. biskupa Piotra Hemperka. *Wiad. Diec. Lub.* R. 56: 1982 nr 8 s. 152-153; Życiorys ks. biskupa Piotra Hemperka nowokonsekrowanego biskupa pomocniczego lubelskiego. *Tamże*, s. 156-157; Annuario Pontificio 1983 s. 746; C[IESZKOWSKI] J.: Nowy Rektor KUL. *Biul. Inf. KUL.* R. 12: 1983 nr 12 s. 146-147; Konferencja Episkopatu Polski. *Życie Katol.* Pol. R. 2: 1983 nr 3-6 s. 67-68; SZUBA Z.: Biskupi polscy XX wieku. *Życie Katol.* R. 2: 1983 nr 5-6 s. 228-229; KAMIŃSKI Z.: Homilia wygłoszona podczas Mszy św. żałobnej. *Wiad. Diec. Lub.* R. 66: 1992 s. 370-374; MISZTAL H.: Biskup Piotr Hemperek (1931-1992) kapłan i nauczyciel. *Tamże*, s. 326-344; TENŻE: Rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 1983-1988. *Tamże*, s. 351-356; PIETRUSIŃSKI D.: Biskup Piotr Hemperek jakim pamiętam. *Tamże*, s. 344-348; SIECZKA S.: W służbie katechizującym i katechizowanym. *Tamże*, s. 348-350; WIELGUS S.: Przemówienie Rektora KUL. *Tamże*, s. 375-376; Inne materiały związane z pogrzebem. *Tamże*, s. 376-384; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 77; MISZTAL H.: Hemperek Piotr (1931-1992). W: *Słownik Biograficzny Miasta Lublina.* T. 1. Lubl. 1993 s. 109-110; TENŻE: Biskup Piotr Hemperek rektor KUL w latach 1983-1988. W: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.* Red. M. RUSECKI. Lubl. 1994 s. 75-79; TENŻE: Druga rocznica śmierci ks. bpa Piotra Hemperka. Non omnis moriar. *Niedziela.* R. 28: 1994 s. 10; CZAJKA K.: Bp Profesor Piotr Hemperek - kanonista, działalność dydaktyczna i naukowa. Lubl. 1994, mps. Bibl. KUL.

Ks. Józef Mandziuk
Ks. Henryk Misztal

Hołda Kazimierz (1907-1987), redemptorysta, teolog życia zakonnego.
Urodził się w Tuchowie 22 II 1907 r. jako syn Michała i Katarzyny Mazur. Po ukończeniu Małego Seminarium redemptorystów wstąpił do Zgromadzenia i 2 VIII 1928 r. złożył śluby zakonne w Mościskach. Święcenia kapłańskie otrzymał w Tuchowie 13 VIII 1933 r. W l. 1934-1939 studiował na Wydziale Filozoficznym Uniw. Jagiellońskiego, zdobywając magisterium w zakresie nauk filozoficznych i magisterium z matematyki. Po studiach pełnił funkcje wychowawcze w Tuchowie (1939-1943). W czasie drugiej wojny światowej brał czynny udział w tajnym nauczaniu. W l. 1945-1953 był rektorem Prywatnego Gimnazjum i Liceum OO. Redemptorystów w Krakowie i w

Toruniu. Pełnił też obowiązki rektora domów zakonnych w Toruniu (1947-1953) i w Warszawie (1969-1972). W l. 1967-1975 należał do Komisji Spraw Zakonnych przy Konfederacji Episkopatu Polski. Przez 12 lat pełnił obowiązki prowincjała (1953-1965). W okresie stalinizmu posiadał specjalne uprawnienia wikariusza generalnego. Od 29 VII do 23 XII 1955 r. przebywał w więzieniu w Warszawie. W l. 1966-1972 pełnił funkcję przewodniczącego Konsulty Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich. W 1966 r. otrzymał nominację na wykładowcę Prymasowskiego Studium Życia Wewnętrznego w Warszawie. Pełnił obowiązki kuratora zgromadzeń zakonnych (m.in. nazaretanek, pasjonistek, sióstr Wspólnej Pracy) oraz wizytatora zakonów i zgromadzeń (pijarów, cystersów w Wąchocku, norbertanek w Imbramowicach, pallotynek i braci Serca Jezusowego). Głównym polem jego działalności były rekolekcje dla osób zakonnych, księży i kleryków. W 1953 r. przeprowadził rekolekcje dla biskupów polskich. Bardzo żywo włączył się w nurt posoborowej odnowy życia zakonnego i z tym zagadnieniem wiąże się większość jego publikacji. Pozostał czynny do ostatnich chwil swego życia. Zmarł 18 VIII 1987 r. podczas rekolekcji dla sióstr służebniczek NMP w Dębicy.

I.

1. Aktualne tematy nauk rekolekcyjnych. *Currenda.* R 1950 s. 18-22.

2. Kazanie przy poświęceniu kaplicy - pomnika w Gdańsku 17 V 1965. [Fragm.]. *Mies. Diec. Gdań.* R. 9: 1965 s. 245-250.

3. Zakonnicy w Kościele. *Aten. Kapł.* R. 57: 1965 t. 68 s. 325-336.

4. "Nova et vetera" w Dekrecie o odnowie życia zakonnego. *Homo Dei.* R. 35: 1966 nr 2 s. 96-106.

5. Główne założenia odnowy życia zakonnego. *Aten. Kapł.* R. 59: 1967 t. 70 s. 281-296.

6. Wspólnota zakonna. W: *Pogłębienie i odnowa życia wewnętrznego kapłanów.* Wr. 1968.

7. Istota posoborowego przełożeństwa i posłuszeństwa. W: Sympozjum Soborowe dla przełożonych zakonów męskich 10 II 1969. Kr. 1969.

8. Zakonnik jako człowiek poświęcony Bogu. *Nasze Wiad.* (Redemp.) R. 25: 1970 nr 1 s. 38-53.

9. Soli Deo. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 61: 1971 nr 5 s. 103.

10. "Udział w trosce i pełnieniu dzieł apostolatu pod władzą świętych pasterzy". (DB-34). *Wiad. Archid. Warsz.* R. 61: 1971 nr 5 s. 73-88.

11. Apostolskie zaangażowanie zakonnika-kapłana. *Nasze Wiad.* R. 30: 1975 nr 3-4 s. 241-249.

12. Chrześcijańskie życie wewnętrzne. *Aten. Kapł.* R. 67: 1975 t. 84 s. 371-383.

13. Opr.: Sługa Boży Edmund Bojanowski. Myśli. Przeżycia. Nauki. Op. 1975 Wydaw. Św. Krzyża 1975.

14. Rady ewangeliczne w wewnętrznym życiu kapłana. *Aten. Kapł.* R. 68: 1976 t. 87 s. 35-49.

15. Pokuta w świetle ostatnich dokumentów Kościoła. *Aten. Kapł.* R. 70: 1977 t.89 s. 75-91.

16. Return to Nazareth. Retreath Reflections for Religions Renewal based on the personal journals of Mother Mary of Jesus the Good Shepherd Foundress of the Congregation of Sisters of the Holy Family of Nazareth. R. 1978. -Toż. wyd. polskie. R. 1979.

17. Charyzmatyczno-eklezjologiczny aspekt ślubów zakonnych. W: *Życie zakonne w strukturze Kościoła.* R. 1979 s. 76-126.

18. Dążenie do doskonałości. W: *Życie zakonne w strukturze Kościoła.* R. 1979 s. 64-75.

19. Konsekracja zakonna. W: *Życie zakonne w strukturze Kościoła.* R. 1979 s. 57-63.

20. Życie konsekrowane. W. 1979 Wydaw. OO. Redemptorystów 8° ss. 159, nlb. 1.

21. Eucharystyczna ofiara. W. 1981 Wydaw. OO. Redemptorystów 8° ss. 191, nlb. 1.

22. Eucharystia w życiu kapłana. *Aten. Kapł.* R. 75: 1983 t. 101 s. 420-433.

23. Teologia modlitwy liturgicznej. *Aten. Kapł.* R. 75: 1983 t. 100 s. 358-370.

24. Kanon tematów rekolekcyjnych i literatura pomocnicza. W: *Sympozjum dla spowiedników i rekolecjonistów osób duchownych. Gostyń 29 II - 1 III 1984.* Gostyń 1984 s. 119-136.

25. Rekolekcje dla zakonników i zakonnic. *Aten. Kapł.* R. 77: 1985 t. 105 s. 93-107.

26. Typologia życia zakonnego. W: *Apostolskie posłannictwo zakonów.* P. 1987 s. 22-24.

II.

BAZIELICH A.: Hołda Kazimierz CSSR. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 1159, tamże literatura. - Ponadto: WITALIS M.: Homilia na pogrzebie O. K. Hołdy. *Nasze Wiad.* (Redempt.). R.40: 1987 nr 3-4 s. 53-57; CZECHOWSKA C. M.: Ostatnie chwile życia O. Kazimierza Hołdy. *Tamże.* R. 41: 1988 nr 1 s. 69-71; KUDROŃ Cz.: Ostatni Mohikanin. O. Kazimierz Hołda redemptorysta. *Homo Dei.* R. 59: 1990 nr 3-4 s. 234-236; Akta personalne. Arch. Warsz. Prow. Redempt., sygn. nr 82; Kroniki klasztorów w Mościskach, Tuchowie, Krakowie, Toruniu i Warszawie.

Ks. Edward Nocuń CSSR

Ilcewicz Edmund (1924-1981), biskup sufragan lubelski, prawnik, popularyzator teologii.

Urodził się 12 IV 1924 r. w Grodnie jako syn Leona i Heleny z Olszewskich. Szkołę Powszechną ukończył w Wilnie i w l. 1936-1941 uczęszczał do tamtejszego Gimnazjum im. Adama Mickiewicza. Dn. 24 X 1944 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Wilnie, które po pięciu miesiącach opuścił wskutek rozwiązania uczelni przez władze sowieckie. Przeniósł się do Lublina, gdzie 15 V 1945 r. złożył egzamin dojrzałości i studiował w lubelskim Seminarium Duchownym, przyjmując 29 VI 1948 r. święcenia kapłańskie z rąk bpa Stefana Wyszyńskiego. Pracował jako wikariusz w parafii Bychowa, a w 1950 r. objął administrację parafii Rzeplin. W 1949 r. podjął studia na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL, wieńcząc je doktoratem w 1957 r. na podstawie pracy pt. *Prawa i obowiązki Metropolity Gnieźnieńskiego w latach 1517-1795*. W l. 1951-1955 był wychowawcą w Liceum Biskupim w Lublinie, a następnie zastępcą notariusza w lubelskim Sądzie Duchownym. W 1957 r. został katechetą szkół średnich w Lublinie, w 1962 r. pierwszym notariuszem Sądu Biskupiego, a w roku następnym sędzią audytorem. W 1966 r. otrzymał godność kanonika gremialnego kapituły lubelskiej. Jako rektor kościoła Ducha Świętego w Lublinie został mianowany 12 IV 1969 r. biskupem tyt. Trevico, z przeznaczeniem do pracy w diecezji lubelskiej. W tym samym roku został oficjałem Sądu Duchownego. Był też kierownikiem Wydziału Nauki Chrześcijańskiej i przewodniczącym Rady Kapłańskiej. Na arenie ogólnopolskiej był członkiem Komisji Episkopatu d/s Społecznego Przekazu. Zmarł 12 IX 1981 r. na zawał serca i został pochowany w grobowcu rodzinnym na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie.

I.

1. Skarga powodowa o stwierdzenie nieważności małżeństwa (praktyczne uwagi). *Wiad. Diec. Lub.* R. 37: 1964 nr 8-12 s. 244-246.

2. Wskazania kanonisty. Protokół próby pojednania stron w sprawach nieważności małżeństwa. *Wiad. Diec. Lub.* R. 38: 1965 nr 8-12 s. 213-217.

3. Wskazania kanonisty. Wykonanie sądowego dekretu delegacyjnego w sprawach małżeńskich. *Wiad. Diec. Lub.* R. 38: 1965 nr 1-7 s. 152-159.

4. Przemówienie Ks. kan. Edmunda Ilcewicza, wiceoficjała podczas akademii pożegnalnej Ks. Bpa Jana Mazura mianowanego Ordynariuszem w Siedlcach. *Wiad. Diec. Lub.* R. 41: 1968 nr 9-12 s. 222-228.

5. Przygotowanie do sakramentu bierzmowania. *Wiad. Diec. Lub.* R. 44: 1971 nr 10 s. 230-235.

6. Katechizacja dzieci przedszkolnych. *Wiad. Diec. Lub.* R. 46: 1973 nr 7 s. 154-167.

7. Dekanalny Wizytator nauczania religii. *Wiad. Diec. Lub.* R. 47: 1974 nr 10-12 s. 241-247.

8. Jubileusz Roku Świętego 1975 w punkcie katechetycznym. *Wiad. Diec. Lub.* R. 47: 1974 nr 4-5 s. 81-86.

9. Punkt Katechetyczny a dzieło powołań. *Wiad. Diec. Lub.* R. 47: 1974 nr 4-5 s. 87-91.

10. Śp. Ks. dr Jan Fiuta Faczyński, proboszcz w Tomaszowicach (1907-1972). *Wiad. Diec. Lub.* R. 47: 1974 nr 10-12 s. 251-257.

11. Wspomnienie o wiejskim proboszczu Ks. Janie Korzeniowskim (1904-1973). *Wiad. Diec. Lub.* R. 47: 1974 nr 10-12 s. 257-263.

12. Refleksje w tragiczną rocznicę (z okupacji Chełma i Chełmszczyzny). *Tyg. Powsz.* R. 29: 1975 nr 49.

13. Kapliczki i krzyże przydrożne w Diecezji Lubelskiej. *Tyg. Powsz.* R. 30: 1976 nr 5.

14. Miesiąc pamięci narodowej. *Tyg. Powsz.* R. 30: 1976 nr 13.

15. Św. Otylia, Patronka Urzędowa, lekarka od bólu głowy i gardła oraz chorób oczu. *Tyg. Powsz.* R. 30: 1976 nr 43.

16. Wrześniowe drogi na Lubelszczyźnie. Wojna dotyka prostego człowieka. *Przew. Kat.* R. 66: 1976 nr 36.

17. Z ziemi Chełmskiej. *Tyg. Powsz.* R. 31: 1977 nr 7.

18. Dzieci Zamojszczyzny. *Tyg. Powsz.* R. 32: 1978 nr 38.
19. Więzień nr 5605 obozu w Sachsenhausen. Wspomnienie o Biskupie Stanisławie Goralu. *Tyg. Powsz.* R. 32: 1978 nr 12.
20. Górecko Kościelne, zagubione sanktuarium św. Stanisława. *Tyg. Powsz.* R. 33: 1979 nr 19.
21. Refleksje na temat katechezy parafialnej. *Tyg. Powsz.* R. 33: 1979 nr 11.
22. Nasi Kapłani (Kapłani Lubelszczyzny męczennicy w latach 1939-1945). *Znak.* R. 31: 1979 nr 9 s. 861-874.
23. Pasterka wysiedlonej Zamojszczyzny. *Tyg. Powsz.* R. 33: 1979 nr 51-52.
24. Zwykły drewniany krzyż stojący przy ulicy miasta. *Tyg. Powsz.* R. 33: 1979 nr 40.
25. Świadkowie Chrystusa. *Homo Dei.* R. 50: 1981 nr 2 s. 105-107.
26. Św. Antoni Ziemi Zamojskiej (Sanktuarium OO. Bernardynów w Radecznicy). *Tyg. Powsz.* R. 34: 1980 nr 35.
27. Partyzanckie mogiły (w Momotach, Sochach, Osuchach, Babinie, Podhorcach). *Tyg. Powsz.* R. 35: 1981 nr 44.
28. Nabożeństwo Opieki Najśw. Maryi Panny Miłosierdzia. Mps w Arch. Archid. Lub., sygn. nr 495.
29. Wykaz kapłanów, których groby znajdują sie na cmentarzach w Diecezji Lubelskiej. Mps w Arch. Archid. Lub., sygn. nr 158.

II.

Konsekracja Ks. Bpa Edmunda Ilcewicza sufragana lubelskiego. *Słowo Powsz.* R. 23: 1969 nr 122; Zmarł Bp Edmund Ilcewicz - sufragan lubelski. *Tamże.* R. 35: 1981 nr 187; Zmarł Bp Edmund Ilcewicz. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 39 s. 7; MŁYNARCZYK S.: Ks. Bp Edmund Ilcewicz, Biskup t. Trevico, Sufragan Lubelski, 1924-1981. *Wiad. Diec. Lub.* R. 55: 1982 nr 4 s. 77-96.

Ks. Stanisław Paździor

Iwanciów Adolf (1910-1990), kanonik honorowy kapituły katedralnej we Wrocławiu, autor rozprawy historycznej.

Urodził się 28 IV 1910 r. w Milowcach, pow. Czortków, jako syn Antoniego i Marii z d. Żerobna. Studia teologiczne odbył na Uniw. Lwowskim, przyjmując 29 VI 1935 r. święcenia kapłańskie w katedrze lwowskiej. Pełnił obowiązki wikariusza w Śniatyniu (1935-1937), Grzymałowie (1937-1939), Zborowie (1939-1942) i Tarnopolu (1942-1945). W 1949 r. z Sybiru przybył na Dolny Śląsk i został wikariuszem w parafii Aniołów Stróżów w Wałbrzychu. W 1951 r. uzyskał doktorat z teologii na Uniw. Warszawskim. W 1958 r. objął probostwo parafii Aniołów Stróżów, a w 1961 r. został dziekanem dekanatu Wałbrzych-Południe. W 1963 r. został kanonikiem honorowym wrocławskiej kapituły katedralnej, a w 1985 r. otrzymał godność kapelana honorowego Ojca św. Zmarł 23 IX 1990 r. w Wałbrzychu i został pochowany w Lubszy k/Brzegu n/Odrą.

I.

1. Ks. Aleksy Prusinowski jako kaznodzieja. *Nasza Przeszł.* T. 41: 1974 s. 29-75.
2. Cześć Matki Bożej Bolesnej w Wałbrzychu. *Nowe Życie.* R. 4: 1986 nr 19 s. 12-14.

II.

Schematyzmy archidiecezji wrocławskiej. Wr. 1952-1990; URBAN W.: Dorobek naukowy księży repatriantów w Polsce w latach 1947-1970. *HomoDei.* R. 39: 1970 nr 3 s. 236; TENŻE: Duszpasterski wkład księży repatriantów w archidiecezji wrocławskiej w latach 1945-1970. Wr. 1970 s. 82; PATER J.: Śp. Ks. prałat Adolf Iwanciów. Wrocł. Wiad. Kośc. R. 45: 1992 nr 4 s. 369-372; MANDZIUK J.: Słownik księży pisarzy archidiecezji wrocławskiej 1945-1992 [w druku]; Arch. Kurii Wrocł.: Akta personalne, sygn. I I 3.

Ks. Józef Mandziuk

Iwicki Jan (1928-1992) zmartwychwstaniec, tłumacz, historyk dziejów zgromadzenia zmartwychwstańców.

Urodził się 27 V 1928 w Chicago, jako syn Józefa i Antoniny Kasprzak. Uczył się w zmartwychwańczej Szkole Matki Boskiej Anielskiej i w Gimnazjum im. Abpa Józefa Webera oraz w Tuley High School. W 1946 r. wstąpił do zmartwychwstańców, składając 6 I 1949 r. śluby zakonne. Studiował na Uniwersytecie i w Seminarium Św. Jana Kantego w St. Louis. Święcenia kapłańskie przyjął 28 V 1955 r. Był socjuszem w nowicjacie w Winnetka i w Woodstock (1955-1960), uczył w Gimnazjum Webera

(1960-1963) oraz w Seminarium Św. Jana Kantego w St. Louis (1963-1965). Następnie był sekretarzem rady głównej w Rzymie (1965-1969); proboszczem parafii Św. Jadwigi w Chicago (1969-1978), i parafii Serca Jezusowego w kanadyjskim Kitchener (1978-1982). Ostatnie 10 lat spędził w Rzymie nad kompilacją dziejów swojej kongregacji. Zmarł na raka 21 III 1992 r. w Chicago. Od 1952 r. po amatorsku zajmował się historią wspólnoty, jako samouk w tej dziedzinie i publikował w "The Regnum Christi", "The Banner", The Cantian" i w "The Catholic" przeważnie fragmenty z pism ks. P. Semenenki i ks. P. Smolikowskiego w przekładzie na język angielski. Osobno ukazała się historia tamtejszej prowincji zmartwychwstańców "The Firs One Hundred Years 1866-1966". Pozostawił też okolicznościowe albumy i dzieje całego zgromadzenia do 1966 r. pt. "Resurrectionist Charism..." w 3 tomach.

I.

1. From the Life of Peter Semenenko. *Reg. Chr.* R. 1: 1952 nr 1 s. 4.

2. History Issue - Saint John Cantius Seminary 1918-1953. *Reg. Chr.* R. 2: 1953 nr 4 s. 34.

3. Tłum.: Chastity. *Reg. Chr.* R. 2: 1953 nr 1 s. 19. [Z "Historii ..." P. Smolikowskiego].

4. Tłum.: Obedience. *Reg. Chr.* R.2: 1953 nr 1 s. 20. [Z "Historii..." P. Smolikowskiego].

5. Tłum.: Poverty. *Reg. Chr.* R. 2: 1953 nr 1 s. 18. [Z "Historii..." P. Smolikowskiego].

6. Tłum.: The Bleessed Mother and Nothingress. *Reg. Chr.* R. 2: 1953 nr 3 s. 15. [Z "Kazań ..." P. Semenenki].

7. Tłum.: Thoughts on Misery. *Reg. Chr.* R. 2: 1953 nr 1 s. 21. [Z "Historii..." P. Smolikowskiego].

8. The General Chapters. *Reg. Chr.* R. 2: 1953 nr 3 s. 17-19.

9. The Superiors General. *Reg. Chr.* R. 2: 1953 nr 3 s. 30.

10. 35 Years in St. Louis 1918-1953. St. Louis 1953, powiel.

11. Tłum.: From the Diary of Peter Semenenko. *Reg. Chr.* R. 3: 1954 nr 1 s.19-23. [Fragm. Dziennika P. Semenenki w wyborze Eltera z 1955].

12. Tłum.: Mary. *Reg. Chr.* R.3: 1954 nr 3 s. 12. [Wiersz P. Semenenki].

13. Tłum.: Our Father. *Reg. Chr.* R. 3: 1954 nr 1 s. 3-19; R. 4: 1955 nr 2 s. 1-19; R. 5: 1956 nr 1-2 s. 2-11. [Fragm. z "Ojcze nasz" P. Semenenki].

14. Tłum.: Resolutions. *Reg. Chr.* R. 3: 1954 nr 4 s. 33. [Postanowienia rekolekcyjne P. Semeneki].

15. Tłum.: Spiritual Directives. *Reg. Chr.* R. 3: 1954 nr 2 s. 14-18; nr 4 s. 29-39. [Fragm. z "Listów duchownych" P. Semenenki].

16. The Life of Father Semenenko. *Reg. Chr.* R. 3: 1954 nr 1 s. 23-42.

17. Rev. Paul Smolikowski. *Reg. Chr.* R. 5: 1956 nr 3-4 s. 1-13.

18. The Education of Youth. *Reg. Chr.* R. 5: 1956 nr 3-4 s. 14-27.

19. Tłum.: Archbishop Joseph Weber CR. *Reg. Chr.* T. 5: 1956 nr 1-2 s. 13-25.

20. Bogdan Jański Apostle of Reparation. *The Banner.* R. 6: 1957 nr 11 s. 22-23.

21. Resurrectiana. *The Banner.* R. 7: 1958 nr 1 s. 20-21; nr 2 s. 24-26; nr 4 s. 24-25; nr 6 s. 24-25; nr 11 s. 23-25; nr 12 s. 24-25.

22. Współredaktor: "The Banner".(Chicago). R. 7: 1958 - R. 9: 1960.

23. The Novitiate Story of the Cogregation of the Resurrectio. W: St. Jospeph's Novitiate Dedication Bookler z 4 IX 1960 s. 13-27.

24. Biographical Sketch of Father Francis Gordon CR. Chicago 1961, powiel.

25. The History of Gordon Technical High School. Chicago 1961, powiel.

26. Weber's New Frontier. Chicago 1962. The Benedictine Abbeye Press.

27. Foreword. W: P. SMOLIKOWSKI: The Spiritual Life. *Reg. Chr.* R. 12: 1963 nr 3 s. III-IV.

28. The Resurectionist Parish Apostolate in Michigan 1865-1973. *Reg. Chr.* R. 14: 1965 nr 1 s. 29-37.

29. The Resurretionist Parish Apostolate in Texas 1866-1895. *Reg. Chr.* R. 14: 1965 nr 1 s. 1-28.

30. The First One Hundred Years. A Story of the Apostolate of the Congregation of the Resurrection in the United States 1866-1966. R. 1966 Gregorian University Press 4° ss. 298.

31. Foreword. W: E. T. JANAS: *Dictionary of American Resurrectionists 1865-1965.* R. 1967 s. XIII.

32. Wyd.: The Rule and Constitutions of the Congregation of the Resurrection. R. 1969 8° ss. 502.

33. Wyd.: St. Hedwig Parish 85th Year 1888-1973. Chicago 1973 Gordon Tech Press.

34. St. Hedwig Church. A Resurrectionist Pirishfor 90 Year 1888-1978 . Chicago 1978.

35. Resurrectionist Charism. A History of the Congregation of the Resurrection. T. 1-3. R. 1986-1992. Tipografia Poliglotta della Pontificia Universita Gregoriana 4° ss. XVI, 808; XII, 617; XV, 654. -Toż. w wersji polskiej pt. Charyzmat zmartwychwstańców. Historia Zgromadzenia

Zmartwychwstania Pańskiego 1836-1886. T. 1. Kat. 1990 4° ss. XVI, 784.

36. Wyd.: Bogdan Jański Funder of the Resurrectionists. R. 1989 Tipografia della Pontificia Universitá Gregoriana 2° ss. 92. -Toż. w wersji polskiej pt.: Bogdan Jański . Założyciel zmartwychwtańców. R. 1989 2° ss. 92.-Toż. Kr. 1992 z liczynymi poprawkami B. MICEWSKIEGO.

37. Zmartwychwstańcy za oceanem. W: *Zmartwychwstańcy w dziejach Kościoła i Narodu.* [Kat.] 1990 s. 109-120.

38. Foreword. W: E. T. JANAS, J. WAHL: *Dictionary of American Resurectionists 1865-1990.* Chicago 1991 s. XXI.

II.

Doniesienia w *Dz. Chic.* R. 65: 1955 nr 126, nr 138 s. 3; nr 143 s. 5, nr 144 s. 5; Catalogus Congregationis a Resurrectione. D.N.J.Ch. R. 1958-1992; IWICKI J.: The First One Hundred Years. R. 1966 s. 181-183, 189, 222; Introduction to the Sources of Resurectionist History and Spirituality. R. 1977 passim; 75th Jubilee of Sacred Heart Parish. [Kitchener] 1987 s. 96-99; JANAS E., WAHL J.: Dictionary of American Resurrectionists 1865-1990. Chicago 1991 s. 288-289; IWICKI J.: Resurrectionist Charism... T. 3. R. 1992, passim.

Ks. Bolesław Micewski CR

Jacewicz Wiktor, pseud. Domagała Jan (1909-1985), salezjanin, historyk Kościoła. Urodził się 26 X 1909 r. w Sankt Petersburgu, jako syn Kazimierza i Franciszki Żukowskiej. Po zakończeniu pierwszej wojny światowej przeniósł się wraz z rodzicami do Grajewa na Mazurach, gdzie ukończył szkołę powszechną i 6 klas w miejscowym gimnazjum. Po odbyciu służby wojskowej ukończył kurs radiotelegrafii i radiotelefoniczny w Państwowej Szkole Budowy Maszyn im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie. W 1933 r. wstąpił do nowicjatu Zgromadzenia Salezjańskiego w Czerwińsku n/ Wisłą, gdzie 26 VII 1934 r. złożył pierwszą profesję zakonną. W l. 1934-1936 odbywał seminaryjne studia filozoficzne w Salezjańskim Instytucie Filozoficznym w Marszałkach i uzupełniał wykształcenie w zakresie szkoły średniej uzyskując maturę. Praktykę pedagogiczno-duszpasterską odbywał w Szkole Rzemiosł w Łodzi (1936-1938) i w Gimnazjum w Aleksandrowie Kujawskim (1938-1939). Po złożeniu ślubów wieczystych 22 VII 1939 r., od września przebywał w salezjańskiej parafii w Płocku i uczęszczał na wykłady z teologii w Wyższym Seminarium Duchownym. W dn. 8 IV 1940 r. został aresztowany i osadzony w obozie przejściowym w Działdowie, a następnie w obozie koncentracyjnym w Dachau (od 26 V do 8 XII 1940 w kamieniołomach w Gusen). Po wyzwoleniu w dn. 29 IV 1945 r., wrócił do kraju i kontynuował studia seminaryjne w Salezjańskim Instytucie Teologicznym w Krakowie i na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego, gdzie w 1947 r. uzyskał magisterium z teologii. Święcenia kapłańskie otrzymał 29 VI 1947 r. rąk bpa Stanisława Rosponda. W pierwszych latach kapłaństwa pracował wśród młodzieży w charakterze prefekta i kierownika warsztatów w szkole zawodowej w Kutnie-Woźniakowie (1947-1948), prefekta w Salezjańskiej Szkole Rzemiosł w Warszawie (1948-1949), oraz nauczyciela i radcy szkolnego w liceach ogólnokształcących w Różanymstoku (1949-1952) i w Aleksandrowie Kujawskim (1952-1955). Posiadając stopień harcmistrza Rzeczypospolitej (1938), opiekował się salezjańskimi drużynami harcerskimi, organizując dla nich i dla dzieci warszawskich obozy i kolonie. Po przejściu gimnazjów przez państwo przełożeni skierowali go do pracy duszpasterskiej w charakterze: wikariusza w. Gdańsku-Oruni 1955-1956, proboszcza w Różańsku (1956-1970), proboszcza i dyrektora ośrodka salezjańskiego w Kaławie (1970-1975). Po zwolnieniu z obowiązków proboszcza i dyrektora od 5 III 1975 r. przebywał w Bytnicy, a od 21 XII 1976 r. w Aleksandrowie Kujawskim, gdzie częściowo pomagał w duszpasterstwie. Na prośbę prymasa Polski kard. Stefana Wyszyńskiego z 25 VI 1968 r. i za zgodą przełożonych, we współpracy z ks. Janem Wosiem SDB (1899-1973), zbierał i opracował materiały na temat martyrologium duchowieństwa polskiego w latach drugiej wojny światowej, które opublikował w l. 1977-1981. W dn. 20 VI 1979 r. na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie uzyskał doktorat z teologii w zakresie historii Kościoła. Od 1946 r. pełnił obowiązki sekretarza Komitetu Księży Polskich Byłych Więźniów Obozów Koncentracyjnych, troszcząc się o ich warunki materialne, organizując pielgrzymki do bazyliki św. Józefa w Kaliszu i redagując "Biuletyn Informacyjny dla Księży Byłych Więźniów Obozu Koncentracyjnego w Dachau".

Zmarł 19 IV 1985 r. w szpitalu we Włocławku. Pochowany jest na cmentarzu w Aleksandrowie Kujawskim.

I.

1. Anioł obozu! *Pokł. Sal.* R. 25: 1947 s. 203-205. [Wspomnienie o śp. kl. Józefie Holeckim].

2. Naczelne hasła moralne skautingu. Kr. 1947 8° ss. 58.

3. Ci, którzy przeszli przez Dachau (duchowni w Dachau). W. 1957 8° ss. 391, nlb. 1.

4. [Wspomnienie z "bloku śmierci"]. W: F. KORSZYŃSKI: Jasne promienie w Dachau. Wyd. 1. P. 1957 s. 112-114. -Toż. Wyd. 2. P. 1958 s. 112-114.

5. Opr.: J. NEUHÄUSLER: Wie war das in Dachau. München [1960] 8° ss. 80. -Toż. w j. francuskim: Comment étatit-ce à Dachau? Munich [1960] 8° ss. 71.

6. Die durch Dachau gegangen sind. W: *Opfer des Faschismus*. Leipzig 1961 s. 330-342.

7. Die Frommen in der Hölle. *Stimmen von Dachau.* R. 1968 nr 10 s. 45-49.

8. [Wspomnienie pośmiertne o ks. dr. Władysławie Bartoniu]. *Stimmen von Dachau.* R. 1969 nr 11 s. 91-94.

9. [Wspomnienie dotyczące egzekucji oficerów radzieckich]. W: T. MUSIOŁ: *Dachau 1939-1945.* Wyd. 2. Op. 1971 s. 180-182, 420-421.

10. Męczeństwo salezjanów polskich w czasie okupacji hitlerowskiej 1939-1945. W: *75 lat działalności salezjanów polskich. Księga Pamiątkowa.* Rec. R. POPOWSKI, S. WILK, M. LEWKO. Ł. - Kr. 1974 s. 225-259.

11. Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymskokatolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. Z. 1-5. W. 1977-1981 ATK ss. 341, 423, 486, 586, 815. Współautor: J. WOŚ.

12. Rec.: Die Frommen in der Hölle - w oczach Polaka. Rec.: R. SCHNABEL: Die Frommen in der Hölle. Geistliche in Dachau. Berlin 1966 ss. 333. W: *Kościół katolicki na ziemiach Polski w czasie II wojny światowej. Materiały i Studia.* Red. F. STOPNIAK. Z. 2. W. 1978 s. 400-409.

13. Uwagi nad obozem koncentracyjnym w Dachau. W: *Kościół katolicki na ziemiach Polski w czasi II wojny światowej. Materiały i Studia.* Red. F. STOPNIAK. Z. 2. W. 1978 s. 394-409, 427-428.

14. Wymieralność w latach 1945-1976 byłych więźniów Dachau, duchownych rzymsko-katolickich. *Przegląd Lekarski.* T. 35: 1978 nr 1 s. 29-32. Współautor: A. GAWALEWICZ.

15. Pięć lat w obozie. Rozmawiał W. MASZENDA. *Za i Przeciw.* R. 24: 1980 nr 17 s. 14, 23.

16. Oświęcim - Golgota naszych czasów. *Życie Katol. Pol.* R. 1: 1982 nr 6 s. 49-59. -Toż. *Życie Katol. Pol. i na Świecie.* R. 1: 1982 nr 6 s. 61-70.

17. Nowa praca o zgromadzeniu zakonnym z okresu okupacji. Rec.: L. M. JĘDRZEJCZAK: Zgromadzenie Sióstr Wspólnej Pracy w latach wojny 1939-1945. Lubl. 1982 ss. 256. *Aten. Kapł.* R. 75: 1983 t. 101 z. 1 s. 134-138.

18. Dopełnili kielicha Chrystusowego. Rozmowę przeprowadził G. POTARZYŃSKI. *Życie Katol.* R. 3: 1984 nr 9 s. 73-80.

II.

WILK S.: Materiały do bibliografii publikacji salezjanów polskich za lata 1987-1974. W: *75 lat działalności salezjanów polskich. Księga Pamiątkowa.* Red. R. POPOWSKI, S. WILK, M. LEWKO. Ł. - Kr. 1974 s. 300; JEZIERSKI A.: *Nostra.* R. 40: 1985 nr 256 s. 56-59.

Ks. Stanisław Wilk

Jakiel Stanisław (1910-1983), biskup sufragan przemyski, liturgista.

Urodził się 12 IV 1910 r. w Jaćmierzu jako syn Andrzeja i Otylii z Ochęduszków. Naukę gimnazjalną zaczął w Brzozowie, a kontynuował i skończył w Przemyślu. Po maturze w 1929 r. rozpoczął studia w miejscowym Instytucie Teologicznym, jako alumn Seminarium Duchownego. Po 2 latach nauki został wysłany do Innsbrucka, gdzie na tamtejszym uniwersytecie jezuickim uzyskał w 1935 r. doktorat z teologii. W 1934 r. otrzymał tam święcenia kapłańskie. Po powrocie do diecezji był wikariuszem w Rzeszowie i Przemyślu, kapelanem biskupa ordynariusza, a w l. 1937-1939 etatowym katechetą w szkole średniej. W okresie okupacji od maja 1940 r. pełnił obowiązki wikariusza w Jarosławiu, od jesieni 1943 r. administratora parafii NMP Nieustającej Pomocy w Przemyślu na Błoniu. W jesieni 1944 r. krótko był rektorem Małego Seminarium Duchownego, a wkrótce wykładowcą teologii moralnej (do 1962 r.) i prokuratorem Wyższego Seminarium Duchownego, mieszczącego się wówczas w Brzozowie. W 1946 r. przygotował budynek seminaryjny w Przemyślu do przeniesienia alumnów. W 1947 r. rozpoczął wykłady z teologii pastoralnej, potem homiletyki (do

1957 r.). Od 1953 r., jako wicerektor spełniał obowiązki rektora Seminarium. W tym samym roku został powołany do kapituły katedralnej, w której w 1967 r. doszedł do godności prepozyta. Dn. 3 VI 1957 r. został mianowany biskupem tyt. Tanagry i sufraganem przemyskim. W tym charakterze był najpierw prowikariuszem generalnym, a od 1962 r. drugim wikariuszem generalnym. W l. 1958-1960 był oficjałem Sądu Biskupiego, w którym poprzednio był notariuszem, a następnie obrońcą węzła małżeńskiego. W Kurii zajmował się sprawami personalnymi księży wikariuszy i m.in. stał na czele diecezjalnej Komisji Liturgicznej. W 1976 r. został przewodniczącym Komisji Liturgicznej Episkopatu Polski. Za jego kadencji ogłoszono nowe teksty liturgiczne administrowania chrztu św., małżeństwa, sakramentu chorych, a także rytuał pogrzebowy, łącznie z nieszporami i oficjum żałobnym. Wydano nowy (studyjny) mszał polski oraz pierwszy tom brewiarza w j. polskim. Był ojcem Soboru Watykańskiego II. Zmarł 23 III 1983 r. w Przemyślu i został pochowany w podziemiach tamtejszej katedry.

I.

1. Modlitewnik. Przemyśl 1946. Wydaw. Związku "Caritas" Diec. Przemyskiej 16° ss. 400.

2. Największa troska Maryi. *Posł. Serca Maryi*. R. 3: 1947 nr 4 s. 6-8.

3. Niepokalana. *Posł. Serca Maryi*. R. 3: 1947 nr 6 s. 10-12.

4. Przez Maryję do Jezusa. *Posł. Serca Maryi*. R. 3: 1947 nr 5 s. 7-10.

5. Rozmyślania na pierwszą sobotę: Niepokalane Serce Maryi - Naszej Matki i Królowej. *Posł. Serca Maryi*. R. 3: 1947 nr 3 s. 2-4.

6. Zasady życia chrześcijańskiego. Przemyśl 1947 Wydaw. Związku "Caritas" Diec. Przemyskiej 16° ss. 43, nlb.4.

7. Artykuły w: *Posł. Serca Maryi*. R. 4: 1948: Przejrzał Ją Bóg i wybrał Ją sobie, nr 1 s. 8-9; 8. Serce Maryi - Przedmiocie Upodobania Serca Bożego - módl się za nami, nr 2 s. 6-8; 9. Serce Maryi - ściśle z Sercem Jezusa złączone - módl się za nami, nr 3 s. 6-8; 10. Serce Maryi - świątynio cudowna Słowa, które ciałem się stało, nr 4 s. 5-7, 11; 11. Serce Maryi - Najczcigodniejszy Przybytku Trójcy Przenajświętszej - módl się za nami, nr 5 s. 6-8; 12. Serce Maryi - Narzędzie Ducha Św. - módl się za nami, nr 6 s. 5-8.

13. Droga Krzyżowa - Gorzkie Żale. Przemyśl 1948 Wydaw. Związku "Caritas" Diec. Przemyskiej 16° ss. 48.

14. Artykuły w: *Posł. Serca Maryi*. R. 5: 1949: Serce Maryi - zachowane od skazy grzechu pierworodnego - módl się za nami, nr 1 s. 9-12; 15. Serce Maryi - skarbie niewyczerpanych łask i darów Bożych - módl się za nami, nr 2 s. 9-12; 16. Serce Maryi - błogosławione między sercami ludzkimi - módl się za nami, nr 3 s. 6-9; 17. Serce Maryi - święty tronie chwały niebieskiej - módl się za nami, nr 4 s. 8-10; 18. Serce Maryi - niezgłębiona przepaści pokory i czystości - módl się za nami, nr 5 s. 4-6; 19. Serce Maryi - doskonała ofiaro Bożej miłości - módl się za nami, nr 6 s. 5-8. -R. 6: 1950: 20. Serce Maryi - źródło nieprzebranej pociechy dla serc naszych strapionych - módl się za nami, nr 2 s. 4-6; 21. Serce Maryi - najpewniejsze schronienie biednych grzeszników - módl się za nami, nr 3 s. 6-8; 22. Serce Maryi - nieomylna nadziejo dusz z tego świata schodzących - módl się za nami, nr 4 s. 5-6; 23. Serce Maryi - stolico miłosierdzia Bożego - módl się za nami, nr 5 s. 3-5; 24. Zakończenie litanii do Niepokalanego Serca Maryi, nr 5 s. 3-5. -R. 7: 1951. Seria: Życie NMP w rozmyślaniach: 25. I. Prawdziwa wielkość, nr 1 s. 3-5; 26. II. Maryja w planach Bożych, nr 2 s. 5-7; 27. III. Niepokalanie Poczęta, nr 3 s. 3-4; 28. IV. Narodzenie NMP, nr 4 s. 2-4; 29. VI. Ślub dziewictwa NMP, nr 5 s. 6-7. -R. 8: 1952: 30. VII. Zaślubiny NMP, nr 1 s. 2-3; 31. VIII. Zwiastowanie NMP, nr 2 s. 2-4; 32. IX. Maryja - Matka Zbawiciela, nr 3 s. 1-2.

33. Modlitewnik - mszalik. W. 1963 Wydaw. SS. Loretanek-Benedyktynek 16° ss. 544. -Toż. Wyd. 2.W. 1965 Wydaw. SS. Loretanek-Benedyktynek 16° ss. nlb. 5, 652. -Toż. Wyd. 3. W. 1966 Wydaw. SS. Loretanek - Benedyktynek 16° ss. 624. -Toż. Wyd. 4. W. 1967 Wydaw. SS. Loretanek-Benedyktynek 16° ss. 616. -Toż. Wyd. 5. W. 1969 Wydaw. SS. Loretanek-Benedyktynek 16° ss. 623, nlb. 1. -Toż. Wyd. 6. W. 1972 Wydaw. SS. Loretanek-Benedyktynek 16° ss. 680.

34. Jeden wspólny dom - Kościół. [Przemówienie w Radio Watykańskim 15 XI 1963 r.]. *Kron. Diec. Przem*. R. 49: 1963 s. 156-158.

35. List pasterski wik[ariusza] kapitulnego bpa Stanisława Jakla na rozpoczęcie Diecezjalnych Dni Maryjnych. *Kron. Diec. Przem*. R. 51: 1965 s. 49-51.

36. Przemówienie [...] w Radio Watykańskim 9 X 1964 r. na temat: Jezus Chrystus światłością świata. *Kron. Diec. Przem*. R. 51: 1965 s. 15-17.

37. Przemówienie [...] w Radio Watykańskim 23 XI 1965 r. na temat deklaracji soborowej o stosunku Kościoła do religii niechrześcijańskich. *Kron. Diec.*

Przem. R. 52: 1966 s. 23-25.
38. Okólnik w sprawie rodziców chrzestnych i metryk. *Kron. Diec. Przem.* R. 59: 1973 s. 53.

II.

ŚLIWA T.: Ks. biskup Stanisław Jakiel sufragan przemyski (1910-1983). *Prem. Christ.* T. 1: 1987-1988 s. 171-176, tamże literatura. -Ponadto: NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 86.

Ks. Tadeusz Śliwa

Jakimowicz Bolesław Alojzy, pseud.: Padre Boleslau, (1912-1989), marianin, autor prac z historii marianów.

Urodził sie 31 VII 1912 r. we wsi Racicze, pow. Augustów. W 1930 r. wstąpił do Zgromadzenia Księży Marianów. Kształcił się w Seminarium Warszawskim, w "Angelicum" w Rzymie i na Uniw. Kowieńskim. Podczas drugiej wojny światowej został aresztowany przez NKWD i osadzony w Starobielsku, a następnie w okolicach Irkucka. W 1942 r. zgłosił sie do armii gen. Andersa. Prowadził kancelarię kapelana VIII dywizji w Ciok Pak i w ośrodku organizacyjnym w Guzarze. 19 VII 1942 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk bpa J. Gawliny w Jangi Jul. Został mianowany kapelanem III obozu pod Teheranem, a następnie V obozu w Teheranie. W grudniu 1943 r. udał się na studia do Bejrutu. W l. 1944-1946 był kapelanem Polskiej Szkoły Lotniczej w Heliopolis w Egipcie. W l. 1947-1953 prowadził duszpasterstwo wśród Polonii w Detroit i w Waszyngtonie. Od 1953 r. działał w zakładzie dla polskich chłopców w Lower Bullingham w Anglii, a od 1957 r. w polskim gimnazjum w Fawley Court k/ Londynu. W 1960 r. podjął się pracy w Niższym Seminarium Duchownym w Balsamao w Portugalii. W l. 1966-1970 zajmował się duszpasterstwem w Brazylii. Założył parafię św. Jerzego w Kurytybie. W 1970 r. przeszedł do postulatury generalnej w Rzymie. Doprowadził sprawę do wydania dekretu o heroiczności cnót sługi Bożego Kazimierza Wyszyńskiego. Zmarł w Rzymie 9 XI 1989 r.

I.

1. De titulo Marianorum. *Collectanea Mariana.* (Stockbridge, Mass.). Summer 1953 s. 57.
2. Tłum.: J. TOTORAITIS: Zakon Marianów 1864-1909. (Stockbridge, Mass.). 1962 Congregatio CC. RR. Marianorum 8° ss. 83, powiel. [Z j. litewskiego].
3. The Haevenly Nurse. Marian Helpers Bulletin. R. 17: 1963 nr 4 s. 9-10.
4. A Divina Enfermeria. Braganza 1964.
5. Tłum.: J. TOTORAITIS: Klasztor mariampolskich Księży Marianów. Lower Bullingham 1964 Księża Marianie 8° ss. 34, powiel. [Z j. litewskiego].
6. Dane statystyczne odnośnie do marianów w Portugalii. *Summarium.* R. 1973 s. 99.
7. Historia jednego powołania. *Gaz. Niedz.* R. 25: 1973 nr 31 s. 2.
8. Marianie 1673 -1973. Dyskusja nad wiekiem XVII i XVIII. [Głos w dyskusji]. *Summarium.* R. 1973 s. 161-163.
9. Stabilizacja i rozwój Zakonu Marianów w XVIII wieku. *Summarium.* R. 1973 s. 87-93.
10. Zasłużony marianin Wielebny Sługa Boży ojciec Kazimierz Wyszyński. *Zwiastun Miłosierdzia.* R. 15: 1973 nr 1-2 s. 15-17.
11. Odnaleziono proces apostolski Czcigodnego Sługi Bożego ojca Kazimierza Wyszyńskiego. *Róże Maryi.* R. 39: 1974 nr 10 s. 20-21.
12. Marianie w Brazylii. W: *Marianie.* R. 1975 s. 310-316.
13. Ojciec Aleksy Fischer komisarz generalny w Portugalii. W: *Marianie.* R. 1975 s. 50-62.
14. Stabilizacja i rozwój zakonu w XVIII w. W: *Marianie 1673-1973.* Red. J. BUKOWICZ. T. GÓRSKI. R. 1975 s. 39-49.
15. Tomorrow's Saints. *Marian Helpers Bulletin.* R. 31: 1976 nr 1 s. 4.
16. The Marians in Portugal. *Antemurale.* (Rzym). T. 22: 1978 s. 55-89.
17. O. Kazimierz Wyszyński oraz jego działalność w kraju i za granicą. R. 1979 Księża Marianie 8° ss. 55, powiel.
18. Kandydat na ołtarze Wielebny Sługa Boży o. Kazimierz Wyszyński, marianin. *Zwiastun Miłosierdzia.* R. 22: 1980 nr 7-8 s. 19-20.
19. Kult Matki Boskiej Częstochowskiej w życiu Sługi Bożego o. Kazimierza Wyszyńskiego. *Stud. Clar.* T. 3: 1982 s. 125-139.
20. Miranden, seu Brigantien beatificationis et canonizationis Servi Dei Casimiri a s. Ioseph Wyszyński. - Positio super virtutibus ex officio concinnata. R. 1986 8° ss. CX, 640, tab. 9.
21. Risposte alle obiezioni fatti dai Consultori Storici sulla "Positio super virtutibus S. D. Casimiri Wyszyński". W: *Relatio et vota sulla seduta dei Consultori torici tenuta il 14 ottobre 1986.* R. 1986 s. 42-72.

22. Un quadro della situazione ecclesiastica e religiosa della Polonia al tempo del Servo di Dio, Casimiro Wyszyński (1700-1755). W: *Relatio et vota sulla seduta dei Consultori Storici tenuta il 14 ottobre 1986*. R. 1986 s. 73-80.

23. La situazione civile ed ecclesiastica del Portogallo verso il mezzo del XVIII secolo. W: *Relatio et vota, sulla seduta dei Consultori Storici tenuta il 14 ottobre 1986*. R. 1986. R. 1986 s. 84-88.

24. Czcigodny Sługa Boży Kazimierz Wyszyński. W: *Polscy święci*. Red. J. R. BAR. T. 9. W. 1986 s. 128-169.

25. Ze Stasiem Boguckim na zesłaniu. W: *Marianie na Syberii*. Do druku przygotował i szkice biograficzne opracował J. BUKOWICZ. W. 1994 s. 4-22.

II.

Marianie 1673-1973. Red. J. BUKOWICZ, T. GÓRSKI. R. 1975, passim; Działalność męskich zgromadzeń zakonnych wśród Polonii. Red. J. BAKALARZ i in. Lubl. 1982, passim; BUKOWICZ J.: Ks. Bolesław Alojzy Jakimowicz MIC (1912-1987). W: *Marianie na Syberii*. Do druku przygotował i szkice biograficzne opracował J. BUKOWICZ. W. 1994 s. 32-37.

Ks. Tadeusz Górski MIC

Jakubiec Czesław (1909-1993), profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, biblista.

Urodził się 14 VII 1909 r. w Warszawie w rodzinie Wacława i Tekli z Królikowskich. Po uzyskaniu w 1928 r. świadectwa dojrzałości w stołecznym III Gimnazjum Miejskim, wstąpił do Seminarium Duchownego w Warszawie, gdzie odbył studia filozoficzno-teologiczne. Otrzymawszy w 1932 święcenia kapłańskie, kontynuował dalsze studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego. W l. 1935-1937 studiował w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie, uzyskując licencjat nauk biblijnych. W 1937 r. przebywał przez kilka miesięcy w Palestynie. W 1938 r. doktoryzował się na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego. Podczas okupacji wykładał Biblię w Seminarium Duchownym w Warszawie, uczył w tajnych kompletach języka hebrajskiego i greckiego oraz udzielał się w duszpasterstwie. Od 1945 r. prowadził wykłady z biblistyki na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego, habilitując się w roku następnym na podstawie pracy pt.: *Z problematyki ksiąg Seneki*. Od 1948 r. był kierownikiem zakładu Studium Biblistyki Starego Testamentu. W 1952 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1969 r. - profesora zwyczajnego. Był kierownikiem katedry biblistyki Starego Testamentu na Wydziale Teologicznym ATK. W 1979 r. przeszedł na emeryturę, prowadząc jeszcze przez dwa lata zajęcia na pół etatu w ATK. W l. 1949-1954 był członkiem Komisji Orientalistycznej Warszawskiego Towarzystwa Naukowego. Od 1962 r. był profesorem Papieskiego Fakultetu Teologicznego w Warszawie. Brał udział w kongresach Organizacji Międzynarodowej do Studium Starego Testamentu w Paryżu (1948), Louvain (1958), Rzymie (1968) i w Getyndze (1977). Uczestniczył w corocznych zjazdach biblistów polskich. Przedmiotem jego zainteresowań naukowych była egzegeza Starego Testamentu i zagadnienia introdukcyjne. Szerzej rozwinął badania nad nauką Starego Testamentu o grzechu pierworodnym i nad zagadnieniem wzajemnego stosunku Starego i Nowego Testamentu. Podjął też próbę teologicznej syntezy Objawienia w Biblii na podłożu soteriologii biblijnej. Zmarł 15 IV 1993 w Warszawie i został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim.

I.

1. Z problematyki księgi Genesis. Początki Izraela (Gen. 12-35). Wr. - W. 1948 8° ss. XIII, 134.

2. Geneza profetyzmu izraelskiego. *Aten. Kapł.* R. 49: 1948 t. 49 s. 417-432.

3. Ważny dokument. *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 s. 282-287.

4. Kiedy Izraelici wyszli z Egiptu? *Ruch Biblij.* R. 2: 1949 s. 310-312.

5. Mojżesz i Eliasz na Górze Tabor. *Wiad. Archidiec. Warsz.* R. 33: 1949 s. 254-256.

6. Pari pietatis affectu ac reventia. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 33: 1949 s. 174-176.

7. Pascha. *Ruch Biblij.* R. 2: 1949 s. 134-140.

8. Prehistoria biblijna (Gen. 1-11), jej pochodzenie i rodzaj literacki. *Collect. Theol.* R. 21: 1949 s. 259-283, 533-551.
9. Uniwersytet hebrajski w Jerozolimie. *Ruch Biblij.* R. 2: 1949 s. 61-66.
10. Adam i Ewa. *Aten. Kapl.* R. 52: 1950 t. 52 s. 115-123.
11. Historyczna tradycja izraelska. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 34: 1950 s. 340-350.
12. In medio duorum animalium. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 34: 1950 s. 151-155.
13. Czy Hebrajczycy byli w Egipcie? *Ruch Biblij.* R. 4: 1951 s. 340-352.
14. Izrael. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 s. 379-391.
15. Literacka monografia biblijna. *Tyg. Powsz.* R. 46: 1952 nr 40 s. 6-7.
16. W obronie Starego Testamentu. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 s. 202-217.
17. Wprowadzenie do ksiąg Starego Testamentu. W. 1954 Pax 8° ss. 264.
18. Wstęp ogólny do Pisma Świętego. P. 1955 Pallottinum W. 1955 8° ss. 239.
19. Tłum. i komentarz: Genesis, Księga Rodzaju. W. 1957 Wydaw. SS. Loretanek ss. 344.
20. Stare i Nowe Przymierze. Biblia i Ewangelia. W. 1961 Wydaw. SS. Loretanek 8° ss. 380.
21. Wzajemne, "przenikanie" się obu Testamentów. *Ruch Biblij.* R. 16: 1963 s. 25-29.
22. Pradzieje biblijne. Teologia Genesis 1-11. P. 1968 Pallottiun 8° ss. 115.
23. Nauka o grzechu pierworodnym w Starym Testamencie. W: *Współczesna biblistyka polska 1945-1970.* W. 1972 s. 91-102.
24. Tłum.: wstęp i komentarz: Księga Hioba. P. 1974 Pallotinum 8° ss. 272.
25. Prorok i hagiograf. *Ruch Biblij.* R. 32: 1979 s. 66-73.
26. Rec. H. MUSZYŃSKI: Fundament. Bild und Metapher in den Handschriften aus Qumran. *Stud. Theol. Vars.* R. 71: 1979 nr 1 s. 287-291.
27. Natchnienie Pisma Świętego w świetle konstytucji Dei Verbum. Refleksje i spostrzeżenia. W: *Studium Scripturae anima theologiae.* Kr. 1990 s. 103-104.

II.

ROSŁON J. W.: Kierunek biblijny. W: *Księga pamiątkowa XX-lecia Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie 1954-1974.* W. 1976 s. 67-68; MĘDALA S.: Śp. Ks. Prof. Dr hab. Czesław Jakubiec (1909-1993). *Stud. Theol. Vars.* R. 31: 1993 nr 2 s. 5-7; RUMIANEK R.: Publikacje naukowe ks. prof. dra hab. Czesława Jakubca. *Ruch Biblij.* R. 47: 1994 nr 1 s. 61-62; TENŻE: Śp. Ks. Czesław Jakubiec (1909-1993). *Tamże*, s. 59-61; Teka akt osobowych. Arch. ATK.

Ks. Józef Mandziuk

Jaromin Henryk (1932-1985), filipin (oratorianin), historyk i popularyzator duchowości św. Filipa Neri.

Urodził się 25 IV 1932 r. w Spytkowicach k/Rabki, był synem Józefa i Anny z d. Kracik. W 1951 r. ukończył Liceum Ogólnokształcące w Nowym Targu. Rok później wstąpił do Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri w Tarnowie, gdzie 27 VI 1958 r. przyjął święcenia kapłańskie. W l. 1962-1966 kontynuował studia na Wydziale Prawa Kanonicznego Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, uwieńczone doktoratem. Równocześnie studiował teologię życia wewnętrznego na Prymasowskim Studium Życia Wewnętrznego w Warszawie. W swoim zgromadzeniu pełnił szereg odpowiedzialnych funkcji, a w l. 1970-1982 był prokuratorem Federacji Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri w Polsce. Jako przewodniczący Komisji Życia Zakonnego przy Konferencji Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich organizował ogólnopolskie kursy formacyjne dla braci zakonnych. Opublikował kilka pozycji poświęconych historii i duchowości św. Filipa Neri i Kongregacji Oratorium. W l. 1969-1984 redagował, wydawany w maszynopisie, zgromadzeniowy biuletyn "Oratoriana". Zmarł 14 V 1985 r. i został pochowany w Tarnowie.

I.

1. Wspomnienia z Kongresu Oratorium św. Filipa Neri w Rzymie. *Oratoriana.* R. 6: 1969 s. 20-41.
2. Wspomnienia z podróży po Italii. *Oratoriana.* R. 6: 1969 s. 42-77.
3. Filip Neri - Sokrates chrześcijański. *Oratoriana.* R. 7: 1970 s. 1-24.
4. Kronika uroczystości jubileuszowych w Tarnowie 19-26 V 1970 r. *Oratoriana.* R. 7: 1970 s. 1-3.
5. Zarys historii Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri w Polsce (1668-1968). Nasza Przeszł. T. 32: 1970 s. 5-143.
6. Filip Neri - Sokrates chrześcijański. Homo Dei. R. 41: 1972 s. 213-220; 299-305.
7. Czystość. [Konferencja]. *Oratoriana.* R. 11; 1973 s. 77-86.
8. Pokora. [Konferencja]. *Oratoriana.* R. 11: 1973 s. 105-110.

9. Posłuszeństwo. [Konferencja]. *Oratoriana*. R. 11: 1973 s. 87-94.
10. Ubóstwo. [Konferencja]. *Oratoriana*. R. 11: 1973 s. 66-76.
11. Uczta Paschalna. [Konferencja]. *Oratoriana*. R. 11: 1973 s. 95-104.
12. Wolność i odpowiedzialność. [Konferencja]. *Oratoriana*. R. 11: 1973 s. 56-65.
13. Dyrektorium ascetyczne dla kleryków. *Oratoriana*. R. 13: 1975 s. 1-48.
14. Projekt Dyrektorium Federacji św. Filipa Neri w Polsce. *Oratoriana*. R. 13: 1975 s. 1-48.
15. Propozycje statutów federacyjnych. *Oratoriana*. R. 13: 1975 s. 58-67.
16. Regulamin klerycki - propozycje. *Oratoriana*. R. 13: 1975 s. 68-74.
17. Uwagi do materiału na Kongres. *Oratoriana*. R. 13: 1975 s. 49-57.
18. Życie wspólne i jego rola w apostolstwie. *Oratoriana*. R. 13: 1975 s. 75-89.
19. Filip Neri - Sokrates chrześcijański. Tarnów 1977 8° ss. 52.
20. Filip Neri wzorem kapłana współczesnego. *Oratoriana*. R. 16: 1977 s. 51-75.
21. Kilka uwag z doktryny duchowości św. Filipa Neri. *Oratoriana*. R. 16: 1977 s. 76-81.
22. Brzeziński Antoni (1820-1898). W: *Polscy kanoniści*. Cz. 1 s. 54-55.
23. Młodość św. Filipa. *Oratoriana*. R. 22: 1982 s. 74-117.
24. Wspomnienie z pielgrzymki do Rzymu (2-14 X 1981). *Oratoriana*. R. 22: 1982 s. 1-72.
25. Kongres 1982. *Oratoriana*. R. 24: 1983 s. 49-128.
26. Filip Neri - apostoł świecki. *Oratoriana*. R. 25: 1983/1984 s. 10-44.
27. Komentarze do maksym św. Filipa Neri - miesiąc: styczeń - luty - marzec. *Oratoriana*. R. 25: 1983/1984 s. 225-314.
28. Sprawozdanie o stanie Klerykatu Federacji Kongregacji Oratorium w Polsce. *Oratoriana*. R. 24: 1983 s. 43-48.
29. Filipini. W: *Enc. katol*. T. 5. Lubl. 1989 szp. 210-211.
30. Filip Neri. W: *Enc. katol*. T. 5. Lubl. 1989 szp. 206-207.
31. Inspirator nowego ducha. Św. Filip Neri - Apostoł Rzymu przez kierownictwo duchowe. Tarnów 1965 ss. VII, 155. Mps w Bibl. Kong. Tarn. Filipinów.
32. Kongregacja Oratorium św. Filipa Neri w Gostyniu do kasaty w 1876 r. W. 1966 ss. XXIII, 138. Mps w Bibl. Kong. Tarn. Filipinów.
33. Trudny wybór. Dramat o św. Filipie Neri, ss. 49. Mps w Arch. Kong. Tarn. Filipinów.
34. Konferencje ascetyczne. Tarnów 1972-1982. T. 1 ss. 169, 15; T. 2 ss. 298. Mps w Arch. Kong. Tarn. Filipinów.
35. Za innego mnie mają. [Pamiętnik], ss. 159. Rkps w Arch. Kong. Tarn. Filipinów.

II.

Jaromin Henryk. W: *Polscy kanoniści*. Cz. 1 s. 188-189; BAŃKOWSKI T.: Wspomnienie o śp. ks. Henryku Jarominie - kapłanie Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri w Tarnowie. *Currenda*. R. 135: 1985 s. 362-366; MLECZKO W.: Model życia zakonnego według ks. dra Henryka Jaromina COr (1932-1985). Lubl. 1992, ss. 131. Mps w Bibl. KUL-u.

Ks. Włodzimierz Mleczko COr

Jasiński Walerian Józef, pseud. i krypt.: Valerius Jasiński, Walery, V. J., W. J., X. J. (1904-1981), redaktor, popularyzator teologii, badacz Polonii Amerykańskiej.

Urodził się 21 lutego 1904 r. w Koszalinie. Jego rodzicami byli Jakub, podkomorzy miejski (dyrektor kasy) i Wiktoria z d. Błażejewicz. W 1908 r. rodzice przenieśli się na Górny Śląsk do Mysłowic, gdzie uczęszczał do szkoły powszechnej, a w l. 1915-1922 do Gimnazjum Klasycznego. Natomiast świadectwo maturalne uzyskał w 1923 r. w Gimnazjum Klasycznym w Katowicach. W l. 1923-1925 jako alumn Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie studiował na Wydziale Teologicznym UJ. Jesienią 1925 r. został skierowany na studia w Uniw. Gregoriańskim w Rzymie. Święcenia kapłańskie otrzymał 23 IX 1928 r. w Kokoszycach z rąk bpa Arkadiusza Lisieckiego. Krótko po prymicjach powrócił do Rzymu, by skończyć czwarty rok studiów teologicznych i uzyskać doktorat z teologii. Po zdobyciu doktoratu w 1929 r. wrócił do diecezji katowickiej i objął placówkę wikariusza w parafii św. Jana i Pawła w Katowicach-Dębie, a jednocześnie został katechetą w Szkole Handlowej w Katowicach. Z początkiem roku szkolnego 1930/1931 został mianowany katechetą w Państwowym Żeńskim Seminarium Nauczycielskim w Nowej Wsi (dziś Wirek, dzielnica Rudy Śląskiej). Pismem z dnia 31 marca 1932 r. został mianowany kapelanem Śląskiego Harcerstwa w Nowej Wsi i Nowym Bytomiu. Dekretem z dnia 16 września 1933 r. bp

Stanisław Adamski mianował go ojcem duchownym Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. W Seminarium założył Straż Honorową i Sodalicję Mariańską. Obowiązki ojca duchownego pełnił do 1935 r., kiedy to w wyniku wizytacji apostolskiej Seminarium Śląskiego decyzją Stolicy Apostolskiej nastąpiła zmiana na stanowisku rektora i ojca duchownego. Dnia 25 września 1935 r. ks. Jasiński został mianowany prefektem Prywatnego Gimnazjum św. Jacka w Katowicach oraz wizytatorem nauki religii w zakładach kształcenia nauczycieli i w szkołach zawodowych. W pierwszym roku działalności w Gimnazjum św. Jacka założył Sodalicję Mariańską dla młodzieży męskiej. Dnia 29 lutego 1936 r. został mianowany asystentem kościelnym Koła Wiedzy Religijnej w Katowicach, a 12 września 1938 r. nauczycielem dydaktyki przy Państwowym Pedagogium w Katowicach. Od 1933 r. wygłaszał referaty na różnych zjazdach, publikował artykuły, broszury i książki.

Latem 1939 r. ks. Jasiński wyjechał za zgodą Kurii Diecezjalnej do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, by wziąć udział w światowej wystawie oraz zapoznać się z amerykańskim systemem wychowania młodzieży w szkołach technicznych. Wybuch II wojny światowej uniemożliwił mu powrót do kraju. Trafił wtedy do Zakładów Naukowych w Orchard Lake, obejmujących High School, College i Polskie Seminarium Duchowne p.w. św. Cyryla i Metodego. Z tymi szkołami był związany do końca życia. Pracę w Seminarium Polskim zaczął wykładając katechetykę, teologię ascetyczną i mistyczną oraz homiletykę praktyczną. Później pełnił w Zakładach Naukowych w Orchard Lake funkcję wykładowcy dogmatyki i apologetyki. Jako wykładowca dogmatyki zapoczątkował w 1942 r. w Orchard Lake organizowanie z okazji obchodu liturgicznego ku czci św. Tomasza z Akwinu sympozjów naukowych. Od 1958 do 1979 r. był redaktorem wychodzącego w Orchard Lake od 1920 r. czasopisma "Sodalis", które w 1971 r. zmieniło tytuł na "Sodalis-Polonia". Praca dydaktyczna i redakcyjna sprawiły, że do końca życia był kapłanem studiującym, posiadającym bardzo dobrą bibliotekę. Obok pracy pedagogicznej udzielał się także duszpastersko w parafiach Bożego Ciała, Przemienienia Pańskiego i Zmartwychwstania Pańskiego w Detroit oraz w parafii Świętej Trójcy w Windsor w Kanadzie. Ponadto prowadził rekolekcje dla sióstr zakonnych i dla kapłanów, a także dni skupienia dla młodzieży i inteligencji. Prowadził audycje radiowe na tematy Polski. Działał w różnych stowarzyszeniach i organizacjach. Był wieloletnim kapelanem katolickiej organizacji "Veritas" w Detroit i w Windsor (Kanada). Należał do Stowarzyszenia Polsko-Amerykańskich Historyków i był prezesem oraz członkiem zarządu tego Stowarzyszenia. Współpracował z Polskim Instytutem w Ameryce, Fundacją Kościuszkowską i Katolickim Stowarzyszeniem Filozofów. Brał czynny udział w zjazdach homiletycznych polskiego duchowieństwa w Stanach Zjednoczonych w 1941 i 1946 r., na których wygłosił obszerne referaty. W ramach działalności w Orchard Lake organizował także pielgrzymki do różnych sanktuariów, zwłaszcza do Rzymu i do Polski. Utrzymywał stały kontakt listowny z biskupami katowickimi. Dnia 5 lipca 1958 r. został mianowany kanonikiem honorowym kapituły katowickiej, a 28 lutego 1963 r. prałatem domowym Jego Świątobliwości. Zmarł 19 XI 1981 r. w Orchard Lake i został pochowany na cmentarzu Grobu Świętego w Southfield.

I.

1. Nauczanie religii w duchu Akcji Katolickiej. *Mies. Katech. Wychow.* R. 22: 1933 s. 155-159.

2. Pytanie: grzech ciężki czy lekki? wedle katechizmu. *Mies. Katech. Wychow.* R. 22: 1933 s. 129-131.

3. Cuda Boże w duszy ludzkiej. *Mies. Katech. Wychow.* R. 24: 1935 s. 405-409.
4. Na przełomie myśli wychowawczej. Pedagogika współczesna a pedagogika chrześcijańska. P. 1936 8⁰ ss. 42. Biblioteczka Akcji Katolickiej nr 32.
5. Tragedia domu rodzinnego i szkoły w zlaicyzowanej Europie. *Ruch Katol.* R. 6: 1936 s. 429-446.
6. O wychowaniu rodzinnym i szkolnym w świetle nauki katolickiej. *Ruch Katol.* R. 6: 1936 s. 447-461.
7. Szkoła techniczna a chrześcijańskie wychowanie relgijno moralne. W: *Ogolnopolski zjazd w sprawie szkół technicznych.* Kat. 1936 s. 94-100.
8. Pedagogiczne zadania szkoły technicznej w świetle obecnego stanu techniki, w świetle wydajności pracy zawodowej, w świetle psychologii młodzieży. W: *Ogolnopolski zjazd w sprawie szkół technicznych.* Kat. 1936 s. 101-106.
9. Projekt nowego katechizmu. Kat. b. r. wyd.
10. Światłocienie współczesnej pedagogiki. P. 1936. Biblioteczka Akcji Katolickiej nr 43.
11. Jak prowadzić lekcje religii nowoczesną metodą projektów? *Mies. Katech. Wychow.* R. 26: 1937 s. 20-27.
12. Czy umiesz wzbudzić akt żalu doskonałego? *Mies. Katech. Wychow.* R. 26: 1937 s. 102-104.
13. Katolickie postulaty w szkolnictwie zawodowym. *Mies. Katech. Wychow.* R. 26: 1937 s.151-156.
14. O ważnej książce. Kilka myśli w związku z dekretem Świętej Kongregacji Soboru o katechizacji. *Mies. Katech. Wychow.* R. 26: 1937 s. 216-219.
15. Kwadratura koła w polskiej pedagogice. *Prz. Powsz.* R. 54: 1937 t. 216 s. 149-158.
16. Medytacje na okres Bożego Narodzenia. Kat. 1937.
17. Urząd nauczycielski Kościoła a szkoła, czyli jak zbliżyć szkołę polską do ideału katolickiej szkoły polskiej. W: *Wśród problemów szkoły i wychowania.* Pr. zbiorowa. P. 1937 s. 84-92.
18. Ognisko metodyczne dla nauki religii. *Mies. Katech. Wychow.* R. 27: 1938 s. 321-330.
19. O katolicką pedagogikę w Polsce. Kat. 1938. Biblioteczka Akcji Katolickiej nr 104.
20. O katolicką szkołę w Polsce. P. 1938.
21. O roli szkoły w realizacji uchwał Synodu i odpowiedzialności katolików za stan nauczania i wychowania. Kat. 1938.
22. Potrzeby katolickiej pedagogiki naukowej w Polsce. *Aten. Kapl.* R. 34: 1938 t. 42 s. 360-376.
23. Próby katechizmowego opracowania dogmatu o Mistycznym Ciele Chrystusa. *Mies. Katech. Wychow.* R. 27: 1938 s. 279-283.
24. Rysunki kolorowe do nauki katechizmu. *Mies. Katech. Wychow.* R. 27: 1938 s. 215-216.
25. O łasce Bożej. [Szkic lekcji z dogmatyki]. *Mies. Katech. Wychow.* R. 28: 1939 s. 228-234.
26. Tragedia dydaktyki naturalistycznej. *Mies. Katech. Wychow.* R. 28: 1939 s. 63-66.
27. Wychowanie w czystości. Wil. 1939.
28. A Polish Seminary in Contemporary America. *Homiletic and Pastoral Revue.* R. 41: 1940 (October).
29. Ku nowej piękniejszej Polsce w nowej Europie. [Przemówienie radiowe]. Milwaukee, Wis. 1941 8⁰ ss. 57.
30. Po co się uczyć języka polskiego i kultury polskiej w Ameryce? Michigan 1941 Nakł. Polskiego Seminarium Orchard Lake 8⁰ ss. 8.
31. Po co się uczyć języka polskiego i kultury polskiej w Ameryce? Michigan 1941 Nakł. Sióstr Felicjanek w Plymouth 8⁰ ss. 20, bibliogr.
32. Pokój a Polacy. Michigan 1941 Nakł. Seminarium Polskiego Orchard Lake 8⁰ ss. 20.
33. Teksty dotyczące asymilacji Polaków w Ameryce. On the Assimilation of the Poles in America. Michigan 1941 Nakł. Fundacji im. ks. Józefa Dąbrowskiego 8⁰ ss. 56, bibliogr.
34. The Misuse of Liberty by Catholics. *Homiletic and Pastoral Revue.* R. 42: 1941.
35. Współczesne kazanie polskie w Ameryce w świetle encykliki Summi Pontificatus. W: *Pamiętnik Pierwszego Polskiego Zjazdu Homiletycznego w Ameryce.* Michigan 1941 s. 137-142.
36. Wychowanie w czystości. Michigan 1941 Nakł. Sióstr Felicjanek w Plymouth 8⁰ ss. 24, bibliogr.
37. Język polski na ambonie i w szkole w Ameryce. Michigan 1942 Nakł. Fundacji im. ks. Józefa Dąbrowskiego 4⁰ ss. 10.
38. Modern Pastoral Theology and the Work of Father Joseph Dąbrowski. Michigan 1942 Nakł. Fundacji im. ks. Józefa Dąbrowskiego 8⁰ ss. 11, bibliogr.
39. Pokój i Kościół a Ameryka i Polska. Od września 1939 r. do stycznia 1942 r. Michigan [1942] Nakł. autora 8⁰ ss. 40.
40. Artykuły w: *Sodalis* (Orchard Lake). R. 24: 1943: Kto ma decydować o języku polskim w katolickiej szkole parafialnej. O katolickie zasady pedagogiczne dla katolickiej Polonii w Ameryce, nr 6 s. 21-27; nr 7 s. 6-9; 41. Przeoczona cnota ojcowska, nr 3 s. 11- 12, 17, 27; 42. Walący się świat współczesny a ciekawy obraz Serca Jezusowego, nr 1 s. 4-5,12; 43. Wesoły nam dzień dziś nastał... z Chicago, nr 4 s. 4-7.
44. Artykuły w: *Sodalis* (Orchard Lake). R. 25: 1943/1944: Bogate ubóstwo, nr 3 s. 4-6; 45. Którą drogą, Polonio?, nr 4 s. 4-6, 18; 46. Ku pięknej Polonii. Rozwiązanie problemu poruszonego w styczniowym numerze Sodalisa pt. Którą drogą Polonio? - Droga twórczej harmonii kulturalnej. Cz. I. Zasady i założenia, nr 5 s. 16-19; nr 6 s. 16-19,28; 47. Ku pięknej Polonii. Rozwiązanie problemu: jak budować piękną przyszłość Polonii. Cz. II. Fakty, nr 8 s. 16-19, 28; nr 9-10 s. 22-25, 29; 48. Nie sport

głodnym,nr 2 s. 9-11,28; 49. S. O. S do młodzieży, nr 9-10 s. 1-3,13; 50. W odpowiedzi Commonweal, nr 5 s. 1-3, 18-19; 51. Wartość seminarium, nr 1 s. 11-13.

52. O katolicką Polonię Amerykańską. Orchard Lake 1943 Druk. "Naród Polski" 8° ss. 61, bibliogr. Współautor: J. A. GIERUT.

53. Artykuły w: *Sodalis* (Orchard Lake). R. 26: 1944/1945: Boją się polskości. Przeciwnicy harmonii trzech kultur w duszy Amerykanina polskiego pochodzenia, nr 9-10, s. 16-19; 54. Jak badać Polonię?, nr 1 s. 19-21; 55. Śp. Prezydent Roosevelt, nr 8 s. 1-3, 7; 56. Trzeba znać historię Polonii. (Wartości pedagogiczne historii Polonii dla Amerykanów polskiego pochodzenia. - Twórczy obywatel - kompleks niższości. Cel pedagogiczny - co zrobiono), nr 2 s. 15-17; nr 3 s. 15-17; nr 4 s. 15-17; nr 5 s. 17-18, 28.

57. Artykuły w: *Sodalis* (Orchard Lake). R. 27: 1945/1946: Ideał kapłana polonijnego, nr 6 s. 14-16; nr 7 s. 3-5,28; nr 8 s. 18-21; 58. Ks. Edward Kardynał Mooney. Stosunek kardynała Mooney do spraw polskich i polonijnych, nr 5 s. 1-3, 24-27; 59. Ks. prałat Syski a duchowieństwo polonijne. Kwestia troski o rozwój inteligencji duchowieństwa polonijnego, nr 4 s. 4-6, 25-27; 60. Tłum.: E. MOONEY: Seminarium a Polska. Przemówienie z okazji 60-lecia Seminarium Polskiego w Orchard Lake, 25 lipca 1945, nr 1 s. 1, 5, 21; 61. Zadania seminarium dziś i jutro, nr 1 s. 13-15, 26.

62. Boże Narodzenie to wyzwanie dla Polonii. *Wiedza o Pol. Amer.* R. 1: 1946 nr 2 s. 13-17.

63. Idealna Fenicjanka. Myśli do rozważań i studium na temat ideału felicjańskiego. New York, N.Y. 1946 Nakł. Firmy Catholic Book Publishing Co. 4° ss. 78.

64. Racja bytu parafii polonijnych. W: *Pamiętnik drugiego Zjazdu Homiletycznego Duchowieństwa Polskiego w Ameryce* 14-16 maja 1946 r. Pittsburgh. Pennsylvania. Urzędowe sprawozdania i referaty. New Castla, Pa. 1946 s. 83-125; Nadb. Pittsburgh, Pa. 1946 8° ss. 44. Toż. *Sodalis*. Orchard Lake R. 27: 1945/1946 nr 9-10, s. 25-28; R. 28: 1946/1947 nr 1 s. 9-11, 28; nr 2 s. 2-3, 16; nr 3 s. 9, 25-26; nr 4-5 s. 10, 22-23; nr 5-7 s. 10,21-22; nr 8-9 s. 19, 28-30.

65. Społeczna misja języka polskiego w Ameryce. *Wiedza o Pol. Amer.* R. 1: 1946 nr 1 s. 4-7.

66. Dążenie do świętości a św. Franciszek Salezy. (O różnych metodach - o indywidualnym ideale świętości - o pesymiźmie ascetycznym - o umiarkowanym optymiźmie ascetycznym). W: *Żywotne problemy Zgromadzeń Zakonnych Polonii Amerykańskiej. Pamiętnik Pierwszego Polskiego Zjazdu Międzyzgromadzeniowego w Buffalo, N.Y. w dniach 12 i 13 października 1943 r.* Buffalo N. Y. 1947 s. 42-62.

67. Krótkie referaty i uwagi. W: *Żywotne problemy Zgromadzeń Zakonnych Polonii Amerykańskiej. Pamiętnik Pierwszego Polskiego Zjazdu Międzyzgromadzeniowego.* Buffalo, N.Y. 1947 s. 95-124.

68. Kwestia racji bytu zgromadzeń polonijnych oraz kwestia pielęgnowania języka polskiego i kultury polskiej w Ameryce. W: *Żywotne problemy Zgromadzeń Zakonnych Polonii Amerykańskiej. Pamiętnik Pierwszego Polskiego Zjazdu Międzyzgromadzeniowego.* Buffalo, N.Y. 1947 s. 81-88.

69. O ataku na polonijne programy radiowe. *Wiedza o Pol. Amer.* R. 2: 1947 nr 3 s. 40-45.

70. Orientacja we współczesnej sytuacji religijnej na świecie w świetle historii Kościoła. W: *Żywotne problemy Zgromadzeń Zakonnych Polonii Amerykańskiej. Pamiętnik Pierwszego Polskiego Zjazdu Międzyzgromadzeniowego.* Buffalo, N.Y. 1947 s. 23-27.

71. Przemówienie wstępne. W: *Żywotne problemy Zgromadzeń Zakonnych Polonii Amerykańskiej. Pamiętnik Pierwszego Polskiego Zjazdu Międzyzgromadzeniowego.* Buffalo, N.Y. 1947 s. 16-17.

72. Przygotowanie zjazdu. W: *Żywotne problemy Zgromadzeń Zakonnych Polonii Amerykańskiej. Pamiętnik Pierwszego Polskiego Zjazdu Międzyzgromadzeniowego.* Buffalo, N.Y. 1947 s. 10-13.

73. Trudności duchowe emigracji polskiej w Ameryce. *Wiedza o Pol. Amer.* R. 2: 1947 nr 7 s. 80-84.

74. Trudności mistrzyni nowicjuszek. W: *Żywotne problemy Zgromadzeń Zakonnych Polonii Amerykańskiej. Pamiętnik Pierwszego Polskiego Zjazdu Międzyzgromadzeniowego.* Buffalo, N.Y. 1947 s. 77-80.

75. Wiedza o Polonii w szkole. *Wiedza o Pol. Amer.* R. 2: 1947 nr 4 s. 44-49.

76. W obliczu olbrzymiego eksperymentu amerykańskiego. *Wiedza o Pol. Amer.* R. 2: 1947 nr 1 s. 6-11; nr 2 s. 22-25.

77. Wychowanie inteligencji. W: *Żywotne problemy Zgromadzeń Zakonnych Polonii Amerykańskiej. Pamiętnik Pierwszego Polskiego Zjazdu Międzyzgromadzeniowego.* Buffalo, N.Y. 1947 s. 72-76.

78. Zaproszenie na Zjazd. W: *Żywotne problemy Zgromadzeń Zakonnych Polonii Amerykańskiej. Pamiętnik Pierwszego Polskiego Zjazdu Międzyzgromadzeniowego.* Buffalo, N.Y.1947 s. 13.

79. Znaczenie pedagogiczne i ascetyczne celu i ideału zgromadzenia oraz metoda opracowania własnego ideału zgromadzenia. W: *Żywotne problemy Zgromadzeń Zakonnych Polonii Amerykańskiej. Pamiętnik Pierwszego Polskiego Zjazdu Międzyzgromadzeniowego.* Buffalo, N.Y. 1947 s. 28-41.

80. Artykuły w: *Sodalis.* (Orchard Lake). R. 29: 1948: Godło naszego Zakładu, nr 6 s. 8- 12. -Toż.

Alumnus. R. 13: 1948 nr 35 s. 440-441; 81. Ideał pedagogiczny Polonii, nr 1 s. 6-8; 82. O pokrzepiającej prawdzie, nr 4 s. 9-10; 83. Papież Pius XII o przyszłości Polonii Amerykańskiej, nr 9 s. 11-13; R. 30: 1949 nr 2 s. 12-14; 84. Zapomniana prawda o szkole, nr 7 s. 11-13.

85. Boże Narodzenie w dżunglach politycznych. *Dz. Pol.* (Detroit). R. 45: 1949 24 grudnia s. 1.

86. Artykuły w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 30: 1949: Dzieło niesienia pomocy emigrantom z Polski, nr 10 s. 12-14; 87. Jak ożywić kluby polonijne?, nr 6 s. 15-18; 88. Polonia a młodzież, nr 4 s. 19-21; 89. Zjazd katolickich Filozofów Amerykańskich, nr 6 s. 19.

90. Artykuły w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 31: 1950: Jeszcze o celu Polonii,. nr 3-4 s. 29-32; nr 5-6 s. 29-32; 91. Ogłoszenie Dogmatu Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, nr 7-8 s. 15-19; 92. Parafia polonijna. Wzajemny stosunek grupy społecznej polonijnej i parafii polonijnej, nr 9 s. 23-25; 93. Słowo ciałem się stało, nr 10 s. 2-7.

94. Artykuły w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 32: 1951: Cienie i blaski sprawy języka polskiego w Polonii, nr 5 s: 14-20. Nadb.: Orchard Lake 1951 4° ss. 7; 95. Do nauczycieli Polonii, nr 7-8 s. 25-27; 96. Doskonały chrześcijanin, nr 1 s. 9-11; 97. Funkcja czasopisma polonijnego, nr 2 s. 6-9; 98. Radosna nowina, nr 10 s. 4-6; 99. "Raj Felicjański", nr 4 s. 22-25.

100. Czego nie dać, a co dać Polsce współczesnej? Boże Narodzenie 1951. *Dz. Pol.*. (Detroit). R. 47: 1951 24 grudnia s. 1.

101. Polonia Amerykańska. Okresy dziejów - Asymilacja - Ideał. Michigan 1951 Nakł. Fundacji im. ks. Józefa Poniatowskiego 16° ss. 43, bibliogr.

102. Teorie o asymilacji. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 2:, 1951 nr 3 s. 286-290.

103. The Methodical Riddle of the Munificentissimus Deus. *Homiletic and Past. Rev.* R. 52: 1951 (October).

104. Artykułu w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 33: 1952: Czy i jakie czytamy czasopisma?, nr 2 s. 4-7; 105. Dojrzałość społeczna, nr 3 s. 4-6; 106. "Maryja z Dzieciątkiem" a studium porównawcze religii, nr 10 s. 3-8; 107. Wychowanie postępowe a wychowanie katolickie, nr 9 s. 4-9.

108. Artykuły w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 34: 1953: Chrystus Król w wieku bomby atomowej, nr 6 s. 5-10; 109. Humor chrześcijański w wychowaniu, nr 1 s. 4-8; 110. Ks. Józef Dąbrowski w świetle "Exsul Familia", nr 2 s. 16-23; 111. Łaska a Niepokalane Poczęcie, Wcielenie, Zbawienie, Rok Maryjny, nr 8 s. 14-18; 112. Tło Konstytucji Apostolskiej "Exsul Familia", nr 3 s. 4-10.

113. Chrystus Król a państwo. [Akademia "Veritasu" w niedzielę 25 października]. *Dz. Pol.* (Detroit). R. 49: 1953 nr 251 s. 7.

114. Polonia Detroicka a teologia ludzi świeckich. *Dz. Pol.* (Detroit). R. 49: 1953 nr 50 s. 4.

115. Rekolekcje to pilna sprawa Polonii. *Dz. Pol.* (Detroit). R. 49: 1953 nr 89 s. 2.

116. Artykuły w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 35: 1954: Dlaczego kocham Ojca Św. Piusa XII, nr 2 s. 5-8; 117. Fałszywe i prawdziwe nabożeństwo do Matki Bożej, nr 5 s. 9-13; 118. Oblicze duchowe Polonii Amerykańskiej, nr 7 s. 2-8.34; 119. O przyszłego patrona dla wykonawców "Exsul Familia", nr 6 s. 16-20; 120. Papieskie instytucje polskie w Rzymie a Polonia Amerykańska, nr 4 s. 15-17; 121. Parafia polska Matki Boskiej Częstochowskiej w London, Ontario, Canada, nr 7 s. 32-33; 122. Przyjmijmy podarunki Zbawiciela, nr 9 s. 2-4.

123. Konstytucja Apostolska "Exsul Familia" a Polonia Amerykańska. *Przew. Katol.* New Britain. Conn. R. 47: 1954 nr 3 s. 2.

124. Orchard Lake: Szkoła Nasza. I. Dzieło Opatrzności. II. Przedmiot podziwu. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 5: 1954 nr 1 s. 44-48.

125. Artykuły w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 36: 1955: Cud Gwiazdki Polonii Świata, nr 9 s. 291-293; 126. Katolicyzm Polonii Amerykańskiej, nr 6 s. 184-187; 127. Maryja, Niebios Królowa a Polonia Świata, nr 5 s. 146-149; 128. Nauki wypływające z cierpień pierwszej parafii Polonii i jej założyciela, nr 1 s. 24-28; 129. O mesjaniźmie, nr 8 s. 254-259; 130. Pamiętny Zjazd Polsko-Amerykańskiego Stowarzyszenia Historycznego, nr 1 s. 33-35. -Toż. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 6: 1955 nr 3 s. 186-189; 131. Śp. Piotr Łobaza, nauczyciel języka polskiego Polonii, nr 4 s. 135-137. -Toż. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 6: 1955 nr 3 s. 193-196. -Toż. *Dz. Pol.* (Detroit). R. 51: 1955 nr 77 s. 4; 132. Problemy felicjańskie, nr 7 s. 230-235.

133. Parafia polska Matki Boskiej Częstochowskiej w London, Ontario, Canada. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 6: 1955 nr 2 s. 190-193.

134. Problemy duszpasterskie inteligencji Polonii Amerykańskiej. (Uwagi na marginesie Veritasowych rekolekcji wielkopostnych w kościele św. Floriana w Hamtramck, Michigan). *Duszp. Pol. Zagr.* R. 6: 1955 nr 3 s. 189-192.

135. Znaczenie Akademii Seminarium Polskiego. (Na marginesie akademii tomistycznej Seminarium Polskiego w Orchard Lake, Michigan). *Duszp. Pol. Zagr.* R. 6: 1955 nr 3 s. 173- 176. -Toż. *Dz. Pol.* (Detroit). R. 51: 1955 nr 63 s. 8.

136. Zjednoczone Narody - Polska - Polonia. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 6: 1955 nr 2 s. 171-176. -Toż.: *Dz. Pol.* (Detroit). R. 50: 1955 nr 264 s. 4.

137. Artykuły w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 37: 1956: Konstytucja Apostolska Piusa XII "Exsul Familia". Jej treść i znaczenie dla Polonii Świata. Seminarium Duchowne im. Św. Cyryla i Metodego w Orchard Lake, nr 4 s. 124-132. Nadb.: Michigan 1956 8° s. 11; 138. L'Osservatore Romano o Seminarium

Polskim w Orchard Lake. Tłum. artykułu: Una isola di cultura polacca negli U.S.A. (Wyspa kultury polskiej w Stanach Zjednoczonych), nr 5 s. 164. 167; 139. Miłosierdzie Boże podstawą życia naszego, nr 3 s. 70-71; 140. Papież w właściwej perspektywie, nr 2 s. 37-41; 141. Tłum.: Przemówienie Kardynała E. Ruffiniego w Orchard Lake, nr 5 s. 189; 142. Śp. ks. Prałat E. Szumal, Rektor Seminarium Polskiego na tle trzech faz Polonii Amerykańskiej, nr 5 s. 158-163. -Toż. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 8: 1957 nr 1 s. 411-417.

143. Marya, Niebios Królowa i Królowa Polski, a Polonia Świata. W: *Pamiętnik 40-lecia parafii św. Trójcy w Windsor, Ontario, 1916-1956.* Windsor. Ont. Kanada 1956 s. 42-45.

144. Międzynarodowa współpraca a myśl katolicka. (Veritasowa Akademia Tomistyczna 1955). *Duszp. Pol. Zagr.* R. 7: 1956 nr 1 s. 53-57.

145. Parafia polonijna. W: *Pamiętnik czterdziestolecia kapłaństwa ks. dra Ludwika Kościszewskiego proboszcza parafii Windsor,* Ont. Kanada 1956 s. 39-40.

146. Amerykańscy profesorowie opowiadają o Polsce współczesnej. *Życie.* R. 11: 1957 nr 51 s. 15.

147. Artykuły w: *Sodalis.* (Orchard Lake). R. 38: 1957: Czy Polacy wywierają wpływ na katolicyzm amerykański?, nr 7 s. 186-189; 148. Ks. Biskup Pękala w Seminarium Polskim w Orchard Lake, nr 8 s. 231-236; 149. Nowe przepisy postu eucharystycznego a ideał przyjmowania Komunii św. przez wszystkich obecnych na Mszy św., nr 4 s. 79-83.

150. Polonia Amerykańska. *Homo Dei.* R. 26: 1957 nr 4 s. 611- 617.

151. Promieniowanie kultury polskiej w USA. *Homo Dei.* R. 26: 1957 nr 5 s. 794-796.

152. XIII Roczny Zjazd Polsko-Amerykańskiego Stowarzyszenia Historycznego. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 8: 1957 nr 2 s. 554-557.

153. Seminarium Polskie w Orchard Lake. *Homo Dei.* R. 26: 1957 nr 3 s. 462-465.

154. Seminarium Polskie w Orchard Lake. *Kazalnica.* R. 18: 1957 nr 11 s. 259-263.

155. Artykuy i recenzje w: *Sodalis.* (Orchard Lake). R. 39: 1958: Akademia ku czci ks. Kardynała Wyszyńskiego, nr 9 s. 272; 156. Apel Jasnogórski w życiu Polonii, nr 7 s. 193-194; 157. Co czytać? Czytanie z zakresu Mariologii, nr 5 s. 121-122; 158. Dar prymicyjny dla tych młodych kapłanów, którzy..., nr 5 s. 148; 159. Rec.: F. J. WENGIER: The Eucharist-Sacrifice, nr 7 s. 214-215; 160. Rec.: S. J. GRABOWSKI: The Church. An introduction to the theology of St. Augustin. St. Louis (1957). XVIII-673, nr 4 s. 90; 161. Każda siostra nauczycielka wie..., nr 5 s. 139; 162. Każdy prezes, przewodniczący, dyrektor Polonii wie..., nr 7 s. 223; 163. Każdy proboszcz polskiej parafii wie..., nr 4 s. 66; 164. Matka Boska Częstochowska, "Hodegeteria" w Orchard Lake, nr 2 s. 38-42; 165. Śp. Edward Kardynał Mooney a Polonia, nr 9 s. 276-280; 166. Módlmy się za wielkomiejskie parafie polskie, nr 5 s. 129-131; 167. Nabożeństwo do Serca Jezusa obowiązkiem Polonii, nr 6 s. 150-152; 168. Nie naśladujmy Niepokalanego Poczęcia. (O radosnej nowinie pokuty Niepokalanego Poczęcia z Lourdes), nr 5 s. 99-101; 169. O co się modlić?, nr 4 s. 67; 170. O co się modlić? (O ufność, za Arabów, za prasę Polonii), nr 6 s. 171-172; 171. Od redakcji - Żywotne pytania i szczera odpowiedź, nr 6 s. 191; 172. Papież a Washington, nr 8 s. 230; 173. Papież Pius XII w obliczu Boskiego Sędziego, nr 8 s. 226-227; 174. Papieskie intencje apostolstwa modlitwy, nr 7 s. 221; 175. Przodek śp. Papieża Piusa XII w Polsce, nr 8 s. 240; 176. Śp. Pius XII a Polonia Amerykańska, nr 8 s. 231-236; 177. Świętej pamięci Ojciec św. Pius XII, nr 8 s. 227-230; 178. Rozczarowanie po radości wielkanocnej, nr 4 s. 70-71; 179. Sodalis w życiu intelektualnym, nr 7 s. 195-196; 180. Szkoły Polonii w wieku pocisków międzykontynentalnych i podróży międzyplanetarnych, nr 7 s. 196-198; 181. Święto Chrystusa Króla a Polonia Amerykańska, nr 8 s. 255-256; 182. Tajemnica Bożego Narodzenia, nr 9 s. 257- 261; 183. Tegoroczni kapłani w Orchard Lake, nr 6 s. 158-169; 184. Teologia stosowana a inteligencja Polonii, nr 4 s. 74-77; 185. "Time" o papiestwie za Piusa XII, nr 8 s. 239-240; 186. Week-end Veritasu w Detroit i Toronto, nr 7 s. 216; 187. Wprowadzenie świeckich do apostolstwa wśród Polonii, nr 8 s. 254-255; 188. Zmiany w Orchard Lake, nr 6 s. 153-157.

189. Czy Polacy wywierają wpływ na katolicyzm amerykański. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 9: 1958 nr 2 s. 167-173.

190. O Chrystusie Królu. *Dz. Pol.* Detroit. R. 54: 1958 s. 3.

191. Obraz ścienny za głównym ołtarzem w kościele polskim w Los Angeles, Kalifornia. W: *Pamiętnik wydany z okazji pobudowania i poświęcenia polsko-rzymskokatolickiego kościoła w Los Angeles, California.* Detroit. Michigan 1958 s. 69.

192. Artykuły i recenzje w: *Sodalis.* (Orchard Lake). R. 40: 1959: Aby na niczym spełzła akcja komunistów, nr 8 s. 248; 193. "Aggie Goes to Poland", nr 1 s. 31; 194. Akademia Maryjna Veritasu w Orchard Lake, nr 6 s. 176-177; 195. Co czytać w dziedzinie problemów budownictwa kościelnego, nr 5 s. 148; 196. Co czytać?, nr 7 s. 225-226; 197. Conference o znaczeniu ICPA - chluby katolickiej inteligencji polonijnej, nr 4 s. 109; 198. "Dałem wam przykład, abyście wy także czynili" (Pan Jezus i Jan XXIII), nr 5 s. 133; 199. Darwinizm a katolicy, nr 2 s. 55- 59; 200. J. E. Ks. Arcybiskup Detroicki John F. Dearden, nr 1 s. 14-17; 201. Duchowieństwo Polonii w oparciu o Seminarium Polskie. (Rada Księży dla Spraw Polskich w Detroit), nr 6 s. 177- 178; 202. Fakty o Kościele w Polsce. Uwagi wstępne, nr 1 s.

22-24; 203. Intencje Papieskie na styczeń 1959 i słówko do prezesów organizacji, nr 1 s. 29; 204. Intencje papieskie, nr 6 s. 194; 205. Intencje papieskie na miesiąc kwiecień 1959, nr 4 s. 112; 206. Jak obchodzić jubileusz diamentowy Seminarium Polskiego, najwyższej uczelni Polonii Amerykańskiej, nr 7 s. 216-219. -Toż. *Alumnus*. R. 24: 1959 nr 4 s. 1101-1106; 207. Kłopoty z inteligencją w parafii, nr 2 s. 77-81; 208. Komentarz do fotografii kościoła w Anaheim, nr 5 s. 141; 209. Litania do Miłosierdzia Bożego ułożona przez ks. Chmielewskiego, nr 5 s. 132; 210. Módlmy się przed Wcielonym Synem Bożym, nr 9 s. 270; 211. Nie zapominajmy o Wcieleniu Syna Bożego, nr 9 s. 269-270; 212. O charakterystyczny Kościół Polonijny, nr 6 s. 203; 213. Orationes Ante Studium, nr 3 s. 79; 214. Papież Paweł VI a różaniec, nr 7 s. 236; 215. Parafialny eksperyment z "Sodalisem", nr 4 s. 116; 216. Pogrzeb śp. Seweryna Turela, nr 1 s. 30-31; 217. Po 75 latach *Seminarium Polskie jeszcze* bardziej potrzebne, nr 6 s. 167-171; 218. Przedstawienie studentów Kolegium - "Wieczór Wigilijny", nr 1 s. 32; 219. Rec.: W. OKOŃSKI: Wielka Tajemnica. Veritas, Londyn, nr 5 s. 140; 220. Rec.: J. PRZYGODA: Szkic historyczny polskiej katolickiej homiletycznej literatury w Stanach Zjednoczonych. R. 1957 ss. 109, nr 3 s. 86; 221. Rec.: J. SALAMUCHA: The Proof "Ex Motu" for the Existence of God: Logical Analisis of St. Thomas Argument, nr 3 s. 85-86; 222. Rodzina Św. w Egipcie a emigracja polska, nr 2 s. 33-37; 223. Różaniec. (Odświeżajmy nasze nabożeństwo różańcowe), nr 7 s. 206; 224. Seminarium Polskie a współczesny katolicki ruch umysłowy Polonii, nr 6 s. 174-175; 225. Sprawa świeckiego nauczycielstwa Polonii (Papieskie intencje na maj 1959), nr 5 s. 135-136; 226. Tomizm a współczesne nie-katolickie prądy, nr 4 s. 105-107; 227. Trzy rodzaje akademii ku czci Chrystusa Króla w Detroit, nr 9 s. 289-290; 228. Tysiąclecie Chrztu Polski, nr 6 s. 197-198; 229. Tysiąclecie kultury polskiej, nr 8 s. 255-258; 230. Współczesna generacja Polonii a diamentowy jubileusz Seminarium Polskiego, nr 7 s. 214-216; 231. Wstęp do artykułu Heleny Jaźwińskiej: Piorun z jasnego nieba dla wielu wychowawców Polonii, nr 5 s. 150; 232. Wstęp do artykułu ks. Jana Gabalskiego: Fakty o Kościele w Polsce, nr 5 s. 158; 233. Wstęp do artykułu ks. Kardynała Wyszyńskiego, nr 5 s. 136; 234. "Veritas" ku czci Chrystusa Króla w roku 1959, nr 9 s. 290; 235. Zapał w niesieniu pomocy prześladowanym chrześcijanom i zachowanie sensu Świąt Bożego Narodzenia, nr 9 s. 276-277; 236. Zbawienną jest rzeczą pamiętać o zmarłych przyjaciołach i przeciwnikach Seminarium Polskiego, nr 8 s. 238-240; 237. "Życie" a duszpasterstwo Polonii, nr 4 s. 128; 238. Życzenia i postanowienia noworoczne, które się szatanowi bardzo podobają, nr 1 s. 2-6.

239. Matka Boska Częstochowska w Orchard Lake. Objaśnienia i rozważania. Michigan 1959 8^0 ss. 15.

240. Artykuły i recenzje w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 41: 1960: Bogactwo Bożego Narodzenia. nr 9 s. 257; 241. "Breaking the Language Barrier" Polonii Amerykańskiej, nr 6 s. 183-186; 242. Co to jest I-CPA, chluba inteligencji Polonii katolickiej, nr 2 s. 44; 243. Czy ks. Józef Dąbrowski posiadał cnoty w stopniu heroicznym?, nr 3 s. 75-77; 244. "Hejnał Mariacki" ale... nieprawdziwy! nr 8 s. 232; 245. Ideały Seminarium Polskiego w nowym blasku, nr 7 s.193-200; 246. Integracja katolickich imigrantów, nr 8 s. 242-244; 247. Jak troszczyć się o inteligencję Polonii?, nr 5 s. 148; 248. Komunistycznego rządu warszawskiego uniwerstytecki eksperyment, nr 5 s. 155-158; 249. Komuniści - Julian Apostata - Don Kichot, nr 8 s. 229-232; 250. Komuniści reagują na ataki neotomizmu, nr 6 s. 192; 251. Miesiąc katolickiej prasy polonijnej, nr 2 s. 38-40; 252. Mocne słowa ks. biskupa Cody pod adresem prasy katolickiej, nr 2 s. 41-43; 253. Modlitwa dziękczynna (oparta na filozofii i teologii chrześcijańskiej), nr 3 s. 80-81; 254. Na miesiąc Matki Boskiej Różańcowej, nr 7 s. 193; 255. Niepokojące refleksje - Inni o sprawach Seminarium Polskiego, nr 5 s. 151-152; 256. Ołtarz główny w kościele św. Floriana w Hamtramck. Michigan, nr 4 s. 99; 257. Owoce roku diamentowego jublileuszu, nr 6 s. 161-163. -Toż. *Alumnus*. R. 25: 1960 nr 3 s. 1135, 1145; 258. Po czym poznaje się wrogów narodu?, nr 3 s. 94-96; 259. "Po prostu chciałem się dostać do nieba", nr 8 s. 240-241; 260. Pochód prawdy Bożej przez wieki do chrześcijaństwa, nr 8 s. 241; 261. Polak wykształcony bez biblioteki polskiej, nr 1 s. 32; 262. Polonia Amerykańska a filozofia, nr 3 s. 69-72; 263. Poświęćmy miesiąc grudzień Polonii Stanów Zjednoczonych, nr 9 s. 264-266;. 264. Prawo naturalne - Inteligencja Polonii - Seminarium Polskie, nr 4 s. 111-114; nr 5 s. 147-148; 265. Przypisek do Intencji Papieskich na miesiąc grudzień 1960, nr 9 s. 260; 266. Rec.: J. M. BURKE: Mary and the Modern Man. New York, 1954, nr 5 s. 160; 267. Rec.: J. GUITTON: Maryja. W. 1956, nr 5 s. 160; 268. Rec.: J. PIEKOSZEWSKI: The Religious Problem of Refugees in USA. London. Canada 1960 s. 128, nr 7 s. 216; 269. Rec.: F. J. WENGIER: The Eucharist-Sacrament. Stevens Point, Wisconsin 1960 s. XXII, 328, nr 4 s. 127-128; 270. Rec.: F. J. WOODS: Cultural Values of American Ethnic Groups. New York 1956, nr 6 s. 191-192; 271. Rola prasy katolickiej - komentarz do artykułu Egidiusa Vagnozzi, nr 2 s. 40-41; 272. J. E. ks. biskup J. Rupp a parafie narodowościowe, nr 8 s. 244-245; 273. Shrine - Chapel of Our Lady of Orchard Lake. Czy zaczniemy budowę 19-go lipca 1960?, nr 5 s. 159; 274. Trzej światowej sławy polscy przedstawiciele sztuki kościelnej w USA, nr 9 s. 274; 275. W sprawie

Konstytucji Apostolskiej "Exsul Familia", nr 2 s. 64; 276. Wojna "legalna" i "ekonomiczna" z Kościołem w Polsce, nr 2 s. 62-64; 277. Wstęp do artykułu ks. Michała Kołtuniaka "Wystawa współczesnej sztuki kościelnej", nr 9 s. 275-276; 278. Wstęp do artykułu ks. Z. Peszkowskiego "Język polski duszpasterski", nr 9 s. 267; 279. Wstęp do artykułu ks. K. Skowrońskiego "Ku lepszej metodzie nauczania języków - przy pomocy lingwistyki opisowej", nr 9 s. 269; 280. Wyższy poziom praktyk religijnych dla wyższego poziomu Polonii. (Walka z dziecinną pobożnością i troską o odpowiedni poziom życia religijnego: Rozważania na Nowy Rok 1960), nr 1 s. 1-4; 281. Ze współczesnych problemów polonijnych zgromadzeń zakonnych, nr 2 s. 56; 282. XVI roczny zjazd Polsko-Amerykańskiego Stowarzyszenia Historycznego a członkowie fakultetu Seminarium Polskiego w Orchard Lake, nr 2 s. 60-61; 283. Zmartwychwstanie nasze, nr 4 s. 98-99.

284. A Report on the Contribution of SS. Cyril and Methodius Seminary to the Solution of Pastoral Problems Related to the Integration of Polish Immigrants in the U.S.A. I.C.M.C. Congress. Ottawa 1960 8^0 ss. 5.

285. Artykuły i recenzja w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 42: 1961: Charakterystyka walki komunistów w Polsce z Kościołem według "America" i "Life", nr 6 s. 174-177; 286. Co czytać?, nr 6 s. 191-192; 287. Czy nie należałoby napisać listu do Ojca Św.?, nr 8 s. 235-236; 288. Czy doczekamy się "dialogów" pomiędzy duchowieństwem a parafianami Polonii., nr 1 s. 24-25; nr 2 s. 59-60; 289. Czy w Polsce jest taki sam rozdział Kościoła i Państwa jak w Ameryce?, nr 6 s. 177-179; 290. Czytanie dla antyklerykałów, księży i innych na drugi dzień Bożego Narodzenia, nr 9 s. 278; 291. Dylemat katolickiej Polonii, nr 7 s. 201-203; 292. Katolicka nie-polska prasa USA o sytuacji Kościoła w Polsce, nr 7 s. 203-204; 293. Kardynał Ferretto został Kardynałem-Biskupem, nr 6 s. 179-180; 294. Ks. Arcybiskup Jan Król, nr 3 s. 77-79; 295. Komentarz do obrazu Jana de Rosen: "Rozpoczynają ukrzyżowanie Jezusa z szat obnażonego", nr 3 s. 85; 296. Komentarz do pracy Jana de Rosen: Mikołaj Kopernik, nr 3 s. 91; 297. Matka Boska w Orchard Lake - Patronka Polonii. Komentarz do rzeźby Zofii Trzcińskiej-Kamińskiej, nr 4 s. 122-124; 298. Międzynarodowy Zjazd w Seminarium Polskim, nr 7 s. 220-221; 299. Millenium Polskie i sprawa języka polskiego w pracach Detroickiego Veritasu, nr 1 s. 12; 300. Nie bądźmy dyletantami wobec wyzwania Ameryki, nr 3 s. 68-71; 301. Niemiecki materializm i moskiewski ateizm mają zająć miejsce chrześcijaństwa w szkole polskiej, nr 4 s. 108-110; 302. Nowy manifest komunistyczny a rzeczywistość polska, nr 1 s. 14; 303. Ojciec Św. Jan XXIII a sprawozdanie o Seminarium w Orchard Lake, nr 7 s. 224; 304. Polonia składa się na dwa Sanktuaria Maryjne, nr 9 s. 271-272; 305. Polskie Sanktuaria w Ziemi Świętej, nr 4 s. 124-125; 306. Powolna śmierć parafii a prasa, nr 2 s. 34-36; 307. Promieniowanie Seminarium Polskiego, nr 7 s. 208-211; 308. Rec.: R. E. MODRAS: Pauli Vladimiri and His Opinio Hostiensis. Published in "Essays on the Ecumenical Councils", St. Meinrad Essays, Vol.12 No 3, 1960, nr 2 s. 58-59; 309. Rekolekcje wielkanocne dla inteligencji Polonii, nr 4 s. 127-128; 310. A Report on the Contribution of SS. Cyril and Methodius Seminary to the Solution of Pastoral Problems Related to the Integration of Polish Immigrants in the U.S.A. - International Catholic Migration Commission, nr 7 s. 221-224; 311. Signa Temporis Poloniae, nr 9 s. 272-274; 312. Symbole katolickiej Polski, chrześcijańskiego Sląska w herbie amerykańskiego biskupa, nr 2 s. 55-56; 313. Śp. ks. Antoni Maksymik, nr 9 s. 381-382; 314. Światło prasy: ICPA: America, Dziennik Polski, Ameryka-Echo, nr 2 s. 62-63; 315. Tajemnica powodzenia ks. J. Dąbrowskiego, nr 3 s. 76-77; 316. Tegoroczni neoprezbiterzy: radość i smutek, nr 6 s. 170-172; 317. Trzeba się zajmować zasadami moralnej polityki, nr 2 s. 36-37; 318. Tysiąclecie chrztu Polski w parafiach Polonii, nr 4 s. 129-132; 319. W roku 1961 - budujemy w imię Boże. Budujemy świątynię Seminarium Polskiego w Orchard Lake, nr 1 s. 1-2; 320. Współczesne problemy teologii amerykańskiej w Seminarium Polskim a parafie Polonii, nr 4 s. 102-105; 321. Wstęp do artykułu "Język polski w świetle ustawy National Defense Education Act", nr 1 s. 7; 322. Znaczenie "Wielkiej Nowenny" i "Sobót Królowej Polski" dla Polonii Świata, nr 8 s. 236-238.

323. Artykuły i recenzja w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 43: 1962: Apostolstwo sportu i gier a "Kaszuby" kanadyjskie o. Ignacego, nr 6 s. 192; 324. Arcybiskup Roncalli (Jan XXIII) w Częstochowie, nr 4 s. 119; 325. "Chuligańskie" metody walki z Kościołem w Polsce, nr 8 s. 254-255; 326. Czy masz czas na czytanie "Sodalisa"?, nr 9 s. 275, 327. Duszpasterstwo inteligencji Polonii pod znakiem Soboru, nr 7 s. 218-221; 328. Dylemat polskiej misji, nr 2 s. 44-46; 329. Gdzie są intelektualiści katolickiej Polonii?, nr 3 s. 68-71; 330. Intencje Polonii, nr 6 s. 175; 331. Jak będzie wyglądało budujące się Sanktuarium Maryjne w Orchard Lake?, nr 4 s. 117-118; 332. Jak Polonia się włącza w Tysiąclecie Chrztu Polski?, nr 2 s. 37-40; 333. Jak pracuje Sobór Watykański II?, nr 9 s. 264; 334. Jeszcze raz o dziesięcioleciu "Exsul Familia" w Rzymie. Wstęp do artykułu, nr 8 s. 238; 335. Na marginesie uchwał Sejmu Z.P.R.K, nr 7 s. 221; 336. Nowy styl polonijnych obchodów, nr 1 s. 20-22; 337. Ojciec Św. byłby się bardzo ucieszył w Orchard Lake, nr 4 s. 144-145; 338. O katolickiej prasie Polonii, nr 2 s. 34-36; 339. O wprowadzeniu języka polskiego do szkół parafialnych w Cleveland, Ohio, nr 4 s.

111-112; 340. Podarunek gwiazdkowy ks. proboszcza, nr 8 . 230; 341. The Polish National Catholics, nr 6 s. 174-175; 342. Polonia Pittsburgh'a włączyła się w Wielką Nowennę Tysiąclecia Polski, nr 1 s. 1-2; 343. Polonijny duszpasterski rachunek sumienia w miesiącu prasy, nr 2 s. 33; 344. Prezydent Kennedy o Polsce, nr 8 s. 240; 345. Radosna Nowina Chrystusowa dla naszych czasów, nr 9 s. 258; 346. Rec.: Co czytać?: The Church's Magna Charta for Migrants. Introduction by E. E. SWANSTROM. St. Charles Seminary. Staten Island, N.Y. 1962, nr 7 s. 200; 347. Rewolucja kulturalna w parafiach Polonii, nr 5 s. 155; 348. Rozmowa ze świętymi w niebie, nr 8 s. 225; 349. Siedemdziesięciolecie urodzin ks. Arcybiskupa Gawliny, nr 9 s. 279-280; 350. Sobory powszechne - dramaty Bosko-ludzkie, nr 3 s. 104-105; 351. Sobór Watykański II a Polonia Amerykańska, nr 7 s. 193-197; 352. Śp. ks. prałat A. Szymanowski, nr 4 s. 153-154; 353. Św. Tomasz z Akwinu, nr 3 s. 80; 354. The Tenth Anniversary of the "Exsul Familia", nr 5 s. 138-140; 355. Trzy lata więzienia komunistycznego za książkę "Life is Worth Living", nr 7 s. 207; 356. Tysiąclecie chrztu Polski a Polonia, nr 1 s. 1; 357. Więcej niż kiedykolwiek księża, wychowani w Orchard Lake, są potrzebni Polonii, nr 6 s. 183-185; 358. W poszukiwaniu chrześcijan, promieniujących chwałą zmartwychwstania, nr 4 s. 97; 359. W przedsionku kościelnym parafii polskiej, nr 7 s. 201; 360. Wstęp do arykułu: Co może robić kleryk w czasie wakacji dla nauczania języka polskiego?, nr 9 s. 282-283; 361. Wstęp do artykułu Kardynała Giuseppe Ferretto o parafiach narodowościowych, nr 6 s. 168-169; 362. Zamiast życzeń gwiazdkowych czyny chrześcijańskie, nr 9 s. 257-258; 363. Z okazji jubileuszów kapłańskich: Haec Sunt Non Solum Admiranda, nr 8 s. 255-256.

364. Rok 1963: Krytyczny czas dla Polonii. *Dz. Pol.* (Detroit). 31 XII 1962 s. 2.

365. Artykuły i recenzja w: *Sodalis.* (Orchard Lake). R. 44: 1963: Akademia tomistyczna Seminarium Polskiego o Soborze, nr 4 s. 122-123; 366. Charakterystyka Słowian, nr 6 s. 176; 367. Chwała Papieża Jana XXIII, która nie przeminie, nr 8 s. 225-228; 368. Czy wszyscy czytelnicy "Sodalisa" wiedzą, że Seminarium Polskie dopłaca do "Sodalisa"?, nr 3 s. 83, 91; 369. Gazetka parafialna, jej funkcja i treść, nr 2 s. 44-46; 370. Historyczne spotkanie się biskupów amerykańskich polskiego pochodzenia z Episkopatem Polskim, nr 2 s. 48-49; 371. Intencje modlitwy na miesiące: czerwiec, lipiec, sierpień i wrzesień 1963, nr 6 s. 168-169; 372. Intencje Polonii, nr 7 s. 208; 373. Mikołaj Kopernik a wezwanie do Polonii, nr 3 s. 75; 374. "Kościół Milczenia" w wolnym świecie, nr 2 s. 49; 375. Arcybiskup Król, Ambasada Polska i Kardynał Wyszyński o pogwałceniu wolności religijnej w Polsce, nr 8 s. 228-229; 376. Księża proboszczowie a przemówienie Papieża Pawła VI o reformie Kurii Rzymskiej, nr 8 s. 249- 250; 377. List Apostolski Ojca Św. Jana XXIII o Świętych Cyrylu i Metodym a Seminarium Polskie, nr 6 s. 182; 378. List - na szczęście wyjątkowy - do redakcji Sodalisa, nr 5 s. 154; 379. Matka Boska. Patronka Polonijnych Zakładów Naukowych w Orchard Lake. Michigan. Komentarz do fotografii zamieszczonej na okładce, nr 1 s. 1; 380. Miesiąc marzec poświęcony życiu umysłowemu Polonii, nr 3 s. 65-68; 381. O poziom wykształcenia i o prasę Polonii, nr 4 s. 121; 382. Papież Jan XXIII o Św. Cyrylu i Metodym, nr 6 s. 175-176; 383. Papież Paweł VI a Seminarium Polskie, nr 7 s. 197-204; 384. "Pokój na ziemi"- Podarek Jana XXIII dla całej ludzkości. (Los encykliki "Pacem in Terris" w Polsce), nr 9 s. 264-265; 385. Polonia amerykańska poświęcona Sercu Jezusowemu, nr 6 s. 170; 386. Polonijna akademia tomistyczna Veritasu, nr 4 s. 119-121; 387. Polonijne kłopoty z mowami graduacyjnymi, nr 4 s. 124-126; 388. Polski Uniwersytet na Obczyźnie P.U.N.O. udziela stopnia doktora polonistyki członkowi Fakultetu Seminarium Polskiego, nr 5 s. 156-158; 389. Polskie czasopisma katolickiej Polonii Amerykańskiej o nakładzie przekraczającym 10 000, nr 2 s. 46-47; 390. Poronienia i rozwody w Polsce a refleksje duszpasterskie, nr 4 s. 116-118; 391. Przyszła Polonia Amerykańska według wizji śp. prezydenta Jana Kennedy, nr 9 s. 281; 392. Rec.: E. M. HUBICZ: Polish Churches in Manitoba. Veritas Foundation Publication Centre, London 1962 8⁰ ss. 239, nr 4 s. 127-128; 393. Seminarium Polonii w wirze prądów ideowych amerykańskich, nr 6 s. 161-166; 394. Ks. Infułat Władysław Sikora: "Peritus", nr 5 s. 160; 395. Sodalis o polonijnych zgromadzeniach zakonnych, nr 4 s. 123-124; 396. Śp. Prezydent Jan F. Kennedy. (Refleksje duszpasterskie), nr 9 s. 278-281; 397. Śp. Profesor Andrzej Piwowarski, nr 1 s. 31-32; 398. Świeccy doradcy soborowi a dziesięciolecie Detroickiego Veritasu, nr 8 s. 236-237; 399. The Story of Man - opis arrasu flamandzkiego z VI wieku będącego własnością Akademii Sztuk Pięknych w Cranbrook, nr 3 s. 67; 400. Zmartwychwstanie problemem naszego chrześcijaństwa, nr 4 s. 99-101; 401. Zmienione oblicze Seminarium Polskiego i Polonii w nowym roku szkolnym, nr 7 s. 194-196.

402. Artykuły w: *Sodalis.* (Orchard Lake). R. 45: 1964: "Aggiornamento Filozoficzne" w Orchard Lake, nr 6 s. 165-170; 403. "America" o cenzurze prasowej w Polsce, nr 6 s. 190-191; 404. Czyn ekumeniczny w Seminarium w Orchard Lake, nr 3 s. 91-94; 405. Dedykacja Polonii Matce Boskiej Częstochowskiej z okazji poświęcenia Kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej w Sanktuarium Maryjnym w Waszyngtonie, nr 6 s. 177. Współautor: Z. PESZKOWSKI; 406. Do naszych neoprezbiterów!, nr 6 s. 178; 407. Duszpasterstwo emigracyjne a śp.

Arcybiskup Józef Gawlina, nr 2 s. 37-42; 408. Filozofia o szczęśliwości. (Tegoroczna Veritasowa Akademia Tomistyczna), nr 6 s. 190; 409. Historia i filozofia nauk przyrodniczych a Polonia, nr 5 s. 143-147; 410. Intencje modlitwy Polonii na miesiąc od czerwca do września 1964, nr 6 s. 178; 411. Jeden ze szczytów 25-lecia kapłaństwa ks. Rektora Wacława Filipowicza, nr 5 s. 137; 412. Jubileusz Stefana Mrożewskiego, nr 5 s. 147-148; 413. Kłopoty Prymasa Polski, nr 2 s. 61-62; 414. Komentarz do trzech fotografii Pielgrzymki Warszawskiej, nr 1 s. 7,8,9; 415. Książki nadesłane, nr 2 s. 53-54, 56; 416. Księdzu Franciszkowi Banaszakowi, nr 6 s. 191-192; 417. Nasze życzenia noworoczne: Vlastimil Hofman: Św. Krzysztof, nr 1 s. 1; 418. Na miesiąc prasy - "Najpierw należy popierać dobrą prasę", nr 2 s. 45-46; 419. Na rocznicę śmierci ks. Józefa Dąbrowskiego, nr 2 s. 55; 420. Nowa "Ambasada" katolickiej Polonii w Waszyngtonie, nr 5 s. 129-130; 421. O czasopismach polskich dla Polonii, nr 2 s. 53; 422. Prezenty gwiazdkowe dla inteligencji Polonii, nr 3 s. 87-89; 423. Reakcja apostołów i nasza na śmierć i zmartwychwstanie, nr 4 s. 97; 424. Siostra Aniela, czyli 25 lat pracy w jadalni księży, nr 6 s. 188; 425. Śp. Franciszek Tymowski, nr 1 s. 25; 426. Śp. Jan C. Cody, ordynariusz diecezji London, Ontario, Canada, nr 1 s. 1; 427. "The New Breed Arrives", nr 1 s. 6-9; 428. Zadośćuczynienie biskupa niemieckiego świętemu Arcybiskupowi Metodemu, nr 2 s. 34-36; 429. Życie intelektualne Polonii w zwierciadle Papieża Pawła VI, nr 3 s. 75-77.

430. Wychowanie w czystości. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 15: 1964 nr 1 s. 23-38.

431. Artykuły i recenzja w: *Sodalis.* (Orchard Lake). R. 45: 1965: Czas radiowy dla ateizmu, nr 9 s. 282-283; 432. "Czyńcie to" albo "Czyńcie, co się wam podoba!" (Czyli dlaczego zmiany liturgiczne stały się konieczne?), nr 7 s. 203-205; 433. Czy Orchard Lake promieniuje?, nr 6 s. 165-167; 434. Czy wolno dyskutować o problemie pigułki?, nr 5 s. 155; 435. Ekumeniczny wieczór biblijny z udziałem studentów Seminarium Polskiego, nr 5 s. 137-139. Współautor: M. STASIOWSKI; 436. Eschatologiczny wymiar Kościoła, nr 11 s. 339; 437. Inkarnacjonizm. (Inkarnacjonizm Bożego Narodzenia, Inkarnacjonizm Soboru Watykańskiego II, Inkarnacjonizm Polonii), nr 12 s. 358-361; 438. Jak postępuje wprowadzanie języka polskiego do mszy św. w parafiach Polonii?, nr 10 s. 301- 303; 439. Jubileusz kapłaństwa historyka Polonii - ks. Józefa Swastka, nr 9 s. 271-272; 440. Kłopoty kapłana polskiego po błogosławieństwie, nr 5 s. 160; 441. Kłopoty z "Exsul Familia", nr 5 s. 135; 442. Ks. dr. Józef Rybiński Prałatem, nr 10 s. 315-316; 443. Młodzież zabiera się do nauki języka polskiego w swój sposób, nr 6 s. 167-169; 444. Naśladujemy w Polonii różaniec polski!, 10 s. 297-298; 445. Niebezpieczeństwa dla parafii Polonii, nr 5 s. 134-137; 446. O homilii papieskiej w katakumbach i o poziomie prasy komunistycznej, nr 10 s. 295-297; 447. O powrót Polskiego Kościoła Narodowego do jedności, nr 8 s. 251-252; 448. Ostatnie życzenia gwiazdkowe w Millenium, nr 12 s. 357-358; 449. Pamiętny Wielki Tydzień w Orchard Lake, nr 8 s. 247-248; 450. Papież przeciw "cichemu lenistwu liturgicznemu", nr 7 s. 223; 451. Pasterka polonijna pod dębem, nr 12 s. 261; 452. Po co się modlić na intencję Soboru?, nr 10 s. 292-294; 453. Polish-American Man of the Year: Ks. Arcybiskup Jan J. Król, nr 11 s. 333-334; 454. Polonijne refleksje z okazji pierwszej uroczystej Mszy św. polskiej w Seminarium w Orchard Lake, nr 7 s. 207-208; 455. Problemy polonijnego roku szkolnego 1965-66, nr 10 s. 289-291; 456. Rec.: Collegium Polonorum. Pismo Papieskiego Kolegium Papieskiego w Rzymie. Roma. Italia, nr 6 s. 189-190; 457. Refleksje na temat Polonijnych Zakładów Naukowych w Orchard Lake, nr 12 s. 376-377; 458. Sprawa polskiego mszału ołtarzowego, nr 7 s. 205-206; 459. Walka z ignorancją Polonii, nr 6 s. 163-165; 460. Wcielenie chrześcijaństwa w Polonię, nr 4 s. 97-99; 461. Według czego sądzi się Polonię?, nr 7 s. 213; 462. Wizyta Papieża Pawła VI do Ameryki a Polonia, nr 11 s. 332-333; 463. Ks. Bolesław Wyszyński - nowy Rektor Kolegium Polskiego w Rzymie, nr 9 s. 277; 464. Wyzwanie Polonii w roku 1965, nr 4 s. 99-101; 465. Zdumiewający pobyt Papieża Pawła VI w U.N. i w U.S.A, nr 11 s. 325-331; 466. Znaczki watykańskie, wydane na pamiątkę wizyty Ojca Św. Pawła VI do U.N. i do U.S.A. (na okładce), nr 11 s. 321; 467. Z Orchard Lake do Lizbony, nr 10 s. 312-315. Cz. 2. Z Orchard Lake do Hiszpanii, nr 11 s. 344-347; 468. Z Orchard Lake do Zachodniej Europy, Palestyny i Polski, nr 10 s. 310-312; 469. Z życia kulturalnego w Orchard Lake: Stoisko Seminarium Polskiego na wystawie w Detroit, nr 11 s. 348-349; 470. Życzenia "Sodalisa" dla "Tygodnika Powszechnego", nr 8 s. 253.

471. Artykuły w: *Sodalis.* (Orchard Lake). R. 46: 1966: Ekumeniczny Wieczór Biblijny w Central Methodist Church z udziałem kleryków Seminarium Polskiego, nr 3 s. 80; 472. Fale ataków na Prymasa Polski uderzają o Polonię, nr 2 s. 36-38; 473. Fałszywe i dobre pytania zadane studentowi, który ma studiować w Orchard Lake, nr 6 s. 170-172; 474. Komentarz do drzeworytu S. Mrożewskiego "Św. Brunon z Kwerfurtu, zakonnik, Arcybiskup pogan, męczennik", nr 2 s. 43; 475. Komentarz do drzeworytu S. Mrożewskiego "Św. Jadwiga Śląska", nr 2 s. 45; 476. List czytelników oburzonych na lutowy numer "Sodalisa", nr 3 s. 96; 477. Milenijne niebezpieczeństwa dla inteligencji polonijnej, nr 3 s. 65-67; 478. Millenium chrześcijaństwa Polski a Seminarium Polskie w Orchard Lake, nr 5 s. 143-147; 479. Najpoważniejsze publikacje naukowe milenijne Polonii, nr 5 s. 142-143; 480. Na miesiąc prasy: luty,

nr 2 s. 57; 481. Na rozpoczęcie roku szkolnego w Seminarium Polskim w Orchard Lake (Dlaczego student-kleryk, który jest Amerykaninem polskiego pochodzenia powinien znać historię, kulturę i język polski?), nr 7 s. 222- 223; 482. Numer poświęcony Millenium Polonii, nr 7 s. 195-196; 483. Orchard Lake pomaga obchodzić Millenium na wyspie Grand Bahama, nr 6 s. 172-174; 484. Poezja polonijna, nr 4 s. 127- 128; 485. Proprefekt Kongregacji Seminariów i Uniwersytetów w Seminarium Polskim, nr 9 s. 274-275; 486. Punkt zwrotny w amerykańskim ustawodastwie imigracyjnym, nr 1 s. 22-23; 487. Pusty tron prymasowski na obchodach milenijnych Polonii, nr 7 s. 196; 488. Rząd Stanów Zjednoczonych a Tysiąclecie Chrztu Polski - Proklamacja Prezydenta Stanów Zjednoczonych L. B. Johnson'a, nr 7 s. 206-208; 489. Rząd Warszawski zdaje się potwierdzać obawy Polonii, nr 4 s. 122; 490. Smutne i radosne rzymskie wiadomości wydawnicze dla Polonii, nr 6 s. 177-178; 491. Stefan Kardynał Wyszyński pod przewodnictwem Najśw. Maryi Panny wprowadza Naród Polski w II Millenium jego chrześcijaństwa w warunkach wyjątkowych. nr 5 s. 132-133; 492. Wyjątkowe obchody polonijne Tysiąclecia Chrześcijaństwa Narodu Polskiego, nr 7 s. 201-204, nr 8 s. 232-235; 493. Wzajemne więzy Polonii i Polski, nr 3 s. 85-88; 494. Z Orchard Lake do Lourdes, nr 2 s. 57-63; 495. Z Orchard Lake do Rzymu, nr 6 s. 166-170; 496. Z Orchard Lake do Ziemi Świętej, nr 4 s. 113-118; 497. Życzenia gwiazdkowe dla Polonii, nr 9 s. 257; 498. Życzenia "Wesołego Alleluja" a Papież Paweł VI, nr 4 s. 97.

499. Artykuły w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 46: 1967: Co angielski proboszcz może robić dla małej grupy Polaków?, nr 6 s. 176-178; 500. Dekrety soborowe odnoszące się do duszpasterstwa Polonii, nr 5 s. 146-149; 501. De Rosen odpowiada na pytanie: Jak przedstawić działanie Ducha Św. w rozwoju Kościoła i ludzkości?, nr 5 s. 149-151; 502. Dialog pomiędzy Polonią Detroicką a ks. Arcybiskupem John F. Dearden, nr 5 s. 143-145; 503. Dlaczego Polonia cieszy się z nominacji Ks. Arcybiskupa Jana Króla na Kardynała, nr 7 s. 193; 504. Ekumenizm a Seminarium Polskie, nr 3 s. 75-77; 505. Księża Polonii zabierają głos, nr 9 s. 273; 506. Niepokojący ogólnoświatowy dzień modlitw o powołania, nr 3 s. 97-98; 507. Nowy typ kapłana Polonii Amerykańskiej, nr 6 s. 161-168; 508. O inteligencji Polonii dla inteligencji Polonii, nr 3 s. 65-67; 509. O parafii wymierającej, nr 2 s. 46; 510. Opis Plakiety Millenijnej, nr 1 s. 9; 511. Pokłosie Millenium, nr 1 s. 7-12; 512. Prośba do Rzymu w sprawie likwidacji parafii etnicznych, nr 5 s. 145-146; 513. Róść w wierze w Boże Narodzenie, nr 9 s. 257-259; 514. Studenci z Orchard Lake z ks. Kard. Wojtyłą u Ojca Św. Pawła VI, nr 9 s. 265-268; 515. Synod Archidiecezji Detroickiej a Polonia, nr 2 s. 45; 516. Szokujący ateizm, nr 4 s. 110; 517. Śp. Rektor Filipowicz a Aggiornamento w Orchard Lake, nr 8 s. 230-232; 518. The Eagle "67", nr 7 s. 221-222; 519. Week-end Veritasu poświęcony przygotowaniu się do detroickiego Archidiecezjalnego Synodu, nr 7 s. 204-205; 520. Zaproszenie do udziału w pracach Synodu jest przykrą rzeczą dla niektórych, nr 7 s. 203- 204.

521. Artykuły i recenzje w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 46: 1968: Abyśmy coraz lepiej rozumieli inkarnację, nr 9 s. 257-258; 522. Audiencja u ks. Kardynała Garrone w Rzymie, nr 3 s. 68-70; 523. Co czytać? nr 1 s. 18-19; 524. Czy koniec parafii etnicznych? nr 1 s. 10-11; 525. Duszpasterskie tło do rzymskich dyskusji o parafiach etnicznych, nr 6 s. 165-169; 526. Ekumeniczne nabożeństwo biblijne w Orchard Lake z udziałem niekatolików, nr 2 s. 39-41; 527. "Humanae Vitae" Encyklika Pawła VI, nr 7 s. 210-216; 528. Katolicki Uniwersytet Lubelski to sprawa honoru współczesnej rzeczywistości narodu polskiego, nr 8 s. 225-227; 529. Komentarz do akwareli Zbigniewa Kościuszki: Chrystus Król, nr 7 s. 193-194; 530. Komentarz do fotografii: Pielgrzymka studentów Orchard Lake i członków Stowarzyszenia Przyjaciół Orchard Lake do Polski i do Rzymu, nr 7 s. 200-201; 531. Ks. Biskup Rubin w Pasterskiej Komisji dla Interpretacji Dokumentów Soborowych, nr 2 s. 52-53; 532. Ks. Rektor Walter Ziemba, nr 1 s. 3-4; 533. Księża Ziemba i Kubik objęli ważne placówki Polonii, nr 2 s. 42-43; 534. Młoda generacja Polonii obejmuje Seminarium Polskie w Orchard Lake, nr 3 s. 65-67; 535. O program pracy dla Polonii, nr 1 s. 4-8; 536. Ostrożnie z powiedzeniem: "Nie mam czasu na czytanie pism o Polonii", nr 2 s. 36-37; 537. "Panorama Emigracji Polskiej", nr 2 s. 33; 538. Paschalne Misterium, nr 4 s. 97; 539. Patena do Kielicha Dąbrówki. Dar Prymasa Polski, Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego dla Semianrium Polskiego w Orchard Lake z okazji polonijnych obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski, nr 9 s. 272-273; 540. Podarunek gwiazdkowy dla inteligencji Polonii, nr 9 s. 284; 541. Przepraszamy św. Stanisława Kostkę! nr 8 s. 249-250; 542. Pusta rama bez obrazu Matki Boskiej, nr 1 s. 26-27; 543. Rec.: Co czytać? W. BARTOSZEWSKI i Z. LEWINÓWNA: Ten jest z Ojczyzny mojej - z pomocą Żydom 1939-1945. Kr. 1966, nr 6 s. 191; 544. Rec.: M. T. DOMAN: The Spirit Of The Foundress Of The Felician Sisters In The Light Of Vatican Council II. CSSF. Felician Sisters. Livonia. Michigan 1967 ss. 23, nr 2 s. 55; 545. Reorganizacja seminariów duchownych, nr 6 s. 182-186; 546. Współczesny kryzys duchowieństwa katolickiego, nr 6 s. 161-163.

547. Artykuły w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 47: 1969: Czy Papież dał Biskupom Amerykańskim władzę likwidowania parafii polskich bez odnoszenia się do Rzymu? nr 8 s. 236-240; 548. Ks. Jan

Kardynał Dearden, nr 5 s. 138-142; 549. Dwa nowe dokumenty watykańskie odnoszące się do Polonii, nr 7 s. 200-202; 550. Dziwne drogi Matki Boskiej, nr 2 s. 33-34; 551. Inteligentny podarunek gwiazdkowy, nr 9 s. 283-284; 552. Komisja Spraw Wyznaniowych przy Kongresie Polonii Amerykańskiej, nr 8 s. 241-242; 553. Liturgia polska na wyspie Grand Bahama - albo co angielski proboszcz może robić dla grupy polskiej? nr 6 s. 165-166; 554. Najłatwiejsze sposoby likwidacji parafii Polonii, nr 8 s. 240; 555. Nowa Polonia i nowa Polska w świetle przełomowych odkryć, nr 1 s. 1-2; 556. Nowe prefacje i kanony Mszy św. po polsku, nr 7 s. 224; 557. O dialog pomiędzy katolickimi i niekatolickimi członkami Polonii Amerykańskiej, nr 3 s. 71-75; 558. O powodzeniach i niepowodzeniach śp. Ks. biskupa Stefana Woźnickiego, nr 3 s. 84-85; 559. Pan "Klimek" nie żyje, nr 8 s. 242-244; 560. Parafie Polonii wkraczają w nową fazę rozwoju, nr 1 s. 18-19; 561. Polonia Amerykańska a ks. Kard. Wojtyła, nr 7 s. 193-194; 562. Polonia w hołdzie patronowi inteligencji, nr 3 s. 66-67; 563. Przełomowe odkrycia, które zmieniły życie ludzkości, nr 1 s. 3-5; 564. Specjalista od bibliografii polskiej za granicą w Orchard Lake. [Jan Kowalik], nr 7 s. 222-223; 565. Statystyka ludnościowa Metropolii Detroickiej, nr 8 s. 244-245; 566. Szukamy dziesięciu polskich parafian, nr 2 s. 64; 567. Śp. ks. Konstanty Cyran - wychowawca kapłanów Polonii, nr 7 s. 204-205; 568. W łączności z Polonią świata w niewolę Maryi, nr 5 s. 130-132; 569. Wyjątkowy podarunek Nadzwyczajnego Synodu Biskupów w Rzymie dla współczesnej Polonii, nr 9 s. 258-262; 570. Znaczenie prywatnych objawień lub wizji Maryjnych, nr 2 s. 34-37.

571. Artykuły w: *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 47: 1970: "America" odpowiada tym, którzy z cynizmem wyrażają się o nowym porządku Mszy św; nr 4 s. 110- 111; 572. Audiencja u Ojca Św. Pawła VI z trudnościami, nr 7 s. 197-200; 573. Cud techniki i duszy ludzkiej, nr 1 s. 27; 574. Dzieło ks. Józefa Dąbrowskiego zdobywa laury, nr 8 s. 233-238; 575. Ks. Prałat Józef Rybiński w Seminarium Polskim, nr 6 s. 162; 576. Książęcy dar Rycerzy ks. J. Dąbrowskiego, nr 3 s. 69-71. -Toż. *Nasza Droga*. Nr 46: 1970 s. 17-18; 577. Misterium Paschalne, nr 3 s. 66- 68; 578. Niespodzianki Ducha Świętego, nr 4 s. 98-99; 579. Niszczyciele i wzbudziciele powołań, nr 5 s. 147-152; 580. Nowe zadania Polonii, nr 2 s. 50-53; 581. Oby nauka obozów koncentracyjnych nie poszła na marne ... dla Polonii, nr 7 s. 207-208; 582. O tych, którzy nas zapraszają na nasz własny pogrzeb, nr 5 s. 154-156; 583. Polonia w świetle XXVI Zjazdu Polsko-Amerykańskiego Stowarzyszenia Historycznego, nr 2 s. 47-48; 584. Rektor Seminarium Polskiego na papieskiej audiencji, nr 1 s. 22-23; 585. Seminarium Polskie na Zjeździe Duszpasterstwa Polonii Świata, nr 1 s. 14-18; 586. Starsza generacja przekaże Polonię młodszej generacji, nr 1 s. 1-3; 587. Szlakiem ks. Dąbrowskiego, nr 1 s. 27; 588. Świeccy członkowie Polonii w rzymskiej "Naczelnej Radzie dla Migracji" i w "Konferencji Episkopatu Amerykańskiego", nr 6 s. 184-185; 589. Wyprawa na księżyc na znaczkach polskich, nr 3 s. 95-96; 590. Zaproszenie Polonii do wspinania się na najwyższe szczyty moralności chrześcijańskiej. (Co to jest chrześcijańska niewola miłości?), nr 5 s. 130-131; 591. Zmieniła się opinia o spowiedzi, nr 4 s. 105-106; 592. Żegnamy stary i witamy nowy porządek Mszy Św, nr 4 s. 107-109.

593. Na złoty jubileusz "Sodalisa". *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 50: 1970 nr 9 s. 265-267. Współautor: W. ZIEMBA.

594. Zjazd Międzynarodowej Komisji dla Spraw Emigracyjnych a Polonia. *Sodalis*. (Orchard Lake). R. 50: 1970 nr 9 s. 277-282. Współautor: J. MOLENDA.

595. The Orchard Lake Speaks ... *Nasza Droga*. Nr 46: 1970 s. 68.

596. Artykuły w: *Sodalis - Polonia*. R. 51: 1971: Angielski proboszcz obchodzi "Dzień Imigranta Polskiego", nr 6 s. 180-181; 597. Argentyna i Portugalia wyprzedziły Polskę i Polonię Amerykańską, nr 3 s. 74; 598. Błogosławiony Maksymilian Kolbe a XX wiek, nr 7 s. 218-221; 599. Czy kryzys nabożeństwa do Matki Boskiej? nr 9 s. 270-272; 600. Ekumeniczna Droga Krzyżowa, nr 4 s. 102-103; 601. Kiedy zaczniemy obchodzić "Dzień Polonii Świata", nr 3 s. 71-73; 602. Miłosierdzie Boże - Polska - Polonia, nr 6 s. 161; 603. Nowa faza w duszpasterstwie Polonii świata czyli "czwarty cud" błogosławionego Maksymiliana Kolbe, nr 8 s. 234-237; 604. Nowa okładka "Sodalisa", nr 1 s. 31-32; 605. O niektórych polskich czasopismach dla Polonii, nr 2 s. 41-42; 606. O uczciwość w dyskusji nad celibatem, nr 5 s. 131-135; 607. Przełomowe zmiany w publicznych reakcjach Polonii, nr 1 s. 1-4; 608. Przyczynki Seminarium Polskiego do teologii polskiej od 1920 do 1970 roku, nr 6 s. 174-176; 609. Second Congress of Polish American Scholars and Scientists, nr 6 s. 166-169; 610. Trzy polskie szczyty liturgiczne w jednym wydaniu, nr 1 s. 93; 611. Wrażenia ze Zjazdu Stowarzyszenia Historyków Polonii 1970. [Boston 27-28 XII 1970 r.], nr 2 s. 48-49; 612. Współczesne dziewczę polskie a Matka Boska Gromniczna, nr 2 s. 33-36; 613. Wstęp do artykułu: Historia Stefana P.Mierzwy, nr 3 s. 74- 75; 614. Zwiedzamy miejsce śmierci błogosławionego Maksymiliana Kolbe, nr 7 s. 208-210.

615. Artykuły w: *Sodalis - Polonia*. R. 52: 1972: "Almanach Polonii 1972", nr 4 s. 111-113; 616. Czy pojechać do Polski czy nie - oto pytanie? nr 8 s. 225-227; 617. Duszpasterstwo Polonii Amerykańskiej na forum międzynarodowym, nr 3 s. 73-76; 618. Ekumeniczne zbliżanie się Narodowego Polskiego Kościoła do Katolickiego w Orchard Lake,

nr 2 s. 52-56; 619. Horyzonty Polonii świata, nr 1 s. 1-4; 620. Hymn Maryjny jako hymn bojowy, nr 5 s. 129- 131; 621. Międzynarodowy Kongres Teologów, nr 7 s. 204-206; 622. Na rozpoczęcie Roku Mikołaja Kopernika przez Seminarium Polskie, nr 7 s. 201-202; 623. O obowiązkach sumienia katolickiej inteligencji Polonii i o nowej Papieskiej Komisji dla Migrantów i Turystów, nr 3 s. 78-80; 624. Polonia na dwóch zjazdach duszpasterskich w Rzymie. [1 X 1971 r.; 21-22 X 1972 r.], nr 4 s. 102-106; 625. Polsko-Amerykańskie Stowarzyszenie Historyczne, nr 2 s. 46-49; 626. Proboszcz angielski przykładem dla niejednego księdza polonijnego, nr 6 s. 172-173; 627. Rola polskiej parafii, nr 5 s. 141- 148; 628. Skreślenie święceń ostariatu i egzorcystatu, nr 2 s. 64; 629. Smutne i radosne wiadomości z pola społecznych środków przekazywania myśli, nr 2 s. 44-45. Współautorzy: T. ROZTWOROWSKI, S. FILIPOWICZ; 630. Sprawy kapłaństwa Polonii, nr 6 s. 164; 631. Wcielenie a tajemnica moralności Chrystusa, nr 9 s. 261-264; 632. Zdrowe a chore powołania, nr 6 s. 170-171.

633. Artykuły i recenzja w: *Sodalis - Polonia.* R. 53: 1973: Chrystus jest kapłaństwem, nr 6 s. 161-164; 634. Komentarz do obrazu Jana de Rosen: Stwórca Wszechświata, zamieszczonego na okładce "Sodalisa", nr 1 s. 15; 635. Ku złotemu jubileuszowi felicjańskiego "Ave Maria", nr 5 s. 158-159; 636. Merrygoround - program radiowy z Orchard Lake, nr 6 s. 181-182; 637. Nie można uniknąć śmierci, ale można przez nią przejść do życia wiecznego, nr 4 s. 100-102; 638. Opatrznościowe znaczenie Dnia Modlitw za Polonię świat, nr 5 s. 131-134; 639. Plastyk M. S. Laureano i ks. infułat M. Strojny, nr 1 s. 23-24; 640. Polonia 1973 - Gdzie jej szukać? - Do jakiego ideału dążyć? nr 1 s. 19-21; 641. Rec.: Z. PESZKOWSKI: "Krzak gorejący". Antologia polskiej poezji religijnej. Michigan ss. 144, nr 3 s. 96; 642. Stulecie Sióstr Felicjanek w Ameryce, nr 9 s. 263-265; 643. Znaczenie wizyty ks. Biskupa Krawczaka w Polsce, nr 7 s. 216-218; 644. Z pokorną radością obchodzimy 500 rocznicę urodzin Mikołaja Kopernika, nr 3 s. 70-75.

645. Artykuły w: *Sodalis - Polonia.* R. 54: 1974: Dramat, kryjący się za sprawą normalizacji stosunków Kościoła i państwa we współczesnej Polsce, nr 4 s. 107-108; 646. Ekumeniczne nabożeństwo biblijne w Orchard Lake, nr 10 s. 46-47; 647. Górą księża Polonii Kanadyjskiej, nr 4 s. 146; 648. Jedność i nieomylność w Kościele. Uwaga wstępna o znaczeniu tego dokumentu, nr 8 s. 225; 649. Od przeklętej do świętej Rodziny, albo - Od czego zacząć odnowę świata w roku jubileuszowym? nr 9 s. 5-8; 650. O egzorcyźmie albo o wypędzaniu szatana z człowieka w naszych czasach, nr 10 s. 43-46; 651. O księżach inaczej, nr 10 s. 61-62; 652. Panowie Trudeau i Sendzimir na wystawie w Orchard Lake, nr 6 s. 173-174; 653. Polska i Polonia na Zjeździe ICMC w Genewie, nr 4 s. 138-143; 654. Polski Instytut Naukowy w Ameryce a Polonia, nr 6 s. 186-187; 655. Testament i pomnik ks. Kardynała B. Kominka to jego ostatni list pasterski, nr 4 s. 118-119; 656. Triumf Patriarchy Polonii O. Leopolda Moczygemby, nr 7 s. 211-212; 657. Współczesny kapłan Polonii, nr 6 s. 167-170; 658. Zdumiewające zjawiska katolicyzmu w Polsce, nr 8 s. 238-240.

659. Artykuły i recenzja w: *Sodalis - Polonia.* R. 55: 1975: Bogu o człowieka chodzi, nr 9 s. 257- 259; 660. Co Polonię obchodzi ICMC? nr 8 s. 236- 239; 661. Co słychać o "Kromce chleba"? nr 5 s. 159; 662. Co czytać? Dary ks. Mieczysława Malińskiego dla inteligencji polskiej zwłaszcza młodszej, nr 6 s. 183-184; 663. Dominikanka, studentka teologii, obchodziła 25-lecie życia zakonnego w Seminarium Polskim, nr 5 s. 145-147; 664. Dzień Polonii Świata i przygotowanie do 200-lecia Stanów Zjednoczonych, nr 5 s. 140-141; 665. Fryderyk Chopin - Chluba emigracji polskiej, nr 3 s. 80; 666. Inauguracja sekcji socjologii religii Polskiego Instytutu Naukowego w Filadelfii, nr 6 s. 171-175; 667. Jubilat ks. Henryk Wereński, nr 5 s. 142-143; 668. "Kainie, gdzie jest twój brat?", nr 5 s. 138-140; 669. Komentarz do mozaiki Jana de Rosen: Wcielone Słowo Boże, zamieszczonej na okładce "Sodalisa", nr 6 s. 161; 670. Kongres Nauki Polskiej w Montrealu, nr 6 s. 164-166; 671. Lekcjonarz Mszalny wydany przez Pallotinum, nr 5 s. 144; 672. Łączność Seminarium Polskiego w Orchard Lake z życiem międzynarodowym, nr 3 s. 73-75; 673. Na co rok jubileuszowy i po co pielgrzymki? nr 7 s. 202-206; 674. Neoprezbiterzy, których Seminarium Polskie w Orchard Lake w roku 1975 doprowadziło do Ołtarza Pańskiego, nr 6 s. 184-185; 675. Nowa faza rozwoju Amerykańskiej Częstochowy, nr 8 s. 244-245; 676. O perspektywę dla Polonii świata, nr 2 s. 37-39; 677. Podarunek gwiazdkowy dla kapłana, nr 9 s. 265-266; 678. Polonia a dwóchsetlecie Stanów Zjednoczonych, nr 8 s. 233-235; 679. Przeczytaj książkę o "Zielonym Prałacie", nr 4 s. 108-109; 680. Rec.: Z. PESZKOWSKI: Contemporary Polish Marian Poetry. Tłumaczenie "Madonna Poetów". Londyn 1974, nr 5 s. 132-133; 681. Ruch ekumeniczny a Seminarium Polskie 1975, nr 3 s. 84-86; 682. Witamy Księży Chrystusowców w Detroit, nr 4 s. 116; 683. Wróćmy świętych polskich do opustoszałych kościołów, nr 9 s. 276-277; 684. W służbie Słowa Bożego i inteligencji Polonii, nr 6 s. 161-162; 685. Zbigniew Brzeziński o położeniu Stanów Zjednoczonych i Polski, nr 6 s. 167-170.

686. Artykuły w: *Sodalis - Polonia.* R. 56: 1976: Do rodziców polskich w Ameryce o Orchard Lake. nr 2 s. 63-64; 687. Jakie skarby odkryły wieki w Eucharystii albo po co obchodzić Kongres Eucharystyczny? nr 6 s. 169-174; 688. Kazanie wygłoszone z okazji złotego jubileuszu artysty malarza Jana Henryka de Rosen, nr 2 s. 42-46; 689.

Kryterium żywotności parafii polonijnej, nr 1 s. 3; 690. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny, biskupi polscy a Polonia, nr 8 s. 226-227; 691. Nowa faza w historii świata i Kościoła a Polonia, nr 5 s. 141-143; 692. Obrzędy Namaszczenia [informacja o tymczasowym tłumaczeniu polskim], nr 3 s. 95; 693. Od bezpośrednich wrażeń do trwałych owoców Kongresu Eucharystycznego, nr 8 s. 227-230; 694. Pismo Święte przemawia do nas po polsku, nr 5 s. 143-144; 695. Przyszłość inteligencji Polonii, nr 3 s. 69-74; 696. Radość i nadzieja, nr 9 s. 260- 261; 697. Refleksje z okazji 25-lecia kapłaństwa Ks. Rektora Seminarium Polskiego, nr 4 s. 119-121; 698. Rok Pański 1976 a Polonia Amerykańska, nr 1 s. 1-3; 699. Śp. Czesław Głowacz, nr 1 s. 4; 700. Tym co budują Polonię, nr 3 s. 87-88; 701. Wizyta Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Stanów Zjednoczonych w Polsce na tle rozwoju Polonii, nr 7 s. 193-195; 702. Wprowadzenie do Nowenny do Matki Boskiej Częstochowskiej, nr 5 s. 135-138; 703. Wstęp do artykułu Michała Lisa: Śp. Józef Kokot, nr 3 s. 74; 704. Złoty jubileusz artystycznej twórczości Jana Henryka de Rosen, nr 2 s. 38-41.

705. Artykuły w: *Sodalis - Polonia*. R. 57: 1977: ICMC, James Norris, Tadeusz Stark a Polonia, nr 3 s. 78-81; 706. Klęska bezcelowości w Polonii, nr 4 s. 102-104; 707. Ks. Kanclerzowi S. Milewskiemu z życzeniami, nr 5 s. 134-137; 708. Ks. Mieczysław Szwej dodany do redakcji a pan Robert Grozeński do administracji "Sodalis - Polonia", nr 2 s. 42-43; 709. Radosne wiadomości z Polonii zamieszkałej nad Pacyfikiem, nr 5 s. 148; 710. Szczęśliwy rok 1977 Polonii a Apel Jasnogórski, nr 10 s. 1-2; 711. Śp. ks. Józef Swastek w zwierciadle "Sodalis - Polonia", nr 8 s. 200-202; nr 9 s. 270-273; 712. Św. Cyryl i Metody: Co pisał o nich Sodalis - Polonia? nr 2 s. 64; 713. Wprowadzenie w problemy duszpasterskie Polonii, nr 6 s. 178-182; 714. Znaczenie poświęcenia Polonii Sercu Jezusowemu, nr 6 s. 161-163.

715. Artykuły w: *Sodalis - Polonia*. R. 58: 1978: Ks. Kardynał Król i Ks. Kanclerz St. Milewski w Polsce, nr 10 s. 1; 716. 75 lat od śmierci ks. J. Dąbrowskiego, owoce jego dzieła, nr 2 s. 62-64; 717. Problem fałszywej nadziei, nr 10 s. 21-24; 718. Ponowienie Millenijnego Aktu Oddania Narodu Matce Bożej, nr 5 s. 141-142; 719. Promienie Bożej wiosny, nr 4 s. 97-98.; 720. Przyczynek do duszpasterstwa inteligencji Polonii, nr 3 s. 78-79; nr 4 s. 101-103; 721. Refleksje na temat - Polonia Jutra 1978, nr 5 s. 138-139; 722. Specjalny numer miesięcznika, nr 7 s. 193; 723. Wielkie decyzje Pawła VI, nr 7 s. 199- 202.

724. Artykuły w: *Sodalis - Polonia*. R. 59: 1979: Niemożliwości, które stały się rzeczywistością w ciągu roku, nr 7 s. 194-207; 725. Polak na Stolicy Piotrowej, nr 2 s. 44-46; 726. Srebrny jubileusz kapłaństwa ks. Z. Peszkowskiego, nr 4 s. 105-107.

727. Wywiad z ks. prał. dr. Z. Peszkowskim. *Dz. Pol.* (Detroit). R. 77: 1980 nr 33 s. 3; nr 34 s. 3; nr 35 s. 3.

II.

NIR R.: Ks. prof. dr Walery J. Jasiński 1904-1981 jako badacz duszpasterstwa polonijnego. W: *Źródła do historii Polonii*. Orchard Lake 1982 s. 243-308, tamże literatura. —Ponadto: Śp. Ks. Prof. Walery Jasiński. *Tyg. Powsz.* R. 36: 1982 nr 29 s. 7; BROŻEK A.: Wizja Polonii trzech kultur. (Po pierwszej rocznicy śmierci ks. Walerego J. Jasińskiego). *Tamże*. R. 37: 1983 nr 7 s. 1-3; KIEDOS J.: Ks. dr Walery Józef Jasiński. *Wiad. Diec. Kat.* R. 51: 1983 s. 15-17; OSMAŃCZYK N.: Ks. Walerian Jasiński, duszpasterz i działacz społeczno - narodowy. (Materiały do biografii). *Śl. Stud. Hist. Teol.* T. 17: 1984 s. 213-221; TENŻE: Ks. Walerian Jasiński jako duszpasterz i działacz społeczno-narodowy. Kat. 1985, mps; PESZKOWSKI Z.: ABC Polonii świata: ku chwalebnej pamięci Walerego Jasińskiego. Orchard Lake' 1985; TENŻE: Ludzie stulecia 1885-1985. Orchard Lake (Lubl.) 1990 s. 177-185.

Ks. Stefan Cichy

Jastrzębski Adam, w zakonie Ambroży (191501985), kapucyn, historyk zakonu kapucynów, archiwista.

Urodził się 17 VIII 1915 r. w Wołkowysku jako syn Apolinarego i Michaliny z Gutowskich. Uczył się w szkołach powszechnych w Rogowie, Gniazdowie i Lubotyniu k/Łomży, a następnie w łomżyńskim Kolegium św. Fidelisa. Do kapucynów komisariatu warszawskiego wstąpił w 1934 r. Studia z filozofii odbył w Studium Filozofii w Zakroczymiu, a z teologii w Studium Teologii w Lublinie. W czasie studiów 25 I 1940 r. aresztowany przez gestapo był więziony na Zamku w Lublinie i w obozach koncentracyjnych w Sachsenhausen i Dachau. Po wyzwoleniu dokończył studia teologiczne w klasztorze w Izegem w Belgii i otrzymał święcenia kapłańskie 15 VI 1946 r. w Bruges. W jesieni t.r. powrócił do Polski i pracował w klasztorach: 1946-1950 w Nowym Mieście n/Pilicą jako katecheta w szkole podstawowej i wieczorowej; 1950-1951 w Łomży jako dyrektor Świeckiego Zakonu Franciszkańskiego; 1951-1952

w Nowym Mieście przepisywał pisma bł. Honorata Koźmińskiego oraz tamże 1952-1954 jako zastępca mistrza nowicjatu i 1954-1958 jako magister nowicjatu; 1958-1959 jako mistrz nowicjatu w Zakroczymiu; 1959-1984 znów w Nowym Mieście jako kustosz biblioteki i archiwum prowincjalnego, w tym również 1973-1979 jako ekonom klasztoru. Jest on twórcą nowocześnie urządzonego Archiwum Warszawskiej Prowincji Braci Mniejszych Kapucynów, które w 1994 r. zostało przeniesione wraz z biblioteką prowincjalską do Zakroczymia k/Modlina. Skatalogował przy pomocy brata Ireneusza Mianowskiego ok. 30 000 pozycji bibliograficznych, zinwentaryzował wszystkie jednostki archiwalne tegoż archiwum i opracował jego katalog, który ukazał się w druku po jego zgonie. Zbierał i opracowywał materiały historyczne dotyczące dziejów polskiej i warszawskiej prowincji kapucynów, napisał wiele biografii zmarłych zakonników. W celach naukowych odbył szereg podróży zagranicznych: do Włoch, Francji, Belgii, Holandii, Niemiec, Austrii, Węgier i Związku Radzieckiego. Przyczynił się do opracowania biografii słynnego jałmużnika Warszawy, kapucyna, sł. B. Aniceta Koplina z Frydlądu. Przez kilka lat układał i wydawał kalendarz liturgiczny zakonów franciszkańskich w Polsce. Był gorliwym duszpasterzem, szczególnie spowiednikiem w zgromadzeniach honorackich. Zmarł na zawał serca 1 IV 1985 r. w Nowym Mieście n/Pilicą i tam został pochowany w grobie zakonnym na cmentarzu parafialnym.

I.

1. Tercjarstwo a akcja charytatywna. *Rodz. Seraf.* R. 29: 1938 s. 336-339, 370-373.

2. Pierwszy kurs bibliotekarski oo. kapucynów prowincji warszawskiej. *Arch. Bibl. Muz.* T. 4: 1962 s. 353-355.

3. Lepiej jest krótko płonąć ... [o sł. B. Henryku Krzysztofiku, kapucynie]. *Gość Niedz.* R. 40: 1971 nr 36 s. 214-215.

4. Wiadomości z klasztoru w Nowym Mieście n/Pilicą. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1975 nr 2 s. 49-51.

5. Barcatta Manswet (1863-1921). W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 24.

6. Biogramy w: *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1977: O. Fidelis Bonus, nr 1-2 s. 36-37; 7. Br. Konstanty Jakimowicz, s. 37-39; 8. Br. Stefan Baczewski, s. 39-41; 9. Życie Br. Marka Strzyżewskiego, nr 1 s. 62-64.

10. Biogramy w: *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1980: Rev. Pius Janowski OFMCap., nr 1 s. 82-84; 11. O. Benwenuty Antoni Kwiatkowski, nr 1 s. 85-87.

12. Męczennicy z Lubieszowa na Polesiu. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1980 nr 4 s. 53-57. -Toż. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 31: 1980 nr 4 s. 580-585.

13. Biogramy w: *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1981: Br. Alojzy Walenty Kwiatkowski, nr 1 s. 88-89; 14. Br. Longin Stanisław Zarzecki, s. 80; 15. Br. Redemptus Edward Jędruszak, s. 81-82; 16. Br. Sykstus Ignacy Stefanowicz, s. 83-85; 17. Br. Amadeusz Julian Żurek, s. 86-87.

18. Kalendarz Liturgiczny Zakonów Franciszkańskich w Polsce. Na lata: 1982-1986. Kr. 1981-1985.

19. Br. Ireneusz Mianowski. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1983 nr 3-4 s. 111-114.

20. Katalog Archiwum Warszawskiej Prowincji Kapucynów w Nowym Mieście n/Pilicą. Lubl.-Nowe Miasto 1987 8^{0} ss. 264.

21. Gerster Joseph (1865-1948). W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 1022.

Maszynopisy w Arch. Warsz. Prow. Kap. w Zakroczymiu: 22. Meum curriculum vitae. T. 1: 1915-1980. [Pamiętnik]. Nowe Miasto n/Pilicą 1970-1980 ss. 791.

23. Przez udrękę obozów do Ojczyzny. [Przeżycia wojenne o. A. A. Jastrzębskiego, kapucyna.]. NoweMiasto n/Pilicą 1970 ss. 40.

24. Modlitewnik Warszawskiej Prowincji OO. Kapucynów. Nowe Miasto n/Pilicą 1973 ss. 62.

25. Ojciec ubogich. Sylwetka jałmużnika Warszawy o. Aniceta Koplińskiego, kapucyna (1875-1941). Nowe Miasto n/Pilicą 1974 ss. V, 118.

26. Kapucyni Prowincji Polskiej po kasacie. [Sylwetki zmarłych w l. 1865-1975]. Nowe Miasto n/Pilicą 1975 ss. 685.

27. Dzieje nowicjatu kapucynów polskich po kasacie. [Zarys historyczny z l. 1864-1976]. Nowe Miasto n/Pilicą 1976 ss. 35.

28. Kapucyni w Polsce w II-ej połowie XX wieku. Nowe Miasto n/Pilicą 1979 ss. 128.

29. Moja ekspada na wschód do ZSSR. Nowe Miasto n/Pilicą 1981 ss. 41.

30. Charyzmatyk miłosierdzia. [O. Anicet Kopliński, kapucyn]. Nowe Miasto n/Pilicą 1995 ss. 67.

II.
GADACZ J. L.: Słownik polskich kapucynów. T. 1. Wr. 1985 s. 524-525, tamże literatura. -Ponadto: Nekrolog. *Anal. OFMCap.* R. 101: 1985 s. 502; WYSOCKI W. J.: O. Anicet z Frydlądu, kapucyn 1875-1941. Niepokalanów 1992, passim; PREJS R.: O. Ambroży Adam Jastrzębski 1915-1985, mps., Arch. Warsz. Prow. Kap. w Zakroczymiu, sygn. 31, Ks. Zak. 80 C I.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap.

Jastrzębski Michał (1902-1993), protonotariusz apostolski w Przemyślu, popularyzator teologii.

Urodził się 27 IX 1902 r. w Jabłonicy Polskiej jako syn Wincentego i Marii z Ryszów. Początkowo uczył się w miejscowej szkole powszechnej, następnie w Korczynie, a nauki gimnazjalne pobierał w Brzozowie i w Przemyślu w Liceum im. Juliusza Słowackiego. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Przemyślu, przyjmując tam 26 X 1927 r. święcenia kapłańskie z rąk bpa Anatola Nowaka. Przez rok pracował jako wikariusz w parafii Iwonicz. Następnie wyjechał do Rzymu, gdzie na Uniw. Gregoriańskim uzyskał doktorat z filozofii i teologii. Po powrocie do diecezji w 1932 r. był wikariuszem w Dynowie. W 1933 r. został wykładowca w Instytucie Teologicznym w Przemyślu. Wykładał teologię fundamentalną, dogmatyczną, etykę, teologię Wschodu, ekumenizm, historię filozofii, socjologię. W ramach Akcji Katolickiej pełnił obowiązki sekretarza generalnego Stowarzyszenia Sług Katolickich (1935-1937) oraz Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej (9 VII - 10 IX 1934). Redagował kwartalnik "Wiadomości. Pismo Periodyczne Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej dla oddziałów diecezji przemyskiej". W 1941 r. został notariuszem Sądu Duchownego, a w 1942 r. sędzią prosynodalnym. W l. 1936-1944 był rektorem Małego Seminarium Duchownego w Przemyślu. 22 I 1944 r. został uwięziony przez gestapo w Przemyślu, a nanstępnie przewieziony do więzienia na Montelupich w Krakowie. Zwolniony po usilnych staraniach, został prokuratorem przemyskiego Seminarium Duchowego w Brzozowie. 22 XI 1944 r. objął funkcję rektora tegoż Seminarium i funkcję tę pełnił do przejścia na emeryturę w 1972 r. Pozostawił po sobie wiele maszynopisów prac o charakterze historycznym, dotyczących diecezji przemyskiej. Przez wiele lat był spowiednikiem i cenionym kierownikiem wielu zgromadzeń zakonnych. Otrzymał wiele odznaczeń kościelnych z godnością protonotariusza apostolskiego (1976). Zmarł 11 II 1993 r. w Przemyślu i został pochowany na tamtejszym cmentarzu komunalnym.

I.
1. Jerzy Scholarjos. Jego znaczenie w dziejach unii florenckiej i teologii bizantyjskiej. *Collect. Theol.* R. 13: 1932 nr 3 s. 208-240.
2. Śp. ks. Jakub Jarosz, proboszcz w Komborni. *Kron. Diec. Przem.* R. 35: 1935 s. 84-89.
3. Śp. Ks. prof. Adolf Tymczak. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 29 s. 7.
4. Dogmatyka. O sakramentach. Przemyśl 1962 4° ss. 377, skrypt powiel.
5. Rzeczy ostateczne. Przemyśl. 1962 4° ss. 78, skrypt powiel.
6. Śp. ks. Piotr Kuźniar (1890-1958). *Kron. Diec. Przem.* R. 48: 1962 s. 27-28.
7. Ks. Stanisław Sondej. *Kron. Diec. Przem.* R. 68: 1982 s. 143.
8. Ze wspomnień [...]. *Kron. Diec. Przem.* R. 79: 1994 s. 288-292.

II.
Schematyzmy diecezji przemyskiej 1926-1993, passim; GORZEŃSKI Z.: Homilia [...] wygłoszona podczas pogrzebu [...] w dniu 13 lutego 1993 r. *Kron. Diec. Przem.* R. 78: 1993 s. 387-389; HARĘZGA S.: Pożegnanie Księdza Infułata Michała Jastrzębskiego. *Tamże*, s. 390-391; SZUBA Z.: Śp. ks. infułat Michał Jastrzębski. *Słowo Dz. Katol.* R. 1: 1993 nr 19; TOKARCZUK I.: Kazanie [...] wygłoszone 12 lutego 1993 r. podczas eksporty [...]. *Kron. Diec. Przem.* R. 78: 1993 s. 384-387; Wspomnienie o zmarłych kapłanach. *Tamże*, s. 383-384; SZAL A.: Ksiądz Infułat Michał Jastrzębski. *Tamże.* R. 79: 1994 s. 286-288; MISZCZAK T.: Wskazówka na życie. *Niedziela.* R. 38: 1995 nr 74 s. 10; SZAL A. : Ksiądz infułat Michał Jastrzębski w drugą rocznicę śmierci. *Tamże*, s. 10; Świadek Boga żywego - ks. Michał Jastrzębski (1902-1993). Red. S. HAREZGA. Przemyśl 1995 ss. 212, nlb. 3.

Ks. Adam Szal

Jaśkiewicz Witalis Jan (1899-1986), franciszkanin konwentualny, popularyzator teologii.

Urodził się 25 XII 1899 r. w Lachowiczach k/Wołkowyska. Był synem Wiktora i Zofii z d. Pankiewicz. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Krzemienicy, a nauki gimnazjalne pobierał w Grodnie. Do franciszkanów konwentualnych wstąpił w 1919 r. we Lwowie, składając profesję uroczystą 6 I 1924 r. w Rzymie, gdzie też 12 VIII 1925 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk kard. Pamfili. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w zakonnym Seminarium w Krakowie i w Rzymie, wieńcząc je w 1926 r. doktoratem na podstawie pracy pt.: *Radix obligationis moralis*. W l. 1927-1928 był wikariuszem parafii i prokuratorem klasztoru w Kalwarii Pacławskiej. Następnie pełnił obowiązki rektora Niższego Seminarium Duchownego we Lwowie, a od 1930 r. magistra kleryków. Wyznaczony w sierpniu 1939 r. na spowiednika w bazylice św. Piotra w Rzymie, nie mógł objąć tej funkcji ze względu na wybuch drugiej wojny światowej. W Dębnie k/Lwowa udzielał się w duszpasterstwie w organizującej się parafii. Od 1942 r. był gwardianem klasztoru w Niepokalanowie przez 3 kadencje i rektorem tamtejszego Niższego Seminarium Duchownego. Po rocznym pobycie w Gdyni, wrócił do Niepokalanowa, gdzie w l. 1956-1964 był ponownie rektorem Seminarium. W 1964 r. wyjechał do Anglii, a następnie został spowiednikiem apostolskim. W 1972 r. osiadł w Niepokalanowie, a w l. 1979-1980 duszpasterzował w Darłówku. Ostatnie lata życia spędził w Niepokalanowie, gdzie zmarł 9 II 1986 r. Zajęty pracą wychowawczą i administracyjną, tylko dorywczo oddawał się twórczości pisarskiej. Jego książka o tematyce hagiograficznej powstała z wygłoszonych konferencji radiowych.

I.

1. Hodurowscy misjonarze. *Rycerz Niepok.* R. 2: 1923 s. 68-72.
2. Ignorancja tylko czy przewrotność. *Rycerz Niepok.* R. 2: 1923 s. 113-115.
3. Il XVI Centenario del Concilio Niceno (325-1925). *Luce Serafica* (Napoli). R. 1: 1925 s. 246-247.
4. Prawda o hodurowcach. Niepokalanów ss. 2.
5. Czuwajcie. *Rycerz Niepok.* R. 9: 1930 s. 100.
6. Hodurowcy - niby "Kościół narodowy". *Rycerz Niepok.* R. 9: 1930 s. 195-196.
7. O szkoło, szkoło polska. *Rycerz Niepok.* R. 9: 1930 s. 133-134.
8. Aby wszyscy byli jedno. *Rycerz Niepok.* R. 19: 1945 s. 72-75.
9. Dobrodziejstwo pracy. *Rycerz Niepok.* R. 19: 1945 s. 24-26.
10. Jak pożółkły liść jesienny. *Rycerz Niepok.* R. 19: 1945 s. 43.
11. Niepokalana. *Rycerz Niepok.* R. 19: 1945 s. 92-94.
12. Program Niepokalanej naszym programem. *Rycerz Niepok.* R. 19: 1945 nr 7 s. 2-3.
13. Śp. O. Maurycy Madzurek. *Rycerz Niepok.* R. 19: 1945 s. 76.
14. Wolnomyśliciele są zwolennikami religijnego wychowania. *Rycerz Niepok.* R. 19: 1945 s. 40-42.
15. ... A zwłaszcza za masonami... *Rycerz Niepok.* R. 20: 1946 s. 324-325.
16. Fatima a Rycerstwo Niepokalanej. *Rycerz Niepok.* R. 20: 1946 s. 258-259.
17. Gdy to życie przeminie. *Rycerz Niepok.* R. 20: 1946 s. 187-188.
18. I czyńcie ziemię sobie poddaną. *Rycerz Niepok.* R. 20: 1946 s. 34-36.
19. Wrogowie dziecka. *Rycerz Niepok.* R. 20: 1946 s. 12-14.
20. Co to jest Polski Narodowy Kościół Katolicki? Niepokalanów 1947 ss. 4.
21. Darwin i "matka" małpa. *Rycerz Niepok.* R. 26: 1947 s. 22-24.
22. Prawda o Badaczach Pisma św. i Świadkach Jehowy. Niepokalanów 1947 ss. 4.
23. Wszystkie herezje Samaś zniszczyła. *Rycerz Niepok.* R. 26: 1947 s. 36-37.
24. Dla Niepokalanej żył, pracował i umarł. *Rycerz Niepok.* R. 29: 1950 s. 356-359.
25. Realisation of Father Maximilian's Ideals. *Crusader of Mary Immaculate* (Anglia). R. 1964 nr 11-12 s. 4-6.
26. Aims and Means. (Emploved in the Crusade Apostolade). *Crusader of Mary Immaculate.* R. 1965 nr 5-6 s. 8-9.
27. Knights of Mary Immaculate. *Crusader of Mary Immaculate.* R. 1965 nr 7-8 s. 8-9.
28. The Place of Mary Immaculate in the Second Vatican Concil. *Crusader of Mary Immaculate.* R. 1965 nr 3-4 s. 8-9.
29. Why England. *Crusader of Mary Immaculate.*

R. 1965 nr 1-2 s. 6-7.
30. O. Maksymilian Kolbe - krok naprzód w sprawie jego beatyfikacji. *Narodowiec* (Paryż). R. 1969 z 17 V s. 6. -Toż. *Biul. Inf. POS.* R. 3: 1969 s. 27-28.
31. O. W. Katarzyniec, franciszkanin. *Biul. Inf. POS.* R. 3: 1969 s. 55-57.
32. Sł. Boży o. R. Chyliński, franciszkanin. [Konferencja wygłoszona przez Radio Watykańskie]. *Biul. Inf. POS.* R. 3: 1969 s. 74-76.
33. Beatyfikacja o. Maksymiliana Kolbego. *Wiadomości Polskie* (Australia). R. 1971 z 21 II.
34. Bezdomna młodzież. *Nasza Rodzina* (Paryż). R. 6: 1972 s. 12-13, 18.
35. Serafickie dusze na falach Radia Watykańskiego. R. 1972 8° ss. 192.
36. Tłum.: A. SOŁŻENICYN: Jezu światło najmilsze. (Wiersz). *Rycerz Niepok.* R. 33: 1972 s. 44.
37. Beatyfikacja o. Maksymiliana Kolbego. *Gaz. Niedz.* R. 25: 1973 nr 2.
38. O. Maksymiliana droga do 14 VIII 1941. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 32 s. 298-300.
39. Młodzież skarb najdroższy. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 16 s. 4.
40. Na skrzydłach pieśni. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 31 s. 10.
41. Skarby na stadionie. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 30 s. 4.
42. Ojciec Maksymilian Kolbe, w piątą rocznicę beatyfikacji. *Wrocl. Tyg. Kat.* R. 23: 1976 z 24 X.
43. Tłum.: List Ojca Świętego Pawła VI do generałów trzech rodzin franciszkańskich. W: *Św. Bonawentura. Życie i myśl.* Red. S. C. NAPIÓRKOWSKI, E. I. ZIELIŃSKI. W. 1976 s. 527-533. Współtłum.: S. C. NAPIÓRKOWSKI. [Z j. łacińskiego].
44. Tłum.: Przemówienie Ojca Świętego Pawła VI podczas Kongresu Bonawenturiańskiego w Rzymie. W: *Św. Bonawentura. Życie i myśl.* Red. S. C. NAPIÓRKOWSKI, E. I. ZIELIŃSKI. W. 1976 s. 534-538. Współtłum.: E. I. ZIELIŃSKI.
45. Jubileusz Niepokalanowa. *Za i Przeciw.* R. 21: 1977 nr 33 s. 9.
46. Jubileusz Niepokalanowa 1927-1977. *Przew. Katol.* R. 67: 1977 nr 33 s. 1-2.
47. Jubileusz Niepokalanowa (1927-1977). *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 14: 1977 nr 4 s. 14-20; nr 5 s. 12-15; nr 6 s. 28-37.
48. Pięćdziesięciolecie Niepokalanowa. *Apost. Chor.* R. 48: 1977 nr 7 s. 4-7.
49. 50-lecie Niepokalanowa. *Myśl Społ.* R. 13: 1977 nr 29 s. 8-9.
50. Z pracy i działalności Niepokalanowa. *Zorza.* R. 21: 1977 nr 33 s. 9.
51. Pięćdziesiąt lat Niepokalanowa 1927-1977. Niepokalanów 1978 OO. Franciszkanie 8° ss. 60, tabl. 2.
52. Mamo! - widzę Cię w swoich snach. W: *Sylwetki matek kapłanów.* P.-W. 1981 s. 162-174.
53. Brat Zeno wśród "Braci najmniejszych". *Apost. Chor.* R. 53: 1982 nr 1 s. 10-13.
54. Dwie korony ojca Maksymiliana. *Myśl Społ.* R. 18: 1982 nr 32 s. 11, il.
55. Wpierw życie. O błogosławionym Maksymilianie Kolbe. *Prz. Katol.* R. 1982 nr 24-25 s. 4, 10, portr.
56. Wyznawca i męczennik. *Zorza.* R. 1982 nr 27 s. 19, il.

II.

GRALL W. H.: Jubileusz O. Witalisa Jaśkiewicza. *Rycerz Niepok.* R. 36: 1975 nr 10 s. 242; BAR J. R.: Jaśkiewicz Witalis Jan. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 194-196, tamże bibliografia; Śp. O. Witalis Jan Jaśkiewicz. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 28: 1986 nr 2 s. 31-32.

Ks. Józef Mandziuk

Jezierski Stanisław (1913-1990), duszpasterz archidiecezji poznańskiej, hagiograf.
Urodził się 8 V 1913 r. w Kempen, w Niemczech, jako syn Antoniego i Józefy z d. Marecka. Po powrocie z rodziną do kraju, nauki gimnazjalne pobierał w Środzie Wlkp., uzyskując w 1931 r. świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Gnieźnie i Poznaniu, gdzie 22 V 1937 r. przyjął święcenia kapłańskie. Pracował jako wikariusz w parafii Przemęt (1937-1939) i w parafii Trójcy Świętej w Poznaniu. Aresztowany 30 IX 1941 r. przez gestapo, znalazł się w Forcie VII w Poznaniu, a następnie został wywieziony do obozu koncentracyjnego w Dachau. Po oswobodzeniu pracował w obozie dla uchodźców w Fritzlar (1945-1947), następnie był prefektem w polskich szkołach w Heilbronn. W tym czasie pisał liczne artykuły o treści pobożnościowej w czasopismach polonijnych. W 1949 r. wyjechał do Rzymu i rozpoczął studia z zakresu historii Kościoła na Uniw. Gregoriańskim, wieńcząc je w 1953 r. doktoratem. W 1958 r. wrócił do archidiecezji poznańskiej, gdzie został referentem Wydziału Duszpasterskiego w Kurii. W 1959 r. wyjechał do Niemiec, a następnie odbył 6-miesięczny kurs archiwistyki i dyplomatyki. W 1961 r. wrócił do

kraju i objął administrację parafii Kazimierz. W 1963 r. został penitencjarzem przy kolegiacie św. Marii Magdaleny w Poznaniu, a w 1965 r. proboszczem w Pogorzeli. W 1969 r. otrzymał godność kapelana papieskiego. Był postulatorem w procesie beatyfikacyjnym sługi Bożego ks. Kazimierza Rolewskiego. W 1987 r. zrezygnował z parafii Pogorzela i przeszedł w stan spoczynku. Zmarł 10 V 1990 r. w Puszczykowie k/Poznania i został pochowany na tamtejszym cmentarzu.

I.
1. U schyłku życia ks. prałata Rolewskiego. P. 1936, powiel.
2. Wspomnienie pośmiertne [ks. K. Rolewskiego]. *Mały Dziennik* z 6 III 1937.
3. La controverse des mariages mixtes survenue entre le Gouvernement Prussien et l'Archevéque Martin Dunin (1837-1841). R. 1957 8° ss. 80. [Rozpr. doktorska].
4. Wzór przebaczenia. Św. Maria Goretti. R. 1960 8° ss. 112.
5. Kapłan wzór dobroci i gorliwości pasterskiej. [Referat]. B. m. wyd. 1966, powiel.
6. Rolewski Kazimierz Jan Adam 1887-1936. W: *Hagiografia polska*. T. 2. P. 1972 s. 271-282.
7. Heroiczność cnót Sługi Bożego ks. Kazimierza Rolewskiego. 4° ss. 177. Mps. Arch. Kurii Pozn.
8. Żywot Sługi Bożego ks. Kazimierza Rolewskiego. 4° ss. 280. Mps. Arch. Kurii Pozn.
II.
JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. Z. 4. W. 1978 s. 87, tamże literatura. –Ponadto: PAWELCZAK W.: Ks. Stanisław Jezierski 1913-1990. *Mies. Archid. Pozn.* R. 1991 nr 7 s. 305-307; KOSICKI K.: Duszpasterstwo wśród Polaków w Niemczech w latach 1945-1950. Lubl. 1993 s. 161, 195, 199-200, 218.

Ks. Tadeusz Walachowicz

Jezusek Wacław, krypt. Vi., W. J., X. W. J., ks. wi., Ks. W. J. (1896-1982), kanonik kapituły płockiej, popularyzator teologii, kanonista.

Urodził się 14 IX 1896 r. w Kolnie jako syn Józefa i Heleny z Chaberskich. Nauki pobierał w Łomży, a od 1913 r. w Płocku, kończąc tam w 1920 r. Seminarium Duchowne. Po kilkumiesięcznej pracy w kolegiacie pułtuskiej został skierowany na studia do Rzymu. Na Uniwersytecie "Angelicum" zdobył w 1922 r. doktorat z prawa kanonicznego, potem był na praktyce kurialnej w Kongregacji Soborowej i praktyce sądowej w Rocie Rzymskiej. Od września 1923 r. pracował w Kurii Diecezjalnej w Płocku na stanowisku wicekanclerza i wykładowcy prawa kanonicznego w Seminarium Duchownym oraz kapelana w Zakładzie Wychowawczym dla dziewcząt prowadzonym przez Siostry Matki Bożej Miłosierdzia.

Blisko pracował z biskupem Leonem Wetmańskim, sufraganem diecezji płockiej. W czasie wojny i okupacji, podczas internowania biskupów z Płocka do Słupna stworzył jednoosobową Kurię i poprzez kontakt z arcybiskupem A. Nowowiejskim zapewniał względnie normalne warunki zarządzania. Po wywiezieniu biskupów płockich do obozu w Działdowie, zajął się alumnami płockiego Seminarium, załatwiając im pobyt w Kielcach i Sandomierzu. Od 1942 r. przebywając w Warszawie, był wikariuszem generalnym dla duchowieństwa i wiernych diecezji płockiej przebywających w Generalnej Guberni. Okres Powstania Warszawskiego przeżył na Mokotowie. Po wyzwoleniu powrócił do Płocka i zajął się organizowaniem życia w Seminarium Duchownym. W l. 1945-1950 był kanclerzem Kurii i wykładowcą prawa kanonicznego, zaś w l. 1950-1963 rektorem Seminarium. Był wikariuszem generalnym administratora apostolskiego Jana Wosińskiego i biskupa płockiego Bogdana Sikorskiego oraz członkiem wielu Komisji Diecezjalnych. Poza pracą dydaktyczną oddawał się pracy naukowej, opracowując szereg biogramów księży, zwłaszcza pomordowanych w czasie okupacji. Odznaczony był godnościami diecezjalnymi i papieskimi. Zmarł 5 XII 1982 r. w Płocku i został pochowany w grobowcu kapitulnym.

I.

1. Kodeks Prawa Kanonicznego, a Kościół Wschodni. *Mies. Past. Płoc.* R. 18: 1923 nr 12 s. 224-227; R. 19: 1924 nr 1 s. 11-14, 33-35.

2. Na łono Kościoła Katolickiego. *Dz. Płoc.* R. 2: 1923 nr 89 s. 2.

3. Mariawicka prawda. *Dz. Płoc.* R. 3: 1924 nr 46 s. 2.

4. Odprawianie Mszy św. poza kościołem lub oratorium. *Mies. Past. Płoc.* R. 19: 1924 nr 10 s. 280-281.

5. Rec.: T. RAUS: Institutiones canonicae in forma compendii iuxta metodum Codicis Iuris Canonici. Lugduni 1923. *Mies. Past. Płoc.* R. 19: 1924 nr 12 s. 397-399.

6. Stan prawny posiadania Kościoła we Francji. *Mies. Past. Płoc.* R. 19: 1924 nr 2 s. 35-39.

7. Chrzest w domu. *Mies. Past. Płoc.* R. 20: 1925 nr 10 s. 363-364.

8. Nowy Rytuał Rzymski, a Kodeks Prawa Kanonicznego. *Mies. Past. Płoc.* R. 20: 1925 nr 11 s. 406-409.

9. Organizacja Synodu Diecezjalnego. *Mies. Past. Płoc.* R. 20: 1925 nr 2 s. 43-46.

10. Rec.: Repertorium Iuridicum Ecclesiasticum. R. 1923. *Mies. Past. Płoc.* R. 20: 1925 nr 7 s. 281-282.

11. Kwestarze. *Mies. Past. Płoc.* R. 21: 1926 nr 10 s. 365-366.

12. Zmiany w Nowym Rytuale Rzymskim. *Mies.Past. Płoc.* R. 21: 1926 nr 2 s. 56-57.

13. Obowiązek odmawiania godzin kanonicznych w Kościele Wschodnim. *Mies. Past. Płoc.* R. 26: 1931 nr 9 s. 348-349; nr 10 s. 383-385; nr 11 s. 437-440; nr 12 s. 471-477.

14. Szkoła organistowska w Płocku. *Mies. Past. Płoc.* R. 26: 1931 nr 10 s. 393-396.

15. Międzynarodowy Kongres obojga praw w Rzymie. *Mies. Past. Płoc.* R. 29: 1934 nr 12 s. 439-440.

16. Nauczajcie. *Mies. Past. Płoc.* R. 30: 1935 nr 7 s. 297-299.

17. Stowarzyszenie Nauczania Chrześcijańskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 32: 1937 nr 1 s. 29-34.

18. Synod Plenarny a ujednostajnienie karności kościelnej. *Mies. Past. Płoc.* R. 34: 1939 nr 1 s. 31-33; nr 2 s. 60-66; nr 3 s. 124-127; nr 4 s. 181-182.

19. Czterdziestolecie 1906-1946 "Miesięcznika Pasterskiego Płockiego". *Mies. Past. Płoc.* R. 41: 1946 nr 7-8 s. 119-120.

20. Kanoniczne objęcie rządów w diecezji płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 41: 1946 nr 1-4 s. 9-11.

21. Męczeński koniec arcybiskupa A. J. Nowowiejskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 41: 1946 nr 7-8 s. 121-123; R. 42: 1947 nr 1-2 s. 52-56; nr 3-4 s. 120-131; nr 5 s. 175-187; nr 6-7 s. 225-239. -Toż. odb. Płock 1947 8^0 ss. 81.

22. Przyjazd J. E. Ks. Biskupa Ordynariusza diecezji do Płocka. *Mies. Past. Płoc.* R. 41: 1946 nr 1-4 s. 5-8.

23. Sprawozdanie ze Zjazdu Polskiego Towarzystwa Teologicznego i Związku Polskich Zakładów Teologicznych. *Mies. Past. Płoc.* R. 41: 1946 nr 5-6 s. 77-79.

24. Śp. ks. Feliks Zalewski,j prob. par. Lubowidz. *Mies. Past. Płoc.* R. 41: 1946 nr 7-8 s. 142-143.

25. Śp. ks. kanonik Henryk Kamiński. *Mies. Past. Płoc.* R. 41: 1946 nr 5-6 s. 87-88.

26. Biskupi i księża z Płocka i pow. płockiego wywiezieni do obozu koncentracyjnego w Działdowie. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 1-2 s. 63-64.

27. Biskupi i księża z Płocka i powiatu płockiego wywiezieni i zmarli w obozie w Działdowie. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 6-7 s. 239-241.

28. Czterdziestolecie konferencji dekanalnych (1907-1947). *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 8-9 s. 289-295.

29. Ekschumacja zwłok w Działdowie. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 6-7 s. 241-242.

30. Rec.: J. GRIMAL: Jezus Chrystus Kapłan i Ofiara. Płock 1940. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 3-4 s. 132-133.

31. Ślubowanie Niepokalanemu Sercu Maryi a misje parafialne. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 1-2 s. 44-48.

32. Śp. ks. Wincenty Chabowski, prałat Jego Św. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 3-4 s. 136-138.

33. Śp. ks. kanonik Paweł Chodkowski. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 8-9 s. 299-300.

34. Śp. ks. dr Tadeusz Dublewski. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 10-11 s. 328-336.

35. Śp. ks. kan. Marceli Przedpełski. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 3-4 s. 134-135.

36. Śp. ks. Szczepkowski Józef, prob. par. Sokołów. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 12 s. 384-386.

37. Śp. ks. Władysław Turowski, dziekan i proboszcz w Gąbinie. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 3-4 s. 138-140.

38. Śp. ks. Bronisław Waszul. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 6-7 s. 246.

39. Śp. ks. Stanisław Wolski. *Mies. Past. Płoc.* R. 42: 1947 nr 6-7 s. 246.

40. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 43: 1948: Śp. ks. Bolesław Teodor Baranowski, nr 12 s. 552-553; 41. Śp. ks. Marian Borowski, b. administrator par. Wola Mystkowska, nr 1 s. 35-36; 42. Śp. ks. Burawski Franciszek, nr 11 s. 478-482; 43. Śp. ks. Bytof Piotr, prob. paraf. Trębki, nr 5-6 s. 279-282; 44. Śp. ks. Gajewski Władysław, proboszcz parafii Świedziebnia, nr 10 s. 424-427; 45. Śp. ks. Golon Marian, nr 11 s. 476-478; 46. Śp. ks. prałat Leon Gościcki, nr 11 s. 482-490; 47. Śp. ks. kan. Józef Jagodziński, nr 2-3 s. 84-87; 48. Śp. ks. kan. Kaczyński Apolinary, dziekan i proboszcz w

Gostyninie, nr 12 s. 545-548; 49. Śp. ks. kan. Karwowski Jan, nr 5-6 s. 274-279; 50. Śp. ks. Kwiatkowski Paweł, proboszcz parafii Soczewka, nr 9 s. 378-380; 51. Śp. ks. Stefan Nowakowski, nr 4 s. 117-120; 52. Śp. ks. Pędzich Bolesław, prefekt szkół powszechnych w Ripinie, nr 10 s. 427-430; 53. Śp. ks. kanonik Pniewski Karol Henryk, proboszcz parafii Skołatowo, nr 9 s. 373-377; 54. Śp. ks. kan. Stanisław Pujdo, dziek. i prob. w Nasielsku, nr 5-6 s. 282-284; 55. Ks. kan. Serafin Michał, proboszcz i dziekan w Wyszogrodzie, nr 7-8 s. 321-325; 56. Ks. kan. Skierowski Władysław, proboszcz parafii Imielnica, nr 7-8 s. 326-330; 57. Śp. ks. Sławiński Stanisław, proboszcz parafii Trąbin, nr 10 s. 430-434; 58. Śp. ks. Świnarski Józef, wikariusz parafii Baranowo, nr 12 s. 548-552; 59. Śp. ks. Ludwik Tokarczyk, nr 7-8 s. 331; 60. Śp. ks. Eugeniusz Wiśniewski, nr 2-3 s. 82-84; 61. Śp. ks. Longin Wiśniewski, kapelan Wojsk Polskich w Dubnie, nr 4 s. 111-117; 62. Wspomnienie pośmiertne (Franciszek Bulak), nr 10 s. 434-436.

63. Colligite ... fragmenta ne pereant. *Mies. Past. Płoc.* R. 43: 1948 nr 4 s. 108-110.

64. Tablica ku czci śp. Arcybiskupa w Słupnie. *Mies. Past. Płoc.* R. 43: 1948 nr 2-3 s. 80-81.

65. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 44: 1949: Ks. Adam Arendzikowski, proboszcz parafii Siecień, nr 10 s. 412-414; 66. Ks. Bronisław Artke, prefekt Gimnazjum i Liceum im. Reginy Żółkiewskiej w Płocku, nr 4 s. 142-146; 67. Śp. ks. kan. Włodzimierz Będowski, nr 4 s. 124; 68. Ks. Władysław Biały, proboszcz parafii Janowo, nr 9 s. 357-360; 69. Ks. Stanisław Borniński, wikariusz parafii Poniatowo, nr 4 s. 163-167; 70. Ks. Władysław Bromirski, proboszcz parafii Rokicie, nr 10 s. 415-418; 71. Ks. Aleksander Broszkiewicz, administrator parafii Miszewo-Strzałkowskie, nr 10 s. 409-410; 72. Ks. Teodozjusz Brudnicki, proboszcz parafii Opinogóra, nr 11-12 s. 481-483; 73. Ks. Stefan Caban, wikariusz parafii Słupno, nr 8 s. 330-333; 74. Ks. Piotr Dmochwoski, prałat archidiakon kapituły katedralnej płockiej, nr 5-6 s. 207-210; 75. Śp. ks. Antoni Dubas, wikariusz parafii Gostynin, nr 1-2 s. 33-35; 76. Ks. Władysław Duszczyk, proboszcz parafii Dobrzyków, nr 3 s. 114-117; 77. Ks. Wawrzyniec Foks, wikariusz parafii farnej w Płocku, nr 4 s. 146-151; 78. Ks. kan. Franciszek Giergielewicz, proboszcz parafii Płock - Radziwie, nr 9 s. 366-367; 79. Ks. Adam Goszczyński, proboszcz parafii Bodzanów, nr 10 s. 419-422; 80. Ks. Zygmunt Grabowski, prefekt szkół powszechnych w Dobrzyniu n/Drwęca, nr 11-12 s. 487-490; 81. Ks. Leon Gutowski, proboszcz parafii Zaręby, nr 11-12 s. 493-494; 82. Ks. Józef Jakubowski, proboszcz i dziekan w Raciążu, nr 7 s. 250-252; 83. Ks. Telesfor Jaskólski, proboszcz parafii Zyck, nr 3 s. 117-121; 84. Ks. Józef Benedykt Jaśkiewicz, proboszcz parafii Baboszewo, nr 11-12 s. 477-479, 85. Ks. Michał Kaczorowski, proboszcz parafii Sadłowo, nr 9 s. 377-378; 86. Ks. Eugeniusz Paweł Kleniewski, wikariusz parafii Łętowo, nr 10 s. 426-427; 87. Ks. prałat Franciszek Klimkiewicz, rektor Seminarium Duchownego w Płocku, nr 5-6 s. 210-219; 88. Ks. Stanisław Kobyliński, proboszcz parafii Brwilno, nr 10 s. 407-408; 89. Ks. Bronisław Kolator, prefekt szkół powszechnych w Sierpcu, nr 8 s. 316-319; 90. Ks. Bronisław Koper, wikariusz parafii Bodzanów, nr 10 s. 422-425; 91. Ks. Jan Kozłowski, wikariusz parafii Daniszewo, nr 11-12 s. 470-472; 92. Ks. kan. Jan Krogulecki, nr 9 s. 370-371; 93. Śp. ks. Stanisław Krystolik, prefekt Gimnazjum w Gostyninie, nr 1-2 s. 31-33; 94. Ks. kan. Andrzej Krzpiak, proboszcz parafii Dzierzgowo, nr 9 s. 360-362; 95. Ks. Leon Kulasiński, kapelan szpitala Św. Trójcy w Płocku, nr 4 s. 151-163; 96. Śp. ks. Andrzej Kubiak, nr 1-2 s. 51-52; 97. Śp. ks. kanonik Józef Kulesza, nr 3 s. 122-124; 98. Ks. Antoni Kurach, wikariusz parafii Ciechanów, nr 9 s. 364-366; 99. Ks. Antoni Kuśmierczyk, dyrektor diecezjalny Stowarzyszeń Religijnych, nr 7 s. 256-260; 100. Ks. Józef Łatkowski, wikariusz parafii Obryte, nr 9 s. 362-364; 101. Ks. Ludwik Łukaszewicz, proboszcz parafii Daniszewo, nr 11 s. 468-470; 102. Ks. Stanisław Malinowski, wikariusz parafii Żuromin, nr 8 s. 320-323; 103. Ks. kan. Teodor Mateuszczyk, emeryt, nr 11-12 s. 492-493; 104. Śp. ks. kan. Władysław Makowski, nr 3 s. 106-109. Współautor: M. ŻYWCZYŃSKI; 105. Śp. ks. Władysław Mąkowski, Bibliotekarz Seminarium i Dyrektor Archiwum Diecezjalnego w Płocku, nr 1-2 s. 41-51; 106. Ks. prałat Józef Michalak, profesor Seminarium Duchownego w Płocku, nr 5-6 s. 219-228; 107. Ks. kan. Ludwik Mocarski, proboszcz parafii Sanniki, nr 3 s. 109-112; 108. Śp. ks. Walenty Mroczkowski, nr 11-12 s. 501-502; 109. Ks. mgr Stanisław Nasiłowski, proboszcz parafii Słupno, nr 8 s. 328-330; 110. Ks. Stanisław Nowak, proboszcz parafii Dulsk, nr 11-12 s. 490-491; 111. Ks. Józef Ogrodowicz, proboszcz parafii Rdzanowo Płockie, nr 9 s. 372-374; 112. Ks. Julian Przygódzki, proboszcz parafii Bonisław, nr 9 s. 374-377; 113. Ks. Antoni Rakowski, proboszcz parafii Zawidz, nr 7 s. 248-259; 114. Ks. Aleksander Roesler, proboszcz parafii Gzy, nr 11-12 s. 479-481; 115. Ks. Czesław Rogalski, proboszcz parafii Słupia, nr 11-12 s. 472-475; 116. Ks. kanonik dr Józef Rościszewski, emeryt, nr 7 s. 252-254; 117. Ks. Józef Salwowski, proboszcz parafii Łęg, nr 11-12 s. 475-477; 118. Ks. Bolesław Skarżyński, proboszcz parafii Zagroba, nr 10 s. 407-409; 119. Śp. ks. prałat Feliks Słonicki, nr 11-12 s. 495-501; 120. Ks. Józef Sobociński, proboszcz parafii Sikórz, nr 9 s. 367-370; 121. Śp. ks. Kazimierz Stankiewicz, wikariusz parafii Gostynin, nr 1-2 s. 35-38; 122. Śp. ks. Antoni Szałkiewicz, proboszcz parafii Solec, nr 1-2 s. 38-39; 123. Ks. dr Jan Szydłowski, nr 7 s. 254-256; 124. Ks. Piotr Aleksander Trojańczyk, kapelan Sióstr Zakładu

Anioła Stróża w Białej, nr 9 s. 371-372; 125. Ks. Stanisław Urbański, wikariusz parafii Płońsk, nr 7 s. 244-248; 126. Ks. Antoni Więckowski, proboszcz parafii Zakroczym, nr 8 s. 314-316; 127. Ks. prałat Ludwik Wilkoński, kanonik penitencjarz katedry płockiej, nr 5-6 s. 203-206; 128. Ks. Adam Wilkowski, proboszcz parafii Bądkowo, nr 10 s. 414-415; 129. Ks. Jan Ludwik Wiloch, proboszcz parafii Łętowo, nr 10 s. 425-426; 130. Śp. ks. Stanisław Wrześniewski, nr 4 s. 169-171; 131. Ks. Antoni Walczak, proboszcz parafii Blichowo, nr 11-12 s. 465-468; 132. Śp. ks. Antoni Zabielski, nr 4 s. 168-169; 133. Ks. kanonik Adam Zaleski, profesor Seminarium Duchownego, nr 8 s. 323-327; 134. Śp. ks. kanonik Aleksander Zalewski, nr 3 s. 121-122; 135. Ks. Julian Zalewski, proboszcz parafii Bulkowo - Pilichowo, nr 10 s. 427-428; 136. Ks. Jan Zaremba, proboszcz parafii Sobowo, nr 10 s. 418-419; 137.Ks. Stanisław Zawadzki, proboszcz parafii Pacyna, nr 3 s. 113-114; 138. Ks. kan. Jan Zawidzki, proboszcz parafii Staroźreby, nr 10 s. 41-412; 139. Ks. kan. Wacław Żuchowski, proboszcz parafii Róże, nr 11-12 s. 483-487.

140. Colligite fragmenta. *Mies. Past. Płoc.* R. 44: 1949 nr 3 s. 86.

141. Czterdziestolecie 1909-1949 miesięcznych rekolekcji duchowieństwa m. Płocka. *Mies. Past. Płoc.* R. 44: 1949 nr 4 s. 131-134.

142. Pamiątkowe tablice. *Mies. Past. Płoc.* R. 44: 1949 nr 4 s. 167.

143. Pogrzeb śp. ks. kan. Władysława Mąkowskiego w Płocku dnia 19 stycznia 1949 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 44: 1949 nr 1-2 s. 40.

144. Przywileje kapituły katedralnej płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 44: 1949 nr 5-6 s. 174-175.

145. Sto siedemdziesięciolecie czterdziestogodzinnego nabożeństwa w diecezji płockiej 1779-1949. *Mies. Past. Płoc.* R. 44: 1949 nr 3 s. 87-94.

146. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 45: 1950: Ks. Aleksander Batko, prob. par. Osiek Rypiński, nr 9-12 s. 192-195; 147. Ks. Julian Józef Biały, proboszcz parafii Chrostkowo, nr 9-12 s. 195-196; 148. Ks. Aleksander Brudnicki, proboszcz parafii Gradzanowo, nr 1-4 s. 53-55; 149. Śp. ks. kan. Aleksander Brzózy, nr 9-12 s. 168-171; 150. Ks. Mikołaj Cichowicz, proboszcz parafii Czerwonka, nr 9-12 s. 174-175; 151. Ks. Bronisław Dobrowolski, wikariusz parafii Nasielsk, nr 1-4 s. 43-45; 152. Ks. dr Józef Florian Dzierżanowski, proboszcz parafii Rościszewo, nr 1-4 s. 50-53; 153. Ks. kan. Franciszek Flaczyński, proboszcz parafii Skrwilno, nr 5-8 s. 79-96; 154. Ks. kan. Józef Górnicki, b. promotor diec. misji, prob. par. Sochocin, nr 9-12 s. 185-188; 155. Ks. Tyburcjusz Bolesław Górecki, proboszcz parafii Nowe Miasto, nr 9-12 s. 183-185; 156. Stanisław Jaworski, alumn III kursu Seminarium Duchownego, nr 9-12 s. 198-199; 157. Ks. dr Ludwik Lewandowski, wikariusz parafii Pułtusk, nr 9-12 s. 179-183; 158. Ks. Czesław Lissowski, prefekt w Gimnazjum w Ripinie, nr 1-4 s. 39-43; 159. Tadeusz Malinowski, alumn II kursu Seminarium Duchownego, nr 9-12 s. 199-201; 160. Ks. prałat Józef Michnikowski, proboszcz i dziekan w Pułtusku, nr 9-12 s. 188-192; 161. Alfons Pepłowski, alumn IV kursu Seminarium Duchownego, nr 9-12 s. 196-198; 162. Ks. Stanisław Przybyłowski, prefekt szkół powsz. i gimnazjum w Wyszkowie, nr 9-12 s. 176-179; 163. Ks. Jan Trzaskoma, proboszcz parafii Baranowo, nr 1-4 s. 46-50; 164. Ks. prałat Józef Strojnowski, Sekretarz Jeneralny Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej, nr 5-8 s. 96-102; 165. Ks. Kazimierz Suchcicki, dziekan wojskowy w Łodzi, nr 9-12 s. 175-176; 166. Ks. Franciszek Zakrzewski, prefekt szkoły powszechnej i Handlowej w Mławie, nr 9-12 s. 172-174; 167. Ks. Czesław Żurawski, wikariusz parafii Maków Mazowiecki, nr 9-12 s. 171-172.

168. Parafialne uroczystości odpustowe. *Mies. Past. Płoc.* R. 45: 1950 nr 5-8 s. 76-78.

169. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 46: 1951: Ks. prałat Wincenty Chabowski, dziekan i proboszcz w Ciechanowie, nr 1-6 s. 28-31; 170. Ks. kan. Ignacy Charszewski, proboszcz parafii Dobrzyń n/Drwęcą, nr 9-12 s. 143-150; 171. Ks. Józef Chyczewski, proboszcz parafii Suserz, nr 1-6 s. 27-28; 172. Ks. Henryk Łebkowski, proboszcz parafii Szczawin, nr 1-6 s. 32-34; 173. Ks. kan.Władysław Turowski, proboszcz i dziekan w Gąbinie, nr 1-6 s. 34-38.

174. Księża misjonarze diecezjalni i misje parafialne w diecezji płockiej 1911-1951. *Mies. Past. Płoc.* R. 46: 1951 nr 9-12 s. 98-142.

175. Niedziela powołań kapłańskich w naszej diecezji. *Mies. Past. Płoc.* R. 46: 1951 nr 1-6 s. 15-16.

176. Księża zmarli od lutego 1945 r. tj. po okupacji hitlerowskiej, o których nie było wzmianki w Miesięczniku Pasterskim. *Mies. Past. Płoc.* R. 47: 1952 nr 1-6 s. 40-41.

177. Księża zmarli podczas okupacji hitlerowskiej tj. od 1 IX 1939 r. do 1 II 1945 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 47: 1952 nr 1-6 s. 33-40.

178. Arcybiskup Antoni Julian Nowowiejski, biskup płocki 1908-1941. *Ruch Biblij.* R. 8: 1955 nr 4-5 s. 198-205.

179. Unia Apostolska Kapłanów w diecezji i w Polsce i udział w niej bpa L. Wetmańskiego w 50 letnią rocznicę jej założenia w diecezji płockiej 1906-1956. *Mies. Past. Płoc.* R. 52: 1957 nr 8 s. 238-261.

180. Śp. ks. dr Stanisław Aleksander Figielski, Infułat, prepozyt kapituły katedralnej płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 53: 1958 nr 9 s. 180-188.

181. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1959: Śp. ks. Kazimierz Bruzdewicz, prob. parafii Pułtusk, nr 8-9 s. 193-194; 182. Śp. ks. kan. Stanisław Krzywkowski, proboszcz parafii Gujsk, nr 10-11 s.

263-269; 183. Śp. ks. Stanisław Malicki, proboszcz parafii Jeżewo, nr 8-9 s. 192-193; 184. Ks. kan. Henryk Olszewski, proboszcz parafii Joniec, promotor diecezjalny misji parafialnych, nr 12 s. 312-313; 185. Śp. ks. Bronisław Płosajkiewicz, emeryt, nr 8-9 s. 196-197; 186. Śp. ks. kan. Ignacy Henryk Staniaszko, dziekan i proboszcz w Żurominie, nr 1-2 s. 28-36; 187. Ks. Wiktor Sułkowski, nr 12 s. 319-323; 188. Śp. ks. kanonik Kazimierz Zagroba, proboszcz parafii Gralewo, nr 8-9 s. 195-196; 189. Śp. ks. Józef Żebrowski, proboszcz parafii Gołymin, nr 12 s. 310-312.

190. Kronika parafialna. *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1959 nr 1-2 s. 26-28.

191. Kult do Miłosierdzia Bożego i Obraz Pana Jezusa Miłosiernego w świetle wypowiedzi Św. Oficjum. *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1959 nr 12 s. 292-294.

192. Przed 50 laty w Płocku. *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1959 nr 10-11 s. 258.

193. Przyjaźń dwóch biskupów Wetmańskiego i Łozińskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1959 nr 8-9 s. 189-192.

194. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1960: Śp. ks. Jubilat Władysław Deluga, emeryt, nr 8-9 s. 355-356; 195. Śp. ks. Aleksander Konstanty Fiuczek, proboszcz parafii Bogórzyn, nr 6-7 s. 266; 196. Śp. ks. kan. Henryk Godlewski, prefekt gimnazjum męskiego im. Stan. Małachowskiego, nr 6-7 s. 262-263; 197. Śp. ks. kan. Włodzimierz Grochowski, proboszcz parafii Strzegowo, nr 8-9 s. 361-362; 198. Śp. ks. kan. Józef Janowski, proboszcz parafii Pniewo, nr 1-3 s. 98-109; 199. Śp. ks. kan. Teofil Jaźwiński, proboszcz parafii Szyszki, nr 8-9 s. 362-363; 200. Śp. ks. kan. Jan Zefiryn Koźniewski, proboszcz parafii Szreńsk, nr 1-3 s. 97-99; 201. Śp. ks. Wacław Maliński, proboszcz parafii Syberia, nr 6-7 s. 267-268; 202. Śp. ks. kan. Stanisław Mey, proboszcz parafii Unieck, nr 8-9 s. 360-361; 203. Śp. ks. Wacław Miaśkiewicz, proboszcz parafii Radomin, nr 6-7 s. 266-267; 204. Śp. ks. Walenty Mroczkowski, proboszcz parafii Bogate, nr 6-7 s. 264-265; 205. Śp. ks. kan. Jan Nepomucen Bonifacy Nadratowski, proboszcz parafii Poręba n/Bugiem, nr 8-9 s. 356-358; 206. Śp. ks. Leon Konstanty Olszewski, proboszcz parafii Unierzyż, nr 8-9 s. 358-359; 207. Śp. ks. prałat Józef Piekut, dziekan i proboszcz Przasnysza, nr 6-7 s. 263-264; 208. Śp. ks. Michał Skupieński, proboszcz parafii Poniatowo, nr 8-9 s. 359-360; 209. Śp. ks. Józef Edward Srzedziński, proboszcz parafii Pniewo, nr 6-7 s. 265; 210. Śp. ks. Aleksander Wielgolaski, proboszcz parafii Krysk, nr 8-9 s. 353-355; 211. Biskup Seweryn Kazimierz Szczuka, sufrag. chełm. 1710-1760 fundator Seminarium Duchownego w Płocku, nr 4-5 s. 123-135.

212. Dekret "Quam singulari" o wieku dzieci do I-szej Komunii św. 1910-1960. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1960 nr 6-7 s. 228-236.

213. Seminarium Duchowne płockie podczas drugiej wojny światowej 1939-1945. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1960 nr 8-9 s. 315-353.

214. Seminarium podczas wojny światowej 1914-1918. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1960 nr 4-5 s. 136-148.

215. Uroczystość św. Tomasza z Akwinu w Seminarium Duchownym w Płocku. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1960 nr 4-5 s. 200-202.

216. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1961: śp. ks. kan. Witold Grotowski, proboszcz i dziekan w Nasielsku, nr 7-8 s. 245-247; 217. Śp. ks. Czesław Teodor Kocięcki, proboszcz par. Chorzele, nr 3-4 s. 125; 218. Śp. ks. kan. Ignacy Krajewski, proboszcz parafii Mława-Wólka, nr 7-8 s. 249-256; 219. Śp. ks. Franciszek Kurpiewski, proboszcz parafii Zielona Mławska, nr 3-4 s. 127; 220. Śp. ks. kan. Adam Justyn Murawski, proboszcz parafii Wrona, nr 3-4 s. 126-127; 221. Śp. ks. Wacław Ozdobiński, proboszcz parafii Syberia, nr 3-4 s. 124-125; 222. Śp. ks. prałat Aleksander Stanisław Pęski, emeryt, b. prefekt gimnazjum w Ciechanowie, nr 3-4 s. 126; 223. Śp. ks. Bolesław Modest Plewiński, proboszcz parafii Kraszewo, nr 3-4 s. 127-128; 224. Śp. ks. kan. Tomasz Skowroński, proboszcz i dziekan w Nasielsku, nr 7-8 s. 247-249; 225. Śp. ks. Dominik Wilczyński, prob. par. Karniewo nr 11-12 s. 378-380; 226. Śp. ks. Józef Wisiński, prob. par. Goleszyn, nr 11-12 s.378; 227. Biskup Leon Wetmański, podczas okupacji w Płocku 1939-1940 nr 3-4 s. 114-119; 228. Śp. ks. dr Franciszek Bronisław Zaleski, proboszcz parafii Kroczewo, nr 3-4 s. 122-124; 229. Śp. ks. Jan Zieliński, proboszcz parafii Góra, nr 3-4 s. 125.

230. Biskup Leon Wetmański w czasie internowania w Słupnie 28 II 1940 - 6 III 1941. *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1961 nr 5-6 s. 191-192.

231. Dwudziesta rocznica śmierci arcybiskupa Juliana Nowowiejskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1961 nr 3-4 s. 112-114.

232. Działdowo - obóz śmierci. *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1961 nr 7-8 s. 228-238; nr 11-12 s. 365-374.

233. Jubileusz 250-lecia Seminarium Duchownego 1710-1960. *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1961 nr 1-2 s. 25-28.

234. Seminarium Duchowne Płockie podczas drugiej wojny światowej. *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1961 nr 3-4 s. 119-122.

235. Seminarium Duchowne w czasie okupacji. *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1961 nr 1-2 s. 42-58.

236. Wykaz księży diecezji płockiej więzionych w niemieckich obozach koncentracyjnych. *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1961 nr 11-12 s. 374-377.

237. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1962: Śp. ks. Stanisław Bobiński, prob. par. Skrwilno, nr 2 s. 60-62; 238. Śp. ks. Antoni Broszkiewicz, prob. par. Duczymin, nr 9 s. 282-284; 239. Śp. ks. kan. Jan Dobecki, prob. par. Długosiodło, nr 3 s. 93-94; 240.

Śp. ks. kan. Józef Dołęgowski, emeryt w Słupi, nr 3 s. 95-96; 241. Śp. ks. Józef Dziki, administrator parafii Królewo, nr 9 s. 286-287; 242. Śp. ks. kan. Piotr Jakubiak, prob. par. Pałuki, nr 2 s. 62-63; 243. Śp. ks. kan. Klemens Jarocki, kapelan Zgrom. Sióstr Zmartwychwstanek w Mocarzewie, nr 10 s. 319-320; 244. Śp. ks. kan. Leonard Lipka, proboszcz i dziekan w Dobrzyniu n/Wisłą, nr 9 s. 284-286; 245. Śp. ks. kan. Leon Machczyński, emeryt, b. Ojciec Duchowny Seminarium Duchownego, nr 11 s. 350-352; 246. Śp. ks. kan. Jerzy Machwicz-Mackiewicz, kapelan Sióstr Benedyktynek w Sierpcu, nr 9 s. 287-288; 247. Śp. ks. kan. Wacław Sankowski, kapelan Sióstr Magdalenek w Białej, nr 10 s. 318-319; 248. Śp. ks. Wacław Skubiszewski, prob. par. Skrwilno, nr 2 s. 60-62; 249. Śp. ks. Józef Tatko, administrator parafii Ciachcin, nr 11 s. 349; 250. Śp. ks. prałat dr Józef Umiński, b. prof., rektor Seminarium Duchownego, prof. KUL, UJK 1888-1954, nr 10 s. 311-318;251. Śp. ks. kan. Wacław Woźniak, proboszcz i dziekan w Gąbinie, nr 9 s. 280-282, 252. Śp. ks. Stanisław Żuławski, proboszcz parafii Bielsk, nr 4 s. 125-126.

253. Arcybiskup Julian Nowowiejski i biskup Leon Wetmański w korespondencji gestapo. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1962 nr 6 s. 178-192.

254. Krótka kronika. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1962 nr 8 s. 251-253.

255. Przed tysiącleciem Chrztu Polski. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1962 nr 8 s. 253-256.

256. W sprawie śp. ks. Leona Mosakowskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1962 nr 4 s. 127-128.

257. Zmiany rubryk w nowym mszale. *Mies. Past.Płoc.* R. 57: 1962 nr 4 s. 107-111.

258. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1963: Śp. ks. kan. Feliks Duplasiewicz, prob. parafii Baboszewo, nr 1-2 s. 25-27; 259. Śp. prof. Władysław Stanisław Drapiewski, artysta malarz, nr 1-2 s. 27-32; 260. Śp. ks. kan. Władysław Kamiński, jubilat, emeryt, b. proboszcz parafii Krzynowłoga Mała, nr 10 s. 217-218; 261. Śp. ks. Piotr Kolator, proboszcz parafii Staroźreby, nr 10 s. 218-219; 262. Śp. ks. prałat Piotr Stanisław Bronisław Kątecki, prob. par. Bodzanów, b. profesor Seminarium Duchownego, nr 4 s. 78-80; 263. Śp. ks. prałat Franciszek Kuligowski, jubilat, archidiakon kapituły kolegiaty pułtuskiej, nr 9 s. 190-196; 264. Śp. ks. prałat Ignacy Marciniak, dyrektor Niższego Seminarium Duchownego, nr 4 s. 75-78; 265. Śp. ks. kan. dr Czesław Pacuszka, były profesor i rektor kościoła Seminarium Duchownego, nr 5 s. 99-102; 266. Śp. ks. dr Franciszek Sieczka, prob. par. Radzanów i b. Inspektor i prof. Sem. Niższego, nr 5 s. 102-104; 267. Śp. ks. Mieczysław Skwarski, proboszcz parafii Lubiel, nr 10 s. 219-220; 268. Ks. prałat dr Wojciech Bolesław Strzeszewski, Dyrektor Niższego Seminarium Duchownego 1885-1954, nr 4 s. 90-99; 269. Śp. ks. kan. Jakub Wójcicki, profesor Seminarium Duchownego, nr 1-2 s. 23-25.

270. Jubileusz Seminariów 1563 - 15 VII 1963. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1963 nr 9 s. 180-190.

271. Nowy rytuał "Collectio rituum continens excerpta e rituali Romano ecclesiis Poloniae adaptato". Katowice 1963. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1963 nr 9 s. 179-185.

272. Święty Józef w kanonie Mszy św. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1963 nr 1-2 s. 51-55.

273. Uroczystość św. Tomasza z Akwinu. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1963 nr 4 s. 74-75.

274. Z Seminarium. Zakończenie roku akademickiego 1962/63. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1963 nr 7-8 s. 176 [okładka].

275. Bałamutne informowanie Nuncjatury Ap. przez gestapo o losach biskupów Nowowiejskiego i Wetmańskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1964 nr 1 s. 22-24.

276. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1964: Ks. prałat Antoni Brykczyński 1843-1913, były profesor i wicerektor Seminarium Duchownego, proboszcz parafii Goworowo, nr 2-3 s. 49-72; 277. Ks. Bronisław Maryański, proboszcz parafii Brwilno i profesor Seminarium Duchownego 1863-1889-1912, nr 10-11 s. 253-264; 278. Śp. ks. Aleksander Nieporęcki, kapelan SS. Zmartwychwstanek w Mocarzewie, nr 5 s. 120-121; 279. Śp. ks. prałat Aleksander Pierzchała, proboszcz parafii Obryte, nr 8-9 s. 213-214; 280. Śp. ks. Antoni Puchalski, proboszcz parafii Rzekuń, nr 8-9 s. 216; 281. Śp. ksiądz proboszcz Jan Suchcicki, nr 6-7 s. 167-168; 282. Śp. ks. Stanisław Szaro, profesor Niższego Seminarium Duchownego w Płocku, nr 8-9 s. 215-216.

283. Papież Paweł VI o powołaniu. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1964 nr 8-9 s. 204-205.

284. Światowy dzień modlitw o powołania kapłańskie i zakonne. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1964 nr 8-9 s. 202-204.

285. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1965: Śp. ks. kan. Józef Antoniak, profesor Sem. Duch. i Dyrektor Szkoły Organistowskiej w Płocku 1859-1883-1926, nr 4-5 s. 116-120; 286. Śp. ks. Władysław Ciechorski, prob. parafii Lutocin, nr 6 s. 143-144; 287. Śp. ks. dr Bolesław Dudziński, proboszcz parafii Brańszczyk 1895-1924-1965, nr 9 s. 214-215; 288. Śp. ks. Aleksander Godlewski, prob. par. Szreńsk, nr 9 s. 215-216; 289. Śp. ks. Kazimierz Gwiazda, proboszcz parafii Glinojeck, nr 6 s. 144.

290. Informacje dotyczące zmian przepisów kościelnych o poście eucharystycznym. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1965 nr 3 s. 67-68.

291. Monografia parafii na 1000-lecie. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1965 nr 9 s. 202-203.

292. Troska biskupa Wincentego Popiela o Seminarium Duchowne. Połączenie seminarium pułtuskiego i płockiego 1865-1965. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1965 nr 9 s. 277-284.

293. Złoty jubileusz kapłaństwa księdza kan.

Antoniego Głowackiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1965 nr 9 s. 213-214.

294. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1966: Śp. ks. Franciszek Gowor, proboszcz parafii Sarbiewo 1891-1919-1966, nr 11 s. 263-264; 295. Śp. ks. Stanisław Wawrzyniec Gutowski, emeryt-jubilat, nr 9-10 s. 239; 296. Śp. ks. kan. Ignacy Pietrzak, prob. par. Świedziebnia, nr 9-10 s. 239-240; 297. Śp. ks. mgr Aleksander Praszyński, proboszcz parafii Kamienica 1904-1936-1966, nr 3-4 s. 95-96.

298. Koledzy i kontakty koleżeńskie. W: 100-lecie Papieskiego Kolegium Polskiego w Rzymie. R. 1966 s. 47, 53.

299. Kościół św. Stanisława Kostki w Rostkowie ogniskiem jego kultu. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1966 nr 9-10 s. 218-229.

300. Rec.: B. KEMPNER: Priester von Hitleres tribnalen. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1966 nr 9-10 s. 240.

301. Troska biskupa W. Popiela o Seminarium Duchowne 1863-1875. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1966 nr 1-2 s. 42-48.

302. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1967: Śp. ks. Benedykt Borkowski, admin. par. Skołatowo, nr 12 s. 281-282; 303. Śp. ks. Henryk Demrych, emeryt, nr 12 s. 283-284; 304. Śp. ks. Stanisław Sikorski, proboszcz parafii Mokowo, nr 12 s. 282-283.

305. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1968: Śp. ks. kan. Antoni Głowacki, proboszcz par. Rościszewo 1890-1915-1968, nr 8 s. 191-192; 306. Śp. ks. prałat Tadeusz Kamiński, prob. par. Cieksyn 1894-1919-1967, nr 9-10 s. 238-240; 307. Śp. ks. Józef Kossakowski, proboszcz parafii Długosiodło, nr 8 s. 189-190; 308. Śp. ks. Marian Pikus, wikariusz w Smardzewie 1934-1961-1968, nr 8 s. 192; 309. Śp. ks. Jakub Zasada, proboszcz parafii Łysakowo, nr 8 s. 191.

310. Co uczyniono dla utrwalenia pamięci męczeńskiej śmierci biskupów, kapłanów i kleryków diecezji płockiej? *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1968 nr 9-10 s. 230-234.

311. Kościół św. Stanisława Kostki w Rostkowie, jego duchowni i świeccy opiekunowie. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1968 nr 9-10 s. 234-237.

312. Śp. ks. Roman Chłabowski, proboszcz parafii Klukowo 1919-1968. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1969 nr 3-4 s. 92-94.

313. Śp. ks. Stefan Jastrzębski, proboszcz parafii Łukomie. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1969 nr 3-4 s. 91-92.

314. Udział ks. Wetmańskiego w organizowaniu i rozwoju zgromadzenia sióstr pasjonistek. Prawo Kan. R. 12: 1969 nr 1-2 s. 119-135.

315. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1970: Śp. ks. Roman Fronczak, prałat kapituły katedralnej płockiej, prof. Seminarium Duchownego 1894-1918-1969, nr 1-3 s. 69-72; 316. Śp. ks. Seweryn Kownacki, emeryt 1895-1921-1970, nr 11-12 s. 281-182; 317. Śp. ks. Antoni Paweł Materny, emeryt, b. proboszcz parafii Kurowo 1896-1918-1969, nr 1-3 s. 65-66; 318. Śp. ks. infułat Bronisław Michalski, były Wikariusz Generalny Biskupa Polowego 1892-1915-1968, nr 10-12 s. 276-180; 319. Śp. ks. kan. Błażej Pszczółkowski, b. proboszcz parafii Bieżuń 1893-1917-1970, nr 10-12 s. 282-284.

320. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1971: Śp. ks. Andrzej Kowalski, prob. par. Dziektarzewo 1926-1952-1971, nr 10-12 s. 281-283; 321. Śp. ks. Adam Szymański, emeryt 1899-1926-1971, nr 7-9 s. 214-215.

322. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1972: Śp. ks. kan. Jan Błaszczak, emeryt 1889-1905-1972, nr 9 s. 262-264; 323. Śp. ks. kan. Telesfor Julian Bogucki, jubilat-emeryt, nr 7 s. 183-184; 324. Śp. ks. prałat Stanisław Borek, duszpasterz polonijny w Swindon w Anglii, dziekan dekanatu Bickinghamshire i Oxfordshire, nr 7 s. 177-183; 325. Śp. ks. Kazimierz Kownacki, emeryt, b. proboszcz parafii Zielona Przasnyska 1900-1931-1971, nr 5 s. 116-118; 326. Śp. ks. kan. Kazimierz Krajewski, proboszcz par. Dzierzgowo 1909-1971, nr 10 s. 303-304; 327. Śp. ks. Wacław Krauze, emeryt, nr 5 s. 118-120; 328. Śp. ks. prałat Marian Okólski, emeryt, b. proboszcz i dziekan płoński, rezydent w Płońsku, nr 3 s. 66-72; 329. Śp. ks. Stefan Pawlik, emeryt, były proboszcz par. Bątkowo 1908-1934-1972, nr 11 s. 343-344; 330. Śp. ks. Józef Wróbel, emeryt, b. proboszcz parafii Łopacin, nr 12 s. 344.

331. Antoniak Józef. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl.1973 szp. 666.

332. Biskup Leon Wetmański, sufragan płocki 1886-1941. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1973 nr 8 s. 311-328.

333. Ks. Eugeniusz Gruberski w trosce o reformę muzyki i śpiewu kościelnego. *Stud. Płoc.* T. 1: 1973 s. 67-111.

334. Śp. ks. Kazimierz Rukat, prob. par. Łukomie. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1973 nr 12 s. 470-475.

335. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1974: Śp. ks. kan. Jan Adamiec, emeryt i b. prob. par. Strzygi, nr 1 s. 31-40; 336. Śp. ks. Jan Dąbrowa, emeryt, nr 11 s. 436-437; 337. Śp. ks. Stanisław Godlewski, emeryt, były proboszcz parafii Dobrzyków, nr 11 s. 437-439; 338. Śp. ks. kan. Adam Franciszek Niebrzydowski, emeryt, były proboszcz parafii Lipowiec, nr 11 s. 439-440; 339. Śp. ks. prałat Wincenty Walendziak, proboszcz parafii Nasielsk, nr 7 s. 271-280.

340. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 70: 1975: Śp. ks. Tadeusz Fejcho, proboszcz parafii Rogotwórsk, nr 9 s. 354; 341. Śp. ks. Józef Grabowski, b. kapelan SS. Misjonarek w Ratowie, nr 8 s. 314-315; 342. Śp. ks. Czesław Jeżewski, b. administrator par. Korzeń, nr 8 s. 315; 343. Śp. ks.

prałat Wincenty Konarski, emeryt, b. proboszcz i dziekan w Rypinie, nr 9 s. 357-360; 344. Śp. ks. Stefan Władysław Morko, nr 9 s. 355-357; 345. Śp. ks. kan. Antoni Rogowski, emeryt, b. prob. par. Gozdowo, nr 8 s. 306-309; 346. Śp. ks. kan. Szczepan Ryglewicz, emeryt, b. proboszcz par. Baboszewo, nr 8 s. 318-320; 347. Śp. ks. kan. Jan Sobol, proboszcz par. Szreńsk, nr 8 s. 309-311.

348. Śp. ks. Stanisław Józefowski, proboszcz parafii Zakrzewo. *Mies. Past. Płoc.* R. 71: 1976 nr 6 s. 229-230.

349. Biogramy w: *Mies. Past. Płoc.* R. 72: 1977: Śp. ks. Leon Chojnacki, emeryt, b. proboszcz par. Kroczewo, nr 5 s. 197-198; 350. Śp. ks. Mieczysław Litwiński, emeryt, b. proboszcz par. Krasnosielc, nr 5 s. 198-200; 351. Śp. ks. kan. Czesław Przygódzki, proboszcz par. Staroźreby, nr 6 s. 240; 352. Śp. ks. Zygmunt Sosnowski, emeryt, b. prob. par. Parciaki, nr 9 s. 359-360; 353. Śp. ks. kan. Józef Stankiewicz, proboszcz parafii Osiek Rypiński, nr 6 s. 238-240; 354. Śp. ks. Stanisław Zając, b. prob. par. Zegrze, nr 5 s. 200; 355. Śp. ks. kan. Feliks Malinowski, proboszcz parafii Winnica, nr 5 s. 193-197; 356. Śp. ks. Jan Prusakiewicz, emeryt, b. prob. par. Joniec, nr 2 s. 78-80; 357. Śp. ks. prałat Roman Tarwacki, proboszcz parafii Sypniewo, nr 2 s. 74-78.

358. Ksiądz Ludomir Wincenty Lissowski 1888-1972. *Stud. Płoc.* T. 6: 1978 s. 199-220.

359. Śp. ks. prałat Alfons Skonecki, emeryt, b. prob. par. Świętych Ap. Piotra i Pawła w Three Rivers (1894-1975). *Mies. Past. Płoc.* R. 78: 1983nr 4 s. 157-160.

II.

Ks. prof. dr Wacław Jezusek kanonikiem honorowym płockim. *Głos Mazow.* R. 2: 1935 nr 188 s. 1; GÓRALSKI W.: Ksiądz infułat doktor Wacław Jezusek. *Mies. Past. Płoc.* R. 70: 1975 nr 12 s. 461-475; GÓRALSKI W., MARIAŃSKI J.: Materiały do bibliografii publikacji zespołu osobowego pracowników Seminarium Duchownego w Płocku. *Stud. Płoc.* T. 8: 1980 s. 325-338; GRZYBOWSKI M.: 60-lecie kapłaństwa ks. infułata dra Wacława Jezuska (1920-1980). *Mies. Past. Płoc.* R. 75: 1980 nr 5 s. 208-210; Jezusek Wacław. W: *Polscy kanoniści.* Cz. 1 s. 197-199; GRZYBOWSKI M.: Ksiądz infułat dr Wacław Jezusek, profesor Seminarium Duchownego w Płocku (1896-1982). *Mies. Past. Płoc.* R. 85: 1990 nr 7-8 s. 299-310.

Ks. Michał Grzybowski

Jóźwiak Franciszek (1931-1988), kanonik kapituły włocławskiej, redaktor, biblista. Urodził się 11 VII 1931 r. w Lubrańcu w rodzinie rolniczej Ludwika i Franciszki z Sobczyńskich. Nauki gimnazjalne pobierał w Niższym Seminarium Duchownym we Włocławku, a maturę uzyskał w 1950 r. w Łodzi jako eksternista. W l. 1950-1955 studiował w Seminarium Duchownym we Włocławku, gdzie przyjął 4 XII 1955 r. święcenia kapłańskie z rąk bpa F. Korszyńskiego, sufragana włocławskiego. Po święceniach pracował jako wikariusz w Wojkowie (1955-1956), a następnie został skierowany na studia z teologii biblijnej na KUL. W 1958 r. za pracę pt.: *Autentyczność listów pasterskich* otrzymał licencjat. Pracę doktorską pt.: *Św. Jan Chrzciciel a Qumran* obronił w 1965 r. Od 1959 r. aż do swojej śmierci był wykładowcą Pisma Świętego Nowego Testamentu we Włocławskim Seminarium Duchownym, a w l. 1974-1983 był jego rektorem. Pod jego kierunkiem powstało ok. 60 prac magisterskich i dyplomowych. Od 1960 r. był członkiem redakcji "Ateneum Kapłańskiego". Równocześnie pełnił szereg dodatkowych funkcji: był referentem d/s KUL, egzaminatorem prosynodalnym, członkiem proboszczowskiej komisji egzaminacyjnej, członkiem studium dokumentacji soborowej, członkiem komisji redakcyjnej II Synodu Diecezji Włocławskiej, diecezjalnego dzieła powołań kapłańskich i zakonnych, Kolegium Konsultorów. W uznaniu zasług bp Jan Zaręba mianował go w 1975 r. kanonikiem kapituły katedralnej. Zmarł niespodziewanie na atak serca 28 III 1988 r. we Włocławku i został pochowany na miejscowym cmentarzu.

I.

1. Inauguracja roku akademickiego na KUL-u. *Aten. Kapł.* R. 49: 1957 t. 55 s. 463-465.

2. Maltretowanie Jezusa. W: *Męka Jezusa Chrystusa.* Lubl. 1957.

3. Rec.: J. STEINMANN: Saint Jean Baptiste et la spiritualite du desert. Paris 1955. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 5: 1958 z. 2 s. 109-110.

4. Wspomnienia o ks. profesorze Stysiu. *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 436. Współautor: J. PYTEL.

5. Seminarium naukowe biblistów polskich. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 7: 1960 z. 3 s. 135-138.

6. Mesjanizm w literaturze z Qumran. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 10: 1963 z. 1 s. 35-42.

7. Pierwsze świadectwo o św. Szczepanie. *Kron. Diec. Włocł.* R. 57: 1963 s. 26-29.
8. Obmycia w Qumran a chrzest Jana Chrzciciela. *Aten. Kapł.* R. 57: 1965 t. 68 s. 137-151.
9. Rewizja tekstu "Dziejów Apostolskich". W: *Biblia Tysiąclecia*. P. 1965.
10. Tęsknota. *Gość Niedz.* R. 53: 1967 s. 318.
11. Dzieje Apostolskie. W: *Wstęp do Nowego Testamentu*. P. 1969 s. 299-332.
12. Św. Jan Chrzciciel a Qumran. *Aten. Kapł.* R. 63: 1971 t. 77 s. 123-135.
13. Homilie. W: *Ze stołu Słowa Bożego*. P. 1972 (cykl A) s. 38-40; 73-104.
14. Ateneum Kapłańskie. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 1043-1044.
15. Ks. Jan Adamecki. *Kron. Diec. Włocł.* R. 56: 1973 s. 177-192.
16. Świadectwa Jana Chrzciciela o Jezusie Chrystusie w świetle IV Ewangelii. *Aten. Kapł.* R. 65: 1973 t. 80 s. 414-433.
17. Znaczenie modlitwy w dziełach św. Łukasza. W: *Studia z teologii św. Łukasza*. P. 1973 s. 125-140.
18. Jezusa kazał ubiczować i wydał na ukrzyżowanie. Ewangelie o biczowaniu, cierniem koronowaniu i drodze krzyżowej. *Aten. Kapł.* R. 66: 1974 t. 83 s. 29-43.
19. Wstęp i komentarz: Dzieje Apostolskie. W: *Biblia Poznańska*. T. 3. P. 1975 s. 289-347.
20. Życie duchowe pierwotnej wspólnoty chrześcijańskiej. *Aten. Kapł.* R. 67: 1975 t. 84 s. 424-438.
21. Rec.: H. LANGKAMMER: Wprowadzenie i komentarz do ewangelicznych opisów Męki Pańskiej. Lubl. 1975. *Aten. Kapł.* R. 68: 1976 t. 86 s. 467-470.
22. Rec.: Studia Gnesnensia. *Aten. Kapł.* R. 68: 1976 t. 87 s. 189-190.
23. Współczesne Wujkowi tłumaczenia innowiercze. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 372-374.
24. Posługa (diakonia) w parafii. *Aten. Kapł.* R. 70: 1978 t. 90 s. 319-322.
25. Ks. Wincenty Dudek. *Kron. Diec. Włocł.* R. 72: 1978 s. 191-192.
26. Teolog-ekumenista (śp. ks. Wincenty Dudek 1908-1978). *Aten. Kapł.* R. 70: 1978 t. 91 s. 461-465.
27. Cierniem ukoronowanie w Ewangeliach. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 472.
28. Duszpasterstwo w środowisku robotniczym. *Aten. Kapł.* R. 71: 1979 t. 92 s. 463-466.
29. Biblia. Historia. Nauka. Rec.: J. KUDASIEWICZ: Biblia, historia, nauka. Kr. 1978. *Aten. Kapł.* R. 72: 1980 t. 94 s. 335-339.
30. Duszpasterstwo w środowisku wiejskim. *Aten. Kapł.* R. 72: 1980 t. 95 s. 152-155.
31. Męka Chrystusa w Dziejach Apostolskich. *Aten. Kapł.* R. 73: 1981 t. 97 s. 443-456.
32. Co mam czynić. *Ład Boży.* R. 1982 nr 15 s. 2.
33. Jezus Chrystus jest ten sam wczoraj, dziś i na wieki. *Aten. Kapł.* R. 74: 1982 t. 99 s. 400-413.
34. Otwórz się. *Ład Boży.* R. 1982 nr 8 s. 2.
35. Mesjasz musi cierpieć. *Ład Boży.* R. 1982 nr 8 s. 2.
36. Spotkanie. *Ład Boży.* R. 1982 nr 15 s. 2.
37. Trzeba się zawsze modlić. *Ład Boży.* R. 1982 nr 5 s. 1.
38. Dziś się spełniły te słowa. *Ład Boży.* R. 1983 nr 2 s. 2.
39. Łukasz lekarz najmilszy. *Ład Boży.* R. 1983 nr 2 s. 2.
40. Chrystus Królem. *Ład Boży.* R. 1984 nr 24 s. 2.
41. Dzisiaj - jeśli głos jego usłyszycie. *Ład Boży.* R. 1984 nr 6 s. 6.
42. Poglądy mesjańskie w Qumran i Jana Chrzciciela. *Aten. Kapł.* R. 76: 1984 t. 102 s. 407-424.
43. Dom Boży. *Ład Boży.* R. 1985 nr 5 s. 2.
44. Nawrócenie - powrót do Boga w pierwotnym kościele. *Aten. Kapł.* R. 77: 1985 t. 104 s. 122-132. -Toż. *Stud. Płoc.* T. 13: 1985 s. 9-16.
45. Przemienienie. *Ład Boży.* R. 1985 nr 5 s. 2.
46. Męka Chrystusa w "Dziejach Apostolskich". W: *Męka Jezusa Chrystusa*. Wyd. 3. Lubl. 1986 s. 215-227.
47. Rec.: I. KUDASIEWICZ: Ewangelie synoptyczne dzisiaj. W. 1986. *Aten. Kapł.* R. 79: 1987 t. 108 s. 517-521.
48. Treść duchowa słowa Bożego w liturgii eucharystycznej. *Aten. Kapł.* R. 79: 1987 t. 109 s. 252-264.
49. Aby zrozumieć przebieg Ostatniej Wieczerzy... *Ład Boży.* R. 1987 nr 8 s.p.
50. Droga krzyżowa Jezusa w Ewangelii. *Ład Boży.* R. 1988 nr 7 s. 3.
51. Redaktor "Ateneum Kapłańskiego" [bp Kazimierz Majdański]. *Wczoraj i Dziś.* Wyd. specjalne, 13 III 1988 s. 11.
52. Autentyczność listów pasterskich. Lubl. 1958. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 21.
53. Św. Jan Chrzciciel a Qumran. Lubl. 1964.Rkps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 21a.
54. Konferencje dla alumnów z l. 1974-1983. Włocławek 1993. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 82a.

II.

BAGROWICZ J.: Śp. ksiądz Franciszek Jóźwiak. *Kron. Diec. Włocł.* R. 82: 1988 s. 38-43; BAGROWICZ J., HANC W.: Śp. ksiądz Franciszek Jóźwiak autorytet mądrej dobroci. *Aten. Kapł.* R. 81: 1989 t. 112 s. 13-22.

Ks. Wojciech Frątczak

Kaczewski Teodor, krypt.: T. K. (1899-1989), redemptorysta, dogmatyk, popularyzator teologii ascetycznej.

Urodził się 9 XI 1899 r. w Łękawicy k/Tarnowa jako syn Józefa i Katarzyny z d. Budzik. Po ukończeniu szkoły podstawowej, wstąpił do Małego Seminarium redemptorystów w Tuchowie, następnie do nowicjatu i pierwsze śluby złożył 2 VIII 1919 r. Podczas pierwszej wojny światowej zgłosił się jako ochotnik do wojska polskiego w Krakowie, ale na front nie wyruszył. Święcenia kapłańskie otrzymał 18 VII 1926 r. Wysłany do Rzymu, w 1929 r. uzyskał na Angelicum doktorat z zakresu teologii dogmatycznej. Po powrocie do Polski wykładał teologię dogmatyczną, a w 1930 r. został prefektem Studentatu. Urząd ten piastował do 1956 r. Ponadto wykładał teologię fundamentalną, liturgikę i teologię ascetyczną. Równocześnie angażował się pracę duszpasterską przy kościele klasztornym w Tuchowie. W 1962 r. został rektorem Seminarium zakonnego w Tuchowie, a w roku następnym wyjechał na kapitułę generalną do Rzymu, podczas której został konsultorem generalnym (1963-1967). Był też przedstawicielem prowincji warszawskiej przy zarządzie generalnym. Do Tuchowa powrócił 3 XII 1971 r. i podjął wykłady z teologii ascetycznej i języka niemieckiego. Zmarł 24 III 1989 r. w Tuchowie.

I.

1. Rec.: J. AERTNYS - C. DAMEN: Theologia moralis. Wyd. 11. Taurini 1928. *Aten. Kapł.* R. 15: 1929 t. 23 s. 97-98.

2. Rec.: F. TERHAAR: De occasionariis et recidivis. Taurini 1927. *Aten. Kapł.* R. 15: 1929 t. 23 s. 96-97.

3. Godność kapłańska w oświetleniu Najśw. Ofiary. *Homo Dei.* R. 1: 1932 nr 2 s. 1-3.

4. Homo Dei. *Homo Dei.* R. 1: 1932 nr 1 s. 1-3.

5. Św. Alfons o godności kapłańskiej. *Homo Dei.* R. 1: 1932 nr 4 s. 9-11.

6. Eucharystia ośrodkiem życia wewnętrznego. *Homo Dei.* R. 2: 1933 nr 3 s. 51-53.

7. Nabożeństwo par excellence kapłańskie. *Homo Dei.* R. 2: 1933 nr 3 s. 34-37.

8. Pomiędzy rygoryzmem a pobłażliwością. *Homo Dei.* R. 3: 1934 nr 4 s. 99-102.

9. Duchowość dominikańska. *Homo Dei.* R. 4: 1935 nr 6 s. 341-344.

10. Encyklika o kapłaństwie. *Homo Dei.* R. 5: 1936 nr 2 s. 81-82.

11. Chwała narodu Polskiego i świetlana postać Sług Ołtarza w Polsce. *Homo Dei.* R. 6: 1937 nr 4 s. 273-277.

12. Ludwik Maria Grignon de Montfort (1673-1716). *Homo Dei.* R. 16: 1947 nr 6 s. 510-511.

13. Mariologia św. Ludwika Grignon de Montfort. *Homo Dei.* R. 16: 1947 nr 5 s. 354-358.

14. Powołanie do kapłaństwa. *Homo Dei.* R. 16: 1947 nr 4 s. 224-232.

15. Eucharystyczne Serce Jezusa. *Homo Dei.* R. 17: 1948 nr 3 s. 271-276.

16. Jeszcze o chrzcie młodych dzieci. *Homo Dei.* R. 18: 1949 nr 1 s. 110-112.

17. Naczelne prawa życia wewnętrznego. *Homo Dei.* R. 19: 1950 nr 6 s. 799-803.

18. Cześć Niepokalanej i Jej duchowa obecność w naszym Zgromadzeniu w jego początkach. *Nasze Wiad. (Redemp.).* R. 10: 1955 nr 4 s. 146-159.

19. "Mariologia w ostatnich latach". *Homo Dei.* R. 26: 1957 nr 6 s. 805-812.

20. Ojciec Bernard Łubieński - mąż Boży i asceta. *Homo Dei.* R. 27: 1958 nr 5 s. 642-648.

21. Pastor Angelicus (z okazji 19 rocznicy elekcji i koronacji Piusa XII). *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 56 s. 163-185.

22. Sylwetka duchowa Piusa XII. *Homo Dei.* R. 27: 1958 nr 6 s. 797-802.

23. Wciąż aktualna instrukcja o chrzcie świętym. *Homo Dei.* R. 27: 1958 nr 2 s. 263-264.

24. Dzieło św. Alfonsa na ziemiach polskich. *Aten. Kapł.* R. 51: 1959 t. 59 s. 283-287.

25. Najświętsza Maryja Panna wzorem życia eucharystycznego zwłaszcza dla kapłana. *Homo Dei.* R. 28: 1959 nr 4 s. 468-471.

26. Święty naszych czasów. *Homo Dei.* R. 28: 1959 nr 6 s. 798-805.

27. Życie eucharystyczne kapłana warunkiem owocnego duszpasterstwa. *Homo Dei.* R. 28: 1959 nr

5 s. 636-639.

28. Kapłan współczesny w pryzmacie wieczystego kapłaństwa Chrystusowego. *Homo Dei.* R. 29: 1960 nr 5-6 s. 649-650.

29. Rec.: K. JOURNET: "Msza święta - Obecność Ofiary Krzyżowej". P.-W.-Lubl. 1959. *Homo Dei.* R. 29: 1960 nr 4 s. 630-633.

30. Rec.: L. SOUBIGOU: Meditons et prechons les Epitres. Paris VI (Lethielleux) 1958. *Homo Dei.* R. 29: 1960 nr 1 s. 174.

31. Sakramentalne zdroje życia. *Homo Dei.* R. 29: 1960 nr 2 s. 278-285.

32. Rec.: F. DZIASEK: Stwórca natury i dawca łaski. P. 1959. *Homo Dei.* R. 30: 1961 nr 3 s. 272.

33. Czy nauka usuwa Boga? (Analiza dowodów Juliana Huxleya). *Homo Dei.* R. 31: 1962 nr 1 s. 78-85.

34. Jeszcze w kwestii zbawienia dzieci nieochrzczonych. *Homo Dei.* R. 31: 1962 nr 3 s. 264-265.

35. Wielki papież Jan XXIII. *Homo Dei.* R. 32: 1963 nr 3 s. 131-134.

36. Czy nabożeństwo do Serca Jezusowego jeszcze aktualne. *Homo Dei.* R. 34: 1965 nr 3 s. 133-137.

37. Spotkania z Papieżem Pawłem VI. *Homo Dei.* R. 35: 1966 nr 3 s. 147-153.

38. Obraz i kult Matki Bożej Nieustającej Pomocy w świetle nowych studiów. *Homo Dei.* R. 37: 1968 nr 2 s. 113-119.

39. Papiestwo "kolumną i podporą prawdy". *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 3 s. 145-149.

40. Wokół wywiadu Kardynała Suenensa. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 4 s. 245-251.

41. Nadzwyczajny Synod Biskupów w Rzymie. *Homo Dei.* R. 39: 1970 nr 1 s. 57-62.

42. Sobór Watykański I - czy jeszcze dziś aktualny? *Homo Dei.* R. 39: 1970 nr 4 s. 258-266.

43. Mocny i zdecydowany pontyfikat Pawła VI. *Homo Dei.* R. 40: 1971 nr 2 s. 149-153.

44. Maszynopisy w: Bibl. Prow. Redemp. w Tuchowie: Gratia Sanctificans est participatio naturae divinae. R. 1929, sygn. III-1236. [Rozpr. doktorska].

45. Tractatus de fontibus revelationis seu: De Magisterio vivo, Traditione et Scriptura Sacra. (Capita selecta). Tuchów 1948, sygn. III-673.

46. Brewiarz. Studium liturgiczne. Tuchów 1950, sygn. II-15583.

47. De Ecclesia Christi. Wyd. 2. Tuchów 1951, sygn. II-232.

48. Kwestie wybrane z traktatu o Św. Józefie. Tuchów 1950, sygn. III-1188.

49. Pastor Angelicus, Pius XII - Jego osoba, życie, działalność. Tuchów 1958, sygn. III-1009.

II.

WOJNOWSKI J.: Jeden z tegorocznych jubilatów - O. Teodor Kaczewski. *Nasze Wiad. (Redemp.).* R. 31: 1976 nr 1-2 s. 111a-111c; List O. Generała do O. T. Kaczewskiego na 60-lecie kapłaństwa. *Tamże.* R. 39: 1986 nr 3 s. 40; ABLEWICZ J.: Homilia na pogrzebie śp. O. Teodora Kaczewskiego (Tuchów, 28 III 1989). *Tamże.* R. 42: 1989 nr 1-2 s. 58-61; STAŃCZYK S.: Śp. O. Teodor Kaczewski (1899-1989). *Tamże,* s. 56-57; Akta personalne. Arch. Warsz. Prow. Redempt., sygn. nr 70; Kroniki klasztorów w Tuchowie i Toruniu.

Ks. Edward Nocuń CSSR

Kaczmarek Lech (1909-1984), biskup gdański, tłumacz, katecheta.

Urodził się 23 IX 1909 r. w Poznaniu jako syn Bolesława i Ludwiki z Farelewskich. Po ukończeniu w 1929 r. Gimnazjum im. Bergera w Poznaniu wstąpił do tamtejszego Seminarium Duchownego. W l. 1931-1938 studiował w Papieskim Uniw. Gregoriańskim, gdzie uzyskał doktorat z filozofii (1932) i doktorat z teologii (1938). Święcenia kapłańskie przyjął 28 IX 1936 r. w Poznaniu. Od 1938 r. pracował jako katecheta w poznańskim Gimnazjum Urszulanek. W okresie okupacji był duszpasterzem w parafii Ujanowice w diecezji tarnowskiej. Brał czynny udział w tajnym nauczaniu w Generalnej Guberni. Po wojnie pełnił funkcję katechety w szkołach poznańskich: Gimnazjum Sióstr Uszulanek, Liceum im. Bergera i Szkole Budowy Maszyn. W 1952 r. został referentem katechetycznym w Kurii Arcybiskupiej. 16 IX 1953 abp W. Dymek powierzył mu stanowisko wykładowcy w Seminarium Duchownym w Poznaniu. Wykładał także w Seminarium Zagranicznym Towarzystwa Chrystusowego (filozofię) i w Seminarium Karmelitów (psychologię) w Poznaniu. 22 X 1957 r. ustanowiony został cenzorem dwumiesięcznika Katecheta, a 25 X 1958 r. mianowany diecezjalnym wizytatorem nauki religii. 16 XI 1958 r. otrzymał nominację na biskupa tyt. Alii i sufragana gdańskiego. Sakrę biskupią przyjął 18 I 1959 r. w kościele NMP w Gdańsku. W l. 1959-1971 kierował działalnością Referatu Nauki Chrześcijańskiej Kurii Biskupiej

w Gdańsku - Oliwie. Jednocześnie wykładał katechetyke i język włoski w Seminarium Duchownym w Gdańsku-Oliwie. W l. 1964-1967 pełnił funkcję duszpasterza krajowego pisarzy katolickich. Brał udział w obradach Soboru Watykańskiego II. W 1966 r. został zastępcą przewodniczącego Komisji d/s Apostolstwa Świeckich. W 1967 r. otrzymał nominację na członka watykańskiej Kongregacji d/s Wychowania. Od tego roku był także przewodniczącym Komisji d/s Seminariów Duchownych. W 1970 r. został członkiem Komisji d/s Realizacji Uchwał Soboru Watykańskiego II oraz członkiem Komisji d/s Nauki Katolickiej. Od 1968 r. pełnił obowiązki wikariusza generalnego. Po śmierci bpa E. Nowickiego w marcu 1971 został wybrany wikariuszem kapitulnym, a 1 XII 1971 r. papież Paweł VI mianował go biskupem gdańskim.

W pracy duszpasterskiej bp Kaczmarek koncentrował się na duszpasterstwie inteligencji i młodzieży akademickiej. W trosce o pogłębienie wiedzy religijnej wiernych organizował liczne sympozja naukowe, w których uczestniczyło zawsze ponad 1000 osób. Począwszy od 1972 r. organizował Tygodnie Kultury Chrześcijańskiej. Powołał do życia Radę Kapłańską i Radę Duszpasterską, która włączyła się do prac przygotowawczych II Synodu Gdańskiego oraz w akcje ogólnodiecezjalne, jak np. 50-lecie istnienia diecezji gdańskiej, Rok Eucharystyczny, Rok Wiary, Jubileuszowy Rok Odkupienia. W 1973 r. doprowadził do sfinalizowania II Synodu Diecezjalnego. Powołał też Muzeum Diecezjalne, którego otwarcia i poświęcenia dokonał kardynał Karol Wojtyła 16 listopada 1975 r. W roku następnym reaktywował Biskupi Sąd Duchowny. W 1978 r. przyczynił się do powstania gdańskiej kapituły katedralnej. W trosce o stałą formację księży powołał Gdański Instytut Pastoralny (1971-1975), który był afiliowany do Katolickiego Uniw. Lubelskiego. Rozbudował Seminarium Duchownego w Gdańsku-Oliwie i przyczynił się do jego afiliacji do Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu. W 1972 r. powołał Gdańskie Towarzystwo Teologiczne, którego organem wydawniczym były "Studia Gdańskie". W 1983 r. doprowadził do powstania dwutygodnika "Gwiazda Morza". Częstą formą komunikowania się bpa Kaczmarka z różnymi grupami diecezjan były listy pasterskie, których było w sumie 174. Zabiegał o budowę świątyń szczególnie w nowo powstających osiedlach, które były zaplanowane przez ówczesne władze państwowe jako ateistyczne. W okresie jego rządów powstało 27 nowych parafii, z czego 14 w l. 1980-1983. Był także krajowym duszpasterzem Ludzi Morza. Dzięki jego zaangażowaniu od 3 V 1981 r. tranmitowana jest z kościoła św. Elżbiety Msza św. "Dla tych co na morzu". W grudniu 1976 r. Konferencja Episkopatu Polski powołała go do Rady Głównej i Rady Naukowej Episkopatu Polski. Powierzyła mu również przewodniczenie Komisji "Iustitia et Pax". W 1977 r. ustanowiony został członkiem Papieskiej Komisji "Iustitia et Pax", ponadto należał do Papieskiej Komisji d/s Duszpasterstwa Migracji i Turystyki. Był członkiem reaktywowanej 24 IX 1980 r. Komisji Wspólnej Rządu PRL i Episkopatu Polski. Zmarł 31 VII 1984 r. w Gdańsku i został pochowany w katedrze w Gdańsku-Oliwie.

I.

1. Osobowość duszpasterza młodzieży. Kat. 1945 Księg. św. Jacka 8° ss. 55.

2. Prawdy wiary - krótki zarys dogamtyki dla I klasy licelanej. P. 1945.

3. Nauka o Mistycznym Ciele Chrystusa Pana. P. 1947 8° ss. 18.

4. Tomasz Netter-Valdensis jako obrońca prymatu św. Piotra. P. 1947 Pozn. Tow. Przyj. Nauk 8° ss. 45.

5. Katecheta wobec dojrzewającej młodzieży. *Katecheta*. R. 1: 1957 nr 1 s. 28-33.

6. Katecheta wobec problematyki egzystencjalizmu. *Katecheta*. R. 1: 1957 nr 2 s. 108-113.

7. Thomae Valdensis doctrina de reali praesentia

Christi eucharistica. R. 1957 Pontificia Universitas Gregoriana ss. 70.
8. Istota i pochodzenie religii. P. 1958 Księg. św. Wojciecha 8° ss. 320.
9. Teologiczne i wychowawcze aspekty śmierci. *Mies. Diec. Gdań.* R. 3: 1959 nr 10 s. 578-582.
10. Problemy higieny psychicznej w życiu księdza. *Aten. Kapł.* R. 52: 1960 t. 61 nr 3 s. 284-292.
11. Zarys psychologii neotomistycznej. P. 1958 Pallottinum 8° ss. 420.
12. Spowiedź ludzi psychicznie upośledzonych. *Mies. Diec. Gdań.* R. 4: 1960 nr 7-8 s. 387-393.
13. Uniwersalizm Kościoła. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 23 s. 1.
14. Czym jest religia w życiu człowieka? *Przew. Katol.* R. 51: 1961 nr 11 s. 163.
15. Przekonania religijne. *Przew. Katol.* R. 51: 1961 nr 17 s. 259.
16. U źródeł religii. *Przew. Katol.* R. 51: 1961 nr 18 s. 275.
17. Kazanie [...] w kościele NMP w Gdańsku 4 X 1962. *Mies. Diec. Gdań.* R. 7: 1963 nr 6 s. 154-157.
18. Duszpasterstwo a kształtowanie postaw moralnych. *Aten. Kapł.* R. 56: 1964 t. 67 nr 6 s. 343-351.
19. Przemówienie Biskupa Sufragana przez radio watykańskie w dniu 29 X 1963. *Mies. Diec. Gdań.* R. 8: 1964 nr 5 s. 114-116.
20. Rola ideału w wychowaniu chrześcijańskim. *Katecheta.* R. 8: 1964 nr 2 s. 49-52.
21. Aggiornamento. *Mies. Diec. Gdań.* R. 9: 1965 nr 11 s. 484-487.
22. Kazanie [...] wygłoszone podczas uroczystości oddania Diecezji Gdańskiej w macierzyńską niewolę Maryi w Katedrze Oliwskiej w niedzielę dnia 5 IX 1965. *Mies. Diec. Gdań.* R. 9: 1965 nr 12 s. 515-518.
23. Szafarstwo bierzmowania. *Aten. Kapł.* R. 58: 1966 t. 69 nr 1 s. 28-33.
24. Współczesna charakterologia a powołania kapłańskie. *Aten. Kapł.* R. 59: 1967 t. 70 nr 1-2 s. 65-74.
25. Aggiornamento seminariów duchownych na I Synodzie Biskupów. *Aten. Kapł.* R. 60: 1968 t. 71 nr 3-4 s. 180-187.
26. Człowiek istota religijna. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* T. 2. Red. B. BEJZE. W. 1968.
27. Nauka Jana Wiklefa o tropicznej obecności Chrystusa Pana w Eucharystii. *Stud. Theol. Vars.* R. 7: 1968 nr 1 s. 55-89.
28. Opieka duszpasterska nad osobami psychicznie upośledzonymi. *Mies. Diec. Gdań.* R. 13: 1969 nr 12 s. 534-546.
29. Psychologiczne przesłanki duszpasterstwa mężczyzn i kobiet. *Mies. Diec. Gdań.* R. 13: 1969 nr 12 s. 554-560.
30. Charakterologia i życie wewnętrzne. Szkice z psychologii życia wewnętrznego. W. 1970 Wydaw. Sióstr Loretanek-Benedyktynek 8° ss. 257. -Toż. Wyd. 2. Gd. 1983 8° ss. 257.
31. Posoborowa formacja duchowa kandydatów do kapłaństwa. *Homo Dei.* R. 39: 1970 nr 4 s. 245-250.
32. Homilia [...] z 7 XI 1971 podczas ogólnodiecezjalnej uroczystości ku czci bł. Maksymiliana Marii Kolbe w kościele Trójcy Przenajświętszej w Gdańsku. *Mies. Diec. Gd.* R. 15: 1971 nr 12 s. 653-657.
33. Kazanie [...] z 12 X 1971 podczas diecezjalnej uroczystości ku czci rodzin wielodzietnych w Bazylice NMP w Gdańsku. *Mies. Diec. Gdań.* R. 15: 1971 nr 12 s. 649-652.
34. Komunikat w sprawie kościelnej działalności trzeźwościowej. *Mies. Diec. Gdań.* R. 15: 1971 nr 10-11 s. 373-374.
35. Odezwa w sprawie wczasów. *Mies. Diec. Gdań.* R 15: 1971 nr 8-9 s. 290-291.
36. Pasterz i ojciec Kościoła Gdańskiego. *Mies. Diec. Gdań.* R. 15: 1971 nr 3-4 s. 175-177.
37. Podziękowanie uczestnikom uroczystości pogrzebowej 14 II 1971 w Bazylice Mariackiej w Gdańsku. *Mies. Diec. Gdań.* R. 15: 1971 nr 3-4 s. 175-177.
38. Przemówienie z 10 IV 1971 podczas Wigilii Paschalnej w Wielką Sobotę w Katedrze Oliwskiej w 30 dni od śmierci ś.p. biskupa E. Nowickiego. *Mies. Diec. Gdań.* R. 15: 1971 nr 3-4 s. 179-181.
39. Przemówienie żałobne z 12 II 1971 w Kaplicy Kapłańskiej Bazyliki Mariackiej w Gdańsku [fragm.]. *Mies. Diec. Gdań.* R. 15: 1971 nr 3-4 s. 162-165.
40. Reforma seminariów duchownych w Polsce. *Tyg. Powsz.* R. 25: 1971 nr 51-52 s. 3.
41. Życie współczesne i asceza. *Przew. Katol.* R. 61: 1971 nr 9 s. 78.
42. Człowiek wewnętrzny i asceza. W: *Ku odnowie życia wewnętrznego.* P. - W. 1972.
43. Instrukcja ... w sprawie duszpasterstwa wśród turystów i wczasowiczów. *Mies. Diec. Gdań.* R. 16: 1972 nr 6 s. 150-154.
44. Przemówienie [...] z 19 grudnia 1971, wygłoszone podczas ingresu do katedry Oliwskiej. *Mies. Diec. Gdań.* R. 16: 1972 nr 1 s. 9-14.
45. Instrukcja w sprawie przygotowania dzieci do uroczystej I Komunii świętej. *Mies. Diec. Gdań.* R. 17: 1973 nr 1-3 s. 36-42.
46. Kazanie wygłoszone przez [...] w Bazylice Mariackiej w Gdańsku w dniu 26 lipca 1972 z okazji uroczystości św. Anny. *Mies. Diec. Gdań.* R. 17: 1973 nr 1-3 s. 26-30.
47. List Biskupa Gdańskiego do Księdza Kardynała Prymasa Polski po włączeniu Diecezji Gdańskiej do Metropolii Gnieźnieńskiej. *Mies. Diec. Gdań.* R. 17: 1973 nr 10-12 s. 268.
48. Nauka Tomasza Nettera o przeistoczeniu. *Stud. Pelp.* T. 3: 1973 s. 57-77.
49. Słowo wstępne. *Stud. Gdań.* T. 1: 1973 s. 5.
50. Kazanie [...] wygłoszone w czasie Mszy św.

odpustowej ku czci św. Franciszka w parafii Gdańsk-Emaus w dniu 4 X 1974. *Mies. Diec. Gdań.* R. 18: 1974 nr 9-11 s. 263-265.

51. Kazanie [...] wygłoszone w dniu 17 X 1974 na Jasnej Górze do zgromadzonych kleryków. *Mies. Diec. Gdań.* R. 18: 1974 nr 12 s. 266-270.

52. Konferencja wygłoszona w Bazylice Ojców Dominikanów w Gdańsku 10 marca 1974 w 700 rocznicę śmierci św. Tomasza z Akwinu. *Mies. Diec. Gdań.* R. 18: 1974 nr 3-6 s. 77-79.

53. Kościół u ujścia Wisły. Rozmawiał J. SUSUŁ. *Tyg. Powsz.* R. 28: 1974 s. 3-4.

54. List [...] do Ojca świętego Pawła VI powiadamiający o Synodzie Gdańskim. *Mies. Diec. Gdań.* R. 18: 1974 nr 1-2 s. 3-4.

55. Na rozdrożach współczesnej kultury. *Mies. Diec. Gdań.* R. 18: 1974 nr 7-8 s. 150-155.

56. O radach duszpasterskich. *Mies. Diec. Gdań.* R. 18; 1974 nr 9-11 s. 229-232.

57. Postawa wychowawcza rodziców wobec dziecka opornego. *Mies. Diec. Gdań.* R. 18: 1974 nr 3-6 s. 106-109.

58. Przemówienie [...] na otwarcie I Sesji II Synodu Gdańskiego 25 IX 1973 r. Mies. Diec. Gdań. R. 18: 1974 nr 1-2 s. 12-16.

59. Przemówienie [...] na otwarcie II Sesji II Synodu Gdańskiego 26 X 1973. *Mies. Diec. Gdań.* R. 18: 1974 nr 1-2 s. 16-18.

60. Przemówienie [...] na otwarcie III Sesji Synodu Gdańskiego 27 XI 1973. *Mies. Diec. Gdań.* R. 18: 1974 nr 1-2 s. 18-22.

61. Przemówienie [...] na IV Sesji II Synodu Gdańskiego 20 XII 1973. *Mies. Diec. Gdań.* R. 18: 1974 nr 1-2 s. 22-23.

62. W trosce o świętość kapłanów. *Mies. Diec. Gdań.* R. 18: 1974 nr 9-11 s. 232-235.

63. Dziedzictwo świętego Wojciecha nad Bałtykiem. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 20 s. I2.

64. Kazanie wygłoszone 8 XII 1974 ku czci 700-lecia śmierci św. Bonawentury w kościele OO. Kapucynów w Gdańsku. *Mies. Diec. Gdań.* R. 19: 1975 nr 1-3 s. 41-44.

65. Kazanie wygłoszone 8 grudnia 1974 w Bazylice św. Mikołaja w Gdańsku. *Mies. Diec. Gdań.* R. 19: 1975 nr 1-3 s. 38-41.

66. Przemówienie [...] wygłoszone na spotkaniu opłatkowym prelegentów Duszpasterstwa Rodzin w Oliwie 2 I 1975. *Mies. Diec. Gdań.* R. 19: 1975 nr 1-3 s. 63-64.

67. Złoty jubileusz Diecezji Gdańskiej. Mies. Diec. Gdań. R. 19: 1975 nr 4-6 s. 99-100.

68. Beatyfikacja pewnego lekarza. *Tyg. Powsz.* R. 30: 1976 nr 2 s. 1.

69. Homilia wygłoszona [...] podczas Mszy św. w dniu 11 IX 1975 na Zjeździe Księży Rektorów seminariów duchownych w Krakowie. *Mies. Diec. Gdań.* R. 20: 1976 nr 1-4 s. 25-27.

70. Katedra Oliwska - Bazyliką. *Przew. Katol.* R. 68: 1976 nr 49 s. 1.

71. Kazanie [...] do alumnów Zagranicznego Seminarium Duchownego w Poznaniu w dniu 30 IX 1976. *Mies. Diec. Gdań.* R. 20: 1976 nr 9-12 s. 218-221.

72. Kazanie jubileuszowe [...] wygłoszone w czasie koncelebrowanej Mszy św. Dostojnych Jubilatów w Katedrze Oliwskiej w niedzielę dnia 27 VI 1976. *Mies. Diec. Gdań.* R. 20: 1976 nr 9-12 s. 213-218.

73. Kazanie na uroczystość św. Tomasza z Akwinu w kościele OO. Dominikanów w Gdańsku 7 III 1976 r. *Mies. Diec. Gdań.* R. 20: 1976 nr 5-8 s. 160-162.

74. Kazanie [...] wygłoszone w czasie Mszy św. dla dzieci przedszkolnych w Katedrze Oliwskiej 30 V 1976. *Mies. Diec. Gdań.* R. 20: 1976 nr 5-6 s. 162-165.

75. Kazanie [...] wygłoszone w czasie Mszy św. dla osób psychicznie niedorozwiniętych w dniu 25 I 1976 w parafii Chrystusa Króla w Gdańsku. *Mies. Diec. Gdań.* R. 20: 1976 nr 1-4 s. 30-32.

76. Kazanie [...] wygłoszone w czasie Mszy św. w Katedrze Oliwskiej w dniu 7 X 1976 z racji inauguracji nowego roku pracy Biskupiego Seminarium Duchownego. *Mies. Diec. Gdań.* R. 20: 1976 nr 9-12 s. 225-228.

77. Kazanie wygłoszone w dniu 4 października 1976 w kościele parafialnym p. w. św. Franciszka z Asyżu w Gdańsku-Siedlcach. *Mies. Diec. Gdań.* R. 20: 1976 nr 9-12 s. 221-225.

78. Odezwa do wiernych. Nasza chrześcijańska postawa wobec wypadków drogowych. *Mies. Diec. Gdań.* R. 20: 1976 nr 5-8 s. 165-166.

79. Przedsłowie. *Studia Gdańskie.* T. 2: 1976 s. 5-6.

80. Przemówienie wstępne na sympozjum poświęconym dojrzałości w seminariach duchownych. *Aten. Kapł.* R. 68: 1976 t. 56 nr 1 s. 6-9.

81. Rok Błogosławionej (Marii Teresy Ledóchowskiej). *Przew. Katol.* R. 66: 1976 nr 16 s. 1.

82. Statuty II Synodu Gdańskiego. Gd. - Oliwa 1976.

83. Chodzi o zachowanie chrześcijańskich obyczajów. *Przew. Katol.* R. 67: 1977 nr 46 s. 4.

84. Odezwa do wczasowiczów. *Mies. Diec. Gdań.* R. 21: 1977 nr 5-7 s. 129.

85. Orędzie na Dzień Modlitw o powołania kapłańskie i zakonne. *Mies. Diec. Gdań.* R. 21: 1977 nr 5-7 s. 126-127.

86. Przemówienie [...] z okazji odsłonięcia tablicy pamiątkowej na Katedrze Oliwskiej wyniesionej do godności Bazyliki Mniejszej. *Mies. Diec. Gdań.* R. 21: 1976 nr 1-4 s. 49-50.

87. Przemówienie [...] z okazji otwarcia Sądu Duchownego w Gdańsku w dniu 3 listopada 1976 r. *Mies. Diec. Gdań.* R. 21: 1977 nr 1-4 s. 50-52.

88. Kazanie wygłoszone w Bazylice Katedralnej w

dniu 14 VIII 1978 w czasie Mszy św. żałobnej za duszę śp. Ojca Świętego Pawła VI. *Mies. Diec. Gdań.* R. 22: 1978 nr 11-12 s. 263-266.

89. Kim jest dla mnie Chrystus? *Przew. Katol.* R. 68: 1978 nr 27 s. 1-2.

90. Kim jest dla mnie Chrystus? *Przew. Katol.* R. 68: 1978 nr 29 s. 4.

91. Misja księdza Gaultier. *Tyg. Powsz.* R. 32: 1978 nr 22 s. 4.

92. Nauka Tomasza Nettera o przeistoczeniu eucharystycznym i przypadłościach. *Stud. Gdań.* T. 3: 1978 s. 5-46.

93. Odezwa z okazji wyboru papieża Jana Pawła II. *Mies. Diec. Gdań.* R. 22: 1978 nr 11-12 s. 266.

94. Postawy życiowe katechety. Zmysł walki. *Katecheta.* R. 22: 1978 nr 6 s. 241-243.

95. Postawy życiowe katechety. Zmysł wspólnoty. *Katecheta.* R. 22: 1978 nr 5 s. 193-194.

96. Biskup stróżem wiary. *Mies. Diec. Gdań.* R. 23: 1979 nr 1-2 s. 95-101.

97. Odezwa do wczasowiczów. *Mies. Diec. Gdań.* R. 23: 1979 nr 7-8 s. 232-233.

98. Odezwa do wiernych. Nasza postawa wobec wypadków drogowych. *Mies. Diec. Gdań.* R. 23: 1979 nr 7-8 s. 233-234.

99. Orędzie u progu nowego roku szkolnego. *Mies. Diec. Gdań.* R. 23: 1979 nr 7-8 s. 234.

100. Postawy życiowe katechety. Duch optzmizmu. *Katecheta.* R. 23: 1979 nr 1 s. 3-4.

101. Postawy życiowe katechety. Duch cierpliwości. *Katecheta.* R. 23: 1979 nr 2 s. 49-50.

102. Problemtyka przemocy i terroru w świetle katolickiej nauki społecznej. *Stud. Gdań.* T. 4: 1980 s. 5-9.

103. Słowo na zakończenie roku wiary. *Mies. Diec. Gdań.* R. 24: 1980 nr 1-2 s. 42-43.

104. Słowo pasterskie na uroczystość Bożego Narodzenia skierowane do chorych. *Mies. Diec. Gdań.* R. 24: 1980 nr 11-12 s. 301.

105. Teologiczne podstawy praw człowieka. *Chrześc. w Świecie.* R. 12: 1980 nr 6 s. 6-12.

106. Tłum., opr. i uzupełnił: H. BLESS: Zarys psychiatrii duszpasterskiej. W. 1980 ATK 8° ss. 304. [Z j. włoskiego].

107. Wiara współczesnej młodzieży. *Katecheta.* R. 24: 1980 nr 1 s. 3-7.

108. Wielki bojownik o sprawę katechizacji biskup Feliks Antoni Dupanloup (w setną rocznicę śmierci). *Katecheta.* R. 24: 1980 nr 1 s. 3-7.

109. Godność i prawa człowieka w nauczaniu Jana Pawła II. *Chrześc. w Świecie.* R. 13: 1981 nr 5 s. 1-15.

110. Na drodze do Boga. *Przew. Katol.* R. 71: 1981 nr 50 s. 1.

111. Społeczne wartości encykliki "Redemptor hominis". *Aten. Kapł.* R. 73: 1981 t. 96 nr 1 s. 83-90.

112. Tęsknota za Bogiem. *Przew. Katol.* R. 71: 1981 nr 21 s. 1-2.

113. W poszukiwaniu Boga. *Przew. Katol.* R. 71: 1981 nr 32 s. 1.

114. Chrześcijaństwo jako religia zbawczego cierpienia i nadziei. *Mies. Diec. Gdań.* R. 26: 1982 nr 12 s. 255-259.

115. Kazanie [...] wygłoszone w Bazylice Mariackiej w Gdańsku w czasie nawiedzenia Kopii Cudownego Obrazu w niedzielę, dnia 23 V 1982 r. *Mies. Diec. Gdań.* R. 26: 1982 nr 4-8 s. 147-152.

116. Na marginesie rozważań o chrystocentryzmie w działalności błogosławionego O. Orione. *Aten. Kapł.* R. 79: 1982 t. 99 nr 2 s. 328-332.

117. Prawdziwy czy fałszywy postęp. *Przew. Katol.* R. 72: 1982 nr 36 s. 1-2.

118. Trudzą się wśród was. *Przew. Katol.* R. 72: 1982 nr 34 s. 1.

119. Dekret o udzielaniu uprawnień do rozgrzeszania z cenzur zaciągniętych wskutek przerywania ciąży. *Mies. Diec. Gdań.* R. 27: 1983 nr 1-3 s. 37.

120. Homilia. Święcenia kapłańskie na Przymorzu dnia 23 I 1983 r. *Mies. Diec. Gdań.* R. 27: 1983 nr 1-3 s. 30-32.

121. Instrukcja o pracy duszpasterskiej w grupach charyzmatycznych i neokatechumenalnych. *Mies. Diec. Gdań.* R. 27: 1983 nr 4-7 s. 112-114.

122. Instytut Pastoralny dla kapłanów. *Mies. Diec. Gdań.* R. 27: 1983 nr 8-12 s. 221-223.

123. Komunikat ... *Gw. Morza.* R. 1: 1983 nr 3 s. 2.

124. Komunikat dotyczący nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego. *Mies. Diec. Gdań.* R. 27: 1983 nr 8-12 s. 223.

125. Kościół w świecie współczesnym. *Stud. Gdań.* T. 5: 1983 s. 5-14.

126. Red.: Katolicka Nauka Społeczna. Szkice katechez dla dorosłych. Kat. 1983 Księg. św. Jacka 8° ss. 109.

127. Rozporządzenie do zwalniania z cenzur zastrzeżonych Ordynariuszowi miesjca. *Mies. Diec. Gdań.* R. 27: 1983 nr 1-3 s. 37.

128. Słowo pasterskie na XXXIX Tydzień Miłosierdzia. *Mies. Diec. Gdań.* R. 27: 1983 nr 8-12 s. 205-206.

129. Słowo wstępne. *Gw. Morza.* R. 1: 1983 nr 1 s. 3.

130. Statut gdańskiego dwutygodnika katolickiego Gwazda Morza. *Mies. Diec. Gdań.* R. 27: 1983 nr 8-12 s. 208-211.

131. Zarządzenie uzupełniające do II instrukcji Episkopatu Polski "O posługiwaniu się duchwonych pojazdami mechanicznymi z dnia 13 II 1969 r." *Mies. Diec. Gdań.* R. 27: 1983 nr 8-12 s. 220.

132. Czy chrześcijaństwo nie docenia wartości ludzkich? *Gw. Morza.* R. 2: 1984 nr 1 s. 4.

133. Gdańsk pielgrzymuje w Roku Jubileuszu Odkupienia. *Gw. Morza.* R. 2: 1984 nr 9-12 s. 4.

134. Gdy dzieci mówią o Bogu. *Gw. Morza.* R. 2:

1984 nr 18 s. 5.
135. Homilia. W blasku Wielkiejnocy. *Gw. Morza.* R. 2: 1984 nr 8-11 s. 6.
136. I przypłynęli do miejsca zwanego dobre porty (Dz Ap. 27, 8). Rozmowa z krajowym duszpasterzem Ludzi Morza. *Gw. Morza.* R. 2: 1984 nr 11 s. 4-5.
137. Kodeks Prawa Kanonicznego o zadaniach i posłannictwie proboszcza w parafii. *Mies. Diec. Gdań.* R. 28: 1984 nr 4-6 s. 113-118.
138. List Biskupa Gdańskiego do ludzi morza. *Gw. Morza.* R. 2: 1984 nr 6 s. 2.
139. Listy pasterskie 1971-1984. Zebrał i do druku przygotował W. LAUER. Gd. - Oliwa 1984 Kuria Biskupia 8° ss. 333.
140. Prawa i obowiązki osób świeckich w kościele. *Mies. Diec. Gdań.* R. 28: 1984 nr 1-3 s. 45-49.
141. Przyszłość religii i Kościoła a człowiek współczesny. *Katecheta.* R. 28: 1984 nr 3 s. 97-104.
142. Słowo arcypasterskie na uroczystość Świętych Apostołów Piotra i Pawła. *Gw. Morza.* R. 2: 1984 nr 13 s. 3.
143. Udział profesorów seminaryjnych w procesie wychowawczym współczesnej młodzieży seminaryjnej. *Mies. Diec. Gdań.* R. 28: 1984 nr 7-8 s. 144-150.
144. Zakony w służbie kultury. *Gw. Morza.* R. 2: 1984 nr 16 s. 3.
145. Życzenie. *Gw. Morza.* R. 2: 1984 nr 8 s. 1.
146. Przemówienie z 10 IV 1971 podczas Wigilii Paschalnej w Wielką Sobotę w Katedrze Oliwskiej w 30 dni od śmierci śp. biskupa E. Nowickiego. *Mies. Diec. Gdań.* R. 28: 1985 nr 1-2 s. 179-191.
147. Humanizm i chrześcijaństwo. *Stud. Gdań.* T. 6: 1986 s. 9-42.

II.

BOGDANOWICZ S.: Lech Kaczmarek, Biskup Gdański. Gd. 1994 Wydaw. "Stella Maris" ss. 364, tamże literatura. - Ponadto: NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 98; SZULIST W.: Lech Kaczmarek, biskup gdański. W: *Słow. Pom. Nadwiśl.* T. 2. Gd. 1995.

Ks. Tadeusz Bach

Kamiński Mikołaj (1911-1986) salezjanin, filolog, filozof, autor opracowań historycznych.

Urodził się 29 XI 1911 r. w Lądku z rodziców Teodora i Franciszki z d. Wróblewska. Gimnazjum odbył w Lądzie n/ Wartą, kończąc je w 1929 r. świadectwem dojrzałości. W tym też roku wstąpił do nowicjatu salejzańskiego w Czerwińsku n/ Wisłą. Studia filozoficzne odbył w l. 1931-1935 w Studentacie Salezjańskim w Krakowie i Marszałkach, zaś studia teologiczne w Krakowie w l. 1937-1941. Święcenia kapłańskie otrzymał 24 VI 1941 r. Po wojnie ukończył studia z filologii polskiej na Uniw. Warszawskim (1949-1952). Pracował jako nauczyciel patrologii, j. polskiego, filozofii w Liceum w Sokołowie Podlaskim, a w l. 1957-1972 jako wykładowca j. polskiego w Diecezjalnym Seminarium Duchownym w Olsztynie. Zmarł 22 IX 1986 roku w Rumi.

I.

1. Dawne opactwo zakonu cysterskiego w Lądzie nad Wartą. Zarys dziejów i zabytki sztuki. Ląd 1936 ss. 183.
2. Poeta i dyplomata polski sprzed 400 laty. *Czas.* R. 89: 1937 nr 278 s. 7.
3. Kardynał Jan Cagliero. W. 1938 ss. 32
4. O. Rafał Kalinowski. W. 1938 ss. 32.
5. Jan Dantyszek - człowiek i pisarz. *Stud. Warm.* 1: 1964 s. 57-114.

II.

Akta personalne. Arch. Insp. Sal. Piła, sygn. III/125.

Ks. Henryk Skorowski SDB

Kasznica Krzysztof Andrzej (1923-1993), dominikanin, prawnik, popularyzator teologii.

Urodził się 5 XII 1923 r. w Poznaniu. Ojcem jego był znany profesor prawa i wieloletni rektor Uniw. Poznańskiego, Stanisław, a matką Eleonora z Malewskich. Szkołę powszechną skończył w 1935 r., a tzw. "małą maturę" zdał w 1939 r. Po wysiedleniu pod koniec tego roku z Poznania, przebywał do maja 1942 r. w majątku krewnych pod Radomiem. Następnie przeniósł się do Warszawy, gdzie konspiracyjnie zdał w listopadzie 1942 egzamin dojrzałości i zaraz wstąpił na tajne komplety prawa Uniw. Warszawskiego. Brał udział w Powstaniu Warszawskim jako żołnierz AK ze zgrupowania "Baszta". Ciężko ranny w walce, doznał trwałego uszkodzenia rdzenia pacierzowego, co w znacznym stopniu utrudniało mu poruszanie się. Za bohaterstwo

odznaczono go dwukrotnie Krzyżem Walecznych, Krzyżem AK oraz Srebrnym i Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Przyznano mu też Medal Zwycięstwa i Wolności oraz Odznakę Grunwaldzką. Dn. 17 III 1945 r. wrócił do Poznania i zapisał się na trzeci rok prawa na Uniw. Poznańskim, gdzie 2 VIII 1946 r. uzyskał dyplom magistra na podstawie rozprawy pt.: *Konkordat napoleoński 1801 r.*

W 1946 r. wstąpił w Krakowie do dominikanów, otrzymując na obłóczynach imię Krzysztof. W l. 1947-1954 odbył studia filozoficzno-teologiczne. Dn. 9 XII 1947 r. złożył profesję prostą, a 9 XII 1950 r. profesję uroczystą. Święcenia kapłańskie otrzymał 13 VII 1952 r. W l. 1954-1956 i 1957-1985 wykładał w różnych wymiarach teologię fundamentalną o Objawieniu Bożym, prawo kanoniczne i teologię moralną, z przerwą w latach prowincjalatu (1966-1969). Nie zawsze też przebywał na stałe w jednym klasztorze ze względu na różne potrzeby związane z przenoszeniem części Kolegium do innych klasztorów. Poza Krakowem więc przebywał po parę lat w Jarosławiu i na Służewie w Warszawie, a w Lublinie z racji studiów na KUL. W 1974 r. otrzymał asygnatę do klasztoru św. Jacka w Warszawie i tam był aż do końca życia. W l. 1954-1958 studiował na KUL-u prawo kanoniczne, ale nie zdobył dyplomu magistra. W 1960 r. został zamianowany kuratorem Sióstr Dominikanek III Zakonu w Polsce, a w 1961 r. - Sióstr Dominikanek w Krakowie na Gródku. I był nim do 1963 r. Współpracował z "Tygodnikiem Powszechnym". 1 V 1960 r. zaangażowano go tu w charakterze redaktora, a umowę rozwiązano 30 IX 1973 r. Wiele też lat pracował w KIK-u warszawskim i był w nim kapelanem Sekcji Rodzin. Dn. 27 IX 1962 r. został wybrany definitorem na kapitułę generalną w Bogocie, a 6 II 1963 r. otrzymał nominację na radnego Prowincji. W 1966 r. został wybrany na 4 lata prowincjałem. W tym też roku został członkiem Komisji Epistopatu Polski d/s Ekumenizmu. Od 1967 r. był w Krakowie sędzią w procesie beatyfikacyjnym Sł. B. Angeli Truszkowskiej. W 1978 r. został członkiem rady konwentu w Warszawie. Obok wykładów wygłaszał liczne konferencje, a także prowadził rekolekcje i dni skupienia dla KIK-ów, profesorów, osób zakonnych i Instytutów Świeckich. Dla wielu też był stałym spowiednikiem. Mimo kalecta był do końca aktywny. Odznaczał się dużym optymizmem i był bardzo wrażliwy na ludzkie kłopoty i cierpienia. Tworzył nawet wspólnotę chorych, której celem było ofiarowywanie Panu Bogu cierpienia w intencjach Ojca św. Zmarł 13 V 1993 r. w Warszawie.

I.

1. Antyklerykalizm, ale jaki? *Tyg. Powsz.* R. 13: 1959 nr 14 s. 3.
2. "Nowe dogmaty" na Soborze. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 47 s. 7.
3. To nie kosmiczna nuda. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 22 s. 2.
4. Święto dobrej woli. *Tyg. Powsz.* R. 16: 1962 nr 51 s. 2.
5. Soborowa Konstytucja o liturgii. *Tyg. Powsz.* R. 18: 1964 nr 8 s. 5.
6. Ekumeniczne niebo. *Tyg. Powsz.* R. 19: 1965 nr 44 s. 2.
7. Polska teologia w przededniu odnowy. Rozmowę przeprowadził J. ESKA. *Więź.* R. 10: 1967 nr 4 s. 4-9.
8. Głos w dyskusji o księżach w Polsce. *Więź.* R. 11: 1968 nr 7-8 s. 6-9, 20-25.
9. Odnowa Zakonu Dominikanów. Rozmowę przeprowadził A. BARDECKI. *Tyg. Powsz.* R. 22: 1968 nr 51-52 s. 2-3.
10. Czy wiara jest wrogiem zaangażowania w życie? *W Drodze.* R. 3: 1975 nr 4 s. 29-34.
11. Kasznica Józef (1834-1887). W: *Polscy kanoniści.* Cz.2. W. 1981 s. 223-224.
12. Nowy "Kodeks Prawa Kanonicznego". *W Drodze.* R. 12: 1984 nr 11 s. 95-100.
13. Chrześcijanin wobec cierpienia. *W Drodze.* R. 16: 1988 nr 3-4 s. 100-104.
14. Pochodzenie prawa stanowionego według zasad św. Tomasza z Akwinu. Kr. 1954 4° ss. VIII, 94. Mps., Arch. Prow. Dom. Kr., b. sygn.

II.

Kasznica Andrzej, zak. Krzysztof. W: *Polscy*

kanoniści. Cz. 1. W. 1981 s. 222-223; KŁOCZOWSKI J. A.: Ojciec Krzysztof Kasznica. *Tyg. Powsz.* R. 47: 1993 nr 23 s. 13; Nekrolog, Biul, Inf. Pol. Prow. Dom. R. 26: 1993 nr 2 s. 40; Nekrolog. *Tyg. Powsz.* R. 47: 1993 nr 21 s. 6.

O. Jan Wichrowicz OP

Kaźmierczak Jerzy Marian (1936-1992), kanonik honorowy kapituły włocławskiej, popularyzator teologii.

Urodził się 20 I 1936 r. w Kobylnikach k/Uniejowa jako syn Antoniego i Marianny z Dutkiewiczów. Do szkoły średniej przez 2 lata uczęszczał w Poddębicach, a następnie w Niższym Seminarium Duchownym we Włocławku, które ukończył w 1955 r. W l. 1955-1961 odbył studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium Duchownym we Włocławku, otrzymując 21 V 1961 r. święcenia kapłańskie. Po, święceniach był wikariuszem w Radziejowie (1961-1962) i Błaszkach (1962-1963). W 1963 r. rozpoczął studia w ATK w Warszawie, uwieńczone w 1967 r. uzyskaniem magisterium za pracę *Teilhardowska wizja świata wobec soborowej wizji Kościoła.* W tymże roku wyjechał na studia do Wiednia, gdzie 25 VI 1971 r. za pracę p.t. *Die Stellung des Hochgottes in polytheistischen Religionen Westafrikes* nadano mu stopień doktorski. W 1972 r. wrócił do kraju, gdzie podjął wykłady w Seminarium Duchownym, będąc jednocześnie wikariuszem w katedrze włocławskiej. W l. 1973-1975 przebywał ponownie w Wiedniu. Po powrocie uczył w Seminarium Duchownym apologetyki i języka niemieckiego. Jako duszpasterz inteligencji w l. 1978-1987 przyczynił się do założenia we Włocławku Klubu Inteligencji Katolickiej. Pełnił też obowiązki diecezjalnego duszpasterza rodzin. W l. 1984-1987 obok pracy dydaktycznej pełnił obowiązki proboszcza parafii Lubień. W 1988 r. został penitencjarzem katedralnym, a w 1990 r. kanonikiem honorowym kapituły katedralnej. Zmarł nagle 16 VIII 1992 r.

I.

1. Międzynarodowe spotkania duszpasterskie w Wiedniu. *Aten. Kapł.* R. 70: 1977 t. 89 s. 137-140.
2. Der Papst der Madonna. *Breitenfelder Blatt.* Wien. R. 1978.
3. Das Leben auf der Suche nach dem Sinn. *Breitenfelder Blatt.* Wien. R. 1978.
4. Rec.: Christliche Padagogische Blatter. *Aten. Kapł.* R. 70: 1978 t. 91 s. 241-343.
5. Rec.: Orygenes. Przeciw Celsusowi. W. 1977. *Aten. Kapł.* R. 71: 1979 t. 93 s. 151.
6. Der Hochgottglaube im Polytheismus Westafricas. *Collect. Theol.* R. 52: 1982 nr specjalny s. 155-168.
7. Wiedeńskie dni pastoralne. *Aten. Kapł.* R. 73: 1981 t. 96 s. 299-302.
8. Der Mensch von heute und seine Goter. *Pfarrblatt.* Win. R. 1981 nr 3 s. 6.
9. Glauben Sie anden Menschen? *Pfarrblatt.* Win. R. 1981 nr 4 s. 1-2.
10. Wiara w Boga czy wiara w człowieka? *Ład Boży.* R. 1982 nr 16/17 s. 5.
11. Bóg Piotra Teicharda de Chardin. *Aten. Kapł.* R. 76: 1984 t. 102 s. 474-482.
12. Bóstwo Najwyższe w religiach politeistycznych Afryki Zachodniej. *Stud. Płoc.* T. 12: 1984 s. 205-214.
13. Kościół we wspólnej odpowiedzialności. *Aten. Kapł.* R. 76: 1987 t. 109 s. 153-155.
14. Austriackie Dni Pastoralne. *Aten. Kapł.* R. 80: 1988 t. 110 s. 329-331.
15. Piotr naszych czasów. *Ład Boży.* R. 1991 nr 6 s. 3.
16. Teilhardowska wizja świata wobec soborowej wizji Kościoła. W. 1966. -Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn W. 23. [Rozpr. magisterska].

II.

ANDRZEJEWSKI R.: Ks. Jerzy Kaźmierczak. Kron. Diec. Włocł. R. 1932 s. 224-231.

Ks. Wojciech Frączak

Kędzierski Fidelis Edward (1904-1983), bernardyn, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się we Lwowie 30 XI 1904 r. w rodzinie urzędnika pocztowego, Emanuela i Anny z d. Chrzanowskich. Uczęszczał do szkoły powszechnej, prowadzonej we Lwowie przez Zakon Braci Szkolnych. W l. 1915-1920 uczył się w VII Gimnazjum we Lwowie. Do zakonu bernardynów wstąpił we wrześniu 1920 r. Roczny nowicjat odbył w Leżajsku, a następnie uzupełnił dwie ostatnie klasy Gimnazjum i zdał egzamin

dojrzałości w IV Gimnazjum im. Jana Długosza we Lwowie. Studia filozoficzno-teologiczne odbył we Włoszech w Sabioncello k/ Mediolanu i w Busto-Arsizio oraz w samym Mediolanie (1922-1928). W 1926 r. złożył profesję uroczystą, a 29 VI 1928 r. przyjął święcenia kapłańskie w obrządku ambrozjańskim. Po powrocie do kraju studiował jeszcze przez ponad rok w dominikańskim Studium Teologicznym we Lwowie.

W swoim życiu zakonnym był magistrem kleryków w Sokalu (1929-1931) i w Krakowie (1948-1952), magistrem nowicjatu w Leżajsku (1951-1956), gwardianem klasztoru w Tarnowie (1957-1960), sekretarzem zakonnej Prowincji (1947-1950, 1963-1966), sekretarzem zakonnej Prowincji (1947-1950, 1963-1966), definitorem prowincjalnym (1945-1951, 1960-1966), komisarzem i wizytatorem Trzeciego Zakonu Świeckich (1953-1964) oraz wicepostulatorem kanonizacji błogosławionych Prowincji bernardyńskiej. Był też redaktorem naczelnym pisma zakonnego pt.: "Dzwonek III Zakonu" (1931-1939) oraz wikariuszem lwowskiej, przyklasztorej parafii Św. Andrzeja Apostoła. Po drugiej wojnie światowej redagował jeszcze inne pismo zakonne (do użytku wewnętrznego) pt." Vita Provinciae" (1963-1973). Zasłynął też jako kaznodzieja i rekolekcjonista. W swoim kaznodziejstwie wzorował się na arcybiskupie J. Teodorowiczu i bernardyńskim czołowym kaznodziei, C. Bogdalskim. W dowód uznania otrzymał w 1948 r. od ówczesnego generała zakonu, tytuł kaznodziei generalnego. Ważną kartę w działalności duszpasterskiej zajmowała spowiedź oraz wygłaszanie rekolekcji dla osób duchownych i sióstr zakonnych. Jako pisarz pozostawił wiele artykułów i broszur o charakterze ascetycznym i kaznodziejskim. Ostatnie lata życia spędził w klasztorze krakowskim Św. Bernardyna, w którym zmarł 7 XII 1983 r.

I.

1. Tłum.: P. PAOLI: Z męczeńskich dziejów bł. o. Emanueala Ruiz i jego siedniu towarzyszy Zakonu Braci Mniejszych. Lw. 1928 Nakł. Red. "Dzwonka Trzeciego Zakonu" 16° ss. 160, nlb. 2.

2. Red.: *Dzwonek III Zakonu Św. O. Franciszka.* R. 43: 1929 nr 10 - R. 54: 1939 nr 7-8.

3. Artykuły w: *Dzwonek III Zakonu*: R. 45: 1931: Trzej Królowie a Trzeci Zakon, nr 1 s. 5-8; 4. Asceza i liturgia w miesiącu lutym, nr2 s. 43-45. 5. Bądź pozdrowiona pełna łaski, nr 5 s. 140; 6. Budźcie czujność w narodzie, nr 1 s. 11-13; 7. Moje śluby, (Króciutki wykład reguły tercjarskiej), nr 8-12 s. 231-233, 263-264, 300-301, 330-332, 370-373; R. 46: 1932 nr 2 s. 41-43; 8. Na jubileusz św. Elżbiety, królewny Węgier i księżny Turyngii, nr 11 s. 322-324; 9. O powołaniu na misje, nr 10 s. 309-312; 10. Polska Świętemu z Padwy. Sprawozdanie z przebiegu uroczystości ku czci św. Antoniego w Krakowie w 700-rocznicę zgonu, nr 10 s. 290-293; 11. Święta sierpniowe, nr 8 s. 227-231; 12. Święta wrześniowe, nr 9 s. 258-259; 13. Wigilia w Greccio, nr 12 s. 353-358; 14. Z mojej celi, nr 2 s. 33-35.

15. Kazanie św. Bonawentury Doktora Serafickiego o Wniebowzięciu N.M.P. *Dzwonek III Zakonu.* R. 46: 1932 nr 7-8 s. 206-213.

16. Arcybiskup Bilczewski. Wspomnienie osobiste w dziesiątą rocznicę zgonu. *Dzwonek III Zakonu.* R. 47: 1933 nr 3 s. 82-88.

17. Kwiaty świętości naszej. *Dzwonek III Zakonu.* R. 47: 1933 nr 7-8 s. 218-222.

18. Pamięci błog. Jana z Dukli. W dwuwiekową rocznicą beatyfikacji 1733-1933. Sprawozdanie z przebiegu wielkich uroczystości jubileuszowych odbytych we Lwowie od 1 do 9 lipca 1933 r. Lw. 1933 Nakł. Red. "Dzwonka III Zakonu" 16° ss. 30.

19. Wyd. i wstęp: C. BOGDALSKI: Wielebny Sługa Boży o. Rafał z Proszowic. Lw. 1933 Nakł. Red. "Dzwonka III Zakonu" 8° ss. 72, nlb. 2.

20. Zakon Franciszkowy zakonem misyjnym. W: *Franciszkański Kalendarz Misyjny na rok 1933.* Lw. s. 44-56.

21. Artykuły w: *Dzwonek III Zakonu.* R. 48: 1934: Ostatnie chwile [Św. Franciszka] 3-go października 1226, nr 10 s. 273-275; 22. Św. Franciszek a chorzy, nr 9 s. 248-250; 23. W 450-rocznicę śmierci bł. Jana z Dukli, nr 9 s. 242-245; 24. W 50-rocznicę istnienia Zgromadzenia Sióstr Józefitek Trzeciego Zakonu Św. Franciszka z Asyżu, nr 5 s. 150-153. - R. 50: 1935: 25. Najświętsza Panna Maria Pocieszenia w Sokalu, nr 9 s. 244-247; nr 10 s. 274-278; 26. Święta Kalwaria Zebrzydowska. Refleksje z okazji zakończenia jubileuszu Odkupienia, nr 3 s. 68-73; nr 4 s. 99-105; 27. Święty Bonawentura I-go Zakonu Braci Mniejszych, kardynał-arcybiskup, seraficki doktor Kościoła Katolickiego, nr 7-8 s. 197-198; 28.

Z okazji Wniebowzięcia N. Panny Marii. Zapomniane Sanktuarium N. Panny Marii w Polsce. [Fraga], nr 7-8 s. 202-204. -R. 51: 1936: 29. Bernardyni w Warszawie, nr 2 s. 52-54; 30. O. Czesław Bogdalski. [Nekrolog], nr 1 s. 23-29; 31. W pierwszą rocznicę śmierci o. Jubilata Czesława Bogdalskiego, kaznodziei gen. Zakonu oo. bernardynów, nr 11 s. 322-324; 32. Święty Dominik w myśli Doktora Serafickiego św. Bonawentury. [Kazanie]. W: Pamiętnik pierwszego Różańcowego Kongresu Mariańskiego we Lwowie 1935. Lw. 1936 s. 193-201.

33. Listy i wspomnienia zmarłego misjonarza. [Śp. o. Stanisław Mucha]. W: *Kalendarz Dzwonka Trzeciego Zakonu 1937*. Lw. 1937 s. 44-57.

34. Seraficki miłośnik krzyża. *Dzwonek III Zakonu*. R. 52" 1937 nr 3 s. 66-67.

35. Święta Teresa od Dzieciątka Jezus i Bracia Szkolni. W: Kalendarz Dzwonka Trzeciego Zakonu 1937. Lw. 1937 s. 44-57.

36. Diecezjalny Kongres III Zakonu w Skępem (w Diecezji Płockiej). *Dzwonek III Zakonu*. R. 53: 1938 nr 6 s. 177-182.

37. Reguła Trzeciego Zakonu. Wykład. *Dzwonek III Zakonu*. R. 53: 1938 nr 2 s. 40-41; nr 3 s. 71-73; nr 4 s. 107-108; nr 5 s. 137-138; nr 6 s. 170-172; nr 7-8 s. 197-198; nr 9 s. 245-247; nr 11 s. 309-311; nr 12 s. 346-347; - R. 54: 1939: nr 1 s. 10-11; nr 2 s. 42-43; nr 2 s. 77-78; nr 4 s. 107-108; nr 5 s. 134-136; nr 6 s. 169-179; nr 7-8 s. 210-212.

38.Święty Salwator z Horty. Lw. 1938 Nakł. Red. "Dzwonka III Zakonu" 16° ss. 80.

39. Bł. Jan z Dukli - nauczyciel chorych. [Konferencja radiowa]. *Dzwonek III Zakonu*. R. 54: 1939 nr 2 s. 44-48.

40. Miesiące wakacyjne w życiu tercjarza. *Dzwonek III Zakonu*. R. 54: 1939 nr 7-8 s. 204-209.

41. Miesiąc maj w życiu tercjarza. *Dzwonek III Zakonu*. R. 54: 1939 nr 5 s. 140-142.

42. O bł. Janie z Dukli. W: *Kalendarz Dzwonka III Zakonu na rok 1939*. Radecznica 1939 s. 43-47.

43. O bł. Szymonie z Lipnicy. Myśli i refleksje powstałe z okacji uroczystego przeniesienia św. relikwii bł. Szymona z Lipnicy do odnowionej kaplicy grobu- Sł. Bożego przy kościele oo. bernardynów na Stradomiu w Krakowie (17-21 lipca 1946). Kr. 1946 Dr. Udziałowa 16° ss. 40.

44. Nowenna do Najśw. Marii Panny cudami słynącej w Rzeszowie. Przemyśl 1947 Dr. Państwowa 16° ss. 64.

45. Św. Antoni z Padwy doktor ewangeliczny Kościoła świętego. [Kazanie]. *Współcz. Ambona*. R. 3: 1948 nr 3 s. 430-435.

46.Pięciowiekowy jubileusz Zakonu oo. Bernardynów w Tarnowie. *Currenda*. R. 110: 1960 nr 3-5 s. 210-220.

47. Głos w dyskusji: [Przyczyny śmierci św. Bonawentury. Drugi założyciel zakonu]. W: *Św. Bonawentura. Życie i myśl*. Niepokalanów 1976 s. 70-71.

48. Wiele artykułów niepodpisanych w *Dzwonku III Zakonu*. R. 43: 1929 - R. 54: 1939.

II.

WYCZAWSKI H. E.: Kędzierski Fidelis Edward. W: Słow. pol. pisarzy franc. W. 1981 s. 218-220, tamże literatura. - Ponadto: Schematismus Ordinis FF. Minorum S.P.N. Francisci (vulgo Bernardinorum). Cracoviae 1947, nr 6 s. 12; Schematismus Almae Ordinis Minorum Provinciae Immaculatae Conceptionis B.M.V. in Polonia - PP. Bernardinorum - pro a. D. 1965. Asissi 1965, s. 9-13, 15, 18, 21; Schematyzm Braci Mniejszych (OO. Bernardynów) w Polsce 1986. Kr. 1986, s. 125; GRUDZIŃSKI K.: O. Fidelis Kędzierski. *Vita Provinciae*. Nr 1: 1984 s. 76-77.

O. Wiesław Franciszek Murawiec OFMBern.

Kisiel Edward (1918-1993), arcybiskup metropolita białostocki, pastoralista.

Urodził się 24 II 1918 r. w miejscowości Jundziłłowo w parafii Nowy Pohost na brasławszczyźnie. Rodzice, Franciszek i Aniela z Łowców, prowadzili gospodarstwo rolne. Po ukończeniu szkoły powszechnej w Hermanowiczach uczył się w gimnazjum w Dziśnie, a następnie w Pińsku, gdzie w 1937 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. W tym samym roku wstąpił do Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Wilnie i zapisał się na Wydział Teologiczny Uniw. Stefana Batorego. W czasie okupacji niemieckiej 3 III 1942 r. został aresztowany razem z profesorami i alumnami Wileńskiego Seminarium i umieszczony w więzieniu na Łukiszkach. Wywieziony w dniu 5 maja na roboty do Niemiec, uciekł w Warszawie z transportu i znalazł schronienie u orionistów, którzy skierowali go do Łaźniewa, gdzie kończył swoje studia teologiczne i u profesorów z Zakonu Jezuitów złożył końcowe egzaminy. Święcenia kapłańskie przyjął 14 II 1943 r. Pracował jako wikariusz w Czarnej Wsi i Uhowie, a od 1945 r. jako prefekt w parafii św. Rocha w Białymstoku. Pracując w duszpasterstwie studiował też na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego i uzyskał w 1953 r. doktorat z teologii

dogmatycznej. W 1. 1957-1976 pełnił funkcję archidiecezjalnego wizytatora nauki religii, od 1971 był kanclerzem kurii arcybiskupiej, a w 1976 r. został wybrany wikariuszem kapitulnym archidiecezji w Białymstoku. 3 V 1976 r. papież Paweł VI zamianował go biskupem tyt. Limaty i administratorem archidiecezji. W 1991 r. został pierwszym ordynariuszem nowoutworzonej diecezji białostockiej. Natomiast w 1992 r. otrzymał godność arcybiskupa i metropolity białostockiego.

W czasie swoich rządów bp Kisiel zorganizował szereg jubileuszy (m.in. 50-lecie koronacji obrazu MB Ostrobramskiej, 400-lecie Seminarium Duchownego, 500-lecie śmierci św. Kazimierza, 600-lecie diecezji wileńskiej), przeprowadził dwie koronacje obrazów Matki Bożej (w Różanymstoku i Krypnie), rozpoczął synod archidiecezjalny. Troszczył się bardzo o nauczanie religii, tworzył nowe parafie. Zmarł 28 IX 1993 r. i pochowany został pod starym kościołem farnym przy bazylice katedralnej w Białymstoku.

I.

1. Główne wydarzenia w polskim życiu religijnym. *Wiad. Kośc.* R. 1: 1957 nr 7-8 s. 242-246.

2. Pozaszkolne środki wychowawcze - godziny duszpasterskie młodzieży szkolnej. *Wiad. Kośc.* R. 1: 1957 nr 7-8 s. 236-238.

3. Stan religijny dziatwy i młodzieży. *Wiad. Kośc.* R.1: 1957 nr 7-8 s. 233.

4. Stan religijny uczniów klasy VII w świetle ich własnych wypowiedzi. *Wiad. Kośc.* R. 1: 1957 nr 7-8 s. 234-236.

5. Z kroniki duszpasterstwa akademickiego w Białymstoku. *Wiad. Kośc.* R. 1: 1957 nr 9-10 s. 296-300.

6. Kronika Archidiecezji w Białymstoku (od 27.VII.1944 do 31.XII.1972). W: *Spis kościołów i duchowieństwa archidiecezji w Białymstoku (stan z dnia 1 czerwca 1973 r).* Białystok 1973 s.13-43.

7. Opr.: Mały katechizm. Białystok 1975 ss. 71; Toż: W. 1990 ss. 64.

8. Pięćdziesiąt lat parafii św. Rocha w Białymstoku (szkic dziejowy). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1: 1975 nr 2-3 s. 201-219.

9. Polska Pielgrzymka Jubileuszowa Roku Świętego do Rzymu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1: 1975 nr 4 s.107-116.

10. Ś.p. ks. infułat Antoni Cichoński. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1: 1975 nr 2-3 s. 220.

11. Ś.p. ks. Czesław Filewicz. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1: 1975 nr 2-3 s.220-221.

12. Ś.p. ks. kanonik dr Antoni Lewosz. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1: 1975 nr 1 s. 120-121.

13. Ś.p. ks. Czesław Matys. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1: 1975 nr 1 s.117-118.

14. Ś.p. ksiądz kanonik dr Michał Sopoćko. Apostoł Miłosierdzia Bożego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1: 1975 nr 1 s.118-120.

15. Komunikat w sprawie Arcybiskupiego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 2:1976 nr 2 s. 30-32.

16. List Pasterski do Duchowieństwa i Wiernych z okazji rozpczęcia posługiwania pasterskiego w Archidiecezji. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 2: 1976 nr 3 s. 56-59.

17. Odezwa w sprawie Arcybiskupiego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 2: 1976 s. 29.

18. Słowo pasterskie na rozpoczęcie XXXII Tygodnia Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid.* Biał. R. 2: 1976 nr 4 s. 27-28.

19. Słowo z okazji setnej rocznicy urodzin księdza arcybiskupa Romualda Jałbrzykowskiego, metropolity wileńskiego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 2: 1976 nr 1 s. 70-72.

20. List pasterski z okazji 50 rocznicy koronacji Obrazu Matki Bożej Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 3: 1977 nr 4 s. 23-27.

21. Odezwa z okazji Archidiecezjalnego Dnia Franciszkańskiego w Dąbrowie Białostockiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 3: 1977 nr 1 s. 24-25.

22. Słowo pasterskie na rozpoczęcie XXXIII Tygodnia Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 3: 1977 nr 4 s. 32-33.

23. Słowo pasterskie na rozpoczęcie Wielkiego Postu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 3: 1977 nr 2 s. 28-29.

24. Słowo pasterskie z okazji 50 rocznicy śmierci Sługi Bożego Arcybiskupa Jerzego Matulewicza, byłego biskupa wileńskiego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 3: 1977 nr 1 s. 26-27.

25. Słowo wstępne. W: J. BUJONEK: *Uświęcam życie modlitwą.* Białystok 1977 s. 5.

26. Katechizacja w Archidiecezji w Białymstoku w latach 1944-1974. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 1 s.102-129.

27. "Mamy Papieża". Przemówienie wygłoszone w prokatedrze białostockiej dnia 2 września 1978 r. w czasie nabożeństwa w intencji Papieża Jana Pawła I. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 3 s. 29-30.

28. Odezwa w sprawie obchodzenia uroczystości religijnych w rodzinach bez alkoholu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 1 s. 48-49.

29. Odezwa w związku z wyborem na Papieża Kardynała Karola Wojtyły, Arcybiskupa Metropolity Krakowskiego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 4 s.11.

30. Odezwa z okazji XXXIV Tygodnia Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 3 s.34-35.

31. "Odszedł Pasterz dobry". Przemówienie w czasie nabożeństwa żałobnego za ś.p. Papieża Pawła VI w prokatedrze białostockiej dnia 12.VIII.1978 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 3 s. 27-28.

32. "Papież Jan Pawel I nie żyje". Homilia wygłoszona w prokatedrze białostockiej dnia 2 X 1978 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 4 s. 10-11.

33. Przemówienie wygłoszone w Prokatedrze Białostockiej w niedzielę dnia 27 listopada 1977 r. podczas Sesji Maryjnej w związku z jubileuszowymi uroczystościami koronacji obrazu Matki Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 2 s. 34-36.

34. Słowo pasterskie z okazji XI Tygodnia Modlitw o trzeźwość Narodu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 2 s. 36-38.

35.Słowo pasterskie z okazji rozpoczęcia nowego roku katechetycznego 1978/79. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 3 s. 31-33.

36. Słowo wygłoszone w Radio Vaticana dnia 16 listopada 1977 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 2 s. 32-33.

37. Cywiński Stanisław. W: *Enc. katol.* T. 3. Lublin 1979 szp. 487-488.

38. Homilia z okazji inauguracji nowego noku seminaryjnego w Archidiecezjalnym Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku - 22 IX 1979 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 3 s. 50-52.

39. Komunikat o ustanowieniu biskupa pomocniczego w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 2 s. 33-34.

40. List pasterski z okazji 400-lecia Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie i złączonego z nim Wydziału Teologicznego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 4 s. 24-28.

41. Odezwa z okazji Tygodnia Modlitw o powołania kapłańskie i zakonne. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 2 s. 37-38.

42. Odezwa z okazji 50-lecia Apostolstwa Chorych. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 3 s. 47-48.

43. Odezwa z okazji wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II w Polsce. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 2 s. 38-39.

44. Przemówienie konkluzyjne podczas uroczystości konsekracji Biskupa Edwarda Ozorowskiego. 29 IV 1979 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 2 s. 41.

45. Przemówienie przed rozpoczęciem uroczystości konsekracji Biskupa Edwarda Ozorowskiego - Prokatedra Białostocka - 29 IV 1979 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 2 s. 39-41.

46. Słowo pasterskie z okazji rozpoczęcia XII Tygodnia Modłów o trzeźwość Narodu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 2 s. 35-36.

47. Słowo pasterskie z okazji XXXV Tygodnia Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 3 s. 48-49.

48. "Chwal, Syjonie, Zbawiciela" (adoracja Najświętszego Sakramentu dla kapłanów w starym kościele farnym w Białymstoku dnia 9 października 1980 r.). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 4 s.15-17.

49. Homilia wygłoszona dnia 5 listopada 1980 r. w Bazylice Jasnogórskiej z okazji pielgrzymki Kapłanów Archidiecezji w Białymstoku na Jasną Górę. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 4 s.18-20.

50. Homilia wygłoszona w Prokatedrze Białostockiej dnia 25 V 1980 r. z okazji wizytacji kanonicznej parafii Wniebowzięcia NMP w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 3 s.10-11.

51. Kapłan a czasy współczesne. Homilia - Wielki Czwartek 1980 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 2 s. 35-37.

52. Kult obrazów w Kościele. Homilia wygłosznna w Prokatedrze Białostockiej w sobotę 15 XI 1980 r. na rozpoczęcie Nowenny Opieki Matki Bożej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 4 s. 20-22.

53. Maria Konopnicka i jej stosunek do religii i Kościoła. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 4 s. 57-70.

54. Odezwa w sprawie budowy seminarium. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 1 s. 29-30.

55. Odezwa z okazji rozpoczęcia rekolekcji powołaniowych w Archidiecezji. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 1 s. 25-26.

56. Przedmowa. W: *Archidiecezjalne Wyższe Seminariumn Duchowne w Białymstoku.* 1945 -1980. Białystok 1981 s. 5-6.

57. Słowo pasterskie z okazji rozpoczęcia XIII Tygodnia Modłów o Trzeźwość Narodu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 1 s. 27-29.

58. Cicha i skromna. W: *Sylwetki matek kapłanów.* P.-W. 1981 s. 239-241.

59. Homilia na Jubileusz 75-lecia Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Świętej Rodziny. Prokatedra Białostocka - 21 XI 1980 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 1 s. 44-46.

60. Homilia w czasie pogrzebu ś.p. ks. prof. Witolda Pietkuna. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 3 s. 137-139.

61. Homilia wygłoszona dnia 21 VI 1981 r. z okazji poświęcenia sztandaru "Solidarności" Regionu Białystok. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 3 s. 105-108.

62. Homilia wygłoszona w Prokatedrze

Białostockiej dnia 5.IV.1981 r. z okazji poświęcenia krzyży przeznaczonych do hal fabrycznych w Fabryce Przyrządów i Uchwytów "Ponar Bial" w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 2 s. 50-52.

63. Homilia z okazji Mszy św. w intencji robotników. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 3 r. s. 95-96.

64. Homilia z okazji 50-lecia święceń kapłańskich księdza prałata Mieczysława Paszkiewicza. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 3 s. 98-101.

65. Homilia z okazji 1600 rocznicy Soboru Konstantynopolitańskiego I i 1550 rocznicy Soboru Efeskiego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 3 s. 104-105.

66. Komunikat o śmierci Księdza Prymasa Stefana Wyszyńskiego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 3 s. 90.

67. Komunikat w sprawie koronacji Obrazu Matki Bożej Różanostockiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 1 s. 43.

68. List Pasterski z okazji Koronacji Obrazu Matki Bożej w Różanymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 2 s. 54-58.

69. Powitanie i słowo wstępne podczas uroczystości Koronacji Obrazu Matki Bożej Różanostockiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 4 s. 48-49.

70. Przemówienie konkluzyjne podczas uroczystości Koronacji Obrazu Matki Bożej Różanostockiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 4 s. 64.

71. Przemówienie na zakończenie Mszy sw. wieczornej w sobotę dnia 27 czerwca 1981 podczas uroczystości koronacyjnych M.B. Różanostockiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 4 s. 37-38.

72. Przemówienie w czasie nabożeństwa po zamachu na życie Ojca św. Jana Pawła II. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 3 s. 97-98.

73. Przemówienie wygłoszone w prokatedrze białostockiej dnia 29 maja 1981 r. w czasie nabożeństwa za zmarłego ś.p. księdza kardynała Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 3 s. 101-104.

74. Słowo pasterskie z okazji XIV Tygodnia Modlitw o Trzeźwość Narodu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 2 s. 49-50.

75. Wstęp do Mszy św. wieczornej z okazji rozpoczęcia uroczystości koronacyjnych i piątej rocznicy sakry biskupiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 4 s. 31.

76. Z dziennika podróży do Kanady i Stanów Zjednoczonych. Sierpień - wrzesień 1980 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 7: 1981 nr 1 s. 89-104.

77. Homilia wygłoszona 22 maja 1982 r. w czasie wmurowania kamienia węgielnego pod budowę kaplicy seminaryjnej w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 3 s. 8-10.

78. Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 1 s. 6-7.

79. Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 4 s. 32-33.

80. List pasterski z okazji nawiedzenia prokatedry w Białymstoku przez Kopię Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 4 s. 28-32.

81. Moja podróż do Brazylii i Argentyny (19 X-1 XII 1981 r.). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 2 s. 110-136.

82. Odezwa na rozpoczęcie XXXVIII Tygodnia Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 4 s. 27-28.

83. Odezwa z okazji pierwszej rocznicy koronacji Obrazu Matki Bożej Różanostockiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 3 s. 28-30.

84. Przedmowa: W: S. STRZELECKI: *Wkład księdza Michała Sopoćki w formację duchowieństwa.* Białystok 1982 s. 3-4.

85. Przemówienie po pozdrowieniu mszalnym w czasie Mszy św. w prokatedrze białostockiej w niedzielę dnia 23 maja 1982 r. z okazji obchodów 400-lecia Seminarium Wileńskiego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 3 s. 15.

86. Słowo pasterskie z okazji 400-lecia powstania Seminarium Wileńskiego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 3 s. 24-28.

87. Słowo pasterskie z okazji rozpoczęcia XV Tygodnia Modlitw o Trzeźwość Narodu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 2 s. 23-24.

88. Słowo w czasie sesji naukowej z okazji 400-lecia Archidiecezjalnego Seminarium Duchownego w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 3 s. 14.

89. Słowo wstępne do drugiego wydania. W: J. BUJONEK: *Uświęcam życie modlitwą.* Białystok 1982 s. 7-8.

90. Archidiecezja w Białymstoku przed jubileuszem swego 600-lecia (Przemówienie nadane przez Radio Watykańskie 16.XI.1982 r.). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 2 s. 28-29.

91. Homilia wygłoszona dnia 18 listopada 1982 roku w czasie Mszy św. z okazji nawiedzenia Prokatedry Białostockiej przez kopię Obrazu M.B. Jasnogóskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 1 s. 53-57.

92. Kazanie wygłoszone dnia 18 listopada 1982 r. na Jasnej Górze w czasie Mszy św. o północy. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 1 s. 41-44.

93. Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 4 s. 13-14.

94. Maryja nawiedza prokatedrę w Białymstoku. Homilia (...). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 1 s. 19-20.

95. Polska królestwem Chrystusa i Maryi. Homilia wygłoszona przed prokatedrą białostocką dnia 21.XI.1982. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 1 s. 75-79.

96. Przemówienie do dzieci, które dnia 23.XI.1982 r. modliły się przed Obrazem M.B. Jasnogórskiej. Wiad. *Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 1 s.104.

97. Przemówienie po przekazaniu archidiecezji w Białymstoku trumny ze zwłokami ś.p. Arcybiskupa Edwarda Roppa. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 2 s. 38-39.

98. Przemówienie wygłoszone w czasie Mszy św. za poległych żołnierzy polskich na cmentarzu Casa Massima we Włoszech dnia 2 listopada 1982 roku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 2 s. 27-28.

99. Przemówienie wygłoszone w prokatedrze białostockiej w czasie Mszy św. żałobnej po przywiezieniu trumny ze zwłokami ś.p. Arcybiskupa Edwarda Roppa z Poznania do Białegostoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 2 s. 39-41.

100. Słowo pasterskie z okazji ogłoszenia przez Ojca świętego Jana Pawła II Jubileuszu Odkupienia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 2 s. 30-32.

101. Słowo pasterskie z okazji powtórnego nawiedzenia Archidiecezji przez kopię Obrazu MB Jasnogórskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 3 s. 8-9.

102. Słowo pasterskie z okazji XXXIX Tygodnia Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 4 s.11-12.

103. Słowo po pozdrowieniu mszalnym podczas uroczystości nawiedzenia prokatedry przez kopię Obrazu MB Jasnogórskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 1 s. 39-40.

104. Słowo wstępne. W: M. PASZKIEWICZ: *Ks. Karol Lubianiec 1866-1942.* Białystok 1983 s. 7-8.

105. Bóg - Ojcem Miłosierdzia. *Biuletyn Miłosierdzia Bożego* nr 14 "Jezu, ufam Tobie". Cz. I: Materiały II Kongresu Miłosierdzia Bożego. Częstochowa 1984 s. 52-65.

106. Bóg - Ojcem Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid.* Biał. R. 10: 1984 nr 2 s. 73-80.

107. Homilia w czasie Mszy św. na rozpoczęcie II Dni Kultury Chrześcijańskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 4 s. 26-28.

108. Homilia w czasie Mszy św. z udziałem członków Unii Apostolskiej Kleru. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 4 s. 35-38.

109. Homilia w czasie poświęcenia kaplicy i ołtarza Wyższego Seminarium Duchownego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 4 s. 23-26.

110. Homilia wygłoszona z okazji pielgrzymki jubileuszowej Kapłanów. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 2 s. 63-65.

111. Komunikat o Ogólnopolskich Obchodach Jubileuszowych ku czci św. Kazimierza. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 4 s. 33.

112. Komunikat w sprawie prac przygotowawczych do koronacji Obrazu Matki Bożej w Krypnie. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 4 s. 38-39.

113. Ks. Józef Bujonek. *Wiad. Kośc. Archid. w Biał.* R. 10: 1984 nr 2 s. 129-135.

114. Odezwa w sprawie zachowania trzeźwości w czasie Adwentu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 4 s. 39-40.

115. Odezwa z okazji ogólnopolskich obchodów jubileuszowych ku czci św. Kazimierza w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 3 s.14-16.

116. Odezwa z okazji rozpoczynającego się Jubileuszu 500-lecia śmierci św. Kazimierza Królewicza. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 1 s. 21-22.

117. Pielgrzymka do Grobu św. Edwarda Wyznawcy (lipiec 1984). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 4 s. 95-100.

118. Przemówienie konkluzyjne wygłoszone na zakończenie uroczystości jubileuszowych ku czci św. Kazimierza w parafii Mońki. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 4 s. 29-30.

119. Przemówienie powitalne wygłoszone po pozdrowieniu mszalnym w czasie Ogólnopolskich Uroczystości Jubileuszowych ku czci św. Kazimierza. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 4 s. 30-32.

120. Słowo konkluzyjne wygłoszone na zakończenie Centralnych Obchodów Jubileuszowych ku czci św. Kazimierza. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 4 s. 32.

121. Słowo pasterskie z okazji XVII Tygodnia Modlitw o Trzeźwość Narodu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 1 s. 25-27.

122. Słowo wstępne w czasie sesji naukowej ku czci św. Kazimierza. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 4 s. 28-29.

123. Słowo wstępne. W: K. KUŁAK: *Psychologia nawrócenia z prawosławia na katolicyzm Melecjusza Smotryckiego.* Białystok 1984. s. 3-4.

124. Apel o zachowanie trzeźwości w Adwencie 1985 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 4 s. 11-12.

125. Homilia wygłoszona w Bazylice Prokatedralnej z okazji rozpoczęcia III Dni Kultury Chrześcijańskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 3 s. 42-44.

126. Homilia wygłoszona w Prokatedrze Białostockiej w Wielki Czwartek dnia 4 kwietnia 1985 r. w czasie Mszy św. Krzyżma. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 2 s. 29-31.

127. Kazanie , wygłoszone w Prokatedrze Białostockiej w czasie rezurekcji dnia 7 kwietnia 1985 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 2 s. 31-34.

128. Komunikat w sprawie budownictwa

sakralnego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 3 s. 44 -46.

129. Ksiądz Michał Sopoćko. *Tyg. Powsz.* R. 1985 nr 23 s.3.

130. List pasterski z okazji koronacji Obrazu Matki Bożej w Krypnie. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 2 s. 34-37.

131. Powitanie kardynała Henryka Gulbinowicza. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 2 s. 45-46.

132. Przemówienie konkluzyjne przed błogosławieństwem podczas Uroczystości Koronacji Obrazu MB w Krypnie. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 3 s. 39.

133. Przemówienie po pozdrowieniu mszalnym podczas Uroczystości Koronacji Obrazu MB w Krypnie. Krypno - 8.IX.1985 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 3 s. 35-37.

134. Przemówienie wygłoszone przy kościele św. Rocha w Białymstoku na zakończenie procesji Bożego Ciała dnia 6 czerwca 1985 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 2 s. 44-45.

135. Religijność Konopnickiej w świetle jej twórczości w 75 rocznicę śmierci. *Tyg. Powsz.* R. 1985 nr 44 s.4.

136. Słowo pasterskie wzywające wiernych do zachowania trzeźwości i abstynencji od alkoholu w miesiącu sierpniu 1985 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 2 s. 46-48.

137. Słowo pasterskie z okazji 41 Tygodnia Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 3 s. 40-42.

138. Słowo pasterskie z okazji XVIII Tygodnia Modlitw o trzeźwość Narodu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 1 s.12-14.

139. Archidiecezja w Białymstoku dwa lata przed jubileuszem 600-lecia diecezji wileńskiej. Przemówienie wygłoszone w "Radio Vaticana" dnia 22 IV 1986 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 1 s. 29-31.

140. Chrzest Litwy. Nauka wygłoszona w prokatedrze białostockiej na rozpoczęcie Nowenny Opieki Matki Bożej 8 listopada 1986 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 4 s. 78-81.

141. Dekret o święcie Miłosierdzia Bożego w archidiecezji w Białymstoku. *Tyg. Powsz.* R. 1986 nr 16 s. 7.

142. Homilia wygłoszona w czasie Mszy św. Krzyżma św. w Prokatedrze Białostockiej w dniu 27 marca 1986 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 2 s. 47-50.

143. Homilia wygłoszona w czasie Mszy św. rezurekcyjnej w Prokatedrze Białostockiej dnia 30 marca 1986 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 2 s. 50-3.

144. Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 4 s. 25-26.

145. Kraj, do którego w roku 1942 nie dojechałem. Wspomnienie z podróży do Republiki Federalnej Niemiec. 1-15 lipca 1986 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 2 s.129-135.

146. Ks. Michał Sopoćko - Apostoł Miłosierdzia Bożego 1888-1975. Białystok 1986 ss.16.

147. Odezwa w sprawie zbiórki pieniężnej na renowację bazyliki prokatedralnej w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 4 s. 32-33.

148. Przemówienie wygłoszone na zakończenie procesji Bożego Ciała przy kościele św. Rocha w Białymstoku dnia 29 maja 1986 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 2 s. 53-55.

149. Religia i religioznawstwo. Konferencja światopoglądowa wygłoszona w prokatedrze białostockiej w niedzielę dnia 26.X.1986 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 4 s. 39-46.

150. Słowo pasterskie zapowiadające II nawiedzenie Archidiecezji przez kopię Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 4 s. 27-30.

151. Słowo pasterskie z okazji 42 Tygodnia Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 3 s. 31-32.

152. Słowo pasterskie z okazji rozpoczęcia Wielkiego Postu i XIX Tygodnia Modlitw o Trzeźwość Narodu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 1 s. 25-27.

153. Do czytelników dziejów diecezji wileńskiej. W: *Studia Teologiczne. Białystok - Drohiczyn - Łomża.* T. 5-6: 1987-1988 s. 3 -4.

154. Homilia wygłoszona w katedrze kieleckiej dnia 7.XI.1987 r. w czasie nabożeństwa pobeatyfikacyjnego ku czci błogosławionego Jerzego Matulewicza. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 4 s. 49-52.

155. Kapłan - szafarz Eucharystii. Homilia w czasie Mszy Krzyżma św. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 3 s. 34-36.

156. Komunikat w związku z rozpoczęciem procesu beatyfikacyjnego Sługi Bożego Księdza Michała Sopoćki. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 4 s. 47-48.

157. List pasterski zapowiadający obchody 600-lecia diecezji wileńskiej i II Archidiecezjalny Kongres Eucharystyczny w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 4 s. 41-45.

158. Odezwa przed rozpoczęciem nawiedzenia Archidiecezji przez kopię Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 3 s. 44-45.

159. Odezwa przed rozpoczęciem peregrynacji Małego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w rodzinach. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 4 s. 45-46.

160. Odezwa z okazji zakończenia peregrynacji Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 3 s. 52.

161. Powitanie kopii Obrazu Matki Bożej

Jasnogórskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 3 s. 45-46.

162. Przemówienie na zakończenie procesji Bożego Ciała. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 3 s. 42-43.

163. Przemówienie po pozdrowieniu mszalnym. Mońki -16.VIII.1987 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 3 s. 46-48.

164. Przemówienie przed błogosławieństwem mszalnym. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 3 s. 48-49.

165. Słowo pasterskie na rozpoczęcie Wielkiego Postu 1987 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 1 s. 31-33.

166. Słowo pasterskie z okazji 43 Tygodnia Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 3 s. 49-51.

167. Słowo z okazji II Krajowego Kongresu Eucharystycznego i III wizyty Ojca świętego Jana Pawła II w naszym kraju. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 3 s. 39-42.

168. Słowo wstępne. W: M. PASZKIEWICZ: *Ks. Michał Sopoćko 1888-1975*. Białystok 1987 s. 7-8.

169. Słowo wstępne. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 2 s. 3-5.

170. Zmartwychwstanie jest świętem nadziei. Homilia w czasie rezurekcji. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 3 s. 37-39.

171. II Archidiecezjalny Kongres Eucharystyczny w Białymstoku. 12-18 czerwca 1988 roku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 2 s. 51-56, 117-123.

172. Homilia na zakończenie Roku Maryjnego wygłoszona w prokatedrze białostockiej dnia 8 grudnia 1988 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 4 s. 61-64.

173. Homilia wygłoszona w prokatedrze białostockiej 14.VI.1988 r. z okazji udzielania Sakramentu Bierzmowania. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 2 s. 27-30.

174. Homilia wygłoszona w prokatedrze białostockiej dnia 31.XII.1988 r. z okazji zakończenia Roku Jubileuszowego 600-lecia diecezji wileńskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 4 s. 64-66.

175. Homilia wygłoszona w prokatedrze białostockiej z okazji święceń kapłańskich. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 2 s. 31-34.

176. Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 4 s. 67-69.

177. List Pasterski o roli i znaczeniu katechizacji w czasach dzisiejszych. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 3 s. 41-45.

178. Odezwa z okazji jubileuszu 600-lecia diecezji wileńskiej i rozpoczynającego się II Archidiecezjalnego Kongresu Eucharystycznego w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 2 s. 22-25.

179. Przemówienie przed rozpoczęciem 228 plenarnej konferencji Episkopatu Polski. Białystok - 17 VI 1988. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 2 s. 25-27.

180. Przemówienie w Radio Vaticana na temat peregrynacji Obrazu Matki Bożej i rozpoczęcia procesu beatyfikacyjnego Sługi Bożego Księdza Michała Sopoćko. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 1 s.17-19.

181. Rok Maryjny. Kazanie wygłoszone w bazylice prokatedralnej podczas Nowenny Opieki Matki Bożej - 12.XI.1988 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 4 s.115-117.

182. Słowo końcowe. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 2 s. 39-41.

183. Słowo końcowe po procesji kongresowej 18 czerwca 1988 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 2 s. 37-38.

184. Słowo pasterskie w sprawie zachowania trzeźwości w miesiącu sierpniu 1988 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 3 s. 39-40.

185. Słowo pasterskie w związku z nabożeństwem dziękczynnym z okazji beatyfikacji Arcybiskupa Jerzego Matulewicza. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 1 s.19-23.

186. Słowo pasterskie z okazji 44 Tygodnia Miłosierdzia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 3 s. 45-47.

187. Słowo pasterskie z okazji XXI Tygodnia Modlitw o Trzeźwość Narodu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 1 s. 23-25.

188. Ś.p. ks. Stanisław Sosnowski. 1925-1988. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 3 s.129-131.

189. Wprowadzenie do Mszy św. i powitanie na zakończenie II Archidiecezjalnego Kongresu Eucharystycznego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 2 s. 34-36.

190. Wprowadzenie do Mszy św. i powitanie z okazji jubileuszu 600-lecia diecezji wileńskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 2 s. 38-39.

191. Boże Narodzenie świętem nadziei. Homilia wygłoszona w czasie pasterki 25.12.1989 r. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 4 s. 73-75.

192. Homilia wygłoszona w Prokatedrze Białostockiej 24.09.1989 r do uczestników konfenencji "Wilno i Wileńszczyzna". *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 4 s. 71-73.

193. Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 3 s. 36-38.

194. Kult Miłosierdzia Bożego. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 1 s. 29-41.

195. List pasterski zapowiadający zwołanie I Synodu tej części archidiecezji wileńskiej, która jest w granicach Polski. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 1 s. 18-22.

196. Obecny stan kultu Miłosierdzia Bożego w Polsce i świecie oraz perspektywy jego rozwoju na

przyszłość. *Biuletyn Miłosierdzia Bożego* nr 23. "Jezu, ufam Tobie". Materiały III Kongresu ku czci Miłosierdzia Bożego. Częstochowa 1989 s. 96-102.

197. Odezwa z okazji 45 Tygodnia Miłosierdzia. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 3 s. 39-40.

198. Odezwa z okazji srebrnego jubileuszu kapłaństwa biskupa Edwarda Ozorowskiego. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 2 s. 71-72.

199. Podróż duszpasterska Biskupa Edwarda Kisiela i Biskupa Edwarda Ozorowskiego do Związku Radzieckiego (sierpień 1989 r.). *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 3 s. 81-97.

200. Wprowadzenie do Mszy św. podczas pogrzebu ś.p. ks. Stanisława Suchowolca. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 1 s.126.

201. Przemówienie przed ostatnim pożegnaniem podczas pogrzebu ś.p. ks. Stanisława Suchowolca. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 1 s.130-131.

202. Synod Archidiecezji w Białymstoku pod opieką Matki Bożej Ostrobramskiej. Homilia wygłoszona 13.11.1989 r. w prokatedrze w Białymstoku podczas Nowenny Opieki Matki Bożej. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 4 s. 83-85.

203. Homilia wygłoszona w czasie Mszy św. pogrzebowej ś.p. Księdza Cezarego Potockiego, kanclerza Kurii Arcybiskupiej w Białymstoku. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 1 s.136-138.

204. Homilia wygłoszona w czasie Pasterki w Prokatedrze Białostockiej. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 4 s. 24-25.

205. Homilia wygłoszona w prokatedrze białostockiej w czasie Mszy św. o północy dnia 1.1.1990 r. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 1 s.15-16.

206. Homilia wygłoszona w prokatedrze w Białymstoku w czasie rezurekcji 15 kwietnia 1990 r. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 2 s.16-18.

207. Homilia wygłoszona w prokatedrze w Białymstoku w Wielki Czwartek 12 kwietnia 1990 r. w czasie Mszy św. Krzyżma. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 2 s. 13-16.

208. Homilia wygłoszona w Prokatedrze Białostockiej z okazji rozpoczęcia Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej dnia 21.X.1990 r. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 4 s. 11-12.

209. Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 4 s. 12-14.

210. Komunikat w sprawie cmentarzy grzebalnych. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 3 s.18-20.

211. Komunikat w sprawie składania ofiar na opłacenie kosztów wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II w Białymstoku. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 4 s. 22.

212. Komunikat w sprawie Straży Honorowej N.S.J. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 4 s.14.

213. Komunikat w sprawie terroryzmu. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 4 s. 20.

214. List pasterski o potrzebie przemiany duchowej, która jest celem przygotowywanego synodu archidiecezji. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 1 s.19-22.

215. Odezwa "w sprawie dziękczynienia Miłosierdziu Bożemu za ocalenie Białegostoku od groźby wybuchu chloru w marcu 1989 roku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 1 s. 22-23.

216. Odezwa w związku z sierpniową abstynencją od alkoholu. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 3 s.15-16.

217. Odezwa z okazji zapowiedzianej wizyty Ojca św. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 3 s. 16-18.

218. "Polska jest Ojczyzną trudnego wyzwania". Homilia wygłoszona w Prokatedrze Białostockiej w niedzielę dnia 18 listopada 1990 roku na zakończenie Nowenny Opieki Matki Bożej. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 4 s. 43-44.

219. Przedmowa do numeru WKAB poświęconemu Słudze Bożemu Księdzu Michałowi Sopoćko. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 1 s. III-IV.

220. Przemówienie na zakończenie procesji Bożego Ciała 14 VI 1990 r. przy kościele św. Rocha w Białymstoku. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 2 s. 19-20.

221. Słowo pasterskie z okazji XXIII Tygodnia Modlitw o Trzeźwość Narodu. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 1 s.17-19.

222. Wigilijne przemówienie radiowe. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 4 s. 22-24.

223. Beatyfikacja Matki Bolesławy Lament. Homilia. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 4 s. 55-56.

224. Bogu dziękujcie - ducha nie gaście. *Gazeta Współczesna.* R. 1991 nr 103; Toż: *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 2 s. 46-47.

225. "Czuwajcie i módlcie się w każdym czasie" [Adwentowy list Księdza Biskupa do dzieci Diecezji Białostockiej]. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 4 s. 28-29.

226. Homilia wygłoszona w czasie Mszy św. Krzyżma w Prokatedrze Białostockiej w Wielki Czwartek 28 III 1991 r. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 1 s. 20-21.

227. Homilia wygłoszona w czasie Mszy św. o północy w Katedrze białostockiej 25.XII.1991 r. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 4 s. 34-35.

228. Homilia wygłoszona w Niedzielę Palmową 24.III.1991 r. z okazji VI Światowego Dnia Młodzieży. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 1 s.18-19.

229. Homilia wygłoszona w prokatedrze białostockiej w czasie Mszy św. rezurekcyjnej 31.III.1991 r. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991

nr 1 s. 22-24.

230. Komunikat o ustanowieniu Ordynariatu Wojskowego w Warszawie i mianowaniu Biskupa Polowego. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 1 s. 10.

231. Komunikat w sprawie cmentarzy grzebalnych. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 4 s. 23 -24.

232. Komunikat w sprawię senackiego projektu ustawy o ochronie życia poczętego. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 3 s. 2.

233. Komunikat w sprawie strajku pracowników MPK. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 3 s. 9.

234. Komunikat w sprawie tacy na pokrycie kosztów pielgrzymki papieskiej. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 3 s. 8.

235. Odezwa w związku z ogłoszoną przez Sejm ogólnokrajową konsultacją społeczną senatorskiego projektu ustawy o ochronie prawnej poczętego życia. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 1 s. 13-15.

236. Odezwa z okazji historycznej wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II w Białymstoku. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 2 s. 44-46. Toż: *Wizyta.* Białystok 5 czerwca 1991 roku. Białystok -Helsinki 1991 s. 4-5.

237. Powitanie Ojca Świętego na lotnisku Białostockiego Aeroklubu. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 2 s. 73-74.

238. Przemówienie powitalne wygłoszone dnia 10 marca 1991 roku w prokatedrze białostockiej z okazji Mszy św. pontyfikalnej Biskupa Sławoja Leszka Głodzia, Ordynariusza Polowego Rzeczypospolitej Polskiej. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 1 s.17-18.

239. Przypomnienie o potrzebie zachowywania przepisów liturgicznych. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 4 s. 31-32.

240. Słowo do dzieci, które w Adwencie ubiegłego roku odmawiały modlitwę rodzinną i nadesłały kartki do biskupa. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 4 s. 32.

241. Słowo pasterskie w związku z zakończoną wizytą Ojca Świętego Jana Pawła II w Białymstoku. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 2 s.122-123.

242. Słowo pasterskie zapowiadające beatyfikację Czcigodnej Sługi Bożej Matki Bolesławy Lament. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 2 s. 43-44. Toż: *Wizyta. Informator (...).* R. 1: 1991 nr 4-5 s. 2-3.

243. Słowo pasterskie zapowiadające uroczystości przyjęcia relikwii błogosławionej Bolesławy Lament i dziękczynienia za beatyfikację. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 4 s. 26-27.

244. Słowo pasterskie z okazji ogólnopolskiego dnia modlitw w intencji budowy kościołów. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 4 s. 20-22.

245. Słowo wstępne. W: *Przed Wizytą.* Białystok 1991 s. 3.

246. Wezwanie do pokuty i trzeźwości z okazji rozpoczęcia Wielkiego Postu 1991 r. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 1 s. 8-9.

247. Wileński okres życia Jana Pryszmonta. *Stud. Theol. Vars.* R. 1991 nr 2 s.17-24.

248. Wigilijne przemówienie radiowe. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 4 s. 33-34.

249. Wizyta Ojca Świętego Jana Pawła II w Białymstoku dnia 5 czerwca 1991 r. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 2 s.1-5.

250. Wprowadzenie do Uroczystości przeniesienia Relikwii Bł. Bolesławy Lament. *Wiad. Kość. Diec. Biał.* R. 17: 1991 nr 4 s. 59.

251. Wprowadzenie podczas otwarcia Synodu Diecezji Białostockiej. *Wiad. Kość. Archid. Biał.* R. 17: 1991 nr 2 s. 96.

252. Boże Narodzenie jest świętem nadziei. Homilia wygłoszona w czasie pasterki 24 grudnia 1992 r. w kościele polskim pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP w Moskwie. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1992 nr 3 s. 28-30.

253. Cele synodu archidiecezjalnego. Homilia: katedra białostocka - 14 XI 1992 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1992 nr 3 s. 41-44.

254. Kult Miłosierdzia Bożego - nadzieją ludzkości. W: *Kazania o Miłosierdziu Bożym.* Kr. 1992 s. 242-246.

255. List do Ojca św. Jana Pawła II z dnia 25 III 1992 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1992 nr 2 s. 25-26.

256. List pasterski w sprawie II Polskiego Synodu Plenarnego. *Wiad. Kośc. Diec. Biał.* R. 18: 1992 nr 1 s. 8-10.

257. List pasterski (...) z okazji ustanowienia archidiecezji i metropolii białostockiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1992 nr 2 s. 6-11.

258. Między wiarą a kulturą nie może być sprzeczności. Z Księdzem Arcybiskupem dr Edwardem Kisielem rozmawia Waldemar Fiedorowicz. *Styk. Białostocki Informator Kulturalny.* R. 1992 (październik) s. 2-3.

259. Odezwa biskupa Edwarda Biskupa Kisiela, ordynariusza diecezji białostockiej. *Wiad. Kośc. Diec. Biał.* R. 1992 nr 1 s. 13.

260. Opinia biskupa Edwarda Kisiela Ordynariusza diecezji białostockiej w sprawie ustanowienia Metropolii Białostockiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1992 nr 2 s. 19-20.

261. Orędzie wigilijne (...) przekazane przez Radio Białystok 24 grudnia 1992 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1992 nr 3 s. 22-24.

262. Pozdrowienie z okazji Świąt Bożego Narodzenia dla Telewizji Białoruskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1992 nr 3 s. 24-25.

263. Posłannictwo Ewangelii. Rozmowa z Ordynariuszem Diecezji Białostockiej księdzem biskupem Edwardem Kisielem. *Katolik.* R. 1992 nr 5 s. 3.

264. "Pragnę, aby było Święto Miłosierdzia". Homilia wygłoszona 5 X 1992 r. w Częstochowie

podczas IV Kongresu ku czci Miłosierdzia Bożego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1992 nr 3 s. 18-21.

265. Przemówienie na zakończenie liturgicznego obchodu dziękczynienia za ustanowienie archidiecezji i metropolii białostockiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1992 nr 3 s. 15-17.

266. Przemówienie na zakończenie procesji Bożego Ciała. *Wiad. Kośc. Diec. Biał.* R. 18: 1992 nr 1 s 40-41.

267. Fragmenty z nauczania arcybiskupa Edwarda Kisiela. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1993 nr 1 s. 79-88.

268. Homilia na rozpoczęcie pierwszej sesji publicznej I Synodu archidiecezji białostockiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1993 nr 1/a s. 50-52.

269. Homilia (...) wygłoszona w katedrze białostockiej w czasie Mszy Krzyżma św. 8 IV 1993 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1993 nr 2 s. 53-54.

270. Konferencje ascetyczne. *Not. Un. Ap.* R. 11: 1993 nr 27 s. 77-87.

271. List (...) na I niedzielę Wielkiego Postu. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1993 nr 1/a s. 19-21.

272. List pasterski (...) z okazji zawierzenia archidiecezji Najświętszej Maryi Pannie 25 marca 1993 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1993 nr 1/a s. 22-24.

273. List (...) z okazji przejścia na emeryturę i objęcia archidiecezji przez Nowego Arcybiskupa. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1993 nr 2 s. 7-10.

274. Przemówienie (...) na zakończenie Mszy św. jubileuszowej w katedrze białostockiej 14 II 1993 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1993 nr 1/a s. 40-42.

275. Słowo wstępne. W: T.KRAHEL: *400 lat kościoła w Nowym Pohoście 1593-1993*. Białystok 1993 s. 3-4.

276. Społeczne wartości Wcielenia według sw. Hilarego z Poitiers. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1993 nr 1 s. 107-157.

277. Z dziennika podróży [fragm.]. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1993 nr 1 s. 89-106.

278. [Bez tytułu] Konferencja 1: Umartwienie, 2: Ubóstwo, 3: Gorliwość, 4: Pobożność, 5: Bratnia miłość. *Not. Un. Ap.* R. 12: 1994 nr 28 s. 78-89.

II.

IGNATOWICZ A.: Pasterz diecezji. *Wiad. Kośc. Archidiec. Biał.* R. 21: 1993 nr 1 s. 30-40; KRAHEL T.: Arcybiskup Edward Kisiel, metropolita białostocki. *Tamże*, s. 4-10; ŁAZEWSKI W.: Wykaz publikacji. *Tamże*, s. 61-78; MŁYŃSKA E.: Ksiądz arcybiskup Edward Kisiel jako katecheta. *Tamże*, s. 41-48; GLEMP J.: Przemówienie na zakończenie Mszy św. żałobnej 30 IX 1993 r. W: *Arcybiskup Edward Kisiel pierwszy metropolita białostocki*. Red. T. KRAHEL. Białystok 1994 s. 48-49; GULBINOWICZ H.: Homilia pogrzebowa. *Tamże*, s. 50-54; KRAHEL T.: Arcybiskup Edward Kisiel (1918-1993). *Tamże*, s. 9-47; TENŻE: Uzupełnienie do biobliografii arcybpa Edwarda Kisiela. *Tamże*, s. 123-124; OZOROWSKI E.: Kazanie w rocznicę śmierci. *Tamże*, s. 57-60; ŚWIĄTEK K.: Słowo w imieniu Kościoła na Białorusi. *Tamże*, s. 55-56; Wspomnienia. *Tamże*, s. 61-121.

Ks. Tadeusz Krahel

Klukowski Konstanty Rajmund (1915-1984), reformat, historyk duszpasterstwa polonijnego w Stanach Zjednoczonych.

Urodził się 1 IX 1915 r. w Cudahy w stanie Wisconsin jako syn Stanisława i Marianny. Uczęszczał do miejscowej szkoły parafialnej oraz szkoły p.w. św. Stanisława w Milwaukee, Wis. Po ich ukończeniu, rozpoczął naukę w Niższym Seminarium im. św. Bonawentury w Sturtevant, Wis., prowadzonym przez polskich reformatów Komisariatu p.w. Wniebowzięcia NMP. W 1933 r. wstąpił do nowicjatu w tymże komisariacie w Pulaski, Wis., składając 15 VIII 1937 r. uroczystą profesję zakonną. Studia filozoficzne odbył w Seminarium własnej prowincji w Burlington, Wis., Cedar Lake, Ind., i Green Bay, Wis. Święcenia kapłańskie przyjął 26 VI 1941 r. z rąk bpa Pawła Rhodego. W l. 1942-1945 był dyrektorem drukarni w Pulaski oraz proboszczem w Chase i Little Suamico. Przez rok pełnił obowiązki kapelana szpitala NMP w Grand Rapidis, Mich. W l. 1946-1947 studiował historię literatury polskiej na Uniw. De Paul w Chicago. Przez szereg lat (1946-1951, 1960-1963, 1966-1969) był nauczycielem historii w Niższym Seminarium i Wyższej Szkole im. św. Bonawentury w Sturtevant. W 1951 r. został oficjalnym historykiem prowincji i jako pierwszy przystąpił do metodycznego opracowania jej dziejów. Opublikował historię czterech franciszkańskich parafii polonijnych, przy czym ściśle naukowy charakter posiada monografia parafii Matki Bożej Anielskiej w Green Bay. Był też współautorem nekrologu prowincji wydanego w

1956 r. Drobne przyczynki ogłaszał na łamach redagowanej przez siebie w l. 1951-1953 kroniki prowincjalnej. Od sierpnia 1957 r. do lutego 1959 r. pracował w Akademii Historii Franciszkańskiej w Waszyngtonie, której celem było badanie przeszłości zakonu w obydwu Amerykach. Przez następne pół roku był zatrudniony w analogicznej instytucji w Celaya w Meksyku. Następnie powrócił do własnej prowincji. Przez dwie roczne kadencje był prezesem Polsko-Amerykańskiego Towarzystwa Historycznego (1961-1962), a wcześniej kilkakrotnie wybierano go na jednego z wiceprezesów. W l. 1963-1966 był gwardianem i dyrektorem domu rekolekcyjnego w Cedar Lake. Po zamknięciu w 1969 r. szkoły w Sturtevant, przebywał tam jeszcze do 1972 r. W związku z pogarszającym się stanem zdrowia w 1972 r. przeniósł się do Pulaski, a w 1983 r. do Domu Spokojnej Starości, zarządzanym przez felicjanki w Manitowoc, Wis. Zmarł tam na zawał serca 15 XII 1984 r. i został pochowany na cmentarzu zakonnym w Pulaski.

I.

1. Święty Faranciszek apostoł Przenajświętszego Sakramentu. *Mies. Franc.* R. 35: 1941-1942 s. 398-400.

2. Development of the Franciscan Printery, Pulaski, Wisconsin. *Chron. Prov. Assumpt.* T. 1: 1943 s. 30-31.

3. Legal Documents Referring to Franciscan Libraries up to 1517. *Franc. Educ. Conf.* T. 28: 1947 s. 193-226.

4. Golden Jubilee Convention Souvenir Program Book. St. Bonaventure Minor Seminary and High School 1901-1951. Sturtevant, Wis. 1951 Franciscan Printery Pulaski 8° ss. 188, nlb. 4.

5. Red.: *Chron. Prov. Assumpt.* T. 5: 1951 nr 3-4 - T. 7: 1953 nr 1-2. Umieszczał niepodpisane artykuły.

6. Złoty jubileusz [Niższego Seminarium i Szkoły Wyższej im. św. Bonawentury w Sturtevant, Wis.]. *Kal. Franc.* na rok 1951 (Pulaski, Win.) s. 97-108.

7. History of St. Pius Congregation 1888-1952 and the Golden Jubilee of the Present Church Edifice 1902-1952. Little Suamico, Wis.-Pulaski, Wis. 1952 Franciscan Publishers 4° ss. 48.

8. History of St. Casimir Congregation 1898-1953 and the Golden Jubilee of the First Catholic Church 1903-1953 at Kraków, Wis. Pulaski, Wis. 1953 Franciscan Publishers 4° ss. 101.

9. History of St. Mary of the Angels Catholic Church, Green Bay, Wis. 1898-1954. Pulaski, Wis. 1956 Franciscan Publishers 4° ss. 236. -Toż. Wyd. skrócone: Pulaski, Wis. 1956 Franciscan Publishers 4° ss. 172.

10. Necrology of the Assumption of the B. V. M. Province Order of Friars Minor. Biographical sketches of the Friars who have died since the fundation of the Province in 1887. Pulaski, Wis. 1956 Franciscan Publishers 8° ss. nlb. 111. Współautorzy: G. BUDZIK i in.

11. Zjazd misjonarski polskich ojców franciszkanów Prowincji NMP Wniebowziętej w West Chicao, Illinois. *Mies. Franc.* R. 50: 1956-1957 s. 310-311.

12. Diamond Jubilee Souvenir Book. History of St. Stanislaus, Bishop and Martyr, Church, Hofa Park, Wis. 1883-1958. Pulaski, Wis. 1958 Franciscan Publishers 4° ss. 168.

13. Polska oddana pod opiekę Matki Boskiej. *Mies. Franc.* R. 52: 1958-1959 s. 500-504, 511-514.

14. Ruega por Polonia. *Mies. Franc.* R. 53: 1959-1960 s. 192-196.

15. Bro. Benvenute Antczak. Brother of the Century 1873-1973. *Chron. Prov. Assumpt.* T. 27: 1973 s. 71-73. Współautor: L. JANOWSKI.

16. Wayside Shrines in Pulaski Area. Pulaski, Wis. *Chron. Prov. Assumpt.* T. 28: 1974 s. 13-15.

17. Inventory of Documents of Apostolic College of Queretaro, Mexico. Mps. Akademia Historii Franciszkańskiej Meksyku w Celaya.

II.

Scholastic Backgrounds of Members of the Assumption Province. Pulaski, Wis. 1954; *Duszp. Pol. Zagr.* R. 6: 1955 nr 2 s. 212-213; R. 12: 1961 s. 294-296; ADASIEWICZ L.: History of the Province of the Assumption of the Blessed Virgin Mary Pulaski, Wisconsin. Pulaski, Wis. 1958 s. 28-29, 37; *Chron. Prov. Assumpt.* T. 13: 1959 s. 87-89; T. 20: 1966 s. 223; BLUMA D., HOWANIEC H.: A History of the Province of the Assumption of the Blessed Virgin Mary. Pulaski, Wis. 1967 s. 3, 9; BRZUSZEK B.: Działalność pisarska i wydawnicza franciszkanów - reformatów (1772-1970). W: *Zakony św. Franciszka w Polsce w latach 1772-1970.* Cz. 3. W. 1978 s. 294-295; Necrology of the Assumption Province. Pulaski, Wis. 1978; Roster of Fiars Assumption Province Order of Friars Minor. Pulaski, Wis. 1987.

O. Anzelm Janusz Szteinke OFMRef.

Kłoniecki Felicjan (1909-1990), protonotariusz apostolski w Gnieźnie, biblista.

Syn rolnika Mikołaja Kłonieckiego i Teofili Pelagii Gordon, urodził się 28 V 1909 r. w Osowcu pow. Bydgoszcz. Po maturze uzyskanej w 1928 r. w bydgoskim Gimnazjum Klasycznym, został przyjęty do Seminarium Duchownego w Gnieźnie na studium filozoficzne. Następnie studiował teologię w Seminarium Duchownym w Poznaniu i 10 VI 1933 r. otrzymał święcenia kapłańskie z rąk ks. Augusta kard. Hlonda. W l. 1933-1936 pracował na stanowisku wikariusza w parafii św. Mikołaja w Inowrocławiu. Przez trzy następne lata studiował w Rzymie na Unw. Gregoriańskim, uzyskując stopień licencjata teologii i w Papieskim Instytucie Biblijnym, który ukończył licencjatem nauk biblijnych i został kandydatem do doktoratu nauk biblijnych. Druga wojna światowa zastała go w Polsce. Już 4 XI 1939 r. trafił do więzienia w Inowrocławiu, od 31 I 1940 r. przebywał w obozie wysiedleńczym w Lądzie nad Wartą, skąd 24 VI 1940 r. został wywieziony do Generalnego Gubernatorstwa. Kolejne lata okupacji spędził w diecezji tarnowskiej. Jako rezydent pomagał w duszpasterstwie w Porębie Radlnej (1940-1941) i w Zassowie k/ Dębicy (1941-1943). W 1943 r. został kapelanem sióstr Służebniczek i katechetą w szkole gospodarstwa domowego w Szynwałdzie k/ Tarnowa.

W lutym 1945 r. ks. Kłoniecki wrócił do Wielkopolski i objął administrację parafii w Jarocinie i obowiązki dziekana jarocińskiego. Dn. 10 X 1945 r. otrzymał nominację na wykładowcę egzegezy Nowego Testamentu w Seminarium duchownym w Gnieźnie. Przejął zajęcia po ks. prof. S. Kowalskim i prowadził je do czerwca 1990 r., z wyjątkiem l. 1947-1953, kiedy wykładał w Seminarium Duchownym w Poznaniu nauki biblijne zarówno Starego, jak Nowego Testamentu alumnom archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej. Ponadto prowadził w Gnieźnie wykłady z teologii pastoralnej ogólnej (1953-1966), był wicerektorem, a w l. 1954-1956 rektorem tamtejszego Seminarium Duchownego. Wykładał również w Instytucie Wyższej Kultury Religijnej w Poznaniu (1948-1950) i w Gnieźnie (1949-1951). W Kurii Prymasowskiej był egzaminatorem i cenzorem ksiąg treści religijnej (także w Póznaniu 1953 r.), członkiem Consilium a Vigilantia (od 1951 r.), Rady Administracyjnej (od 1956 r.), Komisji Prymasowskiej dla seminariów zakonnych oraz ich wizytatorem (1959-1962), delegatem ordynariusza dla przeprowadzania wizytacji domów zakonnych (od 1965 r.) i przewodniczącym Komisji Ekumenicznej (od 1966 r.), wizytatorem parafii dziekańskich (1971-1974). W Sądzie Duchownym od 1946 r. pełnił obowiązki sędziego prosynodalnego. W 1956 r. wszedł do grona Kapituły Katedralenj w Gnieźnie, będąc jej kustoszem, a następnie dziekanem. W 1985 r. został protonariuszem apostolskim. Stopień doktora teologii uzyskał na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego, przedstawiając pracę pt.: *Gody syna królewskiego (Mt 22, 2-14) i wieczerza wielka (Łk 14, 16-24) - tożsamość czy podobieństwo? Studium krytyczno-literackie.* Organizował i prowadził pielgrzymki do Ziemi Świętej. Brał udział w kongresach i sympozjach polskich biblistów. W 1947 r. został członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciów Nauk. Zmarł 27 X 1990 r. w Gnieźnie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu pw. św. Piotra.

I.

1. Rec.: S. KOWALSKI: Zstąpienie do piekieł Chrystusa Pana wedle nauki św. Piotra Apostoła. P. 1938. *Biblica.* R. 21: 1940 s. 96-99.

2. Gody syna królewskiego (Mt 22,2-14) i wieczerza wielka (Łk 14, 16-24) - tożsamość czy podobieństwo? *Spraw. Pozn. Tow. Przyj. Nauk.* R. 13: 1945-1946 s. 41-45.

3. O której godzinie ukrzyżowano Pana Jezusa. *Wiad. Archid. Gnież.* R. 2: 1947 s. 89-93.

4. Problem autentyczności i kanoniczności tzw. Comma Joanneum (1 J 5,7). *Wiad. Archid. Gnież.* R. 2: 1947 s. 363-368.

5. Rec.: K. KOWALSKI: Regina Cleri. Szkice

nauk rekolekcyjnych kapłanów. Potulice-P. 1947. *Wiad. Archid. Gnież.* R. 2: 1947 s. 329-330.

6. Rec.: F. KRYSZAK: Zbiór krótkich kazań do młodzieży. P. 1947. *Wiad. Archid. Gnież.* R. 2: 1947 s. 330.

7. Rec.: Przekład Nowego Testamentu [E. DĄBROWSKIEGO]. *Tyg. Powsz.* R. 2: 1947 nr 50 s. 6.

8. Bóg objawia swego Syna. [Szkic kazania]. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 476-478.

9. Straty polskiej nauki teologicznej podczas wojny. Środowisko poznańskie. *Aten. Kapł.* R. 41: 1948 t. 48 s. 388-390.

10. Uroczystości w Gnieźnie z okazji 950-lecia śmierci św. Wojciecha. *Aten. Kapł.* R. 40: 1947 t. 47 s. 80-81.

11. Chrystus a problemy młodzieńcze. [Szkic kazania]. *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 398-401.

12. Czy słusznie dokonano nowego przekładu Psałterza z języka hebrajskiego? *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 750-753.

13. Dwojakie życie - dwojaki pokarm. [Szkic kazania]. *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 214-216.

14. Palące zagadnienia biblijne. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 4: 1949 s. 58-64.

15. Filozoficzne refleksje nad stworzeniem niewiasty (Gen 2,18-24). *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 5: 1950 s. 330-334.

16. Nowa interpretacja biblijnego opowiadania o potopie. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 5: 1950 s. 172-177.

17. Spotkanie się Boga z człowiekiem. [Szkic kazania]. *Wiad. Duszp.* R. 6: 1950 s. 24-27.

18. Z Wujkowych uroczystości jubileuszowych. *Wiad. Duszp.* R. 6: 1950 s. 39-41.

19. Chciały Chrystusa pomazać. *Głos Katol.* R. 7: 1951 s. 86.

20. Co sądzić o raju biblijnym? *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 6: 1951 s. 123-128.

21. Moim życiem jest Chrystus. *Głos Katol.* R. 7: 1951 s. 189.

22. Na górze Przemienia. *Głos Katol.* R. 7: 1951 s. 41-42.

23. Poganka Rut - przodkiem Chrystusa. *Głos Katol.* T. 7: 1951 s. 199.

24. Św. Hieronim - Ojciec i Doktor Kościoła. *Głos Katol.* R. 7: 1951 s. 309, 311.

25. Na czym zasadza się natchnienie biblijne? *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 7: 1952 s. 20-26.

26. Rec.: E. DĄBROWSKI: Życie Jezusa Chrystusa w opisie Ewangelistów. P. 1951. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 7: 1952 s. 95-96.

27. Krwawy pot Chrystusa - zjawiskiem rzeczywistym, naturalnym? *Wiad. Archid. Gniezn.* R. 12: 1957 s. 214-217.

28. Manuskrypty z Qumran i ich znaczenie dla teologii chrześcijańskiej. *Wiad. Archid. Gnież.* R. 12: 1957 s. 908-913; R. 13: 1958 s. 51-56, 150-155.

29. Nazaret - miasto lat dziecięcych i młodzieńczych Chrystusa. *Wiad. Archid. Gnież.* R. 13: 1958 s. 357-362, 4334-439.

30.Odkrycie w Qumran. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 386-393.

31. Perykopy biblijne w świetle orzeczeń Kościoła. W: *Pismo święte w duszpasterstwie współczesnym.* Red. E. DĄBROWSKI. Lubl. 1958 s. 121-140.

32. Pismo św. w Polsce. *Przew. Katol.* R. 48: 1958 s. 541-542.

33. Pożyteczna lektura. *Wiad. Archid. Gnież.* R. 13: 1958 s. 810-817.

34. W bazylice śmierci i życia. *Przew. Katol.* R. 48: 1958 s. 188-189.

35. Teksty polskich przekładów biblijnych i ich opracowania. W: *Pismo Święte w duszpasterstwie współczesnym.* Red. E. DĄBROWSKI. Lubl. 1958 s. 229-273.

36. Hasła w: *Podręczna Encyklopedia Biblijna.* Red. E. DĄBROWSKI. T. 1. A-Ł. P. 1959: Agabus, s. 24; 37. Aleksandra Hasmonejka, Aleksandra Salome s. 34; 38. Aleksandryjski Kodeks, s. 35-36; 39. Alfeusz (ojciec św. Jakuba), s. 37; 40. Amiatinus Kodeks, ss. 44; 41. Ananiasz (mąż Safiry), s. 49; 42. Andrzej Apostoł, s. 51-52; 433. Bar Jona, s. 145; 44. Bar Kochba, s. 145-146; 45. Bartymausz s. 148; 46. Berenike, s. 158; 47. Błogosławieństwa ewangeliczne, s. 190-193; 48. Celnicy, s. 206-207; 49. Chloe, s. 215; 50. Jemetriusz (chrześcijanie z Efezu), s. 272; 51. Demetriusz z Faleronu, s. 272-273; 52. Demetriusz Kronikarz, s. 273; 53. Demetriusz I Soler, s. 273-274; 54. Demetriusz II Nikanor, s. 274; 55. Demetriusz III Eukarkos, s. 274-275; 56. Druzylla, s. 288; 57. Elżbieta, s. 333-334; 58. Eubulus, s. 345; 59. Eunice, s. 348; 60. Filip Herodes, syn Kleopatry, s. 380-381; 61. Filip Herodes syn Mariamny, s. 381-382; 62. Filip I Epifanes, s. 382; 63. Filip diakon, s. 382; 64. Jair z Galaadu, s. 504; 65. Jair z Kafarnaum, s. 504-505; 66. Jair z pokolenia Beniamina, s. 505; 67. Jan prezbiter, s. 521-523; 68. Józef św. Oblubieniec NMP, s. 607-610; 69. Józef z Arymatei, s. 610-611; 70. Justus, s. 633; 71. Kajus (w Nowym Testamencie), s. 636-637; 72. Kajus bp z Pegamonu, s. 637; 73. Kleofas uczeń z Emmaus, s. 660; 74. Korneliusz setnik, s. 669-671; 75. Krzyż, s. 704-707; 76. Krzyżowa Droga, s. 707-709; 77. Lidia, s. 726-727; 78. Lizjasz Klaudiusz, s. 752; 79. Lucjusz, Lucjusz z Cyreny, s. 756; 80. Lunatyk, s. 756; 81. Lyzjasz (generał syryjski), s. 758-759; 82. Łazarz, s. 760-761; 83. T. 2. M-Z: Maciej Apostoł, s. 9-10; 84. Malchus, s. 15; 85. Mara, s. 26-27; 86. Maresa, s. 31-32; 87. Mari, s. 32-34; 88. Maria (chrześcijanka z Rzymu), s. 34; 89. Maria (Kleofasowa ...), s. 34-35; 90. Maria Magdalena, s. 35-37; 91. Maria (matka Jana Marka), s. 37; 92. Maria (siostra Łazarza i Marty), s. 37-40; 93. Maria (z Judei), s. 40; Marianna (żona Archelausa), s. 40; 95. Mariamne I (Hasmonejka), s.

40-41; 96. Mariamne II (żona Heroda W.), 41; 97. Menelaus, s. 80; 98. Mikołaj (diakon), s. 98; 99. Namiotów (święto), s. 133-135; 100. Natanael, s. 136-137; 101. Niewiniątek rzeź, s. 158-159; 102. Nikodem, s. 161; 103. Onezyfor, s. 185-186; 104. Onezym, s. 186; 105. Poliglotta, s. 297-299; 166. Przekłady Pisma św., s. 358-361; 107. Rufus, s. 452; 108. Sadok, s. 462-463; 109. Safira, s. 465; 110. Salome (córka Herodiady), s. 466-467; 111. Salome (matka synów Zebedeusza), s. 467; 112. Samarytanie, s. 476-479; 113. Sostenes, s. 530-531; 114. Starożytne przekłady Pisma św., s. 532-545; 115. Sylas, s. 553-555; 116. Symeon, s. 555-556; 117. Symeon Niger, s. 556; 118. Szymon ("brat" Chrystusa), s. 577-578; 119. Szymon Cyrenejczyk, s. 578-579; 120. Szymon faryzeusz, s. 579; 121. Szymon garbarz, Szymon Yszkariot, s. 579; 122. Szymon Kananejczyk, s. 579-580; 123. Szymon Mag, s. 580-581; 124. Szymon Trędowaty, s. 581-582; 125. Terapeuci, s. 605-606; 126. Tertius, Tetullus,·s. 606; 127. Tetrarcha, s. 617-618; 128. Tomasz Apostoł, s. 624-625; 129. Trąd i trędowaci, s. 634-636; 130. Tyberiusz Klaudiusz Nero, s. 639-641; 131. Tychik, s. 641; 132. Uczniowie Pańscy, s. 650-651; 133. Wujek Jakub. T. J., s. 664-666;, 134. Wulgata, s. 666-672; 135. Zacheusz, s. 682; 136. Zebedeusz, s. 684.

137. Kanoniczne badanie relikwii św. Wojciecha w bazylice Prymasowskiej w Gnieźnie. W: *Wiad. Archid. Gnież.* R. 14: 1959 s. 331-339.

138. Metoda nauczania Pisma św. w polskich seminariach i instytutach kościelnych. *Ruch Biblij.* R. 12: 1959 s. 345-361.

139. Pius XII a współczesna problematyka biblijna. *Wiad. Archid. Gnież.* R. 14: 1959 s. 26-37.

140. Relikwie [św. Wojciecha] w srebrnej trumience. *Przew. Katol.* R. 49: 1959 s. 263-265.

141. Rozważania duszpasterskie u żłóbka. *Wiad. Archid. Gnież.* R. 14: 1959 s. 628-635.

142. Osobliwa księga. *Przew. Katol.* R. 50: 1960 s. 739-740.

143. Rec.: S. ŁACH: List do Hebrajczyków. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz, ekskursy. P. 1959. *Homo Dei.* R. 29: 1960 s. 168-170.

144. Św. Józef - Oblubieniec Najświętszej Maryi Panny. *Wiad. Archid. Gnież.* R. 15: 1960 s. 203-211, 230-234, 300-306, 403-427.

145. Metoda nauczania Pisma św. w polskich Seminariach Duchownych i instytutach kościelnych. *Roczn. Teol. - Kanon.* T. 8: 1961 nr 1 s. 45-47.

146. O. Aurelliusz Borkowski - nasz rodak w Palestynie. *Przew. Katol.* R. 53: 1963 s. 370-371.

147. Księga człowieka i Księga Boga w nowej szacie poetyckiej. Rec.: R. BRANDSTAETTER: Słowo nad słowami. Antologia poezji Starego Przymierza. P. 1964. *Przew. Katol.* R. 55: 1965 s. 10-11.

148. Pismo Święte w Litanii Loretańskiej. *Przew. Katol.* R. 55: 1965 s. 355-357.

149. Tłum. : List do Galatów. W: *Biblia Tysiąclecia.* P. 1965 Pallottinum 8° s. 1431-1438. -Toż. P. 1971. -Toż. P. 1980. -Toż. 1984. -Toż. P. 1988.

150. Tłum.: List do Rzymian. W: *Biblia Tysiąclecia.* P. 1965 Pallottinum 8° s. 1384-1401. -Toż. P. 1971. -Toż. P. 1980. -Toż. P. 1984, -Toż. P. 1988.

151. Powieść o życiu Jezusa. [Rec.: R. BRANDSTAETTER: Jezus z Nazaretu. W. 1967]. *Przew. Katol.* R. 57: 1967 s. 332-333.

152. Słowo Boże. [Homilia]. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 s. 123

153. Gdy słuchamy Ewangelii według św. Łukasza. Autor dwóch pism natchnionych. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 1 s. 4-5.

154. Kongres biblistów polskich w Wągrowcu 20-27.V,1973. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 377-385.

155. Pisma dogmatyczno-apologetyczne Ks. Jakuba Wujka. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 377-385.

156. Rec.: R. BRANDSTAETTER: Jezus z Nazaretu. T. 3: Czas chleba i światła. W. 1971. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 285-288.

157. Rec.: Wstęp ogólny do Pisma Świętego. Red. J. HOMERSKI. P. 1973. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 288-290.

158. Rec.: R. KARPIŃSKI: "Exodusia à la base l' enseignement de Jésus et de la mission apostolique selon S. Matthieu. R. 1968. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 283-284.

159. Sommaire. [Kongres biblistów polskich w Wagrowcu]. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 331, 352-354.

160. Wprowadzenie [do Kongresu biblistów polskich w Wagrowcu]. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 303-305.

161. Biskup Lucjan Bernacki (1902-1975). *Przew. Katol.* R. 66: 1976 nr 13 s. 6.

162. Wspomnienie pośmiertne o śp. Ks. biskupie Lucjanie Bernackim. *Wiad. Archid.Gnież.* R. 31: 1976 s. 51-56.

163. Z nawiedzeniowych pouczeń Ks. Kardynała Prymasa [Wyszyńskiego]. *Stud. Gnesn.* T. 4: 1978 s. 7-15.

164. Homilia pogrzebowa wygłoszona [...] w czasie Mszy św. sprawowanej w Bazylice Prymasowskiej w dniu 27 sierpnia 1989 r. przy trumnie śp. Ks. bpa Jana Michalskiego. *Wiad. Archid. Gnież.* R. 44: 1989 s. 276-280.

II.

WOLNIEWICZ M.: Śp. Ks. Felicjan Kłoniecki (1909-1990). *Ruch Biblij.* R. 44: 1991 s. 151-156.

Ks. Marian Wolniewicz

Koceniak Jan, krypt.: Ks. J. K. (1913-1984), kanonik kapituły sandomierskiej, historyk Kościoła.

Urodził się 3 II 1913 r. w Młodochowie w diec. tarnowskiej, obecnie sandomierskiej w wielodzietnej rodzinie chłopskiej. Uczył się w szkole powszechnej w Młodochowie i w Padwi Narodowej. W l. 1926-1929 był uczniem gimnazjum w Mielcu, a w l. 1929-1933 w Tarnowie, przebywając równocześnie w Niższym Seminarium Duchownym. W 1933 r. został przyjęty do Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie, które wkrótce przerwał ze względu na osłabienie fizyczne. Po rocznym odpoczynku zgłosił się do Seminarium Duchowngo w Sandomierzu. Po przyjęciu święceń kapłańskich w 1939 r. pracował do 1951 r. jako wikariusz lub prefekt w Wąchocku, Starachowicach-Wierzbniku, Krynkach, Opocznie i Radomiu. Równocześnie w l. 1949-1951 studiował historię Kościoła na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego, wieńcząc je doktoratem z teologii w zakresie historii Kościoła pod kierunkiem ks. prof. Z. Obertyńskiego. W l. 1951-1983 był wykładowcą historii Kościoła (przez krótsze okresy wykładał też historię sztuki, historię Polski, naukę o Polsce i świecie współczesnym i uczył języków: łacińskiego, greckiego i angielskiego), a w l. 1952-1957 wicerektorem w Seminarium Duchownym w Sandomierzu. Od 1952 r. był egzaminatorem prosynodalnym, a od 1976 r. cenzorem ksiąg treści religijnej. W l. 1957-1972 był obrońcą węzła małżeńskiego w Sądzie Biskupim, 1972-1976 sędzią prosynodalnym, 1976-1984 oficjałem. Od 1962 r. był wizytatorem zgromadzeń zakonnych w diecezji, od 1956 r. członkiem diecezjalnej komisji budowlanej, od 1976 r. członkiem diecezjalnej rady administracyjnej, a od 1973 r. dyrektorem Muzeum Diecezjalnego. W 1973 r. został kanonikiem, a w l. 1975-1982 był sekretarzem kapituły katedralnej sandomierskiej oraz radcą Kurii Diecezjalnej. Aktywny kaznodzieja - przeprowadził kilkadziesiąt rekolekcji i kilkanaście misji parafialnych. Wielokrotnie wyjeżdżał do rodziny w USA, interesując się duszpasterstwem amerykańskim i czynnie się w nie angażując. Po ciężkiej blisko dwuletniej chorobie płuc zmarł w Sandomierzu 19 VII 1984 r. Pochowany w rodzinnej parafii Gawłuszowice.

Ks. J. Koceniak mało pracował naukowo. Pozostawił po sobie syntetyczne, podręcznikowe opracowania niektõrych zagadnień z historii Kościoła w Polsce w XVIII wieku oraz szkice z dziejów diecezji sandomierskiej. Poza dwoma pierwszymi swymi publikacjami, nie powołuje się w opracowaniach na źródła, podając jedynie ich wykaz na końcu opracowania.

I.

1. Antoni Sebastian Dembowski, biskup włocławski i pomorski - sylwetka z czasów saskich. W. 1953. *Studia historico-ecclesiastica*. T. 8 s. VII, 302.

2. Katedra Narodzenia NMP w Sandomierzu 1360-1960. *Kron. Diec. San.* R. 53: 1960 s. 83-90, 122-128, 144-148, 172-177, 221-233, 272-280, 309-317, 349-352; R. 54: 1961 s. 22-25, 58-62, 87-94, 116-124.

3. Ks. Julian Kwaśnik. *Kron. Diec. Sand.* R. 57: 1964 s. 206-208.

4. Tłum.: The Mindolo Ecumenical Foundation and the witnes of ecumenical activity in Zambia, z organu Kongregacji Ewangelizacji Narodów "Omnis Terra". December 1973. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 36-38.

5. Tło dziejowe Diecezji Sandomierskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 61: 1968 s. 104-114.

6. Sylwetki biskupów sandomierskich. *Kron. Diec. Sand.* R. 61: 1968 s. 141-165.

7. Kościół w okresie rządów saskich - Ogólna charakterystyka dziejów Kościoła powszechnego Polski. W: *Historia Kościoła w Polsce.* Red. B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. T. 1 cz. 2 P.-W. 1974 s. 415-425.

8. Kościół i państwo w epoce Sasów. W: *Historia Kościoła w Polsce.* Red. B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. T. 1 cz. 2 P.-W. 1974 s. 425-432.

9. Duchowieństwo diecezjalne. W: *Historia Kościoła w Polsce.* Red. B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. T. 1 cz. 2 P.-W. 1974 s. 437-441.

10. Zakony. W: *Historia Kościoła w Polsce*. Red. B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. T. 1 cz. 2 P.-W. 1974 s. 441-446.
11. Szkolnictwo parafialne i średnie. W: *Historia Kościoła w Polsce*. Red. B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. T. 1 cz. 2 P.-W. 1974 s. 455-458. Współautor: B. KUMOR.
12. Ugrupowania tajne. Frankiści. Masoneria. W: *Historia Kościoła w Polsce*. Red. B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. T. 1 cz. 2 P.-W. 1974 s. 490-494.
13. Bratysława. W: *Enc. katol.* T. 2.Lubl. 1976 szp. 1046-1047. Współautor: W. DANIELSKI.
14. Śp. Ks. Antoni Boratyński. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 91-95.
15. Śp. Ks. Edward Jończyk. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 281-282.
16. Życie religijno-kościelne Sandomierza w ciągu tysiąclecia. *Stud. Sand.* R. 2: 1981 s. 199-207.
17. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983: Duitama, szp. 345; 18. Duluth, szp. 346; 19. Dumaguete, szp. 347; 20. Dumka, szp. 347; 21. Dunkeld, szp. 354; 22. Durango, szp. 369-370.

II.

PASTUSZKA J.: Ks. Kanonik Jan Koceniak - sylwetki członków Kapituły. Sandomierz 1974, mps; SKÓRSKI J.: Życiorys śp. Ks. Jana Koceniaka. W: *Księga posiedzeń Kapituły Katedralnej w Sandomierzu od r.1965 do r. 1987* s. 298-299, mps; WOJCIECHOWSKI L.: Śp. Ks. Jan Koceniak. *Kron. Diec. Sand.* R. 78: 1985 s. 177-180; TENŻE: Homilia na pogrzebie ks. Jana Koceniaka. *Stud. Sand.* T. 5: 1985:1989 s. 506-507; WÓJCIK W.: Ks. Jan Koceniak (1913-1984). *Tamże*, s. 492-505; Własnoręczny życiorys ks. Jana Koceniaka z 30 IV 1973 r. W: *Księga posiedzeń Kapituły Katedralnej w Sandomierzu od r. 1965 do r. 1987* s. 220a-220d, rkps.

Ks. Waldemar Gałązka

Kochański Józef Jan, w zakonie Paweł (1924-1987), kapucyn, historyk sztuki sakralnej.

Urodził się 10 III 1924 r. w Przemyślu, syn Andrzeja i Emilii Steranka. Szkołę powszechną rozpoczął w Przemyślu, a ukończył w Rymanowie w 1936 r. Do Gimnazjum im. J. Słowackiego do kl. IV uczęszczał w Przemyślu. W czasie okupacji pełnił obowiązki kościelnego w Rymanowie. Do kapucynów prowincji krakowskiej wstąpił 28 VIII 1945 r. w Sędziszowie Młp. W 1947 r. ukończył Liceum XX. Misjonarzy w Krakowie, a egzamin dojrzałości złożył w 1948 r. przed Państwową Komisją Egzaminacyjną Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego. Studia filozofii i teologii odbył w Studium Filozoficzno-Teologicznym OO. Kapucynów w Krakowie. Święcenia kapłańskie przyjął 21 XII 1952 r. Specjalistyczne studia z zakresu sztuki sakralnej, pod kierunkiem ks. prof. T. Kruszyńskiego, ukończył na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego w 1954 r. Stopień magistra uzyskał na podstawie pracy *Kościół Zwiastowania Najśw. Maryi Panny oo. kapucynów w Krakowie. Dzieje i zabytki.* W l. 1952-1960 pracował w Krakowie jako kapelan Szpitala Onkologicznego, nauczyciel religii w szkole podstawowej nr 6 i spowiednik kleryków saletynów. Następnie był wikariuszem w Wałczu i Gorzowie Wlkp. W l. 1961-1970 był gwardianem w Sędziszowie Młp., 1971-1979 proboszczem parafii św. Antoniego w Nowej Soli, a jednocześnie gwardianem, definitorem prowincji i wicedziekanem dekanatu kożuchowskiego. Wykonał kilkadziesiąt dekoracji ołtarzy, Grobów Pańskich, szopek oraz udekorował 15 kościołów w kilku diecezjach z okazji peregrynacji Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. Przeprowadził remonty klasztoru w Sędziszowie, kościoła św. Antoniego i św. Barbary w Nowej Soli. Głosił często rekolekcje w kościołach parafialnych i misje ludowe. Zmarł w Stalowej Woli-Rozwadowie 27 III 1987 r. i został pochowany w zakonnym grobowcu na tamtejszym cmentarzu komunalnym.

I.

1. Ostatnie chwile śp. o. Innocentego [Trojanowskiego]. *Ku Szczytom.* R. 1: 1954 nr 5 s. 11-12.
2. Królowa Polski w sztuce. *Wzlot Seraf.* R. 2: 1957 nr 1 s. 6-9; nr 2 s. 7-9.
3. Kościół Zwiastowania Najśw. Marii Panny OO. Kapucynów w Krakowie. (Dzieje i zabytki). *Wzlot Seraf.* R. 10: 1965 nr 4 s. 39-56; R. 11: 1966 nr 1 s. 59-68.

II.
GADACZ J. L.: Słownik polskich kapucynów. T. 1. Wr. 1985 s. 579-582, tamże literatura oraz 70 prac dekoracyjnych. –Ponadto: Nekrolog. *Anal. OFMCap.* R. 104: 1988 s. 137; Akta personalne i dokumenty. Arch. Krak. Prow. Kap., sygn. APZ-70.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap.

Komosiński Zdzisław Marian, w zakonie Alfons (1929-1986), kapucyn, historyk zakonu kapucynów w Polsce i na Śląsku.

Urodził się 24 I 1929 r. w Drohobyczu, syn Mariana i Marii Urbanowicz. Ojciec pracował w sądownictwie przed II wojną światową w Drohobyczu, a po wojnie w Bytomiu. Do szkoły powszechnej i średniej uczęszczał w Drohobyczu. W l. 1943-1944 uczęszczał do Państwowej Szkoły Handlowej, ukończył kl. VIII szkoły średniej nr 7 w Drohobyczu w 1945 r. i t.r. wyjechał stąd jako repatriant do Polski oraz wstąpił do zakonu kapucynów prowincji krakowskiej w Sędziszowie. Od 1946 r. studiował w Krakowie w Wyższym Seminarium Duchownym OO. Kapucynów filozofię i teologię. W 1949 r. zdał maturę państwową typu humanistycznego jako eksternista. Święceń kapłańskich udzielił mu bp Z. Goliński w Krakowie 21 XII 1952 r. w kaplicy seminarium częstochowskiego. Duszpasterzował kolejno w Krakowie, Rozwadowie, Dobiegniewie, Skomielnej Czarnej, Sędziszowie. W 1965 r. rozpoczął specjalistyczne studia kanoniczne na KUL-u, które zostały uwieńczone stopniami magistra oraz licencjata w 1969 r. i doktora w 1974 r. Temat pracy magisterskiej brzmiał: *Prowincjonalny synod rusko-unicki w Zamościu 1720 r. (Studium prawno-historyczne)*, a doktorskiej *Przybycie kapucynów na Śląsk - założenie klasztorów w Prudniku i Nysie (1629-1660)*. Interesował się także działalnością kapucynów wśród Polonii zagranicznej. Niektóre swoje pozycje wydał w języku niemieckim w Rzymie w Instytucie Historycznym Braci Mniejszych Kapucynów. Odznaczał się uprzejmością, pobożnością, gorliwością zakonną i kapłańską. Zmarł nagle 8 V 1986 r. w Warszawie, został pochowany w Krakowie na Cmentarzu Rakowieckim.

I.
1. Próby osiedlenia się zakonu Braci Mniejszych Kapucynów na Śląsku w XVII w. *Pr. Kanon.* R. 18: 1975 nr 3-4 s. 195-243.
2. Założenie klasztoru zakonu Braci Mniejszych Kapucynów w Nysie. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* R. 9: 1976 s. 231-254.
3. Założenie pierwszego kapucyńskiego klasztoru na Śląsku w Prudniku. *Pr. Kanon.* R. 19: 1976 nr 1-2 s. 185-201.
4. Rekatholisierungsversuche in Schlesien durch Ansiedlung von Kapuzinern in den Jahren 1629-1654.*Collect. Franc.* R. 48: 1978 s. 77-104.
5. Kapucyni na Śląsku. Okres wojny trzydziestoletniej. *Gość Niedz.* R. 53: 1976 nr 9 s. 1-2.
6. Kapucyni na Śląsku. Po wojnie trzydziestoletniej. *Gość Niedz.* R. 53: 1976 nr 11 s. 4-5.
7. Współpraca KUL-u z emigracją. *Gość Niedz.* R. 53: 1976 nr 5 s. 4.
8. Die Gründung des ersten Kapuzinerklosters in Schlesien: Neustadt O. S. *Collect. Franc.* R. 50: 1980 s. 253-275.
9. Działalność oświatowa Honorata Jedlińskiego OFMCap. wśród Polonii brazylijskiej (1901-1906). *Stud. Polon.* R. 4: 1981 s. 229-246.
10. Działalność o. Kasjana Wolaka wśród Polonii australijskiej. *Stud. Polon.* R. 5: 1982 s. 191-206.
11. Żołnierczyk Antoni (1896-1960). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 s. 266-267.
12. Próby kapucynów prowincji krakowskiej osiedlenia się na stałe we Wrocławiu po II wojnie światowej 1947-1955. Mps. Arch. Krak. Prow. w Krakowie.
13. Prowincjalny synod rusko-unicki w Zamościu w 1720 r. (Studium prawno-historyczne). Lubl. 1968 ss. XI, 129. Mps. Arch. Krak. Prow. w Krakowie. [Rozpr. magisterska].

II.
KIERACIŃSKI R.: Polonijna samoświadomość. *Kierunki.* R. 1979 nr 7 s. 4; KOŁĄTAJ J.: W zakładzie duszpasterstwa i migracji polonijnej KUL. Przywódcy dawni i nowi. *Tyg. Powsz.* R. 33: 1979 nr 3 s. 8; Komosiński Zdzisław. W: *Polscy kanoniści.* Cz. 1 s. 238; Nekrolog. *Anal. OFMCap.* R. 103: 1987 s. 141; Akta personalne i dokumenty. Arch. Krak. Prow. Kap. w Krakowie, sygn. APZ 66 I-XI.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap.

Kondziela Joachim Jan (1932-1992), profesor Katol. Uniw. Lubelskiego, znawca katolickiej nauki społecznej, filozof, socjolog.

Urodził się 24 VI 1932 r. w Rudzie Śl.-Kochłowicach w rodzinie Franciszka i Heleny z d. Klepek. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Kochłowicach, a nauki gimnazjalne pobierał w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym w Wirku k/Katowic, zdobywając w 1950 r. świadectwo dojrzałości. Jako alumn śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Święcenia kapłańskie otrzymał 26 VI 1955 r. w Częstochowie z rąk bpa Stanisława Czajki. Pracował jako wikariusz i katecheta w Bieruniu Starym. W 1959 r. rozpoczął studia specjalistyczne filozoficzno-społeczne na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL, zdobywając w 1962 r. dyplom magistra w oparciu o pracę pt.: *Zagadnienie udziału pracowników w zarządzaniu przedsiębiorstwem.* Przez pół roku był wikariuszem w parafii św. Wojciecha w Mikołowie. Od lutego 1963 r. rozpoczął pracę w KUL, pełniąc funkcję asystenta przy Katedrze Socjologii i Katolickiej Nauki Społecznej. Doktorat otrzymał 24 V 1966 r. na podstawie rozprawy pt.: *Dobro wspólne jako podstawa interwencyjnych uprawnień państwa w życiu gospodarczym,* którą napisał pod kierunkiem prof. Czesława Strzeszewskiego. Jako adiunkt kontynuował prace badawcze w Katedrze Socjologii Chrześcijańskiej KUL, będąc równocześnie wykładowcą etyki społecznej i socjologii w śląskim Seminarium Duchownym. W diecezji katowickiej współtworzył i organizował Studium Socjologiczno-Pastoralne oraz był członkiem Diecezjalnej Rady Pastoralnej. Od 1963 r. był członkiem Wydziału Nauk Społecznych Towarzystwa Naukowego KUL, członkiem Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (1966) oraz Komisji "Justitia et Pax" przy Konferencji EP (1968). W 1971 r. został członkiem International Peace Research Association z siedzibą sekretariatu w Groningen (Holandia), w 1972 r. wszedł do grona American Academy of Political and Social Science w Filadelfii. W l. 1971-1973 przebywał w Austrii i Republice Federalnej Niemiec, gdzie kontynuował studia z zakresu badań nad pokojem i teorii współczesnych stosunków międzynarodowych. Ich wynikiem były liczne artykuły oraz rozprawa habilitacyjna pt.: *Badania nad pokojem. Teoria i jej zastosowanie.* W 1973 r. otrzymał tytuł doktora habilitowanego w zakresie filozofii społecznej i w 1975 r. jako docent objął kierownictwo Katedry Etyki Społecznej i Gospodarczej na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej, przemianowanej w 1981 r. na Katedrę Katolickiej Nauki Społecznej na reaktywowanym Wydziale Nauk Społecznych KUL.

Ks. Joachim Kondziela w r. ak. 1974/1975 przebywał w Szkole Spraw Międzynarodowych przy Columbia University w Nowym Jorku jako "visiting professor". Po powrocie do kraju pełnił funkcję kierownika Sekcji Filozoficzno - Społecznej KUL (1975-1979). Wykładał i prowadził seminarium z zakresu problematyki międzynarodowych stosunków politycznych. Był też kierownikiem Zakładu Etyki Społecznej Politechniki Lubelskiej. W l. 1984-1990 pełnił obowiązki dziekana Wydziału Nauk Społecznych KUL. W 1987 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1992 r. - profesora zwyczajnego. Był współorganizatorem i kierownikiem naukowym Polsko-Austriackiego Sympozjum Socjologicznego, polsko - zachodnioniemieckich sesji naukowych poświęconych rozwojowi społeczno - ekonomicznemu i politycznemu w tych krajach (1985, 1986). Uczestniczył w pracach grupy roboczej "Pokój" przy Radzie Episkopatów Europy, Komitetu Badań nad Pokojem przy PAN, pełniąc przez dwie kandencje funkcję wiceprzewodniczącego. Był

członkiem założycielem i wiceprezesem Klubu Inteligencji Katolickiej w Lublinie, laureatem Nagrody ODISS oraz członkiem jego Rady Naukowej i Rady Społecznej. Wchodził w skład kolegiów redakcyjnych "Roczników Nauk Społecznych", "Śląskich Studiów Historyczno-Teologicznych" oraz "Chrześcijanina w Świecie". Koordynował prace resortowego tematu badawczego "Filozofia pokoju". W 1987 r. został powołany do składu Komitetu Nauk Politycznych PAN. Zmarł nagle 19 IX 1992 r. w Lublinie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu przy ul. Lipowej.

Przedmiotem zainteresowań naukowych ks. Joachima Kondzieli były: filozofia społeczna, etyka gospodarcza, katolicka nauka społeczna oraz politologia. Podejmowane przez niego tematy dotyczyły koncepcji państwa, dobra wspólnego społeczności państwowej i międzynarodowej, zasady solidarności, demokracji pracowniczej, pokoju, bezpieczeństwa, relacji pomiędzy państwem a Kościołem, etosu polityki i pracy ludzkiej.

I.

1. Grzechy wołające o pomstę. *Gość Niedz.* R. 27: 1958 nr 12 s. 86.

2. Teolog o okultyźmie. *Gość Niedz.* R. 27: 1958 nr 45 s. 345; nr 46 s. 352.

3. Cnota jako sprawność moralna polegająca na nieustannym ćwiczeniu. *Gość Niedz.* R. 28: 1959 nr 37 s. 295.

4. Odpoczynek i zabawa. *Gość Niedz.* R. 28: 1959 nr 31 s. 243.

5. Sen ciała - życie duszy. *Gość Niedz.* R. 28: 1959 nr 16 s. 123; nr 17 s. 138.

6. Diagnoza, która zobowiązywała. [Encyklika Piusa XII "O położeniu Kościoła Katolickiego w Rzeszy Niemieckiej" - w trzydziestą rocznicę wydania dokumentu]. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1967 nr 947 s. 1-2.

7. Pojęcie 'bonum commune" na tle współczesnych kierunków etyki katolickiej. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 1: 1968 s. 119-142.

8. Społeczny wymiar miłości. *Gość Niedz.* R. 37: 1968 nr 43 s. 256.

9. Swoista mentalność. *Gość Niedz.* R. 37: 1968 nr 42 s. 249.

10. Normatywny charakter "bonum commune". *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 2: 1969 s. 51-81.

11. "Familia humana" i jej społeczno-moralne podstawy. *Colloq. Salutis.* T. 2: 1970 s. 33-49.

12. Gospodarczy aspekt "bonum commune". *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 3: 1970 s. 45-64.

13. Integralność podzielonego czasu. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 3: 1970 s. 77-91.

14. Prawo naturalne jako podstawa teorii społeczności międzynarodowej. *Rocz. Filoz.* T. 18: 1970 z. 2 s. 107-118.

15. Struktury gospodarcze. *Aten. Kapł.* R. 63: 1970 t. 75 nr 3 s. 393-404.

16. Der Frieden muss für Gerechtigkeit arbeiten. *Pax Christi Mittellung.* (Wien). R. 1972 nr 1 s. 7.

17. Filozofia społeczna. Zagadnienia wybrane. Lubl. 1972 4⁰ ss. 154, skrypt dla studentów.

18. Gegen das Unrecht. *Wiener Kirchenzeitung.* R. 1972 nr 1 s. 3.

19. Pokój i sprawiedliwość: sprzężenie zwrotne. *Tyg. Powsz.* R. 16: 1972 nr 4 s. 1, 7.

20. Dixan de pontificat de Paul VI. *Le Chretien dans le Monde.* R. 24: 1973 nr 4 s. 15.

21. Dwa typy badań nad pokojem. *Colloq. Salutis.* T. 5: 1973 s. 105-123.

22. Papież dialogu. Dziesięć lat pontyfikatu Pawła VI. *Chrześc. w Świecie.* R. 5: 1973 nr 4 s. 2-7.

23. Podmiotowy charakter pracy ludzkiej a społeczna struktura przedsiębiorstwa. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 6: 1973 s. 75-92.

24. Prakseologia pokoju. *Chrześc. w Świecie.* R. 5: 1973 nr 6 s. 16-17.

25. Badania nad pokojem. Teoria i jej zastosowanie. W. 1974 8⁰ ss. 168.

26. Konstrukcja pojęcia pokoju. Przyczynek metodologiczny do badań nad pokojem. W: *Dei Virtus. Kardynałowi Bolesławowi Kominkowi w hołdzie.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1974 s. 145-179.

27. Kościół a społeczność światowa. *Rocz. Nauk Społ.* T. 3: 1975 s. 197-209.

28. Der subiektive Charakter der menschlichen Arbeit und die soziale Struktur des Betriebes. W: *Ordnung im sozialen Wandel. Festschrift für Johannes Messner zum 85. Geburstag.* Red. A. KLOSE. Berlin 1976 s. 319-327.

29. Ryzyko zmiany ojczyzny. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 19 s. 145-146.

30. Problematyka współczesna w pracach naukowych i dydaktycznych Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej KUL. *Chrześc. w Świecie.* R. 9: 1977 nr 1 s. 64-66.

31. Chrześcijańskie ujęcie praw człowieka na tle dyskusji miedzynarodowej. (Dni Społeczne 1977). *Chrześc. w Świecie.* R. 10: 1978 nr 3-4 s. 49-59.

32. Człowiek w służbie społeczeństwa. *Chrześc. w Świecie.* R. 10: 1978 nr 6 s. 57-62.

33. Sozialer und politischer Wandel in Polen und die gesellschaftliche Position der katholischen

Kirche. W: *Werte und Gesellschaft im Wandel Polnisch-Österreichisches Kolloquium 1976*. Red. K. ZAPATOCZKY. Linz 1978 s. 98-107.

34. Normatywne aspekty wychowania dla pokoju. *Rocz. Nauk Spol.* T. 7: 1979 s. 27-36.

35. Polski Klub Inteligencji Katolickiej w Warszawie: Nad encykliką "Redemptor hominis". Wypowiedź ks. Joachima Kondzieli. *Chrześc. w Świecie*. R. 9: 1979 nr 7 s. 13-16.

36. "Wychowywać do pokoju" w świetle Orędzia Jana Pawła II (1 I 1979 r.) i Deklaracji ONZ o wychowaniu społeczeństw w duchu pokoju. *Kierunki*. R. 1979 nr 2 s. 3.

37. Chancen und Möglichkeiten katholisch sozialen Denkens in der polnischen Gesellschaft. W: *Christliche Soziallehre unter verschiedenen Gesellschaftssystemen*. Red. A. RAUSCHER. Köln 1980 s. 38-53.

38. Chrześcijańskie posłannictwo pokoju opartego na prawdzie i sprawiedliwości. Referat na Międzynarodową Konferencję: "Chrześcijanie a odpowiedzialność za pokój" z 1 IX 1979 roku w Warszawie. *Mat. Probl.* R. 1980 nr 1 s. 1-15.

39. "Octogesima Adveniens". W: *Katholisches Soziallexikon*. Red. A. KLOSE, W. MANTL, V. ZSIFKOVITS. Innsbruck 1980 s. 1951-1957.

40. "Solidaritätsprinzip". W: *Katholisches Soziallexikon*. Red. A. KLOSE, W. MANTL, V. ZSIFKOVITS. Innsbruck 1980 s. 2577-2585.

41. Sozialer und politischer Wandel in Polen und die gesellschaftliche Position der katholischen Kirche. *Jahrbuch für christliche Sozialwissenschaften*. R. 21: 1980 s. 57-72.

42. The Roman Catholic Church in Poland. W: *Must Walls Devide? The Creative Witness of Churches in Europe*. New York 1981 s. 72-78. Współautor: W. PIWOWARSKI.

43. Wieś i rolnictwo w nauczaniu społecznym Kościoła. *Ład*. R. 1: 1981 nr 5 s. 5-6.

44. The social dimension of preparation for peace. *Dialectisc and Humanism*. R. 1982 nr 4 s. 47-54.

45. Demokracja pracownicza w świetle encykliki Jana Pawła II "Laborem exercens". W: *Jan Paweł II. Laborem exercens. Powołany do pracy*. Komentarz i opr. J. KRUCINA. Wr. 1983 s. 237-243.

46. "Groźba wojny dotyczy każdego". [Wywiad przeprowadzony z ks. Joachimem Kondzielą przez T. BRODZKĄ]. *Życie Warszawy*. R. 1983 nr 148 s. 3.

47. Marktprinzip contra Arbeit? W: *Weltwirtschaftsordnung: die christliche Alternative zum Marxismus. Akten eines internationalen Symposiums*. Red. A. F. UTZ, H. B. STREITHOFEN, W. OCKENFELS. Walberberg 1983 s. 182-187.

48. Mistrz. [O prof. Czesławie Strzeszewskim]. *Ład*. R. 3: 1983 nr 43 s. 5.

49. Nauka społeczna Kościoła na temat związków zawodowych i innych form emancypacji świata pracy ze szczególnym uwzględnieniem encykliki Jana Pawła II Laborem exercens. *Rocz. Nauk. Spol.* T. 11: 1983 z. 1 s. 199-214.

50. "Błogosławieni pokój czyniący". [Rozmowę przeprowadziła E. ŁABUS]. *Katolik*. R. 1984 nr 53 s. 2-3.

51. Citoyen Freedom and Bourgios Freedom: Religion an the Dialectics of Human Rights. *Soudings an Interdisciplinary Journal*. R. 66: 1984 nr 2 s. 120-134.

52. Nauka społeczna Kościoła: ciągłość, rozwojowośc, aktualność. W: *Nauczanie społeczne Kościoła. Dokumenty*. W. 1984 s. 5-9.

53. Egzystencjalna potrzeba pokoju. [Fragm. przemówienia]. *Życie Warszawy*. R. 1985 nr 81 s. 5.

54. Kościół w Polsce wobec zagrożenia pokoju. *Życie Katol.* R. 4: 1985 nr 6 s. 59-72.

55. Rozwój nauki społecznej Kościoła na temat pokoju od Piusa XII do Jana Pawła II. [Kościół wobec pokoju]. *Życie Katol.* R. 4: 1985 nr 6 s. 13-36.

56. Sposoby pojmowania polityki. *Colloq. Salutis*. T. 17: 1985 s. 77-88.

57. Tendencje i kierunki rozwoju we współczesnej katolickiej nauce społecznej. *Życie Katol.* R. 4: 1985 nr 10 s. 37-50.

58. What the Church in Poland did for Peace 1980 to 1983. W: *The Moral Rejection of Nuclear Deterrence the Contemporary Peace Witness of Churches in Estern and Western Europe with Insights for U. S. Churches*. Wyd. J. E. WILL. New York 1985 s. 181-196.

59. Die Integrität der geteilten Zeit. W: *Zivilisatorische Ursachen von Konflikten. Ergebnisse des 1. Polnisch - Österreichischen Soziologen-Symposions 1980 in Lublin*. Red. K. ZAPOTECZKY. Linz 1986 s. 104-124.

60. Die katholische Kirche. Die besondere Rolle der polnischen Kirche in der Politik ist nur an der Tradition zu verstehen. W: *Polen*. Red. H. G. WEHLING. Stuttgart 1986 s. 130-142.

61. Egzystencjalna potrzeba pokoju. *Rocz. Nauk Spol.* T. 14: 1986 z. 1 s. 257-265.

62. Existential need of peace. W: *Materiały z Kongresu pt.: "Intelektualiści dla pokojowej przyszłości świata"*. W. 1986 s. 7.

63. Jana Pawła II teologia pokoju. *Rocz. Nauk Spol.* T. 14: 1986 z. 1 s. 81-95.

64. "Nauki społeczne współtworzą uniwersyteckość KUL". [Rozmowę przeprowadził E. BALAWAJDER]. *Chrześc. w Świecie*. R. 18: 1986 nr 7 s. 51-63.

65. Tendencje i kierunki rozwoju we współczesnej katolickiej nauce społecznej. *Rocz. Nauk Spol.* T. 14: 1986 z. 1 s. 61-76.

66. The Existential Need for Peace. Information Bulletin. No 1. Congres of Intellectuells for a Peace ful Future of the World. Warsaw 1986 ss. 7.

67. "U progu Apokalipsy". [Rozmowę przeprowadził M. MALISZEWSKI]. *Kultura*. R. 1986 nr 8 s. 7. Współrozmówca: J. RYCHLEWSKI.

68. Wychowanie do pokoju jako zadanie etyczno-społeczne. [Referat]. *Kultura. Oświata. Nauka.* R. 1986 nr 3-4 s. 16-27.

69. Catholic perspectives on life in peace. *Bulletin of Peace Proposals.* R. 18: 1987 nr 3 s. 415-432.

70. Osoba we wspólnocie. *Z zagadnień etyki społecznej, gospodarczej i międzynarodowej.* Kat. 1987 Księg. św. Jacka 8[0] ss. 207.

71. "O wspólne bezpieczeństwo". [Rozmowę przeprowadził A. WIERZBICKI]. *Tyg. Pol.* R. 1987 nr 12 s. 1, 3.

72. "Porozumienie przez dialog". [Rozmowę przeprowadził B. CZARMIŃSKI]. *Tyg. Pol.* R. 1987 nr 43 s. 1, 3.

73. Społeczny wymiar sensu życia. W: *Człowiek - pytanie otwarte. Studia z logoteorii i logoterapii.* Red. K. POPIELSKI. Lubl. 1987 s. 181-184.

74. Tendencje i kierunki rozwoju we współczesnej katolickiej nauce społecznej. W: *Materiały. Studium Nauki Społecznej Kościoła.* W. 1987 s. 85-97.

75. The democraty of workers in the light of John Paul II's encyclical "Laborem exercens". *Dialectisc and Humanism.* R. 1987 nr 1 s. 49-55.

76. "Zaczęło się coś nowego". [Rozmowę przeprowadził M. M. ŁĘTOWSKI]. *Ład.* R. 7: 1987 nr 1 s. 6-7. Współrozmówca: R. BUCHAŁA.

77. Die ethische Dimension der Politik bei Johannes Paul II. W: *Leitlinien politischer Ethik. Christliche Verantwortung vor dem Hintergrund von Säkularismus und Wertkrise in Ost und West.* Red. J. THESING, K. WEIGELT. St. Augustin s. 128-136.

78. Man as subiect of economic and political decision making: in the lights of John Paul II. Enzyclical "Laborem exercens". W: *Die soziale Funktion des Marktes. Festschrift für Alfred Klose.* Red. J. MERK, H. SCHAMBECK, W. SCHMITZ.

79. O sprawiedliwość gospodarczą dla wszystkich. [Komentarz Listu biskupów amerykańskich: "Sprawiedliwość gospodarcza dla wszystkich"]. *Życie Katol.* R. 7: 1988 nr 5 s. 122-128.

80. "Pokojowa misja Kościoła". [Rozmowę przeprowadziła D. WERSKA-ZAJĄCZKOWSKA]. *Za i Przeciw.* R. 1988 nr 1 s. 3-4.

81. Religijny wymiar pokoju. W: *Człowiek w społeczności. Refleksje nad społecznym nauczaniem Jana Pawła II.* Red. L. DYCZEWSKI. Niepokalanów 1988 s. 105-139.

82. "Szacunek wobec życia i prawa do rozwoju". [Rozmowę przeprowadził A. WIERZBICKI]. *Tyg. Pol.* R. 1988 nr 15 s. 12-13.

83. The social dimension of preparation for peace. *Dialectisc and Humanism.* R. 10: 1988 nr 4 s. 47-54.

84. "Wojna i pokój instrumentami polityki międzynarodowej". [Rozmowę przeprowadził A. WIERZBICKI]. *Tyg. Pol.* R. 1988 nr 1 s. 1, 3, 5.

85. Demokracja pracownicza w świetle encykliki Jana Pawła II "Laborem exercens". W: *Żeby nie ustała wiara. Katolicki Uniwersytet Lubelski przed wizytą Ojca Świętego Jana Pawła II.* Red. J. HOMERSKI i in. Lubl. 1989 s. 297-303.

86. Filozofia społeczna. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 268-270.

87. Laudatio auf Bundeskanzler Dr Helmut Kohl bei der Verleihung der Ehrendoktorwürde der Katholischen Universität Lublin am 13. November 1989. W: *Versöhnung und Auftrag - Bundeskanzler Helmut Kohl in der Volksrepublik Polen.* Bonn 1989.

88. "Potrzeba uczestnictwa". [Rozmowę przeprowadziła E. NOWAKOWSKA]. *Polityka.* R. 1989 nr 6 s. 10.

89. Red.: Żeby nie ustała wiara. Katolicki Uniwersytet Lubelski przed wizytą Ojca Świętego Jana Pawła II. Lubl. 1989. Współredaktorzy: J. HOMERSKI i in.

90. Die katholische Soziallehre und die gegenwärtigen Entwicklungen in Polen. W: A. RAUSCHER: *Katholische Soziallehre im politischen und gesellschaftlichen Prozess.* Köln 1990 s. 232-250.

91. Doktorat honoris causa dla Lecha Wałęsy - Toruń. 1 X 1990 r. *Nowe Relacje.* R. 1990 nr 21 s. 2.

92. Laudacja: Doktorat h. c. dla Zbigniewa Brzezińskiego. *Relacje.* R. 1990 nr 3 s. 2-3.

93. Mistrz. [O. prof. Czesławie Strzeszewskim]. *Rocz. Nauk Społ.* T. 18: 1990 z. 1 s. 25-29.

94. Pokój - rozwój - solidarność. *Ethos.* R. 1990 nr 1 s. 318-325.

95. Rozwój nauki Kościoła na temat pokoju od Leona XIII do Jana Pawła II. W. 1990. [Praca wykonana w ramach Centralnego Planu Badawczego 1990 r.].

96. Sytuacja polityczna i gospodarcza w Polsce w świetle nauki społecznej Kościoła. *Chrześcijańska Demokracja.* R. 1990 nr 4 s. 1-3.

97. "Trzeba głosować za dobrem wspólnym Ojczyzny". [Rozmowę przeprowadził Cz. DĄBROWSKI. *Słowo Powsz.* R. 44: 1990 nr 251 s. 1-2.

98. Uczeni o Wałęsie: opinia ks. prof. J. Kondzieli w sprawie nadania Lechowi Wałęsie doktoratu honoris causa przez Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. *Ład.* R. 10: 1990 nr 46 s. 1, 9.

99. Życie i działalność dydaktyczno-naukowa Ks. Profesora Władysława Piwowarskiego. W: *Kościół w służbie człowieka.* Red. W. TUREK, J. MARIAŃSKI. Olsztyn 1990 s. 9-22. Współautor: J. MARIAŃSKI.

100. Die wechselseitigen Einflüsse von Strukturreformen und Einstellungen in Polen. Lubl. 1991 ss. 7.

101. Dojrzałość chrześcijańska w życiu społeczno-politycznym. *Universitas Gedanensis.* R. 3: 1991 nr 6 s. 3-10.

102. Katholische Soziallehre zwischen sozialer Gerechtigkeit und Gemeinwohlverantwortung. W: *Die katholische Soziallehre und die*

Wirtschaftsordnung. Red. A. F.UTZ. Trier 1991 s. 47-65.

103. Poszukiwanie wspólnej drogi. [Fragm. dyskusji na sympozjum z okazji 100 rocznicy encykliki "Rerum novarum"]. *Integracja*. R. 1991 nr 2 s. 8-18.

104. Praca i odpowiedzialność. [Nauka społeczna Kościoła a postulat państwa demokratycznego]. *Ład*. R. 11: 1991 nr 19 s. 3, 7.

105. "Współpracownicy Opatrzności". [Rozmowę przeprowadził Cz. DĄBROWSKI]. *Tygodnik Słowa*. R. 1991 nr 24 s. 1, 3.

106. Laudation for Zbigniew Brzeziński. *Dialoque and Humanism*. R. 1992 nr 1 s. 105-108.

107. Moralne podstawy demokratycznego ładu społecznego w świetle katolickiej nauki społecznej. *Ethos*. R. 1992 nr 2-3 s. 149-158.

108. "Podmiotem gospodarki jest człowiek". [Rozmowę przeprowadził J. M. JACKOWSKI]. *Ład*. R. 12: 1992 nr 8 s. 1, 4-5.

109. "Pokój bez ideologii". [Rozmowę przeprowadził L. W. ZACHER]. *Transformacje*. 1/2: 1992 s. 34-37.

110. Strukturreformen und Einstellungen in Polen. W: *Vom Sozialismus zum demokratischen Rechtsstaat. Der Beitrag der katholischen Soziallehre zu den Transformationsprozessen in Polen und in der ehemaligen DDR*. Red. M. SPIEKER. Paderborn 1992 s. 90-100.

111. Sytuacja polityczna i gospodarcza w Polsce w świetle nauki społecznej Kościoła. *Colloq. Salutis*. T. 23-24: 1991-1992 s. 219-228.

112. Solidarność i wolny rynek. Perspektywy rozwoju społeczno-gospodarczego w świetle encykliki "Centesimus annus". *Ethos*. R. 1993 nr 2-3 s. 169-176.

113. Zagadnienie udziału pracowników w zarządzaniu przedsiębiorstwa. Lubl. 1962. Mps. Bibl. KUL. [Rozpr. magisterska].

II.

Ks. doc. dr hab. Joachim Kondziela. *Chrześc. w Świecie*. R. 8: 1976 nr 7 s. 7-9; KOWALCZYK S.: Ksiądz Joachim Kondziela 1932-1992. *Ład*. R. 12: 1992 nr 43 s. 3, 5; TENŻE: Śp. Ksiądz profesor Joachim Kondziela (24 VI 1932 - 19 IX 1992). *Chrześc. w Świecie*. R. 22: 1992 nr 1 s. 7-10; Ksiądz profesor Kondziela nie żyje. *Magazyn Lubelski*. R. 3: 1992 nr 40 s. 2; KUPNY J.: Naukowa i społeczna działalność [Ks. J. Kondzieli]. *Wiad. Diec. Kat*. R. 60: 1992 nr 9 s. 377-379; KUROWSKI S.: Żegnaj Joachimie. *Ład*. R. 12: 1992 nr 43 s. 3; MARIAŃSKI J., MAZUREK F., PIWOWARSKI W.: Posłowie. W: *Pokój w nauce Kościoła: Pius XII - Jan Paweł II*. Lubl. 1992 s. 101-104; MARIAŃSKI J.: Sekcja Społeczna Wydziału Nauk Społecznych KUL. W: *Katolicki Uniwersytet Lubelski. Wybrane zagadnienia z dziejów Uczelni*. Red. G. KAROLEWICZ, M. ZAHAJKIEWICZ, Z. ZIELIŃSKI. Lubl. 1992 s. 199-200; MARIAŃSKI J., MAZUREK F., PIWOWARSKI W.: Pamięci ks. Joachima Kondzieli. Profesor wielkiego formatu. *Słowo Powsz*. R. 46: 1992 nr 168 s. 2; Nekrolog. *Dz. Lub*. R. 1992 nr 188; OLSZAR H.: Śp. ks. Joachim Jan Kondziela (1932-1992). *Wiad. Diec. Kat*. R. 60: 1992 nr 9 s. 377-379; Pożegnanie. Ks. Prof. Joachim Kondziela 1932-1992. *Zwrotnica*. Gazeta Krajowego Duszpasterstwa Kolejarzy. R. 1992 nr 7 s. 2; Profesor Joachim Kondziela nie żyje. *Kurier Lubelski*. R. 36: 1992 nr 186 s. 8; Śp. ks. Joachim Kondziela. *Słowo Powsz*. R. 46: 1992 nr 162 s. 1; Zmarł ks. prof. Joachim Kondziela. *Gość Niedz*. R. 69: 1992 nr 40 s. 12; Śp. ks. Joachim Kondziela. W: *Klub Inteligencji Katolickiej. Jednodniówka (15 V 1993)*. Lubl. 1993 s. 15; POLESZAK K.: Ontologiczno-aksjologiczne elementy koncepcji pokoju w pracach ks. Joachima Kondzieli. Lubl. 1995, mps.

Edward Balawajder
Ks. Józef Mandziuk
Zbigniew Narecki

Korwin-Krasiński Cyryl [zakonne] Jan, Kazimierz, Maria (1905-1992), benedyktyn, historyk religii, filozofii i medycyny tybetańskiej.

Urodził się 4 XII 1905 r. w Mszanie Dolnej z ojca Piotra Zygmunta Henryka [linia ukraińska Krasińskich] i z matki Marii Stanisławy Gertrudy z d. Łęska [rodzina ks. Druckich-Lubeckich]. Po ukończeniu 18 VI 1924 r. Gimnazjum ogólnokształcącego w Krakowie, studiował w l. 1924-1927 muzykologię, historię sztuki, filozofię i filologię polską na Wydziale Filozoficznym Uniw. Jagiellońskiego w Krakowie. Studia z muzyki, historii sztuki oraz kompozycji u sławnej pedagog Nadii de Boulanger wraz z synem I. Strawińskiego kontynuował do 1930 r. w Instytucie Katolickim w Paryżu.

W okresie 9 X 1931 - 2 X 1936 studiował filozofię i teologię katolicką na Wydziale Teologicznym Uniw. Leopolda Franciszka w Innsbrucku, uzyskując 15 VII 1932 r. bakalaureat z filozofii chrześcijańskiej, a w następnym roku akademickim magisterium na podstawie dysertacji *Philosophie Kunst und Leben beim Rembrandtdeutschen. Eine scholastische Untersuchung*. Święcenia kapłańskie otrzymał 19 XII 1936 r. z rąk bpa St.

Rosponda w kaplicy XX. Salezjanów w Krakowie i za pozwoleniem metropolity krakowskiego, S. A. Sapiehy, wstąpił 5 III 1937 r. do opactwa benedyktyńskiego Maria Laach w Niemczech, gdzie złożył 2 X 1938 r. śluby czasowe, poczem nadal studiował w Laacher Benediktiner Akademie. Uroczystą profesję monastyczną w Maria Laach złożył dopiero 17 VIII 1947 r.

Pó wybuchu II wojny światowej został przez rząd nazistowski krótko więziony w Burgbrohl, następnie za zezwoleniem władz zakonnych przeniósł się do Włoch. Przebywając podczas wojny w Rzymie w l. 1940-1947, prowadził studia etnologiczne w Papieskim Etnologicznym Muzeum na Lateranie oraz w innych ośrodkach naukowych, jak: Biblioteka Watykańska, Biblioteka Księstwa Piemontu, Archiwum Kawalerów Maltańskich. Równocześnie pracował jako duszpasterz wśród polskiej emigracji. Swoje studia rzymskie zakończył uzyskaniem doktoratu z filozofii i etnologii na Wydziale Filozoficznym Uniw. Jana Gutenberga w Moguncji na podstawie dysertacji *Chi - Schara - Badahan. Die drei Prinzipien der indisch - tibetischen Medizin - Philosophie und mikro-makrokosmische Analogie - nach den Berichten eines burjatischen Arztes*. Od 1952 do 1965 r. pracował jako docent w Die Philosophische Ordensschule der Abtei Maria Laach. Równocześnie od 1952 do 1991 r. przeprowadzał poszukiwania badawcze w dziedzinie starych kultur i religii w różnych krajach europejskich, arabskich [Irak, Iran], w Afryce Północnej, w Związku Radzieckim, a nawet dotarł do Japonii, jako stypendysta, a następnie członek Frobenius Institut Jana Wolfganga Goethego Uniw. we Frankfurcie nad Menem. Podczas tych podróży zebrał około 20 tysięcy zdjęć i innych materiałów odnośnie do prehistorycznych kultów religijnych i etmologicznych zwyczajów ludowych. Dzięki swej wybitnej specjalizacji był często zapraszany na różne sesje międzynarodowe, z wykładami na uniwersytet do Trewiru i Salzburga oraz z odczytami radiowymi. Swój pracowity i bardzo ruchliwy żywot zakończył 29 III 1992 r.

Był członkiem wielu towarzystw naukowych: Liturgisches Institut Abt Herwegen - Maria Laach; Internationales Forschungzentrum - Salzburg; International Association for History of Religion - Amsterdam; Deutschen Geselschaft für Kultur-Morphologie - Frankfurt/Main; Frobenius Institut für Ethnologie und Archäologie Eurasiens und Hochasiens - Uniwersytet Frankfurt/Main. Należał do niewielu katolickich naukowców, którzy w swoich badaniach dążą do odnalezienia pomostu między wiarą katolicką i wierzeniami ludów Wschodu.

I.

1. Tibetische Medizinphilosophie. Der Mensch als Mikrokosmos. Mainzer Studien zur Kultur und Völkerkunde. Zürich 1953 Origo-Verlag XL 8° ss. 363; -Toż. Zürich 1954, Origo-Verlag 8° XL ss. 363.

2. Ueber die Krisis des modernen Sondereigentumsbegriffes. *Freiburger Zeitschrift für Philosophie und Theologie*. R. 1: 1954 s. 64-87. Toż. w j. hiszp. W: *Boletin Informativo del Seminario de Dereche Polifico de la Universidad de Salamanca*. R. 1955 s. 3-23.

3. Die Kosmische Drei und der Mensch. *Medizin Heute*. R. 5: 1956 s. 279-283.

4. Die Schöpfung als "Tempel" und "Reich" des Gottmenschen Christus. W: *Enkainia. Gesammelte Arbeiten zum 800 jährigen Weihegedächtnis der Abteikirche Maria Laach am 24 VIII 1956*. Wyd. H. EMONDS. Düsseldorf 1956 s. 206-229. -Toż. W: TENŻE, *Trina Mundi Machina. Die Signatur des alten Eurasien. Ausgewählte Schriften*. Mainz 1986 s. 368-391.

5. Du solst nicht stehlen. Eine grundsätzliche Besinnung. *Lit. u. Mönch*. [Laacher Hefte, Maria Laach]. T. 19: 1956 s. 73-85.

6. Um die Neuordnung des Eigentums. *Die neue Ordnung*. R. 9: 1956 s. 109-112.

7. Engel - Mensch- Kosmos. Ein geistesgeschichtlicher Beitrag zum Problem der "Gegenwart im Symbol". *Lit. u. Mönch*. T. 21: 1957 s. 91-109; T. 24: 1960 s. 109-127.

8. Die gegenseitige Beeinflussung von Leib - Seele - Geist in der asiatischen Medizin. *Erfahrungsheilkunde. Zeitschrift für diagnostische und therapeutische Sondermethoden*. R. 7: 1958 br. s.

9. Ein Kurzbericht. Beziehungen der Elektro - Neuraltherapie von dr R. Croon zu altasiatischen Heilverfahren im tibetischen Lamaismus. *Erfahrungsheilkunde. Zeitschrift für diagnostische und therapeutische Sondermethoden.* R. 7: 1958.

10. Die geistige Erde. Zürich 1960 Origo-Verlag 8° ss. 131.

11. Mikrokosmos und Makrokosmos [in religionsgeschichtlicher Sicht]. Düsseldorf 1960, Patmos-Verlag 8°ss. 285; Toż w j. włoskim: Microcosmo e Macrocosmo nella storia della religione. Milano 1973 Rusconi-Editore 8°ss. 348.

12. Christus praesens bei Thomas von Aquin und den griechischen Kirchenvätern. W: *Opfer Christi und Opfer der Kirche. Die Lehre vom Messopfer als Mysteriengedächtnis.* Red. B. NEUNHEUSER. Düsseldorf 1960 s. 103-115.

13. Der Mensch als Mikrokosmos in der symbolischen Anthropologie des tibetischen Lamaismus. *Symb.* R. 1: 1960 s. 103-115:

14. Wiedergabe eines medizinischen Interviews. W: *Fanal der Hoffnung.* Red. E. BRUNNER. Baden-Baden 1960 s. 66-71.

15. Die religionsgeschichtliche Bedeutung der sog. "Seele" lamaistischer Kulturbronzen. *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft.* R. 36: 1961 s. 399.

16. Die mikrokosmische Symbolik der zwölf Tierkreiszeichen im Lichte der lamaistischen Anthropologie. *Symb.* R. 2: 1961 s. 81-101. - Toż. W: TENŻE: *Trina Mundi Machina....* Mainz 1986 s. 70-92.

17. Der Weisheitscharakter der tibetischen Heilkunde. *Medizinischer Monatsspiegel.* R. 1961 z. 3 s. 49-54. Toż w j. włoskim: *Elsinore.* R. 1: 1964 s. 33-53.

18. Der Ganzheitsbegriff und seine Anwendung in der lamaistischen Heilslehre vom Menschen als Mikrokosmos. *Medizinischer Monatsspiegel.* R. 1961 z. 4 s. 17.

19. Der urzeitlich-eschatologische Charakter der rituellen Begehung des Mythos in den religiösen Kulten. W: *X Internationaler Kongress für Religionsgeschichte 11-17 September 1960 in Marburg/Lahn.* Marburg 1961 s. 203-204.

20. Przedmowa. W: F. KERSTEN: Die Heilkraft der Hand am Menschen in den Nöten unseres Zeit. Ulm 1962 s. 3-8.

21. Die kosmische Urbs als Kult und Zeitmitte. Ein Beitrag zum Problem "Kulteidos und Geschichte". W: *Perennitas. Beiträge zur Geschichte des alten Mönchtums und des Benediktinerordens.* Red. H. RAHNER - E. v. SEVERUS. Münster 1963 s. 471-497.

22. Grundunterscheidungen im Naturrecht auf Eigentum. *Die neue Ordnung.* R. 17: 1963 s. 91-103.

23. Der Anspruch der armen Völker auf den Ueberfluss der reichen. *Die neue Ordnung.* R. 17: 1963 s. 161-176.

24. Das Lebenswasser als Bad und Trank und die mystisch-kultische Umwandlung. Leben aus der Taufe. Gesammelte Aufsätze. *Lit. u. Mönch.* R. 33/34: 1963/1964 s. 94-123. -Toż. W: TENŻE: *Trina Mundi Machina....* Mainz 1986 s. 336-367.

25. Die zehn Kategorien von Aristoteles um Lichte der altasiatischen Seinsstufensymbolik. *Symb.* R. 4: 1964 s. 119-148.

26. Die Heilige Stadt. Bemerkungen zu W. Müller. Die Heilige Stadt. Roma quadrata, himmlisches Jerusalem und die Mythe vom Weltnabel. Stuttgart 1961. *Zeitschrift für Religions und Geistesgeschichte.* R. 16: 1964 s. 265-271.

27. Die kosmische Skelettsymbolik in der indisch - tibetischen Medizin. *Der weisse Turm. Zeitschrift für den Arzt.* R. 8: 1965 s. 33-36. -Toż. W: TENŻE: *Trina Mundi Machina....* Mainz 1986 s. 131-141.

28. Przedmowa. W: J. C. de TYMOWSKI: Le message chinois. Paris 1965 s. 193-203.

29. El caracter sapiencial del arte medico tibetano. *SUR* [Buenos Aires]. R. 1965 nr 296 s. 43-58.

30. "Volonta - Forza vitale - Cuore" nella terapia pneuma-psico-somatica delle medicina tibetana. *Medicina psicosomatica.* R. 11: 1966 s. 71-86.

31. Untergang des Sakralen? Zum Problem der humanen und religiösen Qualitäten des sakralen Ausdrucks. *Lit. u. Mönch.* 41 [1967] s. 11-32. - Toż. W: TENŻE: *Trina Mundi Machina....* Mainz 1986 s. 199-221.

32. Ganzheitlich-metaphysische Medizin. Beitrag zur lamaistischen Heilkunde. Nattermann [Köln] Sommer 1967.

33. Die Problematik des Gemeinwohls auf Weltebene. Ein Beitrag zu seiner naturrechtlichen Verwirklichung. *Annales de la Catedra Francisco Suarez.* R. 1967/1968 nr 7/8 s. 97-114.

34. Die Gesundheit nach dem trichotomischen Menschen und Weltbild der tibetisch-lamaistischen Anthropologie. W: *Abendländische Therapie und östliche Weisheit.* Red. W. BITTER. Stuttgart 1968 s. 51-58.

35. La crise de l'homme occidental du point de vue de l'anthropologie indotibetaine. W: *Atti del Convegno internazionale promosso dall'Istituto Accademico di Roma. Roma 3-6 X 1968.* Roma 1968 s. 11-127.

36. Ein Beitrag zum Thema "Gott ist tot". W: *Heuresis. Festschrift für A. Rohracher 25 Jahre Erzbischof von Salzburg.* Red. Th. MICHELS. Salzburg 1969 s. 25-41.

37. Gott, Schoepfer des Himmels. W: *Wohin, Herr? Gebete der Zukunft.* Red. D. CREMER. Zürich 1971 s. 106-109. -Toż w j. franc. [Bruxelles] 1973 s. 98-101. -Toż w j. włoskim [Milano]. -Toż w j. holend. Apeldoorn 1972.

38. Rehabilitation der Materie? Ein fernöstlicher Beitrag zur Teilhardschen "Religion der Zukunft". W:

Perspektiven der Zukunft. Geselschaft der Freunde Teilhard de Chardins. Freiburg/Br. R. 1971 z. 3 s. 5-8; z. 4 s. 2-5.

39. Anthropologische und kulturgeschichtliche Betrachtungen zum Problem gemeinschaftlich auftretender Besessenheit. W: *Ergirffenheit und Besessenheit. Ein interdisziplinäres Gespräch über transkulturell-anthropologische und psychiatrische Fragen*. Red. ZUTT, JÜRG. Bern-München 1972 s. 41-46.

40. Ist die Akupunktur in ihrem Selbstverständnis an einen Taoistischen Dualismus gebunden? XVI Internationaler Kongress für Akupunktur. Baden-Baden 31 X - 3 XI 1971. Moulin-les-Metz 1972 s. 177-189.

41. Der Gott des Himmels und die "Ruah Gottes". Ein religionsgeschichtlicher Beitrag zum Problem des "Ewig-Weiblichen". *Perspektiven der Zukunft*. R. 7: 1973 s. 2-5.

42. Die Mystik des Jetzt oder Rehabilitation der Zeit. W: *Wege der Ganzheit. Festschrift für Lama Anagarika Govinda*. Almora/Indien 1973 s. 86-99.

43. Himmel und Erde als Manisfestation des göttlichen Urgrundes in der ältesten Mittelmeerkultur. *Symb*. R. 2: 1974 s. 65-81. -Toż. W: TENŻE: *Trina Mundi Machina*.... Mainz 1986 s. 266-283.

44. Was können wir vom Islam lernen? *IVP* R. 78: 1975 s. 37-47.

45. Die west-östliche Transzendenz- und Immanenzfrage und die religiöse Krise der Gegenwart. W: *Der Religionswandel unserer Zeit im Spiegel der Religionswissenschaft*. Red. G. STEPHEENSON. Darmstadt 1976 s. 188-200. -Toż. W: TENŻE: *Trina Mundi Machina*.... Mainz 1986 s. 222-229.

46. Vorchristliche matriarchalische Einflüsse in der Gestaltung ältester koptischer und armenischer Kreuze. *Symb*. Alte Folge. Basel 1/1960; Neue Folge Bd. 3. Köln 1975 s. 37-73. -Toż. W: TENŻE: *Trina Mundi Machina*.... Mainz 1986 s. 230-265.

47. Arbeiten wir umsonst in Pakistan? *Ergänzung der Karachi-Information*. R. 1977 nr 1 br. s.

48. Meditation, nicht Betrachtung. Ein experimentell-anthropologisches Anliegen. W: *Munen Muso. Ungegenständliche Meditation. Festschrift für Hugo M. Enomiya-Lassalle SJ*. Red. G. STACHEL. Mainz 1978 s. 218-236. -Toż. W: TENŻE: *Trina Mundi Machina*.... Mainz 1986 s. 415-434.

49. Ueber die Liebe. W: *Eine kulturgeschichtlich - anthropologische Untersuchung. Gesellschaft für vergleichende Meditationsforschung. III. Norddeutsche Meditationswoche 28 IV-7 V 1978*. Falshöff 1978 s. 21-28.

50. Kosmozentrik-Anthropozentrik? Eine religions und kulturmorphologische Analyse. W: *Christliche Grundlagen des Dialogs mit den Weltreligionen*. Red. W. STROLZ. Freiburg/Br. 1983 s. 44-75. -Toż. W: TENŻE: Trina Mundi Machina.... Mainz 1986 s. 435-461.

51. Trina Mundi Machina. Die Signatur des alten Eurasien. Ausgewählte Schriften. Mainz 1986. Matthias Grünnenwald-Verlag 8°ss. 461.

52. Die Symbolik der erhobenen Rechten des byzantinischen Christus im Apsisbild der Laacher Basilika. W: *Ecclesia Lacensis*. Red. P. E. von SEVERUS. Aschendorff Münster 1993 s. 181-211.

II.

KRASIŃSKI H. A.: Linia ukraińska hr. Krasińskich. Rys genealogiczny z dokumentów archiwum rodzinnego. Wil. 1927 s. 20; SEVERUS E. von: Korvin-Krasiński Cyrill OSB. W: *Bibliographie der deutschsprachigen Benediktiner 1880-1890*. T. 2. St. Ottilien 1987 s. 658-660; SEVERUS E. von, LA HEY P.: Korvin-Krasiński von, P. Cyrill [Johannes]. W: *Kürschners Deutsches Gelehrten Kalender*. T. 2. Berlin 1992 s.1918-1919.

O. Marian Kanior OSB

Kos Jan (1917-1991), popularyzator najnowszej historii diecezji tarnowskiej.

Syn Jana i Marii Nowińskiej urodził się 30 III 1917 r. w Podegrodziu k/ Nowego Sącza. Po ukończeniu w 1937 r. I Gimnazjum w Tarnowie studiował w tamtejszym Seminarium Duchownym. Po święceniach kapłańskich, które otrzymał 9 VIII 1942 r. w Tarnowie, pracował jako wikariusz parafialny w Sędziszowie Małopolskim (1942-1945) i w Mielcu (1945-1947). Następnie był katechetą w Mielcu (1947-1949), w Gorlicach (od 5 III 1949 r.) i w Tuchowie (od 9 VII 1949 r.). W tym okresie studiował także na Wydziale Teologicznym UJ w Krakowie, gdzie w 1949 r. uzyskał stopień magistra teologii. Tam 30 VI 1951 r. został promowany na doktora teologii na podstawie rozprawy: *List św. Jakuba i św. Judy. Wstęp - nowe tłumaczenie - komentarz*. W l. 1955-1957 przebywał na urlopie zdrowotnym w Tarnowie. Był proboszczem w Bielczy koło Brzeska (1957-1961) i w Starym Sączu (1961-1986). Pełnił także obowiązki notariusza dekanatu starosądeckiego (1968-1985). Był obrońcą węzła małżeńskiego (od 1952 r.) i sędzią (od 1959 r.) w Sądzie Diecezjalnym. Odznaczony był rokietą i

mantoletem. Po rezygnacji z probostwa (23 VI 1986 r.) zamieszkał w Nowym Sączu, w parafii św. Heleny. Tam po ciężkiej chorobie zmarł 13 VII 1991 r. i został pochowany na tamtejszym cmentarzu.

I.

1. Nasze egzorty szkolne. *Currenda.* R. 100: 1950 s. 22-25.
2. Matka Łaski Bożej. *Currenda.* R. 108: 1958 s. 532-536.
3. Na nowej placówce. *Currenda.* R. 108: 1958 s. 615-618.
4. Na marginesie procesów małżeńskich. *Currenda.* R. 109: 1959 s. 207-212.
5. Pożegnanie Kolegi [na pogrzebie ks. Stanisława Zająca]. *Currenda.* R. 124: 1974 s. 281-282.
6. Chrześcijańskie związki zawodowe w diecezji tarnowskiej. *Currenda.* R. 137: 1987 s. 329-338.
7. Ks. Prałat Aleksander Siemieński (1851-1939). *Currenda.* R. 138: 1988 s. 363-380.
8. Sylwestrowa pielgrzymka na Jaworzynę Krynicka. *Currenda.* R. 139: 1989 s. 220-221.
9. Major Henryk Sucharski (1898-1946). *Currenda.* R. 140: 1990 s. 130-140.
10. Bursa gimnazjalna im. św. Stanisław Kostki w Mielcu. *Currenda.* R. 141: 1991 s. 145-153.
11. Bursa św. Kazimierza w Tarnowie. *Currenda.* R.141: 1991 s. 267-274.
12. Internat św. Józefa w Tarnowie. *Currenda.* R. 141: 1991 s. 496-502.
13. Kapłan o dwóch nazwiskach. Ks. Infułat Władysław Matus - Józef Malkiewicz. *Currenda.* R. 141: 1991 s. 641-648.
14. Bursa dla terminatorów im. ks. Piotra Skargi w Tarnowie. *Currenda.* R. 142: 1992 s. 905-909.
15. Bursa gimnazjalna im. A. Mickiewicza w Bochni. *Currenda.* R. 142: 1992 s. 714-720.
16. Bursa im. Tadeusza Kościuszki w Nowym Sączu. *Currenda.* R. 142: 1992 s. 477-485.
17. Ks. Łukasz Fortysek (1878-1967). *Currenda.* R. 142: 1992 s. 573-580.
18. List św. Jakuba i św. Judy. Wstęp - nowe tłumaczenie - komentarz. Tuchów 1950 4° ss. 136. Mps. Arch. UJ, sygn. WT II 274.

II.

[NOWAK A.]: Katalog dawnych proboszczów. W: Schematyzm Diecezji Tarnowskiej na rok 1992. Cz. historyczna. Red. J. RZEPA s. 512, 620; PIECH S.: Księża diecezji tarnowskiej doktorzy teologii Uniwersytetu Jagiellońskiego (1916-1954). *Currenda* R. 142: 1992 s. 703-714; Akta personalne. Arch. Diec. Tarn., sygn. PK II 18.

Ks. Stanisław Piech

Kosecki Bolesław, krypt. B. K. (1917-1987), kanonik kapituły chełmińskiej, liturgista. Urodził się 1 VI 1917 r. w Suchobrzeźnicy, pow. Starogard Gd., w licznej rodzinie rolnika Piotra i Barbary Gapa. W l. 1931-1934 uczył się w Gimnazjum starogardzkim, następnie w Niższym Seminarium Duchownym Księży Misjonarzy Św. Rodziny w Kazimierzu. W okresie okupacji pracował na roli u swego brata. W 1942 r. został przymusowo zaciągnięty do wojska niemieckiego i przebywał na terenie Jugosławii, gdzie w 1944 r. przeszedł na stronę partyzantów gen. Tito. Po kapitulacji Rzeszy przedostał się na teren Niemiec do amerykańskiej strefy okupacyjnej i był zatrudniony w Polskim Ośrodku im. T. Kościuszki w Ulm. Za pośrednictwem Kurii Biskupiej dla Polaków we Frankfurcie nad Menem skierowano go w marcu 1946 r. do Paryża, gdzie przygotowywał się do egzaminu dojrzałości, który złożył 8 VII 1946 r. w Liceum w La Courtine. W l. 1946-1952 studiował w Polskim Seminarium Duchownym oraz w Instytucie Katolickim w Paryżu, uzyskując licencjat teologii. Święcenia kapłańskie otrzymał w polskim kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Paryżu 6 VII 1952 r. z rąk nuncjusza apostolskiego Józefa A. Roncalli. W l. 1952-1953 był nauczycielem religii w Niższym Seminarium Duchownym w Paryżu, następnie kapelanem sióstr i kapelanem domu opieki społecznej. Pracował z zamiłowaniem w duszpasterstwie wśród Polonii francuskiej w Paryżu i okolicy. W l. 1953-1962 studiował patrystykę w Instytucie Katolickim w Paryżu. Przez długie lata władze polskie nie udzielały mu wizy, dopiero w 1958 r. uzyskał pozwolenie na przyjazd do kraju. Na życzenie ks. bpa Kazimierza Józefa Kowalskiego kontynuował studia specjalistyczne z liturgiki w Rzymie w Papieskim Instytucie Liturgicznym św. Anzelma (1963-1968). W czasie trwania Soboru Watykańskiego II asystował ks. biskupowi K. J. Kowalskiemu w roli sekretarza. 25 VI

1968 r. uzyskał doktorat teologii na podstawie rozprawy *Le sacerdoce dans le mystére du saint Jean Chrysostome.*

Od 1968 r. wykładał w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie liturgikę i teologię liturgiczną oraz od 1969 r. był lektorem języka francuskiego. W 1970 r. został członkiem Komisji Episkopatu Polski d/s Liturgiki, jak również sekretarzem Diecezjalnej Komisji Liturgicznej. Ks. bp Marian Przykucki mianował go 12 II 1983 r. kanonikiem gremialnym kapituły katedralnej chełmińskiej. Zmarł 22 VI 1987 r. w Pelplinie i pochowany został na cmentarzu parafialnym.

I.

1. Podstawowe aspekty liturgii w świetle soborowej konstytucji. *Coll. Pol.* R. 1: 1964 nr 1 s. 34-54; R. 2: 1965 nr 2/3 s. 120-153.

2. Przegląd wydawnictw [zagranicznych]. Sobór Watykański II i liturgia. *Coll. Pol.* R. 2: 1965 nr 2/3 s. 174-179.

3. Msza św. Zgromadzeniem Ludu Bożego na odnowienie Przymierza z Bogiem. *Bibl. Kazn.* T. 85: 1970 nr 2/3 s. 104-105.

4. Msza św. najdoskonalszym kultem oddawanym Bogu.[Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 85: 1970 nr 2/3 s. 106-108.

5. Msza św. uobecnieniem Ofiary Krzyżowej Chrystusa i współofiarą Kościoła. [Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 85: 1970 nr 2/3 s. 108-109.

6. Msza św. Zgromadzeniem Ludu Bożego na spożywanie uczty paschalnej. [Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 85: 1970 nr 2/3 s. 109-111.

7. Msza św. a nasze życie. [Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 85: 1970 nr 2/3 s. 118-119.

8. Teologia nowej liturgii mszalnej i czynne uczestnictwo wiernych. Pelplin 1970 Wyższe Seminarium Duchowne ss. 60, powiel.

9. Inteligentia mysterii w posoborowej teologii liturgii. *Ruch Biblij.* R. 24: 1971 nr 2/3 s. 109-123.

10. Nuncjusz Roncalli w Polskim Seminarium. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* T. 5. *Jan XXIII i jego dzieło.* Pod red. B. BEJZEGO. W. 1971 s. 17-24.

11. Znaczenie obrzędów chrztu świętego. [Katechezy do nowych "Obrzędów chrztu dzieci"]. Współautor: F. L[ISIŃSKI]. Wr. 1972 ss. 65, powiel.

12. Problemy homilii chrzestnej. *Ruch Biblij.* R. 25: 1972 nr 2 s. 97-104.

13. Balsam. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 1287-1288.

14. Bangor w Ulsterze. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 1304.

15. Bangor w Walii. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 1304.

16. Doktrynalne podstawy nowego obrzędu chrztu dzieci. *Oręd. Diec. Chełm.* T. 24: 1973 nr 3/5 s. 155-161. -Toż. *Wiad. Diec. Łódz.* R. 47: 1973 nr 1/3 s. 18-25.

17. Wymogi duszpasterskie odnowionego obrzędu bierzmowania. *Oręd. Diec. Chełm.* T. 25: 1974 nr 10/12 s. 392-400.

18. Wyznanie grzechów w sakramentalnej praktyce pokuty w Kościele na Zachodzie. *Stud. Pelpl.* T. 5: 1974 s. 171-193.

19. Historia sakramentu bierzmowania. *Ruch Biblij.* R. 28: 1975 nr 1/2 s. 19-24.

20. Misterium zbawienia w teologicznej myśli św. Jana Chryzostoma. *Stud. Pelpl.* T. 6: 1975 s. 7-36.

21. Bazylika. Rodzaje bazylik. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 152.

22. Callewaert Camille (1866-1943), belgijski liturgista. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 1281.

23. Castellano Alberto (zm. ok. 1522), pisarz ascetyczny, wydawca. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 1356-1357.

24. Wyznanie grzechów w praktyce pokuty Kościoła na Zachodzie. *Ruch Biblij.* R. 29: 1976 nr 2/3 s. 65-81.

25. Delisle Leopold Victor (1826-1910), mediewista bibliograf i wydawca. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 1132.

26. La pérennité des actes sauveurs du Christ d'aprés saint Jean Chrysostome. *Lateranum.* R. 46: 1980 nr 2 s. 285-319.

27. Znajomość historii liturgii warunkiem skutecznej odnowy liturgicznej. *Stud. Pelpl.* T. 11: 1980 s. 177-188.

28. Bierzmowanie - sakrament chrześcijańskiego posłannictwa. W: *Posłaniec Warmiński czyli Kalendarz Maryjny na rok 1983.* [Olsztyn 1982] s. 185-191.

29. Dold Albin (1882-1960), historyk liturgii, paleograf. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 42.

30. Duchesne Louis (1843-1922), historyk Kościoła i liturgii. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 303.

31. Engberding Hierymus (1899-1969), historyk liturgii. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 1000.

32. Maryja wzorem pobożności eucharystycznej. [Pelplin 1987] 8^0ss. 6, powiel.

33. Humerał. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 1325.

II.

100 lecie Papieskiego Kolegium Polskiego w Rzymie 1866-1966. [Rzym] 1966 s. 78; MROSS H.: Materiały do bibliografii osobowej pracowników naukowo-dydaktycznych Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie. *Stud. Pelpl.* T. 8: 1977 s.

366-368; BISEWSKI J.: Dorobek liturgiczny księdza Bolesława Koseckiego. Pelplin 1990 ss. 88, mps.; Spis kościołów i duchowieństwa Diecezji Chełmińskiej. Pelplin 1969, 1975, 1988; Akta personalne, Arch. Diec. Pelpl.

Ks. Henryk Mross

Kosiński Stanisław (1923-1991), salezjanin, historyk Kościoła.

Urodził się 12 XI 1923 r. w Brodowie, pow. Środa Wielkopolska, jako sym Szczepana i Florentyny w Walczaków. Był najmłodszym synem z ich dziesięciorga dzieci. Ze względu na trudne warunku materialne po ukończeniu szkoły powszechnej w rodzinnej miejscowości w 1937 r. nie podjął dalszej nauki, pracując jako pomocnik ogrodnika. Uzupełniał jednak swoje wykształcenie poprzez naukę własną. Po zakończeniu drugiej wojny światowej zorganizował szkołę podstawową w Źrednicy, w której przez pewien okres nauczał języka polskiego, a po zdaniu wymaganych egzaminów został przyjęty do klasy trzeciej tamtejszego gimnazjum. W czerwcu 1945 r. przeniósł się do Prywatnego Gimnazjum Towarzystwa Salezjańskiego w Ostrzeszowie Wielkopolskim, gdzie po zdaniu egzaminów z zakresu klasy trzeciej, w rok później ukończył klasę czwartą, uzyskując tzw. małą maturę. W 1946 r. wstąpił do salezjanów i po odbyciu nowicjatu w Kopcu k/ Częstochowy 21 XI 1947 r. złożył śluby zakonne. Podczas studium filozofii w Salezjańskim Instytucie Teologicznym w Krakowie uzupełniał wykształcenie w zakresie szkoły średniej, uzyskując 22 II 1949 r. maturę. Praktykę duszpastersko-pedagogiczną odbywał w Przemyślu (4 II - 1 X 1948 r.) i w Schronisku im. księcia Aleksandra Lubomirskiego w Krakowie (2 X 1948 - 1 VIII 1949 r.). Z powodu fikcyjnego oskarżenia przez władze państwowe o znęcanie się nad wychowankami domu przemyskiego, w sierpniu 1949 r. przełożeni przenieśli go do domu przy parafii św. Teresy w Łodzi, gdzie do 3 X 1950 r. poddany był dozorowi milicyjnemu. W dniu 1 XI 1950 r. złożył śluby wieczyste i rozpoczął studia teologiczne w Seminarium Duchownym w Łodzi. Święcenia kapłańskie otrzymał 17 VI 1954 r. w katedrze łódzkiej w rąk bpa Michała Klepacza. Po dwuletniej pracy w domu nowicjackim w Czerwińsku w charakterze wychowawcy nowicjuszy i aspirantów oraz wikariusza w parafii rozpoczął studia specjalistyczne na sekcji historii Kościoła na Wydziale Teologicznym KUL. W 1958 r. przełożeni odwołali go ze studiów i skierowali do Płocka, jako wiakariusza przy parafii św. Stanisława Kostki, nauczyciela religii w szkole i wykładowcy historii w diecezjalnym Niższym Seminarium Duchownym. W r. 1960/1961 był katechetą i wykładowcą historii Kościoła w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Kutnie - Woźniakowie. Od sierpnia 1961 r. przebywał w Lądzie n/ Wartą, gdzie w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego wykładał historię Kościoła i patrologię. W l. 1962-1964 kontynuował przerwane studia na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, uzyskując magisterium z teologii w zakresie historii Kościoła. W Lądzie przez szereg lat pełnił obowiązki radcy domowego, kierownika studiów (1966-1967), spowiednika alumnów i nadzwyczajnego spowiednika Sióstr Służebniczek NSJ w Słupcy (1970-1073). Prowadził też lektoraty: z j. łacińskiego, niemieckiego i francuskiego, a ponadto od 1972 r. wykładał historię Kościoła w Wyższym Seminarium Duchownym Misjonarzy św. Rodziny w Kazimierzu Biskupim. Był wziętym kaznodzieją i bardzo chętnie angażował się w przeprowadzanie rekolekcji i misji ludowych oraz rekolekcji i dni skupienia dla duchowieństwa.

Głównymi watkami jego działalności naukowo-popularyzatorskiej były: historia Kościoła w Polsce i dzieje Zgromadzenia Salezjańskiego. W dniu 24 III 1982 r.

powołano go na członka Komisji Teologicznej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Pasją jego życia było jednak zbieranie i opracowywanie materiałów archiwalnych dotyczących życia i działalności prymasa Polski kard. Augusta Hlonda. W tym celu odbył podróże naukowe do Austrii (1972), Francji i Włoch (1976). W Lądzie zorganizował archiwum - warsztat naukowy, którego istotną część stanowi zbiór "Acta Hlondiana", liczący 103 woluminy, które przeciętnie obejmują ok. 300 stron maszynopisu. Za stworzenie tego zbioru 14 XI 1988 r. otrzymał nagrodę naukową im. Włodzimierza Pietrzaka. W dniu 9 1991 r. został mianowy wicepostulatorem w procesie informacyjnym do beatyfikacji kard. A. Hlonda. Zmarł 16 VII 1991 r. w Lądzie n/ Wartą.

I.

1. Pierwsze obłóczyny w domu nowicjackim prowincji południowej w Kopcu. *Pokł. Sal.* R. 25: 1947 s. 100-101.

2. Tłum.: Ks. Bosko z Bogiem. Szkic dziejów życia wewnętrznego św. Jana Bosko. *Pokł. Sal.* R. 27: 1949 s. 84-85. [Z j. francuskiego].

3. Trzy cuda przypisane ks. Rinaldiemu. *Pokł. Sal.* R. 27: 1949 s. 107-109.

4. Rekolekcje okolicznościowe. *Homo Dei.* R. 32: 1963 nr 4 s. 228-233.

5. Chrystus objawia się ludziom. *Bibl. Kazn.* T. 81: 1968 nr 6 s. 327-330.

6. Królewska służba. *Bibl. Kazn.* T. 80: 1968 nr 2-3 s. 99-101.

7. Przewodnik Ludu Bożego i budziciel nadziei świętej w sprawiedliwość Bożą. W dwudziestą rocznicę zgonu kard. Augusta Hlonda. *Nostra.* R. 23: 1968 nr 4 s. 3-8.

8. Szkoła sztuki umierania. *Bibl. Kazn.* T. 80: 1968 nr 4 s. 193-196.

9. "W trosce o wszystkie kościoły". *Przew. Katol.* R. 58: 1968 nr 43 s. 391, 394, il. [na 20-lecie śmierci kard. A. Hlonda].

10. Istota "Królestwa Bożego" w ujęciu Chrystusa Pana. *Bibl. Kazn.* T. 82: 1969 nr 6 s. 336-339.

11. Jezus naucza o Duchu Świętym i Jego roku w Kościele. *Bibl. Kazn.* T. 82: 1969 nr 3-4 s. 132-136.

12. Łaska buduje na poznaniu rozumu. *Bibl. Kazn.* T. 82: 1969 nr 6 s. 324-328.

13. "Nie odrywać religii od życia". Św. Franciszek Salezy o świętości świeckich. *Przew. Katol.* R. 59: 1969 nr 6 s. 52.

14. Płockie biskupstwo Piotra Dunina Wolskiego 1577-1590. W: *Skład osobowy i działalność naukowa Wydziału Teologicznego w okresie od 1 XI 1959 do 20 IX 1968 r.* Opr. J. NOSOWKI. W. 1969 s. 282-284. [Streszcz. pracy magisterskiej].

15. Sakrament jedności i miłości w Kościele. *Bibl. Kazn.* T. 82: 1969 nr 5 s. 260-263.

16. Życie zakonne w doktrynie św. Franciszka Salezego. *Przew. Katol.* R. 59: 1969 nr 4 s. 36.

17. Chrystus prawdziwy Sługa Boży - wzorem naszej służby Bogu. *Bibl. Kazn.* T. 84: 1970 nr 6 s. 326-328.

18. Eucharystia - korona sakramentów świętych. *Bibl. Kazn.* T. 84: 1970 nr 5 s. 259-261.

19. Śladami Chrystusowej Miłości. Kazania pasyjne. *Bibl. Kazn.* T. 84: 1970 nr 1 s. 51-60; nr 2 s. 118-128.

20. Bogurodzica - Matką Kościoła. *Bibl. Kazn.* T. 86: 1971 nr 6 s. 321-323.

21. Męstwo i wstrzemięźliwość. *Bibl. Kazn.* T. 86: 1971 nr 5 s. 263-266.

22. Znajomość Chrystusa - najwyższą wartością ascetyczną. *Bibl. Kazn.* T. 86: 1971 nr 2 s. 76-79.

23. Brat Feliks - ambasador polskości w dalekim Peru. *Przew. Katol.* R. 62: 1972 nr 30 s. 270-271.

24. "Głoście dzieła Pana wśród narodów". *Bibl. Kazn.* T. 88: 1972 nr 2 s. 74-77.

25. "Pójdź za mną" - w celibacie. *Bibl. Kazn.* T. 88: 1972 nr 2. 264-267.

26. Zasady "życia według ducha". *Bibl. Kazn.* T. 88: 1972 nr 6 s. 327-331.

27. [Homilia na 25 rocznicę śmierci kard. A. Hlonda. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 42 s. 385.

28. [Homilia na niedz. III Adwentu]. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 50 s. 459.

29. Kalendarium życia kardynała Augusta Hlonda, prymasa Polski. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 42 s. 378-381.

30. Na 25-tą rocznicę zgonu kard. A. Hlonda, prymasa Polski. *Nostra.* R. 28: 1973 nr 7 s. 2-9.

31. Opr.: [Dwudziesta piąta rocznica śmierci kard. Augusta Hlonda]. *Nostra.* R. 28: 1973 nr 7 s. 1-40.

32. Pół wieku działalności synów księdza Bosko w Lądzie. *Nostra.* R. 28: 1973 nr 5 s. 1-5.

33. Przyjaciel Polski. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 22 s. 206 [papież Jan XXIII].

34. 75 lat pracy salezjanów w służbie Kościoła i narodu. *Nostra.* R. 28: 1973 nr 8 s. 4-13.

35. Bibliografia prac kardynała Augusta Hlonda, prymasa Polski za lata 1897-1951. *Nasza Przeszł.* T. 42: 1974 s. 25-60.

36. Działalność misyjna salezjanów polskich. W: *75 lat działalności salezjanów w Polsce. Księga Pamiątkowa.* Red. R. POPOWSKI, S. WILK, M. LEWKO. Ł. - Kr. 1974 S. 156-192.

37. Jedna z dróg. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 16 s. 6. -Toż. pt.: Ksiądz Bosko mnie uczy, że

najpiękniejszą drogą życia jest kapłaństwo ...(Wspomnienie o wzorowym alumnie salejzańskim - Zbyszku Pranczku). *Msza Święta.* R. 30: 1974 nr 7-8 s. 166-167.

38. Kardynał August Hlond. *Tyg. Powsz.* R. 28: 1974 nr 7 s. 1.

39. Kardynał August Hlond prymas Polski 1881-1948. W: *75 lat działalności salezjanów w Polsce. Księga Pamiątkowa.* Red. R. POPOWSKI, S. WILK, M. LEWKO. Ł. - Kr. 1974 s. 193-224.

40. Kardynał August Hlond prymas Polski 1881-1948. Dzieła i człowiek. *Aten. Kapł.* R. 67: 1974 t. 82 nr 1 s. 105-119. -Toż.: Kardynał August Hlond prymas Polski (1881-1948). W 25-lecie zgonu. *Wiad. Archid. Gnieź.* R. 29: 1974 nr 2 s. 45-48 [fragm.].

41. Młodzieńcze lata kardynała Augusta Hlonda 1893-1905. *Nasza Przeszł.* T. 42: 1974 s. 61-108.

42. Pokłosie uroczystości z okazji rocznicy śmierci kard. A. Hlonda. *Nostra.* R. 29: 1974 nr 6 s. 19-23. -Toż. *Stud. Gnesn.* T. 2: 1976 s. 308-311.

43. Przez Maryję do pojednania. *Bibl. Kazn.* T. 93: 1974 nr 2-3 s. 144-152, 164-175, 183-191.

44. Schemat biograficzny kard. Augusta Hlonda, prymasa Polski 1881-1948. *Nasza Przeszł.* T. 42: 1974 s. 9-24.

45. 75 lat w Polsce [Towarzystwa Salezjańskiego]. *Msza Święta.* R. 30: 1974 nr 7-8 s. 166.

46. "Synowie Twoi przyjdą z daleka". Na 75-lecie salezjańskiej pracy w Polsce. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 4 s. 4-6.

47. Śp. Zbigniew Pranczk, alumn IV kursu. *Nostra.* R. 29: 1974 nr 2 s. 44-45.

48. Wokół wojennych losów kardynała Hlonda. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 25: 1974 nr 1 s. 42-57.

49. Acta Hlondiana. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 21-28. -Toż. W: *Kardynał August Hlond Prymas Polski. Współcześni wspominają Sługę Bożego kard. Augusta Hlonda.* Opr. W. NECEL. P. 1993 s. 145-153.

50. Bibliografia opublikowanych prac Ks. Prof. Dra Mieczysława Życzyńskiego za lata 1927-1974. Rocz. Teol. - Kanon. T. 22: 1975 nr 4 s. 7-23. Współautor: S. WILK.

51. Historyczna decyzja. W trzydzielstolecie ustanowienie organizacji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych przez kard. Augusta Hlonda. *Nostra.* R. 30: 1975 nr 9 s. 1-4.

52. Rys historyczny Towarzystwa Salezjańskiego w Polsce. W: *Towarzysto św. Franciszka Salezego w Polsce. Wykaz osób i domów.* Opr. L. KALIŃSKI. Kr. -Ł. 1975 s. 18-24.

53. W służbie prawdy i miłości [na złoty jubileusz kapłaństwa kard. Stefana Wyszyńskiego]. Stud. Gnesn. T. 1: 1975 s. 272-275.

54. Kardynał August Hlond i chrześcijańska miłość. W: *Chrześcijanie.* Red. B. BEJZE. T. 2. W. 1976 s. 47-133.

55. Pątniczym szlakiem do stolicy Królowej Polski. *Bibl. Kazn.* T. 96: 1976 nr 3-4 s. 214-223, 230-231, 235-238, 246-248, 254-256.

56. Polscy salezjanie w służbie emigracji po II wojnie światowej. *Nostra.* R. 31: 1976 nr 5 s. 1-13.

57. "Pozwólcie dziatkom przyjść do mnie ...". *Przew. Katol.* R. 66: 1976 nr 26 s. 2-3.

58. Kardynał Hlond jako prekursor soborowej odnowy w świetle własnych wypowiedzi. Seminare. T. 2: 1977 s. 7-31.

59. Pamięci wychowawcy pierwszych salęzjanów polskich [na 75-lecie smierci ks. Wiktora Grabelskiego]. *Nostra.* R. 32: 1977 nr 11 s. 1-8.

60. Synowie księdza Bosko w Polsce. W: A. AUFFRAY: *Świety Jan Bosko.* Kr. 1977 s. 242-247.

61. Śladami cnót Królowej nieba i ziemi. *Bibl. Kazn.* T. 98: 1977 nr 3-4 s. 159-167, 170-172, 179-180, 182-187, 191-192, 194-196, 197-201, 204-208.

62. Dwa raporty kardynała Augusta Hlonda prymasa Polski w sprawie prześladowania Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1939-1940. W: *Kościół katolicki na ziemiach Polsce w czasie II wojny światowej. Materiały i studia.* Red. F. STOPNIAK. T. 7 z. 3. W. 1978 s. 99-150.

63. Dwadzieścia pięć lat Wyższego Seminarium Duchownego Towarzystwa Salezjańskiego w Lądzie nad Wartą 1952-1977. *Seminare.* T. 3: 1978 s. 7-35. -Toż. *Nostra. R.* 33: 1978 nr 5 s. 12-13 [fragm.].

64. Homilia wygłoszona w Bazylice Archikatedralnej Poznańskiej 13 IX 1977 podczas Mszy św. w trzydziesty dzień zgonu śp. abpa Antoniego Baraniaka. *Nostra.* R. 33: 1978 nr 2 s. 31-35.

65. Metropolita krakowski o kardynale Auguście Hlondzie. *Nostra.* R. 33: 1978 nr 12 s. 47-49.

66. Raporty kard. Hlonda o sytuacji Kościoła w Polsce podczas okupacji hitlerowskiej. *Chrześc. w Świecie.* R. 10: 1978 nr 10 s. 15-24.

67. W pośmiertnym hołdzie papieżowi wiary, dialogu i pokoju. *Nostra.* R. 33: 1978 nr 8-9 s. 3-14.

68. Beatyfikacja ks. Bosko. Nostra. R. 34: 1979 nr 6-7 s. 3-8.

69. Czy kard. Hlond "nadużył" papieskich uprawnień. *Chrześc. w Świecie.* R. 11: 1979 nr 9 s. 8-19.

70. Oprac.: August kardynał HLOND prymas Polski: Daj mi dusze. Wybór pism i przemówień 1897-1948. Ł. 1979 8° ss. 328.

71. Prace przygotowawcze do Pierwszego Synodu w odrodzonej Polsce. *Seminare.* T. 4: 1979 s. 227-262.

72. Wspomnienie o Matce kard. A. Hlonda. *Nostra.* R. 34: 1979 nr 2 s. 64-72.

73. [Głos w dyskusji]. W: *Kościół w II Rzeczypospolitej.* Red. Z. ZIELIŃSKI, S. WILK. Lubl. 1980 s. 231-233. -Toż. Wyd. 2. Lubl. 1981.

74. Kardynał August Hlond - Prymas odrodzonej

Polski.*Nostra*. R. 36: 1981 nr 8-9 s. 5-9.
75. Oprac.: August kardynał HLOND prymas Polski: *Z Chrystusem w życie. Okruchy myślowe 1922-1948*. Ł. 1981 8° ss. 176.
76. Pochodzenie i początki kariery politycznej Piotra Dunina Wolskiego. *Stud. Płoc*. T. 9: 1981 s. 87-100 [fragm. pracy dyplomowej].
77. Apostolstwo świeckich duszą i obowiązkiem młodego katolika. *Bibl. Kazn*. T: 108: 1982 nr 4 s. 239-244.
78. Arcybiskup Antoni Baraniak, metropolita poznański (1904-1977). W: *Chrześcijanie*. Red. B. BEJZE. T. 7. W. 1982 s. 231-290.
79. August Hlond 1926-1948. W: *Na stolicy prymasowskiej w Gnieźnie i w Poznaniu. Szkice o prymasach Polski w okresie niewoli narodowej i w II Rzeczypospolitej*. Red. F. LENORT. P. 1982 s. 319-370.
80. Biografia zakonna kardynała Augusta Hlonda. *Stud. Gnesn*. T. 7: 1982-1983 s. 415-436.
81. Czyń to a będziesz żył. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 5-6 s. 293-297.
82. Polscy salezjanie w służbie emigracji 1893-1975. W: *Działalność męskich zgromadzeń zakonnych wśród Polonii*. Red. J. BAKALARZ i in. Lubl. 1982 s. 289-352.
83. Pójdźcie za mną a staniecie się rybakami ludzi. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 5-6 s. 306-312.
84. Przypatrzcie się bracia powołaniu waszemu. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 3 s. 183-186.
85. Rola rodziców w przygotowaniu młodzieży do życia małżeńskiego. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 5-6 s. 36-365.
86. To czyń a będziesz żył. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 3 s. 179-183.
87. Trwajcie mocno w wierze. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 1 s. 46-50.
88. Trzy aspekty naszego powołania. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 5-6 s. 297-302.
89. Trzy drogi naszego uświęcenia. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 4 s. 244-250.
90. Udział laikatu w zbawczej misji Kościoła. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 5-6 s. 302-306.
91. Wiara probierzem autentyczności życia chrześcijańskiego. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 1 s. 38-42.
92. W służbie rodziny pod przewodem Patriarchy z Nazaretu. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 4 s. 234-239.
93. Z Chrystusem w życie. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 1 s. 50-54.
94. Z powrotem do Boga żywego. *Bibl. Kazn*. T. 108: 1982 nr 1 s. 42-45.
95. Cnota nadziei podstawą chrześcijańskiego heroizmu. *Bibl. Kazn*. T. 110: 1983 nr 5 s. 318-320.
96. Cnota nadziei rekojmią naszego uświęcenia i zbawienia. *Bibl. Kazn*. T. 110: 1983 nr 1 s. 43-47.
97. Ewangelia miłości podstawą naszego odrodzenia. *Bibl. Kazn*. T. 111: 1983 nr 6 s. 310-312.
98. Kształtowanie woli życia w oparciu o cnotę nadziei. *Bibl. Kazn*. T. 110: 1983 nr 3-4 s. 185-189.
99. Miłosierdzie Boże podstawą naszej nadziei. *Bibl. Kazn*. T. 11: 1983 nr 6 s. 369-372.
100. Miłość Boga najprostszą drogą do miłości człowieka. *Bibl. Kazn*. T. 111: 1983 nr 6 s. 372-374.
101. Nadzieją żyć - nadzieję dawać. Bibl. Kazn. T. 110: 1983 nr 3-4 s. 192-195.
102. Nasza nadzieja w Maryi - "Matce świętej nadziei". *Bibl. Kazn*. T. 111: 1983 nr 6 s. 305-310.
103. Na ufności Bogu budujemy naszą nadzieję. *Bibl. Kazn*. T. 110: 1983 nr 2 s. 113-119.
104. Praca nad sobą świadectwem naszej nadziei. *Bibl. Kazn*. T. 110: 1983 nr 1 s. 50-53.
105. Przez miłość Boga do miłości człowieka. *Bibl. Kazn*. T. 111: 1983 nr 6 s. 367-370.
106. Rola chrześcijańskiej nadziei w tajemnicy cierpienia. *Bibl. Kazn*. T. 110: 1983 nr 1 s. 53-57.
107. Rola nadziei w kształtowaniu naszej odpowiedzialności. *Bibl. Kazn*. T. 110: 1983 nr 2 s. 120-123.
108. W służbie Chrystusowej miłości. *Bibl. Kazn*. T. 110: 1983 nr 5-6 s. 313-315.
109. Apostolstwo miłości powołaniem katolickiej młodzieży. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 6 s. 396-372.
110. Caritas chrześcijańska sprawdzianem naszej miłości. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 6 s. 362-369.
111. Miłość Kościoła naszym obowiązkiem. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 6 s. 358-365.
112. Miłość w służbie Ojczyzny. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 3-4 s. 195-198.
113. Miłość w służbie rodziny. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 2 s. 114-116.
114. Nasze obowiązki wobec bliźniego w świetle Dekalogu. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 2 s. 116-120.
115. O religijno-moralne oblicze polskiego narodu. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 5 s. 303-306.
116. Przez czystość serca do zwycięstwa miłości. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 2 s. 127-132.
117. Przykazanie miłości w służbie ludzkiej rodziny. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 5 s. 308-311.
118. Siódme i ósme przykazanie na straży przykazania miłości. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 3-4 s. 231-234.
119. Trzy aspekty przykazania miłości bliźniego. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 1 s. 39-41.
120. Trzy dary miłości bliźniego. *Bibl. Kazn*. T. 112. 1984 nr 2 s. 123-127.
121. Wprzągajmy swoją miłość w służbę Kościoła. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 6 s. 365-369.
122. Wytrwajcie w miłości mojej. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 2 s. 132-136.
123. Zachowanie Dekalogu świadectwem miłości bliźniego. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 1 s. 52-55.
124. Znak i posłanie. *Bibl. Kazn*. T. 112: 1984 nr 2 s. 82-84.
125. Ks. August Hlond na Śląsku. W 60 rocznicę erygowania diecezji katowickiej. *Śl. Stud. Hist. -*

Teol. T. 18: 1985 s. 7-25.
126. Kult świętych szkołą życia w rodzinie. *Bibl. Kazn.* T. 114: 1985 nr 2 s. 126-129.
127. Modlitwa świadectwem naszej łączności z Bogiem. *Bibl. Kazn.* T. 114: 1985 nr 3-4 s. 187-190.
128. Pojednanie i pokuta warunkiem uświęcenia. *Bibl. Kazn.* T. 114: 1985 nr 2 s. 129-132.
129. Przez sakramenty święte ku pełni Chrystusowej miłości. *Bibl. Kazn.* T. 114: 1985 nr 2 s. 97-101.
130. Słowo Boże źródłem i warunkiem naszego uświęcenia. *Bibl. Kazn.* T. 114: 1985 nr 2 s. 97-101.
131. Wierność Dekalogowi miarą naszej wierności Bogu. *Bibl. Kazn.* T. 114: 1985 nr 6 s. 344-347.
132. W Maryjnej służbie Chrystusowi Eucharystycznemu. *Bibl. Kazn.* T. 114: 1985 nr 3-4 s. 224-229.
133. Znak krzyża świadectwem naszego zbawienia. *Bibl. Kazn.* T. 114: 1985 nr 1 s. 43-46.
134. Kardynał August Hlond i Adam Stefan Sapieha w latach 1926-1948. W: *Księga Sapieżyńska.* Red. J. WOLNY. T. 2. Kr. 1986 s. 43-57.
135. Wielcy czciciele Maryi Wspomożycielki Wiernych. W: *Maryja Wspomożenie Wiernych. Studium dogmatyczno-historyczne.* Red. S. PRUŚ. W. 1986 s. 292-325.
136.Dzieło salezjańskie w życiu księdza Bosko. *Seminare.* T. 9: 1987-1988 s. 11-35.
137. Maria z Imielów Hlondowa (1858-1933). W: *Chrześcijanie.* Red. B. BEJZE. T. 18: 1987 s. 241-250.
138. Marian Paweł Skórzewski (1911-1944). W: *Chrześcijanie.* Red. B. BEJZE. T. 18. W. 1987 s. 261-301.
139. Synod Plenarny w 1936 roku. *Stud. Clar.* T. 8: 1987 s. 10-21.
140. Formacja duchowa kapłanów w świetle wypowiedzi kardynała Augusta Hlonda. *Głos Sem. Zagr.* R. 1988 nr 5 s. 5-12.
141. Kardynał August Hlond prekursorem posoborowego Kościoła. *Hejnał Mariacki.* R. 32: 1988 nr 9 s. 10.
142. Opr.: August kardynał HLOND prymas Polski. W służbie Boga i Ojczyzny. Wybór pism i przemówień 1922-1948. W. 1988 8° ss. 270.
143. Rys historyczny Towarzystwa Salezjańskiego w Polsce. W: L. KALIŃSKI: Rodzina *Salejzańska w Polsce. Wykaz domów i osób.* W. 1988 s. 30-64.
144. "Sałem się wszystkim dla wszystkich". Duchowe oblicze św. Jana Bosko. W: *Ojciec i nauczyciel. Kazania o św. Janie Bosko.* Red. W. KOŁYSZKO. W. 1988 s. 300-305.
145. Kardynał August Hlond a akcja trzeźwości. *Głos Sem. Zagr.* R. 1989 nr 5 s. 9-17.
146. Kult Eucharystii i Serca Jezusowego w życiu kardynała Augusta Hlonda. *Głos Sem. Zagr.* R. 1989 nr 2 s. 3-8.
147. Maryjno-społeczna myśl kardynała Augusta Hlonda. *Stud. Clar.* T. 10: 1989 s. 76-90.
148. Rola Kościoła i kultu Maryjnego w życiu i nauczaniu kardynała Augusta Hlonda. *Odpow. i Czyn.* R. 1989 nr 3 s. 3-26.
149. Stosunek kardynała Augusta Hlonda do zakonów. *Głos Sem. Zagr.* R. 1989 nr 2 s. 110-128.
150. Hlond August SDB, kard. W: Enc. katol. T. 6. Lubl. 1993 szp. 1088-1090.
151. Kardynał August Hlond a sprawa brzeska. *Stud. Gnesn.* T. 9: 1990 s. 93-113.
153. Opr.: Acta Hlondiana. Materiały do życia i działalności kard. Augusta Hlonda; prymasa Polski 1881-1946. T. 1 cz. 1-2, T. 2 cz. 1-3, T. 3 cz. 1-13, T. 4 cz. 1-26, T. 5 cz. 1-29, T. 6 cz. 1-30. Ląd n/ Wartą 1966-1990. Mps.
154. Opr.: Z kardynałem prymasem Augustem Hlondem - na co dzień. Ląd n/ Wartą 1990 8° ss. 76.
155. Opr.: Teki Archiwalne Acta Hlondiana. T. 1-20. Ląd n/ Wartą 1975-1989. Mps.

II.

WILK S.: Materiały do bibliografii publikacji salezjanów polskich za lata 1897-1974. W: *75 lat działalności salezjanów w Polsce. Księga Pamiątkowa.* Ł.- Kr. 1974 S. 304-305; BANASZAK M.: Acta Hlondiana. W: *Kościół katolicki na ziemiach Polski w czasie II wojny światowej. Materiały i studia.* Red. F. STOPNIAK. T. 7 nr 2. W. 1978 s. 71-73; PIETRZAK J.: Ks. Stanisław Kosiński SDB i jego "Acta Hlondiana". Pod urokiem kardynała Augusta Hlonda. *Słowo Powsz.* R. 33: 1979 nr 159 s. 7; JEŻEWSKI N.: Nagroda im. Włodzimierza Pietrzaka po raz czterdziesty pierwszy. Ks. Stanisław Kosiński SDB - nagroda naukowa. *Słowo Powsz.* R. 42: 1988 nr 227 s. 2; PIETRZAK J.: Zauroczony postacią kard. Augusta Hlonda. *Życie i Myśl.* R. 37: 1989 nr 4 s. 66; JARECKI M.: Ks. Stanisław Kosiński. *Gazeta Słupecka.* R. 3: 1991 nr 37 s. 8; Kronika Inspektorii św. Wojciecha. R. 1991 nr 2 s. 3-4; PIETRZAK J.: Zmarł wybitny historyk Kościoła w Polsce śp. ks. prof. Stanisław Kosiński. *Słowo Powsz.* R. 45: 1991 nr 168 s. 6; HOŁOWINA M.: Ksiądz Stanisław Kosiński (1923-1991) - twórca zbioru Acta Hlondiana. Lublin 1994, mps; Teczka akt personalnych; Kronika 1963-1980. Arch. Domu Lądzkiego. Arch. Insp. Sal. Piła.

Ks. Stanisław Wilk

Kosowski Stanisław (1912-1988), duszpasterz krakowski, autor rozpraw historycznych.

Urodził się 21 IV 1912 r. w Żarkach. Po ukończeniu Wyższego Seminarium Duchownego w Krakowie przyjął 10 IV 1938 r. święcenia kapłańskie. W l. 1938-1943

pełnił obowiązki wikariusza, najpierw w Czarnym Dunajcu, a następnie w Makowie Podhalańskim. W l. 1943-1966 był administratorem w Lubniu oraz dziekanem dekanatu mszańskiego. Równocześnie kontynuował studia, uwieńczone uzyskaniem 14 X 1954 r. stopnia doktora teologii na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. W l. 1966-1977 był proboszczem parafii św. Piotra i Pawła w Trzebini oraz dziekanem dekanatu trzebińskiego (1971-1977). W 1977 r. objął probostwo kolegiaty Wszystkich Świętych w Krakowie. Zmarł 31 X 1988 r. w Krakowie.

I.
1. Dawny kościół św. Stanisława biskupa i męczennika i szpital ubogich w Trzebini. *Nasza Przeszł.* T. 45: 1976 s. 7-36, tabl. 2.
2. Stanisław Jaśko - rzeźbiarz-samouk. *Nasza Przeszł.* T. 51: 1979 s. 14-146.
3. Setna rocznica urodzin ks. dziekana Władysława Misia (1882-1954) długoletniego proboszcza parafii WW. Świętych w Krakowie. *Notif. e Curia Crac.* R. 120: 1982 nr 6-8 s. 199-201.
4. Piętnastolecie istnienia Rady Kapłańskiej w Archidiecezji Krakowskiej 1968-1983. *Nitif. e Curia Crac.* R. 121: 1983 nr 11-12 s. 298-300.
5. Epitafium dla O. P. Skargi SI (Ks. Skarga w kazaniu pogrzebowym O. Fabiana Birkowskiego). Kr. 1985.
6. Ks. Józef Wątor: 1895-1932. Kr. 1986.
II.
Akta personalne. Arch. Kurii Krak.

Ks. Grzegorz Ryś

Kostecki Romulad Wojciech (1902-1991), dominikanin, redaktor, tłumacz, dogmatyk.

Urodził się 29 XII 1902 r. w Sułowie k/ Wieliczki jako syn Jana i Rozalii z d. Łanaszka. Uczył się w dominikańskim Gimnazjum św. Jacka w Krakowie. W 1917 r. wstąpił do nowicjatu i 30 XII 1918 r. złożył pierwszą profesję zakonną. W 1920 r. uzyskał świadectwo dojrzałosci. Studia filozoficzne odbył w Krakowie i Lwowie, a teologię studiował w Studium Generalnym w Le Saulchoir w Belgii. Tam 30 VII 1925 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Pracę: *Rola łaski w wychowaniu charakteru*, tłumaczoną z j. francuskiego, nostryfikował na Uniw. Lwowskim i 23 VI 1928 r. otrzymał tytuł doktora teologii. W l. 1927-1929 był asystentem kościelnym we lwowskim "Odrodzeniu" i brał udział w kongresach " Pax Romana" w Pradze i Bratysławie. W r. ak. 1929/1930 pogłębiał studia w zakresie teologii wschodniej na Angelicum w Rzymie. Był wykładowcą w Studium dominikańskim we Lwowie (1930-1937), Warszawie (1937-1939, 1948-1950, 1972-1973) i w Krakowie (1940-1948, 1950-1963, 1967-1971). W l. 1964-1966 przebywał w Świętej Annie k/ Przyrowa, a w l. 1973-1974 w Gidlach. Od 1975 r. mieszkał stale w Warszawie jako emeryt. Był redaktorem miesięcznika "Róża Duchowna" (1932-1934) i "Szkoły Chrystusowej" (1934-1936). Brał udział w zjazdach teologów polskich i w przedwojennych "Tygodniach Społecznych". W l. 1945-1948 był przeorem konwentu krakowskiego. W 1947 r. otrzymał, po zdaniu odpowiednich egzaminów, najwyższy tytuł naukowy w zakonie - magisterium św. teologii i został tzw. prymariuszem Studium. W l. 1950-1957 był rektorem powstałego Studium Generalnego. W 1948 r. otrzymał nominację na profesora Papieskiego Instytutu Angelicum w Rzymie, lecz nigdy nie objął tej funkcji. Uczył natomiast w Śląskim Seminarium Duchownym w Krakowie (1958-1961) i prowadził wykłady dla różnych środowisk. Przez wiele lat był cenzorem kościelnym. W 1950 r. był definitorem na kapitułę generalną. Przeprowadził wizytację kanoniczną poznańskiego konwentu dominikanów (1960) i klasztoru dominikanek w Świętej Annie (1958, 1978). Był wziętym rekolekcjonistą i spowiednikiem w wielu zgromadzeniach zakonnych. W 1975 r. za pracę: *Tajemnica życia nadprzyrodzonego* otrzymał nagrodę naukową im. Włodzimierza Pietrzaka. Zmarł 8 VIII 1991 r., mając 66 lat kapłaństwa.

I.

1. Jeden dzień u grobu św. Teresy (kilka luźnych spostrzeżeń i uwag). *Róża Duch.* R. 25: 1926 nr 6 s. 176-180.

2. Niepokalana. *Róża Duch.* R. 25: 1926 nr 12 s. 362-368.

3. Rec.: A. GMUROWSKI: Miłość Boga jako przyjaźń z Bogiem. Włocławek 1928. *Bulletin Thomiste.* R. 5: 1928 t. 2 nr 5-6 s. 402.

4. Rec.: W. WICHER: Szymon Stanisław Makowski, teolog moralista polski w XVII w. Kielce 1926. *Bulletin Thomiste.* R. 6: 1929 t. 2 nr 5-6 s. 609.

5. Błogosławiony Albert Wielki. *Aten. Kapł.* R. 16: 1930 t. 26 nr 3 s. 225-242.

6. Chrystus naszym życiem. *Szk. Chryst.* R. 1: 1930 t. 1 nr 1 s. 30-39.

7. Dobroć Boża we Wcieleniu. *Szk. Chryst.* R. 1: 1930 t. 1 nr 6 s. 281-291.

8. Rec.: F. A. CAYRÉ: La contemplation Augustinienne. Paris 1927. *Szk. Chryst.* R. 1: 1930 t. 1 nr 4 s. 213.

9. Rec.: W. KIESZKOWSKA: Boży Chopczyna (Wicio de Fontgallad 1913-1925). W. 1930. *Szk. Chryst.* R. 1: 1930 t. 1 nr 6 s. 338.

10. Rec.: Abp PICHENOT: Ewangelia Eucharystii. P. 1928. *Szk. Chryst.* R. 1: 1930 t. 1 nr 3 s. 151.

11. Rec.: R. PLUS: Eucharistie. Paris 1930. *Szk. Chryst.* R. 1: 1930 t. 1 nr 6 s. 336-337.

12. Rec.: J. WORONIECKI: Pełnia mdolitwy. P. 1924. *Szk. Chryst.* R. 1: 1930 t. 1 nr 3 s. 149-150.

13. Świętość Chrystusa. [Streszcz.]. W: *Nasza myśl teologiczna. I. Pamiętnik pierwszego zjazdu naukowego Polskiego Tow. Teologicznego odbytego we Lwowie roku 1928.* Lw. 1930 s. 74-75.

14. Opatrzność Boża. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 6 s. 248-259.

15. Rec.: M. ALANIC: Sainte Radegonde. Paris 1930. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 2 s. 92.

16. Rec.: M. W. BERNADOT: Św. Katarzyna Sienieńska, jej życie, dzieła i nauka. Lw. 1930. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 4 s. 184.

17. Rec.: J. BIARD: Les Dons du Saint-Esprit. Avignon 1930. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 nr 5 s. 238-239.

18. Rec.: E. BOUGAUD: Chrystianizm i czasy obecne. Księga I. Wiara i niewiara. P. 1931. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 5 s. 236.

19. Rec.: W. FOERSTER: Religia a kształcenie charakteru, dociekania psychologiczne i pedagogiczne wskazania. P. 1930. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 6 s. 282-283.

20. Rec.: Św. JAN OD KRZYŻA: Noc ciemności i Pieśń duchowa. Lw. 1931. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 6 s. 280-281.

21. Rec.: W. MUCHOWICZ: Przenajświętsza Ofiara. 25 kazań o Mszy św. Lw. 1930. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 4 s. 187-188.

22. Rec.: E. C. SCHEEBEN: B. Alberto Magno, Vescovo e Confessore dell' Ordine Dominicano. R. 1931. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 4 s. 186.

23. Rec.: Święty Różaniec. Pińsk 1931. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 4 s. 186-187.

24. Rec.: F. VERNET: La spirittualité médiévale. Paris 1929. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 5 s. 239.

25. Rec.: K. WAIS: Bóg. Jego istnienie i istota. Lw. 1930. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 2 s. 94.

26. Rec.: C. WALEWSKA: Biała Siostra z Afryki (z prawdziwych przeżyć). P. 1930. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 5 s. 237.

27. Rec.: H. WILMS: Albert der Grosse. München 1930. *Szk. Chryst.* R. 2: 1931 t. 2 nr 2 s. 93-94.

28. "A Słowo ciałem się stało" (Jan 1,14). (3-cia tajemnica 1-szej części Różańca św.). *Róża Duch.* R. 31: 1932 nr 12 s. 363-366.

29. Krótki szkic historyczny kultu Alberta Wielkiego. *Szk. Chryst.* R. 3: 1932 t. 4 nr 3 s. 145-152.

30. Rec.: A. DELORNE: Albert le Grand. Juvisy 1931. *Szk. Chryst.* R. 3: 1932 t. 5 nr 5 s. 220.

31. Rec.: M. GRODZICKA: Niewiasta mężna, Jenerałowa Jadwiga Zamoyska. Zakopane 1931 i M. MAŁCUŻYŃSKA: Jenerałowa Zamoyska jako wychowawczyni. Zakopane 1931. *Szk. Chryst.* R. 3: 1932 t. 4 nr 1 s. 45-46.

32. Rec.: J. HEERINCKX: Introductio in theologiam spiritualem asceticam et mysticam. Taurini 1931. *Szk. Chryst.* R. 3: 1932 t. 4 nr 1 s. 46-47.

33. Rec.: Henio. Dzieje duszy polskiego chłopca (1916-1928). P. 1928. *Szk. Chryst.* R. 3: 1932 t. 4 nr 4 s. 210.

34. Rec.: J. KORZONKIEWICZ: Katolicy! na front! Miejsce Piastowe 1932. *Szk. Chryst.* R. 3: 1932 t. 4 nr 6 s. 305.

35. Rec.: J. KORZONKIEWICZ: Obrzędy Chrztu świętego. Kr. 1931. *Szk. Chryst.* R. 3: 1932 t. 4 nr 6 s. 305-306.

36. Rec.: K. ROLEWSKI: Nauka katolicka o małżeństwie. Instrukcja duszpasterska dla oblubieńców. P. 1930. *Szk. Chryst.* R. 3: 1932 t. 4 nr 6 s. 305.

37. Rec.: H. WERYŃSKI: O chorobie i cierpieniu. (Garść uwag dla zdrowych i chorych). Miejsce Piastowe 1932. *Szk. Chryst.* R. 3: 1932 t. 4 nr 6 s. 304-305.

38. Więcej radości (Odmawianie Różańca źródłem radości). *Róża Duch.* R. 31: 1932 nr 8 s. 234-237.

39. Głos obowiązku - głos Boży. *Szk. Chryst.* R. 4: 1933 t. 6 nr 2 s. 57-66.

40. Pokuta jako Sakrament. *Szk. Chryst.* R. 4: 1933 t. 6 nr 4 s. 159-168.

41. Pokutę czyńmy. *Szk. Chryst.* R. 4: 1933 t. 6 nr 3 s. 97-108.

42. Rodzina Maryi wzorem rodzin chrześcijańskich. *Róża Duch.* R. 32: 1933 nr 9 s. 263-266.

43. Skrucha. *Szk. Chryst.* R. 4: 1933 t. 6 nr 6 s. 270-282.
44. "Szczęśliwego Nowego Roku!" *Róża Duch.* R. 32: 1933 nr 1 s. 1-5.
45. Św. Albert Wielki, Wyznawca, Biskup i Doktor Kościoła. Lw. 1934. Wydaw. OO. Dominikanów ss. 178, IX.
46. Dlaczego mamy czcić Najśw. Marję Pannę? *Róża Duch.* R. 33: 1934 nr 4 s. 130-132.
47. Kochajmy Najśw. Serce Jezusa! *Róża Duch.* R. 33: 1934 nr 6 s. 162-164.
48. Na czem polega życie wewnętrzne. *Szk. Chryst.* R. 5: 1934 t. 9 nr 3 s. 169-179.
49. Obowiązek radości. *Szk. Chryst.* R. 5: 1934 t. 8 nr 1 s. 25-34.
50. Ordo veritatis. (Życie intelektualne w Zakonie dominikańskim). *Szk. Chryst.* R. 5: 1934 t. 9 nr 1-2 s. 132-158. -Toż. Odb. Lw. 1934 8° ss. 28.
51. Organizm życia wewnętrznego. *Szk. Chryst.* R. 5: 1934 t. 9 nr 4 s. 227-236.
52. Przemiot i cel nabożeństwa do Najśw. Serca Jezusa. *Szk. Chryst.* R. 5: 1934 t. 8 nr 6 s. 241-261. -Toż. Odb. Lw. 1934 8° ss. 23.
53. Przegląd współczesny. [Uwagi o obowiązku pogłębienia wykształcenia religijnego]. *Szk. Chryst.* R. 5: 1934 t. 9 nr 6 s. 354-363.
54. Przegląd współczesny. [Z okazji listu Episkopatu kilka uwag]. *Szk. Chryst.* R. 5: 1934 t. 8 nr 4 s. 184-188; nr 5 s. 233-238; nr 6 s. 289-297.
55. Rec.: S. MAĆKOWIAK: Die ethische Beurteilung der Notlüge in der altheidnischen, patristischen, scholastischen und neueren Zeit. Żółkiew 1933. *Szk. Chryst.* R. 5: 1934 t. 8 nr 2 s. 95-96.
56. Rec.: A. ŻYLIŃSKI: Wtajemniczenie w umiejętności Świętych. P. 1933. *Szk. Chryst.* R. 5: 1934 t. 8 nr 4 s. 189-190.
57. Różaniec szkołą cnoty nadziei. *Róża Duch.* R. 33: 1934 nr 9 s. 283-290.
58. Siedemsetletni Jubileusz Kanonizacji św. Dominika 1234-1934. *Róża Duch.* R. 33: 1934 nr 7-8 s. 194-199.
59. Tajemnica Wcielenia a życie wewnętrzne. *Szk. Chryst.* R. 5: 1934 t. 9 nr 6 s. 313-330. -Toż. Odb. Lw. 1934 s. 20.
60. Z jakiem usposobieniem należy odprawiać rekolekcje. *Szk. Chryst.* R. 5: 1934 t. 8 nr 2 s. 56-62.
61. "Co w górze jest szukajcie" *Róża Duch.* R. 34: 1935 nr 12 s. 406-409.
62. Nasza przyjaźń z Bogiem. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 11 nr 1-2 s. 5-28 i 97-106. -Toż. Odb. Lw. 1935 8° ss. 36.
63. Ofiara. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 11 nr 4 s. 145-156.
64. Przegląd współczesny. [Listy pasterskie o Kościele A. Hlonda i B. Lisowskiego]. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 10 nr 6 s. 414-421; t. 11 nr 1-2 s. 83-89.
65. Przegląd współczesny. [Potrzeba życia wewnętrznego]. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 10 nr 2 s. 99-104; nr 3 s. 159-169.
66. Rec.: J. V. BAINVEL: Kult Serca Bożego (teoria i rozwój). Kr. 1934. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 10 nr 6 s. 423-242.
67. Rec.: O. BOISSIEU: Życie wewnętrzne w duszach ludzi czynu. P. 1935. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 11 nr 6 s. 292-293.
68. Rec.: O. FABER: Dobroć. P. 1934. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 10 nr 4 s. 243-245.
69. Rec.: R. GARRIGOU-LAGRANGE: Trzy nawrócenia i trzy drogi. P. 1934. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 11 nr 1-2 s. 90.
70. Rec.: HAMON: Żywot św. Franciszka Salezego. 2 tomy. Kr. 1934. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 10 nr 1 s. 42-45.
71. Rec.: T. TOTH: Życie piękne i czyste. P. 1934. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 10 nr 2 s. 105-106.
72. Rec.: H. WILMS: Die Gottesfreunschaft nach dem Hl. Thomas. Oldenburg 1933. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 11 nr 6 s. 294.
73. Rec.: A. ŻYCHLIŃSKI: Pełnia umiejętności świętych (zasadnicze wskazówki dla postępujących). P. 1935. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 10 nr 6 s. 422-423.
74. Rec.: A. ŻYCHLIŃSKI: Tajemnica Słowa Wcielonego. Rozważania teologiczne o niedościgłych bogactwach Chrystusowych według św. Tomasza z Akwinu. P. 1935. *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 11 nr 6 s. 290-292.
75. Święty Józef. (Jego świętość i opieka). *Szk. Chryst.* R. 6: 1935 t. 10 nr 3 s. 140-154. -Toż. Odb. Lw. 1935 8° ss. 16.
76. Ofiara Chrystusowa. *Szk. Chryst.* R. 7: 1936 t. 12 s. 138-145.
77. Praca źródłem radości prawdziwej. *Szk. Chryst.* R. 7: 1936 t. 13 nr 5 s. 269-278. -Toż. Odb. Lw. 1936 8° ss. 12.
78. Rec.: Św. Alfons LIGUORI: O umiłowaniu Pana Jezusa w życiu codzienny. P. 1935. *Szk. Chryst.* R. 7: 1936 t. 12 nr 1 s. 59.
79. Rec.: E. D. JORET: Recueillements. Paris 1935. *Szk. Chryst.* R. 7: 1936 t. 12 nr 1 s. 59-60.
80. Rec.: G. MARTIN: "Mała Droga" Dziecięctwa Duchowego. Według życia i pism św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Kr. 1936. *Szk. Chryst.* R. 7: 1936 t. 13 nr 1-2 s. 106-107.
81. Rec.: L. ROUZIC: Miłość mocniejsza niż śmierć. P. 1935. *Szk. Chryst.* R. 7: 1936 t. 13 nr 1-2 s. 104-105.
82. Ślubowanie młodzieży akademickiej na Jasnej Górze. [Uwagi i refleksje nad słowami roty ślubowania]. *Szk. Chryst.* R. 7: 1936 t. 13 nr 1-2 s. 92-101.
83. Matka a dziecko. *Róża Duch.* R. 36: 1937 nr 1 s. 22-24.
84. Miłość jako źródło radości. *Szk. Chryst.* R. 8:

1937 t. 14 nr 1 s. 14-25. -Toż. Odb. Lw. 1937 8° ss. 12.

85. Rec.: R. GARRIGOU-LAGRANGE: La prédestination des Saints et la grâce. Doctrine de Saint Thomas comparée aux autres systèmes théologiques. Paris 1936. *Szk. Chryst.* R. 8: 1937 t. 14 nr 3 s. 189-190.

86. Rec.: A. M. LEPICIER: La plus belle fleur du Paradis. Considérations sur chacune des invocations des Litanies de la Très Sainte Vierge. Paris 1936. *Szk. Chryst.* R. 8: 1937 t. 14 nr 5 s. 359-360.

87. Rec.: E. MURA: Le Corps Mystique du Christ. Sa nature et sa vie divine d'après S. Paul et la théologie dogmatique. Synthèse de théologie dogmatique, ascétique et mystique. Paris 1934, 2 tomy. *Szk. Chryst.* R. 8: 1937 t. 14 nr 6 s. 421-423.

88. Rec.: E. NEUBERT: Mój Ideał Jezus, Syn Marii. P. 1936. *Szk. Chryst.* R. 8: 1937 t. 14 nr 5 s. 355.

89. Rec.: C. QUINARD: Saint Joseph. Paris 1935. *Szk. Chryst.* R. 8: 1937 t. 14 nr 5 s. 363.

90. Czcijmy Matkę Chrystusową. *Róża Duch.* R. 37: 1938 nr 5 s. 139-140.

91. Radości Matki Chrystusowej. *Róża Duch.* R. 37: 1938 nr 4 s. 108-110.

92. Smutki Matki Chrystusowej. *Róża Duch.* R. 37: 1938 nr 3 s. 71-74.

93. Z Wyżyn Watykanu. *Róża Duch.* R. 37: 1938 nr 1 s. 8-10; nr 2 s. 38-41.

94. Źródło pokoju Chrystusowego. *Szk. Chryst.* T. 9: 1938 t. 17 nr 3 s. 100-111.

95. Świętość Najświętszej Maryi Panny. P. 1939 Naczelny Instytut Akcji Katolickiej 8° ss. 53. -Toż. Kielce 1947 Wydaw. Verbum 8° ss. 45.

96. "Abyście się społecznie miłowali..." *Głos Karmelu.* R. 15: 1946 nr 9 s. 9-14.

97. Dlaczego świętość? *Głos Karmelu.* R. 15: 1946 nr 4 s. 10-13.

98. Nowe serce! *Głos Karmelu.* R. 15: 1946 nr 7 s. 10-14.

99. O przeszkodach w miłości Bożej. *Głos Karmelu.* R. 15: 1946 nr 10 s. 9-19.

100. Patrzeć okiem Bożym. *Głos Karmelu.* R. 15: 1946 nr 6 s. 10-18.

101. Pomnażać miłość Bożą. *Głos Karmelu.* R. 15: 1946 nr 12 s. 9-18.

102. Poświęcenie się Niepokalanemu Sercu Marii. *Głos Karmelu.* R. 15: 1946 nr 1-2 s. 17-22, 31-35.

103. Przygotowanie gruntu pod miłość Bożą. *Głos Karmelu.* R. 15: 1946 nr 11 s. 11-25.

104. Przyjaźń z Bogiem. *Głos Karmelu.* R. 15: 1946 nr 8 s. 14-21.

105. Społeczna wartość świętości. *Głos Karmelu.* R. 15: 1946 nr 5 s. 8-12.

106. Świętość "nowoczesna". *Głos Karmelu.* R. 15: 1946 nr 3 s. 18-24.

107. Modlitwa. *Głos Karmelu.* R. 16: 1947 nr 5 s. 17-23; nr 6 s. 8-14.

108. Pokój wewnętrzny. *Głos Karmelu.* R. 16: 1947 nr 2 s. 12-16.

109. Różaniec jest modlitwą ustną i myślną. *Róża Duch.* R. 49: 1947 nr 7-8 s. 101-104.

110. Sens Fatimy - Fatima. *Róża Duch.* R. 49: 1947 nr 1-4 s. 14-16; nr 5 s. 58-60; nr 6 s. 89-91; nr 7-8 s. 121-122; nr 9 s. 153-154; nr 10 s. 181-182; R. 50: 1948 nr 1 s. 23-27; nr 2 s. 52-53.

111. Znaczenie objawień w Fatimą. Kr. 1947 Wydaw. Karmelitów Bosych 8° ss. 115.

112. Dlaczego tomizm? *Pol. Sacra.* R. 1: 1948 nr 3-4 s. 333-336.

113. Modlitwa różańcowa. Kielce 1948 Wydaw. Verbum 8° ss. 112.

114. Rec.: A. ŻYCHLIŃSKI: Teologia życia wewnętrznego. Kielce 1947. *Głos Karmelu.* R. 17: 1948 nr 6 s. 32.

115. Świętokradztwo. *Róża Duch.* R. 50: 1948 nr 7 s. 207.

116. "Błogosławieni czystego serca". *Róża Duch.* R. 51: 1949 nr 4 s. 103-104.

117. "Błogosławieni, którzy cierpią..." *Róża Duch.* R. 51: 1949 nr 6 s. 167-169.

118. Błogosławieni ubodzy duchem. *Róża Duch.* R. 51: 1949 nr 3 s. 66-67.

119. Najśw. Maria Panna na tle dogmatów. *Król. Ap.* R. 35: 1949 nr 5 s. 67-68; nr 6 s. 84-86.

120. Najżywotniejsze pragnienie. *Król. Ap.* R. 35: 1949 nr 8 s. 117-118.

121. Niepokalane Serce Marii. *Róża Duch.* R. 51: 1949 nr 7-8 s. 208-209.

122. Około uroczystego ogłoszenia dogmatu o wniebowzięciu. *Róża Duch.* R. 51: 1949 nr 12 s. 341-342.

123. Pokój Chrystusowy. *Głos Karmelu.* R. 18: 1949 nr 6 s. 7-13.

124. Poświęcenie się Niepokalanemu Sercu Marii. *Róża Duch.* R. 51: 1949 nr 9 s. 243-244.

125. Przyjaźń z Bogiem. *Król. Ap.* R. 35: 1949 nr 12 s. 180-181.

126. Tajemnica śmierci. *Król. Ap.* R. 35: 1949 nr 11 s. 161-163.

127. Wolność dzieci Bożych. *Głos Karmelu.* R. 18: 1949 nr 7-8 s. 15-21.

128. Dobre i złe radości. *Głos Karmelu.* R. 19: 1950 nr 3 s. 9-17.

129. Dobre i złe smutki. *Głos Karmelu.* R. 19: 1950 nr 5 s. 9-14.

130. "Eutrapelia". *Król. Ap.* R. 36: 1950 nr 2 s. 28-29.

131. Maria - Matka pięknej miłości. *Król. Ap.* R. 36: 1950 nr 5 s. 68-69.

132. Matka Chrystusowa. *Róża. Duch.* R. 52: 1950 nr 2 s. 36-37.

133. Matka łaski Bożej. *Róża Duch.* R. 52: 1950 nr 3 s. 67-69.

134. Matka niepokalana. *Róża Duch.* R. 52: 1950 nr 4 s. 101-102.

135. Matko najczystsza. *Róża Duch.* R .52: 1950 nr 5-6 s. 149-150.

136. Matko najmilsza. *Róża Duch.* R. 52: 1950 nr 9 s. 274-275.

137. Matka najśliczniejsza. *Róża Duch.* R. 52: 1950 nr 7 s. 178-180.

138. Matko przedziwna. *Róża Duch.* R. 52: 1950 nr 11 s. 306-307.

139. Nauka. Jej istota, cel i posłannictwo. *Król. Ap.* R. 36: 1950 nr 7-8 s. 104-105.

140. Przyczyna naszej radości. *Król. Ap.* R. 36: 1950 nr 9-10 s. 147-149.

141. Religia źródłem prawdziwej radości. *Król. Ap.* R. 36: 1950 nr 7-8 s. 97-98.

142. Rok jubileuszowy 1950. *Król. Ap.* R. 36: 1950 nr 2 s. 17-19, 32. -Toż. *Róża Duch.* R .52: 1950 nr 1 s. 26-27.

143. "Święta Boża Rodzicielko". *Róża Duch.* R. 52: 1950 nr 1 s. 5-6.

144. Cnota prawdomówności. *Głos Karmelu.* R. 20: 1951 nr 11-12 s. 296-301.

145. Cnota uprzejmości. *Głos Karmelu.* R. 20: 1951 nr 10 s. 257-261.

146. Matka Odkupiciela i Matka nasza. *Król. Ap.* R. 37: 1951 nr 5 s. 63, 67.

147. Radość pokuty. *Król. Ap.* R. 37: 1951 nr 3 s. 28-29.

148. Wdzięczność. *Głos Karmelu.* R. 20: 1951 nr 5-6 s. 119-123.

149. Znak życia na wzór Maryi. *Głos Karmelu.* R. 20: 1951 nr 7-8 s. 196-199.

150. Łaska podstawą przyjaźni z Bogiem. *Głos Karmelu.* R. 21: 1952 nr 7-8 s. 206-216.

151. Nabożeństwo do Najświętszej Maryi Panny. *Król. Ap.* R. 38: 1952 nr 5 s. 64.

152. Potrzeba łaski. *Król. Ap.* R. 38: 1952 nr 5 s. 58-61.

153. Rola łaski w życiu człowieka. *Król. Ap.* R. 38: 1952 nr 2 s. 12, 20-22.

154. Sakramenty jako źródło łask i radości. *Król. Ap.* R. 38: 1952 nr 1 s. 1-2.

155. Świętość Chrystusa Głowy Ciała Mistycznego. Studium spekulatywno-dogmatyczne. P. 1952 Pallottinum 8° ss. 277.

156. Teologia kultu zewnętrznego. *Tyg. Powsz.* R. 8: 1952 nr 35 s. 4.

157. Kult Niepokalanego Serca Maryi. *Homo Dei.* R. 26: 1957 nr 5 s. 644-648.

158. Zakonne konferencje mariologiczne. *Aten. Kapł.* R. 49: 1957 t. 54 nr 1 s. 96-97.

159. Boże Macierzyństwo Najświętszej Maryi Panny. Londyn 1958 Wydaw. Veritas 8° ss. 79.

160. Dezorganizacja życia seksualnego. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 4 s. 7.

161. Przyjaciel Chrystusa. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 9: 1958 nr 4 s. 340-348. -Toż. *Homo Dei.* R. 27: 1958 nr 3 s. 331-341.

162. Niedorozwój w życiu nadprzyrodzonym. *Homo Dei.* R. 28: 1959 nr 5 s. 640-642.

163. O świetości. *Więź.* R. 2: 1959 nr 10 s. 22-27.

164. Zacieśniać przyjaźń z Chrystusem. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 10: 1959 nr 1 s. 19-28.

165. Jan XXIII o celibacie księży. *Homo Dei.* R. 29: 1960 nr 5-6 s. 743-744.

166. Miłość duszą apostolstwa. *Homo Dei.* R. 29: 1960 nr 3 s. 342-344.

167. W jaki sposób Eucharystia gładzi grzechy lekkie. *Ruch Biblij.* R. 13: 1960 nr 3-4 s. 321-330.

168. Tajemnica otchłani. *Homo Dei.* R. 31: 1962 nr 3 s. 266-270.

169. Modlitwa chrześcijanina. *Aten. Kapł.* R. 55: 1963 t. 66 nr 5 s. 289-294.

170. Rec.: F. DZIASEK: Jezus Chrystus Boski Posłaniec. Traktat chrystologiczny. P. 1962, t. 1; Jezus Chrystus Zbawcze Misterium. Traktat soteriologiczny. P. 1962, t. 2. *Aten. Kapł.* R. 55: 1963 t. 66 s. 413-416.

171. Sakrament Pokuty. Sandomierz 1963 Wydaw. Diecezjalne 8° ss. 333.

172. Struktura życia wewnętrznego. *Aten. Kapł.* R. 55: 1963 t. 66 nr 3-4 s. 203-212.

173. Pełnia łaski Maryi. W: *Gratia plena. Studia teologiczne o Bogurodzicy.* Red. B. PRZYBYLSKI. P. 1965 s. 231-246.

174. Bierzmowanie - sakrament niewykorzystany. *Aten. Kapł.* R. 58: 1966 t. 69 nr 1 s. 21-28.

175. Obecność Chrystusa w Eucharystii w świetle Encykliki Pawła VI "Mysterium Fidei". *Ruch Biblij.* R. 20: 1967 nr 1 s. 32-39.

176. Posłuszeństwo - dlaczego? jakie. *Znak.* R. 19: 1967 s. 307-317.

177. Zbawienie niewiernych według Vaticanum II. *Ruch Biblij.* R. 21: 1968 nr 3 s. 209-220.

178. Tłum.: Św. TOMASZ Z AKWINU: Sakrament Pokuty (3. qu. 84-90). London 1969 Wydaw. Veritas 8° ss. 149. Suma teologiczna. T. 29.

179. Stosunek natury do łaski. *Stud. Theol. Vars.* R. 8: 1970 nr 2 s. 93-108.

180. W duchu i w prawdzie. *Przew. Katol.* R. 60: 1970 nr 28 s. 265-266.

181. Łaska wywyższa naturę. *Przew. Katol.* R. 62: 1972 nr 24 s. 212-213.

182. Miłość do Kościoła i do kapłaństwa u św. Katarzyny ze Sieny. *Homo Dei.* R. 41: 1972 nr 2 s. 109-113.

183. "Naturą moją jest ogień". Św. Katarzyna ze Sieny. W: *"Otrzymałam ducha mądrości". Księga Pamiątkowa z okazji ogłoszenia św. Teresy od Jezusa doktorem Kościoła Powszechnego.* Kr. 1972 s. 285-343.

184. Radość chrześcijańska. Kr. 1972 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy 8° ss. 232.

184a. Wypowiedzi w dyskusji o miłosierdziu Bożym. W: Powołanie człowieka. T. 2. P. 1972 s. 51-52, 72-73, 104-105, 131-133, 154-155, 158, 162, 178, 182, 185, 201, 205.

185. Czytania na maj: Matka Chrystusa i Matka nasza. *Bibl. Kazn.* T. 90: 1973 nr 3-4 s. 206-255.

186. Dusza w stanie łaski uświęcającej świątynią Trójcy Świętej. *Stud. Pelp.* T. 3: 1973 s. 107-131.

187. Ten Który Jest i Jego dzieło. Rozważania. T. 1-2. Kr. 1973 Wydaw. Karmelitów Bosych 8° ss. 302; 290.

188. Tłum.: Św. TOMASZ Z AKWINU: Nowe prawo i łaska (1-2, q. 106-114). Londyn 1973 Wydaw. Veritas 8° ss. 238. Suma teologiczna. T. 14.

189. Na wzór Chrystusa. *W Drodze.* R. 2: 1974 nr 1 s. 49-54.

190. Prawo łaski i przykazanie miłości. W: *Chrześcijańska odpowiedź na pytanie człowieka.* Pr. zbiorowa. W. 1974 s. 177-222.

191. Wzniosłość i wartość życia kontemplacyjnego. W: *Mater spiritualium. Studia nad doktryną św. Teresy od Jezusa.* Red. O. FILK. Kr. 1974 s. 231-270.

192. Formowanie sumienia. *W Drodze.* R. 3: 1975 nr 10 s. 34-41.

193. Jak pokochałem Tomasza z Akwinu. *Tyg. Powsz.* R. 29: 1975 nr 10 s. 1, 4.

194. "Proście, a będzie wam dane". *W Drodze.* R. 3: 1975 nr 2 s. 30-44.

195. Tajemnica życia nadprzyrodzonego. Zagadnienie łaski uświęcającej. W. 1975 PAX 8° ss. 650.

196. Święta Katarzyna ze Sieny - doktor Kościoła. *W Drodze.* R. 4: 1976 nr 4 s. 98-105.

197. Kontemplacja w życiu chrześcijańskim. *W Drodze.* R. 7: 1979 nr 9 s. 46-60.

198. Przedmowa. W: M.-H. JETTE: *Św. Katarzyna ze Sieny.* W. 1979 s. 10-12.

199. Śmierć jako tajemnica dwóch miłości. *W Drodze.* R. 7: 1979 nr 11 s. 13-22.

200. "Naturą moją jest ogień". Na siedemsetlecie śmierci św. Katarzyny ze Sieny. *W Drodze.* R. 8: 1980 nr 6 s. 3-10.

201. Święty Albert Wielki. W siedemsetlecie śmierci. W Drodze. R. 8: 1980 nr 11 s. 3-14. -Toż. W: *Dominikanie. Szkice z dziejów Zakonu.* Red. M. A. BABRAJ. P. 1986 s. 344-354.

202. Matka Bolesna. *W Drodze.* R. 9: 1982 nr 10 s. 42-52.

203. Święta Teresa z Avila - Piewczyni Miłosierdzia Bożego. W: *Karmel - 400-lecie śmierci św. Teresy od Jezusa 1582-1982.* Kr. 1982 s. 10-23.

204. Tajemnice serca. Kr. 1982 Wydaw. Karmelitów Bosych 8° ss. 330.

205. Kilka słów o klasztorze w Wieliczce. W: *Patron maluczkich. Brat Alojzy Kosiba.* Pr. zbiorowa. Kr. 1983 s. 295-297.

206. O nowy styl świętości. *W Drodze.* R. 11: 1983 nr 11 s. 59-63.

207. Serce Jezusa Syna Ojca Przedwiecznego. *Posł. Serca Jez.* R. 112: 1983 nr 7-8 s. 4-5.

208. Serce Jezusa - ze Słowem Bożym istotowo zjednoczone. *Posł. Serca Jez.* R. 112: 1983 nr 6 s. 4-5.

209. Szkoła Miłości. *Posł. Serca Jez.* R. 112: 1983 nr 1 s. 4-6.

210. Serce Jezusa, cnót wszelkich bezdenna głębino. *Posł. Serca Jez.* R. 113: 1984 nr 6 s. 126-127.

211. Serce Jezusa w łonie Matki Dziewicy przez Ducha Świętego utworzone. *Posł. Serca. Jez.* R. 113: 1984 nr 1 s. 18-20.

212. Tajemnica współżycia z Bogiem. Zagadnienie cnót teologicznych wiary, nadziei i miłości. Kr. 1985 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy 8° ss. 333.

213. Tłum.: Św. TOMASZ Z AKWINU: Sakrament Chorych (Supl. 29-33); Kapłaństwo (Supl. 34-40). London 1985 Wydaw. Veritas 8° ss. 175. Suma teologiczna. T. 31.

214. Niezrozumiana cnota. Kilka uwag o pokorze. *W Drodze.* R. 16: 1988 nr 12 s. 34-37.

215. Sakrament Ofiary krzyżowej. Kr. 1962 4° ss. 59, 64. Mps Arch. Prow. Dom. Kr., sygn. Ao724, 725.

216. Kościół - Ciało Mistyczne Chrystusa. W. 1982 4° ss. 32. Mps Arch. Prow. Dom. Kr. , sygn. Ao753.

217. W szkole doskonałości chrześcijańskiej. W. 1984 4° ss. 257. Mps Arch. Prow. Dom. sygn. Ao745.

218. Życie zakonne szkołą doskonałości chrześcijańskiej. Kr. 1984 4° ss. 240. Mps Arch. Prow. Dom. Kr., sygn. Ao 743.

II.

GŁOGOWSKI K.: XXVIII nagroda im. Włodzimierza Pietrzaka. *Kierunki.* R. 21: 1976 nr 7 s. 5, 11; [mz]: Po raz dwudziesty ósmy. Uroczyste wręczenie Nagrody im. Włodzimierza Pietrzaka. *Słowo Powsz.* R. 30: 1976 nr 26 s. 1-2; "Szukam energii ducha". Rozmowę z [...] przeprowadził B. RODZIEWICZ. *Zorza.* R. 20: 1976 nr 2 s. 8-9; *Biul. Inf. Pol. Prow. Dom.* R. 24: 1991 nr 3 s. 30-31; Akta personalne, wspomnienia, dziennik podróży, historia powołania kapłańskiego i zakonnego. Arch. Prow. Dom. Kr., sygn. Ao 704-711, 713.

O. Jan Wichrowicz OP

Kotlarski Alfred Józef (1919-1993), duszpasterz poznański, katecheta.

Urodził się 8 XII 1919 r. w Opalenicy, jako syn Adama z zawodu zegarmistrza i Stanisławy z d. Czabańskiej. W 1923 r. wraz z rodzicami przeniósł się do Rawicza, gdzie w 1938 r. w Państwowym Gimnazjum Humanistycznym zdał egzamin dojrzałości. W 1935 r. złożył profesję w III zakonie św. Franciszka, należał do gimnazjalnej

Sodalicji Mariańskiej, której został prefektem. Studia teologiczne rozpoczął w Arcybiskupim Seminarium Duchownym w Gnieźnie w 1938 r. Wybuch II wojny światowej przerwał jego naukę po I roku filozofii. W czasie okupacji hitlerowskiej zamieszkał z rodzicami w Koninie, gdzie pracował w niemieckim Urzędzie Gospodarczym. Udzielał się także w tajnym nauczaniu religii i przygotowywaniu dzieci do Pierwszej Komunii. Do Seminarium w Gnieźnie wrócił 16 IV 1945 r. Święcenia kapłańskie przyjął 21 II 1948 r. w Poznaniu. Pracował jako wikariusz kolejno: w Środzie, Śremie i w Wolsztynie, gdzie był również katechetą gimnazjalnym. W 1951 r. został zamianowany ojcem duchownym w Niższym Seminarium Archidiecezji Poznańskiej w Wolsztynie; nauczał tam także języka polskiego oraz języka łacińskiego, w końcu został prefektem studiów. Pracując w Wolsztynie podjął zaoczne pogłębianie swej wiedzy teologicznej, uwieńczone napisaniem pracy magisterskiej pt.: *Poczucie mniejszej wartości u młodzieży męskiej w wieku dojrzewania*, którą obronił na Uniw. Jagiellońskim 17 XII 1952 r. Po likwidacji przez władze komunistyczne Niższego Seminarium, został w 1960 r. przeniesiony do Poznania, formalnie jako wikariusz parafii św. Wojciecha z rezydencją na nowowybudowanym osiedlu na Winogradach; praktycznie stał się pierwszym stałym duszpasterzem tej części miasta. Równocześnie powierzono mu nauczanie języka łacińskiegoo w Seminarium Duchownym. W 1962 r. został referentem Kurii d/s nauki chrześcijańskiej oraz diecezjalnym wizytatorem nauki religii. W tym samym roku został obrońcą węzła małżeńskiego w Sądzie Duchownym. W 1974 r. został członkiem Archidiecezjalnym Komisji Liturgicznej. W 1967 r. brał udział w Europejskim Zjeździe Wykładowców Katechetyki w Bled w Jugosławi. Od 1964 r. został powołany przez Komisję Katechetyczną Episkopatu do grona współtwórców pierwszego w Polsce posoborowego, ogólnopolskiego *Katechizmu religii chrześcijańskiej*. W dowód uznania za wieloletnią gorliwą pracę, szczególnie na polu katechetyki, został odznaczony w 1970 r. tytułem radcy kurialnego, a 7 VI 1977 r. kapelanem honorowym Ojca św. Od 30 VI 1992 r. przebywał w Domu Opieku Sióstr Franciszkanek we Wieleniu. Zmarł 11 II 1993 r. w szpitalu w Wągrowcu.

I.

1. Wychowawca a poczucie mniejszej wartości u młodzieży męskiej. *Katecheta*. R. 2: 1958 nr 2 s. 108-110.

2. Nieco na temat celibatu i ascezy płciowej. *Homo Dei*. R. 28: 1959 nr 5 s. 768-770.

3. Przygotowanie dzieci do uczestnictwa we Mszy św. według Marii Montessori. *Katecheta*. R. 7: 1963 nr 1 s. 9-12.

4. Zasady katechezy o sakramentach. *Katecheta*. R. 7: 1963 nr 5 s. 217-226.

5. Jak nawiązać dialog katechetyczny z młodzieżą. *Katecheta*. R. 8: 1964 nr 1 s. 17-21.

6. Rozwój wiary i kształtowanie postawy moralnej w katechezie. *Katecheta*. R. 8:1964 nr 1 s. 62-64.

7. Młodzież a liturgia. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 3 s. 130-131.

8. Opr.: J. GELINEAU: Znaki w ekonomii zbawienia. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 3 s. 108-115.

9. Rec.: L. HOEFER: Oekumenische Besinnung ueber die Heiligen. Luzern 1962. *Katecheta*. R. 9: 1965 nr 3 s. 143.

10. Katechizm religii katolickiej. Pr. zbiorowa. T. 1-2. P. 1968; Kr. 1972; T. 1-2. Wyd. 3. P. 1972; Cz. 1-4. W. 1972 [Cz. 2-4 druk: 1973]; Cz. 1. Gorzów 1973; Cz. 1-4. Wyd. 2 popr. i rozszerzone. Kr. 1973; Wyd. 4 popr. i rozszerz Cz. 1-5. P. 1973; Wyd. 2. Cz. 1-4. Tarnów 1973; wyd. 3 popr. i rozszerzone. Cz. 1-4. Sandomierz 1973 [Cz. 4 wyd. 1974]; Cz. 1 Szczecin 1973; Cz. 1-4. Tarnów 1973; Wyd. 2. Cz. 1-4. W. 1973; Wyd. 5. Cz. 1-5. P. 1974; Cz. 2-3. Szczecin 1974; Wyd. 6. Cz. 1-5. P. 1975; Cz. 4. Szczecin 1975; Cz. 1-5. Wr. 1975; Wyd. 3. Cz. 1-4. Kr. 1976; Wyd. 4. Cz. 1-4. Kr. 1976; Cz. 1. Wr. 1976; Cz. 1-4. Paryż 1977; Wyd. 7. Cz. 1-5. P. 1977; Cz. 1. W. 1977; Cz. 1-4. Gniezno 1978; Cz. 1-4. Wr. 1978; Cz. 1-4. Włocławek 1978; Cz. 1-2. W. 1980.

11. Rec.: H. LEON: Die sieben Zeichen der Gnade. Wuerzburg 1962. *Katecheta*. R. 12: 1968 nr 2 s. 93.

12. Katechizacja dzieci opóźnionych w rozwoju. *Katecheta*. R. 13: 1969 nr 5 s. 202-210.

13. Rec.: W. BOEKLER, H. FLECKENSTEIN: Die Sexualpaedagogischen Richtlinien in der Jugendpastoral. Mainz 1967. *Katecheta*. R. 13: 1969 nr 2 s. 95-96.

14. Rec.: R. Schermann: Reportage über den Tod. Wien 1967. *Katecheta.* R. 13: 1969 nr 3 s. 142-143.

15. Rec.: H. BISSONNIER: Psychopedagogie religieuse des insuffisants mentaux. Paris 1966. *Katecheta.* R. 14: 1970 nr 3 s. 141.

16. Rec.: H. SCHACHTNER: Bibel, Glaube, Kirche. Ein Lexikon für junge Katholiken. Wuerzburg 1966. *Katecheta.* R. 14: 1970 nr 1 s. 48.

17. Nowy program katechizacji młodzieży. *Katecheta.* R. 16: 1972 nr 1 s. 19-23.

18. Opowiadania biblijne dla dzieci w klasach I-IV. Wprowadzenie katechetyczne. W: *Chrystus wzywa i uczy. Materiały IV Kursu homiletyczno-katechetycznego dla duchowieństwa odbytego w Akademii Teologii Katolickiej w dniach 10-12 września 1970 roku.* Red. L. KUC. W. 1971 s. 247-252.

19. Kształtowanie świadomości chrztu w IX-XII roku katechizacji. W: *Nowe życie w Chrystusie. Materiały V Kursu homiletyczneo-katechetycznego dla duchowieństwa odbytego w Akademii Teologii Katolickiej w dniach 9-11 września 1971.* Red. S. A. PORĘBSKI. W. 1973 s. 314-317.

20. Rok Święty w katechezie. *Katecheta.* R. 18: 1974 nr 2 s. 70-74.

21. Pismo Święte o Aniołach. *Gość Niedz.* R. 52: 1975 nr 44 s. 5.

22. Przezwyciężanie trudności wartością wychowawczą. *Katecheta.* R. 19: 1975 nr 4 s. 174-175.

23. Wychowanie do katechizacji. *Katecheta.* R. 19: 1975 nr 4 s. 176-177.

24. Dni katechetyczne. *Katecheta.* R. 20: 1976 nr 1 s. 25-27.

25. Katecheza w Polsce w latach 1965-1976. *Katecheta.* R. 20: 1976 nr 4 s. 172-173.

26. Katechizacja przedmiotem obrad francuskiego episkopatu. *Katecheta.* R. 20: 1976 nr 5 s. 218-219.

27. Lud Boży - narodem kapłańskim. Nad katechizmem. *Gość Niedz.* R. 53: 1976 nr 30 s. 2.

28. Modlić się z dziećmi. *Katecheta.* R. 20: 1976 nr 3 s. 131-132.

29. Modlitwa w katechizacji. (Możliwości i granice). *Katecheta.* R. 20: 1076 nr 3 s. 132-134.

30. Posoborowy rozwój europejskiej katechezy. *Katecheta.* R. 20: 1976 nr 4 s. 172-173.

31. Prawo miłości Boga. Nad katechizmem. *Gość Niedz.* R. 53: 1976 nr 49 s. 1.

32. Przymierze Boga z ludem. Nad katechizmem. *Gość Niedz.* R. 53: 1976 nr 27 s. 1.

33. Społeczny charakter dekalogu. Nad katechizmem. *Gość Niedz.* R. 53: 1976 nr 45 s. 5.

34. W Chrystusie jesteśmy Ludem Bożym. W: *Podręcznik metodyczny do Katechizmu religii katolickiej.* Red. J. CHARYTAŃSKI, W. KUBIK. Cz. 1. W. 1976.

35. Instytut katechetyczny w Grazu. *Katecheta.* R. 21: 1977 nr 3 s. 126-128.

36. Koncepcja nowego podręcznika biblijnego w RFN. *Katecheta.* R. 21: 1977 nr 4 s. 172-173.

37. Podręcznik czy komputer. *Katecheta.* R. 21: 1977 nr 4 s. 173-174.

38. Z badań nad postawami i praktykami religijnymi młodzieży. *Katecheta.* R. 21: 1977 nr 1 s. 27-28.

39. Bóg naszym Ojcem. P. 1978. -Toż. Wyd. 2. P. 1980. [Współautor i współredaktor].

40. Czego boją się nauczający. *Katecheta.* R. 22: 1978 nr 2 s. 78-80.

41. W służbie Kościołowi. [Michał Kozal 1893-1943]. W: *Byli wśród nas.* Red. F. LENORT. P. 1978 s. 157-167.

42. Duch Święty ożywia. *Bibl. Kazn.* T. 105: 1980 nr 5 s. 136-138.

43. Ks. Marian Piotr (1911-1970). *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 31: 1980 nr 6 s. 136-138.

44. 25 lat dwumiesięcznika Katecheta. *Pozn. Stud. Teol.* T. 4: 1983 s. 667-678.

45. Nauka Kościoła o człowieku jako podstawa chrześcijańskiego wychowania. [Wolsztyn 1952] 4°. Mps Arch. Archid. Pozn., sygn. KA 26441.

II.

LENORT F.: Materiały do bibliografii osobowej pracowników naukowo-dydkatycznych Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Poznaniu. *Pozn. Stud. Teol.* T. 1: 1972 s. 375-376; KIERSTAN J.: Materiały do bibliografii osobowej pracowników naukowo-dydaktycznych Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu za lata 1970-1980. *Tamże.* T. 4. 1983 s. 580-581; TSCHUSCHKE M.: Ks. Alfred Kotlarski (1919-1993). *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 45: 1994 nr 3 s. 126-128; Akta personalne. Arch. Archid. Pozn., sygn. KA 26441.

Ks. Konrad Lutyński

Kotyła Norbert Józef (1941-1984), jezuita, teolog duchowości.

Urodził się 29 VII 1941 r. w Zabrzu (Biskupicach). Po ukończeniu małego seminarium diecezjalnego w Gliwicach wstąpił do zakonu jezuitów 30 VII 1959 r. Po odbyciu dwuletniego nowicjatu w Starej Wsi k/ Brzozowa (1959-1961) studiował filozofię na wydziale zakonnym w Krakowie (1961-1964) oraz teologię na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Warszawie (1964-1968) i tam dn. 17 VI 1967 r. przyjął święcenia kapłańskie. Studiował następnie teologię duchowości na Uniw. Gregoriańskim w Rzymie (1968-1971) i tamże uzyskał stopień doktora teologii. Po

powrocie do kraju w 1971 r. był rekolecjonistą i wykładowcą teologii duchowości na Wydziale Teologicznym Bobolanum i Prymasowskim Studium Życia Wewnętrznego w Warszawie (1971-1981), ojcem duchownym kleryków na Wydziale Filozoficznym w Krakowie (1976-1981) oraz okresowym wykładowcą teologii duchowości na Uniw. Gregoriańskim (1978-1979). W 1981 r. został mistrzem nowicjatu jezuickiego w Starej Wsi, gdzie zmarł nagle dn. 27 II 1984 r. Zaangażowany w wykłady i kierownictwo duchowe publikował bardzo mało, ale jego wykłady z teologii duchowości i serie rekolekcji są obecnie przygotowane do druku.

I.
1. Ignatius von Loyola und die Gesellschaft Jesu Gottvertrauen die Zukunft. R. 1971 Publ. Univ. Greg. ss. 88. [Fragm. rozpr. doktorskiej].
2. Rozeznawanie duchów. W: *Co zabrać ze sobą?* Kr. 1988 s. 32-53. -Toż. Wyd. 2. Kr. 1994 s. 81-123.
3. Rozważania oparte na "Ćwiczeniach duchownych" św. Ignacego Loyoli. Fundament ćwiczeń. *Życie Duchowe.* R. 1995 nr 2 s. 153-168.
4. Maszynopisy w: *Bibliotece Pisarzy Tow. Jez. w Krakowie*: Teologia duchowości, Kr. 1975; Teologia życia zakonnego, Kr. 1973; Teologia i duchowość konstytucji Córek Bożej Miłości, Kr. 1977; Rekolekcje 30-dniowe, Kr. 1977.
II.
Nekrolog. *Nasze Sprawy.* R. 1984 nr 1 s. 41-44; Życie wedle ducha. P. 1987 s. 236, 251, 257.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Kowalkowski Alojzy Franciszek, pseud.: ks. Ketola, Laookon, Mieczysław Stepka, Mirosław Jesko, Pankracy, Stańczyk, krypt.: AFK (1905-1986), kanonik honorowy kapituły chełmińskiej, popularyzator teologii.

Urodził się 16 IX 1905 r. w Kartuzach w rodzinie rzemieślnika, malarza Edmunda i Walerii z Pierzyńskich. Uczył się w rodzinnym mieście w "Höhere Knabenschule" oraz w gimnazjum w Wejherowie, gdzie w 1924 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Studia teologiczne odbywał w Seminarium Duchownym w Pelplinie. Święcenia kapłańskie przyjął 30 VI 1929 r. z rąk ks. bpa Konstantyna Dominika. W duszpasterstwie pracował w Kaszczorku k/Torunia (do stycznia 1931 r.). Równocześnie podjął studia na Wydziale Humanistycznym Uniw. Poznańskiego. W czasie studiów był kapelanem Domu Akademickiego i należał do Federacji Katolickiej Młodzieży Akademickiej "Pax Romana", biorąc udział jako jej delegat w Kongresie Pax Romana we Fryburgu Szwajcarskim. 19 VI 1934 r. uzyskał magisterium filozofii z zakresu filologii polskiej na podstawie pracy *"Wojna domowa" Samuela Twardowskiego.* W czasie od 1 IX 1934 r. do 30 VI 1936 r. był nauczycielem języka polskiego w Collegium Marianum w Pelplinie. Z gimnazjum pelplińskiego usunięto go na żądanie władz sanacyjnych, które miały mu za złe śmiałe artykuły, jakie publikował m.in. w "Pielgrzymie" czy "Gońcu Pomorskim". Objął placówkę duszpasterską w Kiełpinach, gdzie od 1 VII 1936 r. do 30 VI 1939 r. pełnił obowiązki kuratusa.

1 VII 1939 r. został kapelanem na transatlantyku "Piłsudski" i w tym charakterze znalazł się w chwili wybuchu II wojny światowej poza granicami Polski. 2 X 1939 r. po wyokrętowaniu w Newcastle on Tyne, przydzielono go do parafii św. Wawrzyńca. Tamtejszy biskup powierzył mu opiekę duszpasterską nad Polakami: byłymi pasażerami "Piłsudskiego" i polskimi marynarzami z różnych statków oraz mieszkającymi w Newcastle, Hebburn, Wallsend, Jarrow, Sunderland i w pobliskich portach. 1 II 1941 r. powołany został do Wojska Polskiego. Objął funkcję kapelana lotnictwa i otrzymał brytyjski stopień Squadron Leader (major). Wojskowa służba przebiegała odtąd w różnych placówkach: szkołach pilotażu, w Ośrodku Szkolenia Załóg Bombowych w Dywizjonie Budowy Lotnisk, w Dowództwie Polskich Sił Powietrznych jako zastępca Szefa Duszpasterstwa Polskich Sił Powietrznych w Londynie. W okresie służby

wojskowej został odznaczony medalami wojskowymi: War Medal, Defence Medal, Medal Lotniczy. W czasie pobytu w Wielkiej Brytanii wykorzystywał materiały naukowe British Museum w Londynie i Bodleian Library w Oksfordzie: zbierał materiały do dziejów emigracji polskiej i literatury emigracyjnej w Wielkiej Brytanii w XIX wieku, które miały być podstawą do opracowania rozprawy doktorskiej.

Do kraju powrócił 18 V 1947 r. z pochlebną opinią Dowództwa Sił Powietrznych. Po miesięcznej pracy duszpasterskiej w Linii, objął obowiązki nauczyciela języka polskiego i angielskiego w Collegium Marianum (1947-1951). Równocześnie w roku szkolnym 1947/48 uczył języka polskiego w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym w Gniewie. Ks. bp Kazimierz Józef Kowalski zlecił mu także wykłady z języka polskiego w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie (1948-1958), a później prowadzenia okresowo wykładów i ćwiczeń z dziedziny bibliotekoznawstwa. W l. 1947-1986 był kustoszem Biblioteki Seminarium Duchownego. Ks. bp Marian Przykucki mianował go 30 VI 1984 r. kanonikiem honorowym kapituły katedralnej chełmińskiej. Zmarł po długiej chorobie 14 III 1986 r. w Pelplinie. Pochowany został na cmentarzu w rodzinnych Kartuzach.

I.

1. Adwent. *Dom Rodz.* R. 2: 1926 nr 47.

2. Aleksander hr. Fredro. *Gaz. Kart.* R. 5: 1926 nr 123.

3. Ave, Maria, gratia plena... *Dom Rodz.* R. 2: 1926 nr 48.

4. Bliski już jest Pan... *Dom Rodz.* R. 2: 1926 nr 50.

5. Grożące nam niebezpieczeństwo. Kilka słów o "Strzelcu". *Gaz. Kart.* R. 5: 1926 nr 101.

6. Ks. Piotr Skarga wzorem patrioty. *Przyj. Młodz.* R. 2: 1926 nr 12.

7. Męczennik idei u progu Ojczyzny. [Na sprowadzenie do Kraju zwłok śp. Ks. Arcybiskupa Cieplaka]. *Dom Rodz.* R. 2: 1926 nr 12.

8. O Polskę żywą. *Pro Christo.* R. 2: 1926 nr 12 s. 909-911.

9. O publicznych bibliotekach słów kilka. *Prz. Oświat.* R. 21: 1926 nr 7/8 s. 23-233.

10. Plaga żydowska. O "Protokołach Mędrców Syjonu". *Gaz. Kart.* R. 5: 1926 nr 6; nr 7; nr 8; nr 9; nr 10; nr 11; nr 12; nr 13; nr 14; nr 15; nr 16; nr 17; nr 18; nr 19; nr 20.

11. "Powiedz im, niech się kochają zawsze..." [Na rocznicę śmierci Adama Mickiewicza]. *Dom Rodz.* R. 2: 1926 nr 46.

12. Św. Łucja. *Dom Rodz.* R. 2: 1926 nr 49.

13. "...A my za trumną..." [Na sprowadzenie zwłok Juliusza Słowackiego]. *Dom Rodz.* R. 3: 1927 nr 25.

14. Francja a Polska w r. 1831. *Prz. Lit.* R. 1: 1927 nr 12.

15. Iskry pomorskie. [Felietony o Pomorzu dla Ślązaków]. *Strzecha.* R. 2: 1927 nr 9; nr 10; nr 11; nr 12.

16. Jak zatonął statek "Titanic". [W 15 rocznicę wielkiej katastrofy morskiej]. *Słowo Pomor.* R. 7: 1927 nr 101.

17. Ks. dr Anastazy Sedlag biskup chełmiński (zm. 1856). *Mestwin.* R. 3: 1927 nr 1 s. 6-8.

18. Ku świtom. Z okazji otwarcia gimnazjum w Kartuzach. *Gaz. Kart.* R. 6: 1927 nr 103.

19. Masoneria a nasza młodzież studiująca. *Pro Christo.* R. 3: 1927 nr 8 s. 623-628.

20. Memento. *Gaz. Gdań.* R. 37: 1927 nr 192.

21. O początkach masonerii. *Gaz. Kart.* R. 6: 1927 nr 44.

22. Organizacja katolickiej publicystyki. *Pro Christo.* R. 3: 1927 nr 6 s. 464-466.

23. Religia a społeczeństwo. Zgodność władzy świeckiej z duchowną (1); Kościół a nauka (2); Kościół a sztuki piękne (3); Kwestia robotnicza (4); Idea wolności (5); Religia katolicka strażnicą pokoju (6). *Dom Rodz.* R. 3: 1927 nr 47; nr 48; nr 50; R. 4: 1928 nr 6; nr 7; nr 8.

24. St. Fl. Ceynowa i jego dążenie do separacji Kaszub. *Mestwin.* R. 3: 1927 nr 10 s. 73-75.

25. Stosunek Konstytucji 3-go Maja do religii katolickiej. *Gaz. Kart.* R. 6: 1927 nr 51.

26. Rec.: J. KARNOWSKI: Filomaci Pomorscy. Cz. 1. 1840-1901. Toruń 1926. -Z historii polskości na Pomorzu. *Pro Christo.* R. 3: 1927 nr 4 s. 284-298.

27. Kana. *Dom Rodz.* R. 4: 1928 nr 2.

28. O nasze dziejowe posłannictwo. *Pro Christo.* R. 4: 1928 nr 6 s. 403-408; nr 7 s. 488-491.

29. Socjologia w nauce religii. *Przedświt.* R. 10: 1928 z. 4 s. 6-13.

30. Ecce Dominus veniet. Garść myśli liturgicznych o adwencie. *Dom Rodz.* R. 5: 1929 nr 48.

31. Fałszywi prorocy. *Dom Rodz.* R. 5: 1929 nr 47.

32. Kościół Chrystusowy i jego znaczenie. *Dom Rodz.* R. 5: 1929 nr 36; nr 37; nr 38; nr 39; nr 40; nr 41; nr 42.

33. Na święto młodzieży. *Dom Rodz.* R. 5: 1929 nr 46.

34. "Nie wolno zasypiać". Głosy o masonerii w Polsce. *Pro Christo*. R. 5: 1929 nr 12 s. 834-837.

35. Ruch społeczny wśród studentów niemieckich przed wojną. *Pro Christo*. R. 5: 1929 nr 2 s. 124-130.

36. Rzut oka na dzieje klasztoru kartuskiego. Z powodu odnowienia kościoła poklasztornego. *Mestwin*. R. 5: 1929 nr 3 s. 3-5; nr 4 s. 5-8.

37. Skutki grzechu pierworodnego. Na uroczystość Niepokalanej. *Dom Rodz*. R. 5: 1929 nr 49.

38. Śp. ks. dr Karol Sonnenschein. *Pro Christo*. R. 5: 1929 nr 5 s. 367-369.

39. W sprawie mordu rytualnego. *Pro Christo*. R. 5: 1929 nr 4 s. 281-284.

40. "Zwiastuję wam radość wielką". *Dom Rodz*. R. 5: 1929 nr 51.

41. Akcja Katolicka Verdunem Kościoła. *Pro Christo*. R. 6: 1930 nr 5 s. 260-267.

42. Akcja Katolicka a robotnik przemysłowy. *Pro Christo*. R. 6: 1930 nr 11 s. 645-652.

43. Brońmy rodziny katolickiej. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 2.

44. Głos polskiego serca. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 18.

45. "Ja was umiłowałem". *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 10.

46. Jeden z Dwunastu. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 11.

47. Kult Najśw. Marii Panny w narodzie naszym. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 19.

48. Mario-Rabboni. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 13.

49. "Miłość, która jest związką doskonałości". *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 6.

50. Motłoch. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 14.

51. Na dziesięciolecie zaślubin Polski z Bałtykiem. *Pro Christo*. R. 6: 1930 nr 3 s. 175-179.

52. Nieomylność Kościoła katolickiego. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 20.

53. Piotr. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 12.

54. Pius XI, polski papież. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 8.

55. Pomorze a powstanie listopadowe. W setną tegoż powstania rocznicę. *Pro Christo*. R. 6: 1930 nr 11 s. 663-671.

56. Pomorze u tronu Bożego. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 7.

57. Rozpusta słowa drukowanego. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 4.

58. Sursum corda. (W rocznicę powrotu Pomorza do Polski). *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 3.

59. Święto Objawienia Pańskiego. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 1.

60. Święto radości. Liturgia Bożego Narodzenia. *Kierownik*. R. 9: 1930 nr 12 s. 279-281.

61. U bram Wielkiego Postu. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 9.

62. Udział Pomorza w powstaniu listopadowym. P. 1930, "Ostoja" 4⁰ ss. 1. [Ulotka wydana przez Centralę Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży z okazji stulecia powstania listopadowego.].

63. Walka o Polskę widzianą przez pryzmat "Protokołów Mędrców Syjonu". *Pro Christo*. R. 6: 1930 nr 7 s. 421-427; nr 8 s. 471-479; nr 9 s. 534-542.

64. Wierzę. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 17.

65. Wspomnienia z przełomowych dni. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 3.

66. Wykonało się. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 15.

67. Z życia harcerzy. Na dziesięciolecie harcerstwa w Wejherowie. *Siła i Zdrowie*. R. 4: 1930 nr 11.

68. Znaczenie świecy w Kościele katolickim. Na uroczystość Matki Boskiej Gromnicznej. *Dom Rodz*. R. 6: 1930 nr 5.

69. "Parawan różnych wykrętów". Odpowiedź "Przewodnikowi Społecznemu". [W związku z artykułem "Akcja Katolicka a robotnik przemysłowy"]. *Pro Christo*. R. 7: 1931 nr 6 s. 335-343.

70. "Przedwiośnie" Żeromskiego a "rzeczywistość rzeczywista" Polski. *Pro Christo*. R. 7: 1931 nr 9 s. 530-535.

71. Sit transit gloria mundi. Losy królowej sceny (Almy Stanley). *Pro Christo*. R. 7: 1931 nr 8 s. 485-486.

72. Wyznanie Kürtena. *Pro Christo*. R. 7: 1931 nr 7 s. 430-432.

73. Zapomniana karta z dziejów literatury polemicznej XVI wieku. *Pro Christo*. R. 7: 1931 nr 11 s. 696-702.

74. Żywoty świętych w literaturze polskiej średniowiecznej. *Pro Christo*. R. 7: 1931 nr 12 s. 761-765.

75. A więc krzyżujmy szpady. (Odpowiedź na replikę Jana K. Tarnowskiego). *Głos Akad*. R. 1: 1932 nr 10.

76. Boy na rozdrożach. *Głos Akad*. R. 1: 1932 nr 4.

77. "Dzień milczenia Gandiego - upomnieniem dla chrześcijańskiego Zachodu". *Pro Christo*. R. 8: 1932 nr 1 s. 54-55.

78. Ioculatores turpis... *Głos. Akad*. R. 1: 1932 nr 7.

79. Jak umierał Wyspiański. *Pro Christo*. R. 8: 1932 nr 12 s. 759-761.

80. Nieporozumienie czy brak orientacji ?... [Artykuł polemiczny]. *Głos Akad*. R. 1: 1932 nr 9.

81. Pius XI w Polsce. Na dziesięciolecie Jego panowania. *Głos Akad*. R. 1: 1932 nr 6.

82. Rzeczpospolita akademicka. *Pro Christo*. R. 8: 1932 nr 10 s. 634-636.

83. Salto mortale E. Zegadłowicza. *Pro Christo*. R. 8: 1932 nr 6 s. 372-376.

84. U progu wielkich rocznic literackich. (100-lecie "Dziadów" cz. III; 25-lecie śmierci Wyspiańskiego). *Pro Christo*. R. 8: 1932 nr 1 s. 52-54.

85. Walka o język polski w wiekach średnich. *Pro Christo*. R. 8: 1932 nr 2 s. 123-126.

86. Zapomniany staropolski hymn narodowy. *Pro Christo*. R. 8: 1932 nr 11 s. 669-672.

87. Rec.: M. PIROŻYŃSKI: Co czytać ? Poradnik dla czytających książki. Kr. 1930-1932. -Na marginesie książki o. Mariana Pirożyńskiego "Co czytać". *Pro Christo*. R. 8: 1932 nr 5 s. 300-312.

88. Kwiatki z obozu "Straży Przedniej" w Gdyni. *Pro Christo*. R. 9: 1933 nr 13 s. 769-773.

89. Nad świeżą mogiłą autonomii polskich uniwersytetów. *Pro Christo*. R. 9: 1933 nr 5 s. 282-289.

90. Nowy skandal filmowy. [O ekranizacji "Dziejów grzechu" Żeromskiego]. *Głos*. R. 3: 1933 nr 1.

91. O właściwą ocenę twórczości literackiej. *Cześć Marii*. R. 11: 1933 nr 6 s. 114-116.

92. Polskie hocki-klocki filmowe. *Pro Christo*. R. 9: 1933 nr 4 s. 229-232.

93. To i owo o kinie. *Cześć Marii*. R. 11: 1933 nr 9 s. 183-185.

94. Z literatury pasterskiej w krajach romańskich. *Pro Christo*. R. 9: 1933 nr 3 s. 182-190.

95. Żydzi w dawnej Polsce. *Pro Christo*. R. 9: 1933 nr 9 s. 537-542.

96. Rec.: S. BEDNARSKI: Upadek i odrodzenie szkół jezuickich w Polsce. Kr. 1933. -Studium o szkołach jezuickich w Polsce. *Pro Christo*. R. 9: 1933 nr 10 s. 590-593.

97. Rec.: W. BERENT: Żywe kamienie. 1918. -Powieść, którą czytać trzeba. *Cześć Marii*. R. 11: 1933 nr 7 s. 138-141.

98. Rec.: R. FISCHEROWNA: Samuel Twardowski jako poeta barokowy. Kr. 1931. -O baroku Samuela Twardowskiego. *Pro Christo*. R. 9: 1933 nr 1 s. 52-60.

99. Kilka słów o kinie. *Pro Christo*. R. 10: 1934 nr 2 s. 139-140.

100. Na marginesie strajku szkolnego na Pomorzu (1933). *Pro Christo*. R. 10: 1934 nr 4 s. 268-271.

101. Sprawy bieżące. Do sprawozdania finansowego Kongregacji Rozkrzewienia Wiary. *Pro Christo*. R. 10: 1934 nr 8 s. 628-629.

102. Rec.: E. MAGNIN: L'Etat, conception payenne et conception chretienne. (...). -Książka o pojęciu państwa. *Pro Christo*. R. 10: 1934 nr 2 s. 121-123.

103. Rec.: A. MARTIN: Soziologie der Renaissence. Zur Physionomik und Rhytmik bürgerlicher Kultur. Stuttgart 1932. -*Ruch Liter*. 1934 nr 4 s. 120-124.

104. Rec.: Pomerania. Korporacja Studentów Uniwersytetu Poznańskiego 1923-1933. P. 1933. -*Pro Christo*. R. 10: 1934 nr 4 s. 281-283.

105. Ze studiów nad barokiem. *Mies. Diec. Chełm*. T. 7: 1935 nr 5/6 s. 461-482.

106. Ze studiów nad "Wojną domową" Samuela Twardowskiego. *Ruch Liter*. 1935 nr 9/10 s. 244-252.

107. Brońmy Pomorza. *Pielgrzym* 1936 nr 47. -Toż: *Gon. Pom*. 1936 nr 89; -Toż: *Dz. Star*. 1936 nr 89.

108. Collegium Marianum. Stulecie zasłużonego gimnazjum. *Pielgrzym* 1936 nr 77; -Toż: *Gon. Pom*. 1936 nr 149; *Dz. Star*. 1936 nr 149.

109. Cóż to znaczy ?... (O propagandzie wywrotowej). *Gon. Pom*. 1936 nr 265.

110. Jak generał v. Mannstein burzył przedmieście Gdańska. *Pielgrzym* 1936 nr 56; -Toż: *Gon. Pom*. 1936 nr 109; *Dz. Star*. 1936 nr 109.

111. Jak Izrael zagnieździł się w Polsce. *Gon. Pom*. 1936 nr 267.

112. Komunistyczny antykomunizm. *Gon. Pom*. 1936 nr 296.

113. Na dzień Trzeciego Maja. *Pielgrzym* 1936 nr 53; -Toż: *Gon. Pom*. 1936 nr 104.

114. Na froncie walki o szkołę katolicką. *Pielgrzym* 1936 nr 152; -Toż: *Gon. Pom*. 1936 nr 291.

115. Na marginesie procesu śląskiego. *Pielgrzym* 1936 nr 75; -Toż: *Gon. Pom*. 1936 nr 141.

116. Najdawniejsze polskie pieśni do Ducha św. *Pielgrzym* 1936 nr 65; -Toż: *Gon. Pom*. 1936 nr 127.

117. Pióro Wielkiego Hetmana. Rzecz o "Programie" Żółkiewskiego. *Mies. Diec. Chełm*. T. 8: 1936 nr 9 s. 672-680.

118. Podłoże naszej dumy narodowej. *Młodzi*. R. 5: 1936 nr 7 s. 1-2.

119. Polska epika historyczna w XVIII wieku. *Prz. Powsz*. R. 53: 1936 t. 211 nr 7/8 s. 151-163.

120. Przeczyścić atmosferę szkolną. *Pielgrzym* 1936 nr 132; -Toż: *Gon. Pom*. 1936 nr 254.

121. Rękę karać. *Gon. Pom*. 1936 nr 99.

122. Stulecie Collegium Marianum. *Prosto z mostu*. R. 2: 1936 nr 19 s. 2.*

123. Boją się. *Gon. Pom*. 1937 nr 263.

124. Daremny trud. *Pielgrzym* 1937 nr 124; -Toż: *Gon. Pom*. 1937 nr 239.

125. Ghetto - państwo Talmudu. *Młodzi*. R. 6: 1937 nr 8 s. 2-3.

126. Historia odbrązowiona. (W rocznicę powstania listopadowego). *Gon. Pom*. 1937 nr 274.

127. Jeszcze o "Pomocy zimowej". *Pielgrzym* 1937 nr 137; -Toż: *Gon. Pom*. 1937 nr 262.

128. Komunizm w polskiej szkole. *Gon. Pom*. 1937 nr 35.

129. Młodzi Pomorzanie idą. (Zjazd akademików Pomorzan w Toruniu). *Pielgrzym* 1937 nr 78; -Toż: *Gon. Pom*. 1937 nr 148.

130. Niemiecka ręka na polskim Pomorzu. *Pielgrzym* 1937 nr 85; -Toż: *Gon. Pom*. 1937 nr 158.

131. O religijne wychowanie przedpoborowych. *Gon. Pom*. 1937 nr 284.

132. Państwo w okowach masonerii. *Młodzi*. R. 6: 1937 nr 10 s. 1-2.

133. Poeta- malarz. Studium o Stanisławie Wyspiańskim T. Makowieckiego. *Mies. Diec. Chełm*. T. 9: 1937 nr 3 s. 213-226.

134. Pomorzanie nie są Polakami ?... Pani Ginet-Wojnarowiczowej do pamiętnika. *Pielgrzym* 1937 nr 142; -Toż: *Gon. Pom.* 1937 nr 272.

135. "Pomorzanie" z ducha... *Gon. Pom.* 1937 nr 167.

136. Potrzeba nam ducha franciszkańskiego. *Pielgrzym* 1937 nr 122; -Toż: *Gon. Pom.* 1937 nr 234.

137. Przybądź Duchu Prawdy. *Pielgrzym* 1937 nr 58; -Toż: *Gon. Pom.* 1937 nr 111.

138. Raubritter. [O gwałtach niemieckich wobec Polaków w Gdańsku]. *Gon. Pom.* 1937 nr 255.

139. Rozważania w rocznicę 3-go Maja. *Pielgrzym* 1937 nr 52; -Toż: *Gon. Pom.* 1937 nr 101.

140. Stare grzechy. *Młodzi.* R. 6: 1937 nr 7 s. 2-3.

141. "Tragizm losów Polski". *Gon. Pom.* 1937 nr 46.

142. U progu nowego roku szkolnego. *Pielgrzym* 1937 nr 104; -Toż: *Gon. Pom.* 1937 nr 199.

143. Wyzwoleni. "Powstał z martwych". *Pielgrzym* 1937 nr 57; -Toż: *Gon. Pom.* 1937 nr 72.

144. Z terenu Młodej Komuny. *Gon. Pom.* 1937 nr 12.

145. Za kulisami kongresu syjonistycznego. *Pielgrzym* 1937 nr 110; -Toż: *Gon. Pom.* 1937 nr 195.

146. Zawsze ci sami... *Gon. Pom.* 1937 nr 173.

147. Zbliżamy się ku Wielkiej Polsce. *Pielgrzym* 1937 nr 100; -Toż: *Gon. Pom.* 1937 nr 190.

148. Źródło "tumultów". *Młodzi.* R. 6: 1937 nr 6 s. 2.

149. Żydzi przyczyną ruiny miast dawnej Rzeczypospolitej. *Gon. Pom.* 1937 nr 288.

150. Rec.: J. GIERTYCH: Kajakiem po Niemczech. Pelplin 1937. -Hitleria oglądana z polskiego kajaka. *Gon. Pom.* 1937 nr 254.

151. Chłop, chłopka i kundel. [Głos w dyskusji o "oszczędzaniu na dzieciach"]. *Prosto z mostu.* R. 4: 1938 nr 33 s. 6.

152. Koncentracja sił lewicy - hasłem masonerii. *Gon. Pom.* 1938 nr 49.

153. Ku reformie wychowania. *Gon. Pom.* 1938 nr 158.

154. Matejko (1838-1938). *Gon. Pom.* 1938 nr 173.

155. Na usługach Żydów. *Gon. Pom.* 1938 nr 50.

156. Nie skonfiskowane informacje. *Gon. Pom.* 1938 nr 288.

157. Umarł strażnik kaszubszczyzny. [Aleksander Majkowski]. *Prosto z mostu.* R. 4: 1938 nr 35 s. 2.

158. Rec.: R. W. HYNEK: Święty Całun w Turynie. P. 1938. -Fotografia Chrystusa. *Pielgrzym* 1938 nr 73.

159. Rec.: M. RUDNICKI: Żydzi (...). -Powieść o Heńku, Muchinie i o starym Abrahamie. *Gon. Pom.* 1938 nr 77.

160. Do Gniewu czy Gniewa. -W sprawie muzeum kociewskiego. [List do redakcji]. *Kociewie.* R. 2: 1939 nr 4 s. 30-31.

161. Kaszubi na scenie. O utworach ks. Bernarda Sychty. *Kur. Pozn.* 1939 nr 252.

162. Włosi o nas. *Kultura.* R. 4: 1939 nr 29 s. 2.

163. Chrześcijaństwo czy katolicyzm ? *Jestem Polakiem.* R. 1: 1940 nr 8 s. 2.

164. "Ejectis Slavis..." *Jestem Polakiem.* R. 1: 1940 nr 11 s. 1.

165. Herder o Słowianach. *Jestem Polakiem.* R. 1: 1940 nr 16 s. 3.

166. O rządach czystych sumień w Polsce. *Jestem Polakiem.* R. 1: 1940 nr 10 s. 2.

167. Rok 963. *Jestem Polakiem.* R. 1: 1940 nr 18 s. 3.

168. Witaj, domku mój rodzinny... *Jestem Polakiem.* R. 1: 1940 nr 11 s. 2.

169. Rec.: R. MACHREY: Poland 1914-1931. London 1932. -To the New Europe. *Jestem Polakiem.* R. 1: 1940 nr 7 s. 2.

170. Pomerania semper fidelis. *Jestem Polakiem.* R. 2: 1941 nr 25 s. 3; nr 26 s. 3; nr 27 s. 2,5.

171. Sto pięćdziesiąt lat myśli polskiej na Pomorzu. Londyn 1945. F. Wildner & Sons 16° ss. 40.

172. Dawna emigracja polityczna polska w Wielkiej Brytanii. *Wiadomości.* R. 8: 1946 nr 12 s. 5-6.

173. Sto kilkadziesiąt lat emigracji politycznej. Uchodźcy polscy w Wielkiej Brytanii. *Dz. Pol. i Dz. Żoł.* 1946 nr 207 s. 3.

174. The Poles in Silesia. [List do redakcji w związku z antypolskim artykułem "How Silesia is being the germanised" wydrukowanym w "Catholic Herald"]. *Catholic Herald* 1946 nr 3137.

175. Jak zamilkł spiżowy dzwon. W rocznicę śmierci Stanisława Wyspiańskiego. *Ilust. Kur. Pol.* R. 3: 1947 nr 328 s. 8.

176. Ludowość polskiej kolędy. *Ilust. Kur. Pol.* R. 3: 1947 nr 351 s. 5.

177. Pierwsza wigilia emigracyjna. Londyn 1933 r. *Ilust. Kur. Pol.* R. 3: 1947 nr 351 s. 3.

178. Zapomniany badach kaszubszczyzny. *Zrzesz Kaszëbsko.* R. 10: 1947 nr 72 s. 5.

179. Jeszcze w sprawie "Roty". *Ilust. Kur. Pol.* R. 4: 1948 nr 302 s. 4.

180. "Majster od Przyjaciela Ludu" [Ignacy Danielewski]. *Ilust. Kur. Pol.* R. 4: 1948 nr 18 s. 2,3.

181. Pamięci wielkiego rewindykatora [Wojciecha Kętrzyńskiego]. *Ilust. Kur. Pol.* R. 4: 1948 nr 265 s. 2,3.

182. Peregrynacja regionalna po fraszkach i facecjach. *Ilust. Kur. Pol.* R. 4: 1948 nr 313 s. 5.

183. Polacy w Botany Bay. Jedyni polscy zesłańcy w Australii. *Ilust. Kur. Pol.* R. 4: 1948 nr 66 s. 8.

184. Polska emigracja polistopadowa w Anglii. *Ilust. Kur. Pol.* R. 4: 1948 nr 106 s. 3.

185. Prusy Wschodnie właściwą kolebką literatury polskiej. *Ilust. Kur. Pol.* R. 4: 1948 nr 6 s. 5.

186. W rocznicę śmierci Stanisława Worcella (1799-1857). *Ilust. Kur. Pol.* R. 4: 1948 nr 45 s. 2,3.

187. Zapomniany dowódca z roku Wiosny Ludów. [Pułkownik Brzeżański zm. 1855 r.]. *Ilust. Kur. Pol.* R. 4: 1948 nr 357 s. 2,3.

188. Z dziejów uchodźstwa polskiego w Anglii. *Gaz. Pol.* Jerozolima. 1947 nr 27 s. 3.

189. Rec.: B. SYCHTA: Przebudzenie. Teatr Wejherowo. -Za kulisami "Przebudzenia". *Ilust. Kur. Pol.* R. 4: 1948 nr 25 s. 5.

190. Chopin nad Tamizą. *Ilust. Kur. Pol.* R. 5: 1949 nr 72 s. 5.

191. Księgi grodzkie i poezja. *Ilust. Kur. Pol.* R. 5: 1949 nr 9 s. 5.

192. Kultura żywego słowa. *Ilust. Kur. Pol.* R. 5: 1949 nr 65 s. 2,3.

193. Na wschodnich szlakach. Benedykt Polak i jemu pokrewni. *Ilust. Kur. Pol.* R. 6: 1950 nr 271 s. 2,3.

194. Rec.: C. BACKVIS: Some characteristics of Polish baroque poetry. Oxford Slavonic Papers. Vol. 6: 1955 s. 56-71. -*Nasza Przeszł.* T. 7: 1958 s. 327-338.

195. Maciej Rywocki o sobie. [Krytyczne wydanie tzw. "autobiografii" Rywockiego]. *Arch. Liter.* T. 6. Miscelanea staropolskie. Wr. 1962 s. 8-31, tabl. 2.

196. Rec.: A. ANGYAL: Barock in Ungarn. Ungarische Hefte. Budapest-Leipzig-Milano. [B.r.w.]. Verlagenanstalt Danubia, ss. 138. -*Prz. Human.* R. 6: 1962 nr 1 s. 175-184.

197. O rękopisie i wydaniach "Wojny domowej" Samuela Twardowskiego. [Rekonstrukcja zaginionego w czasie powstania warszawskiego rękopisu "Wojny domowej"]. *Arch. Liter.* T. 14. Miscelanea staropolskie. Wr. 1969 s. 83-204, tabl. 1.

198. Jeszcze o Szkole Wydziałowej w Kartuzach. *Pomerania.* R. 9: 1972 nr 3 s. 112-116.

199. Przed złotym jubileuszem miasta Kartuz. *Stud. Pelpl.* T. 3: 1973 s. 271-277.

200. Nowowiejski w Pelplinie. (Ze skarbca wspomnień). *Stud. Pelpl.* T. 4: 1974 s. 277-283.

201. Duszpasterstwo polskich sił powietrznych we Francji i w Wielkiej Brytanii 1939-1945. *Stud. Pelpl.* T. 10: 1979 s. 152-212.

202. Robert Nisbet Bain. (W siedemdziesiątą rocznicę śmierci). *Stud. Pelpl.* T. 11: 1980 s. 367-369.

203. Z przeszłości Kartuz. Sześćsetlecie - ale kiedy?... *Stud. Pelpl.* T. 11: 1980 s. 329-338; -Toż w j. niem.: Aus der Vergangenheit von Karthaus: 600 Jahrfeier - aber wann ? *Anal. Cart.* 1984 s. 71-94.

204. Z przeszłości Kartuz. (Koniec Raju Maryi). *Stud. Pelpl.* T. 12: 1981 s. 373-400.

205. "Jak stara wyblakła fotografia". *Pomerania.* R. 20: 1983 nr 12 s. 52-53.

II.

PELPLIŃSKI Fr.: Sto lat Seminarium Duchownego w Pelplinie. *Oręd. Diec. Chełm.* T. 4: 1948 s. 464-465; T. 5: 1949 s. 290; MROSS H.: 50 lat kapłaństwa Księdza Profesora Alojzego Franciszka Kowalkowskiego, 1929-1979. Pelplin [1979] 4° ss. 10, 21, mps; HIRSZ A. K.: Kartuski kapelan polskich marynarzy i lotników. *Pomerania.* R. 25: 1988 nr 9 s. 40-41; MILEWSKI J.: Mały słownik duchownych Kociewia ofiar represji 1939-1956 r. Starogard Gd. 1994 s. 36; Akta personalne, Arch. Diec. Pelpl.

Ks. Henryk Mross

Kowalówka Józef, Leonard od Męki Pańskiej (1913-1990), karmelita bosy, tłumacz, autor dzieł ascetycznych.

Urodził się 3 III 1913 r. w Wadowicach. W 1931 r. złożył śluby zakonne w Czernej i wyjechał do Włoch, gdzie odbył studia na Uniw. Laterańskim, uwieńczone doktoratem z teologii. Święcenia kapłańskie przyjął 15 V 1938 r. w Rzymie. Po powrocie do Polski został magistrem nowicjuszy, wykładowcą w karmelitańskim Seminarium Duchownym, spowiednikiem, konferencjonistą. Jako prowincjalny sekretarz misji, w 1970 r. wyruszył do Afryki w poszukiwaniu samodzielnej placówki misyjnej. W 1971 r., wraz z grupą współbraci, objął pierwszą placówkę misyjną w Burundi. Po kilku latach pracy w Afryce powrócił do kraju. 30 VI 1982 r. został mianowany kuratorem Zgromadzenia Sióstr św. Teresy od Dzieciątka Jezus. W l. 1986-1989 był spowiednikiem w Seminarium Duchownym w Poznaniu, a także głosił rekolekcje. Zmarł 19 I 1990 r. i został pochowany w Poznaniu.

Twórczość o. Leonarda obejmuje szereg tłumaczeń, przede wszystkim z zakresu teologii duchowości, a także refleksje na temat kapłaństwa. Opracował również działalność misyjną prowincji Ducha Św. w XVII i XVIII w.

I.

1. Karmelitańska metoda odprawiania modlitwy myślnej. Kr. 1939 Wyd. OO. Karmelitanów Bosych 16° ss. 20.

2. Tłum.: GABRIEL OD ŚW. MARII MAGDALENY: Św. Jan od Krzyża doktor miłości

Bożej. Kr. 1940 Wyd. Głosu Karmelu 16⁰ ss. 169, nlb. 3. Bibliotheca Carmelitana t. 15.

3. Czy nauka św. Jana od Krzyża jest dla wszystkich. *Głos Karmelu*. R. 17: 1948 nr 7/8 s. 5-13.

4. Św. Jan od Krzyża jako kierownik duchowny. *Głos Karmelu*. R. 17: 1948 nr 11 s. 16-21.

5. Św. Jan od Krzyża jako kierownik duchowny. *Głos Karmelu*. R. 17: 1948 nr 12 s. 20-25.

6. Tłum.: GABRIEL OD ŚW. MARII MAGDALENY: Św. Jan od Krzyża kierownik duchowny. Wstępem poprzedził J. WORONIECKI. Kr. 1950 Wyd. OO. Karmelitów Bosych 8⁰ ss. 131, nlb. 5. Bibliotheca Carmelitana t. 28.

7. Tłum. i przedm.: GABRIEL OD ŚW. MARII MAGDALENY: Współżycie z Bogiem. Rozmyślania o życiu wewnętrznym na wszystkie dni roku. Kr. 1960Wyd. OO. Karmelitów Bosych 16⁰ t. 1 ss. 675, nlb. 1; T. 2 ss. 734, nlb. 2. -Toż Wyd. 2. Kr. 1962 Wyd. OO. Karmelitów Bosych 16⁰ t. 1 ss. 700; T. 2 ss. 712. -Toż Wyd. 3. Kr. 1968 Wyd. OO. Karmelitów Bosych 16⁰ t. 1 ss. 700; T. 2 ss. 711, nlb. 1.

8. Dobry Pasterz. Rozważania dla kapłanów. T. 1. Kr. 1964 Wyd. OO. Karmelitów Bosych 16⁰ss. 498, nlb. 2; T. 2. Kr. 1965 Wyd. OO. Karmelitów Bosych 16⁰ss. 549, nlb. 1.

9. Tłum.: GABRIEL OD ŚW. MARII MAGDALENY: Na drogach życia duchowego. Kr. 1965 Wyd. OO. Karmelitów Bosych 16⁰ t. 1 s. 351, nlb. 1; T. 2 ss. 351, nlb. 1.

10. L'Attivita pastorale e missionaria dei Carmelitani Scalzi Polacchi. R. 1970.

11. Z naszej przeszłości misyjnej. R. 1975 Sekretariat Prowincjalny Misji Karmelitańskich 8⁰ ss. 735, tabl.

12. Kapłan-człowiek wiary. Rozważania. Kr. 1986 Wyd. OO. Karmelitów Bosych 16⁰ ss. 344.

13. Tłum. i przedm.: GABRIEL OD ŚW. MARII MAGDALENY: Żyć Bogiem. Rozmyślania o życiu wewnętrznym na wszystkie dni roku. Kr. 1987 Wyd. OO. Karmelitów Bosych 16⁰ t. 1 ss. 644; Kr. 1988 t. 2 ss. 528; T. 3 ss. 590, nlb. 2.

14. Tłum. i przedm.: GABRIEL OD ŚW. MARII MAGDALENY: Kontemplacyjne horyzonty modlitwy. Kr. 1988 Wyd. OO. Karmelitów Bosych 16⁰ ss. 183, nlb. 1.

15. Tłum. i przedm.: K. WOJTYŁA: Zagadnienie wiary w dziełach św. Jana od Krzyża. Kr. 1990 Wyd.OO. Karmelitów Bosych 8⁰ ss. 278, nlb. 2.

II.

WANAT B. J.: Zakon karmelitów bosych w Polsce. Klasztory karmelitów i karmelitanek bosych 1605-1975. Kr. 1979 s. 15, 54, 128, 133-135, 220, 251, 333, 610-611; WANDZIOCH R.: Wspomnienie o ojcu Leonardzie od Męki Pańskiej. *Karmel*. R. 1990 nr 2 s. 62-63.

Jan Dąbrowski

Krause Ignacy (1986-1984), misjonarz, biskup, duszpasterz polonijny, popularyzator teologii.

Urodził się 9 VI 1896 r. w Mielnie k/Żnina w rodzinie Jana i Agnieszki Zabłockiej. Naukę rozpoczął w Górze k/Żnina, a ukończył w Małym Seminarium Księży Misjonarzy w Krakowie. Dnia 19 X 1912 wstąpił do Zgromadzenia, składając 7 XI 1914 r. śluby święte. Po maturze podjął studia filozoficzno-teologiczne w Intytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie. (1913-1919), przerwane przez wojenną mobilizację. Po ukończeniu studiów otrzymał święcenia kapłańskie 22 VI 1919 r. w Krakowie z rąk arcybpa Adam Stefana Sapiehy. W grudniu 1920 r. przełożeni skierowali go do pracy wśród Polonii brazylijskiej (1920-1929, Prudentopilis). Gdy w 1929 r. Stolica Apostolska powierzyła Polskiej Prowincji poprowadzenie nowej misji w Chinach - wówczas ks. Krauze otrzymał zadanie zorganizowania pierwszej placówki polskich misjonarzy w okręgu Shuntehfu. W 1933 r. został mianowany prefektem nowoutworzonej prefektury apostolskiej Shuntehfu, a następnie w 1944 r. - po podniesieniu jej do rangi wikariatu apostolskiego. - wikariuszem apostolskim. Otrzymał godność biskupa tyt. Bindaeus, konsekrowany 23 IV 1944 r. Po utworzeniu stałej administracji kościelnej w Chinach, 11 IV 1946 r. został pierwszym ordynariuszem diecezji Shuntehfu. W wyniku rewolucji komunistycznej, po czasowym uwięzieniu, wszyscy polscy misjonarze musieli opuścić teren Chin. Bp Krauze w 1948 r. wyjechał wpierw do Szanghaju, następnie do Macao, Hongkongu i Australii. W końcu dotarł do Stanów Zjednoczonych, gdzie zamieszkał w Domu Misyjnym Zgromadzenia w Whitestone (1949-1953). We wrześniu 1953 r. osiadł w Brazylii i tam pozostał do końca

życia. Przez kilka lat pełnił funkcję administratora diecezji Joinville, następnie biskupa pomocniczego w Kurytybie. Dn. 12 IV 1958 r. został mianowany administratorem apostolskim Prałatury Laranjeiras (Parana), a po dokonanym podziale administratorem diecezji Toledo. W l. 1960-1968 mieszkał w domu Zgromadzenia w Kurytybie, a od 1968 r. w Araucaria przy Małym Seminarium Zgromadzenia Misji. Zmarł 31 VIII 1984 r. w Araucaria. Został pochowany w podziemiach kaplicy seminaryjnej.

I.

1. Sprawozdanie z kółka kleryckiego. *Meteor.* R. 10: 1918 s. 117-119.

2. Z listu [...] z dnia 11 XII 1925 r. do ks. wizytatora [J.] Kryski. *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 28: 1926 s. 159-160.

3. Pierwsze chwile polskiej misji w Shuntehfu. *Roczniki Akademickich Kół Misyjnych w Polsce.* R. 4: 1931/32 s. 155-158.

4. List [...] do ks. Konstantego Witaszka. *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 35: 1932 s. 48-50.

5. Nasi katechiści. *Roczniki Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary i Papieskiego Dzieła św. Piotra Klawera.* R. 8: 1932 s. 179-181.

6. Z misji w Szuntehfu. *Roczniki Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary i Papieskiego Dzieła św. Piotra Klawera.* R. 8: 1932 s. 110-113.

7. List [...] do ks. [J.] Gaworzewskiego. Misje XX Misjonarzy i SS Miłosierdzia. R. 1933 s. 104-105.

8. List. [...] z 18 I 1933 r. do ks. dyr. J[ęczmionki W.]. *Przyjaciel Polskiej Misji w Chinach.* R. 1: 1933 nr 1 s. 13-14.

9. List. [...] z 18 I 1933 r. do teologów Zgrom. Księży Misjonarzy w Krakowie. *Przyjaciel Polskiej Misji w Chinach.* R. 1: 1933 nr 1 s. 14-15.

10. List [...] do wizytatora J. Kryski z 29 XI 1932. *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 36: 1933 s. 91-92.

11. Polska Prefektura Ap. Shuntefu. *Roczniki Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary i Papieskiego Dzieła św. Piotra Klawera.* R. 10: 1934 s. 129-133.

12. List [...] do przyjaciół polskiej misji w Chinach. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 1: 1935 nr 1 s. 3-4.

13. List [...] do przyjaciół polskiej misji w Chinach. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 1: 1935 nr 2 s. 7.

14. Podziękowanie. List Prefekta Apostolskiego w Shuntehfu. *Roczniki Dzieła św. Dzięctwa P. Jezusa.* R. 51: 1935 s. 1-3.

15. Polska prefektura Szuntehfu. *Roczniki Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary i Papieskiego Dzieła św. Piotra Klawera.* R. 11: 1935 s. 89-91.

16. Wieści z polskiej Prefektury Ap. Szuntehfu. *Misje XX Misjonarzy i SS Miłosierdzia.* R. 4: 1935 nr 1-2 s 13-14.

17. Wieści z polskiej Prefektury A. Szungehfu. *Roczniki Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary i Papieskiego Dzieła św. Piotra Klawera.* R. 11: 1935 s. 6-7.

18. Wywiad dla "Małego Dziennika" o ks. [W.] Szuniewiczu z 30 X 1935 r. -Toż. *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 38: 1935 s. 326-328.

19. Wywiad dla "Małego Dziennika" o misjach w Chinach z 25 X 1935 r. -Toż. *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 38: 1935 s. 525-528.

20. Osiem miesięcy propagandy misyjnej w Polsce. *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 39: 1936 s. 177-184.

21. Szanowni przyjaciele polskiej misji w Chinach. *Wiadomości Misyjnej i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 2: 1936 nr 3 s. 4-5.

22. Z frontu misyjnego. *Annales Missiologicae.* R. 8: 1936 s. 3-9.

23. Idźmy do winnicy. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 4: 1938 nr 9 s. 3.

24. List [...] do ks. [P.] Kurtyki. *Misjonarz w Wenchow.* R. 1: 1938 nr 9 s. 14.

25. List [...] z Shuntehfu do wizytatora. J. Kryski. Rocz. Obydwóch Zgrom. R. 41: 1938 s. 219.

26. W ukropie powikłań. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 4: 1938 nr 7-8 s. 3-4.

27. Dlaczego przychodzą? *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy o Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 5: 1939 nr 5 s. 3-4.

28. Japoński posąg Buddy w Kamakura. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 5: 1939 nr 1 s. 4-5.

29. List do proboszczów polskich w USA. *Skarb Rodziny.* R. 23: 1939 s. 497-499.

30. List [...] z Shuntehfu. *Misjonarz w Wenchow.* R. 2: 1939 s. 13.

31. List do ks. A. Schletza z 28 listopada 1861. *Nasza Przeszł.* T. 50: 1978 s. 119-120.

II.

CHORZĘPA M.: Misjonarz czterech kontynentów (śp. ks. bp Ignacy Krauze). Rocz. Winc. R. 4: 1984 nr 3-4 s. 62-72; JANACZEK S., ROSPOND S.: Krauze Ignacy (1896-1984). W: Bibliografia misjonarska 1651-1988. Kr. 1988 s. 140-142.

Stanisław Janaczek
Ks. Stanisław Rospond CM

Krupa Ludwik Andrzej (1910-1992), bernardyn, profesor Katol. Uniw. Lubelskiego i Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu, dogmatyk-mariolog.

Urodził się 25 V 1910 r. w Przeworsku, w rodzinie rzemieślniczej Antoniego i Teresy z d. Krupa. W l. 1917-1921 uczęszczał do szkoły powszechnej w rodzinnym miasteczku, a następnie do Gimnazjum Staroklasycznego w Jarosławiu, w którym ukończył 4 klasy. Do zakonu bernardynów wstąpił w 1925 r., gdzie po nowicjacie w Leżajsku, kontynuował naukę z zakresu szkoły średniej we Lwowie i w Sokalu, zdobywając w tamtejszym Państwowym Gimnazjum im. A. Malczewskiego świadectwo dojrzałości. Filozofię studiował w Marche en Fauiene w Belgii w Seminarium bernardyńskim oraz na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu we Fryburgu Szwajcarskim. W 1932 r. wrócił do Lwowa i w Seminarium zakonnym uczył się teologii. Święcenia kapłańskie otrzymał 30 VI 1935 r. i bezpośrednio po nich rozpoczął studia specjalistyczne z zakresu teologii dogmatycznej na Wydziale Teologicznym KUL, wieńcząc je w 1939 r. doktoratem z teologii. W latach drugiej wojny światowej pracował jako duszpasterz w Kole n/Wartą (1939-1940), następnie był wykładowcą dogmatyki i wychowawcą kleryków w Studium zakonnym w Kalwarii Zebrzydowskiej (1940-1942), wikariuszem klasztoru w Krakowie (1942-1943), gwardianem w Piotrkowie Trybunalskim (1943-1946).

W 1946 r. o. Krupa rozpoczął pracę na Wydziale Teologicznym KUL jako starszy asystent, a następnie jako zastępca profesora (1947-1948). W 1949 r. habilitował się w zakresie teologii dogmatycznej. W 1953 r. przeniósł się do Warszawy, gdzie pracował na Wydziale Teologii Katolickiej Uniw. Warszawskiego, a w roku następnym przeniósł się wraz z całym Wydziałem do nowoutworzonej Akademii Teologii Katolickiej. Podjął obowiązki prodziekana Wydziału Teologicznego, a w 1955 r. otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego. Równocześnie w l. 1951-1954 pełnił w swojej prowincji zakonnej urząd kustosza, czyli zastępcy prowincjała. W 1958 r. powrócił do Lublina, gdzie na Wydziale Teologicznym KUL pracował jako profesor nadzwyczajny i prodziekan Wydziału (1958-1961), potem jego dziekan (1963-1965), prorektor Uczelni (1963-1968) oraz przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej d/s Studentów (1964-1970). W 1972 r. otrzymał nominację na profesora zwyczajnego. Utworzył na Wydziale Teologicznym katedrę mariologii i był jej kierownikiem. Jego zainteresowania naukowe i pisarskie koncentrowały się wokół zagadnień mariologicznych. Jako dydaktyk akademicki wypromował 15 doktorów, brał udział w charakterze recenzenta w 4 habilitacjach. W l. 1973-1991 wykładał na Papieskim Fakultecie we Wrocławiu, dojeżdżając pociągiem systematycznie z Lublina. Od 1974 r. był członkiem Rady Naukowej i Komisji Maryjnej Episkopatu Polski, przewodniczącym Sekcji Mariologicznej w Polskim Towarzystwie Teologicznym, członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego KUL oraz wiceprzewodniczącym Papieskiej Akademii Maryjnej w Rzymie. Odbył szereg zagranicznych podróży, podczas których wygłosił wykłady specjalistyczne: w USA (1969), Zagrzebiu w Jugosławii (1971), Rzymie (1975), Wielkiej Brytanii (1976), Saragossie w Hiszpanii (1979). W 1980 r. przeszedł na emeryturę i zamieszkał w klasztorze bernardynów z Zakopanem, gdzie zmarł 15 VII 1992 r.

I.

1. Kult Serca Marii. Studium dogmatyczne. Lubl. 1948 Tow. Nauk. KUL 8° ss. 193.

2. Obraz Boży w człowieku według nauki św. Augustyna. Lubl. 1948 Tow. Nauk. KUL 8° ss. 171.

3. Kult Serca Marii z punktu widzenia dogmatycznego. *Spraw. z Czyn. Wyd. KUL*. R. 2: 1949 s. 8-9.

4. Rec.: Atti del Congresso Nazionale dei Frati Minori d'Italia... R. 1948. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 1: 1949 s. 364-365.

5. Rec.: C. BALIĆ: Testimonia de Assuptione Beatae Virginis Mariae ex omnibus saeculis. Pars prior. R. 1948. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 1: 1949 s. 362-363.

6. Rec.: I. RÓŻYCKI: Dogmatyka. T. 1 księga 1: Metodologia teologii dogmatycznej. Kr. 1947. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 1: 1949 s. 355-357.

7. Wniebowzięcie Najśw. Marii Panny jako prawda objawiona w nauce Ojców Greckich. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 1: 1949 s. 11-131.

8. Współred.: Roczniki Teologiczno-Kanoniczne. T. 1: 1949. Red.: Sekcja Fundamentalna i Dogmatyczna w tychże Rocznikach. T. 1950-1951, 1958-1975.

9. Triumf Najśw. Marii Panny nad szatanem. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 1: 1951 s. 445-487.

10. Theologia assumptionistica et quaestio de morte B. V. Mariae. W: *Alma Socia Christi. Acta Congressus Mariologici-Mariani. Romae Anno Sancto 1950 celebrati.* Vol. 10. R. 1953 s. 35-77.

11. Świętość Niepokalanej i Wniebowziętej Matki Zbawiciela. *Collect. Theol.* R. 25: 1954 s. 361-398. -Toż. Duszp. Pol. Zagr. R. 6: 1955 s. 210-247.

12. De sanctitate Immaculatae Matris Redemptoris nostri. Virgo Immaculata. W: *Acta Congressus Mariologici - Mariani. Romae anno 1954 celebrati.* Vol. 17. R. 1957 s. 157-181.

13. Mariologia w obecnym stanie nauczania. *Aten. Kapł.* R. 52: 1960 t. 60 s. 420-423.

14. Nauka Magisterium Kościoła o godności i władzy królewskiej NMP. *Aten. Kapł.* R. 52: 1960 t. 60 s. 345-363.

15. Electa ut sol. Studium teologiczne o Najśw. Marii Pannie. Lubl. 1963 Tow. Nauk. KUL 8^0 ss. 172.

16. Nauka papieża Piusa XII o duchowym macierzyństwie Marii. *Rocz. Teol.-Katol.* T. 11: 1964 nr 2 s. 109-131.

17. Znaczenie Marii w religii. W: *Pod tchnieniem Ducha Świętego.* Red. M. FINKE. P. 1964 s. 299-330.

18. Matka Boża w tajemnicy Chrystusa i Kościoła. *Aten. Kapł.* R. 57: 1965 t. 68 s. 357-368.

19. Sprawozdanie z działalności naukowej katedry mariologii [KUL]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 8: 1965 s. 17-18.

20. Wydział Teologii [KUL] w dwudziestoleciu 1944-1964. Zagajenie. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 8: 1965 s. 7-9.

21. Maria Matką Kościoła. W: *Pastori et Magistro.* Red. A. KRUPA. Lubl. 1966 s. 41-71.

22. Maryjność chrześcijaństwa. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 9: 1966 s. 35-44.

23. Red.: Pastori et Magistro. Praca zbiorowa dla uczczenia 50-lecia kapłaństwa ks. bpa P. Kałwy, profesora i wielkiego kanclerza KUL. Lubl. 1966 8^0 ss. 510, nlb. 2, il., tabl. 2.

24. Virginitas B. V. Mariae ut veritas in Sacra Scriptura revelata. W: *Maria in Sacra Scriptura. Acta Congressus Mariologici-Mariani in Republica Dominicana anno 1965 celebrati.* Vol. 4. R. 1967 s. 493-498.

25. Maria w Bożym planie zbawienia. *Rocz. Teol.-Katol.* T. 15: 1968 nr 2 s. 117-155.

26. Teologia oddania się Marii w "macierzyńską niewolę miłości". *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 16: 1969 nr 2 s. 63-113.

27. Maria Matką Miłosierdzia. W: *Ewangelia miłosierdzia.* Red. W. GRANAT. P.-W. 1970 s. 115-173.

28. Kult Marii w tajemnicy Chrystusa i Kościoła. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 18: 1971 nr 2 s. 73-104.

29. Centralna idea życia i działalności bł. Maksymiliana Kolbego. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 15: 1972 s. 13-26.

30. Red.: Roczniki Teologiczno-Kanoniczne. T. 19: 1972. Dla uczczenia ks. Wincentego Granata.

31. Rola Marii jako Matki miłosierdzia w planach miłosierdzia Bożego. W: *Powołanie człowieka.* Pr. zbiorowa. P.-W. 1972 s. 217-237.

32. Spojrzenie na kult Marii po II Soborze Watykańskim. Miedzynarodowy Kongres Mariologiczny w Zagrzebiu. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 15: 1972 s. 60-64.

33. Duch Święty w Jezusie Chrystusie. *Aten. Kapł.* R. 65: 1973 t. 80 s. 37-49.

34. Miejsce Marii w kulcie Kościoła według bł. Maksymiliana Kolbego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 20: 1973 nr 2 s. 65-90.

35. Sekcja teologii dogmatycznej i sekcja mariologiczna. W: *Teologia a antropologia. Kongres teologów polskich 21-23 IX 1971.* Kr. 1973 s. 219-230. Współautor: W. HRYNIEWICZ.

36. La Madonna nel culto della Chiesa secondo il B. Massimiliano Kolbe. *Edizioni Miles.* 1975 s. 1-34.

37. Kapłaństwo Chrystusa. W: *Osobowość kapłańska.* Red. J. MAJKA. Wr. 1976 s. 19-54.

38. La beaute surnaturelle de Marie vue par saint Francois d'Assisi. *Etudes Mariales.* T. 32-33: 1975-1976 s. 39-46.

39. Powszechne kapłaństwo wiernych. *Colloq. Sal.* T. 8: 1976 s. 119-144.

40. Il mistero del Christo povero, Figlio della "Dama povera". *Miles Immaculatae.* T. 13: 1977 s. 224-234.

41. Miejsce i rola Marii w tajemnicy ekonomii Bożej. *Częst. Stud. Teol.* T. 5: 1977 s. 149-182.

42. Św. Franciszek z Asyżu a Maria Matka Boża. *Aten. Kapł.* R. 70: 1977 t. 88 s. 93-107.

43. Il mistero della maternita di Maria. *Miles Immaculatae.* T. 14: 1978 s. 216-243.

44. Jubileusz dwutysiąclecia narodzenia się Marii. *Colloq. Sal.* T. 11: 1979 s. 71-104.

45. Powszechne kapłaństwo wiernych. (Duchowe ofiary składane Bogu przez wiernych z tytułu ich powszechnego kapłaństwa). W: *Chrześcijanin w*

Kościele. Red. J. MAJKA. Wr. 1979 s. 89-121.
46. Człowiek w tajemnicy Chrystusa, Marii i Kościoła - nauka Kard. K. Wojtyły. *Colloq. Sal.* T. 15: 1983 s. 51-71.

II.
WYCZAWSKI H. E.: Krupa Andrzej Ludwik. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 252-255, tamże literatura. -Ponadto: Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych. Red. H. E. WYCZAWSKI. Kalwaria Zebrzydowska 1985 s. 121, 414, 496, 630; RYDZAK F.: Śp. Ojciec Ludwik Krupa. *Vita Provinciae*. Nr 1-2: 1993 s. 143-146.

O. Wiesław Franciszek Murawiec OFMBern.

Kubit Anzelm Franciszek, krypt.: A. K. (1893-1987), franciszkanin konwentualny, popularyzator teologii.

Urodził się 28 III 1893 r. w Główience k/Krosna. Naukę z zakresu szkoły średniej pobierał w Szkole Wydziałowej w Krośnie i we Lwowie. Do franciszkanów konwentualnych wstąpił w 1910 r. we Lwowie, składając 25 XII 1913 r. śluby uroczyste. Studia filozoficzne odbył na Uniw. Gregoriańskim w Rzymie i we Fryburgu Szwajcarskim, uzyskując tam w 1915 r. licencjat filozofii chrześcijańskiej. Teologię studiował w zakonnym Seminarium w Krakowie, gdzie przyjął 12 V 1918 r. święcenia kapłańskie. W l. 1919-1922 był katechetą gimnazjalnym w Radomsku. W 1927 r., po złożeniu odpowiednich egzaminów, otrzymał od generała zakonu tytuł doktora teologii. Od 1922 r. przebywał w Krakowie, będąc mistrzem kleryków (1924-1930), gwardianem (1930-1933, 1939-1945), prowincjałem (1933-1939, 1956-1959) i komisarzem generalnym (1940-1947). W l. 1947-1953 był gwardianem w Niepokalanowie. Przez 44 lata wykładał teologię dogmatyczną w zakonnym Seminarium w Krakowie. Jako prowincjał udzielił pozwolenia na wydawanie "Małego Dziennika" w 1935 r. i otwarcie radiostacji w 1938 r. Odbył też w 1938 r. podróż do Japonii, Chin, Indii i Stanów Zjednoczonych. Przez 50 lat prowadził kronikę klasztorną, uprawiał publicystykę, lecz pracą naukową się nie zajmował. Zmarł w Krakowie 27 XI 1987 r.

I.
1. Artykuły o zabytkach miasta, niektórych wydarzeniach i o sprawach społecznych. *Gaz. Radom.* R. 1921-1922.
2. Obecny stan zakonów reguły św. Franciszka z Asyżu w Polsce. *Aten. Kapł.* R. 12: 1926 t. 18 s. 307-311.
3. Wiel. o. R. Chyliński. *Poch. Seraf.* R. 2: 1927 s. 79-84.
4. Pisma i odczyty ku czci św. Franciszka. [Omówienie]. W: *Pamiątka jubileuszu 700 rocznicy św. Franciszka z Asyżu 1226-1926*. Kr. 1928 s. 52-64.
5. Prace misyjne polskich synów św. Franciszka z Asyżu. W: *Pamiątka jubileuszu 700 rocznicy św. Franciszka z Asyżu 1226-1926*. Kr. 1928 s. 149-156.
6. Odezwa. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 3: 1933 s. 73-76.
7. Praca. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 3: 1933 s. 102-104.
8. Red.: *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 3: 1933 - R. 9: 1939.
9. Miejmy ideał. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 4: 1934 s. 2-4.
10. Pokłosie z wizytacji. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 4: 1934 s. 50-53.
11. Śp. O. Serafin Majcher. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 4: 1934 s. 6-15.
12. Śp. O. Stefan Wawrzkowicz. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 4: 1934 s. 72-74.
13. Życzenia noworoczne. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 4: 1934 s. 67-69.
14. Grożące niebezpieczeństwo. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 4: 1934 s. 58-61.
15. Skarby naszych klasztorów. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 4: 1934 s. 34-36.
16. Słówko do braci laików. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 4: 1934 s. 5-8, 95-99.
17. Śp. O. M. Władysław Fabiański. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 5: 1935 s. 43-44.
18. U stóp Pańskich ołtarzy. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 5: 1935 s. 2-5.
19. Więcej nadprzyrodzoności. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 5: 1935 s. 93-95.
20. "Jakiego ducha jesteście?" *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 6: 1936 s. 59-61.
21. Okruchy z wędrówki. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 6: 1936 s. 36-38.
22. "Pokój ludziom dobrej woli". *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 6: 1936 s. 78-81.
23. Przeszłość i przyszłość Prowincji. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 6: 1936 s. 6-9.
24. Śp. O. Henryk Górczany. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 6: 1936 s. 39-44.
25. Śp. O. Kazimierz Siemaszkiewicz. *Wiad.*

Prow. Franc. w Pol. R. 6: 1936 s. 18-22.

26. Śp. O. Teodor Termer. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 6: 1936 s. 72-73.

27. Czcigodny Sługa Boży O. Rafał Chyliński, franciszkanin. Kr. 1937 Druk. "Powściągliwość i Praca" 8⁰ ss. 120, nlb. 1.

28. My a inne zakony w Polsce. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 7: 1937 s. 66-69.

29. Poświęcenie kamienia węgielnego pod klasztor w Skarżysku Kamiennej. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 7: 1937 s. 53-56.

30. Przed jubileuszem. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 7: 1937 s. 2-5.

31. Śp. O. Alfons Kolbe. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 7: 1937 s. 70-73.

32. Śp. O. Jan Warchoł. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 7: 1937 s. 48-53.

33. Śp. O. Karol Olbrycht. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 7: 1937 s. 96-101.

34. W świetle jubileuszu. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 7: 1937 s. 90-93.

35. Hanaczów. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 8: 1938 s. 100.

36. Jak to z tymi wakacjami? *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 8: 1938 s. 42-45.

37. Miłujmy się nawzajem. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 8: 1938 s. 86-88.

38. Na marginesie książki "Franciszkanie polscy". *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 8: 1938 s. 14-16.

39. Nowa wschodnia placówka - Kosów. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 8: 1938 s. 31-34.

40. Poświęcenie kaplicy w Skarżysku-Kamiennej. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 8: 1938 s. 51-53.

41. Przestroga Ojca świętego. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 8: 1938 s. 62-65.

42. Ważniejsze upomnienia ostatniego Synodu [Plenarnego w Częstochowie]. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 8: 1938 s. 6-9.

43. Zaczepice - nowa placówka misyjna. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 8: 1938 s. 71-73.

44. Zasłużone wspomnienie o tych, co przeszli do historii. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 8: 1938 s. 47-50.

45. List [...] z Indii. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 9: 1939 s. 2-3.

46. Niektóre wspomnienia z wędrówki światowej. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 9: 1939 s. 26-28.

47. O. Czesław Kellar założyciel Pochodni Serafickiej. *Poch. Seraf.* R. 15: 1947 s. 7-9.

48. O. Rafał Chyliński, ojciec biednych i nieszczęśliwych. *Caritas.* R. 1947 s. 46-48.

49. Pierwszy tercjarz - bł. Lucjusz. *Poch. Seraf.* R. 15: 1947 s. 162-165.

50. Elbing Ludwik. W: *Pol. słow. biogr.* T. 6: 1948 s. 223.

51. Chrystianizm w zetknięciu się z kulturą Dalekiego Wschodu. *Pol. Sacra.* R. 1: 1948 s. 321-323.

52. Fudziński Jacek. W: *Pol. słow. biogr.* T. 7: 1948-1958 s. 178-179.

53. Chrystianizm w zetknięciu się z kulturą Dalekiego Wschodu. *Prz. Powsz.* T. 227: 1949 s. 163-171.

54. Św. Antoni Padewski - doktorem Kościoła. *Homo Dei.* R. 18: 1949 s. 373-382.

55. "Święty" z nieświętych czasów. *Rycerz Niepok.* R. 28: 1949 s. 203-204.

56. Misje franciszkanów polskich w Japonii. *Homo Dei.* R. 19: 1950 s. 763-769.

57. U źródeł apostolstwa. *Niedziela.* R. 21: 1951 s. 388.

58. Droga świętości. Czcig. Sł. Boży o. R. Chyliński, franc. *Gość Niedz.* R. 32: 1959 s. 316-317.

59. Polscy franciszkanie. *Przew. Katol.* R. 49: 1959 s. 633-635.

60. Wielki apostoł - błogosławiony Jakub Strepa. W 550 rocznicę zgonu. *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 824-829.

61. Sanktuarium Maryjne w kościele OO. Franciszkanów w Przemyślu. *Kron. Diec. Przem.* R. 48: 1962 s. 78-84.

62. 75-letni jubileusz zgromadzenia braci albertynów. *Przew. Katol.* R. 53: 1963 s. 375.

63. Katarzyniec Józef Wenanty. W: *Hagiografia pol.* T. 1 s. 733-737.

64. Ojciec Maksymilian Kolbe - zakonnik na miarę naszych czasów. *Homo Dei.* R. 40: 1971 s. 277-282.

65. Bonawentura jako prawodawca: reformator zakonu. W: *Św. Bonawentura. Życie i myśl.* Red. S. C. NAPIÓRKOWSKI, E. I. ZIELIŃSKI. Niepokalanów-W. 1976 s. 71.

66. Wspaniała matka. W: *Sylwetki matek kapłanów.* P.-W. 1981 s. 300-334.

67. Śp. O. Samuel. Kazimierz Rosenbaiger. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 18: 1981 s. 39-44.

68. Matka Błogosławionego. *Rycerz Niepok.* R. 43: 1982 nr 6 s. 105-107.

69. Ojciec Błogosławionego. *Rycerz Niepok.* R. 43: 1982 nr 5 s. 73-75.

70. Niepraktyczny marzyciel. *Rycerz Niepok.* R. 44: 1983 nr 9 s. 202-203.

71. [Notatki o Maksymilianie Kolbe]. *Rycerz Niepok.* R. 44: 1983 nr 9 s. 200-201.

72. Szkoła średnia i nowicjat we Lwowie. *Rycerz Niepok.* R. 47: 1986 nr 2 s. 51-52.

73. Bł. Jolanta. Kr. 1953, mps.

74. "Cośmy słyszeli i poznali opowiadamy". Ps. 77. Ułomki działalności Franciszkanów polskich w pierwszej połowie XX w. Kr. 1970 4⁰ ss. 122. Mps. Bibl. Sem. Duch. Franc. w Łagiewnikach, sygn. III 955.

II.

BAR J. R.: Kubit Anzelm Franciszek. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 260-262, tamże bibliografia; D[OMAŃSKI] J.: Śp. O. Anzelm Kubit. *Rycerz Niepok.* R. 49: 1988 nr 1 s. 24; MACIEJEWSKI E.: Anzelm Franc. Kubit. W: *W nurcie franciszkańskim.* T. 3. Kr. 1993 s. 183-192, tamże bibliografia.

Ks. Józef Mandziuk

Kubrak Ludwik, w zakonie Maurycy-Maria (1937-1987), kapucyn, popularyzator duchowości maryjnej i franciszkańskiej.

Urodził się 20 VII 1937 r. w Czarnocinie k/Łomży, syn Ignacego i Anny z Kijków. Szkołę podstawową kończył w Czarnocinie i Piątnicy, a średnią w Niższym Seminarium Duchownym w Różanymstoku i w Studium Ponowicjackim w Nowym Mieście n/Pilicą, gdzie wstąpił do zakonu kapucynów prowincji warszawskiej w 1954 r. Wyższe zakonne Seminarium Duchowne odbył w l. 1956-1963 w Łomży. Nie mogąc z powodu przeszkód politycznych wyjechać na studia do Rzymu, studiował teologię na KUL-u, uzyskując w 1975 r. stopień magistra teologii, a w 1979 r. dyplom licencjata teologii pastoralnej. Był czynny jako katecheta i duszpasterz przy klasztorach: w Białej Podlaskiej, Lublinie, Nowym Mieście n/Pilicą, Rywałdzie Królewskim, Krynicy Morskiej. W Rywałdzie pełnił funkcję gwardiana, proboszcza oraz kustosza maryjnego sanktuarium. W Lublinie opiekował się "neokatechumenatem" i Świeckim Zakonem Franciszkańskim. Zmarł w opinii świętości na raka mózgu 13 X 1987 r. w Lublinie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu przy ul. Lipowej.

I.

1. Nasze życie kontemplacyjno-czynne w aspekcie charyzmatu ubóstwa. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1981 nr 2 s. 41-42; R. 1981 nr 4 s. 38-41.

2. [Wypowiedzi o ubóstwie franciszkańskim podczas kapituły prowincjalnej]. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1981 nr 3 s. 45-46, 53-54, 83-84.

3. Św. Franciszek i Pani Ubóstwo. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1982 nr 2 s. 35-36.

4. Pojmowanie ubóstwa przez św. Franciszka z Asyżu. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1982 nr 4 s. 82-83; R. 1983 nr 2 s. 46-47; R. 1984 nr 2 s. 29-30.

5. Matka Boża Rywałdzka i Jej sanktuarium. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1984 nr 2 s. 42-44.

6. Odpust Matki Bożej Rywałdzkiej w dn. 7-9 IX 1984. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1984 nr 4 s. 49-51.

7. Więzienie ks. kard. Stefana Wyszyńskiego w Rywałdzie Królewskim od 26 IX do 11 X 1953 r. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1984 nr 4 s. 52-53.

8. Sprawozdanie z wizytacji kanonicznej N. O. Generała Flavio Carraro w Rywałdzie Królewskim. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1984 nr 4 s. 59.

9. Popularyzacja mariologii w dziele sługi Bożego Honorata Koźmińskiego "Czym jest Maryja". *Duszp. Pol. Zagr.* R. 37: 1986 s. 687-693.

10. Popularyzacja mariologii w dziele o. Honorata Koźmińskiego "Czym jest Maryja". Lubl. 1975 ss. VII, 113. Mps. Bibl. KUL. [Rozpr. magisterska].

II.

DYDYCZ P. A.: O. Maurycy Ludwik Maria Kubrak, kapucyn (1937-1987). *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1988 nr 1-2 s. 141-153; Nekrolog. *Anal. OFMCap.* R. 104: 1988 s. 136; DYDYCZ P. A.: Życie poświęcone Bogu: o. Maurycy Ludwik Maria Kubrak, OFMCap. (1937-1987). W: TENŻE: *Niosąc ziarno na zasiew.* R.-Lubl. 1992 s. 219-234; CYGAN J. M.: Maurycy Ludwik Kubrak, kapucyn, we wspomnieniach mieszkańców Białej Podlaskiej. *Podlaski Kwartalnik Kulturalny.* R. 1995 nr 1 s. 29-41; Akta personalne, dokumenty, listy. Arch. Warsz. Prow. Kap. w Zakroczymiu, sygn. 101 Ks. Zak. 182. C I.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap.

Kuc Leszek, pseud.: Marian Tomaszewski (1927-1986), docent Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, filozof, homileta.

Urodził się 4 III 1927 r. w Kielcach w rodzinie inteligenckiej, był synem Henryka i Marii z Piotrowskich. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Kielcach. Podczas okupacji hitlerowskiej przygotowywał się do matury na tajnych kompletach w Kielcach i Warszawie. Egzamin dojrzałości zdał w Liceum im. św. Stanisława Kostki w Kielcach (1945). Studiował filologię polską na Uniw. w Łodzi (1945-1948) i w Warszawie (1948-1950), równocześnie studiował filozofię na Katol. Uniw. Lubelskim (1947-1951). W obu tych dziedzinach uzyskał tytuł magistra. W 1950 r. został przyjęty do Seminarium Duchownego w Kielcach, gdzie kontynuował studia teologiczne. Święcenia kapłańskie otrzymał 17 IV 1954 r. W następnym roku bp Czesław Kaczmarek powierzył mu prowadzenie wykładów z filozofii i języka polskiego w Kieleckim Seminarium Duchownym. Czasowo pełnił funkcję nauczyciela religii w Liceum im. Stefana

Żeromskiego w Kielcach. W tym czasie kontynuował badania w dziedzinie filozofii, która stała się główną domeną jego naukowych zainteresowań. W 1957 r. uzyskał w Katol. Uniw. Lubelskim tytuł doktora filozofii na podstawie rozprawy poświęconej komentarzowi Kajetana do *De ente et essentia* św. Tomasza z Akwinu (promotorem pracy był prof. Stefan Świeżawski). W r. ak. 1957/58, dzięki uzyskanemu stypendium naukowemu, przebywał w Papieskim Instytucie Studiów nad Średniowieczem w Toronto, prowadzonym przez prof. Etienne Gilsona.

W 1962 r. rozpoczął pracę na Wydziale Teologicznym Katol. Uniw. Lubelskiego. W lubelskim środowisku uniwersyteckim przedmiotem jego pracy badawczej i dydaktycznej stała się homiletyka, co wynikało z ówczesnych potrzeb naukowych uczelni. Dzięki swemu wykształceniu polonistycznemu i filozoficzno-teologicznemu był przygotowany do prowadzenia badań w dziedzine homiletyki, której pozostał wierny do końca życia. W Lublinie pracował przez cztery lata, następnie podjął pracę na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Po przewodzie habilitacyjnym (1968) przeprowadzonym na podstawie rozprawy pt.: *Kaznodziejstwo a teologia według Henryka z Gandawy* otrzymał nominację na stanowisko docenta i objął katedrę homiletyki jako jedyny wówczas w tej dziedzinie samodzielny pracownik naukowy w Polsce. Pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Profesorów Homiletyki przy Komisji Episkopatu d/s Nauki Katolickiej, był redaktorem "Studia Theologica Varsaviensia", inspiratorem i organizatorem dorocznych kursów homiletyczno - katechetycznych dla duchowieństwa urządzanych w ATK, zainicjował (razem z ks. W. Wojdeckim) wydawnictwo "Studia z Historii Kaznodziejstwa i Homiletyki" oraz wydanie dwutomowego podręcznika homiletyki, którego był redaktorem. W 1973 r. otrzymał stypendium naukowe w Paryżu. Od tego czasu do końca swego życia przebywał za granicą: najpierw w Paryżu, potem w Kolonii, następnie ponownie w Paryżu, zaś od 1984 r. w Bari, gdzie zamieszkał w klasztorze ojców kapucynów i wykładał w tamtejszym Międzyzakonnym Studium Teologicznym. Zmarł nagle 4 VI 1986 w Bari, został pochowany na miejscowym cmentarzu w grobowcu ojców kapucynów.

Ks. Kuc pozostawił bogatą spuściznę naukową w dziedzinie filozofii, teologii, homiletyki. Był filozofem i historykiem filozofii, współpracował z prof. Stefanem Świeżawskim i prof. Etienne Gilsonem. Podczas pobytu w Paryżu uczestniczył w seminarium naukowym prof. Paula Ricoeura. Badania ks. Kuca koncentrowały się na filozoficznej i teologicznej antropologii. Jego antropologia opierała się na doktrynie św. Tomasza z Akwinu. W Paryżu zorganizował seminarium filozoficzne, na którym studiowano pisma i interpretacje filozoficzne dotyczące antropologii św. Tomasza z Akwinu. W tym środowisku zrodziła się idea założenia towarzystwa naukowego noszącego nazwę Centrum Studiów Filozoficznych św. Tomasza z Akwinu oraz pisma "Journal Philosophique". Antropologia, którą się zajmował, była refleksją nad łączącymi ludzi relacjami, była antropologią komunikowania się i porozumiewania sie między sobą osób. Łączył antropologię ze współczesną socjologią i filozofią człowieka. Pasjonował się zagadnieniem komunikacji międzyosobowej i wspólnotowym charakterem osoby.

I.

1. Dno cierpień i szczyt historii. Rec.: J. ZAWIEJSKI: Mąż doskonały. Kielce 1948. *Tyg. Powsz.* R. 4: 1948 nr 50 s. 5.

2. Zamiast obiadu - ananasy. Rec.: S. DYGAT: Pożegnania. W. 1948. *Tyg. Powsz.* R. 4: 1948 nr 20 s. 13.

3. Poezja rzeczy namacalnych. Rec.: A. BRAUN: Szramy. W. 1948. *Tyg. Powsz.* R. 5: 1949 nr 4 s. 9.

4. Z historii poglądów na człowieka w wieku XII:

Święta Hildegarda z Bingen. *Rocz. Filoz.* T. 2-3: 1949-1950 s. 398-407.

5. Tłum.: Św. Augustyn: O nieśmierteności duszy. W: Św. Augustyn: Pisma filozoficzne. T. 2. W. 1953 s. 78-104.

6. Abstrakcja zmysłów. Z dziedziny analogii i różnic między poznaniem zmysłowym a umysłowym według św. Tomasza z Akwinu [praca magisterska]. W: *Streszczenia rozpraw doktorskich, magisterskich i seminaryjnych, pisanych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim pod kierunkiem prof. dra S. Świeżawskiego (historia filozofii) i prof. dra A. Krąpca OP (metafizyka). W wyborze.* P. 1956 s. 134-138.

7. Istota i istnienie w komentarzu Kajetana do "De ente et essentia" św. Tomasza z Akwinu [projekt rozprawy doktorskiej]. W: *Streszczenia rozpraw doktorskich, magisterskich i seminaryjnych, pisanych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim pod kierunkiem prof. dra S. Świeżawskiego (historia filozofii) i prof. dra A. Krąpca OP (metafizyka). W wyborze.* P. 1956 s. 173-186.

8. Z historii poglądów na człowieka w wieku XII: Święta Hildegarda z Bingen [praca seminaryjna]. W: *Streszczenia rozpraw doktorskich, magisterskich i seminaryjnych, pisanych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim pod kierunkiem prof. dra S. Świeżawskiego (historia filozofii) i prof. dra A. Krąpca OP (metafizyka). W wyborze.* P. 1956 s. 108-109.

9. Do młodzieńców. Chrystus wzywa ochotników [nauka stanowa]. *Współcz. Ambona.* R. 8: 1957 s. 301-302.

10. Niedziela I po Trzech Królach. Kościół Królestwem Bożym na ziemi [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 8: 1957 s. 539-542.

11. Niedziela XVI po Zesłaniu Ducha Świętego. Wierność Bogu w dni Pańskie [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 8: 1957 s. 354-356.

12. Niedziela III po Zesłaniu Ducha Świętego. Katolik wobec odpadłych od Kościoła [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 8: 1957 s. 207-210.

13. Uroczystość Imienia Pana Jezusa. Zbawcza treść Ewangelii [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 8: 1957 s. 530-533.

14. Rec.: Concordia Mundi: The Career and Thought of Guillaume Postel (1510-1581). William J. Bouwsma i S. J. Reginald Saunders. *The Canadian Forum* [Toronto]. R. 38: 1958 August s. 115.

15. De la nature de l'homme chez Denis le Chartreux. W: *L'homme et son destin. Actes du Premier Congrés International de Philosophie Médiévale.* Louvain-Paris 1959 s. 709-716.

16. Niedziela X po Zesłaniu Ducha Świętego. Odpoczynek i zabawa [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 10: 1959 s. 490-492.

17. Rozmowa o katolicyźmie w świecie i w Polsce [głos w dyskusji]. *Znak.* R. 11: 1959 nr 58 s. 519-522.

18. Apostolstwo - centralne zagadnienia rozwoju powołania do kapłaństwa w seminariach duchownych. *Aten. Kapł.* R. 52: 1960 t. 61 z. 2 s. 216-221.

19. Czy rzeczywiście "Spiżowa brama"? Rec.: T. BREZA: Spiżowa brama. W. 1960. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 31 s. 1, 7.

20. O pojęciu współczesności. *Aten. Kapł.* R. 54: 1962 t. 66 z. 2 s. 109-114.

21. La métaphisique de l'etre chez Cajétan. W: *Metaphysik im Mittelalter. Miscellanea Medievalia.* R. 1963 nr 2 s. 112-128.

22. O teologii i jej języku. *Znak.* R. 15: 1963 nr 108 s. 663-678. Współautor: A. ZUBERBIER.

23. Wykłady z homiletyki. Skrypt dla studentów Sekcji Pastoralnej KUL. Lubl. 1963.

24. Spotkanie włoskich i polskich mediewistów w Warszawie. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 7: 1964 nr 2 s. 85-86. Współautor: M. GOGACZ.

25. Przepowiadanie Słowa Bożego według Henryka z Gandawy. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 12: 1965 z. 3 s. 95-104.

26. Dzień dobry ewolucjo [głos w dyskusji]. *Więź.* R. 10: 1967 nr 6 s. 29-30.

27. Homilia. W: *Wprowadzenie do liturgii.* Red. BLACHNICKI F., SCHENK W., ZIELASKO R. P. 1967 s. 288-293.

28. Informować? Nie informować? [głos w dyskucji]. *Więź.* R. 10: 1967 nr 4 s. 28-29.

29. Ksiądz między starym a nowym [głos w dyskusji]. *Więź.* R. 10: 1967 nr 5 s. 29-30.

30. Zezem na personalizm [głos w dyskusji]. *Więź.* R. 10: 1967 nr 7-8 s. 31-32.

31. Życie słowa Bożego w Kościele. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 1. W. 1967 s. 237-246.

32. Czy są dziś w Polsce fideiści? (W 40-lecie pewnej diagnozy). *Więź.* R. 11: 1968 nr 10 s. 35-46.

33. Dyskusja o księżach w Polsce [głos w dyskusji]. *Więź.* R. 11: 1968 nr 7-8 s. 33-35.

34. Kazania i skargi [głos w dyskusji]. *Więź.* R. 11: 1968 nr 6 s. 42-43.

35. Kaznodziejstwo a teologia według Henryka z Gandawy. W. 1968 Akad. Teol. Katol. 8° ss. 163.

36. List do Ojca Malachiasza. *Tyg. Powsz.* R. 22: 1968 nr 43 s. 3. Współautor: A. ZUBERBIER.

37. Sens roku wiary. *Tyg. Powsz.* R. 22: 1968 nr 27 s. 3. Współautor: A. ZUBERBIER.

38. W poszukiwaniu współczesnego pojęcia duszy ludzkiej [odpowiedź na ankietę]. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 2. W. 1968 s. 62-66. -Toż. pt.: Aktualna problematyka antropologii filozoficznej [odpowiedź na ankietę]. *Stud. Philos. Christ.* R. 5: 1969 nr 1 s. 28-32.

39. Biblijna odnowa duszpasterstwa. W: *Pismo Święte w duszpasterstwie. Materiały II kursu homiletycznego.* Opr. L. KUC. W. 1969 s. 192-205.

40. Homiletyka polska po Soborze Watykańskim

II. W: *Posoborowe publikacje teologiczne w Polsce.* Red. J. MYŚKÓW, B. PRZYBYSZEWSKI. W. 1969 s. 226-233.

41. Homilia. W: *Pismo Święte w duszpasterstwie. Materiały II kursu homiletycznego.* Opr. L. KUC. W. 1969 s. 10-12.

42. Homilia podczas Mszy św. koncelebrowanej o Duchu Świętym inaugurującej kurs. W: *Pismo Święte w duszpasterstwie. Materiały II kursu homiletycznego.* Opr. L. KUC. W. 1969.

43. Homilia we Mszy św. W: *Pismo Święte w duszpasterstwie. Materiały II kursu homiletycznego.* Opr. L. KUC. W. 1969 s. 162-164.

44. Kronika Akademii (październik 1968 - styczeń 1969). *Stud. Theol. Vars.* R. 7: 1969 nr 2 s. 422-424.

45. Pojęcie bytu według Tomasza de Vio Kajetana (na podstawie komentarza do "De ente et essentia" św. Tomasza z Akwinu). *Stud. Philos. Christ.* R. 5: 1969 nr 1 s. 101-157.

46. Różne wiary [głos w dyskusji]. *Więź.* R. 12: 1969 nr 11-12 s. 143-145.

47. Różnica rzeczywista między istotą a istnieniem według Tomasza de Vio Kajetana (na podstawie komentarza do "De ente et essentia" św. Tomasza z Akwinu). *Stud. Philos. Christ.* R. 5: 1969 nr 2 s. 81-123.

48. Sakramentalny charakter Bożej i ludzkiej rzeczywistości w posłudze Słowa. W: *Chrystus żywy w sakramentach.* Materiały III kursu homiletycznego. Opr. J. MYŚKÓW. W. 1969 s. 365-378.

49. Słowo Boże skuteczne. W: *Pismo Święte w duszpasterstwie. Materiały II kursu homiletycznego.* Opr. L. KUC. W. 1969 s. 175-186.

50. Teologia jako spotkanie. Cz. 1. *Znak.* R. 21: 1969 nr 177 s. 279-305; Cz. 2 nr 180 s. 729-738. Współautor: A. ZUBERBIER.

51. Uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego. Wprowadzenie homiletyczne. W: *Chrystus żywy w sakramentach. Materiały III kursu homiletycznego.* Opr. J. MYŚKÓW. W. 1969 s. 251-254.

52. Uwagi o współpracy międzydyscyplinarnej. *Stud. Theol. Vars.* R. 7: 1969 nr 2 s. 245-269. Współautor: A. ZUBERBIER.

53. Wigilia i noc Bożego Narodzenia. Wprowadzenie homiletyczne. W: *Pismo Święte w duszpasterstwie. Materiały II kursu homiletycznego.* Opr. L. KUC. W. 1969 s. 86-90.

54. Wprowadzenie. W: *Chrystus żywy w sakramentach. Materiały III kursu homiletycznego.* Opr. J. MYŚKÓW. W. 1969 s. 9-10.

55. Wprowadzenie. W: *Pismo Święte w duszpasterstwie. Materiały II kursu homiletycznego.* Opr. L. KUC. W. 1969 s. 5-6.

56. L'homilétique polonaise aprés le Concile Vatican II. W: *Publications theologiques postconciliaires en Pologne.* Red. J. MYŚKÓW. Varsovie 1970 s. 262-270.

57. Inspiracje soborowe w homiletyce. W: *Myśl posoborowa w Polsce.* Red. J. MYŚKÓW. W. 1970 s. 205-217. -Toż w j. francuskim pt.: L'homilétique et l'inspiration du Concile Vatican II. W: *La pensée postconciliaire en Pologne.* Red. J. MYŚKÓW. Varsovie 1970 s. 235-247.

58. Kronika Akademii (15 lutego 1969 - 30 czerwca 1969). *Stud. Theol. Vars.* R. 8: 1970 nr 1 s. 509-512.

59. Tajemniczy świat osoby. Rec.: K. WOJTYŁA: Osoba i czyn. Kr. 1969. *Tyg. Powsz.* R. 24: 1970 nr 2 s. 1-2.

60. Teologia praktyczna. Opracowanie ankiety. W: *Myśl posoborowa w Polsce.* Red. J. MYŚKÓW. W. 1970 s. 360-364. -Toż w j. francuskim pt.: La théologie practique. W: *La pensée postconciliaire en Pologne.* Red. J. MYŚKÓW. Varsovie 1970 s. 397-403.

61. Homilia we Mszy św. wotywnej o Duchu Świętym koncelebrowanej na otwarcie kursu. W: *Chrystus wzywa i uczy. Materiały kursu homiletyczno - katechetycznego.* Red. L. KUC. W.1971 s. 353-356.

62. Język Biblii a język kaznodziei. W: *Chrystus wzywa i uczy. Materiały kursu homiletyczno - katechetycznego.* Red. L. KUC. W. 1971 s. 121-129.

63. Komentarz liturgiczny i homiletyczny do niedzielnych czytań adwentowych. Cykl A. W: *Chrystus wzywa i uczy. Materiały kursu homiletyczno - katechetycznego.* Red. L. KUC. W. 1971 s. 440-448.

64. Metoda kaznodziejska księdza kardynała Stefana Wyszyńskiego prymasa Polski. W: *W kierunku człowieka.* W. 1971 s. 105-116.

65. Odpowiedź człowieka na głoszone mu słowo Boże. W: *Teologia przepowiadania słowa Bożego. Materiały do nauczania w zakładach teologicznych.* Red. L. KUC. W. 1971 s. 235-246.

66. Od redakcji. *Stud. Theol. Vars.* R. 9: 1971 nr 2 s. 3-7.

67. Résumé. W: *Chrystus wzywa i uczy. Materiały kursu homiletyczno-katechetycznego.* Red. L. KUC. W. 1971 s. 485-499.

68. La théologie de prédication. Résumé. W: *Teologia przepowiadania słowa Bożego. Materiały do nauczania w zakładach teologicznych.* Red. L. KUC. W. 1971 s. 347-363.

69. Wstęp. W: *Chrystus wzywa i uczy. Materiały kursu homiletyczno-katechetycznego.* Red. L. KUC. W. 1971 s. 9-10.

70. Wstęp [do: Materiały ośrodka konsultacyjnego]. W: *Chrystus wzywa i uczy. Materiały kursu homiletyczno-katechetycznego.* Red. L. KUC. W. 1971 s. 383-384.

71. Wstęp. W: *Teologia przepowiadania słowa Bożego. Materiały do nauczania w zakładach teologicznych.* Red. L. KUC. W. 1971 s. 15-24.

72. Zagadnienie antropologii chrześcijańskiej. *Stud. Theol. Vars.* R. 9: 1971 nr 2 s. 95-109.

73. Biskup Wincenty Urban - kaznodzieja w latach 1946-1971. *Stud. Theol. Vars.* R. 10: 1972 nr 2 s. 25-43.

74. Jedność osób i wspólnoty. (Odpowiedź M. Gogaczowi). *Stud. Theol. Vars.* R. 10: 1972 nr 2 s. 307-313.
75. Romantyczne dziedzictwo teologii. *Teksty.* R. 1972 s. 101-107.
76. Wprowadzenie do programu kaznodziejskiego Episkopatu Polski na rok 1972/73 pod hasłem "Miłość Boga Ojca". *Bibl. Kazn.* R. 89: 1972 nr 5 s. 257-260.
77. Dojrzewanie wspólnoty chrześcijańskiej przez chrzest. W: *Nowe życie w Chrystusie. Materiały kursu homiletyczno-katechetycznego.* W. 1973 s. 83-90.
78. Homilia na rozpoczęcie kursu. W: *Nowe życie w Chrystusie. Materiały kursu homiletyczno - katechetycznego.* W. 1973 s. 334-336.
79. Kopernik a piętnastowieczne związki filozofii z teologią. *Stud. Philos. Christ.* R. 9: 1973 nr 1 s. 165-178.
80. Kościół w oczach św. Pawła. *Tyg. Powsz.* R. 27: 1973 nr 22 s. 6.
81. Résumé. W: *Praktyka przepowiadania słowa Bożego. Materiały do nauczania w zakładach teologicznych.* Red. L. KUC. T. 2. W. 1973 s. 451-460.
82. Stanowisko teologiczne Mikołaja Kopernika. Na podstawie listu dedykacyjnego do papieża Pawła III. W: *Mikołaj Kopernik. Studia i materiały sesji Kopernikowskiej w KUL.* Red. M. KURDZIAŁEK, J. REBETA, S. ŚWIEŻAWSKI. Lubl. 1973 s. 143-148.
83. Wstęp. W: *Nowe życie w Chrystusie. Materiały kursu homiletyczno-katechetycznego.* W. 1973 s. 7-8.
84. Wstęp. W: *Praktyka przepowiadania słowa Bożego. Materiały do nauczania w zakładach teologicznych.* Red. L. KUC. T. 2. W. 1973 s. 9-17.
85. Uczestnictwo w człowieczeństwie "innych". *Anal. Crac.* T. 5-6: 1973-1974 s. 183-190.
86. Człowiek w świetle antropologii pastoralnej. W: *Być człowiekiem.* Red. R. FLORYCKI. P.-W. 1974 s. 35-51.
87. Dwie hermeneutyki. *Stud. Theol. Vars.* R. 12: 1974 nr 1 s. 283-287.
88. Przyczynek do konstrukcji tematyki antropologii teologicznej. *Stud. Theol. Vars.* R. 12: 1974 nr 1 s. 289-304.
89. Wspólnota i osoba. *Stud. Theol. Vars.* R. 12: 1974 nr 1 s. 228-230.
90. Teologia kaznodziejska po Soborze Watykańskim II. W: *Studia z historii kaznodziejstwa i homiletyki.* T. 1. Red. L. KUC, W. WOJDECKI. W. 1975 s. 165-178.
91. Wstęp. W: *Studia z historii kaznodziejstwa i homiletyki.* T. 1. Red. L. KUC, W. WOJDECKI. W. 1975 s. 9-17.
92. Wierzyć dzisiaj. Rozważania wielkopostne. W: *Z teorii i praktyki głoszenia słowa Bożego.* Red. W. WOJDECKI. W. 1976 s. 147-166.
93. Ewolucja kultury teologicznej w Polsce w XVIII wieku. *Rocz. Hum.* T. 25: 1977 z. 2 s. 127-135.
94. Komunikacja z Bogiem w modlitwie [fragment studium pt.: Krótki traktat o teologii komunikacji]. *Życie i Myśl.* R. 27: 1977 nr 9 s. 15-28.
95. Komunikacja z Bogiem w wierze [fragment studium pt.: Krótki traktat o teologii komunikacji]. *Życie i Myśl.* R. 27: 1977 nr 7-8 s. 53-64.
96. Komunikacyjna struktura eucharystii [fragment studium pt.: Krótki traktat o teologii komunikacji]. *Życie i Myśl.* R. 27: 1977 nr 11 s. 6-19.
97. Z badań nad pojęciem "theoria" w szkole tomistycznej XV wieku. W: *Studia z dziejów myśli św. Tomasza z Akwinu.* Red. S. ŚWIŻAWSKI, J. CZERKAWSKI. Lubl. 1978 s. 47-90.
98. Copernicus and the philosophy and theology of his times. W: *Actas del V Congreso International de Filosofia Medieval.* T. 2. Madrit 1979 s. 885-890.
99. Człowiek. C. W aspekcie teologicznym. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 917-920. Współautor: A. ZUBERBIER.
100. Komunikacja między ludźmi [fragment studium pt.: Krótki traktat o teologii komunikacji]. W: *Studia z historii kaznodziejstwa i homiletyki.* T. 2. Red. W. WOJDECKI. W. 1980 s. 11-49.
101. Komunikacja z Chrystusem [fragment studium pt.: Krótki traktat o teologii komunikacji]. W: *Studia z historii kaznodziejstwa i homiletyki.* T. 2. Red. W. WOJDECKI. W. 1980 s. 51-95.
102. Wejście na Wieżę Babel. Rec.: S. ŚWIEŻAWSKI: Dzieje filozofii europejskiej w XV wieku. T. 3. Byt. W. 1978. *Więź.* R. 23: 1980 nr 5 s. 132-142.
103. La ragione e la fede nella visione cristiana della realtá. Cz. 1. *L'Aurora Serafica.* R. 54: 1983 nr 6-7 s. 26-29; Cz. 2 nr 9-10 s. 26-27.
104. Bari dalekie i bliskie [rozmowę przeprowadził L. EVEN]. *Za i Przeciw.* R. 28: 1984 nr 12 s. 9.
105. Dojście do Boga. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1984 nr 1 s. 131-147.
106. Filozofia katolicka na Zachodzie [rozmowę przeprowadził K. SZAŁATA]. *Życie Katolickie.* R. 3: 1984 nr 12 s. 43-51.
107. Zejście do głębi miłości. Rec.: M. GOGACZ: Jak traci się miłość - esej ascetyczny. W. 1982. *Życie Katolickie.* R. 3: 1984 nr 5 s. 118-121.
108. Artykuły w: *Słownik teologiczny.* Red. A. ZUBERBIER. T. 1. Kat. 1985: Agnostycyzm, s. 17-18; 109. Arystotelizm, s. 39-41; 110. Augustynizm, s. 45-47; 111. Człowiek, s. 107-112; 112. Fideizm, s. 189-190; 113. Filozofia a teologia, s. 190-194; 114. Metafizyka, s. 299-300.
115. Antropologia chrześcijańska Karla Rahnera. *Stud. Theol. Vars.* R. 23: 1985 nr 1 s. 5-29.
116. Antropologia Karla Rahnera. *Prz. Katol.* R. 73: 1985 nr 14-15 s. 4.
117. La connaissance de son propre acte intellectuel. *Jour. Philos.* R. 1: 1985 nr 5 s. 241-253.
118. "Nie ma już mężczyzny i kobiety". *Życie*

Chrześcijańskie w Polsce. R. 1985 nr 5 s. 56-60. -Toż. Myśl Społ. R. 25: 1988 nr 11 s. 4-5.

119. La personne: une notion - clef du Moyen Âge. *Jour. Philos.* R. 1: 1985 nr 2 s. 101-115.

120. Przepowiadanie, zbawienie, Kościół. (U podstaw homiletyki). *Współcz. Ambona.* R. 13: 1985 nr 4 s. 155-161.

121. Le contenu anthropologique du traité de la Trinite divine de Thomas d'Aquin. A propos du thème des relations: Summa Theologiae I 28. *Jour. Philos.* R. 2: 1986 nr 10-11 s. 304-308.

122. Les éléments de l'universe humain chez Guillaume d'Occam. Suggestion pour une lecture. W: *L'Homme et son Universe au Moyen Âge. Septième Congrès International de Philosophie Médiévale, 30 VIII-4 IX 1982.* Louvain-La-Neuve 1986. Vol. 1 s. 279-287.

123. Person und Gemeinschaft. *Jour. Philos.* R. 2: 1986 nr 8 s. 169-183.

124. Słowo Boże, które głosimy. *Współcz. Ambona.* R. 14: 1986 nr 3 s. 112-118.

125. Słowo Boże tłumaczy kulturę. *Prz. Katol.* R. 14: 1986 nr 24 s. 1-2.

126. U schyłku odnowy. *Myśl Społ.* R. 22: 1986 nr 30 s. 4-5.

127. Głosiciel Słowa Bożego. *Wspócz. Ambona.* R. 15: 1987 nr 1 s. 129-134.

128. Artykuły w: *Słownik teologiczny.* Red. A. ZUBERBIER. T. 2. Kat. 1989: Osoba, s. 38-41; 129. Personalizm, s. 71-74; 130. Piękno, s. 79-81; 131. Platonizm, s. 94-97; 132. Racjonalizm, s. 183-184; 133. Światopogląd, s. 293-294; 134. Tomizm, s. 315-318; 135. Znak, s. 427-429.

136. Tre antropologie medievali. Tommaso d'Aquino - Giovanni Duns Scoto - Guglielmo d'Occam. Bari 1983 4° ss. 147. Mps Bibl. SD w Kielcach, b. sygn.

II.

OZOROWSKI E.: Dziesięć lat istnienia półrocznika "Studia Theologica Varsaviensia". *Stud. Theol. Vars.* R. 12: 1974 nr 1 s. 3-30; LEWEK A.: Homiletyka. W: *XX lat Akademii Teologii Katolickiej. Księga pamiątkowa 1954-1974.* W. 1976 s. 201-204; WRÓBEL T.: Katalog rektorów, wicerektorów, profesorów, ojców duchownych i prefektów. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 472-473; Katedra homiletyki w służbie Słowu Bożemu. Rozmowa z ks. dr Waldemarem Wojdeckim, adiunktem przy Katedrze Homiletyki Wydziału Teologicznego ATK [rozmawiała J. SOBIEPAN]. *Życie i Myśl.* R. 29: 1979 nr 11 s. 34-48; GOGACZ M.: Z kongresów 1980. *Stud. Philos. Christ.* R. 18: 1982 nr 1 s. 240-241; TENŻE: Sesja naukowa w Paris XII na temat osoby. *Tamże.* R. 20: 1984 nr 2 s. 215-220; TENŻE: Sesja naukowa w Paris XII na temat relacji. *Tamże,* nr 1 s. 221-222; Sesja naukowa w Paris XII na temat poznania. *Tamże.* R. 21: 1985 nr 2 s. 227-236; TENŻE: Sesja naukowa w Bari na temat esse. *Tamże.* R. 22: 1986 nr 2 s. 223-225; JĘDRYŚ J.: Bibliographie et biographie de Leszek Kuc. *Jour. Philos.* R. 2: 1986 nr 10-12 s. 356-363. -Toż w j. polskim pt.: Bibliografia prac ks. Leszka Kuca. *Stud. Theol. Vars.* R. 27: 1989 nr 2 s. 223-246; Ks. Leszek Kuc [nekrolog]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 62: 1986 nr 6 s. 487; Leszek Kuc [nekrolog]. *Więź.* R. 29: 1986 nr 9 s. 159; PROKOP M.: Leszek Kuc (1927-1986). *Jour. Philos.* R. 2: 1986 nr 9 s. 280; TURNAU J.: Leszek Kuc. *Więź.* R. 29: 1986 nr 9 s. 153; WYSZYŃSKI J.: Zmarł ks. Leszek Kuc. *Myśl Społ.* R. 22: 1986 nr 30 s. 5; ZUBERBIER A.: Leszek *Prz. Katol.* R. 74: 1986 nr 31-32 s. 2; REHO P. C.: Don Casimiro Leszek Kuc. W: *Annuario 1986/1987. Studio Teologico Interreligioso Pugliese Affiliato al Pontifico Ateneo "Antonianum".* Bari-Santa Fara d. 75-76; TENŻE: Un segno dei tempi per lo Stip. La testimonianza del prof. Leszek Casimiro Kuc. *L'Aurora Serafica.* R. 57: 1987 nr 1-2 s. 20-21; ŚWIEŻAWSKI S.: Charyzmat rozumienia. Wspomnienie o ks. Leszku Kucu. *Tyg. Powsz.* R. 41: 1987 nr 29 s. 2; ZUBERBIER A.: Śp. ks. dr hab. Leszek Kuc. *Stud. Theol. Vars.* R. 25: 1987 nr 1 s. 297-299; KOZENDRA Z.: Ks. Leszek Kuc (w 65 rocznicę urodzin). *Gazeta Wyborcza. Gazeta Lokalna.* Kielce-Radom-Tarnobrzeg. R. 1992 nr 57 s. 2; KRÓLIKOWSKI M.: O niektórych aspektach antropologii teologicznej ks. Leszka Kuca (1927-1986). Kielce 1991 4° ss. 94 [praca magisterska]. Mps Bibl. SD w Kielcach; Akta personalne. Arch. Kurii Kiel., sygn. XK-LXX.

Ks. Daniel Olszewski

Kułak Kazimierz (1896-1989), ekumenista.

Urodził się 26 II 1896 r. w Kuderewszczyźnie w powiecie sokólskim. Rodzice prowadzili gospodarstwo rolne. Szkołę powszechną ukończył w Kamiennej Nowej, a następnie progimnazjum w Dąbrowie Grodzieńskiej. W l. 1915-1918 uczył się w Seminarium Duchownym w Petersburgu, a następnie w Wilnie, gdzie w 1920 r. przyjął święcenia kapłańskie. Pracował jako administrator parafii w Mścibowie i Ostrowcu, a następnie jako wikariusz w Wołkowysku i Trokach. W 1924 r. bp J. Matulewicz wysłał go na studia do Rzymu, gdzie na Papieskim Instytucie Orientalnym uzyskał w 1927 r. doktorat z teologii wschodniej. Po powrocie do diecezji był najpierw kapelanem arcybpa Romualda Jałbrzykowskiego, a następnie wikariuszem w parafii Podwyższenia Krzyża

w Grodnie. Na prośbę bpa Zygmunta Łozińskiego w 1928 r. przeniósł się do Pińska, gdzie pełnił obowiązki ojca duchownego w Seminarium Duchownym i wykładał teologię porównawczą oraz język rosyjski. Od 1930 r. był wicerektorem. W Kurii Biskupiej zaś był dyrektorem Wydziału Obrządku Wschodniego. W tym czasie zorganizował trzy konferencje kapłańskie na temat unii kościelnej, z których materiały wydał drukiem. W 1932 r. został rektorem ekspozytury przy nuncjaturze papieskiej w Warszawie, zajmującej się sprawami unii w Polsce. Po skasowaniu tej ekspozytury w 1933 r. został proboszczem parafii Landwarów k/Wilna. W czasie II wojny światowej w l. 1942-1943 wykładał teologię porównawczą w Seminarium Litewskim w Wilnie, założonym przez arcybpa Mieczysława Reinysa po uwięzieniu profesorów i alumnów istniejącego wcześniej Seminarium oraz internowaniu arcybpa R. Jałbrzykowskiego. W 1959 r. został proboszczem i dziekanem w Turgielach. W 1974 r. ze względu na stan zdrowia przeszedł na emeryturę i zamieszkał w Landwarowie, gdzie 17 I 1989 r. zmarł.

I.

1. [Wielki książę Witold. W 500-lecie śmierci]. Pińsk 1930.

2. Opr.: Pamiętnik I-ej Konferencji Kapłańskiej w sprawie unii kościelnej w Pińsku (23-24/IV 1930 roku). Pińsk [1931] 8° ss. 128, nlb.4.

3. Podwójny kierunek ruchu unijnego na Rusi w w. XVI, czyli unjonizm prawdziwy i fałszywy. W: *Pamiętnik I-ej Konferencji Kapłańskiej w sprawie unii kościelnej w Pińsku*. Pińsk [1931] s. 49-66.

4. Opr.: Pamiętnik II konferencji kapłańskiej w sprawie unii kościelnej w Pińsku (1, 2 i 3/IX 1931 roku). Pińsk [1932] 8° ss. 151, nlb 3.

5. Cel i organizacja Konferencyj pińskich. W: *Pamiętnik II konferencji kapłanskiej w sprawie unii kościelnej w Pińsku*. Pińsk [1932] s.121-136.

6. Opr.: Pamiętnik III-ej konferencji kapłanskiej w sprawie unii kościelnej w Pińsku (30, 31 sierpnia i 1 września 1932). Pińsk [1933] 8° ss. 148, nlb. 2.

7. Psychologia nawrócenia z prawosławia na katolicyzm Melecjusza Smotryckiego. Białystok 1984 8° ss. 227.

II.

Schematyzmy Diecezji i Archidiecezji Wileńskiej na l. 1920-1939; TUNAITIS J.: A.A. kun. teol. dr. jubil. Kazimierzas Kulakas.W: *Kataliku kalendorius Žinynas 1991*. Vilnius 1991 s. 153-154; Wywiad z ks. K. Kułakiem (w posiadaniu autora).

Ks. Tadeusz Krahel

Kurpas Józef (1912-1992), biskup pomocniczy katowicki, pastoralista.

Urodził się 21 III 1912 r. w Paniowach. Po zdaniu w 1932 r. egzaminu dojrzałości w Gimnazjum Klasycznym w Mikołowie wstąpił do Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie i rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Zakończył je uzyskaniem magisterium z teologii. Święcenia kapłańskie przyjął 20 VI 1937 w Katowicach z rąk bpa Stanisława Adamskiego. Od września 1937 do sierpnia 1941 był wikariuszem w parafii Św. Trójcy w Szarleju, a od 1941 r. w parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach. W styczniu 1942 r. objął funkcję notariusza Sądu Biskupiego i Kurii Diecezjalnej w Katowicach. W sierpniu 1942 r. został wikariuszem adiutorem w Orzeszu i udzielał pomocy duszpasterskiej w Łaziskach Górnych. Dnia 28 kwietnia ponownie został mianowany notariuszem Kurii Diecezjalnej w Katowicach. Od stycznia 1953 r. przez kilka miesięcy był wikariuszem w parafii św. Józefa w Krasowach. Potem do 1956 r. studiował na Wydziale Prawa KUL-u. Studia ukończył zdobyciem licencjatu. 23 grudnia 1957 r. został mianowany kanclerzem Kurii Diecezjalnej w Katowicach. Nadto był sędzią prosynodalnym, audytorem Sądu Biskupiego, cenzorem książek, egzaminatorem prosynodalnym, wizytatorem Zgromadzenia Sióstr Maryi Niepokalanej w Katowicach. Ksiądz Prymas Stefan Wyszyński mianował go kuratorem Zgromadzenia Sióstr Szkolnych de Notre Dame w Opolu. W styczniu 1963 r. został mianowany biskupem pomocniczym katowickim. Święcenia biskupie otrzymał 24 II 1963 r. w katedrze katowickiej. Uczestniczył w

obradach Soboru Watykańskiego II. Dnia 17 VI 1966 r. został mianowany wikariuszem generalnym. Jako kanclerz i jako biskup pomocniczy miał w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w Krakowie i w Katowicach wykłady, dotyczące prowadzenia kancelarii parafialnej. Był członkiem Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej, Rady Kapłańskiej i Rady Administracyjnej. Należał do Kolegium Konsultorów. Zmarł dnia 19 V 1992 r. w Katowicach i został pochowany na tamtejszym cmentarzu przy ul. Sienkiewicza.

I.

1. Muzyka w służbie Bożej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 27: 1959 s. 204-206.
2. Początki ksiąg metrykalnych. *Arch. Bibl. Muz.* T. 2: 1961 s. 5-42.
3. Wcielenie chrześcijaństwa. Uwagi na marginesie schematu XIII "O obecności Kościoła w świecie współczesnym". *Sodalis*. Orchard Lake R. 65: 1965 nr 12 s. 362-363.
4. Charakterystyka dekretu "De presbyterorum ministerio et vita". *Aten. Kapł.* R. 58: 1966 t. 69 s. 193-203.

II.

Annuario Pontificio. Citta Del Vaticano 1964 s. 639; 1992 s. 916; PLUTA J.: Wkład duchowieństwa pochodzącego ze Śląska Górnego i Cieszyńskiego w nauki teologiczne (Materiały). *Śl. Stud. Hist.-Teol.* R. 8: 1975 s. 222; Konferencja Episkopatu Polski. *Życie Katol. Pol.* R. 2: 1983 nr 5-6 s. 77-78; SZUBA Z.: Biskupi polscy XX wieku. *Tamże*, s. 183-184; W. S.: Uroczystości złotego jubileuszu kapłaństwa J. E. Księdza Biskupa Józefa Kurpasa. *Wiad. Diec. Kat.* R. 55: 1987 s. 281-282; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 117; PAWLICZEK J.: Życiorys śp. Biskupa Józefa Kurpasa. *Wiad. Archidiec. Kat.* R. 60: 1992 nr 5 s. 201-202; Uroczystości pogrzebowe śp. Księdza Biskupa Józefa Kurpasa w dniu 22 maja 1992 r. *Tamże*. R. 60: 1992 nr 5 s. 204-215.

Ks. Stefan Cichy

Kurtyka Paweł, krypt.: Ks.P.K. (1891-1986), misjonarz, redaktor, tłumacz, popularyzator teologii.

Urodził się 18 I 1891 r. w Borzęcinie k/Brzeska w rodzinie Jana i Marii Siudut. Do gimnazjum uczęszczał w Tarnowie (1897-1904), a od VI klasy kontynuował naukę w Małym Seminarium Księży Misjonarzy w Krakowie. Do Zgromadzenia Księży Misjonarzy wstąpił 24 IV 1909 r., śluby święte złożył 30 IV 1911 r. Następnie podjął studia filozoficzno-teologiczne w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie. Święcenia kapłańskie przyjął 24 VI 1915 r. z rąk bpa Anatola Nowaka. Przełożeni skierowali go na dalsze studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. W 1920 r. uzyskał doktorat z teologii, następnie w 1921/1922 studiował w Rzymie na Angelicum i Gregorianum. Po powrocie do kraju został wykładowcą teologii moralnej w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie. W l. 1924-1928 pełnił funkcję dyrektora alumnów, 1928-1931 superiora domu przy parafii Matki Bożej z Lourdes w Krakowie oraz w roku 1931 - superiora na Kleparzu. Na przełomie lat 1930/1931 głosił misje ludowe w Stanach Zjednoczonych, gromadząc fundusze na rozbudowę Małego Seminarium. W 1931 r. wyjechał na misje do Chin i został przełożonym polskich misjonarzy pracujących w okręgu Wenchow. Po usunięciu misjonarzy przez władze komunistyczne - w listopadzie 1946 r. wyjechał do Stanów Zjednoczonych. Do końca życia pracował jako duszpasterz polonijny. W l. 1947-1949 został dyrektorem grupy misyjnej w Erie, 1949-1956 duszpasterzował w New Haven. W l. 1956-1957 wybrano go na urząd wicewizytatora Polskiej Wiceprowincji Zgromadzenia. Ostatnie lata życia spędził w Utica. Zmarł 27 XII 1986 r. Pochowany został w grobowcu Zgromadzenia na miejscowym cmentarzu.

I.

1. Publiczna i prywatna obyczajowość Polaków w XVI w. (w świetle Kazań Sejmowych i Wzywania do pokuty). *Meteor.* R. 4: 1912 s. 175-179.
2. Refleksje z dnia wakacyjnego. *Meteor.* R. 4: 1912 s. 151-152.

3. Tadeusz Kościuszko. Biografia. *Meteor.* R. 4. 1912 s. 192-197, 233-237.
4. Misja parafialna w r. 1866 w diec. Santiago. *Meteor.* R. 5: 1913 s. 74-78.
5. Podróż ks. bpa Schumachera do swojej diecezji w Ameryce Południowej. *Meteor.* R. 5: 1913 s. 74-78.
6. Red.: Meteor. R. 5: 1913 - R. 6: 1914.
7. Tłum.: [A.] ZAMARTINE: Mój strzał ostatni. *Meteor.* R. 5: 1913 s. 160-162. [Z j. francuskiego].
8. Wygnanie ze swej diecezji i śmierć ks. bisk. Schumachera. *Meteor.* R. 5: 1913 s. 113-115.
9. Rec.: F. M. CAPELLO: Tractatus canonico-moralis de sacramentis iuxta codicem iuris canonici. Vol. I. De sacramentis in genere, de baptismo, confirmatione et Eucharistia. Taurinorum Agustae, P. Marietti 1921. *Prz. Teol.* R. 3: 1922 s. 259-261.
10. Rec.: F. X. MUTZ: Die Verwaltung der Heiligen Sacramente vim pastoralem Standpunkte, fünfte und sechste verbesserte Auflage. Freiburg 1923. Mies. Katech. Wychow. R. 13: 1924 s. 175-176.
11. Z pracy duszpasterskiej wśród robotników polskich we Francji. Rocz. Obydwóch Zgrom. R. 25: 1923 s. 17-31.
12. Pojedynek w świetle rozumu i dyscypliny kościelnej. Prz. Katol. R. 62: 1924 s. 354-355, 371-373, 390-391.
13. Cudowny Medalik. Rocz. Mar. R. 1: 1925 s. 161-163.
14. Najświętszy Sakrament. Rocz. Mar. R. 1: 1925 s. 81-83.
15. Objawienie się Najśw. Marii Panny od Cudownego Medalika. Rocz. Mar. R. 1: 1925 s. 98-100.
16. O świętach zniesionych. Rocz. Mar. R. 1: 1925 s. 116-118, 133-135.
17. Poświęcenie kamienia węgielnego pod kościół św. Wincentego w Bydgoszczy. Rocz. Mar. R. 1: 1925 s. 166-167.
18. Przemowa na nabożeństwie Pań Miłosierdzia w ur. św. Wincentego a Paulo 1925 r. w Krzeszowicach pod Krakowem. *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 s. 136-138.
19. Red.: *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 - R. 3: 1927.
20. Stowarzyszenie Dzieci Maryi i Cudownego Medalika. W: *Księga Pamiątkowa Trzechsetlecia Zgromadzenia Księży Misjonarzy* 1625-1.... Kr.1925 s. 297-303.
21. Stowarzyszenie Dzieci Maryi w Tarnowie. Rocz. Mar. R. 1: 1925 s. 191.
22. Ustawy Stowarzyszenia Dzieci Maryi. Cel. *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 s. 170-172.
23. Ustawy Stowarzyszenia Dzieci Maryi. Środki. *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 s. 191.
24. Uwagi nad życiem św. Teresy. *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 s. 108-110, 118-120.
25. Wizyta u francuskiego proboszcza. *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 s. 90-91.
26. Wniebowzięcie Najśw. Marii Panny. *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 s. 114-116.
27. Wspomnienie z wycieczki misyjnej. *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 s. 120-122.
28. Bądź pozdrowiona łaski pełna. *Rocz. Mar.* R. 2: 1926 s. 42-43.
29. Czy wolno służyć u Żydów? Rocz. Mar. R. 2: 1926 s. 116-117, 142-143.
30. Czy zakony są dzisiaj potrzebne? Krótka wizyta w szpitalu dziecięcym św. Józefa w Poznaniu. *Rocz. Mar.* R. 2: 1926 s. 14-17.
31. Czy zakony są dziś potrzebne. Św. Teresa od Dzieciątka Jezus. *Rocz. Mar.* R. 2: 1926 s. 48-51.
32. Dwa objawienia. *Rocz. Mar.* R.2: 1926 s. 22-25.
33. Dzieci Maryi a moda. *Rocz. Mar.* R. 2: 1926 s. 155-157.
34. Konferencja na uroczystość przyjęcia Dzieci Maryi. *Rocz. Mar.* R. 2: 1926 s. 203-205.
35. Kościół Hodurowców. Rocz. Mar. R. 2: 1926 s. 163-164.
36. Kościół jako wychowawca młodzieży. Rocz. Mar. R. 2: 1926 s. 171-172, 193-195.
37. Msze św. gregoriańskie. Rocz. Mar. R. 2: 1926 s. 31-34.
38. Na Dzień Zaduszny. Rocz. Mar. R. 2: 1926 s. 187-190.
39. Polski Kościół Narodowy. Rocz. Mar. R. 2: 1926 s. 180-181.
40. Stowarzyszenie Cudownego Medalika. *Rocz. Mar.* R. 2: 1926 s. 82-84.
41. Troje jasełek. *Rocz. Mar.* R. 2: 1926 s. 5-8.
42. Ustawy Dzieci Maryi. Obowiązki. *Rocz. Mar.* R. 2: 1926 s. 11-12, 34-36.
43. Zabytki Krakowa - kościół OO. Franciszkanów. *Rocz. Mar.* R. 2: 1926 s. 157-160.
44. Znamienny objaw. Rocz. Mar. R. 2: 1926 s. 144-145.
45. Z życia świętych (Św. Wojciech 24-go kwietnia). *Rocz. Mar.* R. 2: 1926 s. 65-66.
46. Żłobek. *Rocz. Mar.* R. 2: 1926 s. 201-203.
47. Chińczycy mają serce. *Rocz. Mar.* R. 3: 1927 s. 44-47.
48. Cześć Serca Jezusowego. *Rocz. Mar.* R. 3: 1927 s. 162-163.
49. Czy wolno palić ciała zmarłych. *Rocz. Mar.* R. 3: 1927 s. 11-12, 47-49.
50. Czy zakony są dziś potrzebne. Dom Pracy w Krakowie przy ul. Piekarskiej L. 8. *Rocz. Mar.* R. 3: 1927 s. 135-139.
51. Konferencja na uroczystość przyjęcia Dzieci Maryi [szkic]. *Roczn. Mar.* R. 3: 1927 s. 201-205.
52. Miesiąc październik. *Rocz. Mar.* R. 3: 1927 s. 397-199.
53. Patron młodzieży. *Rocz. Mar.* R. 3: 1927 s. 429-432.
54. Pielgrzymka do Lourdes. *Rocz. Mar.* R. 3: 1927 s. 34-38.

55. Przemówienie. *Rocz. Mar.* R. 3: 1927 s. 237-238. [Wygłoszone podczas zjazdu Dzieci Maryi].
56. Symbolika Cudownego Medalika. *Rocz. Mar.* R. 3: 1927 s. 365-367, 400-401.
57. Na miesiąc październik. Zdrowaś Maryjo. *Rocz. Mar.* R. 4: 1928 s. 296-299.
58. Na uroczystość przyjęcia do Stow. Dzieci Maryi [szkic przemowy]. *Rocz. Mar.* R. 4: 1928 s. 263-276.
59. Odpowiedź na wątpliwości. *Rocz. Mar.* R. 4: 1928 s. 109-111.
60. Odpowiedź na wątpliwości. Czy Dzieci Maryi mogą należeć do innych stowarzyszeń. *Rocz. Mar.* R. 4: 1928 s. 174-176.
61. "Przez Maryję do Jezusa". *Rocz. Mar.* R. 4: 1928 s. 376-378.
62. Symbolika Cudownego Medalika. *Rocz. Mar.* R. 4: 1928 s. 40-42, 107-109.
63. Bohaterstwo. [Opowiadanie oficera polskiego]. *Skarb Rodziny.* R. 14: 1930 s. 403-404.
64. Czuwająca Opatrzność. *Skarb Rodziny.* R. 14: 1930 s. 155-156.
65. Małe Seminarium Księży Misjonarzy w Krakowie na Nowej Wsi. *Skarb Rodziny.* R. 14: 1930 s. 143-145.
66. Misja w Newart, N. J. w parafii św. Stanisława B. M. *Skarb Rodziny.* R. 14: 1930 s. 325-326.
67. Misja w parafii św. Stanisława Kostki w Greenpoit, Brooklyn, N. Y. *Skarb Rodziny.* R. 14: 1930 s. 490-491.
68. Misja w Woonsocket, R. I. *Skarb Rodziny.* R. 14: 1930 s. 488-490.
69. Objawienie Cudownego Medalika. *Skarb Rodziny.* R. 14: 1930 s. 174-176.
70. Symbolika Cudownego Medalika. *Skarb Rodziny.* R. 14: 1930 s. 176-178.
71. Chińska święta wyspa. *Roczniki Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary i Papieskiego Dzieła św. Piotra Klawera.* R. 8: 1932 s. 181-184.
72. List do Dzieci Maryi. Szanghaj 21 X 1932. *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 1: 1932 s. 177-181.
73. Nasze misje w Ameryce. *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 34: 1931 s. 92-96, 135-144. [Pierwszy odcinek nie podpisany, drugi pod tytułem: Znaszych misji w Ameryce Północnej].
74. Nowenna do św. Wincentego a Paulo założyciela Zgromadzenia Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia. Wyd. 2 zupełnie przerobił i opracował .... Kr. 1932. Nakładem Księży Misjonarzy ss. 148.
75. Wycieczka do Frospect Park. Brooklyn N. Y. 9 maja 1931. *Rocz. Mar.* R. 1: 1932 s. 52-55.
76. Kilka uwag o języku chińskim. *Skarb Rodziny.* R. 17: 1933 s. 171-173.
77. List do ks. wizytatora J. Kryski, Wenchow 22 listopada 1932. *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 36: 1933 s. 90-91.
78. List [...] z Wenchow (Chiny). *Skarb Rodziny.* R. 17: 1933 s. 110-113.
79. O młodzież polskiej misji w Uenczau. *Misje katol.* R. 52: 1933 s. 142-143.
80. Początki katolicyzmu w Wenchow. *Misje katol.* R. 52: 1933 s. 267-268.
81. Potrzeby misji polskiej w Wenchow w Chinach. *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 2: 1933 s. 59-61.
82. Rozbudowa Małego Seminarium (1927-1931). *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 36: 1933 s. 180-188.
83. Tłum.: C. AROUD: Kłopoty misjonarza. *Misje katol.* R. 52: 1933 s. 234-236.
84. Tłum.: C. AROUD: Nawrócenie przez sen. *Skarb Rodziny.* R. 17: 1933 s. 586-587.
85. Tłum.: C. AROUD: Przygody misjonarza. *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 2: 1933 s. 19-23. -Toż. pt.: Przygoda misjonarza. *Skarb Rodziny.* R. 17: 1933 s. 234-239.
86. Tłum.: C. AROUD: Skuteczność modlitwy. *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 2: 1933 s. 8-9. -Toż. w *Skarb Rodziny.* R. 17: 1933 s. 524-525.
87, Uenczau. *Misje katol.* R. 52: 1933 s. 108-110.
88. Wieści z Wenchow w Chinach. *Roczniki Dzieła św. Dziecięctwa P. Jezusa.* R. 49: 1933 s. 129-133.
89. Zakład w Wenchow św. Dziecięctwa. *Roczniki Dzieła św. Dziecięctwa P. Jezusa.* R. 4: 1933 s. 161-165.
90. Z misji polskiej w Chinach. Roczniki Dzieła św. Dziecięctwa P. Jezusa. R. 49. 1933 s. 1-5.
91. I w Chinach przez szkołę idzie się do Kościoła.*Misje katol.* R. 53: 1934 s. 45-46.
92. List [...] z 29 XII 1933. *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 37: 1934 s. 228-231.
93. List [...] z Wenchow z 25 X 1933. *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 3: 1934 s. 11-12.
94. Misja katolicka w Wenchow od r. 1836-1899. *Misje katol.* R. 53: 1934 s. 166-169. *Misje Katol.* R. 53: 1934 s. 166-169.
95. Potrzeby misji w Wenchow. *Roczniki Dzieła św. Dziecięctwa P. Jezusa.* R. 50: 1934 s. 134-137.
96. Szlakiem objazdów wizytacyjnych. [Z listów do ks. J. Gaworzewskiego]. *Misje katol.* R. 53: 1934 s. 168-176.
97. Tłum. i zebrał: Z pamiętnika misjonarza. [Z listów ks. C. AROUD]. *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 3: 1934 s. 13-20.
98. Z kroniki domu nowowiejskiego. o *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 37: 1934 s. 91-93.
99. Boże Narodzenie w Chinach. *Rocz. Mar.* R. 11: 1935 s. 278-279.
100. List [...] do ks. [J.] Gaworzewskiego. *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 4: 1935 s. 21-22.
101. Obrazki z pracy misjonarskiej w Chinach. *Misje katol.* R. 54: 1935 s. 107-108, 169-172.
102. U rodziny Dzan w De-o [Wenchow]. *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 4: 1935 s. 3-6.

103. Z wędrówki misyjnej. *Roczniki Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary i Papieskiego Dzieła św. Piotra Klawera.* R. 11: 1935 s. 59-61.
104. Boże Narodzenie w Wenchow. W: *Kalendarz Cudownego Medalika.* 1936 s. 51.
105. Czarcie figle i cuda Boże w Wenchow. *Misje katol.* R. 55: 1936 s. 116-119.
106. "Dzieła Boże" w Wenchow. *Misje katol.* R. 55: 1936 s. 10-13. -Toż. *Rocz. Mar.* R. 12: 1936 s. 43-48.
107. Wieści z Misji w Wenchow. *Misje Katol.* R. 55: 1936 s. 215-218.
108. Cudowny Medalik a wiara. *Rocz. Mar.* R. 13: 1937 s. 262-268.
109. Duch małpy". *Misje katol.* R. 56: 1937 s. 73-74.
110. Mimo deszczu i dymu. *Misje katol.* R. 56: 1937 s. 174-176.
111. Misja do pogan w Wenchow. *Misje katol.* R. 56: 1937 s. 267-269. - Toż. *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 6: 1937 s. 212-215.
112. Najświeższy wypadek. *Misje katol.* R. 56: 1937 s. 369-370. -Toż. *M isje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 6: 1937 s. 299-301.
113. Ojcze duchowny, mów nam jeszcze. *Misje katol.* R. 56: 1937 s. 217-221.
114. Ostatnie namaszczenie na misjach. *Misje katol.* R. 56: 1937 s. 302-306. -Toż. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdziaz Polskiej Misji w Chinach.* R. 1937 nr 10 s. 6-7, nr 12 s. 9-11, - Toż. *Skarb Rodziny.* R. 21: 1937 s. 613-617.
115. Polska misja katolicka w Wenchow. (Chiny). *Skarb Rodziny.* R. 21: 1937 s. 232-234.
116. Przyszłość - mglista *.Misje katol.* R. 56: 1937 s. 138.
117. Ś.p. brat Władysław Prinz. *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 40: 1937 s. 251-256.
118. Wieści z Wenchow. *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 6: 1937 s. 103-105.
119. Wieści z misji w Wenchow. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach. R. 3: 1937 nr 1 s. 5-7.*
120. Wieści z Wenchow. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 3: 1937 nr 3 s. 7-8.
121. Wieści z Wenchow. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 3: 1937 nr 4 s. 12-13.
122. Wieści z Wenchow. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 3: 1937 nr 5 s. 8-9.
123. Wizyta w pagodzie. *Misje katol.* R. 56: 1937 s. 368-169. -Toż. *Misje XX. Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 6: 1937 s. 266-268.
124. Broda misjonarza. *Misjonarz w Wenchow.* R. 1: 1938 s. 104-196 - Toz. W: *Kalendarz Cudownego Medalika.* 1939 s. 73-74.
125. Drogą wizytacji duszpasterskiej w Wenchow. *Misjonarz w Wenchow.* R. 1: 1938 s. 52-57.
126. Dysputa z poganami. *Misjonarz w Wenchow.* R. 1: 1938 nr 10 s. 1-4.
127. Jak to wytłumaczyć? *Misjonarz w Wenchow.* R. 1: 1938 nr 11 s. 3-5.
128. Kłopoty budowlane misjonarza w Chinach. *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 7: 1938 s. 107-112. -Toż. *Rocz. Mar.* R. 14: 1938 s. 137-138.
129. Kradzież i zadośćuczynienie. *Misjonarz w Wenchow.* R. 1: 1938 s. 89.
130. Kto nam dopomoże. *Rocz. Mar.* R. 14: 1938 s. 107-112.
131. Niedzielna wycieczka misyjna. W.: *Kalendarz Cudownego Medalika.* 1938 s. 53-55. -Toż. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 4: 1938 nr 12 s. 9-11. -Toż. *Skarb Rodziny.* R. 23: 1939 s. 432-434.
132. Notatki z dystryktu wenchowskiego. *Misjonarz w Wenchow.* R. 1: 1938 nr 11 s. 10.
133. Opieka Najśw. Marii Niepokalanej. *Rocz. Mar.* R. 14: 1938 s. 107-112. -Toż. *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 7: 1938 s. 137-138.
134. Opieka Niepokalanej. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 1938 nr 5 s. 3. -Toż. pt.: Opieka Najśw. Marii Niepokalanej. W: *Kalendarz Cudownego Medalika.* 1939 s. 38.
135. Ostatnie namaszczenie na misjach. W: *Kalendarz Cudownego Medalika.* 1938 s. 49-53.
136. Poganka zamawia mszę św. *Misjonarz w Wenchow.* R. 1: 1938 nr 9 s. 2. -Toż. *Roczniki Dzieła św. Dziecięctwa P. Jezusa.* R. 55: 1939 s. 104-105.
137. Prawdziwe oblicze życia misyjnego. *Misjonarz w Wenchow.* R. 1: 1938 s. 75.
138. Ulotnili się ... *Misje XX Misjonarzy i SS. Miłosierdzia.* R. 7: 1938 s. 248-250.
139. U łoża chorego. *Wiadomości Misyjne i Listy Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 1938 nr 1 s. 9-10.
140. Widoczna ręka Boża. *Misje katol.* R. 57: 1938 s. 148-150. -Toż. *Rocz. Mar.* R. 14: 1938 s. 44-47. -Toż. *Skarb Rodziny.* R. 22: 1938 s. 339-341.
141. Wrażenia z wycieczki misyjnej. *Skarb Rodziny.* R. 22: 1938 s. 543-546.
142. Bohaterskie kobiety. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 1939 nr 6 s. 8-9.
143. Choroba czy opętanie. *Rocz. Mar.* R. 15: 1939 s. 156-157.
144. Chrześcijanie stracili twarz, a misjonarz śniadanie. *Misjonarz w Wenchow.* R. 2: 1939 nr 3 s. 6-7.
145. Miał wiarę. *Misjonarz w Wenchow.* R. 2: 1939 nr 4 s. 5.
146. Mimo wojny dzieła idą naprzód. *Misjonarz w Wenchow.* R. 2: 1939 nr 1-2 s. 9.

147. Misjonarz wśród chińskich górali. *Misjonarz w Wenchow.* R. 2: 1939 nr 1-2 s. 1-5.
148. Prawdziwe oblicze życia misyjnego. W: *Kalendarz Cudownego Medalika.* 1939 s. 70.
149. Religia pewną ucieczką. *Misjonarz w Wenchow.* R. 2: 1939 nr 6 s. 2-5.
150. Skuteczność modlitwy. Misjonarz w Wenchow. R. 2: 1939 nr 1-2 s. 12.
151. Także miał wiarę. *Misjonarz w Wenchow.* R. 2: 1939 nr 4 s. 5.
152. Uczucia misjonarza. *Misjonarz w Wenchow.* R. 2: 1939 nr 1-2 s. 5.
153. Walka o dusz zbawienie. *Misje katol.* R. 58: 1939 s. 145-146.
154. Wizyta duszpasterska w deszczu. *Wiadomości Misyjne i Listy Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia z Polskiej Misji w Chinach.* R. 1939 nr 4 s. 5-7.
155. Z moich ostatnich wycieczek misyjnych. *Misjonarz w Wenchow.* R. 2: 1939 nr 5 s. 4-7.
156. Diabeł pod Sąd Ostateczny. *Skarb Rodziny.* R. 30: 1947 nr 10 s. 19-24.
157. Ostatnie nowiny z Chin. *Skarb Rodziny.* R. 30: 1947 nr 3 s. 28.
158. Fatima. Sławne objawienie Niepokalanej z r. 1917. Z dodatkiem dziewięciu kazań i modlitw na nowennę do N.M.P. Fatimskiej oraz Niepokalanego Serca Marii. Erie, Pa 1950 ss. 230.
159. Nowenna do N.M.P. Niepokalanie Poczętej. Erie, Pa [1951]. Nakł. "Skarbu Rodziny" ss. 88. -Toż. Wyd. 2. Erie, Pa 1958 ss. 88.
160. Tłum.: Konferencja do Sióstr Miłosierdzia głoszone przez św. Wincentego a Paulo. T. 1-3, Erie, Pa 1952-1955. Druk. "Skarbu Rodziny", Nakł. Księży Misjonarzy Kolegium św. Jana Kantego. T. 1 1952 ss. XXIV, 430; T. 2 1954 ss. 479; T. 3 1955 ss. 463, [Z j. francuskiego].
161. Tłum.: Konferencje czyli rozmowy św. Franciszka Salezego. Erie, Pa 1957 Druk. "Skarbu Rodziny", Nakł. XX Misjonarzy Kolegium św. Jana Kantego, ss. VII, 617.
162. Tłum.: Konferencje św. Wincentego a Paulo oraz Wyjątki z okólników ks. W. Slatterego przełożonego generalnego Zgromadzenia Misji. Erie, Pa 1957 Druk. "Skarbu Rodziny", Nakł. Księży Misjonarzy Kolegium św. Jana Kantego ss. 230. Okólniki na s. 153-226 . [Z j. francuskiego].
163. Wspomnienie z polskiej placówki misyjnej w Wenchow w Chinach. Erie, Pa 1966 Vincentian Fathers Press, St John Kanty prep. ss. 87. [Na s. 82-87 znajduje się dodatek ks. Wojciecha Sojki o polskich misjonarzach w Shunteh].
164. List [...] z dn. 10 III 1976 r. *Meteor.* R. 48: 1976 s. 69-70.
165. List [...] z dn. 11 IV 1977 r. *Meteor.* R. 49: 1977 s. 38.

II.

CHORZĘPA M.: Śp. Ks. Paweł Kurtyka. Rocz. Winc. R. 7: 1987 nr 3-4 s. 73-76; JANECZEK S., ROSPOND S.: Kurtyka Paweł (1981-1986). W: Bibliografia misjonarska 1951-1988. Kr. 1988 s. 151-160.

Stanisław Janaczek
Ks. Stanisław Rospond CM

Kuś Jan (1920-1989), docent Katol. Uniw. Lubelskiego, historyk sztuki sakralnej.

Urodził się 4 IX 1920 r. w Mikuszowicach. Po ukończeniu szkoły średniej w 1938 r. wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Krakowie. 19 XII 1943 r. z rąk abpa Stefana Sapiehy przyjął święcenia kapłańskie. W 1944 r. został skierowany jako wikariusz do pracy duszpasterskiej w Sułkowicach, a następnie w Klikuszowej (1944-1946), Krzęcinie (1946-1948), Sieprawiu (1948-1949), Gaju (1949-1951), Pleszowie (1951-1958) i Oświęcimiu (1958-1961). Od 1961 r. pracował w Krakowie, kolejno w parafiach: Wszystkich Świętych (1961-1962), św. Floriana (1962-1963), św. Józefa (1963-1965) i św. Katarzyny (1965-1984), gdzie spełniał jednocześnie funkcję duszpasterza żołnierzy Armii Krajowej i kapelana Kliniki Pulmonologicznej. Równolegle z pracą duszpasterską kontynuował swoje studia na Uniw. Jagiellońskim, zdobywając w 1949 r. dyplom magistra, a w 1952 r. stopień doktora teologii na podstawie pracy pt.: *Arcybiskup Józef Teodorowicz - życie i działalność.* Następnie w l. 1953-1957 na Wydziale Filozoficzno-Historycznym UJ podjął studia w zakresie historii sztuki, uzyskując w 1961 r. dyplom magistra. W 1976 r. w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie habilitował się z teologii w zakresie historii kultury i sztuki kościelnej. Podstawę habilitacji stanowiła praca pt.: *Ks. Jacek Augustyn Łopacki (1690-1761) - duchowny i mecenas sztuki w Krakowie.* W 1984 r. został zatrudniony na KUL-u jako kierownik Katedry historii sztuki kościelnej na Wydziale Nauk Humanistycznych. Wcześniej związany był z krakowskim środowiskiem teologicznym, pełniąc m.in. od 1976 r. funkcję prezesa Sekcji Historii Kościoła Polskiego

Towarzystwa Teologicznego. Od 1978 r. był również archidiecezjalnym konserwatoem zabytków sztuki kościelnej. Zmarł 17 VIII 1989 r.

I.

1. Józef Teodorowicz. Arcybiskup, kaznodzieja, pisarz. *Przew. Katol.* R. 48: 1958 s. 688.

2. W dwudziestą rocznicę śmierci ks. arcybiskupa Józefa Teodorowicza. *Pr. Kanon.* R. 2: 1959 nr 1-2 s. 445-448.

3. Ikonografia Zwiastowania w sztuce starochrześcijańskiej. *Pr. Kanon.* R. 6: 1963 nr 1-4 s. 582-590.

4. Matka Boska Ludźmierska. *Gość Niedz.* R. 32: 1963 nr 28.

5. Dar Pawła VI dla Krakowa. *Gość Niedz.* R. 33: 1964 nr 28.

6. Uniwersytet Jagielloński a niektóre kościoły archidiecezji krakowskiej. *Pr. Kanon.* R. 7: 1964 nr 3-4 s. 216-218.

7. Zwiastowanie w sztuce kościelnej. *Ruch Biblij.* R. 21: 1968 s. 59-69.

8. Obraz Matki Boskiej Myślenickiej. *Tyg. Powsz.* R. 23: 1969 nr 35 s. 3.

9. [Głos w dyskusji]. W: *biskup Pelczar. Materiały z sesji naukowej poświęconej życiu i działalności sługi Bożego J. S. Pelczara.* Red. B. PRZYBYSZEWSKI, K. M. KASPERKIEWICZ. R. 1970 s. 46-54.

10. Kościół św. Katarzyny w Krakowie. *Nasza Przeszł.* T. 33: 1970 s. 45-60.

11. W pięćsetną rocznicę śmierci bł. Izajasza Bonara. *Gość Niedz.* R. 40: 1971 nr 40.

12. Bł. Izajasz z Krakowa 1399-1471. *Nasza Przeszł.* T. 38: 1972 s. 35-54.

13. In honorem patris Maximiliani Kolbe. *Nasza Przeszł.* T. 37: 1972 s. 272-273.

14. Izajasz z Krakowa zw. Bonerem. *Nasza Przeszł.* T. 37: 1972 s. 259-263.

15. Jubileusz prof. Adama Bochnaka. *Nasza Przeszł.* T. 38: 1972 s. 285-286.

16. Die Kirche Sankt Katharina in Krakau. *Augustiniana.* R. 1973 nr 1-2 s. 271-292.

17. Działalność kulturalno-artystyczna ks. Jacka Augustyna Łopackiego 1690-1761. *Nasza Przeszł.* T. 40: 1973 s. 195-246.

18. Diecezja św. Stanisława. *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 43.

19. Pomoc więźniom Montelupich w latach 1939-1941. *Przegląd Lekarski.* R. 1975 nr 1 s. 121-128.

20. Społeczeństwo krakowskie wobec uwięzionych na Montelupich. *Stud. Hist.* R. 1975 nr 3 s. 355-380.

21. Szpitalny kościół Św. Jadwigi na Stradomiu w Krakowie. *Ruch Biblij.* R. 28: 1975 s. 259-265.

22. W służbie dziejowej prawdy. *Przew. Katol.* R. 1975 nr 43.

23. Ks. Stanisław Stojałowski na Śląsku Cieszyńskim. *Stud. Teol.-Hist. Śl. Opol.* T. 5: 1976 s. 167-183.

24. Rec.: J. STOBIŃSKA: Królowa Jadwiga. Kr. 1975. *Homo Dei.* R. 45: 1976 nr 2 s. 156-157.

25. Działalność kulturalna ks. H. Kołłątaja jako, wyraz wiary w Boga stwarzającego, nauczającego i nagradzającego. W: *Teologia nauką o Bogu. IV Kongres Teologów Polskich 1976.* Red. M. JAWORSKI, A. KUBIŚ. Kr. 1977 s. 359-367.

26. Katedra Historii Sztuki Kościelnej na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. *Anal. Crac.* T. 9: 1977 s. 409-426.

27. Kołłątaj i Kapituła Krakowska. *Rocz. Krak.* T. 48: 1977 s. 19-43, il., portr.

28. Ks. Tadeusz Kruszyński 1884-1959. (Przyczynek do historii sztuki kościelnej na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego.). *Nasza Przeszł.* T. 47: 1977 s. 237-257, portr.

29. Biskup Franciszek Jop jako wikariusz kapitulny w Krakowie 1952-1956. *Stud. Teol.-Hist. Śl. Opol.* T. 6: 1978 s. 35-44.

30. Ks. Ferdynand Machay. *Tyg. Powsz.* R. 32: 1978 nr 50 s. 5.

31. Odbudowa kościoła parafialnego na Woli Justowskiej. *Tyg. Powsz.* R. 32: 1978 nr 51 s. 6.

32. Pałac pod Baranami. *Rocz. Krak.* T. 49: 1978 s. 95-115.

33. Posąg Matki Boskiej Łaskawej z w. XVIII w Krakowie. *Ruch. Biblij.* R. 31: 1978 s. 263-265.

34. Wokół kultu św. Jadwigi Śląskiej i królowej Jadwigi w Krakowie. *Stud. Teol.-Hist. Śl. Opol.* T. 6: 1978 s. 247-256.

35. Ołtarz św. Józefa w kościele Mariackim w Krakowie. *Ruch Biblij.* R. 32: 1979 s. 156-163.

36. Polska a Irlandia. *Tyg. Powsz.* R. 33: 1979 nr 39 s. 7.

37. Duchowieństwo a więźniowie Oświęcimia. *Tyg. Powsz.* R. 34: 1980 nr 29 s. 5.

38. Jacek Łopacki i nowe o nim przyczynki. *Rocz. Krak.* T. 50: 1980 s. 107-138.

39. Jeszcze wokół tragedii z r. 1079. *Rocz. Krak.* T. 50: 1980 s. 39-56.

40. Rec.: B. KUMOR: Ustrój i organizacja Kościoła polskiego w okresie niewoli narodowej. Kr. 1980. *Tyg. Powsz.* R. 34: 1980 nr 36 s. 5.

41. Tron opatów w kościele Bożego Ciała w Krakowie. Kr. 1980.

42. Ksiądz redaktor Alfons Schletz. *Notif. e Curia Crac.* R. 119: 1981 nr 7-9 s. 210-216.

43. Ksiądz redaktor Alfons Schletz. *Tyg. Powsz.* R. 35: 1981 nr 19 s. 2, 6.,

44. Śp. ks. prałat Witold Kacz. *Notif. e Curia Crac.* R. 119: 1981 nr 5-6 s. 157-159.

45. Kilka przyczynków do biografii księdza Langmana. *Tyg. Powsz.* R. 36: 1982 nr 37 s. 6.

46. Studia Claromontana. *Tyg. Powsz.* R. 36: 1982 nr 37 s. 7.

47. Z dziejów klasztoru i kościoła SS. Bernardynek w Krakowie. *Notif. e Curia Crac.* R. 120: 1982 nr 3-5 s. 103-115.
48. Hans Dürer. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 371.
49. Obraz Matki Bożej Łaskawej w Lubaczowie. *Tyg. Powsz.* R. 37: 1983 nr 33 s. 6.
50. Rec.: W. KOLAK: Klasztor Augustianów przy kościele Św. Katarzyny w Krakowie do połowy XVI wieku. Kr. 1982. *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 s. 376-379.
51. Sto lat archeologii chrześcijańskiej w Krakowie. *Nasza Przeszł.* T. 59: 1983 s. 273-278.
52. Studia Claromontana. *Tyg. Powsz.* R. 37: 1983 nr 12 s. 7.
53. Szkice z dziejów kościelnych Ziemi Cieszyńskiej. Kr. 1983 Pol. Tow. Teol. 8° ss. 85.
54. Wokół obrazu "koło śmierci" w kościele Św. Katarzyny w Krakowie. *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 s. 238-242.
55. Arcybiskup Józef Teofil Teodorowicz 1864-1938 a sprawa Górnego Śląska. *Stud. Lubacz.* T. 2: 1984 s. 113-118.
56. Izajasz Boner zwany błogosławionym. W: *Polscy święci.* Red. J. R. BAR. T. 3. W. 1984 s. 72-85.
57. kilka uwag o czasach saskich w Krakowie. W: *Kraków w czasach saskich.* Kr. 1984 s. 150-159.
58. Kolegiata św. Floriana w kulturze religijnej Polski i Krakowa 1184-1984. *Ruch Biblij.* R. 37: 1984 s. 328-333.
59. Obraz Matki Bożej Łaskawej w Lubaczowie. *Notif. e Curia Crac.* R. 122: 1984 nr 5-6 s. 132-137.
60. Rola arcybiskupa J. Bilczewskiego w rozwiązywaniu niektórych spraw Wydziału Teologicznego UJ na początku XX stulecia. *Stud. Lubacz.* R. 2: 1984 s. 101-112.
61. Szarytki krakowskie na Montelupich. *Notif. e Curia Crac.* R. 122: 1984 nr 7-8 s. 190-197.
62. Wokół kościoła św. Katarzyny w Krakowie. *Katolik.* R. 1984 nr 48.
63. W 500-lecie zgonu św. Kazimierza. *Notif. e Curia Crac.* R. 122: 1984 nr 1-2 s. 30-39.
64. Bielsko-Biała w czasie II wojny światowej. W: J. KUŚ: *Szkice z dziejów kościelnych Bielska-Białej.* Kr. 1985 s. 166-220.
65. Tajemnice wizerunku jasnogórskiego. *Tyg. Powsz.* R. 39: 1985 nr 8 s. 7.
66. Z najnowszych badań nad dziejami kościoła św. Katarzyny w Krakowie. Kr. 1985.
67. Bractwo Męki Pańskiej. *Notif. e Curia Crac.* R. 124: 1986 nr 3-4 s. 86-92.
68. Kościół i szpital Św. Walentego na Kleparzu w Krakowie. *Notif. e Curia Crac.* R. 124: 1986 nr 5-6 s. 111-118. Toż. *Ruch Biblij.* R. 39: 1986 s. 42-49.
69. Mikuszowicki kościół Św. Barbary w Bielsku-Białej. Kat. 1986.
70. Nowe przyczynki do dziejów kościoła Św. Katarzyny w Krakowie. *Notif. e Curia Crac.* R. 124: 1986 nr 7-8 s. 180-187.
71. Stanisław Rymar (1886-1965). *Tyg. Powsz.* R. 40: 1986 nr 50 s. 7.
72. Zanim wybuchła wojna.. Bielskie tropy hitlerowskiej V kolumny. *Kronika.* R. 1986 nr 36 s. 12; nr 39 s. 12.
73. Z dziejów kościoła i parafii Pcim. Kr. 1986. Toż. Wyd. 2. Kr. 1992. Współautor: J. KUŚ.
74. Biskup Kajetan Sołtyk. W 200 rocznicę śmierci. *Notif. e Curia Crac.* R. 125: 1987 nr 7-8 s. 211-213.
75. Justus sicut leo. Studium z ikonografii św. Stanisława Szczepanowskiego. [Tekst kazania wygłoszonego przez Bartłomieja z Jasła]. *Rocz. Krak.* T. 51: 1987 s. 5-22.
76. Najstarszy nieznany komentarz do hymnu "Gaude Mater Polonia". *Rocz. Krak.* T. 51: 1987 s. 119-122.
77. Święta kościelne w sztuce. *Gość Niedz.* R. 56: 1987 nr 33 s. 7.
78. Trzysta lat kościoła Św. Barbary w Mikuszowicach krakowskich. *Tyg. Powsz.* R. 41: 1987 nr 47 s. 7.
79. Kardynał Sapieha spytał "kim jest ten młody człowiek". [Rozmowa kolegów szkolnych kardynała Karola Wojtyły: Tadeusza Lutego, Jana Kusia, Tomasza Romanowskiego]. Notowała M. WYSOGLĄD. *Tyg. Pol.* R. 1988 nr 36.
80. Poświęcenie odrestaurowango ołtarza głównego w kościele św. Katarzyny w Krakowie. *Niedziela.* R. 31: 1988 nr 9 s. 3.
81. Rec.: W. SMOLEŃ: Ilustracje świąt kościelnych w polskiej sztuce. Lubl. 1987. *Ruch Biblij.* R. 41: 1988 s. 453-454.
82. Rola biskupa J. Bilczewskiego w rozwiązywaniu niektórych spraw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego na początku XX stulecia. *Notif. e Curia Crac.* R. 126: 1988 nr 7-8 s. 177.
83. Uroczystość odsłonięcia i poświęcenia - po przeprowadzeniu rekonstrukcji i konserwacji - głównego ołtarza w kościele Św. Katarzyny w Krakowie. *Notif. e Curia Crac.* R. 126: 1988 nr 1-2 s. 37-41.
84. Cenna pamiątka z trumny św. Kazimierza w skarbcu katedry wawelskiej. *Ruch Biblij.* R. 42: 1989 s. 376-378.
85. Działalność społeczno-polityczna Stanisława Rymara. *Stud. Hist.* R. 1989 nr 3 s. 417-436.
86. Ksiądz Ferdynand Machay 1889-1967. W stulecie urodzin. *Ruch Biblij.* R. 42: 1989 s. 231-238.
87. Ks. prof. Władysław Smoleń - kapłan, historyk sztuki. Kr. 1989.
88. Ks. prof. Władysław Smoleń 1914-1988. *Ruch Biblij.* R. 42: 1989 s. 72-73.
89. Grünewald Matthias. W: Enc. katol. T. 6. Lubl. 1993 szp. 214-215. Współautorka: B. FAŁCZYK.

II.

Jałmużnik z Mikuszowic. Pamięci Ks. doc. dra hab. Jana Kusia. Red. D. ŚLADECKI. Lubl. 1993, tamże literatura.

Ks. Grzegorz Ryś

Labuda Zygmunt (1935-1988), kanonik kapituły katedralnej chełmińskiej, kanonista. Urodził się 13 IX 1935 r. w Orlu k/Wejherowa jako syn pracownika portowego Bernarda i Józefy z Kitowskich. Szkołę podstawową ukończył w Rumi. Od 1951 r. uczęszczał do Niższego Seminarium Duchownego "Leoninum" w Wejherowie, a od 1953 r. "Collegium Marianum" w Pelplinie, które ukończył egzaminem maturalnym w 1955 r. W tymże roku rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie. Święcenia kapłańskie otrzymał 17 VII 1960 r. w Wejherowie. Pracował jako wikariusz w Wąbrzeźnie. W 1962 r. podjął studia na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL. W 1966 r. otrzymał nominację na wikariusza parafii Najśw. Serca P. Jezusa w Gdyni. Doktorat obronił 9 III 1968 r. w Lublinie na podstawie rozprawy pt.: *Właściwy biskup święceń kleru diecezjalnego*. W 1969 r. powierzono mu duszpasterstwo służby zdrowia w dekanatach gdyńskich. W 1970 r. został przeniesiony do Pelplina, gdzie otrzymał funkcję obrońcy węzła małżeńskiego i święceń kapłańskich oraz wikariusza katedralnego, a w 1972 r. promotora wiary w procesie informacyjnym służebnicy Bożej m. Marii Karłowskiej, założycielki Sióstr Pasterek. W r. akad. 1975/76 studiował teologię prawa porównawczego w Instytucie Ekumenicznym w Paderborn. Od końca lat siedemdziesiątych przejmował coraz więcej funkcji ogólnodiecezjalnych, szczególnie w zakresie gospodarczym i budowlanym. W 1977 r. objął administrację związaną z drukiem rocznika *Studia Pelplińskie* (do 1981 r.), w 1979 r. został referentem gospodarczym i budowlanym Kurii Biskupiej, kierował budową Archiwum Diecezjalnego (1980-1984), Muzeum (1981-1988) i Kurii Biskupiej (1983-1987), od 1980 r. wszedł w skład kolegium redakcyjnego *Studiów Pelplińskich*, w 1982 został członkiem rady administracyjnej diecezji, w 1985 r. otrzymał nominację na dyrektora Wydziału Ekonomicznego Diecezji Chełmińskiej, a w 1987 r. na zastępcę konserwatora diecezjalnego d/s budownictwa kościelnego oraz dyrektora Wydawnictwa Diecezjalnego. Chętnie udzielał się w duszpasterstwie. W 1984 r. został diecezjalnym duszpasterzem prawników, rok później także referentem duszpasterstwa ludzi pracy; wygłaszał radiowe kazania dla ludzi morza i sporadycznie rekolekcje. Mimo pełnienia wspomnianych funkcji, nie zaniedbywał pracy naukowej. Interesowało go przede wszystkim prawo małżeńskie, nowy Kodeks Prawa Kanonicznego papieża Jana Pawła II oraz elementy prawa budownictwa sakralnego. 20 XII 1982 r. Ojciec św. zaliczył go do grona swych kapelanów honorowych, w 1985 r. został wykładowcą prawa kanonicznego w Seminarium Duchownym w Pelplinie, a 25 VI 1986 r. otrzymał nominację na kanonika gremialnego kapituły katedralnej chełmińskiej. Zginął w wypadku samochodowym pod Gdańskiem 13 I 1988 r., pochowany został w grobowcu rodzinnym w Rumi.

I.

1. Właściwy biskup święceń kleru diecezjalnego. *Stud. Pelpl.* T. 3: 1973 s. 181-198.

2. Właściwy biskup święceń kleru diecezjalnego w świetle ustawodawstwa Soboru Watykańskiego II i odpowiednich dokumentów posoborowych. *Stud. Pelpl.* T. 5: 1974 s. 209-215.

3. Wspólnota Zmartwychwstania w Londynie. The Community of Resurrection. *Oikumene. Biuletyn Ekumeniczny.* R. 3: 1974 nr 3 s. 14-16.

4. Przykład ekumenicznej współpracy na szczeblu lokalnym. *Stud. Pelpl.* T. 7: 1976 s. 185-193.

5. Psychiczna lub moralna niezdolność jako przyczyna nieważności małżeństwa. *Stud. Pelpl.* T. 8:

1977 s. 295-305.
6. Kanonistyczna ocena alkoholizmu w sądowym postępowaniu o nieważność małżeństwa. *Stud. Pelpl.* T. 9: 1978 s. 249-271.
7. Rec.: A. DORDETT: Eheschliessung und Geisteskrankheit. Eine Darstellung nach der Rechtsprechung der Sacra Romana Rota. Herder 1977 ss. 104. *Pr. Kanon.* R. 22: 1979 nr 3-4 s. 313 -321.
8. Rec.: Pontificia Universitas Gregoriana. Cursus renovationis canonicae pro iudicibus. Documenta recentiora circa rem matrimonialem et processualem cum notis bibliographicis et indicibus. Collegerunt I. GORDON - Z. GROCHOLEWSKI. R. 1977 ss. 458. *Pr. Kanon.* R. 22: 1979 nr 1-2 s. 277-281.
9. Sprawozdanie z Kongresu Kanonistów w Monachium. *Pr. Kanon.* R. 22: 1979 nr 1-2 s. 315-324.
10. Zaburzenia osobowości a przyzwolenie małżeńskie w rotalnym orzecznictwie i nauce prawa. *Stud. Pelpl.* T. 10: 1979 s. 108-151.
11. Brak wewnętrznej wolności jako tytuł stwierdzenia nieważności małżeństwa. *Stud. Pelpl.* T. 11: 1980 s. 189-210.
12. Elementy prawa budowlanego w budownictwie sakralnym i kościelnym Diecezji Chełmińskiej. *Stud. Pelpl.* T. 12: 1981 s. 345-358.
13. Rec.: H. SCHMITZ: Reform des kirchlichen Gesetzbuches. Codex Iuris Canonici 1963-1978. *Canonista* 1/1979. Trier 1979 ss. 119. Paulinus - Verlag. *Pr. Kanon.* R. 24: 1981 nr 1-2 s. 286-291.
14. Spór o względną niezdolność do małżeństwa. *Stud. Pelpl.* T. 12: 1981 s. 153-166.
15. Rec.: A. DORDETT: Impotenz als Ehehindernis. Nach der Rechtsprechung der Sacra Romana Rota. Herder 1980 ss. 78. *Pr. Kanon.* R. 25: 1982 nr 3-4 s. 246-249.
16. Rec.: N. RUF: Das Recht der katholischen Kirche nach dem neuen Codex Iuris Canonici für Praxis erlautert. Herder 1983 ss. 448. *Stud. Pelpl.* T. 14: 1983 s. 367-368.
17. Czczenie dni świętych w świetle norm Kodeksu Prawa Kanonicznego. *Stud. Pelpl.* T. 15: 1984 s. 161-168.
18. Ewangelia miłości i przyjaźni. [Homilia wygłoszona w czasie Mszy św. radiowej "Dla tych co na morzu" - 12 V 1985 r.]. *Biuro Pras. Sekr. E. P.* R. 18: 1985 nr 22 s. 23-24.
19. Promocja wiernych świeckich w Kościele w świetle Kodeksu Prawa Kanonicznego. *Stud. Pelpl.* T. 19: 1988 s. 99-113.
20. Fabryka kościoła. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 8-9. Współaut.: A. WEISS.

II.

Spis kościołów i duchowieństwa diec. chełmińskiej. Pelplin 1958-1991; NADOLNY A.: Śp. ks. Zygmunt Labuda. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 40: 1989 z. 3-4 s. 133-138, bibliogr., fot.; MROSS H.: Pracownicy naukowo-dydaktyczni Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie 1945-1995. Słownik bio-bibliograficzny. Pelplin 1995, bibliogr.

Ks. Anastazy Nadolny

Langman Jerzy (1903-1982), historyk sztuki sakralnej, archeolog.

Syn krakowskiego rzeźbiarza Zygmunta i Heleny urodził się 31 VII 1903 r. Lata jego edukacji w szkole powszechnej i średniej przypadły na okres pierwszej wojny światowej i tworzenia Drugiej Rzeczypospolitej. W 1920 r. przerwał naukę, by wstąpić do wojska. Po zakończeniu działań wojennych podjął pracę jako nauczyciel w szkole powszechnej na Górnym Śląsku, biorąc jednocześnie aktywny udział w działalności plebiscytowej. Egzamin maturalny złożył dopiero w 1922 r. W l. 1928-1932 podjął na Uniw. Jagiellońskim studia z zakresu etnografii, a następnie (1932-1937) studia historii sztuki, uwieńczone doktoratem w 1947 r. Pracę - najpierw w Muzeum Śląskim w Katowicach, gdzie stworzył dział etnograficzny (w 1931 r. urządził Wystawę Sztuki Religijnej w Katowicach oraz wystawę Juliana Fałata), a następnie w radiostacji katowickiej (kierownik programów), potem warszawskiej (audycje religijne) - przerwała mu druga wojna światowa. Uwięziony przez Niemców, przeszedł przez krakowskie więzienie Montelupich, a następnie obóz koncentracyjny w Buchenwaldzie. Po wyzwoleniu z obozu, jesienią 1945 r. udał się do Rzymu, gdzie podjął studia filozoficzno-teologiczne na Uniw. Gregoriańskim, uzyskując w 1951 r. dyplom licencjata teologii. Święcenia kapłańskie otrzymał 24 III 1951 r. w Rzymie. Następne lata (1951-1954) poświęcił studiom na Papieskim Instytucie Archeologii Chrześcijańskiej. Ich uwieńczenie stanowił doktorat uzyskany w 1965 r. w oparciu o pracę pt.: *Catalogo delle statue representanti il Buon Pastore*. Pracę dydaktyczną (wykłady z archeologii chrześcijańskiej na Angelicum i w Krakowie) i naukową (w tej najwięcej miejsca poświęcił badaniom nad

wczesnochrześcijańską sztuką sepulkralną, bazylikami rzymskimi i katakumbami) łączył z działalnością popularyzatorską i artystyczną. Był prawdziwym ambasadorem polskiej sztuki religijnej we Włoszech, współtworząc wiele wystaw m.in.: dział polski na Międzynarodowej Wystawie Sztuki Religijnej we Włoszech (1951), Madonna w sztuce polskiej (Kolegium Polskie 1954), Wystawa Szopki Polskiej (1954, Pałac Wenecki w Rzymie). W 1978 r. został przyjęty w poczet członków Congregazione dei Virtuosi di Pantheon (dziś: Pontificia Accademia) w Rzymie. Zmarł 18 I 1982 r. w rzymskim szpitalu Gemelli.

I.

1. Red.: O polskiej sztuce religijnej. Kat. 1932.
2. Katakumby Commodilli - Nowe odkrycie w Rzymie. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 6 s. 3.
3. Oczekiwanie. Londyn 1971 Veritas 8° ss. 64. -Toż pt.: Oczekiwanie-Buchenwald. Kr. 1973 Znak 8° ss. 439, il. -Toż we fragm.: *Collegium Polonorum*. R. 1964 nr 1; *Duszp. Pol. Zagr.* R. 21: 1970 nr 3-4; *Gaz. Niedz.* R. 32: 1970 [17 odcinków].
4. Prymicje u św. Pawła za Murami - Dominica in Albis - Rzymskie. *Tyg. Powsz.* R. 25: 1971 nr 15 s. 7.
5. Szkice o rzeźbie religijnej Oskara Sosnowskiego. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 22: 1971 nr 1.
6. Studium archeologii chrześcijańskiej i historii sztuki. *Biuletyn Towarzystwa Przyjaciół Teologii i Filozofii Chrześcijańskiej.* 2: 1972 nr 1 s. 17-22.
7. Zmiana pojęc Boga u starożytnych Rzymian i pierwszych chrześcijan rzymskich. W: *Teologia nauką o Bogu - Kongres Teologów Polskich 1976.* Red. M. JAWORSKI, A. KUBIŚ. Kr. 1977 s. 366-367.

II.

A. B.: Śp. ks. prof. Jerzy Langman. *Tyg. Powsz.* R. 36: 1982 nr 40 s. 7.; KRACIK J.: Księża zmarli w 1982 r. *Notif. e Curia Crac.* R. 120: 1982 nr 12 s. 299-302; Krótka biografia śp. księdza prałata Jerzego Langmana (1903-1982). *Tamże*, nr 1-2 s. 34-36; KUŚ J.: Kilka przyczynków do biografii księdza Langmana. *Tyg. Powsz.* R. 36: 1982 nr 37 s. 7; PŁACZEK F.: Ksiądz Profesor Dr Jerzy Langman (1903-1982). *Ruch Biblij.* R. 35: 1982 s. 293-296; LONGOSZ S.: Ks. dr Jerzy Langman (1903-1982). *Vox Patrum.* R. 3: 1983 z. 4 s. 371-372; PRZYBYSZEWSKI B.: Jerzy Langman (1903-1982). *Folia Historiae Artium.* R. 21: 1985 s. 157 n.; JAGOSZ M.: Dary ze zbiorów śp. ks. Jerzego Langmana. *Kronika Rzymska.* R. 1990 nr 93; TENŻE: Śp. Jerzy Langman - artysta muzyk. *Tamże*, nr 83; BIERNACKA-LUBAŃSKA M.: Wspomnienie o Jerzym Langmanie (1903-1982). W dziewięćdziesiątą rocznicę urodzin. *Meander.* R. 1993 nr 11-12 s. 557-563.

Ks. Grzegorz Ryś

Laskowski Jerzy (1937-1993), jezuita, adiunkt Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie i Wydziału Teologicznego Bobolanum w Warszawie, moralista, socjolog religii.

Urodził się 20 IV 1937 r. w Gdyni; syn Bernarda i Zofii z d. Rauchut. Wstąpił do zakonu 12 IX 1952 r. Po odbyciu dwuletniego nowicjatu w Kaliszu (1952-1954) uzupełniał naukę gimnazjalną w Starej Wsi k/ Brzozowa i Poznaniu (1954-1957), a następnie studiował filozofię na wydziale zakonnym w Krakowie (1957-1960) oraz teologię na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Warszawie (1961-1965). Święcenia kapłańskie przyjął dnia 21 VI 1964 r. w Kaliszu. Pracował jako duszpasterz i katecheta w Szczecinie (1965-1966), a następnie studiował teologię pastoralną na Katol. Uniw. Lubelskim (1966-1968) oraz socjologię na Uniw. Gregoriańskim w Rzymie (1968-1872). W 1972 r. uzyskał doktorat z teologii. Od 1974 r. był adiunktem przy Katedrze Kościelnego Prawa Cywilnego w Akademii Teologiii Katolickiej w Warszawie, gdzie w 1983 r. habilitował się i w 1985 r. uzyskał stopień docenta. Od 1981 r. wykładał na Wydziale Teologicznym Bobolanum zagadnienia z teologii moralnej, dotyczące małżeństwa i organizował Podyplomowe Studium Rodziny. Specjalizował się w zakresie socjologii rodziny i socjologii prawa. Należał do Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Mimo poważnych chorób pracował do ostatnich chwil krótkiego dość życia. Zmarł 1 VIII 1993 r. w Warszawie.

I.
1. Katechumenat małżeński. *Homo Dei.* R. 36: 1967 s. 246-248.
2. Życie duchowne małżeństwa i rodziny. *Homo Dei.* R. 37: 1968 s. 155-161.
3. L'appartenenza alle Equipes Notre-Dame ed integrazione della famiglia. R. 1971 Publ. Univ. Greg.
4. Małżeństwo w Piśmie świętym. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* (Londyn). R. 1972 nr 1 s. 9-11.
5. Powstanie i rozwój Equipes Notre-Dame. *Chrześc. w Świecie.* R. 5: 1973 nr 4 s. 38-43.
6. Poglądy i zachowania moralne narzeczonych. *Więź.* R. 18: 1975 nr 1 s. 83-95.
7. Katechumenat przedmałżeński. *Chrześc. w Świecie.* R. 8: 1976 nr 7 s. 90-94.
8. Miłość i małżeństwo. Kr. 1976 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy 8° ss. 230.
9. Nowa instrukcja Episkopatu Polski o przygotowaniu do małżeństwa w świetle praw psycho-socjologii. *Więź.* R. 19: 1976 nr 3-4 s. 53-63.
10. Opinie stu małżeństw o życiu seuksualnym. *Chrześc. w Świecie.* R. 4: 1977 nr 1 s. 35-45.
11. Małżeństwo i rodzina w świetle nauki Soboru Watykańskiego II. W. 1979 PAX 8° ss. 265. -Toż. Wyd. 2. W. 1985 PAX 8° ss. 349.
12. Religijność w środowisku uprzemysłowionym. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 4 s. 21-46.
13. Małżeństwo a osobowość. *Chrześc. w Świecie.* R. 12: 1980 nr 4 s. 65-76.
14. Małżeństwo zawierane warunkowo w świetle wyroków Roty Rzymskiej. *Pr. Kanon.* R. 24: 1981 nr 1-2 s. 175-188.
15. Poszukiwanie współczesnego modelu małżeństwa. *Chrześc. w Świecie.* R. 13: 1981 nr 5 s. 52-61.
16. Wzory kultury a wybór współmażonka. *Collect. Theol.* R. 51: 1981 nr 1 s. 5-22.
17. Funkcje prawa kanonicznego a wspólnota małżeńska. *Chrześc. w Świecie.* R. 14: 1982 nr 8 s. 30-56.
18. Rodzina w ujęciu Talcotta Parsonsa. *Collect. Theol.* R. 52: 1982 nr 1 s. 75-83.
19. Małżeństwo w nowym Kodeksie Prawa Kanonicznego. *Prz. Powsz.* R. 1983 nr 12 s. 377-386.
20. Rozwój rodziny w ujęciu Emila Durkheima. *Collect. Theol.* R. 53: 1983 nr 1 s. 57-65.
21. Zagubiona wartość - zaręczyny, narzeczeństwo. *Prz. Powsz.* R. 1983 nr 5-6 s. 236-248.
22. Osobowość podstawa trwałości małżeństwa. *Chrześc. w Świecie.* R. 16: 1985 nr 5 s. 77-83.
23. Uwarunkowania trwałości małżeństwa chrześcijańskiego. Studium z socjologii prawa. W. 1984 Wydaw. ATK 8° ss. 203.
24. Cienie i blaski małżeństwa w encyklikach papieskich. *Chrześc. w Świecie.* R. 17: 1985 nr 5 s. 77-83.
25. Znaczenie filozofii prawa. *Pr. Kanon.* R. 28: 1985 nr 3-4 s. 247-252.
26. Małżeństwo konktraktem czy przymierzem? *Chrześc. w Świecie.* R. 18: 1986 nr 8-9 s. 108-117.
27. Miłość małżeńska w encyklikach papieskich. *Chrześc. w Świecie.* R. 18: 1986 nr 1-2 s. 95-101.
28. Osoba jako fundament porządku prawnego. *Pr. Kanon.* R. 29: 1986 nr 3-4 s. 39-48.
29. Podstawowa wartość życia społecznego. *Pr. Kanon.* R. 29: 1986 nr 1-2 s. 283-293.
30. Moralność i prawo. *Pr. Kanon.* R. 30: 1987 nr 3-4 s. 231-238.
31. Opinie młodzieży o czystości przedmałżeńskiej. *Chrześc. w Świecie.* R. 19: 1987 nr 4 s. 32-40.
32. Pojęcie dobra. *Pr. Kanon.* R. 30: 1987 nr 1-2 s. 179-186.
33. Trwałość wspólnoty małżeńskiej. (Studium socjopsychologiczne). W. 1987 ODISS 8° ss. 213.
34. Sprawiedliwość przejawem wolności. *Chrześc. w Świecie.* R. 20: 1988 nr 1 s. 1-8.
35. Uwarunkowania wyboru współmażonka. *Chrześc. w Świecie.* R. 20: 1988 nr 12 s. 46-57.
36. Wartość prawna miłości. *Pr. Kanon.* R. 33: 1990 nr 1-2 s. 133- 140.
37. Małżeństwo chrześcijańskie w świetle kanonu 1055. *Pr. Kanon.* R. 34: 1991 nr 3-4 s. 135-146.
38. Prawo naturalne. *Pr. Kanon.* R. 34: 1991 nr 1-2 s. 151-162.
39. Odpowiedzialny wybór małżonka. W. 1992 Wyd. Prz. Powsz. 8° ss. 59.
40. Sprawiedliwość. *Pr. Kanon.* R. 35: 1992 nr 1-2 s. 225-236.
41. Małżeństwo wspólnotą miłości. W. 1993 Wyd. SS. Loretanek 8° ss. 214.
42. Rozwody dzisiaj. *Chrześc. w Świecie.* R. 25: 1993 nr 4 s. 39-48.

II.
ADAMCZEWSKI W.: Ks. Prof. Jerzy Laskowski SJ (1937-1993). *Biul. Stow. Kanon. Pol.* R. 1993 nr 5 s. 31-33; Curriculum vitae Ojca Jerzego Laskowskiego SJ. *Komunikaty.* R. 1993 nr 7-8 s. 10-11.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Legięć Stanisław, krypt. Ks. St. L. (1911-1982), kanonik sandomierskiej kapituły katedralnej, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 26 XI 1911 r. w Skierniewicach, gdzie uczęszczał do szkoły powszechnej i średniej, zdobywając w 1931 r. świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne

odbył w Seminarium Duchownym w Sandomierzu. Po otrzymaniu święceń kapłańskich 28 VI 1936 r., został skierowany na dalsze studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego. Specjalizował się w naukach biblijnych, uzyskując dyplom magistra teologii. Dalsze studia miał kontynuować w Rzymie w Papieskim Instytucie Biblijnym. Na skutek wybuchu drugiej wojny światowej plan ten nie został zrealizowany, a młodego kapłana biskup sandomierski skierował do pracy duszpasterskiej w charakterze wikariusza parafii Szumsko. W 1942 r. objął wykłady przedmiotów biblijnych w Sandomierskim Seminarium Duchownym. Na tym stanowisku pozostał do śmierci. Pełnił funkcję wicerektora, a od 1957 r. był redaktorem miesięcznika "Kronika Diecezji Sandomierskiej" oraz przez szereg lat układał kalendarz liturgiczny dla diecezji. W 1973 r. otrzymał nominację na kanonika gremialnego w Sandomierzu. Zmarł 1 VI 1982 r. i został pochowany na cmentarzu katedralnym w Sandomierzu.

I.

1. Wybrane zagadnienia z historii pierwotnej. *Kron. Diec. Sand.* R. 43: 1950 s. 19-25, 58-66, 104-112, 158-161, 289-297.
2. Konsekracja J. E. Ks. Bpa P. Gołębiowskiego. *Kron. Diec. Sand.* R. 50: 1957 s. 312-316.
3. Nowe wydawnictwa. *Kron. Diec. Sand.* R. 50: 1957 s. 127-128, 191-192, 255, 320.
4. Rozwój diecezji sandomierskiej w cyfrach w latach 1822-1957. *Kron. Diec. Sand.* R. 50: 1957 s. 368.
5. Śp. Ks. Józef Kras. *Kron. Diec. Sand.* R. 50: 1957 s. 377-378.
6. Śp. Ks. Władysław Tytko. *Kron. Diec. Sand.* R. 50: 1957 s. 253.
7. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 50: 1957 s. 126-127, 188-189, 250-252, 316-317, 374-377.
8. Biblia w życiu kapłana. *Kron. Diec. Sand.* R. 51: 1958 s. 186-190.
9. Diecezja sandomierska w cyfrach. *Kron. Diec. Sand.* R. 51: 1958 s. 243-246.
10. Porządek nabożeństw dodatkowych w diecezji sandomierskiej. Sandomierz 1958 8° ss. 166.
11. Red.: *Kronika Diecezji Sandomierskiej.* R. 51: 1958 - R. 75: 1982.
12. Rocznik diecezji sandomierskiej. Sandomierz 1958.
13. Wspomnienia pośmiertne w: *Kron. Diec. Sand.* R. 51: 1958: Śp. Ks. Czesław Dąbrowski, s. 128; 14. Śp. Ks. Jan Górka, s. 287-288; 15. Śp. Ks. Stefan Wadowski, s. 318-319. 16. Śp. Ks. Władysław Potapski, s. 30-32.
16. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 51: 1958 s. 28-30, 63, 95-96, 160, 248-250, 282-287, 315-318, 351-352, 379.
17. Nowe wydawnictwa. *Kron. Diec. Sand.* R. 52: 1959 s. 160; 239-240.
18 Wspomnienia pośmiertne, w: *Kron. Diec. Sand.* R. 52: 1959: Śp. Ks.Adam Aleksiewicz, s. 127-128; 19. Śp. Ks. Jan Budziński, s. 63-64; 20. Śp. Ks. Wacław Cieślakowski, s. 30; 21. Śp. Ks. Stefan Nadolski, s. 31; 22. Śp. Ks. Paweł Szumański, s. 62-63; 23. Śp. Ks. Piotr Szymański, s. 125-127; 24. Śp. Ks. Piotr Wysocki, s. 31-32.
25. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 52: 1959 s. 28-29, 125-126, 159, 232-233, 310, 344, 378-379.
26. Nowe wydawnictwa. *Kron. Diec. Sand.* R. 53: 1960 s. 96, 160, 192, 288.
27. Rocznik diecezji sandomierskiej. Sandomierz 1960.
28. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 53: 1960 s. 30, 61, 128, 240, 317-318, 352.
29. Konsekracja J. E. Ks. Bpa W. Wójcika. *Kron. Diec. Sand.* R. 54: 1961 s. 85-87.
30. Rubrum ... *Kron. Diec. Sand.* R. 54: 1961 s. 30.
31. Śp. Ks. Franciszek Olesiński. *Kron. Diec. Sand.* R. 54: 1961 s. 127-128.
32. Śp. Ks. Ludwik Żmigrodzki. *Kron. Diec. Sand.* R. 54: 1961 s. 31-32.
33. Uroczystości jubileuszowe J. E. Ks. Bpa Jana K. Lorka. *Kron. Diec. Sand.* R. 54: 1961 s. 221-223.
34. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 54: 1961 s. 31, 178, 303-304, 343-344, 377.
35. Nowe wydawnictwa. *Kron. Diec. Sand.* R. 55: 1962 s. 64.
36. Powrót J. E. Ks. Bpa dra Walentego Wójcika z pierwszej sesji Soboru Watykańskiego II. *Kron. Diec. Sand.* R. 55: 1962 s. 371.
37. Rubrum ... *Kron. Diec. Sand.* R. 55: 1962 s. 61-62, 153-158, 302.
38. Wiadomości soborowe. *Kron. Diec. Sand.* R.55: 1962 s. 368-370.
39. Wyjazd J. E. Ks. Bpa dra Walentego Wójcika na Sobór Powszechny. *Kron. Diec. Sand.* R. 55: 1962 s. 295.
40. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 55: 1962 s. 30-31, 238, 302, 371-372.
41. Odczyty Ks. Bpa dra Walentego Wójcika na temat Soboru Powszechnego i odkryć archeologicznych. *Kron. Diec. Sand.* R. 56: 1963 s. 57-58.
42. Rubrum ... *Kron. Diec. Sand.* R. 56: 1963 s. 173-175.

43. Wiadomości soborowe. *Kron. Diec. Sand.* R. 56: 1963 s. 14-29, 58-61, 172-173, 270-272.
44. Wyjazd J. E. Ks. Bpa dra Walentego Wójcika na II sesję Soboru. *Kron. Diec. Sand.* R. 56: 1963 s. 272.
45. Konsekracja kościoła św. Teresy w Radomiu. *Kron. Diec. Sand.* R. 57: 1964 s. 248.
46. Liturgia św. na II sesji Soboru Watykańskiego II. *Kron. Diec. Sand.* R. 57: 1964 s. 90-96.
47. Powrót J. E. Ks. Bpa dra Walentego Wójcika z II sesji soborowej. *Kron. Diec. Sand.* R. 57: 1964 s. 18.
48. Rubrum ... *Kron. Diec. Sand.* R. 57: 1964 s. 93, 246-248.
49. Śp. Ks. Zygmunt Krysiński. *Kron. Diec. Sand.* R. 57: 1964 s. 93-94.
50. Wiadomości soborowe. *Kron. Diec. Sand.* R. 57: 1964 s. 88-89, 187-190.
51. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 57: 1964 s. 29, 70, 92-93, 187-190, 204-206, 275-276.
52. Rubrum ... *Kron. Diec. Sand.* R. 58: 1965 s. 93-95.
53. Stan badań nad bł. Wincentym Kadłubkiem. *Kron. Diec. Sand.* R. 58: 1965 s. 16-18.
54. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 58: 1965 s. 23, 72, 95, 189-190, 214-215, 259, 282.
55. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 59: 1966 s. 24, 168, 189-192.
56. Bibliografia prac ks. Biskupa Jana Kantego Lorka. *Kron. Diec. Sand.* R. 60: 1967 s. 52-58. Współautor: J. KACZMARSKI.
57. Rubrum .... *Kron. Diec. Sand.* R. 60: 1967 s. 208-209.
58. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 60: 1967 s. 21-22, 209, 264, 286.
59. Życiorys ks. Biskupa Jana Kantego Lorka. *Kron. Diec. Sand.* R. 60: 1967 s. 60.
60. Rubrum ... *Kron. Diec. Sand.* R. 61: 1968 s. 115-116.
61. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 61: 1968 s. 45-46.
62. Euntes docete. *Kron. Diec. Sand.* R. 62: 1969 s. 159-161.
63. Rubrum ... *Kron. Diec. Sand.* R. 62: 1969 s. 68-69, 161-162, 237-239.
64. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 62: 1969 s. 67-68, 161-162, 237-239.
65. Lista księży diecezji sandomierskiej absolwentów Seminarium Duchownego w latach 1820-1970. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 169-187, 211.
66. Obchód 150-lecia Seminarium Duchownego. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 254-257. Współautor: J. LEWAŃSKI.
67. Rubrum ... *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 95-96, 213-214.
68. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1970 s. 23-24, 69-71, 93, 212-213, 259, 283.
69. Z życia diecezji. *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971 s. 22.
70. Euntes docete. *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 45.
71. Rocznik diecezji sandomierskiej. Sandomierz 1972 8° ss. 264.
72. Setna rocznica urodzin św. Teresy od Dzieciątka Jezus. *Kron. Diec. Sand.* R.: 1973 s. 207-208.
73. Euntes docete. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 227-228.
74. Religie świata. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 38-39.
75. Euntes docete. *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975 s. 261.
76. Nowy podział administracyjny kraju. *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975 s. 234-235.
77. Śp. Ks. Jan Malinowski. *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975 s. 113-115.
78. Śp. Ks. Józef Stępień. *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975 s. 120.
79. J. E. Ks. Biskup Stanisław Sygnet. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 248-250. Współautor: J. LEWAŃSKI.
80. Rozwój Kościoła na terenach misyjnych. *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 178.
81. Rocznik diecezji sandomierskiej. Sandomierz 1977 8° ss. 296.
82. 400-lecie kościoła i hospicjum św. Stanisława Bpa i M. w Rzymie. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 227-228.
83. Nowości wydawnicze. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 48.
84. Wielki Tydzień w Rzymie. *Kron. Diec. Sand.* R. 71: 1978 s. 94-96.]
85. Śp. Ks. Józef Tomaszewski. *Kron. Diec. Sand.* R. 72: 1979 s. 237-239.
86. Wielki Tydzień w Wiedniu oraz w Rzymie. *Kron. Diec. Sand.* R. 72: 1979 s. 176-179.
87. Nowości wydawnicze. *Kron. Diec. Sand.* R. 73: 1980 s. 48, 142-143.
88. Spis kapłanów - absolwentów Sandomierskiego Seminarium Duchownego w latach 1976-1980. *Kron. Diec. Sand.* R. 73: 1980 s. 137.
89. Spis personalny polskich misjonarzy w 1979 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 73: 73 s. 180.
90. Wielki Tydzień w Rzymie. *Kron. Diec. Sand.* R. 73: 1980 s. 130-135.
91. Kilka słów od ks. Redaktora. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 285.
92. Śp. Ks. Jan Łyczek. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 46-48.
93. Śp. Ks. Bolesław Fochtman. *Kron. Diec. Sand.* R. 75: 1982 s. 47-48.

II.

PASTUSZKA J.: Dom kapitulny zwany "wikariatem" i jego mieszkańcy. Sandomierz 1982, mps, s. 25-26; KRASIŃSKI J.: Śp. Ks. Stanisław

Legięć. *Kron. Diec. Sand.* R. 76: 1983 s. 233-235; *Stud. Sand.* T. 4: 1983-1984 s. 343-356; WÓJCIK W. Ks. Stanisław Legięć (1911-1982).

Ks. Adam Kończak

Lisowski Marian Piotr (1919-1991), franciszkanin konwentualny, teolog moralista.

Urodził się 26 VII 1919 r. w Strachocinie k/Sanoka. Był synem Stanisława i Małgorzaty z Piotrowskich. Po ukończeniu szkoły średniej w Niepokalanowie, w 1938 r. wstąpił do franciszkanów konwentualnych, składając 25 V 1945 r. uroczystą profesję w Krakowie. Podczas okupacji odbył studia filozoficzne w Niepokalanowie (1940-1942), a teologiczne we Lwowie, Starej Wsi i Krakowie, gdzie 6 IV 1946 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Przez rok pracował jako wikariusz w Jaworze, a następnie odbył studia specjalistyczne w zakresie teologii moralnej na Wydziale Teologicznym KUL, wieńcząc je w 1951 r. doktoratem teologii. W swoim zakonie pełnił funkcje magistra kleryków (1950-1956, 1959-1962), rektora Seminarium w Krakowie (1969-1971). Był członkiem rady prowincjalnej, sekretarzem prowincji (1962-1965) i prowincjałem (1965-1968). Uczestniczył w kapitule generalnej w Rzymie (1966 i 1969). Od 1950 r. wykładał teologię moralną w zakonnym Seminarium w Krakowie, uczył też w częstochowskim Seminarium Duchownym w Krakowie (1964-1969), krakowskim Seminarium Duchownym (1969-1975) i w Seminarium bernardynów w Kalwarii Zebrz. (1973-1976). Ponadto w l. 1968-1973 prowadził wykłady zlecone z zakresu duszpasterstwa trzeźwości na Wydziale Teologicznym KUL. Od 1968 r. był związany z Ośrodkiem Duszpasterstwa Trzeźwości w Zakroczymiu. W l. 1960-1965 był członkiem Komisji Episkopatu Polski. Zmarł 14 X 1991 r. w Krakowie.

I.

1. Nałóg pijaństwa. Studium moralne. P. 1958 Pallotinum 8° ss. XVI, 342, nlb. 2. [Rozpr. doktorska].
2. Alkoholizm a moralność. W: *Zarys alkohologii.* Kr. 1965 s. 23-42.
3. Red.: *Zarys alkohologii.* Kr. 1965.
4. Wkład O. Maksymiliana M. Kolbego w odrodzenie religijno-moralne polskiego społeczeństwa okresu dwudziestolecia. *Homo Dei.* R. 40: 1971 s. 286-301.
5. Alkoholizm. II. Aspekt moralny. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 374.
6. O. Maksymilian Maria Kolbe wobec objawień i łask maryjnych. W: *Bł. Maksymilian Maria Kolbe. Dokumenty, artykuły, opracowania.* Niepokalanów 1974 s. 372-391.
7. Sumienie według św. Bonawentury. W: *Św. Bonawentura. Życie i Myśl.* Red.: S. C. NAPIÓRKOWSKI, E. I. ZIELIŃSKI. W. 1976 s. 154-168.
8. Współczesne teorie źródeł alkoholizmu. *Chrześc. w Świecie.* R. 9: 1977 nr 11-12 s. 148-160.
9. Ruch trzeźwości im. św. Maksymiliana Kolbego a duszpasterstwo alkoholików. W: *W nurcie franciszkańskim.* T. 1. Kr. 1987 s. 275-289.
10. Ruch Trzeźwości im. św. Maksymiliana. *Rycerz Niepok.* R. 49: 1988 nr 7-8 s. 211-213.
11. Cnota trzeźwości i trzeźwościowa formacja pastoralna. W: *W nurcie franciszkańskim.* T. 2. Kr. 1990 s. 31-60.
12. Współczesne teorie źródeł alkoholizmu. Zakroczym [b.r.]. Dom Rekolekcyjny Duszpasterstwa Trzeźwości 8° ss. 16.

II.

BAR J. R.: Lisowski Marian Piotr. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 281, tamże bibliografia; NIEZGODA C.: Śp. O. Marian Piotr Lisowski. [Kazanie pogrzebowe]. *Wiad. Prow. św. Ant. Pad. OO. Franc.* R. 62: 1991 nr 5 s. 60-62; Śp. O. Marian Piotr Lisowski. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 32: 1991 nr 3 s. 17-18.

Ks. Józef Mandziuk

Lohr Mikołaj (1913-1992), warmiński szambelan papieski, filozof, autor rozpraw o Kasjodorze.

Urodził się 6 XII 1913 r. w Starym Samborze k/ Lwowa. Szkołę podstawową ukończył w miejsowości rodzinnej, a gimnazjum w Turce n/ Stryjem. Święcenia kapłańskie przyjął 20 IX 1939 r. we Lwowie, następnie pracował w archidiecezji lwowskiej jako wikariusz i proboszcz. W 1951 r. został przesiedlony do Polski i w l. 1951-1958 kontynuował studia na KUL, gdzie 24 III 1958 r. obronił pracę doktorską

z zakresu historii filozofii. W 1958 r. podjął wykłądy z metodologii, teorii poznania, filozofii przyrody, teodycei i religioznawstwa w Seminarium Duchownym "Hosianum" w Olsztynie. Papież Jan XXIII 24 XI 1962 r. mianował go szambelanem papieskim. Po zakończeniu roku akademickiego 1986/1987 przeszedł na emeryturę. Zmarł 13 IV 1992 r. w Opolu i został pochowany na cmentarzu w Półwsi.

I.
1. Antropologia augustyńska w "De civitate Dei". W: *Streszczenia rozpraw doktorskich, magisterskich i seminaryjnych pisanych na KUL pod kierunkiem prof.dr S. Świeżawskiego (historia filozofii) i prof. dr A. Krąpca (metafizyka) w wyborach.* Red. M. GOGACZ. P. 1956 s. 44-51.
2. Problemy etyczne w "De civitate Dei". *Rocz. Filoz.* R. 16: 1968 nr 1 s. 67-74.
3. Problematyka sztuk wyzwolonych w pisamch Kasjodora. *Stud. Warm.* T. 1: 1964 s. 373-393.
4. Kasjodora klasztor, Vivarium. *Stud. Warm.* T. 2: 1965 s. 371-387.
5. Zagadnienia muzyki w pismach Kasjodora i ich źródła. *Stud. Warm.* T. 3: 1966 s. 301-315.
6. Zagadnienia logiczne w pismach Kasjodora. *Stud. Warm.* T. 4: 1967 s. 447-475.
7. Zagadnienia arytmetyki w pismach Kasjodora. *Stud. Warm.* T. 6: 1969 s. 489-507.
8. Zagadnienia z teorii sztuk wyzwolonych w pismach Kasjodora. *Stud. Warm.* T. 8: 1971 s. 313-329.
9. Kasjodor. W: *Słownik wczesnochrześcijańskiego piśmiennictwa.* Red. J. M. SZYMUSIAK, M. STAWIEYSKI. P. 1971 s. 245-248.
10. Logika. Skrypt dla studentów. Olsztyn [b.r.] ss. 28. Mps. Bibl. Sem. Duch. w Olsztynie, b. sygn.
II.
WOJTKOWSKI J.: Śp. Ks. prałat dr Mikołaj Lohr. *Warm. Wiad. Diec.* R. 47: 1992 nr 2 s. 97-98.
TENŻE: Śp. ks. prał. dr Mikołaj Lohr. *Posł. Warm.* R. 11: 1992 nr 20.

Ks. Andrzej Kopiczko

Lorenc Gabriel Nazariusz (1940-1991), paulin, biblista.

Urodził się 4 III 1940 r. z rodziców Jana i Katarzyny Lorenców we wsi Chomęc k/ Ciechanowa. Po ukończeniu szkoły podstawowej, przez trzy lata uczył się w Niższym Seminarium Duchownym w Płocku. Latem 1958 r. został przyjęty do zakonu paulinów, w habit obleczony 28 VIII w Leśniowie k/ Częstochowy. Rok później złożył profesję i przeniósł się do Krakowa, gdzie ukończył studia filozoficzne i teologiczne. 1 VII 1966 r. otrzymał na Jasnej Górze święcenia kapłańskie. Po rocznej pracy na Jasnej Górze, jesienią 1967 r. rozpoczął studia z zakresu biblistyki w Akademii Teoloii Katolickiej w Warszawie. Ponadto prowadził prace duszpasterskie w warszawskim kościele paulinów oraz w parafii paulinów w Łęczeszycach. Uczestniczył też w pieszych pielgrzymkach z Warszawy do Częstochowy. Po obronie pracy magisterskiej o charyzmatach u św. Pawła wiosną 1971 r., podjął studia biblijne w Rzymie. Trzy lata później zdał egzaminy licencjackie na podstawie pracy o radości i cierpieniach w nauce św. Piotra. Jesienią 1974 r. rozpoczął kurs doktorancki w Ecole Biblique w Jerozolimie, gromadząc literaturę do dysertacji. W zrealizowaniu zamiaru przeszkodziły mu trudne warunki domowe. W 1975 r. został mianowany prokuratorem generalnym zakonu przy Stolicy Apostolskiej. Stał się wkrótce znaną postacią w dykasteriach watykańskich i wśród Polonii, był łącznikiem w kontaktach gospodarczych i politycznych, respondentem dla licznych interesantów świeckich i duchownych, którzy kierowali do niego rozmaite dezyderaty. Dla Polonii w 1982 r. zorganizował w Papieskim Instytucie Studiów Kościelnych wystawę oraz sympozjum z okazji 600-lecia Jasnej Góry. Dla kraju wydał dwa wzory obrazów Matki Bożej Jasnogóskiej, które rozeszły się jako obrazy rodzinne. Wygłosił kilka referatów na sympozjach naukowych. Pośredniczył w przekazaniu wielu kopii obrazu Matki Bożej z Jasnej Góry do różnych części świata. Po kapitule generalnej wiosną 1984 r. został mianowany prowincjałem paulinów w USA. Zamieszkał w Doylestown w stanie Pensylwania. Przyczynił się do restauracji tamtejszych budynków sanktuarium oraz zbierał pieniądze na budowę budynków muzeum i biblioteki

polonijnej. Po skończonej kadencji prosił o zamieszkanie w klasztorze w Kittaning, gdzie zamierzał kontynuować studia doktorskie. W dniu 14 V 1991 r. powracając z pracy duszpasterskiej w Doylestown zginął w wypadku samochodowym i tam też został pochowany na cmentarzu polonijnym

I.

1. Powstanie Wszechnicy Krakowskiej. *Vox Eeremi.* R. 16: 1964 nr 1 s. 28-32.

2. Krótki zarys ruchu ekumenicznego. *Vox Eeremi.* R. 16: 1964 nr 2 s. 44-51; nr 3 s. 68-77; R. 17: 1965 nr 1 s. 50-60.

3. Zmartwychwstał .... Alleluja. *Vox Eeremi.* R. 16: 1964 nr 3 s. 2-4.

4. Maryja Matką Kościoła. *Vox. Eeremi.* R. 17: 1965 nr 2 s. 60-70.

5. Nauka św. Pawła o charyzmatach. W: *Warsz. Stud. Biblij.* Red. J. FRANKOWSKI i B. WIDŁA. W. 1976 s. 265-296.

6. Przedmowa. W: *Bogiem Sławiena Maryja. Antologia polskiej twórczości poetyckiej o Matce Boskiej Jasnogórskiej.* Zebrał, opracował i wstępem opatrzył S. ROŻEJ. R. 1981 s. 5-6.

7. Jasnogórska Matka Cudownej Przemiany. Rzymskie obchody Jubileuszu 600-lecia Jasnej Góry 18-30 V 1982. R. 1982 8° ss. 209.

8. Amerykańska Częstochowa. Doylestown Pa, ok. 1990 8° ss. 182.

II.

MOZGA J. [ZBUDNIEWEK J.]: Ambasador spraw polskich na obczyźnie - o. Gabriel Lorenc nie żyje. *Jasna Góra.* R. 9: 1991 nr 9 s. 61-64; [SIKORSKI D.]: Ś.p. o. Gabriel Lorenc z Kittaning. *Biuletyn Kurii Gen. Zakonu Paulinów.* R. 22: 1991 nr 1-2 s. 55-57.

Ks. Janusz Zbudniewek ZP

Łach Stanisław (1906-1983), profesor Katol. Uniw. Lubelskiego i Instytutu Teologicznego w Tarnowie, biblista.

Urodził się 7 III 1916 r. w Gorzkowie k/ Bochni, w rodzinie rolników Antoniego i Marianny Śmietana. Po ukończeniu szkoły powszechnej w Bochni uczył się w gimnazjum bocheńskim a następne w Gimnazjum im. K. Brodzińskiego w Tarnowie. Po maturze w 1926 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Tarnowie. Po ukończeniu studiów przyjął święcenia kapłańskie 29 VI 1930 r. w Tarnowie i został wikariuszem w Dębicy (1930-1932), a następnie katechetą Męskiego Seminarium Nauczycielskiego w Starym Sączu (od 1 I 1932 r.) Dn. 1 VIII 1932 r. został wicekancerzem Kurii Diecezjalnej, równocześnie dyrektorem Niższego Seminarium Duchownego oraz sekretarzem biskupa tarnowskiego L. Wałęgi, a potem jego następcy bpa F. Lisowskiego. Przy tych zajęciach kontynuował w l. 1933-1936 studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Lwowskiego. Tam 31 X 1936 r. został promowany na doktora teologii na postawie rozprawy: *Udział ubogich w dobrach kościelnych*. Rok wcześniej złożył konkursowy egzamin proboszczowski. Bezpośrednio po uzyskaniu doktoratu został wysłany na specjalistyczne studia w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie, które ukończył w 1938 r. ze stopniem licencjata nauk biblijnych. Po powrocie do kraju został mianowany 1 X 1938 r. wykładowcą Pisma Św. Nowego Testmamentu i lektorem języka greckiego oraz prefektem Seminarium Duchownego w Tarnowie i obrońcą węzła małżeńskiego w Sądzie Diecezjalnym. W okresie okupacji niemieckiej brał udział w tajnym nauczaniu seminaryjnym. W tym czasie przygotował rozprawę habilitacyjną: *Dekalog, ustalenie i wyjaśnienie jego tekstu*, na podstawie której uzyskał 10 VIII 1945 r. stopień doktora habilitowanego i tytuł docenta na Wydziale Teologicznym UJ. Od 1945 r. wykładał w Seminarium Pismo Św. Starego Testamentu i język hebrajski (do 1959 r.). W l. 1945-1952 był wicerektorem tegoż zakładu. Był także dyrektorem Instytutu Wyższej Kultury Religijnej w Tarnowie. Od 1 X 1952 r. związał swoje życie z Wydziałem Teologicznym KUL, wykładając nadal Pismo Św. Starego Testamentu w Seminarium tarnowskim (do 22 VI 1976 r.). Pracę w KUL rozpoczynał jako zastępca profesora Katedry Egzegezy Starego Testamentu. W r. ak. 1956/1957 jako stypendysta Papieskiego Instytutu Biblijnego odbył podróż naukową do Palestyny i krajów arabskich. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał 10 XII 1956 r. W l. 1957-1963 przez trzy kadencje był dziekanem Wydziału Teologicznego KUL, a w r. ak. 1963/1964 prodziekanem. Profesorem zwyczajnym został 1 X 1966 r. W swoich badaniach i studiach zajmował się problemen natchnienia Pisma Św., krytyką literacką i egzegezą poszczególnych ksiąg Starego Testmanetu. Szczególnie jednak upodobał sobie badnia nad Pięcioksięgiem i Psałterzem. Jako przewodniczący Sekcji Biblistów Polskich (od 1956 r.) zorganizował 13 ogólnopolskich zjazdów biblijnych. Z jego inicjatywy od 1972 r. odbywały się corocznie w KUL Tygodnie Biblijne poświęcone najbardziej aktualnej problematyce z zakresu znajomości Pisma Św. Natomiast jako kierownik Sekcji Biblijnej KUL od 1956 r. zorganizował ją w Szkołę Biblijną i kierował nią niemal do końca swojej pracy w tej uczelni. Był pierwszym spośród Polaków konsultorem

Papieskiej Komisji Biblijnej (od 5 V 1965 r.). Był inicjatorem i redaktorem naukowym wielu prac zbiorowych i wydawnictw seryjnych. Jako redaktor pomnikowej serii komentarzy do ksiąg Starego Testamentu, sam przetłumaczył i skomentował cały Pięcioksiąg i Psałterz. W r. ak. 1973/1974 jako redaktor tej serii otrzymał główną nagrodę Rektora KUL w kategoriach prac zbiorowych. Był członkiem czynnym Towarzystwa Orientalistycznego i Towarzystwa Naukowego KUL oraz członkiem The International Organization for the Study of the Old Testament (IOSOT) i członkiem Komitetu Nauk Orientalistycznych PAN (1972-1977). Aktywnie uczestniczył w pracach Sekcji Orientalistycznej PAN. Od 1973 r. był członkiem Rady Naukowej Episkopatu Polski. Cieszył się godnością honorowego prałata papieskiego (od 10 II 1961). W rodzinnym Gorzkowie wybudował kaplicę i sam zawsze troszczył się o jej obsługę duszpasterską. Przy kaplicy obsadził siostry zakonne. Z dn. 30 IX 1976 r. przeszedł na emeryturę, ale jeszcze w r. ak. 1976/1977 prowadził w Szkole Biblijnej KUL zlecone zajęcia dydaktyczne. Ponadto 1976 r. podjął wykłady w Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie. Zamieszkał w Gorzkowie, gdzie po ciężkiej chorobie zmarł 8 VI 1983 r. Po uroczystościach pogrzebowych w Bochni został pochowany na cmentarzu parafialnym w Brzeźnicy k/ Bochni.

I.

1. W szkole św. Pawła. Tarnów 1938.

2. Udział ubogich w dochodach beneficjalnych. Tarnów 1939 ss. VII, 126, nlb. 2. Tarnowskie Studia Teologiczne. T. 4.

3. Dekalog w świetle nowoczesnej krytyki biblijnej. *Aten. Kapł.* R. 38: 1946 t. 45 s. 225-244.

4. Apostoł Paweł wzorem miłości bliźniego. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 328-332.

5. Caritas w listach św. Pawła Apostoła. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 95-98.

6. Co nazywamy Dekalogiem biblijnym? *Aten. Kapł.* R. 38: 1946 t. 45 s. 333-352; R. 39: 1947 t. 46 s. 23-33.

7. Czas nadania Dekalogu. *Aten. Kapł.* R. 39: 1947 t. 47 s. 14-20.

8. Dwie recenzje Dekalogu biblijnego. *Aten. Kapł.* R. 39: 1947 t. 46 s. 142-151, 237-248.

9. Jak rozumieć sześć dni stworzenia? *Currenda.* R. 96: 1947 s. 222-226.

10. Miejsce ogłoszenia Dekalogu. *Aten. Kapł.* R. 39: 1947 t. 47 s. 383-394.

11. Miłość bliźniego w prawodawstwie Mojżeszowym. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 30-35.

12. Poszczególne przykazania Dekalogu. *Aten. Kapł.* R. 39: 1947 t. 46 s. 330-345.

13. Szerzenie wiedzy religijnej jako jeden z najważniejszych postulatów dzisiejszego duszpasterstwa. Wiad. Duszp. R. 3: 1947 s. 449-454; R. 4: 1948 s. 18-20, 65-67.

14. Śp. Ks. Roman Sitko. *Currenda.* R. 96: 1957 s. 30-41.

15. Zapoznana księga [Pisma św.] w bibliotece kapłańskiej. *Currenda.* R. 96: 1947 s. 115-122.

16. Cierpienie duszy Jezusowej w Ogrojcu. *Współcz. Ambona.* R. 3: 1948 nr 1 s. 138-156.

17. Dekalog, ustalenie i wyjaśnienie tekstu. Cz. 1. Włocławek 1948 Wydaw. "Ateneum Kapłańskiego" 8° ss. VI, 140.

18. Mąż Boleści. Rozważania rekolekcyjne. Kielce 1948.

19. Straty teologicznej nauki polskiej podczas wojny: Środowisko tarnowskie. *Aten. Kapł.* R. 41: 1949 t. 50 s. 189-191.

20. Wyjaśnienie tekstu Dekalogu. *Aten. Kapł.* R. 40: 1948 t. 48 s. 35-50, 327-345.

21. Ks. Józef Młodochowski. *Aten. Kapł.* R. 41: 1949 t. 50 s. 190.

22. O nawrót teologii do źródeł biblijnych. *Homo Dei.* R. 18: 1949 s. 204-215.

23. Geneza jubileuszu kościelnego. *Currenda.* R. 99: 1950 s. 154-164.

24. Pismo św. w rodzinach katolickich. *Homo Dei.* R. 19: 1950 s. 670-678.

25. Dwa głośnie dzieła biblijne Daniela Ropsa. *Currenda.* R. 100: 1951 s. 35-40.

26. Istnienie i charakter Chrystusa w świetle dokumentów historycznych. Materiały do kazań i konferencji. Tarnów 1951 ss. 44, nlb. 4, powiel.

27. Rec.: Nowy Testament w przekładzie o. Jakuba Wujka TJ. Wyd. 3, przejrzane i objaśnione. Kr. 1951 ss. XVI, 755, nlb. 4. *Currenda.* R. 100: 1951 s. 50.

28. Rekonsktrukcja pierwotnego Dekalogu. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 s. 296-311.

29. Rola Tradycji w powstaniu Pentateuchu. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 s. 34-43.

30. Tradycja mojżeszowa oraz jej oficjalni i charyzmatyczni stróże. *Rocz. Teol-Kanon.* T. 2: 1955 nr 1 s. 1-21.

31. Maszal - dydaktyczny rodzaj literacki w księgach Starego Testamentu. *Rocz. Teol. - Teol.* T. 3: 1956 nr 1 s. 285-309.

32. Rec.: A. BEA: Canticum Canticorum Salomonis. R. 1953, ss. VI 63. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 3: 1956 nr 1 s. 382-385.

33. Rec.: R. NORTH: Socjology of the Biblical Jubilee. Analecta Biblica 4. R. 1954 ss. XLVI, 254. *Rocz. Teol. Kanon.* T. 3: 1956 nr. 1 s. 385-390.

34. Relacja o Abrahamie w Gen. 11, 26-25, 18 w świetle historycznej krytyki. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 3: 1956 nr 1 s. 39-74.

35. Matka Chrystusa w Piśmie Świętym Starego Testamentu. *Homo Dei.* R. 26: 1957 s. 822-836.

36. Przepisy kultowe w Liście do Hebrajczyków i w Pięcioksięgu. *Rocz. Teol. Kanon.* T. 4: 1957 nr 2 s. 79-95.

37. Rec.: Biblia hebraica. [Wyd. 9]. Liber Jesaiae. Praeparavit R. KITTEL. Stuttgart 1954. *Rocz. Teol. Kanon.* T. 4: 1957 nr 1 s. 99-100.

38. Rec.: L. H. GROLENBERG: Atlas de la Bible. Paris - Bruxelles 1955, ss. 162. Rocz. Teol. - Kanon. T. 4: 1957 nr 3 s. 149-150.

39. Rec.: Pismo Święte Starego Testamentu w przekładzie polskim W. O. Jakuba Wujka TJ. Tekst poprawił oraz wstępem i krótkim komentarzem opatrzył ks. Stanisław STYŚ TJ. Wyd. 2 popr. Kr. 1956 ss. 1136, nlb. 2, 4 mapki. *Rocz. Teol.- Kanon.* T. 4: 1957 nr 2 s. 143-148.

40. Rec.: J. B. PRITCHART: Ancient Near Eastern Texts relating to the Old Testament. Wyd. 2. Princeton 1955 ss. XXI, 544. *Rocz. Teol.- Kanon.* T. 4: 1957 nr 2 s. 168-170.

41. Hebrajczycy w świetle tekstów biblijnych i pozabiblijnych. *Rocz. Teol. Kanon.* T. 5: 1958 nr 3 s. 83-95.

42. Miejsce śmierci i zmartwychwstania Chrystusa. *Ruch Biblij.* R. 11: 1958 s. 124-133.

43. Pasterka w Betlejem. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 1 s. 7.

44. Prescriptions cultuelles dans l'Epitre aux Hebreux. *Analecta Lovaniensia Biblica et Orientalia.* Vol. 10: 1958 seria 3 s. 46-51.

45. Religijno-moralne wartości Starego Testamentu. W: *Pismo Święte w duszpasterstwie współczesnym. Wykłady dla duchowieństwa w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim 21-23 VIII 1956 r.* Red.: E. DĄBROWSKI. Lubl. 1958 s. 59-82.

46. Stary Testament w oczach biblisty. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 833-841.

47. Synaj - kraina turkusów. *Ruch Biblijn.* R. 11: 1958 s. 521-528.

48. Wydziały teologiczne i ich znaczenie dla kultury chrześcijańskiej. *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 57 s. 213-221.

49. Ze Zjazdu teologów w Lublinie. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 4 s. 127-135.

50. Christus und der Meister der Gerechtigkeit. *Der christliche Sonntag.* R. 11: 1959 nr 23 s. 175-178.

51. Les ordonnances du culte Israelite dans la lettre aux Hebreux. W: *Sacra pagina, Miscellanea biblica.* Red.: J. COPPENS i in. T. 2. Gembloux 1959 s. 390-403.

52. List do Hebrajczyków. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz, ekskursy. P. 1959 Pallottinum 8° ss. 432. Pismo Święte Nowego Testamentu KUL. Red. E. DĄBROWSKI. T. 10.

53. Mistrz Sprawiedliwości z Qumran a Chrystus z Nazaretu. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 2: 1959 nr 1 s. 83-91.

54. Pochodzenie, stan i upadek pierwszych rodziców w świetle współczesnej egzegezy. W: *Studia Biblijne.* Lubl. 1959 s. 27-56.

55. Polski komentarz do Starego Testamentu. *Ruch Biblij.* R. 12: 1959, s. 98-101. Współautor: S. STYŚ.

56. Przemówienie nad trumną śp. ks. prof. dr. Stanisława Stysia. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 2: 1959 nr 2 s. 147-151.

57. Problemy relacji biblijnej o Kainie i Ablu (Rodz. 4,1-17). *Rocz. Teol. Kanon.* T. 7: 1960 nr 3 s. 13-38.

58. Hasła w: *Podręczna Encyklopedia Biblijna.* Red. E. DĄBROWSKI. T. 1. P. [1960]: Aaron, s. 1-2; 59. Abdiasz s. 3-4; 60. Abel s. 5, 61; 61. Abiron, s. 8, 62; 62. Abraham, s. 9-11; 63. Adam, s. 18-20; 64. Aggeusz, s. 25; 65. Aggeusz (Księga), s. 25-26; 66. Aramajski język, s. 85-86; 67. Balaan, s. 135-136; 68. Chadam, s. 209-210; 69. Chamici, s. 210-211; 70. Debora, s. 267; 71. Etnograficzna tabela w Księdze Rodzaju, s. 344-345; 72. Gedeon, s. 411-412; 73. Hebrajski język, s. 450-451; 74. Izrael, s. 500-501; 75. Jefte s. 524-525; 76. Jozue, s. 602-603; 77. Jozue (Księga), s. 603-605; 78. Józef, s. 605-606; 79. Kapłańska (Księga),s. 651-652; 80. Liczb (Księga), s. 725-726.

81. Hasła w: Podręczna Encyklopedia Biblijna. Red. E. DĄBROWSKI. T. 2. P. [1960]: Malachiasz (i Księga Malachiasza), s. 14-15; 82. Maria (siostra Mojżesza), s. 40; 83. Melchizedech, s. 78-79; 84. Micheasz, s. 95-96; 85. Mojżesz, s. 105-112; 86. Nahum, s. 131; 87. Nahum (Księga), s. 131-132; 88. Nehemiasz, s. 149; 89. Noe, s. 165-166; 90. Ozeasz, s. 190; 91. Pięcioksiąg, s. 265-273; 92. Powtórzone Prawo (Księga), s. 333-335; 93. Psalm, s. 373-374; 94. Psalmów Księga, s. 374-381; 95. Putyfar, s. 383; 96. Rodzaju Księga, s. 440-442; 97. Salomon, s. 467-469; 98. Samson, s. 480-481; 99. Samuel, s. 481; 100. Samuel (Księga), s. 481-484; 101. Sedecjasz, s. 494-495; 102. Semickie języki, s. 502-503; 103. Sędziowie, s. 515-516; 104. Szeba, s. 575; 105. Uriasz, s. 653; 106. Wyjścia (Księga), s. 672-674; 107. Zorobabel, s. 701-702.

108. Najpilniejsze potrzeby biblistyki starotestamentowej. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 8: 1961 nr 3 s. 47-48.

109. Potop biblijny we współczesnej egzegezie. W: *Ze współczesnej problematyki biblijnej.* Lubl. 1961 s. 5-61.

110. Powstanie języków w świetle Pisma Św.

(Rodz. 11,1-9). *Zesz. Nauk. KUL.* R. 4: 1961 nr 3 s. 3-17.

111. Urzędy Józefa biblijnego w świetle egiptologii. *Ruch Biblij.* R. 14: 1961 s. 95-103.

112. Księga Rodzaju. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz. P. 1962 Pallottinum 8° ss. 630. Pismo Święte Starego Testamentu KUL. Red. S. ŁACH. T. 1 cz. 1.

113. Przymierze na Synaju w świetle nowych dokumentów. *Ruch Biblij.* R. 15: 1962 s. 257-265.

114. Sens wyrazu szîlo(h) w Rodz. 49, 10. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 9: 1962 nr 4 s. 5-16.

115. Starożytność prawodawstwa starotestamentowego w świetle badań form literackich. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 13: 1962 s. 59-61.

116. Właściwy sens heksaemeronu w świetle innych opisów biblijnych. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 5: 1962 nr 4 s. 3-20.

117. Liturgiczny kalendarz Księgi Jubileuszów w świetle ostatnich dyskusji. *Ruch Biblij.* R. 16: 1963 s. 98-105.

118. Natura manny biblijnej. *Ruch Biblij.* R. 16: 1963 s. 65-71.

119. Rec.: Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie polskim W. O. Jakuba Wujka SJ. Tekst poprawili oraz wstępem i krótkim komentarzem opatrzyli: Stary Testament - ks. S. STYŚ SJ, Nowy Testament - ks. W. LOHN SJ. Wyd. 3 popr. Kr. 1963 ss. 1466, 6 mapek. Zesz. Nauk. KUL. R. 7: 1964 nr 2 s. 74-76.

120. Księga Wyjścia. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz. P. 1964 Pallottinum 8° ss. 372. Pismo Święte Starego Testamentu KUL. Red. S. ŁACH. T. 1 cz. 2.

121. Lud Boży w Księdza Powtórzonego Prawa. *Aten. Kapł.* R. 56: 1964 t. 67 s. 201-209.

122. Pieśń Mojżesza w Pwt 32,1-43. *Ruch Biblij.* R. 17: 1964 s. 66-80.

123. Starożytność monoteizmu etycznego w świetle współczesnej biblistyki. W: Pod tchnieniem Ducha Świętego. Red. M. FINKE. P. 1964 s. 199-208.

124. Centralizacja kultu w Księdze Powtórzonego Prawa. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 12: 1965 nr 1 s. 23-33.

125. Idea pośrednictwa między Bogiem a ludźmi. Rec.: J. SCHARBERT. Heismittler im Alten Testament und im Alten Orient. Freiburg 1963 ss. 346. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 8: 1965 nr 2 s. 63-64.

126. Księga Wyjścia. Wstęp, przekład i komentarz. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych. Biblia Tysiąclecia.* P. - W. 1965 s. 73-113. -Toż. P. - W. 1971 popr. s. 67-104; -Toż. P. - W. 1982 popr. s. 69-105. -Toż. P. - W. 1986 s. 69-105.

127. List do Hebrajczyków. Wstęp, przekład i komentarz. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych. Biblia Tysiąclecia.* P. - W. 1965 s. 1479-1490. -Toż. P. - W. 1971 popr. s. 1360-1370. -Toż. P. - W. 1082 popr. s. 1360-1370. -Toż. P. - W. 1986 s. 1360-1370. -Toż. P. - W. 1982 popr. s. 1360-1370. -Toż. P. - W. 1986 s. 1360-1370.

128. Osiągnięcia Sekcji Biblijnej na Wydziale Teologicznym KUL w ostatnim XX leciu. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 12: 1965 nr 1 s. 75-77.

129. Psalm i błogosławieństwo Mojżesza (Pwt 33, 1-29). *Ruch Biblij.* R. 18: 1965 s. 65-77.

130. Studia na zreorganizowanej Sekcji Biblijnej. KUL. W: Wydział Teologii w dwudziestoleciu 1944-1964. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 8: 1965 nr 3 s. 9-11.

131. Śp. ks. Józef Archutowski. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 12: 1965 nr 1 s. 5-10.

132. Czas powstania Księgi Powtórzonego Prawa. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 13: 1966 nr 1 s. 23-34.

133. Mojżesz - jego wielkość. *Ruch Biblij.* R. 19: 1966 s. 216-225.

134. Pismo Św. w nauce Soboru Watykańskiego II. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 10: 1967 nr 3 s. 17-32.

135. Rec.: Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych. Opracował zespół biblistów polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich. P. - W. 1065, ss. 1569. [Rec. przekładu Pięcioksięgu z wyjątkiem Księgi Wyjścia]. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 14: 1967 nr 1 s. 81-98.

136. Różnica czy tożsamość ofiar hattat i 'ašam? *Collect. Theol.* R. 37: 1967 nr 3 s. 41-53.

137. Starożytność rytuału (Kapł. 1,1-7, 35). *Rocz. Teol. Kanon.* T. 14: 1967 nr 1 s. 19-38.

138. Czy Kapł. 17-26 jest częścią kodeksu kapłańskiego czy też oddzielnym kodeksem? *Rocz. Teol.- Kanon.* T. 16: 1969 nr 1 s. 5-16.

139. La sacrifice zebah šelamîm. *Folia Orientalia.* R. 11: 1969, s. 187-194.

140. Pięcioksiąg w użytku liturgiczno-homiletycznym, [w:] *Pismo Święte w duszpasterstwie. Materiały II Kursu Homiletycznego dla Duchowieństwa na temat: "Słowo Boże skuteczne" odbytego w Akademii Teologii Katolickiego w Warszawie w dniach 9-11 września 1968.* Opr. L. KUC. W. 1969 s. 53-71.

141. Rec.: Zarys dziejów religii. Red.: KELLER [et al.]. W. 1968 ss. 1037, il. 127, [Recenzja artykułów o narodowych religiach Bliskiego Wschodu i religii starożytnych Żydów]. W: *Z dziejów religii.* Opr. F. GRYGLEWICZ. Zesz. *Nauk. KUL.* R. 12: 1969 nr 2 s. 57-60.

142. Geneza mesjanizmu biblijnego. *Ruch Biblij.* R. 23: 1970 s. 162-179.

143. Giuseppe, Patriarca. W: *Enciclopedia della Biblia.* T. 3. Torino 1970 szp. 1264-1272.

144. Księga Liczb. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz, ekskursy. P. - W. 1970 Pallottinum 8° ss. 343. Pismo Święte Starego Testamentu KUL. Red. S. ŁACH. T. 2 cz. 2.

145. Księga Kapłańska. Wstęp, przekład z

oryginału, komentarz, ekskursy. P. - W. 1970 Pallottinum 8° ss. 344. Pismo Święte Starego Testamentu KUL. Red. S. ŁACH. T. 2 cz. 1.

146. Księga Powtórzonego Prawa. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz, ekskursy. P. - W. 1970 Pallottinum 8° ss. 374. Pismo Święte Starego Testamentu KUL. Red. S. ŁACH. T. 2 cz. 3.

147. Melchisedec. W: *Enciclopedia della Biblia.* T. 4. Torino 1970 szp. 1073.

148. Polska terminologia na oznaczenie hebrajskich nazw ofiar. *Rocz. Teol. Kanon.* T. 17: 1970 nr 1 s. 5-11.

149. Rozwój ofiar w religii starotestamentowej. P. 1970 Księg. św. Wojciecha 8° ss. 138, nlb. 2. Sprawy Biblijne. Z. 24.

150. Kim jest obiecany prorok w Pwt 18, 15 n. *Ruch Biblij.* R. 24: 1971 s. 188-192.

151. Nieprzyjaciele w psalmach. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 18: 1971 nr 1 s. 33-49.

152. Gatunki psalmów, miejsce ich powstania i struktura. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 15: 1972 nr 2 s. 3-14.

153. Idea wybraństwa Bożego w Piśmie Św. *Tarn. Stud. Teol.* T. 5: 1972 s. 117-131.

154. Nauka Ps. 3. o zbawieniu. *Colloq. Sal.* T. 4: 1972 s. 65-78.

155. Nowe metody w interpretacji psalmów. W: *Współczesna biblistyka polska 1945-1970.* Red. J. ŁACH, M. WOLNIEWICZ. W. 1972 s. 117-132.

156. Przemówienie konsultora Papieskiej Komisji Biblijnej i Przewodniczącego Sekcji Biblistów Polskich. W: *Współczesna biblistyka polska 1945-1970.* Red. J. ŁACH, M. WOLNIEWICZ. W. 1972 s. 18-22.

157. [Uwagi do referatu: K. ROMANIUK: O niektórych przejawach, źródłach i dewiacjach antropocentryzmu teologicznego]. W: *Teologia a antropoloia. Kongres Teologów Polskich 21-23 IX 1971.* Red. M. JAWORSKI, A. KUBIŚ. Kr. [1972] s. 166-168.

158. Współczesna biblistyka polska. *Znak.* R. 24: 1972 s. 1373-1391.

159. Znaczenie tytułów w psalmach. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 19: 1972 nr 2 s. 69-87.

160. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Achemenidzi, szp. 56; 161. Adoniasz, szp. 92-93; 162. Agag, szp. 166; 163. Aggeusz, szp. 175; 164. Amenemope, szp. 419; 165. Amos, szp. 465-466; 166. Amosa Księga, szp. 466-467; 167. Apion z Aleksandrii, szp. 744; 168. Arka Noego, szp. 921. Współautorka: H. WEGNER; 169.Artakserkses, szp. 953; 171. Asmodeusz, szp. 1000; 171. Azariasz, szp. 1189-1190; 172. Azazel, szp. 1190; 173. Babel Wieża, szp. 1229-1230; 174. Balaam, szp. 1272-1273.

175. Pięcioksiąg. W: *Wstęp Starego Testamentu.* Red. S. ŁACH. T. 2. P. 1973 s. 59-250.

176. Księga Psalmów. W: *Wstęp do Starego Testamentu.* Red. S. ŁACH. T. 2. P. 1973 s. 549-630.

177. Natchnienie biblijne. W: *Wstęp ogólny do Pisma Świętego.* Red. J. HOMERSKI. P. - W. 1973 s. 121-152.

178. Problemy literacko-historyczne Ps. 89. *Summarium. Spraw. TN KUL.* 2: 1973 nr 1 s. 39-46.

179. Psalmy dziękczynne w Psałterzu. W: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej.* Lubl. 1973 s. 85-97.

180. Rec.: W. BEYERLIN: die Rettung der Bednängten in den Feindpsalmen der Einzelnen auf institutionelle Zuzammenhänge untersucht. Forschungen zur Religion und Literatur des AT und NT. Z. 99. Goettingen 1970. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 20: 1973 nr 1 s. 116-117.

181. Rec.: A. DEISSLER: Die Psalmen. Die Botschaft Gottes. Eine biblische Schriftenreiche. Leipzig b. r. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 20: 1973 nr 1 s. 115-116.

182. Rec.: H. LANGKAMMER: Księga Ezdrasza - Nehemiasz. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz, ekskursy. P. - W. 1971, ss. 336. *Vetus Testamentum.* T. 23: 1973 s. 254-256.

183. Rec.: Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych. Opracował zespół biblistów polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich. Wyd. 2 zmienione. P. - W. 1971 ss. 1425. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 20: 1973 nr 1 s. 113-115.

184. Rec.: L. SABOURIN: The Psalm, their Origin and Meaning. New York 1969. T. 1 ss. XIX, 253; T. 2 ss. XIX, 373. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 20: 1973 nr 1 s. 115.

185. 'Ani i 'anaw w Psalmach. W: Materiały Kongresu Biblijnego w Krakowie 6-8 VI 1972. Opr. J. CHMIEL, S. GRZYBEK.Kr. 1974 s. 42-65.

186. Artykuły w: *Mesjasz w biblijnej historii zbawienia.* Red. S ŁACH, M. FILIPIAK: Lubl. 1974: Przedmowa, s. 5; 187. Mesjanizm we współczesnej biblistyce, s. 13-25; 188. Ps. 16 - Szczęście Mesjasza po śmierci, s. 169-182; 189. Ps. 45 - Zaślubiny Króla - Mesjasza z Izraelem, s. 193-210; 190. Ps. 72 - Przymioty króla mesjańśkiego, s. 211-223.

191. W Ps 82 mowa o bogach czy o sędziach? *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 21: 1974 nr 1 s. 24-36.

192. Artykuły w: *Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki.* Red. S. ŁACH, M. FILIPIAK. T. 1. Lubl. 1975: Wstęp, s. 5; 193; Ps. 22, Cierpienie i triumf Mesjasza, s. 5-21; 194. Ps. 89, Cierpiący przodkowie Mesjasza, s. 23-46; 195. Ps. 132, Mesjasz królem na Syjonie, s. 47-59; 196. Różne metody w egzegezie psalmów, s. 61-76.

197. Homilia [...] wygłoszona podczas Mszy św. pogrzebowej za spokój duszy śp. ks. Michała Ćwika w dniu 2 V 1974 r. *Currenda.* R. 125: 1975 s. 83-86.

198. Próba nowej interpretacji hymnów o Syjonie. *Stud. Warm.* T. 12: 1975 s. 395-405.

199. Przedmowa do Wyboru Materiałów XII Kongresu Biblistów Polskich. Wrocław 1974. *Ruch*

Biblij. R. 28: 1975 s. 145.

200. Psalmy biblijne w świetle współczesnej szkoły skandynawskiej. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 343-352.

201. Rec.: Księga Psalmów. Przełożył, wstępem i komentarzem zaopatrzył ks. L. STACHOWIAK. W: Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych. P.- W. 1971 s. 570-711. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 22: 1975 nr 1 s. 108-112.

202. Współczesne opinie o powstaniu psałterza i próba ich oceny. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 18: 1975 nr 2 s. 29-39.

203. Znaczenie wyrażenia tôrāh w Psałterzu. *Ruch Biblij.* R. 28: 1975 s. 151-159.

204. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Beelzebub, szp. 174-175; 205. Bezbłędność Pisma Świętego, szp. 324-345; 206. Biblia. Powstanie Biblii Starego Testamentu, szp. 379-384; 207. Bliźni, szp. 660-661; 208. Całopalenie, szp. 1285.

209. Dzieje Izraela w Psalmach i w Pięcioksięgu. *Rocz. Teol. Kanon.* T. 23: 1976 nr 1 s. 71-84.

210. Królestwo Boże w Psalmach. W: *Królestwo Boże w Piśmie Świętym.* Red. S. ŁACH, M. FILIPIAK. Lubl. 1976 s. 63-108.

211. Rec.: A. CHOLEWIŃSKI: Heiligkeistsgesetz und Deuteronomium. *Eine vergleichende Studie.* R. 1976 s. XXVII, 350. *Ruch Biblij.* R. 29: 1976 s. 341-343.

212. Rec.: H. LANGKAMMER: Hymny chrystologiczne Nowego Testamentu. Najstarszy obraz Chrystusa. Kat. 1976 ss. 240. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 23: 1976 nr 1 s. 109.

213. Rec.: H. LANGEMMER: Wprowadzenie i komentarz do ewangelicznych opisów Męki Pańskiej. Lubl. 1975 ss. 152. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 23: 1976 nr 1 s. 110-111.

214. Rec.: T. PENAR: Semitic Philology and the Hebrew Fragments of Ben Sira. R. 1975 ss. XVI, 115. *Ruch Biblij.* R. 29: 1976 s. 329.

215. Rozwój polskiej biblistyki. *Przegląd Orientalistyczny.* R. 4: 1976 s. 364-367.

216. Terminy w Psalmach na określenie modlitwy. W: *Warszawskie Studia Biblijne.* W. 1976 s. 64-69.

217. Hymny i dziękczynienia w Psałterzu. *Ruch Biblij.* R. 30: 1977 s. 163-172.

218. Psalm 18, Dziękczynienie "króla" po zwycięskiej wojnie. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 24: 1977 nr 4 s. 127-139.

219. Psalmy królewskie. W: Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki. Red. S. ŁACH, M. FILIPIAK. H. LANGKAMMER. T. 2. Lubl. 1977 s. 7-50.

220. Teocentryczny charakter psalmów. Ruch Biblij. R. 30: 1977 s. 27-36.

221. Bóg psalmistów. Ruch Biblijn. R. 31: 1978 s. 178-184.

222. Egzemplifikacja ważniejszych gatunków literackich w psalmach. W: Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki. Red. S. ŁACH, M. FILIPIAK, H. LANGKAMMER. T. 3. Lubl. 1978, s. 7-98.

223. Versuch einer neuen Interpretation der Zionshymnen. W: Congres Volume. Goettingen 1977. Supplements to Vetus Testmamentum. Leiden 1978 s. 149-164; Streszcz. pt.: Eine Neuinterpretation der Zionshymnen. W: *International Organisation for the Study of the Old Testament.* Coettingen 1977 s. 30-33.

224. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979: Cherem, szp. 138-139; 225. Chleby pokładne, szp. 189; 226. Cudzołóstwo. W Piśmie św. Starego Test., szp. 660; 227. Czystość kultyczna, szp. 938-939; 228. Dekalog, szp. 1106-1109. 229. Deuteronomiczne dzieło, szp. 1217-1218; 230. Divino Afflante Spiritu, szp. 1351.

231. 'El hannûn dans les Psaumes. *Folia Orientalia.* R. 21: 1979 s. 1-12.

232. Rec.: M. FILIPIAK: Biblia o człowieku. Zarys antropologii biblijnej Starego Testamentu. Lubl. 1979 ss. 292. *Roccz. Teol. - Kanon.* T. 26: 1979 nr 1 s. 75-77.

233. Wybrane psalmy o wątku pokutnym. W: *Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki.* Red. S. ŁACH, M. FILIPIAK, H. LANGKAMMER. T. 4. Lubl. 1979 s. 19-61.

234. Artykuły w: *Biblia. Księga życia Ludu Bożego.* Red. S. ŁACH, M. FILIPIAK. Lubl. 1980: Nauka o wskazaniach etycznych w Psałterzu, s. 195-247; 235. Obraz człowieka sprawiedliwego w Psałterzu, s. 43-54; 236. "Odpuść nam nasze winy", s. 195-247; 237. Psalmy pokutne Biblii o idei przebaczenia, s. 249-287; 238. Wartości etyczne Dekalogu, s. 37-41; 239. Wierność fundamentem etyki przymierza, s. 29-36.

240. Artykuły w: *Studio lectionem facere.* Red. S. ŁACH, J. SZLAGA. Lubl. 1980: Dekalog dziełem Mojżesza czy dziełem Boga?, s. 59-61; 241. Natchnienie czy objawienie Pisma św.?, s. 15-18; 242. Opisy stworzenia świata i człowieka - mitologia czy teologia?, s. 35-38; 245. Teologiczna koncepcja opisu potopu, s. 46-48.

246. Le sens de l'attribut de Dieu Hannun à la lumière des Psaumes. *Filia Orientalia.* R. 21: 1980 s. 93-102.

247. YAHWEH MALAK w psalmach o królowaniu Boga. *Ruch Biblij.* R. 33: 1980 s. 238-247.

248. Komentarze w: *Komentarze biblijne do czytań mszalnych.* T. 1. Rok. A. Red. J. HOMERSKI. Lubl. 1981: I Niedz. W. Postu, s. 32-34; 249. II Niedz. W. Postu, s. 38-39; 250. III Niedz. W. Postu, s. 43; 251. IV Niedz. W. Postu, s. 48-49; 252. VII Niedz. Zw., s. 111-112; 253. IX Niedz. Zw., s. 131-132; 254. XI Niedz. Zw., s. 140-141; 255. XIII Niedz. Zw., s. 140-141; 256. XVII Niedz. Zw., s. 158-159; 257. XIX Niedz. Zw., s. 168; 258. XXX

Niedz. Zw., s. 213-214.- T. 2. Rok B. Red. S. ŁACH. Lubl. 1981: 259. IV Niedz. Adw., s. 19-20; 260. I Niedz. W. Postu, s. 23-24; 261. II Niedz. W. Postu, s. 27-28; 262. III Niedz. W. Postu, s. 31-32; 263. IV Niezdz. W. Postu, s. 36-37; 264. V Niedz. W. Postu, s. 42-43; 265. II Niedz. ZW., s. 69; 266. IV Niedz. Zw., s. 75-76; 267. VI Niedz. Zw., s. 82-83; 268. IX Niedz. Zw., s. 93-94; 269. X Niedz. Zw., s. 97-98; 270. XVII Niedz. Zw., s. 125-126; 271. XVII Niedz. Zw., s. 131-132; 272. XIX Niedz. Zw., s. 135; 273. XXII Niedz. Zw., s. 149; 274. XXVI Niedz. Zw., s. 163-164; 275. XXVII Niedz. Zw., s. 167-168; 276. XXVIII Niedz. Zw., s. 172-173; 277. XXIX Niedz. Zw., s. 176-177; 278. XXX Niedz. Zw., s. 181-182; 279. XXXI Niedz. Zw., s. 184-185; 280. XXXII Niedz. Zw., s. 187-188; 281. XXXIII Niedz. Zw., s. - T. 3. Rok C. Red. S. ŁACH, Lubl. 1981: 282. IV Niedz. Adw., s. 21; 283. I Niedz. W. Postu, s. 24; 284. II Niedz. W. Postu, s. 28-29; 285. III Niedz. W. Postu, s. 33-34; 286. IV Niedz. W. Postu, s. 38-39; 287. IX Niedz. Zw., s. 108-109; 288. X Niedz. Zw., s. 124-125; 291. XV Niedz. Zw., s. 135; 292. XVI Niedz. Zw., s. 139-140; 293. XVII Niedz. Zw., s. 143-144; 294. XIX Niedz. Zw., s. 160; 297. XXII Niedz. Zw, s. 163; 298. XXIV Niedz. Zw., s. 170; 299. XXVIII Niedz. Zw., s. 188-189; 300. XXIX Niedz. Zw., s. 192-193. - T. 4. Święta. Red. J. HOMERSKI. Lubl. 1981: 301. Boże Narodz., s. 19; 302. Ofiarowanie P., s. 48; 303. W. Czwartek, s. 68-69; 304. W. Piątek, s. 73-74; 305. Wigilia Paschalna, s. 76-77; 306. Trójca Przenajśw., s. 109-110, 113; 307. Boże Ciało, s. 121, 124-125, 127; 308. Najśw. Serca P. Jezusa, s. 130-131; 309. Podwyższenie Krzyża, s. 147-148; 310. Chrystusa Króla, s. 159-160; 311. Niepok. Poczęcie, s. 167; 312. Zwiastowanie Pańskie, s. 175; 313. Boża Rodzicielka, s. 181; 314. NMP Matka Kościoła, s. 187-188; 315. Św. Józef, s. 205.

316. Bóg przebaczający w świetle psałterza, Jahwe 'EL Nose'. Anal. Crac. R. 13: 1981 s. 129-141.

317. Wprowadzenie. W: *Obraz Boga w Psałterzu.* Red. A. ECKAMNN, S. ŁACH, A. TRONINA. *Stud. Teol. [KUL].* R. 3: 1982 s. 7-11.

318. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983: Dzień Pojednania, szp. 592-593; 319. Dziękczynienie. W Starym Test., szp. 614; 320. Edomici, szp. 663; 321. Elohistyczna tradycja, szp. 901.

322. Psalmy podstawą nowotestamentalnej nauki o bojaźni Bożej. W: *W kręgu Dobrej Nowiny.* Red. J. SZLAGA. Lubl. 1984, s. 139-157.

323. Starotestamentowe oczekiwanie na Mesjasza i Jego Matkę w świetle Pięcioksięgu. W: *U boku Syna. Studia z mariologii biblijnej.* Red. J. SZLAGA, Lubl. 1984 s. 29-35.

324. Psalmy. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz liturgiczny niedzielno-świąteczny. Uzupełnił i przygotował do druku J. ŁACH. P. 1990 Pallottinum 8° ss. 738. Pismo Święte Starego Testamentu KUL. Red. S. ŁACH, L. STACHOWIAK. T. 7 cz. 2.

II.

Pierwszy Polak konsultorem Papieskiej Komisji Biblijnej. *Ruch Biblij.* R. 18: 1965 s. 306-308; GRYGLEWICZ F.: Pięćdziesiąt lat Sekcji Biblijnej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 15: 1968 nr 1 s. 5-32; NOWAK A.: Wspomnijcie na minione dni. R. 1971. R. 1971 s. 43-58; FILIPIAK M.: Bibliografie prac. ks. prof. dr hab. Stanisława Łacha. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 25: 1978 nr 1 s. 9-13. - Toż. poszerzone. W: *Scrutamini Scripturas. Księga pamiątkowa z okazji jubileuszu Ks. prof. Stanisława Łacha.* Kr. 1980 s. 14-19; TENŻE: Ksiądz Profesor doktor Stanisław Łach. *Roczn. Teol. - Kanon.* T. 25: 1978 nr 1 s. 5-8. - toż. W: *Scrutamini Scripturas.* Kr. 1980 s. 9-14; BEDNARZ M.: ks. profesor Stanisław Łach - wielki biblista. *Currenda.* R. 134: 1984 s. 231-236; BRZEGOWY T.: Śp. Ksiądz profesor Stanisław Łach. *Ruch Biblij.* R. 37: 1984 s. 6-11; TENŻE: W dwadzieścia lat po komentarzu ks. St. Łacha do protoewangelii. *Tamże,* s. 12-34; GRZYBEK S.: Homilia wygłoszona na pogrzebie śp. ks. prof. Stanisława Łacha w dniu 12 czerwca 1983 r. *Tamże,* s. 2-5; TRONINA A.: Dwadzieścia lat Szkoły Biblijnej KUL (1956-1976). W: *W kręgu Dobrej Nowiny.* Red. J. SZLAGA. Lubl. 1984 s. 251; PIECH S.: Docenci Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. *Anal. Crac.* T. 25: 1993 s. 358, 363.

Ks. Stanisław Piech

Łaś Józef (1907-1990), jezuita, muzykolog.

Urodził się 19 III 1907 r. w Starym Sączu; syn Józefa i Marii z d. Kościelniak. Uczęszczał do Gimnazjum w Nowym Sączu (1918-1919), Gimnazjum Salezjanów w Oświęcimiu (1919-1920) i Gimnazjum Św. Jacka w Krakowie (1920-1922). Do zakonu jezuitów wstąpił 20 VII 1922 r. Po dwuletnim nowicjacie w Starej Wsi k/Brzozowa (1922-1924) kontynuował naukę w Klasycznym Gimnazjum jezuitów w Starej Wsi (1924-1926) i Pińsku (1926-1928). Studiował następnie filozofię na wydziale zakonnym w Krakowie (1928-1931) i teologię na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Lublinie (1933-1939). Święcenia kapłańskie przyjął 24 VI 1938 w Lublinie. W l. 1931-1933

uczył muzyki i był kierownikiem orkiestry konwiktowej w Chyrowie (1931-1933), a potem studiował w konserwatorium muzycznym we Lwowie (1933-1935). Podczas II wojny światowej był duszpasterzem w Krakowie (1940-1941) i Nowym Sączu (1941-1944), gdzie był równocześnie profesorem śpiewu na studiach filozofii. Po zakończeniu wojny uczył śpiewu i dyrygował chórem w Gimnazjum Św. Jacka w Katowicach (1944-1946) i w Gimnazjum jezuickim w Skałecznie k/ Kłodzka (1946-1947), a potem był profesorem śpiewu kościelnego oraz kapelanem szpitalnym w Krakowie (1949-1985). Autor kompozycji muzycznych oraz rozprawy o tonalności melodii gregoriańskiej. Od 1985 r. pracował w Zakopanem, ale zmarł 25 VII 1990 r. w Krakowie.

I.

1. Ciebie Boże wielbi lud. Kr. 1950 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy.

2. 37 pieśni kościelnych na chór mieszany. Kr. 1950 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy.

3. Melodie z towarzyszeniem organów do Mszy św. liturgicznej w języku polskim. Kr. 1965 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 6

4. Tonalność melodii gregoriańskich. Teoria a rzeczywistość. Kr. 1965 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 166.

5. W sprawie kompozycji liturgicznych w języku polskim. *Ruch Biblij.* R. 19: 1966 s. 371-376.

6. Podział mszalnego "Credo" na wiersze i strofy. *Ruch Biblij.* R. 20: 1967 s. 260-265.

7. Rytmika polskich śpiewów liturgicznych. *Ruch Biblij.* R. 21: 1968 s. 266-283.

8. W sprawie tekstów Ordinarium missae. *Ruch Biblij.* R. 21: 1968 s. 364-368.

9. 20 melodii do Mszy świętej z towarzyszeniem organów. Kr. 1971 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 15, 11.

10. Bóg z nami. Msza św. [Modlitewnik]. Kr. 1972 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 318. Red.: J. ŻUKOWICZ. Oprac. muzyczne J. ŁAŚ i S. ZIEMIAŃSKI.

11. Wysławiajmy Pana. Zbiór nowszych pieśni kościelnych z towarzyszeniem organów. Kr. 1978 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 189. Wspóautor: S. ZIEMIAŃSKI.

12. W sprawie współczesnej pieśni kościelnej. *Ruch Biblij.* R. 34: 1981 s. 289-303.

13. Radośnie śpiewajmy Panu. Kr. 1984 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 127.

14. Gdy się Chrystus rodzi. Kolędy na chór mieszany. Kr. 1985 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 33.

15. Harmonizacja melodii. W: *Uwielbiajmy Pana. Śpiewy liturgii godzin. Hymny. Wydanie z harmonizacją.* Oprac. K. GAŁUSZKA z. 1-5. Kr. 1990 Wyd. Inspektorat Tow. Salezjańskiego ss. 489.

16. Harmonizacja melogii modalnych. Zredagował S. ZIEMIAŃSKI. Kr. 1994 ss. 31. Mps. Bibl. Wydz. Filoz. T.J. w Krakowie.

II.

Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy 1872-1972. Kr. 1972 s. 208-209; BIŃKOWSKI T.: Kazanie na pogrzebie śp. O. Józefa Łasia. *Nasze Sprawy.* R. 1990 nr 9 s. 11-14; Chyrowiacy. Kr. 1990 s. 51, 65.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Łuszczki Łucjan Wojciech (1910-1991), bernardyn, redaktor, historyk bernardynów.

Urodził się 28 III 1910 r. w Sokołowie Małopolskim w rodzinie rolniczej, z ojca Alojzego i matki Anny z d. Wielgosz. Po ukończeniu szkoły powszechnej w rodzinnym mieście, a następnie kilku klas w Prywatnym Gimnazjum bernardyńskim w Radecznicy, wstąpił w 1926 r. do bernardynów. Do 1931 r. kontynuował naukę w zakresie szkoły średniej we Lwowie i tam w prywatnym Gimnazjum im. Jana Długosza zdał egzamin dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w zakonnym Seminarium Duchownym we Lwowie (1931-1934) oraz na Wydziale Teologicznym Uniw. im. Jana Kazimierza (1934-1935). We Lwowie przyjął święcenia kapłańskie w 1936 r. i od tego czasu pracował w duszpasterstwie: w Kalwarii Zebrzydowskiej, w Zbarażu i w Gwoździcu. Aresztowany w 1940 r. przez władze bolszewickie za działalność konspiracyjną został najpierw osadzony w więzieniu w Tarnopolu, a potem wywieziony do Wschodniej Syberii, nad Kołymę, do pracy w kopalni złota. Zwolniony w 1941 r. znalazł sie jako kapelan w II-gim Korpusie Piątej Dywizji Armii gen. Andersa. Przebył

całą kampanię włoską i był cieżko ranny koło Bolonii. Po wojnie wraz z II-gim Korpusem udał się do Anglii, gdzie pracował do 1953 r. jako duszpasterz polonijny. Po studiach w Rzymie, które uwieńczył doktoratem na podstawie pracy pt.: *S. Joannes a Capistrano concionator (1386-1456)*, w l. 1961-1972 pracował w Argentynie na stanowisku rektora Polskiej Misji Katolickiej, redagując miesięcznik pt.: "Bóg i Ojczyzna". Ostatnie lata życia spędził w klasztorze w Lake Geneva (1972-1975), potem wśród Polonii w Chicago, w parafii Św. Brunona (1975-1982), następnie w klasztorze swojego zakonu, w Pulaski, i od 1988 r. - w Domu Starców w Manitowoc, gdzie zmarł 3 III 1991 r.

I.

1. Notae critico-historicae de manuscriptis sermonum s. Joannis de Capistrano. *Stud. Franc.* R. 53: 1956 s. 345-363.
2. De quibusdam sermonibus s. Bernardini Senensis a s. Joanne Capistranensi reportatis. *Arch. Franc. Hist.* R. 49: 1956 s. 345-361.
3. De manuscriptis sermonum s. Joannis de Capistrano. *Antemurale.* T. 5: 1959 s. 127-129.
4. De sermonibus s. Joannis a Capistrano. Studium criticum. R. 1961 8° ss. XXVII, 318.
5. Red.: Bóg i Ojczyzna (Buenos Aires). R. 1963-1970.
6. Kronika z działalności Polskiej Misji Katolickiej w Argentynie. (Pod tym tytułem ogłaszał artykuły w: *Duszp. Pol. Zagr.* w l. 1963-1970).
7. Red.: Beato Padre Maximiliano Maria Kolbe. Buenos Aires 1971 8° ss. 16.
8. Red.: "Wiadomości Poslkiej Misji Katolickiej". R. 1: 1971 nr 1. (Założone w Buenos Aires czasopismo, po wydaniu pierwszego numeru upadło z powodu przeniesienia o. Łuszczkiego).
9. Przekł.: 50 lat. Jak to się zaczęło? W: *Księga pamiątkowa złotego jubileuszu parafii św. Brunona 1925-1975.* Chicago 1975 s. 18-31. [Z j. angielskiego].
10. Artykuły, odezwy, wspomnienia rozsiane po czasopismach polonijnych w Argentynie, jak "Głos Polski", "Kurier Polski", "Bóg i Ojczyzna" oraz broszury pamiątkowe i okazyjne, ulotki, programy różnych uroczystości i obchodów.

II.

WYCZAWSKI H. E.: Łuszczki Łucjan Wojciech. W: *Słow. pol. pisarzy franc.* W. 1981 s. 294-295, tamże literatura. –Ponadto: DŁUGOSZ J.: Przemówienie żałobne... o śp. o. Ł. Łuszczkim. *Vita Provinciae.* Nr 1-2: 1991 s. 128-130; PABIN A.: Śp. o. Łucjan Łuszczki. *Tamże*, s. 126-128; PIWOSZ F.: O. Łucjan - człowiek. *Tamże*, s. 130-132.

O. Wiesław Franciszek Murawiec OFMBern.

Łydka Władysław, krypt.: X. W. Ł. (1931-1987), kanonik kapituły kieleckiej, dogmatyk.

Urodził się 5 X 1931 r. we wsi Żurada, par. Olkusz, był synem Antoniego i Anieli z d. Kieres. Uczęszczał do szkoły powszechnej w Żuradzie (1938-1944) i do gimnazjum w Olkuszu (1945-1950). W l. 1950-1956 studiował w Seminarium Duchownym w Kielcach. Po otrzymaniu 17 VI 1956 r. święceń kapłańskich, pracował jako wikariusz w Wolbromiu i Proszowicach. W 1960 r. rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym Katol. Uniw. Lubelskiego, gdzie uzyskał tytuł magistra i licencjata (16 XII 1963 r.) na podstawie pracy pt.: *Definicja Kościoła w pismach św. Roberta Bellarmina i jej wpływ na teologię katolicką do encykliki "Mystici Corporis".* W sierpniu 1964 r. otrzymał nominaję na stanowisko wykładowcy teologii fundamentalnej, a później teologii dogmatycznej w kieleckim Seminarium Duchownym; wykładał również religioznawstwo, patrologię i ekumenizm. W 1968 r. został mianowany referentem sanktuariów maryjnych diecezji kieleckiej, a w następnym roku cenzorem książek religijnych. W kwietniu 1973 r. Rada Wydziału Teologicznego Katol. Uniw. Lubelskiego nadała mu tytuł doktora teologii na podstawie rozprawy pt.: *Biblijne opisy Kościoła w teologii katolickiej od encykliki "Mystici Corporis" do konstytucji "Lumen gentium"* (promotorem pracy był ks. prof. Wincenty Granat). Dzięki uzyskanemu stypendium naukowemu w Katol. Uniw. w Louvain, w 1977 r. przebywał przez kilka miesięcy w tamtejszym środowisku uniwersyteckim, gromadząc literaturę teologiczną

do tezy habilitacyjnej. W pracy badawczej koncentrował się na eklezjologii i mariologii. W lipcu 1977 r. otrzymał nominację na stanowisko prefekta studiów w kieleckim Seminarium Duchownym, w l. 1979-1982 pełnił funkcję rektora Seminarium. Od października 1982 r. wykładał czasowo w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, w 1982 r. podjął również wykłady na Studium Teologicznym dla Świeckich w Kielcach. Władza diecezjalna zleciła mu ponadto następujące obowiązki: sędziego prosynodalnego (1982), diecezjalnego referenta katechizacji dorosłych (1984), zastępcy promotora III synodu diecezji kieleckiej (1984), członka Rady Kapłańskiej przy kieleckiej Kurii Diecezjalnej (1985). W 1983 r. został członkiem kolegium redakcyjnego kieleckiego kwartalnika homiletycznego "Współczesna Ambona". Od 1983 r. był członkiem Komisji Episkopatu Polski d/s Powołań Duchownych. Odznaczony został godnością kanonika honorowego (1981), a następnie kanonika gremialnego (1986) kapituły katedralnej w Kielcach. Zmarł w Kielcach 22 IV 1987 r., pochowano go w grobowcu seminaryjnym na Starym Cmentarzu w Kielcach.

I.

1. Na progu nowego roku szkolnego [kazanie]. *Współcz. Ambona*. R. 10: 1959 s. 507-510.

2. Indeks imienny, indeks rzeczowy. W: GRANAT W.: *Dogmatyka katolicka*. Lubl. 1961. T. 2. Bóg Stwórca - aniołowie - człowiek s. 427-453.

3. Indeks imienny, indeks rzeczowy. W: GRANAT W.: *Dogmatyka katolicka*. Lubl. 1962. T. 1. Bóg jeden w Trójcy osób s. 449-469. T. 8. Eschatologia. Rzeczy ostateczne człowieka i świata s. 379-395.

4. Najnowsze prace o Kościele. *Kiel. Prz. Diec*. R. 41: 1965 nr 3-4 s. 189-192.

5. Prymat i kolegialność. *Przew. Kat*. R. 55: 1965 nr 23 s. 208-209.

6. Bellarminowska definicja Kościoła i jej wpływ na późniejszą teologię katolicką. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 13: 1966 z. 2 s. 57-75.

7. Chrzest włącza wiernych w kapłaństwo Chrystusa i Kościoła. *Kiel. Prz. Diec*. R. 42: 1966 nr 3 s. 135-142.

8. Duch św. a jedność chrześcijan [konferencja]. *Kiel. Prz. Diec*. R. 42: 1966 nr 6 s. 268-270.

9. Przez chrzest stajemy się uczestnikami Chrystusowego kapłaństwa [konferencja]. *Kiel. Prz. Diec*. R. 42: 1966 nr 3 s. 142-144.

10. Tłum.: P. SCHOONENBERG: Wierzę w życie wieczne. *Concilium*. R. 1-5: 1968 s. 60-69. Współtłum.: L. BALTER.

11. Poligenizm a grzech pierworodny. *Rocz. Teol. - Kanon*. T. 17: 1970 z. 2 s. 91-104.

12. Rec.: A. ZUBERBIER: Wierzę. Dogmatyka w zarysie. Kat. 1969. *Kiel. Prz. Diec*. R. 46: 1970 nr 3-4 s. 193.

13. Pierwsza Konstytucja Dogmatyczna o Kościele "Pastor aeternus" Soboru Watykańskiego II. *Stud. Theol. Vars*. R. 10: 1971 nr 2 s. 5-22.

14. Tłum.: "Dokument roboczy" dla praktycznego zastosowania dekretu o ekumeniźmie: refleksje i sugestie dotyczace dialogu ekumenicznego oraz nota wyjaśniająca. W: *Posoborowe prawodawstwo kościelne*. Tłum. i zebrał E. SZTAFROWSKI. T. 4. W. 1972 z. 1 s. 120-164.

15. Koronacja obrazu Matki Bożej Pocieszenia w Smardzowicach. *Kiel. Prz. Diec*. R. 47: 1972 nr 5 s. 208-211.

16. Posiedzenia naukowo-dydaktyczne księży profesorów Seminarium Duchownego w Kielcach [sprawozdanie]. *Kiel. Prz. Diec*. R. 47: 1972 nr 6 s. 280-284.

17. Śp. ks. Andrzej Marchewka. *Kiel. Prz. Diec*. R. 47: 1972 nr 3-4 s. 184-187.

18. Rec.: J. KUDASIEWICZ: Wstęp do historii zbawienia. Lubl. 1973. *Kiel. Prz. Diec*. R. 49: 1973 nr 5 s. 240-241.

19. Posiedzenia naukowo-dydaktyczne księży profesorów Seminarium Duchownego w Kielcach [sprawozdanie]. *Kiel. Prz. Diec*. R. 49: 1973 nr 5 s. 228-239.

20. Główne założenia Roku Świętego. *Kiel. Prz. Diec*. R. 50: 1974 nr 1 s. 28-33.

21. Msza św. ofiarą Chrystusa i Kościoła [materiały do homilii]. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno - liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych*. Cykl C. Red. J. STROBA. W. 1974 s. 419-421.

22. Odnowa i pojednanie jako szczególny temat Roku Świętego. W: *Rok Święty, odnowa i pojednanie*. Kr. 1974 s. 27-43, powiel. -Toż wersja poszerzona. *Kiel. Prz. Diec*. R. 50: 1974 nr 3-4 s. 172-185.

23. Rok odnowy i pojednania [materiały do homilii]. *Kiel. Prz. Diec*. R. 50: 1974 nr 2 s. 73-76.

24. Apostolstwo Kościoła jako wyraz Miłosierdzia Bożego. W: *Powołanie człowieka*. T. 4. Powołanie do apostolstwa. P. 1975 s. 205-221.

25. Formacja kapłanów w świetle współczesnej eklezjologii. *Kiel. Prz. Diec*. R. 51: 1975 nr 4-5 s. 222-235.

26. Jak wykładać mariologię? Kilka prób nowego ujęcia. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 22: 1975 z. 2 s. 89-95.

27. O dogmatach spokojnie. *Tyg. Powsz.* R. 29: 1975 nr 6 s. 1-2.

28. Tłum.: Paweł VI do Papieskiej Komisji Biblijnej. Ważność studiów biblijnych dla ekumenicznej i misyjnej działalności Kościoła. *Kiel. Prz. Diec.* R. 51: 1975 nr 2 s. 70-75.

29. Berengariusz z Tours. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 280-281. Współautor: A. ZUBERBIER.

30. Billuart Charles René OP. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 562.

31. Nauka o Duchu Św. w teologii współczesnej. Sprawozdanie z dorocznego spotkania wykładowców teologii dogmatycznej. *Stud. Theol. Vars.* R. 14: 1976 nr 2 s. 279-287.

32. Posiedzenia naukowo-dydaktyczne księży profesorów Seminarium Duchownego w Kielcach [sprawozdanie]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 52: 1976 nr 1 s. 43-45; nr 2 s. 92-97.

33. Rec.: E. SZTAFROWSKI: Kolegialne działanie biskupów na tle Vaticanum II. Studium dogmatyczno-kanoniczne. W. 1975. *Kiel. Prz. Diec.* R. 52: 1976 nr 6 s. 45-48. Toż w j. francuskim *Collect. Theol.* R. 47: 1977 nr specjalny s. 229-231.

34. Zagadnienie ustanowienia Kościoła przez Chrystusa. *Stud. Theol. Vars.* R. 14: 1976 nr 2 s. 143-162.

35. Apostolskość Kościoła i kapłaństwo służebne. Zarys problematyki teologiczno-ekumenicznej. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 20: 1977 nr 3-4 s. 41-52.

36. Biblijne opisy Kościoła we współczesnej eklezjologii katolickiej. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 289-308.

37. "Ciało Chrystusa" jako określenie Kościoła. Współczesne interpretacje teologiczne i ich ocena w świetle Vaticanum II. *Częst. Stud. Teol.* T. 5: 1977 s. 31-64.

38. Tłum.: Dyrektorium Rady Świeckich zawierające normy dotyczące Międzynarodowych Instytutów Katolickich. W: *Posoborowe prawodawstwo kościelne.* Tłum. i zebrał E. SZTAFROWSKI. T. 7. W. 1977 z. 1 s. 261-281.

39. Jeszcze o nauczaniu teologii i nowym ujęciu dogmatyki. W: *Studia z filozofii Boga.* T. 3. W. 1977 s. 240.

40. Potrzeba i drogi integracji w chrystologii. *Stud. Theol. Vars.* R. 15: 1977 nr 1 s. 53-75.

41. Ścisła jedność traktatów "de Deo Uno" i "de Deo Trino". W: *Studia z filozofii Boga.* T. 3. W. 1977 s. 203-206.

42. Z historii i doktryny Badaczy Pisma Świętego oraz Świadków Jehowy. *Kiel. Prz. Diec.* R. 53: 1977 nr 3 s. 130-140. -Toż. *Częst. Wiad. Diec.* R. 51: 1977 s. 174-184. -Toż. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 67: 1977 nr 8-9 s. 229-239. -Toż. *Warm. Wiad. Diec.* R. 33: 1978 s. 236-242.

43. Znaczenie dialogu ekumenicznego dotyczącego posług w Kościele dla apologetycznego wywodu o apostolstwie Kościoła. W: *Teologia nauką o Bogu.* IV Kongres Teologów Polskich. Red. M. JAWORSKI, A. KUBIŚ. Kr. 1977 s. 228-231.

44. Z zagadnień teologicznej formacji kapłanów. *Kiel. Prz. Diec.* R. 53: 1977 nr 4-5 s. 183-193.

45. Kształtowanie się definicji Kościoła w pismach św. Roberta Bellarmina. *Częst. Stud. Teol.* T. 6: 1978 s. 7-36.

46. Chrystologia. I. W teologii katolickiej. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 304-315. Współautor: A. ZUBERBIER.

47. Communicatio idiomatum. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 556-558.

48. Credo ut intelligam. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 627-628.

49. Nauka o Odkupieniu w encyklice "Redemptor hominis". *Kiel. Prz. Diec.* R. 55: 1979 nr 5-6 s. 281-288.

50. Rec.: J. KURDASIEWICZ: Biblia - historia - nauka. Rozważania i dyskusje biblijne. Kr. 1978. *Kiel. Prz. Diec.* R. 55: 1979 nr 4 s. 183-186.

51. Tłum.: Ojciec Święty do przedstawicieli Kościołów i wspólnot niekatolickich. *Kiel. Prz. Diec.* R. 55: 1979 nr 4 s. 148-149.

52. Tłum.: Papież do państwowych i międzynarodowych misji specjalnych. *Kiel. Prz. Diec.* R. 55: 1979 nr 4 s. 145-147.

53. Ks. Aleksy Stachurski. *Kiel. Prz. Diec.* R. 55: 1979 nr 1 s. 43-45.

54. Urzeczywistnienie chrześcijaństwa w Kościele katolickim. *Stud. Theol. Vars.* R. 18: 1980 nr 1 s. 33-50.

55. Zbawienie w ujęciu encykliki "Redemptor hominis". Streszczenie. W: *Program kursu homiletyczno-katechetyczno-liturgicznego na temat: Człowiek odkupiony i jego sytuacja we współczesnym świecie.* W. 1980 s. 6-7.

56. Humanizm tajemnicy zbawienia. *Aten. Kapł.* R. 73: 1981 t. 96 z. 2 s. 209-218.

57. Inauguracja roku akademickiego 1981/82 w Wyższym Seminarium Duchownym w Kielcach. *Kiel. Prz. Diec.* R. 57: 1981 nr 6 s. 273-274.

58. Nauka o Kościele. *Stud. Sand.* T. 2: 1981 s. 113-128.

59. Człowiek a Odkupienie. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 1 s. 243-254.

60. Duszpasterstwo w sanktuariach, szczególnie maryjnych. *Kiel. Prz. Diec.* R. 58: 1982 nr 1-2 s. 68-76.

61. Eschatologia w wypowiedziach Urzędu Nauczycielskiego Kościoła. *Aten. Kapł.* R. 74: 1982 t. 98 s. 53-66.

62. Konferencje rejonowe poświęcone sprawie powołań. *Kiel. Prz. Diec.* R. 58: 1982 nr 6 s. 280-282.

63. Ojciec "Wszechmogący" - sens i pochodzenie tej nazwy. *Communio.* R. 2: 1982 nr 1 s. 75-81.

64. Śp. ks. Eugeniusz Wojtacha. *Kiel. Prz. Diec.* R.

58: 1982 nr 6 s. 283-288.

65. Był dobry... (Wspomnienie o ks. Wincentym Granacie). W: *Chrześcijanie*. Red. B. BEJZE. W. 1983 s. 107-108.

66. Ekonomia zbawienia. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 796-799.

67. Enkratyci. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 1008.

68. Diecezja w świetle odnowionej teologii Kościoła. *Kiel. Prz. Diec.* R. 59: 1983 nr 3 s. 116-136. -Toż zmodyfikowana wersja pt.: Diecezja w odnowionej teologii Kościoła. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 5 s. 299-310.

69. Dokeci. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 30-32.

70. Lewicki Jan Wincenty. W: *Słow. pol. teol. katol.* T. 6. W. 1983 s. 320-321.

71. Sobalkowski Szczepan. W: *Słow. pol. teol. katol.* T. 7. W. 1983 s. 129-135.

72. Spotkanie duszpasterzy sanktuariów diecezji kieleckiej. *Kiel. Prz. Diec.* R. 59: 1983 nr 1 s. 22-25.

73. Wojtacha Eugeniusz. W: *Słow. pol. teol. katol.* T. 7 s. 425-426.

74. Współpraca prezbiterium diecezjalnego z wychowawcami w seminarium w formacji kandydatów do kapłaństwa. *Kiel. Prz. Diec.* R. 59: 1983 nr 1 s. 25-35.

75. Zbawienie w ujęciu encykliki "Redemptor hominis". *Współcz. Ambona.* R. 13: 1983 nr 4 s. 123-130.

76. Historyczne i współczesne związki diecezji kieleckiej z Jasną Górą. *Jasna Góra.* R. 2: 1984 nr 10 s. 39-42.

77. Konstytucja o Kościele jako wyraz współczesnej świadomości Kościoła. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 4 s. 229-239.

78. Międzynarodowe kongeresy: IX Mariologiczny i XVI Maryjny. Sprawozdanie. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 1 s. 36-48.

79. Osiemsetlecie parafii w Olkuszu. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 6 s. 418-419.

80. Postawa wobec złych [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 14: 1984 nr 4 s. 21-23.

81. Rola Seminarium Duchownego w Kościele współczesnym. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 5 s. 335-343.

82. Specyfika kultu maryjnego w Polsce w XVII i XVIII w. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 2 s. 128-148.

83. Rec.: K. WALTER: Jezus Chrystus. Tłum.: K. BIAŁECKI. W. 1983. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 1 s. 66-69.

84. Życie chrześcijanina trudami i ofiarą [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 14: 1984 nr 5 s. 108-110.

85. Artykuły w: *Słownik teologiczny*. Red. A. ZUBERBIER. T. 1. Kat. 1985: Anglikanizm, s. 24-26; 86. Aniołowie, s. 26-27; 87. Apologetyka, s. 32-33; 88. Arianizm, s. 38-39; 89. Ateizm, s. 43-45; 90. Biskupi, s. 62-63; 91. Chrześcijaństwo, s. 90-93; 92. Czyściec, s. 118; 93. Diakoni, s. 125-126; 94. Duch Święty, s. 140-143; 95. Ekumenizm, s. 152-156; 96. Eschatologia, s. 157-158; 97. Ewangeliści, s. 175-179; 98. Ewangelizacja, s. 183-185; 99. Ewolucjonizm, s. 185-187; 100. Gnoza, s. 196-197; 101. Grzech pierworodny, s. 199-200; 102. Herezje, s. 201-203; 103. Historia zbawienia, s.206-208; 104. Islam, s. 215-217; 105. Jansenizm, s. 220-222, współautor; 106. Judaizm, s. 229-232; 107. Kapłaństwo wspólne, s. 239-240; 108. Katecheza, s. 241-243; 109. Katolicyzm, s. 243-245; 110. Kościoły wschodnie chrześcijańskie, s. 256-257; 111. Kościół, s. 257-261; 112. Męczeństwo, s. 300-301; 113. Miłosierdzie, s. 303-307; 114. Nauczanie kościelne, s. 354-355; 115. Nieomylność Kościoła, s. 360-362.

116. Eklezjologia jako soteriologia społeczna w świetle twórczości ks. Wincentego Granata. W: *Tajemnica człowieka. Wokół osoby i myśli ks. Wincentego Granata.* Lubl. 1985 s. 247-265.

117. Rec.: G. GRESHAKE: Być kapłanem. Teologia i duchowość urzędu kapłańskiego. Tłum. K. WÓJTOWICZ. Wr. 1983. *Kiel. Prz. Diec.* R. 61: 1985 nr 5 s. 361-365.

118. Maryja - Matka i Królowa [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 13: 1985 nr 2 s. 86-87.

119. Matka mojego Pana przychodzi do mnie [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 13: 1985 nr 4 s. 83-86.

120. Nasza odpowiedź na orędzie zmartwychwstania [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 13: 1985 nr 2 s. 35-38.

121. Odrodzenie przez krzyż [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 13: 1985 nr 1 s. 97-99.

122. Pan moim Pasterzem [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 13: 1985 nr 3 s. 19-21.

123. Rozwój szczególnego kultu Matki Bożej w Polsce. *Kiel. Prz. Diec.* R. 61: 1985 nr 1 s. 48-57.

124. Sakramentalne uobecnienie Paschy Chrystusa. *Anal. Crac.* T. 17: 1985 s. 303-310. -Toż. *Współcz. Ambona.* R. 15: 1987 nr 1 s. 149-155.

125. Rec.: L. SCHEFFCZYK: Zmartwychwstanie. Tłum. P. PECHCIAREK. W. 1984. *Współcz. Ambona.* R. 13: 1985 nr 2 s. 169-174.

126. Śp. ks. Stanisław Warchala. *Kiel. Prz. Diec.* R. 61: 1985 nr 2 s. 144-148. Współautor.

127. Tajemnica krzyża istotą chrześcijaństwa. *Kiel. Prz. Diec.* R. 61: 1985 nr 6 s. 434-441.

128. Teologia w Polsce. *Stud. Theol. Vars.* R. 23: 1985 nr 1 s. 31-76. Współautor.

129. Tu es Petrus. *Niedziela.* R. 28: 1985 nr 26 s. 1, 6-7.

130. Wychowawca teologów. (Wspomnienie o ks. W. Granacie). W: *Tajemnica człowieka. Wokół osoby i myśli ks. Wincentego Granata.* Lubl. 1985 s. 464-466.

131. Życie dać za wielu [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 13: 1985 nr 4 s. 20-22.

132. Biskup i prezbiterium diecezji. *Kiel. Prz.*

Diec. R. 62: 1986 nr 2 s. 99-100.

133. Boże Narodzenie świętem miłości [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 14: 1986 nr 4 s. 99-102.

134. Dogmat Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w mariologii polskiej XIX wieku. *Kiel. Prz. Diec.* R. 62: 1986 nr 6 s. 445-457. -Toż. W: Niepokalana. Kult Matki Bożej na ziemiach polskich w XIX wieku. Red. B. PYLAK, C. KRAKOWIAK. Lubl. 1988 s. 591-606. -Toż w j. francuskim pt.: Le dogme de l'Immaculée Conception dans la devotion mariale polonaise du XIXe siecle. W: *De cultu mariano saeculis XIX-XX. Acta congressus internationalis in sanctuario mariano Kevelaer (Germania) anno 1987 celebrati.* Vol. 6 (pars altera). R. 1991 s. 705-724.

135. Ewolucjonistyczne teorie pochodzenia religii. *Kiel. Prz. Diec.* R. 62: 1986 nr 5 s. 377-380. Współautor.

136. Królowa Polski - królowa rodzin. *Kiel. Prz. Diec.* R. 62: 1986 nr 4 s. 291-295.

137. Krytyczna misja Kościoła. *Kiel. Prz. Diec.* R. 62: 1986 nr 1 s. 48-55.

138. Maryja uczy wiary [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 14: 1986 nr 2 s. 30-32.

139. Pierwsza z ludzi [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 14: 1986 nr 3 s. 47-49.

140. Przyszedłem rzucić ogień na ziemię [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 14: 1986 nr 3 s. 53-55.

141. Śp. ks. Lucjan Czechowski. *Kiel. Prz. Diec.* R. 62: 1986 nr 5 s. 411-417.

142. Wartość wiary [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 14: 1986 nr 2 s. 7-9.

143. Wstąpił do niebios [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 14: 1986 nr 2 s. 40-42.

144. Eucharystia tajemnicą wiary. W: *Drugi Kongres Eucharystyczny.* Sandomierz 1987 s. 17-27.

145. Kościół a Eucharystia. W: *Drugi Kongres Eucharystyczny.* Sandomierz 1987 s. 287-296. -Toż. *Kiel. Prz. Diec.* R. 63: 1987 nr 4 s. 287-296.

146. Sakramentalne uobecnienie paschy Chrystusa. *Współcz. Ambona.* R. 15: 1987 nr 1 s. 149-155.

147. Sanktuaria maryjne w diecezji kieleckiej. *Kiel. Prz. Diec.* R. 63: 1987 nr 3 s. 210-223.

148. Fatalizm. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 66-68. Współautor: A. BRONK.

149. Fides querens intellectum. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 170-171.

150. Frohschammer Jakob. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 721-722.

151. Artykuły w: *Słownik teologiczny.* Red. A. ZUBERBIER. T. 2. Kat. 1989: Objawienie Boże, s. 11-13; 152. Odkupienie, s. 19-23; 153. Ojcowie Kościoła, s. 30-34; 154. Panteizm, s. 45-46; 155. Papież, s. 51-55; 156. Parapsychiczne zjawiska, s. 55-58; 157. Patrologia, s. 67-69; 158. Pelagianizm, s. 69-71; 159. Poligenizm, s. 117; 160. Potępienie, s. 124-125; 161. Prawosławne Kościoły, s. 150-152; 162. Relatywizm, s. 194-198; 163. Religia, s. 198-205; 164. Sąd Boży, s. 229-230; 165. Sekty, s. 234-236; 166. Septuaginta, s. 240; 167. Słowo Boże, s. 242-243; 168. Sobory, s. 246-250, współautor; 169. Stworzenie, s. 266-269; 170. Szatan, s. 279-280; 171. Śmierć, s. 282-283; 172. Świętych obcowanie, s. 305-306; 173. Trójca Święta, s. 327-330; 174. Usprawiedliwienie, s. 338-341, współautor; 175. Wieczność, s. 362-365; 176. Wolność, s. 373-377, współautor; 177. Zasługa, s. 403-404; 178. Zbawienie, s. 410-415; 179. Zmartwychwstanie, s. 423-427; 180. Zstąpienie Jezusa do piekieł, s. 432-433; 181. Życie wieczne, s. 437-440.

182. Red.: Sanktuaria diecezji kieleckiej. Kielce 1990 Wyd. "Jedność " w Kielcach 8^0 ss. 279, nlb. 17.

183. Sanktuaria zamarłe i zapomniane. W: *Sanktuaria dieceji kieleckiej.* Red. W. ŁYDKA. Kielce 1990 s. 271-275.

184. Wprowadzenie. W: *Sanktuaria dieceji kieleckiej.* Red. W. ŁYDKA. Kielce 1990 s. 6-13.

185. Artykuły w: *Bóg-człowiek-świat. Ilustrowana enc. dla młodzieży.* Red. A. KONOPCZYNA, J. MIERZWA. Kat. 1991: Ateizm, s. 23; 186. Herezja, s. 81; 187. Kościół, s. 117-118; 188. Męczeństwo, s. 168-169; 189. Śmierć, s. 274-275; 190. Życie wieczne, s. 319-320.

191. Przełomowe znaczenie Vaticanum II dla wspólczesnej teologii katolickiej. *Stud. Warm.* T. 22-23: 1992 s. 295-308.

192. Gratry Alphonse. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl.1993 szp. 53-54.

193. Definicja Kościoła w pismach św. Roberta Bellarmina i jej wpływ na teologię katolicką do encykliki "Mystici Corporis". Lubl. 1963 4^0 ss. 208. Mps. Bibl. SD w Kielcach, sygn. PN. 23. [Rozpr. magisterska].

194. Biblijne opisy Kościoła w teologii katolickiej od encykliki "Mystici Corporis" do konstytucji "Lumen gentium". Lubl. 1973 8^0 ss. 285. Mps. Bibl. SD w Kielcach, sygn. PN. 24. [Rozpr. doktorska].

195. O Kościele. 4^0 ss. 135. Mps. Bibl. SD w Kielcach, b. sygn.

196. Zarys dogmatyki [skrypt]. 4^0 ss. 75. Mps. Bibl. SD w Kielcach, b. sygn.

II.

WRÓBEL T.: Katalog rektorów, wicerektorów, profesorów, ojców duchownych i prefektów. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 474; KACZMAREK J.: Zmarł ks. prof. Władysław Łydka. *Kiel. Prz. Diec.* R. 63: 1987 nr 5 s. 362-377; Ks. Władysław Łydka [nekrolog]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 63: 1987 nr 6 s. 435; Akta personalne. Arch. Kurii Kiel., sygn. XŁ-VIII.

Ks. Daniel Olszewski

Macheta Kazimierz (1944-1990), adiunkt Katol. Uniw. Lubelskiego, dogmatyk.

Urodził się 9 I 1944 r. w rodzinie Józefa i Eugenii Gurgul w Łysej Górze k/ Brzeska. Po ukończeniu I Gimnazjum w Tarnowie (29 V 1962), studiował w tamtejszym Instytucie Teologicznym. Po otrzymaniu święceń kapłańskich 25 V 1969 r. był wikariuszem w Tymbarku (1969-1971) i w parafii Niepokalanego Poczęcia Najśw. Maryji Panny w Nowym Sączu (1969-1971). W l. 1973-1976 studiował teologię dogmatyczną w KUL. Po uzyskaniu stopnia licencjata wrócił do Tarnowa, gdzie zlecono mu obowiązki prefekta i wykładowcy propedeutyki teologii w Seminarium Duchownym (1976-1978). Zwolniony z tych obowiązków, wrócił do KUL na studia doktoranckie. Tam w 1980 r. uzyskał stopień doktora teologii na podstawie rozprawy pt.: *Teologia narodu według założycieli Zgromadzenia Zmartwychwstania.* Od początku października tego roku objął stanowisko asystenta przy Katedrze Historii Dogmatów na Wydziale Teologicznym KUL, podejmując zajęcia dydaktyczne z teologii dogmatycznej. Szczególnie interesował się pneumatologią. W 1983 r. został starszym asystentem, a w 1986 r. adiunktem. Był wicedyrektorem Konwiktu Księży Studentów KUL (1988-1990). Odznaczony został rokietą i mantoletem. Zmarł nagle 9 XII 1990 r. w Lublinie i został pochowany w rodzinnej Łysej Górze.

I.

1. Dzieje zbawienia według Piotra Semeneki. *Rocz. Teol. Kanon.* T. 27: 1980 nr 2 s. 71-83.

2. Antropologia teologiczna Piotra Semenenki. *Rocz. Teol. Kanon.* T. 28: 1981 nr 2 s. 51-64.

3. Egzemplaryzm trynitarny jako podstawowa zasada w polskiej teologii XIX wieku. *Rocz. Teol. Kanon.* T. 29: 1982 nr 2 s. 111-126.

4. "Misterium paschalne Polski" według założycieli zmartwychwstańców. W: *Polska teologia narodu.* Red. C. BARTNIK. Lubl. 1986 s. 93-140.

5. Teologia narodu według założycieli zmartwychwstańców. [Lubl. 1980] 8° ss. 409. -Toż. R. 1985 8° ss. 408.

6. Pneumatologiczny wymiar sakramentologii św. Ambrożego. *Vox Patrum.* R. 7: 1987 nr 12-13 s. 261-282.

7. Macierzyńskie pośrednictwo Maryi w świetle encykliki Redemptoris Mater Jana Pawła II. *Currenda.* R. 138: 1988 s. 539-551.

8. Polska teologia dogmatyczna zmartwychwstańców. W: *Szkice o teologii polskiej.* Red. S. C. NAPIÓRKOWSKI. P. 1989 s. 13-20.

9. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 : Gunther Anton, szp. 397-399; 10. Guntherianizm, szp. 400-401; 11. Hominizacja. W aspekcie teologicznym, szp. 1183-1184.

II.

NAPIÓRKOWSKI S. C.: Ks. dr Kazimierz Macheta (1944-1990). *Teol. w Pol.* R. 9: 1991 nr 26 s. 24-25, tamże bibliogr.; SZWARGA K. Kapłani zmarli w 1990 r. *Currenda.* R. 142: 1992 s. 584-585; [BARACH R.]: Profesorzy, wykładowcy i lektorzy Instytutu Teologicznego w Tarnowie. W: *Schematyzm Diecezji Tarnowskiej na rok 1992. Cz. historyczna.* Red. J. RZEPA, s. 120; Akta personalne. Arch. Diec. Tarn., sygn. PM I 1.

Ks. Stanisław Piech

Maćkowiak Sadok Wacław (1901-1991), dominikanin, popularyzator teologii.

Urodził się 25 X 1901 r. w Sobiałkowie k/ Rawicza w rodzinie Wojciecha i Stefanii Szyberna. Po uzyskaniu matury w Gimnazjum Klasycznym w Rawiczu 19 V 1919 r. wstąpił do nowicjatu zakonu dominikanów w Krakowie. Studia filozoficzne odbył w Krakowie i w Rzymie na Angelicum (1922-1925), a teologię studiował we Fryburgu Szwajcarskim, zdobywając w 1931 r. doktorat na podstawie rozprawy pt.: Moralna ocena kłamstwa usłużnego (mendacium officiosum) w okresie staropogańskim, patrystycznym, scholastycznym i nowszym. Święcenia kapłańskie otrzymał 10 VI

1927 r. we Fryburgu. Po powrocie do kraju powierzono mu kierowanie internatem dominikańskim w Żółkwi i wykłady teologii na dominikańskim studium we Lwowie. W 1937 r. zgłaszał się na misje do Chin, został mianowany wikariuszem tychże misji w prowincji Seczuan. Po dojściu do władzy komunistów opuścił Chiny w 1952 r. udał się do Australii, gdzie pełnił obowiązki duszpasterza Polaków i regensa studium zakonnego dominikanów w Sydney. W 1962 r. został socjuszem generała w Rzymie. Podczas pobytu w Rzymie uzyskał najwyższy tytuł naukowy w zakonie - mistrza św. teologii. W 1975 r. powrócił na stałe do Polski i osiadł w klasztorze dominikanów we Wrocławiu, gdzie zmarł 20 I 1991 r.

I.

1. Die ethische Beurteilung der Notlüge in der altheinischen, patristischen, scholastischen und neuren Zeit. Żółkiew 1933 8° ss. 168. [Rozpr. doktorska].

2. Artykuły w: *Róża Duchowna*. R. 36: 1937: Misje a Zakony, s. 153-155; 3. Misje pod znakiem Różańca św., s. 29-30, 62-64, 92-94; 4. Początki pracy misyjnej Zakonu Kaznodziejskiego, s. 219-221; 5. Wyjazd misjonarzy naszych do Chin, s. 315-317; 6. Zakon Kaznodziejski na polu misyjnym w ciągu wieków, s. 276-278; 7. List misjonarza, s. 382-384; R. 37: 1938 s. 30-33; 59-62, 94-96, 121-122, 150-152, 183-187, 216-219, 248-253, 280-285, 321-332, 366-367, 395-397. -R. 38: 1939: 8. Nasz misjonarz z Chin opowiada, s. 43-46, 78-79; 9. Praca misyj katolickich w Chinach podczas wojny, s. 139-141; 10. Wiadomości misyjne z Chin, s. 111; 11. Wiadomości z misyj katolickich w Chinach, s. 141-143, 175-176, 204-205, 236-239, 271, 296-299.

12. "Bóg tymi dniami mówił do nas przez Syna". *Wiadomości Polskie* (Sydney). R. 1960 nr 50-52 s. 1.

II.

JAKUBIEC H.: Misje Polskich oo. Dominikanów w Chinach. *Róża Duchowna*. R. 36: 1937 s. 107-109; Z misji dominikańskich w Chinach. *Tamże*. R. 39: 1947 s. 28; HUZARSKI Ł.: Polscy duszpasterze w Australii. *W Drodze*. R. 6: 1978 nr 2 s. 84-88; Księga zmarłych członków Polskiej Prowincji Dominikanów. W. 1987.

O. Jan Andrzej Spież OP

Madura Fabian Roman (1892-1989), dominikanin, historyk polskich dominikanów. Urodził się 9 IX 1892 r. we Lwowie jako syn Antoniego i Pauliny z Góreckich. Do dominikanów wstąpił 3 X 1908 r. we Lwowie, nowicjat odbywał w Krakowie, gdzie też ukończył gimnazjum. Do Lwowa wrócił by studiować filozofię, a w 1911 r. wysłano go do Rzymu celem podjęcia studiów teologicznych na Angelicum pod kierunkiem m. in. o. Garrigou-Lagrange i o. Vosté. W 1915 r. jako poddany austriacki musiał opuścić Włochy i 12 IX 1915 r. w Sombathely na Węgrzech przyjął święcenia kapłańskie. Po dokończeniu studiów teologicznych w Wiedniu zapisał się na historię na tamtejszym uniwersytecie. Wezwany do Lwowa, prowadził w l. 1918-1928 wykłady z logiki, apologetyki i historii Kościoła w Studium zakonnym. W l. 1928-1933 przebywał w Krakowie, gdzie był syndykiem klasztoru i uczył historii. Od listopada 1933 przeniesiony do Tarnopola pełnił tam obowiązki przeora klasztoru, a potem katechety. Po wkroczeniu Armii Czerwonej 17 IX 1939 r. ponad miesiąc przesiedział w więzieniu, następnie dotarł do Tarnobrzegu, gdzie spędził cały okres okupacji na stanowisku przeora. Korzystając ze sporej ilości wolnego czasu dojeżdżał do Warszawy, by kopiować przechowany wówczas w Bibliotece Narodowej, a spalony w 1944 r. rękopis XV-wiecznych akt kapituł prowincjonalnych polskich dominikanów. Udało mu się przepisać akta do roku 1470 i uratować te teksty przed zagładą. Po zakończeniu drugiej wojny światowej był przeorem w Gdańsku (1945-1954), lektorem prymariuszem Studium w Jarosławiu (1954-1955), przeorem w Gidlach (1955-1956), przeorem i lektorem prymariuszem w Warszawie na Służewie, (1956-1957), wreszcie w 1957 r. został regensem Studium Generale polskiej prowincji, co łączyło się z uzyskaniem mistrza teologii. W 1963 r. został wybrany pierwszym przeorem odnowionego konwentu

św. Jacka w Warszawie. W 1964 r. wyjechał do Rzymu, gdzie spenetrował archiwa zakonne i watykańskie, co pozwoliło mu wydać w 1972 r. akta kapituł od powstania prowincji polskiej do 1600 r. W rękopisie pozostawił następne tomy obejmujące akta wszystkich prowincji wywodzących się z prowincji polskiej aż do czasów współczesnych.

Obok historii drugą pasją o. Madury była muzyka kościelna. Wyniesione z młodzieńczych lat wykształcenie muzyczne rozwijał w zakonie, a stawiany wobec obowiązków duszpasterskich wykorzystywał te kontakty jako okazję do tworzenia chórów w Krakowie, Tarnopolu, Tarnobrzegu i Gdańsku, które pod jego batutą odnosiły znaczne sukcesy, a on sam za tą działalnośc otrzymał w 1938 r. złoty krzyż zasługi. Po powrocie z Rzymu do kraju w 1973 r. przebywał w Krakowie, a później w klasztorze św. Jacka w Warszawie, gdzie zmarł 25 VII 1989 r.

I.

1. Pierwsza od wieków ... *Przekrój*. R. 1946 nr 46 s. 12-13.

2. Zaplecza od dominikanów gdańskich. *Przekrój*. R. 1948 nr 154-155 s. 4-5.

3. Obecny stan badań źródeł historii prowincji dominikanów w Polsce. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL*. Nr 7: 1953/6 s. 65-70.

4. Wyd.: Acta Capitulorum Provinciae Poloniae Ordinis Praedicatorum. T. 1 (1225-1600). R. 1972. Pontificium Institutum Studiorum Ecclesiasticorum 8° ss. XLV, nlb. 3, 798, nlb. 2. Studia Ecclesiastica 5. Historica 6. Fontium Textus 1.

5. Rękopisy akt kapituł prowincji polskiej OO. Dominikanów z lat 1505-1662 w archiwum klasztoru krakowskiego OP. *Arch. Bibl. Muz.* T. 46: 1983 s. 185-193. Nadb. Lubl. 1983 8° ss. 9.

6. Maszynopisy w Arch. Pol. Prow. Dom. Kr.: Acta Capitulorum Provinciae Poloniae Ordinis Praedicatorum. T. 2 (1603-1700) ss. 1207; T. 3 (1701-1798), ss. 1043; T. 4 (1801-1863, 1920-1974), ss. 704; 7. Acta Capitulorum Provinciae Russiae Ordinis Praedicatorum 1598-1722, ss. 1287; 8. Acta Capitulorum Provinciae Galiciae 1780-1916, ss. 817; 9. Acta Capitulorum Provinciae Lithuaniae (1646-1839), ss. 1477; 10. Acta Diaetarum Congregationis B. Ceslai in Silesia ab Anno 1756 ad An. 1808, ss. 327; 11. Supplementum ex Registris litterarum magistrorum et procuratorum generalium OP (1608-1701), ss. 407; 12. Opr.: De gratia santificante (Wiedeń 1917), sygn. A° 682; 13. Kościół św. Mikołaja w Gdańsku, sygn. A° 686; 14. Krótka historia kościoła św. Jacka w Warszawie, sygn. A° 689.

II.

J[ACHIMECKI] Z.: Z sali koncertowej. Koncert krakowskiego Towarzystwa Oratoryjnego. Głos Narodu z 27 X 1933; FOKSIŃSKI H.: Powstanie i działalność Polskiego Instytutu Studiów Kościelnych w Rzymie. *Informationes. Biuletyn Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych*. R. 1976 nr 1 s. 7-13; 90-lecie urodzin O. Fabiana Madury. *Biul. Inf. Pol. Prow. Dom.* R. 15: 1982 nr 5 s. 3-7.

O. Jan Andrzej Spież OP

Magott Brunon, (1907-1987), kanonik częstochowskiej kapituły katedralnej, liturgista.

Urodził się 20 I 1907 r. w Wieruszowie. Rodzicami jego byli Franciszek i Maria z d. Cieślak. Szkołę powszechnę ukończył w Wieruszowie, a Państwowe Gimnazjum Neoklasyczne w Kępnie. W 1926 r. podjął studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego w Krakowie jako alumn Częstochowskiego Seminarium Duchonwego. W 1932 r. przyjął na Jasnej Górze z rąk bpa T. Kubiny święcenia kapłańskie. Pracował w 1932 r. jako wikariusz w parafii Poczesna , potem jako prefekt w Częstochowie (1932-1936). Od 1937 r. pracował na stanowisku prefekta Państwowego Seminarium Nauczycielskiego oraz w Szkole Handlowej i Szkole Przemysłu Artystycznego w Sosnowcu. Równocześnie pełnił obowiązki asystenta Związku Polskiej Intligencji Katolickiej Koła w Sosnowcu. W r. 1937/1938 przeszedł pracować do Szkoły Powszechnej nr 4 w Sosnowcu, gdzie pozostał do wybuchu II wojny światowej. W tym czasie pełnił też obowiązki kapelana Sióstr Karmelitanek od Dzieciątka Jezus i diecezjalnego dyrektora Krucjaty Eucharystycznej. W okresie wojny pracował w parafii św. Jana Chrzciciela w Sosnowcu jako wikariusz, a od roku 1941 jako administrator

ekspozytury Chrystusa Króla w Klimontowie. W l. 1945-1956 był rektorem Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. W czasie pełnienia obowiązków rektora obronił pracę doktorską na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego pt.: *Dzieje zakonów zniesionych na terenie Diecezji Częstochowskiej.* Następnie był proboszczem w Siewierzu (1956-1957), Wieruszowie (1957-1958), w parafii św. Lamberta w Radomsku (1958-1968), w Rozprzy (1972-1979), w parafii Chrystusa Króla w Dąbrowie Górniczej (1979-1987). W międzyczasie był dyrektorem Domu Księży Emerytów w Częstochowie (1968-1971). W diecezji częstochowskiej pełnił szereg funkcji: przewodniczącego Diecezjalnego Komisji ds. Muzyki i Śpiewu Kościelnego, rejonowego duszpasterza służby zdrowia, dyrektora ds. misji zagranicznych, delegata biskupiego ds. powołań duchownych, ojca duchownego młodych kapłanów, dyrektora diecezjalnego Papieskich Dzieł Misyjnych i dyrektora diecezjalnego Unii Apostolskiej Kleru. W 1956 r. został mianownay kanonikiem gremianlnym Kapituły Katedralnej w Częstochowie, a w 1976 r. wyniesiony do godności prałata honorowego. Zmarł 8 XI 1987 r. i został pochowany w grobowcu rodzinnym na cmentarzu w Wieruszowie.

I.

1. Najważniejsze rubryki z obrzędów odnowionego Wielkiego Tygodnia. *Ruch Biblij.* R. 8: 1955 nr 1-6 s. 239-250.

2. Tłum.: Święta kongregacja obrzędów. *Ruch Biblij.* R. 8: 1955 nr 6 s. 354-362.

3. Wiadomości liturgiczne. *Ruch Biblij.* r. 8: 1955 nr 1-6 s. 155-165.

4. Wspomnienie o pracy duszpasterskiej księdza Stefana Bareły w Wieruszowie. *Częst. Wiad. Diec.* R. 47: 1969 nr 3-6 s. 78-80.

II.

WIECZOREK E.: Ks. Brunon Magott (20.01.1907 - 08.11.1987). *Częst. Wiad. Diec.* R. 64: 1990 nr 79 s. 196-198.

Ks. Stanisław Urbański

Majka Józef, pseud.: Józef Fidalski (1918-1993), protonotariusz apostolski, profesor Katol. Uniw. Lubelskiego i Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, socjolog, znawca katolickiej nauki społecznej.

Urodził się 31 V 1918 r. w Suchorzowie, pow. Tarnobrzeg, w wielodzietnej rodzinie Wojciecha i Wiktorii z d. Fidalska. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Suchorzowie, następnie w Baranowie Sandomierskim, a naukę z zakresu szkoły średniej pobierał w Mielcu i Małym Seminarium Duchownym w Tarnowie. Maturę uzyskał w 1937 r. w II Gimnazjum im. hetmana Jana Tarnowskiego. Po ukończeniu Seminarium Duchwnego w Tarnowie, przyjął tam 8 VIII r. święcenia kapłańskie z rąk bpa E. Komara. Pełnił obowiązki wikariusza w Bieczu (1942-1945), Nowojowej (1945) i w Nowym Sączu (1945-1946). W 1946 r. objął kierownictwo Krajowej Centrali Caritas w Warszawie i podjął studia w Akademii Nauk Politycznych. W 1947 r. przeniósł się do Lublina, gdzie w 1950 r. na KUL uzyskał magisterium nauk społeczno-ekonomicznych, a na UJ - magisterium z teologii. W 1952 r. zdobył doktorat z filozofii chrześcijańskiej i został wykładowcą katolickiej nauki społecznej na KUL. Równocześnie prowadził zajęcia dydaktyczne w Tarnowie, gdzie też udzielał się w duszpasterstwie, a także pracował jako obrońca węzła małżeńskiego i sędzie prosynodalny. W 1957 r. został zastępcą profesora, a w 1958 r. przeprowadził przewód habilitacyjny. Ponadto był wykładowcą w Seminarium Duchownym w Lublinie, a w Tarnowie zorganizował kursy dokształcające dla duchowieństwa. W Lublinie był organizatorem i kierownikiem Instytutu Pastoralnego, kierował katedrą socjologii i pełnił funkcję prodziekana Wydziału Teologicznego. Był członkiem Tow. Naukowego KUL, Tow. Teologicznego w Tarnowie, Tow. Socjologicznego, Religieus Research Association oraz Conference

Internationale de Sociologie Religieuse. Ponadto był członkiem Komisji EP d/s Duszpasterswa Ogólnego, Komisji d/s Nauki Katolickiej, Komisji d/s Powołań, Komisji "Justitia et Pax" oraz członkiem Rady Naukowej przy EP i przewodniczącym Sekcji Socjologicznej Zakładów Teologicznych w Polsce. Pełnił funkcję sekretarza Komisji d/s Dialogu z Niewierzącymi. Był też długoletnim konsultorem Rzymskiego Sekretariatu dla Niewierzących. Brał czynny udział w sympozjach międzynarodowych: Konferencji Socjologii Religii w Rzymie (1966) w Salzburger Hochschulwochen (1969, 1970) w Światowym Kongresie Teologów w Brukseli (1970) i w Kongresie Teologii Praktycznej w Wiedniu (1974). Współpracował z zespołami redakcyjnymi wielu czasopism krajowych i zagranicznych. W l. 1968-1980 był wykładowcą w PAT w Krakowie. W 1970 r. przybył do Wrocławia i objął stanowisko dziekana PWT i rektora Seminarium Duchownego. Był głównym organizatorem Wrocławskich Dni Duszpasterskich i różnych okazyjnych sympozjów. Wykazał wielką aktywność w pracy formacyjno-wychowawczej, będąc pedagogiem wymagającym i stojącym się ściśle do wymogów Kościoła. W 1971 r. wszedł do grona kapituły katedralnej, w 1983 r. został prałatem papieskim, a w 1990 r. otrzymał godność protonotariusza apostolskiego. Na polu naukowym w 1971 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1985 r. profesora zwyczajnego. Był współtwórcą Synodu Wrocławskiego, jako przewodniczący Komisji Przygotowawczej i przez pewien czas Komisji d/s Kształcenia Teologicznego. W 1988 r. przeszedł na emeryturę, zachowując zmiejszoną liczbę zajęć dydatycznych na PWT. Otrzymał cenne nagrody i wyróżnienia: nagrodę ODiSS (1974), rzymską nagrodę Fundacji Jana Pawła II (1985), nagrodę im. ks. Idziego Radziszewskiego (1988) i nagrodę im. Marii z Xiążopolskich - Sztrzeszewskiej (1992). Do 1992 r. wypromował 12 doktorów (2 na PWT we Wrocławiu) oraz 57 magistrów i licencjuszy na KUL i 85 we Wrocławiu. Oprócz pozycji książkowych z zakresu społecznej nauki Kościoła i socjologii religii, pisał liczne artykuły o charakterze popularyzatorskim. Przez swoją działalność naukowo-dydaktyczną wszedł do grona najwybitniejszych polskich uczonych doby powojennej. Zmarł 19 III 1993 r. we Wrocławiu i został pochowany na tamtejszym cmentarzu św. Wawrzyńca.

I.

1. "Ale z nich największa jest miłość ...". *Caritas.* R. 2: 1946 nr 14 s. 11-12.

2. "Caritas" w trosce o ubogich. *Rycerz Niepok.* R. 25: 1946 nr 10 s. 274-275.

3. Duszpasterstwo zorganizowane. *Wiad. Duszp.* R. 2: 1946 nr 9 s. 21-24; nr 10 s. 17-20.

4. O nowe metody w duszpasterstwie. *Wiad. Duszp.* R. 1946 nr 3 s. 3-6; nr 4 s. 5-8.

5. Owoc nadziei. *Caritas.* R. 2: 1946 nr 12-13 s. 13-15.

6. Praca w głąb. *Caritas.* R. 2: 1946 nr 9 s. 6-8.

7. Tydzień Miłosierdzia. *Tyg. Warsz.* R. 1946 nr 40 s. 5.

8. Wiara pracownika caritasowego. *Caritas.* R. 2: 1946 nr 11 s. 11-13.

9. Zagraniczne organizacje opiekuńcze w Polsce. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 1946 czerwiec-lipiec, s. 3-6.

10. Zorganizowane miłosierdzie. *Rycerz Niepok.* R. 20: 1946 nr 7 s. 168-170.

11. "Caritas" ratuje. *Rycerz Niepok.* R. 26: 1947 nr 8-9 s. 220.

12. Usamodzielnienie. *Caritas.* R. 1947 nr 17 s. 36-39.

13. Wartość człowieka. *Caritas.* R. 3: 1947 nr 25 s. 247-250.

14. Zagadnienie płac w świetle zasad katolickiego personalizmu. Lubl. 1952 8° ss. XV, 279. [Rozpr. doktorska].

15. Badania pilnie potrzebne. *Tyg. Powsz.* R. 11: 1957 nr 35 s. 3.

16. Granice własności. *Znak.* R. 9: 1957 nr 1 s. 126-139.

17. O potrzebie wspólnoty i granicach uspołecznienia. *Currenda.* R. 106: 1957 s. 49-52.

18. Procent a lichwa w katolickiej nauce moralnej. Synteza historyczno-doktrynalna. Lubl. 1957 8° ss. XXVIII, 395. [Rozpr. habilitacyjna].

19. Rec.: O. P. BEDNARSKI: Przedmiot etyki w świetle zasad św. Tomasza z Akwinu. Lubl. 1956 ss. 161. *Aten. Kapl.* R. 49: 1957 t. 55 nr 2 s. 315-316.

20. Rec.: Church and Society. Ed. E. J. MOODY. New York 1953 ss. 914. *Aten. Kapł.* R. 49: 1957 t. 54 nr 3 s. 477-478.

21 Rec.: M. CLEMENT: L' economie sociale selon Pie XII. Paris 1953 t. 1 ss. 225; t. 2 ss. 327. *Roczn. Teol. - Kanon.* R. 4: 1957 nr 2 s. 173-176.

22 Rec.: O. A. DESQUEYRAT: La crise religieuse des temps nouveaux. Paris 1955. *Znak.* R. 9: 1957 nr 5 s. 570-574.

23 Rec.: R. GUERRE, M. ZINTY: Des Prêtres pour la Jeunesse Ouvriére. Paris 1956 ss. 136, nlb. 6. *Roczn. Teol.- Kanon.* R. 4: 1957 nr 1 s. 130-132.

24. Rec.: C. ZNAMIĘROWSKI: Zasady i kierunki etyki. W. 1957 ss. 115. *Currenda.* R. 106: 1957 s. 655-656.

25. Rodzaje i metody współczesnej etyki świeckiej. *Currenda.* R. 106: 1957 s. 536-547.

26. Umowa o pracę w świetle nakazów sprawiedliwości zamiennej. *Rocz. Filoz.* R. 5: 1955/1957 nr 4 s. 121-134.

27. Wolność a dobro wspólne. *Tyg. Powsz.* R. 11: 1957 nr 9 s. 3.

28. Akceptacja, ale dlaczego ...? *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 1 s. 1-2.

29. Encyklika historyczna pojęć "lichwa" i "procent" a ich wzajemny stosunek. *Rocz. Nauk. Społ.* R. 1958 s. 61-84.

30. Encyklika "Vir perveint" i jej wpływ na rozwój katolickiej nauki o lichwie. *Roczn. Filoz.* R. 6: 1958 nr 2 s. 33-61.

31. Pius XII o społeczno-kulturalnej roli uniwerystetów. *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 58 nr 2 s. 167-174.

32. Rec.: M. OSSOWSKA: Moralność mieszczańska. Ł. 1956 ss. 331. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 3 s. 97-100.

33. Rec.: S. WYSZYŃSKI: Duch pracy ludzkiej. P. 1957 ss. 206. *Currenda.* R. 107: 1958 s. 168-170.

34. Religia a więź społeczna. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 39 s. 1.

35. Rola człowieka w rolnictwie. *Znak.* R. 10: 1958 nr 4 s. 508-517.

36. Społeczne nauki szczegółowe a etyka życia gospodarczego. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 1 s. 33-41.

37. Sprawa swobody zrzeszeń. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 20 s. 3-4.

38. Znaczenie nauk społecznych dla formacji i działalności kapłana. *Homo Dei.* R. 27: 1958 nr 4 s. 553-557.

39. Kościół wobec zagadnień społeczno-ustrojowych. *Znak.* R. 11: 1959 nr 4 s. 427-429.

40. O populacji bez demagogii. *Tyg. Powsz.* R. 13: 1959 nr 18 s. 3.

41. O socjologii duszpasterskiej. *Homo Dei.* R. 27: 1959 nr 4 s. 300-306.

42. Socjologia religii w ujęciu niemieckiej szkoły strukturalnej. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 2: 1959 nr 3 s. 53-70.

43 Socjologiczne badania parafii. *Homo Dei.* R. 27: 1959 nr 5 s. 704-715.

44 Społeczna natura człowieka a istota społeczeństwa. *Roczn. Teol. - Kanon.* R. 6: 1959 nr 1-2 s. 279-298.

45. Święte przymierze" czy prawa człowieka. *Tyg. Powsz.* R. 13: 1959 nr 4 s. 1-2.

46. Ksiądz-społecznik czy duszpasterz. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 47 s. 3.

47. Problem parafii miejskich. *Homo Dei.* R. 28: 1960 nr 5-6 s. 684-692.

48. Rec.: Die europaeische Priesterfrage. Bericht der interntaionalen enquete in Wien 10-12 Oktober. Wien. 1959 ss. 352; Vocation de la sociologie relieuse-sociologie des vocations. Tournai 1958 ss. 241. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 3; 1960 nr 3 s. 71-77.

49. Religia a integracja społeczna. *Znak.* R. 12: 1960 nr 1 s. 66-79.

50. Religia jako przedmiot badań socjologicznych. *Aten. Kapł.* R. 52: 1960 t. 60 nr 1 s. 71-81.

51. Rola dobroczynności w życiu społecznym i gospodarczym. *Rocz. Filoz.* R. 8: 1960 nr 2 s. 61-68.

52. Rola Jasnej Góry. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 41 s. 3.

53. Sakramenty społeczne. Analiza socjologiczna. *Aten. Kapł.* R. 52: 1960 t. 61 nr 1 s. 41-48.

54. Sens pracy. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 18 s. 1-2.

55. Socjologia religii w ujęciu G. Le Bras a socjologia duszpasterska. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 3: 1960 nr 1 s. 91-108.

56. Świeccy w Kościele. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 1 s. 1.

57. Współczesne przyczyny rozpadu życia małżeńskiego. *Aten. Kapł.* R. 52: 1960 t. 61 nr 1 s. 79-98.

58. Bibliografia prac z zakresu socjologii parafii i zagadnień pokrewnych. *Aten. Kapł.* R. 53: 1961 t. 62 nr 2 s. 260-267.

59. Ekonomiczne a społeczne pojęcie przedsiębiorstwa. *Rocz. Riloz.* R. 9: 1961 s. 77-94.

60. Kultura a moralnośc. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 38 s. 3.

61. Nowa encyklika społeczna. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 35 s. 1-2.

62. Rec.: S. CIUPAK: Kultura religijna wsi. W. 1961 ss. 187. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 25 s. 6.

63. Rec.: J. SZCZEPAŃSKI: Socjologia. Rozwój problematyki i metod. W. 1961 ss. 518. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 17 s. 6.

64. Rewizjonizm chrześcijański. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 17 s. 1-2.

65. Jaka ma być rodzina? *Tyg. Powsz.* R. 16: 1962 nr 48 s. 1.

66. Katolicyzm w Austrii. *Tyg. Powsz.* R. 16: 1962 nr 38 s. 3.

67. Les bases morales des rapports

polono-allemandes. *Cahier Pologne-Allemagne*. R. 1962 nr 1-2 s. 8-22.
68. "Mater et Magistra" w ogniu dyskusji. *Tyg. Powsz.* R. 16: 1962 nr 4 s. 1-2.
69. "Profesjonalizacja" przemysłu a koncepcja zawodu. *Rocz. Filoz.* R. 10: 1962 nr 2 s. 101-104.
70. Psychologia pracy zawodowej. *Aten. Kapl.* R. 54: 1962 t. 63 nr 2 s. 133-146.
71. Rec.: E. CIUPAK: Kultura religijności wsi. W. 1965 ss. 478. (Un livre sur l'attitude du monde rural en Pologne). *Social Compass*. R. 1962 s. 586-588.
72. Rec.: J. WACH: Socjologia religii. W. 1961 ss. 523. *Tyg. Powsz.* R. 16: 1962 nr 21 s. 7.
73. Socjologia religii w Polsce. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 5: 1962 nr 4 s. 99-111.
74. La socjologie de la religion en Pologne. *Social Compass*. R. 1963 s. 453-476.
75. Moralne podstawy międzynarodowej współpracy społeczno-gospodarczej i kulturalnej w świetle encykliki "Mater et Magistra". *Zesz. Nauk. KUL.* R. 6: 1963 nr 3 s. 3-14.
76. Sprawiedliwość i miłość społeczna. *Tyg. Powsz.* R. 17: 1963 nr 18 s. 3.
77. Stanowisko chrześcijaństwa wobec lichwy w starożytności i wczesnym średniowieczu. *Roczn. Teol. - Kanon.* T. 10: 1963 nr 2 s. 69-88.
78. Tłum., wstęp i komentarz: JAN XXIII: Encyklika o pokoju między wszystkimi narodami opartym na prawdzie, sprawiedliwości, miłości i wolności "Pacem in terris". Paris 1963 8° ss. 187.
79. Tłum., wstęp i komentarz: JAN XXIII: Encyklika o współczesnych przemianach społecznych w świetle nauki chrześcijańskiej "Mater et Magistra". Paris 1963 8° ss. 206.
80. Zagadnienie lichwy w okresie scholastyki. *Rocz. Filoz.* R. 11: 1963 nr 2 s. 43-86.
81. Problem władzy ogólnoświatowej w świetle encykliki "Pacem in terris". *Zesz. Nauk. KUL.* R. 7: 1964 nr 1 s. 57-66.
82. Problem źródeł katolickiej etyki życia gospodarczego. *Rocz. Filoz.* R. 12: 1964 nr 2 s. 5-18.
83. Socjologia religii. W: *Pod tchnieniem Ducha Św. Współczesna myśl teologiczna*. P. 1964 s. 97-126.
84. Społeczna struktura parafii. *Homo Dei.* R. 33: 1964 nr 2 s. 82-90.
85. Czy taka jest religijność polska? *Tyg. Powsz.* R. 18: 1965 nr 41 s. 2-3. [Polemika z E. CIUPAKIEM].
86. Problem typologii parafii. *Rocz. Teol.- Kanon.* T. 12: 1865 nr 3 s. 43-52.
87. Bronię stroju duchownego. *Tyg. Powsz.* R. 19: 1966 nr 42 s. 3.
88. Comment le catholicisme polonais se presente-t-il? W: *Documentation sur l' Europe Centrale*. R. 1966 s. 285-290.
89. Duszpasterstwo polskie na przełomie Tysiąclecia. *Homo Dei.* R. 35: 1966 nr 4 s. 217-225.
90. Jaki jest katolicyzm polski? *Znak.* R. 18: 1966 nr 3 s. 272-293.
91. Kościelna działalność dobroczynna w Polsce w XIX i w pierwszej połowie XX wieku. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 9: 1966 nr 1-2 s. 117-137.
92. La funzione di Jasna Góra. *Sacr. Pol. Mill.* R. 13: 1966 s. 286-289.
93. La religiosita contemporanea. *Sacr. Pol. Mill.* R. 13: 1966 s. 276-280.
94. L' Enciclica "Rerum novarum" e l'attivite sociale del clero. *Sacr. Pol. Mill.* R. 13: 1966 s. 286-298.
95. Moralny charakter życia społecznego. *Rocz. Filoz.* R. 14: 1966 nr 2 s. 13-25.
96. Sesja naukowa teologów polskich. *Aten. Kapl.* R. 58: 1966 t. 69 nr 6 s. 378-384.
97. Caritas and postwar reconstrucion. W: *The Valley of Silence*. Red. J. J. ZATKO, Notre Dame and London 1976 s. 337-396.
98. Chrześcijańska koncepcja wolności a prawo do wolności. *Znak.* R. 19: 1967 nr 2 s. 285-296.
99. Gdzie jesteśmy? Dechrystianizacja społeczeństw europejskich i amerykańskich. *Tyg. Powsz.* R. 20: 1967 nr 42 s. 1-2.
100. Geneza i charakter Konstytucji "Gaudium et Spes". *Zesz. Nauk. KUL.* R. 10: 1967 nr 4 s. 33-42.
101. O sprawiedliwość dla narodów słabszych. *Tyg. Powsz.* R. 20: 1967 nr 23 s. 1-2.
102. Problem reformy studiów teologicznych w seminariach duchownych. *Aten. Kapl.* R. 59: 1967 t. 70 s. 176-186.
103. Sesja naukowa teologów polskich na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 10: 1067 nr 2 s. 157-170.
104. Socjografia powołań kapłańskich w Polsce. *Aten. Kapl.* R. 59: 1967 t. 70 nr 1-2 s. 48-57.
105. Socjology of religion in Poland. W: *The Valley of Silence*. Red. J. J. ZATKO, Notre Dame and London 1967 s. 227-247.
106. Współdziałanie i odpowiedzialność w duszpasterstwie. *Homo Dei.* R. 36: 1967 nr 4 s. 231-238.
107. Zasady sprawiedliwości rozdzielczej w dziedzinie polityki płac. *Rocz. Filoz.* R. 15: 1967 nr 2 s. 13-26.
108. Communication sur les recherches socio-religieuses en Pologne. *Social Compass*. R. 1968 s. 285-288.
109. Człowiek w społeczeństwie. W: *O Bogu i o Człowieku*. T. 1. W. 1968 s. 227-238.
110. Der Charakter des polnischen Katholizismus. *IDOC.* R. 1968 nr 46-47 s. 1-30.
111. La predication en Pologne. *Concilium.* R. 1968 nr 4 s. 131-134.
112. Raport of the polish sociological convention 1965. *Social Compass*. R. 1968 s. 290-291.
113. Rec.: E. CIUPAK: Kult religijny i jego społeczne podłoże. W. 1965 ss. 478. *Social Compas.* R. 1968 s. 302-305.
114. The character of polisch catholicism. *Social*

Compass. R. 1968 s. 185-208.
115. Tłum., wstęp i komentarz: PAWEŁ VI: Encyklika o popieraniu rozwoju ludów "Populorum progressio". Paris 1968 8° ss. 175.
116. Wprowadzenie do "Konstytucji Duszpasterskiej o Kościele w świecie współczesnym". W: *Sobór Watykański II. Konstytucje, dekrety, deklaracje.* P. 1968 s. 818-828.
117. Koncepcja dobra wspólnego w tomistycznej filozofii społecznej. *Rocz. Filoz.* R. 17: 1969 nr 2 s. 37-48.
118. Kościelna działalność dobroczynna w Polsce w XIX i w pierwszej połowie XX wieku. W: *Księga 1000-lecia katolicyzmu w Polsce.* Lubl. 1969 s. 547-583.
119. Kultura religijna a kultura masowa. *Colloq. Sal.* 1: 1969 s. 175-188.
120. Słowo wstępne. W: P. TARAS: *Społeczne uwarunkowania i motywy wstąpienia do seminarium duchownego.* W. 1969 s. 5-9.
121. Socjologia parafii. Zarys problematyki. Lubl. 1969 8° ss. 267. -Toż. Lubl. 1971.
122. Społeczne ośrodki kultu religijnego. Próba teorii. *Roczn. Teol. - Kanon.* T. 12: 1969 nr 3 s. 65-82.
123. W poszukiwaniu pełnego obrazu parafii. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 12: 1969 nr 1 s. 53-60.
124. Zagadnienie wojny i pokoju w nauce Soboru Watykańskiego II. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 3. W. 1969 s. 143-150.
125. Założenia koncepcyjne studiów pastoralnych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 12: 1969 nr 2 s. 73-78.
126. Dziesiąta Międzynarodowa Konferencja Socjologii Religii w Rzymie (19-22 VIII 1969). *Zesz. Nauk. KUL.* R. 13: 1970 nr 1 s. 63-66.
127. Kościół jako dalszy ciąg miłosierdzia w Chrystusie. W: *Ewangelia miłosierdzia.* P. 1970 s. 175-228.
128. Nowy obraz stosunku chrześcijanina do świata. *Aten. Kapł.* R. 62: 1970 t. 74 nr 3 s. 400-415.
129. Postawa dialogu według Konstytucji "Gaudium et spes". *Colloq. Sal.* R: 1970 s. 11-18.
130. Prawo naturalne w ostatnich dokumentach społecznych Kościoła. *Rocz. Filoz.* R. 18: 1970 nr 2 s. 35-54.
131. Przemiany społeczne a religijność. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 4. W. 1970 s. 163-172. -Toż. *Aten. Kapł.* R. 62: 1970 t. 74 nr 1 s. 63-72.
132. Red.: *Colloquium Salutis - Wrocławskie Studia Teologiczne.* 1970 - 1993.
133. Rozwój zagadnienia praw osoby w nauce społecznej Kościoła. *Śl. Stud. Hist.- Teol.* T. 3: 1970 s. 10-40.
134. Socjologiczne aspekty kultu maryjnego w Polsce. *Colloq. Sal.* 2: 1970 s. 183-196.
135. Solidarność i współodpowiedzialność. *Aten. Kapł.* R. 62: 1970 t. 74 nr 3 s. 232-248.
136. Teologowie o przyszłości Kościoła. Międzynarodowy Kongres Teologiczny - Bruksela 1970. *Colloq. Sal.* 2: 1970 s. 279-294.
137. Chrześcijanie wobec nowych problemów społecznych. *Tyg. Powsz.* R. 24: 1971 nr 24 s. 1, 4-5.
138. Kongres Teologów Polskich. *Colloq. Sal.* 3: 1971 nr 3 s. 251-258.
139. Kultura a ewangelizacja świata. W: *Idee przewodnie soborowej Konstytucji o Kościele.* Kr. 1971 s. 179-190.
140. Przemiany społecznej pozycji rodziny. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 14: 1971 nr 1 s. 11-24.
141. Rozwój prolematyki i metod katolickiej nauki społecznej. *Colloq. Sal.* 3: 1971 s. 35-50.
142. Socjologia a teologia. *Tyg. Powsz.* R. 24: 1971 nr 31 s. 1, 7.
143. Socjologia wychowania. Zarys problematyki. [Skrypt]. Wr. 1971 ss. 107.
144. Sprawiedliwość w świecie - propozycie na Synod Biskupów. *Tyg. Powsz.* R. 24: 1971 nr 38 s. 1-2.
145. Światowy Kongres Teologów w Brukseli. *Aten.Kapł.* R. 63: 1971 t. 77 s. 145-159.
146. Wpływ Kościoła na integrację kulturową na Ziemiach Zachodnich. W: *Kościół na Ziemiach Zachodnich.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1971 s. 135-150.
147. Zentraler Pastoralplan - dezentralisietre Durchführung. *Diakonia - Der Seelsorger.* R. 1971 s. 344-346.
148. Katolickie kształcenie społeczne w latach 1918-1939. *Chrześc. w Świecie.* R. 4: 1972 nr 6 s. 52-65.
149. Możliwość dialogu z niewierzącymi w Polsce. *Chrześc. w Świecie.* R. 4: 1972 nr 5 s. 5-19.
150. Poland. W: *Western religion. A country by sociological inquiry.* Red. H. MOL. Paris 1972 s. 403-425.
151. Problem etyki konsumpcji. *Colloq. Sal.* 4: 1972 s. 17-33.
152. Przedmowa. W: J. F. SIX: *Od "Syllabusa" do dialogu.* W. 1972 s. 5-24.
153. Rec.: J. KRUCINA: Dobro wspólne. Teoria i jej zastosowanie. Wr. 1972 ss. 461. *Tyg. Powsz.* R. 25: 1972 nr 36 s. 7.
154. Wychowanie w rodzinie chrześcijańskiej. W. 1972 s. 52-67. -Toż. *Chrześc. w Świecie.* R. 5: 1973 nr 2 s. 1-13.
155. Wychowanie jako czynność społeczna. Analiza według schematu Znanieckiego i Parsonsa. *Rocz. Filoz.* R. 20: 1972 nr 2 s. 149-158.
156. Antoine Charles. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 655-656.
157. Die katholische Soziallehre. Entwicklung ihrer Problematik und ihrer Methoden. *Jahrbuch für Christliche Sozielwissenschaften.* R. 1973 s. 9-26.
158. Humanizm ateistyczny a humanizm

chrześcijański. *Aten. Kapł.* R. 65: 1973 t. 80 nr 3 s. 251-366.
159. Koncepcja pokoju chrześcijańskiego w encyklice. "pacem in terris". *Colloq. Sal.* 5: 1973 s. 77-88.
160. Koncepcja pokoju chrześcijańskiego. (X-lecie encykliki "Pacem in terris"). *Tyg. Powsz.* R 27: 1973 nr 17 s. 1-2.
161. Red.: Współczesna filozofia człowieka. Wr. 1973, Mała Poligrafia 8° ss. 130.
162. Sens "znaków czasu". *Chrześc. w Świecie.* R. 5: 1973 nr 1 s. 3-12.
163. Z działalności Sekretariatu dla Niewierzących. *Aten. Kapł.* R. 65: 1973 t. 80 nr 3 s. 453-455.
164. Akcja Katolicka w Polsce w XX-leciu międzywojennym. W: *Verbum Crucis.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1974 s. 64-86.
165. Kardynał Kominek - Człowiek jakiegośmy znali (1903-1974). *Colloq. Sal.* 6: 1974 s. 27-34.
166. Konzeption christlichen Fiedens. Zehn Jahre "Pacem in terris". W: *Veröfentlichungen der deutschen Pax-Christi-Sekton.* Frankfurt/Main 1974 nr 13 s. 54-62.
167. Perspektywiczne zadania teologii katolickiej w Polsce. *Aten. Kapł.* R. 66: 1974 t. 82 nr 1 s. 34-41.
168. Perspektywy duszpasterstwa parafialnego. W: *Dei Verbum.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1974 s. 89-110.
169. Red.: Rok święty. Wr. 1974 8° ss. 220.
170. Społeczne aspekty pojednania. W: *Rok święty.* Wr. 1974 s. 151-156.
171. Teologia praktyczna a socjologia. *Aten. Kapł.* R. 66: 1974 t. 82 nr 2 s. 256-267.
172. Wprowadzenie. W: *Rok święty.* Wr. 1974 s. 5-7.
173. Duchowość chrześcijańska wobec współczesnej rewolucji obyczajowej. *Aten. Kapł.* R. 67: 1975 t. 85 nr 4 s. 168-181.
174. Moralna trancendencja człowieka przez wolność i miłość. *Colloq. Sal.* 7: 1975 s. 41-56.
175. Socjologiczna analiza świadectwa chrześcijańskiego. *Rocz. Nauk. Społ.* 1975 t. 3 s. 177-195.
176. Soziale religiöse Kulturzentren. *Collect. Theol.* R. 45: 1975 nr spec. s. 87-102.
177. Teologia rozwoju społecznego. *Chrześc. w Świecie.* R. 7: 1975 nr 3 s. 22-45.
178. Caritas. W: *Enc. katol.* T. 2 Lubl. 1976 szp. 1333-1336.
179. Duchowe oblicze współczesnego polskiego kapłana. *Aten. Kapł.* R. 68: 1976 t. 86 nr 2 s. 231-251.
180. Fenomen "młodzież". *W Drodze.* R. 4: 1976 nr 9 s. 46-52.
181. Koncepcja socjologii religii. *Colloq. Sal.* 8: 1976 s. 189-205.
182. Po Kongresie Teologów Polskich. *Colloq. Sal.* 8: 1976 s. 11-17.
183. Red.: Osobowość kapłańska. Wr. 1976, Księgarnia Archidiecezjalna 8° ss. 270.
184. Wpływ środowiska i przemian społecznych na kształtowanie się modelu kapłana - duszpasterza. W: *Osobowość kapłańska.* Wr. 1976 s. 105-132.
185. Wychowanie chrześcijańskie - wychowaniem personalistycznym. *Chrześc. w Świecie.* R. 8: 1976 nr 4-5 s. 51-66.
186. Ketteler - w setną rocznicę śmierci. *Tyg. Powsz.* R. 30: 1977 nr 29 s. 3.
187. Koncepcja socjologii religii. *Chrześc. w Świecie.* R. 9: 1977 nr 4 s. 44-56.
188. Les vocations en Pologne. *Pretres Diocesains.* R. 1977 VII-VIII s. 247-252.
189. Pluralizm chrześcijański. *Tyg. Powsz.* R. 30: 1977 nr 40 s. 1-2.
190. Problem sekularyzacji w świetle adhortacji "Ewangelii nuntiandi". *Chrześc. w Świecie.* R. 9: 1977 nr 10 s. 3-19.
191. Socjologiczne uwarunkowania idei Boga. W: *Teologia nauką o Bogu. IV Kongres Teologów Polskich.* Kr. - Mogiła 1977 s. 136-144. -Toż. *Colloq. Sal.* 9: 1977 s. 11-20.
192. Św. Franciszek na tle swojej epoki. *Aten. Kapł.* R. 69: 1977 t. 88 nr 1 s. 10-23.
193. Zjawisko subkultury młodzieżowej na tle cywilizacji industrialnej. W: *Jakość życia.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1977 s. 107-118.
194. Perspektywy nowego pontyfikatu. *Tyg. Powsz.* R. 31: 1978 nr 47 s. 1-2. -Toż. Die perspektiven des neuen Pontifikats. *Klerusblatt.* R. 1978 nr 12 s. 267-269.
195. Pokój i człowiek. *Tyg. Powsz.* R. 31: 1978 nr 25 s. 1.
196. Przedmowa: W: K. GÓRSKI: *Duchowość chrześcijańska.* Wr. 1978 s. 5-21.
197. Rec.: S. KOWALCZYK: Z problematyki dialogu chrześcijańsko-marksistowskiego. *Chrześc. w Świecie.* R. 10: 1978 nr 1 s. 42-46.
198. Socijalna dimenzija grijeha. *Crkva u Svijetu.* R. 1978 nr 3 s. 199-208.
199. Społeczne wymiary grzechu. *Colloq. Sal.* 10: 1978 s. 33-46.
200. Symposium a Wrocław (Pologne) sur: "Science et foi" (28-29 avril 1978). *Ateismo e Dialogo.* R. 1978 nr 3 s. 161.
201. Chrześcijański pluralizm kulturowy. W: *Chrześcijanin w Kościele.* Wr. 1979 s. 183-214.
202. Czarnowski Stefan. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 761-762.
203. Dialog z niewierzącymi. W: *Enc. katol.* T. 3 Lubl. 1979 szp. 1281-1283.
204. Dimensiones sociales peccati. *Periodica de re morali, canonica, liturgica.* R. 1979 t. 68 s. 233-261.
205. Faith and science in light of the social-religious and cultural-scientific situation in Poland. *Atnicipation.* R. 1979 nr 26 s. 20-23.
206. Historyczno-kulturowe uwarunkowania katolicyzmu polskiego. *Chrześc. w Świecie.* R. 11:

1979 nr 4 s. 29-44.

207. Koncepcja pokoju chrześcijańskiego w encyklice "Pacem in terris". *Chrześc. w Świecie.* R. 11: 1979 nr 1 s. 14-29.

208. Nauczanie społeczne Kardynała Augusta Hlonda. *Chrześc. w Świecie.* R. 11: 1979 nr 9 s. 8-18.

209. Osoba i dobro wspólne Kościoła. *Colloq. Sal.* 11: 1979 s. 33-69. -Toż. *Chrześc. w Świecie.* R. 12: 1980 nr 8 s. 4-36.

210. Proces sekularyzacji rodziny i problem odnowy jej religijnego charakteru. *Chrześc. w Świecie.* R. 11: 1979 nr 3 s. 3-15.

211. Prorocza funkcja Kościoła. *Tyg. Powsz.* R. 32: 1979 nr 19 s. 3.

212. Red.: Chrześcijanin w Kościele. Wr. 1979, Księgarnia Archidiecezjalna 8° ss. 278.

213. Społeczne zadania Kościoła. *Tyg. Powsz.* R. 32: 1979 nr 10 s. 1-2.

214. Spotkanie w Mönchengladbach. *Tyg. Powsz.* R. 32: 1979 nr 28 s. 6.

215. The Opening of Man by Freedom and Love. *Coll. Theol.* R. 40: 19079 nr spec. s. 225-227.

216. Wiara, nauka i przyszłość Kościoła. *Tyg. Powsz.* R. 32: 1979 nr 43 s. 2.

217. Wprowadzenie. W: *Chrześcijanin w Kościele.* Wr. 1979 s. 5-13.

218. Bleib Polen die Säkularisierung erspast? W: *Christliche Soziallehre unter verschiedenen Gesellschaftssystemen.* Red. A. RAUSCHER. Köln 1980 s. 90-113.

219. Chrześcijaństwo a kultury narodowe w świetle Vaticanum II. *Colloq. Sal.* 12: 1980 s. 15-29.

220. Etyka życia gospodarczego. W. 1980 8° ss. 350. -Toż. Wr. 1982. Seria: Chrześcijańska myśl społeczna. T. 5.

221. Historyczno-kulturowe uwarunkowania katolicyzmu polskiego. *Colloq. Sal.* 12: 1980 s. 251-268. Zsfg.

222. Papieże epoki aggiornamento. *Aten. Kapł.* R. 72: 1980 t. 94 nr 1 s. 14-28.

223. Problem sekularyzacji w świetle adhortacji "Evangelii nuntiandi". W: *Ewangelizacja.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1980 s. 317-338.

224. Proces sekularyzacji rodziny i problem ednowy jej religijnego charakteru. W: *Ewangelizacja.* Wr. 1980 s. 131-146.

225. Świadectwo chrześcijańskie jako element ewangelizacji. W: *Ewangelizacja.* Wr. 1980 s. 77-97.

226. Art. z serii "Katechizm społeczny" w: *Gość Niedz.* R. 50: 1981: Informacja, nr 49 s. 7; 227. Prawda, nr 47 s. 4.

228. Chrześcijańska myśl i ruch charytatywny. W: *Historia katolicyzmu społecznego w Polsce.* W. 1981 s. 509-534.

229. Katolickie organizacje młodzieżowe. W: *Historia katolicyzmu społecznego w Polsce.* W. 1981 s. 337-364.

230. Katolickie szkolenie społeczne. W: *Historia katolicyzmu społecznego w Polsce.* W. 1981 s. 535-552.

231. Metodologia nauk teologicznych. Wr. 1981 Księgarnia Archidiecezjalna, 8° ss. 422.

232. Nauczanie społeczne Prymasa Polski. *Aten. Kapł.* R. 73: 1981 t. 97 nr 2 s. 238-254.

233. Prymas miłujący Naród. *Przew. Katol.* R. 71: 1981 nr 51-52 s. 5.

234. Art. z serii "Katechizm społeczny" w: *Gość Niedz.* R. 51: 1982: Kultura, nr 8 s. 5, 7; 235. Manipulacja, nr 15 s. 6; 236. Miłość, nr 37 s. 1, 3; 237. Nauka, nr 6 s. 4, 6.

238. Bleibende Aktualistät der Enzyklik Rerum Novarum. W: *90 Jahre Rerum Novarum.* Köln 1982 s. 137-143.

239. Działalność charytatywno-społeczna Adama Stefana Sapiehy po drugiej wojnie światowej (1945-1951). W: *Księga Sapieżyńska.* Red. J. WOLNY. T. 1. Kr. 1982 s. 309-324.

240. Encyklika o pracy ludzkiej. *Colloq. Sal.* 14: 1982 s. 11-16.

241. Filozofia społeczna. W. 1982 8° ss. 374. -Toż. Wr. 1982. Seria: Chrześcijańska myśl społeczna. T. 3.

242. Katolicka nauka społeczna. W: *Katolicyzm A-Z.* Red. Z. PAWLAK. P. 1982 s. 200-204.

243. Kościół jako "opozycja moralna". *Chrześc. w Świecie.* R. 14: 1982 nr 103 s. 1-12.

244. Le caractere du catholicisme polonais et sa fonction dans le systeme socio-culturel national. W: *The Common Christian Roots of the European Nations. An International Colloquium in the Vatican.* T. 2. Florence 1982 s. 414-420.

245. Praca a człowiek w świetle encykliki Jana Pawła II "Laborem exercens". *Niedziela.* R. 25: 1982 nr 11 s. 1, 6.

246. Praca w rozwoju osobowości człowieka na podstawie encykliki "Laborem exercens". *Chrześc. w Świecie.* R. 14: 1982 nr 6 s. 1-?.

247. Respuestal al Cuestonario sobre "Etica secular a no Creencia". *Ateismo e Dialogo.* R. 1982 nr 2 s. 65-69.

248. Wprowadzenie. W: R. GUARDINI: *Znaki święte.* Wr. 1982 s. 5-16.

249. Wprowadzenie. W: K. WOJTYŁA: *Elementarz etyczny.* Wr. 1982 s. 3-16.

250. Człowiek w encyklikach Jana Pawła II. *Colloq. Sal.* 15: 1983 s. 33-48.

251. Duchowość pracy - praca jako środek doskonalenia człowieka w nauce Jana Pawła II. W: *Kultura życia wewnętrznego.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1983 s. 157-166.

252. Kościelna "Caritas" przed likwidacją. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 40 s. 1, 4, 8.

253. Praca a własność w "Laborem exercens". *Chrześc. w Świecie.* R. 15: 1983 nr 114 s. 12-20.

254. Praca jako środek doskonalenia człowieka. W: JAN PAWEŁ II: *Laborem exercens. Tekst i komentarz.* Wr. 1983 s. 107-117.

255. Problem priorytetu pracy w stosunku do własności w świetle encykliki "Laborem exercens". W: JAN PAWEŁ II: *Laborem exercens. Teskt i komentarz*. Wr. 1983 s. 173-183.
256. The social teaching of Primate Wyszyński. *Coll. Theol.* R. 53: 1983 nr spec. s. 79-94.
257. Uczony i działacz. [Prof. Cz. Strzeszewski]. *Ład.* R. 3: 1983 nr 47 s. 1, 5.
258. Zamiast felietonu. *Nowe Życie.* R. 1: 1983 nr 10 s. 16; nr 11, s. 16; nr 13 s. 16; nr 14 s. 14.
259. Art. z serii "Etyka pracy" w: *Nowe Życie.* R. 2: 1984: Doskonalenie człowieka, nr 8 s. 5; 260. Doskonalenie świata, nr 6 s. 7. 261. Łaczyć pracę z modlitwą, nr 11 s. 5, 14; 262. "Morale" pracowników, nr 24 s. 4-5; 263. Niespiesznie, nr 20 s. 6-7, 15; 264. Obowiązek pracy, nr 10 s. 5; 265. Oszczędnie, nr 22 s. 4, 11; 266. Praca Boga i praca człowieka, nr 15 . 4-5; 267. Praca jest jedna - dobra, nr 14 s. 4-5; 268. Pracować z miłością, nr 18 s. 10; 269. Pracujemy mądrze, nr 19 s. 4-5, 12; 270. Przekleństwo czy przywilej, nr 4-5 s. 1-2.
271. Nauczanie społeczne Kard. S. Wyszyńskiego. *Colloq. Sal.* 14: 1984 s. 121-138.
272. Die Kirche als moralische Opposition. *Jahrbuch für christliche Sozialwissenschaften.* R. 1984 s. 55-66.
273. Rozwój teologii pracy. *Communio.* R. 1984 nr 2 s. 51-63.
274. Uczony i działacz. W 80-tą rocznica urodzin Profesora Czesława Strzeszewskiego. *Chrześc. w Świecie.* R. 16: 1984 nr 121 s. 28-37.
275. Zamiast felietonu. *Nowe Życie.* R. 2: 1984 nr 2-3 s. 16; nr 4-5 s. 32; nr 8 s. 16; nr 10 s. 16; nr 11 s. 16; nr 14 s. 16; nr 15 s. 16; nr 19 s. 16; nr 20 s. 16; nr 22 s. 16; nr 24 s. 16. - 1985: nr 2 s. 16; nr 4 s. 16; nr 6 s. 16.
276. Art. z serii "Etyka pracy" w: *Nowe Życie.* R. 3: 1985: Bezpieczeństwo i higiena pracy, nr 21 s. 10-11; 277. Bezrobocie, nr 9 s. 4-5; 278. Motywy pracy, nr 2 s. 6-7. 279. Praca kobiet, nr 11 s. 12-13; 180. Praca nieletnich, nr 14 s. 6-7, 16; 281. Prawo do pracy, nr 4 s. 10-11; 282. Prawo do wypoczynku, nr 8 s. 4-5.
283. Formy akcji charytatywnej w Polsce. W: *Miłość miłosierna.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1985 s. 223-240.
284. Grzech społeczny. *Colloq. Sal.* 1985 s. 211-224.
285. Kościelna działalność dobroczynna w Polsce w XIX i pierwszej połowie XX wieku. W: *Miłość miłosierna.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1985 s. 241-281.
286. Praca jako doskonalenie człowieka i świata. *Aten. Kapł.* R. 77: 1985 t. 104 nr 1-2 s. 222-237. -Toż. *Colloq. Sal.* 16: 1985 nr 16 s. 11-28.
287. Rozwój działalności charytatywnej w Polsce. W: *Miłość miłosierna.* Wr. 1985 s. 195-221.
288. Służba Tajemnicy. *Colloq. Sal.* 16: 1985 s. 5-7.
289. Społeczne treści Ewangelii. *Chrześc. w Świecie.* R. 17: 1985 nr 1-2 s. 63-75.
290. Spotkania. *Nowe Życie.* R. 3: 1985: Adam, nr 15 s. 16; Ewa, nr 16 s. 16; Szatan, nr 19 s. 16. -Toż. *Nasze Słowo.* R. 1: 1990 nry: 2, 4, 16.
291. Wpływ chrześcijaństwa na kulturę etyczną Europy - perspektywy personalizmu. *Colloq. Sal.* 16: 1985 s. 99-108.
292. Zagadnienie integracji grup etnicznych w świetle katolickiej nauki społecznej. *Stud. Polon.* T. 6: 1983 s. 45-68. Wyd. 1985.
293. Art. z serii "Etyka pracy" w: *Nowe Życie.* R. 4: 1986: Polityka płac, nr 7 s. 12-13; 294. Prawo do awansu, nr 10 s. 12-13; 295. Prawo do owoców pracy, nr 1 s. 14-15; 296. System płac nr 3 s. 10-11.
297. Art. z serii "Teologia wolności" w: *Nowe Życie.* R. 4: 1986: Anatomia ucisku, nr 13 s. 4-5; 298. Paradoksy wolności, nr 11 s. 4-5; 299. Wolność chrześcijańska, nr 12, s. 4-5; 300. Wyzwolenie ewangeliczne, nr 14 s. 4-5; 301. Wyzwolenie społeczne, nr 15 s. 4-5.
302. Chrześcijaństwo a wyzwolenie człowieka. Wstęp do Instrukcji o chrześcijańskiej wolności i wyzwoleniu. W: *Instrukcja o chrześcijańskiej wolności i wyzwoleniu.* Wr. 1986 s. 5-41.
303. Działalność polityczna czy profetyczna funkcja Kościoła. *Znaki czasu.* R. 64: 1986 nr 2 s. 116-126. -Toż. *Chrześc. w Świecie.* R. 18: 1986 nr 1-2 s. 1-11.
304. Karol Wojtyła jako mecenas nauki. *Nasza Przeszł.* T. 65: 1986 s. 253-262.
305. Katolicka nauka społeczna. Studium historyczno-doktrynalne. R. 1986 8° ss. 502. -Toż. W. 1988 8° Seria: *Chrześcijańska myśl społeczna.* T. 2.
306. Katolicki personalizm społeczny w nauczaniu Piusa XII. *Chrześc. w Świecie.* R. 18: 1986 nr 5 s. 1-10.
307. Kościół "opozycja moralna". *Znaki Czasu.* R. 64: 1986 nr 3 s. 60-72.
308. Rozważania o etyce pracy. Wr. 1986, Księgarnia Archidiecezjalna 8° ss. 256.
309. Sprawozdanie z działalności Komisji Przygotowawczej Synodu Archidiecezji Wrocławskiej. *Biul. Syn. Archid. Wrocl.* R. 1986 nr 1 s. 14-17.
310. Art. z serii "Perswazje" w: *Nowe Życie.* R. 5: 1987: Demokracja, nr 21 s. 12-13; 311. Naród, nr 26 s. 6-7; 312. Prawo, nr 20 s. 12-13; 313. Władza, nr 17 s. 10-11. -Toż. *Gość Niedz.* R. 56: 1987 nr 33 s. 3.
314. Chrześcijaństwo a wyzwolenie człowieka. W: *Problem wyzwolenia człowieka.* Red. T. STYCZEŃ, M. RADWAN. R. 1987 s. 271-293.
315. Czy sekularyzacja omija Polskę? *Colloq. Sal.* 18-19: 1987 s. 23-42.
316. Godność osoby i godność narodu. *Ład.* R. 7: 1987 nr 21 s. 1, 4-5.
317. Nauka społeczna Kościoła, jej charakter i

miejsce w orędziu ewangelicznym. W: *Dokumenty nauki społecznej Kościoła.* Red. M. RADWAN, L. DYCZEWSKI, A. STANOWSKI. Cz. 1. R. - Lubl. 1987 s. 7-40.

318. Sens orędzia Jana Pawła II. *Ład.* R. 7: 1987 nr 11 s. 1, 11. -Toż. *Przew. Katol.* R. 77: 1987 nr 36 s. 2.

319. Społeczne wymiary Eucharystii. W: *Eucharystia.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1987 s. 257-266.

320. Taniec pośród mieczów. Wr. 1987, Księgarnia Archidiecezjalna 8° ss. 474.

321. Znak rozpoznawczy Chrystusa. W: *Eucharystia.* Wr. 1987 s. 15-21.

322. Art. z serii "Perswazje" w: *Nowe Życie.* R. 6: 1988: Państwo nr 9 s. 12-13; 323. Pluralizm, nr 19 s. 12-13; 324. Samorząd nr 16 s. 14-15.

325. Aktulaność encykliki "Pacem in terris". Wypowiedź w ramach ankiety na temat XXV rocznicy "Pacem in terris". *Ład.* R. 8: 1988 nr 16 s. 6-7.

326. Komentarz do encykliki "Sollicitudo rei socialis". W: JAN PAWEŁ II: *Sollicitudo rei socialis.* Wr. 1988 s. 113-145.

327.Kościół - opozycja moralna. [Wywiad]. *Ład.* R. 8: 1988 nr 35 s. 1, 8-9.

328. Kościół wobec społeczno-moralnej odnowy narodu polskiego. *Chrześc. w Świecie.* R. 20: 1988 nr 6 s. 1-23.

329. Miasto położone na górze. *Ład.* R. 8: 1988 nr 42 s. 1, 14,

330. Prorocka funkcja Kościoła. Dziesięć lat nauczania społecznego Jana Pawła II. *Nowe Życie.* R. 6: 1988 nr 21 s. 12-13.

331. Troska Papieża i Kościoła. *Ład.* R. 8: 1988 nr 18 s. 1, 4.

332. Wolność i odpowiedzialność badacza. *Ethos.* R. 1988 nr 2-3 s. 101-111.

333. A co dalej ze wsią? *Ład.* R. 9: 1989 nr 15 s. 1, 6.

334. Duszpasterstwo polskie w czterdziestoleciu. *Chrześc. w Świecie.* R. 21: 1989 nr 2 s. 18-32.

335. Gospodarcza etyka. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 1319-1320.

336. Kościół - kultura - kultury. *Aten. Kapł.* R. 81: 1989 t. 112 nr 3 s. 341-353.

337. Miasto położone na górze. 10-lecie pontyfikatu Jana Pawła II. *Aten. Kapł.* R. 81: 1989 t. 112 nr 1 s. 3-12.

338. O istocie stalinizmu. *Ład.* R. 9: 1989 nr 5 s. 1, 12.

339. Suwerenność państwa czy narodu? *Ład.* R. 9: 1989 nr 8 s. 1, 11.

340. W poszukiwaniu zdrowej demokracji. *Ład.* R. 9: 1989 nr 33 s., 1, 12.

341. Jono Pauliaus II Enciklikos "Sollicitudo rei socialis" komentaras. *Logos.* [Liepa-Regsejir]. R. 1990 nr 1 s. 80-91.

342. Konieczność nowej ewangelizacji. *Colloq. Sal.* 20: 1990 s. 13-26.

343. Kultura środowiska parafialnego. *Colloq. Sal.* 20: 1990 s. 85-94.

344. Polski świat pracy - wyzwanie dla Kościoła. *Aten. Kapł.* R. 82: 1990 t. 115 nr 2-3 s. 159-171.

345. Prawica - lewica - reforma. *Ład.* R. 10: 1990 nr 48 s. 3.

346. SOS w rodzinie. *Ład.* R. 10: 1990 nr 20 s. 5.

347. Świętość dzisiaj? Obraz współczesnej świętości w świetle "Christifideles laici". W: *Świętość we współczesności.* Red. I. DEC. Wr. 1990 s. 165-174.

348. Węzłowe problemy katolickiej nauki społecznej. W. 1990 8° ss. 272. -Toż. Wr. 1991, Księgarnia Archidiecezjalna 8° ss. 272.

349. "Centessimus Annus". Encyklika o ratowaniu współczesnego świata. *Ład.* R. 11: 1991 nr 40 s. 3.

350. Komentarz do encykliki "Centessimus Annus". W: JAN PAWEŁ II. *Centessimus Annus.* Wr. 1991 s. 121-133.

351.Kościół wobec liberalnego kapitalizmu i komunizmu. *Aten. Kapł.* R. 83: 1991 t. 116 nr 2 s. 231-246.

352. Kwestia społeczna i próby jej rozwiązania: od "Rerum novarum" do "Sollicitudo rei socialis". *Aten. Kapł.* R. 83: 1991 t. 116 nr 2 s. 202-215.

353. Prędzej z tą reformą. *Ład.* R. 11: 1991 nr 11 s. 3, 7.

354. Socialinė problema ir handymai išspresti: Nuo "Rerum novarum" iki "Sollicitudo rei socialis". *Logos.* R. 1991 nr 3 s. 83-91.

354. Świat pracy - wyzwanie dla Kościoła. *Ład.* R. 11: 1991 nr 3 s. 3.

355. Świętość czyli sens życia. Obraz świętości w adhortacji "Christifideles laici". *Znaki Czasu.* R. 69: 1991 nr 2-3 s. 113-121.

356.Kapłani polscy w dobie socjalizmu, "Solidarności" i demokracji. *Wrocł. Prz. Teol.* R. 1: 1993 nr 1 s. 7-13.

357. Kościół - kultura - kultury. *Colloq. Sal.* 21-22: 1993 s. 173-185.

358. Na krzywych liniach. R. -Lubl. 1993, Fundacja Jana Pawła II 8° ss. 322.

359. O etykę społeczną i polityczną. *Wrocł. Prz. Teol.* R. 1: 1993 nr 2 s. 19-25.

360. Praca - nasz chleb niepowszedni. [Wywiad przeprowadziła M. LUBIENIECKA]. *Nowe Życie.* R. 10: 1993 nr 5 s. 8, 16.

361. Socjologiczne aspekty niechęci i uprzedzeń międzyludzkich. *Colloq. Sal.* 21-22: 1993 s. 209-218.

362. Co to jest samorząd? *Nowe Życie.* R. 11: 1994 nr 4 s. 8, 10.

363. Etyka społeczna i polityczna. W. 1994 Ośrodek Dokumentacji i Studiów Społecznych 8° ss. 334. Seria: *Chrześcijańska Myśl Społeczna.* T. 4.

364. Kościół w Polsce po drugiej wojnie światowej. Zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania

jego działalności. *Chrześc. w Świecie*. R. 16: 1994 nr 1 s. 6-22.

II.

Schematyzm Archidiecezji Wrocławskiej. Wr. 1971-1990; Instalacja Ks. Dra Józefa Majki, Rektora Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu, Kanonika Kapituły Wrocławskiej. *Wrocł. Wiad. Kośc.* R. 24: 1971 nr 4 s. 112; Bibliografia prac księdza prof.dra Józefa Majki. *Chrześc. w Świecie*. R. 6: 1974 nr 3 s. 5-10; Ks. Profesor Józef Majka. Tamże, s. 2-5; URBAN W.: 30-lecie Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu. *Colloq. Sal.* 15: 1983, passim; DEC I.: Ks. prof.dr hab. Józef Majka - laureatem nagrody Fundacji Jana Pawła II. *Nowe Życie*. R. 3: 1985 nr 24 s. 8-9; Nagroda Fundacji Jana Pawła II w Rzymie dla ks. prof. Józefa Majki. *Chrześc. w Świecie*. R. 8: 1986 nr 1-2 s. 162; TENŻE: Wielkie wyróżnienie. Ks. prof.dr hab. Józef Majka laureatem nagrody im. ks. I. Radziszewskiego. *Nowe Życie*. R. 6: 1988 nr 14 s. 8-11. TENŻE: Ks. Józef Majka - curriculum vitae. W: *Osoba - Kościół - Społeczeństwo. Księga pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Józefa Majki*. Red. I. DEC. Wr. 1992 s. 15-20; DUDZIAK J.: Do Wrocławia droga wiodła przez Tarnów i Kraków. Tamże, s. 45-53; KRAWIEC E.: Bibliografia podmiotowa i przedmiotow ks. prof. Józefa Majki. *Tamże*, s. 21-44; TAŻ: Prace naukowe przygotowane pod kierunkiem ks. prof. Józefa Majki na Papieskim Fakultecie Teologicznym we Wrocławiu. *Tamże*, s. 87-96; MAŁACHOWSKI A.: Twórcza praca wychowawcza ks. prof. Józefa Majki. *Tamże*, s. 175-186; MARIAŃSKI J.: Działalność naukowo-dydaktyczna ks. prof. Józefa Majki w środowisku KUL. *Tamże*, s. 55-64; TENŻE: Ks. prof. Józef Majka jako socjolog religii. *Tamże*, s. 105-132; MAZUREK F. J.: Integralno-personalistyczna koncepcja pracy ludzkiej w ujęciu ks. prof. Józefa Majki. *Tamże*, s. 133-158; NARECKI Z.: Wykaz prac doktorskich, licencjackich i magisterskich napisanych pod kierunkiem ks. prof. Józefa Majki na KUL. *Tamże*, s. 65-70; PAWLACZEK S. Ks. prof. Józef Majka - popularyzator katolickiej nauki społecznej. *Tamże*, s. 171-174; PIWOWARSKI W.: Laudacja z okazji nagrody im. Idziego Radziszewskiego przyznana ks. prof. Józefowi Majce przez Towarzystwo Naukowe KUL. *Tamże*, s. 97-104; STRZESZEWSKI Cz.: Komentarze do społecznych encyklik papieskich w twórczości naukowej ks. prof. Józefa Majki. *Tamże*, s. 159-169; SWASTEK J.: Działalność dydaktyczno-naukowa ks. prof. Józefa Majki we Wrocławiu w latach 1970-1992 . *Tamże*, s. 71-86; SZELOCH H.: Model kapłana - duszpasterza w ujęciu ks. prof. Józefa Majki. *Tamże*, s. 187-193; Uroczystość jubileuszu 50-lecia kapłaństwa Ks. Infułata Prof. Dra hab. Józefa Majki. *Biul. PFT*. Wr. Nr 3: 1992-1993 s. 100-103; DEC J.: Słowo wstępne [..] w czasie pogrzebu Ks. Infułata Józefa Majki. *Tamże*, s. 142-146.-Toż. *Wrocł. Wiad. Kość*. R. 46: 1993 nr 3 s. 92-98; TENŻE: Testament życia Księdza Infułata Józefa Majki. [Kazanie żałobne]. *Biul. PFT Wrocłw.* Nr 3: 139-1993 s. 139-142; Śmierć i pogrzeb Ks. Infułata Józefa Majki. Tamże, s. 137; DEC I.: Ksiądz Józef Majka - szkic do portretu.Wrocł. *Prz. Teol.* R. 1: 1993 nr 2 s. 7-17; TENŻE: Moralny opozjonista. *Nowe Życie*. R. 10: 1993 nr 5 s. 7; MANDZIUK J.: Ks. Józef Majka, znawca katolickiej nauki społecznej. *Gaz. Niedz.* R. 45: 1993 nr 48 s. 5-6; TENŻE: Wybitny znawca katolickiej nauki społecznej. Śp. Ks. prof. Józef Majka (1918-1993). *Nasze Słowo*. R. 4: 1993 nr 15 s. 8; Pogrzeb Księdza Infułata Józefa Majki. *Nowe Życie*. R. 10: 1993 nr 5 s. 2, okładka; SZETELNICKI W.: Kapituła Metropolitalna we Wrocławiu w latach 1952-1993. Wr. 1993, passim; GULBINOWICZ H.: Pożegnanie. *Colloq. Sal.* 23-24: 1993 s. 11-12. - Toż. *Biul. PFT Wrocł.* Nr 3: 1992-1993 s. 152-1993 s. 152-153. -Toż. *Wrocł. Wiad. Kośc.* R. 46: 1993 nr 3 s. 85-87; KRUCINA J.: Ks. Majka - człowiek, jakiegośmy znali. [Kazanie pogrzebowe]. *Colloq. Sal.* 23-24: 1993 s. 13-18. -Toż. *Biul. PFT Wrocł.* Nr 3: 1992-1993 s. 146-151. -Toż. *Wrocł. Wiad. Kośc.* R. 46: 1993 nr 3 s. 87-91; MACHARSKI F.: Wiedza, która stała się mądrością. *Colloq. Sal.* 23-24: 1993 s. 9. -Toż. *Biul. PFT Wrocł.* Nr 3: 1992-1993 s. 152-153; Uroczyste posiedzenie Rady Wydziału PFT we Wrocławiu w pierwszą rocznicę śmierci ks. prof.dr hab. Józefa Majki. *Biul. PFT Wrocł.* Nr 4: 1993-1994 s. 152-153; DEC I.: Metropolitalne Wyższe Seminarium Duchowne we Wrocławiu w latach 1976-1994. W: *Patientia et Carritas*. Red. I. DEC. Wr. 1995 s. 273, 276-277; TENŻE: Srebrne gody Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu. *Tamże*, s. 294-297, 307; DROZD R.: Synod Archidiecezji Wrocławskiej (1985-1991). *Tamże*, s. 307-310, 313; MANDZIUK J.: Słownik księży pisarzy Archidiecezji Wrocławskiej 1945-1992, tamże literatura. [w druku].

Ks. Józef Mandziuk

Majkowski Józef, pseud.: Aleksandrowicz (1915-1987), jezuita, profesor Wydziału Teologicznego Bobolanum w Warszawie, psycholog religii, historyk duchowości.

Urodził się 30 X 1915 r. w Chodkowie k/Płoniaw jako syn Aleksandra i Teodozji z d. Kakowskiej. Do zakonu jezuitów wstąpił 31 X 1930 r. Po przejściu dwuletniego nowicjatu w Kaliszu (1930-1932), uzupełniał wykształcenie gimnazjalne w Pińsku (1932-1936), następnie studiował filozofię na Wydziale Zakonnym w Krakowie

(1936-1939) i teologiczne na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Lublinie (1939-1940), a ukończył podczas II wojny światowej w Wilnie (1940-1942), gdzie też 20 IV 1941 r. przyjął święcenia kapłańskie. Podczas wojny działał w ZWZ w Wilnie, a po święceniach współpracował jako kapelan z Armią Krajową, za co został odznaczony Krzyżem Walecznych oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami. W dn. 26 III 1942 r. został wraz z innymi jezuitami z Wilna aresztowany i osadzony w więzieniu na Łukiszkach, a następnie do 1944 r. internowany w Poniewieżyku, Szawlach i Wilnie. Po wojnie odbył studia z psychologii religii na Katol. Uniw. Lubelskim (1947-1949), zakończone doktoratem. W 1950 r. podjął wykłady z psychologii religii na Katol. Uniw. Lubelskim, a w 1954 r. również z teologii ascetycznej na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Warszawie. Od 1958 r. był też duszpasterzem akademickim w ośrodku Św. Andrzeja Boboli przy ul. Rakowieckiej w Warszawie. Od 1962 r. wykładał również w Prymasowskim Studium Życia Wewnętrznego, a od 1975 r. psychologię w Instytucie Studiów nad Rodziną Akademii Teologii Katolickiej. Szczególne zainteresowania okazywał badaniami nad psychologią św. Stanisława Kostki, dla którego miał wielki kult. W 1980 r. został członkiem Kościelnej Redakcji Transmisji Mszy św. w kościele św. Krzyża. Poza tym udzielał licznych rekolekcji kapłanom i siostrom zakonnym. Wiele troski przejawiał wobec chorych na terenie Warszawy. Znawca historii duchowości polskiej, w tym szczególnie jezuickiej, współpracował z redakcją "Dictionnaire de spiritualite." Jako duszpasterz akademicki w Warszawie popierał studencką działalność ekumeniczną i patronował czasopismu akademickiemu "Charis". Autor książek i artykułów religijnych, zarówno naukowych jak i popularno-naukowych, w licznych czasopismach krajowych i zagranicznych. Uzdolniony muzycznie interesował się i wydawał śpiewniki religijne, a szczególnie kolędy. Zmarł 24 II 1987 r. w Warszawie.

I.

1. Wakacje. *Pod Znakiem Maryi.* R. 1936 nr 16 s. 195-197.

2. Gdzie również biją polskie serca. *Misje Katol.* R. 57: 1938 s. 249-254. -Toż w skrócie pt.: Polska misja w Afryce. *Posł. Serca Jezusa* (Chicago). R. 22: 1938 s. 323-327.

3. Hymn na cześć św. Andrzeja Boboli. Święty Bobolo...! Kr. 1938 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. nlb. 3.

4. Rec.: J. SICKENBERGER: Erinnerungen an Otto Bardenhewer. Freiburg 1937. *Prz. Powsz.* T. 221: 1938 s. 87-89.

5. Rec.: B. I. ŚWIĘCICKI: Unia krajów chrześcijańskich. *Sod. Mar.* R. 37: 1938 s. 423.

6. Święty Andrzeju! Kr. 1938 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 3.

7. Przemówienie do Sodalicji Mariańskich w czerwcu: z Jezusem. W: *Śladami Skargi. Kazania i szkice księży Towarzystwa Jezusowego.* T. 3. Kr. 1947 s. 173-176.

8. Przypowieść naszych dni. W: *Śladami Skargi. Kazania i szkice księży Towarzystwa Jezusowego.* T. 3. Kr. 1947 s. 24-28.

9. Rec.: A. GARDEIL: Duch Święty w życiu chrześcijańskim. Kielce 1947. *Prz. Powsz.* T. 226: 1948 s. 188-189.

10. Rec.: Cz. KACZMAREK: Nadprzyrodzone życie dusz w Chrystusie i Kościele. Kielce 1947. *Prz. Powsz.* T. 226: 1948 s. 103-104.

11. Rec.: M. MUELLER: O radosnym miłowaniu Boga. Ołtarzew 1947. *Prz. Powsz.* T. 226: 1948 s. 187-188.

12. Rec.: M. PIROŻYŃSKI: Źródło życia. Wr. 1946. *Prz. Powsz.* T. 226: 1948 s. 189.

13. Rec.: J. DE SOLITAIRE: Dialogue sur l'âme et les passions. *Rocz. Filoz.* T. 1: 1948 s. 304-305.

14. Psychologia przeżyć mistycznych. *Rocz. Filoz.* T. 2-3: 1949-1950 s. 172-184.

15. Czynniki społeczne w przeżyciu religijnym. *Prz. Powsz.* T. 229: 1950 s. 28-37.

16. Psychika św. Stanisława Kostki. *Prz. Powsz.* T. 229: 1950 s. 405-423.

17. Psychologia ascezy i mistyki św. Stanisława Kostki. *Prz. Powsz.* T. 230: 1950 s. 81-99.

18. Psychologia postu. *Prz. Powsz.* T. 229: 1950 s. 170-179.

19. Rec.: L. MARTIAL: Świętość i dobra wola. Niepokalanów 1949. *Prz. Powsz.* T. 229: 1950 s. 61-62.

20. Typologia św. Stanisława Kostki. *Prz. Powsz.* T. 229: 1950 s. 301-318.

21. Zadania nowoczesnej charakteriologii świętych. *Prz. Powsz.* T. 229: 1950 s. 270-280.
22. Z psychologii częstej spowiedzi. *Prz. Powsz.* T. 230: 1950 s. 309-318.
23. Katolicyzm budzącej się świadomości dziecka. *Prz. Powsz.* T. 231: 1951 s. 185-196.
24. Spór o psychologię religii. *Prz. Powsz.* T. 231: 1951 s. 35-46.
25. Święta Teresa z Lisieux. *Prz. Powsz.* T. 232: 1951 s. 66-89.
26. Dlaczego Bóg jest niekiedy daleki? *Prz. Powsz.* T. 233: 1952 s. 250-263.
27. Filozofia religii O. Mariana Morawskiego. *Prz. Powsz.* T. 234: 1952 s. 142-156.
28. Sprawdziany świętości. *Prz. Powsz.* T. 234: 1952 s. 193-201.
29. Trójgłos o mistyce i celibacie. (Mistique et continence. Paris 1952). *Prz. Powsz.* T. 235: 1953 s. 41-55. Współautor: M. BEDNARZ.
30. Psychologia religijnej legendy w katolicyźmie. *Rocz. Filoz.* R. 5: 1955-1957 nr 1 s. 5-25.
31. Z psychologii wyrazu katolickiej modlitwy. *Rocz. Filoz.* R. 5: 1955-1957 nr 4 s. 135-152.
32. Angeli Poloniae. *Aten. Kapl.* R. 50: 1957 t. 54 s. 342-360.
33. Matka Boża w dawnej polskiej ascezie. *Homo Dei.* R. 26: 1957 s. 862-874.
34. Psychologia religii. *Znak.* R. 10: 1958 nr 10 s. 920-938.
35. Psychologia religii. *Sod. Mar.* (Londyn). R. 1959 nr 7-8 s. 23-27.
36. Struktura religijnego przeżycia. *Sod. Mar.* (Londyn). R. 1959 nr 9 s. 11-13.
37. Egzystencjalizm Eryka Przywary. *Collect. Theol.* R. 31: 1960 nr 1-4 s. 87-105.
38. Filozofia religii ks. Franciszka Sawickiego. *Aten. Kapl.* R. 53: 1960 t. 60 s. 435-444.
39. Religia naturalnym wyposażeniem człowieka. *Aten. Kapl.* R. 53: 1960 t. 60 s. 31-44.
40. Kierunki współczesnej psychologii religii i metody badań religijności. *Rocz. Filoz.* R. 9: 1961 nr 4 s. 5-30.
41. O symbolice Najświętszego Serca Jezusowego. *Aten. Kapl.* R. 54: 1961 t. 62 s. 236-241.
42. De scriptis deque libro quodam sancti Stanislai Kostka pias eius sententias continente. *Arch. Hist. S.J.* (Roma). T. 31: 1962 s. 100-106.
43. Technizacja a religijność. *Aten. Kapl.* R. 55: 1962 t. 64 s. 175-185.
44. Człowiek w życiu wewnętrznym. *Aten. Kapl.* R. 56: 1963 t. 66 s. 162-168.
45. Pobożność maryjna w pismach O. Drużbickiego. *Aten. Kapl.* R. 56: 1963 t. 66 s. 124-131.
46. Psychologia ascezy. *Aten. Kapl.* R. 56: 1963 t. 66 s. 234-239.
47. Życie wewnętrzne św. Pawła i św. Franciszka z Asyżu. *Aten. Kapl.* R. 56: 1963 t. 66 s. 260-265.
48. Fabiani Charles. W: *Dict. de spirit.* T. 5: 1964 szp. 15.
49. Feliński Sigismond-Felix. W: *Dict. de spirit.* T. 5: 1964 szp. 126-128.
50. Fenicki François-Stanislas. W: *Dict. de spirit.* T. 5: 1964 szp. 170-172.
51. Ksiądz jako słuchacz słowa Bożego. *Aten. Kapl.* R. 57: 1964 t. 67 s. 105-110.
52. Święty Stanisław Kostka. Studium z dziedziny hagiografii psychologicznej. R. 1965 Inst. Stud. Kośc. 8⁰ ss. 321. -Toż w j. angielskim: Saint Stanislaus Kostka. A Psychological Hagiography. R. 1972 Pap. Inst. of Eccl. Stud. ss. 306.
53. Ewangelizacja a życie zakonne. *Aten. Kapl.* R. 60: 1967 t. 70 s. 314-324.
54. Fenicki François-Stanislas. W: *Dict. d'hist. et de geogr. eccl.* T. 16: 1967 szp. 989-991.
55. Formacja kleru w wychowywaniu i samowychowaniu seminaryjnym. *Aten. Kapl.* R. 60: 1967 t. 70 s. 120-128.
56. Psychologia kierownictwa duchowego. *Aten. Kapl.* R. 61: 1968 t. 71 s. 10-19.
57. Psychologia religii, a problem zła. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* T. 3. W. 1969 s. 37-40.
58. Kultura religijna. *Aten. Kapl.* R. 63: 1970 t. 75 s. 213-227.
59. Rec.: M. SCHMIDT, R. von BIBERACH: Die sieben Strassen zu Got. *Gregorianum.* T. 51: 1970 s. 386-387.
60. Jak psychologicznie kształtować postawę służby wobec Chrystusa-Króla? *Przymierze.* R. 6: 1971 nr 19-20 s. 101-115.
61. Wołanie naszych czasów o świętość. *Aten. Kapl.* R. 64: 1971 t. 77 s. 270-278.
62. Stanisław Kostka. W: *Hagiografia pol.* T. 2. P. 1972 s. 379-392.
63. Warszewickiego "Żywot Stanisława Kostki". W: *Studia i materiały.* R. 1972 s. 215-249.
64. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Adamski Józef Stanisław, szp. 77; 65. Agere contra, szp. 174; 66. Aland Jan, szp. 289; 67. Alembert Jean le Rond, szp. 354-355; 68. Alvarez Balthasar, szp. 395; 69. Alvarez de Paz Diego, szp. 396-397; 70. Androzio Fulvio, szp. 532; 71. Arias Francisco, szp. 916; 72. Arvisenet Claude, szp. 961; 73. Ascezy psychologia, szp. 978-980.
74. W Duchu Świętym ku szczytom życia chrześcijańskiego. *Aten. Kapl.* R. 66: 1973 t. 80 s. 131-143.
75. Biogramy w: *Dict. de spirit.* T. 8: 1974: Kowalska Hélene, szp. 1773-1774; 76. Kraszewski Jean, szp. 1775-1776; 77. Krosnowski Jean, szp. 1782; 78. Kwiatkiewicz Jean, szp. 1783-1784; 79. Kwiatkowski Pierre, szp. 1784-1785.
80. Psychologia w służbie teologii praktycznej. *Aten. Kapl.* R. 67: 1974 t. 82 s. 247-255.
81. Religijność a formacja osobowości człowieka. W: *Być człowiekiem.* P. 1974 s. 327-342.

82. Modlitwa jako problem psychologiczny dzisiaj. *Aten. Kapł.* R. 68: 1975 t. 85 s. 210-220.
83. Blake William. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 652-653.
84. Dojrzałość ludzka jako podstawa właściwej formacji duchowej kapłana. *Aten. Kapł.* R. 69: 1976 t. 87 s. 3-12.
85. Duchowość siostry Emilii Podoskiej. W: *Trudne drogi 1126-1976. Pamiątka 850-lecia istnienia zakonu norbertańskiego.* Kr. 1976 SS. Norbertanki s. 127-174.
86. Krzak gorejący. W: *50 lat Prowincji Wielkopolsko-Mazowieckiej Tow. Jez.* R. 1976 s. 89-100.
87. Ledochowska Marie-Thérese. W: *Dict. de spirit.* T. 9: 1976 szp. 510.
88. Ledochowska Ursule. W: *Dict. de spirit.* T. 9: 1976 szp. 510-511.
89. Rozwojowość duchowości kapłańskiej. *Aten. Kapł.* R. 69: 1976 t. 86 s. 332-344.
90. Uwarunkowania antropologiczne pokuty chrześcijańskiej. *Aten. Kapł.* R. 77: 1977 t. 88 s. 348-361.
91. Kolęda. R. 1978 ss. 60. -Toż. R. 1980 ss. 72. Muzyka: A. KLAMAN, G. RZECHOWSKA-KLAUZA.
92. Modlitwa dziś? W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* T. 11: 1978 s. 391-408.
93. Rec.: S. KOWALCZYK: Z problematyki dialogu chrześcijańsko-marksistowskiego. W. 1977. *Aten. Kapł.* R. 71: 1978 t. 90 s. 471-472.
94. O symbolice Serca Jezusowego i jej znaczeniu dla teologii. W: *Cor ad cor loquitur.* Kr. 1979 s. 29-34.
95. Biogramy w: *Dict. de spirit.* T. 10: 1980: Majchrowicz Simon, szp. 120; 96. Markiewicz Bronislas, szp. 625-626; 97. Miaskowski Adrien, szp. 1163-1164; 98. Młodzianowski Thomas, szp. 1406-1407; 99. Morawski Jean, szp. 1719-1720; 100. Morawski Marien-Ignace, szp. 1720-1721.
101. Pieśni i piosenki religijne. R. 1980 z. 1 ss. 72; z. 2 ss. 97.
102. Wspólnota życia i miłości. *Aten. Kapł.* R. 73: 1980 t. 95 s. 304-306.
103. Duszpasterstwo rodziny dzisiaj. *Aten. Kapł.* R. 74: 1981 t. 97 s. 52-65.
104. Pieśni religijne Ośrodka Akademickiego św. Andrzeja Boboli. Z. 15. W. 1981.
105. Saga o dobrym Niemcu. *Gość Niedz.* R. 59: 1982 nr 9 s. 8.
106. Drużbicki Kasper. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 238-241. Współautor: J. MISIUREK.
107. Kazania. W: *Świętokrzyskie kazania radiowe.* T. 1. Kr. 1983 s. 45-47, 88-91, 122-125, 139-142, 155-157, 179-182, 199-201, 215-218, 240-242, 256-258, 274-276, 295-297, 321-326.
108. Modlitwa i sakramenty święte w życiu religijnym. W: *W kierunku religijności.* W. 1983 s. 157-162.
109. Papczyński Stanislas. W: *Dict. de spirit.* T. 12: 1984 szp. 165-166.
110. Pawlowski Daniel. W: *Dict. de spirit.* T. 12: 1984 szp. 701-702.
111. Pelczar Joseph Sébestien. W: *Dict. de spirit.* T. 12: 1984 szp. 883-884.
112. Pieśni i piosenki religijne. R. 1984 z. 3.
113. Kazania. W: *Świętokrzyskie kazania radiowe.* T. 2. Kr. 1985 s. 29-32, 61-63, 90-94, 113-116, 135-137, 159-163, 191-195, 210-213, 245-248, 291-295, 314-319, 339-343.
114. Poniński Stéphane. W: *Dict. de spirit.* T. 12: 1986 szp. 1917-1919.
115. Kazania. W: *Świętokrzyskie kazania radiowe.* T. 3. Kr. 1987 s. 27-30, 60-63, 105-108, 119-122, 124-126, 147-151, 157-160, 216-220, 253-255, 280-282, 301-303, 325-328, 350-353, 384-387.
116. Biogramy w: *Dict. de spirit.* T. 13: 1988: Radziwiłł Albert Stanislas, szp. 35-36; 117. Rutka Théophile, szp. 1194; 118. Rychalski Michel, szp. 1194-1195; T. 14: 1990: 119. Skarga Pierre, szp. 944-946; 120. Skibicki Stanislas, szp. 946-947.

II.

JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymskokatolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. T. 5. W. 1981 s. 83; NATOŃSKI B.: Jezuici. W: *Życie religijne w Polsce pod okupacją hitlerowską 1939-1945.* W. 1982 s. 556; DZIERŻEK S.: Mowa pogrzebowa. *Komunikaty.* R. 1987 nr 3 s. 13-16; GÓRSKI K.: Wspomnienie o O. J. Majkowskim. *Tamże*, nr 7-8 s. 5-6; PALUSZKIEWICZ F.: Chciał umrzeć w marszu. *Tamże*, nr 3 s. 10-13; TENŻE: Ojciec Józef Majkowski. *Prezbiterium.* R. 1987 nr 1-3 s. 77-79; TENŻE: Pług wieloskibowy. *Posł. Serca Jez.* R. 1987 nr 6 s. 92-93; TENŻE: Mały słownik jezuitów w Polsce. W. 1991 s. 144-145; *Świętokrzyskie kazania radiowe.* T. 3. Kr. 1987 s. 10; Śp. ks. Józef Majkowski SJ. Biuro Pras. Sekr. EP. R. 1987 nr 11 s. 30-31.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Malak Henryk Maria (1912-1987), duszpasterz polonijny, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 1 XII 1912 r. w miejscowości Sadki k/Wyrzyska w rodzinie Józefa i Eleonory Ćwiejkowskiej. Szkołę podstawową ukończył w Sadkach, a gimnazjum w Nakle. W 1932 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Gnieźnie, w którym odbył studia filozoficzne. Teologię studiował w Seminarium Duchownym w Poznaniu, gdzie

11 VI 1938 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk bpa W. Dymka. Pełnił obowiązki wikariusza we Wrześni, a następnie w parafii św. Józefa w Inowrocławiu. Aresztowany przez Niemców 2 XI 1939 r. był więziony w Inowrocławiu, Górnej Grupie, Gdańsku - Nowym Porcie oraz w obozach koncentracyjnych Stutthof, Sachsenhausen i Dachau (od 14 XII 1940 r.). Po wyzwoleniu był duszpasterzem obozów dla polskich wysiedleńców w Bensheim (1945-1946) i Heilbronn (1946-1950). W 1950 r. przybył do USA i został przyjęty jako tercjarz franciszkański do prowincji franciszkanów-reformatów pw. Wniebowzięcia NMP w Pulaski, Wis. Mianowany członkiem redakcji "Miesięcznika Franciszkańskiego" opublikował w nim do 1973 r., kiedy zrezygnował ze współpracy, 720 artykułów w pięknej polszczyźnie i cieszących się ogromną popularnością wśród czytelników. Wydawnictwo Franciszkańskie ogłosiło drukiem kilkanaście jego popularnych książek. W l. 1957-1963 mieszkał w Wyższym Seminarium Franciszkanów im. Chrystusa Króla w West Chicago, Ill. Współpracował z nadawaną z tegoż zakładu audycją radiową dla Polaków - Godzina Chrystusa Króla. Do 1966 r. głosił rekolekcje w domach generalnych i prowincjalnych polskich sióstr zakonnych, głównie felicjanek. Na mniejszą skalę prowadził tę pracę również w polonijnych parafiach Stanów Zjednoczonych i Kanady. We wrześniu 1963 r. zamieszkał na stałe w domu głównym Sióstr Franciszkanek bł. Kunegundy w Lemont, Ill., poświęcając się całkowicie sprawie beatyfikacji Matki Marii Teresy Dudzik, założycielki tegoż zgromadzenia. Jako postulator diecezjalny (do 1972 r.) zgromadził pełną dokumentację źródłową do procesu, na podstawie której opracował naukowy i popularny życiorys M. T. Dudzik. Szerzył jej kult prywatny, wydając od 1962 r. biuletyn w wersji polskiej i angielskiej. Zorganizował muzeum pamiątek po Służebnicy Bożej, które w 1973 r. wpisano do rejestru muzeów publicznych. Zmarł 19 VII 1987 r. w Lemont i został pochowany na cmentarzu sióstr franciszkanek.

I.

1. Od 1945 - 1950 artykuły w prasie polskiej w Niemczech Zachodnich:"Kronika" (Frankfurt n/Menem), "Ostatnie Wiadomości" (Komp. Wart. Manheim), "Słowo Polskie", później "Słowo Katolickie" (Monachium) i Francji: "Narodowiec" (Paryż); przedr. w prasie polonijnej w USA: "Dziennik Bostoński", "Dziennik Chicagowski", "Dziennik dla Wszystkich", "Naród", "Nowy Świat", "Przewodnik Katolicki" i w Kanadzie: "Głos Polski". Z niektórymi współpracował również później. Wraz z dwoma pierwszymi latami współpracy z Mies. Franc. autor ocenił ich liczbę na ok. 700.

2. Partyzanci. Obraz sceniczny w 4 aktach osnuty na tle życia Polaków pod okupacją niemiecką w latach 1939-1945. Bensheim 1946 Pol. Druk. Lorch 8° ss. 55.

3. Jasełka polskie. Gmünd-Lorch 1947 Rabsztyn 8° ss. 77. Współautor: J. WOLNIAK.

4. Marta. Obrazek sceniczny w trzech aktach. Historia z życia rodziny alkoholika. Lorch 1947 Rabsztyn 8° ss. 56.

5. Klechy w obozach śmierci. Wspomnienia byłego więźnia obozów Stutthof-Sachsenhausen-Dachau. Schwabisch-Gmünd 1948 Rabsztyn 8° ss. 168. -Toż. Wyd. 2 przejrz. i uzup. Londyn 1960 Wydaw. Veritas 16° ss. 637.

6. Problem moralności. Kronika. -Toż: *Słowo Powsz.* R. 2: 1948 nr 203 s. 1-2.

7. Św. Jerzy patron harcerzy. Jednoaktowy obrazek sceniczny, osnuty na tle legendy o świętym. Lorch 1948 Rabsztyn 8° ss. 15.

8. Dziewczę z lusterkiem. *Mies. Franc.* R. 43: 1949-1950 s. 194-196.

9. Jeszcze o potrzebie nowych metod duszpasterskich. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 1: 1949-1950 s. 433-440.

10. Kazanie na dzień Zesłania Ducha Świętego. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 1: 1949-1950 s. 341-343.

11. Kazanie na święto Królowej Korony Polskiej. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 1: 1949-1950 s. 337-339.

12. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 44: 1950-1951: Cud neapolitański, s. 599-600; 13. Człowiek i jętka jednodniówka, s. 242-244; 14. Czy czasy się zmieniają?, s. 431-432; 15. Dwaj wielcy w Oświęcimiu, s. 526-528; 16. Grappin, s. 531-532, 534; 17. Hiroshima i Fatima, s. 369-373; 18. Katolicy na front!, s. 223-225; 19. Kochane rentniki i kochańsze dipsy..., s. 344-348; 20. Kopidołek pisze o masonach, s. 596-598; 21. Kościół a robotnik, s. 300-304; 22. Matczyne łzy, s. 397-398; 23. Matki takie i takie, s. 380-382; 24. Moda, s. 436-438; 25.

Oj, te rentniki, rentniki, s. 279-282; 26. Ostatnia służba brata furtiana, s. 358-360; 27. Pius X przyjaciel Polski, s. 417-423; 28. Stosunek Maryi do Trójcy Św., s. 588-591; 29. Śmierć w domku nazaretańskim, s. 276-278; 30. Teresa Neumann z Konnersreuth, s. 292-297, 335-343; 31. Ukojona tęsknota, s. 513-515; 32. Z galery do baraków i na ołtarze, s. 473-476; 33. Żelazny kanclerz, s. 485-486.

34. Kazania w: *Kazalnica.* R. 11: 1951: Adwentowe wołanie dziejów, s. 274-276; 35. Apostolskie wołanie, s. 284-287; 36. Czasy wielkiej nadziei, s. 278-281; 37. Gwiazda adwentowa czasów dzisiejszych, s. 276-278; 38. Janów Chrzcicieli wskrześ o Panie, s. 281-284; 39. Jerozolima, Babel i Babel XX wieku, s. 107-111; 40. Królowi wieków, s. 234-238; 41. Maria i Eucharystia, s. 117-120; 42. Spełniająca się przepowiednia, s. 101-104; 43. Święty kamień ludzkiego szczepu, s. 259-262; 44. Zaniedbany siew, s. 238-242.

45. Pius X. Syn woźnego papieżem i błogosławionym. Pulaski, Wis. 1951 Wydaw. OO. Franciszkanów 16⁰ ss. 63.

46. Szatan. Pulaski, Wis. 1951 Wydaw. OO. Franciszkanów 16⁰ ss. 62.

47. Teresa Neumann z Konnersreuth. Pulaski, Wis. 1951 Wydaw. OO. Franciszkanów 16⁰ ss. 72.

48. Zagubione dusze. Garść wielkopostnych rekolekcji. Pulaski, Wis. 1951 Wydaw. OO. Franciszkanów 16⁰ ss. 80.

49. Z lasów i bagien. Obrazki z życia pionierów OO. Franciszkanów w Pulaski. Pulaski, Wis. 1951 Wydaw. OO. Franciszkanów 16⁰ ss. 70.

50. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 45: 1951-1952: Babka Chrystusa, s. 469-471; 51. Biedna Fifi, s. 594-595; 52. Bł. Janusz, s. 575-576, 593; 53. Bohaterscy trzej chłopcy, s. 212-213; 54. Chrystus Król, s. 7-8; 55. Emigrantka, s. 189-191; 56. Gawęda Kopidołka, s. 458-460; 57. Gigant, s. 273-275; 58. Gwiazdka siostry Pacjencji, s. 100-104, 156; 59. Happy New Year!, s. 201-204; 60. "I w godzinę śmierci naszej", s. 567-568, 606; 61. Kopidołek na zjeździe partyzantów, s. 44-47; 62. Kopidołek o sekciarzach, s. 297-300; 63. Kopidołek o siostrach józefinkach, s. 89-92; 64. Kopidołek u felicjanek, s. 554-557; 65. Kopidołek w niewoli, s. 506-510; 66. Kopidołek w St. Louis [Franciszkanki M. B. Nieust. Pomocy], s. 601-606; 67. Kopidołek w szponach "apostołki", s. 249-252; 68. Królowa dusz czyśćcowych, s. 55-56; 69. Król woła do nas z Barcelony, s. 389-391; 70. Marya przy żarnach, s. 214-216; 71. Miesiąc umarłych, s. 54-55; 72. Na skale, s. 176-178; 73. Nieporozumienia z... Maryją, s. 373-375; 74. Niewiasta nieczystą?, s. 217-221; 75. Niewolnictwo Maryi, s. 434-436; 76. Pan Jezus w chodaku, s. 314-316; 77. Poluś i... diabelski ogon, s. 145-157; 78. Pytania o różańcu, s. 4-5; 79. Rozpoczynamy 45 rok ! [Mies. Franc.], s. 22-25; 80. Siostra Asyzja, s. 521-525; 81. Słoneczne szczyty, s. 181-182; 82. Spłakana u żłóbka Narodzonego, s. 143-144; 83. Sprawa rozwodu, s. 187; 84. Szaleniec, s. 342-345; 85. Tykiet do nieba za najlonowe stakensy, s. 409-412; 86. Wesołego jajka wielkanocnego!, s. 362-365; 87. Wielki Boży demokrata, s. 120-122; 88. Wielki Rybak, s. 425-428; 89. Współodkupicielka, s. 353-355; 90. Wzgardzona matka, s. 19-21; 91. Zabiłam chłopa!, s. 111-112; 92. Z klasztoru na ulicę !, s. 113-115; 93. Zostanę świętym!, s. 57-60; 94. Z piekielną bombą na progu nowego roku, s. 161-163; 95. Zwartą masą w życie!, s. 445-447.

96. Czarna Madonna. *Kal. Franc.* na rok 1952 s. 114-116.

97. Grzech i pokuta brata kwestarza. *Kal. Franc.* na rok 1952 s. 70-81.

98. Hela od Kuźniarków. *Kal. Franc.* na rok 1952 s. 33-38.

99. Korea, kraina cichego poranka. *Kal. Franc.* na rok 1952 s. 100-107.

100. Na łzawych tropach polskiej tułaczki. *Kal. Franc.* na rok 1952 s. 16-22.

101. Na wychodźczym szlaku. Chicago 1952 Wydaw. im. św. Jadwigi 4⁰ ss. nlb. 190.

102. Oj, te bose felicjanki. Lodi, N. J. 1952 Wydaw. OO. Franciszkanów w Pulaski, Wis. 8⁰ ss. 16.

103. Szaleniec Niepokalanej O. Maksymilian Kolbe. Pulaski, Wis. 1952 Wydaw. OO. Franciszkanów 16⁰ ss. 126. -Toż. Wyd. 2 1952. -Toż. *Ave Maria.* R. 31: 1954 s. 18-19, 51-52, 84-85, 114-115, 147-148, 181-182, 211-212, 242-243, 270-271, 307-308; R. 32: 1955 s. 23-24, 55-56, 84-85, 117-118, 151-152, 181-182, 206-207, 245-246, 293-294.

104. Współredaktor: *Mies. Franc.* R. 45: 1951-1952 nr 10 - R. 68: 1974-1975 nr 12.

105. Kazania w: *Kazalnica.* R. 12: 1952: Córki, płaczcie nad sobą, s. 114-117; 106. Cyrynejczycy, Maria nas prosi, s. 108-111; 107. Kryzys moralny świata kobiecego, s. 120-122; 108. Mniej egoizmu i szukania siebie w modlitwie, s. 240-242; 109. Obyśmy i my nie płakali nad dziećmi naszymi, s. 125-128; 110. Potworny polip nienawiści, s. 16-18; 111. Szymon Cyrenejczyk a Maria, s. 103-106.

112. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 46: 1952-1953: Astuszek - król, s. 222-224; 113. Biblia, s. 590-592; 114. Bogactwo przekleństwem, s. 291-292; 115. Brat Ziemowit i jego siostra, s. 432-434; 116. Cuda Boże, s. 593-596; 117. Człowiek myśli, Pan Bóg kreśli, s. 317-318; 118. Dzień siostry nauczycielki, s. 377-379; 119. Dziwne drogi Jahwe, s. 525-527; 120. Fotografia Chrystusa, s. 262-264; 121. Gawęda Kopidołka, s. 89-91; 122. Gawęda Kopidołka, s. 186-188; 123. Gniewająca się ziemia, s. 449-451; 124. Jozue, s. 145-148; 125. Kopidołek i spaśny mnich, s. 494-497; 126. Kopidołek jedzie!, s. 601-605; 127. Kopidołek rozkochany, s. 110-112; 128. Księżyce, s. 314-316;

129. Latające talerzyki, s. 135-137; 130. Matka ziemia, s. 394-395; 131. Medycyna o śmierci Chrystusa, s. 325-327; 132. Od Babilonu do mesjańskich czasów, s. 481-482; 133. Piegowate słońce, s. 270-272; 134. Piękna Rut, s. 166-168; 135. Powołanie niewiasty, s. 9-10; 136. Rok 3.000.001.953, s. 189-191; 137. Rozumny katolicyzm, s. 545-547; 138. Sister, may I help you?, s. 569-573; 139. Słońce nasz przyjaciel, s. 235-237; 140. Straż pożarna do czyśćca!, s. 69-71; 141. Śpiewak Dziewicy, s. 374-375; 142. Święta jasna, s. 518-520; 143. Wielki wódz, s. 5-7, 73-76; 144. Wigilie..., s. 153-156; 145. Zatopienie świata, s. 485-487; 146. Zbłąkana ziemia, s. 24-27; 147. Zmartwienie o zbłąkaną ziemię, s. 53-55; 148. Z Nazaretu w Góry Judei, s. 505-506.

149. Artykuły w: *Ave Maria*. R. 30: 1953: Fotografia Chrystusa, s. 71-72, 90; 150. Matka skazańca, s. 98-99; 151. O Maryi, sierpniu, i SS. Felicjankach, s. 195-197; 152. Różaniec w dłoni Polaka, s. 227-229; 153. Siostra Maria Geogracja, s. 173-174; 154. Trzecia Matka, s. 136-137; 155. Tym, którzy odeszli, 160-161.

156. I zeszła po promieniu księżyca. *Kal. Franc.* na rok 1953 s. 22-27.

157. Mama Cecylia. *Kal. Franc.* na rok 1953 s. 97-102.

158. W Jej dłoniach losy świata. *Kal. Franc.* na rok 1953 s. 123-125.

159. Naucz nas modlić się. Pulaski, Wis. 1953 Franciscan Printery 16^0 ss. 125.

160. Niewolnicy Maryi. Streszczenie doskonałego nabożeństwa według Ludwika Grignon de Montfort. Pulaski, Wis. 1953 Franciscan Printery 16^0 ss. 176. Wyd. 2 1954.

161. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 47: 1953-1954: A Jezusek lepił ptaszki, s. 166-168; 162. Apostołka apostołów, s. 494-496; 163. Arcybiskup Cieplak, s. 233-236; 164. Bezbożne nowości, s. 62-64; 165. Bóg inżynier, s. 118-120; 166. Cieśla, s. 237-239; 167. Człowieku, mocarzu!, s. 16-18; 168. Czy koniec świata?, s. 517-519; 169. Czy koniec świata?, s. 574-576; 170. Dżebel Quarantal, s. 331-333; 171. Gawęda Kopidołka, s. 33-36, 121-124, 204-208, 297-300, 317-320, 455-459, 505-509, 553-557, 601-605; 172. Jezus, nasz brat, s. 369-371; 173. Jezus z Nazaretu, s. 277-279; 174. Kaczuszka, s. 89-91; 175. Kopidołek w Kanadzie, s. 249-252; 176. Myśli u żłóbka, s. 133-134; 177. Na nowy rok, s. 177-178, 199; 178. Narodziny małego ploretariusza, s. 103-105; 179. Narodziny serca, s. 566-568; 180. Pani lichtarzyk, s. 179-180, 199; 181. Papież... bomba wodorowa i ostatnie zdarzenia, s. 465-469; 182. Płacząca Matka, s. 377-380; 183. Przyjdzie wielkie serce, s. 55-56, 91-93; 184. Rewizja procesu Chrystusa, s. 340-341, 343; 185. Rok 1960 otworzenia sekretu Matki Bożej z Fatima, s. 581-583; 186. Sekretarka Jezusa Miłosiernego, s. 309-312, 399-401, 427-429; 187. Sprzymierzeńcy człowieka, s. 217-218; 188. Szaleniec z miłości, s. 436-438; 189. Śladami robotnika i cieśli, s. 488-491; 190. Święty całun, s. 265-266; 191. Świt Maryjnej epoki, s. 405-409; 192. W miejscu wybuchu wojny, s. 533-535; 193. Zabójca, s. 9-11; 194. Złote serce, s. 513-515; 195. Życie, s. 78-80.

196. Arcybiskup Cieplak w Ameryce. *Kal. Franc.* na rok 1954 s. 26-31.

197. Artykuły w: *Ave Maria*. R. 31: 1954: Brązowe suknie, s. 215-216, 247-248, 280-281; 198. Centowy apostół, s. 37-39; 199. Czy my dobrze rozumiemy..., s. 69-70; 200. Happy Mary's New Year, s. 5-6; 201. Matka Boża płacze w Syrakuzach, s. 75-76; 202. Siostra Maria Faustyna, s. 100-101, 150-151.

203. Artykuły w: *Duszp. Pol. Zagr.* R. 5: 1954: Apokaliptyczna niewiasta, s. 63-66; 204. Cudowny medalik, s. 66-69; 205. Jedyna droga, s. 84-86; 206. Maryjne wołanie z Lourdes, s. 72-75; 207. Płacząca Matka, s. 69-72; 208. Wniebowzięta, s. 81-83; 209. Wybranka Maryi, s. 75-77; 210. Zaniedbane fatimskie wołanie, s. 78-80.

211. Felicjanka reparatorką. Zbiór medytacji dla Sióstr Zgromadzenia św. Feliksa przeznaczonych na dni reparacyjne całego Roku Maryjnego 1954. Pulaski, Wis. 1954 Wydaw. OO. Franciszkanów 8^0 ss. 169. -Toż w j. angielskim.

212. Świt Maryjnej epoki. [Kazanie]. *Duszp. Pol. Zagr. Dz. Kazn.* R. 5: 1954 s. 59-63.

213. Wielka Polka [A. Z. Truszkowska]. *Kal. Franc.* na rok 1954 s. 70-75.

214. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 48: 1954-1955: Ach, ten mój chłop!, s. 668-671; 215. Ahura Mazdah i gwiazdy, s. 169-171; 216. Bracia i siostry Jezusa, s. 676-679; 217. Ciało mistyczne szatana, s. 554-556; 218. Ci, co latają do kościoła - najgorsi, s. 225-227; 219. Człowiecza puszcza, s. 5-8; 220. Dwa wielkie serca, s. 490-492; 221. Gawęda Kopidołka, s. 37-40, 89-93, 153-157, 200-203, 249-253, 297-300, 344-348, 493-496, 537-540, 589-594, 637-640, 680-683; 222. Gwiazdka i latające talerzyki, s. 123-125; 223. Jacques Fath, s. 245-248; 224. Jakiego jesteś temperamentu?, s. 80-83; 225. Jakim jesteś typem?, 113-116; 226. Kancelaria ocierania łez, s. 287-290; 227. Król, Syn i Matka Królowa, s. 484-486; 228. Na brzegu dżungli, s. 632-634; 229. Nasz niedoszły patron, s. 236-238; 230. Nie! Niech się nie stanie!, s. 272-274; 231. Nie rozumię was, katolicy, s. 558-560; 232. Obcięte sutanny kardynałów, s. 197-199; 233. Objawienia w Bufallo, s. 33-35; 234. Objawienia w Watykanie, s. 69-71; 235. Pierwsza pasterka, s. 104-107. -Toż. *Ave Maria*. R. 32: 1955 s. 320-321; 236. Pius IX, s. 509-512; 237. Pogadanka z czytelnikami, s. 528-529; 238. Poświęcenie kamienia węgielnego w West Chicago, Ill., s. 207-209; 239. Sfałszowany święty, s. 293-296; 240. Siostrom felicjankom na stulecie, s. 57-60; 241.

So What?, s. 323-327; 242. Sztab, s. 654-657; 243. Śmierć w Kolebaczu, s. 315-317; 244. Wstał lewą nogą z łóżka, s. 179-182; 245. Za żonę kozę, s. 606-610; 246. Z kijem do papieża, s. 568-571.

247. Radosne Magnificat felicjańskiego stulecia czyli zbiór medytacji wynagrodzicielskich na wszystkie miesiące Felicjańskiego Roku Jubileuszowego: 1955. Pulaski, Wis. 1954-1955 Franciscan Printery 8° ss. 8, 150.

248. Artykuły w: *Ave Maria*. R. 32: 1955: Boże młyny, s. 14-15; 249. Sistra Maria Caritas, s. 50-52; 250. Teczka pełna serc, s. 216; 251. Wielka Matka, s. 269-271.

252. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 49: 1955-1956: A w świecie aż dudniło!, s. 27-29; 253. Beth-Lahamu, s. 105-107; 254. Biały papież u stóp Czarnej Madonny, s. 348-350; 255. Dlaczego cierpię, s. 576-579; 256. Dwa wielkie pędy, s. 9-11; 257. Dziwne zaślepienie, s. 503-505; 258. Gawęda Kopidołka, s. 37-40, 89-92, 136-140, 190-191, 193-194, 241-244, 251-254, 311-314, 358-362, 407-411, 551-554; 259. Głowa w piasku, s. 148a-150a; 260. Jedyna Polski gwarantka, s. 561-564; 261. Komuniści i nuncjusz papieski, s. 491-493; 262. Kopidołek się odezwał, s. 510-514; 263. Królowa męczennica i jej córka karmelitanka, s. 425-427; 264. Król z łopatą u Częstochowskiej Matki, s. 455-457; 265. Matka Miłosierdzia, s. 53-54; 266. Miesiąc bogacz, s. 34-36; 267. Nie mam czasu, s. 177-179; 268. Ofiarniczki, s. 527-530; 269. Polski Żyd a strzały koło Golgoty, s. 289-291; 270. Przedziwne małżeństwo, s. 484-487; 271. Rodzice stawieni przed sąd, s. 587-589; 272. Sarmatia's daughter grand, s. 182-184; 273. Seminarium w gruzach, s. 339; 274. Siedemnasta willa!, s. 124-126; 275. Stara panna, s. 238-240; 276. Stary kawaler, s. 330-332; 277. Strzały nad Genezaret, s. 232-234; 278. Szalony kapłan... i Polska, s. 539-542; 279. Święto robotnika, s. 379-381; 280. Święto zapomnianej siostry, s. 430-432; 281. Św. Franciszek, Polska i wielkie serce, s. 372-374; 282. Wielki dzień, s. 49-52; 283. Wyciągnięte szpony wroga, s. 113-115; 284. Wygląd Chrystusa Pana, s. 203-205; 285. Wygłodzone serca, s. 395-398; 286. Wypranie dusz, s. 63-65.

287. Bernadeta z Lourdes. Pulaski, Wis. 1955 Franciscan Printery 16° ss. 157.

288. Nowenna do Miłosierdzia Bożego. Pulaski, Wis. 1955 Franciscan Printery 16° ss. 32.

289. Orędzie Miłosierdzia Bożego. Pulaski, Wis. 1955 Franciscan Printery 16° ss. 123.

290. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 50: 1956-1957: Ambasadorka, s. 333-339; 291. Ameryka na rozdrożu?, s. 463-467; 292. Błogosławieństwo, s. 414-418; 293. Brat Anioł i jubileusz, s. 5-10; 294. "Diabolo" i papież, s. 596-598; 295. Do drogich czytelników, s. 116-117; 296. Duch borów, s. 254-259; 297. Gauleiter i Chrystus, s. 100-102; 298. Gawęda Kopidołka, s. 124-128, 300-304, 425-427, 451-453, 516-520, 545-550, 628-633; 299. Jubileusz i tabakiera br. Bernardyna, s. 105-108; 300. Jubileuszowa rodzina katolicka, s. 186-189; 301. Jubileuszowe dzieło z rajskiej doliny, s. 433-436; 302. Kopidołek u św. Anny de Beaupre, s. 67-72; 303. Krzysztof Kolumb, polska mniszka i Boże Serce, s. 350-357; 304. Ks. Prymas i o. Maksymilian Kolbe, s. 530-533; 305. Listy... i ludzkie serce, s. 77-80; 306. Mędrcy na drodze, s. 604-608; 307. Nad pałuszczańską puszczą wschodził księżyc, s. 209-216; 308. Nowogrodzkie zakonnice, s. 619-623; 309. O siostrze Faustynie, Japończykach i bombie superwodorowej, s. 364-377; 310. Pacierz czy cierpienie, s. 93-96; 311. Pamiętna noc, s. 580-583; 312. Polska natchnieniem narodów, s. 385-389; 313. Przerażenie szatanów, s. 510-512; 314. Reportaż Kopidołka, s. 30-36; 315. Sakramentalia i chleb, s. 242-244; 316. Sekretariat intronizacji, s. 494-498, 562-565; 317. Syn celnika jałmużnikiem, s. 201-204; 318. Szaszkowe Boże Narodzenie, s. 118-120, 153; 319. "Święty" kurz, s. 312-314; 320. Wielki kwestarz, s. 139-145; 321. Wyjdzie iskra..., s. 481-483.

322. Chrystocentryzm felicjański. Zbiór medytacji wynagrodzicielskich Sióstr Felicjanek. Lodi, N. J. 1956 Druk. im. O. M. Kolbego 8° ss. 95.

323. Kazania w: *Kazalnica*. R. 18: 1957: Gospoda człowieczego serca, s. 278-281; 324. Judasze naszych czasów, s. 60-63; 325. Matka twoja, s. 83-86; 326. Największe przykazanie, s. 267-270; 327. Nie biczujmy Chrystusa, s. 67-70; 328. Obudźmy serca nasze, s. 275-278; 329. Ojcze, odpuść im, s. 90-92; 330. Stale na nowo sroży się Herodiada, s. 270-272; 331. Więcej radości w życiu naszym, s. 273-275.

332. Sługa Boży Ojciec Honorat Koźmiński. Zagadnienie jego postaci w Felicjańskim Zgromadzeniu. Pulaski, Wis. 1957 4° k. 88, 6, powiel.

333. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 51: 1957-1958: Ameryka schodzi na... psy!, s. 66-69; 334. A no to jedziemy do Burlingtonu!, s. 547-556; 335. A to ci "Jmia", s. 506-510; 336. Błękitnym franciszkanom na czterdziestolecie, s. 481-484; 337. Brandtford i jego dzisiejszy Vianey, s. 519-522; 338. Charbin... Niepokalanów... Pulaski, s. 446-448; 339. Cicha rocznica, s. 356-357; 340. Czemu mnie o tym nikt nie pouczył, s. 561-563; 341. Czy naprawdę "Wesołego Nowego Roku", s. 201-204; 342. Franciszkańskie Seminarium. Ks. Prymas Wyszyński i poznański kongres Chrystusa Króla, s. 12-14; 343. Gawęda Kopidołka, s. 76-81, 106-110, 163-168, 257-263, 302-307, 329-333, 388-392; 344. Heil !... Heil !... Kolęda, s. 132-142; 345. Kolęda w Dachau, s. 148-151; 346. Krwawe przygody, s. 585-588; 347. Lęk przed Komunią świętą, s. 494-497; 348. Lourdes... Kreml i jutrzenka nowego jutra, s. 373-377; 349. Mobilizacja pod znakiem Maryi, s. 209-215; 350. Największa tragedia naszego życia, s. 473-476; 351. Na tropach wielkiego ojca, s. 467-469;

352. Niebo w płomieniach, s. 385-387; 353. Nocny połów, s. 367-368; 354. O mnie, o tobie, o prochu i zakonnicach, s. 249-252; 355. O pieskach i ich obrońcach, s. 174-178; 356. O polskicj kolędzie i zgorszonym zdaniu innych, s. 97-100; 357. O Sodomie... o nas i Niepokalanej, s. 273-276; 358. O świadkach Jehowy, zdarzeniach w świecie i końcu świata, s. 82-87; 359. Październikowa rocznica, s. 27-30; 360. Polski Królowa zdobywa Meksyk, s. 290-294; 361. Przeczytaj, nie pożałujesz, s. 3-6; 362. Skąd te dziwactwa?, s. 620-623; 363. Szymonek, s. 417-421; 364. Tak nie można, panie Iksiński, s. 277-280; 365. To nie najważniejszy kłopot... potentaci fabrykanci, s. 34-37; 366. U stóp ołtarza jej wierność przysięgałem, s. 402-405; 367. Zbyt mały dla flaszki wódki, s. 216-224; 368. Z kancelarii ocierania łez, s. 323-325; 369. Z wikariatu na prymasowską stolicę, s. 55-56, 89-91.

370. Czemu śpicie? *Kazalnica.* R. 19: 1958 s. 59-64.

371. Rec.: Żołnierz Niepokalanej. Mies. Wydawnictwa im. O. Maksymiliana Kolbego, Lodi, N. J. Nr 1(marzec 1958) - 3 (maj 1958) - w całości wypełniony art. Malaka, częściowo pod pseudonimami.

372. Skazani na śmierć. *Kazalnica.* R. 19: 1958 s. 67-71.

373. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 52: 1958-1959: Anetka, s. 596-599; 374. Angelo Roncalli na przełomie czasów, s. 179-182, 216-219, 309-312, 329-332, 402-405; 375. Biskup Sheen a Godzina Chrystusa Króla, s. 602-605; 376. Boże Narodzenie i śmierć na drodze, s. 145-150; 377. Dwadzieścia lat temu, s. 165-168, 264-266, 302-304, 374-375; 378. Fatima, Łucja i cud nad Wisłą, s. 545-548; 379. Forest Lawn i wielki Polak, s. 71-74; 380. Gawęda Kopidołka, s. 4-8, 53-56, 102-106, 194-197, 220-222, 313-316, 369-371, 426-429, 562-565; 381. Godzina "X", s. 497-499; 382. Hall ! Matusiu Józefo !, s. 83-87; 383. Jeno niech ksionc nie łazi po ulicy, s. 556-557, 561; 384. Jeszcze o końcu władzy szatana, s. 275-278; 385. Kącik psychologa, s. 465-467, 494-496, 573-575, 624-626; R. 53: 1959-1960 s. 32-34, 91-93, 145-147, 203-205, 251-254, 290-293, 353-355, 363; 386. Kopidołka listy z podróży, s. 517-520, 524; 387. Kto zwycięży ?, s. 481-483; 388. Matusia Józefa misjonarzem, s. 139-142; 389. Otwarcie III części fatimskiej tajemnicy, s. 470-472; 390. Pani Lurdzka pogromicielka świata, s. 209-212; 391. Papież pokrzywdził Polskę, s. 414-417; 392. Podzwonne, s. 132-134; 393. Quo vadis anno 1959?, s. 198-201; 394. Tragedia naszych czasów, s. 385-388; 395. Trzy serca, s. 433-435; 396. W blaskach nieskazitelności, s. 1-4; 397. W Polsce nie jest tak źle jak mówią!, s. 321-324; 398. Wspomnienia Kopidołka z Kalifornii, s. 611-614.

399. Serce Matki w nurcie czasów apokaliptycznych. West Chicago, Ill. 1958-1959 Seminarium Chrystusa Króla 4° k. 37, powiel.

400. Uczyń serca nasze według Serca Twego. West Chicago, Ill. 1959 Seminarium Chrystusa Króla 4° k. 23, powiel.

401. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 53: 1959-1960: Antoś i Franuś, s. 602-605; 402. Bolek z Augustowa, s. 68-71; 403. Biedne tłumy niedożywionych, s. 332-334; 404. Czy cię nie zawstydzają te małe dzieciaki?, s. 284-286, 293; 405. Czy pierwsza święta Polonii amerykańskiej, s. 403-407, 413; 406. Czystość małżeńska, s. 382-384; 407. Dachau i XXXVII Międzynarodowy Kongeres Eucharystyczny, s. 388-391; 408. Drażliwa kwestia, s. 273-275; 409. Exodus, s. 415-417; 410. Jestem przy tobie, pamiętam, czuwam !, s. 173-176; 411. Kto ważniejszy, s. 243-245, 258; 412. Noworoczne rozważania o jutrze, s. 163-166; 413. Oby ci nie skradziono, s. 512-514; 414. Oj, te grzechy !, s. 464-467, 506-508, 528; 415. Osamotniona, s. 489-491; 416. Ostatnie chwile Bernadetki, s. 232-235; 417. Ostatnie chwile Franka, s. 341-343, 349; 418. Ostatnie chwile Jacenty, s. 395-397; 419. Październik bolesnych tajemnic, s. 24-26; 420. Pieluszki siostry Albany, s. 128-140; 421. Sąd ostateczny, s. 54-56, 100; 422. Skandal pod oknami papieża, s. 458-460; 423. Wierność małżeńska, s. 436-439; 424. Wyprowadzajmy się z ziemi, s. 8-10; 425. Żywot Łucji z Fatimy, s. 21-23, 86-88, 189-191.

426. Józefinka oblubienicą Jezusa prawdziwego Boga i prawdziwego Człowieka. West Chicago, Ill. 1960 Seminarium Chrystusa Króla 4° k. 28, powiel.

427. Unum necessarium. Z tygodni odnowy duchowej. West Chicago, Ill. 1960 Dom SS. Zmartwychwstanek 4° k. 41, powiel.

428. Zapomniane serce Kingi. Londyn 1960 Veritas 16° ss. 206.

429. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 54: 1960-1961: Amerykańskie bezdroża, s. 372-375; 430. Antoś i Franuś, s. 13-16, 65-68, 113-116, 191-194, 240-243, 262-265, 337-340, 387-390, 456-459, 513-516, 545-548, 616-619; R. 55: 1961-1962 s. 32-35, 78-81, 131-134, 176-179, 228-231, 288-291, 336-339, 373-376, 429-432, 521-524, 577-580; R. 56: 1962-1963 s. 37-40, 97-100, 143-146, 207-210, 253-256, 301-304, 358-361, 415-418, 462-465, 525-528; 431. Chicagowska Maria Goretti?, s. 332-335; 432. Coś się w świecie dzieje, s. 290-292; 433. Czy by mała chicagowska Maria Goretti?, s. 181-183; 434. Czyściec w świetle dogmatu, s. 56-58, 75; 435. Dawniej było lepiej, s. 603-606; 436. Douglas... Tomasz... i Bella, s. 384-386; 437. Echo sprawy Polski w prasie zagranicznej, s. 391-395; 438. Europa odkrywa Amerykę, s. 212-215; 439. Gdyby ojciec znał bliżej te paskudnice, to..., s. 69-71, 79; 440. Grzechy, czy niedoskonałości, s. 76-79; 441. "Jesus loves me", s. 559-561; 442. Man of the year, s. 223-225, 239, 400-403; 443. Męka osamotnienia, s. 234-237; 444. Morderca dziecka, s. 427-429; 445.

Nasze zaniedbanie, s. 501-503; 446. Niepojęty dar z nieba, s. 119-122; 447. Nigdy świat nie był taki zły, s. 20-22; 448. Nowy "Prymas Polski", s. 454-455; 449. Pojedziemy na gwiazdy, s. 436-439; 450. Pożegnanie z Fatimą, s. 82-84; 451. Praca nad sobą a częsta Komunia święta, s. 145-147, 154; 452. Różni są czytelnicy, s. 7-9; 453. Siostra Łucja dos Dores, s. 266-267; 454. Świat nauki a wiara, s. 577-580; 455.Trzechmiliardowy i pierwszy człowiek, s. 552-555; 456. Tylko jedno małe niedopatrzenie, s. 593-596; 457. W daleką drogę, s. 131-133; 458. Wesołych świąt czytelniczkom i czytelnikom także, s. 105-108; 459. "Why England Slept", s. 463-466; 460. Wielebny ksiądz Delektol, s. 273-275; 461. Więcej przyjaźni, s. 166-169; 462. Władek znad Noteci, s. 268-271; 463. W rocznicę śmierci biskupa, s. 187-190. -Toż. Wypowiedzi współczesnych o księdzu i biskupie M. Kozalu (1893-1943). Z własnych tek postulatora oprac. i wyd. S. LIBROWSKI towarzysz więzienny i obozowy. *Arch. Bibl. Muz.* T. 56: 1988 s. 358-361; 464. Zapamiętaj to na całe życie, s. 174-176; 465. Żyją rozumne istoty na innych planetach?, s. 586-588.

466. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 55: 1961-1962: Aktualne sprawy soborowe, s. 49-52; 467. A to ci Kanada !, s. 326-329; 468. Całkowite bankructwo materializmu, s. 507-509; 469. Chrystus nie przeszedł na emeryturę, s. 216-219; 470. Cuda wszechświata i zmartwychwstanie, s. 320-322, 328; 471. Czy ty już umiesz konsekrować?, s. 75-77; 472. Dalsze aktualne sprawy soborowe, s. 273-276; 473. Dwa jubileusze, s. 284-286; 474. Dziecięce dłonie koronują Królowę Nieba, s. 363-365; 475. Fatimski sekret - Stalin i... Kościół znowu zełgał, s. 221-224; 476. Gwiezdna przygoda ziemskiego dziewczęcia, s. 382-385; 477. I polała się krew, s. 469-470, 474; 478. Jeszcze o pewnych niedopatrzeniach, s. 21-23, 30; 479. Kochany papież, s. 14-17; 480. Modlitwa małej Glorii, s. 332-335, 348; 481. Przy księżycu o księżycu, s. 69-71; 482. Srebrny krwawy jubileusz, s. 58-61; 483. Święto babci, s. 483-485; 484. Św. Józef patron robotników, s. 369-372; 485. Ty Go nie znasz, dlatego tak mało miłujesz, s. 266-269; 486. Uczeni sowieccy: jest Bóg, s. 311-313, 324; 487. W naszym Berlinie bez zmian, s. 115-119.

488. Apostołka Miłosierdzia z Chicago. Londyn 1962 Veritas 16^0 ss. 151. -Toż w j. angielskim. Wyd. 2 przejrz. i uzup. Londyn 1962 - obydwie wersje językowe. Wyd. 3. Toronto, Ont. 1974 Nakł. Pawła i Adama Malaków 16^0 ss. 153, nlb. 6.

489. Red.: Apostołka Miłosierdzia z Chicago. *Biuletyn Matki Marii Teresy Dudzik Fundatorki Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Bł. Kunegundy*, później: *Biuletyn Ligi Sługi Bożej Matki Marii Teresy Dudzik.* R. 1962-1977 Wypełniony niemal w całości artykułami H. Malaka.

490. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 56: 1962-1963: A na Sobór nie przyjechał nikt, s. 444-446; 491. A siostruni aż podrywało nogi, s. 121-124; 492. Bożo-Królewski Popiel, s. 406-410; 493. Cicho mijająca rocznica, s. 163-165; 494. Co Polak, to katolik, s. 575-578; 495. Drwiny z Boga, a nic się nie stało, s. 339-342; 496. Franciszkańskie wigilie, s. 147-148; 497. Garść błota, s. 92-94; 498. I spadnie ogień z nieba, s. 558-561; 499. Jubileusz wielkiej matki i wielkiego ojca, s. 72-74, 79; 500. Nasi bracia odłączeni, s. 333-336; 501. Odnawiamy własny dom, s. 41-43, 52; 502. O godzinie dwunastej minut dziewięć..., s. 116-118; 503. Ośmioletnia małżonka, s. 500-503; 504. Pachnące morderczynie, s. 77-80, 110; 505. Pamięci Teresy Neumann, s. 128-131; 506. Panna z czarną opaską na oczach, s. 185-188; 507. Plany nieba a polityka, s. 400-403; 508. Polka matką duchową czarnego biskupa, s. 529-531; 509. Polska wybije drzwi w murze tradycji do nowego jutra, s. 412-414, 429, 452-455, 470, 486-489; 510. Posłaniec śmierci, s. 391-394; 511. Pozwólcie proroctwu stać się historią, s. 568-572; 512. Przeoczona cudna rocznica, s. 493-496; 513. Siostry Kunegundki "matkami" w Boys Town, s. 191-196; 514. Z pogrzebu Teresy Neumann, s. 171-174.

515. Cór Matki Teresy z roku 1963 rekolekcji seria soborowa. Lemont, Ill. 1963 4^0 k. 11, powiel.

516. Villamariańska soborowa seria rekolekcji roku 1963. Felicjanizm i duch Matki Angeli na przełomie epok. Buffalo, N. Y. 1963 4^0 k. 24, powiel.

517. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 57: 1963-1964: A jednak nieco zawstydzające, s. 507-510; 518. A no, żeby to człowiek miał pewność, s. 68-71; 519. Bawełniana kurtyna, s. 2-5; 520. Czy już dorosła twoja spowiedź święta, s. 296-300; 521. Doktor Axel Dohrn i jego pacjentki, s. 346-349; 522. Epokowa pielgrzymka, s. 339-342; 523. "I lontani", s. 96-99; 524. I wbił góral hak w belkę, s. 352-355; 525. Katolickiej Polonii przybyło sanktuarium, s. 90-93; 526. Krzyż małżeńskiego pożycia, s. 398-401; 527. Moi rodzice byli katolikami i ja, s. 17-20; 528. Moja spowiedź człowieka dojrzałego, s. 329-332, 375; 529. Największy dramat XX wieku, s. 452-455; 530. O tym się nikomu nie śniło, s. 558-561; 531. Pierwszy wyłom dla drzwi do nowej epoki, s. 189-191; 532. Polak reformatorem kalendarza, s. 201-203; 533. Proces sądowy o niebo, s. 121-124; 534. Radosne amerykańskie bożonarodzeniowe okruchy, s. 133-135; 535. Rosja się nawróci?, s. 32-36; 536. Spowiedź młodej żony i matki, s. 466-469; 537. Spowiedź święta starszej mężatki, s. 513-517; 538. Synu, zostań księdzem, s. 304-306, 311; 539. Śmierć matki w komorze gazowej, s. 194-198; 540. Zaniepokojone pytania, s. 446-449, 460; 541. Zapomniana polska kolumna 1920-1953-1963, s. 79-82; 542. Zapomniany ojciec, s. 458-461; 543. Z "zakonem" małżeńskim w nowy rok, s. 183-186.

544. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 58: 1964-1965: Boga nie wypchniesz z kart historii, nr 4 s. 2-4, 39; 545. Boleśnie zranione pokolenie, nr 9 s. 31-35; 546.

Dachauowskie karmelitanki, nr 9 s. 13-17, 46; 547. Duch odnowy liturgicznej, nr 8 s. 40-43; 548. Dwunastokrotny nieboszczyk, nr 10 s. 18-20; 549. Joj, ci nasi bracia Żydowie, nr 8 s. 13-16; 550. Niewieścia rewolucja, nr 3 s. 29-32; 551. Pomnożyła się nasza rodzina, nr 4 s. 29-33; 552. Reforma, czy kapitulacja Kościoła, nr 4 s. 11-14; 553. Choinka... szubienica i przedziwne wyroki Boże, nr 3 s. 18-20; 554. Czyżby zaproszenie do dialogu, nr 8 s. 24-28.

555. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 59: 1965-1966: Droga Bożego Dzieciątka z Betlejem do Pragi czeskiej, nr 3 s. 30-33; 556. Europo, daj mi twą zmęczoną nędzotę, nr 2 s. 35-38, 54; 557. K... K... K..., nr 2 s. 42-45; 558. Kapłan, który znalazł Chrystusa, nr 10 s. 9-12, 14; 559. Komunia święta z automatu, nr 12 s. 33-36; 560. Królowa Nieba w fartuchu chłopki, nr 10 s. 15-18; 561. Nie, nie tędy droga panie biskupie, nr 4 s. 31-33, 38, 40; 562. Niewiasta, która znalazła świętego Piotra Apostoła, nr 9 s. 34-37; 563. Obyśmy nie przesadzali, nr 1 s. 13-17; 564. Ojczyzna i patriotyzm, nr 9 s. 11-14; 565. O wietnamskim pocie, francuskich perfumach i amerykańskiej krwi, nr 5 s. 32-35, 52; 566. Pod dyktandem Kremla, nr 7 s. 21-23; 567. Polacy pomocnikami rzeźnika Hitlera, nr 4 s. 24-27; 568. Polskie millennium i chicagowski zapomniany jubileusz, nr 7 s. 5-9; 569. Proroctwo staje się historią, nr 8 s. 15-18; 570. Radosny przełom, nr 5 s. 13-16; 571. Świetlana zjawa na górze La Salette, nr 12 s. 25-27; 572. Tajemnica jednego spadku, nr 2 s. 20-24; 573. Tajemnicze latające talerzyki, nr 10 s. 21-23, 29; 574. Wdzięczny za wywołany dialog, nr 21-23, s. 40; 575. Współczesne obrazoborstwo, nr 4 s. 13-17; 576. Za grzechy ojców, nr 12 s. 11-13, 31; 577. Z biednej polskiej chaty do Hollywood, nr 5 s. 22-25; 578. Ziemniaka naszego powszedniego daj nam dzisiaj, nr 8 s. 42-46; 579. Źródło nieporozumienia, nr 1 s. 29-32.

580. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 60: 1966-1967: Aby z tego wyrastał pokój, nr 3 s. 32-35; 581. Amerykanie między dwoma soborami, nr 5 s. 10-13; 582. Amerykanie zwyciężyli śmierć, nr 7 s. 32-35; 583. A więc pozwól się zabić, nr 9 s. 29-32; 584. Biedna Melania, nr 6 s. 41-44; 585. Czy w tabernakulum mieszka Matka Boska?, nr 8 s. 12-19; 586. Fatimska tajemnica i jasna Allelujewa, nr 10 s. 2-6; 587. Irma Maria Dolores i jej posłannictwo, nr 12 s. 8-11; 588. Już skonał, już mu to więcej nie pomoże, nr 2 s. 5-8; 589. Kanadyjskie stulecie, nr 6 s. 31-35, 39; 590. Mały kapral cesarzem i wielkim demokratą, nr 11 s. 16-20; 591. My, protestanci potrzebujemy Maryi, nr 1 s. 36-39; 592. Nie wszystkie jubileusze są prawdziwie złote, nr 9 s. 37-40; 593. O duszach i duchach, nr 2 s. 17-20; 594. Ojcze nasz, czy jeszcze jesteś w niebie?, nr 11 s. 5-8; 595. Otworzył papież drzwi i powstał przeciąg, nr 9 s. 21-23; 596. Padły cienie i zachwiała się wiara, nr 10 s. 19-22, 30; 597. Płacimy i jeszcze długo płacić będziemy, nr 7 s. 16-19; 598. Pokażcie to mojemu ludowi, nr 1 s. 44-47; 599. Polonia kanadyjska w kanadyjskim stuleciu, nr 8 s. 25-28; 600. Śmiać się czy płakać?, nr 3 s. 14-17, 27; 601. Tajemnica pastuszków z góry La Salette, nr 4 s. 19-22; 602. Tego księdza powinni zasądzić, nr 12 s. 21-23, 34; 603. Tragiczne losy sierot z góry La Salette, nr 5 s. 20-23; 604. Trzydziestolecie i kapłani rewolucjoniści, nr 1 s. 17-20; 605. 1.000.000.000.000 - zawrotowa liczba, nr 4 s. 47-49; 606. W Ziemi świętej znowu polała się krew, nr 11 s. 24-28; 607. Zgniją wam ziemniaki i zmarnieje zboże, nr 2 s. 26-29; 608. Zrodzony, by wzniecać piekło, nr 4 s. 36-40.

609. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 61: 1967-1968: Boże Narodzenie i bolszewicka rewolucja, nr 3 s. 17-21; 610. Bożonarodzeniowe refleksje, nr 3 s. 32-36; 611. Dawidowe zwycięstwo, nr 1 s. 28-31; 612. Dziwna jest pomsta Boża, nr 4 s. 16-19; 613. Godzina ciemności i błyskwic, nr 1 s. 41-45; 614. Jedynie serce matki, nr 6 s. 17-19, 42; 615. Katolickiej Portugalii sprawa Boża i narodowa, nr 5 s. 13-16; 616. Kryształowa kula, nr 4 s. 9-13; 617. Nadzieja z "Przylądku Dobrej Nadziei" nr 6 s. 7-9, 53-54; 618. Niech nam Guadalcanal przypomni, nr 1 s. 14-16, 55; 619. Nie o to chodzi księże De Pauw, nr 2 s. 11-15; 620. Rewizja wyroku na Chrystusa, nr 6 s. 2-6, 14; 621. W nurcie złotego wieku, nr 3 s. 43-46; 622. Zreformujcie na waszą księgę nienawiści Nowy Testament, nr 5 s. 20-23, 32.

623. Opr. i wyd.: Charyzmaty Matki Marii Teresy na tle jej epoki w świetle teologii i postulatów Sob. Wat. II. Lemont, Ill. 1968 4^{0} k. 77, powiel.

624. Opr. i wyd.: Rękopis Matki Marii Teresy ze świata Józefiny Dudzik 1860-1918. Lemont, Ill. 1968 4^{0} k. 103, 17, il., powiel.

625. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 62: 1968-1969: Biafra olej cenniejszy niż ludzkie łzy i krew, nr 2 s. 4-7; 626. "Cud" pod Moskwą, nr 3 s. 29-32; 627. Czemu...? Czemu...?, s. 5 s. 12-15; 628. Gdyby to Hitler przeczuwał, nr 4 s. 26-28; 629. I niewinny mąż dostał od żony krzywdzące lanie, nr 9 s. 29-32; 630. Kłamcie, a zawsze coś z tego zostanie, nr 1 s. 39-41; 631. Koniec świata, nr 1 s. 13-16; 632. Krzyk o Amerykę Południową, nr 2 s. 18-21, 34; 633. Król aborcjonistów, nr 8 s. 45-48; 634. Lecz ich mesjasz nie przyszedł, nr 3 s. 12-15; 635. Mini - mini, nr 10-11 s. 13-16; 636. Niech pani zje to jabłko, nr 12 s. 35-38; 637. Piąta Ewangelia, nr 5 s. 2-5, 41; 638. Podróż papieża w przededniu rewolucji, nr 1 s. 22-25, 48; 639. Rakowate pokolenie sięga ku gwiazdom, nr 9 s. 20-23; 640. San Sebastian de Garabandal, nr 8 s. 25-29; nr 9 s. 7-10, 16; nr 10-11 s. 44-47; 641. U nas zimno, a w gorącej Ameryce Południowej coraz bardziej gorąco, nr 4 s. 40-44; 642. W czasach zalewu nieposłuszeństwa chcemy być mocno posłuszni, nr 12 s. 2-3; 643. W kancelarii adwokata nadal straszą duchy, nr 6 s. 20-23; 644. W Oberammergau mają kłopot, nr 5 s. 24-28, 34; 645. Zamazywanie śmierci,

nr 2 s. 10-13; 646. Został nam na razie nasz pusty kalendarz, nr 12 s. 15-18; 647. Z uwięzioną Matką Bożą w nowy rok !, nr 4 s. 11-14.

648. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 63: 1969-1970: Astronauta z Betlejem, nr 3 s. 13-16; 649. Błogosławieni, którzy już pomarli, nr 2 s. 2-4; 650. Choroba Sodomy, nr 2 s. 8-12; 651. Czy będziemy wnet mordowali starców i kaleki, nr 10-11 s. 22-25, 28; 652. Czy dzieci i wnuki przeklinać ich będą, nr 7 s. 29-32; 653. Dachau czy Józefowo?, nr 7 s. s. 15-18, 38; 654. Dziewczyna z zielonej wyspy, nr 2 s. 24-28; 655. Holandio... Holandio..., nr 8 s. 18-21; 656. I zamordowano ją, nr 9 s. 7-10; 657. Komunizm mniej nam wyrządza krzywd niż nasze środki przekazywania myśli, nr 6 s. 24-29; 658. Krzyż z krzyża i św. Józef, nr 6 s. 14-19; 659. Księżyc pod Jej stopami, nr 3 s. 6-8, 41-42; 660. Lecz kto im wróci ich łzy?, nr 7 s. 8-11; 661. Memorial i Decoration Day, nr 8 s. 28-31; 662. Narodowa nasza tragedia, nr 9 s. 24-28; 663. Oby ten rok 1970 wrócił nas szczęśliwie z krwawego frontu, nr 4 s. 5-8; 664. Odżył bezbożny anarchizm, nr 8 s. 9-13; 665. Po cudownym wyzwoleniu zapadła straszna noc ducha, nr 9 s. 33-37; nr 10-11 s. 44-47; 666. Sto lat rewolucyjnych przewrotów, nr 4 s. 28-31; 667. Sto lat! Sto lat! niech żyje nam !, nr 4 s. 43-46; 668. Szatan, nr 1 s. 15-18.

669. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 64: 1970-1971: A no, to wchodźmy w nowy rok, ale..., nr 4 s. 16-19; 670. Bo nasz asystent powiedział, że to "Mumbo Jumbo", nr 1 s. 28-31; 671. Dopełniają się przepowiednie Matki, nr 1 s. 32-36, 50; 672. Dręczył ją Boży charyzmat, nr 9 s. 9-12, 18; 673. Dzień Zaduszny, czy dzień zamrożonych, nr 2 s. 10-13, 47; 674. Echo jęku niewinnie mordowanych nie cichnie na kartach historii, nr 3 s. 24-27; 675. Eisenhower płakałby i teraz?, nr 9 s. 34-37; 676. Gdybyśmy o nim wiedzieli więcej, nr 8 s. 16-19; 677. I Ameryka doczekała się swego "papieża", nr 4 s. 42-44, 55; 678. I biją tego pasterza, nr 1 s. 39-42; 679. K. K. K., nr 4 s. 32-35; 680. Kapłani katoliccy ponoszą winę, nr 6 s. 34-37; 681. Kościół znosi spowiedź, nr 7 s. 21-24; 682. Mały Joe z Boys Town, Nebrasca, niestety nie czyta po polsku, nr 5 s. 2-6; 683. Moja pierwsza kolęda w Pulaski, nr 3 s. 16-19, 26; 684. Największe rzeźnie i największa rzeź, nr 7 s. 41-44; 685. Nie przekreślajmy para-liturgii, nr 4 s. 49-51; 686. Niewiasty całego świata łączcie się, nr 2 s. 24-27, 45; 687. Pentekostalizm, nr 8 s. 27-30; 688. Święta szubienica, nr 5 s. 16-20; 689. Tajemnica wokół fatimskiej tajemnicy, nr 2 s. 16-20; 690. Tak mi to trudno zrozumieć, nr 6 s. 24-27, 30; 691. Virgin Power, nr 3 s. 30-33.

692. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 65: 1971-1972: Afrykańska wnuczka czarnej Ameryki, nr 7 s. 22-26; 693. Gdybyś rozumiał wszystko, Bóg nie byłby Bogiem, nr 10-11 s. 20-25; 694. German Mafia w USA, nr 5 s. 20-23; 695. Kto ma słuszność: kardynał czy dziewuszka?, nr 4 s. 12-16; 696. Nad dachem świata nabrzmiewa burza, nr 3 s. 23-27; 697. Och, ten nasz ojciec, nr 9 s. 14-18; 698. "Plish is Beautiful... but", nr 1 s. 22-25; 699. Proroctwo, proroctwo, proroctwo, nr 8 s. 10-14; 700. Przestanę ich urzywać, nr 2 s. 10-14; 701. Razem z dymem pożaru szedł w niebo krzyk rozpaczy, nr 2 s. 28-31; 702. Rezerwacje na księżyc zamknięte, nr 1 s. 32-36; 703. Rock Hudson i Chrystus, nr 4 s. 50-53; 704. Schyłek i upadek radykalnego katolicyzmu, nr 4 s. 42-45; 705. Spotkanie świętych, nr 4 s. 24-28; 706. Ubóstwianie zbrodniarki, nr 1 s. 41-44; 707. W bogatej Ameryce przymierają ludzie głodem, nr 1 s. 10-14; 708. Zdechł pies?, nr 9 s. 33-37; 709. Ziemia zlana krwią dzisiaj w nowej rozterce, nr 8 s. 19-23.

710. Ach te "chamy" w Ameryce. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 23: 1972 s. 147-160.

711. Polish Power ? *Duszp. Pol. Zagr.* R. 23: 1972 s. 60-67.

712. Polskie mniszki za oceanem. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 23: 1972 s. 246-264.

713. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 66: 1972-1973: Ameryka wyprzedziła Lourdes, nr 3 s. 11-15; 714. Chwała córy Polonii, nr 4 s. 17-25; 715. Matka Boska płacząca, nr 1 s. 32-36; 716. Odpusty... odpusty!, nr 2 s. 20-23; 717. Powraca do nas wielka krucjata, nr 1 s. 12-16; 718. Vita mutatur non tollitur, nr 2 s. 2-6; 719. Wielka córa Polonii Amerykańskiej, nr 3 s. 19-23, 28.

720. List do o. Emila Seroki OFM, o. Sebastiana Kusia OFM i zainteresowanych. *Mies. Franc.* R. 67: 1973-1974 nr 2 s. 36-38.

721. Ks. Wacław Kruszka, metropolita gnieźnieński i jego wkład w pionierskie lata Polonii. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 26: 1975 s. 281-294.

722. Teresa z Chicago. Lemont, Ill. 1975 Druk. Uncle Gutenberg Press Paul Malak et Son Toronto 8° ss. 426.

723. Życie duchowe Sł. B. Matki M. Teresy Dudzik w świetle teologii mistycznej. Toronto 1975 Wydaw. Paul Malak et Son. [Egz. niedostępny w Polsce].

724. Białe karty w historii polonijnego duszpasterstwa. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 27: 1976 s. 347-371.

725. Bogaci amerykańscy księża. (Próba analizy pewnego kompleksu). *Duszp. Pol. Zagr.* R. 27: 1976 s. 191-205.

726. Duszpasterstwo. Kronika Rzymsko-Katolickiej Placówki w Heilbronn-Prieserwald od 26 VI 1945 do 1 III 1948 r. Mps. Arch. Kurii Biskupiej dla Polaków w Niemczech Zach w Würzburgu. Fragm.: A. NADOLNY: Obrazek z dziejów kultu Matki Boskiej Częstochowskiej wśród polskich wychodźców. *Wspólnota Wiary* (Hamburg). R. 6: 1981 nr 16-19 s. 3-4.

II.

Newcomers to the Province. *Chron. Prov. Assumpt.* T. 4: 1947-1950 [druk. 1954] nr 7 s.

222-223; Polonica zagraniczne. Bibliografia za okres od września 1939 do 1955 roku. T. 2. W. 1962 i in., passim; Literatura polska na obczyźnie 1940-1960. Red. T. TERLECKI. T. 1-2. Londyn 1964-1965, passim; BRZUSZEK B.: Działalność pisarska i wydawnicza franciszkanów-reformatów (1772-1970). W: *Zakony św. Franciszka w Polsce w latach 1772-1970*. Cz. 3. W. 1978 s. 291-292; JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymskokatolickiego pod okupacją hitlerowską 1939-1945. Cz. 3. W. 1978 s. 46; NADOLNY A.: Opieka duszpasterska nad dziećmi i młodzieżą polską na terenie Niemiec Zachodnich w latach 1945-1965. Lubl. 1980, passim; TENŻE: Polskie wydawnictwa kościelne w Niemczech Zachodnich po II wojnie światowej. *Tyg. Powsz.* R. 43: 1980 nr 35 s. 4; Pamięci księdza Henryka Malaka. *Mies. Franc.* R. 80: 1986-1987 nr 12 s. 47; WNUK W.: Śp. Ks. Henryk Malak. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 38: 1987 s. 574-576; Mały słownik pisarzy polskich na obczyźnie 1939-1980. Red. B. KLIMASZEWSKI. W. 1992, passim; KOSICKI K.: Duszpasterstwo wśród Polaków w Niemczech w latach 1945-1950. Lubl. 1993, passim; Akta personalne. [Kserokopia]. Arch. Prow. Franc.-Ref. w Krakowie.

O. Anzelm Janusz Szteinke OFMRef.

Malinowski Antoni Paweł, w zakonie Peregryn (1913-1988), kapucyn, tłumacz, popularyzator teologii.

Urodził się 3 I 1913 r. w Mikołowie na Śląsku, syn Michała i Jadwigi Stabik. Szkołę powszechną ukończył w Siemianowicach, czteroklasowe zaś Gimnazjum Klasyczne w Mikołowie. Do kapucynów komisariatu krakowskiego wstąpił w 1929 r. Po ukończeniu gimnazjum, filozofii i teologii w Studium Filozoficzno-Teologicznym OO. Kapucynów w Krakowie, otrzymał święcenia kapłańskie 24 VI 1937 r. i jesienią tegoż roku wyjechał na Bliski Wschód na misje w Syrii i Libanie, gdzie współpracował z kapucynami francuskimi prowincji liońskiej. Uczył się języka arabskiego w Abey, po jego opanowaniu w 1939 r. rozpoczął pracę w parafii św. Ludwika w Bejrucie jako wikariusz, spowiednik w kolegium francuskim braci szkolnych i sióstr boromeuszek w szpitalu niemieckim. Uczył także religii i języka francuskiego w szkole arabskiej w Bejrucie przy parafii św. Franciszka i w Deir-ez-Zor w Syrii. Działalnością duszpasterską obejmował Europejczyków, Lewantyjczyków obrządku łacińskiego i Arabów chrześcijan obrządku wschodniego oraz niektóre grupy Arabów. Po masowym osiedleniu się uchodźców polskich w Libanie w l. 1941-1943 przeszedł do duszpasterstwa polskiego. Biskup polowy Józef Gawlina w 1944 r. mianował go kapelanem uchodźców polskich w Syrii i Libanie. Równocześnie był proboszczem największego ośrodka polskiego, jakim był Bejrut, wicedziekanem duchowieństwa polskiego, spowiednikiem i ojcem duchownym w seminarium biskupa polowego przy Uniw. św. Józefa w Bejrucie. Prowadził owocną pracę duszpasterską wśród społeczności polskiej. Z jego inicjatywy w kwietniu 1946 r. umieszczono w murach klasztoru tablicę pamiątkową, upamiętniającą pobyt w nim Juliusza Słowackiego. Założył cmentarz polski na peryferiach Bejrutu. Wyjeżdżał z pomocą duszpasterską do Palestyny. Współpracował przy arabskim wydaniu Anhellego. W 1948 r. przybył do Włoch, osiedlając się w klasztorze w Bastia na Korsyce. Dnia 19 IV 1949 r. powrócił do kraju. Pracował w duszpasterstwie na Dolnym Śląsku: w Nowym Miasteczku jako administrator parafii (1949-1951), Kożuchowie jako proboszcz i dziekan (1951-1960). W l. 1961-1965 przebywał w Pile. Następnie był gwardianem klasztoru we Wrocławiu (1963-1967), Krakowie (1968-1973), a od 1973 r. pracował w duszpasterstwie w Gdańsku przy kościele św. Jakuba. W polskim okresie swego życia oddawał się pracy rekolekcyjnej w parafiach i domach zakonnych oraz pełnił obowiązki spowiednika w Wyższym Seminarium Duchownym we Wrocławiu i w licznych domach zakonnych. Wyjeżdżał również za granicę w l. 1966, 1970, 1976, 1986 do Austrii, Niemiec Zachodnich i Francji. Publikował artykuły z zakresu tematyki bliskowschodniej i historii

śląskich kapucynów. Jego skromne zapiski mają wartość historyczną dla poznania życia Polaków na uchodźtwie podczas II wojny światowej na Bliskim Wschodzie. Zmarł nagle 12 I 1988 w Gdańsku i został pochowany na tamtejszym cmentarzu komunalnym w grobowcu zakonnym.

I.

1.Apel do młodych. *Wzlot Seraf.* R. 1: 1935 nr 2 s. 18-21.

2. Die innere Mission im Dienste der Ausseren. *Der Sonntagsbote.* (Katowice). R. 11: 1935 s. 477.

3.Problem radości w życiu św. Franciszka. *Wzlot Seraf.* R. 1: 1935 nr 1 s. 3-6.

4. Um ein Lebensideal. *Der Sonntagsbote.* R. 11: 1935 s. 143.

5. A jednak "Apel do młodych". *Wzlot Seraf.* R. 2: 1936 nr 1 s. 3-5.

6. A.R.P. Zeno a Maniowy, ex-Assistens Commissariatus Varsaviensis. *Anal. OFMCap.* R. 52: 1936 s. 268-269.

7. Biskup Anastazy Hartman OFMCap. *Misje Katol.* R. 55: 1936 s. 116-120.

8. Na dzień św. Józefa. *Wzlot Seraf.* R. 2: 1936 nr 3 s. 11-13.

9. Na Gromniczną. *Wzlot Seraf.* R. 2: 1936 nr 2 s. 3-5.

10. Światowa wystawa prasy katolickiej w Rzymie. *Wzlot Seraf.* R. 2: 1936 nr 4 s. 26-27.

11. Tłum.: J. ANTON: Im Dienste Gottes und der Menschen. *Wzlot Seraf.* R. 2: 1936 nr 6 s. 5-7.

12. Z dziejów kultu eucharystycznego. *Wzlot Seraf.* R. 2: 1936 nr 6 s. 2-5.

13. Nasz wielki "grzech" społeczny. *Wzlot Seraf.* R. 3: 1937 nr 1-2 s. 28-29.

14. Tłum.: O. PER: Lenin a kapucyni. *Pokój i Dobro.* R. 1: 1937 nr 10 s. 108-109.

15. W walce z krzyżem o krzyż. (Refleksje nad powołaniem misyjnym). *Wzlot Seraf.* R. 3: 1937 nr 4 s. 21-23.

16. Mój pierwszy rok misyjny. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 2: 1939 nr 1 s. 13-16; nr 2 s. 35-39.

17. A.R.P. Edmundus a Lugduno, superior regularis missionis in Syria et in Libano. *Anal. OFMCap.* R. 57: 1941 s. 199-202.

18. Słowacki w Libanie. *W Drodze* (Jerozolima). R. 1944 nr 16 s. 10.

19. La Pologne et le monde catholique. *Bulletin d' information du Bureau de presse polonaise.* (Beyrouth). Z 15 VI 1945.

20. Islam dziś. *Polak w Libanie.* R. 1947 nr (?).

21. Liban - kraj chrześcijańskich Arabów. *Wrocl. Tyg. Kat.* R. 4: 1956 nr 37 s. 12.

22. Uroczystość maryjna w kościele ojców kapucynów we Wrocławiu. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 23 s. 7.

23. Miejsca święte w Jerozolimie. *Gość Niedz.* R. 39: 1962 s. 126.

24. Mieszkałem w Bejrucie. Słowo Powsz. R. 16: 1962 nr 60 s. 3.

25. Dolina Jordanu. *Gość Niedz.* R. 42: 1965 s. 198.

26. Św. Jadwiga we Wrocławiu. *Gość Niedz.* R. 42: 1965 s. 249-250.

27. Aus den anderen Provinzen. Polen. *Wiener Provinzbote der Kapuziner.* R. 26: 1969 nr 2 s. 98-100.

28. OO. Kapucyni na Śląsku. *Gość Niedz.* R. 46: 1969 s. 256-257.

29. We Wrocławiu odbyła się... . *Tyg. Powsz.* R. 23: 1969 nr 45 s. 5. [300-lecie kapucynów we Wrocławiu].

30. Zgon śp. Anny Haller. *Wrocł. Wiad. Kośc.* R. 24: 1969 s. 165.

31. "Pierwszy, nie drugi". *Tyg. Powsz.* R. 25: 1971 nr 46 s. 3.

32. Słowacki w Libanie. *Gość Niedz.* R. 48: 1971 nr 2 s. 10.

33. Bł. Szarbel Machluj - pustelnik z Libanu. *Gość Niedz.* R. 49: 1972 s. 128.

34. Mayerling - miejsce ekspiacji. *Gość Niedz.* R. 49: 1972 s. 189.

35. Św. Wincenty z Libanu. *Gość Niedz.* R. 50: 1973 s. 123-124.

36. Cedry Libanu. *Gość Niedz.* R. 51: 1974 s. 246, 248.

37. W czwartą rocznicę śmierci o. Pio. *Gość Niedz.* R. 51: 1974 s. 284, 292-293.

38. Ekumeniczny władca arabski. *Gość Niedz.* R. 52: 1975 s. 262.

39. "Najmniejszy, a nie największy". *Tyg. Powsz.* R. 29: 1975 nr 43 s. 3.

40. Sługa Boży Mateusz Talbot. *Gość Niedz.* R. 52: 1975 s. 359.

41. Die schlesischen Kapuziner. Aufstieg und Niedergang. Versuche zur Wiederstellung zwischen 1810-1925 und Zustand nach 1945. *Bote der Tiroler Kapuziner.* R. 59: 1976 nr 8 s. 325-346. -Toż. *Mittellungen der Rheinisch-Westfälischen Kapuzinerprovinz.* R. 1977 s. 7-20.

42. Polacy w Libanie. *Gość Niedz.* R. 53: 1976 s. 248, 254.

43. Posłuszeństwo. W: *Konferencje franciszkańskie 1226-1976.* Gd. 1976 s. 185-195.

44. Ubóstwo. W: *Konferencje franciszkańskie 1226-1976.* Gd. 1976 s. 64-77.

45. "W lipcu, a nie w sierpniu". *Przekrój.* R. 1979 nr 1763/1764 s. 14.

46. Kazanie wygłoszone na pogrzebie śp. o. Przemysława [Knapa] w dniu 2 marca 1981. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 1981 nr 1 s. 135-139.

47. Jeszcze o Libanie. *Za i Przeciw*. R. 26: 1982 nr 46 s. 23.
48. Ormiański biskup męczennik. [C. J. Zohrabian OFMCap.]. *Gwiazda Morza*. R. 1984 nr 4 s. 8.
49. Święty Leopold Mandic. Apostoł pojednania. *Gwiazda Morza*. R. 1984 nr 5 s. 5.
50. Jan Paweł II w procesie Ojca Pio. *Gwiazda Morza*. R. 1985 nr 1 s. 8.
51. Słowacki, Liban i "Anhelli". *Gwiazda Morza*. R. 1987 nr 4 s. 5.

II.
GADACZ J. L.: Słownik polskich kapucynów. T. 2. Wr. 1986 s. 34-37, tamże literatura. –Ponadto: SZETELNICKI W.: Lwowianin na drogach świata. Władysław kardynał Rubin. R. 1985 s. 72, 77-79; Nekrolog. *Anal. OFMCap*. R. 105: 1989 s. 145; Akta personalne i dokumenty. Arch. Krak. Prow. Kap. w Krakowie, sygn. APZ-71-I-VII, Varia.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap.

Marklowski Konrad (1912-1990), wykładowca śląskiego Seminarium Duchownego, biblista.

Urodził się 17 II 1912 r. w Królewskiej Hucie (dziś Chorzów) w rodzinie rzemieślniczej Edwarda i Martyny z d. Witt. W miejcowości rodzinnej uczęszczał do szkoły powszechnej i Gimnazjum Klasycznego, zdobywając w 1932 r. świadectwo dojrzałości. Jako alumn śląskiego Seminarium Duchownego studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego, otrzymując w 1937 r. dyplom magistra teologii na podstawie pracy pt.: *Aspiracje mesjańskie w Babilonii i w Egipcie a mesjanizm izraelski*. Święcenia kapłańskie przyjął 20 VI 1937 r. w Katowicach z rąk bpa Stanisława Adamskiego. Pełnił obowiązki wikariusza w Czarnym Lesie (1937-1939), katechety w Katowicach (1939), wikariusza w Świętochłowicach (1940-1944), Mysłowicach (1944-1947), Bogucicach (1947-1948), Bielsku (1948-1952), administratora parafii św. Marii Magdaleny w Chorzowie Starym (1952-1953), parafii św. Józefa w Rudzie Śl. (1953-1955) i proboszcza w Czarnym Lesie (1955-1987). Po przejściu na emeryturę w 1987 r. rezydował przy parafii Serca Jezusowego w Bykowinie.

Ks. Markowski w 1948 r. doktoryzował się na Wydziale Teologicznym UJ w oparciu o pracę pt.: *Księga Koheleta. Wstęp, tłumaczenie i komentarz*. Od 1958 r. wykładał nauki biblijne w śląskim Seminarium Duchownym. Głównym jego zainteresowaniem była Księga Eklezjastesa i Księgi Proroków Mniejszych oraz Psalmy. W diecezji katowickiej był cenzorem ksiąg religijnych, egzaminatorem prosynodalnym, członkiem Komisji Doktryny I Synodu Diecezjalnego. W 1971 r. otrzymał godność kapelana papieskiego. Zmarł 26 IX 1990 r. w szpitalu w Bielszowicach i został pochowany w Czarnym Lesie.

I.
1. Problem nieśmiertelności duszy w Księdze Kohelet. *Ruch Biblij*. R. 1: 1948 s. 350-351.
2. Aforyzmy biblijne o życiu bogobojnym. *Ruch Biblij*. R. 2: 1949 s. 240-246.
3. 350-lecie polskiej Biblii. *Gość Niedz*. R. 22: 1949 s. 285.
4. Czytanie Pisma św. z wiernymi. *Wiad. Duszp*. R. 6: 1950 s. 116-118.
5. Trwałe wartości Starego Testamentu. *Ruch Biblij*. R. 3: 1950 s. 110-122.
6. Wniebowzięcie Najśw. Maryi Panny w świetle Pisma świętego. *Ruch Biblij*. R. 3: 1950 s. 154-157.
7. Z zagadnień księgi Kohelet. *Ruch Biblij*. R. 3: 1950 s. 294-309.
8. In spiritu humilitatis. *Ruch Biblij*. R. 4: 1951 s. 162-170.
9. Ważniejsze odkrycia biblijne na przestrzeni pół wieku. *Ruch Biblij*. R. 4: 1951 s. 385-402.
10. Pismo święte w twórczości Pawła Claudela. *Ruch Biblij*. R. 8: 1955 s. 362-373.
11. "Przyjdź Królestwo Twoje". Sens eschatologiczny czy historyczny. *Rocz. Teol. - Kanon*. T. 12: 1965 nr 1 s. 45-48.
12. Tłum., wstęp: Księga Eklezjastesa. W: *Biblia Tysiąclecia*. P. 1965 Pallottinum 8° s. 760-771. -Toż. P. 1971 Pallottinum. -Toż. P. 1980 Pallottinum. -Toż. P. 1984 Pallottinum. -Toż. P. 1988 Pallottinum.
13. Uwagi do przekładu Księgi Eklezjastesa w Biblii Tysiąclecia. *Collect. Theol*. R. 39: 1969 nr 1 s. 139-143.
14. Tłum., wstęp: 12 Proroków Mniejszych. W: *Pismo święte Starego i Nowego Testamentu*. T. 2. Red. M. PETER. P. 1975 Księg. św. Wojciecha 4° s. 1199-1330. -Toż. P. 1992 Księg. św. Wojciecha.
15. Tłum., wstęp: Psalmy 1-100. W: *Pismo święte*

Starego i Nowego Testamentu. T. 2. Red. M. PETER. P. 1975 Księg. św. Wojciecha 4° s. 109-259. -Toż. P. 1992 Księg. św. Wojciecha.

II.

PLUTA J.: Wkład duchowieństwa pochodzącego ze Śląska Górnego i Cieszyńskiego w nauki teologiczne. *Śl. Stud. Hist. - Teol.* T. 8: 1975 s. 204; PAWLICZEK J.: Ksiądz Prałat Konrad Marklowski. *Wiad. Diec. Kat.* R. 58: 1990 s. 598-599; DREJA R.: Śp. Ks. Konrad Marklowski (1912-1990). *Ruch Biblij.* R. 46: 1993 s. 40-42; TENŻE: Ks. Konrad Marklowski (1912-1990). *Śl. Stud. Hist. - Teol.* (w druku).

Ks. Antoni Dreja

Maroń Franciszek (1904-1984), kanonik kapituły katowickiej, edytor źródeł, historyk Kościoła na Śląsku.

Urodził się 28 III 1904 r. w Kielczy w bogatej rodzinie chłopskiej Kaspra i Julii (Julianna) z d. Obcina, jako jeden z ośmiorga dzieci. Po śmierci matki w 1918 r., starsza siostra Franciszka Elżbieta Cichoń - żona wysokiego urzędnika hutniczego w Chorzowie zaopiekowała się nim i pokierowała jego losami. W l. 1910-1913 uczęszczał do szkoły elementarnej w rodzinnej miejscowości. Następnie przeprowadził się do Chorzowa (Królewskiej Huty), gdzie zamieszkał wraz z siostrą Elżbietą. W kwietniu 1914 r. wstąpił do gimnazjum w Królewskiej Hucie. Po podziale Śląska w 1922 r., przeszedł do gimnazjum polskiego. Przed maturą pracował jako pomocnik rębacza na kopalni Richterschachte pod Siemianowicami, a po maturze (1923) zatrudnił się jako praktykant w warszatatach w hucie Piłsudskiego (Huta Batory). W lipcu 1924 r. wstąpił do śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Święcenia kapłańskie przyjął 26 VI 1929 r. Pierwszymi placówkami duszpasterskimi były Bielszowice (lipiec 1929 r.), następnie Lipiny, Bielsko (od 1 IX 1929 r.). W sierpniu 1931 r. otrzymał nominację na notariusza Sądu Biskupiego w Katowicach, a od marca 1934 r. - notariusza Kurii Diecezjalnej. Po ks. B. Kominku przejął referat bractw i stowarzyszeń (1932 r.). Do jego zadań należała m.in. redakcja działu urzędowego i nieurzędowego w "Wiadomościach Diecezjalnych". W 1938 r. został mianowany dyrektorem "Papieskiego Dzieła Dziecięctwa Pana Jezusa". Po wybuchu wojny zastępował proboszcza w Ochojcu, a od 9 X 1939 r. przeszedł na placówkę wikariusza do Mysłowic z zadaniem organizacji duszpasterstwa w mającej powstać kuracji w Brzęczkowicach. Po zakończeniu drugiej wojny światowej kontynuował budowę świątyni. Po wygnaniu biskupów katowickich, wikariusz kapitulny ks. Filip Bednorz polecił mu 18 XI 1952 r. opuszczenie parafii i przeniesienie się do Kończyc Wielkich. Jednakże jeszcze przed powrotem biskupów z wygnania 10 I 1955 r., otrzymał zezwolenie od ks. Jana Piskorza - ówczesnego wikariusza kapitulnego na powrót do Brzęczkowic. Po powrocie biskupów 20 XII 1956 r. został mianowany pełnoprawnym proboszczem parafii w Brzęczkowicach. Budowę kościoła ukończył w 1960 r. Po zakończeniu budowy kościoła ks. Franciszek Maroń poświęcił się pracy naukowej. Jako notariusz Kurii przestudiował dokładnie cały zasób archiwalny, robiąc dokładne wypisy m. in. z materiałów wikariatu cieszyńskiego. Posiadał bardzo bogatą bibliotekę "silesiaców". Był erudytą, stworzył na własny uzytek kartotekę rzeczową i osobową, w której zawarł wszystkie informacje, jakie znalazł w trakcie czytania książek i dokumentów. W ten sposób powstała karoteka księży, począwszy od średniowiecza, licząca ok. 5 tys. nazwisk. Podjął kilka podróży do archiwów Wrocławia, Poznania, Krakowa i Torunia. Przywiózł materiał, który wykorzystywał przez następne lata. Dorobek naukowy zamyka się w dwóch działach: artykuły monograficzne dotyczące tematyki górnośląskiej i edycja tekstów źródłowych. Publikował stale na łamach "Śląskich Studiów Historyczno-Teologicznych", gdzie do jego zadań należała redakcja działu historycznego. Jest autorem kilkunastu artykułów

monograficznych poświęconych wyłącznie historii Kościoła na Górnym Śląsku, kilkunastu recenzji i omówień oraz kilka haseł w "Encykopedii katolickiej". W rękopisie w archiwum parafialnym w Brzęczkowicach pozostała kronika parafii Brzęczkowice (od 1939 r.). Pełnił liczne funkcje diecezjalne i dekanalne: cenzor książek (1952), egzaminator prosynodalny (1952), promotor sprawiedliwości w Sądzie Biskupim (1956), audytor w Sądzie Biskupim (1959), obrońca węzła małżeńskiego w Sądzie Biskupim (1964), członek Diecezjalnej Komisji Historycznej (1964), recenzent prac proboszczowskich (1970), kanonik gremialny kapituły katedralnej (1970-1978), dziekan dekanatu mysłowickiego (1964-1972). Z chwilą ukończenia 65 r. życia w 1969 r. złożył rezygnację z parafii Brzęczkowice i z urzędu dziekana, a w 1978 r. z godności kanonika gremialnego. Zamieszkał na probostwie w Brzęczkowicach, gdzie zmarł 31 I 1984 r. i został pochowany na tamtejszym cmentarzu.

I.

1. Red.: *Wiadomości Diecezjalne*. R. 1932-1939, 1949 nr 1-6 (red. działu urzędowego i nieurzędowego).

2. Rozwój granic administracyjnych Górnego Śląska. W: *Górny Śląsk. Prace i Materiały geograficzne*. Red. A. WRZOSKA. Kr. 1955 s. 538-558.

3. Początki parafii w Rybniku i Żorach. *Wiad. Diec. Kat.* R. 34: 1966 nr 7-8 s. 102-106.

4. Katowice w dawnych protokołach wizytacyjnych. *Wiad. Diec. Kat.* R. 36: 1968 nr 7-10 s. 197-200.

5. Rec.: Kościół w Polsce. Studia nad historią Kościoła katolickiego w Polsce. Red. J. KŁOCZOWSKI. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 3: 1968 s. 329-336.

6. Rec.: W. URBAN. Zarys dziejów diecezji wrocławskiej. Wr. 1962. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 1: 1968 s. 180-181.

7. Nowo wydane źródła do dziejów parafialnych, tzw. Liber Retaxationum. *Wiad. Diec. Kat.* R. 37: 1969 nr 5-6.

8. Rozwój sieci parafialnej w diecezji katowickiej aż do końca XV wieku. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 2: 1969 s. 101-167.

9. Opr.: Rocznik Diecezji Katowickiej 1970. [Autor krótkich wstępów historycznych do dziejów parafii].

10. Rec.: Księga Tysiąclecia katolicyzmu w Polsce. Lubl. 1969. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 3: 1970 s. 337-341.

11. Rec.: J. SAWICKI: Concilia Polonae. Źródła i studia krytyczne nr 10: Synody diecezji wrocławskiej i ich statuty. Wr. - W. - Kr. 1963. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 3: 1970 s. 344-348.

12. Rec.: Studia Warmińskie. T. 1: 1964; t. 5 1968. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 3: 1970 s. 341-344.

13. Stulecie dekanatu mysłowickiego na tle problemów narodowych i społecznych związanych z rozwojem przemysłowym. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 3: 1970 s. 243-285.

14. Szkice biograficzne zmarłych ksieży diecezji katowickiej. *Wiad. Diec. Kat.* R. 38: 1970 nr 1-4 s. 56-60; nr 5-7 s. 113-124; nr 8-9 s. 142-160; nr 10-12 s. 189-198 nr 1-3 s. 44-52; R. 40: 1972 nr 11-12 s. 257-262.

15. Proces kształtowania się wschodniej granicy biskupstwa na tle wydarzeń politycznych przełomu XVIII i XIX wieku. Przyczynek do genezy ustaleń bulli "De salute animarum". *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 4: 1971 s. 187-248.

16. Rec.: Studia nad historią Kościoła katolickiego w Polsce. T. 2. Kr. 1969. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 4: 1971 s. 359-362.

17. Parafia górnośląska w pierwszym ćwierćwieczu XVIII w. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 5: 1972 s. 151-225.

18. Rec.: J. SZYLING: Polityka okupanta hitlerowskiego wobec Kościoła katolickiego. P. 1970. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 5: 1972 s. 362-341.

19. Rec.: W URBAN: Z dziejów duszpasterstwa w archidiakonacie wrocławskim w czasach nowożytnych. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 5: 1972 s. 322-326.

20. Wyd.: Materiały źródłowe do dziejów Kościoła w obecnej diecezji katowickiej. Dekrety egzekucyjne do protokołów wizytacyjnych z r. 1598. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 5: 1972 s. 263-274.

21. Szkoła górnośląska w ostatnich dziesięcioleciach przed Kulturkampfem. (Na przykładzie ówczesnego powiatu pszczyńskiego). *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 6: 1973 s. 185-255.

22. Wyd.: Protokoły wizytacyjne z 1611 r. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 6: 1973 s. 317-331.

23.Archiwum Diecezjalne w Katowicahc, jego początki, dzieje i obecny stan. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 7: 1974 s. 5-24.

24. Dr Alojzy Targ, szkic biograficzny i bibliograficzny prac. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 7: 1974 s. 311-348.

25. Rec.: G. ĆWIECZEK: Królewicz Karol Ferdynand Waza; A. ODRĘBA: Dzieje niższych kolegiów duchownych przy kolegiacie w Łasku

1525-1819. Studia z Historii Kościoła w Polsce. T. 2. W. 1973. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 7: 1974 s. 365-373.
26. Wyd.: Protokoły wizytacyjne z 1619. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 7: 1974 s. 311-348.
27. Dzieje ośrodków kultu religijnego na Śląsku Cieszyńskim. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 8: 1975 s. 79-129.
28. Wyd.: Protokoły wizytacyjne z 1657. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 8: 1975 s. 293-314.
29. Dzieje Pszowa jako mikroregionu górnośląskiego życia parafialnego, pątniczego i narodowego. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 9: 1976 s. 177-230.
30. Rec.: Historia Śląska. T. 3 cz. 1 (1850-1890). Red. S. MICHALKIEWICZ. Wr.-Kr.-Gd. 1976. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 10: 1977 s. 336-342.
31. Tematy górnośląskich konwetów dekanalnych w latach między Kulturkampfem a pierwszą wojną światową. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 10: 1977 s. 285-315.
32. Dzieje i ustrój Biskupstwa Wrocławskiego w ostatnim ćwierćwieczu przed oddzieleniem obszaru obecnej Diecezji Katowickiej. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 11: 1978 s. 333-370.
33. Wyd.: Protokoły wizytacyjne z 1720 i 1721 r. Śl. St. Hist.-Teol. T. 11: 1978 s. 333-370.
34. J. Czempiel Józef. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 832.
35. Dziedzictwo bł. Jana Sarkandra dla Ludu Polskiego na Śląsku. Przypomnienie i uzupełnienie. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 13: 1980 s. 279-307.
36. Rec.: O. WAGNER: Mutterkirche vieler Laender. Geschichte der evangelischen Kirche im Herzogtum Teschen 1545-1918/20. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 14: 1981 s. 341-356.
37. Rec.: M. CLAUSS: Die Beziehungen des Vaticans zu Polem waehrend des II Weltkrieges. Köln - Wien 1979. *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 12: 1979 s. 347-350.
38. Dziedzictwo bł. Jana Sarkandra. W: *Enc. katol.* T. 4: 1983 szp. 571-572.
39. [Omówienie i krótkie recenzje artykułów i książek poświęconych tematyce śląskiej]: *Śl. St. Hist.-Teol.* T. 1: 1968 s. 171-175, 178; T. 2: 1969 s. 225-226; T. 3: 1970 s. 329-336; T. 4: 1971 s. 343-344; T. 5: 1972 s. 275-283; T. 6: 1973 s. 333-340; 341-348; T. 7: 1974 s. 349-358; T. 8: 1975 s. 315-324; T. 9: 1976 s. 311-318; T. 10: 1977 s. 317-332; T. 11: 1978 s. 371-375.
40. Kronika parafii [Brzęczkowice]. Rkps. Arch. Paraf. w Brzęczkowicach.

II.

Katalog Diecezji Katowickiej 1936-1981, passim; PIWOWARCZYK P.: Dzieje parafii Brzęczkowice od chwili powstania aż do 1990 r. Kat. 1993, mps; MYSZOR J.: Ks. Franciszek Maroń (1904-1984). Pierwsza karta z dziejów parafii Brzęczkowice. Mysłowice - Brzęczkowice 1994 (fot.).

Ks. Jerzy Myszor

Mazak Stanisław (1906-1988), duszpasterz diecezji opolskiej, popularyzator historii. Urodził się 1 VIII 1906 r. w miejscowości Stare Sioło w pow. Bóbrka. Uczęszczał do gimnazjum w Dolinie, które ukończył w 1928 r. Studiował teologię na Uniw. Jana Kazimierza we Lwowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 29 VI 1933 r. i podjął pracę duszpasterską jako wikariusz w Baryszu. Od 1935 r. piastował funkcję administratora parafii Porchowa. W kampanii wrześniowej 1939 r. był kapelanem wojskowym w randze kapitana. W czasie okupacji sowieckiej przebywał w Krakowie, gdzie związał się z ruchem oporu. Po inwazji niemieckiej na ZSRR powrócił do archidiecezji lwowskiej i do października 1944 r. był administratorem parafii Szczurowice. Był współorganizatorem tajnego gimnazjum i żołnierzem Armii Krajowej. Brał czynny udział w obronie ludności polskiej przed napadami ukraińskich nacjonalistów oraz pomagał wielu prześladowanym (m.in. udzielał pomocy Żydom). Od października 1944 r. do października 1945 r. administrował parafie Łopatyn, Szczurowice, Toporów i Stanisławczyk. Po czym przeniósł się na Śląsk Opolski. W l. 1945-1947 był administratorem parafii Kamiennik i Goworowice, natomiast w l. 1947-1974 proboszczem w Polskim Świętowie i dziekanem głuchołaskim. Będąc dobrym duszpasterzem pisał wiele artykułów z zakresu historii i pszczelarstwa. Przeniesiony na emeryturę w 1974 r. zamieszkał w Pszczynie. Całe życie był mocno zaangażowany w działalność Polskiego Związku Pszczelarskiego. Zmarł 23 IV 1988 r. w Pszczynie. Za swą bogatą działalność otrzymał m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Zasługi Armii Krajowej oraz izraelskie odznaczenie "Sprawiedliwy między Narodami Świata".

I.

1. Arcybiskup Jan Dymitr Solikowski. (W 330 rocznicę zgonu). *Gaz. Kośc.* R. 40: 1933 nr 37 s. 422; nr 38 s. 437.

2. Jan Tarnawski, dziecię lwowskie, uczestnik Powstania Styczniowego. *Kuryer Lwowski.* R. 1922 nr 3.

3. Nieznany chorąży Powstania Styczniowego - Jan Swoboda. *Orlęta ku czci Powstania 1983. Bohaterom 1863 roku w hołdzie.* [Czasopismo Korpusu Kadetów we Lwowie]. R. 1933 nr 2 s. 48.

4. Nie niszczmy nierozważnie młodych matek. *Pszczelarstwo.* R. 1955 nr 6 s. 25-26.

5. Dorobek pisarski ks. dr Jana Dzierżonia. *Pszczelarstwo.* R. 1956 nr 11 s. 6-9.

6. Działalność gospodarcza i społeczno-polityczna ks. dr Jana Dzierżonia. *Pszczelarstwo.* R. 1956 nr 10 s. 20-22.

7. Działalność naukowa ks. Dzierżonia. *Gość Niedz.* R. 25: 1956 nr 46 s. 6.

8. Dzierżon? Dzierżoń? *Kwart. Opol.* R. 1956 nr 3 s. 125-130.

9. Dzierżon? Dzierżoń? *Pszczelarstwo.* R. 1956 nr 10 s. 23.

10. Franciszek Dzierżon obrońca kultury polskiej i polskości. *Katolik.* R. 2: 1956 nr 44.

11. Ks. dr Jan Dzierżon. Opole 1956 Opolskie Tow. Przyj. Nauk. 8° ss. 55. Współautorzy: WYSZOMIRSKI B., GŁADYSZ A., SEMBRAT K.

12. Ksiądz Dzierżon i dzierżonizm. *Katolik.* R. 2: 1956 nr 22, 25, 31-33, 35-43, 45.

13. Opr.: J. DZIERŻON: Sztuka zrobienia złota nawet z zielska. *Pszczelarstwo.* R. 1956 s. 10-11.

14. Twórca nowej ery w pszczelarstwie. *Pszczelarstwo.* R. 1956 nr 10 s. 6-10.

15. Wykaz publikacji Jana Dzierżona. *Kwart. Opol.* R. 1956 nr 3 s. 131-139.

16. Ks. dr Jan Dzirżon wielki syn ziemi opolskiej. *Kalendarz Katolicki 1957* s. 218-222. -Toż. *Katolicki Kalendarz dla Warmii i Mazur 1957* s. 218-222.

17. Ks. Dzierżon prodkukował "miodówkę" i o niej pisał. *Pszczelarstwo.* R. 1957 nr 7 s. 215.

18. Dzieworództwo czy dzieworodztwo? *Język Polski.* R. 1958 z. 5 s. 392.

19. W pierwszą rocznicę śmierci Jakuba Kani. *Pszczelarstwo.* R. 1958 s. 299-300.

20. Byłem w Betlejem. *Gość Niedz.* R. 28: 1959 nr 1 s. 5.

21. Prof. dr Kazimierz Nitsch - przyjaciel Śląska. *Kwart. Opol.* R. 1959 nr 1 s. 69-82.

22. Pszczelarstwo czy pszczelnictwo? *Język Polski.* R. 1959 z. 1 s. 80.

23. Uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego w Jerozolimie. *Gość Niedz.* R. 28: 1959 nr 13 s. 98.

24. 90-lecie seniora Kapłanów Opolszczyzny - księdza prałata Jan Melzera. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 15: 1960 nr 5 s. 233-246.

25. Międzynarodowa Wystawa Filatelistyczna ku Uczczeniu Pierwszego Polskiego Znaczka Pocztowego 3-11 IX 1960. *Gość Niedz.* R. 29: 1960 nr 34 s. 272.

26. Św. Józef Robotnik. *Przew. Katol.* R. 50: 1960 nr 18 s. 277.

27. Czy wiecie, że...? *Filatelista.* R. 1961 nr 4 s. 75.

28. Dr Edward Podworski (10 IV 1896 - 15 X 1958). *Pszczelarstwo.* R. 1961 nr 9 s. 20-21.

29. I Konopnicka pisała o Dzierżonie. *Kwart. Opol.* R. 1961 nr 3 s. 40-48.

30. Ks. dr Jan Dzierżon w filatelistyce. *Pszczelarstwo.* R. 1961 nr 7 s. 210-211.

31. Nasz przodujący pszczelarz. *Pszczelarstwo.* R. 1961 nr 10 s. 22-23.

32. Nie Dzierżoń lecz Dzierżon. *Przegląd Zoologiczny.* R. 1961 z. 1 s. 201-210.

33. Pamiętna uroczystość (150-lecie urodzin Dzierżona). *Gość Niedz.* R. 30: 1961 nr 15 s. 120.

34. Pojubileuszowe echa. *Pszczelarstwo.* R. 1961 nr 7 s. 18-19.

35. Rozprzestrzenienie geograficzne pszczoły włoskiej przez Jana Dzierżona i opinie o wartości tej pszczoły. *Przegląd Zoologiczny.* R. 1961 z. 1 s. 190-200. -Toż. *Pszczelarstwo.* R. 1961 nr 4 s. 22-24; nr 8 s. 20-22.

36. Stosujmy do wylotów zasuwki bez otworów. *Pszczelarstwo.* R. 1961 nr 12 s. 370-371.

37. Władysław Michalik (29 IX 1881 - 17 V 1960). *Pszczelarstwo.* R. 1961 nr 9 s. 19-20.

38. W 150-lecie urodzin ks. dr Jana Dzierżona. *Przew. Katol.* R. 51: 1961 nr 6 s. 88.

39. Lubieniecki a pszczoły włoskie. *Pszczelarstwo.* R. 1962 nr 8-9 s. 251-253.

40. Lubieniecki ogłaszał artykuły w "Bienen Zeitung". *Pszczelarstwo.* R. 1962 nr 3 s. 86-87.

41. Moje refleksje o Julianie Lubienieckim. *Pszczelarstwo.* R. 1962 nr 4 s. 114-116.

42. Na praktyce u Lubienieckiego stał się z Szawła Pawłem. *Pszczelarstwo.* R. 1962 nr 4 s. 116-117.

43. Nekrolog obwieszczał śmierć Lubienieckiego jako stratę narodową. *Pszczelarstwo.* R. 1962 nr 10 s. 295.

44. Nieznane szczegóły z życia Juliana Lubienieckiego. *Pszczelarstwo.* R. 1962 nr 3 s. 83-84.

45. Uzupełnienia. *Pszczelarstwo.* R. 1962 nr 1 s. 21.

46. Wyjaśnienie nieznanego w Polsce portretu Dzierżona. *Pszczelarstwo.* R. 1962 nr 2 s. 15.

47. Wyraz "Pszczelarstwo" poprawniejszy niż "Pszczelnictwo". *Pszczelarstwo.* R. 1962 nr 11 s. 328.

48. Z dziejów Kościoła i religijności na Opolszczyźnie. *Przew. Katol.* R. 52: 1962 nr 51-52 s. 808-810.

49. Lubieniecki w świetle artykułu ucznia. *Pszczelarstwo.* R. 1963 nr 3 s. 85-86.

50. O sztuce sakralnej na Opolszczyźnie. *Przew. Katol.* R. 53: 1963 nr 32 s. 348-349.

51. Rodacy Opolszczyzny na ołtarzach Pańskich. *Przew. Katol.* R. 53: 1963 nr 28 s. 291.

52. Cud natury. *Pszczelarstwo.* R. 1964 nr 5 s. 11.

53. Nieznane wydanie "Praktycznego pszczelarstwa". *Pszczelarstwo.* R. 1964 nr 7-8 s. 39.

54. Stulecie śmierci Juliana Lubienieckiego 1802-13 III 1862. *Przegląd Zoologiczny.* R. 1964 z. 4 s. 317-329.

55. Wędrówka pszczelarskiej książki. *Pszczelarstwo.* R. 1964 nr 9 s. 18.

56. Zasługi prof. dra Stanisława Kirkora w zwalczaniu choroby roztoczowej. *Pszczelarstwo.* R. 1964 nr 4 s. 3-4.

57. Dzierżonowskie pamiątki już w muzeum Kluczborskim. *Pszczelarstwo.* R. 1965 nr 3 s. 1-2. Współautor: R. PASTWIŃSKI.

58. Opr.: SOWA J.: Wspomnienia pomocnika Dzierżona. *Pszczelarstwo.* R. 1965 nr 7-8 s. 22-24.

59. O szkicu autobiograficznym Mikołaja Witwickiego. *Pszczelarstwo.* R. 1965 nr 10 s. 9-12.

60. Pierwodruk pierwszego listu apistycznego Dzierżona. *Pszczelarstwo.* R. 1965 nr 3 s. 1-3.

61. Refleksje nad obrotami zagranicznymi miodem i woskiem w okresie dwudziestolecia. *Pszczelarstwo.* R. 1965 nr 7-8 s. 16-17.

62. Dzierżon A. Regulskiego i... Z grafiki polskiej XIX wieku. *Pszczelarstwo.* R. 1966 nr 10 s. 14.

63. Mniej znane szczegóły z życia Jana Dzierżona. *Pszczelarstwo.* R. 1966 nr 10 s. 4-7.

64. Opole przez wieki predestynowane na stolicę diecezji. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 21: 1966 nr 1 s. 21-24.

65. Pierwsza fotokopia polskiego artykułu Dzierżona zamieszczonego w Gazecie Rolniczej z r. 1863. *Pszczelarstwo.* R. 1966 nr 10 s. 10-11.

66. Śp. ksiądz dziekan Tadeusz Wach. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 21: 1966 nr 7 s. 169-170.

67. Śp. ksiądz prałat Jan Melcer (15 XII 1869 - 2 XI 1965). *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 21: 1966 nr 8 s. 191-195.

68. O trzech dzierżonowskich sześćdziesiątych rocznicach i o portrecie 60-letniego Dzierżona. *Przegląd Zoologiczny.* R. 1967 z. 2 s. 188-189.

69. Prof. dr Karl von Frisch znany badacz życia pszczół. *Pszczelarstwo.* R. 1967 nr 4 s. 19.

70. Wkład prof. dra Teofila Ciesielskiego do apidologii światowej. *Pszczelarstwo.* R. 1967 nr 6 s. 1-3; nr 7-8 s. 5-7.

71. Chrońmy od zapomnienia stare nazwy pszczelarskie. *Pszczelarstwo.* R. 1968 nr 1 s. 23.

72. Wymiary uli Dzierżona. Przeszłość i tradycja. *Pszczelarstwo.* R. 1968 nr 11 s. 12-13.

73. Był również pszczelarzem. *Pszczelarstwo.* R. 1969 nr 1 s. 15.

74. Ta książka powstała na Śląsku i opisuje śląskie pszczelarstwo. *Pszczelarstwo.* R. 1969 nr 7-8 s. 24-25.

75. Jaja zakonserwowane. *Pszczelarstwo.* R. 1970 nr 11-12 s. 13-14.

76. Pierwszy lagier błogosławionego Maksymiliana Kolbego w Łambinowicach. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 28: 1973 nr 5 s. 145-158.

77. Brońmy naszą pszczołę krajową. *Pszczelarstwo.* R. 1974 nr 10 s. 22.

78. W sprawie publikacji o Dzierżonie. *Pszczelarstwo.* R. 1974 nr 2 s. 18.

79. Barć odrzańska ma około 2055 lat. *Pszczelarstwo.* R. 1975 nr 11 s. 18-21.

80. Handel zagraniczny miodem w okresie XXX-lecia PRL. *Pszczelarstwo.* R. 1975 nr 7-8 s. 29-30.

81. Nieco o poglądach na biologię pszczół w Polsce. *Pszczelarstwo.* R. 1975 nr 3 s. 12-13.

82. Poglądy na biologię pszczół. Przeszłość i tradycja. *Pszczelarstwo.* R. 1975 nr 1 s. 16-17; nr 2 s. 16-17.

83. Dzierżon wywodził rodowód swych uli z polskich uli pniowych. *Pszczelarstwo.* R. 1976 nr 10 s. 18-19.

84. Kalendarium pszczelich mieszkań, snozów i ramek u Dzierżona. *Pszczelarstwo.* R. 1976 nr 4 s. 17-19.

85. Odkrycia Dzierżona, o których zapomniano. *Pszczelarstwo.* R. 1976 nr 7 s. 14-16.

86. Minęło 100-lecie "Bartnika Postępowego". *Pszczelarstwo.* R. 1977 nr 7 s. 16-17.

87. Wymiary ramek u Dzierżona i Gerstunga. *Pszczelarstwo.* R. 1977 nr 8 s. 19.

88. Jan Dzierżon. Studium Monograficzne. Op. 1978. Współautorzy: L. BROŻEK, A. GŁADYSZ.

89. Opr.: J. DZIERŻON: Pszczelnictwo. Wyjaśnienie. [Fotokopia z Gazety Rolniczej z 1957 r. nr 40]. *Pszczelarstwo.* R. 1978 nr 12 s. 2-3.

90. Prasłowiańskie dożynki miodowe w dniu patrona pszczelarzy. *Pszczelarstwo.* R. 1978 nr 1 s. 13-14.

91. Prawie wiek temu dwaj polscy pszczelarze odkryli kopulację trutnia z pszczołą robotnicą. Uzup. J. WOYKE: Komentarz dotyczący parania się trutnia i pszczoły robotnicy. *Pszczelarstwo.* R. 1979 nr 4 s. 17-18.

92. Śp. ksiądz Józef Zapotoczny-Lisowski. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 35: 1980 nr 7-8 s. 187.

93. Antoni Miś. [Nekrolog]. *Pszczelarstwo.* R. 1981 nr 8 s. 22.

94. Doktorat honorowy Dzierżona. *Pszczelarstwo.* R. 1981 nr 10 s. 2-3.

95. Opr. Dzierżon J. [Publikacje]. *Pszczelarstwo.* R. 1981 nr 11 s. 2-3.

96. Polskość Dzierżona w świetle dokumentów Jego i niemieckich. *Pszczelarstwo.* R. 1981 nr 12 s. 10-11.

97. Stulecie najstarszego periodyku Wielkopolski - "Pszczelarza". *Pszczelarstwo.* R. 1981 nr 3 s. 16-18.

98. Biologia pszczół wymaga oczek o wysokości 18 mm przez cały rok. *Pszczelarstwo.* R. 1983 nr 9 s. 14.

99. Polskie pamiątki rodu Dzierżonów. Op. 1983. Współautor: H. BOREK.
100. Ksiądz dr Jan Dzierżon, twórca nowej ery światowego pszczelarstwa. *Dzierżonowski Kalendarz Pszczelarski na rok 1986*. Op. 1985 s. 37-42.

II.

Rocznik Kościelny Śląska Opolskiego. Rok 1968. Op. 1968 s. 32, 91; URBAN W.: Duszpasterska siejba kapłanów-repatriantów na Ziemiach Odzyskanych w latach 1945-1970. Wr. 1972 s. 33-34; RODZIEWICZ B.: "Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata". Ks. Stanisław Mazak. *Zorza*. R. 1985 nr 40 s. 7; PASTWIŃSKI R.: Ksiądz Stanisław Mazak nie żyje. *Pszczelarstwo*. R. 1988 nr 11 s. 4.

Ks. Zbigniew Zalewski

Meysztowicz Walerian (1893-1982), protonotariusz apostolski w Rzymie, prawnik, historyk, redaktor, wydawca źródeł.

Urodził się 24 VI 1893 r. w Pojościu k/Poniewieża jako syn Aleksandra i Zofii z Korwin-Kossakowskich. Ojciec był prezesem Wileńskiego Banku Ziemiańskiego, członkiem rosyjskiej Rady Państwa (1909-1917), prezesem Komisji Rządzącej Litwy Środkowej (1920-1922), a w l. 1926-1928 ministrem sprawiedliwości w rządzie Rzeczypospolitej Polskiej. Studiował najpierw w Carskim Liceum Aleksandryjskim na Wydziale Prawa Państwowego i Cywilnego (1907-1913), a następnie w Handels-Akademie w Wiedniu (1913-1914). W czasie pierwszej wojny światowej służył w rosyjskiej armii, a następnie w armii polskiej. Walczył w kawalerii w wojnie polsko-sowieckiej w 1920 r. i został odznaczony krzyżem Viruti Militari. W 1921 r. wstąpił do Wileńskiego Seminarium Duchownego. Jednocześnie studiował na Uniw. Stefana Batorego. Święcenia kapłańskie przyjął w 1924 r. i w tym samym roku wyjechał na studia do Rzymu, gdzie studiował prawo w Papieskim Instytucie Apolinaris i uzyskał doktorat. Po powrocie do diecezji pełnił obowiązki sekretarza osobistego arcybpa wileńskiego Romualda Jałbrzykowskiego (1926-1928), a następnie był profesorem w Seminarium Duchownym, konsultorem prawnym w Kurii Arcybiskupiej, a także prowadził wykłady z prawa kanonicznego na Wydziale Teologicznym Uniw. Wileńskiego. W l. 1929-1932 był także kapelanem Stowarzyszenia Katolickiej Młodzieży Akademickiej "Odrodzenie". Razem z ks. Henrykiem Hlebowiczem doprowadził do utworzenia Porozumienia Katolickich Stowarzyszeń Akademickich. W 1932 r. został skierowany do pracy w ambasadzie polskiej przy Watykanie jako radca prawny. Tam dokończył pracę habilitacyjną p.t.: *Dobra kościelne jako przedmiot uprawnień w Wielkim Księstwie Litewskim*. Został mianowany prałatem papieskim (1934). W 1937 r. rozpoczął wykłady na Wydziale Teologicznym Uniw. Stefana Batorego jako profesor nadzwyczajny prawa kanonicznego, pozostając nadal radcą przy ambasadzie. Po wybuchu drugiej wojny światowej przyjechał z Rzymu do Polski i został kapelanem pułku rezerwy. Po kampanii wrześniowej przez Kowno, Szwecję i Anglię wrócił do Rzymu i w l. 1940-1944 wraz z ambasadorem Kazimierzem Papee przebywał w Watykanie, poświęcając wiele czasu na pracę w Archiwum Watykańskim. Efektem tego było szereg publikacji. Po wojnie w 1945 r. utworzył w Rzymie Polski Instytut Historyczny. Przewodniczył mu przez szereg lat. W 1954 r. zainicjował wydawanie rocznika tegoż Instytutu "Antemurale" oraz "Sacrum Poloniae Millenium". Nową serię wydawniczą "Elementa ad Fontium Editiones" rozpoczął w 1960 r. i do jego śmierci ukazało się 55 tomów tej serii. Drukowano w niej źródła do dziejów Polski, znajdujące się w archiwach Zachodniej Europy. Za publikację źródeł z archiwum hiszpańskiego Karola V w Simancas został mianowany członkiem Królewskiej Hiszpańskiej Akademii Nauk. Był też kanonikiem honorowym Kapituły Watykańskiej, kanonikiem honorowym Wileńskiej Bazyliki Metropolitalnej, a także protonotariuszem apostolskim (infułatem).

Odnotować trzeba, iż pozostawił po sobie autobiograficzne *Gawędy o czasach i ludzich*, wydane najpierw w Londynie w 2 tomach (*Poszło z dymem* - 1973 i *To co trwałe* - 1974). Zmarł 29 V 1982 r. w Rzymie i pochowany został na cmentarzu Campo Verano w grobach Kapituły Bazyliki św. Piotra.

I.

1. Holandia. Tydzień etnologii religijnej. *Kwart. Teol. Wil.* R. 1: 1923 s. 124-127.

2. Wyżyna Gabaon. Notatka z archeologii biblijnej. *Kwart. Teol. Wil.* R. 1: 1923 s. 257-262.

3. Kronika. Holandia. *Kwart. Teol. Wil.* R. 1-2: 1923-1924 s. 591-594.

4. Rok 1922 w archeologii Palestyny. *Kwart. Teol. Wil.* R. 1-2: 1923-1924 s. 557-559.

5. Z dziedziny hagiografii. *Alma Mater Vilnensis.* Z. 2: 1924 s. 39-44.

6. Domicilium et quasidomicilium eorumque effectus in Codice Iuris Canonici. *Jus Pontificium.* R. 1926. Odb. R. 1926 8° ss. 43.

7. Nabożeństwa Wielkiego Tygodnia. *Brzask.* R. 2: 1927 nr 4 s. 2-5.

8. O nabożeństwach wielkopostnych. *Brzask.* R. 2: 1927 nr 3 s. 2-4.

9. Święto Najświętszej Maryi Panny Gromnicznej. *Brzask.* R. 2: 1927 nr 1-2 s. 3-5.

10. Kazanie wygłoszone przez (...) podczas Zlotu S.M.P. w dniu 24 czerwca r.b. w bazylice wileńskiej. *Brzask.* R. 3: 1928 nr 7-8 s. 4-5.

11. Rec.:W. Piotrowicz: Z zagadnień wyznaniowych w Polsce. Wilno 1929. *Alma Mater Vilnensis.* Z. 8: 1929 s. 163-164.

12. Zapomniana pieśń. *Alma Mater Vilnensis.* Z. 8: 1929 s. 71.

13. De conditione iuridica Ecclesiae in Polonia. *Jus Pontificium.* T.10: 1930 s. 269-279; T. 11: 1931 s. 3-19. Odb. R. 1931 8° ss. 30.

14. Rec.: B. WILANOWSKI: Rozwój historyczny procesu kanonicznego. T. 1: Proces kościelny w starożytności chrześcijańskiej. Wil. 1929. *Jus Pontificium.* T. 10: 1930 s. 139-140.

15. Rec.: F. BOSSOWSKI: Wpływ sądownictwa polubownego biskupów na prawo rzymskie. *Rocz. Prawn. Wil.* R. 6: 1932 s. 11-42. *Apolinaris.* R. 5: 1932 s. 380.

16. Sprawy unii kościelnej. W: *Nowe formy unii kościelnej w Polsce (Dyskusja w "Słowie").* Słonim 1932 s. 60-64.

17. Trzystapięćdziesięciolecie Seminarium Wileńskiego. *Wiad. Archid. Wil.* R. 1932 s. 99-105. Odb. Wil. [1932] 8° ss. 7.

18. Gdzie jest grób Witolda. *PAX.* R. 2: 1934 nr 7-8 s. 3-5.

19. Dobra kościelne jako przedmiot uprawnień w prawie Wielkiego Księstwa Litewskiego. Wil. 1935 8° ss. nlb. 4, X, 167. *Studia Teologiczne.* T. 8.

20. La religion dans les constitutions des etats moderns. Recueil de textes, analyse, essai de synthese. R. 1938 Institutum J.U. ss. XXIV, 486.

21. Ustawodawstwo państwa włoskiego dotyczące małżeństwa. *Prąd.* R. 35: 1938 s. 328-338. Odb. Lubl. 1938.

22. Elisabeth de Pologne, reine de Hongrie. Pour le sixieme centenaire de son pelerinage a Rome 1343-1943. Vatican 1943 [druk:] 1944 16° ss. 58, nlb. 2. -Toż: Elisabetta di Polonia, regina d'Ungheria. Iridion 1945.

23. Repertorium bibliograficum pro rebus Polonicis Archivi Secreti Vaticani. Vaticani 1943. *Studia Teologiczne.* T. 11.

24. De Archivo Nuntiaturae Varsaviensis quod nunc in Archivo Secreto Vaticano servatur. Vaticani 1944 8° ss. 99, nlb. 4, tabl. 2, tabl. 15. *Studia Teologiczne.* T. 12.

25. L'Eglise Catholique en Pologne entre les deux guerres (1919-1939). Cite du Vatican 1944 8° ss. 76, nlb. 2, mapa, tabl. 2.

26. Ed.: P. SAVIO: De actis Nuntiature Poloniae, que partem Archivio Secretarius Status constituunt. Vaticani 1947 8° ss. 156, nlb. 2. *Studia Teologiczne.* T. 13.

27. Prospectica descriptio Archivi Secreti Vaticani. [Ed. chirotypica]. *Studia Teologiczne.* T. 14.

28. Polsko-Morawska Księga w Bibliotece Watykańskiej. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 1: 1950 nr 3 s. 275-282.

29. Poselstwo Mieszka I do Abdermana III. Paryż 1950.

30. Un monumento polacco di lingua ed arte. Firenze 1951.

31. Współczesny wizerunek Bolesława Chrobrego. Londyn 1952.

32. L'Antemurale. Cenni di storia delle nazioni cattoliche dell' Europa Centro-Orientale. R. 1953.

33. De Instituto Historico Polonico deque eiusdem praesenti editione. *Antemurale.* [T.] 1: 1954 s. 5-8.

34. Rec.: K. PAPEE: Pius XII a Polska, 1939-1949. Przemówienia, listy, komentarze. R. 1954. *Antemurale.* [T.] 1: 1954 s. 147.

35. Des Duchesses de Turów et l'Union de l'Eglise Ruthene avec Rome au XI s. *Antemurale.* [T.] 2: 1955 s. 100-101.

36. Kościoły katolickie ob. łac. na obszarach Rosji (1972-1914). *Sacr. Pol. Mill.* T. 2: 1955 s. 467-497.

37. Manuscriptum Gertrudae Filiae Mesconis II Regis Poloniae, cura V. Meysztowicz editum. *Antemurale.* [T. 2.]: 1955 s. 99-157.

38. De historiographorum sovieticorum parte habita in X Congressu Scientiarum Historicarum. *Antemurale.* T. 3: 1956 s. 153-155.

39. Les Archivesde l'Ambassade Imperiale en Pologne a lepoque des partages (1772-1795, avec annexes jusqu'a 1807). *Antemurale*. T. 3: 1956 s. 128-137.

40. L'insagnamento del Decretum di Graziano in Polonia. *Studia Gratiana*. T. 4: 1956 s. 17-26.

41. L'union de Kiev avec Rome sous Gregoire VII. Avec notes sur les precedents et le role de la Pologne pour cette union. W: *Studi gregoriani per la storia di Gregorio VII e della riforma gregoriana raccolti da G(iovanni) B(attista) Borino*. Vol. 5. R. 1956.

42. Koronacje pierwszych Piastów. *Sacr. Pol. Mill.* T. 3: 1956 s. 281-384.

43. Kościół Katolicki w Polsce. Polska i jej dorobek dziejowy w ciągu tysiąca lat istnienia. Zarys i encyklopedia spraw polskich. T. 1. Londyn 1956 8^0 ss. 582, nlb. 10, tabl. 24, ilustr., mapy, bibliogr.

44. De modo, quo acta polonica, quae in exteris inveniuntur, in lucem edenda sunt. *Antemurale*. T. 4: 1958 s. 155-158.

45. De vocatione monastica Ottonis III Imperatoris. *Antemurale*. T. 4: 1958 s. 163-166.

46. La vocation monastique d'Otton III. *Antemurale*. T. 4: 1958 s. 27-75.

47. Szkice o świętym Brunonie-Bonifacym. *Sacr. Pol. Mill.* T. 5: 1958 s. 445-501.

48. A propos d'une miniature. *Antemurale*. T. 5: 1959 s. 109-118.

49. Rec.: Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne. T. 1 z. 1: 1959. *Archiva Ecclesiae*. R. 2: 1959 s. 9-10.

50. Ed. Epistola Joannis III regis Poloniae ad Christinam Reginam Sueciae. *Antemurale*. T. 6: 1960-1961 s. 87-92.

51. Ed.: Documenta polonica ex Archivio Generali Hispaniae in Simancas. Pars 1. R. 1963 8° ss. IX, 210. Institutum Historicum Polonicum Romae. Elementa ad Fontium Editiones. [Vol.] 8.

52. Toż. Pars 2. R. 1964 8^0 ss. VIII, 286, nlb. 2. Elementa ad Fontium Editiones. [Vol.] 11.

53. Toż. Pars 3. R. 1964 8^0 ss. V, nlb. 1, 291, nlb. 3, tabl. 6. Elementa ad Fontium Editiones. [Vol.] 12.

54. Toż.: Pars 4. R. 1966 8^0 ss. VIII, 257, tabl. 7. Elementa ad Fontium Editiones. [Vol.] 15.

55. Toż.: Pars 5. R. 1966 8^0 ss. VII, 332, nlb. 2, tabl. 2. Elementa ad Fontium Editiones. [Vol.] 16.

56. Toż.: Pars 6. R. 1968 8^0 ss. VIII, 429, tabl. 4. Elementa ad Fontium Editiones. [Vol.] 19.

57. Toż.: Pars 7. R. 1970 8^0 ss. VIII, 262, tabl. 2. Elementa ad Fontium Editiones. [Vol.] 21.

58. Sylvestre II, auteur de la "Vita prior sancti Adalberti". W: *Melanges Eugene Tisserant*. Vol. 5. Citta del Vaticano 1964 s. 155-164, tabl. 2.

59. With introduction. W: J. LEDIT: *Archbishop John Balitist Cieplak*. Montreal 1963.

60. De litteris quas cardinalis fabritius Spada Secretarius Status ad Andream Santacroce nuntium apostolicum in Polonia a. 1694 scribeat. *Antemurale*. T. 9: 1965 s. 11-19.

61. Ed. Sigismundi I regis Poloniae documentum in Australia inventum. *Antemurale*. T. 9: 1965 s. 3-10.

62. La Pologne dans la chretiente. Coup d'oeil sur mille ans d'histore (966-1966). Paris 1966 Nouvelles ed. Latines 8^0 ss. 186, nlb. 2.

63. Rec.: O. HALECKI: Tysiąclecie Polski Katolickiej. *Teki Hist.* T. 15: 1966 s. 235-237.

64. Ed.: Aliqua documenta gentis Szembek (ex collectione Casimiri Mycielski Ioannesbugii - Africa). *Antemurale*. T. 11: 1967 s. 3-22.

65. Ed.: Epistola Pauli IV P.M. ad Bonam reginam Poloniae. *Antemurale*. T. 11: 1967 s. 23-24.

66. Ed. V. M. et alii: *Antemurale*. T. 1: 1954-11:1967.

67. Ed.: Antonii Martinelli relatio de Hipolyti Aldobrandini legatione in Polonia. *Antemurale*. T. 12: 1968 s. 29-42.

68. Ed.: Ceremoniarii anonymi relatio de Cardinalis Georgii Radziwiłł legatione ad Sigismundum III Regem Poloniae (A. 1592). *Antemurale*. T. 12: 1968 s. 43-75.

69. Ed.: Le testament de Marie de Hongrie. *Antemurale*. T. 12: 1968 s. 3-27, tabl. 2.

70. Ed.: Relatio Burgravii Abraham de Dohna oratoris Regis Hispaniae de missione quam A. 1612 ad regem Poloniae absolvit. *Antemurale*. T. 12: 1968 s. 77-88.

71. Dedicace. *Antemurale*. T. 13: 1969 s. 3-10.

72. La nunziatura di Achille Ratti in Polonia. W: *Pio XI nel trentesimo della morte, 1939-1969*. Milan 1969 s. 177-203.

73. Ed. V. M. et W. Wyhowska de Andreis: Documenta polonica ex Archivo Parmensi. Pars 1. R. 1970 8^0 ss. VIII, 210, tabl. 2. Elementa ad Fontium Editiones. [Vol.] 22.

74. Toż: Pars 2. R. 1970 8o ss. 297, nlb. 2, tabl. 2. Elementa ad Fontium Editiones. [Vol.] 23.

75. Ed.: Relationes orationum, quae ab oratoribus principum christianorum in comitiis electionis Varsaviae a. 1575 prolatae sunt. *Antemurale*. T. 14: 1970 s. 3-46.

76. Rzeczpospolita chrześcijańska. W: *Kongres współczesnej nauki i kultury polskiej na Obczyźnie. Londyn, 9-12 września 1970*. T. 1. Londyn [1971].

77. Praes. Consilium Moderatorum: *Antemurale*. T. 15: 1971-T. 23: 1979.

78. Ed. V. M. et W. Wyhowska de Andreis: Res Polonicae ex Archivo Mediceo Florentino. Pars 1. R. 1972 8^0 ss. 8, 320, tabl. 4. Elementa ad Fontium Editiones. [Vol.] 26.

79. Toż.: Pars 2-3. R. 1972 8^0 ss. 8, 377; 8, 376. Elementa ad Fontium Editiones. Vol. 27, 28.

80. Marszałek Józef Piłsudski. W: *Pamiętnik wilenski*. Londyn 1972 s. 157-176.

81. Archiwum Watykańskie. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 887-889.

82. Poszło z dymem. Gawędy o czasach i ludziach. Londyn 1973 8^0 ss. 325.

83. To co trwałe. Gawędy o czasach i ludziach. Londyn 1974 8⁰ ss. 186.
84. Biblioteka Watykańska. W. *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 496-497.
85. Gawędy o czasach i ludziach. Wyd. 2 poprawione i uzupełnione. Londyn 1983; Wyd. 3. Londyn 1986.
86. Poszło z dymem. Gawędy o czasach i ludziach. Warszawa 1989 (przedruk: Gawędy o czasach i ludziach. Londyn 1973).

II.

Schematyzm Diecezji Wileńskiej na lata 1922-1925; Schematyzm Archidiecezji Wilenskiej na lata 1926-1939; Skład Uniwersytetu [Stefana Batorego] z lat 1930/31-1936/37; Spis wykładów U.S.B. z lat 1930/31-1936/37; Rocznik Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie 1936-1937 i 1938-1939; V[AISNORA] J.: Meysztowicz Valerian. W: *Lietuviu Enciklopedija.* T. 18. Boston [1953] s. 146; Pamiętnik wileński. Londyn 1972 s. 434; A. PETRANI: Prawo kanoniczne w okresie oświecenia oraz w XIX i XX wieku. W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* T. 3 cz. 1. Lubl. 1976 s. 426-427; Meysztowicz W. W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2. W. 1981 s. 34-35; Ś.p. ks. infułat Walerian Meysztowicz. *Tyg. Powsz.* R. 36: 1982 nr 30 s. 4; STOMMA S.: Księdzu Walerianowi w podzięce. *Tamże,* nr 33 s. 4; WŁODEK J.: Jeszcze o ks. W. Meysztowiczu. *Tamże,* nr 36 s. 8; LANCKOROŃSKA K.: Walerian Meysztowicz (1893-1982). *Antemurale.* T. 26: 1982-1983 s. 218-223; Taż: [Wspomnienie pośmiertne]. *Dz. Pol. i Dz. Żoł.* R. 1982 nr z 10 VI; Toż. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 4 s. 145-147; SZCZEPANIK E.: Śp. prof. ks. prałat Walerian Meysztowicz. *Rocz. Pol. Tow. Nauk. na Obczyźnie.* T. 25: 1981/82 [druk.:] 1983 s. 82-85; PASZKIEWICZ M.: Walerian Meysztowicz (1893-1982). *Teki Hist.* T. 18: 1985 s. 188-191; TUROWSKI K.: Historia Stowarzyszenia Katolickiej Młodzieży Akademickiej "Odrodzenie". W. 1987, passim; GAJEWSKI S.: Mesztowicz Walerian. W: *Słownik biograficzny katolicyzmu społecznego w Polsce.* [T. 2:] K-P. Lubl. 1994 s. 128-130.

Ks. Tadeusz Krahel

Michalec Julian Piotr (1922-1988), zastępca profesora Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu, homileta.

Urodził się 3 VI 1922 r. w Binarowej jako syn Jana i Bronisławy z d. Lenard. Nauki gimnazjalne pobierał w Rzeszowie i Przemyślu, a maturę zdobył w 1941 r. przed Komisją Tajnego Nauczania w Sandomierzu. Studia teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Przemyślu, przyjmując tam 19 VI 1949 r. święcenia kapłańskie z rąk bpa F. Bardy. Skierowany na dalsze studia do Lublina, uzyskał w 1952 r. doktorat na podstawie pracy pt.: *Nauki św. Bazylego o lichwie.* Był wikariuszem i katechetą w Łańcucie (1952-1954) i w parafii katedralnej w Przemyślu (1954-1956). Następnie został katechetą szkół przemyskich i wtedy zasłynął jako kaznodzieja. Szykanowany przez władze komunistyczne, w 1962 r. przeniósł się do Wrocławia, gdzie został wikariuszem i katechetą w parafii katedralnej oraz duszpasterzem akademickim. Od 1963 r. rozpoczął wykłady z homiletyki w Seminarium Duchownym we Wrocławiu, będąc też spowiednikiem kleryków. W 1966 r., obdarzony godnością prałata papieskiego, został diecezjalnym referentem duszpasterstwa twórców kultury masowej. Otrzymawszy roczny urlop naukowy, wyjechał w 1968 r. do Austrii i Rzymu. W PWT we Wrocławiu otrzymał stanowisko zastępcy profesora i prowadził w dalszym ciągu wykłady i ćwiczenia z homiletyki. Pisał stosunkowo mało, a główny zbiór jego kazań został wydany drukiem pośmiertnie. W 1969 r. został administratorem parafii NMP na Piasku, oddając się w pełni pracy duszpasterskiej. Był moderatorem wrocławskich adwokatów. Zwolniony w 1983 r. ze względów zdrowotnych z obowiązków proboszczowskich, prowadził nadal wykłady z homiletyki i był cenzorem wydawnictw kościelnych. Zmarł nagle 18 VIII 1988 r. i został pochowany na cmentarzu św. Wawrzyńca we Wrocławiu.

I.

1. Kazania w: *Bibl. Kazn.* T. 72: 1964: Charakter naturalny i nadprzyrodzony, nr 4-5 s. 195-198; 2. Chrystus jako model kształcenia chrześcijańskiego charakteru, nr 4-5 s. 201-204; T. 73: 1964: 3. Odpowiedzialność za słowo, nr 6 s. 330-334; 4. Potrzeba kształcenia religijnego i moralnego, nr 2-3 s. 70-73; 5. Wakacyjny rachunek sumienia, nr 1 s.

11-14; 6. Zbawiciel wzorem ofiary - Msza św. szkołą ofiary, nr 4 s. 195-198; T. 74: 1965: 7. Pomoc duszpasterza i kierownika sumienia w pracy nad charakterem, nr 2 s. 70-74; T. 75: 1965: 8. Epifania, nr 5 s. 262-265; 9. Niepokalane Serce Maryi godnym mieszkaniem Ducha Świętego, nr 1 s. 3-6; T. 76: 1966: 10. Zesłanie Ducha Świętego umocnieniem wszczepienia w Chrystusa, nr 3-4 s. 135-139; T. 78: 1967: 11. O wartościach ludzkiej działalności, nr 6 s. 330-333; 12. O życiu i formacji kapłanów, nr 1 s. 4-8; 13. Posłannictwo świeckich w Kościele, nr 1 s. 9-14; T. 79: 1967: 14. Wspólnota międzynarodowa i pokój, nr 4 s. 193-197; T. 80: 1968: 15. Dziękczynienie za dar Eucharystii, nr 5 s. 271-275; T. 83: 1969: 16. Śmierć i pogrzeb, nr 4 s. 199-203; T. 86: 1971: 17. Duch Święty owocem miłości Bożego Serca, nr 3-4 s. 147-150.

18. Król mocny miłością! *Nowe Życie*. R. 1: 1983 nr 12 s. 1, 10.

19. Materia nie tylko pod stopami, ale i ... w niebie. *Nowe Życie*. R. 1: 1983 nr 5 s. 1, 10.

20. Spotkać się ... czy tylko napotkać? *Nowe Życie*. R. 2: 1984 nr 17 s. 12-13.

21. Ślady na ziemi - czy na wodzie?! *Nowe Życie*. R. 2: 1984 nr 4 s. 11.

22. Z wiarą i historią ku Jasnej Górze. [Kazanie]. *Nowe Życie*. R. 2: 1984 nr 15 s. 1-3.

23. Przepowiadanie Eucharystii. [Wprowadzenie do dyskusji]. *Bibl. Kazn.* T. 117: 1986 nr 6 s. 379-381.

24. Radość w Tajemnicy Zbawienia. [Kazanie]. *Nowe Życie*. R. 6: 1988 nr 26 s. 16-17.

25. Na Rezurekcję. [Kazanie]. *Nowe Życie*. R. 6: 1988 nr 7 s..3.

26. "Aby życie mieli". Wybór kazań. Przemyśl-Wr. 1990, Amag, 8⁰ ss. 376. -Toż. Fragmenty. Magazyn - *Słowo Dzien. Katol.* R. 2: 1994 nr 41 s. 24-25.

27. Rezurekcja. [Kazanie]. *Nowe Życie*. R. 11: 1994 nr 4 s. 1, 5.

28. Homiletyka. Wr. 1964 4⁰ ss. 222. Mps Bibl. Sem. Duch. we Wrocławiu, sygn. III-5676.

29. Propedeutyka teologii. Wr. 1964 4⁰ ss. 130. Mps Bibl. Sem. Duch. we Wrocławiu, sygn. III-4197.

30. Wewnętrzna jedność dokumentów soborowych. Wr. 1970 4⁰ ss. 17. Mps Bibl. Sem. Duch. we Wrocławiu, sygn. III-3537.

31. Wykłady z homiletyki. Cz. 1. Z dziejów kaznodziejstwa. Wr. 1982 4⁰ ss. 120. Mps Bibl. Sem. Duch. we Wrocławiu, sygn. III-488.

II.

Schematyzmy diecezji wrocławskiej. Wr. 1964-1979; URBAN W.: Archidiecezja wrocławska w latach 1945-1965. *Nasza Przeszł.* T. 22: 1965 s. 52-53; SZETELNICKI W.: Odbudowa kościołów w archidiecezji wrocławskiej. R. 1975 s. 345, 395; URBAN W.: 30-lecie Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu. *Colloq. Sal.* 15: 1983 s. 218-221, 245, 254, 255; SZETELNICKI W.: Parafia św. Bonifacego we Wrocławiu 1970-1985. R. 1987 s. 26, 37, 72, 74, 82, 83, 325; CZUBAK Z.: Ks. prof. dr Julian Michalec (1922-1988). *Mat. Probl.* R. 1988 nr 1 s. 98-99; MIODEK J.: Ks. prałat dr Julian Michalec (1922-1988). *Nowe Życie*. R. 6: 1988 nr 20 s. 6-7; JOCHELSON A.: Duszpasterz palestry. *Tamże*. R. 7: 1989 nr 1 s. 9, 16; PATER J.: Ks. prof. Julian Michalec (1922-1988). *Wrocł. Wiad. Kośc.* R. 42: 1989 s. 151-158; BIELAMOWICZ Z.: Wyjaśnienie. W: "Aby życie mieli". Wybór kazań. Przemyśl-Wr. 1990 s. 9-10; MANDZIUK J.: Słownik księży pisarzy archidiecezji wrocławskiej 1945-1992 [w druku].

Ks. Józef Mandziuk

Michalski Marian, krypt. M. (1900-1987), profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie i Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, patrolog.

Urodził się 25 II 1900 r. w Krakowie. W 1918 r. w krakowskim Liceum im. Jana III Sobieskiego złożył egzamin dojrzałości, a następnie wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego i podjął studia teologiczne na Uniw. Jagiellońskim. Jeszcze jako alumn został wysłany w 1920 r. do Rzymu, gdzie kontynuował studia na Uniw. Gregoriańskim, uzyskując w 1925 r. stopień doktora teologii na podstawie pracy: *Nauka teologiczna autora "De physicis"*. Święcenia kapłańskie przyjął 23 XII 1922 r. w Wiecznym Mieście. Po powrocie do kraju podjął pracę jako prefekt Seminarium i asystent UJ, spełniając jednocześnie obowiązki katechety kolejno w VII, III i VIII. Gimnazjum w Krakowie (1927-1935). Aresztowany w czasie drugiej wojny światowej wraz z innymi pracownikami UJ, przeszedł przez obozy koncentracyjne w Sachsenhausen i Dachau (odznaczony pośmiertnie krzyżem oświęcimskim 25 I 1989). Dn. 10 VIII 1945 Rada Wydziału Teologicznego UJ nadała mu stopień naukowy doktora habilitowanego w oparciu o pracę: *Problem autorstwa tzw. "Abrozjastra"*. Z tymże Wydziałem pozostał związany aż do jego likwidacji w 1954 r., początkowo jako zastępca profesora, od 1951 r. jako profesor nadzwyczajny. W 1954 r. podjął pracę w ATK w Warszawie, jako

profesor nadzwyczajny i kierownik jedynej do 1970 r. w Polsce Katedry Patrologii. W l. 1954-1956 pełnił funkcję profesora ATK. By członkiem redakcji "Studia Theologica Varsaviensia", a l. 1963-1968 redaktorem naczelnym tegoż pisma. Z jego inicjatywy rozpoczęto w 1959 r. publikację przekładów w serii *Pisma Starochrześcijańskich Pisarzy*. Przez cały okres swojej pracy naukowej pozostawał w bliskim związku z krakowskim środowiskiem teologicznym, prowadząc wykłady i seminarium z patrologii na Papieskim Wydziale Teologicznym. Zmarł 18 I 1987 w Krakowie.

I.

1. Nauka chrystologiczna Pelagiusza. *Collect. Theol.* R. 17: 1936 s. 143-164. -Toż. Nadb. Lw. 1936 8° ss. 20.
2. Nauka teologiczna nieznanego autora traktatu "De Physicis". Kr. 1937 Wydaw. Wydz. Teol. UJ 8° ss. nlb. 3, 61, nlb. 1.
3. Księża za drutami. *Tyg. Powsz.* R. 1: 1945 nr 23 s. 6; nr 24 s. 6; nr 25 s. 7.
4. Problem autorstwa tzw. Ambrozjastra w świetle jego nauki chrystologicznej. Kr. 1948 Nakł. Wydaw. Mariackiego 8°. Rozprawy Wydziału Teologicznego UJ. Seria I nr 1.
5. Hessen jako krytyk tomizmu. *Pol. Sacra.* R. 2: 1949 nr 2 s. 145-173.
6. O publicystyce religijnej. *Wrocl. Tyg. Kat.* R. 1: 1953 nr 46.
7. Refleksje na tematy religijne. W. 1953 PAX 8° ss. 190. Toż. Wyd. 2. W. 1955 PAX 8 ss. 247. -Toż. Wyd. 3. W. 1957 PAX 8° ss. 248.
8. Czego się uczy student teologii? *Tyg. Powsz.* R. 9: 1955 nr 23 s. 1-2.
9. Teologia katolicka w połowie XX wieku. *Życie i Myśl.* R. 6: 1956 nr 4-5 s. 56-84.
10. Grzelak Władysław. W: *Pol. słow. biogr.* T. 9: 1960-1961 s. 98.
11. Rec.: P. EVDOKIMOV: L'orthodoxie. Nauchatel 1959. *Stud. Theol. Vars.* R. 2: 1964 nr 1-2 s. 632-634.
12. Rec.: S. RUCIMAN: Schizma wschodnia. W. 1963. *Stud. Theol. Vars.* R. 2: 1966 nr 1-2 s. 626-632.
13. Rec.: J. M. SZYMUSIAK: Grzegorz Teolog. P. 1962. *Stud. Theol. Vars.* R. 5: 1967 nr 2 s. 314-318.
14. Antologia literatury patrystycznej. T. 1 cz. 1-2. W. 1969 ATK 8° ss. 425, 408; T. 2. W. PAX 8° ss. 419.
15. Refleksje na tematy religijne. W. 1969 PAX 16° ss. 162.

II.

LEWEK A.: Emerytowany Profesor ks. dr Marian Michalski. W: *Działalność naukowa ATK. Wydział Teol. 1968-70.* W. 1971, passim; STANIEK E.: Ks. Marian Michalski (1900-1987). *Vox Patrum.* T. 7: 1987 nr 12-13 s. 545-546.

Ks. Grzegorz Ryś

Michałowski Dominik (zakonne), Krzysztof, Zygmunt, Ludwik, Antoni (1912- 1987), benedyktyn, przeor opactwa tynieckiego.

Urodził się 30 X 1912 r. w Krakowie jako syn dyplomaty Jana Zygmunta Michałowskiego i Marii Ludwiki z Wodzickich. Po skończeniu gimnazjum, wstąpił 27 VII 1932 r. do benedyktyńskiego opactwa St. Andre Zevenkerken w Belgii, gdzie złożył 13 XII 1933 r. uroczystą profesję monastyczną. Po studiach filozoficzno-teologicznych na uniwersytecie katolickim w Louvain, otrzymał święcenia kapłańskie 23 VII 1939 r. W lipcu tegoż roku przybył z grupą benedyktynów do odradzającego się klasztoru w Tyńcu. Podczas swego życia mniszego spełniał obowiązki jako zastępca mistrza nowicjuszy, bibliotekarz, proboszcz, podprzeor, przeor. Brał kilkakrotnie udział w obradach kapituły generalnej Kongregacji Benedyktyńskiej Zwiastowania NMP (1970, 1980, 1984). Od 1969 r. był członkiem Komisji Episkopatu Polski do spraw Ekumenizmu. Był bardzo cenionym rekolekcjonistą. Zmarł w Krakowie 13 IX 1987 r.

I.

1. Instytut Ekumeniczny w Bosney. *Znak.* R. 1963 s. 114-120.
2. "Trwając do śmierci w klasztorze". Stabilitas w regule św. Benedykta. W: *Żyć przewodem Ewangelii.* Tyniec 1986 s. 150-153.

II.

Arch. Op. Bened. Tyń., Kronika opactwa tynieckiego za lata 1939-1987, mps, passim.

O. Marian Kanior OSB

Migdał Bogumił Stanisław (1913-1989), bernardyn, pedagog i katecheta. Urodził się 21 V 1913 r. w Faściszowej k/Zakliczyna n/Dunajcem w rodzinie rolniczej Władysława i Marii z d. Łazarek. Szkołę powszechną ukończył w miejscowości rodzinnej, a nauki gimnazjalne pobierał w Gimnazjum im. Jana Tarnowskiego w Tarnowie i w Kolegium Serafickim w Radeczycy. W 1931 r. wstąpił do nowicjatu bernardynów w Leżajsku, a następnie kontynuował naukę w Prywatnym Gimnazjum zakonnym w Sokalu, zdobywając świadectwo dojrzałości w tamtejszym Państwowym Gimnazjum im. A. Malczewskiego. Profesję uroczystą złożył 30 IV 1936 r. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium bernardyńskim oraz w Seminarium Duchownym w Tarnowie (1939-1940), przyjmując tam 23 XII 1939 r. święcenia kapłańskie. Do 1955 r. pracował w duszpasterstwie i pełnił w różnych klasztorach funkcje przełożeńskie. Przez kilka pierwszych miesięcy w 1940 r. przebywał w klasztorze rzeszowskim, w l. 1940-1942 pracował w Piotrkowie Trybunalskim na stanowisku zastępcy gwardiana klasztoru i magistra kleryków, następnie był zastępcą przełożonego w Przeworsku (1942-1946) i w Warszawie (1946-1955). W 1945 r. obronił pracę magisterską na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Podczas pobytu w klasztorze warszawskim na Czerniakowie studiował pedagogikę na Uniw. Warszawskim, gdzie pod kierunkiem prof. Bogdana Suchodolskiego napisał rozprawę magisterską z pedagogiki i uzyskał w 1952 r. dyplom magistra. Podczas drugiej wojny światowej działał w tajnym nauczaniu, najpierw w Piotrkowie Trybunalskim, potem w Przeworsku, gdzie po ustaniu działań wojennych uczył w Gimnazjum im. Władysława Jagiełły (1945-1946). Ponadto był katechetą w różnych szkołach warszawskich. W klasztorze czerniakowskim zadbał o restaurację wnętrza zabytkowej świątyni. W l. 1955-1989 przebywał w Kalwarii Zebrzydowskiej, gdzie pracował jako pedagog i katecheta. W tamtejszym Wyższym Seminarium zakonnym wykładał pedagogikę i katechetykę. W l. 1955-1963 był magistrem kleryków. Był też katechetą gimnazjalnym, wyjeżdżał z pomocą duszpasterską do różnych parafii, znany był jako misjonarz i rekolekcjonista. Do zarządu prowincji zakonnej należał w l. 1951-1957, 1960-1963, 1966-1972. Zmarł 7 II 1989 r. w Kalwarii Zebrzydowskiej.

I.

1. Piramowicz ciągle aktualny. *Katecheta.* R. 2: 1958 nr 5 s. 381-387.
2. Nauczyciel współczesny w pojęciu młodzieży. *Katecheta.* R. 3: 1959 nr 1 s. 30-46.
3. Autobusem w stronę Chartres. *Gość Niedz.* R. 29: 1960 nr 29 s. 231.
4. Holandia - to kraj interesujący i wdzięczne serca. *Gość Niedz.* R. 29: 1960 nr 50 s. 399.
5. Na południe od Paryża. *Gość Niedz.* R. 29: 1960 nr 32 s. 256.
6. Przez Francję do Lourdes. *Gość Niedz.* R. 29: 1960 nr 26 s. 207; nr 31 s. 245-248.
7. W mieście Niepokalanej. *Gość Niedz.* R. 29: 1960 nr 33 s. 258; nr 35 s. 275; nr 36 s. 283; nr 37 s. 295.
8. Wychowanie religijne w Belgii. *Katecheta.* R. 4: 1960 nr 3 s. 236-241.
9. Analiza pracy pedagogicznej katechety. *Katecheta.* R. 5: 1961 nr 3 s. 154-161.
10. Bokryjk - znaczy Stara Belgia. *Gość Niedz.* R. 30: 1961 nr 28 s. 223; nr 29 s. 230.
11. Katecheza i estetyka. *Katecheta.* R. 5: 1961 nr 5 s. 261-268.
12. Religijność Belgów. *Gość Niedz.* R. 30: 1961 nr 30 s. 238; nr 31 s. 246-247.
13. Tu o wybawcach trwa wdzięczna pamięć. *Gość Niedz.* R. 30: 1961 nr 2 s. 14.
14. W uroczym lecz groźnym zakątku Europy. *Gość Niedz.* R. 30: 1961 nr 1 s. 7.
15. Żona. *Gość Niedz.* R. 30: 1961 nr 50 s. 396.
16. Dziecięce okrycia. *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 23 s. 180.
17. Miłość wychowawcza. *Katecheta.* R. 6: 1962 nr 3 s. 134-136.
18. Człowiek w kolorach. *Gość Niedz.* R. 32: 1963 nr 49 s. 309-310.
19. Pojęcia etyczne młodzieży. *Katecheta.* R. 7: 1963 nr 5 s. 206-212.
20. Odwieczne tworzywo. *Gość Niedz.* R. 33: 1964 nr 25 s. 147.
21. Poznaj siebie. *Gość Niedz.* R. 33: 1964 nr 46 s. 272-273.

22. Dwa listy. *Gość Niedz.* R. 34: 1965 nr 48 s. 288.
23. Okruchy pedagogiki. *Gość Niedz.* R. 34: 1965 nr 14 s. 82.
24. Zagadnienie odpowiedzialności. *Katecheta.* R. 10: 1966 nr 3 s. 115-119.
25. Do serca dziecka. *Gość Niedz.* R. 37: 1968 nr 47 s. 281-282.
26. Św. Franciszek a Matka Boska. W: *Kazania o św. Franciszku.* Asyż 1968 s. 229-234.
27. Duch Soboru kształtuje katechetę. *Katecheta.* R. 13: 1969 nr 1 s. 3-6.
28. Z życia polskich emigrantów. *Gość Niedz.* R. 38: 1969 nr 50 s. 299.
29. Religijna postawa matki. *Gość Niedz.* R. 39: 1970 nr 47 s. 277-278.
30. Matka formuje wiarę dziecka. *Gość Niedz.* R. 40: 1971 nr 5 s. 29.
31. Światła życia. *Gość Niedz.* R. 40: 1971 nr 33 s. 195.
32. Teologia matki. *Gość Niedz.* R. 40: 1971 nr 39 s. 230.
33. Kalwaria Zebrzydowska. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 11 s. 86.
34. Kalwaryjskie Dróżki. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 18 s. 142.
35. Bal Michał. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 1272.
36. Dary Boga w odnowie życia. Nauki rekolekcyjne dla starszej młodzieży. Kr. 1975 8° ss. 80.
37. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Bartłomiej z Bydgoszczy, szp. 78; 38. Baudouin Gabriel Piotr, szp. 105; 39. Bernardynki, szp. 315; 40. Bogdalski Czesław, szp. 710-711; 41. Bożykowski Franciszek, szp. 833-834; 42. Bulsiewicz Józef (Bernard), szp. 1196.
43. Wiara w życiu duchowym. W: S. NIEWIADOMY: *Franciszkańska Liturgia Słowa.* R. 1976 s. 120-125.
44. Matka w wychowaniu chrześcijańskim. *Katecheta.* R. 21: 1977 nr 1 s. 18-22.
45. Bernardynki. W: *Zakony św. Franciszka w Polsce.* Red. J. R. BAR. Cz. 1. W. 1978 s. 26-50.
46. Biogramy w: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979: Charkiewicz Juwenalis, szp. 80; 47. Damirski Cyprian, szp. 990-991; 48. Dobrowolski Archanioł, szp. 1398.
49. Bernardyni w Zairze. Kalwaria Zebrzydowska 1975 4° ss. 165. Mps. Arch. Prow. Bern. Kr., sygn. nr 262.
50. Bernardyni poza granicami Polski i ich praca w Prowincji w latach 1914-1978. T. 1-4. Kalwaria Zebrzydowska 1978 4° ss. VI, 432. Mps. Arch. Prow. Bern. Kr., sygn. nr 150.
51. Z dziejów Prowincji oo. Bernardynów 1970-1980. T. 1-2. Kalwaria Zebrzydowska 1980 4°. Mps. Arch. Prow. Bern. Kr., sygn. nr 353.
52. Urok i zysk podróży. Wspomnienia i spostrzeżenia z siedmiu krajów. T. 1-2. Kalwaria Zebrzydowska 1981. Mps. Arch. Prow. Bern. Kr., sygn. nr 149.

II.

WYCZAWSKI H. E.: Migdał Bogumił Stanisław. W: *Słow. pol. pisarzy franc.* s. 318-320, tamże literatura. –Ponadto: Śp. ojciec Bogumił Stanisław Migdał. *Vita Provinciae.* Nr 3-4: 1989 s. 72-74.

O. Wiesław Franciszek Murawiec OFMBern.

Milewski Michał (1902-1981), homileta, popularyzator teologii.

Urodził się 30 IX 1902 r. w Kałuszu jako syn Michała i Emilii Nizankowskiej. Studia teologiczne odbył na Uniw. Lwowskim. Święcenia kapłańskie przyjął 21 VI 1925 r. w katedrze lwowskiej. Był wikariuszem w Lubaczowie, Karłowie i Brzeżanach, ceremoniarzem katedry lwowskiej, katechetą gimnazjalnym we Lwowie, a w latach II wojny światowej - proboszczem w Krotoszynie k/Lwowa. W l. 1946-1956 pełnił obowiązki proboszcza i dziekana w Namysłowie. W 1956 r. został proboszczem w Jaworze, gdzie odrestaurował kościół parafialny. W 1960 r. objął parafię Góra Śl., będąc równocześnie przez 2 lata dziekanem. W 1965 r. przeszedł w stan spoczynku. Był autorem wielu kazań drukowanych w periodykach homiletycznych, artykułów z zakresu duszpasterstwa parafialnego i krótkich opowiadań religijnych. Zmarł 15 X 1981 r. w Poznaniu.

I.

1. Artykuły w: *Gaz. Kośc.* R. 33: 1926: Ambona, s. 445; 2. Praca na roli, s. 381; 3. W sprawie dziennika literackiego, s. 399; R. 34: 1927: 4. Kilka uwag o akcji na czasie, s. 85-86; R. 37: 1930: 5. Maksymówka, s. 211; 6. Przedwyborcze jaskółki, s. 491; 7. W naszej sprawie, s. 211; R. 38: 1931: 8. Młodzież szkolna, s. 553-554; 9. Nazwiska żeńskie, s. 236-237; 10. O ułatwienie pracy, s. 212-213; 11. Troska o młodzież, s. 152-153; R. 39: 1932: 12. Młodzież z ulicy, s. 244-245; 13. Nauka religii w szkołach zawodowych, s. 137; 14. Niedokładność, s. 151-152; R. 41: 1934: 15. Rec.: NOWAKOWSKI Z.: Start Edmunda Sulimy. Kr. 1934, s. 46; 16. Rec.: OSSENDOWSKI A.:Szkarłatny kwiat Kamelii. P. 1932, s. 82; R. 42: 1934: 17. Jutro młodzieży

polskiej, s. 585-586; 18. Potęga książki, s. 183; 19. Reguła z wyjątkami, s. 552-553; 20. Rekolekcje, s. 93-94; R. 43: 1935: 21. Budujemy nowe zastępy, s. 427-428; 22. Czytajmy Pismo św., s. 7-8; 23. Nowe zarzuty, s. 487-488; 24. Pocieszający objaw, s. 463-464; 25. Przegląd prasy, passim; 26. Wieńce, bankiety i narcyzy, s. 449; R. 44: 1936: 27. Akcji Katolickiej pod rozwagę, s. 81; 28. Bardzo dziwny wywiad, s. 424; 29. Jako to nazwać?, s. 597-598; 30. Młodzież "dojrzewa", s. 168; 31. My chcemy Boga, s. 471; 32. Pokaźne cyfry, s. 519-520; 33. Święto naszej młodzieży, s. 384-385; 34. Zlikwidować, s. 371; R. 45: 1937: 35. Belgia na widowni, s. 202-203; 36. Hitler nie domyśla się, s. 349; 37. I co dalej?, s. 127-128; 38. Jeden z odcinków, s. 373; 39. Kupiectwo w parafii, s. 44-45; 40. Na święto Chrystusa Króla, s. 496; 41. O nowych ludzi, s. 313; 42. Rosnąca potęga, s. 325; 43. Śp. ks. Michał Bościak, s. 192-193; 44. Śp. ks. Stanisław Wojciech, s. 22; 45. Trochę o dawnym Lwowie, s. 363; 46. Uczciwość kupiecka, s. 340; 47. W drugą rocznicę śmierci Śp. Ks. Dra A. Piechnika, s. 87; 48. Wielki Papież, s. 75; R. 46: 1938: 49. Przemówienie w czasie "Opłatka", s. 10.

50. Ochotnicy. Lw. 1928, nakł. własny, 8^0.

51. Ojcze nasz. Wr. 1947, wyd. "Unitas", 16^0.

52. Wierzę w Boga Ojca. Krótki wykład Składu Apostolskiego. Wr. 1947, wyd. "Unitas", 16^0.

53. O czystość języka. *Wiad. Kośc.* R. 3: 1948 nr 10-12 s. 305-330.

54. O nauczaniu kilka luźnych uwag. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 8-10 s. 218-219.

55. Planowe przygotowanie parafii na uroczystość Bierzmowania. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 3 s. 70-76.

56. Święcenie wody w Wielką Sobotę. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 1-2 s. 31-33.

57. Kazania w: *Współcz. Ambona.* R. 5: 1950: Kazania pasyjne, nr 6 s. 811-837; 58. Kazanie na uroczystość Podwyższenia Krzyża św., nr 5 s. 597-600; 59. O śmierci, nr 6 s. 749-752; 60. Przemówienie przedślubne, nr 4 s. 562-565; 61. Wykonało się, nr 2 s. 256-260; R. 6: 1951: 62. Boży nakaz, nr 1 s. 83-86; 63. Kościół Chrystusowy, nr 4 s. 580-581; 64. Maryja w naszym życiu, nr 3 s. 419-422; 65. Pszenica, nr 4 s. 579-580; 66. Słuchania kazań, nr 1 s. 95-98; 67. Ufność, nr 2 s. 321-324; 68. Więcej gorliwości, nr 2 s. 324-327; 69. W Imię Boże, nr 1 s. 92-95; 70. Wskazania popielcowe, nr 1 s. 105-109; R. 7: 1952: 71. Powołanie do pracy w winnicy, nr 1 s. 47-48; 72. Świadectwo prawdzie, nr 1 s. 80-81; 73. Życie czynne, nr 2 s. 291-292; 74. Dom Boży, nr 3 s. 374-376; 75. Ewangelia poradników młodego katolika, nr 4 s. 672-674; 76. Nauka religii, nr 2 s. 262-264; 77. Odnowa życia religijnego, nr 2 s. 260-262; 78. Z Ewangelią przez życie, nr 4 s. 674-676; 79. Złączeni z Bogiem, nr 3 s. 372-374; R. 9: 1958: 80. Błogosławieni czystego serca, nr 4 s. 925-927; 81. Chrystus Zmartwychwstały żyje w swoich kapłanach, nr 1 s. 29-32; 82. Dotrzymanie przysięgi małżeńskiej, nr 4 s. 759-762; 83. Katolicki styl życia, nr 2 s. 400-402; 84. Krzyż naszym podniesieniem, nr 3 s. 557-561; 85. Krzyż symbolem i księgą życia, nr 1 s. 101-103; 86. Krzyż życiowym oparciem człowieka, nr 1 s. 103-105; 87. Łaska w codziennym życiu, nr 4 s. 923-925; 88. Mogli inni, potrafisz i ty, nr 3 s. 660-662; 89. Piękno duszy w łasce, nr 3 s. 662-665; 90. Życie w zjednoczeniu z Bogiem, nr 2 s. 403-405; R. 10: 1959: 91. Nauki stanowe dla młodzieży, nr 2 s. 406-413; nr 3 s. 625-632; 92. Pracuj nad sobą, nr 1 s. 103-105; 93. Trzeźwość i walka z alkoholizmem, nr 1 s. 7-9; 94. Zbawienny czas, nr 1 s. 101-103.

95. Mówmy więcej o Bogu. *Homo Dei.* R. 20: 1951 nr 7 s. 714-716.

96. Z kancelarii: niedostatecznie. *Homo Dei.* R. 20: 1951 nr 7 s. 727-731.

97. Bez uprzedzeń. *Gość Niedz.* R. 25: 1952 nr 29 s. 1.

98. Czas pokuty. *Gość Niedz.* R. 25: 1952 nr 9 s. 2-3.

99. Dzwony. *Gość Niedz.* R. 25: 1952 nr 22 s. 2-3.

100. Na jarmarku. *Gość Niedz.* R. 25: 1952 nr 28 s. 5.

101. Rodzice i dzieci. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1:1953 nr 13 s. 2, 7.

102. Świąteczne spotkanie. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1: 1953 nr 17 s. 15.

103. W dzień zaduszny. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1: 1953 nr 10 s. 3.

104. Książka dla wszystkich. *Gość Niedz.* R. 25: 1956 nr 51 s. 3.

105. Codzienna wierność Bogu. *Gość Niedz.* R. 26: 1957 nr 27 s. 5.

106. Czterokrotne czytanie Męki Pańskiej. *Gość Niedz.* R. 26: 1957 nr 15 s. 2.

107. Kazania w: *Bibl. Kazn.* T. 58: 1957: Z jakim pokłonem zbliżać się będę do Pana Jezusa, nr 6 s. 497-499; T. 59: 1957: 108. Ewangelia źródłem natchnienia i prowadzenia, nr 6 s. 471-473; 109. Jak przeżyjemy w gronie rodzinnym Boże Narodzenie?, nr 5 s. 414-418; 110. Światłość-świętość-szczęście, nr 5 s. 381-384; 111. Ufaj zawsze Bogu Ojcu, nr 2 s. 111-115; 112. W każdej rodzinie Pismo św., nr 4 s. 331-335; T. 60: 1958: 113. Mężnie dźwigamy krzyże życia rodzinnego, nr 1 s. 56-59; 114. Nasze powinności wobec kapłanów, nr 3 s. 258-261; 115. Przedsionek nieba na ziemi, nr 4 s. 305-309; 116. Przygotowanie do Świąt Wielkanocnych, nr 2 s. 145-148; 117. Wszystko mogę w Tym, któy mnie umacnia, nr 5 s. 458-461; T. 61: 1958: 118. Błogosławieństwo oblubienicy i matki, nr 1 s. 16-19; 119. U kresu jednego roku, nr 5 s. 390-393; 120. Zmiłujcie się..., nr 4 s. 236-240; T. 62: 1959: 121. Powołanie życiowe człowieka, nr 4 s. 273-276; 122. Zadośćuczynienie Bogu i bliźniemu, nr 2 s. 92-95; T. 63: 1959: 123. Męstwo św. Barbary, nr 5 s. 418-421;

124. Wieczna chwała, nr 1 s. 25-28; 125. W obronie kończącego się życia, nr 4 s. 259-263; 126. W obronienie narodzonych, nr 5 s. 348-352; T. 64: 1960: 127. Chrześcijańska kultura słowa, nr 1 s. 18-22; 128. Pełnia życia w wieczności, nr 3 s. 183-187; 129. Wynagrodzenie Sercu Jezusa za grzechy w małżeństwie, nr 5 s. 416-419; T. 65: 1960: 130. Dzień ślubu i wesela, nr 6 s. 423-426; 131. Trudy i cierpienia życia rodzinnego, nr 5 s. 371-374.

132. Kultura słowa. *Homo Dei*. R. 26: 1957 nr 7 s. 754-755.

133. Podsłuchana rozmowa. *Przew. Katol.* R. 1957 nr 44 s. 603.

134. Pogrzeb. *Gość Niedz*. R. 26: 1957 nr 46 s. 6.

135. Publiczne wyznanie wiary. *Gość Niedz*. R. 26: 1957 nr 31 s. 2.

136. Rekolekcje kapłańskie. *Wrocł. Wiad. Kośc*. R. 8: 1957 nr 5 s. 186-192.

137. Za dziesięć - tysiąc. *Gość Niedz*. R. 26: 1957 nr 17 s. 4.

138. Gdy trzeba dziecko ukarać. *Przew. Katol.* R. 1958 nr 11 s. 144.

139. Kultura w życiu kapłana. *Homo Dei*. R. 29: 1960 s. 353-357.

140. Osobowość kaznodziei. *Homo Dei*. R. 29: 1960 s. 586-587.

II.

Schematyzmy archdiecezji wrocławskiej. Wr. 1952-1979; URBAN W.: Duszpasterski wkład księży repatriantów w archidiecezji wrocławskiej w latach 1945-1970. Wr. 1970 s. 109-111; MANDZIUK J.: Słownik księży pisarzy archidiecezji wrocławskiej 1945-1992 [w druku]; Arch. Kurii Wrocł.: Akta personalne, sygn. M IV 19.

Ks. Józef Mandziuk

Mirochna Mieczysław Antoni (1908-1989), franciszkanin konwentualny, misjonarz w Japonii, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 21 XI 1908 r. w Wojniczu k/Tarnowa; był synem Wojciecha i Marii z d. Kawa. Po wstąpieniu do franciszkanów konwentualnych w 1927 r. w Łagiewnikach k/Łodzi, złożył 16 IX 1931 r. uroczystą profesję. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Nagasaki, gdzie 29 X 1935 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Pełnił obowiązki rektora Niższego Seminarium Duchownego w Nagasaki (1936-1942), w którym uczył religii, łaciny i j. francuskiego, mistrza nowicjatu (1936-1959), redaktora czasopisma "Seibo no Kishi" (1936-1961), delegata komisarza generalnego (1940-1952). Podczas wojny był gwardianem w Nagasaki, a po 1945 r. organizował sierociniec i był jego dyrektorem do 1958 r. W dn. 8 XII 1949 r. założył nowe zgromadzenie zakonne franciszkanek Milicji Niepokalanej. Kierował tym zgromadzeniem, rozwijał z siostrami akcję charytatywną i społeczną, głosił nauki rekolekcyjne, uczył katechizmu katechumenów, pisał artykuły do czasopism japońskich. W j. polskim napisał tylko kilka artykułów związanych z pracą misyjną. Zmarł 15 II 1989 r. w Nagasaki.

I.

1. Mugenzai no Seibo no Kishi - "Rycerz Niepokalanej" w Japonii. *Annales missial.* R. 5: 1932-1933 s. 12-19.

2. [List z Mugenzai no Sono 22 II 1935]. *Myst. Christi*. R. 6: 1934-1935 s. 122-123.

3. Nagasaki. Małe seminarium w Mugenzai no Sono. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 6: 1936 s. 67-70.

4. To i owo z Maugenzai no Sono. *Misje Katol.* R. 55: 1936 s. 269-273.

5. Red.: Seibo no Kishi. R. 1936-1961.

6. Japoński Niepokalanów prosi. *Poch. Seraf.* R. 13: 1938 s. 62-65. -Toż. *Rycerz Niepok.* R. 17: 1938 nr 3 s. 82-85.

7. Z naszych misji. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 8: 1938 s. 28-31.

8. Życiorys o. Maksymiliana Kolbego. Nagasaki 1946 8° ss. 16. [W j. japońskim].

9. Co słychać w japońskim Niepokalanowie. *Rycerz Niepok.* R. 26: 1947.

10. Z naszych misji w Japonii. *Rycerz Niepok.* R. 27: 1948 s. 134.

11. Z Niepokalanowa japońskiego. *Poch. Seraf.* R. 16: 1948 s. 185-186.

12. List z Japonii. *Rycerz Niepok.* R. 28: 1949 s. 48-51.

13. Franciszkanki Milicji Niepokalanej. *Rycerz Niepok.* R. 33: 1972 s. 139-141.

14. Rozmowa z o. ..., misjonarzem z Japonii. *Rycerz Niepok.* R. 45: 1984 nr 7 s. 217-218.

15. 55 lat na misjach. Rozmowę przeprowadził J. DOMAŃSKI. *Rycerz Niepok.* R. 47: 1986 nr 1 s. 22-23.

II.

BAR J. R.: Mirochna Mieczysław Antoni. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 322-323, tamże literatura. –Ponadto: POLAK G.: Uczeń i naśladowca ojca Maksymiliana. Mieczysław Mirochna OFMConv. - misjonarz w Japonii. *Pap. Inf. Mis.* R. 1982 nr 5 s. 5-7.

Ks. Józef Mandziuk

Mix Jan Stanisław (1900-1988), zmartwychwstaniec, redaktor, popularyzator teologii. Urodził się 17 X 1990 r. w Chicago, jako syn Franciszka Miksy i Katarzyny z Pietrzykowskich. Uczył się w zmartwychwstańczych ośrdkach miasta - w Szkole Św. Jacka i w Kolegium Św. Stanisława Kostki. Wstąpił do zmartwychwstańców 30 VIII 1919 r. a śluby zakonne złożył 2 III 1921 r. Studiował na Uniw. Św. Ludwika w St. Louis i na Gregorianum w Rzymie, uzyskując doktorat filozofii i licencjat teologii. Święcenia kapłańskiej przyjął 29 VI 1927 r. w Rzymie. Był socjuszem w Nowicjacie Św. Józefa w Chicago i pomagał na Starym Stanisławowie. W l. 1930-1947 wykładał w Seminarium Św. Jana Kantego w St. Louis będąc jego wicerektorem, a od 1936 r. rektorem i redakatorem "The Cantian". W l. 1947-1959 był generałem wspólnoty w Rzymie i należał do Papieskiej Komisji Zakonników, przygotowującej Sobór Watykański II. W l. 1962-1971 był proboszczem parafii Św. Józefa w kalifornijskiej Fontanie. Później pomagał na Starym Stanisławowie w Chicago i w Technikum Gordona (do 1979 r.). Ostatnie lata życia spędził w "Nazaretańskiej Willi" w Des Plaines k/ Chicago, gdzie zmarł 14 XII 1988 r.

I.

1. Artykuły w angielskiej wersji *"Vexillum Resurrectionis"*.

2. Kazanie [...] wygłoszone na nabożeństwie w kościele św. Kazimierza w St. Louis. [W obecności gen. J. Hallera]. *Dz. Chic.* R. 45: 1934 nr 63 s. 10

3. Współczesna literatura kaznodziejska. W: *Pamiętnik pierwszego polskiego zjazdu homiletycznego w Ameryce.* Orchard Lake 1941 s. 103-120.

4. Kazanie jubileuszowe w kościele św. Jacka. *Dz. Chic.* R. 53: 1943 nr 244 s. 5.

5. Meet Roddy Mc Dowall. *Dz. Chic.* R. 53: 1943 nr 97 s. 18.

6. Odpowiedź proponerowi oddania Rosji wschodnich ziem Polski. *Dz. Chic.* R. 53: 1943 nr 80 s. 5.

7. Księża Zmartwychwstańcy w Polsce powojennej. *Dz. Chic.* R. 58: 1948 nr 210 s. 5.

8. List z Wiednia: Księża Zamrtwychwstańcy na Kahlenbergu, życie w stolicy Austrii, inne szczegóły listu. *Dz. Chic.* R. 58: 1948 nr 269 s. 5, 9.

9. Kazanie w kościele Santa Susanna w Rzymie 25 I 1949: One of the greatest tragedies. *Dz. Chic.* R. 59: 1949 nr 21 s. 5.

10. Mowa na zakończenie roku szkolnego w Kolegium Regis w Donver Colo z 5 VI 1949. *Dz. Chic.* R. 59: 1949 nr 131 s. 5.

11. Wywiad radiowy o Polsce [...] w Kansas City. *Dz. Chic.* R. 59: 1949 nr 133 s. 5.

12. Mowa [na uroczystości dwudziestolecia Klubu Matek przy Szkole Webera z 3 II 1952 r.]. *Dz. Chic.* R. 62: 1952 nr 30 s. 3.

13. The Eucharistie Congress in Barcelona. *Dz. Chic.* R. 62: 1952 nr 138 s. 6; nr 140 s. 5.

14. Przemówienie na uroczystości poświęcenia nowego gmachu Kolegium Św. Hieronima w Kitchener 5 IX 1953. *Dz. Chic.* R. 63: 1953 nr 215 s. 8.

15. O manifestacji światowego katolicyzmu w Rio de Janeiro. Kongres Eucharystyczny. *Dz. Chic.* R. 65: 1955 nr 196 s. 5.

16. Działo się to w Wiedniu: O św. Stanisławie Kostce. *Dz. Chic.* R. 66: 1956 nr 29 s. 11-12.

17. It Happened in Vienna. *The Banner.* R. 1956 t. 2 nr 1 s. 14-16.

18. Duszpasterstwo Ojców Zmartwychwstańców na Ziemiach Zachodnich: Podróż po terenach objętych placówkami misyjnymi. *Dz. Chic.* R. 67: 1957 nr 221 s. 3.

19. Kłopoty Alumnatu w Krakowie; mimo ciasnoty lokalowej, piękny rozrost Zgromadzenia. *Dz. Chic.* R. 67: 1957 nr 220 s. 5.

20. Uroczystości na Jasnej Górze: Spotkanie z kard. Wyszyńskim, Msza św. przed Cudownym Obrazem N. M. P. *Dz. Chic.* R. 67: 1957 nr 218 s. 8.

21. Wizyta[cja] o. generała w Polsce: Samolotem z Rzymu do Warszawy, lot nad Alpami, spotkanie przyjaciół w Holandii, powitanie w stolicy Polski. *Dz. Chic.* R. 67: 1957 nr 217 s. 11-12.

22. Zmartwychwstańcy w Archidiecezji Poznańskiej. Podróż do Poznania, zakończenie Roku Maryjnego, głęboka wiara ludu polskiego. *Dz. Chic.* R. 67: 1957 nr 219 s. 3.

23. Wkład Zgromadzenia Księży Zmartwychwstańców w dzieło apostolstwa prasy. Dz. Chic. R. 68: 1958 nr 53 s. 8.

24. Z okazji Świąt Wielkanocnych. *Dz. Chic.* R. 68: 1958 nr 81 cz. 3 s. 2.

25. Życzenie na Boże Narodzenie. *Dz. Chic.* R. 68: 1958 nr 302 cz. 4 s. 3.

26. Życzenia na Wielkanoc. *Dz. Chic.* R. 69: 1959 nr 74 cz. 4. s. 3.

27. From the Journal of John S. Mix CR. Chicago 1978. Gordon Tech Press.

II.

[Wzmianki o działalności ks. Jana Mixa]. *Dz.*

Chic. R. 57: 1947 - R. 71: 1961; IWICKI J.: The First One Hundred Years 1866-1966. R. 1966, passim; Introduction to the Sources of Resurrectionist History and Spirituality. R. 1977 s. 187-189; Nekrolog. Notitiae. T. 16: 1989 nr 1 s. 37-38; MICEWSKI B.: Dwie kadencje ks. Jana Mixa. W: *Zmartwychwstańcy w dziejach Kościoła i Narodu.* [Kat.] 1990 s. 67-75; IWICKI J.: Resurrectionist Charism ... T. 1-2. R. 1992, passim.

Ks. Bolesław Micewski CR

Młynarczyk Stefan Stanisław (1915-1982), kanonik kapituły lubelskiej, popularyzator teologii.

Urodził się 16 IX 1915 r. w Kłodnicy Górnej jako syn Antoniego i Wiktorii z d. Wąsik. W 1934 r. ukończył Gimnazjum Biskupie w Lublinie. Studia filozoficzno - teologiczne odbył w tamtejszym Seminarium Duchownym, otrzymując 24 IX 1939 r. święcenia kapłańskie. Podczas okupacji hitlerowskiej pracował w duszpasterstwie jako wikariusz i administrator kilku parafii. Po zakończeniu działań wojennych był prokuratorem w Seminarium Duchownym. W l. 1946-1950 odbył studia prawnicze i pedagogiczne na KUL-u. Był rektorem kościoła św. Jozafata (1950-1969) i kościoła Wniebowzięcia NMP (1969-1976) w Lublinie. Pełnił obowiązki notariusza Sądu Duchownego (1947-1948) oraz notariusza Kurii Biskupiej (1948-1982). Ponadto był obrońcą węzła małżeńskiego, redaktorem Wiadomości Diecezjalnych Lubelskich, przewodniczącym Wydziału Spraw Zakonnych, referentem Wydziału Nauki Chrześcijańskiej oraz kuratorem sióstr betanek. W l. 1957-1975 wykładał katechetykę w Seminarium Duchownym. W 1959 r. otrzymał godność kanonika gremialnego kapituły katedralnej w Lublinie. Zmarł 5 XII 1982 r. w Lublinie i został pochowany w grobowcu kapitulnym na tamtejszym cmentarzu przy ul. Lipowej.

I.

1. Polska bibliografia pedagogiczna od VII 1944 do IV 1947. *Aten. Kapł.* R. 40: 1947 t. 47 s. 103-112.
2. Rec.: M. L. KACZMAREK: Osobowość duszpasterza młodzieży. Kat. 1947. *Wiad. Diec. Lub.* R. 24: 1947 nr 12 s. 485-487.
3. Czy potrzebne są nowe parafie i dekanaty? Historia administracji kościelnej w diecezji lubelskiej. *Wiad. Diec. Lub.* R. 25: 1948 nr 10 s. 382-397.
4. Jubileusz Wiadomości Diecezjalnych Lubelskich. *Wiad. Diec. Lub.* R. 25: 1948 nr 12 s. 504-510.
5. Ks. August Kardynał Hlond. *Wiad. Diec. Lub.* R. 25: 1948 nr 11 s. 413-418.
6. Medytacje bibligraficzne z podaną bibliografią prac duchowieństwa diecezji lubelskiej. *Wiad. Diec. Lub.* R. 25: 1948 nr 3 s. 147-155.
7. Szkolnictwo w liczbach. Opracowanie statystyczne na podstawie danych Ministerstwa Oświaty z lat 1944-1947. *Wiad. Diec. Lub.* R. 25: 1948 nr 6-7 s. 279-284.
8. W 30-lecie KUL. *Wiad. Diec. Lub.* R. 25: 1948 nr 12 s. 510-513.
9. Ks. Biskup Stefan Wyszyński - Biskup Lubelski. Lubl. 1949.
10. Ks. Infułat Walenty Goliński. *Wiad. Diec. Lub.* R. 26: 1949 nr 5 s. 281-284.
11. Ks. Stanisław Kubicki. *Wiad. Diec. Lub.* R. 26: 1949 nr 5 s. 284-286.
12. Ks. Zygmunt Pisarski - Proboszcz w Goleszynie. *Wiad. Diec. Lub.* R. 26: 1949 nr 4 s. 218-220.
13. Z niwy społecznej Kościoła. Ks. kan. Antoni Kwiatkowski, proboszcz i społecznik w Bychawie 1861-1926. *Wiad. Diec. Lub.* R. 26: 1949 s. 152-157.
14. Ks. prałat Stefan Galusiński. *Wiad. Diec. Lub.* R. 28: 1951 nr 7-12 s. 106-112.
15. Ks. Bolesław Karpiński. *Wiad. Diec. Lub.* R. 28: 1951 nr 7-12 s. 112-115.
16. Ks. kan. Hipolit Boratyński. *Wiad. Diec. Lub.* R. 29: 1952 nr 4-6 s. 44-48.
17. Ks. Florian Krasuski. *Wiad. Diec. Lub.* R. 29: 1952 nr 7-12 s. 63-70.
18. Z dziejów Seminarium Duchownego łacińskiej Diecezji Chełmskiej w Krasnymstawie. *Rocz. Hum.* R. 4: 1953 z. 3 s. 67-79.
19. Alumni Seminarium Duchownego w Krasnymstawie 1809-1917. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 4: 1957 nr 4 s. 52-92.
20. Niemcy w Gimnazjum Biskupim (1939-1944). *Wiad. Diec. Lub.* R. 32: 1958 nr 5-6 s. 156-163.
21. Matura w Liceum Biskupim w b. roku szkolnym. *Wiad. Diec. Lub.* R. 32: 1958 nr 5-6 s. 164-165.
22. Dziesięciolecie konsekracji i rządów Diecezją Lubelską J. E. Ks. Dr Piotra Kałwy Biskupa Lubelskiego. *Wiad. Diec. Lub.* R. 33: 1959 nr 4 s. 138-161.
23. Ks. kan. Wojciech Bojarczuk. *Wiad. Diec. Lub.*

R. 35: 1961 nr 7-12 s. 161-165.
24. Ks. Józef Tomza. *Wiad. Diec. Lub.* R. 35: 1961 nr 1-6 s. 94-96.
25. Ks. Ludomir Tutlis. *Wiad. Diec. Lub.* R. 36: 1962 nr 1-3 s. 70-72.
26. Ks. Franciszek Tylus. *Wiad. Diec. Lub.* R. 36: 1962 nr 1-3 s. 72-75.
27. Ks. prałat Stefan Jastrzębski. *Wiad. Diec. Lub.* R. 36: 1962 nr 1-3 s. 68-70.
28. Ks. Biskup Zdzisław Goliński. Biskup częstochowski. *Wiad. Diec. Lub.* R. 37: 1963 nr 7-8 s. 200-207.
29. Ks. Tadeusz Tworek. *Wiad. Diec. Lub.* R. 37: 1963 nr 1-6 s. 119-128.
30. Najstarszy katechizm Diecezji Lubelskiej: Nauka religii i obyczajów dla szkoły parafialnej w Gorzkowie w roku 1798, przez J. E. Grzegorza Wężyka. *Wiad. Diec. Lub.* R. 37: 1963 nr 1-6 s. 119-128.
31. Seminarium Diecezjalne Lubelskie. Rys Historyczny. *Wiad. Diec. Lub.* R. 37: 1963 nr 7-8 s. 190-200.
32. Milenijna wystawa Diecezji Lubelskiej. *Wiad. Diec. Lub.* R. 40: 1966 nr 8-12 s. 179-180.
33. Troska J. E. Ks. Biskupa Jubilata Piotra Kałwy o Seminarium Duchowne. *Wiad. Diec. Lub.* R. 40: 1966 nr 4-8 s. 129-134.
34. Ks. Jan Łazicki. *Wiad. Diec. Lub.* R. 48: 1974 nr 4-5 s. 99.
35. Ks. Dominik Maj. *Wiad. Diec. Lub.* R. 49: 1975 nr 10-12 s. 174-177.
36. Wspomnienie pośmiertne o Biskupie Henryku Strąkowskim. *Wiad. Diec. Lub.* R. 49: 1975 nr 10-12 s. 88-110.
37. Ks. Bolesław Bednarski. *Wiad. Diec. Lub.* R. 53: 1979 nr 6-10 s. 220-222.
38. Ks. kan. Henryk Cybulski. *Wiad. Diec. Lub.* R. 53: 1979 nr 6-10 s. 208-213.
39. Ks. kan. Bronisław Majewski. *Wiad. Diec. Lub.* R. 53: 1979 nr 6-10 s. 218-220.
40. Ks. Prałat Dr Karol Konopka. *Wiad. Diec. Lub.* R. 53: 1979 nr 1-3 s. 59-66.
41. Ks. dr Szamb. Józef Tatarczuk. *Wiad. Diec. Lub.* R. 54: 1980 nr 11 s. 255-264.
42. Ks. Józef Kuniec. *Wiad. Diec. Lub.* R. 54: 1980 nr 4 s. 92-95.
43. Ks. kan. Władysław Dziewulski. *Wiad. Diec. Lub.* R. 54: 1980 nr 8 s. 186-192.
44. Ks. kan. Witold Stefan Korsak. *Wiad. Diec. Lub.* R. 54: 1980 nr 10 s. 233-240.
45. Ks. Edward Szymkiewicz. *Wiad. Diec. Lub.* R. 55: 1981 nr 3 s. 63-67.
46. Ks. Michał Wąsik. *Wiad. Diec. Lub.* R. 55: 1981 nr 3 s. 67-72.
47. Ks. kan. Franciszek Ściegienny. *Wiad. Diec. Lub.* R. 55: 1981 nr 4-5 s. 109-115.
48. Ksiądz Biskup Edmund Ilcewicz. *Wiad. Diec. Lub.* R. 56: 1982 nr 4 s. 77-96.
49. Ks. Dymitr Filipowicz. *Wiad. Diec. Lub.* R. 56: 1982 nr 7 s. 159-166.
50. Ks. kan. Stanisław Kiełboń. *Wiad. Diec. Lub.* R. 56: 1982 nr 8 s. 165-168.
51. Ks. Jan Wlazły. *Wiad. Diec. Lub.* R. 57: 1983 nr 4-5 s. 111-119.

II.

PAŁKA P.: Ks. kan. Dr Stefan Stanisław Młynarczyk - wspomnienie pośmiertne. *Wiad. Diec.*Lub. R. 57: 1983 nr 12 s. 281-286; Akta personalne.Arch. Archid. Lub., sygn. II BN 87.

Ks. Robert Guz

Mniejżyński Władysław (1906-1983), kanonik kapituły św. Marii Magdaleny w Poznaniu, katecheta.

Urodził się 25 V 1906 r. w Poznaniu. Był synem budowniczego Stanisława Maływojtka i Anny z d. Skórka. W 1923 r. zmienił nazwisko na Mniejżyński. Od 1919 r. uczęszczał do Gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu, gdzie złożył maturę 14 V 1926 r. W l. 1926-1931 odbył studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium Duchownym w Poznaniu. Święcenia kapłańskie przyjął 14 VI 1931 r. Pełnił obowiązki wikariusza w Kórniku, następnie w Krobi, katechety gimnazjalnego w Gostyniu Wlkp. i w Lesznie, a w 1934 r. został kapelanem w Zakładzie Korygendów w Bojanowie. W 1936 r. został nauczycielem religii w prywatnym Gimnazjum Wielkopolskim w Poznaniu, z obowiązkiem prowadzenia Sodalicji i religijnego wychowania młodzieży tego zakładu. Od 1938 r. pomocniczo przyjął obowiązki kapelana Oddziału Płucnego Miejskiego Szpitala w Poznaniu. W okresie okupacji pełnił zajęcia duszpasterskie diecezji sandomierskiej. Po powrocie do diecezji w 1945 r. otrzymał stanowisko prefekta w Państwowym Gimnazjum i Liceum w Śremie oraz stanowisko kierownika Arcybiskupiego Konwiktu dla chłopców. W 1953 r. zdobył na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego stopień doktora w zakresie katechetyki na podstawie rozprawy: *Śremski Alumnat Diecezjalny jako kościelny wkład do dziejów wychowania*

zespołowego w Polsce. W 1960 r. został mianowany penitencjarzem przy kościele farnym św. Marii Magdaleny w Poznaniu i archidiecezjalnym wizytatorem nauki religii (do 1973 r.). W 1961 r. otrzymał godnośc kanonika gremialnego kapituły kolegiackiej św. Marii Magdaleny w Poznaniu. Zmarł po długich cierpieniach 2 II 1983 r.

I.

1. Bliżej Niepokalanej, Młodzieży Millenium. *Bibl. Kazn.* T. 60: 1958 s. 318-320.
2. O wierze i jej przymiotach. *Katecheta.* R. 2: 1958 nr 2 s. 176.
3. Pogrzeb chrześcijanina. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 169-172.
4. Udział' młodzieży w Tygodniku Miłosierdzia. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 169-172.
5. Wielka tajemnica. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 437-439.
6. Żyć albo nie żyć. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 342-345.
7. Dlaczego być dobrym. *Bibl. Kazn.* T. 63: 1959 s. 100-103.
8. Oddaj coś winien. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 117-121.
9. Ślubowałem wierność łasce. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 220-223.
10. Trzeźwość i walka z alkoholizmem. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 26-28.
11. Współczesna forma i zadania wizytacji nauki religii. *Katecheta.* R. 3: 1959 s. 486-494.
12. Chrzescijańska kultura życia zbiorowego. *Bibl. Kazn.* T. 64: 1960 s. 33-36.
13. Do założenia rodziny trzeba się przygotować. *Bibl. Kazn.* T. 65: 1960 s. 107-110.
14. Gdzie jest źródło wszelkiej miłości. *Bibl. Kazn.* T. 64: 1960 s. 429-423.
15. Pełnia życia w wieczności. *Bibl. Kazn.* T. 64: 1960 s. 218-222.
16. Porzez dobrą spowiedź w nowy rok szkolny. *Bibl. Kazn.* T. 65: 1960 s.25-28.
17. Radości i smutki życia rodzinnego. *Bibl. Kazn.* T. 65: 1960 s. 176-178.
18. Rodzina wychowuje świętych. *Bibl Kazn.* T. 65: 1960 s. 298-301.
19. Pieśń religijna w katechezie. *Katecheta.* R. 6: 1962 s. 112-116.
20. Rec.: Das vollstandige Romische Messbuch. *Katecheta.* R. 8: 1964 nr 1 s. 46.
21. Rec.: A. M. BOQUERT: La vie sacrementelle dans l'annee liturgique. *Katecheta.* R. 9: 1965 nr 4 s. 191.
22. Rec.: KRENZER F.: Was' wir glauben. *Katecheta.* R. 9: 1965 nr 1 s. 45.

II.

BANASZAK M.: Ks. Władysław Mniejżyński. *Mies. Kośc. Arch. Pozn.* R. 1984 nr 6 s. 140-142; Akta personalne. Arch. Archid. Pozn. Sygn.: KA 26288.

Ks. Jan Szpet

Molski Marceli (1914-1990), prepozyt kapituły płockiej, popularyzator teologii, filozof.

Urodził się 15 V 1914 r. w Płocku jako syn Jana i Aleksandry z Lipińskich. Po szkole powszechnej uczył się w Gimnazjum Męskim im. Św. Stanisława Kostki w Płocku, gdzie w 1934 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. Po maturze wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku, otrzymując 10 III 1940 r. święcenia kapłańskie. Przez rok pracował jako wikariusz w Kuczborku, potem przebywał w Generalnej Guberni na terenie diecezji kieleckiej. Po wyzwoleniu w 1945 r. przez rok pracował w Wyszkowie, potem w Chociszewie k/Czerwińska, zaś od 1947 r. mieszkał w Milanówku, kontynuując studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego. W 1951 r. uzyskał stopień doktora w zakresie filozofii chrześcijańskiej. Przez wiele lat był nauczycielem akademickim tegoż Uniwersytetu, a potem Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Ponadto od 1951 r. był wykładowcą nauk filozoficznych w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku. W l. 1963-74 pełnił obowiązki rektora płockiego Seminarium. Z zamiłowaniem i znawstwem oddawał się sztuce kościelnej, projektując wystroje wnętrz wielu kościołów. Odbył wiele podróży zagranicznych do Włoch, Francji, Anglii, Niemiec, Hiszpanii. W uznaniu zasług obdarzony był godnościami kanonika kapituły katedralnej, prałata domowego Pawła VI, infułata i prepozyta. W życiu osobistym był człowiekiem skromnym, niewiele wymagającym. Miał duże poczucie obowiązku. Zmarł 16 VIII 1990 r. w Płocku i został pochowany w grobowcu kapitulnym.

I.
1. Rec.: I. BOCHEŃSKI: Formale Logik. Munchen-Freiburg [b.r.w.]. *Collec. Theol.* R. 28: 1957 nr 2 s. 458-466.
2. Zdania pierwotne w nauce według św. Tomasza z Akwinu. *Collec. Theol.* R. 28: 1957 nr 1 s. 5-40.
3. Rec.: O. NARBUTT: O pierwszym polskim podręczniku logiki. Z rozważań nad filozofią Oświecenia. Ł. 1958. *Collec. Theol.* R. 31: 1960 nr 1-4 s. 151-154.
4. Inauguracja roku seminaryjnego 1966-67. *Mies. Past. Płoc.* R. 51: 1966 nr 11 s. 262.
5. Studium filozofii w seminariach duchownych. *Aten. Kapł.* R. 59: 1967 t. 70 s. 200-203.
6. W poszukiwaniu współczesnego pojęcia duszy ludzkiej [głos w dyskusji]. W: *W nurcie zagadnień posoborowych*. T. 2. W. 1966 s. 66-67.
7. Dni skupienia księży rektorów Seminariów Diecezjalnych i Zakonnych w Płocku dn. 3-5 IX 1969. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1970 s. 57-58.
8. Ks. Antoni Korcik (1892-1969). *Stud. Philos. Christ.* R. 7: 1971 nr 1 s. 330-333.
9. Przemówienie w czasie inauguracji. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1973 nr 4 s. 155-156.
10. Bolzano Bernard. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 771-773.
11. Girolamo Saccheriego dowody trybów sylogistycznych. W: *Z dziejów logiki XIII, XIV i XVII wieku*. W. 1990 s. 245-263.
12. Logika Johanna Christopha Sturma. W: *Z dziejów logiki XIII, XIV i XVII wieku*. W. 1990 s. 111-206.
13. Metoda logiki według Honorata Fabriego. W: *Z dziejów logiki XIII, XIV i XVII wieku*. W. 1990 s. 207-218.
14. Nauka i jej pierwsze przesłanki według Girolamo Saccheriego. W: *Z dziejów logiki XIII, XIV i XVII wieku*. W. 1990 s. 219-233.
15. Wyrażenia pierwotne w systemie logiki Girolamo Saccheriego. W: *Z dziejów logiki XIII, XIV i XVII wieku*. W. 1990 s. 235-244.
16. Z dziejów logiki XIII, XIV i XVII wieku. W: *Miscellanea logica*. Red. M. MOLSKI. T. 3. W. 1990.
17. Arcybiskup A. J. Nowowiejski. W: *Świadectwa. Wypowiedzi o arcybiskupie A. J. Nowowiejskim, biskupie płockim 1908-1941*. Płock 1991 s. 64-65.

II.
GRZYBOWSKI M.: Ks. infułat dr Marceli Molski, profesor i rektor Seminarium Duchownego w Płocku (1914-1990). *Stud. Płoc.* T. 18: 1990 s. 315-325; PRUS M.: Filozof i miłośnik sztuki. *Goniec Obywatelski.* R. 1: 1990 nr 6 s. 9.

Ks. Michał Grzybowski

Mościcki Zygmunt (1913-1988), kanonik kapituły siedleckiej, autor artykułów z zakresu teologii ascetycznej.

Urodził się 25 IV 1913 r. w Łukowie jako syn Edwarda i Marianny. W miejscowości rodzinnej uczęszczał do Szkoły Powszechnej i do Gimnazjum im. T. Kościuszki, gdzie w 1932 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Janowie Podlaskim, otrzymując 26 VI 1938 r. święcenia kapłańskie z rąk bpa H. Przeździeckiego. W l. 1938-1940 był wikariuszem kolejno w parafiach: Janów Podlaski, Wojcięszków, Parczew. W l. 1940-1946 pełnił obowiązki proboszcza parafii Lubień, a następnie Rossosz. W l. 1946-1949 pracował jako prefekt gimnazjalny w Siedlcach. W 1949 r. rozpoczął studia na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL, które uwieńczył w 1959 r. doktoratem z filozofii w zakresie psychologii. Dn. 27 IX 1952 r. został wykładowcą i ojcem duchownym w Seminarium Duchownym w Drohiczynie n/Bugiem i w Siedlcach. W 1960 r. otrzymał godność kanonika honorowego kapituły katedralnej w Drohiczynie, a w 1972 r. - kanonika gremialnego kapituły katedralnej w Siedlcach. Od 1960 r. pełnił obowiązki kapelana benedyktynek od Nieustającej Adoracji Najśw. Sakramentu w Siedlcach i kapelana w Domu Opieki dla dzieci w Łukowie. Od 1971 r. był diecezjalnym dyrektorem Unii Apostolskiej Kleru. Utworzył też konfraternię III zakonu dominikańskiego w Siedlcach. Liczne jego rękopisy i maszynopisy znajdują się w Archiwum i Bibliotece KUL oraz w Bibliotece Seminarium Duchownego w Siedlcach. Zmarł 19 III 1988 r. w Siedlcach.

I.
1. Komunikat Ojca Duchownego Diecezji w sprawie Godziny Adoracji Kapłańskiej. *Wiad. Diec. Podl.* R. 46: 1977 s. 90-91.
2. Ewangeliczna wizja życia. *Wiad. Diec. Podl.* R. 47: 1978 s. 317-324.
3. Włączenie się w dzieło Pomocników Maryi Kościoła jako środek uświęcenia życia kapłańskiego.

Wiad. Diec. Podl. R. 48: 1979 s. 118-124.
4. Duchowość kapłana diecezjalnego i jej specyficzne ukierunkowanie. *Wiad. Diec. Podl.* R. 52: 1983 s. 346-357.
5. Codzienny rachunek sumienia w duchowym życiu kapłana. *Wiad. Diec. Podl.* R. 53: 1984 s. 53-67.
6. Biskupi katoliccy na straży najwyższych wartości kultury społeczno-duchowej człowieka. *Wiad. Diec. Podl.* R. 55: 1986 s. 29-41.
7. Wprowadzenie do adoracji Chrystusa obecnego w Eucharystii. *Wiad. Diec. Podl.* R. 56: 1987 s. 141-155.
8. Duch ofiarnej miłości - odpowiedzią na bezideowość naszych czasów. *Not. Un. Ap.* R. 19: 1988 s. 19-29.
9. Człowiek i kultura w historiozofii Spenglera. Lubl. 1959, mps w Arch. KUL. [Rozpr. doktorska].

II.

SKORODIUK J.: Ks. Kanonik Zygmunt Mościcki (1913-1988). Not. Un. Ap. R. 19: 1988 s. 39-44; STEPULAK M. Z.: Koncepcja człowieka w ujęciu Księdza Zygmunta Mościckiego. Studium psychologiczne. Lubl. 1989 ss. 139; SZLANTA M.: Idea Królestwa Bożego w twórczości naukowej Księdza Zygmunta Mościckiego. Lubl. 1955 ss. 94, mps w Arch. KUL.

Ks. Marian Zdzisław Stepulak

Mrówka Piotr (1914-1991), duszpasterz archidiecezji wrocławskiej, popularyzator teologii.

Urodził się 6 I 1914 r. w Łącku k/Nowego Sącza jako syn Antoniego i Jadwigi z d. Janczur. Studia filozoficzno-teologiczne odbył u jezuitów, zdobywając magisterium z filozofii chrześcijańskiej. Święcenia kapłańskie przyjął 8 IX 1942 r. w Nowym Sączu. Opuściwszy w 1948 r. Towarzystwo Jezusowe, przybył na Dolny Śląsk, gdzie był wikariuszem w parafii katedralnej (1953-1956), administratorem parafii Lubsza (1956-1957), Pieszyce (1957-1964) i Wałbrzych-Poniatowice (1964-1980). Zmarł 15 III 1991 r. w Wałbrzychu i został pochowany w miejscowości rodzinnej.

I.

1. Artykuły w: Wrocł. Tyg. Katol. R. 2: 1954: Świętych obcowanie, nr 48 s. 7; R. 3: 1955: 2. "Aby widzieli dobre czyny wasze", nr 27 s. 8; 3. "Błogosławieni, którzy uwierzyli", nr 16 s. 2; 4. By modlitwa wasza była skuteczna, nr 40 s. 5; 5. Chrystus a grzesznicy, nr 25 s. 2; 6. Chrystus w rodzinie naszej, nr 2 s. 5; 7. Czemu stoicie próżnujący, nr 4 s. 4; 8. Człowiek istota rozumna i wolna, nr 3 s. 4; 9. Dobry pasterz uczy nas dobroci, nr 17 s. 2; 10. Duch prawdy, nr 19 s. 2; 11. "I nauczał codziennie w świątyni", nr 31 s. 2; 12. I wezwał wielu..., nr 24 s. 2; 13. "I wy będziecie dawać świadectwo o mnie", nr 21 s. 2; 14. Módl się za nami grzesznymi, nr 44 s. 7; 15. Msza św. w rozwoju historycznym, nr 14 s. 13; 16. Na słowo Twoje zarzucę sieć, nr 26 s. 2; 17. Niepokalanie Poczęta, nr 49 s. 1; 18. Obowiązki wobec własności osobistej i społecznej, nr 50 s. 3; 19.Odpowiedzialność wobec Boga, nr 3 s. 2; 20. "On nauczy nas wszelkiej prawdy", nr 22 s. 2; 21. "Proście a otrzymacie", nr 20 s. 2; 22. "Smutek wasz w radość się zamieni", nr 18 s. 2; 23. "Strzeżcie się fałszywych proroków", nr 29 s. 2; 24. "Ukaż im chwałę Twoją", nr 23 s. 2; 25. Znaczenie pokuty, nr 9 s. 1, 4; 26. "Żal mi tego ludu...", nr 28 s. 2; R. 4: 1956: 27. "... o czemu stoicie zapatrzeni w niebo?", nr 19 s. 4, 10; 28. Dar umiejętności, nr 32 s. 3; 29. "Kto was słucha mnie słucha", nr 9 s. 6; 30. Szczęście w rodzinie, nr 2 s. 2; 31. Źródło życia, nr 25 s. 1, 5.

II.

Schematyzmy archidiecezji wrocławskiej. Wr. 1959-1979; MANDZIUK J.: Słownik księży pisarzy archidiecezji wrocławskiej 1945-1992 [w druku]; Arch. Kurii Wrocł.: Akta personalne, sygn. M VI 28.

Ks. Józef Mandziuk

Myśków Józef (1927-1988), profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, apologeta.

Urodził się 20 II 1927 r. w Gródku Jagiellońskim w robotniczej rodzinie Władysława i Katarzyny z d. Witla. W 1944 r., nie ukończywszy jeszcze szkoły średniej został przyjęty do Seminarium Duchownego we Lwowie. Studia teologiczne kontynuował w Seminarium Lwowskim przeniesionym do Kalwarii Zebrzydowskiej. Maturę uzyskał w listopadzie 1946 r. przed Państwową Komisją Egzaminacyjną w Krakowie. W 1951 r. osiągnął dyplom magistra teologii na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1949 r. z rąk arcybpa E. Baziaka. Pełnił obowiązki

wikariusza w parafii Waręż, a w 1951 r. objął administrację parafii Uhrynów i Wojsławice. W l. 1951-1955 był wikariuszem w Wieliczce. Następnie podjął studia specjalistyczne na KUL, wieńcząc je 1 XII 1958 r. stopniem doktora teologii w zakresie teologii dogmatycznej. Do 1959 r. przebywał w Lublinie, potem przez półtora roku był wikariuszem w Chrzanowie k/Krakowa. Dn. 1 XI 1960 r. został powołany na wykładowcę teologii fundamentalnej w "Hosianum" w Olsztynie. Wykładał też religioznawstwo, propedeutykę teologii i eklezjologię dogmatyczną. W tym czasie nawiązał osobsty kontakt z ks. prof. W. Kwiatkowskim, twórcą warszawskiej szkoły apologetycznej. W "Studiach Warmińskich" ogłaszał publikacje poświęcone gruntownemu przemyśleniu i "recepcji" apologetyki totalnej w nowych warunkach.

Dn. 1 XI 1967 r. ks. J. Myśków zostal adiunktem przy Katedrze Apologetyki na Wydziale Teologicznym ATK w Warszawie. W 1968 r. przeprowadził przewód habilitacyjny, a w roku następnym objął etat docenta przy wspomnianej katedrze. Czynnie włączył się w działalność wydawniczą ATK, obejmując funkcję zastępcy przewodniczącego komisji wydawniczej. Był redaktorem dzieł zbiorowych i dwumiesięcznika "Biuletyn Informacyjny ATK", wydawanego jednocześnie w wersji francuskiej. Przez dwie kadencje (1972-1978) pełnił obowiązki prodziekana Wydziału Teologicznego, kierując w szczególności organizacją studiów w punktach konsultacyjnych ATK w Katowicach, Gorzowie Wlkp., Szczecinie i Płocku. W 1974 objął stanowisko profesora nadzwyczajnego. W 1982 r. został kierownikiem Katedry Religioznawstwa. Osobiście interesował się raczej zagadnieniami ekumenicznymi, dając temu wyraz w swych wykładach, seminariach i prowadzonych przez siebie pracach dyplomowych. Z jego seminarium wyszło 4 magistrów i 4 doktorów apologetów - ekumenistów. Jako profesor uczestniczył w 6 przewodach doktorskich i 4 habilitacyjnych oraz napisał 6 recenzji dorobku naukowego kandydatów do tytułu profesora nadzwyczajnego. Był wiceprzewodniczącym Sekcji Teologii Fundamentalnej Komisji Episkopatu d/s Nauki Katolickiej. Współorganizował 3 ogólnopolskie spotkania wykładowców teologii fundamentalnej z udziałem profesorów zagranicznych. Brał udział w ogólnopolskich zjazdach teologów ekumenistów. Wygłaszał prelekcje dla inteligencji w świątyniach warszawskich i na ogolnopolskich kursach dla kapłanów i zakonnic udających się na misje. W 1988 r. otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. Przyznano mu nagrodę ministra Edukacji Narodowej III stopnia (1974), Złoty Krzyż Zasługi (1974), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1979) i nagrodę ministra Edukacji Narodowej II stopnia, którą nie zdążył już odebrać. Dn 1 X 1988 r. przyznano mu roczny urolp. Przez kilka tygodni przebywal w rodzinnych stronach na ziemi lwowskiej, gdzie udzielał się w pracy duszpasterskiej. Zmarł 23 XI 1988 r. na zawał serca w Warszawie i został pochowany w parafii Miłoradzice na Dolnym Śląsku na cmentarzu, gdzie spoczywa jego matka.

I.

1. Ludzkie psychiczne "Ja" Chrystusa jako ośrodek psychicznej jedności. *Rocz. Teol. - Kan.* T. 6: 1959 nr 4 s. 36-59.

2. O ludzkim psychicznym "Ja" Chrystusa. *Homo Dei.* R. 29: 1960 nr 2 s. 226-233.

3. Sprawozdanie ze sesji naukowych Rady Pedagogicznej Warmińskiego Seminarium Duchownego "Hosanium" w Olsztynie za okres od 29 stycznia 1957 r. do 12 maja 1964 r. *Stud. Warm.* 1: 1964 s. 473-476.

4. Apologetyka a teologia. *Stud. Warm.* 2: 1965 s. 171-204.

5. Apologetyka a religioznawstwo. Niektóre punkty styczne w świetle współczesnych poglądów. *Stud. Warm.* 3: 1966 s. 185-219.

6. Przedmiot materialny apologetyki naukowej wobec historyczno-morfologicznych badań R. Bultmanna i jego szkoły. *Stud. Warm.* 4: 1967 s. 161-286.

7. Egzystencjalny agnostycyzm metodyczny wzgledem najstarszej apologii chrześcijaństwa. Studium z zakresu teorii apologetyki stosowanej. *Studia Warmińskie.* 5: 38 1968 nr 4 s. 171-173.

8. Problematyka soborowa W: "Collectanea Theologica". *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 171-173.

9. Sentymentalizm religijny czy wiara refleksyjna? *Tyg. Powsz.* R. 22: 1968 nr 47 s. 5.

10. Bibliografia. W: *Posoborowe publikacje teologiczne* W. 1969 s. 380-437. -Toż. w j. francuskim W. 1970 s. 439-525.

11. Niektóre elementy apologetyki naukowej w polskiej literaturze posoborowej. W.: *Posoborowe publikacje teologiczne.* W. 1969 s. 17-40. -Toż. w j. francuskim W. 1970 s. 18-45.

12. Rec.: Idee przewodnie soborowej konstytucji o Bożym objawieniu. Kr. 1968 ss. 208. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 175-179.

13. Red.: Posoborowe publikacje teologiczne w Polsce. W. 1969 Wyd. ATK 8° ss. 500. Współredaktor B. PRZYBYSZEWSKI. Wersja francuska: Publications Théologiques postconciliares en Pologne. W. 1970 8° ss. 525.

14. Słowo wstępne. W: *Posoborowe publikacje teologiczne w Polsce.* W. 1969 s. 5-6. -Toż. w j. francuskim. W. 1970 s. 5-7.

15. Dyskusja na sekcji apologetycznej. W: *Myśl posoborowa w Polsce.* W. 1970 s. 144-150. -Toż. w j. francuskim. W. 1970 s. 165-172.

16. Przedmiot materialny apologetyki stosowanej wobec uchwał Soboru Watykańskiego II. W: *Myśl posoborowa w Polsce.* W. 1970 s. 132-143. -Toż w j. francuskim. W. 1970 s. 151-164.

17. System apologetyki totalnej jako przedmiot wykładów w wyższych seminariach duchownych. *Stud. Theol. Vars.* R. 8: 1970 nr 1 s. 51-65.

18. Red.: *Biuletyn Informacyjny ATK.* R. 1970-1973. -Toż. w j. francuskim.

19. Red.: Chrystus żywy w sakramentach. Materiały III kursu homiletyczno-Katechetycznego dla duchowieństwa odbytego w ATK w dniach 8-9 IX 1960 roku. W. 1970 Wydaw. ATK 8° ss. 500.

20. Red.: Myśl posoborowa w Polsce. W. 1970 Wydaw. ATK 8° ss. 393. Wersja francuska La pensée postconciliare en Pologne. W. 1970 8° ss. 437.

21. W sprawie doktrynalnych konsekwencji Soboru Watykańskiego II w zakresie apologetyki. W: *Myśl posoborowa w Polsce.* W. 1970 s. 331-339.

22. Egzystencjalna interpretacja teologiczna i jej krytyka. *Stud. Theol. Vars.* R. 10: 1972 nr 1 s. 17-29.

23. Uzasadnienie prawdziwości Kościoła katolickiego w aspekcie dydaktycznym. *Stud. Theol. Vars.* R. 10: 1972 nr 2 s. 195-203.

24. Apologetyka stosowana w zarysie. Jezus z Nazaretu w swej świadomości religijnej. W. 1973 8° ss. 344.

25. Idee przewodnie soborowej konstytucji o Kościele. *Collect. Theol.* R. 43: 1973 nr 1 s. 193-205.

26. Apologetyka a ekumenizm. *Collect. Theol.* R. 46: 1976 nr 2 s. 53-69. -Toż. w j. francuskim.*Tamże,* nr specjalny s. 25-44.

27. Prawda religii jako fundament apologetyki ogólnej. *Collect. Theol.* R. 47: 1977 nr 1 s. 31-41.

28. Teksty prymacjalne w interpretacji współczesnych teologów prawosławych. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 3 s. 23-50.

29. Ewangelicka teologia fundamentalna. *Stud. Theol. Vars.* R. 18: 1980 nr 2 s. 83-101.

30. Elementy metodyki pracy naukowej. *Stud. Theol. Vars.* R. 21: 1983 nr 1 s. 221-259.

31. Zagadnienia apologetyczne. W. 1986 8° ss. 338.

32. Teologia fundamentalna. Olsztyn 1961 4° ss. 347. Skrypt powiel.

II.

URBAN W.: Dorobek naukowy księży repatriantów w Polsce w latach 1945-1970. *Homo Dei.* R. 39: 1970 s. 237; PACIORKOWSKI R.: Kierunek apologetyki. W: *Księga pamiątkowa XX-lecia Akademii Teologii Katolickiej z 29 XI 1988;* Nekrolog. *Słowo Powsz.* z 29 XI 1988; WOJTKOWSKI J.: Śp. ks. Józef Myśków. *Warm. Wiad. Diec.* R. 43: 1988 nr 6 s. 230; GOGOLEWSKI T.: Śp. Ks. prof. dr hab. Józef Myśków (1927-1989). *Stud. Theol. Vars.* R. 27: 1989 nr 2 s. 305-308; TENŻE: Wspomnienie o ks. prof. Józefie Myśkowie. *Tamże.* R. 29: 1991 nr 1 s. 5-18; TENŻE: Bibliografia prac ks. J. Myśkowa. *Tamże,* s. 145-147; Teka akt osobowych. Arch. ATK.

Ks. Józef Mandziuk

Nanowski Janusz (1948-1985), duszpasterz krakowski, liturgista.

Urodził się 9 XII 1948 r. w Krakowie. Po ukończeniu V Liceum Ogólnokształcącego i zdaniu matury w 1966 r. rozpoczął studia na Wydziale Geografii Uniw. Jagiellońskiego, które ukończył w 1971 r., uzyskując dyplom magistra na podstawie monografii osadnictwa Zawoi. W tym też roku wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego i rozpoczął studia na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie. W 1976 r. uzyskał wcześniej magisterium z teologii na podstawie pracy pt.: *Formacja liturgiczna ministrantów w roli uzupełnienia katechezy w zakresie szkoły podstawowej*. Przyjąwszy w tym samym roku święcenia kapłańskie, został skierowany do pracy duszpasterskiej jako wikariusz w Zatorze (1976-1978), a następnie w parafii Najśw. Salwatora w Krakowie (1978). Od lutego 1977 r. był członkiem Archidiecezjalnej Komisji Liturgicznej, a następnie wyzytatorem nauki religii i sekretarzem Wydziału Katechetycznego Kurii Metropolitalnej (1980-1984). Głęboko zaangażowany w Diakonię Ruchu Światło-Życie dał się poznać jako wybitny wychowawca problematyki liturgicznej. Równocześnie kontynuował studia, a następnie pracę naukowo - dydaktyczną. Jeszcze w 1976 r. obronił pracę licencjacką pt.: *Nabożeństwa uświęcenia czasu w obrządku bizantyjsko-słowiańskim na przykładzie oficjum niedzieli zwykłej tonu pierwszego - obrzędy i teologiczna treść*. Dn. 8 V 1984 r. otrzymał na Wydziale Teologicznym PAT w Krakowie dyplom doktora teologii na podstawie pracy: *Liturgia Wielkiego Postu po Soborze Watykańskim II. Aspekt katechetyczny i implikacje pastoralne*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Wacława Świerzawskiego. Na tym też Wydziale prowadził od 1982 r. zajęcia dydaktyczne (metodyka pracy naukowej, liturgika, katechetyka). Od 1984 r. był zatrudniony na stanowisku asystenta przy Katedrze Liturgiki. Dn. 5 VIII 1985 r. zginął tragicznie w Alpach.

I.

1. Podręcznik Duszpasterstwa Parafialnych Wspólnot Służby Liturgicznej Archidiecezji Krakowskiej. Kr. 1978 Mała Poligrafia 8°.

2. Teologiczna treść nabożeństw uświęcenia czasu w obrządku bizantyjsko-słowiańskim. *Ruch Biblij.* R. 31: 1978 s. 297-309.

3. Formacja wewnętrzna lektora. Materiały dla uczestników kursów przygotowawczych do posługi lektora. Kr. 1982 Mała Poligrafia 8°.

4. Cykl refleksji poświęconych niedzieli: Niedziela dniem świętym, Mądry odpoczynek, Niedziela dzień wspólnotowotwórczy. *Mat. Hom.* R. 1983 nr 66 s. 92-99.

5. Jezus przez życie mnie wiedzie. Drogi Krzyżowe dla młodzieży. Kr. 1983 Mała Poligrafia 8°.

6. Podstawy pracy formacyjnej z młodzieżą. *Biul. Duszp. Sł. Litur.* R. 1984 nr 4-6 s. 15-23.

7. Nabożeństwa Słowa Bożego szkołą czynnego i owocnego uczestnictwa w liturgii sakramentów. *Ruch Biblij.* R. 38: 1985 s. 213-221.

8. Ukazała się łaska Zbawiciela. *Mat. Hom.* R. 1985 nr 80 s. 87-89.

9. Z Bogiem w rok szkolny. *Mat. Hom.* R. 1985 nr 79 s. 82-84.

10. Dziękujcie Panu, bo jest miłosierny. *Mat. Hom.* R. 1986 nr 83 s. 105-108.

11. Katechetyczny aspekt treści liturgii Wielkiego Postu po Soborze Watykańskim II. *Anal. Crac.* T. 18: 1986 s. 273-299.

12. Umocnieni Duchem Świętym. Celebracje liturgiczne. Kr. 1992.

II.

Śp. ks. dr Janusz Nanowski. *Biul PAT.* R. 3: 1984-1985 s. 84-85; MACHARSKI F.: Kazanie na Mszy św. pogrzebowej Ks. Janusza Nanowskiego. *Notif. e Curia Crac.* R. 123: 1985 nr 8-1- s. 175-176.

Ks. Grzegorz Ryś

Natoński Bronisław (1914-1989), jezuita, hisotryk Kościoła i zakonu jezuitów. Urodził się 17 IX 1914 r. w Żołyni k/ Łańcuta; syn rodziny rolniczej Antoniego Nicponia i Marii z d. Stopyra. Po ukończeniu miejscowej szkoły powszechnej uczył się w Małym Seminarium jezuitów w Nowym Sączu. Wstąpił do zakonu 18 IX 1929 r. w Starej Wsi i tam odbył dwuletni nowicjat oraz kontynuował szkołę średnią; maturę uzyskał w 1935 r. w Pińsku. Następnie studiował filozofię na wydziale zakonnym w Krakowie (1935-1938) oraz język i literaturę polską na Uniw. Jagiellońskim (1938-1939). Po wybuchu drugiej wojny światowej wyjechał na Węgry i studiował teologię w Szeged (1939-1943), tam też przyjął 13 V 1942 r. święcenia kapłańskie i pracował wśród polskich uchodźców. Po powrocie do kraju studiował w l. 1945-1950 historię na Uniw. Jagiellońskim. Od 1945 r. pracował już bez przerwy w Krakowie jako historyk swego zakonu. Opublikował ponad 200 rozpraw naukowych głównie na temat początków jezuitów polskich, szkolnictwa jezuickiego i teologii polemicznej. Współpracował z "Polskim słownikiem biograficznym" i "Encyklopedią katolicką", w których zamieścił ok. 100 artykułów. Kilkanaście artykułów napisanych do "Polskiego słownika biograficznego" nie mogło się ukazać z powodu cenzury i oczekuje na publikację w uzupełnieniach. Zasłużony dyrektor Archiwum Prowincji Małopolskiej Tow. Jez. (1955-1989) i Biblioteki Prowincji (1955-1972) chętnie udzielał informacji historycznych i odpowiadał na naukowe kwerendy. Jako profesor wykładał metodologię i metodykę pracy naukowej na Wydziale Filozoficznym Tow. Jez. w Krakowie (1949-1970). Brał udział w sympozjach i kongresach naukowych. Dokonywał tłumaczeń z języka łacińskiego i węgierskiego. Z pracą naukową łączył zawsze pracę duszpasterską w sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach oraz jako kapelan w domach opieki społecznej i klinikach krakowskich. Opiekował się też z oddaniem Węgrami przybywającymi do Krakowie. Zmarł 25 III 1989 r. w Krakowie.

I.

1. Przemówienie na przyjęcie do Sodalicji Mariańskiej. Przez Maryję do Jezusa. W: *Śladami Skargi. Kazania i szkice księży Towarzystwa Jezusowego.* T. 6. Kr. 1947 s. 174-175.

2. Rec.: S. KĘTRZYŃSKI: O zaginionej metropolii czasów Bolesława Chrobrego. W. 1947. *Nasza Przeszł.* T. 3: 1947 s. 254-257.

3. Ks. Jan Poplatek T. J. (1903-1955). *Nasza Przeszł.* T. 5: 1957 s. 238-270. -Toż. Nadb. Kr. 1957 ss. 33.

4. Odgrzane "rewelacje" o Lourdes. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 10 (z 9 III).

5. Pięciolecie Towarzystwa Naukowego Księży Jezuitów w Krakowie. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 1958 nr 4 s. 231-233.

6. Rec.: ELTER E.: Adam Kochański T. J. najwybitniejszy przedstawiciel Polski na europejskim terenie naukowym u schyłku XVII w. *Sacr. Pol. Mill.* T. 1: 1954 s. 209-251. *Nasza Przeszł.* T. 7: 1958 s. 323-327.

7. Biogramy w: *Pol. słow. biogr.* T. 8: 1959-1960: Głowiński Samuel, s. 131-132; 8. Gostkowski Jan, s. 359-360. Współautor: J. POPLATEK; 9. Graben Marek Ludwik, s. 460; 10. Graben Wojciech, s. 460-461. - T. 9: 1960-1961; 11. Hagenau Szymon, s. 231-232; 12. Heel Dawid, s. 335; 13. Hinz Michał, s. 524. - T. 10: 1962-1964: 14. Hostounsky Baltazar, s. 29-30; 15. Jan Jacobs van Asten, s. 441-442; 16. Jarosiński Paweł, s. 640. - T. 11: 1964-1965: 17. Jaworski Stanisław, s. 112-113; 18. Junga Adrian, s. 324-326; 19. Juraha Giedroyć Jan, s. 330-331; 20. Juraha Giedoyć Kazimierz, s. 331; 21. Kanon Andrzej, s. 610-611.

22. Od redakcji. *Nasza Przeszł.* T. 20: 1964 s. 5-7.

23. Zarys metodyki pracy naukowej. Kr. 1966 ss. 72, powiel.

24. Biogramy w: *Pol. słow. biogr.* T. 12: 1966-1967: Karnicki Stanisław, s. 69; 25. Karski Maciej, s. 131-133; 26. Karwat Wojcikiewicz Seweryn, s. 149-150; 27. Kawieczyński Andrzej, s. 249; 28. Kierśnicki Atanazy Ludwik, s. 431-432; 29. Klage Tomasz, s. 537-538; 30. Klimke Fryderyk, s. 625.

31. Geneza i budowa katedry lubelskiej (kościoła pojezuickiego) (1580-1625). *Nasza Przeszł.* T. 27: 1967 s. 63-133

32. "Il Nostro Passato". 25 volumi di fonti per la storia della Chiesa in Polonia. *L'Osserv. Rom.* R. 107: 1967 nr 259.

33. Biogramy w: *Pol. słow. biogr.* T. 13: 1967-1968: Kmicik Mikołaj, s. 80-81; 34. Kobielski

Józef, s. 149-150; 35. Kociełkowski Michał, s. 222; 36. Koczorowski Franciszek, s. 240; Kognowicki Kazimierz, s. 260-261; 38. Kojałowicz Wijuk Kazimierz, s. 268-270; 39. Konopka Kazimierz Stanisław, s. 572-573. - T. 14: 1968-1969: 40. Korsak Jan, s. 106-108; 41.Korsak Kazimierz, s. 110-111; 42. Korycki Karol, s. 137-138; 43. Korycki Michał, s. 141-142; 44. Kowalicki Franciszek, s. 530-531; 45. Kowalski Jan, s. 551-552.

46. Początki i rozwój Towarzystwa Jezusowego w Polsce, 1564-1580. W: BRODRICK J.: *Powstanie i rozwój Towarzystwa Jezusowego*. T. 1. Kr. 1969 s. 414-476.

47. Problem Kazimierza Korsaka. *Odrodz. Refor.* T. 14: 1969 s. 101-130.

48. Biogramy w: *Pol. słow. biogr.* T. 15: 1970: Kraszewski Jan, s. 219; 49. Kraupa Apoloniusz, s. 237-238; 50. Kretzmer Marcin, s. 287-288; 51. Krukowski Bonifacy, s. 397; 52. Krusiński Tadeusz Jan, s. 426-428; 53. Krüger Andrzej, s. 448-449; 54. Krzyszkowski Józef s. 561-562.

55. Szkolnictwo jezuickie w Polsce s dobie kontrreformacji. W: *Wiek XVII- Kontrreformacja - Barok, Prace z historii kultury*. Wr. 1970 s. 309-337.

56. Biogramy w: *Pol. słow. biogr.* T. 16: 1971:Kucharski Kazimierz, s. 52-53; 57. Kuhn Paweł, s. 109; 58. Kukliński Stanisław, s. 118-119; 59. Kulesza Jan Alojzy, s. 145-146; 60. Kulesza Piotr, s. 149; 61. Kwadryntyn Fabian, s. 332-333; 62. Kwiatkiewicz Jan, s. 351-352, 63. Langer Antoni, s. 495-496; 64. Laterna Marcin, s. 565-567; 65. Lauksmin Zygmunt, s. 578-579; 66. Laus Jan, s. 583-584; 67. Ledóchowska Maria Teresa, s. 617-618; 68. Ledóchowski Włodzimierz, s. 635-637.

69. Powstanie i rozwój Wydawnictwa Apostolstwa Modlitwy (1872-1972). W: *Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy, 1872-1972*. Kr. 1972 s. 13-104.

70. 100 lat Wydawnictwa Apostolstwa Modlitwy (1872-1972). *Tyg. Powsz.* R. 26: 1972 nr 24 s.2-3.

71. Grodziecki Melchior. W: *Hagiografia pol.* T. 2. P. 1972 s. 116-124.

72. Męciński Wojciech. W: *Hagiografia pol.* T. 2. P. 1972 s. 124-137.

73. Biogramy w: *Pol. słow. biogr.* T. 17: 1972: Lenkiewicz Gabriel, s. 57; 74. Leśniewski Franciszek Michał, s. 173-174; 75. Lohn Władysław, 526-527; 76. Łaski Stanisław, s. 255-256; 77. Łaszcz Marcin, s. 262-265; 78. Łęczycki Mikołaj, s. 347-350.

79. Biogramy w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Abramowicz Piotr, szp. 28; 80. Aicardo J. Manuel, szp. 200-201; 81. Alegambe Philippe, szp. 321; 82. Alegre Francisco Javier szp. 323; 83. Alojzy Gonzaga św., szp. 384-385; 84. Andrzasz Józef, szp. 526-527; 85. Andres Juan, szp. 528; 86. Andrzej Bobola św., szp. 534-535; 87. Aquaviva Claudio, szp. 845-846; 88. Arndt Augustinus, szp. 939-940; 89. Arregui Antonio Maria, szp. 949; 90. Astrain Antonio, szp. 1008; 91. Azzolini Ilario, szp. 1224; 92. Bangha Bela, szp. 1302-1393.

93.Biogramy w: *Pol. słow. biogr.* T. 19: 1974: Makowski Dam, s. 234-235; 94. Malczewski Adam, s. 273-274; 95. T. 20: 1975: Matauszek Aleksander, s. 172-173; 96. Męciński Wojciech, s. 498-500; 97. Miaskowski Adrian, s. 533-534.

98. Humanizm jezuicki i teologia pozytywno-kontrowersyjna w XVII i XVIII wieku. Nauczanie i piśmiennictwo. W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce*. T. 2. Cz. 1. Lubl. 1975 s. 87-219.

99. Wojciech Męciński, W: F. PLATTNER: Gdy Europa szukała Azji. Kr. 1976 s. 303-316.

100. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Bractwo Miłosierdzia, szp. 1021-1022; 101. Brodrick James, szp. 1083; 102. Bruno Vincenzo, szp. 1109; 103. Celejowicz Maciej Paweł, szp. 1389-1390.

104. Biogramy w: *Pol. słow. biogr.* T. 21: 1976: Młodzianowski Andrzej, s. 421-422; 105. Modzelewski Zachariasz, s. 551-552; 106.Mohl Aleksander, s. 574-575; 107. Mokrski Andrzej, s. 599-600. Współautor: W. MAJEWSKI; 108. Morawski Jan, s. 719-721; 109. Morawski Marian Ignacy, s. 736-738; 110. Morawski Marian Józef, s. 739-740; 111. Morelowski Józef, s. 764-766; 112. T. 22: 1977: Muśnicki Nikodem, s. 304-305; 113. Mycielski Michał, s. 343-345; 114. Nahaj Kasper, s. 459-460; 115. Naramowski Adam Ignacy, s. 526-528; 116. Narolski Andrzej, s. 545-546.

117. Jezuici a Komisja Edukacji Narodowej. *Rocz. Human.* R. 25: 1977 nr 2 s. 65-100.

118. Biogramy w: *Pol. słow. biogr.* T. 23: 1978: Nikowski Szymon, s. 125-127; 119. Noskowski Franciszek Ksawery, s. 223-224; 120. Oborski Mikołaj Stanisław, s. 447-449. 121. T. 24: 1979: Olszewski Marcin, s. 30-31; 122. Ortiz Jakub, s. 266-268; 123. Ortiz Michał, s. 268-269; 124. Ostrowski Kazimierz, s. 562-563;

125. Chyrów. W: *Enc. katol.* T. 3, Lubl. 1979 szp. 439-440.

126. Der Orden des h. Ignatius in Polen. *An Unsere Freunde*. R. 1979 nr 2 s. 8-10.

127. Rec.: A. JOBERT: De Luther a Mohila. La Pologne dans la crise de la Chretiente, Paris 1974. *Arch. Hist. S. J.* R. 48: 1979 s. 170-175.

128. W setną rocznicę koronacji obrazu Zaśnięcia i Wniebowzięcia NMP w Starej Wsi. *Nasza Przel.* T. 51: 1979 s. 119-139.

129.Biogramy w: *Pol. słow. biogr.* T. 25: 1980: Paprocki Bartłomiej, s.180-181; 130. Paprocki Łukasz, s. 185-186; 131. Pawłowski Daniel, s. 493-494; 132. Perkowicz Tomasz, s. 618-619; 133. Perovius Szymon, s. 637-638. Współautor: Z CHODYŁA; 134. Pęski Walenty, s. 726-728.

135. Dzieje kultu św. Józefa w zakonie jezuitów w Polsce, 1564-1979. W: F. FILAS: *Święty Józef, człowiek Jezuowi najbliższy*. Kr. 1980 s. 369-293.

136. Pisanus Alfons. W: *Pol. słow. biogr.* T. 26: 1981 s. 524-545.

137. Biogramy w: *Słow. pol. teol. katol.* T. 3. W. 1982: Niegowiecki Jakub Franciszek, s. 206-208; 138. Nowowiejski Felicjan, s. 234-235; 139. Oborski Mikołaj, s. 237-238; 140. Olgierd Mikołaj Onufry, s. 245-247; 141. Ołpiński Jan Kanty, s. 255-256; 142. Orłowski Andrzej, s. 261-262; 143. Ośliński Marcin, s. 284-286; 144. Pałaszowski Jan Józef, s. 293-294; 145. Pałaszowski Kazimierz Stanisław, s. 294-296; 146. Patelski Stanisław, s. 300-302; 147. Piotrowski Gracjan Józef, s. 369-370; 148. Piskorski Sebastian Jan, s. 373-376.; 149. Podziomkiewicz Klemens Kanty, s. 392-393; 150. Pohorecki Franciszek Ksawery, s. 395-396; 151. Pomian Hilary, s. 407; 152. Popiołek Józef Grzegorz, s. 418-420; 153. Praczlewicz Jan Piotr, s. 434-435; 154. Psojecki Maciej Stanisław, s. 457-458; 155. Putanowicz Józef Alojzy, s. 462-465; 156. Rydulski Dominik Jan, s. 538-539; 157. Rygalski Jan Nepomucen Józef, s. 540-541.

158. Jezuici. W: *Życie religijne w Polsce pod okupacją hitlerowską 1939-1945.* Red. Z ZIELIŃSKI. W. 1982 s. 538-592.

159. Ks. Tadeusz Michalik. *Nasze Wiad.* Nr 6-7: 1982 s. 161-187.

160. Z dziejów Posłańca Serca Jezusowego. *Posł. Serca Jez.* R. 11: 1982 nr 2-3 s. 20-21.

161. Biogramy w: *Pol. słow. biogr.* T. 27: 1982-1983: Podolski Andrzej Antoni, s. 140-141; 162. Popiel Stanisław, s. 757-578; 163. Poplatek Jan Aleksander, s. 592-593; 164. Porzecki Tomasz, s. 675-676; 165. Poszakowski Jan Antoni, s. 704-707.

166. Biogramy w: *Słow. pol. teol. katol.* T. 4. W. 1983: Sarnecki Jakub Wojciech, s. 21-22; 167. Sawicki Bazyli, s. 23-24; 168. Siejkowski Michał, s. 62-64; 169. Sikorski Józef Kanty, s. 82-83; 170. Sokołowski Antoni, s. 131; 171. Stęplowski Kazimierz Franciszek, s. 208-210; 172. Stobiecki Cyryl, s. 211; 173. Szołucha Wojciech, s. 279-280; 174. Szymakowski Piotr Aleksander, s. 290.

175. Biogramy w: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983: Elizalde Miguel de, szp. 895-896; 176. Elżanowski Tomasz, szp. 908-909; 177. Engell Michał, szp. 1003; 178.. Eulard Pierre, szp. 1301; 179. Everlange Witry Robert Joseph, szp. 1366-1367.

180.Glower Józef Tomasz. W: *Dict. d' hist. et de géogr. eccl.* T. 21: 1983 szp. 225-226.

181. Jezuici a Uniwersytet Krakowski. W: Studia z historii jezuitów. Kr. 1983 s. 173-245.

182. Jezuici w Nowym Sączu. W: *Studia z historii jezuitów,* Kr. 1983 s. 1-77. Współautor: J. PREISNAR.

183. Odsiecz Wiedńska. *Posł. Serca Jez.* R. 112: 1983 nr 9 s. 6-7.

185. Wojciech Męciński - męczennik z umiłowania. *Posł. Serca Jez.* R. 112: 1983 nr 3 s. 14-16.

186. Gimnazjum, którego uczniem był św. Andrzej Bobola [Braniewo]. *Posł. Serca Jez.* R. 113: 1984 nr 5 s. 104-105.

187. Komisja Edukacji Narodowej. *Posł. Serca Jez.* R. 113: 1984 s. 192-193.

188. O powstaniu Biblii Wujka, co przetrwała wieki. *Posł. Serca Jez.* R. 113: 1984 s. 80-81.

189. Państwo jezuickie w Paragwaju. W: *Kalendarz Serca Jezusowego 1985.* Kr. 1984 s. 18-21.

190. Biogramy w: *Pol. słow. biogr.* T. 28: 1984-1985: Prokulski Walenty Wojciech, s. 492-493; 191. Pruszyński Franciszek, s. 615-616; 192. Przanowski Maciej, s. 638-640; 193. Przeciszewski Kazimierz, s. 673-674.

194 Apostołowie Słowian. *Posł. Serca Jez.* R. 114: 1985 s. 38-41.

195. Czytajmy historię Kościoła. *Posł. Serca Jez.* R. 114: 1985 s. 233-236.

196. Z dziejów pewnej jezuickiej instytucji naukowej [Bollandyści]. W: *Kalendarz Serca Jezusowego 1986.* Kr. 1985 s. 6-7, 10-11.

197. "Państwo" jezuickie w Paragwaju (1608-1768). *Jezuici.* Nr 3: 1986 s. 3-5. -Toż. w jęz. esperanto w "Espero Katolika". R. 1988.

198. Przybylski Jan Stanisław. W: *Pol. słow. biogr.* T. 29: 1986 s. 104-105.

199. Radau Michał. W: *Pol. słow. biogr.* T. 29: 1986 s. 667-669.

200. Męczennik Chrystusowy. Na pięćdziesięciolecie kanonizacji św. Andrzeja Boboli. W: Kalendarz Serca Jezusowego 1988. Kr. 1987 s. 26-31.

201. Radzimiński Adrian. W: *Pol. słow. biogr.* T. 30: 1987 s. 87-88.

202. Rakowski Mikołaj. W: *Pol. słow. biogr.* T. 30: 1987 s. 528-529.

203. Historia cultus S. Joseph in Societate Jesu polona saeculo decimo septimo. W: *Presencia de San Jose en el siglo XVII. Actas del Cuarto Simposion Internacional.* 1988 s. 465-481.

204. Komisja Edukacji Narodowej. *Jezuici.* Nr 4: 1988 s. 5-10.

205. Polscy jezuici jako misjonarze w Chinach. W: *Kościół w Chinach. Przeszłość - teraźniejszość - przyszłość.* Pieniężno 1988 s. 32-36.

206. Rogaliński Józef Feliks. W: *Pol. słow. biogr.* T. 31: 1988 s. 401-404.

207. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989: Fabiani Karol, szp. 5; 108. Franciszek Borgia św., szp. 449-450; 209. Gabriel Lalemant św., szp. 792-793, 210. Gagliardi Achille, szp. 803-804; 211. Galen Matthaeus van der, szp. 815; 212. Garasse François, szp. 859; 213. Gengell Jerzy, szp. 960-961; 214. Georgetown University, szp. 987-988.

215. Jezuici polscy w Chinach. W: *Kalendarz Serca Jezusowego 1980.* Kr. 1989 s. 102-106.

216. Thum..: Eklogi. W: *Staropolskie pastorałki*

dramatyczne. Antologia. Wr. 1989 s. 1-41.

217. O publikacji Kroniki gdańskiej rezydencji jezuitów z lat 1585-1612. Zapiski Hist. T. 55: 1990 nr 1 s. 121-136.

218. Rostworowski Jan Kanty. W: *Pol. słow. biogr.* T. 32: 1990-1991 s. 202-208.

219. Rościszewski Wojciech. W: *Pol. słow. biogr.* T. 32: 1990-1991 s. 282-284.

220. Rozdrażewski Stanisław. W: *Pol. słow. biogr.* T. 32: 1990-1991 s. 380-384.

221.Biogramy w: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993: Granderath Theodor, szp. 43; 222. Grandnaison Léonce, szp. 43-44; 223.Granelli Giovanni, szp. 45; 224. Frisar Hartmann, szp. 157-158; 225. Hagen Johannes Georg, szp. 471; 227. Hagen Martin, szp. 471-472; 228. Hager Balthasar, szp. 472; 229. Hardouin Jean, szp. 558-559; 320. Hayneuvfe Julien, szp. 600-601; 231. Hocedez Edgar, szp. 1094.

232. W redakcji Pol. słow. biogr. i Arch. Prow. Małop. Tow. Jez. w Krakowie znajdują się hasła opracowane na zamówienie Pol. słow. biogr., lecz nie opublikowane z powodów cenzury: Grodzicki Tomasz, Hannenberg Gotfryd, Heinz Franciszek, Henning Jan, Hermanni Jan Nepomucen, Himmelryk Michał, Hincza Marcin, Hitz Grzegorz, Hladowicki Jakub, Hostyński Jan, Hrynkiewicz Andrzej, Huber Jan, Hulewicz Jan, Kiejnowski Władysław, Kuczyński Tadeusz.

II.

Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy 1872-1972. Kr. 1972 s. 210; GRZEBIEŃ L.: Bronisław Natoński SJ. *Rocz. Wydz. Filoz. T. J.* Kr. R. 1989 s. 255-278; OKOŃ J.: Ks. Bronisław N. TJ (1914-1989). *Ruch Liter.* R. 31: 1990 nr 4-5 s. 347-349; PALUSZKIEWICZ F.: Mały słownik jezuitów w Polsce. W. 1991 s. 172- 173; Katalogi prowincji z l. 1930-1990, korepondencja. Arch. Prow. Małop. T. J. w Krakowie.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Nawrocki Stanisław (1915-1986), jezuita, mariolog, popularyzator teologii. Urodził się 3 V 1915 r. w Kurowie w Nowosądeckiem; syn Jana i Melanii z d. Michalik. Po ukończeniu V klasy gimnazjum klasycznego wstąpił 30 VII 1930 r. do zakonu jezuitów. Po ukończeniu dwuletniego nowicjatu w Starej Wsi (1930-1932) uzupełniał wykształcenie średnie w gimnazjum klasycznym w Pińsku (1932-1935). Studiował następnie filozofię na wydziale zakonnym w Krakowie (1935-1938) i już w tym czasie rozpoczął swoją działalność pisarską. W l. 1938-1939 studiował etnografię i socjologię na Uniw. Warszawskim, a równocześnie pracował w redakcji "Misji Katolickich". We wrześniu 1939 r. rozpoczął studia teologiczne na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Lublinie, które po aresztowaniu części profesorów i studentów 2 II 1940 r. kontynuował w Warszawie (1940-1941), Nowym Sączu (1941-1942) i znowu w Warszawie (1942-1943). Święcenia kapłańskie przyjął 8 IX 1941 r. w Warszawie. Podczas wojny działacz RGO w Nowym Sączu i Powiatowego Komitetu Opieku Społecznej w Warszawie. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Po wojnie kontynuował studia na Uniw. Warszawskim (1945-1946), Katol. Uniw. Lubelskim (1946-1947) i Uniw. Łódzkim (1947-1948). Od 1945 r. był zastępcą krajowego promotora Sodalicji Mariańskich i moderatorem Sodalicji Akademickiej w Krakowie, pracował nad odrodzeniem ruchu sodalicyjnego i we wrześniu 1948 r. opracował "Projekt reorganizacji Sodalicji Mariańskiej". W tym też roku przeniósł się do Warszawy, gdzie nadal prowadził starania o ożywienie organizacji sodalicyjnych i w tym głównie celu założył Studium Mariologiczne. W 1950 r. został aresztowany za działalność sodalicyjną i skazany na 12 lat więzienia; przesiedział w więzieniu do 1955 r. Po powrocie na wolność był rekolekcjonistą w Czechowicach (1956-1957), kapelanem studentów w Krakowie (1957-1960), członkiem Komisji Duszpasterskiej Episkopatu w Warszawie (1960-1967), w końcu prowincjałem Prowincji Małopolskiej (1967-1973). Po ustapieniu z urzędu prowincjała zorganizował małą poligrafię w domu zakonnym na Przegorzałąch k/ Krakowa i dostarczał, głównie duchowieństwu, wiele pomocy duszpasterskich. Sam był autorem licznych publikacji religijnych wydawanych we własnej poligrafii, często bez podawania autora. Obok zawsze żywych zainteresowań sodalicyjnych rozwijał od lat sześćdziesiątych kult Bożego Serca i podkreślał konieczność rozwijania etosu ludzkiej pracy. Zmarł 10 III 1986 r. w Krakowie.

I.

1. Ks. Piotr Skarga jako czciciel Maryi. Kr. 1936 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy ss. 32. Głosy Katol. nr 427.

2. Nowoczesna religijność a religia prawdziwa. *Wiara i Życie.* R. 16: 1936 s. 295-299.

3. Swoboda religijna w dzisiejszej Rosji. *Wiara i Życie.* R. 16: 1936 s. 109-115.

4. 25-lecie Polskiej Misji w Rodezji. *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 283-286.

5. Miłosierne epos polskiego Cyda. *Prz. Powsz.* T. 216: 1937 s. 53-65. -Toż. w osobnej odb.: Posługacz trędowatych O. Jan Beyzym. Kr. 1980.

6. Aby za pomocą prasy, radia i kina, szerzyła się znajomość i ukochanie misji. *Misje Katol.* R. 57: 1938 s. 282-287.

7. O rozkwit misji na Korei. Misje Katol. R. 57: 1938 s. 317-321.

8. Quo vadis Japonia? Misje Katol. R. 57: 1938 s. 345-346.

9. Srebrny jubileusz polskiej misji w Rodezji. *Prz. Powsz.* T. 214: 1937 s. 265-274.

10. U progu badań bantuskiej duszy i kultury. Misje Katol. R. 57: 1938 s. 224-230.

11. U progu dwudziestolecia Polskiego Czerwonego Krzyża. *Prz. Powsz.* T. 219: 1938 s. 185-192.

12. Walka o duszę Rodezyjczyka. *Misje Katol.* R. 57: 1938 s. 274-276.

13. W krainie pogody i beztroski. *Misje Katol.* R. 57: 1938 s. 187-191.

14. Apostolstwo sodalicyjne. *Sod. Mar.* R. 38: 1939 s. 11-12.

15. "Dobre dziecko nie zapomni o matce". *Misje Katol.* R. 58: 1939 s. 57-59.

16. Najbardziej zaniedbana u nas dziedzina (rekolekcje). *Myśl. Rekol.* 1939 s. 1-16.

17. Na połów dusz ... przez cztery wieki. *Misje Katol.* R. 58: 1939 s. 220-230.

18. O sprawiedliwy pokój w Palestynie. *Misje Katol.* R. 58: 1939 s. 68-71.

19. Polska a kolonie. *Misje Katol.* R. 58: 1939 s. 132-137.

20. Specjalny udział Polski w krucjacie misyjnej. *Misje Katol.* R. 58: 1939 s. 5-6.

21. O miłosierdziu chrześcijańskim. Kazania na św. Marcina. W: *Śladami Skargi.* T. 4. Kr. 1947 s. 151-155.

22. Studiujmy słowo Chrystusowe i słuchajmy go. W: *Śladami Skargi.* T. 6. Kr. 1947 s. 169-173.

23. Św. Alojzy wzorem młodzieży na dzisiejsze czasy. W: *Śladami Skargi. Kazania i szkice księży Towarzystwa Jezusowego.* T. 3. Kr. 1947 s. 107-112.

24. Rola Maryi w katolickim życiu. W: *Śladami Skargi.* T. 8. Kr. 1948 s. 157-160.

25. "Unum necessarium" w Sodalicjach Mariańskich. W: *Śladami Skargi.* T. 7. Kr. 1948 s. 173-178.

26. Bolączki współczesnego duszpasterstwa. Homo Dei. R.27: 1958 s. 424-428.

27. Czuć z Kościołem i żyć według Kościoła. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 877-881.

28. Na zamorskich niwach. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 614-617,

29. O katolicką moralność w produkcji filmowej. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 722-723.

30. Opr.: Apostolstwo Modlitwy w teorii i praktyce. Kr. 1958 ss. 178, powiel.

31. O solidność w wewnętrznym wyrobieniu katolików. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 710-711.

32. Spoza dwóch oceanów. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 767-768.

33. Z terenów misyjnych. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 468-471.

34. Aby zapanował pokój. *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 385-388.

35. Afryka dojrzała do żniwa i wzywa żeńców. *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 292-295.

36. "Ojcze ...aby byli jedno". *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 127-129.

37. "Per Mariam ad Jesum" - w świetle muzułmańskim. *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 417-418.

38. "To w sobie czujecie, co i w Chrystusie Jezusie" (Fil 2, 5). *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 247-250.

39. Teologia pielgrzymek. *Homo Dei.* R. 29: 1960 s. 401-408.

40. "Wierzę .. w jeden prawdziwy Kościół". *Homo Dei.* R. 29: 1960 s. 71-78.

41. Główne elementy kultu Bożego Serca. *Aten. Kapł.* R. 54: 1961 t. 62 s. 214-233.

42. Godzina Święta. *Bibl. Kazn.* T. 66: 1961 s. 60-64, 123-127, 186-190, 241-245, 364-370; T. 67: 1961 s. 72-74, 130-133, 197-200, 245-248, 325-328, 383-386; T. 68: 1962 s. 59-62, 122-125, 181-184, 269-275, 367-375; T. 69: 1962 s. 125-128, 209-216, 315-319, 371-374; T. 72: 1964 s. 262-276, 375-378; T. 73: 1964 s. 143-155, 316-319, 374-378; T. 74: 11965 s. 60-63, 124-127, 203-207, 317-320, 375-379; T. 75: 1965 s. 60-64, 184-191, 253-256, 316-320; T. 76: 1966 s. 57-64, 120-124, 192-195, 309-316, 371-374; T. 77: 1966 s. 60-64, 145-153, 250-256, 318-320, 375-378; T. 78: 1967 s. 253-256, 316-320, 376-379.

43. Opr.: Haurietis aquas. Encyklika Piusa XII z 15 V 1956 r. O nabożeństwie do Najśw. Serca Jezusowego. *Aten. Kapł.* R. 54: 1961 t. 62 s. 195-206.

44. Po "Drodze Krzyżowej" za Jezusem. Rozważania dla kapłanów. W. 1964 ss. 37, powiel.

45. Spowiedź i duchowe kierownictwo kapłanów. *Homo Dei.* R. 33: 1964 s. 6-12.

46. Miejsce kultowe w Polsce. *Bibl. Kazn.* T. 74: 1965 s. 323-326.

47. Z higieny życia kapłańskiego. *Homo Dei.* R. 35: 1966 s. 141-146.

48. Najświętsze Serce Jezusa, zmiłuj się nad nami. Rozważania na tle litanii do Najświętszego Serca

Jezusowego. W: *Zawierzyliśmy miłości*. Kr. 1972 s. 415-474.

49. Kazania piątkowe. Bibl. Kazn. T. 93: 1974 s. 359-361; T. 94: 1975 s. 104-105, 177-180, 305-307, 355-356; T. 95: 1975 s. 42-43, 116-117, 199-200, 304-307, 352-354; T. 96: 1976 s. 39-41, 101-103, 183-187, 307-308, 356-357.

50. Nieoceniony dar Słowa Wcielonego. Rozważania o kulcie Najśw. Serca Jezusa. Kr. 1975 8° ss. 193.

51. Oto Serce, które ludzi bardzo umiłowało. Refleksje w związku z obchodem w czerwcu 1975 r. trzystolecia Wielkiego Objawienia, udzielonego przez Chrystusa Pana św. Małgorzacie Marii Alacoque. Kr. 1975 ss. 41, powiel.

52. Adoracyjne rozważania w zakresie kultu Bożego Serca na miesiąc czerwiec. Kr. 1976 8° ss. 96.

53. Asceza w duchowości kapłana. *Aten Kapł.* R. 69: 1976 t. 87 s. 115-130.

54. Rozważania o chrześcijańskim obowiązku modlitwy i pracy. Kr. 1976 8° ss. 75.

55. Rozważania rekolekcyjne dla młodzieży i dorosłych z okazji obchodu 25 lecia poświęcenia Narodu Polskiego Najświętszemu Sercu Pana Jezusa. Kr. 1976 8° ss. 37. Współautor: S. MÓL.

56. Cor ad Cor loquitur. Sprawozdanie z Sympozjum. Kr. 1978 8° ss. 90.

7. Opr.: Serce Zbawiciela. Z przemówień ostatnich Papieży o Boskim Sercu Jezusa. Kr. 1980 8° ss. 88.

58. Opr.: Wspólna droga - ku rodzinnemu szczęściu. Kr. 1980 8° ss. 275.

59. Red.: U źródeł miłości. Krótkie komentarze czytań Mszy świętych o Najświętszym Sercu Pana Jezusa. Kr. 1980 8° ss. 72.

60. Sakramenty wiary darem Serca Jezusa. Kr. 1980 8° ss. 63.

61. "Tatemiczka ducha". Życiorys Haliny Barbary Szurmiakówny studentki Uniwersytetu Warszawskiego. Kr. 1980 8° ss. 182.

62. Tłum.: Myśli Jana Pawła II o Boskim Sercu Jezusa i Niepokalanym Sercu Maryi. R. - Kr. 1980 8° ss. 22.

63. Tłum.: P. CLEMENT: Kto ... nam prawdę powie? Kr. 1980 ss. 40.

64. Modestia et decentia clericalis. Ad usum nostrorum tantum. Kr. 1982 ss. 95.

65. Opr.: Potęgi światła i ciemności. Szkice o kulcie Aniołów. Kr. 1983 ss. 122.

66. Zrozumieć Serce. Apostolstwo Modlitwy a duszpasterstwo. Kr. 1983 ss. 73. Współautor: J. PREISNER.

67. Red.: Studia z historii jezuitów. Kr. 1983 8° ss. 338.

68. "Dwanaście obietnic" Bożego Serca. *Posł. Serca Jez.* (Chicago). R. 77: 1993 nr 5 s. 9-14, nr 6 s. 7-11.

69. Wielkie Objawienie. Posł. Serca Jez. (Chicago). R. 77: 1993 nr 3-4 s. 1-5.

II.

Słowo Pol. R. 1951 nr 49; GRZEBIEŃ L.: Śp. Ojciec Stanisław Nawrocki. *Nasze Sprawy*. R. 1986 nr 4 s. 69-72; F. PALUSZKIEWICZ: Mały słownik jezuitów w Polsce. W. 1991 s. 173,

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Nestorowski Józef, w zakonie Florian (1912-1988), kapucyn, popularyzator teologii. Urodził się 13 V 1912 r. we wsi Hucisko Oleskie k/Złoczowa jako syn Jana i Brygidy z Ryśkiewiczów. Uczył się w Kolegium Serafickim w Rozwadowie. W 1930 r. wstąpił do kapucynów komisariatu krakowskiego w Sędziszowie Młp. Studia filozoficzno - teologiczne odbył w kapucyńskim Seminarium Duchownym w Krakowie, gdzie 1 V 1939 r. otrzymał święcenia kapłańskie. W l. 1939-1942 był rektorem kaplicy w Hucisku Oleskim. W 1942 r. został administratorem parafii i przełożonym klasztoru we Lwowie. W maju 1946 r. przybył do Gdańska, gdzie zdobył dla kapucynów kościół pw. św. Jakuba. Następnie był administratorem parafii Uniegoszcz na Dolnym Śląsku (1947-1948), Nowej Soli (1948-1951), Szwecji k/Wałcza (1951-1952), Bolkowie (1952-1959). Następnie pełnił funkcję gwardiana klasztoru w Krakowie (1959-1962), Rozwadowie (1962-1964), wikariusza parafii w Pile (1964-1967), Bytomiu (1967-1971), kapelana szpitala w parafii św. Augustyna we Wrocławiu (1971-1973) i misjonarza w Gdańsku (1973-1985). Pod koniec życia pomagał w przyklasztornej parafii Św. Krzyża w Bytomiu. W 1959 r. na podstawie pracy *Znaczenie praktyki częstej i codziennej Komunii Świętej w świetle teologii moralnej* uzyskał dyplom magistra teologii na KUL-u. Zmarł w Bytomiu 17 I 1988 r. i został pochowany w Sędziszowie w zakonnym grobowcu na cmentarzu parafialnym.

I.

1. Dawniej a dziś. *Wzlot Seraf.* R. 2: 1936 nr 2 s. 16-20.

2. O umartwieniu. *Wzlot Seraf.* R. 2: 1936 nr 3 s. 23-24.

3. W Gdańsku od 1946 do 1947 roku. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 14: 1975 nr 4 s. 74-84.

4. Wspomnienia z pracy duszpasterskiej w Hucisku Oleskim 1939-1942. *Wiad. Prow. Krak. Kap.* R. 15:1976 nr 1 s. 108-111.

5. Znaczenie praktyki częstej i codziennej Komunii świętej w świetle teologii moralnej. Lubl. 1959 ss. 76, mps. [Rozpr. magisterska].

II.

GADACZ J. L.: Słownik polskich kapucynów. T. 2. Wr. 1986, tamże literatura. –Ponadto: WOŹNIAK P.: Michał Zygmunt Nestorowski, kapłan z Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów 1915-1966. R.-Bytom 1986 s. 11, 14; Nekrolog. Anal. OFMCap. R. 105: 1989 s. 139; Akta personalne, dokumenty, korespondencja. Arch. Krak. Prow. Kap. w Krakowie,sygn. APZ-72-I-XI, varia.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap.

Nienałtowski Henryk, w zakonie Rafał, krypt.: Br. R. kapucyn, Br. Rf. kapucyn (1912-1993), kapucyn, tłumacz, popularyzator teologii.

Urodził się 7 VI 1912 r. w Andrzejewie k/Łomży, syn Pawła i Teodory Jabłonowskiej. Ukończył Kolegium św. Fidelisa w Łomży. Do kapucynów komisariatu warszawskiego wstąpił 14 VIII 1928 r. w Nowym Mieście n/Pilicą. Studia filozoficzne i teologiczne odbywał w Wyższym Seminarium Duchownym zakonu w Łomży i w Lublinie. Wyświęcony na kapłana 12 VII 1936 r. W l. 1935-1937 studiował teologię na KUL-u, a w l. 1937-1939 w Rzymie w Biblijnym Papieskim Instytucie. Dyplom licencjata teologii uzyskał w 1937 r., zaś licencjata nauk biblijnych w 1939 r. Po powrocie do kraju od 1 IX 1939 rozpoczął wykłady Pisma św. w zakonnym studium teologii w Lublinie, gdzie w 1940 r. został aresztowany i przechodził przez hitlerowskie więzienie na Zamku w Lublinie oraz obozy koncentracyjne w Sachsenhausen - Oranienburg i Dachau. Po uwolnieniu duszpasterzował w ośrodkach polonijnych w Bawarii i pracował w Kurii Biskupiej dla Polaków z siedzibą we Frankfurcie n/Menem. W 1948 r. przeniósł się do Stanów Zjednoczonych, gdzie pracując duszpastersko uzyskał w 1959 r. doktorat teologii na Katolickim Uniw. w Waszyngtonie na podstawie rozprawy o teorii doktrynalnego rozwoju Jana Adama Möhlera. W l. 1965-1968 wykładał Pismo św. i teologię na Katolickim Uniw. Fordham w Nowym Jorku. Następnie pracował w duszpasterstwie polonijnym na terenie stanu New Jersey. Zmarł 1 II 1993 r. w Oak Ridge k/Nowego Jorku i został pochowany na cmentarzu w Manville.

I.

1. Powołanie. *Rodz. Seraf.* R. 21: 1930 s. 268-270.

2. Lecą liście ... *Rodz. Seraf.* R. 22: 1931 s. 337-340.

3. Johann Adam Möhler's theory of doctrinal development: Its genesis and formulation. Abstract of a dissertation. Washington 1959 The Catholic University of America 8^{0} ss. VIII, 82. *Studies in Sacred Theology* nr 113.

4. Tłum.: O. PIES: Nieznana bohaterka Dachau. Oak Ridge-Milton 1962 ss. 2, 30.

5. Möhler Johann Adam. W: *New Catholic Enciclopedia.* San Fransisco 1967. Vol. 9 s. 1004-1005.

6. Moja rezurekcja. [Wyzwolenie z obozu w Dachau 29 IV 1945]. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1982 nr 4 s. 77-81.

II.

GADACZ J. L.: Słownik polskich kapucynów. T. 2. Wr. 1986 s. 104-105, tamże literatura. –Ponadto: CIS L.: Nowe Miasto n. Pilicą. Jubileusz o. Roberta Dąbrowskiego i o. Rafała Nienałtowskiego. *Wiad. Warsz. Prow. B.M.Kap.* R. 1978 nr 3 s. 53-54; KOSICKI K.: Duszpasterstwo wśród Polaków w Niemczech w latach 1945-1950. Lubl. 1993 s. 98, 111; Nekrolog. *Anal. OFMCap.* R. 109: 1993 s. 289; Akta personalne i dokumenty. Arch. Warsz. Prow. Kap. w Zakroczymiu.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap.

Nieużyła Paweł (1915-1989), popularyzator teologii.

Urodził się 13 X 1915 r. w Szczakowej jako syn Wincentego i Marii z d. Zięba. Po ukończeniu studiów teologicznych na Uniw. Jagiellońskim, przyjął 1 II 1942 r. święcenia kapłańskie w Nowym Sączu z rąk bpa M. Fulmana. Jako kapłan diecezji lubelskiej był wikariuszem w Opolu Lubelskim (1942-1946) i w Tomaszowie Lubelskim. W 1947 r. został kapelanem zakonnic w Klemensowie, a w l. 1947-1948 pracował jako prefekt gimnazjalny w Zamościu. Po przybyciu na Dolny Śląsk, był administratorem parafii w Bielawie Górnej (1948-1951), Strzegomiu (1951-1957) i w Piławie Górnej. W 1965 r. wyjechał do Austrii. Zmarł 15 IX 1989 r. w Wiedniu.

I.

1. Byłeś bliżej mnie, niż ja sam siebie. Z dziejów nawróceń. *Wiad. Kośc.* R. 5: 1950 nr 1-6 s. 35-39.

2. Artykuły w: *Wrocł. Tyg. Kat.* R. 1: 1953: Bóg stał się człowiekiem, nr 17 s. 7; 3. Historycy o Jezusie Chrystusie, nr 13 s. 5; 4. Jezus Chrystus a przyroda, nr 16 s. 4; 5. Jezus Chrystus Boski Nauczyciel, nr 15 s. 4; 6. Jezus Chrystus Bóg i Człowiek, nr 11 s. 3; 7. Jezus Chrystus Pan i Bóg, nr 12 s. 5; 8. "Kto mnie wyzna przed ludźmi", nr 9 s. 2-3; R. 2: 1954: 9. Obraz Wniebowzięcia NMP, nr 34 s. 7; 10. Przedsoborowy dzwon, nr 6 s. 1, 12; R. 3: 1955: 11. Człowiek współtwórcą dobra, nr 17 s. 3; 12. Pośrednik między Bogiem a ludźmi, nr 14 s. 15.

13. O Julianie Tuwimie. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 31: 1980 nr 4 s. 637.

14. Biskup - traditor - obrońca. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 33: 1983 nr 3 s. 411-415.

15. Czy św. Pius X był polskiego pochodzenia. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 35: 1985 nr 1 s. 108-110.

II.

Schematyzmy archidiecezji wrocławskiej. Wr. 1952-1959; MANDZIUK J.: Słownik księży pisarzy archidiecezji wrocławskiej 1945-1992 [w druku]; Arch. Kurii Wrocł.: Akta personalne, sygn. N II 7.

Ks. Józef Mandziuk

Niewiadomy Sylwester Józef (1910-1987), bernardyn, popularyzator teologii.

Urodził się 6 I 1910 r. w Zbarażu, w średniozamożnej rodzinie mieszczańskiej, jako syn Michała i Marii z Brabowskich. Ukończył pierwsze cztery klasy Szkoły Powszechnej w Zbarażu, a następnie w l. 1924/25 - 1928/29 uczył się nadal w rodzinnym mieście w Prywatnym Gimnazjum bernardyńskim, posiadającym w 1924 r. prawa państwowe. W 1929 r. wstąpił do bernardynów. Po rocznym nowicjacie w Leżajsku, kontynuował naukę w zakresie szkoły średniej w bernardyńskim klasztorze we Lwowie, a następnie w Prywatnym Gimnazjum im. Stefana Batorego zdał egzamin dojrzałości. Studiował filozofię i teologię w Studium zakonnym we Lwowie, a następnie na Wydziale Teologicznym Uniw. Lwowskiego, zdobywając w 1937 r. dyplom magistra teologii na podstawie pracy pt.: *Nauka Aleksandra z Hales o państwie.* Święcenia kapłańskie otrzymał 6 VI 1937 r. z rąk bpa Eugeniusza Baziaka. Pracował w duszpasterstwie przy Sanktuarium Matki Bożej w Skępem, będąc też zastępcą gwardiana konwentu. 1 X 1941 r. został aresztowany przez gestapo i osadzony w więzieniu w Grudziądzu, w którym przebywał przez rok. Ostatecznie został osadzony w obozie koncentracyjnym w Stutthofie, gdzie przebywał do 2 II 1945 r. Po wyzwoleniu obozu udał się do Olsztyna, gdzie objął stanowisko gwardiana klasztoru (1945-1949). Był ponadto katechetą olsztyńskich szkół średnich i sędzią prosynodalnym w Sądzie Duchownym. Następnie pełnił obowiązki gwardiana klasztoru w Leżajsku (1949-1950), prowincjała prowincji Niepokalanego Poczęcia NMP (1950-1954), przełożonego domu zakonnego w Zakopanem (1954-1957), w l. 1957-1973 mieszkał w Warszawie, będąc proboszczem przyklasztornej parafii św. Bonifacego i gwardianem klasztoru. W l. 1960-1973 był definitorem zakonnej Prowincji. W 1973 r. został definitorem generalnym i przez sześć lat przebywał w Rzymie. Po powrocie do kraju zamieszkał w klasztorze czerniakowskim w Warszawie, gdzie zmarł 3 X 1987 r.

I.

1. Godzina święta. Olsztyn 1946 ss. 16. - [Toż w 11 dalszych zeszytach, każdy odmiennej treści.] Olsztyn 1946-1947.

2. Koreferat (do referatu: "Misja parafialna w nowych warunkach). *Homo Dei*. R. 27: 1958 nr 2 s. 278.

3. Krzyż źródłem i symbolem łaski. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 50: 1960 nr 3-4 s. 176-182. -Toż. Wiad. Archid. Gniezn. R. 15: 1962 nr 11 s. 604-611.

4. Sylwetka duszpasterza rodzin. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 52: 1962 nr 3 s. 84-90.

5. Powołanie św. Franciszka. [Kazanie]. W: *Kazania o św. Franciszku*. Asyż 1968 s. 40-44.

6. Sługa Boży o. Hadrian Osmołowski. *Rycerz Niepok.* (Santa Severa). R. 1975 nr 4 s. 84-87. -Toż. W: *Kal. Franc.* Pulaski 1975 s. 114-120.

7. We franciszkańskiej szkole. R. 1975 Wydaw. "Rycerza Niepokalanej" w Santa Severa 16° ss. 64.

8. Franciszkańska liturgia Słowa. Pielgrzymki w drodze do Ojca. R. 1976 Wydaw. "Rycerza Niepokalanej" w Santa Severa 16° ss. 137.

9. Franciszkańska liturgia Słowa. Franciszkańska metanoia. R. 1976 Wydaw. "Rycerza Niepokalanej" w Santa Severa 16° ss. 157.

10. Św. Franciszek pomaga odczytać Ewangelię. R. b.r. wyd. Wydaw. "Rycerza Niepokalanej" w Santa Severa 16° ss. 79.

11. Błosławieństwo pracy. *Rycerz Niepok.* R. 39: 1978 nr 5 s. 145-148. -Toż. w j. angielskim pt.: The blessing of work. *Immaculata.* R. 1979 nr 9 s. 33-34.

12. Herodowe zbrodnie. *Rycerz Niepok.* R. 39: 1978 nr 2 s. 49-51.

13. Męstwo. *Rycerz Niepok.* R. 39: 1978 nr 10 s. 267-269. Toż. *Immaculata*. R. 1979 nr 2 s. 15-16.

14. Miłosierdzie. *Rycerz Niepok.* R. 39: 1978 nr 7-8 s. 209-211.

15. Miłość ratunkiem świata. *Rycerz Niepok.* R. 39: 1978 nr 2 s. 49-51.

16. Moralność chrześcijańska szczęściem życia i wieczności. *Rycerz Niepok.* R. 39: 1978 nr 1 s. 18-20.

17. Na modlitwie ze św. Franciszkiem. R. 1978 Wydaw. "Rycerza Niepok." w Santa Severa 16° ss. 71.

18. Oto błogosławić mnie będą. *Rycerz Niepok.* R. 39: 1978 nr 12 s. 336-338.

19. Plaga społeczna. *Rycerz Niepok.* R. 39: 1978 nr 4 s. 112-115.

20. Sprawiedliwość. *Rycerz Niepok.* R. 39: 1978 nr 6 s. 170-172.

21. Wierność i wytrwałość. *Rycerz Niepok.* R. 39: 1978 nr 1 s. 298-300.

22. Dziecko - skarb ziemi i nieba. *Rycerz Niepok.* R. 40: 1979 nr 6 s. 174-176.

23. Kult Marii w rodzinie. *Rycerz Niepok.* R. 40: 1979 nr 12 s. 356-357.

24. Niechaj to Serce kochamy na wieki. *Rycerz Niepok.* R. 40: 1979 nr 5 s. 144-146. -Toż. *Głos Wiary* (Buenos Aires). R. 1979 nr 9 s. 7-8.

25. Rodzina "Kościół domowy". *Rycerz Niepok.* R. 40: 1979 nr 4 s. 113-114.

26. Rodzina w Świętych Obcowaniu. *Rycerz Niepok.* R. 40: 1979 nr 11 s. 323-324.

27. Rodzina szkołą świętości.*Rycerz Niepok.* R. 40: 1979 nr 9 s. 253-255.

28. Rodziny Bogiem silne. *Rycerz Niepok.* R 40: 1979 nr 2 s. 45-47.

29. Sakrament wielki. *Rycerz Niepok.* R. 40: 1979 nr 1 s. 18-19.

30. Sługa Boży o. Hadrian Osmołowski z Zakonu Braci Mniejszych, patron emigrantów. R. 1979 Druk. "Rycerza Niepokalanej" 16° ss. 40.

31. Szczęśliwy, kto sobie patrona, Józefa ma za opiekuna. *Rycerz Niepok.* R. 40: 1979 nr 3 s. 79-80.

32. Wypoczynek świąteczny i wakacyjny a jedność rodziny. *Rycerz Niepok.* R. 40: 1979 nr 7-8 s. 206-207.

33. Weź w swą opiekę. *Rycerz Niepok.* R. 40: 1979 nr 11 s. 348-349.

34. Brat ciało. W: *Kazania franciszkańskie.* Kalwaria Zebrz. 1986 s. 83-86.

35. Obrazki z życia św. Franciszka z Asyżu. Kalwaria Zebrz. 1986 8° ss. 129.

36. Wstrzemięźliwość. W: *Kazania franciszkańskie.* Kalwaria Zebrz. 1986 s. 81-91.

II.

WYCZAWSKI H. E.: Niewiadomy Sylwester Józef. W: *Słow. pol. pisarzy franc.* W. 1981 s. 342-343, tamże literatura. - Ponadto: JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską 1939-1945. Z. 5. W. 1981 s. 208; Schematyzm Prowincji Niepokalanego Poczęcia NMP Zakonu Braci Mniejszych - OO. Bernardynów w Posce 1981. Kr. 1981 s. 55 n. 163; Kr. 1986 s. 79 n. 190; Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych. Red. H. E. WYCZAWSKI. Kalwaria Zebrz. 1985 s. 239, 332-333, 414, 500, 610, 630; TENŻE: Bernardyni polscy. T. 3. Kalwaria Zebrz. 1992 s. 411, 426-428.

O. Wiesław Franciszek Murawiec OFMBern.

Obłąk Jan Władysław (1913-1989), biskup warmiński, historyk Kościoła warmińskiego.

Urodził się 26 V 1913 r. w Borzęcinie, woj. tarnowskie, jako syn Jana i Wiktorii z d. Łoboda. Uczył się w miejscowej szkole powszechnej, a następnie w Gimnazjum typu klasycznego w Tarnowie, gdzie w 1931 r. uzyskał świadectwo maturalne. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Tarnowie, przyjmując tam 29 VI 1936 r. święcenia kapłańskie. Pełnił obowiązki wikariusza w Ciężkowicach (1936-1941) i w Nowym Sączu (1941-1942), administratora parafii Lisia Góra (1943-1947) i wikariusza w Dąbrowie Tarnowskiej (1947-1949). W międzyczasie studiował historię Kościoła na Uniw. Jagiellońskim, uzyskując 17 VI 1948 r. tytuł doktora teologii. W 1949 r. przybył do diecezji warmińskiej i przez kilka miesięcy pracował w duszpasterstwie w Elblągu i Żuławce Sztumskiej, a następnie został dyrektorem Niższego Seminarium Duchownego. Wkrótce objął stanowisko wicerektora Wyższego Seminarium Duchownego "Hosianum" i wykładowcy historii Kościoła, patrologii i historii sztuki sakralnej. Ponadto został mianowany dyrektorem Biblioteki "Hosianum" i kustoszem Archiwum Diecezjalnego. W 1959 r. wszedł do grona warmińskiej kapituły katedralnej, a 20 XI 1961 r. otrzymał prekonizację na biskupa tyt. Abbir Maius z przeznaczeniem do pracy w diecezji warmińskiej. W 1962 r. został wikariuszem generalnym, w 1968 r. przewodniczącym referatu katechetycznego, a w 1969 r. prepozytem kapituły katedralnej. W l. 1962-1968 pełnił funkcję rektora Seminarium Duchownego "Hosianum". Był ojcem Soboru Watykańskiego II. Dwa razy pełnił obowiązki wikariusza kapitulnego (1978 i 1981). 15 IV 1982 r. otrzymał nominację na biskupa warmińskiego i 2 maja t.r. odbył ingres do konkatedry w Olsztynie. Na arenie ogólnopolskiej był przewodniczącym Komisji Episkopatu d/s Sztuki Sakralnej i członkiem Komisji d/s Wydawnictw Kościelnych.

Zainteresowania naukowe bpa Jana Obłąka skupiały się na badaniach dziejów Warmii. Był inicjatorem Posiedzeń Naukowych Wykładowców "Hosianum". Dzięki jego staraniom powstał rocznik naukowy o profilu historyczno-teologicznym "Studia Warmińskie". W 1985 r. przeszedł w stan spoczynku. Zmarł 16 XII 1989 r. w Olsztynie i został pochowany w podziemiach tamtejszej katedry.

I.

1. Polska presbyterologia warmińska. *Warm. Wiad. Diec.* R. 6: 1950 nr 2 s. 12-19; nr 3 s. 15-21; nr 4 s. 4-14; nr 5 s. 13-20; nr 6 s. 5-12; R. 7: 1951 nr 1 s. 22-28; nr 2 s. 16-23.

2. Stosunek Kościoła katolickiego do polskiej ludności katolickiej w diecezji warmińskiej w latach 1800-1870. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN. KUL.* Nr 7: 1953-1956 s. 92-96.

3. Egzempcja diecezji warmińskiej i jej obrona za bpa Mikołaja Szyszkowskiego. *Pol. Sacra.* R. 7: 1955 nr 2-3 s. 123-136.

4. Kontrakty między kapitułą warmińską i rzeźbiarzami w Dębniku w sprawie ołtarza marmurowego. *Bibl. Hist. Szt.* R. 18: 1956 s. 295-296.

5. Z powojennych dziejów diecezji warmińskiej. *Pol. Sacra.* R. 8: 1956 nr 3-4 s. 397-410.

6. Dzieje Boreschowa i jego obrazu. *Biul. Hist. Szt.* R. 35: 1957 nr 2 s. 70n.

7. Język polski w kościołach i szkołach na Warmii w pierwszej połowie wieku XIX. *Zap. Hist.* R. 23: 1957 z. 1-3 s. 175.

8. Kościół na Warmii w okresie "Kulturkampfu". *Aten. Kapl.* R. 49: 1957 t. 54 s. 203-217.

9. Materiały do działalności kulturalnej Ignacego Krasińskiego. O stosunku do sztuki i zbiorach artystycznych. *Stud. Pomor.* T. 2: 1957 s. 401.

10. Pani Ziemi Warmińskiej. *Aten. Kapl.* R. 49: 1957 t. 54 s. 47-61.

11. Wykaz polskich druków na Warmii za lata 1800-1939. *Kom. Maz.-Warm.* R. 1: 1957 s. 50-61, 112-127.
12. Cześć Niepokalanego Poczęcia na Warmii. *Warm. Wiad. Diec.* R. 13: 1958 s. 30-32.
13. Hozjańskie konstytucje seminarium duchownego. *Warm. Wiad. Diec.* R. 13: 1958 nr 5 s. 37-43.
14. Jan Karol Konopacki biskup nominat warmiński. *Nasza Przeszł.* T. 8: 1958 s. 153-179.
15. Kontakty uczonych polskich z Archiwum Fromborskim. *Kom. Maz.-Warm.* R. 2: 1958 s. 388-400.
16. Początki 40-godzinnego nabożeństwa na Warmii. *Warm. Wiad. Diec.* R. 13: 1958 s. 26-30.
17. Stanisław Drozyłowski kapelan i dworzanin Ignacego Krasickiego. *Rocz. Olszt.* T. 1: 1958 s. 31.
18. Uzupełnienie do "Wykazu polskich druków na Warmii za lata 1800-1939". *Kom. Maz.-Warm.* R. 2: 1958 s. 312-318.
19. Z działalności ks. Walentego Barczewskiego. *Kom. Maz.-Warm.* R. 2: 1958 s. 113-130.
20. Glaznocki Andrzej (ok. 1611-1668), kanonik warmiński. W: *Pol. słow. biogr.* T. 8: 1959-1960 s. 43.
21. Gotzhein Walenty (1804-1874), misjonarz katolicki na Mazurach. W: *Pol. słow. biogr.* T. 8: 1959-1960 s. 389.
22. Historia diecezji warmińskiej. Olsztyn 1959 Hosianum 8° ss. 159, nlb. 2, il., portr., tabl., mapy, bibliogr.
23. Nieznane kalendarze lubelskie na rok 1639. *Arch. Bibl. Muz.* T. 1: 1959 z. 1 s. 73-80.
24. Pieczęcie kancelarii biskupiej i kapitulnej na Warmii. *Rocz. Olszt.* R. 2: 1959 s. 119-134.
25. Wojciech Rudnicki i jego oświadczenie ostatniej woli. *Nasza Przeszł.* T. 10: 1959 s. 431-437.
26. Życie kościelne na Warmii w świetle "Relatio status" biskupa Wacława Leszczyńskiego z r. 1657. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 6: 1959 nr 3 s. 5-31.
27. Hotten Andrzej Stanisław (1736-1841) bp warmiński. W: *Pol. słow. biogr.* T. 9: 1960 s. 303.
28. Hein Maciej (†1594), kanonik. W: *Pol. słow. biogr.* T. 9: 1960 s. 346.
29. Stosunek niemieckich władz kościelnych do ludności polskiej diecezji warmińskiej w latach 1800-1870. Lubl. 1960 Tow. Nauk. 8° ss. 151, tabl. 5. Rozprawy Wydziału Historyczno-Filologicznego. [T.] 24.
30. Szkoła Muzyczna w Świętej Lipce. *Kom. Maz.-Warm.* R. 4: 1960 nr 3 s. 351.
31. Zgromadzenie św. Wincentego a Paulo na Warmii. *Nasza Przeszł.* T. 12: 1960 s. 47-58.
32. Feliks Nowowiejski jako organista w Olsztynie. *Kom. Maz.-Warm.* R. 5: 1961 nr 2 s. 182.
33. Jerzy Ertli budowniczy świętej Lipki. *Rocz. Olszt.* T. 3: 1961 s. 115.
34. Jubileusz warmińskiej kapituły katedralnej. *Przew. Katol.* R. 51: 1961 nr 33 s. 526.
35. Konserwacja gotyckich zabytków sztuki w Diecezji Warmińskiej. *Arch. Bibl. Muz.* T. 2: 1961 z. 1-2 s. 334-345.
36. Mapa Komornictwa Olsztyńskiego z XVIII wieku. *Kom. Maz.-Warm.* R. 5: 1961 nr 4 s. 558.
37. Ogłoszenie dogmatu Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w diecezji warmińskiej. *Nasza Przeszł.* T. 14: 1961 s. 269-278.
38. O początkach kapituły katedralnej na Warmii. *Warm. Wiad. Diec.* R. 16: 1961 s. 8-25.
39. Statuty warmińskiej kapituły katedralnej (w rozwoju historycznym). *Warm. Wiad. Diec.* R. 16: 1961 nr 5 s. 45-58.
40. O początkach seminarium duchownego w Braniewie. *Przew. Katol.* R. 53: 1963 s. 436.
41. Sprawa polskiej ludności katolickiej na terenie diecezji warmińskiej w latach 1870-1914. *Nasza Przeszł.* T. 18: 1963 s. 35-138.
42. Warmia w dobie wojny siedmioletniej. *Kom. Maz.-Warm.* R. 7: 1963 nr 1 s. 27-48.
43. Działalność biskupów warmińskich w zakresie sztuki w połowie XVII wieku. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 11: 1964 nr 4 s. 51-68.
44. [List pasterski do dziatwy i młodzieży z 10 X 1963 r.]. Inc.: "Może czytaliście...". *Warm. Wiad. Diec.* R. 19: 1964 nr 2 s. 19-22. Współautor: J. DRZAZGA.
45. [List pasterski z Rzymu z 10 X 1963 r.]. Inc.: "Przesyłamy Wam...". *Warm. Wiad. Diec.* R. 19: 1964 nr 2 s. 17-19. Współautor: J. DRZAZGA.
46. Spotkanie z Chrystusem przy stole ofiarnym. [Przemówienie przez Radio Watykańskie 27 X 1963 r.]. *Warm. Wiad. Diec.* R. 19: 1964 nr 2 s. 22-24.
47. Stosunek do nauki i sztuki biskupa warmińskiego Adama Grabowskiego. *Stud. Warm.* T. 1: 1964 s. 7-56, nlb. 16.
48 Dzieje diecezji warmińskiej w okresie dwudziestolecia (1945-1965). *Nasza Przeszł.* T. 22: 1965 s. 183-261.
49. Kaplice polskie Marcina Kromera na Warmii. *Stud. Warm.* T. 2: 1965 s. 7-30.
50. Przemówienie wygłoszone podczas uroczystości 20-lecia diecezji opolskiej. *Warm. Wiad. Diec.* R. 20: 1965 nr 6 s. 33-34.
51. Kult św. Wojciecha w diecezji warmińskiej. *Stud. Warm.* T. 3: 1966 s. 7-44.
52. [List pasterski z Rzymu z 21 IX 1965 r.]. Inc.: "Kiedy piszę te słowa...". *Warm. Wiad. Diec.* R. 21: 1966 nr 2-3 s. 123-126.
53. Przemówienie do księży neoprezbiterów we Fromborku. *Warm. Wiad. Diec.* R. 21: 1966 nr 5 s. 213-214.
54. Przemówienie żałobne [podczas pogrzebu bpa F. Wilczyńskiego]. *Warm. Wiad. Diec.* R. 21: 1966 nr 1 s. 17-20.
55. 400 lat warmińskiego seminarium. *Przew. Katol.* R. 57: 1967 s. 477-478.
56. 400-lecie pierwszego seminarium duchownego w Polsce. *Tyg. Powsz.* R. 21: 1967 nr 51 s. 1.
57. Sprawa inwentarza biskupstwa warmińskiego po przejściu Ignacego Krasickiego do Gniezna. *Stud. Warm.* T. 4: 1967 s. 5-33.
58. Kaplice polskie Marcina Kromera na Warmii. *Stud. Warm.* T. 5: 1968 s. 7-30.

59. O początkach kolegium jezuickiego i seminarium duchownego w Braniewie. *Stud. Warm.* R. 5: 1968 s. 5-41.

60. Kardynał Stanisław Hozjusz. *Aten. Kapł.* R. 62: 1969 t. 69 s. 164-167.

61. Z życia eucharystycznego na Warmii w drugiej połowie XVI wieku. *Stud. Warm.* T. 6: 1969 s. 5-23.

62. Zagadnienie duszpasterstwa ludności polskiej na Warmii w drugiej połowie XVI wieku. Szczególne zasługi Stanisława Hozjusza na tym polu. *Stud. Warm.* T. 7: 1970 s. 9-33.

63. Wyd. i wstęp: Odnaleziony rękopis Ignacego Krasickiego. Prawdziwa opowieść o kamienicy narożnej w Kukurkowcach. *Stud. Warm.* T. 8: 1971 s. 5-49.

64. Kazanie [...] wygłoszone w tarnowskiej katedrze na Mszy św. w czasie zjazdu historyków. *Currenda.* R. 122: 1972 nr 1-6 s. 55-56.

65. Kopernik czy Sculteti? *Stud. Warm.* T. 10: 1972 s. 519-522.

66. Mikołaja Kopernika Inwentarz dokumentów w skarbcu na zamku w Olsztynie roku Pańskiego 1520 oraz inne zapisy archiwalne. *Stud. Warm.* T. 10: 1972 s. 7-85.

67. Wprowadzenie uchwał Soboru Trydenckiego na Warmii. W: *Alma Mater Tarnoviensis.* Red. P. BEDNARCZYK, F. GAWLIK. Tarnów 1972 s. 233-243.

68. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Adam Jean, szp. 70; 69. Aguilon François, szp. 197; 70. Akademia Braniewska, szp. 209-210; 71. Akceptańci lub konstytucjoniści, szp. 277; 72. Albert z Buxhövolen, szp. 300; 73. Andreani, Adrianus Giovanni Battista, szp. 527; 74. Antoine Paul Gabriel, szp. 656; 75. Arambum Ignacio Maria, szp. 859; 76. Arent, Arendt Tobiasz, szp. 901-902; 77. Avancini Nicolaus, szp. 1171; 78. Aventinus Johannes, szp. 1176.

79. Biskup Ignacy Krasicki organizatorem poczty na Warmii. *Stud. Warm.* T. 10: 1973 s. 75-86.

80. Mikołaj Kopernik. W: *Teologia a antropologia. Kongres Teologów Polskich, Lublin 21-23 IX 1971.* Red. M. JAWORSKI, A. KUBIŚ. Kr. 1973 s. 43-47.

81. Co wniósł Rok Kopernikowski? *Tyg. Powsz.* R. 28: 1974 nr 16 s. 1-2.

82. Dekanaty diecezji warmińskiej. W: *Rocznik Diecezji Warmińskiej.* R. 1974 s. 57-422.

83. Kościół katolicki w Polsce w hołdzie Mikołajowi Kopernikowi z okazji 500-nej rocznicy jego urodzin. *Stud. Warm.* T. 11: 1974 [druk:] 1975 s. 537-548.

84. Mikołaj Kopernik - życie i działalność. *Stud. Warm.* T. 11: 1974 [druk:] 1975 s. 511-518.

85. Nowe uzupełnienia wykazu polskich druków na Warmii za lata 1800-1939. *Stud. Warm.* T. 11: 1974 [druk:] 1975 s. 549-562.

86. Gietrzwałd. (Historia objawień Matki Boskiej). *Tyg. Powsz.* R. 29: 1975 nr 36 s. 3.

87. Kapitulacje wyborcze biskupów warmińskich. *Stud. Warm.* T. 12: 1975 [druk:] 1976 s. 4-27.

88. Święta Lipka. Olsztyn 1975 Warm. Wydaw. Diec. 16^0 ss. 46, nlb. 4, tabl. 53, il.

89. Gietrzwałd. *Warm. Wiad. Diec.* R. 31: 1976 nr 3 s. 120-122.

90. Montanus Maciej (1567-1650), kanonik warmiński, mecenas. W: *Pol. słow. biogr.* T. 21: 1976 s. 665.

91. Z życia Polonii w stanie Nebraska. *Tyg. Powsz.* R. 30: 1976 nr 46 s. 4.

92. Objawienia Matki Boskiej w Gietrzwałdzie. Ich treść i autentyczność w opinii współczesnych. (W stulecie objawień). *Stud. Warm.* T. 14: 1977 [druk:] 1979 s. 7-74.

93. Gotyckie tabernakula w Diecezji Warmińskiej. W: *Sztuka pobrzeża Bałtyku.* Red. H. FRUBA. W. 1978 s. 229-240.

94. Kościół w Japonii. *Tyg. Powsz.* R. 32: 1978 nr 13 s. 4.

95. Ksiądz Walenty Barczewski. [Wspomnienie pośmiertne]. *Warm. Wiad. Diec.* R. 33: 1978 s. 225-233.

96. Nowiejski Wojciech Józef (zm. 1664), profesor kolegium Lubrańskiego w Poznaniu, kanonik warmiński. W: *Pol. słow. biogr.* T. 23: 1978 s. 346-347.

97. Przemówienie [...] wygłoszone przed rozpoczęciem uroczystości pogrzebowych zmarłego Biskupa Warmińskiego [J. Drzazgi]. *Warm. Wiad. Diec.* R. 33: 1978 nr 6 s. 282-284.

98. Stulecie objawień Matki Boskiej w Gietrzwałdzie. *Posł. Warm.* T. 1978 s. 28-35.

99. Chrapicki Mikołaj. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 267.

100. Gietrzwałd. Olsztyn 1979 Warm. Wydaw. Diec. 16^0 ss. 147, nlb. 1, il., portr, bibliogr.

101. Komunikat [...] o nominacji nowego biskupa warmińskiego. *Warm. Wiad. Diec.* R. 34: 1979 nr 4 s. 106-107.

102. Komunikat [...] po wyborze papieża Jana Pawła II. *Warm. Wiad. Diec.* R. 34: 1979 s. 46-47.

103. Ks. Walenty Barczewski - w 50-lecie śmierci. *Posł. Warm.* R. 1979 s. 50-52.

104. Przemówienie [...] Wikariusza Kapitulnego diecezji warmińskiej wygłoszone przed rozpoczęciem uroczystości żałobnych w dniu pogrzebu biskupa warmińskiego Józefa Drzazgi. *Warm. Wiad. Diec.* R. 34: 1979 s. 282-284.

105. Święta Warmia. Dzieje diecezji w krótkim przemówieniu przedstawił podczas ingresu [bpa Józefa Glempa] dotychczasowy wikariusz kapitulny [...]. *W Drodze.* R. 7: 1979 nr 7 s. 84-86.

106. Słowo wstępne na otwarcie sympozjum ku czci Stanisława Hozjusza dnia 22 października 1978 r. *Stud. Warm.* T. 18: 1981 [druk:] 1983 s. 5-19.

107. Życie religijne polskiej ludności katolickiej w Olsztynie na przełomie wieków XIX i XX. *Stud. Warm.* T. 18: 1981 [druk:] 1983 s. 267-284.

108. Aktualność postaci świętego Wojciecha. *Posł. Warm.* R. 1982 s. 73-78.

109. Dekret [...] dotyczący "Posłańca Warmińskiego". *Warm. Wiad. Diec.* R. 37: 1982 s. 267-270.

110. Do kapłanów diecezji warmińskiej. *Warm. Wiad. Diec.* R. 37: 1982 nr 4 s. 173-175.

111. Przemówienie [...] podczas ingresu w Olsztynie. *Warm. Wiad. Diec.* R. 37: 1982 nr 4 s. 185-186.

112. Przemówienie [podczas ingresu we Fromborku]. *Warm. Wiad. Diec.* R. 37: 1982 nr 4 s. 188-192.

113. Komunikat do Duchowieństwa i Wiernych miasta Olsztyna. *Warm. Wiad. Diec.* R. 37: 1982 nr 4 s. 195.

114. Odezwa na Jubileusz Matki Boskiej Częstochowskiej. *Warm. Wiad. Diec.* R. 37: 1982 nr 4 s. 192-194.

115. Komunikat o nowym biskupie pomocniczym [W. Ziembie]. *Warm. Wiad. Diec.* R. 37: 1982 nr 4 s. 202.

116. Komunikat w sprawie Studium Katechetycznego. *Warm. Wiad. Diec.* R. 37: 1982 nr 4 s. 207.

117. Kult Matki Boskiej Częstochowskiej w Diecezji Warmińskiej do roku 1939. *Posł. Warm.* R. 1982 s. 101-111.

118. Miscellanea Krasiciana. [Działalność kościelna]. *Stud. Warm.* T. 19: 1982 s. 95-121, il., bibliogr.

119. Święta Lipka. Album. Olsztyn 1982 Warm. Wydaw. Diec. 16° ss. 47, nlb. 2, tabl. 115, il., mapa, bibliogr.

120. Drzazga Józef. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 242-243.

121. Komunikat w związku z II pielgrzymką Ojca świętego Jana Pawła II do Ojczyzny. *Warm. Wiad. Diec.* R. 38: 1983 nr 3 s. 141-143.

122. [List pasterski dotyczący kanonizacji św. Maksymiliana Kolbego b. daty]. Inc.: "Kanonizacja...". *Warm. Wiad. Diec.* R. 38: 1983 nr 1 s. 59-61.

123. [List pasterski z okazji zwycięstwa pod Wiedniem 1983 r.]. Inc.: "Dnia 12 września ...". *Warm. Wiad. Diec.* R. 38: 1983 nr 5-6 s. 246-248.

124. Odezwa [z okazji nowego roku katechetycznego]. *Warm. Wiad. Diec.* R. 38: 1983 nr 5-6 s. 244-245.

125. Słowo paterskie o Jubileuszu Odkupienia. *Warm. Wiad. Diec.* R. 38: 1983 nr 2 s. 80-82.

126. Słowo pasterskie [z okazji 400-lecia zgromadzenia katarzynek na Warmii]. *Warm. Wiad. Diec.* R. 38: 1983 nr 3 s. 139-141.

127. [Głos w dyskusji]. W: R. ZAWADZKI: Omówienie dyskusji z krakowskiego sympozjum o św. Kazimierzu. *Anal. Crac.* T. 16: 1984 s. 255.

128. Komunikat w sprawie potrzeb budowlanych. *Warm. Wiad. Diec.* R. 39: 1984 nr 6 s. 289.

129. Komunikat w sprawie trzeźwości Narodu. *Warm. Wiad. Diec.* R. 39: 1984 nr 5 s. 238-239.

130. [List pasterski na 40 Tydzień Miłosierdzia]. Inc.: "W roku bieżącym...". *Warm. Wiad. Diec.* R. 39: 1984 nr 6 s. 286-287.

131. Odezwa na rozpoczęcie nowego roku katechetycznego 1984/1985. *Warm. Wiad. Diec.* R. 39: 1984 nr 6 s. 288.

132. Słowo o słudze Bożym Kardynale Stanisławie Hozjuszu. *Warm. Wiad. Diec.* R. 39: 1984 nr 2 s. 86-88.

133. Słowo o zgromadzeniu zakonnym Sióstr Najświętszego Oblicza Pańskiego. *Warm. Wiad. Diec.* R. 39: 1984 nr 2 s. 88-89.

134. Do Duchowieństwa i Wiernych w sprawie potrzeb budowlanych. *Warm. Wiad. Diec.* R. 40: 1985 nr 6 s. 245-246.

135. Do Braci Kapłanów Diecezji Warmińskiej na Kapłański Dzień Misyjny. *Warm. Wiad. Diec.* R. 40: 1985 nr 5 s. 247-248.

136. Do Kapłanów i Wiernych Diecezji Warmińskiej w sprawie trzeźwości. *Warm. Wiad. Diec.* R. 40: 1985 nr 6 s. 246-247.

137. Komunikat na temat chrześcijańskiego przeżywania wakacji z Bogiem. *Warm. Wiad. Diec.* R. 40: 1985 nr 5 s. 205.

138. [List pasterski na Międzynarodowy Tydzień Modlitw o Powołania Kapłańskie]. Inc.: "Obecna niedziela...". *Warm. Wiad. Diec.* R. 40: 1985 nr 5 s. 200-202.

139. [List pasterski na Wielki Post z 21 I 1985 r.]. Inc.: "W Ojczyźnie...". *Warm. Wiad. Diec.* R. 40: 1985 nr 4 s. 148-150.

140. [List pasterski w oktawie Modlitw o Jedność Chrześcijan z 12 I 1985 r.]. Inc.: "W ubiegłym roku...". *Warm. Wiad. Diec.* R. 40: 1985 nr 4 s. 146-148.

141. [List pasterski z okazji ogłoszenia miesiąca sierpnia "Miesiącem Trzeźwości Narodu".]. Inc.: "Corocznie w miesiącu sierpniu...". *Warm. Wiad. Diec.* R. 40: 1985 nr 5 s. 206-207.

142. Odezwa do diecezjan z okazji Zmartwychwstania Pańskiego. *Warm. Wiad. Diec.* R. 40: 1985 nr 5 s. 202-204.

143. Słowo pasterskie u progu nowego roku szkolnego 1985/86. *Warm. Wiad. Diec.* R. 40: 1985 nr 6 s. 244-245.

II.

Nominacja ks. biskupa Jana Władysława Obłąka. *Warm. Wiad. Diec.* R. 17: 1962 nr 3 s. 7-9; Annuario Pontificio. Citta del Vaticano 1963 s. 499; 1969 s. 536; 1983 s. 648; MARCHWIŃSKI R.: Poczet biskupów warmińskich. W: *Lidzbark Warmiński. Z dziejów miasta i okolic*, nr 12 s. 13; MICHOŃ E.: Ksiądz biskup dr Jan Władysaw Obłąk biskupem warmińskim. *Warm. Wiad. Diec.* R. 37: 1982 nr 4 s. 182-192; TENŻE: Życiorys Jego Ekselencji księdza biskupa warmińskiego dr Jana Władysława Obłąka. *Warm. Wiad. Diec.* R. 37: 1982 nr 4 s. 171-173; *Warm. Wiad. Diec.* R. 37: 1982 nr 2 [w całości poświęcony J. Obłąkowi]; GÓRNY J.: Nowy biskup warmiński. *Posł. Warm.* R. 13: 1983 s. 64-71; Konferencja Episkopatu Polski. *Życie Katol. Pol.* R. 2: 1983 nr 5-6 s. 91-92; SZUBA Z.: Biskupi polscy XX wieku. *Życie Katol.* R. 2: 1983 nr 3-5 s. 177-178; [Biskup Jan Obłąk ordynariuszem diecezji warmińskiej]. Materiały. *Warm. Wiad. Diec.* R. 42: 1987 nr 4 s. 161-192; Kto jest kim w Polsce. Informator biograficzny. W. 1984 s. 684; ACHREMCZYK S.: Złoty jubileusz kapłaństwa księdza biskupa Jana Obłąka. *Posł. Warm.* R. 5: 1986 nr 13 s. 1, 4-5; Złoty jubileusz kapłaństwa biskupa warmińskiego. *Posł. Warm.* R. 1987 s. 76-77; Śp. Biskup Jan Obłąk. *Posł. Warm.* R. 8: 1989 nr 2 s. 1; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 152.

Ks. Józef Mandziuk

Okoński Włodzimierz (1918-1986), marianin, pedagog, autor prac z zakresu teologii moralnej i pedagogiki katolickiej.

Urodził się 18 IV 1918 r. w Warszawie w rodzinie urzędniczej Ludwika i Jadwigi z Korszynowskich. W 1936 r. ukończył Stołeczne Gimnazjum im. Władysława IV. W l. 1936-1939 studiował medycynę na Uniw. Warszawskim. W czasie okupacji pracował w szpitalach i szkołach ponadpodstawowych jako nauczyciel higieny i kierownik świetlic. W oparciu o medycynę i naukę katolicką opracował książkę o wychowaniu seksualnym młodziezy męskiej pt.: *Wielka tajemnica*. Systematycznie pogłębiana i rozszerzana, wywarła decydujący wpływ na życie młodzieży polskiej. W oparciu o założenia Sodalicji Mariańskiej wraz z Władysławem Domaradzkim utworzył tajną, samowychowująca organizację "Grupy Katolickie", liczącą ok. 8 tys. członków. W 1943 r. wstąpił do Zgromadzenia Księży Marianów. Do kapłaństwa przygotowywał się w Warszawie, Krakowie i w l. 1947-1951 na "Angelicum" w Rzymie. Święcenia kapłańskie przyjął w 1950 r. W czasie studiów pracował wśród młodzieży włoskiej, tworząc organizację "Crociata della Gioventu". Na zaproszenie abpa Józefa Gawliny w 1952 r. podjął się pracy wśród młodzieży przy Polskiej Misji Katolickiej w Anglii. W 1961 r. obronił pracę doktorską z teologii moralnej pt.: *Educazione della gioventu al matrimonio dal punto divista morale e bio-psichologico*. Po dłuższym pobycie w USA i Kanadzie został wychowawcą w Kolegium Miłosierdzia Bożego w Fawley Court w Anglii, a w 1964 r. przeszedł do pracy wśród polskiej młodzieży przy parafii na Ealingu w Londynie. Zorganizował tam ruch "Montserrat". Z inspiracji prymasa S. Wyszyńskiego urządzał obozy w sanktuariach maryjnych Polski. Jednocześnie pracował nad zagadnieniami nurtującymi młodych ludzi: wychowaniem seksualnym, małżeństwem, życiem wewnętrznym, powołaniem. Część jego prac pozostała w rękopisach. Zmarł 3 IV 1986 r. w Londynie.

I.

1. Wielka tajemnica. W. 1943, powiel. -Toż. Wyd. 2. W. 1947 "Światowid" 8° ss. 143, 1 nlb. -Toż. Wyd. 3. Londyn 1957 "Veritas" 8° ss. 255, 1 nlb. -Toż. Wyd. 4. Londyn 1958 "Veritas". -Toż. wyd. 5. Londyn 1962 "Veritas" 8° ss. 285, 1 nlb.

2. Największa tajemnica. Część II z cyklu: W poszukiwaniu Boga. Hereford 1960 Księża Marianie 4° ss. XLIII, 214, powiel. -Toż. Wyd. 2. Największa tajemnica: istota pracy wewnętrznej katolika. Londyn 1965 "Veritas" 8° ss. 299, nlb. 1. -Toż. Wyd. 3. P. 1979 Pallottinum 8°ss. 255, nlb. 1. -Toż. Wyd. 4. W. 1987 Michalineum 16° ss. 270, nlb. 1.

3. Na rozdrożu. Londyn [1960] "Veritas" 16° ss. 32.

4. W poszukiwaniu Boga. Na Jego śladach. Fawley Court 1960 Księża Marianie 8° ss. 277, nlb. 11.

5. Zabiłam moje dziecko. Londyn 1960 "Veritas" 8 ° ss. 72 nlb. 4.

6. Współczesne problemy etyki seksualnej a kapłan. Hereford [ok. 1965] Księża Marianie 8° ss. 55, powiel.

7. Kto uczy patriotyzmu Prymasa i Episkopat Polski. *Niedziela*. R. 21: 1969 nr 27 dodatek specjalny s. 1.

8. Biologiczno-psychologiczne i teologiczne podstawy wychowania młodzieży do małżeństwa. Rkps. Arch. Księży Marianów w Fawley Court w Anglii.

II.

Jakie książki ostatniego stulecia odegrały decydującą rolę w ukształtowaniu mego poglądu na świat oraz postawy moralnej? Odpowiedź na ankietę: Student I roku. *Znak*. R. 7: 1595 nr 2 s. 178; GÓRSKI T.: Marianie. W.: *Życie religijne w Polsce pod okupacją hitlerowską 1939-1945*. Red.: Z. ZIELIŃSKI W. 1982 s. 630-631; JANICKI A.: Kazanie na pogrzebie śp. ks. W. Okońskiego. *Immaculata*. Miesięcznik Polskiej Prowincji Zgromadzenia Księży Marianów. R. 23: 1986 nr 260/261 s. 64-68; TENŻE: Pogrzeb śp. ks. W. Okońskiego. *Immaculata*. R. 23: 1986 nr 260/261 s. 69-70; Komunikat Stowarzyszenia Kapłanów Polskich w Wielkiej Brytanii: Śp. ks. dr W. Okoński MIC. *Immaculata*. R. 23: 1986 nr 260/261 s. 61-63; Nasz "Oko". *Gaz. Niedz.* z 6 IV 1986; NIECIECKI W.: Włodek i jego chłopcy. *Immaculata*. R. 23: 1986 nr 260/261 s. 77-84.

Ks. Tadeusz Górski MIC

Paluch Karol, w zakonie Piotr (1913-1992), kapucyn, kompozytor religijny, muzyk kościelny, popularyzator teologii.

Urodził się 25 V 1913 r. w Zbydniowie k/Stalowej Woli jako syn Józefa i Elżbiety Marii z Kowalczyków. Szkołę powszechną ukończył w rodzinnej miejscowości, następnie uczył się w Kolegium Serafickim OO. Kapucynów w Rozwadowie n/Sanem, natomiast świadectwo dojrzałości otrzymał w 1934 r. w Prywatnym Gimnazjum tego zakonu w Krakowie. Do zakonu kapucynów komisariatu krakowskiego wstąpił już w 1929 r. Gimnazjum ogólnokształcące, studia filozoficzne i teologiczne odbył w Wyższym Seminarium Duchownym OO. Kapucynów w Krakowie, gdzie 3 IX 1939 r. przyjął święcenia kapłańskie. Okres II wojny światowej spędził we Lwowie. W l. 1939-1942 prowadził chór szkolny przy parafii OO. Kapucynów w Zamarstynowie we Lwowie i studiował teologię moralną oraz prawo kanoniczne w Seminarium Duchownym archidiecezji lwowskiej. W l. 1942-1946 pełnił obowiązki organisty, do czego był przygotowany podczas kleryckich studiów i pomagał w duszpasterstwie w kościele klasztornym. W l. 1946-1973 był administratorem parafii w Miłakowie, Nowym Miasteczku, Bolkowie i Skomielnej Czarnej, a następnie pracował w klasztorach w Sędziszowie, Krośnie i Skomielnej Czarnej. W krakowskim okresie studiów (1930-1936) śpiewał w chórze kleryków kapucyńskich pod kierunkiem Bolesława Wallek-Walewskiego, a potem również w tymże chórze i orkiestrze pod dyrygenturą prof. Franciszka Koniora, u którego studiował harmonię i kompozycję. We Lwowie, w l. 1942-1946 u prof. Masteli z Konserwatorium krakowskiego kontynuował harmonię i kompozycję jak również fortepian. Śpiew natomiast doskonalił u Wandy Trojanowskiej, prof. w klasie śpiewu Steni Zawadzkiej w Krakowie. W związku z powyższymi studiami poświęcił się kompozycji religijnej. Jako administrator parafii położył zasługi w zakresie budownictwa sakralnego, mianowicie odbudował zniszczoną wieżę zabytkowego kościoła w Miłakowie i zbudował dwupiętrową plebanię w Skomielnej Czarnej (1950). Pod jego kierunkiem został tam także wzniesiony kościół p.w. Nawiedzenia NMP (1957-1960). W Skomielnej Czarnej założył też chór kościelny i orkiestrę. Zmarł na chorobę serca 27 V 1992 r. w Skomielnej Czarnej i został pochowany na tamtejszym cmentarzu parafialnym. Pozostawił po sobie same kompozycje muzyczne, które częściowo ukazały się drukiem, a pozostałe znajdują się w Archiwum Krakowskiej Prowincji Kapucynów w Krakowie.

I.

1. Cecylio święta! *Wzlot Seraf.* R. 1: 1935 nr 2 s. 29.
2. Jak słuchać muzyki. *Wzlot Seraf.* R. 3: 1937 nr 11 s. 14-16.
3. Kolęda. *Wzlot Seraf.* R. 3: 1937 nr 12 s. 34-36.
4. "Pastorałka" [wyjątek]. *Wzlot Seraf.* R. 4: 1938 nr 10 s. 2-3.
5. Pieśń wielkanocna. *Wzlot Seraf.* R. 4: 1938 nr 4 s. 7-9.
6. Św. Franciszek a przyroda. *Wzlot Seraf.* R. 4: 1938 nr 7-8 s. 7-8.
7. Felieton wiosenny. *Wzlot Seraf.* R. 5: 1939 nr 2 s. 43-45.
8. Muz.: Hymn słoneczny św. Franciszka. Kr. 1957 4° ss. 13, powiel.
9. Muz.: Śmierć św. Franciszka. Słowa: M. ANOSOW. Kr. 1957 4° ss. 9, powiel.
10. Hymn kleryck. *Wzlot Seraf.* R. 1965 s. 52-54.
11. Muz.: Zbiór pieśni o św. Franciszku. Słowa różnych autorów. Zebrał A. WOJNAR. Rozwadów 1974 4° ss. 9, powiel.

12. Muz.: Pieśni do św. Antoniego Padewskiego.Słowa różnych autorów. [Kr. 1977] 4° ss. 24, powiel.

13. Muz.: Pieśni Franciszkańskie. Słowa różnych autorów. Cz. 1: Kościelne; Cz. 2: Chóralne-Transitus; Cz. 3: Okolicznościowe; Cz. 4: Okolicznościowe. [Kr. 1977-1978] 4° ss. 24; 18; 24; 20, powiel.

14. Pastorałki i kolędy. Słowa różnych autorów. [Kr. 1978] 4° ss. 22, powiel.

15. Transitus czyli pamiątka błogosławionej śmierci św. Franciszka z Asyżu. Zebrał i do druku przygotował: N. W. POWOJSKI. Niepokalanów 1981 nr 2, 7, 15, 16, 17, 24, 25, 26, 31, 37, 38, 39, 45, 59, 60, 66, 67, 75, 83.

II.

GADACZ J. L.: Słownik polskich kapucynów. T. 2. Wr. 1986 s. 150-151, tamże literatura. -Ponadto: JANOCHA A.: Pod opieką Matki Bożej. Wspomnienia Sybiraka 1939-1956. Wr. 1993 s. 12, 19, 255; Nekrolog. *Anal. OFMCap.* R. 109: 1993 s. 173; Akta personalne i dokumenty. Arch. Krak. Prow. Kap. w Krakowie, sygn. APZ-84-I: 1-4; III: 1; IV: 1; VIII: 1-13; Varia: 1-4.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap.

Pałka Jan (1901-1987), misjonarz, duszpasterz polonijny, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 16 II 1901 r. w Czernej k/ Krzeszowic w rodzinie Karola i Agnieszki Godyń. Naukę rozpoczął w rodzinnej miejscowości, kontynuował ją w Gimnazjum św. Jacka w Krakowie, przebywając w Zakładzie im. Ks. K. Siemaszki , następnie w Małym Seminarium Księży Misjonarzy w Krakowie. Do Zgromadzenia Księży Misjonarzy wstąpił 16 X 1918 r. w Krakowie, śluby święte złożył 1 XI 1920 r. Podjął studia filozoficzno-teologiczne w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie, a po ich ukończeniu otrzymał święcenia kapłańskie 22 VI 1924 r. z rąk arcybpa Adama Stefana Sapiehy. Przez 3 lata studiował prawo kanoniczne w Strasburgu. Przełożeni skierowali go do duszpasterstwa wśród Polonii w Soissons (Francja). W 1928 r. został mianowany Sekretarzem Generalnym i zastępcą Rektora Misji Polskiej we Francji, ponadto redaktorem tygodnika "Polak we Francji". W 1929 r. wyjechał do Brazylii również do pracy wsród Polonii. Przez 18 lat był redaktorem naczelnym emigracyjnego czasopisma "Lud". Pełnił również obowiązki proboszcza w Araucarii i superiora tamtejszego domu. Nauczał języka polskiego i francuskiego w miejscowym Niższym oraz Wyższym Seminarium. W l. 1959-1961 został rektorem Polskiej i Misji w Brazylii. Przez wiele lat kierował radiostacją Cambiju (1952-1977), przemienioną później na Radio Iguacu. Dynamicznie angażował się w działalność organizacji polonijnych. Zmarł 29 V 1987 r. w Araucaria. Został pochowany na miejscowym cmentarzu.

I.

1. Benedykt XV w stosunku do Polski. *Meteor.* R. 14: 1922 s. 72-77.

2. Red. *Meteor.* R. 15: 1923 - R. 16: 1924.

3. Pielgrzymka do Częstochowy. *Meteor.* R. 15: 1923 s. 89-91.

4. Przeciwnicy Zmartwychwstania Chrystusa Pana. *Meteor.* R. 15: 1923 s. 67-70, 83-85; R. 16: 1924 s. 4-7, 23-27.

5. Red.: *Lud.* 1929-1940, 1947, 1950-1953.

6. Red.: *Polak we Francji.* 1928-1929.

7. Apostolstwo Dziecka Maryi [konferencja]. W: *Pierwszy Zjazd Dzieci Maryi w Abranches.* Kurytyba 1930 s. 13-20.

8. Kilka miesięcy temu ... *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 36: 1933 s. 88-89.

9. Tłum.: Konstytucja polityczna stanu Parana. Kurytyba 1935 Czcionkami "Ludu" Nakł. Zwiazku "Oświata" 8° ss. 31. [Z j. portugalskiego].

10. Tłum.: Konstytucja Stanów Zjednoczonych Brazylii. Kurytyba 1935. Czcionka "Ludu" Wydaw. "Oświata" 8° ss. 32. [Z j. portugalskiego].

11. Najważniejsze daty z historii Polonii Brazylijskiej. *Skarb Rodziny.* R. 21: 1937 s. 220-222.

12. Zgon wybitnego rodaka ks. prałata-infułata Tyleczka. *Lud.* R. 18: 1937 nr 17 s. 2. -Toż. W: T. DWORECKI: *Zmagania polonijne w Brazylii.* T. 1: 1980 T. 1. W. 1980 s. 484.

13. List [...] z Kurytyby do misjonarzy w Wenchow. [Fragm.]. *Misjonarz w Wenchow.* R. 1: 1938 s. 102.

14. Przedstawiciele RP w Ameryce Południowej 1918-1938. W: *Kalendarz Ludu* 1938 s. 23.

15. Abranches. Pilarzinho kolebką polskich kolonii w Brazylii. W: *Kalendarz Ludu* 1953 s. 81-82, 90.

16. Członkowie Zgromadzenia Księży Misjonarzy pracujący w Brazylii według daty ich przybycia. *Kalendarz Ludu* 1953 s. 140-145.

17. "Opowiadać ewangelię ubogim ..." W: *Kalendarz Ludu* 1953 s. 64-66. Współautor: J. WIŚLIŃSKI.

18. Pierwszy w Paranie polski krzyż misyjny. W: *Kalendarz Ludu* 1953 s. 71-72.
19. Sebastian Edmund Woś-Saporski ojcem kolonizacji polskiej w Paranie. *Kalendarz Ludu* 1953 s. 177-179.
20. Stulecie emigracji polskiej w Brazylii. Rodzina Durskich pierwszą polską grupą uchodźczą w roku 1851. W: *Kalendarz Ludu* 1953 s. 157-158.
21. Thomas Coelho. W: *Kalendarz Ludu* 1953 s. 76-78.
22. Zgromadzenie Księży Misjonarzy w Brazylii. W: *Kalendarz Ludu* 1953 s. 36-58.
23. Prace Księży Mijonarzy w Brazylii. Kurytyba 1963.

II.

CHORZĘPA M.: ŚP. Ks. Jan Pałka. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 3-4 s. 82-83; JANACZEK S., ROSPOND S.: Pałka Jan (1901-1987). W: *Bibliografia misjonarska 1651-1988*. Kr. 1988 s. 226-228.

Stanisław Janaczek
Ks. Stanisław Rospond

Pałka Paweł (1904-1992), profesor Katol. Uniw. Lubelskiego, protonotariusz apostolski w Lublinie, kanonista.

Urodził się 17 XII 1904 r. w miejscowości Białowoda, woj. lubelskie, jako syn Walentego i Marianny ze Steców. Naukę pobierał w miejscowej szkole powszechnej, a do Gimnazjum uczęszczał w Kraśniku, gdzie w 1925 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Lublinie, przyjmując tam 23 VI 1929 r. święcenia kapłańskie z rąk bpa Mariana Leona Fulmana. W l. 1929-1932 pracował jako wikariusz w Bychawie. W 1932 r. na własną prośbę został skierowany na studia specjalistyczne z zakresu prawa kanonicznego na KUL, wieńcząc je w 1936 r. doktoratem na podstawie pracy pt.: *Uzupełnienie jurysdykcji w prawie kanonicznym*. Po doktoracie krótko był wikariuszem przy kolegiacie w Zamościu, a od 7 X 1936 r. pełnił obowiązki prefekta w Gimnazjum Biskupim w Lublinie. W 1937 r. został starszym asystentem na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL. W 1941 r. otrzymał nominację na notariusza Sądu Duchownego. Po zakończeniu drugiej wojny światowej wrócił do pracy w Gimnazjum Biskupim, a następnie związał się z KUL. W 1947 r.został zastępcą profesora, a w 1956 r. otrzymał stanowisko docenta, a w 1971 r. tytuł profesora nadzwyczajnego. Był kierownikiem Katedry Kościelnego Prawa Porównawczego, a w swoich badaniach naukowych koncentrował się przede wszystkim na prawie katolickich Kościołów wschodnich, dotyczącego zwłaszcza spraw małżeńskich. Prowadził też badania nad ustawodawstwem Kościoła Unickiego na terenach dawnej Rzeczypospolitej. W l. 1950-1957 był dziekanem, a w l. 1957-1972 prodziekanem Wydziału Prawa Kanonicznego. Przez 21 lat był członkiem Senatu Akademickiego, biorąc czynny udział w pracach różnych komisji senackich. Od 1963 r. należał do zespołu redakcji "Roczników Teologiczno-Kanonicznych". Był też redaktorem działu "Prawa Kanonicznego" w "Encyklopedii katolickiej". W l. 1969-1974 pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Kanonistów Polskich. Był członkiem Towarzystwa Naukowego KUL oraz Międzynarodowego Towarzystwa Prawa Kościołów Wschodnich z siedzibą w Wiedniu. W 1973 r. został powołany do Rady Naukowej Episkopatu Polski.

W diecezji lubelskiej ks. Pałka był sędzią prosynodalnym (od 1947 r.), a w l. 1952-1975 pełnił obowiązki rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Lublinie. W l. 1970-1975 był członkiem Komisji Episkopatu d/s Seminariów Duchownych. W 1976 r., po przejściu na emeryturę, pełnił funkcję ojca duchownego kapłanów diecezji lubelskiej. Brał czynny udział w pracach II synodu diecezjalnego. W 1948 r. został kanonikiem gremialnym kapituły lubelskiej, a w 1989 r. otrzymał godność protonotariusza apostolskiego. Zmarł 5 II 1992 r. w Lublinie.

I.

1. Uzupełnienie jurysdykcji w prawie kanonicznym. Lubl. 1936 8° ss. IX, 171.

2. Pierwszy po wojnie Zjazd teologów w Lublinie. *Aten. Kapł.* R. 39: 1946 t. 46 s. 297-300.

3. Stwierdzenie stanu wolnego z powodu zaginięcia współmałżonka. *Wiad. Diec. Lub.* R. 23: 1946 s. 370-373.

4. Stosunek Kościoła do odstępców od wiary w świetle przepisów prawa kanonicznego. *Wiad. Diec. Lub.* R. 25: 1948 s. 203-206, 245-249.

5. Założenie cmentarza grzebalnego w świetle przepisów prawnych. *Wiad. Diec. Lub.* R. 26: 1949 s. 256-258.

6. Zasady należytego urządzenia i utrzymania cmentarza grzebalnego. *Wiad. Diec. Lub.* R. 27: 1950 s. 37-43.

7. Wydział Prawa Kanonicznego. Tyg. Powsz. R. 9: 1955 nr 47 s. 8.

8. Nowe prawo małżeńskie w Katolickim Kościele Wschodnim. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 2: 1955 s. 193-221.

9. Powinowactwo jako przeszkoda małżeńska w Katolickim Kościele Wschodnim. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 3: 1956 nr 1 s. 231-236.

10. Aniwersarze katedralnej kapituły chełmskiej obrządku łacińskiego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 4: 1957 nr 3 s. 29-52.

11. Kapituła chełmska obrządku łacińskiego i jej posiedzenia w świetle badań archiwalnych. [Streszcz.]. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1958 nr 7 s. 11-12.

12. Uposażenie kapituły katedralnej chełmskiej obrządku łacińskiego. [Streszcz.]. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1958 nr 7 s. 29-30.

13. Nowa kodyfikacja prawa dla Kościoła Wschodniego. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 3: 1960 nr 4 s. 85-92.

14. Obecny stan Kodyfikacji Prawa dla Kościoła Wschodniego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 8: 1961 nr 3 s. 57-59.

15. Przynależność do obrządku i jego zmiana w świetle nowych przepisów Kościoła. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 10: 1963 nr 4 s. 83-96.

16. Dekret soborowy o Katolickich Kościołach Wschodnich. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 9: 1966 nr 3 s. 63-72.

17. Dyscyplina sakramentów według dekretu Soboru Watykańskiego II "De Ecclessis Catholicis Orientalibus". *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 13: 1966 nr 5 s. 5-19.

18. Śp. Ks. Bp dr Henryk Strąkowski (1910-1965). *Zesz. Nauk. KUL.* R. 9: 1966 nr 1-2 s. 200-203.

19. Śp. O. Prof. dr Gommar Michielis. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 9: 1966 nr 3 s. 94-97.

20. Zwyczajna forma prawna zawarcia małżeństwa w nowym ustawodawstwie Katolickiego Kościoła Wschodniego. W: *Pastori et Magistro.* Red. A. KRUPA. Lubl. 1966 s. 267-290.

21. Wprowadzenie do dekretu o Kościołach Wschodnich Katolickich. W: *Sobór Watykański II. Konstytucje. Dekrety. Deklaracje. Tekst łacińsko-polski.* P. 1968 s. 269-276.

22. Kompetencje Kongregacji dla Kościołów Wschodnich w świetle ostatecznej reformy Kurii Rzymskiej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 16: 1969 nr 5 s. 26-36.

23. Stosunek Kościoła do obrządków wschodnich. *Aten. Kapł.* R. 62: 1969 t. 73 s. 175-184.

24. Powstanie katedralnej kapituły obrządku łacińskiego w Chełmie i przeniesienie jej do Krasnegostawu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 17: 1970 nr 5 s. 15-26.

25. Forma prawna zawarcia małżeństw mieszanych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 18: 1971 nr 5 s. 5-19.

26. Posiedzenia Katedralnej Kapituły Chełmskiej obrządku łacińskiego w świetle materiałów archiwalnych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 19: 1972 nr 5 s. 24-37.

27. Forma liturgiczna zawarcia małżeństw mieszanych w świetle motu proprio Pawła VI "Matrimonia mixta". W: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej.* Pr. zbiorowa. Lubl. 1973 s. 329-334.

28. Źródła uposażenia kapituły chełmskiej obrządku łacińskiego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 20: 1973 nr 5 s. 29-47.

29. Zniesienie katedralnej kapituły chełmskiej obrządku łacińskiego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 22: 1975 nr 5 s. 85-93.

30. Prałatury i kanonie katedralnej kapituły chełmskiej obrządku łacińskiego. *Pr. Kanon.* R. 18: 1975 nr 1-2 s. 125-145.

31. Prace nad kodeksem prawa kanonicznego dla katolickich Kościołów Wschodnich. *Częst. Stud. Teol.* T. 4: 1976 s. 303-311.

32. Trzeci Międzynarodowy Kongres Prawa Kościołów Wschodnich. [Spraw.]. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 23: 1976 nr 5 s. 97-100.

33. Niektóre problemy prawne związane z zawieraniem małżeństw przez katolików z prawosławnymi. *Częst. Stud. Teol.* T. 5: 1977 s. 239-248.

34. Problem nauczania prawa katolickich kościołów Wschodnich w seminariach duchownych obrządku łacińskiego. *Pr. Kanon.* R. 20: 1977 nr 3-4 s. 245-261.

35. 4-ty międzynarodowy kongres Prawa Kościołów Wschodnich w Regensburgu. [Spraw.]. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 26: 1979 nr 5 s. 95-97.

36. Nieznane statuty katedralnej kapituły chełmskiej obrządku łacińskiego. *Częst. Stud. Teol.* T. 9-10: 1981-1982 s. 343-363.

37. V Międzynarodowy Kongres Prawa Kościołów Wschodnich w Tesalonikach. [Spraw.]. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 29: 1982 nr 6 s. 171-176.

38. Problematyka Kościołów wschodnich w

nowym łacińskim Kodeksie Prawa Kanonicznego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 32: 1985 nr 5 s. 5-18.
39. Ks. Marian Alfons Myrcha jako student i profesor KUL. *Pr. Kanon.* R. 29: 1986 nr 1-2 s. 13-17.

II.

PETRANI A.: Pięćdziesięciolecie Wydziału Prawa Kanonicznego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 15: 1968 nr 5 s. 33-34; PRZEKOP E.: Ks. prof. Dr Paweł Pałka. *Tamże.* T. 24: 1977 nr 5 s. 5-9; HEMPEREK P.: Kanonistyka polska w 60-leciu wolnej Polski. *Pr. Kanon.* R. 24: 1981 nr 1-2 s. 75; Pałka Paweł. W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2. W. 1981 s. 85-86; Ks. inf. Paweł Pałka. *Wiad. Diec. Lub.* R. 66: 1992 s. 217-222; LEMPA F.: Wspomnienia o ks. prof. Pawle Pałce. *Stowarzyszenie Kanonistów Polskich. Biuletyn.* R. 2: 1992 nr 1 s. 47-48; ŁAPIŃSKI J.: Śp. ks. prof. Paweł Pałka. *Pr. Kanon.* R. 35: 1992 nr 3-4 s. 215-216; Uroczystości żałobne. *Wiad. Diec. Lub.* R. 66: 1992 s. 222-236; Akta personalne. Arch. KUL, sygn. A-296.

Ks. Edward Pohorecki

Paprocki Tadeusz (1927-1989), prałat papieski w Białymstoku, biblista.
Urodził się 14 X 1927 r. w Wilnie w rodzinie nauczycieli Jana Kazimierza i Pelagii z Bettów. Szkołę powszechną ukończył w Wilnie i tam rozpoczął naukę w Gimnazjum im. A. Mickiewicza. W czasie okupacji brał udział w tajnym nauczaniu. Po repatriacji z Wilna maturę zdobył w 1946 r. w Białymstoku i wstąpił tu do Wyższego Seminarium Duchownego, które ukończył w 1952 r. Po święceniach kapłańskich pracował najpierw jako wikariusz w Janowie (1952-1953), następnie studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego, a w l. 1955-1963 kontynuował studia na KUL, gdzie uzyskał magisterium i licencjat z teologii biblijnej. Następnie pracował jako prefekt w Sokółce, a od 1974 r. wykładał Pismo św. Nowego Testamentu w Seminarium Duchownym w Białymstoku. Był także dyrektorem Biblioteki Seminaryjnej (od 1979) oraz prefektem studiów w Instytucie Teologiczno-Pastoralnym i ojcem duchownym dekanatu Białystok - Południe. Odznaczony był godnością kapelana papieskiego. Zmarł 21 I 1989 r. i pochowany został na cmentarzu farnym w Białymstoku.

I.

1. Pismo święte. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1: 1975 nr 2-3 s. 177-179.
2. Pomoce dla katechetów: Objawienie Boże. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1: 1975 nr 2-3 s. 174-177.
3. Święty Paweł apostoł głosiciel słowa Bożego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 2: 1976 nr 3 s. 96-98.
4. Błogosławieni ubodzy w duchu - refleksje biblijne. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 3: 1977 nr 1 s. 56-62.
5. Kult Eucharystii w archidiecezji wileńskiej przed Soborem Watykańskim II. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 3 s. 125-132.
6. Spojrzenie na wschodnią ikonę (myśli wybrane). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 1 s. 71-75.
7. Śp. ks. Piotr Wasiucionek (1908-1978). *Wiad. kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 1 s. 134-137.
8. Posiedzenia naukowe księży profesorów w roku akademickim 1978/79 oraz 1979/80. [Sprawozdanie]. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 3 s. 113-115.
9. Posiedzenia naukowe księży profesorów z Białegostoku, Drohiczyna i Łomży. *Stud. Teol.* T. 1: 1983 s. 315-317.
10. Posoborowa formacja intelektualno-pastoralna duchowieństwa archidiecezji w Białymstoku. *Stud. Teol.* T. 2: 1984 s. 283-287.
11. Nowa książka o Kościele. *Stud. Teol.* T. 4: 1986 s. 225-229.
12. Biskupi wileńscy. W: *Czytanki majowe 1988 r.* [Białystok 1988] s. 11-13.
13. Katedra wileńska. W: *Czytanki majowe 1988 r.* [Białystok 1988] s. 13-15.
14. Wybitne postacie w dziejach diecezji wileńskiej. W: *Czytanki majowe 1988 r.* [Białystok 1988] s. 30-32.
15. Ks. dr Józef Zdanowicz (1897-1988). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 1 s. 134-137.
16. Posiedzenia naukowe profesorów z Białegostoku, Łomży, Drohiczyna i Siedlec. *Stud. Teol.* T. 7: 1989 s. 235-236.
17. Makarewicz Tadeusz. W: *Słownik biogr. katolicyzmu społecznego w Polsce.* T. 2. Lublin 1994 s. 109-110.

II.

Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku 1945-1980. Opr. E. OZOROWSKI. Białystok 1981 s. 96-97; KONOPACKI M.: Wspomnienie o śp. księdzu profesorze Tadeuszu Paprockim. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 2 s. 142-144; KUŁAKOWSKI K.: Ś.p. ks. Tadeusz Paprocki. Homilia (...) wygłoszona na pogrzebie (...) 24 I 1989 r. *Tamże,* nr 1 s. 122-125; OZOROWSKI E.: Ukryty klejnot. (Niektóre myśli o ks. Tadeuszu

Paprockim). *Tamże*, s. 119-121; STRZELECKI S.: Ś.p. ks. Tadeusz Paprocki. *Ruch Biblij*. R. 1990 nr 3-6 s. 165-166; MATELSCY J. i M.: Ksiądz Tadeusz Paprocki. *Goniec Kresowy*. R. 1994 nr 1 s. 11-12.

Ks. Tadeusz Krahel

Parzyszek Kazmierz (1937-1983), pallotyn, filozof, popularyzator teologii.

Urodził się 20 IV 1937 r. w Garwolinie. Do pallotynów wstąpił w 1953 r. i odbył nowicjat w Ząbkowicach Śl. Nauki gimnazjalne pobierał w Gimnazjum zakonnym w Wadowicach na Kopcu. Filozofię studiował w Wadowicach i Ząbkowicach Śl., a teologię w Ołtarzewie. Tam 17 VI 1962 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk bpa Zygmunta Choromańskiego. Po odbyciu roku pastoralnego w Ołtarzewie, pracował na placówce zakonnej w Częstochowie. W 1964 r. został skierowany na dalsze studia z zakresu teologii pastoralnej na KUL. W czerwcu 1966 r. wyjechał do pracy w pallotyńskiej Regii Miłosierdzia Bożego we Francji. W l. 1968-1974 studiował na Katolickim Uniwersytecie w Louvain, zdobywając doktorat z filozofii chrześcijańskiej. Po powrocie do kraju w 1976 r. został wykładowcą filozofii i lektorem języka francuskiego w Seminarium Duchownym w Ołtarzewie. W 1978 r. wyjechał do Stanów Zjednoczonych celem przygotowania habilitacji i pracy duszpasterskiej w parafii Manville. W 1981 r. został rektorem domu w North Tonawanda i delegatem prowincjała na terytorium USA. Zmarł 16 II 1983 r. w North Tonawanda i został pochowany na cmentarzu w Manville.

I.

1. Caritas Christi urget nos. *Zew MTA*. R. 1954 nr 6 s. 38.

2. Modlitwa. *Zew MTA*. R. 1954 nr 5 s. 30.

3. Maryjna liturgia Adwentu. *Nasz Prąd*. R. 1958 nr 3 s. 35-36.

4. Krótka historia X Kapituły Generalnej. *Nasz Prąd*. R. 1958 nr 2 s. 34-35.

5. Niepokalana w literaturze współczesnej. *Nasz Prąd*. R. 1959 nr 5 s. 72-73.

6. Polskie kolędy. *Nasz Prąd*. R. 1959 nr 6 s. 92-93.

7. Program pracy sesji pedagogicznej. *Nasz Prąd*. R. 1959 nr 2 s. 24.

8. Uroczystość konsekracji. *Nasz Prąd*. R. 1959 nr 7 s. 95-96.

9. Człowiek w planie Bożym. *Nasz Prąd*. R. 1960 nr 5 s. 79-80.

10. Dookoła Warmii i Mazur. *Nasz Prąd*. R. 1960 nr 1 s. 12-13.

11. Kapłaństwo w świetle nauki św. Tomasza. *Nasz Prąd*. R. 1961 nr 12 s. 204.

12. Mater et Magistra. *Nasz Prąd*. R. 1961 nr 2 s. 19-20.

13. Opus magnum. *Nasz Prąd*. R. 1961 nr 3 s. 32-33.

14. W toku przygotowań. *Nasz Prąd*. R. 1961 nr 4 s. 43-44.

15. Świeccy w Kościele. *Nasz Prąd*. R. 1962 nr 1 s. 7-8.

16. Ut unum sint. *Nasz Prąd*. R. 1962 nr 12 s. 146-147.

17. Wokół liturgii. *Nasz Prąd*. R. 1962 nr 10 s. 128-129.

18. Conditionnement sociaux des vocations sacer dotales en Pologne. *Social Compass*. R. 1970 nr 4 s. 545-552. Współautor: P. TARAS.

19. Konsultacja światowego laikatu w świetle oficjalnej dokumentacji. *Collect. Theol*. R. 48: 1977 nr 3 s. 150-157.

20. W kierunku chrześcijańskiego życia wspólnotowego. Collect. Theol. R. 49: 1978 nr 4 s. 151-160. -Toż. *Dokumentacja Apostolstwa*. R. 1978 nr 19 s. 52-85.

21. List z Ameryki. *Biul. Del. SAK*. R. 1982 nr 24 s. 14.

22. List z USA. *Biul. Del. SAK*. R. 1982 nr 21 s. 9.

23. Działalność wspólnoty pallotyńskiej w North Tonawanda. Wiad. SAK. R. 1983 nr 2 s. 87-93.

II.

PARYSZEK Cz.: Pogrzeb śp. księdza delegata dra Kazimierza Parzyszka SAC. *Wiad. SAK*. R. 1983 nr 3 s. 161; NOWAK K.: Bibliografia prac członków Polskiej Prowincji Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego 1907-1985. T. 1. W. 1989 s. 209-210; T. 2 (1985-1993). [W druku]; FORYCKI R.: Śp. Ks. Dr Kazimierz Parzyszek SAC. [Wspomnienie pośmiertne]. Mps Arch. Prow. Pallot., sygn. 974 II.

Ks. Józef Mandziuk

Pasiecznik Modest Jan (1923-1991), reformat, historyk polskich franciszkanów - reformatów.

Urodził się 21 VI 1923 r. w Wólce Pełkińskiej k/Jarosławia w rolniczej rodzinie Franciszka i Marii ze Sroków. Do szkoły elementarnej uczęszczał w rodzinnej miejscowości. W 1936 r. rozpoczął naukę w Niższym Seminarium-Kolegium Serafickim we Lwowie, w którym ukończył trzy pierwsze klasy gimnazjalne. W 1940 r. wstąpił do nowicjatu reformatów w Pilicy. Po złożeniu 1 VII 1941 r. pierwszych ślubów konspiracyjnie skończył szkołę średnią i rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium zakonnym w Wieliczce. Zakończył je w r. ak. 1948/49 na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego w Krakowie. Święcenia kapłańskie przyjął 4 VII 1948 r. W l. 1948-1954 przebywał w Krakowie, gdzie udzielał się w duszpasterstwie i był wikariuszem klasztoru, zastępcą głównego wychowawcy kleryków i sekretarzem osobistym prowincjała. W l. 1954-1960 był gwardianem klasztoru w Jarosławiu. Następnie wrócił do Krakowa i do 1963 r. pełnił obowiązki wikariusza domu zakonnego i głównego wychowawcy kleryków oraz był członkiem zarządu prowincji - definitorem. Przez kolejne lata (1963-1969) był przełożonym klasztoru w Wieliczce oraz ponownie definitorem (1966-1968). Po półrocznym sprawowaniu obowiązków proboszcza parafii św. Franciszka z Asyżu w Krakowie-Bronowicach Wielkich (lipiec-grudzień 1969) złożył ze względu na stan zdrowia rezygnację i przeniósł się do Biecza, gdzie pozostawał do 1978 r. Następnie do połowy 1984 r. mieszkał w Jarosławiu. Ostatnie 7 lat spędził w Zakliczynie n/Dunajcem, gdzie był kapelanem Domu Opieki Społecznej w Roztoce, a od 1988 r. sporadycznie także w Stróżach i zwyczajnym spowiednikiem sióstr bernardynek w Kończyskach. Ponadto pomagał magistrowi nowicjatu w prowadzeniu niektórych wykładów. Mimo braku studiów specjalistycznych i obciążenia do 1970 r. obowiązkami administracyjnymi, prowadził pracę badawczą i dokumentacyjną nad dziejami franciszkanów pochodzenia reformackiego. Zmarł 25 IV 1991 r. w Krakowie i został pochowany w grobowcu zakonnym na cmentarzu parafialnym z Zakliczynie.

I.

1. Schematismus Ordinis Fratrum Minorum S. P. N. Francisci Almae Provinciae Beatissimae Virginis Mariae Angelorum in Polonia vulgo Reformatorum pro Anno Domini 1952 auctoritate A. R. P. Ministri Provincialis ad normam Const. Generalium rite concinnatus. Cracoviae 1952 4° ss. 21, powiel.

2. Ewa Cyndlówna - czternastoletnia ofiara miłości bliźniego z 1705 r. *Nasza Przeszł.* T. 19: 1964 s. 105-123.

3. Pobyt biskupa Włodzimierza Jasińskiego i Kapituły Łódzkiej w Bieczu 1941-1944. (w trzydziestą rocznicę wydarzeń). *Wiad. Diec. Łódz.* R. 48: 1974 s. 280-286.

4. Chustka nieznanej dziewczyny. Zdarzenie prawdziwe. *Kal. Franc. na rok 1975* s. 29-32. -Toż. *Kal. Franc. na rok 1983* s. 78-80.

5. Niezwykłe życie, niezwykła śmierć. *Kal. Franc. na rok 1976* s. 98-100, 111.

6. Nade wszystko miłość. *Mies. Franc.* R. 70: 1976-1977 nr 4 s. 2-5, 16.

7. Święty Antoni staje w swojej obronie. *Mies. Franc.* R. 70: 1976-1977 nr 9 s. 8-11.

8. Habit uratował życie. *Kal. Franc. na rok 1977* s. 25-30, 83.

9. Królowa Jadwiga w historii i legendzie Biecza i okolicy. *Kal. Franc. na rok 1977* s. 17-22.

10. Lilia wśród zadżumionych: Ewa Cyndlówna. *Kal. Franc. na rok 1977* s. 35-41.

11. Brat Leonard Pawłowski OFM. *Mies. Franc.* R. 71: 1977-1978 nr 2 s. 33-36.

12. Matka Boska Kodeńska. *Mies. Franc.* R. 71: 1977-1978 nr 3 s. 28-31.

13. Dorota z Mątowów - nowa polska błogosławiona. *Kal. Franc. na rok 1978* s. 66-70.

14. Kaplice i figury w kopalni soli w Wieliczce. *Kal. Franc. na rok 1978* s. 47-52.

15. Kościół i klasztor reformatów w Krakowie. Kr. 1978 Wydaw. Literackie 8° ss. 219.

16. Matka Boska Łaskawa - patronka Stolicy. *Kal. Franc. na rok 1978* s. 83-86.

17. Polscy stróże Bożego Grobu. *Kal. Franc. na rok 1979* s. 64-70.

18. Spowiedź z dna studni. *Kal. Franc. na rok 1979* s. 71-73.

19. Droga królowej Jadwigi na ołtarze. *Mies. Franc.* R. 73: 1979-1980 nr 10-11 s. 24-29.

20. Góra Świętej Anny. *Mies. Franc.* R. 73: 1979-1980 nr 12 s. 14-20.

21. Krakowskie zwyczaje wielkanocne. *Mies. Franc.* R. 73: 1979-1980 nr 7 s. 36-40.

22. Matka Boska Osieczna. *Mies. Franc.* R. 73: 1979-1980 nr 6 s. 35-38.

23. Adwent z niedawnej przeszłości na polskiej wsi. [Wspomnienie z dzieciństwa]. *Kal. Franc. na rok 1980* s. 17-22.

24. Matka Boska Makowska. *Kal. Franc. na rok 1980* s. 75-83.

25. Matka Boska Zbaraska. *Kal. Franc. na rok 1980* s. 42-47.

26. Niepołomice - sanktuarium chrzestnego Patrona Ojca św. Jana Pawła II. *Kal. Franc. na rok 1980* s. 25-30.

27. Pogrzeby w dawnej Polsce. *Kal. Franc. na rok 1980* s. 65-69.

28. "Quo vadis, Domine". *Kal. Franc. na rok 1980* s. 60-64.

29. Działalność klasztoru franciszkanów- reformatów w Krakowie 1625-1978. Kr. 1980 Wydaw. Prow. Franciszkanów-Reformatów 8° ss. 182, nlb. 2.

30. Teresa Izabela Morsztynówna 1680-1696 (w trzechsetną rocznicę urodzin). *Kron. Diec. Sand.* R. 73: 1980 s. 165-175. -Toż. *Kal. Franc. na rok 1981* s. 56-67.

31. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 74: 1980-1981: Kapucyni w Polsce (1681-1981), nr 10-11 s. 33-38; 32. Kielich pojednania, nr 7 s. 35-36; 33. Królewski "Zygmunt", nr 12 s. 30-34; 34. 600-lecie Sanktuarium Matki Boskiej Bolesnej w Jarosławiu, nr 1 s. 31-38; 35. Uroczystości jubileuszowe na Górze Św. Anny, nr 1 s. 45-47.

36. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 75: 1981-1982: Jubileusz 700-lecia klasztoru w Starym Sączu, nr 3 s. 45-47; 37. Kostomłoty. Jedyna parafia obrządku bizantyńsko-słowiańskiego w Polsce, nr 4 s. 22-27; 38. Ksiądz prałat Antoni Rewera, założyciel Zgromadzenia Córek św. Franciszka Serafickiego, nr 9 s. 19-23; 39. Odnowa kultu św. Barbary, nr 3 s. 32-35; 40. 50 lat Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej, nr 12 s. 29-35; 41. Polscy Tatarzy, nr 10-11 s. 9-14; 42. Pomnik Jana Pawła II w Tarnowie, nr 1 s. 45; 43. 350 lat obecności Obrazu Matki Boskiej Kodeńskiej, nr 3 s. 47; 44. "Turki" - polski zwyczaj wielkanocny, nr 7 s. 10-13; nr 8 s. 37-39.

45. Krystyn Michał Stradomski. *Kal. Franc. na rok 1981* s. 80-85.

46. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 76: 1982-1983: 900-lecie kanonizacji św. Andrzeja Świerada, nr 12 s. 28-32; 47. Inauguracja jubileuszu 600-lecia obecności Matki Boskiej na Jasnej Górze w Jej Cudownym Obrazie, nr 1 s. 21-23; 48. Nabożeństwo ku czci Męki Pańskiej, nr 5 s. 33-38; 49. Niedziela Palmowa w Kościele Powszechnym i w Polsce, nr 6 s. 22-26; 50. Sanktuarium Krzyża Świętego w Mogile, nr 6 s. 11-17; 51. 300-lecie Sanktuarium w Leśnej Podlaskiej, nr 10-11 s. 15-19.

52. Kameduła w habicie franciszkańskim. *Kal. Franc. na rok 1983* s. 60-64.

53. Kartka z przeszłości polskich kamedułów. *Kal. Franc. na rok 1983* s. 39-43.

54. Otto Schimek. Bohaterski żołnierz Wehrmachtu z drugiej wojny światowej. *Kal. Franc. na rok 1983* s. 33-38.

55. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 77: 1983-1984: Jubileusz Maryi, nr 12 s. 2-6; 56. Klasztor klarysek w Starym Sączu, nr 10-11 s. 24-30; 57. Matka Boska Łaskawa [z katedry w Lubaczowie], nr 8 s. 24-29; 58. Młodociani męczennicy podlascy, nr 4 s. 19-23; 59. Niektóre poświęcenia w Polsce, nr 9 s. 38-41; 60. Polski kwiat niewinności, nr 9 s. 24-28; 61. Przygotowanie do jubileuszu 500-lecia śmierci św. Kazimierza, nr 5 s. 6-10; 62. Relikwie Krzyża Świętego w Lublinie, nr 12 s. 8-14; 63. Święte trzy dni Wielkiego Tygodnia, nr 7 s. 31-35; 64. Św. Kazimierz królewicz, nr 6 s. 2-8; 65. Uroczystości jubileuszowe ku czci św.Kazimierza w Krakowie, nr 9 s. 8-10.

66. Tercjarstwo franciszkańskie w Sandomierzu w XVIII w. *Stud. Sand.* T. 4: 1983-1984 s. 327-332.

67. Jagiełły: wieś Jadwigi i Jagiełły. *Kal. Franc. na rok 1984* s. 76-80.

68. Sanktuarium Pana Jezusa Ukrzyżowanego w Kobylance. *Kal. Franc. na rok 1984* s. 61-65.

69. Sługa Boży biskup Michał Kozal. *Kal. Franc. na rok 1984* s. 27-32.

70. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 78: 1984-1985: Budowa meczetu w Polsce, nr 8 s. 45; 71. 40-lecie wyzwolenia obozu koncentracyjnego w Dachau, nr 10-11 s. 46-47; 72. Dawny polski Adwent, nr 3 s. 2-7; 73. Golgota - Koloseum - Alwernia, nr 6 s. 2-7; 74. Jubileusz 1100-lecia ŚŚ. Cyryla i Metodego, nr 12 s. 2-7; 75. Królowa Jadwiga i Wawelski Krzyż, nr 10-11 s. 24-30; 76. Nowy biskup w Lubaczowie, nr 3 s. 45-46; 77. O polskich kolędach, nr 3 s. 21-27; 78. Pielgrzymka archidiecezji Chicago w Polsce, nr 2 s. 40-41; 79. 800-lecie kultu św. Floriana w Polsce, nr 3 s. 41-44.

80. Kościół i klasztor franciszkanów-reformatów w Bieczu (1624-1982). Kr. 1984 Wydaw. Prow. Franciszkanów-Reformatów 8° ss. 316, nlb. 4.

81. Prorok Rozalia (1876-1938), służąca, działaczka charytatywna. W: *Pol. słow. biogr.* T. 28: 1984-1985 s. 510.

82. Tajemnica Fortu XIII Twierdzy Przemyskiej. *Kal. Franc. na rok 1985* s. 58-64.

83. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 79: 1985-1986: Adwentowa refleksja, nr 3 s. 2-3; 84. Matka Boska Bolesna, nr 6 s. 10-13; 85. Matka Boska Piekarska, nr 4 s. 6-11; 86. Misteria bożonarodzeniowe na tle żywej przyrody, nr 3 s. 10-18; 87. Nowosielce -

znamienna cząstka Kościoła Powszechnego, nr 9 s. 24-29; 88. Popiół wświęca, nr 5 s. 28-31; 89. Przejście duszpasterza trędowatych na odpoczynek, nr 9 s. 46; 90. Sanktuarium Matki Boskiej w Kazimierzu Dolnym, nr 12 s. 24-29; 91. Uczczenie Miłosierdzia Bożego w Krakowie-Łagiewnikach, nr 1 s. 45-46; 92. Uroczystość Ofiarowania Pańskiego, nr 5 s. 2-5; 93. Uroczystość w Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu, nr 6 s. 14-16; 94. W rocznicę śmierci bł. Michała Giedroycia, nr 2 s. 16-21; 95. Wywiad franciszkanina z benedyktynem, nr 3 s. 22-28.

96. Pomnik Miłosierdzia Bożego. *Kal. Franc. na rok 1986* s. 29-32.

97. Przyjazd do Polski i koronacja bł. Jadwigi Królowej. *Kal. Franc. na rok 1986* s. 25-28.

98. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 80: 1986-1987: Adwent w liturgii Kościoła, nr 2 s. 12-15; 99. Hejnał Mariacki - Lajkonik Krakowski, nr 3 s. 11-14; 100.Krzyż przypłynął i pozostał, nr 5 s. 31-34; 101. O. Beniamin Ryziński OFM, nr 7 s. 34-40; 102. Pani Ormian, Rusinów i Polaków. Obraz M. B. Łaskawej ze Stanisławowa, nr 4 s. 5-8; 103. Peregrynacja Krzyża, nr 1 s. 28-32; 104. Polskie pieśni wielkanocne, nr 6 s. 13-18; 105. Pośmiertne koleje szczątków św. Jozafata, nr 4 s. 18-22; 106. Przytuliska św. Antoniego w Krakowie, nr 2 s. 28-31; 107. Spór o klasztor karmelitanek w Oświęcimiu, nr 8 s. 29-33; 108. Swarzewo: Sanktuarium Królowej Morza Polskiego, nr 10-11 s. 2-6; 109. Wywiad z towarzyszem wędrówek kwestarskich Sł. B. Alojzego Kosiby, nr 3 s. 18-23.

110.Międzynarodowe i Krajowe Kongresy Eucharystyczne. *Kal. Franc. na rok 1987* s. 65-69.

111. Misjonarka Litwy. *Kal. Franc. na rok 1987* s. 85-89.

112. Młodość i życie zakonne księdza infułata Dionizego Kajetanowicza. *Stud. Franc.* T. 2: 1986 s. 136-142.

113. Sanktuarium Bolesnej Królowej Polski. *Kal. Franc. na rok 1987* s. 73-80.

114. Specyfika klasztorów reformackich w Sandomierzu i Solcu nad Wisłą. *Kron. Diec. Sand. Radom.* R. 79: 1986 s. 136-142.

115. Wiślanie i Wiślica. *Kal. Franc. na rok 1987* s. 30-32, 90-92.

116. Arytkuły w: *Mies. Franc.* R. 81: 1987-1988: Chrystus Tułacz z Tarnorudy, nr 5 s. 28-32; 117. Górka Klasztorna - najstarsze polskie sanktuarium maryjne, nr 12 s. 19-22; 118. Kanonizowany przez Chrystusa, nr 6 s. 17-19; 119. Kustodia Ziemi Świętej - stan aktualny, nr 5 s. 2-5; 120. Maternlewo: Sanktuarium Matki Boskiej Brzemiennej, nr 1 s. 38-41; 121. Obrazy Maryi zdobią różne korony, nr 10-11 s. 11-15; 122. Opłatek wigilijny znakiem jedności, miłości i pokoju, nr 3 s. 14-17; 123. Papieskie uczczenie bł. Królowej Jadwigi, nr 10-11 s. 17-21; 124. Piotr usprawiedliwia się przed Bogiem, nr 8 s. 34-35; 125. Tysiąclecie chrztu Rusi, nr 4 s. 35-42.

126. 50-lecie koronacji Obrazu Matki Bożej Zadrożnej. *Słowo Powsz.* R. 42: 1988 nr 170, wyd. 2, s. 5.

127. Sanktuarium Matki Boskiej w Odporyszowie. *Kal. Franc. na rok 1988* s. 92-96.

128. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 82: 1988-1989: Dzieje relikwii św. Andrzeja Boboli, nr 8 s. 35-38; 129. Łaskami słynący Chrystus z Katedry warszawskiej, nr 6 s. 2-5; 130. Matka Boska Piaskowa, nr 9 s. 5-7; 131. Obrazy Matki Boskiej słynące łaskami ze wschodnich rubieży Rzeczypospolitej, nr 12 s. 26-32; 132. Opłatek wigilijny darem nieba i więzią jedności, nr 3 s. 23-26; 133. Świętojańska od wykupu niewolników, nr 7 s. 11-12; 134. Ta, co w Ostrej świeci Bramie, nr 2 s. 15-18; 135. Uroczystości w Polsce z okazji 1000-lecia Chrztu Rusi i Ukrainy, nr 4 s. 11-15; 136. Wielki Tydzień w polskiej tradycji, nr 6 s. 9-12; 137. W Katyniu zginął także franciszkanin [kl. Dominik Drabczyński], nr 12 s. 33-36; 138. Zadroże - mniej znane miejsce kultu Matki Boskiej, nr 5 s. 21-23.

139. Zuzanna Amendówna (?-1644). Tercjarka, fundatorka pierwszego kościoła reformatów w Krakowie. *Stud. Franc.* T. 3: 1988 s. 323-332.

140. Krakowskie dzwonki za konających. *Kal. Franc. na rok 1989* s. 66-68.

141. O karaniu przestępców w dawnych wiekach w Krakowie i w innych miastach polskich. *Kal. Franc. na rok 1989* s. 75-77.

142. O. Konrad Gubarzewski, jałmużnik Krakowa. *Kal. Franc. na rok 1989* s. 33-38.

143. Tablice pamiątkowe przy warszawskim kościele św. Antoniego. *Kal. Franc. na rok 1989* s. 87-92.

144. O. Cezary Pszona (1661?-1705). *Stud. Sand.* T. 5: 1985-1989 s. 399-406.

145. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 83: 1989-1990: Czterysta lat istnienia Sanktuarium Matki Boskiej w Leżajsku, nr 12 s. 15-19; 146. Dzieje klasztoru świętokrzyskiego, nr 6 s. 11-15; 147. Jubileusz benedyktynów tynieckich, nr 3 s. 46-47; 148. Kartuzi i Kartuzy, nr 5 s. 16-18; 149. Kult i pieśni do Serca Pana Jezusa, nr 9 s. 20-24; 150. Madonna Mariampola uczczona we Wrocławiu, nr 4 s. 14-17; 151. Matka Boska "Jackowa", nr 10-11 s. 16-18; 152. Nieco o folklorze w polskich kościołach, nr 8 s. 15-17; 153. Pierwsze tygodnie II wojny światowej w oczach jednego z polskich franciszkanów, nr 2 s. 6-9; 154. Pieśni eucharystyczne, nr 9 s. 2-6; 155. Procesja wielkanocna w Pietrowicach Wielkich, nr 7 s. 20-23; 156. Sądowa Wisznica - Sanktuarium św. Antoniego z Padwy, nr 9 s. 25-29; 157. Sługa Boża Wanda Malczewska, nr 12 s. 27-29; 158. Wielki dzień Ormian w Polsce, nr 3 s. 36-39.

159. Kopce Krakowa. *Kal. Franc. na rok 1990* s. 64-66.

160. Pani Jazłowiecka z Szymanowa. *Kal. Franc. na rok 1990* s. 35-37.

161. Św. Ekspedyt nadal aktualny. *Kal. Franc. na rok 1990* s. 56-58.

162. Zwyczaje świąteczne i inne u polskich bernardynek. *Kal. Franc. na rok 1990* s. 27-29.

163. Franciszkanie-reformaci. II. Jarosław, III. Sądowa Wisznia. W: *Diecezja przemyska w latach 1939-1945*. T. 3. Przemyśl 1990 s. 261-285.

164. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 84: 1990-1991: Chrystus Frasobliwy na ziemi polskiej, nr 5 s. 18-20; 165. Dawne polskie sumy, nr 7 s. 9-12; 166. Grabarka: Święta Góra Prawosławia, nr 4 s. 25-27; 167. Nabożeństwo wtorkowe do św. Antoniego, nr 9 s. 6-10; 168. Najbardziej znane polskie Kalwarie, nr 6 s. 7-12; 169. O polskim duszpasterstwie wojskowym, kapelanach i biskupach, nr 8 s. 14-19; 170. Otwarcie katolickiego Seminarium Duchownego na Białorusi, nr 2 s. 44-45; 171. Polskie nieszpory w aspekcie rozwojowym, nr 1 s. 20-23, 29; 172. Sanktuarium Matki Boskiej w Rudkach i w Bieszczadach, nr 7 s. 20-24; 173. Stopa bł. Jadwigi, nr 10-11 s. 34-37; 174. Święty profesor Akademii Krakowskiej, nr 1 s. 36-40; 175. Wśród nienawiści i miłości. Jeden z przykładów z czasów II wojny światowej, nr 9 s. 17-20; 176. Wznowienie hierarchii Kościoła obrządku łacińskiego na Ukrainie, nr 8 s. 45-46; 177. Zmarł prezes Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, nr 7 s. 47.

178. Bochnia - miasto słynne z soli oraz ze szczególnego kultu Matki Boskiej i bł. Kingi. *Kal. Franc. na rok 1991* s. 35-40.

179. Mauzoleum Zasłużonych Polaków w Krakowie na Skałce. *Kal. Franc. na rok 1991* s. 47-52.

180. Mąż Boży Stanisław Kazimierczyk. *Kal. Franc. na rok 1991* s. 88-92.

181. Artykuły w: *Mies. Franc.* R. 85: 1991-1992: Cmentarz Orląt Lwowskich nr 2 s. 5-9; 182. Polskie pieśni wielkanocne, nr 7 s. 30-35; 183. Rodzimy folklor w polskich kolędach i pastorałkach, nr 3 s. 28-32; 184. Rorantyści Katedry Wawelskiej, nr 3 s. 12-15; 185. Sługa Boży ks. Stefan Frelichowski ofiara obozu koncentracyjnego, nr 2 s. 30-32; 186. Św. Izydor, patron rolników, nr 8 s. 17-20.

187. Kościół i klasztor franciszkanów w Zakliczynie nad Dunajcem. Kr. 1992 Wydaw. "Biblioteka Franciszkańska" 8⁰ ss. 352.

188. Prowincja Matki Bożej Anielskiej Zakonu Braci Mniejszych (franciszkanie-reformaci). W: *Życie religijne w Polsce pod okupacją 1939-1945*. Red. Z. ZIELIŃSKI. Kat. 1992 s. 261-285.

189. Ryziński Władysław (1879-1943). W: *Pol. słow. biogr.* T. 33: 1992 s. 606-608.

190. Przybywaj! [Wiersz o Zakliczynie]. *Zeszyty Wojnickie*. R. 1994 nr 10 s. 11.

191. Zakliczyn w zaraniu swoich dziejów. *Zeszyty Wojnickie*. R. 1994 nr 10 s. 11.

192. Unia w Zakonie Braci Mniejszych w 1897 r. oraz przebieg unii i dyzunii w Galicji (1899-1911). Kr. 1961 ss. 70. Mps. Arch. Prow. Franc.-Ref. w Krakowie.

193. O. Serafin Piestrak OFM (1861-1943). Wieliczka 1963 ss. 30. Mps. Arch. Prow. Fran.-Ref. w Krakowie.

194. Kościół Najświętszej Rodziny i Klasztor Franciszkanów-Reformatów we Lwowie (1896-1946). Zakliczyn 1990 ss. 95. Mps. Arch. Prow. Franc.-Ref. w Krakowie.

195. Wólka Pełkińska. Zarys historyczny miejscowości i parafii. Współautor: A. B. SROKA. [W druku].

II.

SZTEINKE A. J.: Modest Jan Pasiecznik OFM (1923-1991) jako historyk Zakonu Braci Mniejszych w Polsce. *Stud. Franc.* T. 6: 1994 s. 259-281, tamże literatura. –Ponadto: Słownik historyków polskich. W. 1994.

O. Anzelm Janusz Szteinke OFMRef.

Pasierb Janusz Stanisław (1929-1993), profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, historyk sztuki sakralnej.

Urodził się 7 I 1929 r. w Lubawce w rodzinie nauczycielskiej Jana i Janiny z Tomaszewskich. Naukę w szkole powszechnej rozpoczął w 1936 r. w Tczewie, a ukończył w 1942 r. w Żabinie k/ Tarnowa. W l. 1942-1943 był uczniem w szkole handlowej i uczestnikiem tajnych kompletów w Tarnowie. W 1945 r. uczęszczał do I Gimnazjum im. K. Brodzińskiego w Tarnowie, a po powrocie do Tczewa kontynuował naukę w miejscowym Liceum Ogólnokształcącym, gdzie w 1947 r. zdał egzamin dojrzałości. W l. 1947-1952 odbył studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium Duchownym w Pelplinie. Święcenia kapłańskie przyjął 20 IX 1952 r. w katedrze pelplińskiej z rąk bpa K. J. Kowalskiego. Pełnił obowiązki wikariusza w parafii św. Mikołaja w Grudziądzu (1952) i w Redzie (1953-1954), będąc jednocześnie katechetą w szkole podstawowej w Ciechocinie. W l. 1954-1955 studiował zaocznie sztukę kościelną na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Uczęszczał także na wykłady z polonistyki. Studia ukończył w Akademii Teologii Katolickiej, uzyskując 20 XII 1955 r. tytuł magistra teologii w zakresie archeologii chrześcijańskiej i historii sztuki

sakralnej w oparciu o pracę pt.: *Ikonografia i typologia Madonny w malarstwie Hermana Hana*. W 1956 r. został asystentem ks. prof. T. Kruszyńskiego, a w 1957 r. uzyskał tytuł doktora teologii na podstawie rozprawy pt.: *Życie i twórczość Hermana Hana*. W l. 1958-1963 odbył studia w Rzymie i we Fryburgu. W rzymskim Pontificio Instituto di Archeologia uzyskał w 1960 r. doktorat z archeologii, przedstawiając pracę pt.: *Das private Stundengebet der ersten christichen Jahrhunderte*. Na Uniw. Kantonalnym we Fryburgu studiował archeologię, historię kultu i patrologię. W tym czasie odbył podróże po Europie, Ameryce Północnej i Południowej, Afryce Północnej i Bliskim Wschodzie.

Po powrocie do kraju został w 1963 r. wykładowcą sztuki sakralnej w Seminarium Duchonwym w Pelplinie i adiunktem w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. 13 VI 1964 r. habilitował się na Wydziale Humanistycznym Uniw. Warszawskiego w oparciu o rozprawę pt.: *Problemy ideowe i formalne pomorskich i wielkopolskich przedstawień - Koronacji Madonny w XVII w.* W 1965 r. otrzymał nominację na docenta i kierownika Katedry Historii Sztuki Kościelnej w ATK. W l. 1966-1981 pełnił obowiązki prodziekana Wydziału Teologicznego ATK. W 1972 r. został profesorem nadzwyczajnym, a w 1982 r. profesorem zwyczajnym nauk humanistycznych. W ATK był kuratorem kierunku historii sztuki kościelnej, kieronikiem Katedry Historii Sztuki Starożytnej i Średniowiecznej (1982-1987), Średniowiecznej i Nowożytnej (1987-1992). W 1985/1986 przebywał w Rzymie, gromadząc materiały do pracy o polonikach w zbiorach watykańskich. W 1982 r. otrzymał godność papieskiego prałata honorowego. W diecezji pelplińskiej był konserwatorem, egzaminatorem prosynodalnym, egzaminatorem diecezjalnym, przewodniczącym Rady Programowej Wydawnictwa Diecezji Pelplińskiej. Należał do zespołów redakcyjnych: "Studia Pelplińskie", "Studia Claromontana", "Nasza Przeszłość", "Przegląd Katolicki" i był redaktorem naczelnym działu "Archeologia Chrześcijańska" w Encykopedii katolickiej KUL. Należał do organizatorów Wydziałów Teologicznych w FIUC (1973). Był też przedstawicielem ATK w FIUC i COCTI. Na arenie ogólnopolskiej był członkiem Komisji Episkopatu d/s Sztuki Kościelnej, członkiem Podkomisji Duszpasterstwa Liturgicznego, koordynatorem działań Episkopatu i władz w dziedzinie ochrony zabytków, członkiem Komisji Episkopatu d/s Wydawnictw Religijnych. Na obszarze ogólnokościelnym był członkiem Papieskiej Komisji Ochrony Dziedzictwa Artystycznego i Historycznego Kościoła, członkiem korespondentem Papieskiej Międzynarodowej Akademii Maryjnej, członkiem Instituto des Sacro Romano Impero oraz konsultantem watykańskiej Commisione Per Gli Seritti di Karol Wojtyła. Ponadto był członkiem wielu naukowych organizacji świeckich. Otrzymał liczne odznaczenia i nagrody. Wygłaszał odczyty niemal na całym swiecie. Był prelegentem na różnych krajowych imprezach naukowych i kulturalnych. Zasłynął jako kaznodzieja i rekolekcjonista.

Zainteresowania badawcze ks. Pasierba można ująć w następujące grupy problemowe: 1) sztuka Gdańska i Pomorza Gdańskiego epoki nowożytnej, 2) ikonografia i ikonologia sztuki sakralnej epoki nowożytnej, 3) ochrona zabytków sztuki kościelnej, 4) historia i teoria kultury, 5) zagadnienia współczesnej architektury, plastyki i literatury religijnej. Był też poetą, którego utwory są nasycone głęboką refleksją religijną i filozoficzną. Ks. Pasierb zmarł w pełni sił twórczych w Warszawie 15 XII 1993 r. i został pochowany na cmentarzu w Pelplinie.

I.

1. Jedność narodowa. *Młode Życie*. R. 1946 nr 2 s. 1-2.

2. Tradycja i zadania. *Młode Życie*. R. 1946 nr 5 s. 1.

3. Człowiek po ludzku człowieczy. [Albert Schweitzer]. *Tyg. Powsz*. R. 5: 1950 nr 13 s. 3-4.

4. Problemy duszpasterstwa w "Rozdrożu miłości" Zawieyskiego. *Homo Dei*. R. 20: 1951 nr 2-3 s. 286-301.

5. Dziś, wczoraj i przedwczoraj kapituły chełmińskiej. *Homo Dei*. R. 21: 1952 nr 1 s. 73-80.

6. Filozofia ks. Franciszka Sawickiego. *Tyg. Powsz*. R. 7: 1952 nr 4 s. 6, 7.

7. 600 lat historii sztuki w jednej katedrze. *Tyg. Powsz*. R. 7: 1952 nr 38 s. 5, 8.

8. Problemy biografii Hermana Hana. *Biul. Hist. Szt*. R. 19: 1957 nr 2 s. 151-155.

9. Życie Hermana Hana, malarza i obywatela gdańskiego (1574-1628). *Rocz. Gdań*. 1956/1957 [druk 1958] s. 400-417. -Toż. Nadb. Gd. 1958 8° ss. 20.

10. Życie i twórczość Hermana Hana. [Streszcz. referatu wygłoszonego na zebraniu naukowym Oddziału Warszawskiego SHS w dniu 12 II 1957]. *Biul. Hist. Szt*. R. 19: 1957 nr 3-4 s. 400-402.

11. Kaplica M. B. Częstochowskiej w Grotach Watykańskich. [Omówienie wystroju]. *Tyg. Powsz*. R. 12: 1958 nr 27 s. 7.

12. Madonna w sztuce pirenejskiej. Rec. wystawy pod tym samym tytułem w Lourdes w 1958 r. *Życie*. R. 1958 nr 5 s. 12.

13. Rec.: H. IWANOYKO: Bartłomiej Strobel. P. 1957. *Biul. Hist. Szt*. R. 20: 1958 nr 3-4 s. 363-367.

14. Wystawa "Gesu lavoratore". Rec. wystawy pod tym samym tytułem w Rzymie w 1958 r. *Tyg. Powsz*. R. 12: 1958 nr 52 s. 6.

15. A. Mickiewicz o języku sakralnym. *Ruch Biblij*. R. 12: 1959 nr 1 s. 43-49.

16. Our Lady of Częstochowa Chapel in Vatican Grotto. *Jasna Góra z dn. 3 V* 1960.

17. Romano Guardini. *Tyg. Powsz*. R. 13: 1960 nr 16 s. 5.

18. Aktualne sprawy Kościoła Ameryki Łacińskiej. [Wywiad z przedstawicielami CELAM]. *Tyg. Powsz*. R. 15: 1962 nr 39 s. 3.

19. Chagall i Biblia. Rec. wystawy pod tym samym tytułem w Genewie w 1962 r. *Tyg. Powsz*. R. 15: 1962 nr 52 s. 3.

20. L' arte sacra in Polonia. *La Rocca*. R. 1962 nr 19 s. 41.

21. L' art sacré in Pologne. *Pax Rom. Jour*. R. 1962 nr 6 s. 11-14.

22. Lo stodio dell'Arte Sacra in Polonia. Rec. książki A. LIEDKEGO: Historia sztuki kościelnej w zarysie. P. 1961. *L' Osser. Rom*. R. 102: 1962 nr 178.

23. Odpowiedzialność społeczna uniwersytetu. *Tyg. Powsz*. R. 15: 1962 nr 47 s. 4, 5.

24. I Międzynarodowe Biennale Tkaniny Artystycznej. Rec. wystawy w Lozannie w 1962 r. *Tyg. Powsz*. R. 15: 1962 nr 36 s. 6.

25. Religious Art in Poland Today. *Pax Rom. Journ*. R. 1962 nr 6 s. 17-19.

26. Rewolucja w architekturze. *Sodalis*. R. 42: 1962 nr 4 s. 114-117.

27. Tkanina artystyczna w służbie Kościoła. *Sodalis*. R. 42: 1962 nr 7 s. 222-224.

28. W Argentynie o Polsce i Polakach. [Korespondencja]. *Tyg. Powsz*. R. 42: 1962 nr 51 s. 6.

29. W Urugwaju. [Korespondencja]. *Tyg. Powsz*. R. 15: 1962 nr 42 s. 4-5.

30. 400 lat seminariów duchownych. *Tyg. Powsz*. R. 16: 1963 nr 28 s. 5.

31. Drugi dziennik podróży. *Znak*. R. 15: 1963 nr 4 s. 455-467.

32. Dziennik podróży. *Znak*. R. 15: 1963 nr 1 s. 63-86.

33. Kartki z dziennika "Ksiądz istota nieznana". *Znak*. R. 15: 1963 nr 5 s. 576-590.

34. Le Corbusier poeta. *Tyg. Powsz*. R. 16: 1963 nr 2 s. 3.

35. Między Socho i Azeką. [Początki pontyfikatu Pawła VI]. *Znak*. R. 15: 1963 nr 10 s. 1207-1228.

36. Problemy ideowe i formalne pomorskich i wielkopolskich przedstawień "Koronacji Madonny" w XVII wieku. *Stud. Theol. Vars*. R. 2: 1963 nr 2 s. 115-239, 7 k. nlb.

37. U Jego Grobu. *Tyg. Powsz*. R. 16: 1963 nr 15 s. 3.

38. Ukochany kraj. *Znak*. R. 15: 1963 nr 9 s. 1028-1043.

39. Współczesna sztuka religijna i kościelna w Polsce. *Duszp. Pol. Zagr*. R. 14: 1963 nr 1 s. 32-52.

40. Kartki z dziennika: ludzie i książki. *Znak*. R. 16: 1964 nr 10 s. 1247-1253.

41. Kartki z dziennika: pośrodku życia. *Znak*. R. 16: 1964 nr 11 s. 1389-1398.

42. Problematyka sztuki w postanowieniach soborów. *Znak*. R. 16: 1964 nr 12 s. 1460-1482.

43. Seminarium Duchowne Diecezji Chełmińskiej. Historia i życie. *Oręd. Diec. Chełm*. R. 15: 1964 nr 1-2 s. 47-50.

44. Vaticanum II o sztuce sakralnej. *Tyg. Powsz*. R. 17: 1964 nr 27 s. 3.

45. Dzieje duszy papieża Jana. Rec. książki JANA XXIII: Dziennik duszy. Kr. 1965. *Tyg. Powsz*. R. 18: 1965 nr 52 s. 2, 3,

46. Katedra w małym miasteczku. *Polska*. R. 1965 nr 8 s. 20b-25.

47. Miasto na wzgórzu. *Tyg. Powsz*. R. 18: 1965 nr 23 s. 1, 4.

48. Panna Wierna. *Tyg. Powsz*. R. 18: 1965 nr 21 s. 1.

49. Ta Noc. *Tyg. Powsz*. R. 18: 1965 nr 16 s. 1, 11.

50. Ideologia kościelna i państwowa w ikonografii

Drzwi Gnieźnieńskich. *Stud. Theol. Vars.* R. 4: 1966 nr 2 s. 47-72.

51. Nieznane dzieło Bartłomieja Strobla. Obraz N. M. P. Łaskawej w Płochocinie i dzieje jego kultu. *Collect. Theol.* R. 37: 1966 nr 1-4 s. 122-127.

52. Ołtarz i tabernakulum wobec aggiornamento. *Tyg. Powsz.* R. 19: 1966 nr 10 s. 3.,

53. Boże Ciało. *Tyg. Powsz.* R. 20: 1967 nr 22 s. 1.

54. Erazm, nasz współczesny. *Znak.* R. 19: 1967 nr 12 s. 1567-1572.

55. Kradzieże zabytków kościelnych. *Tyg. Powsz.* R. 20: 1967 nr 31 s. 4.

56. Mikołaj Sęp Szarzyński. *Znak.* R. 19: 1967 nr 7-8. s. 967-978.

57. O nowoczesnej sztuce w Kościele. Szansa, której nie mieliśmy. *Tyg. Powsz.* R. 20: 1967 nr 9 s. 1, 4.

58. Portret Sycylijczyka. [O poezji Salvatore Quasimodo]. *Tyg. Powsz.* R. 20: 1967 nr 42 s. 4.

59. Wielka rzecz - małe formy. Rec. wystawy "Propozycje współczesnej sztuki religijnej w małych formach" w Lubaniu. *Tyg. Powsz.* R. 20: 1967 nr 26 s. 6.

60. Wizerunek biskupa. [Konstantego Dominika]. *Tyg. Powsz.* R. 20: 1967 nr 34 s. 3.

61. Zagadnienie współczesnej sztuki kościelnej w świetle Konstytucji "O liturgii". W: *Wprowadzenie do liturgii.* P. 1967 s. 518-533.

62. Tłum.: S. QUASIMODO: Wiersze. *Tyg. Powsz.* R. 20: 1967 nr 42 s. 4.

63. Cander. Rec. z wystawy prac malarskich w Muzem Grudziądzkim. *Tyg. Powsz.* R. 21: 1968 nr 14 s. 6.

64. Hammerskjöld: Samotność i solidarność. Rec.: D. HAMMERSJÖLD: Drogowskazy. Kr. 1967. *Znak.* R. 20: 1968 nr 5 s. 660-667.

65. Kaznodziejstwo w religijnej i narodowej kulturze polskiego Tysiąclecia. [Streszcz. referatu]. *Collect. Theol.* R. 39: 1968 nr 2 s. 103-114.

66. Mickiewicz o kaznodziejstwie. *Collect. Theol.* R. 39: 1968 nr 4 s. 78-83.

67. Msza w Polsce. Rec. książki O. P. SCZANIECKIEGO: Msza po staremu się odprawia. Kr. 1967. *Tyg. Powsz.* R. 21: 1968 nr 8 s. 5.

68. Największa w Polsce. *Poznaj swój kraj.* R. 1968 nr 9 s. 14-17.

69. "Niespodzianka" w teatrze ATEKA. Rec. sztuki K. H. ROSTWOROWSKIEGO wystawionej przez teatr akademicki ATK w Warszawie. *Tyg. Powsz.* R. 21: 1968 nr 30 s. 3.

70. Ochrona zabytków sztuki kościelnej. W. 1968 Wydaw. ATK 8° ss. 167.

71. Ołtarz chrześcijański: historia, symbolika. *Stud. Theol. Vars.* R. 6: 1968 nr 2 s. 17-28.

72. Próba syntezy treści ideowych Drzwi Gnieźnieńskich. *Biul. Hist. Szt.* R. 30: 1968 nr 2 s. 240-242.

73. Temat "Pokłonu pasterzy" w twórczości Hermana Hana. W: *"Sarmatia Artistica". Księga pamiątkowa ku czci prof. Władysława Tomkiewicza.* W. 1968 s. 63-71.

74. Zakonnica z kamerą. *Tyg. Powsz.* R. 21: 1968 nr 19 s. 6.

75. Z Zawieyskim do Wujka. Rec. sztuki J. ZAWIEYSKIEGO: "Idziemy do Wujka", wystawionej w teatrze Ateneum w Warszawie. *Znak.* R. 20: 1968 nr 4 s. 542-544.

76. Człowiek i jego świat w sztuce religijnej renesansu. W. 1969 Wydaw. ATK 8° ss. 126, nlb. 1.

77. Człowiek współczesny jako słuchacz Słowa Bożego. *Collect. Theol.* R. 40: 1969 nr 1 s. 5-15.

78. Tematyka hagiograficzna w twórczości malarza gdańskiego Hermana Hana. *Stud. Pelpl.* T. 1: 1969 [druk:] 1970 s. 63-74, il.

79. Warszawski Wieczernik. *Tyg. Powsz.* R. 22: 1969 nr 49 s. 4.

80. Wystawa Milenijna Diecezji Chełmińskiej. *Stud. Pelpl.* T. 1: 1979 [druk:] 1970 s. 191-198.

81. Zło i dobro w symbolice sztuki chrześcijańskiej. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 3. W. 1969 s. 199-215.

82. Czy można uratować człowieka w kulturze współczesnej? [Wprowadzenie do dyskusji]. *Więź.* R. 13: 1970 nr 9 s. 22-27.

83. Doświadczenie wiary w posoborowej sztuce kościelnej. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 4. W. 1970 s. 227-244.

84. Eschatyczna perspektywa kultury. *Kierunki.* R. 15: 1970 nr 42.

85. La théorie de l'art sacré dans la Constitution sur la liturgie du Concile Vatican II. W: *La pensé postconciliaire en Pologne.* W. 1970 s. 268-297.

86. Narodziny przestrzeni. *Polska.* R. 1970 nr 9 s. 9.

87. O człowieku, który jest papieżem. Rec. książki J. GUITTONA: Rozmowy z Pawłem VI. P. 1968. *Tyg. Powsz.* R. 23: 1970 nr 22 s. 1, 2.

88. Pisane w kamieniu. *Tyg. Powsz.* R. 23: 1970 nr 40 s. 4.

89. Teoria sztuki sakralnej w Konstytucji o Liturgii Soboru Watykańskiego II. W: *Myśl posoborowa w Polsce.* W. 1970 s. 279-304.

90. Teoria sztuki sakralnej w postanowieniach Vaticanum II. *Collect. Theol.* R. 41: 1970 nr 3 s. 5-26.

91. Ks. Franciszek Sawicki w pamięci uczniów. *Stud. Pelpl.* T. 3: 1971 [druk:] 1972 s. 9-25.

92. Obecność. [O katedrze gnieźnieńskiej]. *Polska.* R. 1971 nr 2 s. 11-12, 20.

93. Ochrona zabytków sztuki kościelnej. [Nowa wersja]. P. 1971 ss. 240, rys., plany, il.

94. Cranach świecki. Cranach religijny. *Tyg. Powsz.* R. 25: 1972 nr 42 s. 6.

95. Czas otwarty. [Eseje o liturgii, literaturze i sztuce]. P. 1972 Pallottinum 8° ss. 306. -Toż. P. 1976

ss. 306. -Toż. Pelplin 1992 8° ss. 229, nlb. 2. -Toż. Fragm.: Człowieczy los. *Nasza Rodzina*. R. 1974 nr 11 s. 4-5, 8-9. -Toż. Fragm.: Żeby ogrzać Dzieciątko. *List do Pani*. R. 1993 nr 11 s.7. -Toż. *Pielgrzym*. R. 4: 1993 nr 26 s. 2.

96. Eschatyczna perspektywa kultury. W: *W kierunku człowieka*. W. 1972 s. 344-353.

97. Les trois courtants de l'art sacré en Pologne. *Hejnał Mariacki*. R. 17: 1972 nr specj. s. 14-16.

98. Stary Brueghel. *Tyg. Powsz*. R. 25: 1972 nr 29 s. 6.

99. Urodzajne spotkania. [O Muzeum Diecezjalnym w Przemyślu]. *Polska*. R. 1972 nr 7 s. 24.

100. Człowiek, który się modli. Rec. książki Bezimienni mówią o modlitwie. Kr. 1973. *Tyg. Powsz*. R. 26: 1973 nr 51-52 s. 4, 11,

101. Katedra w Pelplinie. [Składanka]. Gdynia 1973 8° ss. 12.

102. Miasto na górze. [Szkice o kulturze]. Kr. 1973 Znak 8° ss. 312.

103. Skarby Jasnej Góry. W: *Almanach Polonii*. W. 1973 s. 156-162.

104. Św. Bernard z Clairveaux w dziełach Hermana Hana. *Stud. Pelpl*. T. 5: 1973 s. 13-17, il.

105. Wiersze: Modlitwa matki; Modlitwa syna. *Tyg. Powsz*. R. 26: 1973 nr 27 s. 5.

106. Wiersze: Ojcze nasz; Synagoga zaśnięcia w Toledo. *W Drodze*. R. 1: 1973 nr 3-4 s. 32, 47.

107. Funkcjonowanie sztuki afrykańskiej w życiu religijnym. *Zesz. Misj. ATK*. R. 1974 cz. 2 s. 190-207.

108. Malarz gdański Herman Han. W. 1974 ss. 307, tabl. 40.

109. Pelplińska katedra. *Przew. Katol*. R. 64: 1974 nr 24 s. 4, 5.

110. Wiersze: Ojcze nasz; Wiersze. W: *Z głębokości ... Antologia polskiej modlitwy poetyckiej*. T. 2. W. 1974 s. 380-381. -Toż. *Więź*. R. 17: 1974 nr 6 s. 39.

111. 20 lat Akademii Katolickiej w Warszawie. *Biul. Inf. ATK*. R. 1975 nr 1 s. 12-21. -Toż. W wersji francuskiej.

112. Inaczej. Rec. książki K. BRANDYSA: Pomysł. W. 1974. *Tyg. Powsz*. R. 28: 1975 nr 9 s. 6.

113. Janusowy wiek XV. Rec. książki S. ŚWIEŻAWSKIEGO: Dzieje filozofii europejskiej XV wieku. T. 1. P. 1974. *Więź*. R. 17: 1975 nr 7-8 s. 171-174

114. Kościół dzisiaj. Rec. książki A. ŚLIWIŃSKIEGO: Idea Ludu Bożego we współczesnej eklezjologii. Pelplin 1974. *Tyg. Powsz*. R. 28: 1975 nr 50 s. 5.

115. Pierwszy tom polskiej "Encykopedii Katolickiej". Rec.: Encyklopedia Katolicka. T. 1. Lubl. 1973. *Znak*. R. 27: 1975 nr 3 s. 351-357.

116. Poezja i modlitwa. *Więź*. R. 17: 1975 nr 10 s. 130-134.

117. Rozmowa z Kazimierzem Brandysem. *Więź*. R. 17: 1975 nr 4 s. 5-15.

118. Rozmowa z Mieczysławem Jastrunem. *Więź*. R. 17: 1975 nr 5 s. 15-28.

119. Rzecz o miłości Ojczyzny. Rec. książki T. CHRZANOWSKIEGO: Żywe i martwe granice. Kr. 1974. *Tyg. Powsz*. R. 28: 1975 nr 4 s. 6.

120. Stanisław Hiszpański (1904-1975). *Tyg. Powsz*. R. 28: 1975 nr 17 s. 6.

121. Szczęśliwa Opolszczyzna. Rec. książek T. CHRZANOWSKIEGO: Rzeźba lat 1560-1650 na Śląsku Opolskim. W. 1974; Sztuka Śląska Opolskiego od średniowiecza do końca wieku XIX. Kr. 1974. *Tyg. Powsz*. R. 28: 1975 nr 34 s. 8.

122. Daję ci koniec nici złotej ... Rec. książki B. GRIFFITHS' A: Złota nić. Kr. 1974. *W Drodze*. R. 4: 1976 nr 1 s. 73-81.

123. Dziennik indyjski. *Tyg. Powsz*. R. 29: 1976 nr 5 s. 6; nr 6 s. 4, 5.

124. Historia sztuki kościelnej [na Wydziale Teologicznym ATK]. W: *XX lat Akademii Teologii Katolickiej. Księga Pamiątkowa 1954-1974*. W. 1976 s. 162-173.

125. Jakie święta? *Tyg. Powsz*. R. 29: 1976 nr 52 s. 1.

126. Jakość i nijakość w kulturze masowej. *Więź*. R. 18: 1976 nr 2 s. 214.

127. Osobowość Jana XXIII. W: *W kierunku prawdy*. Red. B. BEJZE. W. 1976 s. 5-12.

128. Oźminowie. [O działalności artystycznej Łucji i Józefa Oźminów]. *Tyg. Powsz*. R. 29: 1976 nr 7 s. 6.

129. Słowo Boże między ludźmi. *Oręd. Diec. Chełm*. R. 27: 1976 nr 5-6 s. 170-178.

130. Tłum.: Modlitwa o pokój. Wiersz: Rozmowa o Franciszku. W: *Brat słońca. Antologia poezji polskiej o świętym Franciszku z Asyżu*. Kr. - Asyż 1976 s. 32, 187-188.

131. Tukaram. [Poeta i mistyk indyjski XVII w.]. *Tyg. Powsz*. R. 29: 1976 nr 14 s. 8.

132. Zuberbier z lwem i jagnięciem. Rec. książki A. ZUBERBIERA: Teologia dzisiaj. Kat. 1975. *Tyg. Powsz*. R. 29: 1976 nr 19 s. 3.

133. Aktualność myśli ks. Franciszka Sawickiego. *Tyg. Powsz*. R. 30: 1977 nr 50 s. 6.

134. Die Kunstschätze des Klosters Jasna Góra. Leipzig 1977 [tekst s. 5-34].

135. Liebert zaskakujący. *Tyg. Powsz*. R. 30: 1977 nr 15 s. 6.

136. Wiersze: Płaskorzeźba z Nauburgu; Syn marnotrawny; Łazarz; Rewolucja Jezusa; Po południu; Sainte Chapelle. *Tyg. Powsz*. R. 30: 1977 nr 33 s. 4.

137. Brama dobra i zła. [O drzwiach L. Minguzziego]. *Prz. Powsz*. R. 35: 1978 nr 9 s. 18-19.

138. Dwa dzieła. [O drzwiach brązowych L. Minguzziego dla bazyliki watykańskiej i o grupie Zmartwychwstania P. Fazziniego w auli Pawła VI]. *Tyg. Powsz*. R. 31: 1978 nr 7 s. 6.

139. Jerzy Liebert. *Prz. Powsz.* R. 35: 1978 nr 5 s. 9-10.

140. Kategoria przestrzeni. W. 1978 Czytelnik 8° ss. 151.

141. Nowosielski w Wesołej. [O polichromii J. Nowosielskiego w kościele par. w Wesołej]. *Tyg. Powsz.* R. 31: 1978 nr 10 s. 6.

142. Pelplin. Wr. 1978 s. 5-48; 128-133. Współautor: J. CIEMNOŁOŃSKI.

143. Wiersze: Wiersze z Luwru; Nike; Gioconda; Głowa króla; Portret z Fajum. *Literatura.* R. 1978 nr 37 s. 8.

144. Cranach Lukas Starszy. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 622-623.

145. Kartki z notatnika. *Nasza Rodzina.* R. 1979 nr 12 s. 5-6.

146. Kościół a aktualne przemiany kultury polskiej. W: *Człowiek we wspólnocie Kościoła.* Red. L. BALTER. W. 1979 s. 331-338.

147. Pisarz wielkiego umiaru. [O J. Parandowskim]. *Znak.* R. 31: 1979 nr 10 s. 1088-1092.

148. Poezja blasku i ciepła. [O poezji Karola Wojtyły]. *Nasza Rodzina.* R. 1979 nr 6 s. 9-11.

149. Służę Słowu. [Wywiad]. *Nasza Rodzina.* R. 1979 nr 1 s. 4-7.

150. Sonda. W: *Debiuty poetyckie 1978, antologia.* Red. J. LESZKIN-KOPERSKI, A. W. WAŚKIEWICZ. W. 1979 s. 91-92.

151. Things ultijmate and other poems. Rzeczy ostatnie i inne wiersze. Tłum. Ch. LAMBERT. London 1979 Poet's and Painter's Press 8° ss. 100. [Teksty angielskie i polskie].

152. Wiersz: Chasydzi na lotnisku. *Nasza Rodzina.* R. 1979 nr 2 s. 19.

153. Wiersze: Katedra w Sewili; Poezja dzisiaj. *Nasza Rodzina.* R. 1979 nr 1 s. 7.

154. Wiersze: Polska wiejska; Ptak. *Mies. Lit.* R. 1979 nr 1 s. 50.

155. W pielgrzymce do ojczystej ziemi. Jan Paweł II w Polsce, 2 VI - 10 VI 1979. Paryż 1979. [Wstęp, słowo wiążące, zakończenie].

156. Ksiądz Józef Sadzik. *Nasza Rodzina.* R. 1980 nr 10 s. 13-17.

157. Le programme iconographique et iconologique de la Porte de Gniezno. *Stud. in Art Hist.* T. 2: 1980 s. 31-49, tabl. 6.

158. Owoc zachwycenia. O twórczości Marii Hiszpańskiej-Neumann. *W Drodze.* R. 8: 1980 nr 6 s. 34-37.

159. Papież w Paryżu. *Więź.* R. 23: 1980 nr 7-8 s. 23-29.

160. Pokój na odpoczywanie. *Tyg. Powsz.* R. 33: 1980 nr 10 s. 3.

161. Refleksje. *Nasza Rodzina.* R. 1980 nr 11 s. 24-25.

162. Skarby Jasnej Góry. W. 1980 [tekst ss. 32]. -Toż. W. 1987 [w j. polskim i angielskim]. -Toż. W. 1990.

163. Wiersz: W Paryżu. *Nasza Rodzina.* R. 1980 nr 5 s. 14.

164. Wiersze: Każda miłość to miejsce zupełnie osobne; Pierwszego września; Pomnik depertowanych w Paryżu. *Literatura.* R. 1980 nr 41 s. 3.

165. Wizerunek Polaków. [O wystawie "Polaków portret własny" w Krakowie]. *Przew. Katol.* R. 70: 1980 nr 18 s. 4-5.

166. W trosce o piękno Domu Bożego. Na 50-lecie kapłaństwa ks. Antoniego Liedtkego. *Stud. Pelp.* T. 11: 1980 s. 313-319.

167. Bronisław Przyłuski poeta. *Tyg. Powsz.* R. 34: 1981 nr 32 s. 6.

168. Był człowiekiem dialogu. [Ks. Józef Sadzik]. *Więź.* R. 24: 1981 nr 3 s. 107-111.

169. Dostojewski dzisiaj. [Wypowiedź m. in. J. S. Pasierba]. *Znak.* R. 33: 1981 nr 1-2 s. 212.

170. Inspiracje chrześcijańskie we współczesnej kulturze. *Wieczory Kasjańskie* (Rzym). R. 1981 nr 7-8 s. 1-10.

171. "Jeśli kto służy ..." Homilia wygłoszona na Mszy św. środowisk twórczych odprawionej za śp. Ks. Kardynała Prymasa Stefana Wyszyńskiego w kościele św. Anny w Warszawie dnia 22 czerwca 1981 r. *Niedziela.* R. 24: 1981 nr 9 s. 6 -Toż. *Nasza Rodzina.* R. 1981 nr 9 s. 25-27. -Toż. *Więź.* R. 24: 1981 nr 7-8 s. 94-97.

172. Kartki z notatnika. *Nasza Rodzina.* R. 1981 nr 2 s. 19-20; nr 3 s. 11-12; nr 4 s. 9-10; nr 11 s. 24-25.

173. Kościoły i klasztory warszawskie. W: *Jesteśmy w Warszawie. Miasto dawne i nowe.* Red. Z. BARTOSZEWSKA. T. 1. W. 1981 s. 204-231.

174. Lebenstein z diabłem i śmiercią. *Tyg. Powsz.* R. 34: 1981 nr 36 s. 6.

175. Miłosierdzie i gniew w dramacie "Brat naszego Boga". *Communio.* R. 1: 1981 nr 1-2 s. 134-143.

176. Poezja uniwersaliów. *Znak.* R. 33: 1981 nr 3-4 s. 590-599.

177. Przestrzeń człowieka. *Stud. Theol. Vars.* R. 19: 1981 nr 1 s. 237-252.

178. [Refleksje o poezji Czesława Miłosza]. *Nasza Rodzina.* R. 1981 nr 4 s. 8-10.

179. Strony Mauriaca. *Tyg. Powsz.* R. 34: 1981 nr 44 s. 6.

180. Sytuacja człowieka we współczesnej kulturze. *Niedziela.* R. 24: 1981 nr 1 s. 4-5.

181. Wiersz: A serce. *Poezja.* R. 1981 nr 2 s. 80.

182. Wiersz: Anioł Zmartwychwstania. [O Danucie Szumskiej]. *Nasza Rodzina.* R. 1981 nr 4 s. 11. -Toż. *Tyg. Powsz.* R. 34: 1981 nr 16 s. 6.

183. Wiersz: Krzyże nocą. *Pomerania.* R. 1981 nr 6 s. 3.

184. Wiersz: Nocą, kiedy oglądam obraz. W: *Kalendarz "Nasza Rodzina"* 1981 s. 115. -Toż. *Więź.* R. 25: 1982 nr 1 s. 19. -Toż. *Za i Przeciw.* R. 26:

1982 nr 31 s. 19. -Toż. *Zorza.* R. 26: 1982 nr 20 s. 13.

185. Wiersz: Stare kobiety w kościele. *Nasza Rodzina.* R. 1981 nr 5 s. 19. -Toż. *Rycerz Niepok.* R. 46: 1985 nr 3 s. 83.

186. Wiersze: Dasselbe Nort; Wort; Ave verum; Die Revolution Jesu; Letzte Dinge; Vater unser. W: Glaube, Hoffnung, Liebe, Geistliche Lyrik aus Polen nach 1945. Wyd. K. DEDECIUS. Düsselfdorf 1981 s. 10-15.

187. Wiersze: Noc; Smutek; Wspomnienie z Prowansji; Wśród kwiatów. *Poezja.* R. 1981 nr 1 s. 79-81.

188. Arte e cultura nell'Europa centro-orientale. W: *The Common christian Roots of the European Nations. An International Colloquium in the Vatican.* T. 2. Written Contributions to the twelve Carrefours. Florence 1982 s. 641-648.

189. Chiostro [fragm.]; Żarna; Czerwony poranek; Dyskobol; Narodziny Afrodyty; Apollo Kitharodos; Afryka; Oleandry; Wyjście; Następnego rana (Rzym 6 VI 1981). *Mies. Lit.* R. 1982 nr 1-5 s. 20-21.

190. Glaube und Gemeinschaft. W: *Polen.* Red. K. DEDECIUS. Düsseldorf 1982 s. 45-48.

191. Kartki z notatnika. *Nasza Rodzina.* R. 1982 nr 1 s. 22-23; nr 9 s. 16-18; nr 10 s. 18-21; nr 12 s. 22-25.

192. Katedra w Pelplinie. Pelplin 1982 8° ss. 15, nlb. 1, il. -Toż. w j. niemieckim: Der Dom in Pelplin. Pelplin 1982 8° ss. 15, nlb. 1, il.

193. Matka Boska Częstochowska w kulcie i kulturze Polaków. [Referat]. *Znak.* R. 34: 1982 nr 11 s. 1378-1389.

194. Miasto otwarte. [Przemówienie wygłoszone w imieniu delegacji Episkopatu na Kongresie Kultury Polskiej 12 XII 1981]. *Tyg. Powsz.* R. 35: 1982 nr 29 s. 3.

195. Pomnik kultury. [Laudatio wygłoszona 3 XII 1981 przy wręczaniu nagrody PEN-Clubu redakcji "Encyklopedii katolickiej" KUL]. *Tyg. Powsz.* R. 35: 1982 nr 22 s. 6.

196. Przedmowa. W: *Jasnogórska Bogurodzica 1382-1982.* W. 1982 s. 5.

197. Szkice o kulturze. Pelplin 1982 Zakład Małej Poligrafii 8° ss. 70.

198. Światło i sól. W serii: Znaki Czasu nr 43. Paryż. 1982 ss. 303. -Toż. Wyd. 2 popr. Paryż 1983 ss. 301.

199. Wiersz: Haiku. *Twórczość.* R. 1982 nr 8 s. 5-6.

200. Wiersze: Akwedukt maszeruje przez Segowię; "Kuszenie św. Antoniego" Boscha [fragm.]; Prado; Toledo. *Literatura.* R. 1982 nr 1 s. 18-19.

201. Wiersze: Anath albo o początku historii religijnej; Bitwa (Ucello). *Poezja.* R. 1982 nr 7 s. 33.

202. Wspomnienia przy okrągłym stole o ks. Sawickim. [Prowadzenie dyskusji]. *Stud. Pelpl.* T. 13: 1982 [druk:] 1984 s. 131-143.

203. Zdejmowanie pieczęci. [Wiersze]. W. 1982 Czytelnik 8° ss. 124. -Toż. [Wybór]. W: *Od Staffa do Wojaczka. Antologia poezji polskiej lat 1945-1985.* Opr.: B. DROZDOWSKI i B. URBANOWSKI. Ł. 1989 Wydaw. Łódzkie.

204. Drzwi gnieźnieńskie. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983, szp. 255-257.

205. Ku harmonii. Komunikat SARP. *Zesz. Archit. Pol.* R. 1983 nr 7-8 s. 18-19.

206. Matka Boska Częstochowska w kulcie i kulturze polskiej. W: *Maryja Matka Narodu.* Red. S. GRZYBEK. Częstochowa 1983 s. 313-324.

207. Pionowy wymiar kultury. [Eseje]. Kr. 1983 Znak 8° ss. 151.

208. Religijność i sztuka. W: *W kierunku religijności.* Red. B. BEJZE. W. 1983 s. 296-304.

209. 600 Jahre der Schwarzen Madonna in Polen. Malarei und Graphik-Ausstellung. Mariazel 13 August - 15 Septempber 1983. [Wstęp do katalogu].

210. Szkice o kulturze. Pelplin 1983 ss. 70.

211. Świadectwo Poetki. [Homilia pogrzebowa]. *W Drodze.* R. 11: 1983 nr 4 s. 59-63.

212. Wiersze religijne. P. 1983 Pallottinum ss. 118.

213. Biskup Morski. *Tyg. Powsz.* R. 38: 1984 nr 27 s. 5-6. -Toż. W: *Stanisław Wojciech Okoniewski Biskup Chełmiński.* Pelplin 1986 s, 91-97.

214. II Tydzień Kultury Chrześcijańskiej w Diecezji Chełmińskiej. *Tyg. Powsz.* R. 38: 1984 nr 7 s. 7.

215. Glossa o kiczu. *Znak.* R. 36: 1984 nr 4 s. 483-490.

216. Jasnogórska Hodegetria. W: *Ikona, symbol i wyobrażenia.* Red. E. BOGUSZ. W. 1984 s. 107-110.

217. Kartki z notatnika: Celnik. *Prz. Katol.* R. 22: 1984 nr 25 s. 6, 3.

218. Kartki z notatnika: Nowoczesność skrzeczy. *Prz. Katol.* R. 22: 1984 nr 23 s. 6.

219. Kartki z notatnika: "Przy pogrzebie rzecz". *Prz. Katol.* R. 2: 1984 nr 6 s. 6.

220. Kartki z notatnika: Słowo i słowa. *Prz. Katol.* R. 22: 1984 nr 14 s. 6.

221. Kartki z notatnika: "Świadomość eschatologiczna. *Prz. Katol.* R. 22: 1984 nr 4 s. 6.

222. Kartki z notatnika: Wyznanie i wezwanie. *Prz. Katol.* R. 22: 1984 nr 2 s. 6.

223. Kościół w Polsce wobec zagadnień kultury. [Referat]. *Kron. Rzym.* R. 1984 nr 31 s. 10-12.

224. List do ks. Malińskiego. *Tyg. Powsz.* R. 38: 1984 nr 26 s. 2.

225. Najświętsza Maryja Panna w sztuce Baroku. *Prz. Powsz.* R. 1984 nr 2 s. 169-180; nr 3 s. 351-361.

226. Od kaznodziejstwa do homilii. Pelplin. Zakł. Małej Poligrafii 8° ss. 1984 ss. 53.

227. 500-lecie śmierci św. Kazimierza. *Tyg. Powsz.* R. 38: 1984 nr 11 s. 2.

228. Religijność polskiego oświecenia. *Prz. Katol.* R. 22: 1984 nr 5 s. 3.

229. Sztuka czasów potrydenckich. W: *Przełom*

wieków XVI i XVII w literaturze i kulturze polskiej. W. 1984 s. 47-61.

230. Świat i scena Andrzeja Majewskiego. W: *Katalog wystawy.* W. 1984 s. 1-4.

231. Tłum.: M. LUZI: Zdania. *Tyg. Powsz.* R. 38: 1984 nr 37 s. 4.

232. Wartości duchowe, kulturalne i pastoralne postaci św. Kazimierza dla dzisiejszego katolicyzmu. *Anal. Crac.* T. 16: 1984 s. 71-77.

233. Wiersz: Ornitologia pastoralis. *W Drodze.* R. 12: 1984 nr 12 s. 19.

234. Wiersz: Przypowieści o ojcu. *Msza Święta.* R. 40: 1984 nr 3 s. 61.

235. Wiersz: Rozmowa o Franciszku. *Niedziela.* R. 27: 1984 nr 41 s. 5. -Toż. W: *Tygodnie Kultury Chrześcijańskiej w Warszawie 1975-1984.* W. 1985 s. 204-205.

236. Wiersze: Przedwiośnie; Wstępując na wzgórze; U wrót. *Tyg. Powsz.* R. 38: 1984 nr 17-18 s. 9.

237. Wstęp. W: *Katalog wystawy Andrzeja Majewskiego.* W. 1984 ss. 6.

238. Znaczenie wizerunku Matki Boskiej Częstochowskiej. *Stud. Clar.* T. 5: 1984 s. 102-109.

239. Być zabytkiem. *Prz. Katol.* r. 23: 1985 nr 1 s. 6.

240. Czarna skrzynka. [Zbiór wierszy]. W. 1985 Czytelnik 8° ss. 168.

241. Dobrze, że jesteś inny. [Wywiad]. *Prz. Katol.* R. 23: 1985 nr 25 s. 1, 5.

242. Gałęzie i liście. [Eseje]. P. 1985 Pallottinum 16° ss. 315. -Toż. P. 1986. -Toż. Pelplin 1993. -Toż. [Fragm.]. Nadzwyczajna była w tym życiu zwyczajność. Gd. 1990 ss. 16.

243. Jezus z krzyża zdjęty na kolanach Matki złożony. Stacja XIII. *Powśc. i Pr.* R. 36: 1985 nr 4-5 s. 4-5. -Toż. W: *Droga Krzyżowa.* Kr. 1985 s. 87-95.

244. Kościół w Polsce wobec zagadnień kultury. *Prz. Powsz.* (Londyn). R. 1985 nr 2 s. 13-15.

245. Milczeć i być. *Prz. Katol.* R. 23: 1985 nr 19 s. 3.

246. Ojczyzna i obczyzna. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 36: 1985 nr 3 s. 505-512.

247. Pisarz umarł, a więc żyć zaczyna". [Homilia wygłoszona na Mszy pogrzebowej Andrzeja Kijowskiego]. *Tyg. Powsz.* R. 39: 1985 nr 28 s. 2.

248. Polski "Kościół ludu". *Prz. Katol.* R. 23: 1985 nr 34 s. 3; nr 35 s. 1, 2.

249. Świat i scena Andrzeja Majewskiego. *Znak.* R. 37: 1985 nr 2 s. 256-260.

250. Uprawianie nadziei. W: *Tygodnie Kultury Chrześcijańskiej w Warszawie 1975-1985.* W. 1985 s. 62-64.

251. Wiersze: Popielec; Po południu; Requiem imperfectum. W: *Intencje serca. Antologia poezji religijnej.* Opr.: P. WALCZAK, A. HARTLIŃSKI. P. 1985 s. 149, 158, 349.

252. W środku życia, w połowie drogi. [Rozmowa z Andrzejem Kijowskim]. *Prz. Katol.* R. 23: 1985 nr 29 s. 1, 2.

253. Dziedzictwo chrześcijańskiej Europy i jego współczesna świadomość. *Prz. Katol.* R. 24: 1986 nr 20 s. 5.

254. [Głos w dyskusji]. W: *Stanisław Wojciech Okoniewski Biskup Chełmiński. Materiały IV Spotkań Pelplińskich 8 V 1984.* Pelplin 1986 s. 83-84.

255. Katalog wystawy "Księga Hioba. Apokalipsa" w Muzeum Archidiecezjalnym w Warszawie, 18 XI 1986 - 3 I 1987. W. 1986 s. 2-7.

256. Polska świadomość religijna. Teocentryzm i antropocentryzm w kulturze polskiej. *Tyg. Powsz.* R. 40: 1986 nr 23 s. 1, 7.

257. Przedmowa. W: J. SOCHOŃ: *Wita mnie lęk.* W. 1986 s. 5-8.

258. Religijność Lechonia. [Referat]. *Tyg. Powsz.* R. 40: 1986 nr 28 s. 1, 4.

259. Volkskirche: Zusammengänge zwischen Religion und Kultur. *Pastoral-Theologische Informationen.* R. 1986 nr 1 s. 116-127.

260. Widzenia Zmartwychwstania. *Tyg. Powsz.* R. 40: 1986 nr 13-14 s. 1-2.

261. Wiersz: Z labiryntu. *Więź.* R. 29: 1986 nr 9 s. 154.

262. Wiersze: Betlejem; Ave; Jak. *Prz. Katol.* R. 24: 1986 nr 13-14 s. 4.

263. Anna Prorokini. [O poezji Anny Kamieńskiej]. *Tyg. Powsz.* R. 41: 1987 nr 19 s. 6.

264. Arcydzieło w Warszawie. *Prz. Katol.* R. 25: 1987 nr 45 s. 1, 5.

265. Kościół jest drogą. *Król. Ap.* R. 1987 nr 7-8 s. 3-4.

266. L' image entre l' Orient et l' Occident: Les statuts d'un synode polonais post-tridentin. W: *Niceé II 787-1987. Douze siécles d'images religieuses.* Red. F. BOESPFLUG, N. LOSSKY. Paris 1987 s. 345-354.

267. Miła nowina. W: *Katalog wernisażu* J. i Z. Porczyńskich w Muzeum Archid. Warsz. W. 1987 ss. 4. -Toż. W wersji angielskiej.

268. Obecność Eucharystii w kulturze polskiej. W: *II Krajowy Kongres Eucharystyczny. Pomoce teologiczno-duszpasterskie dla parafii.* Red. S. NAPIERAŁA. P. 1987 s. 93-112.

269. Red.: Ikonografia nowożytnej sztuki kościelnej w Polsce. T. 1-2. Warszawa 1987.

270. Sklep Jubilera. [Ekranizacja utworu Karola Wojtyły - wywiad]. *Tyg. Powsz.* R. 41: 1987 nr 30 s. 1.

271. Słowo wstępne. W: *Ikonografia nowożytnej sztuki kościelnej w Polsce.* T. 1. Maryja Matka Chrystusa. W. 1987 s. 7-9.

272. Słowo wstępne. W: *Ikonografia nowożytnej sztuki kościelnej w Polsce.* T. 2. Maryja Orędowniczka wiernych. W. 1987 s. 7-8.

273. Wiersz: "Zwiastowanie" Stwosza. *Kierunki.* R. 1987 nr 50 s. 5.

274. Wprowadzenie. W: *Ikonografia nowożytnej*

sztuki kościelnej w Polsce. T. 1. Maryja Matka Chrystusa. W. 1987 s. 11-26.

275. Czym jest dla mnie Msza. W: *Ankieta Duszpasterstwa Środowisk Twórczych w Warszawie.* Wyd. W. NIEWĘGŁOWSKI. W. 1988 s. 81-83.

276. Della meditazione al film. W: K. WOJTYŁA: *La bottegha dell' orefice. Città del Vaticano* 1988 s. 93-99.

277. Dobro powszechne. W: *Kolekcja im. Jana Pawła II z fundacji Janiny i Karola Porczyńskich.* W. 1988 s. 12-14.

278. Jacka Woźniakowskiego pytania i odpowiedzi. Rec.: J. WOŹNIAKOWSKI: Czy kultura jest do zbawienia koniecznie potrzebna. Kr. 1988. *Tyg. Powsz.* R. 42: 1988 nr 27 s. 5, 7.

279. Kalwaria. *Prz. Katol.* R. 26: 1988 nr 20 s. 2.

280. Katedra Europa. *Prz. Katol.* R. 26: 1988 nr 14-15 s. 5; nr 16 s. 2-3.

281. Konstanty Jeleński - Polak i Europejczyk. *Więź.* R. 32: 1988 nr 1 s. 51-53.

282. Koziorożec. [Zbiór wierszy]. W. 1988 Czytelnik 8° ss. 136.

283. Lebenstein: des métamorphoses définitives. *Pol. Art Stud.* R. 1988 s. 249-253.

284. Nasze miejsce. [Wypowiedź]. *Prz. Katol.* R. 26: 1988 nr 44 s. 4-5.

285. Od medytacji do filmu. Refleksje konsultanta filmu "Przed sklepem jubilera". *Nasza Rodzina.* R. 1988 nr 9 s. 22-26.

286. Problematyka ikonograficzna Kolekcji Porczyńskich. *Projekt.* R. 1988 nr 5 s. 33-35.

287. Przed filmem "Sklep jubilera". *Akcent.* R. 1988 nr 4 s. 28-30.

288. Tajemnica miłości. [Wywiad]. *Prz. Katol.* R. 26: 1988 nr 44 s. 4-5.

289. Teocentryzm i antropocentryzm w kulturze polskiej. *Zesz. Nauk. UJ.* R. 87: 1988 nr 9 s. 63-71.

290. Wiersz: Akademizm. *Rocz. Hist. Szt.* R. 17: 1988 s. 463.

291. Wiersz: Grota Narodzenia. *Prz. Katol.* R. 26: 1988 nr 51-52 s. 2-3.

292. Wiersze: Łazarz, Rewolucja Jezusa. W: K. BUKOWSKI: *Biblia a literatura polska.* P. 1988 s. 231-232, 241.

293. Wiersze wybrane. W. 1988 Wydaw. Archid. Warsz. 8° ss. 408.

294. Wnętrze dłoni. [Zbiór wierszy]. Ł. 1988 Wydaw. Łódzkie 8° ss. 162.

295. Część głównego lądu. [Wypowiedź z okazji otrzymania medalu im. B. Chrzanowskiego "Poruszył wiatr od morza" w dn. 25 VI 1989]. *Gwiazda Morza.* R. 7: 1989 nr 16 s. 1, 4. -Toż. pod zm. tyt.: Stąd powiał największy wiatr. *Pomerania.* R. 1989 nr 10 s. 1.

296. Dichter als Zeugen des Glaubens. Polnische Lyrik des 20. Jahrhunderts. W: *Deutsch-Polnische Universitätstage, Johannes Gutenberg-Universität Mainz, Vorträge, Reden und Ansprac eines Symposiums im November 1988.* Wyd.: B. SCHULTZE, K. SAUERLAND. Mainz 1989 s. 18-24.

297. Doświadczenie ziemi. [Zapis pielgrzymowania po Ziemi Świętej w formie 150 wierszy, impresji i notatek poetyckich]. Kr. 1989 ss. 175.

298. Le culte Marial dans l'art des XVII et XVIII siécles. W: *Acta Congressus Mariologici-Mariani in Republica Melitensi anno 1983 celebrati. T. 3. De cultu Mariano saeculis XVII et XVIII in arte Christiana.* R. 1989 s. 1-27.

299. Nowa sztuka nowych kościołów. *Aten. Kapł.* R. 82: 1989 t. 113 nr 2-3 s. 171-179.

300. Prace Bohdana Urbanowicza. *Prz. Katol.* R. 27: 1989 nr 52-53 s. 2.

301. Skrzyżowanie dróg. [Eseje]. P. 1989. Pallottinum 16° ss. 316. -Toż. Wyd. 2. Pelplin 1994 Wydaw. Diecezjalne 8° ss. 269, nlb. 2.

302. Słuchaj ... W: *Słuchaj, módl się, pracuj.* P. 1989 s. 18.

303. Słyszę ten głos. [O malarstwie J. Siudzińskiego]. *Prz. Katol.* R. 27: 1989 nr 36 s. 7.

304. Sochoń Jan: Szczerość i maska. *Autograf.* R. 1989 nr 4 s. 49-53.

305. Świątynie wielu sztuk. (Budownictwo sakralne). Polityka. R. 1989 nr 3 s. 9, il.

306. Trudna wolność. [Wywiad]. Pielgrzym R. 1: 1989 nr 1 s. 8-9.

307. Wiersz: Rozmowa o Franciszku. W: *Pokój i Dobro. Wybór polskiej liryki franciszkańskiej.* Kr. Asyż 1989 s. 35.

308. Wiersze: Odwiedziny; Przejście; Anioł Zmartwychwstania. W: *Aniołowie naszej ziemi.* Konstancin 1989 s. 137-139.

309. Wiersze: Widok; Księga Rodzaju; Polacy w Rzymie w XIX wieku; Hamlet; Elchi; Piłat. *Autograf.* R. 1989 nr 4 s. 54-56.

310. Wstęp: Na obraz i podobieństwo. W: *Katalog wystawy pt.: "Na obraz i podobieństwo" w Dawnych Zakładach Norblina.* W. 1989 s. 1.

311. Barbara Wachowicz. *Więź.* R. 34: 1990 nr 5-6 s. 202-204.

312. Co z polską kulturą". *Pielgrzym.* R. 2: 1990 nr 9 s. 6-7.

313. Etyczny wymiar sztuki. W: *Odpowiedzialność artysty wczoraj - dziś - jutro.* W. 1990 s. 17-23; dyskusja: s. 24, 40, 60, 65.

314. Infułat Janek. *Pielgrzym.* R. 2: 1990 nr 18 s. 4-5.

315. Kościoły polskie. *Pielgrzym.* R. 2: 1990 nr 5 s. 9.

316. Przedmowa. W: *Biblia w malarstwie.* W. 1990 s. 13-15.

317. Szukanie wspólnego języka. Rozmowa pisarzy polskich i rosyjskich. *Więź.* R. 34: 1990 nr 10 s. 74-75.

318. Wiersz: Ojcze nasz. *Pielgrzym* (Toronto). R.

1990 nr 3.

319. Biskupi chełmińscy w Lubawie. *Pielgrzym.* R. 3: 1991 nr 15 s. 4-5.

320. Capitolo V della "Centesimus Annus". W: *L' antropologia solidazistica nella "Centesimus Annus". ASCE.* R. 1991 nr 3 s. 20-21.

321. Chciał żyć, żeby móc pracować. *Alkoholizm i Narkomania.* R. 1991 nr 8 s. 14-15.

322. Chrześcijańskie wartości kultury polskiej. *Wiad. PMK - Czyn Katol.* R. 1991 nr 1 s. 2-7.

323. Crux gloriosa. [O scenografii, inscenizacji i reżyserii "Pasji" Pendereckiego, dziele A. Majewskiego]. *Teatr.* R. 46: 1991 nr 4 s. 15-16.

324. Do wielkiego światła. *Pielgrzym.* R. 3: 1991 nr 22 s. 8-9.

325. 25 lat Editions du Dialogue. Wypowiedź. *Tyg. Lit.* R. 1991 nr 22-23 s. 3, 30.

326. Katechumen. [O S. Kisielewskim]. *Tyg. Powsz.* R. 45: 1991 nr 41 s. 1-2.

327. Każdy człowiek musi być twórcą. *Więź.* R. 35: 1991 nr 9 s. 13-17.

328. Kościół i kultura współczesna. *Gaz. Niedz.* R. 43: 1991 nr 6 s. 1-2.

329. Książki dialogu. [O publikacjach Editions du Dialogue w Paryżu z okazji 25-lecia]. *Tyg. Solid.* R. 1991 nr 22 s. 15.

330. Łatwo jest uznać przeciwnika za demona. [Wywiad]. *Powśc. i Pr.* R. 42: 1991 nr 2 s. 6.

331. Miłosz biblijny. [O przekładach biblijnych Cz. Miłosza]. Nasza Rodzina. R. 1991 nr 12 s. 24-25.

332. Moje spotkanie z Janem Pawłem II. W: *Moje spotkanie z Janem Pawłem II.* Red. W. NIEWĘGŁOWSKI. W. 1991 s. 125-126.

333. Nie tylko w Rosji. [Polemika z J. GOLCEWEM]. *Powśc. i Pr.* R. 42: 1991 nr 4 s. 3.

334. Rachunek z wolności. Powśc. i Pr. R. 42: 1991 nr 8 s. 1.

335. Rec.: R. PRZYBYLSKI: Homilie na Ewangelię dzieciństwa. Paryż 1990. *Tyg. Powsz.* R. 45: 1991 nr 27 s. 8.

336. Religijność polska w okresie Oświecenia. W: *Życie kulturalne i religijność w czasach Stanisława Augusta Poniatowskiego.* Red. M. M. DROZDOWSKI. W. 1991 s. 49-58.

337. "Śniło mi się dziś niebo". [Homilia na pogrzebie J. LECHONIA]. *Więź.* R. 35: 1991 nr 7-8 s. 146-148.

338. Tarcza i źrenica. [Tekst albumu malarstwa A. MAJEWSKIEGO]. Kr. 1991 s. 7-34. -Toż. w j. angielskim, s. 35-63.

339. [Wiersze]. W: Poesie des Religions d' Europe. B. m. wyd. [1991] s. 18-19.

340. Wiersze: Takie królestwo; Szansa; Bóg nie ponosi klęski; Tkaniny; Velden met blaue lucht; INRI; Przysłowie. *Tyg. Powsz.* R. 45: 1991 nr 47 s. 8.

341. W stronę ikon. Rec. książki A. Olędzkiej Frybesowej. *Więź.* R. 35: 1991 nr 4 s. 166-168.

342. Zagubiona drachma. [Rozmowę przeprowadził T. KRÓLAK]. *Tyg. Powsz.* R. 45: 1991 nr 51-52 s. 10.

343. Dominus Consevator Ecclesiae. Zagadnienie konserwacji dzieł sztuki w historii Kościoła. W: *Ars Sacra et Restauratio.* Red. J. KOWALCZYK. W. 1992 s. 9-15.

344. Jacek Siudziński - malarstwo. W: *Jacek Siudziński, malarstwo, paintin, Malczei.* Siedlce 1992 s. 2-4.

345. Katedra w Pelplinie. Pelplin 1992 Wydaw. Diecezjalne 8° ss. 24. -Toż. w j. angielskim i niemieckim.

346. Lament owiec. [O filmie "Milczenie owiec"]. *Film.* R. 1992 nr 18 s. 3, 5. Współautor: K. R. JAŚKIEWICZ.

347. Miasto na górze. Pielgrzym. R. 4: 1992 nr 17 s. 2.

348. Miejsce. [Gdańsk jako symbol kulturowy]. Tytuł. R. 1992 nr 3 s. 123-126.

349. Morze, obłok i kamień. [Zbiór wierszy]. Kr. 1992 "Miniatura" 8° ss. 70.

350. Nadzwyczajna zwyczajność. *Pielgrzym.* R. 4: 1992 nr 5 s. 8-9.

351. Obraz Ojca. [Fragm. homilii]. *Pielgrzym.* R. 4: 1992 nr 13 s. 3.

352. Ochrona zabytków jako przedmiot wykładowy w Seminarium Duchownym. W: *Ars Sacra et Restauroatio.* Red. J. KOWALCZYK. W. 1992 s. 85-93.

353. Odpowiedź na głosy w dyskusji. [Głos w dyskusji]. Kościół a cmentarze. W: *Ars Sacra et Restauratio.* Red. J. KOWALCZYK. W. 1992 s. 284-287, 290-293.

354. Przedmowa. W: *Czas otwarty.* Pelplin 1992 s. 5.

355. Pytanie o teologię. *Pielgrzym.* R. 1992 nr 23 s. 6.

356. Pytanie o teologia świeckiego. *Pielgrzym.* R. 4: 1992 nr 24 s. 4-5.

357. Rodzaj aureoli. [Wypowiedź o kulturze chrześcijańskiej]. *Tyg. Powsz.* R. 1992 nr 10 s. 107-114.

358. Samotny elf. [O filmie "Kewin sam w domu"]. *Film* R. 1992 nr 28 s. 25. Współautor: K. R. JAŚKIEWICZ.

359. Skrobanie świadomości. [O filmie "Fisherking"]. *Film.* R. 1992 nr 9 s. 12-13. Współautor: K. R. JAŚKIEWICZ.

360. Sylwetki Kościoła w Polsce. "Pragnę Kościoła o szerokim otwartym sercu ..." [Wypowiedź]. *W Drodze.* R. 20: 1992 nr 6 s. 14-16.

361. Ten rok. [Kościół po upadku komunizmu]. *Więź.* R. 36: 1992 nr 2 s. 45-52.

362. Une femme. Rec. książki A. PARIZEAU. *Tytuł.* R. 1992 nr 5 s. 143.

363. Walczyć nie "z kimś", ale "o coś". [Wypowiedź z okazji jubileuszu "Więzi"]. *Więź.* R. 36: 1992 nr 7 s. 48-49.

364. Wiersze: Caravaggio na Malcie; Gdy Jezus; Jak; Neofita; Opisanie kościoła in Aracoeli; Peregrynacja wtóra do Ziemi Świętej; Śniłem się sobie; Taka miłość; Księga Rodzaju I; Księga Rodzaju II; Księga Rodzaju III; U wrót; Prymicjantowi; Biegnący; Kiedy; Skąd; Modlitwa; Kana; Genezaret nocą. W: *Szaropolskie srebro.* Wiersze księży. Opr. J. SUCHOŃ. W. 1992 s. 189-209.

365. Wiersze: Poeta jest twoim bratem; Pytanie. W: B. CHRZĄSTOWSKA, E. WIEGANTOWA, S. WYSŁOUCH: *Literatura współczesna. Podręcznik dla klas maturalnych.* P. 1992 s. 165

366. Wiersze: Żal; Jesienią; Pies;,Drewniany dom. *Tytuł.* R. 1992 nr 1 s. 3-5.

367. W perspektywie kultury. *Pielgrzym.* R. 4: 1992 nr 14 s. 4-5; nr 15 s. 4. -Toż. w: II Kongres Kaszubski "Przyszłość kaszubszczyzny". Gd. 1992. -Toż. W: *Kongres Regionalnych Towarzystw Kultury Wrocław 23-25.09.1994.* Wr. [1994].

368. Zegar przemówił. [O filmie "Czarna suknia"]. *Film.* R. 1992 nr 49 s. 10. Współautor: K. R. JAŚKIEWICZ.

369. Znaki zamyślenia. [Przedmowa do tomu wierszy T. BAUMA: "Dać imię"]. W. 1992 s. 2-3.

370. Życie, męka i chwała św. Stanisława w "Legendarium andegaweńskim". Rocz. Hist. Szt. T. 19: 1992 s. 45-63, il.

371. Eucharystia w kulturze polskiej. W: *Kalendarz Księgarni Św. Wojciecha w Poznaniu.* P. 1993 ss. 12.

372. Józef Czapski - Polak, artysta, chrześcijanin. *Więź.* R. 37: 1993 nr 3 s. 4-18.

373. Która wyróżnia i łączy. [Homilia]. *Pielgrzym.* R. 5: 1993 nr 21 s. 3-4.

374. Miejsce tradycji w kulturze. *Mies. Diec. Pelpl.* R. 1993 nr 12 s. 102-112.

375. "Nie stargam się, ja - uwydatnię". *List do Pani.* R. 1993 nr 10 s. 1 -Toż. *Nowe Książki.* R. 1994 nr 8 s. 1, fot.

376. Obrót rzeczy. [Eseje]. P. 1993 Pallottinum 8° ss. 216. -Toż. [Fragm.]. *W Drodze.* R. 21: 1993 nr 37-49.

377. Przedmowa. W: B. A. FLAK: *Piszę Ci moją miłość.* Londyn 1993 s. 3-6. -Toż. pt. Przywracań zmysł podziwu i tajemnicy. Ostatni esej śp. ks. Janusza St. Pasierba. *Gaz. Niedz.* R. 45: 1994 nr 7 s. 5.

378. Przedmowa. W: Pomnik [Ofiar Grudnia w Gdańsku]. Gd. 1993 s. 5. -Toż. w j. angielskim i niemieckim.

379. Rec.: J. SMOSARSKI: Oblicza świąt. Polskie twarze chrześcijańskich świąt. W. 1990. *Więź.* R. 37: 1993 nr 9 s. 160-163.

380. Rodaków rozmowy. *Pielgrzym.* R. 5: 1993 nr 5 s. 6.

381. Sierpniowe rocznice. *List. do Pani.* R. 1993 nr 6-7 s. 1.

382. Ten i tamten brzeg. [Zbiór wierszy]. W. 1993 Tikkun 8° ss. 96.

383. Wiersz: Krzyże nocą. W: *Pomnik* [Ofiar Grudnia w Gdańsku]. Gd. 1993 s. 153.

384. Wiersz: Popielec. *Pielgrzym.* R. 5: 1993 nr 4 s. 2. -Toż. *Gość Niedz.* R. 63: 1994 nr 7 s. 1.

385. Wiersz: Przez wodę i krew. Więź. R. 37: 1993 nr 8 s. 41.

386. Wiersz. Psalm. *Słowo.* R. 1993 nr 236 s.11.

387. Wiersze: Lipiec popołudnie; Jesteśmy znowu razem; Sonata perarchi; Widzieć. *Kresy.* R. 1993 nr 14 s. 22-23.

388. Wiersze: List z Florencji; San Zeno; Trzecia epoka. *Więź.* R. 37: 1993 nr 5 s. 188-190.

389. Wypowiedź. W: *Jak dzisiejszemu człowiekowi mówić o Bogu.* Red. B. BEJZE. W. 1993 s. 196-202.

390. Królowa Polski i patronka Polaków. *Jasna Góra.* R. 1994 nr 5 s. 2-5.

391. Laudatio Ks. dr Antoniego Liedkiego z okazji nadania mu doktora honoris causa przez Akademię Teologii Katolickiej. *Mies. Diec. Pelpl.* R. 1994 nr 9 s. 44-45.

392. Mała ojczyzna pomorska. Antologia tekstów [...]. W. *Pomorskie drogi Ks. Janusza Pasierba.* Red. B. WIŚNIEWSKI. Pelplin 1994 s. 211-305.

393. Najbardziej znamienną i trwałą ... [Zapis wypowiedzi dla TVP Gdańsk]. *Pielgrzym.* R. 6: 1994 nr 2 s. 1. [dodatek nadzwyczajny "Nasza Katedra"].

394. Nasza mała najmniejsza ojczyzna. [Fragm. wywiadu opublikowanego w "Naszej Rodzinie" 1994 nr 2]. *Nowe Książki.* R. 1994 nr 1 s. 2-3.

395. Nowosielski - malarz religijny. *Nowe Książki.* R. 1994 nr 8 s. 10-11.

396. Puste łąki. [Zbiór wierszy]. W. 1994 Palabra 8° ss. 88.

397. Rec.: M. ZDZIARSKI: Taka niespokojność. Drezdenko 1993. *Więź.* R. 38: 1994 nr 6 s. 193-194.

398. Sztuka ma zbawiać, nie bawić. [Wywiad]. *Prz. Katol.* R. 32: 1994 nr 4 s. 8.

399. "Uprzedzę was do Galilei ..." *Jasna Góra* R. 12: 1994 nr 4 s. 2-3.

400. Wiersze: Genesis; Psalm; Pytanie; Wierzę; W gruncie rzeczy. *List do Pani.* R. 1994 nr 2 s. 6, 7; Polska wiejska. *Tamże,* nr 7 s. 1.

401. Wiersze: Mała recepta na szczęście; Studia; Gra w szachy; Kaplica Najświętszego Sakramentu; Drugie życie; In memoriam; Epitafium. *Pielgrzym.* R. 6: 1994 nr 4 s. 9.

402. Wiersze: Mówi Judasz, Rozdarcie. *Prz. Katol.* R. 32: 1994 nr 4 s. 9.

403. Wiersze: Ojcze nasz; Ostatni wiersz. *Gaz. Niedz.* R. 63: 1994 nr 7 s. 5.

404. Wiersze: Żal; Jesienią; Pies; Drewniany dom. *Tytuł.* R. 1994 nr 1 s. 3-5.

405. Wiersze z teki pośmiertnej; Deus faber; życiorysy; Panie; tkaniny; wizja; poeci i uczniowie; velden met blauwe lucht; bądź gotów stań we drzwiach. *Więź.* R. 38: 1994 nr 6 s. 93-97.

II.
MANDZIUK J.: Bibliografia prac ks. prof. dra hab. Janusza Stanisława Pasierba. *Saec. Christ.* R. 1: 1994 nr 1 s. 29-42; MROSS H.: Publikacje Księdza Profesora Janusza St. Pasierba. W: *Pomorskie drogi ks. Janusza Pasierba*. Red. B. WIŚNIEWSKI. Pelplin 1994 s. 327-356; tamże literatura. -Ponadto: "Dać świadectwo" - teksty wspomnieniowe. *Tamże*, s. 25-295; KRZYKOWSKI T.: Droga do Emaus (przyczynki do interpretacji poezji ks. Janusza St. Pasierba). *Tamże*, s. 380-388; OGONOWSKA M.: Poeta wiary i miłości. *Tamże*, s. 363-379; Śp. ks. prof.dr hab. Janusz Stanisław Paiserb. *Kroniki ATK w Warszawie*. R. 1994 nr 1 s. 99; Wiersze dedykowane pamięci ks. J. St. Pasierba. W: *Pomorskie drogi ks. Janusza Pasierba*. Red. B. WIŚNIEWSKI. Pelplin 1994 s. 309-323; WIŚNIEWSKI B.: Kalendarium życia i twórczości ks. Janusza Pasierba. *Tamże*, s. 14-22; TENŻE: Ks. Janusz Pasierb - Człowiek Kultury. *Tamże*, s. 6-13.

Ks. Józef Mandziuk

Pastuszka Józef, pseud.: Adam Tekliński, krypt.: J. P., Ks. J. P., P., x. Dr. J. P., x. J. P. (1897-1989), prałat kapituły sandomierskiej, profesor Katol. Uniw. Lubelskiego, psycholog, popularyzator teologii.

Urodził się 28 II 1897 r. we wsi Rzeczniówek k/Iłży w rodzinie rolniczej Franciszka i Tekli z Wróblewskich. Po ukończeniu miejscowej szkoły powszechnej, uczył się w Progimnazjum w Sandomierzu i w tamtejszym Niższym Seminarium Duchownym. W 1915 r. znalazł się w Petersburgu, gdzie kontynuował studia teologiczne w Seminarium i w Akademii Duchownej, której rektorem był ks. Idzi Radziszewski. Wróciwszy w 1918 r. do Sandomierza, został skierowany na dalsze studia do Innsbrucka, uzyskując tam doktorat z teologii i licencjat z filozofii chrześcijańskiej. Święcenia kapłańskie przyjął 15 VIII 1919 r. w Sandomierzu. W 1921 r. otrzymał nominację na wykładowcę i prefekta alumnów w Seminarium Duchownym w Sandomierzu. W 1925 r. uzyskał doktorat z filozofii w Wyższym Instytucie Filozofii w Innsbrucku, a w 1930 r. przeprowadził kolokwium habilitacyjne na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego w Krakowie w oparciu o rozprawę pt.: *Niematerialność duszy ludzkiej u św. Augustyna.* W tym też roku został zastępcą profesora na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego. W 1934 r. związał się z Katol. Uniw. Lubelskim, jako profesor nadzwyczajny na Wydziale Humanistycznym, będąc w l. 1938-1939 jego dziekanem. Lata okupacji spędził w Lipowej k/Opatowa, jako kapelan sióstr szarytek. Brał udział w tajnych kompletach nauczania. Już w kwietniu 1945 r. zjawił się w Lublinie, gdzie w roku następnym został profesorem zwyczajnym i pierwszym dziekanem Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej. W 1952 r. został usunięty z Uczelni i przez dwa lata prowadził wykłady w Seminarium Duchownym w Sandomierzu. W 1951 r. wszedł do grona sandomierskiej kapituły katedralnej. Zwolniony pod presją UB z Seminarium, znalazł zajęcie w l. 1954-1956 w Sądzie Duchownym jako sędzia prosynodalny. W 1957 r. wrócił na KUL, gdzie pracował do przejścia na emeryturę w 1969 r. W 1978 r. opuścił Lublin i zamieszkał w Sandomierzu, gdzie zmarł 13 I 1989 r. i został pochowany w Rzeczniowie.

Ks. Pastuszka, jako przewodniczący Sekcji Filozoficznej, organizował konferencje naukowe wykładowców filozofii chrześcijańskiej (1961, 1965). W 1966 r. został przewodniczącym Sekcji Psychologicznej. Był członkiem współpracownikiem PAU (od 1946 r.). Należał do komitetu redakcyjnego Roczników Filozoficznych (1948-1972), Roczników Teologiczno-Kanonicznych (1961), Zeszytów Naukowych KUL (1961-1964) i t. 1 Encyklopedii katolickiej. W 1985 r. otrzymał prestiżową nagrodę im. ks. Idziego Radziszewskiego za wkład w naukę polską. Pochłonięty działalnością dydaktyczną i organizacyjną, pozostawił bogatą spuściznę naukową, skupioną przede wszystkim na charakterologii i psychologii osobowości ludzkiej. Ponadto pozostawił

liczne publikacje z zakresu historii filozofii i historii psychologii oraz rozważania religijne. Zawsze fascynowała go przemijalność, doświadczenie czasu i zmiana umysłowości ludzkiej z upływem lat.

I.

1. De privilegio canonis. Innsbruck 1920.

2. Papież Benedykt XV. *Kron. Diec. Sand.* R. 15: 1922 s. 17-20.

3. Papież Pius XI. *Kron. Diec. Sand.* R. 15: 1922 s. 33-34.

4. Rec.: M. STRASZEWSKI: Filozofia św. Augustyna na tle epoki. Lwów 1922, ss. VIII, 289. *Kron. Diec. Sand.* R. 15: 1922 s. 155-157.

5. Związek filozofii z religią. *Kron. Diec. Sand.* R. 16: 1923 s. 118-122.

6. Rec.: J. MAŁKOWICZ: Nauka wiary i obyczajów dla niższych oddziałów szkół powszechnych. Kołomyja 1923. *Kron. Diec. Sand.* R. 17: 1924 s. 106-107.

7. Uroczystość papieska. *Kron. Diec. Sand.* R. 17: 1924 s. 46-48.

8. Dwie uroczystości (Sandomierz). *Kron. Diec. Sand.* R. 18: 1925 s. 74-76.

9. Idea misyjna. *Prz. Katol.* R. 63: 1925 s. 789-791.

10. Indywidualność św. Tomasza z Akwinu. *Kron. Diec. Sand.* R. 18: 1925 s. 64-70, 100-106.

11. Jak ożywić ruch misyjny w Polsce. *Kron. Diec. Sand.* R. 18: 1925 s. 182-191.

12. Katolicki ruch liturgiczny na Zachodzie. *Kron. Diec. Sand.* R. 18: 1925 s. 118-127.

13. Nowsze prace z zakresu filozofii św. Augustyna. *Aten. Kapł.* R. 11: 1925 t. 16 s. 98-100.

14. Z życia parafialnego. Sandomierz. Święto narodowe. *Kron. Diec. Sand.* R. 18: 1925 s. 130-132.

15. Dysputy filozoficzne. *Prz. Katol.* R. 64: 1926 s. 243-245, 259-260.

16. Dzieło rozkrzewienia wiary św. *Kron. Diec. Sand.* R. 19: 1926 s. 235-239.

17. Forma władzy państwowej według bł. Roberta Bellarmina. *Prz. Katol.* R. 64: 1926 s. 787-789, 804-806.

18. Nacjonalizm a religia. *Prąd.* R. 14: 1926 t. 15 s. 499-510.

19. Narodowość a idea międzynarodowa w świetle filozofii. *Prąd.* R. 14: 1926 t. 15 s. 451-461.

20. O pogłębienie naszej psychiki. *Prz. Katol.* R. 64: 1926 s. 612-615.

21. Pochodzenie władzy państwowej według bł. Roberta Bellarmina. *Aten. Kapł.* R. 12: 1926 t. 18 s. 1-23, 129-153. -Toż. Nadb. Włocławek 1926 8⁰ ss. 56.

22. Psychika nowoczesna a rekolekcje. Przyczynek do psychologii religii. *Prz. Powsz.* R. 43: 1926 t. 170 s. 298-314.

23. Psychologia kolorów liturgicznych. *Kron. Diec. Sand.* R. 19: 1926 s. 109-116.

24. W sprawie organizacji studiów filozoficznych w seminariach duchownych. *Aten. Kapł.* R. 12: 1926 t. 18 s. 223-232.

25. Znaczenie filozofii dla studiów teologicznych. *Prz. Katol.* R. 64: 1926 s. 81-83, 118-120, 147-149.

26. Ku uwadze wiel. księży. [Inf. o czasopiśmie "Ateneum Kapłańskie"]. *Kron. Diec. Sand.* R. 19: 1926 s. 187.

27. Rec.: J. M. BOVER: De cultu S. Josephi amplificando. Theologica disquisitio. Barcinone 1926. *Prz. Powsz.* R. 43: 1926 t. 72 s. 238.

28. Organizacja studium filozoficznego w naszych seminariach duchownych. W: *Pamiętnik czwartego Zjazdu [Teologicznego] w Kielcach, 20 IV-22 IV 1927 roku.* Kielce 1927 s. 64-79.

29. O zasadach urządzenia studiów filozoficznych w seminariach duchownych. W: *Pamiętnik czwartego Zjazdu [Teologicznego] w Kielcach, 20 IV-22 IV 1927 roku.* Kielce 1927 s. 219-220.

30. Rec.: F. W. FOERSTER: Religion und Charakterbildung. Zürich-Leipzig 1926. *Aten. Kapł.* R. 13: 1927 t. 19 s. 407-410.

31. Rec.: J. GEYSER: Auf dem Kampffelde der Logik. Freiburg 1926. *Aten. Kapł.* R. 13: 1927 t. 20 s. 313-315.

32. Rec.: Nacjonalizm a katolicyzm. Opinie biskupów, uczonych, polityków i publicystów współczesnych. P. 1927. *Aten. Kapł.* R. 13: 1927 t. 20 s. 88-89.

33. Święci a współczesność. *Wiara i Życie.* R. 7: 1927 s. 142-146.

34. Teodycea czy filozofia religii? *Aten. Kapł.* R. 13: 1927 t. 19 s. 206-212.

35. Znaczenie świętych. *Wiara i Życie.* R. 7: 1927 s. 9-14, 36-38, 100-105.

36. Demokracja i parlamentaryzm. *Prz. Katol.* R. 66: 1928 s. 457-458, 474-476.

37. Filozofia religii M. Schelera. "Poznanie Boga". *Aten. Kapł.* R. 14: 1928 t. 21 s. 17-47.

38. Metafizyka cierpienia. *Prz. Katol.* R. 66: 1928 s. 129-131, 147-149, 161-162.

39. Pasywizm dobra. *Prz. Katol.* R. 66: 1928 s. 332-335, 347-348, 365-366.

40. Rec.: W. GĄSIOROWSKI: Historia filozofii. Sandomierz 1928. *Kron. Diec. Sand.* R. 21: 1928 s. 287.

41. Rec.: Pamiętniki czwartego Zjazdu [Teologicznego] w Kielcach, 20 IV-22 IV 1927 roku. Kielce 1927. *Aten. Kapł.* R. 14: 1928 t. 21 s. 103-104.

42. U źródeł współczesnej ideologii. *Prz. Katol.* R. 66: 1928 s. 33-34, 51-53.

43. W jakim języku wykładać filozofię w seminariach duchownych. *Aten. Kapł.* R. 14: 1928 t.

21 s. 200-208.

44. Charakter etyczny filmu. *Prz. Katol.* R. 67: 1929 s. 178-180, 199-200, 209-210.

45. Człowiek jako asceta życia. *Prz. Katol.* R. 67: 1929 s. 546-548.

46. Filozofia postępu. *Prz. Katol.* R. 67: 1929 s. 707-708, 725-726.

47. Ideał wychowawcy w świetle psychologii typów. *Aten. Kapł.* R. 15: 1929 t. 24 s. 344-355, 447-459. -Toż. Nadb. Włocławek 1929 8^0 ss. 34.

48. Jednostka a społeczność. *Prąd.* R. 16: 1929 t. 17 s. 44-57.

49. Kultura a religia. *Prz. Powsz.* R. 46: 1929 t. 182 s. 298-320.

50. Obiektywizm u podstaw myśli katolickiej. *Prąd.* R. 16: 1929 t. 17 s. 123-139.

51. Pierwiastki nowoczesne w filozofii św. Augustyna. *Aten. Kapł.* R. 15: 1929 t. 23 s. 213-229, 337-349. Toż w j. łotewskim.

52. Pojęcie duszy ludzkiej u św. Augustyna. *Prz. Teol.* R. 10: 1929 s. 389-406.

53. Rec.: Ilustrowana encyklopedia katolicka. *Kron. Diec. Sand.* R. 22: 1929 s. 201. -Toż. *Aten. Kapł.* R. 15: 1929 t. 24 s. 328.

54. Rec.: M. SCHELER: Die Formen des Wissens und die Bildung. 1925. *Aten. Kapł.* R. 15: 1929 t. 24 s. 419-421.

55. Rec.: Św. AUGUSTYN: Wyznania. Z łac. przetłum., wstępem i komentarzem zaopatrzył ks. dr Jan Czuj. P. 1929. *Prąd.* R. 16: 1929 t. 17 s. 351-352.

56. Religia i moralność w "Nałęczach" A. Świętochowskiego. *Prz. Katol.* R. 67: 1929 s. 774-776.

57. Sprawa polskiej terminologii filozoficznej. W: *Pamiętnik piątego Zjazdu [Teologicznego] w Łodzi 3 IV-5 IV 1929 roku.* Kielce 1929 s. 137-145.

58. Stosunek Kościoła do państwa. *Prz. Katol.* R. 67: 1929 s. 593-594, 610-612, 625-627.

59. Z psychologii Żyda. *Prz. Katol.* R. 67: 1929 s. 259-260, 275-277, 291-294.

60. Zesłanie Ducha Św. *Prz. Katol.* R. 67: 1929 s. 305-306.

61. Augustyński dowód istnienia Boga. (De libero arbitrio, ks. II). *Prz. Teol.* R. 11: 1930 s. 465-474.

62. Doniosłość rekolekcji w świetle wskazań encykliki papieża Piusa XI "Mens nostra". *Aten. Kapł.* R. 16: 1930 t. 25 s. 105-119.

63. Filozofia religii. W: *Zarys filozofii.* T. 2. Lubl. 1930 s. 99-130.

64. Ideologia a życie. *Prz. Katol.* R. 68: 1930 s. 609-610.

65. Niematerialność duszy ludzkiej u św. Augustyna. Studium filozoficzne. Lubl. 1930 ss. VII, 200. [Rozpr. habilitacyjna].

66. O kult myśli katolickiej. *Prz. Katol.* R. 68: 1930 s. 769-771, 786-788.

67. Pojęcie duszy ludzkiej u św. Augustyna. W: *Pamiętnik pierwszego Zjazdu Naukowego Polskiego Tow. Teologicznego odbytego we Lwowie roku 1928.* Lw. 1930 s. 13-30.

68. Rola Kościoła w kształtowaniu światopoglądu. *Prąd.* R. 17: 1930 t. 19 s. 22-40. -Toż. Nadb. Lubl. 1930 8^0 ss. 23.

69. Stosunek św. Augustyna do filozofii. W: *Św. Augustyn.* P. 1930 s. 190-221.

70. Św. Augustyn jako psycholog-metafizyk. *Prz. Powsz.* R. 47: 1930 t. 187 s. 23-36.

71. Św. Augustyn jako wychowawca duchowieństwa. *Aten. Kapł.* R. 16: 1930 t. 26 s. 132-152.

72. Źródło konfliktów między Kościołem a państwem. *Prz. Katol.* R. 68: 1930 s. 177-179.

73. Antagonizm pomiędzy religią a współczesną kulturą. *Prz. Katol.* R. 69: 1931 s. 739-741, 755-756, 771-771.

74. Ideał państwa chrześcijańskiego według św. Augustyna. *Prąd.* R. 18: 1931 t. 20 s. 16-34.

75. Intuicjonizm Maxa Schelera. *Prz. Powsz.* R. 48: 1931 t. 190 s. 270-290.

76. Misje a nasze ideały religijne. *Prz. Katol.* R. 69: 1931 s. 162-163.

77. Psychologizm religijny. *Prz. Powsz.* R. 48: 1931 t. 192 s. 145-165.

78. Racjonalizm religijny. *Prz. Powsz.* R. 48: 1931 t. 190 s. 20-36.

79. Rec.: J. DONAT: Wolność nauki. Obraz nowoczesnego życia umysłowego. Kr. 1930. *Aten. Kapł.* R. 17: 1931 t. 27 s. 92-94.

80. Rec.: W. TATARKIEWICZ: Historia filozofii. T. 1-2. Lw. 1931. *Aten. Kapł.* R. 17: 1931 t. 27 s. 190-193.

81. Religia w "filozofii życia". *Prz. Powsz.* R. 48: 1931 t. 191 s. 209-229.

82. Sentymentalizm religijny. *Prz. Powsz.* R. 48: 1931 t. 189 s. 149-165.

83. Wpływ prądów naturalistycznych na współczesną umysłowość. *Prz. Katol.* R. 69: 1931 s. 676-679, 691-694.

84. Kryzys kultury a religia. Szkice filozoficzno-religijne. W. 1932 4^0 ss. 155.

85. Kryzys kultury. *Prz. Katol.* R. 70: 1932 s. 276-277, 296-297, 309-311, 330-331, 341-344.

86. Kryzys w życiu umysłowym. *Prąd.* R. 19: 1932 t. 23 s. 54-65.

87. Misje z punktu widzenia dogmatycznego. *Prz. Katol.* R. 70: 1932 s. 643-646.

88. Pesymizm nowoczesny. *Prz. Powsz.* R. 49: 1932 t. 193 s. 3-26.

89. Pierwiastki ludzkie w katolickiej religii. *Prz. Powsz.* R. 49: 1932 t. 193 s. 273-293.

91. Rec.: Z. OBERTYŃSKI: Pontificale Arcybiskupa Lwowskiego Jana Rzeszowskiego. Lw. 1930. *Aten. Kapł.* R. 18: 1932 t. 29 s. 304-305.

92. Rec.: C. RAHN: Nauka i życie religijne. P. 1932. *Prz. Powsz.* R. 49: 1932 t. 195 s. 176-179.

93. Rec.: B. RUTKIEWICZ: Indywidualizacja,

ewolucja i finalizm biologiczny. Lubl. 1932. *Prąd.* R. 19: 1932 t. 23 s. 98.

94. Stosunek chrześcijaństwa do kultury. *Prz. Katol.* R. 70: 1932 s. 132-134, 149-150, 165-166, 183-185, 197-198.

95. Twórczość kulturalna a religijna. *Prz. Katol.* R. 70: 1932 s. 4-6, 19-21, 35-36.

96. Współczesne kierunki w filozofii religii. W. 1932 8⁰ ss. nlb. 4, 145, nlb. 2.

97. Zmierzch bożyszcz. *Prz. Katol.* R. 70: 1932 s. 597-599, 611-613.

98. Boże Narodzenie. *Prz. Katol.* R. 71: 1933 s. 787.

99. Ethos hitleryzmu a ideologia katolicka. *Prz. Katol.* R. 71: 1933 s. 211.

100. Filozofia H. Bergsona. (Próba syntezy). *Aten. Kapł.* R. 19: 1933 t. 32 s. 329-358.

101. Filozofia Nietzschego i jej wpływ na współczesną umysłowość. *Aten. Kapł.* R. 19: 1933 t. 31 s. 313-332.

102. Kryzys w życiu umysłowym. W: *Postawa katolicka wobec kryzysu.* Lubl. 1933 s. 4-14.

103. Nieśmiertelność duszy ze stanowiska filozoficznego. W. 1933 8⁰ ss. 22.

104. Półwiekowa praca Przeglądu Powszechnego na różnych polach wiedzy. I: Filozofia i teologia. *Prz. Powsz.* R. 50: 1933 t. 200 s. 334-350.

105. Prądy materialisyczne w filozofii współczesnej. *Aten. Kapł.* R. 19: 1933 t. 32 s. 13-38.

106. Psychoanaliza. *Aten. Kapł.* R. 19: 1933 t. 31 s. 105-121.

107. Rec.: J. DONAT: Über Psychoanalyse und Individualpsychologie. Innsbruck 1932. *Aten. Kapł.* R. 19: 1933 t. 31 s. 305-307.

108. Rec.: Sbornik miezinarodnich tomistickych konferenci w Praze 1932. Olomonc 1933. *Prz. Filoz.* R. 36: 1933 s. 294-296.

109. Rec.: J. TUSZEWSKI: O. Marian Morawski T.J. (1845-1901). Kr. 1932. *Aten. Kapł.* R. 19: 1933 t. 32 s. 217-220.

110. Rola religii w życiu człowieka współczesnego. *Prz. Katol.* R. 71: 1933 s. 501-503, 519-521, 532-535.

111. Filozofia czynu. *Aten. Kapł.* R. 20: 1934 t. 33 s. 209-238.

112. Filozofia tomistyczna. Z okazji Międzynarodowego Kongresu Filozoficznego w Poznaniu. *Prz. Katol.* R. 72: 1934 s. 511-512.

113. Filozofia współczesna. T. 1. W. 1934 8⁰ ss. 167.

114. Irracjonalizm w najnowszej filozofii. *Aten. Kapł.* R. 20: 1934 t. 33 s. 1-18, 120-138.

115. Rec.: K. DWORAK: Zarys psychologii empirycznej. Kielce 1933. *Prąd.* R. 21: 1934 t. 26 s. 71.

116. Rec.: J. LINDWORSKY: Psychologia eksperymentalna. Kr. 1933. *Prz. Filoz.* R. 37: 1934 s. 103-104.

117. Współczesne kierunki fenomenologiczne. *Aten. Kapł.* R. 20: 1934 t. 34 s. 131-146.

118. filozofia M. Schelera. *Aten. Kapł.* R. 21: 1935 t. 35 s. 123-138, 333-348.

119. Filozofia religii H. Bergsona. *Prz. Katol.* R. 73: 1935 s. 670-672, 686-688, 701-703, 718-719, 733-735, 749-751, 766-767, 781-784. -Toż. Nadb. W. 1936 8⁰ ss. 63.

120. Katolickie Tygodnie Uniwersyteckie w Salzburgu. *Prz. Katol.* R. 73: 1935 s. 571-574.

121. Misje. W: *Świat i życie.* Red. Z. ŁEMPICKI. T. 3. Lw. 1935 szp. 639-648.

122. Rec.: T. BIBLIKIEWICZ: Dusza ludzka ze stanowiska przyrodniczego. Kr. 1934. *Prąd.* R. 22: 1935 t. 28 s. 166.

123. Rec.: J. A. KOMEŃSKI: Wielka dydaktyka. W. 1935. *Prz. Powsz.* R. 52: 1935 t. 207 s. 232-233.

124. Rec.: Ks. Kazimierz Wais jako człowiek i filozof (1865-1934). Lw. 1935. *Prąd.* R. 22: 1935 t. 29 s. 58-59.

125. Rec.: Odczyty polskie na Zjeździe Filozoficznym w Pradze 1934. Przegląd Filozoficzny Rocz. 27 z. 4 W. 1934. *Prąd.* R. 22: 1935 t. 28 s. 325-326.

126. Rec.: H. ROMANOWSKI: Filozofia cywilizacji. Prawa realne cywilizacji, jej ideały, typy i pochód. W. 1934. *Prz. Filoz.* R. 38: 1935 s. 370-371.

127. Rec.: P. SIWEK: La conscience de la liberté. R. 1935. *Prąd.* R. 22: 1935 t. 28 s. 326.

128. Rec.: H. ŻYCZYŃSKI: Materiały psychologiczne w literaturze. Lubl. 1933. *Prąd.* R. 22: 1935 t. 28 s. 277.

129. Rodzina i kultura. *Ruch Katol.* R. 5: 1935 s. 440-444.

130. Stan obecny filozofii katolickiej. (Uczelnie i czasopisma). *Prąd.* R. 22: 1935 t. 28 s. 142-154.

131. Uniwersytet katolicki w Salzburgu jako nowy typ wyższej uczelni. *Prąd.* R. 22: 1935 t. 29 s. 78-90.

132. Chrześcijaństwo a kultura. *Prąd.* R. 23: 1936 t. 31 s. 123-138.

133. Filozofia współczesna. T. 2. Lubl. 1936 8⁰ ss. 316.

134. Postawa Kościoła wobec współczesnych prądów umysłowych. W: *Kościół.* Lubl. 1936 s. 176-191.

135. Rec.: P. SIWEK: Reinkarnacja i jej znaczenie etyczne w świetle filozofii. Gniezno 1935. *Prąd.* R. 23: 1936 t. 30 s. 91-92.

136. Św. Ambroży a kultura antyczna. *Prąd.* R. 23: 1936 t. 30 s. 3-12.

137. Zmartwychwstanie Pańskie. *Prz. Katol.* R. 74: 1936 s. 242.

138. Chrześcijaństwo a kultura. W: *Kultura i cywilizacja.* Lubl. 1937 s. 1-16. -Toż. Nadb. Lubl. 1937 8⁰ ss. 16.

139. Filozoficzne i społeczne idee A. Hitlera. *Aten. Kapł.* R. 23: 1937 t. 40 s. 329-344, 441-453; R. 24:

1938 t. 41 s. 23-37. -Toż. Nadb. Lubl. 1938 8^0 ss. 91.

140. [Mauriac - dyskusja]. *Prąd.* R. 24: 1937 t. 32 s. 11-15.

141. Młodzież akademicka a misje. W: *Akademicy lubelscy misjom. Jednodniówka z okazji X-lecia Akademickiego Koła Misjologicznego przy KUL.* Lubl. 1937 s. 3-5.

142. Rec.: P. SIWEK: Spinoza et le panthéisme religieux. Paris 1937. *Prąd.* R. 24: 1937 t. 32 s. 417-419.

143. Rec.: Volume XII proceedings of the American Catholic Philosophical Associacion Christian Philosophy and the Social Sciences. Washingron 1936. *Prąd.* R. 24: 1937 t. 32 s. 419-420.

144. Filozofia komunizmu - materializm. W: *Bolszewizm.* Lubl. 1938 s. 1-29.

145. Idea człowieka w filozofii M. Schelera. *Prąd.* R. 25: 1938 t. 36 s. 141-157.

146. Logistyka a filozofia katolicka. *Prąd.* R. 25: 1938 t. 35 s. 269-276.

147. Psychologia indywidualna. Studium krytyczne. Lubl. 1938 8^0 ss. 160.

148. Psychologia komunizmu. W: *Boleszewizm.* Lubl. 1938 s. 216-252.

149. Rasizm a chrześcijaństwo. *Wiara i Życie.* R. 18: 1938 s. 294-299.

150. Rec.: Myśl katolicka wobec logiki współczesnej. Studia Gnesnensia. T. 15. P. 1937. *Prąd.* R. 25: 1938 t. 35 s. 269-276.

151. Z filozofii i psychologii komunizmu. Dwa odczyty. Lubl. 1938 8^0 ss. 75.

152. Autorytet i autonomia. *Prąd.* R. 26: 1939 t. 37 s. 160-171. -Toż. Nadb. Lubl. 1939 8^0 ss. 12.

153. Filozoficzne podstawy rasizmu. *Ruch Katol.* R. 9: 1939 s. 156-171.

154. Krytyka światopoglądu rasistowskiego. *Ruch Katol.* R. 9: 1939 s. 305-321.

155. Pochodzenie człowieka. Problem ewolucjonizmu antropologicznego. W: *Księga pamiątkowa ku czci J. E. X. Biskupa M. L. Fulmana.* Cz. 3. Lubl. 1939 s. 235-276. -Toż. Nadb. Lubl. 1939 8^0 ss. 42.

156. Rasizm jako światopogląd. *Ruch Katol.* R. 9: 1939 s. 101-116. -Toż. Nadb. P. 1939 8^0 ss. 52.

157. Rec.: F. KWIATKOWSKI: Z pogranicza filozofii i teologii. Kr. 1938. *Prąd.* R. 26: 1939 t. 37 s. 193-194.

158. Teoria czy praktyka? *Kron. Diec. Sand.* R. 32: 1939 s. 12-16.

159. Idea człowieka w nowszych prądach filozoficznych. [Streszcz.]. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1: 1945-1947 s. 64-66.

160. Człowiek a przyroda. *Aten. Kapł.* R. 38: 1946 t. 45 s. 109-119.

161. Kapłan katolicki a czasy obecne. *Wiad. Duszp.* R. 2: 1946 nr 5 s. 7-10.

162. O właściwą terminologię. Idealizm czy spirytualizm? *Tyg. Warsz.* R. 2: 1946 nr 32 s. 4.

163. Psychologia ogólna. T. 1. Lubl. 1946 8^0 ss. nlb. 4, 415; T. 2. Lubl. 1947 8^0 ss. 472. -Toż. Wyd. 2 zmienione. Sandomierz 1957 8^0 t. 1 ss. 355, nlb. 1; t. 2 ss. 375, nlb. 1. -Toż. Wyd. 3 jednotomowe. Lubl. 1961 8^0 ss. 571, il.

164. Psychologia środowiska wiejskiego. Skrypt według wykładów. Lubl. 1946 4^0 ss. 23, powiel.

165. Psychologiczne źródła niewiary. Lubl. 1946 8^0 ss. 30.

166. Dusza ludzka. Jej istnienie i natura. Lubl. 1947 8^0 ss. 180. -Toż. Wyd. 2 zmienione. Sandomierz 1957 8^0 ss. 124.

167. Idea człowieka we współczesnych prądach filozoficznych. P. 1947 8^0 ss. 45.

168. Materialistyczna a katolicka koncepcja człowieka. *Prz. Filoz.* R. 43: 1947 s. 105-118. -Toż. Nadb. W. 1947 8^0 ss. 14.

169. Miłość jako "eros" i jako "caritas". Kilka uwag psychologicznych na tematy metafizyczne. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 278-280.

170. Postawa dziecięca w życiu religijnym. *Homo Dei.* R. 16: 1947 s. 401-404.

171. Przez naukę do Boga. [Kazanie o KUL]. Lubl. 1947 8^0 ss. 7.

172. Psychika polska w świetle przeżyć wojennych. *Wiad. Duszp.* R. 3: 1947 s. 221-227.

173. Rec.: F. KWIATKOWSKI: Filozofia wieczysta w zarysie. T. 1. Kr. 1947. *Aten. Kapł.* R. 39: 1947 t. 47 s. 217-218.

174. Rec.: A. USOWICZ: Tomistyczna sublimacja uczuć w świetle nowożytnej psychologii. Kr. 1946. *Aten. Kapł.* R. 39: 1947 t. 46 s. 94-95.

175. Wydział Filozofii Chrześcijańskiej przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Jego potrzeba, stan obecny i zadania. *Aten. Kapł.* R. 39: 1947 t. 47 s. 82-87. -Toż. Nadb. Włocławek 1947 8^0 ss. 8.

176. Psychologia a filozofia. Kilka uwag o organizacji studium psychologii w uniwersytetach polskich. *Rocz. Filoz.* R. 1: 1948 s. 282-287.

177. Psychologia społeczna. [Skrypt dla studentów]. Lubl. 1948 4^0 z. 1 ss. 69; z. 2 ss. nlb. 2, 54; z. 3 ss. nlb. 2, 20, powiel.

178. Rec.: I. M. BOCHEŃSKI: Europäische Philosophie der Gegenwart. Bern 1947. *Rocz. Filoz.* R. 1: 1948 s. 291-292.

179. Rec.: T. CZEŻOWSKI: O metafizyce, jej kierunkach i zagadnieniach. Toruń 1948. *Rocz. Filoz.* R. 1: 1948 s. 302-303.

180. Rec.: F. KWIATKOWSKI: Filozofia wieczysta w zarysie. T. 1-3. Kr. 1947. *Rocz. Filoz.* R. 1: 1948 s. 289-290.

181. Rec.: W. TATARKIEWICZ: O szczęściu. Kr. 1947. *Rocz. Filoz.* R. 1: 1948 s. 296-297.

182. Rec.: Z niemieckich wydawnictw filozoficznych. *Rocz. Filoz.* R. 1: 1948 s. 312-313.

183. Trwałe wartości filozofii chrześcijańskiej na tle nowoczesnych prądów filozoficznych. *Rocz. Filoz.* R. 1: 1948 s. 1-41. -Toż. Nadb. Lubl. 1948 8^0 ss. 43.

184. Wydział Filozofii Chrześcijańskiej. Nowy ośrodek studiów filozoficznych. *Rocz. Filoz.* R. 1: 1948 s. 270-277.

185. Mimika jako wyraz psychiczny. [Stresz.]. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 3: 1948-1949 [druk.:] 1952 s. 19n.

186. Człowiek. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 11-13.

187. Diagnostyka charakteru człowieka na podstawie testów. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 364-376.

188. Dwa oblicza człowieka. *Prz. Powsz.* R. 66: 1949 t. 227 s. 81-91.

189. Filozofia a religia. Ich psychologiczna geneza i wzajemne oddziaływanie. Lubl. 1949 8° ss. 23.

190. Henryk Jakubanis (1879-1949). Wspomnienie pośmiertne. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 344-346.

191. Mimika człowieka jako wyraz psychiczny. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 146-171.

192. Podstawowe zagadnienia filozofii. [Stresz. wykładów]. [Lubl. ok. 1950] 4° ss. 13, powiel.

193. Rec.: B. v. BRANDENSTEIN: Leben und Tod. Grundfragen der Existenz. Bonn 1948. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 469-470.

194. Rec.: P. CHOJNACKI: Wstęp do filozofii i zarys ontologii. Op. 1949. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 460.

195. Rec.: R. HAUSER: Psychologie als Lenre vom menschlichen Handeln. Wien 1948. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 447.

196. Rec.: G. MORF: Praktische Charakterkunde. Bern 1945. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 465-466.

197. Rec.: A. MUELLER-ARMACK: Das Jahrhundert ohne Gott. Regensburg-Münster 1948. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 445-446.

198. Rec.: Deuvres de saint Augustin. Opuscules, Dialogues philosophiques. Desclée, de Brouver et Cie 1948. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 468-469.

199. Rec.: E. ROTHACKER: Die Schichten der Persönlichkeit. Bonn 1948. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 444.

200. Rec.: E. ROTHACKER: Probleme der Kulturanthropologie. Bonn 1948. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 445.

201. Rec.: J. SAJDAK: Tertulian. Czasy, życie, dzieła. P. 1949. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 446.

202. Rec.: TEOFRAST: Charaktery. Przeł. i oprac. M. BROŻEK. W. 1950. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 453-454.

203. Rec.: A. USOWICZ, K. KŁÓSAK: Ksiądz Konstanty Michalski (1879-1947). Kr. 1949. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 441-442.

204. Rec.: W. WITWICKI: Psychologia. T. 1. Kr. 1947. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 465.

205. Rec.: P. WUST: Der Mensch und die Philosophie. Einführung in die Existenz-philosophie. Regensburg - Münster 1947. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 461.

206. Rec.: J. ZAWIEYSKI: Owoc czasu swego. Kielce 1949. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 458-459.

207. Uwagi nad charakterem człowieka. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 120-124.

208. Współred.: Roczniki Filozoficzne. R. 1: 1948 - R. 20: 1972.

209. Z kroniki Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej KUL. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 410-413.

210. Człowiek czasowy i wieczny. *Prz. Powsz.* R. 67: 1950 t. 229 s. 239-252.

211. Spowiedź postulatem psychiki ludzkiej. *Homo Dei.* R. 20: 1951 s. 476-485.

212. Typ życia religijnego. *Prz. Powsz.* R. 68: 1951 t. 231 s. 90-104.

213. Dusza ludzka. Jej istnienie i natura. [Lubl.] 1957 8°ss. 118, nlb. 1. Odbitka z t. 2 Psychologii ogólnej.

214. Nadprzyrodzoność a naturalne uzdolnienia człowieka. *Homo Dei.* R. 26: 1957 s. 530-535.

215. Psychologia życia religijnego ludności wiejskiej. *Aten. Kapl.* R. 49: 1957 t. 55 s. 354-365.

216. Rec.: ŚW. TOMASZ Z AKWINU: Traktat o człowieku. Oprac. S. ŚWIEŻAWSKI. P. 1956. *Kron. Diec. Sand.* R. 50: 1957 s. 63.

217. Z psychologii powołania kapłańskiego. *Homo Dei.* R. 26: 1957 s. 670-682.

218. Katolicki Uniwersytet Lubelski w rozwoju historycznym. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 4 s. 105-113.

219. Kultura materialna a postulaty etyki. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 2 s. 57-65.

220. Postawy życiowe według S. Kierkegaarda. *Rocz. Filoz.* R. 6: 1958 nr 4 s. 105-125.

221. Psychika kapłanów starszych i młodszych. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 502-513.

222. Rec.: G. ANSCHÜTZ: Psychologie. Hamburg 1953. *Rocz. Filoz.* R. 6: 1958 nr 4 s. 126-127.

223. Rec.: W. DAIM: Tiefenpsychologie und Erlösung. Wien-München 1954. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 5: 1958 nr 3 s. 121-122.

224. Rec.: J. GOLDBRUNNER: Personale Seelsorge. Tiefenpsychologie und Seelsorge. 1954. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 5: 1958 nr 4 s. 141-142.

225. Rec.: G. PFAHLER: Der Mensch und sein Lebenswerkzeug. 1954. *Rocz. Filoz.* R. 6: 1958 nr 4 s. 127-128.

226. Religia a charakter człowieka. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 28-34.

227. Religijne i duszpasterskie aspekty psychiki kobiety. *Aten. Kapl.* R. 50: 1958 t. 57 s. 350-360.

228. Religijność wewnętrzna i zewnętrzna. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 195-199.

229. Charakter człowieka. Struktura, typologia, diagnostyka psychologiczna. Lubl. 1959 8°ss. 427, il.

-Toż. Wyd. 2. Lubl. 1962 8^{0}ss. 456.

230. Filozofia i teologia a nauki przyrodnicze i humanistyczne. *Homo Dei*. R. 28: 1959 s. 202-212.

231. Osobowość św. Tomasza z Akwinu. Szkic psychologiczny. *Rocz. Filoz*. R. 7: 1959 nr 4 s. 5-20.

232. Kapłan profesor. *Homo Dei*. R. 29: 1960 s. 56-70.

233. Powołanie kapłańskie a dziedziczenie psychologiczne. *Homo Dei*. R. 29: 1960 s. 535-542.

234. Rec.: E. CASSIRER: Was ist der Mensch. Versuch einer Philosophie der menschlichen Kultur. Stuttgart 1960. *Rocz. Filoz*. R. 8: 1960 nr 4 s. 120-121.

235. Rec.: Z niemieckich wydawnictw naukowych. *Rocz. Filoz*. R. 8: 1960 nr 4 s. 118-121.

236. Wybrane zagadnienia z psychologii. Notatki z wykładów. Opr. Z. ZDYBICKA. Lubl. 1960 4^{0}ss. nlb. 2, 77, powiel.

237. Przedmowa. [Do zeszytu specjalnego, poświęconego zjazdowi rektorów i profesorów zakładów teologicznych w Polsce dnia 9-11 IX 1958 R.]. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 8: 1961 nr 3 s. 5-6.

238. Psychologia głębi. *Rocz. Filoz*. R. 9: 1961 nr 4 s. 31-53.

239. Rec.: W: HEHLMANN: Wörterbuch der Psychologie. Stuttgart 1959. *Rocz. Filoz*. R. 9: 1961 nr 4 s. 145-146.

240. Rec.: H. REICH: Seelenbilder. Lehrbuch des Tua-Testverfahrens und einer experimentallen Malerei. Zürich-Stuttgart 1960. *Rocz. Filoz*. R. 9: 1961 nr 4 s. 145.

241. Red.: Roczniki Teologiczno-Kanoniczne. R. 8: 1961 nr 3 - specjalny.

242. Rola dziecięcych przeżyć rodzinnych w kształtowaniu życia moralno-reiligijnego człowieka. *Aten. Kapł*. R. 53: 1961 t. 63 s. 235-244.

243. Samotność kapłana. *Homo Dei*. R. 30: 1961 s. 207-211.

244. Współred.: Zeszyty naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. R. 4: 1961 - R. 7: 1964.

245. Celibat kapłański. *Homo Dei*. R. 31: 1962 s. 219-225.

246. Ks. Idzi Radziszewski w r. 1917/18. Wspomnienia. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 5: 1962 nr 2 s. 126-131.

247. Odejście od kapłaństwa. *Homo Dei*. R. 31: 1962 s. 41-51.

248. Tomistyczna a egzystencjalna koncepcja człowieka. Próba konfrontacji. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 5: 1962 nr 1 s. 27-42.

249. Z psychologii i pedagogiki popędu płciowego. *Aten. Kapł*. R. 54: 1962 t. 64 s. 12-19.

250. Człowiek religijny jako problem psychologiczny. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 6: 1963 nr 1 s. 3-14.

251. Filozoficzne i empiryczne pojęcie osoby ludzkiej. *Rocz. Filoz*. R. 11: 1963 nr 4 s. 45-60.

252. Jubileusz O. Prof. Pawła Siwka TJ. *Rocz. Filoz*. R. 11: 1963 nr 4 s. 106-107.

253. Kapłan katolicki wobec współczesnych prądów umysłowych. *Aten. Kapł*. R. 55: 1963 t. 66 s. 376-383.

254. Kilka uwag o recenzji "Psychologii ogólnej". *Stud. Filoz*. R. 7: 1963 nr 2 s. 171-177.

255. Milczenie kapłana. *Homo Dei*. R. 32: 1963 s. 5-10.

256. Modlitwa. Refleksje filozoficzno-psychologiczne. *Aten. Kapł*. R. 55: 1963 t. 66 s. 294-299.

257. Psychologia w duszpasterstwie. *Rocz. Filoz*. R. 11: 1963 nr 4 s. 5-15.

258. Somatyczno-psychologiczne typy kapłanów. *Homo Dei*. R. 32: 1963 s. 155-160, 210-218.

259. Osobowość a religijność człowieka. Analiza psychologiczna. *Rocz. Filoz*. R. 12: 1964 nr 4 s. 5-16.

260. Rec.: Aristotelis parva naturalia graece et latine edidit... P. SIWEK. R. 1963. *Rocz. Filoz*. R. 12: 1964 nr 4 s. 103.

161. Ideał a rzeczywistość w życiu kapłana. *Homo Dei*. R. 34: 1965 s. 196-201.

262. Proces myślenia u św. Tomasza z Akwinu a egzystencjalizm M. Heideggera. *Rocz. Filoz*. R. 13: 1965 nr 4 s. 33-47.

263. Specjalizacja filozoficzno-psychologiczna na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL. *Rocz. Filoz*. R. 13: 1965 nr 4 s. 155-162.

264. Sprawozdanie ze Specjalizacji Filozoficzno-Psychologicznej. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 8: 1965 nr 3 s. 42-46.

265. Z psychologii rozmyślania. *Homo Dei*. R. 34: 1965 s. 6-12.

266. Koncepcja człowieka-bliźniego w egzystencjaliźmie. *Rocz. Filoz*. R. 14: 1966 nr 4 s. 5-18.

267. Posłannictwo kapłana pisarza. *Homo Dei*. R. 35: 1966 s. 69-74.

268. Rec.: M. DYBOWSKI: O typach motywacji w nawiązaniu do nauki św. Tomasza. P.-W.-Lubl. 1965. *Rocz. Filoz*. R. 14: 1966 nr 4 s. 149.

269. Struktura świadomości religijnej. Próba nowej interpretacji. W: *Pastori et Magistro*. Lubl. 1966 s. 307-338. -Toż. Nadb. Lubl. 1966 8^0 ss. 30.

270. Koncepcja człowieka w psychoanalizie Freuda. [Stresz.]. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL*. R. 16: 1966-1967 [druk.:] 1968 s. 184.

271. Badania kandydatów do kapłaństwa. *Aten. Kapł*. R. 59: 1967 t. 70 s. 74-78.

272. Człowiek i czas. Refleksje psychologiczne. *Rocz. Filoz*. R. 15: 1967 nr 4 s. 5-23.

273. Kapłan - człowiek i duszpasterz. W: *Rozważania duszpastersko-katechetyczne*. P. 1967 s. 673-796. -Toż. Nadb. P. 1967 4^0 ss. 157.

274. Koncepcja człowieka w psychoanalizie Freuda. *Stud. Phil. Christ*. R. 3: 1967 nr 2 s. 73-84.

275. Początki Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej KUL. Z okazji XX-lecia Wydziału (1946-1966).

Zesz. Nauk. KUL. R. 10: 1967 nr 2 s. 77-79.

276. Pośrednictwo między bóstwem a człowiekiem. Fenomenologia kapłaństwa. *Homo Dei*. R. 36: 1967 s. 5-9.

277. Rec.: Aristotelis Tractatus de Anima graece et latine. Edidit... P. SIWEK. R. 1965. *Rocz. Filoz*. R. 15: 1967 nr 4 s. 127.

278. Wybrane zagadnienia z psychologii. Lubl. 1967 4^0 ss. 118, powiel.

279. Koncepcja człowieka w uchwałach Soboru Watykańskiego II (Konstytucja o Kościele w świece współczesnym) na tle współczesnych humanizmów. *Rocz. Filoz*. R. 16: 1968 nr 4 s. 51-73.

280. Postawa apostolska a intelektualizacja współczesnego kapłana. *Homo Dei*. R. 37: 1968 s. 69-75.

281. Powstanie, rozwój i stan obecny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 1918-1968. W: *Katolicki Uniwersytet Lubelski. 50 lat istnienia i działalności*. Lubl. 1968 s. 7-36.

282. Psychologia w programie studiów seminariów duchownych w Polsce. *Aten. Kapł*. R. 60: 1968 t. 71 s. 76-79.

283. Rola Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w kulturze polskiej. *Aten. Kapł*. R. 60: 1968 t. 71 s. 372-386.

284. Z przeszłości diecezji sandomierskiej. Wspomnienie o ks. Adamie Szymańskim, z okazji 50-tej rocznicy jego rektoratu (1918-1956-1968). *Kron. Diec. Sand*. R. 61: 1968 s. 256-260.

285. Postawa kapłana wobec Kościoła w dobie posoborowej. *Homo Dei*. R. 38: 1969 s. 76-82.

286. Człowiek a kultura w świetle Soboru Watykańskiego II. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 13: 1970 nr 3 s. 15-26.

287. Człowiek istota religijna. *Rocz. Filoz*. R. 18: 1970 nr 4 s. 5-17.

288. W obliczu przemian w Kościele. *Homo Dei*. R. 39: 1970 s. 161-165. -Toż. *Das katholische Leben in Polen*. R. 1970 z. 10 s. 19-28; -Toż. *La vie catholique en Pologne*. R. 1970 nr 10 s. 19-27; -Toż. *La vita cattolica in Polonia*. R. 1970 nr 10 s. 18-26.

289. W obronie woluntaryzmu psychologicznego. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL*. R. 19: 1970 [wyd.:] 1972 s. 12.

290. Historia psychologii. Lubl. 1971 8^0 ss. IX, nlb. 3, 525, nlb. 3.

291. Znaczenie woli w życiu człowieka. W: *W kierunku człowieka*. Red. B. BEJZE. W. 1971 s. 285-295.

292. Problem poznawalności człowieka u Kanta. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 19: 1972 nr 2 s. 45-55.

293. Wspomnienia z lat 1915-1917 o seminarium duchownym w Petersburgu. *Arch. Bibl. Muz*. T. 25: 1972 s. 303-330. -Toż. Nadb. Lubl. 1972 8^0 ss. 28.

294. Artykuły w: *Enc. katol*. T. 1. Lubl. 1973: Abstrakcja, szp. 41-42; 295. Absurd, szp. 47; 296. Adaptacja. II. W psychologii, szp. 79; 297. Adler Alfred, szp. 87-88; 298. Akosmizm, szp. 255; 299. Aktualizm. II. W psychologii, szp. 277; 300. Aktywizm. I. W filozofii, szp. 282; 301. Altruizm, szp. 393; 302. Ambiwalencja, szp. 406. Współautor: J. REUTT; 303. Animus - Anima, szp. 605; 304. Archetyp. I. W psychologii, szp. 868; 305. Augustynizm. I. Augustynizm filozoficzny, szp. 1119-1122; 306. Automatyzm psychiczny, szp. 1158-1159.

307. Charakterologia według I. Kanta. Charakterystyka antropologiczna. *Rocz. Filoz*. R. 21: 1973 nr 4 s. 153-164.

308. "Grande profundum est ipse Homo" (Conf. IV, 14). Koncepcja człowieka według św. Augustyna. W: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej*. Lubl. 1973 s. 283-296.

309. Spotkanie człowieka. *Stud. Pelpl*. T. 3: 1973 s. 93-101.

310. Człowiek a kultura. W: *W służbie Kościoła Poznańskiego. Księga Pamiątkowa na 70-lecie urodzin arcybiskupa metropolity dr. Antoniego Baraniaka*. Red. L. BIELERZEWSKI. P. 1974 s. 487-493.

311. Charakterologiczne aspekty religijności człowieka. *Więź*. R. 18: 1975 nr 12 s. 5-11.

312. Służebny charakter kapłaństwa. W: *Osobowość kapłańska*. Red. J. MAJKA. Wr. 1976 s. 191-199.

313. Akademia Duchowna w Petersburgu 1917/1918. Kontakty z Uniwersytetem Lubelskim 1918-1923. W: *Katolicki Uniwersytet Lubelski we wspomnieniach pierwszych studentów z lat 1918-1925*. Lubl. 1978 s. 47-53.

314. Moje wspomnienia o biskupie Franciszku Jopie. *Stud. Teol.-Hist. Śl. Opol*. T. 6: 1978 s. 9-24.

315. Powołanie kapłańskie a struktura psychiczna człowieka. *Homo Dei*. R. 48: 1979 s. 94-98.

316. Indywidualność człowieka a jego życie religijne. *Stud. Sand*. T. 1: 1980 s. 265-288.

317. Próba charakterystyki religijności polskiej. *Mat. Probl*. R. 1980 nr 12 s. 84-93.

318. Charyzmat kapłaństwa. *Homo Dei*. R. 50: 1981 s. 101-104.

319. "Miłość cierpliwa jest, łaskawa jest" (I Kor 13, 4). W: *Sylwetki matek kapłanów*. P.-W. 1981 s. 456-462.

320. Rec.: J. SEIFERT: Das leib-Seele-Problem in den gegenwärtigen philosophischen Diskussionen. Darmstadt 1979. *Stud. Sand*. T. 2: 1981 [druk: 1982] s. 489.

321. Starość człowieka. Rozważania psychologiczne. *Stud. Sand*. T. 2: 1981 [druk: 1982] s. 371-404.

322. Fizjonomia człowiaka a powołanie kapłańskie. *Homo Dei*. R. 51: 1982 s. 260-264.

323. Psychologiczne źródła niewiary według Soboru Watykańskiego II. *Stud. Sand*. T. 3: 1982 s. 431-440.

324. Przeżycia wojenne pracowników i studentów

KUL. Wybuch wojny. W: *Działalność Katolickiego UNiwersytetu Lubelskiego w czasie okupacji (relacje i dokumenty)*. Lubl. 1983 s. 113-125.

325. Rec.: B. KUMOR: Dzieje polskiej rzymskokatolickiej parafii świętego Krzyża w New Britain Conn. (1927-1977). New Britain 1979. *Stud. Sand.* T. 4: 1983-1984 [druk: 1988] s. 539.

326. Rozważania religijne. Bóg - Jezus Chrystus - Życie chrześcijańskie. P. 1983 8° ss. 207.

327. Wierzę w Boga. Rozważania o Składzie Apostolskim. Kat. 1984 Księg. św. Jacka 8° ss. 294.

328. Rec.: S. WITEK: Chrześcijańska wizja moralności. P. 1983. *Kron. Diec. Sand.* R. 78: 1985 s. 94-96.

329. Ze wspomnień o ks. Wincentym Granacie. W: *Tajemnica człowieka. Wokół osoby i myśli ks. Wincentego Granata*. Lubl. 1985 s. 477-480.

330. Bóg i człowiek. Religijne i moralne wartości życia. Krótkie rozważania religijne. Kalwaria Zebrzyd. 1986 8° ss. 150.

331. Człowiek - istota dziwna (refleksje). Prz. Powsz. R. 103: 1986 t. 252 s. 9-16.

332. Sandomierskie wspomnienia szkolne z lat 1908-1912. *Stud. Hist.* R. 29: 1986 s. 595-619. [Do druku przyg. J. M. MAŁECKI].

333. Wspomnienia o Katolickim Uniwersytecie Lubelskim z lat 1934-1939. W: *Katolicki Uniwersytet Lubelski w latach 1925-1939 we wspomnieniach swoich pracowników i studentów*. Lubl. 1989 s. 79-140.

II.

MANTHEY F.: Katholische Professoren in Polen. 2. Prof. Dr Joseph Pastuszka (Lublin). *Begegnung*. R. 18: 1963 s. 344-345; LESZCZUK E., PŁUŻEK Z.: Psychologia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w latach 1918-1968. *Rocz. Filoz.* R. 16: 1968 nr 4 s. 35, 43-44; Bibliografia prac naukowych ks. prof. dra Józefa Pastuszki. *Tamże*, s. 11-14; Ks. Profesor Doktor Józef Pastuszka. Kronika życia i działalności naukowej. *Tamże*. R. 17: 1969 nr 4 s. 5-11; STRZESZEWSKI Cz., LESZCZUK E.: Ks. dr Józef Pastuszka. W: *Księga jubileuszowa 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*. Lubl. 1969 s. 192; PRĘŻYNA W.: Uroczystości jubileuszowe 50-lecia kapłaństwa i 48-lecia profesury księdza prof. dr. Józefa Pastuszki. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 13: 1970 nr 1 s. 84-87; CHLEWIŃSKI Z.: 80-lecie ks. prof. dra hab. Józefa Pastuszki. *Biul. Inf. KUL*. R. 6: 1977 [druk: 1978] nr 2 s. 22-24; 80 rocznica urodzin ks. prof. Józefa Pastuszki na KUL-u. *Tyg. Powsz.* R. 31: 1977 nr 17 s. 7; (X): Jubileusz ks. prof. Józefa Pastuszki. *Gość Niedz.* R. 54: 1977 nr 14 s. 2; SZUMIŁ H. I.: Bibliografia prac ks. prof. dra Józefa Pastuszki. *Stud. Sand.* T. 1: 1980 s. 403-416; Ks. Józef Pastuszka. *Tamże*, s. 403; PRĘŻYNA W.: Laudacja ku czci ks. Profesora Józefa Pastuszki. *Biul. Inf. KUL*. R. 13: 1984 nr 1-2 s. 83-92; SKWARA A.: Laudacja ku czci ks. Profesora Józefa Pastuszki. Przemówienie z okazji 90-lecia jego urodzin wygłoszone 28 II 1987 w Seminarium Duchownym w Sandomierzu. *Stud. Sand.* T. 5: 1985-1989 [druk: 1993] s. 538-540; KRASIŃSKI J.: Jubileusz: 90-te urodziny ks. Prałata, Profesora Józefa Pastuszki. *Kron. Diec. Sand.* R. 80: 1987 s. 80-82; LEWIŃSKI J.: Kronika. Z życia Diecezji. [Pogrzeb ks. prof. Józefa Pastuszki]. *Tamże*. R. 82: 1989 s. 87-88; Nabożeństwo pogrzebowe śp. ks. Józefa Pastuszki w Sandomierzu - 17 I 1989 i pogrzeb w Rzeczniowie - 18 I 1989 r. *Biuro Pras. Sekr. EP*. R. 22: 1989 nr 7 s. 17; CHLEWIŃSKI Z.: Ks. Prof. Józef Pastuszka. Szkic biograficzny (1897-1989). *Zesz. Nauk. KUL*. R. 33: 1990 nr 1-4 s. 51-60; JAWORSKI R.: Charakterologia w ujęciu ks. prof. J. Pastuszki. Nurt nomotetyczny i idiograficzny. *Tamże*, s. 139-150; KOWALCZYK S.: Filozofia w piśmiennictwie ks. prof. Józefa Pastuszki. *Tamże*, s. 95-115; PRĘŻYNA W.: Religijny wymiar człowieka w ujęciu ks. prof. Józefa Pastuszki. *Tamże*, s. 127-137; SZUMIŁ H. I.: Bibliografia podmiotowa i przedmiotowa ks. prof. Józefa Pastuszki. *Tamże*, s. 61-85; TAŻ: Zainteresowania i osiągnięcia historyczne ks. prof. Józefa Pastuszki. *Tamże*, s. 87-94; UCHNAST Z.: Ks. prof. Józefa Pastuszki koncepcja psychologii jako nuki. *Tamże*, s. 117-125; SKWARA A.: Śp. ks. prof. dr Józef Pastuszka (1897-1989). *Kron. Diec. Sand.* R. 84: 1991 s. 39-44; WAŚKOWSKI M. K.: Koncepcja ascezy i jej wpływ na życie wewnętrzne człowieka według ks. Józefa Pastuszki. Lubl. 1992 ss. 86, XLIV, mps. Bibl. KUL.

Ks. Józef Mandziuk
Ks. Antoni Skwara

Paszkiewicz Mieczysław (1900-1987), prałat kapituły w Białymstoku, popularyzator teologii.

Urodził się 20 III 1900 r. w Wasiliszkach w powiecie lidzkim jako syn Leonarda i Justyny z Tabeńskich. Ojciec był felczerem. Uczył się w Wornianach, a następnie w gimnazjum w Wilnie, Święcanach i wreszcie w Warszawie, mieszkając u brata Gustawa. Po zdaniu matury wstąpił w 1925 r. do Seminarium Duchownego w Wilnie, które ukończył w 1931 r. Jednocześnie uzyskał stopień magistra teologii na Wydziale Teologicznym Uniw. Stefana Batorego. Po święceniach pracował krótko w Słobódce k/Brasławia, a następnie (do 1934 r.) był prefektem gimnazjum w Oszmianie. W l.

1934-1936 był proboszczem parafii Mickuny k/Wilna. Stąd odszedł na kapelana wojskowego do Poznania. W lipcu 1939 objął stanowisko proboszcza parafii wojskowej nr 4 w Warszawie. Po wybuchu wojny brał udział w działaniach wojennych, a 3 X 1939 r. został osadzony jako zakładnik w więzieniu na Pawiaku, gdzie przebywał do 22 X t.r. Następnie pełnił kolejno funkcje kapelana sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża w Laskach i Żukowie k/Lublina, a w l.1941-1943 był wychowawcą w domu dziecka sióstr Rodziny Marii w Białołęce Dworskiej pod Warszawą. Aby uniknąć aresztowania przeniósł się w sierpniu 1943 r. do parafii św. Piotra i Pawła w Warszawie. Był zaangażowany w działalność Armii Krajowej. Brał udział w Powstaniu Warszawskim. W czasie jego trwania został mianowany najpierw majorem, a następnie podpułkownikiem i był odznaczony Krzyżem Walecznych. Pod koniec powstania naczelny kapelan ks. Stefan Kowalczyk zamianował go zastępcą kapelana naczelnego i polecił pozostać w Warszawie do końca powstania. W październiku 1944 r. znalazł się w Milanówku, a w grudniu t.r., po otrzymaniu nominacji na dziekana okręgu częstochowskiego, udał się do Częstochowy, aby organizować tam duszpasterstwo AK. Trzeba zaznaczyć, że w czasie okupacji doktoryzowawał się u prof. Z. Kozubskiego na podstawie pracy na temat *Duszpasterstwo chorych w szpitalach*. W maju 1945 r. udał się w Poznańskie i otrzymał nominację na perfekta Gimnazjum Piotra Skargi w Szamotułach. Latem 1946 r. został administratorem parafii Sobota, ale już we wrześniu powołano go na prefekta w Szkole Handlowo-Przemysłowej w Poznaniu. Zaproponowano mu również współpracę w redagowaniu "Wiadomości Duszpasterskich", w których prowadził dział homiletyczny i wiele publikował. W 1949 r. arcybp R. Jałbrzykowski powołał go do pracy w Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku. Tu wykładał historię Kościoła, patrologię, teologię życia wewnętrznego, a także przez jakiś czas homiletykę. Był także krótko prefektem Seminarium, a przez wiele lat ojcem duchownym alumnów (1952-1964). Ponadto pełnił obowiązki archidiecezjalnego ojca duchownego. Cieszył się ogólnym szacunkiem. Był prałatem Kapituły Wileńskiej Bazyliki Metropolitalnej w Białymstoku. Zmarł 24 VIII 1987 r. i pochowany został na cmentarzu farnym w Białymstoku.

I.

1. "I znają mnie moje". *Homo Dei*. R. 7: 1938 s. 206-211.
2. Tryumf Chrystusa. *Tyg. Kat. Nasz Przyj.* R. 1938 nr 25 s. 6-7; nr 26 s. 3-4; nr 27 s. 3-4; nr 28 s. 3-4; nr 29 s. 6-7; nr 30 s. 3; nr 31 s. 3; nr 32 s. 4-5; nr 33 s. 3-4; nr 34 s. 3-4.
3. Zła książka i jej zwalczanie. *Homo Dei*. R. 7: 1938 s. 504-511.
4. Mamy dobrego proboszcza. [O działalności charytatywnej niemieckiego proboszcza]. *Homo Dei*. R. 8: 1939 s. 44-47.
5. Szpital Przemienienia Pańskiego. *Homo Dei*. R. 8: 1939 s. 129-135.
6. Nauczanie prawd wiary a potrzeby chwili. *Homo Dei*. R. 16: 1947 s. 482-486.
7. Aktualne potrzeby szkoły. *Prz. Katech.* R. 31: 1948 s. 145-148.
8. Brewiarz. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 335-337.
9. Czytelnictwo młodzieży szkolnej. Ze szczególnym uwzględnieniem jej ustosunkowania się do lektury religijnej. *Prz. Katech.* R. 31: 1948 s. 12-18, 59-63, 80-92.
10. Czytelnictwo młodzieży szkolnej. *Prz. Katech.* R. 31: 1948 s. 12-18.
11. Frekwencja na nabożeństwach parafialnych. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 13-17.
12. Jawnogrzesznica, Zuzanna, Maria. [Kazanie na Zwiastowanie NMP]. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 122-124.
13. Jezus. Maria, Józef w świątyni jerozolimskiej. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 40-42.
14. Kaznodziejstwo na tle dzisiejszych potrzeb Kościoła. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 401-403, 445-448.
15. Kłopotliwe pytanie. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 277.
16. Książka jako jeden ze środków duszpasterskich w opinii Kościoła i praktyce kapłańskiej. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 186-191.
17. Mowa przestrzega, poucza świat. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 298-301.

18. Msza św. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 152-154.
19. Ocena wszelkiego apostolstwa. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 194-195.
20. Odpusty na tle dzisiejszych potrzeb Kościoła. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 228-235.
21. Osobiste poświęcenie się Sercu Jezusowemu w praktyce duszpasterskiej. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 143-147.
22. Przygotowanie do Mszy św. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 114.
23. Rec.: A. PETRANI: Zasada większości w prawie kanonicznym.. Lubl. 1947. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 283.
24. Św. Stanisław Kostka. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 426-429.
25. Uroczystość Marii Królowej Polski. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 171-173.
26. Dążenie do doskonałości w ujęciu św. Bernarda z Clairvaux. *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 259-260.
27. Mariologia. Niepokalana w nauce i praktyce duszpasterskiej. *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 217-220.
28. Poświęcenie rodzin Sercu Jezusowemu w rozwoju historycznym. *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 185-190.
29. Serce Jezusa pragnie naszej miłości. [Kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 203-205.
30. Varia. *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 164.
31. Kaznodziejstwo na tle dzisiejszych potrzeb Kościoła. *Wiad. Duszp.* R. 6: 1950 s. 44-48.
32. Zasady wymowy według św. Bernarda. *Homo Dei.* R. 19: 1950 s. 435-438.
33. Budowa kazania według zasad homiletyki i potrzeb wiernych. *Wiad. Duszp.* R. 7: 1951 s. 465-470.
34. Zasady kazania według wskazań św. Bernarda. *Wiad. Duszp.* R. 7: 1951 s. 142-145.
35. Ks. arcybiskup Romuald Jałbrzykowski i jego reguła życia duchowego. *Homo Dei.* R. 26: 1957 s. 503-508.
36. Ś.p. ks. arcybiskup Romuald Jałbrzykowski wzorem kapłana. *Wiad. Kośc.* R. 1: 1957 s. 140-158.
37. Ignis Ardens - św. Pius X. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 170-177.
38. Św. Kazimierz królewicz. W 500-lecie urodzin. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 488-492.
39. Dni skupienia miesięcznego kapłanów i alumnów. *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 174-176.
40. Przemówienie pogrzebowe. Śmierć chrześcijanina. *Współcz. Ambona.* R. 10: 1959 s. 105-109.
41. W nieustannej służbie Bogu i duszom. Na 100 rocznicę śmierci św. Jana Vianneya. *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 667-673.
42. Ascetyczne aspekty kazania. *Homo Dei.* R. 30: 1961 s. 71-73.
43. Chronologia ważniejszych zarządzeń, akcji i wydarzeń za rządów arcybiskupa Romualda Jałbrzykowskiego (1926-1955). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 3: 1977 nr 1 s. 113-117.
44. Listy pasterskie i zarządzenia duszpasterskie arcybiskupa Romualda Jałbrzykowskiego metropolity wileńskiego od 1926-1955 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 3: 1977 nr 1 s. 71-99.
45. Chrystianizacja Pomorza Zachodniego. 850-lecie drugiej wyprawy misyjnej św. Ottona z Bambergu (od kwietnia do grudnia 1128 r.). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 4: 1978 nr 3 s. 88-116.
46. Doskonałość kapłańska według wskazań św. Bernarda z Clairvaux. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 4 s. 75-76.
47. Idea życia duchowego w archidiecezji w Białymstoku w swietle listów pasterskich i zarządzeń duszpasterskich ks. bpa dr. Henryka Gulbinowicza. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 5: 1979 nr 4 s. 89-109.
48. Dziesięciolecie rządów arcybiskupa Romualda Jałbrzykowskiego w Białymstoku (1945-1955). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 2 s. 93-101.
49. Pasterz Hermasa: wizje, przykazania, porównąnia. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 3 s. 62-65.
50. Zarys dziejów kościoła św. Wojciecha w Białymstoku (1944-1980). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 6: 1980 nr 4 s. 77-95.
51. 40 lat posługi kapłańskiej biksupa Edwarda Kisiela (1943-1983). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 3 s. 95-131.
52. Ks. Karol Lubianiec 1866-1942. Białystok 1983 8^0 ss. 72.
53. Zarys dziejów duszpasterskiego ośrodka przy kościele Najświętszego Serca Jezusa w Białymstoku od 1946-1971 r. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1983 nr 2 s. 91-105.
54. Ascetyczne organizacje kapłańskie w tutejszej archidiecezji po I wojnie światowej i obecnie na tle ich duchowości i zadań w Kościele. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 2 s. 132-141.
55. Ksiądz Karol Lubianiec (1866-1942). W: *Chrześcijanie.* T. 14. Red. B. BEJZE. W. 1985 s. 9-67.
56. Dziesięciolecie pracy duszpasterskiej bpa Edwarda Kisiela. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 2 s. 108-122.
57. Kongresy eucharystyczne: krajowy w Poznaniu, diecezjalny w Wilnie, dekanalny w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 12: 1986 nr 3 s. 55-61.
58. Ks. Michał Sopoćko. Białystok 1987 8^0 ss. 187.
59. Ksiądz prałat Walenty Urmanowicz (1898-1969). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 4 s. 129-141.

II.

Schematyzmy Archidiecezji Wileńskiej na lata 1926-1939; Spis kościołów i duchowieństwa archidiecezji w Białymstoku za lata 1973 i 1979;

Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku 1945-1980. Białystok 1981 s. 97-100; OZOROWSKI E.: Ks. Paszkiewicz, jakiego pamiętam. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 1 s. 120-128; KRAWCZENKO T.: Ksiądz prałat Mieczysław Paszkiewicz. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 1 s. 90-119; OZOROWSKI E.: Ks. Mieczysław Paszkiewicz w Białołęce Dworskiej. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 2 s. 121-122.

Ks. Tadeusz Krahel

Pawłowicz Bruno Zygmunt (1942-1987), franciszkanin konwentualny, pastoralista.

Urodził się 21 VI 1942 r. w Łysowie Siedleckim jako syn Edmunda i Feliksy z Konderów. Nauki gimnzajalne pobierał w Siedlcach i w Niższym Seminarium Duchownym w Niepokalanowie. Do franciszkanów konwentualnych wstąpił w 1958 r., składając 1 IX 1965 r. śluby wieczyste. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w zakonnym Seminarium w Łagiewnikach k/Łodzi i w Krakowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 24 VI 1967 r. Rozwinął wielką pracę w duszpasterstwie niewidomych w Krakowie (1967-1968), Łodzi (1968-1972), Warszawie (1972-1976), Gdyni (1976-1981, 1983-1986) i Gdańsku (1981-1983). W l. 1986-1987 był gwardianem w Lublinie. W l. 1972-1976 studiował na Wydziale Teologicznym ATK w Warszawie, uzyskując magisterium z teologii na podstawie pracy pt.: *Dialog duszpasterski z niewidomymi.* W Gdyni sprawował opiekę duszpasterską w Zakładzie Gdyńskiego Koła Polskiego Związku Niewidomych. Zginął 13 X 1987 r. w wypadku samochodowym pod Warszawą i został pochowany na Powązkach.

I.

1. Co uczynił O. Maksymilian Kolbe, aby ludzie kochali Pana Boga. *Katecheta.* R. 15: 1971 s. 230-232. Współautor: Z. NIEMYJSKI.
2. Problematyka obrad w grupach roboczych. [Głos w dyskusji]. *Aten. Kapł.* R. 69: 1976 t. 86 s. 83-84.
3. Dialog duszpasterski z niewidomymi. *Homo Dei.* R. 46: 1977 s. 276-280.
4. Ogólnopolski Dzień Młodzieży Niewidomej na Jasnej Górze. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 14: 1977 nr 9 s. 54.
5. Poradnik dla wszystkich. *Pochodnia.* R. 1978 nr 9 s. 14-15.
6. "Fraternia". Duszpasterstwo Akademickie przy parafii św. Antoniego w Gdyni. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 15: 1978 nr 2 s. 42-43.
7. Pierwsza piesza pielgrzymka pomorska. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 16: 1979 nr 9 s. 28-29.
8. Duszpasterstwo niewidomych. *Aten. Kapł.* R. 76: 1984 t. 103 nr 1 s. 96-108.
9. Dialog duszpasterski z niewidomymi. W. 1976 ss. 105. Mps. w Bibl. Tyflologiczny w Laskach. [Rozpr. magisterska].

II.

BAR J. R.: Pawłowicz Bruno Zygmunt. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 369-370, tamże literatura. –Ponadto: Śp. O. Bruno Zygmunt Pawłowicz. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 29: 1987 nr 4 s. 42-44; SŁOWIK A.: Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu. Bruno Zygmunt Pawłowicz franciszkanin (1942-1987). Niepokalanów 1995.

Ks. Józef Mandziuk

Paździor Władysław Leszek Stanisław (1928-1982), dominikanin, popularyzator teologii.

Urodził się 9 I 1928 r. w Krakowie, jako syn Marcina i Łucyny z Nowackich. W l. 1935-1941 uczęszczał do szkoły powszechnej, a w 1943 ukończył dwuletnią szkołę handlową. Następnie pracował w Krakowskiej Fabryce Konfekcji i równocześnie przerabiał w tajnych kompletach poszczególne klasy gimnazjalne. Klasę czwartą ukończył 15 VII 1945 w Gimnazjum św. Jacka. W sierpniu tegoż roku wstąpił do dominikanów, otrzymując na obłóczynach imię Władysław. Po nowicjacie kontynuował naukę w Gimnazjum św. Jacka i 2 III 1948 otrzymał świadectwo dojrzałości. Profesję czasową złożył 12 IX 1946, a uroczystą 12 IX 1949 r. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Krakowie otrzymując 13 VII 1952 r. święcenia kapłańskie. W l. 1954-1956 studiował w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, a w 1962-1964 - na KUL-u,

przygotowując pracę doktorską o tajemnicy bożego i duchowego Macierzyństwa Maryi w nauce Abrahama Bzowskiego. Nie zdołał jej jednak doprowadzić do końca. Po Krakowie miejscami jego pobytu były klasztory w Prudniku, Poznaniu, Lublinie, Tarnobrzegu i we Wrocławiu, gdzie też zakończył życie. W l. 1956-1962 (z wyjątkiem 1957/1958) był wykładowcą dominikańskiego Kolegium Filozoficzno-Teologicznego w Warszawie i Poznaniu, ucząc patrologii, historii filozofii i krateriologii. Ponadto w l. 1970-1972 wykładał estetykę w formie konferencji w Wyższym Seminarium Duchownym w Nysie. W l. 1965-1971 był spowiednikiem zwyczajnym w Seminarium Duchownym we Wrocłaiwiu. Spowiadał też w żeńskich zgromadzeniach zakonnych. W Lublinie był "lektorem kazusów" (1963-1964), a we Wrocławiu wybrano go dwukrotnie (1970, 1978) na radnego klasztoru. We Wrocławiu był też duszpasterzem akademickim i KIK-u oraz diecezjalnym referentem d/s ekumenizmu, organizując tzw. Tygodnie Ekumeniczne. Duszpasterzem akademickim był również w Poznaniu. Miał znaczne uznanie i wzięcie jako rekolekcjonista osób duchownych. Swoje niektóre przemyślenia i refleksje opublikował w miesięczniku "Msza Święta". Zmarł 22 IV 1982 we Wrocławiu.

I.

1. Artykuły w: *Msza Święta*. R. 20: 1964: Dłonie niemowlęcia, nr 7-8 s. 27; 2. Dłonie dziecka, nr 9 s. 14-15; -R. 21: 1965: 3. Ołtarz, nr 1 s. 1; 4. Dominus vobiscum, nr 1 s. 6-7; 5. Dłonie młodzieńcze, nr 1 s. 16-17; 6. Dłonie dojrzałego człowieka, nr 3 s. 64; 7. Znak krzyża, nr 7-8 s. 147 8. Dłonie kapłańskie, nr 7-8 s. 179; 9. Prefacja, nr 9 s. 203; 10. Przeistoczenie, nr 12 s. 273-274; - R. 22: 1966: 11. Krzyż, nr 3 s. 59; 12. Kapłan, nr 6 s. 125; 13. Dłonie małżonków, nr 7-8 s. 178-179; 14. Dłonie matki, nr 10 s. 226-1227; 15. Dłonie ojca, nr 11 s. 254-255; 16. Kyrie, nr 12 s. 283; -R. 23: 1967: 17. Dłonie rodziców, nr 1 s. 2-3; 18. Suscipe, nr 1 s. 11; 19. Confiteor, nr 2 s. 45; 20. Wieczna lampa, nr 2 s. 46; 21. Tabernakulum, nr 4 s. 90-91; 22. Ofiara, nr 10 s. 226-227; -R. 24: 1968: 23. Ofiarowanie, nr 2 s. 25; 24. Jedyna, nr 2 s. 46-47; 25. Miniatury różańcowe, nr 3 s. 50-52; 26. Zmartwychwstanie, nr 4 s. 73; 27. Wniebowstąpienie, nr 5 s. 97; 28. Gloria, nr 9 s. 193; 29. Credo, nr 10 s. 217; -R. 25: 1969: 30. Per ipsum, nr 1 s. 1; 31. Świeca, nr 5 s. 98-99; 32. Kielich, nr 6 s. 121-122; 33. Mszał, nr 7-8 s. 145-146; 34. Kwiaty, nr 9 s. 193-194; 35. Krzyż, nr 11 s. 241-242. - R. 26: 1970: 36. Tajemnica powołania, nr 7-8 s. 162-164; 37. Tajemnica śmierci, nr 11 s. 242-245.

38. Kryteria piękna w nauce św. Tomasza. Kr. 1955 4° ss. XI, 149. Mps. Arch. Prow. Dom, sygn. Ao 467.

II.

Nekrolog. *Biul. Inf. Pol. Prow. Dom.* R. 16: 1982 nr 4 s. 36; Akta personalne. Arch. Prow. Dom., sygn. Pp 615.

O. Jan Wichrowicz OP

Penar Tadeusz (1936-1988), wykładowca Seminarium Duchownego w Pelplinie, biblista.

Urodził się 13 XII 1936 r. w Grudziądzu w wojskowej rodzinie Kazimierza i Czesławy Piaseckiej. Po ukończeniu szkoły podstawowej był uczniem Małego Semiarium Duchownego w Wejherowie (1950-1952), następnie w Pelplinie (Collegium Marianum), które ukończył w 1954 r. prywatnym egzaminem dojrzałości. Maturę państwową zdał w 1959 r. w Korespondencyjnym Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku. W l. 1954-1959 odbył studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium Duchownym w Pelplinie, otrzymując 19 IX 1959 r. święcenia kapłańskie. Pracował jako wikariusz w parafii św. Wojciecha w Starogardzie Gd. W l. 1960-1964 studiował biblistykę w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, uzyskując magisterium i asystenturę przy katedrze Filologii Biblijnej ATK. W l. 1964-1973 odbył studia specjalistyczne na Wydziale Biblijnym Papieskiego Instytutu Biblijnego w Rzymie, wieńcząc je doktoratem na podstawie rozprawy pt.: *Philological Notes on the Hebrew Fragments of Ben Sira*. W l. 1973-1975 przebywał w Niemczech (Erfstadt-Liblar), pracując jako nauczyciel religii i kapelan szpitala. Od 1975 r. był wykładowcą w

Seminarium Duchownym w Pelplinie. Wykładał introdukcję biblijną oraz był lektorem języka łacińskiego, greckiego i angielskiego. Jego życiową pasją były języki obce, szczególnie biblijne. Zmarł nagle w Pelplinie 15 IX 1988 r.

I.

1. Job 19, 19 in the Light of Ben Sira 6, 11. *Biblica*. T. 48: 1967 s. 293-295.

2. "Lamedh vocativi" exempla biblico-hebraica. *Verbum Domini*. R. 45: 1967 s. 32-46.

3. O nową Biblię Tysiąclecia. *Przemiany*. R. 1968 s. 422-428.

4. Rec.: A. S. KAPELRUD: The Violent Goddess. Anath in the Ras Shamra Texts. Oslo 1969. *Biblica*. T. 50: 1969 s. 555-559.

5. The Grammar of the Psalter. W: M. DAHOOD: The Psalms. T. 3. Garden City NY 1970 s. 361-456. Współautor: M. DAHOOD.

6. Rec.: L. DELEKAT: Asylie und Schutzorakel am Zionheiligtum. Leiden 1967. *Biblica*. T. 51: 1970 s. 576-579.

7. Ugaritic-Hebrew Parallel Pairs. W: Loren R. FISHER: Ras Shamra Parallels. Rome 1972 s. 71-382. Współautor: M. DAHOOD.

8. Rec.: J. MARBÖCK: Weisheit im Wandel. Bonn 1971. *Biblica*. T. 55: 1974 s. 103-106.

9. Modlitwa Kanaanejczyka. *Oręd. Diec. Chełm*. R. 26: 1975 nr 5-6 s. 168-172.

10. Northwest Semitic Philology and the Hebrew Fragments of Ben Sira. Rome 1975. Biblical Institute Press, ss. XVI, 115.

11. Pośmiertny los człowieka według Jezusa Ben Sira. *Oręd. Diec. Chełm*. R. 26: 1975 nr 9-10 s. 311-319.

12. Jahweh Panem historii. *Oręd. Diec. Chełm*. R. 27: 1976 nr 5-6 s. 164-169.

13. Kto dostąpi zbawienia? *Oręd. Diec. Chełm*. R. 27: 1976 nr 7-8 s. 250-255.

14. Modlitwa tonącego. *Oręd. Diec. Chełm*. R. 27: 1976 nr 1-2 s. 60-63.

15. Three Philological Notes on the Hebrew Fragments of Ben Sira. *Biblica*. T. 57: 1976 s. 112-113.

16. Jahweh ostoją człowieka osaczonego. *Oręd. Diec. Chełm*. R. 28: 1977 nr 7-8 s. 261-264.

17. Pod Bożą opieką (Ps. 1). *Oręd. Diec. Chełm*. R. 28: 1977 nr 5-6 s. 190-193.

18. Wiem, komu uwierzyłem (Ps. 23). *Oręd. Diec. Chełm*. R. 28: 1977 nr 5-6 s. 194-199.

19. Człowiek w odmitologizowanym wszechświecie. *Oręd. Diec. Chełm*. R. 30: 1979 nr 1-2 s. 67-71.

20. Graecitas Neotestamentaria. Intensywny kurs podstawowy. Gramatyka, preparacje. Pelplin 1981 ss. 102, 22. Wyd. 2 poprawione. Pelplin 1984.

21. Tłum.: Der Dom zu Pelplin. Tekst J. S. PASIERB. Pelplin 1982 ss. 16. -Toż w j. angielskim.

22. Wstęp szczegółowy do Ksiąg Nowego Przymierza. Pelplin 1982 8° ss. 65. Wyd. 2 poprawione. Pelplin 1986 8° ss. 65.

23. Chrześcijańskie kapłaństwo urzędowe w świetle Nowego Testamentu. *Stud. Pelpl*. T. 14: 1983 s. 231-239.

24. Wstęp ogólny do Pisma świętego. Pelplin 1984 ss. 69. Wyd. 2. Pelplin 1986 ss. 69.

25. Nowy Testament o małżeństwie. Studium filologiczne do teologii. Pelplin 1986 8° ss. 53.

II.

Skład osobowy i działalność naukowa Wydziału Teologicznego w okresie od 1 XI 1954 do 30 IX 1968. Opr. J. NOSOWSKI. W. 1969 s. 12, 29, 345; MROSS H.: Materiały do bibliografii osobowej pracowników naukowo-dydaktycznych Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie. *Stud. Pelpl*. T. 8: 1977 s. 385-386; NADOLNY A.: Wydawnictwa pelplińskie po II wojnie światowej. *Stud. Pelpl*. T. 14: 1983 s. 125, 126; [J. S.]: Śp. ks. Tadeusz Penar. *Oręd. Diec. Chełm*. R. 40: 1989 nr 1-2 s. 67-68; SZLAGA J.: Śp. ks. Tadeusz Penar. *Ruch Biblij*. R. 42: 1989 nr 4 s. 308-309.

Ks. Henryk Mross

Peter Michał Kazimierz, pseud.: Piotr Mika (1922-1982), profesor Papieskiego Fakultetu Teologicznego w Poznaniu, biblista.

Urodził się 23 VIII 1922 r. w Kcyni jako syn Bronisława Michała i Antoniny z d. Kostórkiewicz. Do szkół uczęszczał w Kcyni, a następnie w Lesznie, dokąd jego ojciec został przeniesiony na stanowisko nauczyciela gimnazjalnego. Po wybuchu drugiej wojny światowej znalazł się wraz z rodzicami w okolicach Mielca, gdzie pracował na roli. W l. 1941-1943 pobierał naukę w szkole budownictwa w Wieliczce. Od czerwca 1943 r. pracował jako technik w Dyrekcji Kolei Państwowych w Krakowie. Po zakończeniu działań wojennych wrócił do Leszna i tam 23 VII 1945 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Gnieźnie, natomiast święcenia kapłańskie otrzymał 19 II 1950 r. w Poznaniu, jako kapłan poznański. Do 30 IX 1950 r. pracował na wikariacie w Rawiczu,

następnie został wysłany na dalsze studia do Krakowa, gdzie na Uniw. Jagiellońskim studiował nauki biblijne. W 1953 r. uzyskał doktorat na podstawie pracy pt.: *Księga proroctw Malachiasza - przekład i komentarz*, którą napisał pod kierunkiem ks. prof. A. Klawka.

Od jesieni 1953 r. aż do śmierci pracował jako wykładowca nauk biblijnych w Seminarium Duchownym w Poznaniu, a później jako profesor tamtejszego Papieskiego Fakultetu Teologicznego. W l. 1971-1974 i 1978-1981 był dziekanem tej uczelni. Równocześnie prowadził wykłady w Seminariach Duchownych Chrystusowców (1956-1966), Karmelitów (1962-1965) oraz przez krótki okres czasu Oblatów w Obrze, w Gościkowie-Paradyżu i w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, gdzie w 1974 r. przeprowadził przewód habilitacyjny. Przewodniczył Sekcji Biblijnej Komisji Teologicznej w Poznaniu (1974-1979), należał do zarządu Sekcji Biblijnej Teologów Polskch, do Komisji Episkopatu d/s Nauczania Katolickiego i do Komisji Naukowej. Był egzaminatorem prosynodalnym i cenzorem ksiąg religijnych. W Poznaniu zorganizował studium pastoralne dla młodych księży. Odbył w 1959 r. podróż naukową do krajów Bliskiego Wschodu. Uczestniczył w kongresach i sympozjach krajowych i zagranicznych, dotyczących studiów nad Starym Testamentem (Genewa 1965, Uppsala 1971, Paryż 1973, Getynga 1977, Wiedeń 1980). Zginął 26 I 1982 r. w wypadku samochodowym.

I.

1. Biblia w liturgii. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 nr 6 s. 273-275.

2. Lekcja ze Mszy św. "Rorate coeli" (Iz 7, 10-15). *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 nr 6 s. 400-423.

3. Rec.: A. GELIN: Les idees maitresses de Ancien Testament. Paris 1950. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 nr 2 s. 188-192.

4. Rec.: F. KŁONIECKI: Co sądzić o raju biblijnym? *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 6: 1951 nr 4-5 s. 123-128. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 nr 1 s. 91-94.

5. Rec.: J. DOBRACZYŃSKI: Manna i chleb. W. 1954. *Ruch Biblij.* R. 8: 1955 nr 2-3 s. 166-172.

6. Epoka proroka Malachiasza. *Ruch Biblij.* R. 8: 1955 nr 4-5 s. 184-194.

7. Powtórne przyjście Eliasza w świetle Starego i Nowego Testamentu. *Collect. Theol.* R. 27: 1956 s. 5-33.

8. Proroctwo Malachiasza o Ofierze Czystej (1,11). *Ruch Biblij.* R. 9: 1956 nr 1-3 s. 124-138.

9. Rec.: J. GUILLET: Themes bibliques. Etiudes sur expression et developpement de la Revelation. Paris 1951. *Ruch Biblij.* R. 9: 1956 nr 6 s. 320-327.

10. Pochód proroków do Chrystusa. *Bibl. Kazn.* T. 59: 1957 nr 5 s. 362-365.

11. Prehistoria biblijna w katechezie. *Katecheta.* R. 1: 1957 nr 1 s. 7-20.

12. Stary Testament okresem oczekiwania Mesjasza. *Bibl. Kazn.* T. 59: 1957 nr 5 s. 358-361.

13. Zabytkowy kielich w Poznaniu. *Ruch Biblij.* R. 10: 1957 nr 2 s. 134.

14. Bóg cię szuka. *Bibl. Kazn.* T. 60: 1958 nr 5 s. 473-475.

15. Cuda w Starym Testamencie. *Katecheta.* R. 2: 1958 nr 4 s. 334-336.

16. Przegląd chronologiczny dziejów biblijnych Starego Testamentu. *Katecheta.* R. 2: 1958 nr 4 s. 323.

17. Sztuka weselenia się. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 nr 2 s. 126-128.

18. Wykład Pisma Świętego Starego Testamentu. P. 1959 8^0 ss. 886. Biblioteka Pomocy Seminaryjnych. T. 5.

19. Czy znasz Stary Testament. *Przew. Katol.* R. 66: 1960 nr 45 s. 707.

20. Artykuły z cyklu: Stary Testament od nowa czytany, w: *Przew. Katol.* R. 51: 1961: "I uwierzył Abraham Panu". (Rdz 15, 6), nr 2 s. 23-25; 21. "A Izaak zrodził Jakuba...", nr 6 s. 84-85; 22. "Idźcie do Józefa" (Rdz 41, 55), nr 15 s. 230-231; 23. "Miły Bogu i ludziom Mojżesz", nr 21 s. 325-326; 24. "Jam jest Jahwe - twój Bóg" (Wj 20, 2), nr 27 s. 424-425; 25. "Wtedy Jozue zbudował ołtarz Panu", nr 37 s. 583-585; 26. "Pamięć o sędziach niech będzie sławiona" (Syr 46, 14), nr 42 s. 659-660; 27. "A Saul utwierdził królestwo w Izraelu" (1 Król 14, 47), nr 50 s. 788; 28. "A miłował Dawid Stwórcę z całego serca swego" (Syr 47, 10), nr 50 s. 788.

29. Artykuły z cyklu: Z wyprawy naukowej do krajów biblijnych, w: *Msza Święta.* R. 17: 1961: W drodze do Rzymu, nr 2 s. 17-20; 30. W stolicy chrześcijaństwa, nr 4 s. 21-26; 31. Egipt - kraj faraonów, nr 6 s. 15-21; 32. Na Synaj - szlakiem Mojżesza, nr 9 s. 11-17; 33. Na syryjskiej ziemi, nr 10 s. 10-12.

34. Dookoła problemu Jerycha. *Ruch Biblij.* R. 14:

1961 nr 15 s. 198-205.

35. Istota natchnienia biblijnego w dyskusji ostatniego dziesięciolecia. *Ruch Biblij.* R. 14: 1961 nr 6 s. 273-284.

36. Katechezy na X klasę, w: *Katecheta.* R. 4: 1961: Chrystus Pan wypełnia dziedzictwo Starego Testamentu, nr 1 s. 56-58; 37. Mesjasz i Jego Królestwo, nr 1 s. 53-56; 38. Monoteizm Starego Testamentu, nr 1 s. 51-53; 39. Przymierze z Bogiem, nr 1 s. 58-61.

40. Na marginesie "podróży do Ziemi Świętej" (Piotra Stacha). *Ruch Biblij.* R. 14: 1961 nr 3-4 s. 133-137.

41. Artykuły z cyklu: Stary Testament od nowa czytany, w: *Przew. Katol.* R. 52: 1962: "Salomon panował w dniach pokoju" (Syr 47, 15), nr 1 s. 8-9; 42. "Jeroboam przywiódł Izraela do grzechu" (3 Krl 14, 16), nr 6 s. 83-84; 43. "Święty, Święty, Święty Pan, Bóg zastępów", nr 13 s. 200-201; 44. "Pan dał - Pan wziął, niech imię Pańskie będzie pochwalone" (Hiob 1, 21), nr 28 s. 441; 45. "Jakżeś opuszczone to miasto, niegdyś pełne ludu" (Lament, 1, 1), nr 37 s. 581-583; 46. "Gdybym o Tobie zapomniał Jeruzalem - niech uschnie moja prawica" (Ps 137, 5), nr 44 s. 696-698.

47. Maryja w przepowiedni i historii. *Przew. Katol.* R. 52: 1962 nr 32 s. 504-505.

48. Rec.: J. FLAWIUSZ: Dawne dzieje Izraela. Antiquitates Judaicae. Tłum. z j. greckiego Z. KUBIAK i J. RADOŻYCKI. Red. E. DĄBROWSKI. P. 1962. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 14: 1963 nr 11 s. 269.

49. Rec. F. GRYGLEWICZ: Księgi Machabejskie. P. 1961. W: *Pismo Święte Starego Testamentu.* Red. S. ŁACH. T. 3 cz. 4. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 9: 1962 z. 4 s. 131-133.

50. Rec.: J. JELITO: Historia czasów Starego Testamentu. P. 1961. W: *Pismo Święte Starego Testamentu.* Red. S. ŁACH. T. 3. *Ruch Biblij.* R. 15: 1962 nr 2 s. 129-132.

51. Z wyprawy naukowej do krajów biblijnych: Liban, kraj cedrów. *Msza Święta.* R. 18: 1962 nr 1 s. 17, 24.

52. Z wyprawy naukowej do krajów bibljnych: W Jordanii, arabskiej Palestynie. *Msza Święta.* R. 18: 1962 nr 6 s. 14, 19.

53. Artykuły z cyklu: Stary Testament od nowa czytany, w: *Przew. Katol.* R. 53: 1963: "I zabrali się do pracy przy domu Boga - Pana Zastępów" (Ag 1, 14), nr 3 s. 40-41; 54. Ezdrasz i Nehemiasz, nr 13 s. 171; 55. "I powstał Juda zwany Machabeuszem" (1 Mach 3, 1), nr 19 s. 232-233; 56. W przededniu "pełni czasów" (Gal 4, 4), nr 43 s. 448-449.

57. Biblijna przygoda Zenona Kosidowskiego. *Tyg. Powsz.* R. 17: 1963 nr 9 s. 3.

58. Podróż naukowa Papieskiego Instytutu Biblijnego (lipiec-sierpień 1959). *Ruch Biblij.* R. 16: 1963 nr 1 s. 48-54.

59. Z wyprawy naukowej do krajów biblijnych: W Ziemi Świętej. *Msza Święta.* R. 19: 1963 nr 1 s. 19-22.

60. Z wyprawy naukowej do krajów biblijnych: Do Galilei. *Msza Święta.* R. 19: 1963 nr 2 s. 22-26.

61. Archeologia a Biblia. (Omówienie serii wydawniczej Cahiers d'Archeologie Biblique. Paris 1954-1965. Z. 1-3). *Katecheta.* R. 8: 1964 nr 1 s. 70-72.

62. Biblijna sztuka pisarska. W: *Słowo nad słowami. Antologia poezji Starego Testamentu.* Opr. R. BRADSTAETTER. P. 1964 s. XIII-XVIII.

63. Dyskusja nad rodzajami literackimi w Biblii ze szczególnym uwzględnieniem historiografii Starego Testamentu. W: *Pod tchnieniem Ducha Świętego. Współczesna myśl teologiczna.* Red. M. FINKE. P. 1964 s. 187-198.

64. Epoka proroka Aggeusza. *Ruch Biblij.* R. 17: 1964 nr 5 s. 275-280.

65. Przekł.: Proroctwo Aggeusza. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych.* Opr. zespół biblistów polskich pod red. Benedyktynów Tynieckich. P. 1965 s. 1142-1144. -Toż. Wyd 2 zmienione. P. 1971 s. 1101-1103.

66. Przekł.: Proroctwo Malachiasza. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych.* Opr. zespół biblistów polskich pod red. Benedyktynów Tynieckich. P. 1965 s. 1155-1158. -Toż. Wyd 2 zmienione. P. 1971 s. 1115-1119.

67. Rec.: M. de SAINT DAMIEN: La Vierge. Immaculee dans l'Ecriture. Paris 1965. *Katecheta.* R. 9: 1965 nr 3 s. 142-143.

68. Genewa pod zakiem Starego Testamentu. *Przew. Katol.* R. 55: 1965 nr 49 s. 453.

69. Artykuły z cyklu: Stary Testament czytany od nowa, w: *Przew. Katol.* R. 56: 1966: "Na początku stworzył Bóg niebo i ziemię" (Rdz 1 ,1), nr 39 s. 347-348j; 70. "Jahwe - Bóg umieścił człowieka w ogrodzie Eden" (Rdz 2, 15) nr 47 s. 428-429.

71. Instrukcja o prawdzie historycznej Ewangelii z dnia 21 kwietnia 1964. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 17: 1966 nr 1 s. 14-16.

72. Katarzynki - córki Warmii. *Przew. Katol.* R. 56: 1966 nr 38 s. 339.

73. Artykuły z cyklu: Stary Testament czytany od nowa, w: *Przew. Katol.* R. 57: 1967: "Czy jestem stróżem mego brata" (Rdz 4, 9), nr 12 s. 102-103; 74. "A potop trwał na ziemi" (Rdz 7, 17), nr 21 s. 188-189; 75. "Nie dokończyli budowy tego miasta i wieży" (Rdz 11, 8), nr 29 s. 260.

76. Nauka Soboru Watykańskiego II o Piśmie Świętym. *Ruch Biblij.* R. 20: 1967 nr 6 s. 321-331.

77. Rec.: G. BIBBY: Cztery tysiące lat temu. Przegląd panoramiczny świata w drugim tysiącleciu przed naszą erą. W. 1967. *Ruch Biblij.* R. 20: 1967 nr 5 s. 305-306.

78. Rec.: R. BRANDSTAETTER: Jezus z Nazaretu. T. 1: Czas milczenia. W. 1967. *Ruch Biblij.* R. 20: 1967 nr 6 s. 381-383.

79. Rec.: F. LEIST: Der grossere Gott. München 1960. *Katecheta.* R. 11: 1967 nr 2 s. 93-94.

80. Dzieje Bożego Objawienia. Praca zbiorowa. P. 1969 8⁰ ss. 179. Współautor. -Toż. Wyd. 2. P. 1970 8⁰ ss. 179. -Toż. Wyd. 3. P. 1971 8⁰ ss. 179. -Toż. Wyd. 4. P. 1972 8⁰ ss. 179.

81. Jedność całej Biblii jako zasada hermeneutyczna. *Aten. Kapł.* R. 61: 1969 t. 72 z. 3 s. 398-407.

82. Pismo Święte w życiu Ludu Bożego. *Ruch Biblij.* R. 22: 1969 nr 2-3 s. 85-94.

83. Przekł., wstęp, komentarz: Księga Aggeusza. W: *Księgi Proroków Mniejszych.* P. 1968 s. 203-235. Pismo Święte Starego Testamentu. Red. S. ŁACH. T. 21 cz. 2.

84. Przekł., wstęp, komentarz, ekskursy: Księga Malachiasza. W: *Księgi Proroków Mniejszych.* P. 1968 s. 461-512.. Pismo Święte Starego Testamentu. Red. S. ŁACH. T. 12 cz. 2.

85. Rec.: E. KITZINGER: Mosaiques byzantines israeliennes. Milano 1965. *Ruch Biblij.* R. 21: 1968 nr 3 s. 196.

86. Rec.: W. SMEREKA: Studium pasyjne. Rys historyczny i teksty Drogi Krzyżowej. Kr. 1968. *Katecheta.* R. 13: 1969 nr 3 s. 136-137.

87. Melchizedek w egzegezie judaistycznej. *Anal. Crac.* T. 3: 1971 s. 171-181.

88. Uwagi biblisty. W: *Chrystus żywy w sakramentach. Materiały z III kursu homiletyczno - katechetycznego dla duchowieństwa w Akademii Teologii Katolickiej w dniach od 8 do 9 września 1969 r.* Opr. J. MYŚKÓW. W. 1970 s. 333-334.

89. Wykład Pisma Świętego Starego Testamentu. Wyd. 2 poprawione i uzupełnione. P.-W. 1970 8⁰ ss. 796.

90. Artykuły z cyklu: Teologia dla każdego, w: *Przew. Katol.* R. 62: 1972: Religia Starego Testamentu, nr 6 s. 47, 48; 91. Mozaizm - czyli religia Mojżesza, nr 12 s. 100-101; 92. Teologia Starego Testamentu: Religia Izraela osiadłego, nr 14 s. 126-127; 93. Teologia Starego Testamentu: Prorocy-charyzmatyczni teologowie Starego Przymierza, nr 18 s. 160; 94. Teologia Starego Testamentu: Religia Izraela w okresie niewoli babilońskiej, nr 25 s. 224, 223; 95. Teologia Starego Testamentu: Religia Izraela w okresie perskim, nr 29 s. 259; 96. Teologia Starego Testamentu: Religia Izraela w okresie machabejskim, nr 33 s. 296; 97. Teologia Starego Testamentu: Religia Izraela w przededniu Nowego Przymierza, nr 37 s. 328; 98. Teologia Starego Testamentu: Problem gminy Qumran, nr 40 s. 349-350.

99. Współczesna hermeneutyka Starego Testamentu. Zasady ogólne. W: *Współczesna biblistyka polska 1945-1970.* Red. J. ŁACH, M. WOLNIEWICZ. W. 1972. Cz.1 s. 103-116.

100. VII Kongres Międzynarodowej Organizacji do Studiów nad Starym Testamentem (Uppsala 8-12 VII 1971). *Ruch Biblij.* R. 25: 1972 nr 1 s. 36-45.

101. Arka Przymierza. W Piśmie Świętym. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 922-923.

102. Dzieje Zbawienia w Księgach Świętych Starego Testamentu. *Katecheta.* R. 17: 1973 nr 2 s. 63-69.

103. Komentarz do czytań mszalnych na II Niedzielę Wielkiego Postu. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 11 s. 91.

104. Liturgia zawsze żywa. Rec.: J. PASIERB: Czas otwarty. P.-W. 1972 s. 306. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 2 s. 16.

105. Przekł., wstęp, komentarz: Księga Rodzaju. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych ze wstępami i komentarzami.* T. 1. P. 1973 s. 4-90. -Toż. Wyd. 2. T. 1. P. 1982 s. 4-90.

106. Przekł., wstęp, komentarz: Księga Wyjścia. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych ze wstępami i komentarzami.* T. 1. P. 1973 s. 91-162. -Toż. Wyd. 2. T. 1. P. 1982 s. 91-162.

107. Przekł., wstęp, komentarz: Księga Kapłańska. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych ze wstępami i komentarzami.* T. 1. P. 1973 s. 163-213. Toż. Wyd. 2. T. 1. P. 1982 s. 163-213.

108. Przekł., wstęp, komentarz: Księga Liczb. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych ze wstępami i komentarzami.* T. 1. P. 1973 s. 214-287. -Toż. Wyd. 2. T. 1. P. 1982 s. 214-287.

109. Przekł., wstęp, komentarz: Księga Powtórzonego Prawa. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych ze wstępami i komentarzami.* T. 1. P. 1973 s. 288-362. -Toż. Wyd. 2. T. 1. P. 1982 s. 288-362.

110. Red.: Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych ze wstępami i komentarzami. [Stary Testament]. T. 1. P. 1973 4⁰ ss. XX, 943, nlb. 3; T. 2. P. 1975 4⁰ ss. 1331, nlb. 1. -Toż. Wyd. 2. T. 1. P. 1982 4⁰ ss. 943, nlb. 3.

111. Wstęp do Pięcioksiągu. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych ze wstępami i komentarzami.* T. 1. P. 1973 s. 1-3. -Toż. Wyd. 2. P. 1982 s. 1-3.

112. Żyją wśród nas. Pamięci polskich biblistów. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 46 s. 424.

113. Rec.: Neue Schulbibel. Zürich 1973. *Katecheta.* R. 18: 1974 nr 1 s. 40-41.

114. Stary Testament o powstaniu życia. *Aten. Kapł.* R. 66: 1974 t. 83 z. 3 s. 383-388.

115. "Święć się Imię Twoje...". Pogadanki biblijne. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 26 s. 6.

116. Tajemnica Mesjańska Jezusa. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 45 s. 6.

117. Na marginesie Starego Przymierza Tadeusza Zychiewicza. Spory - polemiki. *Tyg. Powsz.* R. 29: 1975 nr 1 s. 6.

118. Nowa "opowieść" Zenona Kosidowskiego. *Tyg. Powsz.* R. 29: 1975 nr 16 s. 4.

119. Odpowiedź na "odpowiedź" pana Tadeusza Zychiewicza. *Tyg. Powsz.* R. 29: 1975 nr 5 s. 5.

120. W kręgu Starego Przymierza. Wprowadzenie do dziejów i teologii Starego Testamentu. P. 1975 8^{0} ss. 243, nlb. 1.

121. Praojcowie Izraela na cenzurowanym. *W Drodze.* R. 4: 1976 nr 5 s. 60-68.

122. Rzeczywistość historyczna w Rdz 14. *Ruch Biblij.* R. 29: 1976 nr 1 s. 10-19.

123. Ks. Antoni Witkowiak. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 28: 1977 nr 2 s. 38-40.

124. Kto błogosławił Abrahamowi według Genesis 14, 19? *Collect. Theol.* R. 47: 1977 nr 2 s. 69-78. -Toż w j. niemieckim, nr specj. r. 127-137. -Toż. *Vetus Testamentum.* T. 29: 1979 nr 1 s. 114-119.

125. Rec.: A. SANDAUER: "Bóg, szatan, mesjasz". Kr. 1977. *Tyg. Powsz.* R. 31: 1977 nr 34 s. 7.

126. W oczekiwaniu na Mesjasza. *W Drodze.* R. 5: 1977 nr 12 s. 7-13.

127. Wokół pytań o pochodzenie człowieka. Biblia a pochodzenie człowieka. *Przew. Katol.* R. 67: 1977 nr 23 s. 4-5.

128. Człowiek Uniwersytetu. [Aleksy Klawek 1890-1969]. W: *Byli wśród nas.* Red. F. LENORT. P. 1978 s. 349-356.

129. Wykład Pisma Świętego Starego Testamentu. Wyd. 3 poprawione i uzupełnione. P. 1978 ss. 643, map. 3.

130. Artykuły z cyklu: Byle przetrwać zimę, w: *Przew. Katol.* R. 69: 1979: Wspomnienia z lat 1939-1945, nr 44 s. 8; 131. List, nr 48 s. 8; 132. Początek tułaczki narodu, nr 50 s. 8.

133. "Mąż sprawiedliwy". Św. Józef według tekstu Mateusza 1, 19. *W Drodze.* R. 7: 1979 nr 2 s. 48-56.

134. Szemac Israel (Pwt 6, 4) - tekst monoteistyczny? *Ruch Biblij.* R. 32: 1979 nr 1 s. 22-34. -Toż w j. niemieckim: Dtn 6, 4 - ein monotheistischer Text? *Bibl. Zeitschr.* R. 24: 1980 z. 2 s. 252-262.

135. Artykuły z cyklu: Byle przetrwać zimę, w: *Przew. Katol.* R. 70: 1980: Nocna wizyta pułkownika. Wspomnienia z lat 1939-1945, nr 1 s. 8; 136. Pochód najeźdźców, nr 5 s. 4; 137. "Odwiedziny rodziny", nr 7 s. 6; 138. Wieś małopolska z bliska, nr 11 s. 8; 139. Nad nami wisiała zagłada, nr 15 s. 8; 140. Wspomnienia z lat 1939-1945, nr 17 s. 8; 141. Pamiętna wiosna, nr 19 s. 8; 142. Oświaty kaganiec, nr 21 s. 8; 143. Pamięci dobrego człowieka, nr 23 s. 6; 144. Konspiracyjna czwórka, nr 25 s. 8; 145. Obserwacje przyrodnicze, nr 29 s. 6; 146. Spełnione pragnienie, nr 31 s. 8; 147. Przykre początki, nr 37 s. 8; 148. Nieplanowany egzamin, nr 38 s. 8; 149. Narastające zagrożenie, nr 39 s. 8.

150. "Czy kochasz mnie"? *Msza Święta.* R. 36: 1980 nr 4 s. 78.

151. Maryja w przepowiedni i historii. *Rycerz Niepok.* R. 41: 1980 nr 11 s. 328-329; nr 12 s. 358-359.

152. "Oto wszystko czynię nowym". *Msza Święta.* R. 36: 1980 nr 4 s. 82-83.

153. "Pan mój i Bóg mój...". *Msza Święta.* R. 36: 1980 nr 4 s. 76-77.

154. "Prawica Pańska moc okazała...". *Msza Święta.* R. 36: 1980 nr 4 s. 74-75.

155. The Reverend Professor Aleksy Klawek (1890-1969). *Folia Orientalia.* T. 21: 1980 s. 15-25.

156. "Ujrzałem wielki tłum...". *Msza Święta.* R. 36: 1980 nr 4 s. 80-81.

157. Artykuły z cyklu: Byle przetrwać zimę, w: *Przew. Katol.* R. 71: 1981: Szkoła przy Dietla, nr 1 s. 4, 7; 158. List z frontu, nr 4 s. 8; 159. Nota z religii mojżeszowej, nr 6 s. 8; 160. Zmiana lektury, nr 12 s. 8; 161. "Żona nie pracuje", nr 17 s. 6; 162. Muzea na ulicy Floriańskiej, nr 21 s. 8; 163. Ostbahn, nr 23 s. 6, 8.

164. Die historische Wahrheit in Genesis 14. W: M. CARREZ, J. DORE, P. GRELOT: De la Torah au Messie. Etudies d'exegese et d'hermeneutique bibliques offertes a Henri Cazelles. Paris 1981 s. 97-105.

165. Problem "ofiary Melchizedeka". *Pozn. Stud. Teol.* T. 3: 1981 s. 7-16.

166. Psałterz w wersji Jana z Czarnolasu. *Ruch Biblij.* R. 34: 1981 nr 5 s. 257-262.

167. Red.: "Tak mówi Bóg". Ogólne wiadomości o Piśmie Świętym. P. 1981 Księg. św. Wojciecha 16^{0} ss. 215, nlb. 1. -Toż. Wyd. 2. P. 1984 Księg. św. Wojciecha 16^{0} ss. 221, nlb. 1.

168. Red.: Zanim otworzysz Biblię. P. 1981 8^{0} ss. 231, nlb. 1. Współredaktor: M. WOLNIEWICZ.

169. Stary Zakon - wychowawca wiodący do Chrystusa. *W Drodze.* R. 9: 1981 nr 11-12 s. 30-34.

170. Artykuły w: *Katolicyzm A-Z.* Red. Z. PAWLAK. P. 1982: Abraham, s. 13; 171. Biblia. Wiadomości wstępne, Stary Testament, s. 24-28; 172. Człowiek. Pochodzenie. Aspekt biblijno- teologiczny, s. 64-65; 173. Historia Zbawienia, s. 175-179; 174. Kosmos. Kosmogonia biblijna, s. 212-213; 175. Mesjasz, s. 258; 176. Mojżesz, s. 274; 177. Natchnienie biblijne, s. 284; 178. Pascha, s. 301; 179. Profetyzm biblijny, s. 322-323; 180. Raj biblijny, s. 325.

181. Człowiek - małe bóstwo. Stary Zakon - wychowawca wiodący do Chrystusa. *W Drodze.* R. 10: 1982 nr 1-4 s. 63-68.

182. Prawodawstwo Starego Testamentu. Zarys problematyki. *Pozn. Stud. Teol.* T. 4: 1983 s. 7-26.

183. Prehistoria biblijna. P. 1994. Biblioteka

pomocy naukowych (10).

184. Problem Melchizedeka w Genesis XIV. W. 1974, mps. [Rozpr. habilitacyjna].

II.

LENORT F.: Materiały do bibliografii osobowej pracowników naukowo - dydaktycznych Arcybiskupiego Seminarum Duchownego w Poznaniu. *Pozn. Stud. Teol.* T. 1: 1972 s. 385-391; KIERSTAN J.: Bibliografia publikacji ks. prof. dra Michała Petera (1952-1982). *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 nr 1 s. 41-45; WOLNIEWICZ M.: Ks. Michał Peter 1922-1982. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 34: 1983 nr 5 s. 85-87; TENŻE: Ks. Prof. Michał Peter (1922-1982). *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 nr 1 s. 37-40; TENŻE: Objaśniał Słowo Boże. Zaduszne wspomnienie. *Przew. Katol.* R. 73: 1983 nr 35 s. 8; BANASZAK M.: Profesor Pisma Świętego - ks. Michał Peter (1922-1982). Wspomnienia. *Pozn. Stud. Teol.* T. 5: 1982 s. 32-40; CZAJKA B.: Homilia wygłoszona w kościele parafialnym w Lesznie dnia 30 stycznia 1982 r. podczas Mszy świętej pogrzebowej za śp. księdza profesora Michała Petera. *Tamże,* s. 49-51; FILIPIAK M.: Ksiądz profesor Michał Peter jako dydaktyk. *Tamże,* s. 11-17; PONIŻY B.: Posłowie. W: M. PETER: Prehistoria biblijna. P. 1994 s. 129-130; PYTEL J. K.: Przemówienie dziekana Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu na otwarciu sesji ku czci śp. księdza profesora Michała Petera. *Pozn. Stud. Teol.* T. 5: 1984 s. 9-10; SOBISIAK W.: Ksiądz Profesor Michał Peter - humanista, twórca i przyjaciel. *Tamże,* s. 41-45; WOLNIEWICZ M.: Homilia wygłoszona w bazylice archikatedralnej w Poznaniu dnia 29 stycznia 1982 r. podczas Mszy św. pogrzebowej za śp. ks. profesora Michała Petera. *Tamże,* s. 46-48.

Ks. Józef Mandziuk
Ks. Bogdan Poniży

Piecha Henryk, krypt.: Atanazy, HP, hp (1946-1993), duszpasterz katowicki, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 20 VIII 1946 r. w Chorzowie w rodzinie hutnika Brunona i Reginy z d. Nowak. Uczył się w szkole podstawowej nr 5 w Chorzowie oraz w Liceum Ogólnokształcącym nr 3 w Chorzowie-Batorym, gdzie w 1964 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w śląskim Seminarium Duchownym. Święcenia kapłańskie otrzymał 8 IV 1971 r. w Katowicach z rąk bpa Herberta Bednorza. Pracował jako wikariusz w Wapienicy (1971-1973), Jaśkowicach (1973-1975) i w Księżenicach (1975-1978). Od 1975 r. był słuchaczem Studium Pastoralnego w Katowicach. W 1978 r. przeszedł do pracy w redakcji "Gościa Niedzielnego", a w 1979 r. został członkiem redakcji "Wiadomości Diecezjalnych". Studiował zaocznie na Wydziale Teologicznym ATK w Warszawie, uzyskując w 1980 r. dyplom magistra na podstawie pracy pt.: *Problem dziecka w powieści radiowej "Matysiakowie".* W grudniu 1981 r. został skierowany na zastępstwo do parafii św. Piotra i Pawła w Świętochłowicach. Równocześnie powierzono mu w zastępstwie funkcję kapelana szpitalnego w Katowicach. Zmarł 7 I 1993 r. i został pochowany na cmentarzu parafii św. Jadwigi w Chorzowie.

I.

1. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 47: 1978: W służbie Ewangelii, nr 43 s. 2; 2. Przypowieść o siewcy, nr 17 s. 7; 3. Szukał człowieka, nr 18 s. 8; 4. Boży Duch, nr 21 s. 6; 5. Piotrowe wołanie, nr 27 s. 4; 6. Życie Kościoła. Kardynał König wyświęcił nowych kapłanów; Cudowne uzdrowienie w Lourdes, nr 31 s. 2; 7. Życie Kościoła. O pomoc dla głodujących, nr 35 s. 2; 8. Pogrzeb papieża Pawła VI, nr 35 s. 4; 9. Życie Kościoła. Pielgrzymka kobiet do Piekar, nr 36 s. 2; 10. Testament papieża Pawła VI, nr 36 s. 3; 11. Życie Kościoła. Port Krzyżowców w Jaffie, nr 37 s. 2; 12. Jan Paweł I, nr 37 s. 3; 13. Życie Kościoła. 85 Zjazd Katolików Niemieckich, nr 38 s. 2; 14. Życie Kościoła. VII Dni Społeczne; Zmarł ordynariusz warmiński, nr 39 s. 2; 15. Wystawienie Całunu Turyńskiego, nr 39 s. 3; 16. Ks. Walery Jasiński, nr 40 s. 5; 17. Życie Kościoła; Czas trwania konklawe, nr 41 s. 2; 18. Nowy Metropolita Poznański, nr 41 s. 3; 19. Konferencja prasowa na ATK, nr 41 s. 5; 20. Życie Kościoła. Renowacja katedry w Magdeburgu; Pomoc dla krajów biednych; Odpowiedzialność za dzieci, nr 42 s. 2; 21. W służbie Ewangelii, nr 43 s. 3; 22. Życie Kościoła. Zgromadzenie komisji "Iustitia et Pax"; Oczekiwane podróże Papieża; Msza Św. za zmarłych kardynałów; Ingres Abpa J. Stroby do bazyliki poznańskiej, nr 48 s. 2; 23. Życie Kościoła. Anioł Pański; Spotkanie z klerykami; Arcybiskup Lefebvre u Papieża, nr 49 s. 2; 24. Biblia w języku grenlandzkim, nr 49 s. 7; 25. Życie Kościoła. Imiona papieży; Prawo antymisyjne w Indonezji, nr 51 s. 2; 26. Życie Kościoła. Walka z dżumą; Wydalenie

misjonarzy z Namibii, nr 52-53 s. 15.

27. Tłum.: M. GUTL: Ojcze nasz. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 18 s. 4.

28. Tłum.: M. GUTL: Świat. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 18 s. 8.

29. Tłum.: Zacząłem się modlić; Dlaczego wciąż jeszcze mówię. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 17 s. 7.

30. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 48: 1979: Życie Kościoła. Nabożeństwo w murzyńskich slumsach; Deklaracja o wolności religijnej, nr 1 s. 2; 31. Wychowywać do pokoju, nr 1 s. 1, 3; 32. Nowy Metropolita Krakowski, nr 3 s. 1; 33. Życie Kościoła. Modlitwa życiem Kościoła, nr 3 s. 2; 34. Życie Kościoła. Katolicy w Berlinie Zachodnim; Liczba widzów w kinach RFN; Misjonarze z USA; Uproszczenie procesów beatyfikacyjnych; Juta zamiast plastyku, nr 4 s. 2; 35. Państwo Watykańskie, nr 9 s. 1, 4; 36. Wierni Ewangelii, nr 23 s. 8; 37. Biblia i liturgia, nr 37 s. 4-5; 38. Patronka ziemi rybnicko-wodzisławskiej, nr 39 s. 5, 8; 39. ReligijnośćAmerykanów, nr 42 s. 7; 40. Wschodnie kościoły chrześcijańskie, nr 49 s. 8; 41. Srebrny jubileusz ATK, nr 50 s. 5.

42. Tłum.: S. BOSCHI: Budowa Bazyliki św. Piotra. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 31 s. 5.

43. Tłum.: S. BOSCHI: Dzieje konserwacji bazyliki św. Piotra. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 35 s. 5.

44. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 49: 1980: Kościół w roku 1979, nr 1 s. 6; 45. Herod przestraszył się bardzo, nr 1 s. 7; 46. Marcusego raj na Ziemi, nr 5 s. 5; 47. Struktura i skład osobowy Kurii Rzymskiej, nr 6 s. 7; 48. Komu zaufać, nr 7 s. 6; 49. Panowanie ciemności, nr 8 s. 5; 50. Kuszenie, nr 8 s. 6; 51. Czyste ręce, nr 9 s. 5; 52. Kim są, nr 10 s. 5; 53. Bóg daje szansę nawrócenia się, nr 10 s. 6; 54. Oto człowiek, nr 11 s. 5; 55. Patriarcha Zachodu, nr 12 s. 1; 56. Rytm życia, nr 12 s. 5; 57. Przyjąć i świadczyć, nr 16 s. 6; 58. Tajemnica naszego istnienia, nr 22 s. 6; 59. 500 lecie Sanktuarium Św. Anny, nr 26 s. 1, 4; 60. Kto jest moim bliźnim, nr 28 s. 6; 61. Kościół na świecie. Być dobrym chrześcijaninem, nr 43 s. 6; 62. Nowy sufragan katowicki ks. biskup Janusz Edmund Zimniak, nr 44 s. 1; 63. Odnowienie kultu św. Barbary w śląskich kopalniach, nr 45 s. 4-5, 8; 64. Jednym gnoza innym wyzwolenie, nr 46 s. 6; 65. Granice Królestwa Niebieskiego, nr 49 s. 6.

66. Tłumaczenia w: *Gość Niedz.* R. 49: 1980: J. DIRNBECK: Postawa krytyczną, nr 19 s. 6; 67. J. DIRNBECK, J. BERG: Szwecja, nr 33 s. 5; 68. M. GITL: Co dnia swój Krzyż, nr 25 s. 6; 69. M. GITL: Panie pomnóż nam wiary, nr 40 s. 6; 70. M. GITL: Zwiastun Bożego orędzia, nr 13 s. 6.

71. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 58: 1981: Kościół w roku 1980, nr 1 s. 2-3, 7; 72. Oto Baranek Boży, nr 3 s. 6; 73. Światło nadziei, nr 4 s. 6; 74. Nowa sprawiedliwość, nr 7 s. 6; 75. Niezapomniane chwile, nr 7 s. 5, 7; 76. Nie samym chlebem, nr 10 s. 6; 77. Znak chrześcijańskiej solidarności, nr 11 s. 1, 4; 78. Chcę żyć wiecznie, nr 16 s. 2; 79. Kościół w świecie. Filipiny, nr 22 s. 6; 80. Odszedł duchowy przywódca narodu, nr 23 s. 1, 3, 5; 81. Wyznać przed ludźmi, nr 25 s. 3; 82. Losy Słowa Bożego, nr 28 s. 3; 83. Prymas Polski objął swój urząd, nr 29 s. 1, 4; 84. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny, nr 30 s. 6; 85. Wyzwolenie hojności, nr 31 s. 3; 86. 42 Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny, nr 31 s. 4, 7; 87. Pomoc żywnościowa dla Polski, nr 31 s. 8; 88. Pomnik pamięci... i przestrogi, nr 33 s. 5; 89. Zasadnicze pytania, nr 34 s. 3; 90. Podobnie uczyni wam Ojciec mój Niebieski, nr 37 s. 3; 91. "Maryja nadzieją odnowy", nr 38 s. 6-7; 92. Odrzucenie łaski, nr 40 s. 3; 93. Na Królewskim Szlaku - ingres nadziei, nr 40 s. 5, 7; 94. Największe przykazanie, nr 43 s. 3; 95. Pomoc dla rodzin w Polsce. [Rozmowa z rzecznikiem prasowym zachodnioniemieckiej "Caritas" J. Schen], nr 43 s. 1, 6; 96. Budowanie nowej ziemi, nr 46 s. 2; 97. W obronie godności, nr 49 s. 4-5.

98. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 59: 1982: Widzieliśmy Pana, nr 5 s. 2; 99. Rozważania o męce człowieczej, nr 6 s. 7; 100. "Jeżeli we mnie trwać będziecie", nr 8 s. 2; 101. Ciało i duch, nr 11 s. 2; 102. Zawierzyć osobie Jezusa, nr 14 s. 2; 103. Rozesłanie Apostołów, nr 17 s. 2; 104. Chleb i życie nr 20 s. 2; 105. "Czy i wy chcecie odejść", nr 23 s. 2; 106. Piekary '82, nr 23 s. 3; 107. Msza św. na szczycie klasztornym, nr 25 s. 5; 108. Prawdziwe wartości, nr 26 s. 2; 109. Przyjąć Królestwo Boże jak swoje dziecko, nr 29 s. 2; 110. Wędrówka nadziei. Peregrynacja kopii obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej, nr 30 s. 1; 111. Słowa i czyny, nr 32 s. 2; 112. "Niebo i Ziemia przeminą", nr 35 s. 2.

113. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 60: 1983: Logos, nr 1 s. 2; 114. Kościół w 1982 roku, nr 1 s. 4-5, 6; 115. Prasa kościelna w krajach skandynawskich, nr 1 s. 7; 116. Jezus w Nazarecie, nr 5 s. 2; 117. Odmawiajcie różaniec, czyńcie pokutę, nr 7 s. 1; 118. Przemienienie Jezusa, nr 9 s. 2; 119. Przypowieść o dobrym pasterzu, nr 17 s. 2; 120. Weźmijcie Ducha Świętego, nr 21 s. 2; 121. Jest czas pracy i czas modlitwy, nr 29 s. 2; 122. Pokój Chrystusowy, nr 33 s. 2; 123. Pielgrzymka Jana Pawła II do Lourdes, nr 37 s. 1, 4; 124. Oddać chwałę Bogu, nr 41 s. 2; 125. Taki jest nasz Papież, nr 42 s. 4-5; 126. Życie wieczne, nr 45 s. 2; 127. Wezwanie do nawrócenia, nr 49 s. 2; 128. Uroczystość Chrystusa Króla w katowickiej katedrze, nr 49 s. 3; 129. Dzwon pokoju i pojednania, nr 51-52 s. 12.

130. Tłum.: V. VOLPINI: Polityka Papieża. *Gość Niedz.* R. 60: 1983 nr 42 s. 5.

131. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 61: 1984: Kościół w 1983 r, nr 1 s. 6-7; 132. Początek publicznej działalności, nr 2 s. 2; 133. Powrót do Galilei, nr 4 s. 2; 134. Sprawiedliwość wasza, nr 7 s. 2; 135. Bądźcie więc wy doskonali, nr 8 s. 2; 136. Pomoc medyczna z

zagranicy, nr 10 s. 7; 137. "Ja jestem drogą i prawdą i życiem", nr 21 s. 2; 138. Jego władza, nr 23 s. 2; 139. Przypowieść o sieci, nr 31 s. 2; 140. Geniusz z Moraw, w setną rocznicę śmierci o. Grzegorza Mandla, nr 31 s. 3; 141. Znak nadziei, nr 35 s. 2; 142. Układ miłości, nr 39 s. 2; 143. "Trzeba bardziej słuchać Boga", nr 43 s. 2; 144. Opowieść o talentach, nr 47 s. 2; 145. Wezwanie do nawrócenia, nr 49 s. 2; 146. Uroczystość Chrystusa Króla w katowickiej katedrze, nr 49 s. 3; 147. "Ten którego wy nie znacie", nr 51 s. 2.

148. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 62: 1985: Niezwykła pielgrzymka, nr 1 s. 2; 149. Kościół w roku 1984, nr 1 s. 6; 150. Tajemnica Kościoła, nr 5 s. 2; 151. Przemienienie, nr 9 s. 2; 152. "Książę Pokoju", nr 13 s. 2; 153. Dobry Pasterz, nr 17 s. 2; 154. "Weźmijcie Ducha Świętego, nr 21 s. 2; 155. Symbol Kościoła, nr 25 s. 2; 156. Wciąż aktualne pytanie, nr 37 s. 2. 157. Wizyta Prymasa Polski w Stanach Zjednoczonych, nr 40 s. 1, 3; 158. Niebezpieczeństwo bogactwa, nr 41 s. 2; 159. Wdowi grosz, nr 45 s. 2; 160. Bóg czyni wielkie rzeczy, nr 49 s. 2.

161. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 63: 1986: "Światłość prawdziwa", nr 1 s. 2; 162. Kościół w 1985 roku, nr 1 s. 6-7; 163. Dzień spotkania Pana, nr 5 s. 2; 164. Śp. ks. bp Wilhelm Pluta, nr 6 s. 3; 165. "Chrystusowe wezwanie do jedności". Po wizycie Jana Pawła II w Indiach, nr 8 s. 1, 4; 166. Wezwanie do pokuty, nr 9 s. 2; 167. Święto nadziei, nr 13 s. 2-3; 168. Historia chrześcijaństwa, nr 17 s. 2; 169. Kościół odnawiający siebie, nr 17 s. 4; 170, Obserwacje. Afryka po 25 latach, nr 19 s. 1; 171. Tajemnica, nr 21 s. 2; 172. Poznanie Jezusa, nr 25 s. 2; 173. "Najlepsza cząstka", nr 29 s. 2; 174. Skazani na bierność ?, nr 33 s. 2; 175. Uzdrowieni z trądu, nr 41 s. 2; 176. Kościół dający świadectwo, nr 41 s. 4, 7; 177. Ważne wydarzenia wiary, nr 42 s. 4-7; 178. Pielgrzymka śladami Świętych, nr 43 s. 5; 179. Wizja proroka Ezechiela, nr 45 s. 2; 180. Modlitwa o pokój w Asyżu, nr 45 s. 1, 3; 181. Janowe przesłanie, nr 49 s. 2; 182. Spacer przez historię Wiecznego Miasta, nr 51-52 s. 10, 13.

183. Tyś naszą nadzieją: Obraz Nawiedzenia w katedrze katowickiej październik 1982: relacje, dokumenty, świadectwa. Kat. 1986.

184. Wiersze poetów śląskich. Kat. 1986.

185. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 64: 1987: "Ku jego chwale", nr 1 s. 2; 186. Kościół w roku 1986, nr 1 s. 6-7; 187. "Nie troszczcie się", nr 9 s. 2; 188. Zmartwychwstał pośrodku Kościoła, nr 17 s. 2; 189. Chrześcijańska nadzieja, nr 21 s. 2; 190. U progu trzeciego stulecia, nr 23-24 s. 6, 7, 8; 191. Nowy człowiek, nr 25 s. 2; 192. Na wzór św. Józefa. Złoty jubileusz bp Józefa Kurpasa, nr 26 s. 3; 193. Złoty jubileusz bp Ignacego Jeża, nr 28 s. 3; 194. Nasza odpowiedź, nr 29 s. 2; 195. "Żyjemy dla Pana", nr 37 s. 2; 196. Przesiedleńscy, nr 40 s. 6; 197. Być wolnym, nr 41 s. 2; 198. Jubileusz katowickich oblatów, nr 49 s. 4-5.

199. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 65: 1988: Kościół w roku 1987, nr 1 s. 6-7; 200. Chrzest Jezusa w Jordanie, nr 2 s. 2; 201. Nadzieja, nr 6 s. 2; 202. Boże Przykazania, nr 10 s. 2; 203. Świętowanie Wielkanocy, nr 14 s. 2; 204. Trwać w Chrystusie, nr 18 s. 2; 205. Rekolekcje Eucharystyczne, nr 19 s. 1, 3; 206. Tajemnica Miłości, nr 22 s. 2; 207. Nowa ewangelizacja w wymiarze społecznym, nr 23 s. 4-5; 208. Nadszedł czas budowania, nr 24 s. 1, 7; 209. Stworzeni do nieśmiertelności, nr 26 s. 2; 210. Cudowne rozmnożenie chleba, nr 30 s. 2; 211. Świadomy wybór, nr 34 s. 2; 212. Postawa służebna, nr 38 s. 2; 213. Poddana woli Bożej, nr 42 s. 2; 214. Między zniechęceniem a nadzieją, nr 46 s. 1, 4-5; 215. Przyszłość, nr 46 s. 2; 216. Wezwanie do Radości, nr 50 s. 2.

217. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 66: 1989: Maryjne przesłanie, nr 1 s. 2; 218. W roku 1988, nr 1 s. 6-7; 219. Miłość, nr 5 s. 2; 220. Wezwanie do nawrócenia, nr 9 s. 2; 221. Świadkowie, nr 13 s. 2; 222. Ludzie Śląska. Ks. Konrad Szweda, nr 16 s. 1, 4-5; 223. "Nowe Niebo i nowa Ziemia", nr 17 s. 2; 224. Pogrzeb Biskupa robotników, nr 17 s. 3, 7; 225. Zmarł biskup Herbet Bednorz, nr 17 s. 1, 3; 226. Dobre i złe drzewo, nr 22 s. 2; 227. O przyszłości stosunków niemiecko-polskich, nr 23 s. 3; 228. "Kto straci swe życie", nr 26 s. 2; 229. Boże powołanie, nr 27 s. 2; 230. Cud Zielonych Świątek, nr 27 s. 5; 231. "Nadzieja wbrew nadziei", nr 29 s. 1, 3; 232. W cieniu "Szatańskich wersetów", nr 30 s. 4; 233. Modlitwa Pańska, nr 31 s. 2; 234. "Ciasne drzwi", nr 35 s. 2; 235. Kościół nad Sekwaną, nr 37 s. 2; 236. "Idźmy ku lepszym dniom", nr 38 s. 4; 237. Pochwała roztropności, nr 39 s. 2; 238. Sprawiedliwi z Jastrzębia, nr 41 s. 4-5; 239. Modlitwa, nr 43 s. 2; 240. "Paradoks" chrześcijaństwa, nr 48 s. 2; 241. Barbara z połamanym mieczem, nr 49 s. 2; 242. Jan Chrzciciel, nr 51 s. 2.

243. Biskup robotników. W: *Z tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1990*. Kat. 1989 s. 35-37.

244. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 67: 1990: W roku 1989, nr 1 s. 6; 245. "Oto Baranek Boży", nr 2 s. 2; 246. Jak pomóc Polsce?, nr 4 s. 5; 247. Bądźcie doskonali, nr 7 s. 2; 248. W kraju bez okien i drzwi, nr 10 s. 1, 3; 249. Źródło wody żywej, nr 11 s. 2; 250. Wybory w NRD, nr 14 s. 5; 251. Droga do Emaus, nr 17 s. 2; 252. Ekologiczne katastrofy w ZSRR, nr 20 s. 4; 253. Dar miłości, nr 22 s. 2; 254. Napełnić stągwie. Rolnicze święto, nr 24 s. 6; 255. Ciało i Duch, nr 27 s. 2; 256. Rewolucja czy zamach stanu, nr 27 s. 6; 257. Doświadczenie Bożej obecności, nr 32 s. 2; 258. Obserwacje. "Mamy demokratycznie wybrany rząd", nr 33 s. 4; 259. Na co Papież wydaje pieniądze, nr 34 s. 5; 260. X lat "Solidarności". Św. Barbara w podziemiach "Ziemowita", nr 35 s. 6; 261. Odkrywanie teraźniejszości, nr 36 s. 2; 262.

Dzieciom niepełnosprawnym, nr 36 s. 3; 263. Bóg kieruje ludzkimi dziejami, nr 42 s. 2; 264. Kościół niemiecki w liczbach, nr 46 s. 4; 265. Panowanie Chrystusa, nr 47 s. 2; 266. Wierni wychodzą z katakumb, nr 48 s. 3; 267. Ofensywa islamu, nr 49 s. 5; 268. Most na Nysie Łużyckiej, nr 50 s. 4; 269. Na poziomie 415, nr 50 s. 7; 270. Święta Noc, nr 51-52 s. 4.

271. Ks. Konrad Szweda. W: *Z tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1991*. Kat. 1990 s. 50-54.

272. Artykuły w: *Gość Niedz*. R. 68: 1991: Objawienie Bożej chwały, nr 1 s. 2; 273. "Łagodny ateizm", nr 1 s. 4; 274; W roku 1990, nr 1 s. 8-9; 275. Wśród Polaków na obczyźnie, nr 6 s. 1, 3; 276. Próba pustyni, nr 7 s. 2; 277. Po 46 latach terroru, nr 10 s. 9; 278. Droga do Jerozolimy, nr 12 s. 2; 279. Nowa fala prześladowań, nr 12 s. 9; 280. Nie tylko urząd, nr 12 s. 11; 281. Wojskowy eksperyment, nr 14 s. 11; 282. "Bóg jest większy", nr 17 s. 2; 283. Duszpasterstwo Polaków w krajach RWPG, nr 21 s. 8-9; nr 22 s. 10-11; 284. Skarb wiary, nr 22 s. 2; 285. Wspólnota katolicka w Kijowie, nr 23 s. 3; 286. Moc w słabości, nr 27 s. 2; 287. Ofiarna obecność, nr 28 s. 6; 288. Ta sama droga, nr 32 s. 2; 289. Odkrywanie tajemnicy Kościoła, nr 35 s. 6; 290. Jehowici w ofensywie, nr 35 s. 10; 291. Nie ma chrześcijaństwa bez Krzyża, nr 37 s. 2; 292. "Gość Niedzielny" swoim czytelnikom, nr 40 s. 6; 293. Górnośląska Fatima, nr 41 s. 6; 294. Kielich i chrzest, nr 42 s. 2; 295. W służbie niepełnosprawnym, nr 45 s. 6; 296. Narodziny kalekiego miasta, nr 46 s. 9; 297. Między religijnością a życiem, nr 47 s. 10-11; 298. Ewangeliczny zaczyn, nr 48 s. 11.

299. Na 1000 mieszkańców ziemi 750 głoduje. *Gość Niedz*. R. 69: 1992 nr 7 s. 1.

II.

OLSZAR H.: Śp. Ks. Henryk Piecha (1946-1993). Homileta, dziennikarz, poeta. *Wiad. Archid. Kat*. R. 61: 1993 nr 1 s. 35-38; SKWORC W.: Podziękowanie wygłoszone na pogrzebie śp. ks. red. H. Piechy w kościele pw. św. Jadwigi w Chorzowie w dniu 9 stycznia 1993 r. *Tamże*, s. 38-39; SZYMNIK J.: Ks. Henryk Piecha (1946-1993). Atanazy. *Gość Niedz*. R. 70: 1993 nr 38 s. 20.

Ks. Jerzy Myszor

Piechna Zdzisław Konstanty (1909-1984), prepozyt płockiej kapituły katedralnej, popularyzator teologii.

Urodził się 10 I 1909 r. w Warszawie jako syn Bolesława i Florentyny z Pomiernych, choć korzenie swoje miał na Mazowszu Płockim, w parafii Orszymowo k/Wyszogrodu. W 1923 r. podjął naukę w Gimnazjum im. Św. Stanisława Kostki w Płocku, otrzymując w 1928 r. świadectwo dojrzałości. Po maturze wstąpił do Wyższego Seminarium i po 2 latach został skierowany na studia w Uniw. Gregoriańskim w Rzymie w l. 1930-1937. Ukończył je licencjatem z teologii i doktoratem z prawa kanonicznego. Po powrocie do kraju w 1937 r. pełnił obowiązki kapelana Domu Generalnego Sióstr Pasjonistek (z wyjątkiem lat okupacji) do listopada 1983 r. Był nadto notariuszem w Kurii Diecezjalnej. W latach wojny duszpasterzował w Serocku nad Narwią. W 1945 r. powrócił do Płocka i organizował życie w aparacie administracyjnym Kurii Płockiej, będąc wice- a potem kanclerzem. Podjął też wykłady z teologii moralnej i chrześcijańskiej nauki społecznej w Seminarium Duchownym. Obowiązki wykładowcy pełnił przez 20 lat. Przez kilka lat był oficjałem Sądu Biskupiego. Większość swojego czasu spędził w Kurii Diecezjalnej na stanowiskach kanclerza i wikariusza generalnego kolejnych rządców diecezji. Otrzymał szereg godności kościelnych. Od 1949 r. był tajnym szambelanem Piusa XII, od 1950 r. kanonikiem kapituły katedralnej płockiej, prałatem domowym papieskim, prokuratorem kapituły. Był członkiem różnych Komisji i Rad. Zmarł 4 V 1984 r. w Płocku i został pochowany w grobowcu kapitulnym.

I.

1. O pomnik w katedrze dla Arcybiskupa A. J. Nowowiejskiego. *Mies. Past. Płoc*. R. 43: 1949 nr 5-6 s. 199-200.

2. Kazanie wygłoszone w kościele katedralnym na nabożeństwie wieczornym przed wyjazdem JE bpa Ordynariusza "Ad limina" dnia 22 XI 1973r. *Mies. Past. Płoc*. R. 59: 1974 nr 4 s. 133-136.

3. Stypendia mszalne. *Mies. Past. Płoc*. R. 59: 1974 nr 5 s. 195-196.

4. Na poświęcenie pobudowanego gmachu Kurii Diecezjalnej. *Mies. Past. Płoc*. R. 60: 1975 nr 1 s. 5-9.

5. Przemówienie na nabożeństwie żałobnym za duszę śp. papieża Jana Pawła I w dniu 5 X 1978 r. w kościele katedralnym w Płocku. *Mies. Past. Płoc*. R. 64: 1979 nr 2 s. 69-73.

6. Przemówienie w imieniu duchowieństwa

diecezji (z racji 15-lecia prekonizacji bpa B. Sikorskiego). *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 4 s. 141-143.

7. Homilia podczas uroczystego poświęcenia kamienia węgielnego kościoła w Małej Wsi 25 V 1980 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 6 s. 242-246.

8. Podziękowanie skierowane do Komisji Muzeum Narodowego przy przekazaniu przedmiotów kultu Katedrze Płockiej w dniu 6 XI 1980 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 12 s. 466-467.

9. Historia powrotu relikwiarza Św. Zygmunta i kielicha Konrada do Płocka. *Stud. Płoc.* T. 10: 1982 s. 233-242.

II.

GRZYBOWSKI M.: Ks. Zdzisław Konstanty Piechna, prepozyt kapituły katedralnej, profesor Seminarium Duchownego w Płocku. *Stud. Płoc.* T. 15: 1987 s. 259-264.

Ks. Michał Grzybowski

Pietraszko Jan, krypt.: x. (1911-1988), biskup pomocniczy krakowski, teolog życia wewnętrznego.

Urodził się 7 VIII 1911 r. w Buczkowicach. W 1931 r. po ukończeniu gimnazjum w Białej i złożeniu egzaminu dojrzałości wstąpił do Seminarium Duchownego w Krakowie, rozpoczynając jednocześnie studia teologiczne na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Przyjąwszy święcenia kapłańskie w 1936 r., został skierowany do pracy duszpasterskiej jako wikariusz parafii św. Marii Magdaleny w Rabce (1936-1942), następnie w Czarnym Dunajcu (1942-1943), w parafii Najśw. Rodziny w Zakopanem (1944-1946) i św. Szczepana w Krakowie (1946-1947), gdzie jednocześnie pełnił obowiązki kapelana krakowskiej Chorągwi Harcerek i katechety w VII Gimnazjum. W 1947 r. został mianowany prefektem krakowskiego Seminarium, a rok później duszpasterzem akademickim przy kolegiacie św. Anny w Krakowie. W l. 1957-1984 pełnił funkcję proboszcza tegoż kościoła, łącząc ją z obowiązkami biskupa pomocniczego archidiecezji krakowskiej (konsekrowany na Wawelu 15 IV 1963 r.) i wikariusza generalnego. Brał czynny udział w Soborze Watykańskim II, przekazując następnie jego naukę m.in. w ramach Archidiecezjalnej Komisji Liturgicznej (od 1969 r.), Komisji d/s Apostolstwa Świeckich oraz w Radzie Kapłańskiej, przede wszystkim zaś jako niezrównany kaznodzieja. Jego dorobek kaznodziejski, wielokrotnie publikowany, stanowi niewątpliwie zjawisko wyjątkowe w powojennym Kościele polskim i stawia go w gronie najwybitniejszych teologów życia wewnętrznego. Zmarł w Krakowie 2 III 1988 r. W 1994 r. rozpoczął się jego proces beatyfikacyjny.

I.

1. Artykuły z cyklu: Rozważania o Mszy św. w: *Tyg. Powsz.* R. 8: 1952: Confiteor, nr 30 s. 7; 2. Credo, nr 33 s. 3; 3. Gloria in excelsis Deo, nr 32 s. 7; 4. Hanc igitur, nr 41 s. 3; 5. In spiritu humilitatis, nr 37 s. 2; 6. Judica me Deus, nr 28 s. 5; 7. Kanon, nr 40 s. 9; 8. Kyrie eleison, nr 31 s. 4; 9. Memento etiam Domine, nr 45 s. 7; 10. Memores... resurrectionis..., nr 44 s. 6; 11. Nobis quoque peccatoribus, nr 49 s. 2; 12. Ofiarowanie, nr 34 s. 6; 13. Orate fratres, nr 38 s. 9; 14. Pater noster, nr 50 s. 5; 15. Qui pridie, nr 42 s. 10; 16 Sursum corda, nr 39 s. 3; 17. Suscipe sancte pater, nr 35 s. 3; 18. Unde et memores, nr 43 s. 6; 19. Venite onerati, nr 27 s. 2; 20. Wieczernik i Golgota, nr 26 s. 3.

21.Pacem meam do vobis. *Tyg. Powsz.* R. 9: 1953 nr 4 s. 7.

22. Obowiązek wyznania wiary; Imię Boże jest święte. [Z rozważań o dekalogu]. *Znak.* R. 9: 1957 nr 41 s. 529-542.

23. Przykazanie i wolność. Bóg jedyny czy bożyszcze. Modlitwa. [Z rozważań o dekalogu]. *Znak.* R. 9: 1957 nr 37-38 s. 140-151.

24. Nie będę służył. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 1 s. 1-2.

25. Robotnicy ostatniej godziny. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 5 s. 3.

26. Rozważania. Kr. 1961 8°.

27. Aby byli jedno. *Znak.* R. 17: 1963 nr 5 s. 517-521.

28. Aby byli jedno - z problematyki ekumenicznej. Kazanie wygłoszone przez Ks. Jana Pietraszkę w kościele św. Anny w Krakowie na ropoczęcie Tygodnia modlitw o zjednoczenie Chrześcijan (18.01.1963). *Notif. e Curia Crac.* R. 101: 1963 nr 5-6 s. 152-156.

29. Droga krzyżowa. W: *Skarbiec modlitw i pieśni.* Kat. 1963 s. 262-270.

30. Piotr żyjący w Kościele. *Znak.* R. 17: 1963 nr 7-8 s. 770-774.

31. Rozważania przed Najśw. Sakramentem: Przede mną jest Bóg żywy; Mistrzu, gdzie mieszkasz? W: *Skarbiec modlitw i pieśni*. Kat. 1963 s. 149-152.
32. Spotkania. Kr. 1964 8⁰. -Toż. Wyd. 2 poszerz. Kr. 1967.
33. Wartość rzeczy i spraw doczesnych. Przemówienie Ks. Biskupa Jana Pietraszki w Radio Watykańskim 7. 10. 1964 r. *Notif. e Curia Crac.* R. 102: 1964 nr 12 s. 284-287.
34. Znaczenie spraw doczesnych. *Tyg. Powsz.* R. 18: 1964 nr 52 s. 2.
35. Przemówienie radiowe Ks. Biskupa Jana Pietraszki. Refleksje soborowe (31.10.1965). *Notif. e Curia Crac.* R. 103: 1965 nr 11-12 s. 271-273.
36. Znak jedności. Kazanie wygłoszone na Wawelu 25.121964. *Tyg. Powsz.* R. 19: 1965 nr 5 s. 25.
37. Trudna Ewangelia. *Tyg. Powsz.* R. 21: 1967 nr 12.
38. Miłość musi być czasem trudna. *Znak.* R. 24: 1970 nr 6 s. 812-817.
39. "Czarta masz...". *Znak.* R. 25: 1971 nr 7-8 s. 1102-1104.
40. Myśli o apostolstwie świeckich. *Tyg. Powsz.* R. 25: 1971 nr 15 s. 3.
41. Za całą rodzinę ludzką. *Tyg. Powsz.* R. 25: 1971 nr 39 s. 3.
42. Wiara - punkt wyjścia w realizacji Synodu. *Znak.* R. 27: 1973 nr 3 s. 305-313.
43. Spotkanie umówione. *Znak.* R. 28: 1974 nr 5 s. 685-687.
44. Doświadczenie świata. *Znak.* R. 29: 1975 nr 9 s. 1215-1218.
45. Ewangelia zdarzeń. *Znak.* R. 29: 1975 nr 7 s. 815-821.
46. Zwiastuję wam radość wielką. *Tyg. Powsz.* R. 29: 1975 nr 51-52 s. 1.
47. Medytacje nad pustym grobem. *Tyg. Powsz.* R. 30: 1976 nr 16 s. 1.
48. "Nasza Rodzina". Konferencja dla młodych małżeństw. Kr. 1976 Mała Poligrafia 8⁰.
49. Droga krzyżowa dla dorosłych. *Notif. e Curia Crac.* R. 115: 1977 nr 3-4 s. 87-92.
50. Granice kompromisu. *Znak.* R. 31: 1977 nr 10 s. 1133-1135.
51. Medytacje w drodze. Kr. 1977 8⁰. -Toż. Wyd. 2 poszerz. Kr. 1983.
52. "Słowo ciałem się stało i zamieszkało między nami". *Tyg. Powsz.* R. 31: 1977 nr 51-52 s. 1.
53. Po śladach Słowa Bożego. Szkice homilii - cykl A. Kr. 1979 8⁰. -Toż. Wyd. 2. Kr. 1981.
54. Wyorał swój ślad głęboki. [A. Gołubiew]. *Tyg. Powsz.* R. 33: 1979 nr 27 s. 3.
55. Droga krzyżowa. W: W. SMEREKA: Drogi krzyżowe. Rys historyczny i teksty (Studium pasyjne). Kr. 1981 s. 231-241.
56. Modlitwa kapłańska. Rozważanie w czasie pielgrzymki kapłanów Archidiecezji krakowskiej do Kalwarii Zebrzydowskiej w dniu 4.11.1981. *Notif. e Curia Crac.* R. 119: 1981 nr 10-11 s. 238-239.
57. W 70 rocznicę powstania ZHP. Homilia wygłoszona 20.09.1981 w katedrze wawelskiej. *Tyg. Powsz.* R. 36: 1982 nr 1-2 s. 4.
58. Niedokończona homilia. *Tyg. Powsz.* R. 42: 1988 nr 11 s. 2.
59. Adoracja wielkotygodniowa. *Tyg. Powsz.* R. 43: 1989 nr 12 s. 1.
60. Dar Chrystusa Zmartwychwstałego. *Obserwator. Tygodnik Rolników.* R. 1993 nr 15-16.
61. Nasze powroty do Chrystusa. Rekolekcje wielkopostne. Kr. 1993 8⁰.
62. Największa miłość. Zbiór homilii 1987-1988. Kr. 1995 8⁰.

II.

Nowy biskup - sufragan krakowski. *Tyg. Powsz.* R. 27: 1963 nr 12; Konsekracja Ks. biskupa Pietraszki. *Tamże*, nr 16; Ks. Biskup Jan Pietraszko. *Tamże,* nr 13; MALIŃSKI M.: Reportaż z konsekracji biskupa. *Tamże*, nr 18; SZUBA Z.: Biskupi polscy w XX wieku. *Życie Katol.* R. 2: 1982 nr 5-6 s. 184; BONIECKI A.: Biskup Jan. *Tyg. Powsz.* R. 42: 1988 nr 11 s. 1-2; Po śmierci Ks. Biskupa Jana Pietraszki. Telegram Ojca Świętego. *Tamże,* s. 1; Słowo Metropolity krakowskiego po śmierci Ks. Bpa Jana Pietraszki. *Tamże*; GASIDŁO W.: *Ze* wspomnień o śp. Ks. Biskupie Janie Pietraszce. *Notif. e Curia Crac.* R. 126: 1988 nr 3-4 s. 59-67; MACHARSKI F.: Kazanie na Mszy św. pogrzebowej. *Tamże*, s. 49-51; NOWAK S.: Kazanie na Mszy św. żałobnej. *Tamże*, s. 51-57; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 164; MYNARSKI K.: "Jakby nie istniejący, a przecież tak bardzo obecny". W piątą rocznicę śmierci Ks. Bpa Jana Pietraszko. *Źródło. Tyg. Rodz. Katol.* R. 1993 nr 10; PRZYBYLSKA M.: Pamięci Księdza Biskupa Jana. [Wiersz]. *Niedziela.* R. 1994 nr 10a s. 10; ŻMIGRODZKI Z.: Ksiądz Jan. *Tamże.*

Ks. Grzegorz Ryś

Piwoński Henryk (1925-1991), muzykolog.

Urodził się 30 I 1925 r. we wsi Masłów k/Kielc, był synem Wojciecha i Wiktorii z Majcherczyków. Do szkoły powszechnej uczęszczał w rodzinnej miejscowości. W 1938 r. rozpoczął naukę w Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Kielcach. W czasie okupacji kontynuował naukę na tajnych kompletach. Egzamin dojrzałości zdał w lipcu 1945 r. w Państwowym Liceum im. Stefana Żeromskiego w Kielcach. Następnie studiował

w Kieleckim Seminarium Duchownym, otrzymując 17 XII 1950 r. święcenia kapłańskie. Pracował jako wikariusz w parafiach: Szydłów, Sokolina i Brzeziny. W l. 1955-1958 uczył się w Państwowej Szkole Muzycznej w Warszawie, uczęszczając równocześnie na lekcje muzyki kościelnej do ks. prof. Wojciecha Lewkowicza. Po ukończeniu szkoły muzycznej pracował na wikariatach w Łopusznie, Miechowie i Kazimierzy Wielkiej. W październiku 1960 r. podjął studia w Instytucie Muzyki Kościelnej Katol. Uniw. Lubelskiego; ukończył je w 1963 r. uzyskując licencjat i tytuł magistra teologii. Od 1963 r. pracował jako wikariusz w Busku Zdroju, Kielcach (w par. św. Józefa), Proszowicach, Łukowej, Żarnowcu, Pińczowie i Białogonie. W 1973 r. uzyskał tytuł doktora na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie na podstawie rozprawy pt.: *Antyfonarz bożogrobców z Miechowa. Studium muzykologiczne.* W 1974 r. otrzymał nominację na stanowisko rektora kościoła w Starochęcinach, w 1985 r. został proboszczem w Stojewsku. Od 1986 r. był członkiem Komisji Muzyki i Śpiewu Religijnego diecezji kieleckiej, równocześnie był wykładowcą muzykologii w Diecezjalnym Studium Organistowskim w Kielcach. Zmarł 3 III 1991 r. w Rejonowym Szpitalu we Włoszczowej i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Stojewsku. Jego badania w dziedzinie muzykologii koncentrowały się na problematyce związanej z tradycjami kultu liturgicznego bożogrobców w Miechowie. Szczególne znaczenie naukowe ma jego studium o antyfonarzu miechowskich bożogrobców z XVI w., zachowanym w Bibliotece Seminarium Duchownego w Kielcach. W ostatnich latach życia przygotowywał rozprawę habilitacyjną na temat hymnów brewiarzowych zakonu krzyżackiego w Polsce.

I.

1. Liturgia wielkanocna u bożogrobców w Miechowie. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 16: 1969 z. 4 s. 93-102.
2. Nieznany utwór wielogłosowy w antyfonarzu miechowskim. *Nasza Przeszł.* T. 33: 1970 s. 256-259.
3. Liturgia wielkosobotnia u bożogrobców. *Stud. Teol. Vars.* R. 10: 1971 nr 2 s. 131-146.
4. Bożogrobcy. III. W Polsce. IV. Liturgia. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 881-882.
5. Antyfonarz bożogrobców z Miechowa. *Musica Medii Aevi.* T. 6: 1977 s. 88-140.
6. Liturgia wielkoczwartkowa u bożogrobców. *Arch. Bibl. Muz.* T. 35: 1977 s. 215-230.
7. Dedicatio ecclesiae u bożogrobców. *Musica Antiqua Europae Orientalis.* T. 5: 1978 s. 315-325.
8. Antiphonaire des gardiens du Saint Sépulcre de Miechów. *Étude musicologique.* R. 1980 8^{0} ss. 291. L.
9. Liturgia wielkopiątkowa u bożogrobców. *Arch. Bibl. Muz.* T. 43: 1981 s. 269-280.
10. Graduał z roku 1596 biblioteki Seminarium Duchownego w Kielcach. *Musica Antiqua Europae Orientalis.* T. 6: 1982 s. 389-408.
11. Exaltate Dominum Deum Nostrum. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 1460.
12. Kult świętych w zabytkach liturgicznych krzyżaków w Polsce. *Arch. Bibl. Muz.* T. 47: 1983 s. 315-362.
13. Indeks sekwencji w zabytkach liturgicznych krzyżaków w Polsce. *Arch. Bibl. Muz.* T. 49: 1984 s. 221-244.
14. Hymny w zabytkach liturgiczno-muzycznych krzyżaków w Polsce. *Arch. Bibl. Muz.* T. 51: 1985 s. 285-346.
15. Hymny brewiarzowe w zabytkach liturgiczno - muzycznych krzyżaków w Polsce. Studium muzykologiczne. [W.] 1989 4^{0} ss. 381, nlb. 37. Mps. Bibl. SD w Kielcach, b. sygn..

II.

Ks. Henryk Piwoński [nekrolog]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 67: 1991 nr 6 s. 493; Akta personalne. Arch. Kurii Kiel, sygn. XP-LIII.

Ks. Daniel Olszewski

Piwowarczyk Wojciech (1902-1992), protonotariusz apostolski w Kielcach, popularyzator teologii.

Urodził się 18 I 1902 r. we wsi Kamienica, par. Gołcza, był synem Wojciecha i Joanny z Dudów. Do szkoły elementarnej uczęszczał w Gołczy, do średniej w Miechowie. W 1923 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Kielcach. Po otrzymaniu 19 VI 1927 r. święceń kapłańskich, pracował jako wikariusz w Wiślicy i Jędrzejowie

w parafii Św. Trójcy. W l. 1932-1936 studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego, gdzie uzyskał tytuł doktora teologii na podstawie rozprawy pt.: *Charakter. Jego istota.* Następnie pełnił funkcję wikariusza w kieleckiej parafii św. Wojciecha (1936-1937) i w parafii katedralnej w Kielcach (1937-1938). W 1938 r. został sekretarzem generalnym Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej diecezji kieleckiej, spowiednikiem alumnów Seminarium Duchownego, spowiednikiem kieleckich sióstr szarytek i sióstr Zgromadzenia Najśw. Maryi Panny (służebniczek). W l. 1939-1958 był ojcem duchownym i wykładowcą teologii ascetycznej w Seminarium Duchownym w Kielcach. Od 1957 r. pełnił funkcję cenzora książek religijnych, w 1958 r. został ojcem duchownym kapłanów diecezji kieleckiej i wizytatorem domów zakonnych żeńskich. Od 1960 r. pełnił ponadto obowiązki diecezjalnego refereta duszpasterstwa dobroczynności. Organizował opiekę nad małosprawnymi i głuchymi, potrzebującymi pomocy materialnej. Prowadził szeroką akcję rekolekcji zamkniętych. Był równocześnie sędzią prosynodalnym. W 1979 r. otrzymał również nominację na stanowisko dyrektora Papieskich Dzieł Misyjnych i na dyrektora do spraw misyjnych. Przyczynił się do powstania i rozwoju wspólnot religijnych żyjących na wzór Instytutów Świeckich. Wyróżniony został następującymi godnościami kościelnymi: kanonika honorowego kapituły wiślickiej (1947), prałata domowego Jego Świątobliwości (1962), prałata archidiakona kapituły katedralnej w Kielcach (1973), protonotariusza apostolskiego (1973). Zmarł w Kielcach 27 VII 1992 r. i został pochowany w grobowcu kapitulnym na Starym Cmentarzu w Kielcach.

I.

1. Charakter. Jego istota. Kielce 1938 Druk. św. Józefa 8° ss. 186.

2. Rec.: J. KUBOWSKI: Pójdźcie osobno. P. 1938. *Prz. Hom.* R. 16: 1938 s. 373-374.

3. Rec.: S. SOBALKOWSKI: Krew, która woła. Kielce 1938. *Prz. Hom.* R. 16: 1938 s. 181-182.

4. Rec.: A. SZLAGOWSKI: Mowy akademickie. W. 1936. *Prz. Hom.* R. 16: 1938 s. 80-82.

5. Rec.: H. CHILGEN: W szkole św. Ignacego. W. 1939. *Prz. Hom.* R. 17: 1939 s. 179-181.

6. Co mówić o masonerii? *Prz. Hom.* R. 17: 1939 s. 60-73.

7. Rec.: Wybór pism kaznodziejskich kardynała Jana Henryka Newmana, ze zbiorów skarbca mistrzów kaznodziejstwa. Tłum. K. NAWRATILOWA. P. 1938. *Prz. Hom.* R. 17: 1939 s. 274-277.

8. Niedziela XV po Świątkach. Chrystus źródłem życia [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 2: 1947 s. 601-606.

9. Niedziela XIX po Zielonych Świątkach. Skutki Komunii św. [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 5: 1950 s. 669-672.

10. Na uroczystość Matki Boskiej Różańcowej. Różaniec modlitwą społeczną [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 6: 1951 s. 427-431.

II.

WRÓBEL W.: Katalog rektorów, wicerektorów, profesorów, ojców duchownych i prefektów. W: *Księga jubileuszowa* 1727-1977. Kielce 1977 s. 469; KAROLCZAK J.: Opowieść o wierności. *Słowo Ludu* [Kielce]. R. 1989 nr 1539 s. 4-5; Ks. Wojciech Piwowarczyk [nekrolog]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 68: 1992 nr 6 s. 503-504; KWAŚNIEWSKI A.: Będziesz miłował ... *Gazeta Kielecka.* R. 4: 1992 nr 166 s. 5; Zmarł ks. inf. Wojciech Piwowarczyk. *Kiel. Prz. Diec.* R. 68: 1992 nr 4 s. 305-315; A. W. M.: Śp. ks. infułat Wojciech Piwowarczyk. *Gość Niedz.* [wkładka kielecka]. R. 71: 1994 nr 33 s. 1; MUCHA J. L.: Konfesjonał. *Gość Niedz.* [wkładka kielecka]. R. 72: 1995 nr 20 s. 1; Akta personalne. Arch. Kurii Kiel., sygn. XP-XXIII.

Ks. Daniel Olszewski

Pluta Jerzy Jan (1932-1993), duszpasterz górnośląski, popularyzator historii Kościoła.

Urodził się 27 VII 1932 r. w Katowicach - Brynowie jako syn Ludwika i Walerii z d. Rauchsfleisch. Uczył się w szkole powszechnej w Brynowie i w Załężu. Nauki gimnazjalne pobierał w Prywatnym Gimnazjum Katolickim im. św. Jacka w Katowicach, gdzie w 1952 r. złożył egzamim dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w śląskim Seminarium Duchownym w Krakowie. Święcenia

kapłańskie otrzymał 14 VIII 1958 r. w Panewnikach z rąk bpa Heberta Bednarza. Pełnił obowiązki wikariusza w Goduli (1958-1961), Zabrzegu (1961-1963), Radzionkowie (1963-1967), Dąbrówce Małej (1967-1971), Lipinach Śl. (1971-1977) i w Maciejkowicach. W 1978 r. zamieszkał w charakterze rezydenta na probostwie w Dąbrówce Małej, gdzie pomagał w pracy duszpasterskiej. W 1982 r. został wikariuszem-ekonomem w Wilczy, a w 1983 r. objął tamże probostwo. Ostatnią jego placówką duszpasterską była Kalwaria Pszowska, w której spełniał obowiązki administratora. Ks. Jerzy Pluta był konsultatem i redaktorem działu historycznego "Gościa Niedzielnego". Jego zainteresowania naukowe ukierunkowane były w stronę historii diecezji katowickiej, której dzieje popularyzował na łamach "Gościa Niedzielnego". Zmarł 7 XII 1993 r. w Kalwarii Pszowskiej i został pochowany na cmentarzu w Rydułtowach.

I.

1. Ks. Rudolf Lubecki w 70 rocznicę śmierci. Gość Niedz. R. 30: 1961 nr 53 s. 422.

2. Papież Jan XXIII jako historyk. Gość Niedz. R. 30: 1961 nr 8 s. 58; nr 9 s. 67.

3. Ks. Prałat Józef Londzin. W stulecie urodzin. Gość Niedz. R. 31: 1962 nr 6 s. 45.

4. Zasłużeni kapłani. Ks. Franciszek Kirchniawy. (W 50 rocznicę śmierci). Gość Niedz. R. 31: 1962 nr 1 s. 8.

5. Biskup Mikołaj z Błażejowic. Zapomniany Górnoślązak. Gość Niedz. R. 33: 1964 nr 22 s. 126.

6. Mistrzowie i koledzy szkolni Mikołaja Kopernika. Gość Niedz. R. 42: 1973 nr 25 s. 197-198.

7. Udział duchowieństwa katolickiego w PAU. *Gość Niedz.* R. 42: 1973 nr 31 s. 248; nr 32 s. 256; nr 33 s. 264; nr 37 s. 294; nr 39 s. 312; nr 40 s. 320. R. 44: 1974 nr 2 s. 16.

8. III Powstanie Śląskie. *Gość Niedz.* R. 43: 1974 nr 18 s. 138.

9. Bibliografia drukowanych prac Ks. Biskupa Herberta Bednarza. Wiad. Diec. Kat. R. 43: 1975 s. 227-232.

10. Bulla "Vixdum Poloniae unitas". W 50 rocznicę normalizacji stosunków kościelnych w Polsce. *Gość Niedz.* R. 1975 nr 46 s. 370.

11. 50 lat diecezji katowickiej. Krótki zarys historyczny. *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 50 s. 405, 408.

12. 50-lecie Polskiego Towarzystwa Teologicznego. *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 14 s. 105.

13. Wkład duchowieństwa pochodzącego ze Śląska Górnego i Cieszyńskiego w nauki teologiczne. (Materiały). Śl. Stud. Hist. Teol. T. 8: 1975 s. 199-258.

14. Biskup Stanisław Adamski. W dziesiątą rocznicę śmierci. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 46 s. 361, 367.

15. "Mit brennerder Sorge". W 40-tą rocznicę wydania encykliki Piusa XI o sytuacji Kościoła katolickiego w Niemczech. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 21 s. 164-165.

16. Kościół katolicki w USA. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 19 s. 3; nr 20 s. 3; nr 21 s. 7.

17. Biskup i męczennik. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 18 s. 1.

18. Współdziałać z Kościołem. W setną rocznicę urodzin Prymasa Augusta Hlonda. *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 32 s. 1, 4.

19. Kalendarium ważniejszych wydarzeń z historii Polski i Kościoła w Polsce z uwzględnieniem Śląska. W: *Z tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1985.* Kat. 1984 s. 220-233.

20. Bibliografia drukowanych prac ks. bpa Herberta Bednarza (1938-1985). *Śl. Stud. Hist. Teol.* T. 22: 1989 s. 63-77. Współautor: J. DROB.

II.

OLSZAR H.: Śp. ks. Jerzy Jan Pluta (1932-1993) popularyzator historii Kościoła. *Wiad. Archid. Kat.* R. 61: 1993 nr 12 s. 597-602, tamże literatura.

Ks. Józef Mandziuk

Pluta Wilhelm (1910-1986), biskup gorzowski, pastoralista.

Urodził się 9 I 1910 r. w Kochłowicach w górniczej rodzinie Piotra i Agnieszki z Szewczyków. Uczęszczał do szkoły powszechnej w miejscowości rodzinnej i do Gimnazjum Klasycznego w Katowicach. Studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego jako alumn śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 24 VI 1934 r. z rąk bpa Teofila Bromboszcza. W l. 1934-1939 był katechetą gimnazjalnym w Bielsku-Białej. W lipcu 1939 r. uzyskał magisterium z teologii na Uniw. Jagiellońskim. Po wybuchu drugiej wojny światowej przebywał w Kochłowicach, następnie był wikariuszem w parafii św. Antoniego w Chorzowie

(1940-1942), administratorem parafii w Leszczynach Rybnickich (1942-1945), Wirku (1945-1946), Koszęcinie (1946-1948) i parafii św. Mikołaja w Lublińcu (1948-1951), gdzie pełnił też obowiązki dziekana lublinieckiego. W 1949 r. uzyskał doktorat z teologii na Wydziale Teologicznym UJ na podstawie pracy pt.: *Badania nad nauką Dwunastu Apostołów do 1939 r.* W 1951 r. objął administrację parafii św. Józefa w Katowicach-Załęziu. Równocześnie był rektorem i wykładowcą dogmatyki w Studium Pastoralnym dla księży neoprezbiterów.

W 1958 r. ks. Wilhelm Pluta został biskupem tyt. Leptis Magna z uprawnieniami biskpa rezydencjalnego w Gorzowie Wlkp. Sakrę biskupią otrzymał 7 IX 1958 r. W 1967 r. został mianowany administratorem apostolskim ad nutum Sanctae Sedis w Gorzowie, a w 1972 r. został pierwszym biskupem nowoutworzonej diecezji gorzowskiej. 3 IX 1972 r. odbył ingres do katedry gorzowskiej. Był ojcem Soboru Watykańskiego II. Przewodniczył Komisji Episkopatu Polski d/s Duszpasterstwa Rodziny i Małżeństwa (1966-1971). Był też członkiem Komisji d/s Duszpasterswa Ogólnego i Komisji d/s Duchowieństwa. Uczestniczył w delegacji Episkopatu na V Synodzie Biskupów (1980). Przyczynił się do rozwoju życia religijnego w największej polskiej diecezji. Troszczył się szczególnie o duszpasterswo rodzin i o kapłanów. Zginął w wypadku samochodowym 22 II 1986 r. w miejscowości Przetocznica i został pochowany w Gorzowie Wlkp.

I.

1. Nasze dziękczynienie po Mszy św. *Homo Dei.* R. 20: 1951 s. 177-183.

2. Studium duszpasterza jako źródło jego kultury duchowej i warunek skutecznej pracy. *Homo Dei.* R. 20: 1951 s. 557-567.

3. Świętość kapłana na co dzień. *Homo Dei.* R. 21: 1952 s. 3-15.

4. Zadawanie pokut na spowiedzi św. *Homo Dei.* R. 21: 1952 s. 222-227.

5. Duszpasterstwo młodych małżeństw. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 2: 1958 s. 476-491.

6. Katecheza przedślubna. *Aten. Kapł.* R. 53: 1958 t. 56 s. 92-100.

7. Orędzie do wiernych [na Boże Narodzenie 1958]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 2: 1958 s. 510-518.

8. Przemówienie podczas święceń biskupa pomocniczego [Jerzego Stroby, 16 XI 1958]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 2: 1958 s. 669-670.

9. Przemówienie po konsekracji [8 IX 1958]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 2: 1958 s. 527-529.

10. Przemówienie w czasie ingresu [6 IX 1958]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 2: 1958 s. 523-527.

11. Dogmatyczne podstawy duszpasterskie i teologii pastoralnej. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 2: 1959 s. 103-116.

12. Duszpasterskie wskazania dla pogłębienia życia religijnego młodzieży. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 3: 1959 s. 69-79.

13. Istota kapłaństwa i posługi duszpasterskiej. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 3: 1959 s. 614-621.

14. Katechizacja przedmałżeńska. *Aten. Kapł.* R. 54: 1959 t. 59 s. 329-335.

15. [List pasterski o obronie życia z 12 IV 1959 r.]. Inc.: "Odzywam się do Was...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 3: 1959 s. 148-153.

16. Odezwa z okazji 750-lecia kościoła parafialnego w Człuchowie z 21 X 1959 r. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 3: 1959 s. 623-625.

17. Przemówienie w dniu srebrnego jubileuszu kapłaństwa w Paradyżu. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 3: 1959 s. 459-463.

18. Przemówienie w uroczystości srebrnego jubileuszu w katedrze w Gorzowie Wlkp. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 3: 1959 s. 491-496.

19. W eucharystycznej szkole miłości. *Aten. Kapł.* R. 54: 1959 t. 59 s. 231-244.

20. [List pasterski z okazji trzechsetnej rocznicy śmierci św. Wincentego a Paulo z 22 VIII 1960 r.]. Inc.: "Powszechny Kościół Chrystusowy...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 4: 1960 s. 484-488.

21. Odezwa z okazji nominacji drugiego biskupa pomocniczego [Ignacego Jeża]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 4: 1960 s. 344-345.

22. Zadania duszpasterskie w dziedzinie przygotowania do życia rodzinnego. *Aten. Kapł.* R. 55: 1960 t. 60 s. 99-103.

24. [List pasterski o święceniu niedzieli z 24 IV 1961 r.]. Inc.: "W okresie Bożego Narodzenia...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 5: 1961 s. 276-280. -Toż. W: W. PLUTA: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 28-33.

25. [List pasterski z okazji Nawiedzenia Obrazu M. B . Częstochowskiej w diecezji gorzowskiej]. Inc.: "W pewnym muzeum...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 5: 1961 s. 276-280.

26. Przemówienie z okazji przejęcia Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w Chojnicach. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 5: 1961 s. 333-335.
27. Przemówienie z okazji rozpoczęcia peregrynacji w diecezji. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 5: 1961 s. 335-340.
28. Sprawa czynnego uczestnictwa wiernych we Mszy św. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 5: 1961 s. 143-144.
29. Teologia pasterska. Nauka i praktyka. *Aten. Kapł.* R. 56: 1961 t. 62 s. 105-114.
30. Budzenie i rozwijanie powołań kapłańskich w diecezji gorzowskiej. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 6: 1962 s. 339-341.
31. Duszpasterskie metody uświadamiania. *Aten. Kapł.* R. 57: 1962 t. 62 s. 88-96.
32. [List pasterski o kształtowaniu sumienia z 25 III 1962 r.]. Inc.: "Opowiadano...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 6: 1962 s. 132-137. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy jedno byli.* Op. 1985 s. 49-56.
33. Orędzie [...] z okazji konsekracji Katedry z 3 IX 1962. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 6: 1962 s. 297-299.
34. Przemówienie z okazji jubileuszu 25-lecia kapłaństwa Ks. Biskupa Jeża. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 6: 1962 s. 252-254.
35. Kazanie na zakończenie peregrynacji Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. [Zielona Góra, 10 II 1962]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 7: 1963 s. 102-107.
36. [List pasterski o wczesnej Komunii św. dzieci z 12 XII 1962 r.]. Inc.: "Z listu...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 7: 1963 s. 38-44.
37. [List pasterski z Rzymu]. Inc.: "Od grobu św. Piotra...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 7: 1963 s. 8-10. Współautor: J. JEŻ.
38. Modlitwa duszą apostolstwa. *Aten. Kapł.* R. 58: 1963 t. 66 s. 322-331.
39. Pismo [...] do Ojca św. Jana XXIII. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 7: 1963 s. 37-38.
40. Przemówienie z okazji Mszy św. żałobnej za spokój duszy papieża Jana XXIII. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 7: 1963 s. 199-201.
41. Diecezjalna wieczerza soborowa. [Kazanie]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 8: 1964 s. 10-15.
42. [List pasterski do sióstr zakonnych z 17 III 1964 r.]. Inc.: "W dużym mieście...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 8: 1964 s. 201-206. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy jedno byli.* Op. 1985 s. 57-63.
43. [List pasterski o życiu w Jezusie Chrystusie z 4 XI 1964 r.]. Inc.: "Bo zaręczyłem Was...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 8: 1964 s. 260-264.
44. List z Rzymu na inaugurację roku akademickiego w Seminarium Duchownym w Gościkowie-Paradyżu. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 8: 1964 s. 259-260.
45. Przemówienie radiowe z Rzymu [3 X 1964]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 8: 1964 s. 233-236.
46. Sakramenty św. w duszpasterstwie. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 8: 1964 s. 74-88.
47. Duszpasterstwo i wychowawcze wartości rodziców chrzestnych. *Aten. Kapł.* R. 60: 1965 t. 68 s. 212-217.
48. Dwudziestolecie diecezji [gorzowskiej]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 9: 1965 s. 1.
49. [List pasterski na temat oddania diecezji w niewolę Bogarodzicy z 23 XI 1965 r.]. Inc.: "Z woli Boga...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 9: 1965 s. 227-231.
50. [List pasterski z okazji jubileuszu XX-lecia diecezji gorzowskiej]. Inc.: "Święte zebranie...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 9: 1965 s. 174-178. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 64-69.
51. [List pasterski z okazji zakończenia Soboru Watykańskiego II z 23 XII 1965 r.]. Inc.: "W dniu 8 grudnia...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 9: 1965 s. 274-278.
52. Powszechne powołanie do świętości w Kościele. *Aten. Kapł.* R. 60: 1965 t. 68 s. 315-325.
53. Przemówienie podczas uroczystości 20-lecia zorganizowania polskiego życia kościelnego w diecezji warmińskiej. *Warm. Wiad. Diec.* R. 20: 1965 nr 6 s. 26-27.
54. Rola konstytucji w Kościele w formacji duszpasterskiej. *Aten. Kapł.* R. 60: 1965 t. 68 s. 369-376.
55. Biskup w diecezji. *Aten. Kapł.* R. 61: 1966 t. 69 s. 147-155.
56. [List pasterski na temat tysiąclecia chrztu Polski z 18 II 1966 r.]. Inc.: "Dzisiejsi ludzie dumni są...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 10: 1966 s. 74-77. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 80-85.
57. [List pasterski na Wielkanoc Tysiąclecia z 28 III 1966 r.]. Inc.: "Polecam Wam...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 10: 1966 s. 113-116.
58. [List pasterski z okazji nadzwyczajnego jubileuszu posoborowego z 27 XII 1966 r.]. Inc.: "Przed kilku miesiącami...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 10: 1966 s. 26-30.
59. Schematy ascetyczno-rekolekcyjnych rozważań dla kapłanów w oparciu o dekret "De presbyterorum ministerio et vita.". *Aten. Kapł.* R. 61: 1966 s. 356-368.
60. Kim jesteśmy jako diecezja w perspektywie dziejów? [Kazanie]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 11: 1967 s. 22-27.
61. [List pasterski na temat wychowania do ducha ofiary i pokuty z 23 I 1967 r.]. Inc.: "O wielką tu chodzi sprawę...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 11: 1967 s. 63-67. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 97-102.
62. [List pasterski po obchodach millenijnych w diecezji gorzowskiej z 22 XI 1966 r.]. Inc.: "Wspólnie przygotowaliśmy...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 11: 1967 s. 35-39.
63. [List pasterski z okazji uroczystości millenijnych w diecezji gorzowskiej z 7 X 1966 r.]. Inc.: "Ja cię chrzczę...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 11: 1967 s. 1-5.
64. Rodzina w oparciu o niektóre nauki Soboru

Watykańskiego II. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 11: 1967 s. 84-88.

65. Dzień święceń kapłańskich. [Słowo biskupie]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 12: 1968 s. 149-150.

66. [List pasterski z okazji Tygodnia Miłosierdzia z 1 IX 1967 r.]. Inc.: "W dramacie...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 12: 1968 s. 150-154.

67. [List pasterski na temat małżeństwa z 20 XI 1969 r.]. Inc.: "Był chłopak...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 13: 1970 s. 6-14.

68. Kościół na Pomorzu Zachodnim. W: Kościół na Ziemiach Zachodnich. Red. J. KRUCINA. Wr. 1971 s. 25-32.

69. [List pasterski do kapłanów z 16 II 1971 r.]. Inc.: "W tej pracy...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 14: 1971 s. 191-192.

70. [List pasterski zapowiadający Tydzień Miłosierdzia z 18 IX 1970 r.]. Inc.: "Dopuśćcie dzieciom...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 14: 1971 s. 58-62.

71. [List pasterski na Adwent z 11 XI 1970 r.]. Inc.: "Jean Cuitton...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 14: 1971 s. 63-71.

72. [List pasterski na Wielki Post z 16 II 1971 r.]. Inc.: "Smunte dzieje zbrodniarzy...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 14: 1971 s. 192-195.

73. [List pasterski do kapłanów z 5 IV 1972 r.]. Inc.: "Słyszę, jeszcze żywo te słowa...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 15: 1972 s. 179-182. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 163-168.

74. [List pasterski na nowy rok duszpasterski 1971/72]. Inc.: "Dziennik Ojca św. ...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 15: 1972 s. 18-21.

75. [List pasterski o ofiarności na cele budowy kościołów z 5 IV 1972 r.]. Inc.: "Gdy św. Paweł...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 15: 1972 s. 175-178.

76. Rozporządzenia duszpasterskie w: *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 15: 1972: Cotygodniowa narada duszpasterska kapłanów i planowanie pracy, s. 47; 77. Kazanie o żalu doskonałym, s. 53; 78. Kontakt duszpasterski, s. 47-48; 79. Opieka nad chorymi, s. 52-53; 80. Planowanie pracy charytatywnej, s. 47-48; 81. Plan pracy nad młodymi małżeństwami, s. 54; 82. Pomocnicy Maryi, s. 116-118; 83. Program wychowawczy, s. 53-54; 84. Przygotowanie do małżeństwa, s. 49-52; 85. Sprawa małżeństw nieletnich, s. 56; 86. W sprawie duszpasterstwa grup wiernych, s. 52; 87. Zagrożenie małżeństwa sakramentalnego, s. 48-49.

88. [List pasterski na Wielki Post o posłudze Słowa Bożego w parafii z 20 II 1973 r.]. Inc.: "Miłość Boga sprawia...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 16: 1973 s. 56-60.

89. [List pasterski na Adwent o parafii jako wspólnocie miłości b. daty]. Inc.: "Gdy teraz w swoim kościele...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 16: 1973 s. 11-14. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 181-187.

90. [List pasterski o rozbudzaniu ducha miłości braterskiej w parafii z 7 IX 1973 r.]. Inc.: "Dawne zapiski kronikarzy...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 16: 1973 s. 347-351. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 198-203.

91. [List pasterski z okazji utworzenia diecezji gorzowskiej z 7 VIII 1972 r.]. Inc.: "Ja Wasz biskup...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 16: 1973 s. 6-10.

92. Odnowiony obrzęd chrztu św. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 16: 1973 s. 29-30.

93. Parafia wspólnotą miłości. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 16: 1973 s. 354-355.

94. Przemówienie na uroczystej nominacji członków Kapituły Katedralnej. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 16: 1973 s. 44-48.

95. Rozbudzanie ducha czynnej miłości do bliźnich w każdej parafii. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 16: 1973 s. 359-361.

96. Sposób przeprowadzania "wywiadówek" łącznie z katechizacją. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 16: 1973 s. 355-359.

97. Udzielanie sakramentu chrztu św. według odnowionego obrzędu. [Instrukcja]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 16: 1973 s. 30-35.

98. Duszpasterskie poczynania dla wychowania wiernych do osobistego życia modlitewnego. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 17: 1974 s. 362-365.

99. Komunikat o nominacji biskupa pomocniczego [Pawła Sochy]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 17: 1974 s. 21.

100. [List pasterski na Wielkanoc z 13 II 1974 r.]. Inc.: "Spójrzmy miłującym sercem...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 17: 1974 s. 66-70. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy jedno byli.* Op. 1985 s. 209-213.

101. [List pasterski na Wielki Post z 12 II 1974 r.]. Inc.: "W obecnym roku...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 17: 1974 s. 64-66.

102. [List pasterski o modlitwie w Roku Jubileuszowym z 21 I 1974 r.]. Inc.: "Słyszeliście, że z polecenia Ojca św. ...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 17: 1974 s. 59-62.

103. Odezwa od grobów świętych Apostołów. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 17: 1974 s. 18-19.

104. Podręcznik przygotowania pielgrzymki odpustowej w Roku Jubileuszowym. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 17: 1974 s. 71-78.

105. Przemówienie do Ojca św. w czasie wizyty ad limina Apostolorum. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 17: 1974 s. 19-20.

106. Przemówienie na rozpoczęcie posługi biskupiej Ks. dr. Pawła Sochy. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 17: 1974 s. 23-25.

107. [Słowo pasterskie do kapłanów z 11 II 1974 r.]. Inc.: "Każdy ordynariusz...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 17: 1974 s. 70-71.

108. Wprowadzenie wiernych w życie modlitwy. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 17: 1974 s. 356-362.

109. Instrukcja duszpasterska o sakramencie małżeństwa. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 18: 1975 s. 16-22.

110. Instrukcja o udzielaniu sakramentu

bierzmowania. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 18: 1975 s. 298-304.

111. [List pasterski o apostolacie małżeńskim i rodzinnym z 21 XI 1974 r.]. Inc.: "Wszyscy urośliśmy...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 18: 1975 s. 12-16.

112. [List pasterski o poszanowaniu życia poczętego z 17 II 1975 r.]. Inc.: "W ślad jasnym głosem...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 18: 1975 s. 139-142. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 231-235.

113. [List pasterski na Wielki Post z 11 II 1975 r.]. Inc.: "Nawróćcie się do mnie...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 18: 1975 s. 142-145.

114. Parafia jako wspólnota musi dokonywać ewangelizacji. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 18: 1975 s. 102-104.

115. Słowo do kapłanów z 18 I 1975 r. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 18: 1975 s. 101-102.

116. Słowo do kapłanów z 17 II 1975 r. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 18: 1975 s. 138-139.

117. Udzielanie sakramentu bierzmowania. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 18: 1975 s. 305-321.

118. W obronie poczętego życia. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 18: 1975 s. 128-138.

119. Z pomocą duszpasterzom w realizacji porgramu duszpasterskiego "humanizm chrześcijański". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 18: 1975 s. 418-423.

120. Życie wewnętrzne warunkiem pełnego człowieczeństwa. *Aten. Kapł.* R. 67: 1975 t. 84 s. 353-370.

121. Cześć Najśw. Serca Pana Jezusa i Matki Bożej w realizacji programu duszpasterskiego: człowiek w planie Bożym - fundament humanizmu chrześcijańskiego. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 361-363.

122. Człowiek Boży w stosunku do rzeczywistości ziemskich, jego odpowiedzialność za siebie i bliźnich oraz za dzieła ludzkie. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 319-326.

123. Człowiek w planie Bożym. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 316-319.

124. Duszpasterstwo dzieci i młodzieży. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 313-316.

125. Humanizm chrześcijański. Idee przewodnie i konkretne wskazania duszpasterskie. Człowiek Boży wobec świata. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 434-436.

126. Humanizm chrześcijański w konkretnym programie duszpasterskim. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 436-442.

127. [List pasterski na rozpoczęcie Tygodnia Miłosierdzia z 17 XI 1976 r.]. Inc.: "Kto nie słyszał...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 358-361.

128. [List pasterski na temat: Człowiek Boży - stanowczość i szczerość życia z 6 II 1976 r.]. Inc.: "W liście adwentowym...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 218-222. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 250-255.

129. Niektóre aspekty wychowawcze katechizacji. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 488.

130. Pomocą duszpasterzom w realizacji programu duszpasterskiego "Humanizm chrześcijański". *Homo Dei.* R. 45: 1976 s. 7-12.

131. Realizacja planu duszpasterskiego w świetle wytycznych podanych w wyliczonych źródłach. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 311-313.

132. Słowo do braci kapłanów z 16 II 1976 r. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 217-218.

133. Sprawa odpoczynku kapłanów pracujących w duszpasterstwie. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 260-261.

134. Synchronizacja katechezy międzyparafialnej. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 19: 1976 s. 489.

135. Diecezjalna realizacja programu duszpasterskiego. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 20: 1977 s. 266-267.

136. Działanie duszpasterskie w realizacji II roku programu Episkopatu o "człowieku Bożym w świecie" oraz dla realizacji nowego Ordo Poenitentiae. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 20: 1977 s. 193.

137. [List pasterski o sumieniu i nadziei, cz. 1-2 z 1-5 XII 1977 r.]. Inc.: "Ludzie sumienia...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 20: 1977 s. 357-365. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 267-277.

138. [List pasterski o wychowaniu do stałego nawracania z 14 II 1977 r.]. Inc.: "Chcę Wam pomóc...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 20: 1977 s. 84-92. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 256-266.

139. Prace duszpasterskie w realizacji Ordo Poenitentiae. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 20: 1977 s. 193-194.

140. Słowo do kapłanów na Adwent z 5 XII 1977 r. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 20: 1977 s. 365.

141. Współpraca z rodzicami, wywiadówki i katechezy. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 20: 1977 s. 265-266.

142. Homilia na eksportacji zwłok śp. Biskupa Juliusza Bieńka. Wiad. Diec. Kat. R. 46: 1978 s. 33-40.

143. Księgi uzupełniające i zastępcze ochrzczonych. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 21: 1978 s. 255-258.

144. [List pasterski na Wielki Post z 17 II 1978 r.]. Inc.: "Trzy lata temu...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 21: 1978 s. 55-62. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 278-287.

145. [List pasterski na temat: Rodzina kościołem domowym - kościół domowy w służbie życia z 3 X 1978 r.]. Inc.: "Świątły pisarz...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 21: 1978 s. 342-351. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 299-310.

146. [List pasterski o budzeniu powołań kapłańskich z 22 III 1978 r.]. Inc.: "Był młody student...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 21: 1978 s. 64-72. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 288-298.

147. [List pasterski o kolędzie duszpasterskiej z 12 XII 1978 r.]. Inc.: "Żywiej i głębiej...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 21: 1978 s. 351-353.

148. [List pasterski o ratowaniu życia rodzinnego z 9 IX 1978 r.]. Inc.: "Młoda niewiasta...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 21: 1978 s. 271-274.

149. Program diecezjalny i parafialny wychowania służby liturgicznej. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 21: 1978 s. 268-270.

150. Rodzina - kościołem domowym. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 21: 1978 s. 267.

151. Słowo braterskie do kapłanów na Wielki Post. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 21: 1978 s. 63.

152. Uaktywnienie wspólnotowości w parafii. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 21: 1978 s. 73-74.

153. Wychowanie do czystości. Autoerotyzm a spowiedź św. młodzieży dorastającej. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 21: 1978 s. 74-80.

154. Budzenie powołań kapłańskich i zakonnych w diecezji warunkiem zwyczajnego duszpasterstwa parafialnego. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 22: 1979 s. 333-337.

155. Ewangelizacja przez wychowanie chrześcijańskie dzieci i młodzieży w rodzinie. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 22: 1979 s. 327-329.

156. Kazanie do ministrantów [10 IX 1979 r. Rokitno]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 22: 1979 s. 23-29.

157. [List pasterski na temat: "Przez dobre uczynki, dobre serce do pełni chrześcijaństwa, do pełni wiary" z 20 IX 1979 r.]. Inc.: "Jeżeli ktokolwiek...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 22: 1979 s. 312-315.

158. [List pasterski o obronie życia z 25 II 1979 r.]. Inc.: "Zapewne przynajmniej niektóry z Was...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 22: 1979 s. 303-311. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno*. Op. 1985 s. 311-321.

159. [List pasterski o wychowaniu chrześcijańskim z 6 XI 1979 r.]. Inc.: "W pewnym kraju...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 22: 1979 s. 315-322. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno*. Op. 1985 s. 322-331.

160. Niektóre główne wysiłki aktualnej posługi duszpasterskiej. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 22: 1979 s. 323-324.

161. Próba wzorcowa rodzinnej modlitwy wieczornej. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 22: 1979 s. 329-331.

162. Próba wzorcowa spotkań duszpasterskich dla młodych małżeństw. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 22: 1979 s. 331-333.

163. Rozbudzenie ducha modlitwy u wiernych w zwyczajnym, powszechnym duszpasterstwie. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 22: 1979 s. 325-327.

164. Słowo wprowadzające [do Kursu Duszpasterskiego w Paradyżu]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 22: 1979 s. 12-14.

165. Zgubne skutki "aktywizmu kapłańskiego". [Konferencja]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 22: 1979 s. 14-20.

166. Instrukcja o posłudze duszpasterskiej dla rodzin na tle Synodu Biskupów 1980. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 23: 1980 s. 145-152.

167. List do parafii Konradowo-Drzewce. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 23: 1980 s. 177-180.

168. List do proboszcza parafii w Konradowie. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 23: 1980 s. 176.

169. List do sióstr zakonnych z 17 XI 1980 r. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 23: 1980 s. 263-265.

170. [List pasterski o ewangelizacji środowiska przez rodzinę z 12 XI 1980 r.]. Inc.: "Na Synodzie biskupów...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 23: 1980 s. 256-263. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno*. Op. 1985 s. 332-341.

171. [List pasterski o planowaniu pracy duszpasterskiej z 13 XI 1980 r.]. Inc.: "Byłem z Ojcem św. ...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 23: 1980 s. 249-253.

172. Nowe aspekty planowania duszpasterstwa na lata 1981-1986. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 23: 1980 s. 244-249.

173. Słowo [...] zapowiadające 36 Tydzień Miłosierdzia z 9 IX 1980 r. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 23: 1980 s. 253-255.

174. W trosce o życie wewnętrzne. Powiązanie z teologią. P. 1980 Pallotinum 8⁰ ss. 334. -Toż. Wyd. 2. Gorzów Wlkp. 1982 Kuria Biskupia 8⁰ ss. 350.

175. [List pasterski na Wielki Post]. Inc.: "Tegorocznemu orędziu...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 24: 1981 s. 3-11. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno*. Op. 1985 s. 342-351.

176. [List pasterski o aktualnych sprawach Bożych i kościelnych z 10 X 1981 r.]. Inc.: "Z woli Jezusa Chrystusa...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 24: 1981 s. 296-299. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno*. Op. 1985 s. 356-359.

177. Małżeństwo, rodzina i wartości Boże. *Więź*. R. 24: 1981 s. 81-91.

178. Nowy rok akademicki w Gorzowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Paradyżu. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 24: 1981 s. 295-296.

179. Odezwa do diecezjan w związku z zamachem na Papieża. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 24: 1981 s. 175.

180. Współpraca w dziele katechizacji dzieci i młodzieży. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 24: 1981 s. 216-217.

181. [List pasterski o ożywieniu głównych zadań duszpasterskich z 20 VIII 1982 r.]. Inc.: "A Bóg, źródło nadziei...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 25: 1982 s. 178-183. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno*. Op. 1985 s. 370-376.

182. [List pasterski o roku nadziei chrześcijańskiej z 28 X 1982 r.]. Inc.: "Gdy już zaczynamy żyć...". *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 25: 1982 s. 190-198. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno*. Op. 1985 s. 383-394.

183. Odezwa do Kapłanów i Wiernych w sprawie darów na utrzymanie Seminarium Duchownego. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 25: 1982 s. 184.

184. Orędzie przed przyjęciem Obrazu Nawiedzenia M. B. Częstochowskiej do diecezji. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 25: 1982 s. 186-190. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 377-382.

185. Apel do kapłanów, by odnowić ołtarz w kościele rokitniańskim i uaktywnić prace formacyjne grup i zespołów w nowo otwartym domu rekolekcyjnym. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 26: 1983 s. 242-243.

186. Jest nadzieja, która nie zawodzi. [Homilia]. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 26: 1983 s. 243-248.

187. Kazanie do młodzieży i pielgrzymów. [Rokitno 11 IX 1983 r.]. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 26: 1983 s. 253-263.

188. [List pasterski dotyczący krucjaty modlitw w obronie poczętych dzieci z 18 X 1983 r.]. Inc.: "Świętość wielkiej sprawy...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 26: 1983 s. 133-140. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 400-410.

189. [List pasterski na Adwent z 20 X 1983 r.]. Inc.: "Od przeszło 25 lat...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 26: 1983 s. 142-149. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 411-421.

190. [List pasterski o skupieniach modlitewnych jako szkole kultury - pełnego człowieczeństwa b. daty]. Inc.: "Po tym spotkaniu...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 26: 1983 s. 127-132.

191. [List pasterski z okazji 25-lecia posługi biskupiej b. daty]. Inc.: "Stolica Apostolska...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 26: 1983 s. 113-120.

192. [List pasterski z okazji przyjazdu papieża Jana Pawła II do Polski z 16 V 1983 r.]. Inc.: "Przed paru dniami...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 26: 1983 s. 70-74. -Toż. W: TENŻE: *Aby wszyscy byli jedno.* Op. 1985 s. 395-399.

193. Podziękowanie złożone papieżowi za życzenia na 25-lecie. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 26: 1983 s. 124-125.

194. Postulaty tyczące prac Komisji Duszpasterstwa Rodziny w bieżącej chwili. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 26: 1983 s. 61-70.

195. Słowo pasterskie do wiernych biskupiego miasta Gorzowa na rozpoczęcie Jubileuszowego Roku Odkupienia. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 26: 1983 s. 58-59.

196. Słowo wstępne do Mszy św. [Rokitno 5 IX 1983 r.]. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 26: 1983 s. 225-228.

197. List pasterski do kapłanów diecezji gorzowskiej z 1 IX 1983 r. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 27: 1984 s. 10-11.

198. [List pasterski na 39 Tydzień Miłosierdzia b. daty]. Inc.: "Ogłasza jej wartość...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 27: 1984 s. 7-10.

199. [List pasterski na 40 Tydzień Miłosierdzia b. daty]. Inc.: "W Tygodniu Miłosierdzia...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 27: 1984 s. 157-160.

200. [List pasterski z racji ponownego Nawiedzenia Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej b. daty]. Inc.: "Nasz wielki Sienkiewicz...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 27: 1984 s. 2-6.

201. Odezwa: Na początek Nowego Roku Akademickiego w Diecezjalnym Seminarium. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 27: 1984 s. 12-13.

202. [Podziekowanie za życzenia]. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 27: 1984 s. 13-14.

203. Słowo ordynariusza do czcigodnych księży w związku z listem pasterskim na 30 IX 1984 r. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 27: 1984 s. 156-157.

204. W trosce o życie wewnętrzne. O dojrzałość ludzko-chrześcijańską osób w służbie apostolskiej i duszpasterskiej Kościoła św. Gorzów Wlkp 1984 Kuria Biskupia 8^{0}.

205. Aby wszyscy byli jedno. Listy pasterskie. Opr. P. SOCHA, S. RABA. Op. 1985 Wydaw. Św. Krzyża 4^{0} ss. 420, nlb. 3.

206. Do Braci Kapłanów zarówno diecezjalnych jak i zakonnych pracujących w diecezji gorzowskiej z okazji 50-lecia kapłaństwa. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 28: 1985 s. 128.

207. [List pasterski do kapłanów]. Inc.: "Ku rozeznaniu osłabienia...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 28: 1985 s. 196-202.

208. [List pasterski na Adwent 1984 r.]. Inc.: "Jest obraz...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 28: 1985 s. 18-27.

209. [List pasterski na Adwent 1985 r.]. Inc.: "Ukaż mi Panie...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 28: 1985 s. 252-260.

210. [List pasterski na Wielki Post 1985 r.]. Inc.: "Pan Jezus do nas...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 28: 1985 s. 187-191.

211. [List pasterski o przygotowaniu do Kongresu Eucharystycznego w Polsce.]. Inc.: "Nasz Ojciec św. ...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 28: 1985 s. 242-252.

212. [List pasterski po jubileuszach z 15 VIII 1984 r.]. Inc.: "Pewien uczony ksiądz...". *Gorz. Wiad. Kość.* R. 28: 1985 s. 156-164.

213. Orędzie na Niedzielę Palmową 1985 r. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 28: 1985 s. 30-31.

214. O Życiu Bożym w człowieku. Op. 1985 Wydaw. Św. Krzyża 8^{0}.

215. Przemówienie Ks. Bpa Jubilata. [Rokitno - poświęcenie witraży]. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 28: 1985 s. 129-130.

216. Słowo do wiernych i kapłanów na święta Bożego Narodzenia 1984 r. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 28: 1985 s. 27.

217. Słowo po Mszy św. dziękczynnej przed katedrą w Gorzowie. *Gorz. Wiad. Kość.* R. 28: 1985 s. 154.

218. Sytuacja duchowno-religijna w Polsce jako program dla duszpasterskiego przeciwdziałania złu w roku duszpasterskim 1985-1986 i jako dalsze

przygotowanie do Kongresu Eucharystycznego w r. 1987. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 28: 1985 s. 192-193.

219. Wspomnienie dziękczynne. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 28: 1985 s. 141-143.

220. Wspólnota parafialna i jej zespoły apostolskie. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 32: 1985 z. 6 s. 93-98. Maszynopisy w Bibl. Sem. Duch. w Paradyżu.

221. O dogmatyczne podstawy duszpasterstwa i teologii pastoralnej. Gorzów Wlkp 1959 4⁰ ss. 41.

222. Wychowanie do czystości dzieci i młodzieży. Gorzów Wlkp 1961 4⁰ ss. 181.

223. Przygotowanie do wczesnej Komunii św. [Szkice katechez dla katechetek i rodziców]. Gorzów Wlkp 1963 4⁰ ss. 255.

224. Podręcznik duszpasterstwa młodych małżeństw i rodzin. Gorzów Wlkp 1971 4⁰ ss. 294.

225. Nauki dla nupturientów. Gorzów Wlkp 1972 4⁰ ss. 107.

226. Vademecum współpracy Ludu Bożego i Duszpasterza. Gorzów Wlkp 1973 4⁰ ss. 64.

227. Współdziałanie wiernych w parafialnej pracy duszpasterskiej. Gorzów Wlkp 1974 4⁰ ss. 245.

228. Pomoce dla duszpasterstwa sakramentalnego w parafii. (Chrzest św.). Gorzów Wlkp 1979 4⁰ ss. 115.

229. Pomoce dla duszpasterstwa sakramentalnego w parafii. (Bierzmowanie - powiązane z pedagogiką religijną, dydaktyką i praktyką wychowawczą w rodzinie). Gorzów Wlkp 1981 4⁰ ss. 270.

230. Listy pasterskie. Wskazania duszpasterskie. T. 1-2. Gorzów Wlkp 1978 4⁰ ss. 386, XIX; 387-788, XIX. Mps. Bibl. ATK, sygn. 105149.

II.

Annuario Pontificio. 1959 s. 638; 1968 s. 78; 1973 s. 195; [Materiały dotyczące prekonizacji biskupiej i ingresu]. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 2: 1958 nr 10 s. 509-572; Kurs duszpasterski z okazji XX-lecia sakry biskupiej J. E. Ks. Bpa Dra Wilhelma Pluty. *Tamże.* R. 22: 1979 nr 1-9; SYGNATOWICZ W.: Drugi biskup gorzowski ks. biskup dr Wilhelm Pluta. *Tamże.* R. 12: 1970 nr 7 s. 230-233; [Dokumenty nominacyjne i ingres]. *Tamże.* R. 15: 1973 nr 1; Listy pasterskie i odezwy biskupa ordynariusza gorzowskiego [...] w latach 1958-1976. *Tamże.* R. 20: 1977 nr 3 s. 93-96; Jubileusz XXV-lecia sakry biskupiej Jego Ekscelencji ks. biskupa dra Wilhelma Pluty. *Tamże.* R. 27: 1983 nr 7-12 s. 109-292; Konferencja Episkopatu Polski. *Życie Katol. Pol.* R. 2: 1983 nr 5-6 s. 96-97; SZUBA Z.: Biskupi polscy XX wieku. *Życie Katol.* R. 2: 1983 nr 5-6 s. 157-158; SOCHA P.: Bibliografia prac i przemówień księdza biskupa ordynariusza doktora Wilhelma Pluty. *Stud. Parad.* T. 1: 1985 s. 11-28; TENŻE: Biskup doktor Wilhelm Pluta jako "nauczyciel wiary". *Tamże,* s. 29-65; MAJDAŃSKI K.: [Kazanie pogrzebowe]. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 37: 1986 nr 2 s. 405-410; Śp. Biskup Dr Wilhelm Pluta. *Tamże,* s. 403-404; Śmierć i pogrzeb Ks. Bpa Ordynariusza Wilhelma Pluty. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 30: 1986 s. 101-145; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 168; DAJCZAK E.: Życie Boże w człowieku przewodnią ideą nauczania biskupa Wilhelma Pluty. *Stud. Parad.* T. 4: 1994 s. 7-36.

Ks. Józef Mandziuk
Ks. Lech Nowak

Pniewski Zenon (1951-1988), duszpasterz warmiński, etyk.

Urodził się w Olsztynie. Nauki gimnazjalne pobierał w tamtejszym II Liceum Ogólnokształcącym, zdobywając w 1969 r. świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno - teologiczne odbył w warmińskim Seminarium Duchownym "Hosianum". Święcenia kapłańskie otrzymał 15 VI 1975 r. w Olsztynie z rąk bpa Józefa Drzazgi. Jako wikariusz pracował w parafii Mikołajki Mazurskie (1975-1976), Reszel (1976-1981), w parafii Matki Bożej w Malborku (1981-1983) i w parafii św. Wojciecha w Ełku (1983). Równocześnie studiował etykę społeczną na Wydziale Teologicznym ATK w Warszawie, zdobywając 24 X 1983 r. stopień doktora na podstawie pracy pt.: *Prywatność jako problem etyczny*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Helmuta Jurosa. Po doktoracie został administratorem parafii Kalwa-Szropy (1983-1987). Od 1984 r. wykładał teologię moralną w Studium Teologii dla Świeckich Warmińskiego Instytutu Teologicznego. W 1987 r. przeniósł się do Olsztyna, gdzie zmarł 23 III 1988 r. i został pochowany na tamtejszym Cmentarzu Komunalnym przy ul. Poprzecznej.

I.

1. Zacznijmy na nowo się modlić. *Posł. Warm.* R. 1983 s. 161-163.

2. Czy warto dziś się jeszcze modlić? *Posł. Warm.* R. 1984 s. 172-173.

3. Nieadekwatne sposoby wyjaśnienia prywatności. *Stud. Warm.* T. 21: 1984 s. 317-341.

4. Wartość modlitwy. *Posł. Warm.* R. 1985 s. 184-186.

5. Modlitwa a współczesność. *Posł. Warm.* R. 1986 s. 118-120.

6. O godność człowieka. *Posł. Warm.* R. 1986 s. 178-180.

7. Przebaczenie a modlitwa. *Posł. Warm.* R. 1987 s. 156-160.
8. Wychowanie do prywatności. *Posł. Warm.* R. 1987 s. 196-201.
9. Chrystus uczy nas się modlić. *Posł. Warm.* R. 1988 s. 133-135.
10. Wychowanie społeczne. *Posł. Warm.* R. 1988 s. 176-178.
11. Zagadnienie pomocy wobec krajów ubogich "trzeciego świata" w świetle nauki społecznej Kościoła. W. 1980 4° ss. II, 101. Mps. Bibl. ATK, sygn. 113310. [Rozpr. magisterska].
12. Prywatność jako problem etyczny. W. 1983 4° ss. 202. Mps. Bibl. ATE, sygn. D. 11. [Rozpr. doktorska].

II.

J[EZIERSKI] J.: Śp. Ks. Zenon Pniewski. *Warm. Wiad. Diec.* R. 43: 1988 nr 2 s. 68.

Ks. Józef Mandziuk

Popiel Marcin Wacław Józef Maria (1904-1991), protonotariusz apostolski w Sandomierzu, popularyzator teologii duchowości.

Urodził się 21 III 1904 r. w Kurozwękach w rodzinie ziemiańskiej Pawła Chościaka herbu Sulima i Marii z Mańkowskich. Maturę zdobył w 1922 r. w Gimnazjum Nowodworskiego św. Anny w Krakowie. Przez rok był słuchaczem Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Wiedniu. Następnie studiował w Wyższej Szkole Inżynieryjnej Wód i Lasów w Nancy. Wróciwszy do kraju w 1927 r., nostryfikował dyplom inżyniera leśnika w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W l. 1927-1929 odbył służbę wojskową, a następnie zarządzał majątkiem rodzinnym. W 1937 r. rozpoczął studia teologiczne w Seminarium Duchownym w Sandomierzu, które zakończył dopiero w 1945 r., przyjmując święcenia kapłańskie 15 II t. r. z rąk bpa J. K. Lorka w Sandomierzu. Dn. 12 I 1946 r. objął parafię Szewna, w której duszpasterzował do końca życia. W 1963 r. otrzymał godność szambelana papieskiego, a w 1985 r. protonotariusza apostolskiego. Znany był ze swej działalności społecznej i charytatywnej. Zmarł 22 VII 1991 r. w Szewnie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu.

I.

1. Dyskusja o księżach w Polsce. *Więź.* R. 11: 1968 nr 7-8 s. 25-27.
2. Kształtowanie duchowości kapłana w posłudze parafialnej. W: *Osobowość kapłańska.* Red. J. MAJKA. Wr. 1976 s. 255-262.
3. Kilka refleksji. W: Zawsze w prawdzie, Matka Franciszka Popiel. Pniewy 1991 s. 123-126.

II.

POPIEL P.: Rodzina Popielów herbu Sulima z przydomkiem Chościak. Rys. historyczny. Kr. 1936, passim; GRZYBKOWSKI A.: Zamek w Kurozwękach. W. 1981, passim; ROSTWOROWSKI E. M.: Popioły i korzenie. Kr. 1985, passim.; BEKSIŃSKI J.: Żyli wśród nas. *Gaz. Ostrow.* R. 41: 1991 nr 33 s. 7, nr 34 s. 7; nr 35 s. 7; TUROWICZ J.: Umarł Sługa wierny. *Tyg. Powsz.* R. 45: 1991 nr 32 s. 2.; TARASKA W.: Śp. Ks. infułat Marcin Popiel (1904-1991) . *Kron . Diec . Sand.* R. 85: 1992 nr 3 s. 109-119; TENŻE: Życie wspólnotowe księży a formacja kapłańska i duszpasterstwo parafialne na przykładzie parafii Szewna (1960-1991). Lubl. 1992, mps;.

Ks. Jacek Beksiński

Poręba Piotr (1908-1991), profesor Katolickiego Uniw. Lubelskiego, pedagog.

Urodził się 22 IV 1908 r. w Mystkowie k/Nowego Sącza w rodzinie rolnika Marcina i Katarzyny Sekuła. Szkołę podstawową ukończył w Mystkowie, a studia gimnazjalne odbył w Nowym Sączu i Tarnowie jako wychowanek Małego Seminarium; tu też zdał egzamin maturalny w I Gimnazjum im. Kazimierza Brodzińskiego (1929). Studia filozoficzne i teologiczne odbył w l. 1929-1934 w Instytucie Teologicznym przy Seminarium Duchownym w Tarnowie i tu 29 VI 1934 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk bpa F. Lisowskiego.

Jako wikariusz i katecheta pracował w Zbylitowskiej Górze (1934-1936), Czchowie (1936-1938), w Gwoździcu i Snietnicy (1938) oraz w Grybowie (1938-1940), gdzie pełnił również funkcje dyrektora bursy gimnazjalnej i katechety gimnazjalnego. W l.

1940-1942 był wikariuszem i katechetą w Podegrodziu. Tu został przejściowo aresztowany przez gestapo za udział w podziemnym ruchu oporu i w tajnym nauczaniu i uwięziony w Nowym Sączu. Po wyjściu z więzienia ukrywał się do 1945 r. poza krótką pracą w Łososinie Górnej (1942). W l. 1945-1958 pracował jako katecheta gimnazjalny w Grybowie, jednak większość tych lat przeżył w ukryciu przed aresztowaniem przez UB z tytułu przynależności do AK. W l. 1956-1963 podjął pracę katechetyczną w Sędziszowie Małopolskim.

W czasie lat "ukrycia" w l. 1947-1950 studiował pedagogikę na Uniw. Jagiellońskim i tu na podstawie dysertacji pt.: *Pedagogika Jana Ochorowicza* uzyskał magisterium z filozofii. W 1960 r. zdobył doktorat nauk humanistycznych na Uniw. Warszawskim na podstawie rozprawy pt.: *Pedagogika Jana Władysława Dawida na tle epoki*. W 1963 r. inkardynował się do diecezji warmińskiej i w Olsztynie w Seminarium Duchownym "Hosianum" podjął wykłady z pedagogiki i katechetyki, które kontynuował w następnych latach. Od 1966 r. przejął wykłady z psychologii rozwojowej i pedagogiki leczniczej w Instytucie Teologii Pastoralnej przy Wydziale Teologicznym KUL i tu się habilitował 27 II 1967 r. na podstawie rozprawy pt.: *Działalność wychowawcza i poglądy pedagogiczne ks. Walentego Gadowskiego*. W 1969 r. otrzymał zatwierdzenie ministerialne habilitacji, a stopień docenta dydaktyki religii w 1973 r. W 1974 r. został kierownikiem nowoutworzonej katedry pedagogiki rodziny, w 1976 r. otrzymał nominację Senatu akadem. na profesora nadzwyczjnego przy tejże katedrze. Jako docent i profesor był promotorem 14 rozpraw doktorskich, 31 licencjackich i 71 magisterskich. W l. 1975-1976 pełnił funkcję dziekana Wydziału Teologicznego KUL. W 1978 r. przeszedł na emeryturę i z czasem zamieszkał u brata w Mystkowie, gdzie zmarł 23 VII 1991 r. i został pochowany na tamtejszym cmentarzu. W 1994 r. szkoła podstawowa w Mystkowie otrzymała jego imię.

I.

1. Naukowe podstawy pedagogiki ks. W. Gadowskiego. *Stud. Warm.* 1: 1964 s. 419-467.

2. Kształcenie katechetów w pedagogice ks. W. Gadowskiego. *Katecheta.* R. 8: 1964 s. 72-74.

3. Katecheta a konflikty religijne młodzieży. *Katecheta.* R. 9: 1965 s. 71-74.

4. Dziecko-Środowisko-Wychowawca w procesie wychowania religijno-moralnego. *Stud. Warm.* 2: 1965 s. 457-504.

5. Wychowanie człowieka. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 8: 1965 nr 2 s. 71-73.

6. Działalność ks. W. Gadowskiego na polu wychowania. *Stud. Warm.* 4: 1967 s. 471-525.

7. Ks. W. Gadowski wychowawca dzieci i młodzieży. *Stud. Warm.* 4: 1967 s. 365-421.

8. Rodzina środowiskiem wychowawczym. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* 16: 1967 s. 160-164.

9. Ideał wychowawczy w Deklaracji o chrześcijańskim wychowaniu. *Aten. Kapl.* R. 60:1968 t. 71 s. 406-414.

10. Jedność - spójność i trwałość struktury rodzinnej w procesie wychowawczym dziecka. *Stud. Warm.* 5: 1968 s. 530-583.

11. Ks. W. Gadowski pionier turystyki wychowawczej w Polsce. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* 17: 1969 s. 55-59.

12. Pedagogizacja rodziców. *Stud. Warm.* 6: 1969 s. 423-487.

13. Psychologia rozwojowa w wychowaniu alumnów seminarium duchownego. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 2 s. 202-214.

14. Wychowanie młodzieży w wolności i tolerancji religijnej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 16: 1969 z. 3 s. 83-96.

15. Atmosfera wychowawcza. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* 18: 1970 s. 56-58.

16. Konflikty rodzinne a rozwój osobowości dziecka. *Stud. Warm.* 8: 1971 s. 389-403.

17. Potrzeba naukowego duszpasterstwa rodzin. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 18: 1971 z. 3 s. 113-144.

18. Psychologiczne uwarunkowania katechizowania dzieci i młodzieży na poszczególnych etapach ich rozwoju. *Homo Dei.* R. 41: 1971 nr 2 s. 134-143.

19. Uwarunkowania psychologiczne katechezy dziecka w klasach od V do VIII. W: *Chrystus wzywa i uczy.* Red. L. KUC. W. 1971 s. 297-304.

20. Centralne problemy współczesnej rodziny katolickiej. *Homo Dei.* R. 41: 1972 s. 171-182.

21. Duszpasterz psycholog. W: *Księga pamiątkowa jubileuszu Seminarium Duchownego w Tarnowie 1821-1971.* Tarnów 1972 s. 349-364.

22. Osobowość duszpasterza rodzin. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 19: 1972 z. 6 s. 49-62.

23. Więź we współczesnej rodzinie polskiej jako przedmiot zabiegów duszpasterskich. W: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej*. Lubl. 1973 s. 619-627.

24. Wychowanie religijne w rodzinie. W: *Wychowanie w rodzinie chrześcijańskiej*. Red. F. ADAMSKI. W. 1973 s. 185-202.

25. Z pomocą duszpasterską młodym małżeństwom. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 1 s. 21-30; nr 3 s. 104-109.

26. Opieka duszpasterska nad matką ciężarną. *Aten. Kapł.* R. 66: 1974 t. 83 s. 439-463.

27. Sztuka podtrzymywania i rozwijania uczuć miłości małżeńskiej. *Aten. Kapł.* R. 68: 1976 t. 86 s. 272-287; T. 86 s. 423-437.

28. Dzieje katechetyki. W: *Historia teologii w Polsce*. Red. M. RECHOWICZ. T. 3. Cz. 2. Lubl. 1977 s. 123-187.

29. Psychologiczne uwarunkowania życia małżeńskiego. Lubl. 1977. Katol. Uniw. Lubelski 8° ss. 98.

30. Rodzina naturalna a rodzina narodowa. *Mat. Probl.* R. 1977 nr 12 s. 85-90.

31. Wkład starszego pokolenia w więź rodzinną. *Mat. Probl.* R. 1977 nr 10 s. 102-107.

32. Pedagogika chrześcijańska. *Mat. Probl.* R. 1978 nr 9 s. 98-104.

33. Pielęgnowanie uczuć miłości małżeńskiej. W: *Miłość, małżeństwo, rodzina*. Red. F. ADAMSKI. Kr. 1978 s. 233-252.

34. Rodzina jako problem współczesnego duszpasterstwa katechetycznego. *Częst. Stud. Teol.* T 6: 1978 s. 245-257.

35. Wychowanie religijne w rodzinie. W: *Miłość, małżeństwo, rodzina*. Red. F. ADAMSKI. Kr. 1978 s. 411-428.

36. Wychowanie religijne w rodzinie chrześcijańskiej - rozmowa z ks. prof. Porębą. *Życie i Myśl.* R. 28: 1978 nr 1 s. 20-28.

37. Katecheza w procesie religijnego wychowania dziecka w rodzinie. *Mat. Probl.* R. 1979 nr 6 s. 86-90.

38. Nasze dziecko. *Aten. Kapł.* R. 71: 1976 t. 93 s. 95-104.

39. Nasze dziecko - Misja Kościoła a prawa dziecka w rodzinie i społeczeństwie. *Mat. Probl.* R. 1979 nr 5 s. 126-135.

40. Religijne oblicze Janusza Korczaka. *Novum.* R. 1979 nr 7 s. 9-22.

41. Spór o religijne oblicze J. Korczaka. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 21: 1979 nr 3-4 s. 55-62.

42. Red.: Wartości pedagogiki Janusza Korczaka. Lubl. 1979. Tow. Nauk. KUL 8° ss. 101, nlb. 2.

43. Wokół sporu o religijną postawę Janusza Korczaka. *Aten. Kapł.* R. 71: 1979 t. 92 s. 95-100.

44. Psychologiczne uwarunkowania życia rodzinnego. W. 1981. PAX 16° ss. 134, nlb. 2.

45. Współżycie pokoleń na bazie rodzinnej. Olsztyn 1981. Warm. Wyd. Diec. 8° ss. 150, nlb. 2.

46. Rodzina chrześcijańska "małym Kościołem". W: *Wychowanie w rodzine chrześcijańskiej*. Red. F. ADAMSKI. Kr. 1984 s. 182-199.

47. Czy będziemy szczęśliwi we dwoje? Sandomierz 1984.

48. Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży. Lubl. 1969 ss. 156, powiel.

49. Psychologia życia małżeńskiego i rodzinnego. Lubl. 1969 ss. 214, powiel.

50. Pedagogika specjalna. Lubl. 1970, powiel.

51. Wychowanie dziecka w rodzinie. Lubl. 1970, powiel.

II.

Księga 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Lubl. 1969, wg indeksu; TOMKIEWICZ A.: Prace naukowe prowadzone pod kierunkiem ks. prof. dra habil. Piotra Poręby. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 28: 1981 z. 6 s. 11-19; TENŻE: Wykaz publikacji księdza profesora dra habil. Piotra Poręby. *Tamże*, s. 7-9; WILK J.: 10 lat katedry pedagogiki rodziny. *Tamże*, s. 5-6; BEDNARCZYK P.: Ks. Piotr Poręba. Pedagog i Profesor. *Currenda.* R. 142: 1992 s. 564-568; WILK J.: Instytut Teologii Pastoralnej. Katedra pedagogiki rodziny. *Prz. Uniw.* R. 6: 1994 nr 28 s. 4; Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993. Red. M. RUSECKI. Lubl. 1994, wg indeksu.

Ks. Bolesław Kumor

Potocki Cezary (1935-1990), prałat papieski w Białymstoku, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 14 VII 1935 r. w Surażu jako syn Piotra i Władysławy z d. Łupińskiej. Uczył się najpierw w rodzinnym miasteczku, a następnie ukończył Gimnazjum Księży Salezjanów w Różanymstoku (1949-1953). Po maturze wstąpił do Seminarium Duchownego w Białymstoku. Święcenia kapłańskie przyjął w 1959 r. Przez rok pracował jako wikariusz w parafii farnej w Białymstoku, a następnie udał się na studia na Katolickim Uniw. Lubelskim. Po magisterium i licencjacie wrócił do pracy w Białymstoku i w 1968 r. doktoryzował się z mariologii na podstawie pracy pt. *Kult Maryi w nauce papieży w latach 1878-1939*. Po doktoracie przez rok czasu pracował

jako wikariusz przy prokatedrze w Białymstoku, a w 1969 r. został notariuszem Kurii Arcybiskupiej. Pełnił też obowiązki sekretarza Diecezjalnego Ośrodka Kształcenia Soborowego i wykładowcy w tymże Ośrodku, diecezjalnego korespondenta Biura Prasowego Sekretarza Episkopatu Polski, delegata archidiecezji d/s KUL, należał do kolegium misjonarzy archidiecezjalnych. W 1974 r. został wicekanclerzem, a w dwa lata później kanclerzem Kurii Arcybiskupiej. Był jednocześnie redaktorem kwartalnika "Wiadomości Kościelne Archidiecezji w Białymstoku". Należał też do różnych komisji diecezjalnych, od 1974 r. prowadził ćwiczenia kancelaryjne w Seminarium, a także wykładał w Instytucie Teologiczno-Pastoralnym. Został odznaczony godnością prałata papieskiego. Zmarł 10 I 1990 r. w Białymstoku.

I.

1. Red.: Spis kościołów i duchowieństwa archidiecezji w Białymstoku. Białystok 1973 8[0] ss. 148.
2. Historia archidiecezji w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1: 1975 nr 1 s. 109-111.
3. Nauka papieży (1878-1939) o kulcie Maryi w swietle Konstytucji o Kościele II Soboru Watykańskiego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1: 1975 nr 1 s. 87-105.
4. Parafia Zabłudów (rys historyczny). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 1: 1975 nr 4 s. 122-124.
5. Red.: Wiadomości Kościelne Archidiecezji w Białymstoku. R. 1: 1975 - R. 15: 1989.
6. Red.: Spis kościołów i duchowieństwa archidiecezji w Białymstoku. Rok 1979 (stan z dnia 15 września 1979). Białystok 1979 8[0] ss. 257.
7. Śp. ks. Józef Kurkowski. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 4 s. 139-141.
8. Sakramenty realizacją odkupienia w ludziach. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 1 s. 42-48.
9. Śp. ks. Antoni Bachurzewski (1900-1982). *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 2 s. 135-136.
10. Śp. ks. Bronisław Słodziński. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 3 s. 125-126.
11. Śp. ks. Stanisław Więckiewicz. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 10: 1984 nr 4 s. 143-144.
12. Kazanie na uroczystość Wniebowzięcia NMP. *Wiad. Kośc. Artchid. Biał.* R. 11: 1985 nr 3 s. 75-78.
13. Kazanie z okazji wmurowania kamienia węgielnego pod kościół parafialny pod wezwaniem św. Maksymiliana Kolbego w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 11: 1985 nr 3. 78-80.
14. Inauguracja II nawiedzenia archidiecezji w Białymstoku przez Matkę Bożą w Kopii Wizerunku Jasnogórskiego. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 13: 1987 nr 3 s. 105-108.
15. Ks. Zenon Łasowski 1917-1987. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 14: 1988 nr 1 s. 129-131.
16. Maryja, Królowa Polski. W: *Czytanki majowe 1988 r.* [Białystok 1988] s. 4-6.
17. Maryja w dziejach Narodu Polskiego. W: *Czytanki majowe 1988 r.* [Białystok 1988] s. 1-2.
18. Ostra Brama. W: *Czytanki majowe 1988 r.* [Białystok 1988] s. 16-17.
19. Red.: Spis kościołów i duchowieństwa archidiecezji w Białymstoku. Rok 1988 (stan na dzień 31 grudnia 1987 r.) Białystok 1988 8[0] ss. 254.
20. Ś.p. ks. Kazimierz Cyganek 1903-1989. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 15: 1989 nr 3 s. 140-142.

II.

Spis kościołów i duchowieństwa archidiecezji w Białymstoku na lata 1973, 1979 i 1988; KISIEL E.: Homilia wygłoszona (...) w czasie Mszy św. pogrzebowej ś.p. księdza Cezarego Potockiego, kanclerza Kurii Arcybiskupiej w Białymstoku. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 16: 1990 nr 1 s.136-138.

Ks. Tadeusz Krahel

Preis Wacław (1909-1990), kanonik honorowy kapituły katedralnej chełmińskiej, misjolog.

Urodził się 8 I 1909 r. w Bogusławkach k/Torunia w wielodzietnej rodzinie rolnika Teofila i Marianny z Makowskich. Maturę uzyskał w Chełmży w 1927 r. Teologię studiował w Seminarium Duchownym w Pelplinie, gdzie 19 XII 1931 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Następnie pełnił obowiązki wikariusza katedralnego i sekretarza generalnego Rady Diecezjalnej Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary. W l. 1936-1939 studiował misjologię w Papieskim Instytucie Misjologićznym w Rzymie, uzyskując 19 VI 1939 r. doktorat na podstawie pracy pt.: *De restauratione missionum in Persia saeculo XVII Poloniaeque partibus tempore regum Sigismundi III, Vladislai IV et Ioannis Casmiri in eis stabiliendis et conservandis*. Do 1940 r. przebywał w rodzinnej

parafii w Nawrze. Zagrożony aresztowaniem przedostał się do Generalnej Guberni. Pracował w duszpasterstwie w Lesznie k/Błonia i Grodzisku Maz. Brał udział w Powstaniu Warszawskim jako kapelan. W marcu 1945 r. wrócił do Pelplina i objął funkcję prokuratora Seminarium Duchownego. 1 XI 1945 r. przeszedł na parafię św. Michała w Sopocie. 1 X 1946 r. bp K. J. Kowalski mianował go profesorem misjologii w Seminarium Duchownym w Pelplinie, kierownikiem Sekretariatu Papieskich Dzieł Misyjnych w diecezji chełmińskiej i dyrektorem Związku Misyjnego Kleru oraz administratorem parafii w Rajkowach, skąd dojeżdżał do Pelplina. 22 V 1950 r. został proboszczem parafii Św. Krzyża w Tczewie i 1 II 1951 r. dziekanem dekanatu tczewskiego, 28 III 1952 r. szambelanem papieskim, 30 IV 1954 r. kanonikiem hon. kapituły katedralnej chełmińskiej, 27 I 1964 r. prałatem domowym Ojca Św., 20 X 1967 r. członkiem Komisji Misyjnej przy Konferencji Episkopatu Polski, 12 II 1968 r. dyrektorem Diecezjalnej Akcji na Rzecz Misji Zagranicznych. W 1984 r. zrezygnował z wykładów misjologii, a 1 I 1988 r. przeszedł w stan spoczynku. Zmarł 4 VIII 1990 r. w Tczewie i tam został pochowany.

I.

1. Dzieła misyjne i ich organizacja w parafii. *Mies. Diec. Chełm.* R. 6: 1934 nr 9-10 s. 725-731; R. 7: 1935 nr 1 s. 67-75. Odb. Pelplin 1935 8⁰ ss. 17.

2. Parafialna Rada Misyjna. *Mies. Diec. Chełm.* R. 7: 1935 nr 4 s. 408-413.

3. Sprawozdanie ze Zjazdu Misyjnego Duchowieństwa w Pelplinie. *Mies. Diec. Chełm.* R. 7: 1935 nr 4 s. 406-408.

4. Referent dekanalny do spraw misyjnych. *Mies. Diec. Chełm.* R. 8: 1936 nr 3-4 s. 274-282. Odb. Pelplin 1936 8⁰ ss. 11.

5. Rec.: Le missioni cattoliche dipendenti della Sacra Congregazione de Propaganda Fide. R. 1946. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 3: 1947 s. 279-282.

6. Historia misji. Pelplin 1951 4⁰ ss. 51, skrypt powiel.

7. Życiorys Sługi Bożego ks. biskupa Konstantego Dominika. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 12: 1961 nr 9-10 s. 320-322.

8. Soborowe odnowienie i pogłębienie Kościoła na odcinku misyjnym. *Biul. Mis.* R. 1966 nr 4 s. 7-19.

9. Współpraca misyjna poprzez Papieskie Dzieła Misyjne. Referat wygł. na konferencji dekanalnej w Gorzędzieju w dn. 6 VI 1978 r. Mps w Arch. Diec. w Pelplinie.

10. Umisyjnienie wiernych poprzez Papieskie Dzieła Misyjne. Referat wygł. na skupieniu posoborowym w Pelplinie dn. 4 III 1980 r. Rkps w Arch. Diec. w Pelplinie.

II.

Spis kościołów i duchowieństwa diec. chełmińskiej. Pelplin 1928-1991; PELPLIŃSKI [Manthey] F.: Sto lat seminarium duchownego w Pelplinie. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 5: 1949 nr 5 s. 374; MROSS H.: Materiały do bibliografii osobowej pracowników naukowo - dydaktycznych Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie. *Stud. Pelpl.* T. 8: 1977 s. 389, bibliogr.; MYSZK Z.: Ks. Wacław Preis. *Pielgrzym.* R. 1: 1990 nr 22 s. 13; NAPIWODZKI R.: Ks. Wacław Preis na tle akcji misyjnej w diec. chełmińskiej w latach 1932-1985. Lubl. 1994, mps w Bibl. KUL; MROSS H.: Pracownicy naukowo-dydaktyczni Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie 1945-1995. Słownik bio-bibliograficzny. Pelplin 1995, bibliogr.

Ks. Anastazy Nadolny

Pruś Stefan, pseud.: Andrzej Stefański, Bogdan Olszański, krypt. S.P., N.S. (1918-1987), salezjanin, socjolog, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 4 II 1918 r. w Julianowie z rodziców Michała i Anieli z d. Grzejszczyk. W 1932 r. wstąpił do Niższego Seminarium Salejzańskiego w Lądzie, gdzie skończył VI klas gimnazjum ośmioklasowego. W 1936 r. wstąpił do nowicjatu salezjańskiego w Czerwińsku n/ Wisłą. Studia filozoficzne odbył w l. 1937-1939 w Studentacie Salezjańskim w Marszałkach, zaś tajne studia teologiczne w Przemyślu. Święcenia kapłańskie otrzymał 28 X 1943 r. w Warszawie. Następnie pełnił różne funkcje kapłańskie, w tym między innymi funkcję socjusza w tymczasowym nowicjacie w Łbiskach oraz funkcję wychowawcy w Salezjańskim Zakładzie w Warszawie. W l. 1945-1949 był redaktorem naczelnym Pokłosia Salezjańskiego. W l. 1947-1948 ukończył kurs dziennikarski na Uniw. Warszawskim, a w. l. 1948-1951 odbył tamże

studia socjologiczne. W 1954 r. rozpoczął w Akademii Teologii Katolickiej studia z zakresu psychologii, wieńcząc je doktoratem z filozofii w zakresie psychologii. Przez wiele lat pracował jako wykładowca w Salezjańskim Seminarium w Kutnie - Woźniakowie, pełniąc przez osiem lat funkcję prorektora. Od 1976 r. do śmierci był dyrektorem Wydawnictwa Salezjańskiego. Zmarł 3 XII 1987 r. w Warszawie.

I.

1. Akcja letnia w zakładach salezjańskich. *Pokł. Sal.* R. 24: 1946 nr 3 s. 32-40.
2. Nad grobami poległych. *Pokł. Sal.* R. 24: 1946 nr 2 s. 21-23.
3. Przed beatyfikacją Dominika Savio. *Pokł. Sal.* R. 24: 1946 nr 3 s. 50-51.
4. Realizujemy śluby jasnogórskie. *Pokł. Sal.* R. 24: 1946 nr 3 s. 48-50.
5. Wielki wychowawca. *Tyg. Warsz.* R. 2: 1946 nr 8 s. 7-8.
6. Co to jest oratorium? *Pokł. Sal.* R. 25: 1947 nr 4 s. 137-139; nr 5 s. 162-164; nr 6-7 s. 182-185.
7. Odnaleziona droga. *Pokł. Sal.* R. 25: 1947 nr 6-7 s. 206-210.
8. O ducha katolickiego wychowania. *Pokł. Sal.* R. 25: 1947 nr 8-9 s. 214-217.
9. Ratujmy młodzież. *Pokł. Sal.* R. 25: 1947 nr 10 s. 251-252.
10. Srebrny Jubileusz pracy Zgromadzenia Córek Maryi Wspomożenia Wiernych w Polsce. *Pokł. Sal.* R. 25: 1947 nr 12 s. 301-307.
11. W ogniu walk powstańczych. Wspomnienia z salezjańskiego zakładu im. ks. Siemca w czasie powstania warszawskiego. *Pokł. Sal.* R. 25: 1947 nr 3 s. 128-132; nr 4 s. 152-155; nr 5 s. 176-177.
12. Dzieło salezjańskie na ziemiach polskich w cyfrach. *Pokł. Sal.* R. 26: 1948 nr 6-7 s. 151-155.
13. Mistrz wychowania. O metodzie wychowawczej św. Jana Bosko. *Pokł. Sal.* R. 26: 1948 nr 6-7 s. 147-150.
14. Salezjanie na Ziemiach Odzyskanych. *Pokł. Sal.* R. 26: 1948 nr 6-7 s. 156-168.
15. Wychowawcza rola różańca św. *Pokł. Sal.* R. 26: 1948 nr 10 s. 201-203.
16. Miłosierdzie Boże nadzieją ludzkości. *Pokł. Sal.* R. 27: 1949 nr 4 s. 59-60.
17. Wychowanie w duchu pracy. *Pokł. Sal.* R. 27: 1949 nr 3 s. 35-36.
18. Nowenna kazań ku czci bł. Dominika Savio. Ł. 1950 8° ss. 28, powiel.
19. Wspomożenie Wiernych. Ł. 1954 8° ss. 66, powiel.
20. Twórca doskonałego systemu wychowawczego św. Jana Bosko. *Przew. Katol.* R. 47: 1957 nr 4 s. 43.
21. Czytania duchowne. Ląd 1959 8° ss. 22, powiel.
22. Wychowanie do miłości młodzieży licealnej. *Aten. Kapł.* R. 51: 1959 nr 3 s. 413-425.
23. Stosunek młodzieży szkół licealnych do praktyk religijnych. *Homo Dei.* R. 29: 1960 nr 5-6 s. 704-710.
24. W drodze do Ojca. Modlitwy, Msze św., sakramenty św. , nabożeństwa, pieśni. W. 1964 8° ss. 448.
25. W imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Modlitewnik dla dzieci i młodzieży. W. 1967 8° ss. 480.
26. Spotkanie z Bogiem. Modlitewnik dla osób starszych, samotnych i cierpiących. W. 1968 16° ss. 616.
27. Dialog Boga z Maryją i z nami. czytania na maj. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1969 nr 3-4 s. 217-256.
28. Modlitwy dziecka Bożego. Modlitewnik dla dzieci w wieku przedszkolnym. W. 1972 16° ss. 62.
29. Z Jezusem w życie. W. 1973 8° ss. 46.
30. Słowo wstępne. W: Z. MALINOWSKI, A. KOSIŃSKI: *Twórczość kompozytorska Ks. Idziego O. Mańskiego SDB.* Kr. 1974 s. 1-2.

II.

BIEŃKOWSKI J.: List pośmiertny. W. 1989, powiel.

Ks. Henryk Skorowski SDB

Przybyła Alfons (1925-1991), oficjał Sądu Duchownego we Włocławku, prawnik.

Urodził się 14 I 1925 r. w Grabowcu jako syn Jana i Antoniny z Przybyłów. Po ukończeniu szkoły powszechnej, wstąpił do Niższego Seminarium Misyjnego w Niepokalanowie. W czasie wojny przy pomocy proboszcza, a później sam, zdobywał wykształcenie w niezwykle trudnych warunkach. Najpierw na przymusowej pracy w Inowrocławiu, a później w austriackim majątku poklasztornym, którego biblioteka była dla niego niewyczerpanym źródłem wiedzy. Po zakończeniu wojny wrócił przez obóz zbiorczy w Passawie do Polski 25 XI 1945 r. i został przyjęty do Niższego Seminarium Duchownego we Włocławku, które dzięki wiedzy jaką zdobył sam, ukończył w 1947 r. W l. 1947-1952 studiował w Seminarium Duchownym we Włocławku i 15 VI 1952 r. otrzymał święcenia kapłańskie z rąk bpa F. Korszyńskiego, sufragana włocławskiego. Po

święceniach kapłańskich był wikariuszem i prefektem w Grzegorzewie (1952-1953) i Zduńskiej Woli (1953-1954). W tej ostatniej godził pracę wikariusza z dojazdami do Warszawy, gdzie rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego. Od 1954 r. zamieszkał w Warszawie, kontynuując studia z prawa kanonicznego na ATK. Stopień magistra otrzymał 22 V 1956 r. na podstawie pracy pt.: *Pojęcie bezprawnego rozkazu wiążącego, w świetle teorii prawa karnego.* Po studiach został prefektem w Seminarium Duchownym we Włocławku, wykładowcą prawa kanonicznego i jednocześnie asystentem przy katedrze prawa kanonicznego ATK. Po długich staraniach w 1958 r. otrzymał paszport i wyjechał na dalsze studia specjalistyczne do Rzymu, gdzie przebywał 7 lat. Uzyskał stopień doktora obojga praw na Uniw. Laterańskim i licencjat z socjologii na Angelicum za pracę pt.: *De natura et fundamento poenae iuridicae.* W 1965 r. powrócił do kraju i objął stanowisko wicerektora seminarium, wykłady z łaciny, prawa i praktyki kancelaryjnej. Piastował także szereg dodatkowych obowiazków: egzaminatora prosynodalnego, sędziego w Sądzie Duchownym we Włocławku, dyrektora biblioteki seminaryjnej. Od 1968 r. miał wykłady zlecone w ATK w Warszawie, a od 1969 r. otrzymał urlop naukowy. W 1971 r. wrócił do diecezji i rozpoczął pracę jako proboszcz parafii Radziejów (1971-1980), Goszczanów (1980-1982), Rychnów (1982-1985), Czernikowo(1985-1987). W tej ostatniej pełnił obowiązki dziekana. Po rocznym urlopie zdrowotnym w 1988 r. został oficjałem w Sądzie Duchownym we Włocławku. Zmarł niespodziewanie 11 IV 1991 r. Został pochowany na cmentarzu we Włocławku w kwaterze kapłańskiej.

I.

1. De inflexu praecepti in imputabilitatem criminalem ad normam iuris canonici vigentis. *Apolinaris*. R. 38: 1965 s. 123-174.

2. De iussu superioris tamquam causa imputabilitatem criminalem afficienti in iure poenali canonico. R. 1965.

3. De limitbus efficaciae praeceptorum ad normam iuris canonici vigentis. *Apolinaris*. R. 38: 1965 s. 48-83.

4. Sprawozdanie z działalności Seminarium Duchownego w 1967/68 r. *Kron. Diec. Wrocł.* R. 1968 s. 208-211.

5. Postulaty usamodzielniającego kształcenia akademickiego w odniesieniu do wykładów z zakresu prawa. *Pr. Kanon.* R. 14: 1971 nr 3-4 s. 343-356.

6. Zasada legalności w kościelnym prawie kanonicznym. *Pr. Kanon.* R. 14: 1971 nr 1-2 s. 225-252.

7. List rozwodowy w prawie Mojżeszowym. *Życie i Myśl.* R. 26: 1976 nr 7-8 s. 54-63.

8. Prawo Kanoniczne w świetle obrad Synodu Biskupów. *Aten. Kapł.* R. 60: 1968 t. 71 s. 159-172.

9. De natura et fundamento poenae iuridicae. R. 1963. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 51.

II.

Przybyła Alfons. W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 s. 126; ANDRZEJEWSKI R.: Ks. Alfons Przybyła. *Kron. Diec. Włocł.* R. 1991 s. 143-146; FRĄTCZAK W.: Ks. Alfons Przybyła. *Ład Boży.* R. 1991 nr 10 s. 7.

Ks. Wojciech Frątczak

Rąb Jan (1919-1989), kanonik kapituły kolegiackiej w Brzozowie, historyk regionalny.

Urodził się 30 X 1912 r. w wieśniaczej rodzinie Józefa i Marii z d. Hadała w miejscowości Krasne k/ Rzeszowa. Nauki gimnazjalne pobierał w Gimnazjum im. ks. Stanisława Konarskiego w Rzeszowie, zdobywając w 1938 r. świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Przemyślu, a po wybuchu drugiej wojny światowej w Brzozowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 24 X 1943 r. w Starej Wsi. Pracował w charakterze wikariusza w parafii Mrowla. W 1946 r. na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego uzyskał dyplom magistra na podstawie pracy pt.: *Statuty synodów przemyskich przed soborem trydenckim.* Nadal pełnił obowiązki wikariusza w Przybyszówce (1946-1948) i w Iwoniczu, gdzie w 1950 r. otrzymał zadanie zorganizowania placówki duszpasterskiej o nastawieniu turystycznym. W 1957 r. został mianowany proboszczem w zorganizowanej parafii w Iwoniczu. Był też dziekanem dekanatu rymanowskiego. W l. 1969-1974 studiował na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie, zdobywając doktorat w oparciu o pracę pt.: *Kapituła kolegiacka w Brzozowie w latach 1724-1788.* Po reaktywowaniu tejże kapituły został jej kanonikiem. Rozpoczął wydawanie publikacji pt.: *"Seria Prac Brzozowskiej Kapituły Kolegiackiej".* Interesował się przeszłością lokalnego Kościoła przemyskiego. Pisał wiersze, utwory sceniczne, wspomnienia. Prace naukowe publikował w "Naszej Przeszłości", natomiast liczne maszynopisy przekazał do zbiorów Seminarium Duchownego w Przemyślu. Zmarł 16 III 1989 r.

I.

1. Ustrój i życie Krucjaty Eucharystycznej. Ideowe, metodyczne i programowe podstawy wychowania i wyszkolenia w Krucjacie Eucharystycznej. Iwonicz 1949 4° ss. 161, bibliogr., powiel.

2. Kościelne dzieje Brzozowa. *Nasza Przeszł.* T. 9: 1959 s. 293-321. Toż. Nadb. Kr. 1959 ss. 29.

3. Seminarium diecezjalne w Przemyślu pod kierownictwem Księży Misjonarzy (1760-1783). *Nasza Przeszł.* T. 11: 1960 s. 255-360. -Toż. Nadb. Kr. 1960 8° ss. 105, tabl. 2.

4. Iwonicz Zdrój i okolica. Monografia balneologiczno-historyczno-krajoznawcza. T. 1. Iwonicz Zdrój 1965 4° ss. 844, bibliogr. T. 2. cz. 1. Okolica Iwonicza - Zdroju 4° ss. 194; cz. 2. Kultura Iwonicza 4° ss. 114; cz. 3. Okolica Iwonicza 4° ss. 75.

5. Iwonicz Zdrój, Rymanów Zdrój i okolice. W. 1968 Wydaw. Sport i Turystyka 16° ss. 115, il. -Toż. wyd. 2 popr. i uzup. W. 1974 Wydaw. Sport i Turystyka 16° ss. 155, mapa, il. 1, bibliogr. -Toż. wyd. 3. popr. i uzup. W. 1978 Wydaw. Sport i Turystyka 16° ss. 148, mapa 1, mapki, bibliogr.

6. Duszpasterstwo służby liturgicznej. Podręcznik dla duszpasterzy i ich pomocników. Przemyśl 1972 4°. T. 1. Czynny udział wiernych we Mszy świętej. Zestaw pieśni do Mszy św. Liturgiczne zespoły śpiewacze ss. 105; T. 2. Lektor i jego formacja. Komentator. 4° ss. 172; T. 3. Służba ministrantów. Ideowo-metodyczne podstawy ich formacji. 4° ss. 122; T. 4. Formacja służby liturgicznej. R. I. 4° ss. 127; T. 5. Formacja chóralistów. R. II. 4° ss. 94; T. 6. Formacja ceroferariuszy u młodszych akolitów. Rok III - IV. 4° ss. 167; T. 7. Formacja starszej służby liturgicznej. Rok. V-VII. 4° ss. VI, 83; T. 8. Formy pracy i środki wychowawcze. Duszpasterz ministrantów i jego pomocnicy. 4° ss. 18; T. 9. Duszpasterstwo żeńskiej służby liturgicznej. 4° ss. 41; T. 10. Kościelny podmiot duszpasterstwa służby liturgicznej. 4° ss. III, 81., bibliogr.

7. Zarys dziejów parafii diecezji przemyskiej. T. 1. Albiogwa - Łukowe - Przemyśl 1973 4° ss. 288. T. 2. Przemyśl 1973 4° ss. 272.

8. kapituła Kolegiacka w Brzozowie (1724-1788). *Nasza Przeszł.* T. 43: 1975 s. 101-133. -Toż. Nadb.Kr. 1975 8° ss. 133.

9. W Brzozowie i Jarosławiu znów kapituły kolegiackie. *Tyg. Powsz.* R. 30: 1976 nr 29 s. 7.

10. Kościółek Znalezienia Św. Krzyża i Pan Jezus

umierający w Klikówce. Iwonicz Zdr. 1977 4° ss. 28.
11. Dębowiec. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 1235.
12. Kult św. Józefa w diecezji przemyskiej. *Kron. Diec. Przem.* R. 65: 1979 s. 104-105.
13. Krosno i okolice. Przewodnik. W. 1980 Wydaw. Sport i Turystyka 4° ss. 116, bibliogr.
14. 58-letni ksiądz Jan po trzydziestu czterech latach kapłaństwa wspomina swą matkę. W: *Sylwetki matek kapłanów.* P. - W. 1981 s. 549-556.
15. O sakramencie małżeństwa. Iwonicz Zdr. 1981 8° ss. 63.
16. Wzajemne powiązania Wincentego Pola z duchowieństwem. Iwonicz Zdr. 1982 4° s. 157, bibliogr.
17. W Samborze nie było diecezjalnego seminarium duchownego. *Nasza Przeszł.* T. 60: 1983 s. 299-305. -Toż. Nadb. Kr. 1983 ss. 7.
18. S. Josephi cultu saecolo XVII in meridiana orientali Polonią. W: *Presencia de San Jose en el siglo XVII.* Prado 1984 s. 425-434.
19. Alma Mater Ressoviensis Konarciana. W: *Szkoła charakterów. Księga jubileuszowa I Gimnazjum i Liceum w Rzeszowie.* Red.: J. ŚWIEBODA. Rzeszów 1985 s. 155-156.
20. Dom Księży Misjonarzy i Seminarium Diecezjalne w Brzozowie 1760-1783. *Nasza Przeszł.* T. 70: 1988 s. 5-29. -Toż. Nadb. Kr. 1988 8° ss. 25.

II.

Rocznik Diecezji Przemyskiej 1952-1980, passim; PAJĄK J.: Ksiądz Jan. Wspomnienie. *Podkarpacie.* R. 19: 1989 nr 16.

Ks. Adam Szal

Rechowicz Marian Józef (1910-1983), profesor i rektor Katol. Uniw. Lubelskiego, biskup administrator apostolski archidiecezji w Lubaczowie, historyk Kościoła.

Urodził się 4 IX 1910 r. w Husiatynie jako syn właściciela kilku przedsiębiorstw handlowych Michała i Marceliny z Cukrowskich. W 1925 r. ukończył 5 klas Klasycznego Gimnazjum w Trembowli i wstąpił do Małego Seminarium Duchownego we Lwowie. Maturę uzyskał w 1928 r. w tamtejszym Gimnazjum im. H. Sienkiewicza. Studia filozoficzno-teologiczne odbył na Wydziale Teologicznym Uniw. Lwowskiego, otrzymując 18 VI 1933 r. święcenia kapłańskie. Pracował jako wikariusz i katecheta w Strusowie (1933-1934), Tarnopolu (1934-1936) i w parafii św. Elżbiety we Lwowie (1936-1938). W 1937 r. odbył podróż naukową do Rzymu i Paryża. Po powrocie został młodszym, a następnie starszym asystentem przy Katedrze Historii Kościoła w Polsce i na Rusi na Wydziale Teologicznym Uniw. Lwowskiego i prefektem studiów w Seminarium Duchownym we Lwowie. W 1939 r. przedstawił pracę doktorską pt.: *Działalność reformistyczna i misyjna metropolity Welamina Ruckiego (1573-1637)*, a promocję na doktora teologii otrzymnał dopiero 21 IX 1941 r. Podczas drugiej wojny światowej dzielił losy Seminarium Duchownego we Lwowie, wykładając historię Kościoła, patrologię oraz historię sztuki. Organizował również nauczanie religii w zakresie szkolnictwa średniego, zarówno w kompletach tajnego nauczania, jak i w kościołach lwowskich. Był też współorganizatorem Instytutu Kultury Religijnej we Lwowie. Dla zakonnic prowadził specjalne wykłady i konferencje w klasztorze Sacré Coeur, uwzględniając profil życia zakonnego. Od 1943 r. zaczął pisać pracę pt.: *Pojózefińskie Seminarium Generalne o.ł. w dawnej Galicji 1790-1819*, na podstawie której w 1948 r. uzyskał habilitację na Uniw. Jagiellońskim. W przeniesionym w 1945 r. ze Lwowa do Kalwarii Zebrzydowskiej Seminarium Duchownym był przełożonym i wykładowcą Biblii, historii sztuki i języka hebrajskiego. Został też asystentem na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. W 1948 r. objął funkcję sekretarza generalnego redakcji "Małej Encyklopedii Kościelnej", opracowywanej przez krakowski ośrodek naukowy.

W 1950 r. ks. Rechowicz przeniósł się do Lublina, gdzie został profesorem kontraktowym, przy Katedrze Historii Kościoła Starożytnego i Historii Teologii na Wydziale Teologicznym KUL. W l. 1952-1954 prowadził też wykłady z historii Polski na Wydziale Humanistycznym. W l. 1952-1956 był prodziekanem Wydziału

Teologicznego. Ponadto pełnił obowiązki przewodniczącego Senackiej Komisji Kontrolnej. W 1956 r. otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego, został dziekanem Wydziału Teologicznego, a 8 XI t.r. został wybrany rektorem KUL, którą to godność piastował przez trzy kadencje (do 1965 r.). Był prezesem Towarzystwa Naukowego KUL (1957-1963), pełnił obowiązki prezesa Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaciół KUL. Przyczynił się do rozbudowy poszczególnych wydziałów, zakładów naukowych, biblioteki i powstania nowych instytutów. Troszczył się o odpowiednią liczbę pracowników naukowych i ich przygotowanie pedagogiczne. Z jego inicjatywy wybudowano nowe domy mieszkalne dla młodszych pracowników nauki, których liczba wzrosła trzykrotnie i dla administracji, magazyn na potrzeby uczelni w Konstantynowie, wyposażono wnętrza konwiktu księży studentów i domów akademickich. Dbał o rozwój wydawnictw Towarzystwa Naukowego KUL i przyczynił się do powstania dwóch nowych czasopism naukowych.

W 1958 r. ks. Rechowicz otrzymał dokorat h.c. na Katol. Uniw. w Lille. Przy okazji odwiedził katolickie ośrodki uniwersyteckie we Fryburgu, Louvain i Nijnegen. Odbył też podróż do Anglii, nawiązując kontakty naukowe z uczelniami Oxfordu i Cambridge. W 1964 r. został członkiem International Association of University Presidents. Był też członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego KUL, Lubelskiego Towarzystwa Naukowego i kilku zagranicznych towarzystw naukowych. W 1967 i 1969 r. był delegatem Kościoła w Polsce i rzeczoznawcą papieskiej komisji "Pro Institutione Catholica" na Międzynarodowym Kongresie w Rzymie, związanym z posoborową odnową studiów kościelnych. W 1967 r. otrzymał nominację na profesora zwyczajnego i nadal aktywnie uczestniczył w życiu KUL. W 1978 r. otrzymał medal "Za zasługi dla Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego", będący wyrazem wdzięczności za jego ofiarną pracę na rzecz Uczelni. W swej działalności naukowej skupiał się nad zagadnieniami z historii teologii, kultu świętych w Polsce, dziejów zgromadzeń zakonnych, duszpasterstwa i nauczania kościelnego. Z jego seminarium wyszło wielu magistrów, kilkunastu doktorów i kilku docentów.

Dn 17 VIII 1973 r. ks. Rechowicz został wybrany wikariuszem kapitulnym archidiecezji w Lubaczowie, a 28 XII t.r. otrzymał prekonizację papieską na biskupa tyt. Pupiany z objęciem obowiązków administratora apostolskiego archidiecezji lwowskiej z siedzibą w Lubaczowie. Sakrę biskupią przyjął 3 III 1974 r. w Warszawie. Podczas swych rządów zreorganizował sieć dekanalną i parafialną, patronował budowie nowych kościołów, kaplic, sal katechetycznych i plebanii, rozbudował prokatedrę lubaczowską, wzniósł nową rezydencję biskupią, siedzibę Kurii, pomieszczenie na zbiory archiwalne i muzealne, rozproszone w różnych rejonach kraju. W Lublinie utworzył kolegium dla alumnów, kształcących się na KUL. Był organizatorem Dni Kultury Chrześcijańskiej i twórcą czasopisma naukowego "Studia Lubaczoviensia". W listach pasterskich zwracał uwagę na wychowanie młodzieży i zagadnienia katechezy szkolnej. W 1974 r. ogłosił list pasterski z okazji 600-lecia powstania archidiecezji. Był członkiem Komisji Episkopatu Polski d/s KUL, przewodniczącym Rady Naukowej Episkopatu Polski i wiceprzewodniczącym Komisji d/s Nauki Katolickiej. Do końca życia brał czynny udział z zjazdach i sympozjach naukowych, poświęconych zagadnieniom nauki katolickiej, kultury chrześcijańskiej i historii Kościoła. Zmarł na atak serca 29 IX 1983 r. w Lublinie i został pochowany w grobowcu biskupim na cmentarzu w Lubaczowie.

I.

1. Piotr i cezar. *Gaz. Kośc.* R. 41: 1934 nr 22 s. 256-257.

2. Rec.: K. LEWICKI: Książę Konstanty Ostrogski a Unia Brzeska (1595). Lw. 1933. *Gaz. Kośc.* R. 42: 1935 nr 17 s. 203-204.

3. Jan Józef Welamin Rutski (1573-1637). *Prz. Powsz.* R. 54: 1937 t. 215 s. 358-369.

4. Plany misyjne Kongregacji de Propaganda Fide na Bałkanach a unia w Polsce (1622-1935). *Nasza Przeszł.* T. 2: 1947 s. 135-145.

5. Rec.: E. WINTER: Der Josefinismus und seine Geschichte Beitrage zur Geistesgeschichte österreichs 1740-1888. Brema 1943. *Nasza Przeszł.* T. 3: 1947 s. 261-265.

6. Frankl Stanisław (1903-1944). W: *Pol. słow. biogr.* T. 7: 1948 s. 91-92.

7. Pionier ruchu liturgicznego (ks. Karol Csesznàk). *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 nr 4 s. 213-217.

8. Sprawa patriarchatu Kościoła "greckiego" na ziemiach dawnej Polski (1623-1638). *Aten. Kapł.* R. 40: 1948 t. 49 s. 332-352.

9. Sprawa patriarchatu Kościoła "greckiego" na ziemiach dawnej Polski w okresie Wazów. *Pol. Sacra.* R. 1: 1948 z. 1-4 s. 369-371.

10. Sprawa Wielkiego Seminarium dla unitów na ziemiach dawnej Polski 1595-1819. Kr. 1948. *Rozpr. Wydz. Teol. UJ.* T. 1.

11. Zagadnienie powołań kapłańskich w okresie działalności pojózefińskiego Seminarium Generalnego w dawnej Galicji (1790-1819). *Nasza Przeszł.* T. 4: 1948 s. 209-224.

12. Gorazdowski Zygmunt Karol (1845-1920). *Caritas* R. 5: 1949 nr 50 s. 344-346.

13. Rec.: B. WACZYŃSKI: Czy Antigrafe jest dziełem Maksyma (Melecjusza) Smotryckiego? Lubl. 1948; Przegląd literatury teologicznej o wschodzie chrześcijańskim w latach 1939-1947. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 1: 1949. *Pol. Sacra.* R. 2: 1949 z. 4 s. 354-356.

14. Rec.: H. E. WYCZAWSKI: Dzieje Kalwarii Zebrzydowskiej. Kr. 1947. *Aten. Kapł.* R. 41: 1949 t. 51 s. 187-188.

15. Rec.: A. KLAWEK: Zarys dziejów teologii katolickiej w Polsce. Kr. 1948. *Collect. Theol.* R. 22: 1950-1951 nr 1-4 s. 158-163.

16. Dzieje Kościoła w starożytności i we wczesnym średniowieczu. Lubl. 1951 4° ss. 140, skrypt powiel.

17. Znajomość pism św. Jana Kantego w XVI i XVII w. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* Nr 5: 1951-1952 [druk: 1954] s. 8-10.

18. Dzieje Kościoła pierwotnego (33-313). Lubl. 1952 4° ss. 75. -Toż. Wyd. 2. Lubl. 1957. -Toż. Wyd. 3. Lubl. 1963, skrypt, powiel.

19. Rec.: Roczniki Teologiczno-Kanoniczne. T. 2: 1955 - T. 16: 1969.

20. Studia alumnów w Galicyjskim Seminarium Generalnym (1790-1819). [Fragm. rozpr. habil.]. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 2: 1955 s. 61-107.

21. St. Jean Kanty a-t-il èté l'auteur du commentaire conciliariste sur l'Evangile de St. Matthieu? *Collect. Theol.* R. 26: 1955 nr 1 s. 13-45.

22. Karność alumnów w Galicyjskim Seminarium Generalnym (1790-1819). [Fragm. rozpr. habil.]. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 2: 1956 nr 1 s. 119-160.

23. Wpływ korektorów paryskich na teksty skrypturystyczne stosowane w warsztacie naukowym mistrza Benedykta Hesse. *Ruch Biblij.* R. 9: 1956 nr 4-6 s. 289-294.

24. O niektórych sprawach podstawowych KUL. *Tyg. Powsz.* R. 11: 1957 nr 11 s. 6-7.

25. Wychowanie ascetyczne w Galicyjskim Seminarium Generalnym (1790-1819). [Fragm. rozpr. habil.]. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 3: 1956 [druk: 1957] nr 2 s. 301-320.

26. Z dziejów gospodarczych Galicyjskiego Seminarium Generalnego (1790-1819). [Fragm. rozpr. habil.]. *Rocz. Hum.* T. 4: 1953 [druk: 1957] nr 4 s. 117-156, 313-314.

27. Gerowski (Gierowski) Jakub (1794-1850). W: *Pol. słow. biogr.* T. 7: 1958 s. 398-399.

28. Gerstmann Adam (1837-1940). W: *Pol. słow. biogr.* T. 7: 1958 s. 403-404.

29. Kto był autorem koncyliarystycznego komentarza do św. Mateusza, przypisywanego św. Janowi Kantemu? *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* Nr 7: 1953: 1956 [druk: 1958] s. 12.

30. KUL i "Catho". [Wywiad przeprowadził J. WOŹNIAKOWSKI]. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 23 s. 1, 4-5.

31. La reception du thomisme en Pologne. *Bulletin du Faculté Catholique de Lille.* R. 1958.

32. Mówi Rektor KUL. [O współczesnych uniwersytetach katolickich w Europie]. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 38 s. 1-2.

33. Na czterdziestolecie KUL. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 3 s. 5-8, 153, 155.

34. Przedmowa. W: *Katolicki Uniwersytet Lubelski w oczach wychowanków. Założenia. Wspomnienia. Sprawozdania.* Lubl. 1958 s. 7-8.

35. Przedmowa. W: *Rola kobiety w Kościele.* Lubl. 1958 s. 5.

36. Przemówienie inauguracyjne. [Na uroczystości otwarcia r. akad. 1957/1958]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 1 s. 88-93, 131-132, 136-137.

37. Przemówienie inauguracyjne. [Z okazji otwarcia wykładów dla duchowieństwa w r. 1957]. W: *Rola kobiety w Kościele.* Lubl. 1958 s. 6.

38. Przemówienie [...] na akademii. [Z okazji jubileuszu 40-lecia KUL]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 4 s. 87-90.

39. Przemówienie na nabożeństwie żałobnym za Ojca św. Piusa XII. Zesz. Nauk. KUL. R. 1: 1958 nr 4 s. 3-6.

40. Św. Jan Kanty i Benedykt Hesse w świetle

krakowskiej kompilacji teologicznej z XV w. Studium nad komentarzem do św. Mateusza. (Rękopisy Biblioteki Jagiellońskiej nr 1364-1366, 1368). Lubl. 1958 Towarzystwo Naukowe KUL 8° ss. 315.

41. Bilans 15-lecia KUL. *Tyg. Powsz.* R. 13: 1959 nr 47 s. 1-2.

42. Przemówienie [...] na inauguracji r. akad. 1958/1959. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 2: 1959 nr 1 s. 124-134.

43. Przemówienie żałobne wygłoszone [...] w czasie nabożeństwa za duszę śp. księdza dziekana prof. dra Bolesława Radomskiego w kościele akademickim KUL w dniu 1 X 1956 roku. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 4: 1957 [druk: 1959] nr 1 s. 6-10. [Fragm.].

44. Gorazdowski Zygmunt Karol (1845-1920). W: *Pol. słow. biogr.* T. 8: 1960 s. 290-291.

45. Grochowski Stanisław (zm. 1645). W: *Pol. słow. biogr.* T. 8: 1960 s. 599.

46. O miejsce uniwersytetu w kulturze. *Tyg. Powsz.* R. 14: 1960 nr 48 s. 1-2.

47. Przemówienie [...] na inauguracji r. akad. 1959/1960. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 3: 1960 nr 1 s. 3-11, 170, 174.

48. Słowo wstępne. W: Ethos perenne ku czci o. Jacka Woronieckiego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 6: 1959 [druk: 1960] nr 1-2 s. 5-7.

49. Śp. prof. dr Wiktor Hahn. [Wspomnienie pośmiertne]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 3: 1960 nr 1 s. 157-158.

50. Wpływ myśli tomistycznej na nauczanie teologiczne w Akademii Krakowskiej w pierwszej poł. XV w. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 3: 1960 nr 2 s. 3-14, 166, 169-170.

51. "Dziś i jutro kultury współczesnego społeczeństwa". *Zesz. Nauk. KUL.* R. 4: 1961 nr 4 s. 5-6.

52. Hesse Benedykt (zm. 1456). W: *Pol. słow. biogr.* T. 9: 1961 s. 485-486.

53. Hohl Hona (zm. ok. 1602). W: *Pol. słow. biogr.* T. 9: 1961 s. 580.

54. Il concilio ecumenico e la storia degli uomini l'oggi. *Rocca.* T. 20: 1961 nr 3 s. 18-19.

55. Otwieram rok akademicki 1961-1962. [Fragm. przemówienia inauguracyjnego]. *Tyg. Powsz.* R. 15: 1961 nr 48 s. 1, 4.

56. Przemówienie [...] Rektora KUL [na uroczystości inauguracji r. akad. 1960-1961]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 4: 1961 nr 1 s. 141-147.

57. Słowo wstępne. W: Dziś i jutro kultury współczesnego społeczeństwa. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 4: 1961 nr 4 s. 5-6.

58. Das Problem des Diakonats im Himblick auf die Situation und den Bedarf der Kirche in Polen. W: *Diaconia in Christo. Über die Erneuerung des Diakonats.* Freiburg i Br. 1962 s. 435-447.

59. Hulewicz-Wojutyński Sylwester (zm. przed 1650). W: *Pol. słow. biogr.* T. 10: 1962 s. 97.

60. Katolicki Uniwersytet Lubelski 1961-1962. [Sprawozdanie rektorskie]. *Tyg. Powsz.* R. 16: 1962 nr 47 s. 7.

61. Przemówienie Rektora KUL. [O strukturze uniwersytetu w czasie otwarcia r. akad. 1961-1962]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 5: 1962 nr 1 s. 141-148.

62. Sprawa jedności chrześcijan. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 5: 1962 nr 1 s. 3-16.

63. Jan z Kęt (1390-1437). W: *Pol. słow. biogr.* T. 10: 1962 s. 456-457.

64. Przemówienie Ks. Rektora. [Na inauguracji r. akad. 1962-1963]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 6: 1963 nr 1 s. 121-123.

65. Rec.: K. GÓRSKI: Od religijności do mistyki. Zarys dziejów życia wewnętrznego w Polsce. Cz. 1: 966-1795. Lubl. 1962. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 6: 1963 nr 2 s. 68-70. Współautor: B. KUMOR.

66. Przemówienie Ks. Rektora. [Na inauguracji r. akad. 1963/1964]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 7: 1964 nr 1 s. 81-84. [Fragm].

67. Przemówienie Ks. Rektora [podczas uroczystości patronalnych w 20-tą rocznicę wznowienia działalności KUL]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 7: 1964 nr 4 s. 79-82.

68. System studiów na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w XV w. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 7: 1964 nr 2 s. 5-17.

69. Święto Nadziei. *Tyg. Powsz.* R. 18: 1964 nr 1 s. 1.

70. W stronę Kościoła Ubogich. *Tyg. Powsz.* R. 18: 1964 nr 52 s. 1.

71. Zbigniew Makarczyk (1904-1963). [Wspomnienie pośmiertne]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 7: 1964 nr 4 s. 93-95.

72. Jan Hus. *Tyg. Powsz.* R. 19: 1965 nr 52 s. 2-3.

73. Jedność teologii i jej podział w epoce renesansu i baroku. Zarys problemu. W: W. GRANAT: *Dogmatyka katolicka.* Tom wstępny. Lubl. 1965 s. 51-65.

74. Przedmowa. W: A. SZELĘGIEWICZ: *Edmund Bojanowski i jego dzieło.* P. 1965 s. V-VI.

75. Przemówienie na otwarciu sesji naukowej. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 8: 1965 nr 3 s. 6.

76. Studium historii Kościoła na KUL. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 8: 1965 nr 3 s. 21-24.

77. Chrzest Polski a katolicka teologia misyjna we wczesnym średniowieczu. *Ruch Biblij.* R. 19: 1966 nr 2 s. 67-74.

78. Goydan Dymitr (1790-1858). *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 12: 1965 [druk: 1966] nr 4 s. 136.

79. Gromnicki Stanisław de Omelany (1843-1921). *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 12: 1965 [druk: 1966] nr 4 s. 134-136.

80. Harasiewicz Michał (1763-1836). *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 12: 1965 [druk: 1966] nr 4 s. 133-134.

81. Idea uniwersytetu a Kościół w Polsce. *Zesz.*

Nauk. KUL. R. 9: 1966 nr 4 s. 70-80.

82. Myśl teologiczna w Polsce do czasu założenia Wydziału Teologicznego w Krakowie. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 9: 1966 nr 1-2 s. 85-98.

83. Komorowski Stephan Julius Maria, Geistlicher und Politiker (1863-1929). W: *Österreichisches biographisches Lexikon 1815-1950*. T. 4. Graz 1966 s. 103.

84. Sprawa obrządku cyrylo-metodiańskiego w Polsce. Przegląd dyskusji. W: *Pastori et Magistro*. Red. A. KRUPA. Lubl. 1966 s. 73-86.

85. Kolenda Gabriel (ok. 1605-1674). W: *Pol. słow. biogr*. T. 13: 1967-1968 s. 310-311.

86. Rozwój seminariów duchownych w Polsce a II Sobór Watykański. *Aten. Kapł*. R. 59: 1967 t. 70 s. 13-24.

87. Słowo wstępne. W: Zbiór rozpraw o kulcie świętych w Polsce. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 14: 1967 nr 4 s. 5-6.

88. Św. Jan z Kęt. [W 200-lecie kanonizacji]. *Tyg. Powsz*. R. 21: 1967 nr 52-53 s. 2.

89. Głos w dyskusji. *Rocz. Hum*. T. 16: 1968 nr 1 s. 153-154.

90. Kopystynski (Kopesteński) Mateusz Michał (1551-1610). W: *Pol. słow. biogr*. T. 14: 1968 s. 26-27.

91. Organizacja Wydziału Teologicznego Akademii Krakowskiej w XV w. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL*. Nr 16: 1968 s. 227-229.

92. Avant-propos. W: *Le millénaire du catholicisme en Pologne. Poland's millenium of catholicism*. Lubl. 1969 s. 25-27.

93. Co to znaczy "uniwersytet katolicki". Uwagi na tle obrad Kongresu Katolickich Uniwersytetów, zwołanego przez Kongregację Wychowania Katolickiego w Rzymie w dniach od 25 IV do 1 V 1969 r. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 12: 1969 nr 4 s. 3-7.

94. Diecezja Włocławska a Katolicki Uniwersytet Lubelski. *Aten. Kapł*. R. 61: 1969 t. 72 s. 259-266.

95. Foreword. W: *Le millénaire du catholicisme en Pologne. Poland's milleninniun of catholicism*. Lubl. 1969 s. 28-30.

96. La pensee théologique polonaise jusqu'á la fondation de la paculté de théologie á Cracovie. W: *Le millénaire du catholicisme en Pologne. Poland's milleninnium of catholicusm*. Lubl. 1969 s. 223-243.

97. Polska myśl teologiczna w średniowieczu. W: *Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce*. Cz. 1: *Kościół. Początki i zarys rozwoju*. Lubl. 1969 s. 219-253.

98. Przedmowa. W: *Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce*. Cz. 1: *Kościół. Początki i zarys rozwoju*. Lubl. 1969 s. 17-19.

99. Red.: Księga jubileuszowa 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Lubl. 1969.

100. Red.: Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce. T. 1-3. Lubl. 1969.

101. Reforma wyższych studiów kościelnych. [Wywiad przeprowadził A. BARDECKI]. *Tyg. Powsz*. R. 23: 1969 nr 4 s. 3.

102. Struktura a problem integracji na uniwersytecie katolickim. *Znak*. R. 21: 1969 s. 721-728.

103. Uniwersytety katolickie. W: *Księga jubileuszowa 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*. Lubl. 1969 s. 13-19.

104. Lewicki Michael, Metropolit und Kardinal (1858). W: *Österreichisches biographisches Lexikon 1815-1950*. T. 5. Graz 1970 s. 22.

105. Głos w dyskusji. W: *Pamiętnik X Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Lublinie 9-13 września 1969. Referaty i dyskusja*. W. 1971 s. 326-328, 444-446.

106. Introduction. *Bulletin de Recherches de l'Institut de la Culture Médiévale*. [T. 1]. Lubl. 1971 s. 5.

107. Kulczycki Ignacy (1707-1747). W: *Pol. słow. biogr*. T. 16: 1971 s. 138-139.

108. Mikołaj Kopernik przedstawiciel kościelnego środowiska uczonych. *Krajowa Agencja Informacyjna*. R. 13-17: 1971 nr 33 A s. 29-34.

109. Problémes concernant l'organisation de la faculté de Théologie au XVe siécle. *Bulletin de Recherches de l'Institut de la Culture Médiévale*. [T. 1]. Lubl. 1971 s. 31-32.

110. Rec.: H. RIESER: Der Geist des Josephinismus. Wien 1963. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 18: 1971 nr 4 s. 156.

111. Rec.: Vita Dorotheae Montoviensis magistri Johannis Marienwerder. Herausgegeben von H. WESPHAL. Köln-Graz 1964. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 18: 1971 nr 4 s. 155.

112. [Św.] Jan Kanty. W: *Hagiografia pol*. T. 1. P. 1971 s. 536-548.

113. [Św] Jozafat Jan Kuncewicz. W: *Hagiografia pol*. T. 1. P. 1971 s. 632-646.

114. Ks. profesor dr Teofil Długosz. *Anal. Crac*. T. 3: 1971 [druk: 1972] s. 21-32.

115. Początki szkoły katedralnej w Gnieźnie. *Rocz. Hum*. T. 20: 1972 nr 2 s. 35-42.

116. W sprawie nowego polskiego podręcznika powszechnej historii Kościoła. *Zesz. Nauk. KUL*. R. 15: 1972 nr 1 s. 56-60.

117. Artykuły w: *Enc. katol*. T. 1. Lubl. 1973: Abelard Pierre. IV. Myśl teologiczna, szp. 11-13; 118. Albertario Davide, szp. 305; 119. Alcalá de Henares, szp. 316; 120. Angełłowicz Antoni, szp. 554; 121. Anglia. IV. Dzieje teologii katolickiej. A. Starożytność i średniowiecze, szp. 566-568; 122. Ankwicz Andrzej Alojzy, szp. 623; 123. Antoni z Napachania, szp. 665; 124. Anzelm Polak, szp. 736; 125. Augustyn Triumphys Oesa, szp. 1115-1116; 126. Balzer Oswald Marian, szp. 1292-1293.

127. Eklezjastyczna kariera Mikołaja Kopernika. W: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej*. Lubl. 1973 s. 419-428.

128. Głos w dyskusji. W: *Mikołaj Kopernik. Studia i materiały sesji kopernikowskiej w KUL 18-19 lutego 1972 r.* Lubl. 1973 s. 248-251.

129. Ks. Idzi Radziszewski. *Tyg. Powsz.* R. 27: 1973 nr 9 s. 4-5.

130. Ks. Idzi Radziszewski. [Próba charakterystyki postaci]. *Aten. Kapł.* R. 65: 1973 t. 80 s. 412-423.

131. Nel 50 anniversario della morte il Servo di Dio Józef Bilczewski, arcivescovo di Leopoli dei latini. *L'Osserv. Rom.* R. 113: 1973 nr 71.

132. O teologiczne oblicze Mikołaja Kopernika. *Aten. Kapł.* R. 65: 1973 t. 81 s. 333-345.

133. Red.: Acta Mediaevalia. T. 1-3. Lubl. 1973-1978.

134. Red.: Encyklopedia katolicka. T. 1-4. Lubl. 1973-1983.

135. Red.: Studia z dziejów liturgii w Polsce. Lubl. 1973.

136. Red.: Z zagadnień kultury chrześcijańskiej. Lubl. 1973.

137. Sztuki wyzwolone na przełomie XIV i XV wieku w świetle katalogów polskich bibliotek kapitulnych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 19: 1972 [druk: 1973] nr 4 s. 57-67.

138. Wstęp. W: *Acta medievalia.* T. 1. Lubl. 1973 s. 5-6. -Toż w j. francuskim: Avant-propos. *Tamże*, s. 7-8.

139. Wstęp. W: *Studia z dziejów liturgii w Polsce.* Lubl. 1973 s. 7-8. Współautor: W. SCHENK.

140. Dzieje polskiej nauki teologicznej. W: *Historia Kościoła w Polsce.* Red. B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. T. 1 cz. 1. P. 1974 s. 202-207, 446-458; T. 1 cz. 2 s. 140-150, 396-405.

141. Manuscrits liturgiques en Pologne avant le Concile de Trente. Essai d'interprétation chronologique et géographique. *Miscellanea historiae ecclesiasticae.* [T.] 5: 1974 nr 61 s. 297-304. Współautor: W. DANIELSKI.

142. Red.: Dzieje teologii katolickiej w Polsce. T. 1-3. Lubl. 1974-1977.

143. Sługa Boży Józef Bilczewski, arcybiskup lwowski. W 50-lecie śmierci (1860-1923). *Homo Dei.* R. 43: 1974 s. 259-264.

144. Z dziejów myśli teologicznej w Polsce 1400-1939. *Aten. Kapł.* R. 66: 1974 t. 82 s. 15-33.

145. Le programme d'études dans écoles cathédrales en Pologne á la lumiére des plus anciens cataloques des bibliotheques capitulaires. *Bulletin de Recherches de l'Institut de la Cultures Médiévale.* [T. 2]: 1975 s. 27.

146. Początki i rozwój kultury scholastycznej (do końca XIV wieku). W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* T. 1. Lubl. 1974 [druk: 1975]. s. 19-91.

147. Początki szkolnictwa teologicznego w Kościele Unickim. W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* T. 2 cz. 2. Lubl. 1975 s. 575-586.

148. Po założeniu Wydziału Teologicznego w Krakowie (wiek XV). W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* T. 1. Lubl. 1974 [druk: 1975] s. 93-148.

149. Przedmowa. W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* T. 1. Lubl. 1974 [druk: 1975] s. XV-XVIII.

150. Teologia pozytywno-kontrowersyjna. Szkoła polska w XVI wieku. W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* T. 2 cz. 1. Lubl. 1975 ss. 33-85.

151. Uwagi wstępne. W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* T. 2 cz. 1. Lubl. 1975 s. 15-32.

152. Wstęp. W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* T. 1. Lubl. 1974 [druk: 1975] s. 1-15.

153. Wydział Teologiczny Akademii Krakowskiej w XVII i XVIII wieku. W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* T. 2 cz. 2. Lubl. 1975 s. 9-30.

154. Biogramy w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Baziak Eugeniusz, szp. 127; 155. Bernard arcybiskup, szp. 298; 156. Bielawski Piotr, szp. 531; 157. Blachet Emile, szp. 654; 158. Bogucicki Józef Jan Kanty, szp. 718-719.

159. Przedmowa. W: *Studia z dziejów liturgii w Polsce.* T. 2. Lubl. 1976 s. 7-8.

160. Z legendy polskiej w Bejrucie. *Tyg. Powsz.* R. 31: 1977 nr 26 s. 1-2.

161. Idea uniwersytetu katolickiego dzisiaj. Narodziny uniwersytetu katolickiego. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 21: 1978 nr 2 s. 15-20.

162. Dzieje polskiej nauki teologicznej (1772-1918). W: *Historia Kościoła w Polsce.* Red. B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. T. 2 cz. 1. P. 1979 s. 675-679.

163. Dzieje nauki teologicznej. W: *Historia Kościoła w Polsce.* T. 2 cz. 2. P. 1979 s. 99-106.

164. Apostolstwo chorych w Polsce i jego Pierwszy Duszpasterz. *Tyg. Powsz.* R. 33: 1979 nr 11 s. 3.

165. Homilia wygłoszona w katedrze wrocławskiej z okazji XX-lecia konsekracji biskupiej ks. biskupa prof. dra hab. Wincentego Urbana. *Wrocl. Wiad. Kośc.* R. 34: 1980 nr 4-6 s. 134-139.

166. Nowicki Jan Ewangelista (1894-1973). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2. W. 1981 s. 68-70.

167. Przemówienie żałobne wygłoszone podczas Mszy św. za śp. Ks. Redaktora Alfonsa Schletza w dniu 21 marca 1981 r. w kościele Księży Misjonarzy na Stradomiu. *Nasza Przeszł.* T. 56: 1981 s. 7-11.

168. Lwowskie lata Adama Stefana Sapiehy. W: *Księga Sapieżyńska.* Red. J. WOLNY. Kr. 1982 s. 49-54.

169. Przemówienie [podczas doktoratów h.c. KUL]. *Biul. Inf. KUL.* R. 11: 1982 nr 1-2 s. 126-127.

170. Sanktuarium jasnogórskie a rozwój świadomości narodowej. *Aten. Kapł.* R. 74: 1982 t. 99 s. 5-27.

171. [List pasterski z racji 600-lecia metropolii lwowskiej z 3 V 1975 r.]. Inc. "Dwóch królów Polski...". *Stud. Lubacz.* T. 1: 1983 s. 156-158.

172. O genezę ślubów lwowskich Jana Kazimierza. *Stud. Lubacz.* T. 1: 1983 s. 9-19.

173. Rec.: A. KLAWEK: Całe życie z Biblią. P.

1982. *Stud. Lubacz.* T. 1: 1983 s. 133-134.
174. Rec.: W. ŚWIEŻAWSKI: Pierwszy umiłował. Komentarz do Ewangelii Jezusa Chrystusa według św. Jana. Wr. 1982. *Stud. Lubacz.* T. 1: 1983 s. 135.
175. Słowo wstępne. *Stud. Lubacz.* T. 1: 1983 s. 5.
176. Sługa Boży arcybiskup Józef Bilczewski (w 60-tą rocznicę śmierci). *Tyg. Powsz.* R. 37: 1983 nr 25 s. 5, 7.
177. Sześćsetlecie założenia metropolii łacińskiej halicko-lwowskiej. *Stud. Lubacz.* T. 1: 1983 s. 151-156.
178. Chrześcijaństwo a etos polski. *Stud. Lubacz.* T. 2: 1984 s. 5-13.
179. List kondolencyjny [z okazji śmierci ks. W. Smereki]. *Ruch Biblij.* R. 37: 1984 nr 2 s. 98-99.
180. Św. Jozafat Kuncewicz. W: *Polscy święci.* Red. J. R. BAR. T. 11: 1987 s. 135-146.

II.

LIBROWSKI S.: Bibliografia prac opublikowanych Biskupa Prof. Dra. Mariana Rechowicza. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 24: 1977 nr 4 s. 11-24, tamże bibliografia; ZAHAJKIEWICZ M.: Biskup profesor Marian Rechowicz (1910-1983). Życie i działalność. *Nasza Przeszł.* T. 62: 1984 s. 211-235, tamże bibliografia; KUMOR B.: Rechowicz Marian Józef (1910-1983). W: *Pol. słow. biogr.* T. 30: 1987 s. 699-701, tamże literatura. –Ponadto: TUROWSKI K.: Z pobytu delegacji KUL za granicą. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 1 s. 113-118; ZIELIŃSKI Z.: Historia Kościoła na Wydziale Teologicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 1918-1968. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 15: 1968 nr 4 s. 20-21, 36, 49-50; URBAN W.: Dorobek naukowy księży repatriantów w Polsce w latach 1945-1970. *Homo Dei.* R. 39: 1970 s. 234; CIESZKOWSKI J.: Ks. bp prof. dr Marian Rechowicz (1910-1983). *Biul. Inf. KUL.* R. 1983 nr 1-2 s. 217-220; Konferencja Episkopatu Polski. *Życie Katol. Pol.* R. 2: 1983 nr 5-6 s. 99-101; Zgon ks. biskupa Mariana Rechowicza. *Tyg. Powsz.* R. 37: 1983 nr 41 s. 3; Zmarł Biskup Marian Rechowicz. *Ład.* R. 3: 1983 nr 42 s. 2; Zmarł ks. bp Marian Rechowicz. *Za i Przeciw.* R. 1983 nr 42 s. 11; Zmarł ks. bp M. Rechowicz, administrator apostolski archidiecezji w Lubaczowie. *Zorza.* R. 1983 nr 43 s. 2; JANECZEK S.: Dwaj biskupi i historycy Kościoła. *Tyg. Pol.* R. 1984 nr 8 s. 6-7; Śp. Ks. Biskup Marian Rechowicz. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 35: 1984 nr 1 s. 125; TOMASZEWSKI A. J.: Życie i działalność księdza biskupa Mariana Rechowicza (1910-1983). Wr. 1987, mps; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 177; MANDZIUK J.: Archidiecezja w Lubaczowie. *Gaz. Niedz.* R. 45: 1993 nr 31 s. 5; BIZUŃ S.: Historia Krzyżem znaczona. Wspomnienia z życia Kościoła katolickiego na Ziemi Lwowskiej 1939-1945. Opr. J. WOŁCZAŃSKI. Lubl. 1994, passim; MANDZIUK J.: Portret archidiecezji lwowskiej. *Saec. Christ.* R. 2: 1995 nr 2; Akta personalne, akta kurialne z l. 1973-1983, listy pasterskie. Arch. Archid. Lw. Lub.

Ks. Józef Mandziuk

Rosenbaiger Samuel Kazimierz, krypt.: O. Samuel, S. R. (1898-1981), franciszkanin konwentualny, historyk misji franciszkańskiej w Japonii.

Urodził się 1 III 1898 r. w Teodorowie k/Dukli jako syn Franciszka i Marii. Szkołę powszechną ukończył w Dukli, a nauki gimnazjalne pobierał we franciszkańskim Niższym Seminarium Duchownym we Lwowie. W 1915 r. wstąpił do nowicjatu we Lwowie, następnie ukończył szkołę średnią i rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne, kontynuowane od 1919 r. w Krakowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 29 VI 1921 r. W l. 1922-1927 był we Lwowie kolejno mistrzem nowicjuszy braci, wicemistrzem, a następnie mistrzem kleryków, których uczył historii powszechnej, geografii i śpiewu. Od 1927 r. studiował historię na Uniw. Lwowskim, a od września 1928 r. na Uniw. Jagiellońskim, uzyskując w 1932 r. dyplom magistra filozofii, a w 1933 r. doktoryzował się na podstawie pracy pt.: *Dzieje kościoła OO. Franciszkanów w Krakowie w wiekach średnich.* W krakowskim Seminarium zakonnym wykładał historię Kościoła, historię sztuki sakralnej i homiletykę. Udzielał się też w duszpasterstwie, jako ceniony rekolekcjonista.

W 1936 r. o. Rosenbaiger przybył do Japonii i objął obowiązki przełożonego misji. W l. 1937-1938 i 1940-1952 przebywał w Stanach Zjednoczonych, gdzie zdobywał środki materialne na utrzymanie misji w Japonii. Dzieki jego funduszom oraz dalszej działalności do 1965 r. na stanowisku komisarza generalnego, misja franciszkańska w Japonii znacznie się rozwinęła. Od 1971 r. zamieszkał w klasztorze w Konagai k/Nagasaki, gdzie pomagał domom japońskim przez prowadzenie korespondencji z

dobordziejami misji. Zachował do końca przynależność do prowincji krakowskiej. Pozostawił w rękopisie niedokończone opracowanie historii misji franciszkańskiej w Japonii od 1930 r. Zmarł 7 XI 1981 r. w Konagai.

I.

1. O. Marian Sobolewski. *Rycerz Niepok.* R. 1: 1922 s. 24-29.
2. Cień Ojca Niebieskiego. *Rycerz Niepok.* R. 11: 1932 s. 71-73.
3. Na dzień Matki Boskiej Gromnicznej. *Rycerz Niepok.* R. 11: 1932 s. 36-38.
4. Niepokalana na misyjnych polach. *Rycerz Niepok.* R. 11: 1932 s. 10-12.
5. Dzieje kościoła OO. Franciszkanów w Krakowie w wiekach średnich. Kr. 1933 Druk. W. L. Anczyca i Sp. 8^0 ss. 207, tabl. 14. [Rozpr. doktorska].
6. Parę uwag o misjach i ich planie. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 3: 1933 s. 106-110.
7. O początkach naszego kościoła w Krakowie. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 4: 1934 s. 62-64.
8. Gdyby Polska tonęła w "Potopie". *Rycerz Niepok.* R. 14: 1935 s. 362-364.
9. Król chrześcijańskich rodzin. *Rycerz Niepok.* R. 14: 1935 s. 290-292.
10. Biernacki Kazimierz. W: *Pol. słow. biogr.* T. 2: 1936 s. 81.
11. Bodoch (a Bodocki, Bodocki). W: *Pol. słow. biogr.* T. 2: 1936 s. 180.
12. Boguchwał. W: *Pol. słow. biogr.* T. 2: 1936 s. 194-195.
13. Z drogi na misyjne żniwo. *Rycerz Niepok.* R. 16: 1937 s. 42-52, 115-118, 145-149, 178-181, 210-213, 241-244, 308-309, 335-336, 370-372; R. 17: 1938 s. 14-17, 49-52.
14. Apostolstwo radiowe w Ameryce. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 8: 1938 s. 74-76.
15. Relatio de Missione O. M. in Japonia pro anno 1939. *Comment. Ord. F. M. Conv.* R. 37: 1940 s. 111-115.
16. Polscy misjonarze w Japonii. *Nasza Rodzina.* R. 1967 nr 10 s. 14-15, 22-24.
17. Kapituła sióstr M. J. *Rycerz Niepok.* R. 35: 1974 s. 68 i 3 s. okł.
18. "Nikoniko Shimpu". *Rycerz Niepok.* R. 35: 1974 s. 12.
19. Pomoc św. Józefa. *Rycerz Niepok.* R. 35: 1974 s. 61-62.
20. Z Niepokalanowa japońskiego. *Rycerz Niepok.* R. 35: 1974 s. 5.
21. W kraju wschodzącego słońca. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 32 s. 5.
22. Z Japonii. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 42 s. 2.
23. Jubileusz Sióstr Franciszkanek M. I. *Rycerz Niepok.* R. 37: 1976 s. 292-293.
24. Uchodźcy wietnamscy pod opieką sióstr M. I. *Rycerz Niepok.* R. 38: 1977 s. 35-36.
25. Radio w Japonii o polskim misjonarzu. *Rycerz Niepok.* R. 40: 1979 s. 291-292. -Toż. *Homo Dei.* R. 49: 1980 s. 59-61.
26. Pomocnik bł. Maksymiliana. *Rycerz Niepok.* R. 41: 1980 s. 57-59.
27. Franciszkanie konwentualni w Japonii przygotowali drogę dla papieża Jana Pawła II. *Homo Dei.* R. 50: 1981 nr 3 s. 230-232.
28. "Idź na Żniwo Pańskie". *Rycerz Niepok.* R. 46: 1985 s. 279-280.
29. Historia misji franciszkańskiej w Japonii od 1930 r. Mps. w Arch. Klasztoru w Niepokalanowie.

II.

BAR J. R.: Rosenbaiger Samuel Kazimierz. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 414-415, tamże literatura; TENŻE: Rosenbaiger Kazimierz Samuel (1898-1981). W: *Pol. słow. biogr.* T. 32: 1989-1991 s. 62-63, tamże literatura. –Ponadto: KUBIT A.: Śp. O. Samuel Kazimierz Rosenbaiger. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 18: 1981 s. 39-44; BERNATEK L.: Misjonarz - rycerz Niepokalanej. *Rycerz Niepok.* R. 43: 1982 nr 1-3 s. 20-21; SIRY G. M.: Śp. O. Samuel Maria Rosenbaiger. Ostatni dzwonek. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 19: 1982 s. 25-30.

Ks. Józef Mandziuk

Rosłon Józef Wiesław Leon (1929-1993), franciszkanin konwentualny, profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, biblista.

Urodził się 13 I 1929 r. w Warszawie jako syn Edmunda i Janiny Wąsowskiej. W stolicy ukończył szkołę powszechną i 2 klasy Gimnazjum Handlowego. Naukę z zakresu szkoły średniej kontynuował w Niższym Seminarium Duchownym w Niepokalanowie. Do franciszkanów konwentualnych wstąpił w 1944 r., składając 8 IV 1950 r. śluby uroczyste. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w zakonnym Seminarium w Gnieźnie (1948-1950) i Krakowie (1950-1953). Po przyjęciu 29 VI 1953 r. święceń kapłańskich, kontynuował studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego, następnie Akademii Teologii Katolickiej (1953-1956) i na Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie (1958-1960). Licencjat nauk biblijnych uzyskał w 1959 r. na Biblicum w

oparciu o rozprawę pt.: *Notio epouránios in Epistola ad Hebraeos*, a doktorat teologii zdobył w 1962 r. w ATK na podstawie pracy pt.: *Zagadnienie życia w pierwszych trzech rozdziałach Księgi Rodzaju*. Stopień naukowy doktora habilitowanego otrzymał w 1971 r., prezentując w przewodzie habilitacyjnym pracę pt.: *Zbawienie człowieka w Starym Testamencie*. W 1967 r. został adiunktem, a w 1971 r. docentem i kierownikiem katedry filologii biblijnej. W 1977 r. uzyskał tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w 1988 r. profesora zwyczajnego. W 1976 r. przebywał na rocznym stypendium w Stanach Zjednoczonych. Oprócz zajęć dydaktycznych w ATK prowadził wykłady w zakonnym Seminarium w Krakowie (1974-1978), od 1978 r. w Łagiewnikach k/Łodzi, od 1976 r. w Instytucie Teologicznym Bobolanum w Warszawie. W zakonie pełnił funkcję kustosza kustodii warszawskiej (1967) i kustosza kapitulnego (1974-1977), sekretarza prowincji i asystenta prowincjała (1980-1983). Brał udział w kapitule generalnej w Asyżu.

O. Rosłon początkowo rozwijał badania w kierunku określenia terminów antropologicznych w Starym Testamencie, zacieśniając następnie zainteresowania do aspektu soterologicznego terminów antropologicznych. W późniejszym okresie poświęcił się bardziej opracowaniu tekstów liturgicznych pod kątem widzenia filologicznym. Przygotował też nowe wydanie języka hebrajskiego oraz języka greckiego biblijnego i aramejskiego. Należał do zespołu redakcyjnego "Collectanea Theologica". Uczestniczył w sympozjach i kongresach naukowych oraz na dorocznych zjazdach biblistów polskich. W 1960 r. odbył podróż do Ziemi Świętej z karawaną zorganizowaną przez Papieski Instytut Biblijny w Rzymie. Zmarł 27 VII 1993 r. w Perugii i został pochowany w Warszawie.

I.

1. "Dlatego opuści mężczyzna ojca i matkę i złączy się z żoną". *Ruch Biblij*. R. 8: 1955 s. 107-115.

2. "Impositio manuum" w Dziejach Apostolskich. *Ruch Biblij*. R. 10: 1957 s. 102-114.

3. Notio epouránios in Epistola ad Hebraeos. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 10: 1963 nr 1 s. 21-34.

4. Ta epouránia in Epistola ad Hebraeos. (8,5 et 9,23). *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 10: 1963 nr 2 s. 31-44.

5. "A ten kto przylgnie do Pana, stanowi z Nim jednego ducha" (1 Kor. 6, 17). *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 12: 1965 nr 1 s. 59-73.

6. Archeologia biblijna ostatniego pięciolecia w publikacjach o. Roberta Northa SJ. *Stud. Theol. Vars*. R. 4: 1966 nr 2 s. 383-394; R. 5: 1967 nr 1 s. 297-304.

7. Idea życia według pierwszych trzech rozdziałów Księgi Rodzaju. *Stud. Theol. Vars*. R. 4: 1966 nr 2 s. 269-363. [Rozpr. doktorska].

8. Rec.: D. ROPS: Życie codzienne w Palestynie w czasach Chrystusa. W. 1965. *Stud. Theol. Vars*. R. 4: 1966 nr 2 s. 381-383.

9. Rec.: J. A. THOMPSON: Biblia i archeologia. W. 1965. *Stud. Theol. Vars*. R. 4: 1966 nr 2 s. 379-381.

10. Zbawienie-życie w Starym Testamencie w świetle metafor zbawczych. *Collect. Theol*. R. 36: 1966 s. 157-176; R. 37: 1967 nr 1 s. 77-88; nr 2 s. 49-66.

11. Z dyskusji nad Biblią: od Congara do Lohfinka. *Ruch Biblij*. R. 19: 1966 s. 225-233.

12. Creatio protoparentum (Gen 1, 26 n; 2, 7) unicus hymnus? *Verbum Domini*. R. 45: 1967 s. 139-149, 281-290.

13. Przegląd zagadnień i wydarzeń dotyczących Starego Testamentu za rok 1965. *Stud. Theol. Vars*. R. 5: 1967 nr 2 s. 321-322.

14. Rec.: Il Messianismo Atti della XVIII Settimana Biblica. Brescia 1966. *Collect. Theol*. R. 37: 1967 nr 2 s. 201-204.

15. Rec.: J. STEINMANN: Paweł z Tarsu. Kr. 1965. *Collect. Theol*. R. 37: 1967 nr 2 s. 195-201.

16. Uwagi o przekładzie proroka Izajasza przez o. Józefa Paściaka OP w Biblii Tysiąclecia. *Rocz. Teol.-Kanon*. R. 14: 1967 nr 1 s. 89.

17. Rec.: A. STRÖBEL: Die Weisheit Israels. Aschaffenburg 1967. *Collect. Theol*. R. 38: 1968 nr 4 s. 210-212.

18. Podręcznik języka hebrajskiego. Kurs podstawowy i kurs wyższy. W. 1969 Akad. Teol. Katol. 8^{0} ss. VI, 227.

19. Święty Paweł. W: *Wstęp do Nowego Testamentu*. P. 1969 ss. 333-510.

20. Głosy biblistów polskich w sprawie doktrynalnych konsekwencji Soboru Watykańskiego II. [Omówienie ankiety]. W: *Myśl posoborowa w*

Polsce. W. 1970 s. 306-330. -Toż w j. francuskim. W: *La pensé postconciliaire en Pologne*. Varsovie 1970 s. 346-377.

21. Zbawienie człowieka w Starym Testamencie. W. 1970 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 230.

22. Apokalipsa wobec współczesnej wspólnoty kościelnej. W: *Chrystus wzywa i uczy*. W. 1971 s. 236-239.

23. Rec.: R. E. BROWN i in.: The Jerome Biblical Commentary. London 1968. *Collect. Theol*. R. 41: 1971 nr 2 s. 216-217.

24. Rec.: L. HIRSCH: Jüdische Glaubenswelt. Gütersloh 1966. *Collect. Theol*. R. 41: 1971 nr 2 s. 215-216.

25. Rec.: R. MACUCH: Grammatik des samaritanischen Hebräisch. Berlin 1969. *Collect. Theol*. R. 41: 1971 nr 2 s. 214-215.

26. Rec.: T. RYŁKO: Dał im moc. Rozważania dla kapłanów. Kr. 1969. *Collect. Theol*. R. 41: 1971 nr 2 s. 213-214.

27. Rec.: J. SOETENDORP: Symbolik der jüdischen Religion. Gütersloh 1963. *Collect. Theol*. R. 41: 1971 nr 2 s. 216.

28. Soteriologiczny sens obrazu Bożego w człowieku. *Collect. Theol*. R. 41: 1971 nr 3 s. 5-27.

29. Biblijne nauki pomocnicze w latach powojennych w Polsce. W: *Współczesna biblistyka polska 1945-1970*. W. 1972 s. 406-437.

30. Ósmy Kongres Biblistów Polskich. [Streszczenie referatów i dyskusji]. W: *Współczesna biblistyka polska 1945-1970*. W. 1972 s. 205-232. Współautor: J. ŁACH.

31. Los zmarłych w świetle ksiąg Starego Testamentu. *Collect. Theol*. R. 43: 1973 nr 4 s. 105-110.

32. Niektóre komentarze do czytań biblijnych. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych*. Cykl B. Red. J. STROBA. W. 1973.

33. Pismo święte jako dzieło ludzkie i jego naukowa interpretacja. W: *Wstęp ogólny do Pisma Świętego*. Red. J. HOMERSKI. P.-W. 1973 s. 15-17. Współautor: J. ŁACH.

34. Rec.: S. ŁACH: Księga Kapłańska. Wstęp, przekład, komentarz. P.-W. 1970; TENŻE: Księga Liczb. Wstęp, przekład, komentarz. P.-W. 1970; TENŻE: Księga Powtórzonego Prawa. Wstęp, przekład, komentarz. P.-W. 1971. *Collect. Theol*. R. 43: 1973 nr 1 s. 236-241.

35. Rec.: Z. PONIATOWSKI: Nowy Testament w świetle statystyki językowej. Wr. 1971. *Stud. Theol. Vars*. R. 11: 1973 nr 2 s. 333-336.

36. Rec.: Z. PONIATOWSKI: Wprowadzenie w Ewangelie. W. 1971. *Stud. Theol. Vars*. R. 11: 1973 nr 2 s. 337-344.

37. Starochrześcijańskie przekonanie o zbawieniu duszy według rzymskich inskrypcji cmentarnych. *Stud. Theol. Vars*. R. 11: 1973 nr 1 s. 109-125.

38. Udział w przygotowaniu przypisów: M. KOLBE: Wybór pism. W. 1973.

39. Wychowanie świadomości chrztu w III i IV roku katechizacji. Wprowadzenie biblijne do konwersatorium. W: *Nowe życie w Chrystusie. Materiały V kursu homiletyczno-katechetycznego*. W. 1973 s. 257-269.

40. Zmartwychwstanie ciał według listów św. Pawła. *Collect. Theol*. R. 43: 1973 nr 4 s. 110-114.

41. Co to jest grzech przeciwko Duchowi Świętemu? *Collect. Theol*. R. 44: 1974 nr 1 s. 141-145.

42. Duch Święty jako Paraklet. *Collect. Theol*. R. 44: 1974 nr 2 s. 137-138.

43. Jak przedstawia się od strony biblijnej sprawa darów Ducha Świętego. *Collect. Theol*. R. 44: 1974 nr 1 s. 138-141.

44. Mesjańska rola Ducha Świętego - Duch Chrystusowy. *Collect. Theol*. R. 44: 1974 nr 2 s. 133-137.

45. Mesjasz dawcą życia. W: *Mesjasz w biblijnej historii zbawienia*. Lubl. 1974 s. 287-305.

46. Niektóre komentarze do czytań biblijnych. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych*. Cykl C. Red. J. STROBA. W. 1974.

47. Określenie przejawów działalności Ducha Świętego. *Collect. Theol*. R. 44: 1974 nr 2 s. 130-135.

48. Wstępy teologiczne. W: *Bóg z nami*. Cz. 4. W. 1974.

49. Biblijne spojrzenie na zagadnienie choroby i cierpienia. *Collect. Theol*. R. 45: 1975 nr 3 s. 102-107.

50. Co oznacza obrzęd namaszczenia i jakie są biblijne podstawy tej praktyki. *Collect. Theol*. R. 45: 1975 nr 1 s. 109-114.

51. Dwa przewodniki po Starym Testamencie. *Collect. Theol*. R. 45: 1975 nr 3 s. 199-206.

52. XII Kongres Polskich Biblistów we Wrocławiu (3-5 IX 1974). *Stud. Theol. Vars*. R. 13: 1975 nr 2 s. 161-172.

53. Niektóre komentarze do czytań biblijnych. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych*. Cykl A. Red. J. STROBA. W. 1975.

54. Starość według autorów Starego i Nowego Testamentu. *Collect. Theol*. R. 45: 1975 nr 4 s. 154-158.

55. Tłum., wstęp, komentarz: List do Hebrajczyków. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*. T. 3. Nowy Testament. P. 1975 s. 529-557.

56. Kierunek biblijny. W: *Księga pamiątkowa XX-lecia Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie 1954-1974*. W. 1976 s. 57-87.

57. Rec.: Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych. T. 1-2: Stary Testament. P. 1973-1975. *Collect. Theol.*

R. 46: 1976 nr 1 s. 235-237.

58. Wstępy teologiczne. W: *Podręcznik metodyczny do katechizmu religii katolickiej*. Cz. 1. W. 1976; Cz. 2. W. 1978; Cz. 3. W. 1980.

59. Zbawienie według Ewangelii św. Jana. W: *Egzegeza Ewangelii św. Jana*. Red. F. GRYGLEWICZ. Lubl. 1976 s. 183-195.

60. Wkład filologii północno-semickiej do współczesnej biblistyki. *Stud. Theol. Vars.* R. 15: 1977 nr 1 s. 216-232.

61. Teologia zbawienia u Pawła i Jana. W: *Studia z biblistyki*. T. 1. W. 1978 s. 1-153.

62. Dagon. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 971-972.

63. Rec.: X. LÉON-DUFOUR: Wörterbuch zum Neuen Testament. München 1977, ss. 470. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 4 s. 212-213.

64. Rec.: N. LOHFINK: Unsere grossen Wörter. Das Alte Testament zu Themen dieser Jahre. Freiburg - Basel - Wien 1977, ss. 254. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 4 s. 214-215.

65. Rec. R. POPOWSKI: Struktura semantyczna neologizmów w Listach św. Pawła z Tarsu. Lubl. 1978, ss. 168. *Stud. Theol. Vars.* R. 17: 1979 nr 2 s. 295-297.

66. Rec.: L. PRIJS: Die jüdische Religion. Eine Einführung. München 1977, ss. 134, nlb. 2. *Stud. Theol. Vars.* R. 17: 1979 nr 2 s. 291-292.

67. Rec.: A. SERRA: Contributi dell antica letteratura giudaica per l'esegesi di Giovanni 2, 1-12 e 19, 25-27. R. 1977, ss. 498, nlb. 2. *Stud. Theol. Vars.* R. 17: 1979 nr 2 s. 292-295.

68. Rec.: M. WINKELMANN: Biblische Wunder. Kritik, Chance, Deuntag. München 1977, ss. 178. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 4 s. 213-214.

69. Red.: Materiały z kursów homiletyczno-katechetyczno-liturgicznych 1972-1974. W. 1979 Akad. Teol. Katol. 8⁰.

70. Wezwani do królestwa Bożego i chwały. W: *Chrystus i Kościół. Wybrane teksty Nowego Testamentu*. Red. J. GRYGLEWICZ. Lubl. 1979 s. 155-163.

71. Wypisy do nauki języka hebrajskiego i greckiego z preparacjami i gramatyką. W. 1979 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. XII, 530.

72. Zbawienie w nauce św. Pawła. W: *Chrystus i Kościół. Wybrane teksty Nowego Testamentu*. Red. J. GRYGLEWICZ. Lubl. 1979 s. 75-87.

73. Życie chrześcijańskie. W: *Chrystus i Kościół. Wybrane teksty Nowego Testamentu*. Red. J. GRYGLEWICZ. Lubl. 1979 s. 165-174.

74. Biblijne przymierze z Bogiem a życie zakonne. W: *Z problematyki etosu biblijnego*. Red. J. ŁACH. Studia z biblistyki. T. 2. W. 1980 s. 64-85.

75. Rec.: G. KRINETZKI: Jakob und wir. Exegetische und motivgeschichtliche Beobachtungen zu den wichtigsten Texten der Jakobsgeschichte. Regensburg 1979, ss. 109. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 3 s. 212-213.

76. Rec.: A. LÄPPLE: Von der Exegese zur Katechese. Werkbuch zur Bibel. T. 1-4. München 1975-1977. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 3 s. 207-208.

77. Rec.: A. STRUS: Nomen-omen. La stylistique sonore de noms propres dans le Pentatenque. R. 1978, ss. XII, 253. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 3 s. 208-209.

78. Rec.: F. E. WILMS: Wunder im Alten Testament. Regensburg 1979, ss. 368. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 3 s. 209-212.

79. Rec.: A. DEISSLER: Die Grundbotschaft des Alten Testaments. Ein theologischer Durchblick. Freiburg - Basel - Wien 1978, ss. 166. *Stud. Theol. Vars.* R. 19: 1981 nr 2 s. 325-327.

80. Rec.: R. GLÖCKER: Biblischer Glaube ohne Wunder? Einsiedeln 1979, ss. 132. *Collect. Theol.* R. 51: 1981 nr 1 s. 211-214.

81. Rec.: S. HERRMANN: Geschichte Israels in alttestamentlischer Zeit. München 1980, ss. 520. *Stud. Theol. Vars.* R. 19: 1981 nr 2 s. 331-332.

82. Rec.: H. MÖLLE: Der sogenannte Landtag zu Sichem. Würzburg 1980, ss. 339. *Collect. Theol.* R. 51: 1981 nr 4 s. 213-215.

83. Rec.: W. NIGG: Maximilian Kolbe. Der Märtyrer von Auschwitz. Freiburg-Basel-Wien 1980, ss. 96. *Collect. Theol.* R. 51: 1981 nr 3 s. 211-212.

84. Rec.: Religionsgeschichtliches Textbuch zum Alten Testament. Wyd. W. BEYRLIN. Göttingen 1975, ss. 303. *Stud. Theol. Vars.* R. 19: 1981 nr 2 s. 329-330.

85. Rec.: H. H. SCHMID: Der sogenannte Jahwist. Beobachtungen und Fragen zur Pentateuchforschung. Zürich 1976, ss. 194. *Stud. Theol. Vars.* R. 19: 1981 nr 2 s. 327-329.

86. Rec.: K. H. SINGER: Die Metalle Gold, Silber, Bronze, Kupfer und Eisen in Alten Testament und ihre Symbolik. Würzburg 1980, ss. 195. *Collect. Theol.* R. 51: 1981 nr 3 s. 212-214.

87. Rozważania o świętych Zakonu Franciszkańskiego na podstawie Mszału Serafickiego. W. 1981 Akad. Teol. Katol. 4⁰ ss. 410.

88. XXX Narodowy Tydzień Liturgiczny Casale, 27-31 sierpnia 1979. [Sprawozdanie]. *Collect. Theol.* R. 51: 1981 nr 1 s. 82-87.

89. Ziemia dana pod przysięgą przez Boga Jahwe. [Sprawozdanie ze zjazdu Assocazione Biblica Italiana, 19-21 IX 1979 w Pallanza]. *Collect. Theol.* R. 51: 1981 nr 2 s. 187-205.

90. Badania nad Starym Testamentem w Polsce po drugiej wojnie światowej. *Collect. Theol.* R. 52: 1982 nr 2 s. 207-216.

91. Cierpienie. W: *Katolicyzm A-Z*. Red. Z. PAWLAK. P. 1982 s. 51-52.

92. Namaszczenie chorych. I. Choroba. W:*Katolicyzm A-Z*. Red. Z. PAWLAK. P. 1982 s. 340-341.

93. Rec.: Apokryfy Nowego Testamentu. Red. M. STAROWIEYSKI. T. 1. Ewangelie apokryficzne. Lubl. 1980, ss. 406; 407-756, nlb. 4. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 1 s. 308-309.

94. Rec.: H. BARTH, O. H. STECK: Exegese des Alten Testaments. Leitfanden der Methodik. Neukirchen - Vluyn 1978, ss. XIII, 145. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 1 s. 306-307.

95. Rec.: R. T. FRANCE: A Bibliographical Guide to New Testament Research. Cambridge 1979, ss. 56. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 1 s. 307-308.

96. Rec.: R. HELBING: Grammatik der Septuaginta. Göttingen 1979, ss. XVIII, 149. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 2 s. 316-317.

97. Rec.: A. JANKOWSKI: Królestwo Boże w przypowieściach. P.-W. 1981, ss. 176. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 2 s. 318-320.

98. Rec.: H. Krümer: Griechische Wortkunde. Einführung in die griechische Sprache. Stuttgart 1975, ss. 72. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 2 s. 316-317.

99. Rec.: P. LAPIDE: Er prediqte in ihren Synagogen. Jüdische Evangelien - auslegung. Gütersloh 1980, ss. 99. *Collect. Theol.* R. 52: 1982 nr 3 s. 208-210.

100. Rec.: K. ROMANIUK: Małżeństwo i rodzina w Biblii. Kat. 1981, ss. 171. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 2 s. 323-325.

101. Rec.: K. ROMANIUK: Wiara w zmartwychwstanie, pusty grób i pojawienie się zmartwychwstałego Chrystusa. Kat. 1981, ss. 100. *Collect. Theol.* R. 52: 1982 nr 3 s. 210-212.

102. Rec.: J. F. A. SAWYER: A Modern Introduction to Biblical Hebrew. Stocksfield 1976, ss. XIV, 217. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 2 s. 312-313.

103. Rec.: W. SCHNEIDER: Grammatik des biblischen Hebräisch. Völling neue Bearbeitung der "Hebräischen Grammatik für den akademischen Unterright" von Oskar Gether. München 1980, ss. XIV, 229. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 2 s. 313-315.

104. Rec.: L. STACHOWIAK: Prorocy-słudzy słowa. Kat. 1980, ss. 285. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 2 s. 320-322.

105. Rec.: J. TYLOCH: Gramatyka języka hebrajskiego. W. 1980, ss. 397. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 2 s. 310-312.

106. Rec.: J. TYLOCH: Odkrycia w Ugarit a Stary Testament. W. 1980, ss. 126. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 2 s. 317-318.

107. Rec.: Zanim otworzysz Biblię. Red. M. PETER, M. WOLNIEWICZ. P. 1981, ss. 231. *Stud. Theol. Vars.* R. 20: 1982 nr 2 s. 322-323.

108. Samotność. W: *Katolicyzm A-Z.* Red. Z. PAWLAK. P. 1982 s. 340-341.

109. "Służcie Panu z radością" (Ps 100, 2). Recenzje książek o życiu i kulturze w Izraelu. *Collect. Theol.* R. 52: 1982 nr 3 s. 189-195.

110. Polska bibliografia nauk kościelnych 1974-1976. W. 1983 Akad. Teol. Katol. t. 1 ss. 315; t. 2 ss. 256. Współredaktor: J. LASKOWSKI.

111. Rec.: J. KREMER: Die Bibel Lesen - aber wie Eine kleine Anleitung zum Verstehen der Heiligen Schrift. Stuttgart 1980, ss. 92. *Stud. Theol. Vars.* R. 21: 1983 nr 2 s. 272-273.

112. Rec.: J. KREMER, O. SEMELROTH, J. SUDBRECH: "Neues und Altes". Zur Orientierung in der augenblicklichen Situation der Kirche. Freiburg-Basel-Wien 1974, ss. 92. *Stud. Theol. Vars.* R. 21: 1983 nr 2 s. 273-275.

113. Rec.: W. THIEL: Die soziale Entwicklung Israels in vortatlicher Zeit. Berlin 1980, ss. 185. *Stud. Theol. Vars.* R. 21: 1983 nr 2 s. 271-272.

114. Z niwy badań nad Starym Testamentem. Pokłosie Kongresu. *Stud. Theol. Vars.* R. 21: 1983 nr 1 s. 281-308.

115. Rec.: Biblia Hebraica Stuttgartensia. Stuttgart 1967/1977, ss. 1575. *Collect. Theol.* R. 54: 1984 nr 1 s. 169-171.

116. Rec.: Evangiles de Matthieu et de Marc traduits en hébreu en 1668 par Giovanni Battista Jona retouché en 1805 par Thomas Yeates. Wprowadzenie: J. CARMIGNAC. Turnhout 1982, ss. XLI, 184. *Collect. Theol.* R. 54: 1984 nr 1 s. 165-167.

117. Rec.: P. LAPIDE: Mit einem Juden die Bibel lesen. Stuttgart-München 1982, ss. 192. *Collect. Theol.* R. 54: 1984 nr 1 s. 175-177.

118. Rec.: P. LAPIDE, K. RAHNER: Heil von den Juden? Ein Gespräch. Mainz 1983, ss. 123. *Collect. Theol.* R. 54: 1984 nr 3 s. 176-179.

119. Rec.: M. REHM: Das zweite Buch der Könige. Ein Kommentar. Würzburg 1982, ss. 274. *Collect. Theol.* R. 54: 1984 nr 1 s. 169-171.

120. Rec.: L. SCHENKE: Die wunderbare Brotvermehrung. Die neutestamentlichen Erzächlungen und ihre Bedeutung. Würzburg 1983, ss. 176. *Collect. Theol.* R. 54: 1984 nr 3 s. 174-176.

121. Rec.: The four Gospels. Translated in to Hebrew by William Greenfield in 1831. Wprowadzenie: J. CARMIGNAC. Turnhout 1982, ss. XLII, 82. *Collect. Theol.* R. 54: 1984 nr 1 s. 163-165.

122. Rec.: M. T. WACKER: Weltordnung und Gericht. Studien zu 1. Henoch, 22. Würzburg 1982, ss. 192. *Collect. Theol.* R. 54: 1984 nr 1 s. 175-177.

123. Rec.: W. WERNER: Eschatologische Texte in Jesaja 1-39. Messias, Heiliger Rest, Völker. Würzburg 1982, ss. 255. *Collect. Theol.* R. 54: 1984 nr 1 s. 171-173.

124. Z dziejów europejskiej diaspory Żydów. Recenzje publikacji o kulturze żydowskiej w Europie Zachodniej i w Polsce. *Stud. Theol. Vars.* R. 22: 1984 nr 1 s. 289-294.

125. Rec.: R. GLÖCKNER: Neutestamentliche Wundergeschichte und das Lob der Wundertaten Gottes in den Psalmen. Studien zur sprachlichen und

theologischen Verwandschaft zwischen neutestamentlichen Wundergeschichten und Psalmen. Mainz 1983, ss. 215. *Collect. Theol.* R. 55: 1985 nr 2 s. 175-177.

126. Tłum., wstęp i komentarz: List do Hebrajczyków. W: *Pismo Święte Nowego Testamentu*. Red. M. WOLNIEWICZ. P. 1985 s. 368-386.

127. Zammeru maśkil. Filologiczny komentarz do Księgi Psalmów ze słownikiem hebrajsko-polskim i łacińskim oraz konkordancją i zarysem reguł gramatycznych. W. 1985 Akad. Teol. Katol., z. 1 ss. 300; z. 2 ss. 422; z. 3 ss. 418.

128. Zbawienie pojednaniem przez miłość w pokoju. *Stud. Theol. Vars.* R. 23: 1985 nr 2 s. 73-128.

129. Rec: K. H. HECKE: Juda und Israel. Untersuchungen zur Geschichte Israels in ver - und frühstaatlicher Zeit. Würzburg 1985, ss. 37. *Collect. Theol.* R. 56: 1986 nr 3 s. 190-193.

130. Zbawienie jako życie w oparciu o Księgę Psalmów. *Ruch Biblij.* R. 39: 1986 nr 3 s. 177-197.

131. Biblijne przymierze z Bogiem podstawą życia zakonnego. *Powołanie człowieka*. T. 7: 1987 s. 136-160.

132. Rec.: Byzantische Mozaiken aus Jordanien. Wien 1986, ss. 251. *Collect. Theol.* R. 57: 1987 nr 4 s. 192-195.

133. Rec.: G. GRESCHAKE: Gott in allen Dingen finden. Schöpfung und Gotteserfahrung. Freiburg - Basel - Wien 1986, ss. 94. *Collect. Theol.* R. 57: 1987 nr 4 s. 184-186.

134. Rec.: Lasset euch vom Geist bewegen. Enzyklika über den Heiligen Geist Papst Johannes Paulus II. Mit einem Kommentar von H. URS von BALTHASAR. Freiburg-Basel-Wien 1986, ss. 160. *Collect. Theol.* R. 57: 1987 nr 4 s. 181-183.

135. Rec.: A. RONAI, H. WAHLE: Das Evangelium ein jüdisches Buch? Eine Einführung in die jüdischen Wurzeln des Neuen Testaments. Freiburg-Basel-Wien 1986, ss. 190. *Collect. Theol.* R. 57: 1987 nr 4 s. 186-189.

136. Rec.: C. THOMA: Christliche Theologie des Judentums, mit einer Einführung von David Flusser. Aschaffenburg 1978, ss. 300. *Collect. Theol.* R. 57: 1987 nr 4 s. 189-192.

137. Rec.: A. DEISSLER: Dann wirst du Gott erkennen. Die Grudbotschaft der Propheten. Freiburg - Basel - Wien 1987, ss. 112. *Collect. Theol.* R. 58: 1988 nr 2 s. 180-183.

138. Rec.: W. DOMMERSHAUSEN: Die Umwelt Jesu. Politik und Kultur in neutestamentalicher Zeit. Freiburg-Basel-Wien 1987, ss. 136. *Collect. Theol.* R. 58: 1988 nr 2 s. 178-179.

139. Rec.: H. FELTES: Die Gottung des Habakukkommentars von Qumran (1QpHab). Eine Studie zum frühen jüdischen Midrasch. Würzburg 1986, ss. 355. *Collect. Theol.* R. 58: 1988 nr 4 s. 177-180.

140. Rec.: H. FRANKEMÖLLE: 1. Petrusbrief, 2. Petrusbrief, Judasbrief. Würzburg 1987, ss. 148. *Collect. Theol.* R. 58: 1988 nr 4 s. 180-182.

141. Rec.: N. LOHFINK: Das Jüdische am Christentum. Die verbe Dimension. Freiburg-Basel-Wien 1987, ss. 273. *Collect. Theol.* R. 58: 1988 nr 4 s. 170-174.

142. Rec.: F. MUSSNER: Die Kraft der Wurzel. Judentum-Jesus-Kirche. Freiburg-Basel-Wien 1987, ss. 192. *Collect. Theol.* R. 58: 1988 nr 4 s. 174-177.

143. Rec.: Von Bileam bis Jesaja. Studien zur alttestamentlichen Prophetie von ihren Anfängen bis zum 8. Jahrhundert v. Chr. Berlin 1984, ss. 128. *Collect. Theol.* R. 58: 1988 nr 2 s. 183-184.

144. Gramatyka języka greckiego oparta na tekstach Starego, a zwłaszcza Nowego Testamentu. W. 1990 Akad. Teol. Katol. 8° ss. 384.

145. Rec.: N. LOHFINK: Unsere Fragen und das Alte Testament. Freiburg-Basel-Wien 1988, ss. 160. *Collect. Theol.* R. 60: 1990 nr 1 s. 159-163.

146. Rec.: Beiträge zur Psalmenforschung. Psalm 2 und 22. Wyd. J. SCHREINER. Würzburg 1988, ss. 384. *Collect. Theol.* R. 60: 1990 nr 2 s. 182-186.

147. Rec.: H. SCHWARZ: Die biblische Urgeschichte. Gottes Traum von Mensch und Welt. Freiburg - Basel - Wien 1989, ss. 160. *Collect. Theol.* R. 60: 1990 nr 2 s. 178-182.

148. Rec.: J. KUDASIEWICZ: Matka Odkupiciela. Kielce 1991, ss. 298. *Collect. Theol.* R. 63: 1993 nr 1 s. 188-190.

II.

ROSŁON J. W.: Kierunek biblijny. W: *Księga pamiątkowa XX-lecia Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie 1954-1974*. W. 1976 s. 77-80; BAR J. R.: Rosłon Józef Wiesław Leon. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 414-416, tamże bibliografia; TYMIŃSKI A.: Śp. Ojciec Józef Wiesław Rosłon. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 34: 1993 nr 3 s. 51-52.

Ks. Józef Mandziuk

Różycki Ignacy (1911-1983), kanonik krakowskiej kapituły katedralnej, profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie i Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, dogmatyk.

Urodził się 26 XII 1911 r. w Kryspinowie k/Krakowa. W 1930 r., po złożeniu egzaminu dojrzałości w krakowskim Gimnazjum im. Nowodworskiego, wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego, rozpoczynając jednocześnie studia na Wydziale

Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. W następnym roku wysłano go do Rzymu, celem ich kontynuacji na Angelicum. Uwieńczył je w 1937 r. obroną swojej pracy doktorskiej pt.: *De cognoscibilitate Dei*. Dn 7 X 1934 r. przyjął w Krakowie święcenia kapłańskie z rąk arcybpa Adama Sapiehy. Po powrocie do kraju został mianowany prefektem (1938-1939), następnie rektorem Małego Seminarium w Krakowie (1939-1940). W czasie drugiej wojny światowej prowadził wykłady z dogmatyki w Seminarium krakowskim i częstochowskim. W 1945 r. podjął pracę jako zastępca profesora na Wydziale Teologicznym UJ, z którym związany był już przed wojną jako asystent. W tym też roku habilitował się na podstawie pracy pt.: *Doctrina Petri Abelardi de mysterio SS. Trinitatis* i został mianowany docentem. Dn. 1 V 1954 r. otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego i kierownika Katedry Dogmatyki Szczegółowej. Tę funkcję wypełniał na powołanej do życia Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, łącząc ją przez 2 pierwsze lata z obowiązkami prodziekana Wydziału Teologicznego. W 1957 r. zrezygnował z pracy w ATK; podjął ją jednak ponownie w r. ak. 1964/1965. W 1969 r. otrzymał nominację na profesora zwyczajnego. W dalszym ciągu pozostawał w ścisłych związkach z krakowskim środowiskiem teologicznym, jako profesor Papieskiego Wydziału Teologicznego, przekształconego w 1982 r. w Papieską Akademię Teologiczną, a także członek Polskiego Towarzystwa Teologicznego, w którym w l. 1958-1965 pełnił funkcję kierownika sekcji dogmatyczno - moralnej. W l. 1973-1978 był członkiem Rady Naukowej Episkopatu Polski. W 1980 r. został powołany do grona członków Międzynarodowej Komisji Teologicznej w Rzymie, gdzie już wcześniej dał się poznać jako ekspert w pracach najpierw II Soboru Watykańskiego, a następnie Synodu Biskupów oraz (od 1969 r) członek roboczej grupy mieszanej przy Ekumenicznej Radzie Kościołów. Zaangażowany głęboko w życie swojego Kościoła lokalnego, przewodniczył Komisji Synodu Archidiecezji Krakowskiej d/s teologicznych (1972-1979). Od 1964 r. był kanonikiem gremialnym krakowskiej kapituły katedralnej, mianowany 23 XII 1982 r. jej kustoszem. W l. 1959-1973 spełniał w diecezji krakowskiej obowiązki duszpasterza pracowników nauki. Zmarł 14 X 1983 r. w Krakowie.

I.

1. Doctrina Petri Abelardi de Trinitate. I: De cognoscibilitate Dei. P. 1938 8° ss. 94.
2. Doctrina Petri Abelardi de Trinitate. II: De mysterio SS. Trinitatis. P. 1939 8° ss. 206, nlb. 2.
3. Questio de natura et gratia seu responsabilitas omnium peccatorum in statu naturae purae. Kr. 1946 Księg. Karkowska 8° ss. 168, nlb. 1.
4. Dogmatyka I 1: Metodologia teologii dogmatycznej. Kr. 1947 4° ss. 411.
5. Dogmatyka I 2: Istnienie Boga. Kr. 1948, skrypt.
6. Kryzys teologii na Zachodzie. *Pol. Sacra*. R. 2: 1948 s. 300-302.
7. Teologia jako nauka. *Pol. Sacra*. R. 2: 1948 s. 343-345.
8. De Beatae Mariae virginitate in partu. *Collect. Theol*. R. 25: 1954 s. 439-467.
9. Dowód teologiczny na istnienie Boga. *Collect. Theol*. R. 26: 1955 s. 413-464.
10. Necessitudines animadvernesque cleri Poloniae breviarium Romanum reformandum spectantes. *Collect. Theol*. R. 26: 1955 s. 63-127.
11. De theologica significatione analogiae. *Collect. Theol*. R. 27: 1956 s. 53-58.
12. Epistemologiczna analiza wiedzy o Bogu. *Collect. Theol*. R. 28: 1957 nr 1 s. 66-87.
13. Teoria poznania Boga w historii filozofii. *Collect. Theol*. R. 28: 1957 nr 1 s. 41-65.
14. Wydział królowej Jadwigi. *Tyg. Powsz*. R. 11: 1957 nr 5 s. 4.
15. Ks. biskup Stanisław Rospond. *Tyg. Powsz*. R. 12: 1958 nr 8 s. 2.
16. Mała summa pośrednictwa Maryjnego. *Aten. Kapł*. R. 51: 1958 t. 58 s. 63-79.
17. Perspektywy ruchu ekumenicznego. *Tyg. Powsz*. R. 12: 1958 nr 2 s. 1-2.
18. Religijne i filozoficzne pojęcie Boga. *Znak*. R. 10: 1958 s. 875-896.
19. Kim jest Bóg? Teologiczna analiza religijna określeń bóstwa.*Homo Dei*. R. 28: 1959 s. 651-658.
20. Theologica definitio Ecclesiae proponitur. *Rocz. Teol.-Kanon*. R. 11: 1964 nr 2 s. 101-108.

21. Teologiczne następstwa soborowej konsytucji liturgicznej: zmiany w pojęciu sakramentu namaszczenia chorych. *Stud. Theol. Vars.* R. 3: 1965 nr 1 s. 19-40.
22. Natura katolickiej etyki. W jakim stopniu wskazania encykliki społecznej "Mater et Magistra" są wyrazem Objawienia? *Stud. Theol. Vars.* R. 4: 1966 nr 1 s. 5-34.
23. Zagadnienie wewnętrznej niesprzeczności i przydatności Scheebenowej teorii łaski usynowienia. *Stud. Theol. Vars.* R. 4: 1966 nr 2 s. 233-267; R. 5: 1967 nr 1 s. 73-140.
24. Kościół katolicki na progu nowej epoki dziejów. *Ruch Biblij.* R. 22: 1969 s. 11-12.
25. Pawłowe "Credo ludu Bożego". W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* T. 3. Kr. 1969 s. 131-141.
26. Początki "nowej" teologii. *Stud. Theol. Vars.* R. 7: 1969 nr 2 s. 49-103.
27. Teologiczna pewność norm etycznych w encyklice "Humanae vitae". *Anal. Crac.* T. 1: 1969 s. 231-257. -Toż. *Aten. Kapł.* R. 65: 1972 t. 78 s. 3-29.
28. Podstawy sakramentologii. Kr. 1970 Pol. Tow. Teol. 8° ss. 259, nlb. 1.
29. Perspektywy i wymagania ruchu ekumenicznego. W: *Idee przewodnie soborowej konsytucji o Kościele.* Kr. 1971 s. 159-178.
30. Metafizyczne implikacje dogmatów. *Anal. Crac.* T. 5-6: 1973-1974 s. 423-450.
31. Nowa interpretacja dogmatów jako przedmiot sympozjum. *Anal. Crac.* T. 5-6: 1973-1974 s. 303-327.
32. Nowa interpretacja dogmatu in sensu recto: zagadnienie nieśmiertelności w stanie sprawiedliwości pierwotnej. *Anal. Crac.* T. 5-6: 1973-1974 s. 465-508.
33. Tradycja jako norma bliska: nowa interpretacja dogmatycznych orzeczeń trydenckich w sprawie grzechu pierworodnego. *Anal. Crac.* T. 5-6: 1973-1974 s. 423-450.
34. Miłosierdzie Boże. Zasadnicze rysy nabożeństwa do Miłosierdzia Bożego. [Referat wygłoszony w Krakowie podczas sympozjum 19-20 lutego 1981 r.]. Stockbridge 1983. -Toż. Wiad. Diec. Kat. R. 57: 1989 nr 3 s. 108-127.

II.

KRACIK J.: Księża zmarli w 1983 r. *Notif. e Curia Crac.* R. 121: 1983 nr 11-12 s. 310-313; (JOW): Zmarł ks. prof. dr Ignacy Różycki - nauczyciel i przyjaciel papieża. *Za i Przeciw.* R. 1983 nr 48 s. 10; Kp.: Ks. prof. dr hab. Ignacy Różycki. *Biul. PAT.* R. 2: 1983-1984 s. 78-84; Śp. ks. prof. dr hab. Ignacy Różycki (1911-1983). *Biul. Inf. ATK.* R. 1984 nr 5 s. 3-4; CHMURA T.: Ksiądz Profesor Ignacy Różycki. W 10 rocznicę śmierci. *Anal. Crac.* T. 25: 1993 s. 71-90, bibliografia.

Ks. Grzegorz Ryś

Rubin Władysław (1917-1990) kardynał, prefekt Kongregacji Kościołów Wschodnich, prawnik.

Urodził się 20 IX 1917 r. w miejscowości Toki n/Zbruczem, jako syn Ignacego i Tekli z d. Saluk. Uczył się w miejscowej szkole powszechnej, a następnie w I Gimnazjum im. Wincentego Pola w Tarnopolu, gdzie 6 VI 1935 r. złożył egzamin dojrzałości. Po maturze wstąpił do Seminarium Duchownego ob. łac. we Lwowie i rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Lwowskiego. W 1937 r. przerwał studia teologiczne i po opuszczeniu Seminarium Duchownego przeniósł się na Wydział Prawny Uniw. Jana Kazimierza. W 1938 r. znalazł sie w szkole podchorążych w Tarnopolu. Jako żołnierz 54 pułku dywizji piechoty brał udział w Kampanii Wrześniowej. W listopadzie 1939 r. pojawił się we Lwowie, gdzie wstąpił do Związku Walki Zbrojnej. 20 IV 1940 r. został osadzony w więzieniu sowieckim w Wygodzie k/Doliny, następnie przeszedł przez więzienie w Stanisławowie i został wywieziony do Starobielska, a następnie do więzienia w Artiomowsku n/Morzem Czarnym, wreszcie znalazł się pod Archangielskiem. Zwolniony z obozu pracy, przybył do Bejrutu, gdzie na tamtejszym Uniwersytecie kontynuował studia teologiczne. Święcenia kapłańskie otrzymał 30 VI 1946 r. z rąk arcybpa Rèmy Lepretréa i rozwinął pracę duszpasterską wśród tamtejszej Polonii. W 1949 r. przybył do Rzymu, gdzie na Uniw. Gregoriańskim uzyskał stopień doktora prawa kanonicznego w oparciu o rozprawę pt.: *De cura animarum in legislatione synodali Regni Poloniae.* W l. 1953-1958 był duszpasterzem Polaków we Włoszech. We wrześniu 1959 r. otrzymał nominację na rektora Kolegium Polskiego w Rzymie. W tym też czasie został obdarzony szambelanią papieską, w 1963 r. prałaturą, a w 1964 r. kanonikatem honorowym kapituły bazyliki Matki Boskiej Większej. W

1964 r. został rektorem kościoła i hospicjum św. Stanisława w Rzymie oraz delegatem prymasa Polski dla opieki nad emigracją i uchodźctwem polskim.

Dn. 17 XI 1964 r. ks. Władysław Rubin został biskupem tyt. Serty i sufraganem gnieźnieńskim. Konsekracje biskupą przyjął 29 listopada t.r. w rzymskim kościele św. Andrzeja na Kwirynale. Jego praca duszpasterska koncentrowała się głównie w kierowaniu Centralnym Ośrodkiem Duszpasterstwa Emigracji przy via delle Botteghe Oscure 15 w Rzymie, w organizowaniu zjazdów, konferencji i uroczystości oraz w kontaktach z ośrodkami polonijnymi na wszystkich kontynentach. W 1967 r. został powołany przez papieża Pawła VI na stanowisko sekretarza generalnego Synodu Biskupów. Przygotował obrady I Synodu w 1967 r., II w 1969 r., III w 1971 r., IV w 1974 r. i V w 1977 r. Na konsystorzu 30 VI 1979 r. został kardynałem, otrzymując kościół Santa Maria in via Lata. Rok później został prefektem Kongregacji dla Kościołów Wschodnich. Jako prefekt odbył liczne podróże duszpasterskie. Zmarł 28 XI 1990 r. w Rzymie i został pochowany w podziemiach katedry w Lubaczowie.

I.

1. Wpływ i znaczenie wyroczni delfickiej na życie publiczne i prywatne starożytnej Grecji. W: *Sprawozdanie Dyrekcji I Państwowego Liceum i Gimnzajum w Tarnopolu za rok szkolny 1928/29* s. 29.

2. Rozwój wychowania rzymskiego. W: *Sprawozdanie [...] za rok szkolny 1929/30* s. 23.

3. Język ludowy w duszpasterstwie w Polskim Ustawodawstwie Kościelnym do XVIII wieku. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 5: 1954 nr 4 s. 339-349.

4. Lud w polskim ustawodawstwie synodalnym do rozbiorów Polski. *Sacr. Pol. Mill.* T. 2: 1955 s. 131-164.

5. Dottrina e culto dell' Immacolata Concezione in Polonia - primo della definizione dogmatica. W: *Acta Congressus Mariologici-Mariani. Romae - Anno 1954 celebrati.* R. 1957 s. 423-431.

6. Kazanie na uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego. *Duszp. Pol. Zagr.* Dział Kazn. R. 9: 1958 nr 1 s. 17-20.

7. "De cura amimarum in legislatione synodali Regni Poloniae". Studium historico-canonicum. R. 1960 8° ss. 107.

8. Rola synodów Polski Przedrozbiorowej. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 11: 1960 nr 3 s. 233-242.

9. Synodorum Regni Poloniae pondus. *Antemurale.* T. 6: 1960-1961 s. 203-207.

10. Jedność w miłości. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 13: 1962 nr 3 s. 239-246.

11. Kapłaństwo. [Kazanie]. *Duszp. Pol. Zagr.* Dział Kazn. R. 13: 1962 nr 1 s. 41-47.

12. Nasza miłość do Kościoła Świętego. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 13: 1962 nr 4 s. 321-330.

13. Kapłańskie posłuszeństwo. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 14: 1963 nr 4 s. 347-352.

14. Miłość w duchu ofiary. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 14: 1963 nr 3 s. 205-214.

15. Misja biskupa w Kościele w świetle wiary. [Przemówienie]. *Duszp. Pol. Zagr.* Dział Kazn. R. 14: 1963 nr 3.

16. Duch Soborowej Konstytucji o Liturgii. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 15: 1964 nr 3 s. 245-254.

17. Katolickie Patriarchaty Wschodu a problem ekumeniczny. *Coll. Pol.* R. 1964 nr 1 s. 7-22.

18. Nieutrudzony Sługa Kościoła. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 16: 1965 nr 1 s. 10-16.

19. Wytyczne prace Biskupa Delegata Prymasa Polski Opiekuna Emigracji. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 16: 1965 nr 2 s. 102-108.

20. List wigilijny. *Sodalis Marianus* (Londyn). R. 1966 nr 12 s. 6-7.

21. Troska o program i metody naszej pracy duszpasterskiej. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 17: 1966 nr 1 s. 2.

22. Życie religijne Polaków na Emigracji. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 17: 1966 nr 2 s. 147-154.

23. List pasterski na zakończenie Jubileuszowego Roku Tysiąclecia Chrztu Polski. *Prz. Powsz.* (Londyn). R. 1967 nr 1 s. 4.

24. Słowo wstępne. W: J. PIEKOSZEWSKI: *Kościół katolicki we współczesnej Ameryce.* Londyn 1967.

25. Duszpasterstwo Polaków w Nowej Zelandii. *Przemiany.* R. 1968 nr 4 s. 451-452.

26. Kronika wizytacji australijskiej. *Przemiany.* R. 1968 nr 5 s. 488-500; nr 6 s. 622-630.

27. Ojcostwo Ojca Świętego. [Z okazji 70 rocznicy urodzin Pawła VI]. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 19: 1968 nr 1 s. 3-5.

28. Prośba biskupa o poparcie ważnej inicjatywy. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 19: 1968 nr 1 s. 1-2.

29. Synod Biskupów. *Przemiany.* R. 1968 nr 1 s. 107-124.

30. Synod Biskupów - Instytucje Synodu. *Aten. Kapł.* R. 61: 1968 t. 71 s. 129-142.

31. Synod wobec problemu wiary w Kościele Posoborowym. *Przemiany.* R. 1968 nr 2 s. 339-349.

32. Bogota. Jak przeżyłem Kongres Eucharystyczny. *Przemiany.* R. 1969 nr 7 s. 4-19.

33. Drugi Synod Biskupów - nadzwyczajna sesja Synodu. *Przemiany*. R. 1969 nr 9-11 s. 471-478.
34. Kronika wizytacji w Argentynie. *Przemiany*. R. 1969 nr 10 s. 525-533.
35. Kronika wizytacji w Brazylii. *Przemiany*. R. 1969 nr 8 s. 380-390.
36. Presentazione. W: *La collegialita Episcopale per il futuro della Chiesa*. R. 1969 s. XV-XVI.
37. Przemówienie [...] przy odsłonięciu tablicy millenijnej. *Duszp. Pol. Zagr*. R. 20: 1969 nr 2 s. 86-88.
38. Wigilijny list do ubogich, chorych i cierpiących. *Prz. Powsz*. (Londyn). R. 1969 nr 1 s. 4-6.
39. Wśród Polaków w Australii i Nowej Zelandii. *Przew. Katol*. R. 59: 1969 nr 14.
40. Wywiad z Sekretarzem Generalnym Synodu Biskupów. Rozmowę przeprowadził A. BARDECKI. *Tyg. Powsz*. R. 23: 1969 nr 7.
41. Słowo wstępne. W: W. SZETELNICKI: *Parafia św. Bonifacego we Wrocławiu w latach 1945-1970*. R. 1970 s. V-VI.
42. The Collegiality of Bishops and the distribution of Clergy on the national and international level. W: *Mondo e la mia parocchia*. B. m. wyd. 1970 s. 1-16.
43. Monsignor Rubin illustra ai giornalisti la preparazione del Sinodo episcopale. *L'Osser. Rom*. z 21-23 V 1971 r.
44. Przedmowa. W: W: SZETELNICKI: *Nawiedzenie Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w Archidiecezji Wrocławskiej*. R. 1971 s. IX-X.
45. Kazanie o słudze Bożym Stanisławie Hozjuszu, wygłoszone 12 V 1971 r. w kościele NMP na Zatybrzu w Rzymie. *Warm. Wiad. Diec*. R. 27: 1972 nr 2 s. 80-81.
46. Spojrzenie na Synod roku 1971. *Aten. Kapl*. R. 65: 1972 t. 78 s. 367-373.
47. Instytucja synodu biskupów. W: *W nurcie zagadnień posoborowych*. Red. B. BEJZE. T. 5. W. 1973 s. 311-320.
48. Rok Święty 1975. Rozmowę przeprowadził A. BARDECKI. *Tyg. Powsz*. R. 27: 1973 nr 27.
49. Początkowe lata Synodu Biskupów. [Referat]. *Duszp. Pol. Zagr*. R. 25: 1974 nr 3 s. 326-327.
50. Przed światowym Synodem Biskupów. *Tyg. Powsz*. R. 28: 1974 nr 39.
51. Stan prawny misjonarzy emigrantów w diecezjach imigracyjnych i współpraca z miejscowym duchowieństwem. *Duszp. Pol. Zagr*. R. 25: 1974 nr 1 s. 66.
52. Synod Roku Świętego. [Referat]. R. 1974.
53. Il prete per gli uomini d'oggi. *L'Osser. Rom*. z 20 XI 1975 r.
54. Sinodo dei Vescovi - organo dell'attivita' nella Chiesa. W: *Anno Santo - Giubileo*. T. 1. R. 1975 s. 123-129.
55. Sinodo e collegialità dei vescovi. W: *Avrenire speciale* z 7 XII 1975.
56. Evangelizzazione e Culture. W: *Atti del Congresso Internazionale Scientifico di Missiologia, Roma 5-12 X 1975*. T. 3. R. 1976 s. 383-389.
57. Katechizacja - dostosowana do naszych czasów - tematem Synodu Biskupów 1977. *Chrześć w Świecie*. R. 8: 1976 nr 6 s. 108-112.
58. O właściwe zrozumienie zasady kolegialności. *Życie i Myśl*. R. 26: 1976 nr 4 s. 48-50.
59. La religiosità popolare negli ambienti della Chiesa del silenzio. W: *Annuario 1976 Sacra Congregazione per L'Evangelizzazione dei Popoli*. T. 1. R. 1977 s. 250-278.
60. Katechizacja w Kościele posoborowym, szczególnie dzieci i młodzieży. [Konferencja]. *Duszp. Pol. Zagr*. R. 29: 1978 nr 1 s. 106.
61. Prace Sekretariatu Generalnego Synodu Biskupów w latach 1974-1977. *Chrześc. w Świecie*. R. 10: 1978 nr 5-6 s. 9-13.
62. Kapłaństwo Chrystusa i moje. [Konferencja]. *Duszp. Pol. Zagr*. R. 30: 1979 nr 3 s. 380.
63. Spójnia wielu ogniw. Rozmowę przeprowadził W. SZETELNICKI. *Przew. Katol*. R. 70: 1980 nr 38 s. 4-5.
64. Język polski. [Przemówienie radiowe]. W: *Mowy radiowe 1980-1981*. Buffalo 1981 s. 205-208.
65. Opiekun emigracji. [Kard. Stefan Wyszyński]. *Aten. Kapl*. R. 73: 1981 t. 97 s. 370-380.
66. Kazanie [...] wygłoszone w I rocznicę koronacji Cudownej Figurki Matki Boskiej Wambierzyckiej - 16 sierpnia 1981. *Wrocł. Wiad. Kośc*. R. 34: 1981 nr 9-10 s. 267-271.
67. Sprawozdanie z działalności Kongregacji Kościołów Wschodnich. [Na VI Zgromadzeniu Generalnym Synodu Biskupów]. *L'Osserv. Rom*. (Wyd. polskie). R. 1983 nr 10 s. 15.
68. Wstęp. W: *Oblicze nadziei. Życie, dziennik i listy Benedetty Bianchi Porro*. R. 1984.

II.

Annuario Pontificio. Citta del Vaticano 1965 s. 664; 1980 s. 69; Konsekracja biskupa Władysława Rubina w Rzymie. *Duszp. Pol. Zagr*. R. 16: 1965 nr 1 s. 95-98; Biskup Władysław Rubin. *Przemiany*. R. 1968 nr 2 s. 107-125.; 25-lecie święceń kapłańskich J. E. Ks. Biskupa Władysława Rubina. *Wrocł. Wiad. Kośc*. R. 26: 1971 nr 11-12 s. 346-349; Abp F. Macharski i bp W. Rubin kardynałami. *Hejnał Mariacki*. R. 23: 1979 nr 7 s. 7; J. K.: Abp F. Macharski i bp W. Rubin kardynałami. *Za i Przeciw*. R. 23: 1979 nr 23 s. 4; Nominacje nowych kardynałów. Kardynał Władysław Rubin. *Tyg. Powsz*. R. 33: 1979 nr 22 s. 3; Nowi polscy kardynałowie. *Chrześc. w Świecie*. R. 11: 1979 nr 7 s. 1-2; 15-lecie sakry biskupiej kard. Rubina. *Tyg. Powsz*. R. 33: 1979 nr 50 s. 7; RĄCZKOWSKI W.: Nowi kardynałowie. *Przew. Katol*. R. 69: 1979 nr 24 s. 6-7; SZUBA Z.: Nowi polscy kardynałowie. Biskup Władysław Rubin. *Wrocł. Tyg. Kat*. R. 27:

1979 nr 23 s. 9; J. E. Kardynał Rybin prefektem rzymskiej kongregacji. *Więź.* R. 23: 1980 nr 7-8 s. 138-139; NITECKI P.: Kardynałowie w Polsce. *Prz. Powsz.* R. 1980 nr 7-8 s. 7-9; 15-lecie sakry biskupiej ks. kardynała Władysława Rubina. *Życie i Myśl.* R. 30: 1981 nr 2 s. 138-139; STRUDEL M.: Ks. Kard. Władysław Rubin. Prefekt Kongregacji Kościołów Wschodnich. *Myśl Spol.* R. 16: 1980 nr 31 s. 9; Polscy kanoniści. Cz. 2. W. 1981 s. 143-144; SZUBA Z.: Biskupi polscy XX wieku. *Życie Katol.* R. 2: 1983 nr 5-6 s. 189-190; SZETELNICKI W.: Lwowianin na drogach świata. Władysław kardynał Rubin. R. 1985 ss. 191; Pamięci Zmarłego Ks. Kard. W. Rubina. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 42: 1991 nr 2 s. 151-177; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 181.

Ks. Józef Mandziuk

Rumiński Stanisław, krypt. Sł. R. (1929-1984), wykładowca papieskiego Fakultetu Teologicznego w Poznaniu, dogmatyk.

Urodził się 15 I 1929 r. w Luboniu k/ Poznania jako syn Stanisława i Heleny z d. Grześko. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Stęszewie, dokąd przeprowadziła się jego rodzina. Podczas drugiej wojny światowej pracował u fotografa, a po jej zakończeniu otworzył własny zakład fotograficzny, zapewniając rodzinie utrzymanie, bowiem ojciec zginął w 1943 r. Od września 1945 r. uczęszczał do Gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu, zdobywając w 1949 r. świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Gnieźnie i w Poznaniu. Po święceniach kapłańskich, otrzymanych w 1955 r. w Poznaniu, pracował na wikariacie w Szamotułach (1955-1957) i w parafii Najśw. Serca Jezusowego i św. Floriana na Jeżycach (1957-1959). Następnie odbył studia specjalistyczne z teologii dogmatycznej w Katol. Uniw. Lubelskim (1959-1964) i z fonetyki w Instytucie Fonetycznym w Katowicach (1964-1965). W 1970 r. uzyskał doktorat z teologii na podstawie pracy pt.: *Mariologia ks. Franciszka Klemensa Balickiego*, którą napisał pod kierunkiem ks. prof. A. L. Krupy. Od 1965 r. wykładał teologię dogmatyczną i fonetykę w Seminarium Duchownym w Poznaniu. Pracował też w seretariacie uczelni i był prefektem alumnów (1967-1971). Pełnił ponadto funkcję egzaminatora prosynodalnego (od 1968). Po doktoracie rozwinął ożywioną działalność dydaktyczną, organizacyjną i pisarską. Był przewodniczącym Sekcji Dogmatycznej teologów polskich (1917-1984), przewodniczącym Studium Józefologicznego w Polsce (od 1976), wiceprezesem Komisji Teologicznej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (1977-1981). Brał czynny udział w krajowych i zagranicznych naukowych zjazdach mariologicznych i sympozjach józefologicznych. Bogata działalność pisarska ks. Rumińskiego dotyczyła mariologii i józefologii. Zmarł 10 III 1984 r. w Poznaniu i został pochowany na cmentarzu w Stęszewie.

I.

1. "Bogurodzica". *Homo Dei.* R. 34: 1965 nr 6 s. 249-251.
2. Złoty jubileusz ks. prof. Stanisława Wilczewskiego. *Przew. Kat.* R. 55: 1965 nr 28 s. 256.
3. Kult maryjny w Kościele. *Homo Dei.* R. 35: 1966 nr 3 s. 134-140.
4. O fonetykę pastoralną w seminariach duchownych. *Homo Dei.* R. 36: 1967 nr 2 s. 87-91.
5. Sprawozdanie z Sympozjum teologicznego na temat kultu Bożego Miłosierdzia u Księży Pallotynów o Ołtarzewie, 14-16 XI 1968. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 2 s. 115-119.
6. Kierunki we współczesnej teologii katolickiej. *Homo Dei.* R. 39: 1970 nr 4 s. 267-273.
7. Rec.: Le pretre - foi et contestation. Paris 1970. *Katecheta.* R. 14: 1970 nr 5 s. 238-240.
8. Rec.: O Bogu i o człowieku. Red. B. BEJZE. T. 1-2. W. 1968-1969. *Katecheta.* R. 14: 1970 nr 5 s. 234-235.
9. Rec.: W nurcie zagadnień posoborowych. Red. B. BEJZE. T. 3. W. 1969. *Katecheta.* R. 14: 1970 nr 5 s. 235-236.
10. Sympozjum teologiczne o św. Józefie. *Aten. Kapł.* R. 62: 1970 t. 75 nr 3 s. 467-489.
11. Międzynarodowy Kongres Mariologiczno-Maryjny w Jugosławii. *Przew. Katol.* R. 61: 1971 nr 30 s. 275-276.
12. Teolodzy o św. Józefie. *Przew. Katol.* R. 61: 1971 nr 18 s. 163.

13. Udział środowiska poznańskiego w Kongresie Teologów Polskich w Lublinie w dniach 21-23 wrzesień 1971 r. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 22: 1971 nr 11 s. 250-255.

14. Uroczystości inauguracyjne w A. S. D. w Poznaniu. Przew. Katol. R. 61: 1971 nr 47 s. 419.

15. W Jugosławii o Matce Bożej. *Przew. Katol.* R. 61: 1971 nr 41 s. 369-371.

16. Człowiek i świat. *Przew. Katol.* R. 68: 1972 nr 30 s. 265-266.

17. Dlaczego Bóg stał się dzieckiem. *Nasza Rodzina.* R. 1972 nr 12 s. 8-9.

18. Drugie ogólnopolskie Sympozjum Józefologiczne w Kaliszu. *Aten. Kapł.* R. 64: 1972 t. 78 nr 1 s. 210-213.

19. Inauguracja roku studiów 1971/72 w Arcybiskupim Seminarium Duchownym w Poznaniu. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 23: 1972 nr 1 s. 16-17.

20. Maryja początkiem lepszego świata. *Przew. Katol.* R. 62: 1972 nr 1 s. 1-2.

21. O myśli maryjnej Ojca Maksymiliana. *Przew. Katol.* R. 62: 1972 nr 42 s. 364-366.

22. Międzynarodowy Kongres Józefologów w Rzymie. *Aten. Kapł.* R. 64: 1972 t. 78 nr 1 s. 208-213.

23. Poglądy mariologiczne ks. Franciszka Klemensa Balickiego nieznanego kaznodziei-teologa z przełomu XVII i XVIII stulecia. *Pozn. Stud. Teol.* T. 1: 1972 s. 139-189.

24. Rec.: B. DREHER: Neues Predigtwerk. Graz 1970-1971. *Homo Dei.* R. 41: 1972 nr 4 s. 316-317.

25. Sprawozdanie z działalności naukowo-dydaktycznej Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Poznaniu w roku akademickim 1969/70. *Pozn. Stud. Teol.* R. 1: 1972 s. 417-428.

26. Sympozjum Maryjne w Ołtarzewie. Kult Maryjny w tajemnicy Chrystusa i Kościoła. *Nasza Rodzina.* R. 1972 nr 10 s. 6-7, 10-11.

27. VI Międzynarodowy Kongres Mariologiczny w Zagrzebiu (6-12 sierpnia 1971). *Aten. Kapł.* R. 64: 1972 t. 79 nr 3 s. 369-395.

28. Z badań nad teologią i kultem św. Józefa. *Przew. Katol.* R. 62: 1972 nr 37 s. 326-327.

29. Z dziejów kultu maryjnego w Chorwacji. *Przew. Katol.* R. 62: 1972 nr 39 s. 341-342.

30. Balicki Franciszek Klemens. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 1282.

31. Bohaterstwo świętych. *Nasza Rodzina.* R. 1973 nr 2 s. 8-9, 23.

32. Bóg, który stworzył wszystko. *Nasza Rodzina.* R. 1973 nr 10 s. 14, 22.

33. Jezu ufam Tobie. Kościół jako wyraz Miłosierdzia Bożego. *Nasza Rodzina.* R. 1973 nr 2 s. 12-13.

34. Jezu ufam Tobie. Odpowiedź człowieka na wezwanie miłosiernego Boga. *Nasza Rodzina.* R. 1973 nr 1 s. 16-17.

35. Kanadyjskie studia nad teologią i kultem św. Józefa - Cahiers de Josephologie. *Aten. Kapł.* R. 65: 1975 t. 80 nr 1 s. 174-180.

36. Katolicki i nowoczesny. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 48 s. 446-447.

37. Kongres poświęcony myśli mariologicznej bł. O. Maksymiliana Kolbego. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 2 s. 146-150.

38. Kult Najświętszej Maryi Panny w Czechach. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 23 s. 213-224.

39. Maryja darem Bożym dla współczesnego świata. *Sodalis Polonia.* R. 53: 1973 nr 7 s. 198-202.

40. Miłosierdzie Boże a apostolstwo. (Spraw. z Sympozjum Teologicznego - Ołtarzewo 25-26 X 1972). *Collect. Theol.* R. 43: 1973 nr 3 s. 146-152.

41. Na drogach do Matki. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 12 s. 101-102.

42. Na drugiej półkuli. *Przew. Katol.* R. 79: 1973 nr 49 s. 456.

43. O drogach do Ojca. Ku człowiekowi i Bogu w Chrystusie. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 7 s. 53-54.

44. Oratorium św. Józefa w Montrealu. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 11 s. 96.

45. Rec.: W. GRANAT: Ku człowiekowi i Bogu w Chrystusie (Mensch und Gott in Christus). Zarys dogmatyki katolickiej. T. 1. Lubl. 1972 ss. XIV, 580. Theologische Bulletin. R. 5: 1973 nr 3-4 s. 177-180.

46. Rec.: W. GRANAT: Ku człowiekowi i w Chrystusie. (Der Weg zu Mensch und Got in Christus). T. 1 Lubl. 1972 ss. XIV, 580. Theologische Revue. R. 86: 1973 nr 5 s. 388-389.

47. Rec.: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 5. Jan XXIII i jego dzieło. Red. B. BEJZE, W. ZIÓŁEK. W. 1972. *Katecheta.* R. 17: 1973 nr 4 s. 186-188.

48. Rec.: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 6. Błogosławiony Maksymilian wśród nas. Red. B. BEJZE. W. *Katecheta.* R. 17: 1973 nr 5 s. 239-240. -Toż. *Mieś. Franc.* R. 67: 1973 nr 1 s. 20-22. -Toż. *Sodalis Polonia.* R. 54: 1974 nr 9 s. 23-24.

49.Sobór o kulcie Maryi Panny. *Nasza Rodzina.* R. 1973 nr 5 s. 4-7.

50. III Ogólnopolski Kongres Mariologiczny w Niepokalanowie. *Aten. Kapł.* R. 65: 1973 t. 80 nr 3 s. 465-469.

51. Zur erstausgabe der "Posener Theologischen Studien". *Theologisches Buletin.* R. 5: 1973 nr 3-4 s. 183-187.

52. Bohaterstwo świętych. *Przew. Katol.* R. 80: 1974 nr 44 s. 5. -Toż. Mies. Franc. R. 70: 1976 nr 2 s. 2-4.

53. Bóg stał się dzieckiem. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 51-52 s. 5.

54. Doroczne spotkanie Sekcji Mariologicznej Teologów Polskich. *Przew. Katol.* R. 80: 1974 nr 22 s. 4-5. -Toż. *Sodalis Polonia.* R. 54: 1974 nr 7 s. 221.

55. Dzieło Huberta da Manoir Janeye S. J. (1894-1973). *Aten. Kapł.* R. 66:1974 t. 82 nr 2 s. 320-323.

56. [Ks. Redaktor Stanisław Ciążyński]. *Przew.*

Katol. R. 64: 1974 nr 20 s. 8.

57. Ksiądz Stanisław Ciążyński - Redaktor "Przewodnika Katolickiego." W: *W służbie Kościoła Poznańskiego. Księga pomiątkowa na 70-lecie urodzin Arcybiskupa Metroplity dr Antoniego Baraniaka.* Red. L. BIELERZEWSKI. P. 1974 s. 196-208.

58. Matka Kościoła wzorem i nadzieją odnawiającego się Ludu Bożego. W: *Jubileuszowy rok odnowy i pojednania.* P. 1974 s. 16-22.

59. Niepokalana Patronka Stanów Zjednoczonych. *Sodalis Polonia.* R. 54: 1974 nr 9 s. 260-263.

60. Oblaci Niepokalanej w stolicy Kanady. *Przew. Katol.* R. 80: 1974 nr 32 s. 12.

61. O. Marcel Belanger, mariolog i apostoł maryjny (1908-1972). *Aten. Kapł.* R. 66: 1974 t. 82 nr 82 s. 452-454.

62. Patronka Ameryki. *Nasza Rodzina.* R. 1974 nr 2 s. 13-15.

63. V Sympozjum Teologiczne o św. Józefie. *Przew. Katol.* R. 80: 1974 nr 37 s. 7. - Toż. Sodalis Polonia. R. 54: 1974 nr 7 s. 220.

64. Pouczenie papieskie o kulcie maryjnym. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 49 s. 4-5. -Toż. *Sodalis Polonia.* R. 55: 1975 nr 5 s. 129-132.

65. Realizacja obecności Maryi-Bożej Rodzicielki w tajemnicy Chrystusa i Kościoła. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 22 s. 4-5.

66. Realizacja obecności Maryi, Bożej Rodzicielki we współczesnym narodzie polskim. *Sodalis Polonia.* R. 54: 1974 nr 4 s. 130-132.

67. Rec.: R. BLEISTEIN: Kurzformel des Glaubens. Prinzip einer modernen Religionspedagogik. T. 1-2. Würzburg 1971 ss. 179, 128. *Homo Dei.* R. 34: 1974 nr 2 s. 77-78.

68. Rec.: J. M. MŁODOŻENIEC: I knew Blessed Maximilian. The Life and death of Blessed Maximilian Kolbe. Translated from Polish by S. Mary Consuela Kulikowska. Washington 1971 ss. X, 1975. *Homo Dei.* R. 43: 1974 nr 4 s. 316-317. -Toż. Sodalis Polonia. R. 54: 1974 nr 7 s. 203.

69. Rec.: Sakrament chrztu. Liturgia. Pismo św. Red. SKOROWRONEK. Kat. 1973 ss. 224. *Ruch Biblij.* R. 27: 1974 nr 4-5 s. 290.

70. Rec.: A. SKOWRONEK: Sakrament in der evangelischen Theologie der Gegenwart. Haupttypen der Sakramentsauffassungen in der zeitgenössischen, vorwegend deutschen evangelischen Theologie. München 1971 ss. 268. *Ruch Biblij.* R. 27: 1974 nr s. 195-196.

71. Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej w Doylestown. Przew. Katol. R. 64: 1974 nr 34 s. 4-5. -Toż. *Sodalis Polonia.* R. 55: 1975 nr 2 s. 53-56.

72. Tłum.: K. BALIC: O kulcie Bogurodzicy. *W Drodze.* R. 2: 1974 nr 12 s. 99-104.

73. Wokół lektury "Naśladowanie Chrystusa". *Katecheta.* R. 18: 1974 nr 3 s. 109-111.

74. Współczesna wersja Męki Pańskiej. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 14 s. 4-5.

75. Blessed Maximilian Kolbe. His Mariological Teaching and Devotion. *The Clergy Review.* R. 60: 1975 nr 9 s. 555-562.

76.Dlaczego Bóg stał się człowiekiem? *Mies. Franc.* R. 69: 1975 nr 5 s. 5-8.

77. Dziewica ofiarująca. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 5 s. 1-2. -Toż. *Mies. Franc.* R. 69: 1976 nr 5 s. 2-4, 16.

78. Ekumeniczne znaczenie posługi Piotrowej w Kościele. *Katecheta.* R. 19: 1975 nr 3 s. 97-100. -Toż. *Mies. Franc.* R. 70: 1977 nr 4 s. 6.

79. Królowa Pokoju. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 1 s. 2. -Toż. Sodalis Polonia. R. 56: 1976 nr 5 s. 131-133.

80. Marcel Belanger. [Kanadyjski mariolog i apostoł maryjny]. Sodalis Polonia. R. 55: 1975 nr 6 s. 178-180.

81. Maryja pierwowzorem Nowej Kobiety. W: *Potomności na pomiątkę Ojcowie Oblaci duszpasterze parafii św. Kazimierza Toronto.* Ontario 1975 s. 3 nlb. - Toż. *Mies. Franc.* R. 68: 1975 nr 8 s. 24-30. Toż. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 10 s. 4.

82. Maryja w dialogu. *Sodalis Polonia.* R. 55: 1975 nr 1 s. 3-6.

83. Maryja w dialogu ekumenicznym. *Mies. Franc.* R. 68: 1975 nr 5 s. 18-23, 34.

84. Maryja w teologii. Na święto Kościoła. *Przew. Katol.* R 65: 1975 nr 20 s. 2.

85. Matka pojednania. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 7 s. 2. -Toż. Sodalis Polonia. R. 56: 1976 nr 1 s. 24-26.

86. Myśl maryjna bł. Masymiliana Kolbe. *Mies. Franc.* R. 68: 1975 nr 10-11 s. 10-15.

87. Nasza Matka i Królowa. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 18 s. 1-2.

88. Perspektywy mariologii. *W Drodze.* R. 3: 1975 nr 5 s. 96-98.

89. Przewodnik na drodze do Maryi. *Mies. Franc.* R. 68: 1975 nr 9 s. 9-11.

90. Nowy biblijno-patrystyczny enchiridion maryjny. *Aten. Kapł.* R. 67: 1975 t. 84 s. 123-125.

91. W dwunastą rocznicę śmierci prezydenta J. E. Kennedy'ego. *Sodalis Polonia.* R. 5: 1975 nr 8 s. 251-252.

92. Zbiór studiów o Najśw. Maryi Pannie. *Sodalis Polonia.* R. 55: 1975 nr 8 s. 248-249.

93. Z Oblubienicą Ducha Świętego. Czytania na maj. *Bibli. Kazn.* T. 94: 1975 nr 3-4 s. 200-255.

94. Z przeszłości "Przewodnika Katolickiego". *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 3 s. 10.

95. Belanger Marcel. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 191.

96. Bittremieux Joseph Camile. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 623.

97. Bogarodzica - odnowieniem chrześcijaństwa. *Przew. Katol.* R. 66: 1976 nr 12 s. 2, 7.

98. Duch Święty i Maryja. *Przew. Katol.* R. 66:

1976 nr 23 s. 3.

99. Kontrowersje wokół oceny "Naśladowanie Chrystusa". *Mies. Franc.* R. 69: 1976 nr 12 s. 30-33.

100. Kult maryjny w harmonii z teologią Ducha Świętego. *Homo Dei.* R. 35: 1976 mr 3 s. 177-186.

101. Nauka ks. Jacka Liberiusza o świętości Matki Bożej. *Nasza Przeszł.* T. 35: 1976 s. 37-71.

102. Od roku 1382 Maryja obecna na Jasnej Górze. *Przew. Katol.* R. 66: 1976 nr 18 s. 1-2.

103. Profesor Uniwersytetu Lowańskiego ks. Gerard Philiphs (1899-1972). *Sodalis Polonia.* R. 56: 1976 nr 3 s. 89.

104. Rec.: J. PUJDAK: Antoni Wiśniewski, prekursor filozofii Oświecenia w Polsce. Londyn 1974 ss. 176. Homo Dei. R. 35: 1976 nr 3 s. 239.

105. Studia nad kultem św. Józefa w Polsce. *Przew. Katol.* R. 66: 1976 nr 12 s. 3, 7.

106. U polskich Elżbietanek w Jerozolimie. *Przew. Katol.* R. 66: 1976 nr 16 s. 11.

107. Z pielgrzymki do Lourdes. *Przew.' Katol.* R. 66: 1976 nr 7 s. 2-3.

108. Biblijno-teologiczne ujęcie problematyki antropologicznej. W: *Chrześcijańska wizja człowieka.* Red. M. MACIOŁKA. P. 1977 s. 65-111.

109. Człowiek w planach Bożych. Zarys teologicznego ujęcia człowieka. *Homo Dei.* R. 46: 1977 nr 2 s. 87-95.

110. Człowiek współtwórca świata. *Mies. Franc.* R. 70: 1977 nr 12.

111. XIV Międzynarodowy Kongres Maryjny w Rzymie. *Aten. Kapł.* R. 70: 1977 t. 88 nr 3 s. 474-480.

112. Droga człowieka do Boga. *Mies. Franc.* R. 71: 1977 nr 1 s. 29-34.

113. Królowa Polski. Cześć Maryi, cześć i chwała Pannie świętej cześć. *Mies. Franc.* R. 70: 1977 nr 8 s. 24-30.

114. Królowa różańca świętego. *Przew. Katol.* R. 67: 1977 nr 41 s. 1-2. -Toż. *Mies. Franc.* R. 72: 1978 nr 1 s. 10-13.

115. Maryja nawiedzająca. *Przew. Katol.* R. 67: 1977 nr 27 s. 1-2. -Toż. *Mies. Franc.* R. 71: 1978 nr 9 s. 20-23.

116. Maryja odnowieniem chrześcijaństwa. *Mies. Franc.* R. 70: 1977 nr 10-11.

117. Maryja pierwszą charyzmatyczką. *W Drodze.* R. 5: 1977 nr 1 s. 92-96. -Toż. *Mies. Franc.* R. 70: 1977 nr 4 s. 18-23.

118. Matka jedności. *Przew. Katol.* R. 67: 1977 nr 5 s. 1-2.

119. Matka Odkupiciela. *Przew. Katol.* R. 67: 1977 nr 13 s. 2. -Toż. Mies. Franc. R. 71: 1978 nr 6 s. 12-15.

120. Montreal i jego tradycyjne maryjne. *Kal. Franc.* 1977 s. 114-122.

121. Nowe kierownictwo Papieskiej Międzynarodowej Akademii Maryjnej. *Tyg. Powsz.* R. 31: 1977 nr 13 s. 7.

122. Papieska Akademia Maryjna. *Gość Niedz.* R. 44: 1977 nr 11 s. 82.

123. Rec.: H. M. MONTEAU-BONAMY: La doctrine mariale du Pere Kolbe. Esprit Saint et Conceptions Immaculee. Paris 1975 ss. 143. *Homo Dei.* R. 46: 1977 nr 2 s. 157-158.

124. Rec: M. RZESZEWSKI: Nasza posługa dziś. P. 1976 ss. 348. *Katecheta.* R. 21: 1977 nr 3 s. 143-144.

125. Rec.: W. GRANAT: U podstaw humanizmu chrześcijańskiego. P. 1976 ss. 448. *Katechta.* R. 21: 1977 nr 4 s. 191-192.

126. VII MIędzynarodowy Kongres Mariologiczny w Rzymie. *Aten. Kapł.* R. 70: 1977 t. 89 nr 1 s. 132-136.

127. Świątynia pojednania. *Gość Niedz.* R. 44: 1977 nr 11 s. 81.

128. Św. Józef w Kościele dawnej i obecnie. *Przew. Katol.* R. 67: 1977 nr 12 s. 1-2. -Toż. Mies. Franc. R. 71: 1978 nr 6 s. 24-29.

129. Tłum.: Duch Święty i Maryja w Kościele luterańskim i anglikańskim. *W Drodze.* R. 5: 1977 nr 8 s. 96-99. -Toż. *Kal. Franc.* 1978 s. 58-63.

130. Tłum..: Kult maryjny wśród chrześcijan wschodnich. *W Drodze.* R. 5: 1977 nr 5 s. 97-101. -Toż. Kal. Franc. 1978 s. 35-41.

131. II Międzynarodowe Sympozjum o Świętym Józefie w Toledo. *Aten. Kapł.* R. 71: 1978 t. 90 nr 1 s. 109-115.

132. Duch Święty a Maryja według przedstawicieli innych wyznań chrześcijańskich. *Pozn. Stud. Teol.* T. 2: 1978 s. 163-173.

133. Karol Balic i międzynarodowy ruch mariologiczny. *Pozn. Stud. Teol.* T. 2: 1978 s. 43-50.

134. Lo stato delle recerche sulla teologia ed il culto di s. Giuseppe in Polonia. *Estudios Josefinos.* R. 32: 1978 nr 63 s. 61-70.

135. Matka Boża Różańcowa. *Róża Maryi.* R. 34: 1978 nr 10 s. 8-9.

136. Matkę mamy jendą. *Przew. Katol.* R. 68: 1978 nr 35 s. 1.

137. Niepokolana. *Przew. Katol.* R. 68: 1978 nr 50 s. 1-2. -Toż. *Mies. Franc.* R. 74: 1980 nr 3 s. 8, 12.

138. Od wieków jestem storzona. *Przew. Katol.* R. 68: 1978 nr 6 s. 3.

139. Stan badań nad teologią i kultem św. Józefa w Polsce. *Aten. Kapł.* R. 71:1978 t. 90 nr 1 s. 8-17.

140. Świątynia pojednania w Berlinie Zachodnim. *Kal. Franc.* 1978 s. 23-27.

141. Teolog i cierpienie. (Franciszek Dziasek 1909-1971). W: *Byli wśród nas.* Red. F. LENORT. P. 1978 s. 377-397.

142. Wzór pracowitości. *Przew. Katol.* R. 68: 1978 nr 18 s. 2.

143. Anioł Pański. *Mies. Franc.* R. 72: 1979 nr 6 s. 46-47.

144. Biblijna sylwetka św. Józefa. *Przew. Katol.* R. 69: 1979 nr 11 s. 1-2.

145. Chaminade Guillaume Joseph. W: *Enc. katol.*

T. 3. Lubl. 1979 szp. 62.

146. Ciążyński Stanisław. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 457-458.

147. Cieplucha Zygmunt. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 472.

148. Dziewica, Oblubienica Ducha Świętego. *Róże Maryi.* R. 35: 1979 nr 6 s. 9-11.

149. ...gdy przychodzi Duch Święty Pocieszyciel. *Przew. Katol.* R. 69: 1979 nr 22 s. 2-3.

150. Maryja Matka jedności chrześcijan. *Mies. Franc.* R. 72: 1979 nr 4 s. 8-11.

151.Matka Boska Ewangeliczna. *Mies. Franc.* R. 72: 1979 nr 7 s. 14-17.

152. Matka Słowa Wcielonego. *Przew. Katol.* R. 69: 1979 nr 12 s. 1-2. -Toż. *Mies. Franc.* R. 72: 1979 s. 7-10.

153. Pieśnią wesela witamy o Maryjo miesiąc Twój. *Mies. Franc.* R. 72: 1979 nr 8 s. 2-6.

154. Początki, organizacja i działalność Papieskiej Akademii Maryjnej w Rzymie. *Kal. Franc.* 1979 s. 47-56.

155. Prehistoria Maryi w Starym Testamencie. *Mies. Franc.* R. 72: 1979 nr 6 s. 31-34.

156. Rec.: P. C. BALIC: Profilo-Impressioni-Ricordi. R. 1978 ss. 311. *Homo Dei.* R. 48: 1979 nr 1 s. 79-80.

157. Rec.: K. RAHNER: Bóg stał się człowiekiem. P. 1978 ss. 117. *Homo Dei.* R. 48: 1979 nr 1 s. 78-79.

158. Rec.: A. ZIMMERMAN: Radujcie się. Kazania niedzielne i świąteczne na rok A, B, C. P. 1978 ss. 312. *Ruch Biblij.* R. 22: 1979 nr 2-3 s. 174-175.

159. "Sanktuarium Królowej Pokoju". *Przew. Katol.* R.69: 1979 nr 1 s. 4-5. -Toż. *Kal. Franc.* 1980 s. 48-50.

160. Św. Józef wzorem pracujących. *Mies. Franc.* R. 72: 1979 nr 8 s. 10-13.

161. Teologia e culto di san Giuseppe in Polonia. *Vita Giuseppina.* R. 85: 1979 nr 9 s. 241-243.

162. Wierzę w świętych obcowanie. *Mies. Franc.* R. 73: 1979 nr 2 s. 43-48.

163. Wprowadzenie. W: *Józef z Nazaretu.* T. 1-2. Kr. 1979 s. 5-19.

164. Bóg objawia się człowiekowi. *Mies. Franc.* R. 74: 1980 nr 3 s. 32-39.

165. Działanie Ducha Świętego w Kościele. *Mies. Franc.* R. 73: 1980 nr 8 s. 10-18.

166.... głosząc Józefowi cześć. *Przew. Katol.* R. 70: 1980 nr 11 s. 1-3.

167. Kanadyjski ośrodek kultu św. Józefa. (Oratorium św. Józefa w Montrealu). *Mies. Franc.* R. 73: 1980 nr 6 s. 30-34.

168. Matka Rodziny Nazaretańskiej. *Przew. Katol.* R. 70: 1980 nr 1 s. 2-3.

169. Rec.: Ateneum Kapłańskie. R. 71: 1978 t. 90 nr 1 s. 166. *Estudios Josefinos.* R. 34: 1980 nr 68 s. 238-239.

170. Rec.: K. BUKOWSKI, J. TISCHNER: Aby zbudować dom na skale.W co wierzę? Jak żyć? P. 1980 ss. 352. *Katechta.* R. 24: 1980 nr 5 s. 235-236.

171. Rec.: J. DOBRACZYŃSKI: Cień Ojca (La sombra del Padre). W. 1977 ss. 342. *Estudios Josefinos.* R. 34: 1980 nr 68 s. 237.

172. Rec.: Z. KALINOWSKI: Rozważania o św. Józefie. W. 1979 ss. 168. *Estudios Josefinos.* R. 34: 1980 nr 68 s. 239.

173. Świętych obcowanie. *Przew. Katol.* R. 70: 1980 nr 45 s. 2-3.

174. ... za Matkę wybrana... *Przew. Katol.* R. 70: 1980 nr 36 s. 2.

175. Z historii Józefologicznego Studium. *Kron. Diec. Włocl.* R. 63: 1980 nr 9-10 s. 220-230.

176. Kult Bogarodzicy w Polsce. *Róże Maryi.* R. 37: 1981 nr 1 s. 24-25.

177. Myśl teologiczna ks. Wincentego Granata. *Homo Dei.* R. 50: 1981 nr 4 s. 288-294.

178. Józef święty. W: *Katolicyzm A-Z.* Red. Z. PAWLAK. P. 1982 s. 192-194.

179. Nieznany krakowski kaznodzieja - mariolog ks. Franciszek Klemenens Balicki († 1708). *Ruch Biblij.* R. 35: 1982 nr 5 s. 364-370.

180. Patron odnowy świata. [Św. Józef]. *Przew. Katol.* R. 72: 1982 nr 9.

181.Świadkowie Jehowy a Najświętsza Maryja Panna. *W Drodze.* R. 10: 1982 nr 8 s. 84-92.

182. Świętych obcowanie. W: *Katolicyzm A-Z.* Red. Z. PAWLAK. P. 1982 s. 360-361.

183. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 4: 1983: Dusza ludzka. B. Orzeczenia Kościoła, szp. 381-382; 184. Dusza ludzka. C. Teologowie, szp. 382-384; 185. Bibliografia do: Dusza ludzka, szp. 384-185. Współautor: R. WASZKINEL; 186. Dziasek Franciszek, szp. 463-464; 187. Eadmer, Edmer, Ediner, szp. 629-631.

188. Komisja Teologiczna w Poznaniu w latach 1977-1980. *Pozn. Stud. Teol.* T. 4: 1983 s. 649-656.

189. Kult maryjny w Polsce w okresie reformacji. VIII Międzynarodowy Kongres Mariologiczny w Saragossie. *Pozn. Stud. Teol.* T. 4: 1983 s. 91-102.

190. Uczył świadczyć wszystkim dobro [ks. W. Granat]. W: *Chrześcijanie.* Red. B. BEJZE. T. 2. W. 1983 s. 140-142.

191. Z badań nad teologią i kultem św. Józefa. *Aten. Kapł.* R. 76: 1984 t. 103 z. 3 s. 451-455.

192.Człowiek w drodze do Boga. Próba syntezy antropologii teologiczno-biblijnej. Collog. Sal. T. 18-19: 1986-1987 s. 123-139.

193. Forecki Franciszek. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 386.

194. Fulgens Corona Gloriae. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 756.

II.

LENORT F.: Materiały do bibliografii osobowej pracowników naukowo-dydaktycznych Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Poznaniu. *Pozn. Stud. Teol.* T. 1: 1972 s. 395-396; KIERSTAN J.: Materiały do

bibliografii osobowej pracowników za lata 1970-1980. Tamże. T. 4: 1983 s. 607-616; WOLNIEWICZ M.: Ks. Stanisław Rumiński 1929-1984. [Wspomnienie pośmiertne]. Mies.Kość. Archid. Pozn. R. 36: 1985 nr 11 s. 255-257.

Ks. Józef Mandziuk

Rybczyk Józef (1912-1983), profesor Katol. Uniw. Lubelskiego, kanonista.

Urodził się 10 X 1912 r. w Holyoke Mass. (USA), był synem polskich emigrantów Michała i Eleonory z Dutków. W 1921 r. wrócił do kraju wraz z rodzicami. Szkołę powszechną ukończył w Pieruszycach (pow. Pleszew), do gimnazjum uczęszczał w Pleszewie (1923-1931). W 1931 r. rozpoczął studia na Wydziale Prawa Uniw. Jagiellońskiego. Po roku przerwał studia uniwersyteckie i wstąpił do Seminarium Duchownego w Kielcach, gdzie odbył studia filozoficzno-teologiczne (1932-1937). W 1937 r. otrzymał święcenia kapłańskie i podjął studia specjalistyczne na Wydziale Prawa Kanonicznego Katol. Uniw. Lubelskiego, uzyskując licencjat (21 VI 1939 r.). W listopadzie 1939 r. przybył do Lublina celem kontynuowania studiów, został jednak aresztowany przez gestapo wraz z grupą studentów i profesorów KUL i osadzony w więzieniu na Zamku Lubelskim. W marcu 1940 r. uwolniono go z więzienia dzięki interwencji ambasadora amerykańskiego. Podczas okupacji pełnił funkcje wikariusza w następujących parafiach diecezji kieleckiej: Pińczów (w październiku 1939 r.), Skalbmierz (1940) i Proszowice (1940-1945). W Proszowicach i okolicznych miejscowościach (Klimontów, Szczytniki, Kowary) organizował tajne nauczanie na szczeblu szkolnictwa średniego. Współpracował aktywnie z Armią Krajową. Równocześnie kontynuował studia na tajnym Wydziale Prawa Kanonicznego, zorganizowanym w Kielcach w 1943 r. przez ks. prof. Piotra Kałwę z ramienia Katol. Uniw. Lubelskiego.

Po zakończeniu wojny uzyskał doktorat z prawa kanonicznego na Katol. Uniw. Lubelskim (1945) na podstawie rozprawy pt.: *Zezwolenie rodziców przy małżeństwie nieletnich w rozwoju historycznym.* W r. ak. 1946/47 przebywał w Rzymie, studiując w studium Roty Rzymskiej i w studium administracyjnym przy Kongregacji Konsystorialnej. Po powrocie do kraju, w czerwcu 1947 r. został powołany na stanowisko zastępcy profesora na Wydziale Prawa Kanonicznego Katol. Uniw. Lubelskiego. Nie uzyskał jednak zgody swego biskupa na opuszczenie Kielc i podjął pracę w Kieleckiej Kurii Diecezjalnej, gdzie pełnił następujące funkcje: notariusza (1946), kanclerza (1947-1950) oraz równocześnie radcy kurialnego, promotora sprawiedliwości i redaktora "Kieleckiego Przeglądu Diecezjalnego".

W 1949 r. rozpoczął pracę na stanowisku zastępcy profesora na Wydziale Prawa Kanonicznego Katol. Uniw. Lubelskiego. W 1950 r. został otwarty jego przewód habilitacyjny na podstawie rozprawy pt.: *Uzdrowienie małżeństwa w zawiązku.* Jednak ze względu na aresztowanie i kilkuletnie więzienie (w związku z procesem biskupa kieleckiego Czesława Kaczmarka) ukończył przewód habilitacyjny dopiero w 1955 r. i uzyskał tytuł doktora habilitowanego (zatwierdzony w 1956 r.), następnie został zatrudniony na stanowisku docenta. W 1971 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego. Wielokrotnie pełnił funkcję dziekana (1962-1974, 1977-1978) i prodziekana (1974-1977, 1980-1983) Wydziału Prawa Kanonicznego Katol. Uniw. Lubelskiego. W l. 1956-1959 był prorektorem, a następnie zastępcą rektora (1959-1961), zaś od 1962 r. stałym członkiem Senatu Akademickiego. Pełnił funkcję delegata rektoratu do spraw finansowych uczelni (1961-1970) oraz przewodniczącego Senackiej Komisji Młodzieżowo-Stypendialnej (1973-1982). W 1967 r. został

mianowany konsultorem Papieskiej Komisji d/s Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego. W l. 1962-1982 był wiceprezesem Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaciół KUL. Wielokrotnie organizował osobiście akcje na rzecz Katol. Uniw. Lubelskiego w różnych parafiach Polski. Pełnił funkcję dyrektora Międzywydziałowego Zakładu "Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" (1957-1977). Wchodził również w skład kolegium redakcyjnego "Zeszytów Naukowych KUL" i "Roczników Teologiczno-Kanonicznych". Należał do Towarzystwa Naukowego KUL (od 1958 r. jako członek zwyczajny) oraz do Lubleskiego Towarzystwa Naukowego. Od maja 1981 r. był przewodniczącym Sekcji Prawa Kanonicznego przy Komisji Episkopatu Polski d/s Nauki Katolickiej (na pięcioletnią kadencję). Przez wiele lat wykładał na Papieskim Fakultecie Teologicznym we Wrocławiu. W pracy badawczej i dydaktycznej koncentrował się przede wszystkim na prawie małżeńskim, majątkowym i osobowym. W swoich publikacjach stosował metodę historyczno-prawną i dogmatyczno-prawną. Jego prace odznaczają się jasną konstrukcją i ścisłością argumentacji. Był promotorem 37 magisteriów i 19 doktoratów. Często wyjeżdżał do różnych seminariów duchownych (diecezjalnych i zakonnych) z wykładami na tematy dotyczące posoborowej odnowy prawa kanonicznego. Wyróżniony został odznaczeniami kościelnymi: szambelana papieskiego (1959) i prałata domowego Jego Świątobliwości (1963). Za wieloletnią pracę nauczycielską (w oparciu o Kartę Nauczyciela) uchwałą Rady Państwa z 29 V 1983 r. otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł nagle w Lublinie 29 V 1983 r. Został pochowany na lubelskim cmentarzu przy ul. Lipowej.

I.

1. Niedziela VIII po Świątkach. Sprawiedliwość czy miłosierdzie [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 1: 1946 s. 341-344.

2. O prawym i nieprawym pochodzeniu potomstwa. *Kiel. Prz. Diec.* R..34: 1948 nr 11-12 s. 274-278.

3. O dowodzeniu prawego pochodzenia potomstwa. *Kiel. Prz. Diec.* R. 35: 1949 nr 1-2 s. 30-37.

4. O nieprawym potomstwie. *Kiel. Prz. Diec.* R. 35: 1949 nr 1-2 s. 80-85.

5. O sposobach legitymowania nieprawego potomstwa. *Kiel. Prz. Diec.* R. 35: 1949 nr 5-6 s. 97-113.

6. Pracownik fizyczny i umysłowy w świetle obowiązującego prawodawstwa. *Kiel. Prz. Diec.* R. 35: 1949 nr 7-10 s. 139-145.

7. Przyczyny kanoniczne dla uzyskania dyspens od przeszkód małżeńskich i indultów od głoszenia przedślubnych zapowiedzi. *Kiel. Prz. Diec.* R. 35: 1949 nr 1-2 s. 72-80.

8. Szerokie uprawnienia proboszcza z kan. 1043-1045 w dziedzinie dyspens małżeńskich. *Kiel. Prz. Diec.* R. 35: 1949 nr 7-10 s. 132-139; nr 11-12 s. 161-169.

9. Wyjaśnienie kan. 1067. *Kiel. Prz. Diec.* R. 35: 1949 nr 1-2 s. 71-72.

10. Zezwolenie rodziców przy małżeństwie nieletnich dzieci. Lubl. 1949 Towarzystwo Naukowe KUL 8° ss. 340.

11. Eksekracja ołtarza na skutek uszkodzenia. *Kiel. Prz. Diec.* R. 36: 1950 nr 1-6 s. 11-12.

12. Msza za parafian jako obowiązek proboszcza w świetle przepisów prawa kanonicznego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 36: 1950 nr 1-6 s. 14-24.

13. Poświęcenie paramentów i konsekracja naczyń liturgicznych. *Kiel. Prz. Diec.* R. 36: 1950 nr 1-6 s. 12-14.

14. Les origines de la conception de la "sanatio in radice" dans la doctrine canonique. *Angelicum.* R. 29: 1952 s. 154-161. -Toż. *Collect. Theol.* R. 23: 1952 nr 1-2 s. 164-172.

15. Instytucja uzdrowienia małżeństwa w zawiązku w świetle wypowiedzi Benedykta XIV. *Pol. Sacra.* R. 8: 1956 s. 151-164.

16. Proboszcz jako minister nadzwyczajny sakramentu bierzmowania. *Kiel. Prz. Diec.* R. 38: 1957 nr 3-4 s. 108-125.

17. Władza uzdrowienia małżeństwa w zawiązku w wypadkach nadzwyczajnych. *Pol. Sacra.* R. 9: 1957 s. 301-312.

18. Uzdrowienie małżeństwa w zawiązku (Sanatio in radice - can. 1138-1141). Lubl. 1958 Towarzystwo Naukowe KUL 8° ss. 448.

19. Podstępne wprowadzenie w błąd jako postulowany tytuł nieważności małżeństwa. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 10: 1963 z. 4 s. 125-141.

20. Władza dyspensowania od przeszkód małżeńskich w motu proprio "Pastorale munus". *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 12: 1965 z. 5 s. 7-31.

21. Przejawy ekumenizmu w instrukcji o

małżeństwach mieszanych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 14: 1967 z. 5 s. 5-20.
22. Communicatio in sacris. *Aten. Kapl.* R. 61: 1969 t. 73 s. 198-204.
23. Directorium oecumenicum. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 16: 1969 z. 5 s. 11-24.
24. Zmiany w prowizji kanonicznej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 17: 1970 z. 5 s. 5-15.
25. Pozycja dziekana w świetle przepisów "Kodeksu prawa kanonicznego" i prawodawstwa kościelnego po II Soborze Watykańskim. *Kron. Diec. Przem.* R. 57: 1971 s. 30-37.
26. Problem małżeństw mieszanych na I Synodzie Biskupów. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 14: 1971 nr 1 s. 3-9.
27. "Acta Apostolicae Sedis". W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 61-62.
28. "Acta Sanctae Sedis". W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 63.
29. Duch pokuty źródłem odnowy dyscypliny postnej. *Stud. Płoc.* T. 1: 1973 s. 139-149.
30. Ekumeniczne przemiany w dyscyplinie kościelnej na odcinku małżeństw mieszanych. W: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej.* Lubl. 1973 s. 319-328.
31. Przemiany strukturalne w kanonicznej organizacji parafii. W: *Dei Virtus.* Red. J. KRUCINA. Wr. 1974 s. 63-83.
32. Środki zabezpieczenia wymogów prawa Bożego w małżeństwie mieszanym. *Anal Crac.* T. 7: 1975 s. 419-431.
33. Beneficjat. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 262.
34. Beneficjum. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 262-265.
35. Alternatywne propozycje rozwiązań w projekcie nowego prawa małżeńskiego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 24: 1977 z. 5 s. 19-33.
36. Rec.: J. KRUKOWSKI: Wpływ intencji sprawcy bojaźni na wartość umowy małżeńskiej w prawie kanonicznym. Lubl. 1976. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 24: 1977 z. 5 s. 151-153.
37. Projekt reformy prawa małżeńskiego (cz. 1 - kan.: 1012-1034). *Prawo Kanon.* R. 20: 1977 nr 1-2 s. 201-211; (cz. 2 - kan.: 1035-1080) nr 3-4 s. 149-165.
38. Componenda. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 564.
39. Contrariis quibuscumque non obstantibus. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 584.
40. Rec.: J. BAKALARZ: Parafia personalna w prawodawstwie powszechnym Kościoła Zachodniego. Lubl. 1977. *Stud. Polon.* T. 4: 1981 s. 322-326.
41. Dziecko. V. Status prawny. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 565-566.
42. Ekskluzywa. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 804.
43. Ekspektatywa. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 808-809.
44. Małżeństwo pod wpływem podstępu w schemacie nowego "Kodeksu prawa kanonicznego". W: *Kościół i prawo.* Red. J. KRUKOWSKI. Lubl. 1984 t. 3 s. 71-78.
45. Facultates quinquennales. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 10.
46. Fatalia legis. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 66.
47. Favor iuris. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 82.
48. Filialny kościół. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 195-196.
49. Dzieje kościoła i parafii w Proszowicach w latach 1240-1944 4° ss. 250. Mps. (napisany w l. 1943-1944). Arch. Par. w Proszowicach.

II.

HEMPEREK P.: Rybczyk Józef. W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 s. 146-148; KRUKOWSKI J.: Ksiądz profesor Józef Rybczyk. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 29: 1982 z. 5 s. 5-10; Biogramy pracowników naukowo - dydaktycznych. W: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993.* Red. M. RUSECKI. Lubl. 1994 s. 455-456; Akta personalne. Arch. Kurii Kiel., sygn. XR-IX.

Ks. Daniel Olszewski

Rzeszewski Marian, krypt.: MARZ, M. R. (1911-1982), kanonik honorowy kapituły włocławskiej, homileta, popularyzator teologii.

Urodził się 23 I 1911 r. w Słupcy jako syn Ignacego i Bronisławy z Krygrowskich. Świadectwo dojrzałości uzyskał w Liceum im. Piusa X we Włocławku w 1929 r. Następnie rozpoczął naukę we Włocławku w Wyższym Seminarium Duchownym, które opuścił po czwartym roku. Zapisał się wtedy na Wydział Filozofii Uniw. Jagiellońskiego. Po roku studiów został przyjęty do Seminarium Duchownego w Częstochowie. W związku z tym przeniósł się na Wydział Teologiczny tegoż uniwersytetu, gdzie po roku (zaliczono mu 4 lata studiów we Włocławku) otrzymał w 1935 r. absolutorium z teologii. Święcenia kapłańskie otrzymał 7 VII 1935 r. w kaplicy Jasnogórskiej z rąk bpa T. Kubiny. Po święceniach rozpoczął pracę jako wikariusz w Kamieńsku (1935-1937), a następnie był prefektem w Gimnazjum i Liceum im. R.

Traugutta w Częstochowie, prowadzonym przez SS. Zmartwychwstanki (1937-1945). Jednocześnie kontynuował pracę naukową, uzyskując w 1938 r. u prof. A. Bystrzonowskiego magisterium z homiletyki za pracę pt.: *Ks. Piotr Skarga jako kaznodzieja sakramentalny*. W czasie okupacji uczył przedmiotów humanistycznych w szkołach średnich na tajnych kompletach. Sam także studiował na tajnym Kursie Akademickim. W sierpniu 1945 r. ukończył w Krakowie kurs dla nauczycieli języka angielskiego, a następnie zapisał się na Wydział Humanistyczny Uniw. Poznańskiego. Przyjęto go na trzeci rok, zaliczając mu dwa lata na podstawie wykładów na tajnym Kursie Akademickim. Studiów tych nie dokończył, ponieważ został odwołany do pracy w redakcji tygodnika "Niedziela" na stanowisko pełniącego obowiązki redaktora. W 1949 r. uzyskał doktorat na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego na podstawie pracy pt.: *O. C. C. Martindale TJ kaznodzieja aktualny*.

W 1950 r. przeniósł się do diecezji wrocławskiej, gdzie otrzymał stanowisko wykładowcy w tamtejszym Seminarium Duchownym, a w 1953 r. probostwo w Karpaczu. W 1954 r. przybył do diecezji włocławskiej, gdzie został wykładowcą w miejscowym seminarium. Wykładał homiletykę, teologię pasterską, nauki społeczne, język niemiecki i angielski. We Włocławku pozostał aż do śmierci, inkardynowany 19 V 1958 r. Okres włocławski był dla niego przede wszystkim czasem wytężonej pracy pisarskiej. Wydał 5 książek i opublikował wiele artykułów. Jednakże większa część jego twórczości pisarskiej (homiletycznej) nie została wydana drukiem, lecz była rozprowadzana przez Kurię Diecezjalną w formie skryptów maszynowych. Były to najczęściej rozmaite pomoce homiletyczne, np. nauki pasyjne, rekolekcyjne, okolicznościowe zestawy kazań itp. Większość tych opracowań zaginęła. Choć wykładał w Seminarium Duchownym, próbował także swych sił w duszpasterstwie. W 1958 r. był kilka miesięcy administratorem w Koninie, a w 1960 r. kilka tygodni proboszczem parafii św. Jana we Włocławku. W tej ostatniej wygłoszone przez niego kazanie stało się powodem ostrych prześladowań przez władze państwowe i jedną z przyczyn opuszczenia parafii. Odtąd poświęcił się wyłącznie pracy pisarskiej i w Seminarium Duchownym. W uznaniu zasług został w 1972 r. mianowany kanonikiem honorowym kapituły katedralnej. Zmarł 4 VII 1982 r. we Włocławku i pochowany na miejscowym cmentarzu komunalnym w kwaterze kapłańskiej.

I.

1. "Rorate"... *Głos Katol.* R. 1: 1945 nr 29 s. 7.
2. Autorytet Kościoła w Piśmie św. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 9 s. 67.
3. Aż ujrzę. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 18 s. 141-142.
4. Cicha noc. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 52 s. 414.
5. Droga wyjściowa. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 22 s. 173.
6. Duchowe powinowactwo. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 40 s. 367.
7. Dzieło i wpływ G. H. Wells'a. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 48 s. 382.
8. Fałszywi prorocy. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 31 s. 145.
9. I w tym roku też. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 2 s. 11.
10. Katolicyzm i wolność jednostki. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 32 s. 255.
11. Narodziny ludzkości. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 17 s. 129.
12. Pasterz konwertytów. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 20 s. 158.
13. Perła bez muszli. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 4 s. 1-2.
14. Podwaliny. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 13 s. 98.
15. Przewodnie idee kultury a religia. *Wiad. Duszp.* R. 2: 1946 nr 12 s. 6-13; R. 3: 1947 s. 8-16.
16. Rorate. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 49 s. 389.
17. Rola milczącej siły. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 6 s. 41.
18. Sprawiedliwość faryzeuszy. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 29 s. 229.
19. Szczęśliwi miłosierni. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 41 s. 325.
20. Świadectwo świętości. *Głos Katol.* R. 2: 1946

nr 45 s. 359.

21. Tajemnica Krzyża. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 11 s. 82.

22. Tajemnica tajemnicy. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 25 s. 197.

23. Trzciny chwiejące się od wiatru. *Głos Katol.* R.2: 1946 nr 50 s. 397.

24. Trzeba wybierać. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 37 s. 295.

25. Uwierzyliśmy miłości. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 27 s. 213.

26. Wokół... *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 51 s. 405.

27. Z Bogiem, z Bogiem każda sprawa. *Głos Katol.* R. 2: 1946 nr 12 s. 89.

28. Błogosławione oczy. *Głos Katol.* R. 3: 1947 nr 34 s. 281.

29. Jedno ze źródeł współczesnego "klerykalizmu". *Głos Katol.* R. 3: 1947 nr 26 s. 209-210.

30. Nacisnąć hamulec. *Głos Katol.* R. 3: 1947 nr 32 s. 265-266.

31. Na świadectwo prawdzie. *Głos Katol.* R. 3: 1947 nr 15 s. 118.

32. Opactwo w Prinknask. *Głos Katol.* R. 3: 1947 nr 3 s. 89.

33. Państwo w dramatach Szekspira. *Głos Katol.* R. 3: 1947 nr 33 s. 275.

34. Pokój i prawda. *Niedziela.* R. 17: 1947 s. 325.

35. Przez Twoje Święte Zmartwychwstanie. *Tyg. Katol.* R. 2: 1947 s. 97-101.

36. Rodzina i wychowanie. *Niedziela.* R. 17: 1947 s. 383.

37. Święta noc. *Niedziela.* R. 17: 1947 s. 405.

38. Niewiedza religijna musi być zwalczana. *Niedziela.* R. 17: 1947 s. 334, 342, 350.

39. Niewiedza religijna musi być wyrwana z korzeniami. *Niedziela.* R. 17: 1947 s. 358.

40. Niewiedza religijna musi być pokonana. *Niedziela.* R. 17: 1947 s. 366.

41. Maj. *Głos Katol.* R. 3: 1947 nr 19 s. 161.

42. W ogniu Zielonych Świąt. *Głos Katol.* R. 3: 1947 nr 22 s. 187.

43. Wielkopostne rozważania. *Głos Katol.* R. 3: 1947 nr 10 s. 75.

44. Wszechludzkie hosanna. *Głos Katol.* R. 3: 1947 nr 14 s. 109.

45. Żal mi ludu. *Głos Katol.* R. 3: 1947 nr 28 s. 233.

46. Adwentowy czyn. (Komentarz do Mt 11, 2-10). *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 408.

47. "Apostoł narodów". *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 224.

48. Biedaczyna Chrystusowy. *Głos Katol.* R. 4: 1948 nr 40 s. 338.

49. "Brat atom". *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 361.

50. "Co Boże, Bogu". (Komentarz do Mt 22, 15-21). *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 352.

51. Co sądzicie o Chrystusie. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 342.

52. Dwa ziarna i dwa światy. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 376.

53. Dzień Pański. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 304.

54. Idźcie na cały świat. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 320.

55. I złożyli Mu dary... *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 1.

56. "Jestem Najświętszą Panną Różańcową". *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 344.

57. Kardynał Neuman. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 255.

58. "Ktoś na rozdrożu". *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 248.

59. Nad pustym grobem. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 112.

60. Najpiękniejszy obraz. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 256.

61. Nie zmarnował "godziny nawiedzenia". *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 248.

62. Nieśmiertelność. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 296.

63. Osobowość Chrystusa. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 416.

64. Ostatnie namaszczenie. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 360.

65. Patron kapłanów. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 273.

66. Powszechne ciążenie dusz. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 368.

67. Przedziwny dar. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 328.

68. "Przyjdzie sądzić żywych i umarłych". *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 392.

69. Przygotujcie drogę Pańską. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 424.

70. "Synami światłości jesteście". *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 240.

71. Św. Tomasz z Akwinu. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 241.

72. Twój wzór. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 384.

73. Tydzień społeczny w Lyonie. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 285.

74. U źródeł jedności. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 287-288.

75. U źródeł życia rodzinnego. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 336.

76. Zło czyni nas głuchymi na głos Boży. *Niedziela.* R. 18: 1948 s. 264.

77. Fakt czy fantazja. *Niedziela.* R. 19: 1949 s. 9.

78. Adwent. *Głos Katol.* R. 7: 1951 s. 383.

79. Boży dom. *Wiad. Duszp.* R. 7: 1951 s. 379-382.

80. Chleb pielgrzymów. *Głos Niedz.* R. 24: 1951 s. 160.

81. Chrześcijańska zasada ascezy. *Głos Karmelu.* R. 20: 1951 s. 113-118.

82. Credo. *Niedziela.* R. 20: 1951 s. 178.

83. Dar mądrości. *Głos Katol.* R. 7: 1951 s. 140.

84. Dominus vobiscum - Pan z wami. *Niedziela.* R. 21: 1951 s. 146.

85. Ewangelia - Dobra Nowina. *Niedziela.* R. 21: 1951 s. 170.

86. Introit - Kyrie - Gloria. *Niedziela*. R. 21: 1951 s. 138.
87. Kapłaństwo świeckich. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 35: 1951 s. 385-394.
88. Mocarny. *Gość Niedz.* R. 24: 1951 s. 89-90.
89. Modlitwa i pokój w człowieku. *Gość Niedz.* R. 24: 1951 s. 37-38.
90. Obmycie rąk. *Niedziela*. R. 20: 1951 s. 210.
91. Od dziejów biblijnych do dziejów powszechnych. *Wiad. Duszp.* R. 7: 1951 s. 298-301.
92. Ofiara Mszy św. *Niedziela*. R. 21: 1951 s. 122.
93. Ofiarowanie. *Niedziela*. R. 21: 1951 s. 186, 202.
94. Oremus - Módlmy się. *Niedziela*. R. 21: 1951 s. 154.
95. Owoce odzyskanego życia Bożego. *Głos Karmelu*. R. 20: 1951 s. 233-236.
96. Pokuta i przebaczenie. *Prz. Powsz.* R. 68: 1951 t. 232 s. 281-288.
97. Prawdziwa radość. *Głos Katol.* R. 7: 1951 s. 163.
98. Psychoanaliza i spowiedź. *Homo Dei*. R. 20: 1951 s. 221-229.
99. Szata słowna kazania. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 35: 1951 s. 358-376; R. 36: 1952 s. 77-88.
100. Święty Augustyn - kolos na rozdrożu. *Głos Katol.* R. 7: 1951 s. 272.
101. U stóp ołtarza. *Niedziela*. R. 20: 1951 s. 130.
102. W poszukiwaniu życia. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 6: 1951 s. 157-165.
103. Współczesne kaznodziejstwo i kaznodzieje. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 35: 1951 s. 309-315.
104. Wszystkich Świętych. *Głos Katol.* R. 7: 1951 s. 349-352.
105. Z teologii nawrócenia. *Prz. Powsz.* R. 68: 1951 t. 232 s. 332, 336.
106. Zżycie się z Ewangelią. *Głos Katol.* R. 7: 1951 s. 181-183.
107. Błędy obrazowania. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 s. 274-281.
108. Cytowanie prozy i poezji w kazaniach. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 s. 364-368.
109. Kazania pasyjne. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 s. 78-82, 122-132.
110. "Kto dobrze śpiewa, dwa razy się modli". *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 s. 113-116.
111. Nasz słuchacz. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 s. 391-396.
112. Obrazowanie w wymowie kościelnej. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 s. 41-49.
113. Początek kazania. *Wiad. Diec. Łódz.* R. 26: 1952 s. 181-191. -Toż. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 36: 1952 s. 126-137.
114. Trzej Mędrcy. *Głos Katol.* R. 8: 1952 s. 3.
115. Awans łaski. *Gość Niedz.* R. 24: 1953 s. 266.
116. Bezcenny klejnot. (Komentarz do Łk 14, 1-11). *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1: 1953 nr 3 s. 2.
117. Chrystus - Kapłan. *Gość Niedz.* R. 24: 1953 s. 320.
118. Czyściec. *Gość Niedz.* R. 24: 1953 s. 328.
119. I uwierzył ów człowiek Słowu. (Komentarz do J 4, 46-53). *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1: 1953 nr 7 s. 2.
120. Jak siebie samego. (Komentarz do Mt 22, 35-46). *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1: 1953 nr 4 s. 2.
121. "Kraj lat dziecinnych". *Głos Katol.* R. 7: 1953 s. 241-243.
122. Przebaczenie. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1: 1953 nr 8 s. 2.
123. Potrzeba duszpasterzy. *Słowo Powsz.* R. 7: 1953 z 9 VIII.
124. Przygoda w Naim. (Komentarz do Łk 7, 11-16). *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1: 1953 nr 2 s. 2.
125. Przygoda śmierci. *Gość Niedz.* R. 24: 1953 s. 234.
126. "Odpuszczają ci się grzechy...". (Komentarz do Mt 9, 1-8). *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1: 1953 nr 5 s. 2.
127. Ojczyzna świętych. *Głos Katol.* R. 7: 1953 s. 313.
128. O żywe uczestnictwo w liturgii Kościoła. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1: 1953 nr 1 s. 2.
129. Powołanie i zawód. *Gość Niedz.* R. 24: 1953 s. 234.
130. Przygoda Boga. *Gość Niedz.* R. 24: 1953 s. 244.
131. Święty Franciszek z Asyżu. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1: 1953 nr 6 s. 7.
132. Święto różańca. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1: 1953 nr 6 s. 2.
133. Szczęście. *Gość Niedz.* R. 24: 1953 s. 250-251.
134. Twoje dzieci. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 1: 1953 nr 4 s. 1, 13.
135. Wieczór duchów i kolęd. *Gość Niedz.* R. 24: 1953 s. 289.
136. Wychowanie. *Głos Katol.* R. 9: 1953 s. 291.
137. Chrystus zmartwychwstał. *Gość Niedz.* R. 27: 1954 s. 113-114.
138. Dwoistość jedności. *Gość Niedz.* R. 27: 1954 s. 75.
139. Jedno ciało, choć wielu w Ciele. *Gość Niedz.* R. 27: 1954 s. 63.
140. Katolik a praca produktywna. *Gość Niedz.* R. 27: 1954 s. 12.
141. Maryja współodkupicielką. *Gość Niedz.* R. 27: 1954 s. 53-54.
142. Miłość drogą do Boga. *Gość Niedz.* R. 27: 1954 s. 480.
143. Modlitwa Kościoła. *Gość Niedz.* R. 27: 1954 s. 69, 71.
144. Módl się i pracuj. *Gość Niedz.* R. 27: 1954 s. 427.
145. Psalmy Dawida. *Głos Katol.* R. 10: 1954 s. 14.
146. Święto rodziny nazaretańskiej. *Głos Katol.* R. 7: 1954 s. 15-16.
147. Święto Trzech Króli. *Gość Niedz.* R. 27: 1954 s. 3.

148. Radość. (Komentarz do J 2, 1-11). *Głos Katol.* R. 7: 1954 s. 26-27.
149. Trójca Święta. *Gość Niedz.* R. 27: 1954 s. 375.
150. "Wy jesteście ciałem Chrystusa". *Gość Niedz.* R. 27: 1954 s. 39.
151. "Wy we mnie, a ja w was". *Gość Niedz.* R. 27: 1954 s. 33-34.
152. Apostolstwo świeckich. *Katolik.* R. 1: 1955 nr 30 s. 5.
153. Apostoł narodów. *Gość Niedz.* R. 28: 1955 s. 1, 7.
154. Myśli natrętne. *Katolik.* R. 1: 1955 nr 37 s. 3.
155. Kardynał Newman o kulcie Matki Boskiej. *Tyg. Powsz.* R. 9: 1955 nr 3 s. 4.
156. Pismo święte w kaznodziejstwie współczesnym. W: E. DĄBROWSKI: *Konkordancja podręczna Pisma Świętego Nowego Testamentu.* P. 1955 s. 32-66.
157. Przemienienie. *Gość Niedz.* R. 28: 1955 s. 1, 4.
158. Tajemnica oczyszczenia Maryi. *Katolik.* R. 1: 1955 nr 6 s. 1, 4.
159. Wolność czy samowola. *Katolik.* R. 1: 1955 nr 44 s. 1, 4.
160. Dwie rocznice: o. Piotr Lippert TJ, bp Ottokar Prochaszka. *Aten. Kapł.* R. 49: 1957 t. 54 s. 103-116.
161. Kaznodziejstwo. W. 1957 PAX 8⁰ ss. 380, nlb. 4.
162. Konwertyci i liturgia. *Aten. Kapł.* R. 49: 1957 t. 55 s. 366-375.
163. Słowo o Fenelonie. *Ruch Biblij.* R. 10: 1957 s. 322-330.
164. Szanujemy. *Przew. Katol.* R. 47: 1957 s. 532.
165. Katolicki ruch biblijny i kaznodziejstwo. W: *Pismo święte w duszpasterstwie współczesnym.* Lubl. 1958 s. 141-160.
166. Na marginesie "Psychologii duszpasterskiej kobiet". (Rec.: J. PISKORZ: Psychologia duszpasterska kobiet. Lubl. 1958). *Aten. Kapł.* R. 49: 1958 t. 57 s. 469-478.
167. Obrzędy ślubne i ich sens życiowy. *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 56 s. 235-248.
168. Teologia i seminarium. *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 57 s. 222-227.
169. Z okazji 150 rocznicy urodzin ks. Albana Stolza. *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 57 s. 290-298.
170. Zadania kobiety w erze apostolskiej. *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 57 s. 398-403.
171. Do czego zobowiązuje nas wymowa Pisma św. *Aten. Kapł.* R. 51: 1959 t. 58 s. 167-196.
172. Biografia z prawdziwego zdarzenia. (Rec.: A. GÓRSKI: Angela Truszkowska i Zgromadzenie SS. Felicjanek na tle dziejów myśli religijnej w Polsce XIX w. P. 1959). *Aten. Kapł.* R. 51: 1959 t. 59 s. 146-153.
173. Rec.: E. C. MESSENGER: Two in One Flesh. T. 1-3. London 1959. *Aten. Kapł.* R. 51: 1959 t. 59 s. 305-306.
174. Uwagi homiletyczne. *Kron. Diec. Włocł.* R. 1959 s. 144-149.
175. Zgryzota sumienia. *Pod opieką św. Józefa.* R. 6: 1959 nr 9 s. 21-23.
176. Po stopniach miłości. *Aten. Kapł.* R. 52: 1960 t. 60 s. 263-274.
177. Religia i kultura "masowa". *Aten. Kapł.* R. 52: 1960 t. 60 s. 82-92.
178. Z teologii kaznodziejstwa. *Aten. Kapł.* R. 56: 1964 t. 67 s. 19-32.
179. Kaznodziejstwo misyjne. *Aten. Kapł.* R. 57: 1965 t. 68 s. 183-192.
180. Posługa słowa. P. 1967 Księg. św. Wojciecha 8⁰ ss. 616.
181. Nad orędziem pokojowym synodu biskupów. *Aten. Kapł.* R. 60: 1968 t. 71 s. 206-214.
182. W sprawie artykułu o. T. Niezgody o posłudze słowa. *Homo Dei.* R. 37: 1968 nr 3 s. 3.
183. Wzorce i ideały w wychowaniu. *Aten. Kapł.* R. 60: 1968 t. 71 s. 430-439.
184. Nauczanie moralności katolickiej. *Katecheta.* R. 13: 1969 s. 249-253.
185. Nad książką ładu i nadziei. Rec.: D. HILDEBRAND: Das trojanisze Pferd in der Stadt Gottes. Regensburg 1968. *Aten. Kapł.* R. 61: 1969 t. 72 s. 327-341.
186. Berliński Kongres Homiletyczny. *Aten. Kapł.* R. 62: 1970 t. 74 s. 145-152.
187. Sedno naszej posługi istotą naszej kultury. *Aten. Kapł.* R. 62: 1970 t. 75 s. 257-276.
188. Współczesna sytuacja kaznodziejstwa. *Aten. Kapł.* R. 62: 1970 t. 74 s. 86-99.
189. Kościół w Ameryce Łacińskiej. *Aten. Kapł.* R. 63: 1971 t. 76 s. 228-252.
190. Światowy problem żywności. *Aten. Kapł.* R. 63: 1971 t. 76 s. 118-138.
191. Rola chrześcijan w budowaniu świata. *Aten. Kapł.* R. 63: 1971 t. 76 s. 59-73.
192. Refleksje z okazji beatyfikacji o. Maksymiliana. *Aten. Kapł.* R. 64: 1972 t. 78 s. 188-207.
193. Charyzmaty w życiu Kościoła. *Aten. Kapł.* R. 65: 1973 t. 80 s. 289-296.
194. Słowo Boże dziś. *Homo Dei.* R. 1973 s. 177-182.
195. Posługa słowa. *Aten. Kapł.* R. 66: 1974 t. 82 s. 205-221.
196. Edukacja wyzwolenia. *W Drodze.* R. 2: 1974 s. 40-48.
197. Sytuacja religijna w Skandynawii. *Homo Dei.* R. 43: 1974 s. 225-231.
198. Jesteśmy w drodze. *W Drodze.* R. 3: 1975 nr 8 s. 36-41.
199. Nasza posługa dziś. P. 1976 Księg. św. Wojciecha 16⁰ ss. 347.
200. Chleb. *Ład Boży.* R. 1982 nr 2 s. 3.
201. Umiłować prawdę. *Ład Boży.* R. 1982 nr 9 s. 1.

202. Na drodze z Chrystusem. *Ład Boży*. R. 1982 nr 2 s. 3.
203. Świętość Serca Jezusa. *Ład Boży*. R. 1982 nr 3 s. 1, 8.
204. Umiłować prawdę. *Ład Boży*. R. 1982 nr 9 s. 1.
205. Domu rodzinny, domu nasz. P. 1983 Pallottinum 8° ss. 359, nlb. 1.
206. Budowniczowie pomostów pilnie poszukiwani. P. 1984 Pallottinum 8° ss. 367, nlb. 1.
207. Czy potrafisz zapłakać. *Ład Boży*. R. 1984 nr 6 s. 5.
208. Niebo. *Ład Boży*. R. 1984 nr 16 s. 1.
209. "Nie lękajcie się". *Ład Boży*. R. 1984 nr 3 s. 1.
210. O prawdziwym wyrzeczeniu. *Ład Boży*. R. 1984 nr 15 s. 2.
211. Pytam nieraz... *Ład Boży*. R. 1984 nr 14 s. 1.
212. Skupienie rekolekcyjne. *Ład Boży*. R. 1984 nr 7 s. 1.
213. "Spojrzyjcie na pola". *Ład Boży*. R. 1984 nr 14 s. 1.
214. Czekaj w sercu swym... . *Ład Boży*. R. 1985 nr 24 s. 1.
215. Radość. *Ład Boży*. R. 1985 nr 16 s. 1.
216. Moc w słabości. *Ład Boży*. R. 1986 nr 17 s. 2.
217. Radość pokuty. *Ład Boży*. R. 1986 nr 4 s. 5.
218. Dziedzictwo po tych, którzy odeszli. *Ład Boży*. R. 1987 nr 18 s. 1-2.
219. Matka Słowa. *Ład Boży*. R. 1987 nr 19 s. 1.
220. Obraz człowieczeństwa doskonałego. *Ład Boży*. R. 1987 nr 23 s. 1.
221. Rozmowa. *Ład Boży*. R. 1987 nr 24 s. 3.
222. Roztropność. *Ład Boży*. R. 1987 nr 3 s. 3.
223. Spotkanie z Jezusem w Ewangelii. *Ład Boży*. R. 1987 nr 24 s. 1.
224. Śmierć i zmartwychwstanie. *Ład Boży*. R.1987 nr 23 s. 1.
225. Wszystko przemija? *Ład Boży*. R. 1987 nr 16 s. 8.
226. Matka Boża, Matka Nasza. *Ład Boży*. R. 1988 nr 1 s. 1.
227. Przygoda dzieciństwa. *Ład Boży*. R. 1989 nr 14 s. 1-2.
228. Samotność. *Ład Boży*. R. 1989 nr 15 s. 1-2.
229. Metodologia pracy naukowej. Wr. 1952. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 82.
230. Konferencje rekolekcyjne. Włocławek 1958. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 81.
231. Miary skutecznego słowa. W. 1970. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 68.
232. Droga do Wielkanocy. Włocławek 1973. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 78.
233. Ave Mater. Włocławek 1974. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 77.
234. Podstawy ewangelizacji biblijnej. Włocławek 1975. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 69.
235. Charakterologia. Diagnostyka. Włocławek 1982. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 74.
236. Duchowość chrześcijańska. Włocławek 1982. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 75.

II.

NIEZGODA T. C.: Refleksje nad "Posługą Słowa". *Homo Dei*. R. 37: 1968 s. 124-127; Kaz. [RULKA K.]: Przeżył swój czas. *Ład Boży*. R. 1982 nr 11 s. 3; LEWANDOWSKI T.: Ks. dr Marian Rzeszewski. *Kron. Diec. Włocł*. R. 1983 s. 45-46; MALETA B.: Teoria kaznodziejstwa ks. Mariana Rzeszewskiego. (Studium homiletyczne). Włocławek 1990. Mps. Bibl. SD we Włocławku.

Ks. Wojciech Frątczak

Sarwa Konrad (1920-1987), misjonarz, teolog życia wewnętrznego.

Urodził się w 1920 r. w Chlinie k/ Żarnowca. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w 1939 r. wstąpił do Seminarium Duchownego księży misjonarzy św. Wincentego a Paulo w Krakowie. Święcenia kapłańskie przyjął w 1946 r. Do 1969 r. pracował w duszpasterstwie w parafii Żmigród w archidiecezji wrocławskiej. W l. 1969-1971 był duszpasterzem w Tarnowie, a w l. 1971-1983 pełnił obowiązki ojca duchownego w warmińskim Seminarium Duchownym "Hosianum" w Olsztynie. W 1979 r. uzyskał dyplom magistra teologii na Wydziale Teologicznym KUL, przedstawiając pracę pt.: *Kult Najświętszej Maryi Panny Matki Pokoju w Stoczku Warmińskim do roku 1920.* Wykładał teologię duchowości w "Hosianum" oraz w olsztyńskim Studium Teologii dla Świeckich. Dla studentów świeckich opracował skrypt *Teologia życia wewnętrznego.* W 1983 r. uczestniczył w międzynardowym Kongresie Mariologicznym na Malcie. Od 1985 r. był członkiem korespondentem Papieskiej Międzynarodowej Akademii Maryjnej. Od 1 VII 1983 r. rezydował w Chełmnie n/ Wisłą, w domu prowincjonalnym sióstr miłosierdzia św. Wincentego a Paulo jako kapelan i spowiednik.

I.

1. Powołanie do kapłaństwa. *Posł. Warm.* R. 1975 s. 153-156.
2. Kult Matki Bożej w Stoczku Klasztornym. *Posł. Warm.* R. 10: 1980 s. 91-96.
3. Teologia życia wewnętrznego. Olsztyn 1983 Warm. Wydaw. Diec. 4°, skrypt.
4. Kult Najświętszej Maryi Panny Matki Pokoju w Stoczku Warmińskim do 1920 r. *Stud. Warm.* T. 21: 1984 s. 100-159.

II.

Schematyzmy Archidiecezji Wrocławskiej 1952-1964; Nekrolog. *Warm. Wiad. Kośc.* R. 42: 1987 nr 5 s. 194; J[EZIERSKI] J.: Ojcowie duchowni Warmińskiego Seminarium Duchownego - "Hosianum". *Warm. Wiad. Diec.* R. 38: 1983 nr 5-6 s. 271-272.

Ks. Józef Mandziuk

Schenk Wacław (1913-1982), profesor Katol. Uniw. Lubelskiego, redaktor, liturgista.

Urodził się 27 IX 1913 r. w Gliwicach. Szkołę powszechną i średnią ukończył w rodzinnym mieście, zdobywając w 1933 r. świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno - teologiczne odbył na Uniw. Wrocławskim i Uniw. we Fryburgu Badeńskim. Święcenia kapłańskie otrzymał 7 VIII 1938 r. we Wrocławiu z rąk ks. Adolfa kard. Bertrama. Pracował jako wikariusz w Brzezince (1938-1940) i w Głogowie (1940-1941). W l. 1941-1946 przebywał w Gliwicach w charakterze kapelana Sióstr de Notre Dame i katechety w zakonnej szkole średniej. Następnie był administratorem parafii Piotrówka (1946-1949) i proboszczem parafii św. Mikołaja w Krapkowicach. W 1950 r. został wicerektorem Seminarium Duchownego w Nysie oraz wykładowcą liturgiki i śpiewu. W 1952 r. rozpoczął studia specjalistyczne z zakresu liturgiki na KUL, wieńcząc je w 1955 r. stopniem doktora teologii na podstawie rozprawy pt.: *Kult św. Stanisława Szczepanowskiego na Śląsku w świetle średniowiecznych rękopisów liturgicznych (XIII-XV w.). Studium historyczno-liturgiczne,* napisaną pod kierunkiem ks. prof. Mariana Rechowicza. Po doktoracie został pracownikiem naukowym KUL, a w 1957 r. objął probostwo parafii NMP w Bytomiu. W ten sposób połączył pracę naukową z duszpasterstwem parafialnym. W parafii przeprowadził renowację świątyni, sprawił

nowe organy, zainstalował ogrzewanie oraz sprowadził cztery duże dzwony. Na plebanii zorganizował zasobną bibliotekę i kolekcję zabytkowych rzeźb. Był dobrym wychowawcą młodych kapłanów. W 1976 r. został diecezjalnym ojcem duchownym.

Ks. Wacław Szenk na KUL był najpierw zastępcą profesora przy Sekcji Teologii Pastoralnej, w obrębie której powołano Katedrę Liturgiki, kierowaną przez ks. prof. Mariana Rechowicza. W 1973 przeprowadził przewód habilitacyjny na podstawie rozprawy pt.: *Dzieje liturgiki w Polsce*. W 1975 r. został docentem i kierownikiem Katedry Liturgiki. W 1981 r. otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego. Z jego seminarium naukowego wyszło 18 doktorów oraz 60 licencjuszy i magistrów. Obok pracy dydaktycznej na KUL prowadził wykłady z liturgiki w Seminarium Duchownym w Nysie (1976-1982) oraz dojeżdżał z wykładami na Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie i na Papieski Fakultet Teologiczny we Wrocławiu. Był członkiem Komisji Duszpasterskiej i Komisji Liturgicznej Episkopatu oraz należał do kilku komisji diecezjalnych. Ponadto pełnił obowiązki cenzora ksiąg religijnych i konsultora diecezjalnego. W 1981 r. został dziekanem rejonowym. W 1972 r. otrzymał godność kapelana papieskiego. Zginął w wypadku samochodowym 28 X 1982 r. w Bytomiu w drodze na teren budowy nowej świątyni.

Dorobek naukowy ks. Wacława Szenka można ująć w trzech zasadniczych działach: dzieje liturgii w Polsce, inwentaryzacja rękopisów liturgicznych oraz duszpasterstwo liturgiczne. Ważną dziedziną jego działalności naukowej była praca redakcyjna: od 1957 r. był członkiem komitetu redakcyjnego "Roczników Teologiczno-Kanonicznych", a w 1972 r. został współredaktorem "Studiów z dziejów liturgii w Polsce".

I.

1. Artykuły w: *Katolik*. R. 1: 1955: Chrystus królem, Chrystus Panem, nr 45 s. 1; 2. Dla uczczenia Świętej Nocy, nr 52-53 s. 1; 3. Śpiew ludowy w nabożeństwach kościelnych, nr 48 s. 4; nr 49 s. 5; nr 50 s. 5. R. 2: 1956: 4. Dar nowego początku, nr 49 s. 1; 5. Grzechy cudze (o alkoholiźmie), nr 12 s. 10; 6. O chrześcijańskim duchu pracy, nr 18 s. 1; 7. O żywy udział we Mszy świętej, nr 7 s. 4; 8. Rezurekcja na średniowiecznym Śląsku, nr 14-15 s. 15; 9. Rozmowa z młodym organistą, nr 4 s. 5; nr 5 s. 4; nr 6 s. 4-5; nr 11 s. 5; 10. Troska o dobra wieczne i doczesne, nr 35 s. 1; 11. W drodze do Ojca, nr 17 s. 1.

12. Zagadnienie zależności kultu św. Stanisława Biskupa od kultu św. Tomasza Kantuaryjskiego w świetle śląskich rękopisów liturgicznych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 4: 1957 nr 1 s. 73-85.

13. Z dziejów kultu liturgicznego św. Stanisława Biskupa na Śląsku. Święta ku czci św. Stanisława. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 4: 1957 nr 3 s. 53-81.

14. Z historii święta Trzech Króli. *Katolik*. R. 3: 1957 nr 1 s. 1-2.

15. Kult liturgiczny św. Stanisława Biskupa na Śląsku w świetle średniowiecznych rękopisów liturgicznych. Studium historyczno-liturgiczne. Lubl. 1959 8° ss. 135, nlb. 1.

16. Rękopisy liturgiczne dawnej Biblioteki Miejskiej we Wrocławiu (XIII-XV w.). *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 6: 1960 nr 3 s. 77-98.

17. Udział ludu w ofierze Mszy świętej. Zarys historyczny. Lubl. 1960 8° ss. 40.

18. Podstawy teologiczne aktywizacji liturgicznej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 8: 1961 nr 3 s. 76-77.

19. Rękopisy liturgiczne od XIII do XV wieku w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Cz. 1. *Arch. Bibl. Muz.* T. 2: 1961 z. 1-2 s. 185-206; Cz. 2. T. 6: 1963 s. 191-209.

20. Liturgia sakramentów świętych. Cz. 1: Initiatio Christiana. Chrzest, bierzmowanie, Eucharystia. Lubl. 1962 8° ss. 130, nlb. 2. Źródła i Monografie. T. 66.

21. Rozwój nauk liturgicznych. *Ruch Biblij.* R. 15: 1962 nr 5 s. 291-296.

22. Liturgia sakramentu chorych namaszczenia w duszpasterstwie parafialnym. *Mies. Diec. Gdań.* R. 7: 1963 nr 11-12 s. 312-324.

23. Liturgia sakramentów świętych. Cz. 2. Paenitentia Christiana. Pokuta i chorych namaszczenie. Consecratio mundi. Kapłaństwo i małżeństwo. Lubl. 1964 8° ss. 172, nlb. 2. Źródła i Monografie. T. 74.

24. Rola liturgii w studiach teologicznych i w przygotowaniu do kapłaństwa. *Aten. Kapł.* R. 57: 1964 t. 67 nr 3 s. 184-189.

25. Geneza i założenia reformy liturgicznej. *Ruch Biblij.* R. 18: 1965 s. 205-211.

26. Podstawa życia liturgicznego. *Znak*. R. 17: 1965 s. 1368-1370.

27. Rec.: K. MROWIEC: Polska pieśń kościelna w opracowaniu kompozytorów XX wieku. Lubl. 1964

ss. 266. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 12: 1965 nr 4 s. 137-139.

28. Sens reformy liturgicznej. *Tyg. Powsz.* R. 19: 1965 nr 10 s. 2.

29. Wtajemniczenie w liturgię Chrztu i jego symbolikę. *Aten. Kapł.* R. 58: 1965 t. 68 nr 3 s. 177-183.

30. Kult świętych w Polsce. Zarys historyczny. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 13: 1966 nr 4 s. 77-102.

31. Liturgia słowa. *Znak.* R. 18: 1966 s. 186-191.

32. Moja i wasza ofiara. *Znak.* R. 18: 1966 s. 482-485.

33. Reforma sakramentu pokuty. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 9: 1966 nr 4 s. 39-47.

34. Zanim złożysz Bogu ofiarę... *Znak.* R. 18: 1966 s. 338-341.

35. Z dziejów liturgii sakramentów w Polsce. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 9: 1966 nr 1-2 s. 69-84.

36. Źródła do badania dziejów liturgii rzymskiej w Polsce. W: *Pastori et Magistro.* Red. A. KRUPA. Lubl. 1966 s. 123-133.

37. Formacja liturgiczna [alumnów]. *Aten. Kapł.* R. 60: 1967 t. 70 nr 3-4 s. 246-252.

38. Artykuły w: *Wprowadzenie do liturgii.* P. 1967: Komunia święta pod dwiema postaciami. Uwagi historyczne, s. 322-334. Współautorzy: S. CZERWIK, R. RAK; 39. Liturgika - liturgia - kult, s. 9-18; 40. Msza św. w duszpasterstwie parafialnym, s. 355-368; 41. Rok liturgiczny, s. 432-468; 42. Sakramenty święte w duszpasterstwie parafialnym, s. 367-402; 43. Udział ludu w ofierze mszy św. Zarys historyczny, s. 355-368.

44. O zmianę naszej obecnej praktyki pokutnej. *Przew. Katol.* R. 57: 1967 nr 12 s. 101-102.

45. Red.: Wprowadzenie do liturgii. P.-W.-Lubl. 1967 Księg. św. Wojciecha 4° ss. 696. Współredaktorzy: F. BLACHNICKI, R. ZIELASKO.

46. Laikat w dziejach Kościoła. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 11: 1968 nr 1 s. 9-19.

47. Z dziejów liturgii w Polsce. W: *Księga Tysiąclecia katolicyzmu w Polsce.* Red. M. RECHOWICZ. T. 1. Lubl. 1969 s. 139-218. -Toż w j. niemieckim: Aus der Geschichte der Liturgie in Polen. W: *Millénaire du catholicisme en Pologne.* Lubl. 1969 s. 145-221.

48. Der Anteil des Vokles an der Feier der hl. Messe in Polen. Ein geschichtlicher Überblick. W: *Unum in veritate et laetitia. Bischof Dr. Otto Spülbeck zum Gädechtnis.* Leipzig 1970 s. 61-74.

49. Red. całości i opracowanie poszczególnych części Mszy św.: Materiały do kazań i katechez o Mszy świętej. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 25: 1970 s. 167-184. -Toż. *Bibl. Kazn.* T. 85: 1970 s. 111-118. -Toż. *Wiad. Diec. Lub.* R. 44: 1970 nr 11 s. 258-264.

50. W jaki sposób można ustalić czas powstania oraz miejsce pochodzenia śląskich rękopisów liturgicznych? *Arch. Bibl. Muz.* T. 21: 1970 s. 33-54.

51. Duch liturgii w nabożeństwach. *Aten. Kapł.* R. 65: 1972 t. 75 s. 284-293.

52. Red.: Studia z dziejów liturgii w Polsce. T. 1-4. Lubl. 1973-1984. Współredaktor: M. RECHOWICZ.

53. Z historii liturgii chrztu. *Ruch Biblij.* R. 25: 1972 s. 89-96.

54. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Adam z Courlandon, szp. 72; 55. Adam ze Świętego Wiktora, szp. 73; 56. Adoracja Najświętszego Sakramentu, szp. 101-102; 57. Adoracja wieczysta, szp. 104-105; 58. Adrevald z Fleury, szp. 109; 59. Adwent, szp. 112-113; 60. Agenda, szp. 172; 61. Aklamacje liturgiczne, szp. 238; 62. Akolita, szp. 239; 63. Aleksandryjska liturgia, szp. 347; 64. Aliturgiczne dni, szp. 371-372; 65. Antiocheńska liturgia, szp. 645; 66. Antyfona, szp. 710-711. Współautor: J. ŚCIBOR; 67. Assemani, szp. 1004-1005.

68. Chrzest dzieci. Historia, teologia, wymogi duszpasterskie. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 28: 1973 nr 1 s. 42-57. -Toż. *Notif. e Curia Crac.* R. 1973 nr 1-3 s. 67-82. -Toż. *Ruch Biblij.* R. 26: 1973 s. 20-38.

69. Komentarz liturgiczny. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych.* Cykl B. Red. J. STROBA. W. 1973.

70. Uświęcenie kapłana przez liturgię. W: *Osobowość duszpasterza.* Red. J. MAJKA. Wr. 1973 s. 92-100.

71. Z dziejów praktyki sakramentalnej pokuty w Kościele. W: *Chrześcijańska pokuta.* Kr. 1973 s. 12-14.

72. Znaczenie zadośćuczynienia. W: *Chrześcijańska pokuta.* Kr. 9173 s. 15-19.

73. Komentarz liturgiczny. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych.* Cykl C. Red. J. STROBA. W. 1974.

74. Służba Boża w Polsce [do poł. XII w.]. W: *Historia Kościoła w Polsce.* Red. B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. T. 1 cz. 1. P.-W. 1974 s. 93-101.

75. Służba Boża w Polsce [1139-1304]. W: *Historia Kościoła w Polsce.* T. 1 cz. 1. P.-W. 1974 s. 156-166.

76. Służba Boża w Polsce [1386-1506]. W: *Historia Kościoła w Polsce.* T. 1 cz. 1. P.-W. 1974 s. 423-433.

77. Służba Boża w Polsce [1506-1572]. W: *Historia Kościoła w Polsce.* T. 1 cz. 2. P.-W. 1974 s. 117-120.

78. Służba Boża w Polsce [1572-1696]. W: *Historia Kościoła w Polsce.* T. 1 cz. 2. P.-W. 1974 s. 363-368.

79. Służba Boża w Polsce [1696-1764]. W: *Historia Kościoła w Polsce.* T. 1 cz. 2. P.-W. 1974 s. 500-503.

80. Z dziejów liturgiki. W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* Red. M. RECHOWICZ. T. 1.

Lubl. 1974 s. 249-271.

81. Rok Jubileuszowy w Sanktuarium Najświętszej Maryi Panny w Bytomiu. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 30: 1975 nr 5 s. 159-160.

82. Zarys nauki przedślubnej. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 30: 1975 nr 3 s. 90-94.

83. Z historii liturgii sakramentu małżeństwa. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 30: 1975 nr 3 s. 78-80. -Toż. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 9: 1993 nr 1 s. 120-123.

84. Bema. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 212.

85. Błogosławieństwo. III. W Liturgii. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 684-685.

86. Pokuta sakramentalna osób duchownych. Zarys historyczny. *Ruch Biblij.* R. 29: 1976 s. 82-85.

87. Rozgrzeszenie zbiorowe w praktyce Kościoła na Zachodzie i w Polsce do 1975 r. *Ruch Biblij.* R. 29: 1976 S. 128-134.

88. Der liturgische Kult des hl. Joseph in Polen vom Mittelalzer bis zum 17. Jh. *Estudios Josefinos.* R. 31: 1977 nr 61-62 s. 623-631.

89. Liturgia sakramentów świętych. Uwagi liturgiczno-pastoralne na podstawie posoborowych dokumentów i ksiąg liturgicznych. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 32: 1977 nr 7-8 s. 218-233. -Toż. *Wiad. Diec. Kat.* R. 46: 1977 nr 6-7 s. 154-169.

90. Z dziejów liturgiki. W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* Red. M. RECHOWICZ. T. 3 cz. 2. Lubl. 1977 s. 43-74.

91. Aspekt eklezjologiczny liturgii sakramentów świętych. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 33: 1978 nr 10 s. 280-288.

92. Liturgiczny kult św. Stanisława Biskupa w Polsce. *Summarium.* Nr 7: 1978 s. 65-72. -Toż. *Anal. Crac.* T. 11: 1979 s. 587-602.

93. Przygotowanie młodzieży do małżeństwa i duszpasterstwo małżeństw. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 33: 1978 nr 3 s. 79-87.

94. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979: Chrzest. II. Liturgia, szp. 361-365; 95. Cingulum, szp. 492-493; 96. Confiteor, szp. 574; 97. Czterdziestogodzinne Nabożeństwo, szp. 523; 98. Czwartki eucharystyczne, szp. 928; 99. Dalmacja, szp. 978; 100. Da pacem, Domine, szp. 1023; 101. David. II. Kult, szp. 1049-1050; 102. Dereser Anton, szp. 1187. Współautor: J. FILEK; 103. Dies adest celebris, szp. 1319-1320; 104. Dni Krzyżowe, szp. 1362-1363; 105. Dni Kwartalne, szp. 1363; 106. Dobry Pasterz. I. Kult. 2. Przejawy, szp. 1400-1402. Współautor: K. KUŹMAK.

107. Katecheza przed chrztem dziecka. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 34: 1979 nr 10-11 s. 262-264.

108. Pielgrzymki Polaków do sanktuariów maryjnych i świętych Pańskich (X-XV w.). *Częst. Stud. Teol.* T. 7: 1979 s. 241-273.

109. Przemiany młodego Kościoła. *Kierunki.* R. 25: 1979 nr 47 s. 8-9.

110. Służba Boża w Polsce [1764-1815]. W: *Historia Kościoła w Polsce.* T. 2 cz. 1. P.-W. 1979 s. 338-343.

111. Służba Boża w Polsce [1815-1918]. W: *Historia Kościoła w Polsce.* T. 2 cz. 1. P.-W. 1979 s. 686-698.

112. Służba Boża w Polsce [1918-1939]. W: *Historia Kościoła w Polsce.* T. 2 cz. 2. P.-W. 1979 s. 109-113.

113. Służba Boża w Polsce [1939-1945]. W: *Historia Kościoła w Polsce.* T. 2 cz. 2. P.-W. 1979 s. 180-183.

114. Wpływ ruchu pielgrzymkowego na liturgię rzymską do VIII w. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 26: 1979 nr 4 s. 129-136.

115. Z dziejów liturgicznej modlitwy za zmarłych. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 34: 1979 nr 4-5 s. 81-84. -Toż. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 4 s. 100-103.

116. Związki liturgii z kulturą i życiem narodu. *Colloq. Sal.* T. 12: 1980 s. 47-58.

117. Quellen und Forschungen zur Geschichte der Liturgie in Polen. *Archiv für Liturgiewissenschaft.* 22: 1981 s. 108-117.

118. Red.: Agenda Liturgiczna Diecezji Opolskiej. Op. 1981 Wydaw. Św. Krzyża 8^{0} ss. 487.

119. Postawa pokuty w życiu codziennym. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 37: 1982 nr 11-12 s. 323-332.

120. Sakramentologia. W: *Katolicyzm A-Z.* Red. Z. PAWLAK. P. 1982 s. 337.

121. Z dziejów liturgicznej modlitwy za zmarłych. *Wiad. Kośc. Archid. Biał.* R. 8: 1982 nr 4 s. 100-103.

122. Z dziejów praktyki sakramentalnej pokuty w Kościele. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 37: 1982 nr 11-12 s. 315-319.

123. Znaczenie zadośćuczynienia. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 37: 1982 nr 11-12 s. 320-323.

124. Kult liturgiczny Świętych Cyryla i Metodego w Polsce. W: *Polskie kontakty z piśmiennictwem cerkiewnosłowiańskim do końca XV wieku. Zesz. Nauk. Wydz. Hum. Uniw. Gdań. Slawistyka.* Nr 3: 1983 s. 57-62.

125. Podręcznik liturgiki Protazego Neweraniego na Górze Św. Anny. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 38: 1983 nr 5 s. 179.

126. Rozwój hierarchii w Kościele. *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 nr 4 s. 289-296.

127. Zarys historyczny rozwoju Liturgii Godzin. *Aten. Kapł.* R. 75: 1983 t. 100 nr 3 s. 349-357.

128. Franz Adolf. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 692.

II.

KOPEĆ J., DANIELSKI W.: Bibliografia prac drukowanych ks. doc. dra Wacława Schenka. W: *Studia z dziejów liturgii w Polsce.* T. 2. Lubl. 9176 s. 9-13; [CIESZKOWSKI J.] jc: Ks. prof. dr hab. Wacław Schenk (1913-1982). *Biul. Inf. KUL.* R. 11: 1982 nr 1-2 s. 196-197; HANICH A.: Śp. Ksiądz

profesor Wacław Schenk. *Tyg. Powsz.* R. 1982 nr 46 s. 7. -Toż. *Niedziela.* R. 25: 1982 nr 36; ZIMOŃ D.: Proboszcz i naukowiec. *Gość Niedz.* R. 59: 1982 nr 36 s. 6; DANIELSKI W.: Pożegnanie śp. ks. profesora Wacława Schenka. *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 nr 6 s. 519-520; DONARSKI Zb.: Wpływ środowiska rodzinnego na osobowość ks. prof. Wacława Schenka. *Tamże,* s. 483-486; HANICH A.: XII Sympozjum liturgiczno-pastoralne w Opolu poświęcone ks. prof. dr hab. Wacławowi Schenkowi (18-19 XI 1983). *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 38: 1983 nr 11 s. 447-448; In Memoriam Księdza Prof. Wacława Schenka (1913-1983). [Materiały]. *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 nr 6 s. 473-532; (jot): Śp. ksiądz profesor dr hab. Wacław Schenk. *Katolik.* R. 1983 nr 15 s. 5; KOPEĆ J. J.: Ks. prof. dr Wacław Schenk - znawca antyku chrześcijańskiego. *Vox Patrum.* T. 3: 1983 z. 4 s. 359-367; KOPEREK S.: Wkład ks. prof. Wacława Schenka w Papieski Wydział Teologiczny w Krakowie. *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 nr 6 s. 499-507; TENŻE: Sesja Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie poświęcona śp. ks. prof. Wacławowi Schenkowi. *Tamże,* s. 521-522; KOPIEC J.: Działalność naukowo-dydaktyczna ks. prof. Wacława Schenka. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 38: 1983 nr 11 s. 444-446; KOWOL H.: Ks. profesor Wacław Schenk jako kapłan i duszpasterz. *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 nr 6 s. 486-493; KRAWCZYK P.: Wspomnienie pośmiertne o koledze kursowym śp. ks. prałacie Wacławie Schenku. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 38: 1983 nr 11 s. 429-433; NOSSOL A.: Choć umarł, żyje ! [Homilia pogrzebowa]. *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 nr 6 s. 474-483. -Toż. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 38: 1983 nr 11 s. 418-426; OBRĄCZKA P.: Ksiądz profesor Wacław Schenk w dniu swoim powszechnym. *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 nr 6 s. 493-499; SZCZANIECKI P.: Ksiądz profesor Wacław Schenk, historyk liturgii. *Nasza Przeszł.* T. 62: 1984 s. 203-209; SOBECZKO H.: Działalność duszpasterska ks. profesora i proboszcza Wacława Schenka (1913-1982). *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 38: 1983 nr 11 s. 434-443; TENŻE: Pionier odnowy liturgicznej. *Tamże,* s. 427-428; SWASTEK J.: Pastor bonus et mansuetus. Życie i działalność naukowo-duszpasterska ks. prof. dra hab. Wacława Schenka (1913-1982). *Colloq. Sal.* T. 15: 1983 s. 277-292; W pierwszą rocznicę śmierci ks. prof. Wacława Schenka. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 38: 1983 nr 7-8; Ze wspomnień uczniów. *Ruch Biblij.* R. 36: 1983 nr 6 s. 507-518; GRÜGER H.: In memoriam Wacław Schenk. Der Versuch eines Lebens im Dienste der deutsch-polonischen Verständigung. *Arch. f. Schles. Kirchengesch.* T. 42: 1984 s. 285-292; KOPEĆ J. J.: Kierunki badań ks. Wacława Schenka (1913-1982) nad liturgią. *Collect. Theol.* R. 54: 1984 nr 2 s. 77-82; TENŻE: Życie i działalność naukowa ks. Wacława Schenka (1913-1982). *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 31: 1984 nr 6 s. 5-18.

Michał Gajownik
Ks. Józef Mandziuk

Seroka Emil Józef (1910-1989), bernardyn, popularyzator teologii.

Urodził się 3 VII 1910 r. we wsi Wierzba k/ Zamościa jako syn Franciszka i Katarzyny z d. Kłapuch. Naukę z zakresu szkoły średniej pobierał w Kolegium Serafickim w Radecznicy. W 1927 r. wstąpił do bernardynów i odbył nowicjat w Leżajsku. Wysłany do Włoch uzupełnił średnie wykształcenie i odbył studia filozoficzno-teologiczne w Sienie, Lucce i Colevitti. Uroczystą profesję złożył w 1931 r., a święcenia kapłańskie otrzymał 8 VII 1934 r. Po powrocie do kraju był katechetą i nauczycielem śpiewu w Gimnazjum zakonnym w Radecznicy (1935-1936), wicedyrektorem tegoż Gimnazjum i zastępcą przełożonego internatu (1936-1940). Aresztowany przez gestapo 16 VIII 1940 r. przebywał w więzieniu w Zamościu i w Lublinie, następnie w obozach koncentracyjnych w Oświęcimiu i w Dachau (1940-1945). Po wyzwoleniu został sekretarzem bpa Józefa Garliny i wraz z nim udał się do Rzymu, gdzie studiował teologię w Pontificio Ateneo Antoniano, zdobywając dyplom licencjata teologii. W 1946 r. wyjechał do Stanów Zjednoczonych i do 1966 r. uczył j. polskiego i literatury polskiej w zakonnym Małym Seminarium Duchownym w Sturtevant, Wis. Wydał pismo "Nasza Młodzież Seraficka" i prowadził chłopiecy zespół chóralny. W 1966 r. przeniósł się do Chicago, gdzie pracował w tamtejszym parafiach polonijnych. Wydawał też i redagował czasopismo "Miesięcznik Franciszkański". Przyczynił się do budowy i utrzymania bernardyńskiego ośrodka polskiego w Martin Coronado k/ Buenos Aires w Argentynie. W 1986 r. przeniósł się do Lourde Friery, Cedar Lake, Indiana, w USA. Zmarł w Centrum Medycznym "Thorek" w Chicago 4 X 1988 r.

I.

1. Apel do Matek Polek. *Mies. Franc.* R. 40: 1946 nr 2 s. 92.

2. Dwa obchody jubileuszowe J. E. Ks. Bpa J. Gawliny. *Mies. Franc.* R. 40: 1946 nr 1 s. 46-47.

3. Na dzień zaduszny ku rozwadze. *Mies. Franc.* R. 40: 1946 nr 2 s. 57-63.

4. Pierwszy żłóbek i pasterka. *Mies. Franc.* R. 40: 1946 nr 3 s. 118-120.

5. Współred. czasopisma pt.: "Miesięcznik Franciszkański" (Pulaski, Wisconsin). R. 40: 1946 - R. 49: 1956.

6. Współred. pracy zbior. seryjnej pt."Kalendarz franciszkański". (Pulaski, Winconsin). R. 1946 - 1956.

7. Czyń dobrze. [Na uroczystość św. Teresy od Dzieciątka Jezus]. *Kazalnica.* R. 7: 1947 nr 10 s. 297-303.

8. Dziecię w rodzinie. [Na uroczystość św. Anny]. *Kazalnica.* R. 7: 1947 nr 7 s. 203-208.

9. Głuchoniemota duszy. *Kazalnica.* R. 7: 1947 nr 8 s. 217-222.

10. Koniec świata. *Kazalnica.* R. 7: 1947 nr 11 s. 325-332.

11. Ludzie odrzucają zaproszenie na Gody. *Kazalnica.* R. 7: 1947 nr 10 s. 282-287.

12. Małe zainteresowanie ludzi Bogiem. *Kazalnica.* R. 7: 1947 nr 9 s. 252-259.

13. Na krzyżu. [Kazanie pasyjne]. *Kazalnica.* R. 7: 1947 nr 4 s. 109-114.

14. Na krzyżu. *Mies. Franc.* R. 40: 1947 nr 6 s. 277-283.

15. Na męczeńskiej drodze. O. Anastazy Pankiewicz. *Mies. Franc.* R. 40: 1947 nr 12 s. 572-575.

16. Na męczeńskiej drodze. O. Apolinary Wywrocki. *Mies. Franc.* R. 40: 1947 nr 10 s. 477-480.

17. Na męczeńskiej drodze. O. Stefan Puklicki. *Mies. Franc.* R. 41: 1947 nr 2 s. 68-70; nr 3 s. 114-116. -R. 41: 1948 nr 4 s. 174-175; nr 5 s. 224-225.

18. Na męczeńskiej drodze. O. Wiktoryn Rudolf. *Mies. Franc.* R. 40: 1947 nr 11 s. 525-529.

19. Nowy doktor Kościoła św. Antoni Padewski. *Mies. Franc.* R. 40: 1947 nr 9 s. 433-438.

20. Ofiara dla Marii. O Maksymilianie Kolbe. *Mies. Franc.* R. 40: 1947 nr 8 s. 372-375. -Toż. W: Cudem ocaleni. Wspomnienia z kacetów. Londyn 1981 s. 241-244.

21.O nadużywaniu łaski Bożej. *Kazalnica.* R. 7: 1947 nr 7 s. 198-203.

22. O Trójcy Przenajświętszej. *Kazalnica.* R. 7: 1947 nr 6 s. 154-158.

23. Szkoła dla życia. [Na rozpoczęcie roku szkolnego]. *Kazalnica.* R. 7: 1947 nr 9 s. 262-266.

24. Św. Jan Chryzostom. *Mies. Franc.* R. 40: 1947 nr 5 s. 225-231.

25. Wniebowzięcie N.M.P. a my. *Kazalnica.* R. 7: 1947 nr 8 s. 231-236.

26. Wspomnienia z pobytu ks. kard. Sapiehy w Rzymie. *Mies. Franc.* R. 40: 1947 nr 6 s. 267.

27. Zmartwychwstanie Pańskie w 1940. *Mies. Franc.* R. 40: 1947 nr 7 s. 317-319.

28. Bogurodzica. *Mies. Franc.* R. 41: 1948 nr 4 s. 168-169.

29. Gromniczna. *Mies. Franc.* R. 41: 1948 nr 6 s. 241-242.

30. Na męczeńskiej drodze. O. Paweł Ryszka. *Mies. Franc.* R. 41: 1948 nr 8 s. 350-352.

31. Niepokalana. *Mies. Franc.* R. 42: 1948 nr 3 s. 112-113.

32. Wigilia. W: *Kalendarz franciszkański.* Pulaski, Wis. 1948 s. 115-118.

33. Zmartwychwstanie. *Mies. Franc.* R. 41: 1948 nr 6 s. 241-242.

34. Niedziela misyjna. *Kazalnica.* R. 12: 1952 nr 10 s. 284-285.

35. Idźmy za przykładem świętych. Kazalnica. R. 13: 1953 nr 11 s. 252-253.

36. Na uroczystośc Niepokalanego Poczęcia. *Kazalnica.* R. 12: 1953 nr 12 s. 348-350.

37. Św. Józef opiekun powołań. *Kazalnica.* R. 13: 1953 nr 3 s. 52-54.

38. Apostoł i krzyżowiec św. Jan Kapistran. Mies. Franc. R. 49: 1956 nr 10 s. 458.

39. Na drodze heroizmu. *Mies. Franc.* R. 49: 1956 nr 10 s. 472-473.

40. Rocznica Wilsonowska. *Mies. Franc.* R. 49: 1956 nr 11 s. 506.

41. Czucie matki. *Mies. Franc.* R. 50: 1957 nr 8 s. 412.

42. Prymas Polski. *Mies. Franc.* R. 51: 1957 nr 2 s. 54-55.

43. O przyjacielu, który nas opuścił. *Mies. Franc.* R. 58: 1964 nr 2 s. 2-5; R. 58: 1965 nr 4 s. 5-8; nr 5 s. 7; nr 7 s. 34-37.

44. Czy papież pojedzie do Polski? *Mies. Franc.* R. 58: 1965 nr 10 s. 33-34.

45. Nowa krew w żyłach Kościoła. *Mies. Franc.* R. 58: 1965 nr 8 s. 24-25.

46. Poprzednik papieża w Indiach. *Mies. Franc.* R. 58: 1965 nr 11 s. 9-10.

47. Świat i Kościół biednych. *Mies. Franc.* R. 58: 1965 nr 9 s. 18-19.

48. Wymowa podróży papieża do Indii. *Mies. Franc.* R. 58: 1965 nr 10 s. 28-29.

49. Zwyczaje polskie jak sam je widziałem. *Mies. Franc.* R. 59: 1965 nr 3 s. 34-37; R. 59: 1966 nr 4 s. 36-38; nr 5 s. 36-38; nr 8 s. 47-48; nr 11 s. 27-28.

50. Kardynał franciszkanów w tysiącletie Polski. W: *Kalendarz franciszkański.* Pulaski Wis. 1966 s. 108-119.

51. Nowy duch w Kościele. *Mies. Franc.* R. 59: 1966 nr 11 s. 11.

52. Polska a Kościół na tle millenium chrztu. *Mies.*

Franc. R. 60: 1966 nr 1 s. 18-19.
53. Wkład franciszkanów w millenium Polski. *Mies. Franc.* R. 60: 1966 nr 2 s. 43.
54. Wkład franciszkanów w tysiąclecie Polski. W: *Kalendarz franciszkański.* Pulaski Wis. 1966 s. 108-119.
55. Błogosławieństwo wiary. Mies. Franc. R. 61: 1968 nr 12 s. 33-37.
56. Daj nam Panie silną wiarę. *Mies. Franc.* R. 61: 1968 nr 5 s. 34-38.
57. Odnówmy wiarę w sobie. *Mies. Franc.* R. 61: 1968 nr 7 s. 15-17; nr 8 s. 27-30.
58. O potrzebie pogłębienia wiary w sobie. *Mies. Franc.* R. 61: 1968 nr 9 s. 49-52; nr 10 s. 34-36.
59. Na drodze ku świętości. *Mies. Franc.* R. 65: 1972 nr 6 s. 28-31.
60. Apel do byłych więźniów. *Mies. Franc.* R. 66: 1973 nr 12 s. 14-16.
61. Apel do kacetowców. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 24: 1973 nr 5 s. 541-543.
62. Nieznana misja dla Polaków. W: *Kalendarz polski.* Doylestown, Pa. 1973 s. 188-190.
63. Znowu Maksymilian Kolbe. *Mies. Franc.* R. 66: 1973 nr 6 s. 27-29.
64. Mniej znana polska parafia w Texasie. *Mies. Franc.* R. 67: 1974 nr 5 s. 24-28.
65. Po co uczyć się po polsku? W: *Kalendarz polski.* Doylestown, Pa. 1974 s. 130-131.
66. Własna ambicja rodowa w obronie polskości w Ameryce. W: *Kalendarz polski.* Doylestown, Pa. 1974 s. 144.
67. Z pamiętnych dni. W: *Biografia byłych więźniów politycznych, niemieckich obozów koncentracyjnych.* T. 1. Philadelphia, Pa. [1974] s. 205-206.
68. Skład i repertuar polskich chórów w Dachau. W: Kalendarz polski. Philadelphia, Pa. 1975 s. 233-229.
69. Jubileusz w jubileusz. *Mies. Franc.* R. 69: 1976 nr 4 s. 12-19.
70. Kromka chleba. *Mies. Franc.* R. 69: 1976 nr 6 s. 20-23.
71. Potęga modlitwy. *Mies. Franc.* R. 69: 1976 nr 5 s. 18-23.
72. Spostrzeżenia byłego profesora o języku polskim w Stanach Zjednoczonych A.P. W: *Kalendarz polski.* Philadelphia, Pa. 1976 s. 150-155.
73. Walka o polskość. *Mies. Franc.* R. 69: 1976 nr 7 s. 39-41.
74. Jubileusze. O. Paulin Wilczyński, o. dr Jan Długosz, o. dr Lucjan Łuszczki. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 28: 1977 nr 1 s. 86-91.
75.Młodzież naszego wieku. *Mies. Franc.* R. 71: 1977 nr 3 s. 20-23.
76. Nieprzeciętna sylwetka w życiu polonijnym. Wraz z listem bpa Bernarda Czaplińskiego do o. Emila Seroki o ś.p. ks. kanoniku Metlerze. W: *Kalendarz polski.* Philadelphia, Pa. 1977 s. 173-176.
77. Ostatnie chwile w Dachau. W: *Kalendarz polski.* Philadelphia, Pa. 1977 s. 105-113.
78. Dwudziestolecie polskiego Ośrodka w Martin Coronado. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 29: 1978 nr 1 s. 77-81.
79. Katolicyzm w Polsce w ocenie biskupa z Kanady. W: *Kalendarz polski.* Philadelphia, Pa. 1979 s. 47-51.
80. Ostatni Mohikanin, czy grabarz pozostałości? W: *Kalendarz polski.* Philadelphia, Pa. 1979 s. 274-277.
81. Początek ostatniej wojny w moim życiu. W: *Kalendarz polski.* Philadelphia, Pa. 1979 s. 119-123.
82. Ś.p. o. Gorgoniusz Nędza OFM przykładem cichego życia. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 29: 1978 nr 1 s. 102-105.
83. Kompozytorzy i kompozycje (W Dachau). W: *Cudem ocaleni. Wspomnienia z kacetów.* Londyn 1981 s. 299-303.
84. Po uwolnieniu. W: *Cudem ocaleni. Wspomnienia z kacetów.* Londyn 1981 s. 272-278.
85. [Wspomnienie więzienne z Dachau o bernardynach: A. Wywrockim, W. Rudolfie, A. Pankiewiczu, S. Puklickim, P. Ryszce]. W: *Cudem ocaleni. Wspomnienia z kacetów.* Londym 1981 s. 237-241, 245-278. [Przeważnie są to przedruki artykułów z "Miesięcznika Franciszkańskiego" z lat 1947-1948].

II.

WYCZAWSKI H. E.: Seroka Emil Józef. W: *Słow. pol. pisarzy franc.* W. 1981 s. 435-437, tamże literatura. - Ponadto: Schematyzm Prowincji Bernardynów na lata 1981, s. 61 nr 211; 1986 s. 86 nr 254; PABIN A.: Śp. O. Emil Seroka. *Vita Provinciae.* Nr 3-4: 1988 s. 104-107.

O. Wiesław Franciszek Murawiec OFMBern.

Sikorski Bogdan Marian (1920-1988), biskup płocki, kanonista.

Urodził się 23 III 1920 r w Poznaniu jako syn Michała i Marii z Hirowskich. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Poznaniu, a po jej ukończeniu pobierał nauki w Gimnazjum im. K. Marcinkowskiego, otrzymując w 1938 r . świadectwo dojrzałości. Po maturze wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Gnieźnie, lecz studia przerwała mu wojna. W grudniu 1939 r. został przez Niemców wywieziony do Częstochowy, gdzie od października 1940 r. kontynuował naukę w tamtejszym Semiarium w Krakowie. Święcenia kapłańskie otrzymał z rąk bpa T. Kubiny w

Krakowie 8 IV 1945 r. Po powrocie do archidiecezji poznańskiej pracował jako wikariusz i prefekt w Gostyniu Wielkopolskim i Poznaniu. W l. 1949-1953 studiował prawo kanoniczne w Katolickim Uniw. Lubelskim, zdobywając w 1953 r. stopień doktora.

Od 1953 r. był notariuszem w poznańskiej Kurii Metropolitalnej oraz pracował jako kapelan Sióstr Urszulanek i prefekt gimnazjalny. Od 1960 r. piastował stanowisko wicekanclerza miejscowej Kurii. 21 I 1964 r. Paweł VI mianował go biskupem płockim. 5 IV 1964 r. otrzymał na Jasnej Górze sakrę biskupią z rąk kard. Stefana Wyszyńskiego przy współudziale apba A. Baraniaka i bpa J. Wosińskiego. 12 IV 1964 r. odbył ingres do katedry płockiej. Jako ordynariusz płocki był członkiem Komisji Episkopatu d/s Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego, Komisji d/s KUL, Komisji Prasowej oraz Komisji Mieszanej Domu Polonii w Pułtusku. Uczestniczył w obradach Soboru Watykańskiego II. Diecezją rządził do 17 VIII 1984 r. Po zakończeniu rządów zachował tytuł biskupa płockiego. Zmarł 4 II 1988 r. w Szpitalu Miejskim w Gdańsku na Zaspie. Pochowany został 8 marca w Krypcie Biskupów Płockich w podziemiach katedry.

I.

1. Za szczęśliwe zbiory. *Współcz. Ambona*. R. 2: 1947 s. 530-534.

2. Kościół nauczycielem prawdy. *Bibl. Kazn.* T. 58: 1957 s. 543-548.

3. Sprawiedliwy Bóg sądzi ludzi. *Bibl. Kazn.* T. 59: 1957 s. 287-291.

4. Wierność Bogu w dni Pańskie. *Bibl. Kazn.* T. 59: 1957 s. 120-125.

5. Wierność Chrystusowi Królowi przez wiarę. *Bibl. Kazn.* T. 59: 1957 s. 213-218.

6. Wstąpił na niebiosa. *Bibl. Kazn.* T. 58: 1957 s. 288-292.

7. Zbawcza treść Ewangelii. *Bibl. Kazn.* T. 59: 1957 s. 480-485.

8. Co sprawiają w nas sakramenty święte. *Bibl. Kazn.* T. 60: 1958 s. 532-536.

9. Czym jest człowiek przez łaskę Bożą. *Współcz. Ambona*. R. 9: 1958 s. 356-358.

10. Gorliwy pasterz i możny orędownik. *Bibl. Kazn.* T. 60: 1958 s. 266-270.

11. Kończymy wakacje. *Współcz. Ambona*. R. 9: 1958 s. 581-584.

12. Królestwo łaski Bożej rozwiązaniem wszystkich problemów społecznych. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 165-168.

13. Msze św. wieczorne i post eucharystyczny. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 9: 1958 nr 14 s. 432-438.

14. Obowiązek bierzmowania przez proboszcza. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 9: 1958 nr 12 s. 565-567.

15. Wzór miłości nieprzyjaciół. *Bibl. Kazn.* T. 61: 1958 s. 338-341.

16. Zachęta do powszechnej pomocy. *Bibl. Kazn.* T. 60: 1958 s. 299-303.

17. Mocne postanowienie poprawy. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 15-18.

18. Nowe wyjaśnienia i komentarze do motu proprio "Sacram Communionem". *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 10: 1959 nr 10 s. 500-505.

19. Skutki sakramentu Chrztu św. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 189-193.

20. Szczerze wyznaj grzechy. *Współcz. Ambona*. R. 10: 1959 s. 77-79.

20a. Kanoniczna przeszkoda pokrewieństwa naturalnego w rozwoju historycznym od IV Soboru Laterańskiego. P. 1959 8° ss. 221.

21. Śp. ks. inf. Franciszek Marlewski. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 10: 1959 nr 12 s. 723-733.

22. Śp. ks. Antoni Gryczka. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 11: 1960 nr 5 s. 291-295.

23. Śp. ks. Franciszek Joliński. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 11: 1960 nr 7 s. 478-482.

24. Śp. ks. dr Wacław Jurga. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 11: 1960 nr 4 s. 244-247.

25. Śp. ks. Jan Łuczak. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 11: 1960 nr 7 s. 482-484.

26. Śp. ks. Jan Maćkowiak. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 11: 1960 nr 2 s. 178-183.

27. Jeszcze o poście eucharystycznym. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 4 s. 323-324.

28. Nowe odpusty papieskie. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 3 s. 287-290.

29. Rec.: A. BOROWSKI: Teologia moralna. Cz. 1. Lubl. 1960. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 4 s. 303-304.

30. Rec.: W. Śpikowski: Liturgia Mszy św. P. 1960. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 4 s. 304.

31. Śp. ks. Teodor Bielski. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 4 s. 360-362.

32. Śp. ks. Franciszek Dolata. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 2 s. 135-137.

33. Śp. ks. Jozefat Gieszczyński. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 4 s. 275-276.

34. Śp. ks. Jan Kalawski. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 4 s. 329-330.

35. Śp. ks. Marcin Nykiel. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 4 s. 362-363.

36. Śp. ks. Bronisław Pasikowski. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 2 s. 137-141.

37. Śp. ks. Kazimierz Rakowski. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 3 s. 181-184.

38. Śp. ks. Franciszek Ksawery Ruszczyński. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 3 s. 211-215.

39. Śp. ks. Norbert Szwaba. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 12: 1961 nr 4 s. 299-301.

40. Poświęcenie i odpusty ex unico signo crucis. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 13: 1962 nr 1 s. 70-73.

41. Śp. ks. prof. dr Szczęsny Dettlaff. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 13: 1962 nr 2 s. 177-180.

42. Śp. ks. Jan Joachimowski. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 13: 1962 nr 3 s. 273-275.

43. Śp. ks. Jan Kulinowski. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 13: 1962 nr 3 s. 271-273.

44. Śp. ks. Bolesław Marian Mielcarski. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 13: 1962 nr 2 s. 241-242.

45. Śp. ks. dr Jan Kanty Noryćkiewicz. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 13: 1962 nr 2 s. 235-240.

46. Śp. ks. Antoni Przybylski. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 13: 1962 nr 2 s. 118-119.

47. Śp. ks. Marcjusz Antoni Sulkiewicz. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 13: 1962 nr 2 s. 240-241.

48. Śp. ks. Antoni Szuda. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 13: 1962 nr 1 s. 82-84.

49. Rec.: K. WOJTYŁA: Miłość i odpowiedzialność. Kr. 1962. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 14: 1963 nr 2 s. 128.

50. Rec.: Wprowadzenie do sakramentów świętych. T. 1-2. P. 1962. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 14: 1963 nr 2 s. 149-151.

51. Szczególny wypadek legitymacji dziecka. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 14: 1963 nr 2 s.196-197.

52. Śp. ks. Mieczysław Franciszek Golniewicz. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 14: 1963 nr 2 s. 144 -146.

53. Śp. ks. Albin Kucner. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 14: 1963 nr 3 s. 263-264.

54. Śp. ks. Antoni Ludwik Piotrowski. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 14: 1963 nr 3 s. 264-266.

55. Kościół wobec zmagań i osiągnięć współczesnego człowieka. *Mies. Past. Płoc.* R. 49: 1964 nr 10-11 s. 233-235.

56. List księży biskupów z Płocka z III sesji Soboru Watykańskiego II do diecezjan. *Mies. Past. Płoc.* R. 49: 1964 nr 10-11 s. 339-241. Współaut.: bp P. DUDZIEC i bp J. WOSIŃSKI.

57. List pasterski do diecezjan z Ziemi Świętej. *Mies. Past. Płoc.* R. 49: 1964 nr 12 s. 278-280. Współaut.: bp P. DUDZIEC.

58. List pasterski [...] na dzień ingresu. *Mies. Past. Płoc.* R. 49: 1964 nr 6-7 s. 156-158.

59. Pierwsze słowo nowego Pasterza do kapłanów i wiernych diecezji Płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 49: 1964 nr 5 s. 105.

60. Przemówienie do J. Em. ks. kardynała Königa, prymasa Austrii, wygłoszone 13 XI 1964 r. w kościele św. Andrzeja na Kwirynale. *Mies. Past. Płoc.* R. 49: 1964 nr 12 s. 278.

61. Przemówienie [...] na Jasnej Górze w dniu 5 IV 1964. *Mies. Past. Płoc.* R. 49: 1964 nr 6-7 s. 146-150.

62. Przemówienie [...] wygłoszone w Radiu Watykańskim 13 XI 1964 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 49: 1964 nr 12 s. 275-277.

63. Słowo pasterskie w sprawie powołań kapłańskich. *Mies. Past. Płoc.* R. 49: 1964 nr 8-9 s. 199-200.

64. Śp. ks. Stefan Ludwik Bratkowski. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 15: 1964 nr 2 s. 140-141.

65. Śp. ks. Henryk Hausner. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 15: 1964 nr 1 s. 90-91.

66. Śp. ks. Florian Konieczny. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 15: 1964 nr 2 s. 112-113.

67. Śp. ks. Franciszek Antoni Kopeć. *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 15: 1964 nr 1 s. 19-21.

68. List pasterski [...] o czci Najśw. Serca Pana Jezusa. *Mies. Past. Płoc.* R. 50: 1965 nr 7-8 s. 156-160.

69. Podziękowanie za modlitwy z okazji 20-lecia kapłaństwa. *Mies. Past. Płoc.* R. 50: 1965 nr 6 s. 125-126.

70. Przemówienie [...] w Radiu Watykańskim 2 XI 1965 r. o idei millenijnego oddania się Matce Najśw. *Mies. Past. Płoc.* R. 50: 1965 nr 12 s. 270-272.

71. Przemówienie [...] w Radiu Watykańskim 28 IX 1965 r. o encyklice "Mysterium Fidei" Pawła VI. *Mies. Past. Płoc.* R. 50: 1965 nr 12 s. 268-270.

72. Kazanie wygłoszone [...] na uroczystym nabożeństwie w kościele akademickim KUL przed inauguracją roku akademickiego dnia 23 X 1966 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 51: 1966 nr 12 s. 274-278.

73. List pasterski [...] na uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego w roku Wielkiego Jubileuszu Tysiąclecia Chrztu Polski 1966. *Mies. Past. Płoc.* R. 51: 1966 nr 7 s. 146-149.

74. List pasterski [...] o przygotowaniu do odnowienia przyrzeczeń chrztu św. w Wielką Sobotę 1966 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 51: 1966 nr 3-4 s. 86-90.

75. Słowo arcypasterskie do duchowieństwa i wiernych diecezji płockiej po międzydiecezjalnych uroczystościach millenijnych w Płocku 12 i 13 listopada 1966 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 51: 1966 nr 12 s. 270-271.

76. Słowo arcypasterskie o ogólnodiecezjalnej uroczystości millenijnej w Płocku dnia 12 i 13 listopada 1966 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 51: 1966 nr 11 s. 245-249.

77. Słowo pasterskie do duchowieństwa i wiernych o nadzwyczajnym jubileuszu posoborowym w

Bazylice Katedralnej w Płocku. *Mies. Past. Płoc.* R. 51: 1966 nr 5-6 s. 135-139.

78. Słowo pasterskie [...] w sprawie modłów o powołania kapłańskie. *Mies. Past. Płoc.* R. 51: 1966 nr 7 s. 155-156.

79. List [...] w związku z przybyciem msgr Agostina Casarolego do Płocka. *Mies. Past. Płoc.* R. 52: 1967 nr 5-6 s. 124-126.

80. Na czterechsetną rocznicę śmierci św. Stanisława Kostki. *Bibl. Kazn.* T. 79: 1967 s. 65-68.

81. Przemówienie [...] podczas uroczystości w Działdowie. *Mies. Past. Płoc.* R. 52: 1967 nr 12 s. 273-274.

82. Przemówienie powitalne [...] na otwarcie Międzydiecezjalnego Kursu Katechetycznego w Płocku (26-28 VI 1967). *Mies. Past. Płoc.* R. 52: 1967 nr 10-11 s. 260-263.

83. Przemówienie powitalne [...] na wieczornym nabożeństwie w katedrze płockiej dnia 12 XI 1966 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 52: 1967 nr 3-4 s. 73-76.

84. Przemówienie pożegnalne Biskupa Płockiego na wieczornym nabożeństwie millenijnym w katedrze płockiej dnia 13 XI 1966 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 52: 1967 nr 3-4 s. 85-87.

85. Przemówienie [...] wygłoszone na rozpoczęcie uroczystości millenijnych w katedrze w dniu 13 XI 1966 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 52: 1967 nr 3-4 s. 76-82.

86. Słowo arcypasterskie [...] o uroczystościach ku czci Najświętszej Maryi Panny w dniu 3 maja. *Mies. Past. Płoc.* R. 52: 1967 nr 5-6 s. 126-127.

87. Słowo arcypasterskie przed międzydiecezjalną uroczystością 400-lecia śmierci św. Stanisława Kostki. *Mies. Past. Płoc.* R. 52: 1967 nr 12 s. 276-281.

88. Słowo arcypasterskie z racji odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci zamordowanych w obozie działdowskim biskupów i kapłanów diecezji płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 52: 1967 nr 7-9 s. 213-216.

89. List pasterski [...] na Wielki Post 1968 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 53: 1968 nr 3-5 s. 109-113.

90. Przemówienie inauguracyjne [...] na centralnym nabożeństwie Stanisławowym w Rostkowie 20 VIII 1967 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 53: 1968 nr 3-5 s. 98-102.

91. Przemówienie inauguracyjne [...] na uroczystym nabożeństwie w Farze Przasnyskiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 53: 1968 nr 1 s. 38-42.

92. Przemówienie powitalne [...] na uroczystości Kapituły Kolegiackiej wygłoszone w Kolegiacie Pułtuskiej 22 XI 1968 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 53: 1968 nr 11-12 s. 271-275.

93. Przemówienie powitalne [...] na uroczystości 50-lecia Sióstr Pasjonistek w katedrze płockiej 16 VI 1968. *Mies. Past. Płoc.* R. 53: 1968 nr 8 s. 178-182.

94. Przemówienie wygłoszone [...] w Sekcji Polskiej Radia Watykańskiego 9 V 1968 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 53: 1968 nr 6-7 s. 157-160.

95. Słowo arcypasterskie do wiernych po powrocie do kraju i o uroczystości 50-lecia zakonu Pasjonistek. *Mies. Past. Płoc.* R. 53: 1968 nr 6-7 s. 160-164.

96. Słowo arcypasterskie po uroczystościach międzydiecezjalnych na Płockim Mazowszu ku czci św. Stanisława Kostki w 400 rocznicę śmierci Świętego. *Mies. Past. Płoc.* R. 53: 1968 nr 3-5 s. 102-106.

97. Słowo biskupie na Boże Narodzenie 1967 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 53: 1968 nr 3-5 s. 106-108.

98. Słowo biskupie przygotowujące do uroczystości Kapituły Kolegiackiej w Pułtusku 22 IX 1968 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 53: 1968 nr 9-10 s. 208-213.

99. Słowo biskupie z racji Dni Maryjnych i uroczystości nadania tytułu bazyliki mniejszej kościołowi w Czerwińsku. *Mies. Past. Płoc.* R. 53: 1968 nr 9-10 s. 218-222.

100. Przemówienie na rozpoczęcie zjazdu księży rektorów (polskich semiariów duchownych) w Płocku 3-5 IX 1969. *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1969 nr 10-12 s. 254-257.

101. Przemówienie wygłoszone w Sekcji Polskiej Radia Watykańskiego w dniu 8 II 1969 r. przez biskupa płockiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1969 nr 5-9 s. 135-138.

102. Słowo arcypasterskie do wiernych Płocka po procesji Bożego Ciała 5 VI 1969 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1969 nr 10-12 s. 247-248.

103. Słowo arcypasterskie na Boże Ciało 1969 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1969 nr 10-12 s. 244-247.

104. Słowo arcypasterskie skierowane z Wiecznego Miasta w czasie wizyty kanonicznej " ad limina Apostolorum". *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1969 nr 3-4 s. 81-84.

105. Słowo biskupiej zachęty do stałych modlitw w intencji Ojca św. Pawła VI. *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1969 nr 10-12 s. 248-250.

106. Zachęta do pielgrzymiego udziału w uroczystościach sanktuariów diecezjalnych. *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1969 nr 10-12 s. 251-253.

107. Zachęta do udziału w uroczystościach maryjnych w dniu 8 IX 1969 r. *Mies. Past. Płoc.* R. R. 54: 1969 nr 10-12 s. 253.

108. List pasterski na Boże Narodzenie 1969 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1970 nr 1-3 s. 39-42.

109. List pasterski przed uroczystością koronacyjną obrazu Matki Boskiej Czerwińskiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1970 nr 9 s. 201-205.

110. Słowo [...] na zakończenie uroczystości pogrzebowej śp. biskupa Dudźca (16 VI 1970). *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1970 nr 8 s. 177-178.

111. Przemówienię powitalne [...] na uroczystości koronacji Obrazu Matki Bożej Pocieszenia w Czerwińsku 6 IX 1970 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1970 nr 9 s. 210-212.

112. Przemówienie [...] wygłoszone w Bazylice - katedrze po jubileuszowej Mszy św. (12 IV 1970). *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1970 nr 4 s. 87-90.

113. Słowo bikupiej zachęty przed świętem Bożego Ciała. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1970 nr 5-7 s. 157-160.

114. Słowo podziękowania po uroczystościach srebrnego jubileuszu kapłaństwa. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1970 nr 4 s. 91-93.

115. Zachęta do modłów o zdrowie Prymasa Polski. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1970 nr 1-3 s. 44.

116. List [...] do diecezjan. *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1971 nr 4-6 s. 126-127.

117. Słowo biskupie do diecezjan w związku z pożarem kościoła w Smoszewie. *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1971 nr 10-12 s. 274-275.

118. Słowo biskupie do katolickich rzesz Płocka po katedralnej procesji Bożego Ciała 1971 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1971 nr 7-9 s. 209-210.

119. Słowo pasterskie [...] na rozpoczęcie roku katechetycznego 1971/1972. *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1971 nr 10-12 s. 275-277.

120. Słowo pasterskie na Święta Wielkanocy 1971 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 56: 1971 nr 4-6 s. 119-123.

121. List pasterski na V Tydzień Modlitw o Trzeźwość Narodu (16-20 II 1972). *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 8 s. 209-214.

122. List pasterski na Wielki Post 1972 r. o apostolstwie a zwłaszcza apostolstwie cierpienia. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 8 s. 215-233.

123. Odezwa [...] do diecezjan z okazji XXVII Tygodnia Miłosierdzia (3-10 X 1971). *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 1 s. 18-21.

124. Orędzie na Niedzielę Misyjną do kapłanów i wiernych diecezjalnego Kościoła płockiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 11 s. 336-337.

125. Przemówienie [...] wygłoszone 12 września 1971 r. w Czerwińsku w pierwszą rocznicę koronacji obrazu Matki Bożej. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 7 s. 165-170.

126. Przemówienie wygłoszone przez [...] w bazylice-katedrze płockiej 11 IX 1971 r. z okazji wizyty J. Em. Karola Kardynała Wojtyły. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 7 s. 154-158.

127. Słowo pasterskie do kapłanów i wiernych zapowiadające XXVIII Tydzień Miłosierdzia w diecezji płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 11 s. 334-336.

128. Słowo pasterskie na święto Bożego Narodzenia 1972 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1973 nr 1 s. 12-14.

129. Słowo pasterskie przed rocznicą 10-lecia śmierci śp. bpa Tadeusza Pawła Zakrzewskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 4 s. 97-102.

130. Słowo pasterskie przed uroczystością pierwszej rocznicy koronacji obrazu Matki Bożej w Czerwińsku. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 7 s. 148-153.

131. Słowo pasterskie [...] z okazji patronalnego dnia dziewcząt (8 XII 1971). *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 1 s. 21-24.

132. Słowo pasterskie z okazji pielgrzymki i Diecezjalnego Dnia Modlitw Mężczyzn w Czerwińsku (15 VIII 1972). *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 9 s. 235-236.

133. Słowo zachęty do modlitwy w 10 rocznicę sakry J. E. biskupa dra Jana Wosińskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 4 s. 96-97.

134. Życzenia świąteczne i noworoczne dla diecezjan. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 4 s. 94.

135. Życzenia wielkanocne i prośba w sprawie kościoła w Rokiciu. *Mies. Past. Płoc.* R. 57: 1972 nr 7 s. 140-142.

136. Apel do diecezjan na rozpoczęcie Tygodnia Modlitw o Trzeźwość Narodu (7-11 III 1973). *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1973 nr 7 s. 277-278.

137. Orędzie na Niedzielę Misyjną i Tydzień Misyjny w 1973 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1973 nr 1 s. 20-22.

138. Pasterskie słowo życzeń i zachęty z Wiecznego Miasta na święto Bożego Narodzenia 1973. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 4 s. 148-151.

139. Przemówienie [...] podczas inauguracji Soborowego Studium Teologiczno-Pastoralnego. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1973 nr 1 s. 7-9.

140. Słowo pasterskiej zachęty do młodego Kościoła Płockiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1973 nr 12 s. 469-470.

141. Słowo pasterskie na święto Zmartwychwstania Pańskiego 1973 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1973 nr 7 s. 279-284.

142. Słowo pasterskie przed świętem Bożego Ciała. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1973 nr 11 s. 414-416.

143. Słowo pasterskie przed wyjazdem Biskupów z Płocka do Stolicy Apostolskiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 3 s. 96-100.

144. Wielkopostny list pasterski w Roku Świętym 1974. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 4 s. 151-156.

145. Informacje o święceniach kapłańskich, święcie Bożego Ciała i zachęta do wstępowania do Wyższego i Niższego Seminarium Duchownego. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 8 s. 292-294.

146. Komunikat o bazylice-katedrze i nowym budynku kurialnym. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 12 s. 458-459.

147. Podziękowanie mieszkańcom Płocka za katedralną procesję Bożego Ciała 1974 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 8 s. 294-295.

148. Podziękowanie [...] na zakończenie uroczysości w kościele oo. kaucynów w Zakroczymiu (24 II 1974). *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 8 s. 309-311.

149. Przedmowa. W: *Śpiewnik kościelny diecezji płockiej*. Płock 1974 s. 5-7.

150. Słowo arcypasterskie do Rządców parafii przed Niedzielą Misyjną i Tygodniem Misyjnym 1974 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 12 s. 466-467.

151. Słowo pasterskie na nowy rok katechetyczny

1974/1975. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 12 s. 460-463.

152. Słowo pasterskiej zachęty na złoty jubileusz kapłaństwa J. Em. Stefana kardynała Wyszyńskiego, Prymasa Polski. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 8 s. 295.

153. Zachęta pasterska do modlitwy różańcowej. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 12 s. 463-464.

154. Zaproszenie młodzieży na pielgrzymkę Roku Świętego do katedry 13 X 1974 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 12 s. 464-466.

155. Do młodych. W: *Z Jezusem Chrystusem. Modlitewnik.* Płock 1975 s. 1-10.

156. Dziewięć wieków diecezji płockiej. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 22 s. 4-5.

157. I 900 anni della diocesi di Płock. *L'Osserv. Rom.* R. 115: 1975 nr 149 s. 6-5.

158. Informacja o bazylice w Pułtusku. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 10 s. 371-372.

159. Komunikat biskupi w sprawie budownictwa kościelnego w diecezji płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 2 s. 73-76.

160. Komunikat o poświęceniu kościoła w Smoszewie. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 7 s. 266-267.

161. Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 10 s. 374.

162. La diocesi di Płock festeggia il nono centenario della sua fondazione. *L'Osserv. Rom.* R. 115: 1975 nr 26 s. 6.

163. List pasterski na rozpoczęcie Nawiedzenia w Diecezji Płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 12 s. 450-455.

164. Na jubileusz dziewięciu wieków diecezji płockiej. *Stud. Płoc.* R. 3: 1975 s. 7-10.

165. Przemówienie [...] na poświęcenie nowego budynku Kurii Diecezjalnej (10 VIII 1974). *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 1 s. 9-11.

166. Przemówienie [...] wygłoszone 8 X 1974 podczas inauguracji nowego roku pracy Soborowego Studium Teologiczno-Pastoralnego. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 3 s. 126-128.

167. Powitanie wygłoszone w katedrze przez [...] w czerwcu 1975 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 12 s. 412-414.

168. Przemówienie [...] wygłoszone w Radio Vaticana 21 I 1975 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 2 s. 69-71.

169. Słowo pasterskich życzeń na święto Zmartwychwstania Pańskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 5 s. 187-190.

170. Słowo pasterskiej podzięki dla młodzieży z racji jubileuszowej pielgrzymki Roku Świętego do katedry. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 2 s. 71-72.

171. Słowo pasterskiej zachęty na Boże Ciało. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 6 s. 233-234.

172. Słowo pasterskie na święto Bożego Narodzenia 1974 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 3 s. 109-110.

173. Słowo podziękowania [...] na zakończenie uroczystości 50-lecia pracy Salezjanów w Czerwińsku (3 VI 1974). *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 1 s. 18-21.

174. Zaproszenie chłopców, którzy ukończyli VIII klasę do Niższego Seminarium i maturzystów do Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 6 s. 232-233.

175. Zaproszenie Ludu Bożego na centralne uroczystości 900-lecia diecezji płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 6 s. 226-231.

176. Zaproszenie na uroczystość 13 czerwca 1975 r. do Ratowa i na święcenia kapłańskie 15 czerwca. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 7 s. 265-266.

177. Zaproszenie na uroczystość złożenia prochów Książąt Mazowieckich w krypcie pod Kaplicą Królewską bazyliki katedralnej. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 6 s. 221-223.

178. Dzielić się Ewangelią. *Prz. Katol.* R. 66: 1976 nr 43 s. 1-2.

179. Jezus i Jego Matka w tajemnicy Krzyża. *Tyg. Powsz.* R. 30: 1976 nr 12 s. 1.

180. Kolegiata pułtuska bazyliką. *Przew. Katol.* R. 66: 1976 nr 21 s. 7-8.

181. Komunikat o pielgrzymce diecezjalnej na Jasną Górę 3 V 1976 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 8 s. 308.

182. Komunikat o święceniach kapłańskich i procesji Bożego Ciała. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 8 s. 308-309.

183. Komunikat o udziale diecezji płockiej w narodowej pielgrzymce Roku Świętego do Rzymu. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 3 s. 86-87.

184. Komunikat w sprawie nowych kadr kapłańskich. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 5 s. 175-177.

185. List pasterski na koronację Piety Oborskiej. Niewiasta z Apokalipsy walcząca ze smokiem. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 8 s. 309-315.

186. List pasterski na Wielki Post 1976 r. Jezus i Jego Matka w tajemnicy Krzyża. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 4 s. 140-143.

187. Nella diocesi polacca di Płock. A nevecento anni della fondazione diventa Basilica la Collegiata di Pułtusk. *L'Osserv. Rom.* R. 116: 1976 nr 15 s. 5.

188. Paweł VI o ewangelizacji w świecie współczesnym. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 5 s. 184-189.

189. Pasterskie życzenia wielkanocne w 1976 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 4 s. 144-145.

190. Powitanie przez Biskupa Płockiego uczestników uroczystości Nawiedzenia w Przasnyszu (30 XI 1975). *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 3 s. 98-100.

191. Przemówienie powitalne [...] podczas uroczystości koronacyjnych Piety w Oborach. *Mies.*

Past. Płoc. R. 61: 1976 nr 12 s. 464-466.

192. Słowo do duchowieństwa o ofiarności na seminaria w roku 1974/75. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 5 s. 177-180.

193. Słowo pasterskiej zachęty do młodzieży na początek nowego roku katechetycznego. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 10 s. 394-396.

194. Słowo pasterskie do duchowieństwa i wiernych na Niedzielę Misyjną i Tydzień Misyjny 1975 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 2 s. 83-84.

195. Słowo pasterskie do duchowieństwa na Niedzielę i Tydzień Misyjny 1976 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 11 s. 420-421.

196. Słowo pasterskie na zakończenie Nawiedzenia diecezji płockiej przez Matkę Najświętszą. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 11 s. 421-426.

197. Słowo wstępne. W: *T. ŻEBROWSKI: Zarys dziejów diecezji płockiej.* Płock 1976 s. 5.

198. Zaproszenie na jubileuszowe uroczystości diecezjalne z racji 750 rocznicy śmierci św. Franciszka z Asyżu. *Mies. Past. Płoc.* R. 61: 1976 nr 8 s. 315-318.

199. Il suo testamento consegnato alla Chiesa. *L'Osserv. Rom.* R. 117: 1977 nr 59 s. 3-4.

200. Jezus i Maryja na tle Kany Galilejskiej. *Tyg. Powsz.* R. 31: 1977 nr 44 s. 3.

201. Komunikat do duchowieństwa i wiernych w sprawie budownictwa sakralnego oraz kościelnego. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 10 s. 386.

202. Komunikat w sprawie rekoronacji obrazu Matki Bożej w Czerwińsku. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 8 s. 288.

203. List do Ojca św. Pawła VI po zakończeniu peregrynacji Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w diecezji płockiej. *Stud. Płoc.* T. 5: 1977 s. 263-268.

204. List pasterski przed koronacją Przasnyskiej Pani. Wymowa cudu w Kanie Galilejskiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 8 s. 292-297.

205. Odnowa i pokuta. *Tyg. Powsz.* R. 31: 1977 nr 12 s. 3.

206. Peregrinatio Mariae nella diocesi di Płock. *L'Osserv. Rom.* R. 117: 1977 nr 55 s. 7.

207. Pasterskie życzenia wielkanocne. *Mies. Past.Płoc.* R. 62: 1977 nr 4 s. 137-138.

208. Przemówienie powitalne [...] przed koronacją Matki Boskiej Przasnyskiej (18 IX 1977). *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 11 s. 436-439.

209. Przemówienie powitalne [...] z okazji zakończenia Peregrynacji Obrazu Matki Bożej w diecezji płockiej (6 XI 1976). *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 3 s. 107-110.

210. Przemówienie [...] w Ostrowie Wielkopolskim w czasie przekazywania Obrazu Matki Bożej Archidiecezji Poznańskiej (7 XI 1976). *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 3 s. 111-112.

211. Przemówienie [...] w Radio Vaticana wygłoszone 18 XI 1977. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 12 s. 454-457.

212. Reccogliere i dispersioninin circa di verita. *L'Osserv. Rom.* R. 117: 1977 nr 58 s. 5.

213. Rec.: K. STRZELECKA: Ojciec Bernard Kryszkiewicz. P. 1976. *Homo Dei.* R. 46: 1977 s. 153-154.

214. Słowo pasterskie [...] do młodzieży w związku z uroczystościami 250-lecia kanonizacji św. Stanisława Kostki. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 5 s. 176-180.

215. Słowo pasterskie na zakończenie Nawiedzenia diecezji płockiej przez Obraz Matki Najświętszej. *Stud. Płoc.* T. 5: 1977 s. 269-272.

216. Słowo pasterskie w sprawie przygotowania młodzieży katolickiej do życia małżeńskiego i rodzinnego. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 9 s. 327-329.

217. Wezwanie do modłów w intencji Prymasa Polski. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 9 s. 330.

218. Wielkopostny list pasterski o znaczeniu odnowy i pokuty w życiu chrześcijańskim. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 4 s. 130-134.

219. Wierność i odwaga. Wspomnienie o ks. J. Noryćkiewiczu. *Przew. Katol.* R. 67: 1977 nr 21 s. 6.

220. Zaproszenie młodzieży do Rostkowa na zakończenie Roku Stanisławowskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 8 s. 288-289.

221. Zaproszenie na Boże Ciało i święcenia kapłańskie. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 6 s. 220-221.

222. Zaproszenie na diecezjalną pielgrzymkę na Jasną Górę. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 8 s. 290-291.

223. Życzenia na święta Bożego Narodzenia 1976 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 1 s. 14-16.

224. Apel do duchowieństwa i wiernych na Boże Ciało. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 6 s. 224.

225. Apel o pilnowanie kościołów, kaplic i kapliczek przydrożnych. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 8 s. 303-305.

226. Homilia wygłoszona 30 marca 1978 r. w kaplicy WSD w Płocku na rozpoczęcie zjazdu Sekcji Historycznej Polskiego Towarzystwa Teologicznego. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 4 s. 148-150.

227. Komunikat o konsekracji kościoła Przemienienia Pańskiego w Mławie. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 12 s. 451-452.

228. Komunikat o konsekracji kościoła w Bronisławiu. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 4 s. 147.

229. Komunikat o konsekracji kościoła w Łąkiem. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 12 s. 457.

230. Komunikat o konsekracji kościoła w Szelkowie. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 12 s. 452-453.

231. Komunikat w sprawie konsekracji kościołów. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 4 s. 146-147.

232. Komunikat o konsekracji nowego kościoła i

poświęcenie organów oraz plebanii w Bulkowie. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 8 s. 301-302.

233. List pasterski na Boże Narodzenie 1978 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 12 s. 458-463.

234. Odezwa na jubileusz 100-lecia istnienia Zgromadzenia Sióstr Służek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanej. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 12 s. 453-454.

235. Pasterskie życzenia świąteczne oraz noworoczne na 1977 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 1 s. 25-28.

236. Pismo [...] do kapłanów w sprawie ofiarności na rzecz Seminariów. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 10 s. 395-400.

237. Słowo [...] do duchowieństwa diecezji płockiej na Niedzielę Misyjną i Tydzień Misyjny 1978 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 12 s. 455.

238. Słowo pasterskie - Kościół płocki w hołdzie papieżowi Janowi Pawłowi I. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 9 s. 359-360.

239. Wezwanie do modlitwy za spokój duszy Jana Pawła I. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 12 s. 450-451.

240. Wielkopostny list o potrzebie pogłębionej świadomości chrześcijańskiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 5 s. 164-168.

241. Zachęta do modlitwy w intencji zmarłego papieża oraz najbliższego konklawe. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 8 s. 301.

242. Zachęta do pogłębionej znajomości Pisma św. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 6 s. 226-230.

243. Zaproszenie na konsekrację kościoła parafialnego w Gostyninie. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 8 s. 302-303.

244. Zaproszenie na konsekrację kościoła w Sudragach. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 7 s. 246.

245. Zaproszenie na spotkanie młodzieżowych zespołów wokalno-muzycznych do Pułtuska. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 4 s. 145-146.

246. Zaproszenie na święcenia kapłańskie. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 6 s. 225-226.

247. Zarządzenie w sprawie kursu dla duchowieństwa w związku z nowym rytem pogrzebowym. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 6 s. 231-232.

248. Zarządzenie w sprawie parafialnych pielgrzymek na Jasną Górę. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 6 s. 230-231.

249. Zarządzenie w sprawie wykładu ks. prof. dra Feifela. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 4 s. 143-144.

250. Zasady wynagradzania katechetów. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 4 s. 154-155.

251. Życzenia wielkanocne w 1978 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 63: 1978 nr 5 s. 169-172.

252. Komunikat o pożarze kościoła w Gąsewie. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 11 s. 435.

253. Komunikat o święceniach kapłańskich. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 4 s. 144-145.

254. List pasterski o znaczeniu Wielkiego Postu dla kształtowania osobowości chrześcijańskiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 3 s. 88-94.

255. Pasterskie życzenia na Święto Zmartwychwstania Pańskiego 1979 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 4 s. 145-147.

256. Peregrynacyjne spotkanie Kościoła Płockiego z Matką Bożą. Historia, owoce (30 XI 1975 - 6 XI 1976). *Stud. Płoc.* T. 7: 1979 s. 129-141.

257. Podziękowanie za modlitwy i życzenia. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 11 s. 430.

258. Podziękowanie za udział w uroczystości XV rocznicy prekonizacji na biskupstwo płockie. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 4 s. 144.

259. Słowo biskupie do duchowieństwa diecezji płockiej na Niedzielę Misyjną i Tydzień Misyjny w 1979 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 11 s. 434-435.

260. Słowo Biskupie na dni klęski powodzi. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 4 s. 147-148.

261. Słowo Pasterskie na Boże Narodzenie 1979 r. o Dobrej Nowinie w Betlejem. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 12 s. 467-471.

262. Wieczysta adoracja Najświętszego Sakramentu w diecezji płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 11 s. 435-436.

263. Zachęta pasterska do Wielkopostnej Akcji Trzeźwości. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 2 s. 55-57.

264. Zachęta pasterska na Boże Ciało i święcenia kapłańskie. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 6 s. 231-233.

265. Zaproszenie do bazyliki-katedry na uroczystość pierwszej rocznicy elekcji Jana Pawła II. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 11 s. 433-434.

266. Zarządzenie dotyczące obchodu w bazylice katedralnej pierwszej rocznicy elekcji Ojca Świętego. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 11 s. 431-433.

267. Zarządzenie o wspólnych praktykach ascetycznych duchowieństwa. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 11 s. 430-431.

268. Zarządzenie w sprawie dorocznej Konferencji Kolegiów Kapłańskich w styczniu 1980 r. *Mies. Past.Płoc.* R. 64: 1979 nr 12 s. 473-475.

269. Zarządzenie w sprawie pielgrzymki Ojca Świętego w Polsce. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 5 s. 175-176.

270. Zarządzenie w sprawie przygotowań diecezji płockiej do wizyty w Polsce Ojca Świętego. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 4 s. 148-149.

271. Życzenia dla Ojca Świętego Jana Pawła II na jego święto patronalne. *Mies. Past. Płoc.* R. 64: 1979 nr 2 s. 51-52.

272. Komunikat o święceniach kapłańskich. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 4 s. 194-195.

273. Komunikat o zwrocie starożytnych przedmiotów kultu płockiej katedrze. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 12 s. 462.

274. Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego i kościelnego. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 12 s. 442-443.

275. Odzew pielgrzymów płockich wystosowany z Fatimy do Ojca Świętego. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 12 s. 434.

276. Peregrynacyjne spotkanie z Matką Bożą Kościoła Płockiego 30 XI 1975 - 6 XI 1976. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 1 s. 27-40.

277. Podziękowanie za ofiary na płockie Seminaria Duchowne w roku 1978/79. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 1 s. 4-5.

278. Podziękowanie za procesję Bożego Ciała. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 4 s. 197-198.

279. Prośba skierowana do Ojca Świętego Jana Pawła II w sprawie koronacji figury Matki Bożej w Sierpcu. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 9 s. 353-354.

280. Słowo Pasterskie na rozpoczęcie XXXVI Tygodnia Miłosierdzia. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 12 s/ 439-442.

281. Słowo zachęty na święto Bożego Ciała. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 4 s. 195-196.

282. Statut Koła Księży Misjonarzy diecezji płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 12 s. 443-446.

283. Wielkopostny list pasterski na dzień Podwyższenia Krzyża Świętego w IV niedzielę Wielkiego Postu 1980 roku. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 3 s. 107-112.

284. W obronie ambony. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 4 s. 197.

285. Zaproszenie do bazyliki katedralnej na modły w intencji Ojca Świętego w drugą rocznicę elekcji. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 12 s. 438.

286. Zarządzenie na drugą rocznicę elekcji Jana Pawła II. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 12 s. 435-437.

287. Zarządzenie w sprawie dorocznej Konferencji Kolegiów Kapłańskich w styczniu 1981 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 12 s. 446-448.

288. Zarządzenie w sprawie kursu duszpasterskiego o nowym rycie sakramentu chorych. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 2 s. 52.

289. Zarządzenie w sprawie niektórych ważnych wydarzeń diecezjalnych w 1980 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 2 s. 43-50.

290. Zarządzenie w sprawie pielgrzymki duchowieństwa na Jasną Górę 6 i 7 października 1980 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 8 s. 288-290.

291. Życzenia na Boże Narodzenie 1980 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 12 s. 448-449.

292. Życzenia pasterskie na Wielkanoc 1980 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 65: 1980 nr 3 s. 113-116.

293. Komunikat dotyczący modłów w katedrze o zdrowie Ojca Świętego i Prymasa Polski. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 5 s. 186-187.

294. Komunikat o konsekracji kościoła w Rybienku Leśnym. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 11 s. 436.

295. Komunikat o sztuce papieskiej w Teatrze Płockim. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 9 s. 334.

296. Komunikat w sprawach budowlanych. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 11 s. 435-436.

297. Komunikat w sprawie ofiarności na Seminaria. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 3 s. 110-111.

298. List [...] do Prezydenta Miasta Płocka. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 5 s. 172-173.

299. List pasterski "Czterdziesta rocznica męczeństwa prezbiterium płockiego". *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 5 s. 181-186.

300. List pasterski na Wielki Post 1981 roku. *Mies. Past.* Płoc. R. 66: 1981 nr 5 s. 167-172.

301. Męczennicy Płoccy. Przemówienie [...] wygłoszone w Radiu Watykańskim 14 lutego 1981 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 5 s. 187-190.

302. Pasterskie zaproszenie młodych do centralnej parafii w Mławie. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 5 s. 180.

303. Pasterskie życzenia Wielkanocne w 1981 roku. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 5 s. 173-176.

304. Poświęcenie przez Biskupa Płockiego sztandaru Solidarności Regionu Płockiego 30 VIII 1981 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 9 s. 336.

305. Przemówienie z audiencji prywatnej 13 lutego 1981 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 5 s. 165-167.

306. Słowo biskupie po zgonie Prymasa Polski. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 6 s. 212-214.

307. Słowo pasterskie na XXXVII Tydzień Miłosierdzia. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 9 s. 334-335.

308. Zachęta przed Bożym Ciałem. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 7 s. 271-272.

309. Zaproszenie do katedry na święcenia kapłańskie. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 7 s. 271.

310. Zaproszenie do modlitw w intencji Ojczyzny. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 12 s. 466-467.

311. Zaproszenie na konsekrację kościoła parafialnego w Zycku. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 11 s. 434.

312. Zaproszenie na konsekrację kościoła w Okalewie. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 9 s. 333.

313. Zaproszenie na modlitewne spotkanie z Prymasem Polski. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 11 s. 435.

314. Zaproszenie na modły na stadionie Wisły w Płocku. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 8 s. 308-309.

315. Zaproszenie na nabożeństwo eucharystyczne w Ciechanowie w związku z Kongresem Eucharystycznym w Lourdes. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 8 s. 307.

316. Zaproszenie na wspólną modlitwę w rocznicę Powstania Warszawskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 8 s. 308.

317. Zarządzenie w sprawie niektórych ważnych wydarzeń diecezjalnych w 1981 r. *Mies. Past. Płoc.*

R. 66: 1981 nr 3 s. 102-108.

318. Zarządzenie w sprawie rejonowych dni skupienia duchowieństwa w roku 1981/82. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 8 s. 306-307.

319. Zarządzenie w sprawie uroczystości poświęconej czci męczenników płockich. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 5 s. 177-179.

320. Życzenia na Święto Bożego Narodzenia 1981 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 66: 1981 nr 11 s. 437-439.

321. "Czterdziesta rocznica męczeństwa prezbiterium płockiego". List pasterski. *Stud. Płoc.* T. 10: 1982 s. 297-300.

322. Diecezja płocka w ostatnim pięcioleciu. Przemówienie w Radio Vaticana wyemitowane 11 i 12 listopada 1982 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 11 s. 428-432.

323. Ewangelia pracy. Przemówienie wygłoszone w czasie koncelebrowanej Mszy św. 10 IX 1982 r. w Dni Społeczne w Popielżynie. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 10 s. 376-383.

324. Komunikat o konsekracji kościoła w Ciechomicach. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 11 s. 426.

325. Komunikat o konsekracji kościoła w Krzyżewach. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 9 s. 349.

326. Komunikat w sprawie lektury prasy katolickiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 11 s. 425-426.

327. Komunikat w sprawie modłów w intencji Jana Pawła II. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 6 s. 210.

328. Komunikat w sprawie powołań i procesji Bożego Ciała. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 6 s. 213-214.

329. Komunikat w sprawie poświęcenia kościółka - sanktuarium w Studziance. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 6 s. 215.

330. Naśladowanie Chrystusa w życiu chrześcijanina. *Stud. Płoc.* T. 10: 1982 s. 9-18.

331. Pismo Biskupa Płockiego w sprawie internowanych. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 3 s. 93-94.

332. Podziękowanie za pomoc dla powodzian rejonu płockiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 4 s. 150-151.

333. Podziękowanie za troskę o Seminarium. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 11 s. 426.

334. Przemówienie [...] w refektarzu Seminaryjnym 28 lutego 1982 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 11 s. 427-428. -Toż. W: *Romańskie Drzwi Płockie.* Red. J. CHOJNACKI. Płock 1983 s. 111-112.

335. Przemówienie wygłoszone podczas audiencji u papieża Jana Pawła II 13 II 1981 r. *Stud. Płoc.* T. 10: 1982 s. 303-304.

336. Przemówienie [...] wygłoszone w czasie uroczystości poświęcenia Drzwi Płockich 28 II 1982 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 4 s. 133-136. -Toż. W: *Romańskie Drzwi Płockie.* Red. J. CHOJNACKI. Płock 1983 s. 63-70.

337. Rocznica męczeństwa. *Stud. Płoc.* T. 10: 1982 s. 293-295.

338. Słowo biskupiego podziękowania do duchowieństwa, zakonów i wiernych po nawiedzeniu katedry przez Obraz Jasnogórski. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 11 s. 416-417.

339. Słowo biskupie po powrocie z wizyty "ad limina Apostolorum". *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 11 s. 417-418.

340. Słowo biskupie przed nawiedzeniem diecezji przez Matkę Najświętszą w swoim Janogórskim obrazie. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 10 s. 374-376.

341. Słowo informacji oraz zaproszenie na poświęcenie Drzwi Płockich. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 3 s. 106-108. -Toż. W: *Romańskie Drzwi Płockie.* Red. J. CHOJNACKI. Płock 1983 s. 127-128.

342. Słowo powitania Prymasa Polski w bazylice czerwińskiej 29 X 1981 r. *Stud. Płoc.* T. 10: 1982 s. 301-302.

343. Wezwanie do niesienia pomocy powodzianom. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 3 s. 94-96.

344. Wielkopostny list pasterski o miłosierdziu jako wspaniałym wyrazie miłości. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 4 s. 144-148.

345. Zaproszenie na uroczystość ku czci św. Zygmunta. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 5 s. 171.

346. Zarządzenie dotyczące uroczystości związanych z pobytem w katedrze płockiej Obrazu Nawiedzenia Matki Boskiej Częstochowskiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 6 s. 211-213.

347. Zarządzenie w sprawie konferencji dla duchowieństwa przed wprowadzeniem nowych obrzędów pokuty. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 11 s. 418-419.

348. Zarządzenie w sprawie koronacji łaskami słynącej figury Matki Bożej w Sierpcu. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 9 s. 347-349.

349. Zarządzenie w sprawie niektóych ważnych wydarzeń diecezjalnych w 1982 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 3 s. 97-104.

350. Zarządzenie w sprawie poświęcenia Drzwi Płockich. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 3 s. 104-106. -Toż. W: *Romańskie Drzwi Płockie.* Red. J. CHOJNACKI. Płock 1983 s. 126-127.

351. Życzenia Wielkanocne w 1982 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 67: 1982 nr 4 s. 149-150.

352. Błogosławieństwo z watykańskiego wzgórza. Słowo biskupie po powrocię z Rzymu. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 4 s. 128-133.

353. Dekret o niesieniu pomocy charytatywnej potrzebującym. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 2 s. 54-55.

354. Komunikat o obchodach 300-lecia wiktorii

wiedeńskiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 4 s. 150.

355. List pasterski na Rok Święty. Chrześcijańska odnowa w Roku Jubileuszowym. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 5 s. 172-176.

356. Matka Boska Sierpecka. Przemówienie [...] wygłoszone w Radio Vaticana 28 I 1983 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 2 s. 57-58.

357. Matka Odkupiciela. List pasterski przed koronacją łakami słynącego wizerunku Matki Bożej Sierpeckiej w jubileuszowym roku odkupienia. *Mies. Past.* Płoc. R. 68: 1983 nr 11 s. 402-407.

358. Nawiedzenie diecezji płockiej przez łaskami słynącą kopię Obrazu Jasnogórskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 11 s. 410-411.

359. "Otwórzcie drzwi Odkupicielowi". List pasterski na Wielki Post 1983 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 4 s. 141-146.

360. Pismo Biskupa Płockiego do Prezesa Rady Ministrów PRL. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 4 s. 149.

361. Przemówienie powitalne [...] wygłoszone na uroczystości koronacji Matki Boskiej Sierpeckiej 21 VIII 1983 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 11 s. 431-434.

362. Słowo biskupie o przejeździe do Polski Jana Pawła II. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 6 s. 217-218.

363. Słowo wstępne. *Stud. Płoc.* T. 11: 1983 s. 7-11.

364. Wezwanie do nieustającej modlitwy w intencji Ojca Świętego. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 7 s. 267-268.

365. Zachęta Biskupa Ordynariusza skierowana do księży w sprawie dokumentacji historycznej dotyczącej sanktuariów. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 11 s. 408.

366. Zaproszenie do katedry na Boże Ciało i święcenia kapłańskie. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 6 s. 220.

367. Zaproszenie na mogiły w 300-lecie wiktorii wiedeńskiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 11 s. 409-410.

368. Zarządzenie w sprawie dorocznych obrad Kolegiów Kapłańskich. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 2 s. 55-56.

369. Zarządzenie w sprawie koronacji łaskami słynącej figury Matki Bożej Sierpeckiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 7 s. 266-267.

370. Zarządzenie w sprawie niektórych ważnych wydarzeń diecezjalnych w 1983 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 4 s. 133-139.

371. Zarządzenie w sprawie Roku Jubieuszowego 1950-lecia odkupienia. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 4 s. 146-148.

372. Zarządzenie w sprawie uroczystości patrona Płocka św. Zygmunta. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 4 s. 151.

373. Życzenia pasterskie z okazji świąt Wielkanocnych 1983 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 68: 1983 nr 4 s. 151-152.

374. Błogosławieństwo z Watykańskiego Wzgórza. *Stud. Płoc.* T. 12: 1984 s. 283-286.

375. Diecezja płocka w ostatnim pięcioleciu. *Stud. Płoc.* T. 12: 1984 s. 279-281.

376. Komunikat o problemach parafialnych. *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1984 nr 3 s. 105-106.

377. Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego i kościelnego. *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1984 nr 3 s. 102-103.

378. Komunikat w sprawie skierowania przez Stolicę Apostolską J. Em. biskupa dra Zygmunta Kamińskiego do pracy w diecezji płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1984 nr 1 s. 14-15.

379. Przemówienie wygłoszone w katedrze płockiej w czasie uroczystości poświęcenia Drzwi Płockich 28 II 1982 r. *Stud. Płoc.* T. 12: 1984 s. 287-289.

380. Przemówienie wygłoszone w refektarzu seminaryjnym 28 II 1982 r. *Stud. Płoc.* T. 12: 1984 s. 291-292.

381. Przybył umocnić nas w wierze. Przemówienie wygłoszone 2 IX 1983 r. w Popielżynie w czasie Mszy św. inaugurującej Dni Społeczne. *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1984 nr 1 s. 20-26.

382. Słowo biskupie w sprawie świadczeń na Seminaria Duchowne w Płocku. *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1984 nr 3 s. 95.

383. Słowo pasterskie na Boże Narodzenie 1983 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1984 nr 3 s. 103-105.

384. Statut Sekcji dla Katolików Świeckich Soborowego Studium Teologiczno-Pastoralnego diecezji płockiej. *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1984 nr 6 s. 221-224.

385. Wymowa Krzyża Chrystusowego. List pasterski na Wielki Post 1984 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1984 nr 3 s. 113-117.

386. Zaproszenie do udziału w procesji Bożego Ciała. *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1984 nr 5 s. 177.

387. Zaproszenie na święcenia kapłańskie. *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1984 nr 5 s. 175-176.

388. Zarządzenie w sprawie niektórych ważnych wydarzeń diecezjalnych w 1984 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 69: 1984 nr 3 s. 106-113.

II.

GAPIŃSKI W.: Piętnastoletnia działalność pastoralno-katechetyczna biskupa Bogdana Sikorskiego w diecezji płockiej (1964-1979). *Stud. Płoc.* T. 7: 1979 s. 41-86; KACPRZYCKI F.: Działalność administracyjno-prawna biskupa płockiego Bogdana Sikorskiego (1964-1978). *Tamże*, s. 29-39; RUDZIŃSKI R.: Zarys dziejów budownictwa sakralnego i kościelnego w diecezji płockiej w latach 1939-1979. *Tamże*, s. 82-112; ŚNIEGOCKI J.: W piętnastolecie rządów biskupa Bogdana Sikorskiego w diecezji płockiej (1964-1979). *Tamże*, s. 7-27; WIERZBICKI S.: Kronika. *Mies. Past. Płoc.* R. 73: 1988 nr 1-3 s. 60-62.

Ks. Michał Grzybowski

Siwek Paweł (1893-1986), jezuita, profesor Uniw. Gregoriańskiego w Rzymie, Uniw. Fordham w Nowym Jorku oraz Uniw. Laterańskiego w Rzymie, filozof, psycholog, popularyzator teologii.

Urodził się 21 I 1893 r. w Trojanowicach w par. Giebułtów, w wielodzietnej rodzinie Pawła i Katarzyny z Bujaków. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Trojanowicach i Krakowie. Następnie przebywał w Małym Seminarium jezuitów w Krakowie i ukończył cztery klasy Gimnazjum Św. Jacka. Dn. 17 VII 1908 r. wstąpił do zakonu jezuitów. Dwuletni nowicjat odbył w Starej Wsi k/ Brzozowa (1908-1910) i tamże ukończył klasy gimnazjalne (1910-1013). Następnie studiował filozofię (1913-1916) na wydziale zakonnym w Krakowie, oraz wskutek I wojny światowej w Gräfenbergu (obecnie Ješenik) na Morawach. Praktykę nauczycielską odbył w Zakładzie Naukowo-Wychowawczym w Chyrowie ucząc matematyki, fizyki i języka greckiego (1916-1918). Od XI 1918 r. do VI 1919 r. był internowany przez Ukraińców w Kołomyi. Studia teologiczne rozpoczął w 1919 r., ale ukończył w Hastings w Angliii (1920-1923); święcenia kapłańskie przyjął 24 VIII 1922 r. Do pracy naukowej przygotował się jeszcze poprzez studia specjalistyczne z filozofii na Uniw. Gregoriańskim w Rzymie (1924-1926) i w Instytucie Psychologii Paryskiej Sorbony (1926-1928). Od 1929 r. wykładał psychologię na Wydziale Filozoficzyn T. J. w Krakowie (1929-1931), na Uniw. Gregoriańskim w Rzymie (1931-1939), podczas II wojny światowej na Wydziale Filozoficznym w Rio de Janeiro (1940-1046), a po zakończeniu wojny na Uniw. Fordham w Nowym Jorku (1946-1958) i na Uniw. Laterańskim w Rzymie (1960-1975). W 1975 r. zakończył pracę dydaktyczną i ostatnie lata poświęcił wyłącznie tłumaczeniom klasyków filozofii. Wszędzie włączał się chętnie w pracę duszpasterstwa polonijnego. Opublikował 40 książek, ponad 100 artykułów i wiele recenzji głównie z dziedziny filozofii i psychologii. Na zlecenia PAN opracował polskie tłumaczenia dzieł Arystolotelesa i Platona w serii "Biblioteka Klasyków Filozofii". Kilka cennych prac poświęcił zagadnieniom pogranicznym między teologią i psychologią. Szczególnie cenne było jego stanowisko w sprawie Konnersreuth i metod badań zjawisk nadprzyrodzonych. Zmarł 23 V 1986 r. w Rzymie.

I.

1. Filozofia niemiecka w nowoczesnej myśli polskiej. *Prz. Powsz.* R. 41: 1924 t. 161 s. 155-168.

2. Pismo św. czy Kościół? *Głosy Katol.* R. 24: 1924 nr 289. -Toż. Nadb. Kr. 1924 ss. 31.

3. Problem jedności z Rzymem w Anglii. *Prz. Powsz.* R. 41: 1924 t. 164 s. 245-258.

4. Tydzień Tomistyczny w Rzymie. *Prz. Powsz.* R. 42: 1925 t. 167 s. 158-161.

5. Problema psychophysicum in Spinozae systemate. - Estne Spinoza parallelista psychophysicus? R. 1926 Publ. Univ. Greg. ss. 197 [rozpr. habilitacyjna].

6. L'âme et le corps d'après Spinoza (La psychophysique spinoziste). Paris 1930 F. Alcan ss. XXXVIII, 203.

7. La pschophysique humaine d'après Aristote. Preface de J. CHEVALLER. Paris 1930, F. Alcan, ss. VIII, 210.

8. W pogoni za nieskończonością. Konferencje apologetyczne wygłoszone w Paryżu r. 1929. Kr. 1930 Wydaw. Księży Jezuitów ss. 232. -Toż. W pogoni za nieskończonością. Wyd. 2, popr. i rozsz. R. 1972 Pap. Inst. Stud. Kośc. 8° ss. 294.

9. Konnersreuth w świetle nauki i religii. Kr. 1931 Wydaw. Księży Jezuitów ss. 276.

10. Konnersreuth w świetle nauki i religii. *Prz. Powsz.* R. 48: 1931 t. 189 s. 3-20.

11. Kazanie o cierpieniu. W: *Kazania i szkice Księży Towarzystwa Jezusowego.* Seria 2. T. 1. Kr. 1932 s. 41-55.

12. Psychologia metaphysica. R. 1932 Univ. Gregorina ss. 501. -Toż. Wyd. 7 R. 1965 ss. 651.

13. Aristotelis De anima libri tres graece et latine. R. 1933 Univ. Gregoriana ss. 358. -Toż. Wyd. 3 R. 1957.

14. Dwie mistyki. R. 1934 ss. 61 (Uwagi krytyczne do dzieła arcybpa I. Teodorowicza pt. Zjawiska mistyczne i ich tłumaczenia. P. 1933].

15. Metody badań zjawisk nadprzyrodzonych. Problem Konnersreuth. Kr. 1933 Wydaw. Księży Jezuitów ss. 119.

16. L'unité de Dieu dans la philosophie spinoziste.

Gregorianum. R. 16: 1934 s. 260-271.
17. Świadomość wolnej woli. *Prz. Filoz.* R. 37: 1934 s. 65-72.
18. La consciencede la liberté. *Gregorianum*. R. 16: 1935 s. 53-73.
19. La religion sans dogmes dans la philosophie spinoziste. *Gregorianum*. R. 16: 1935 s. 374-401.
20. Reinkarnacja i jej znaczenie etyczne w świetle filozofii. W: *Magister Thomas Doctor Communis. Księga Pamiątkowa Kongresu Filozofii Tomistycznej w Poznaniu (28-30 sierpnia 1934)*. Gniezno 1935 s. 143-174. Studia Gnesniensia XII.
21. Reinkarnacja w świetle filozofii moralnej. Kr. 1935 Wydaw. Księży Jezuitów ss. 67.
22. Stanisław Dunin-Borkowski (1864-1934). *Prz. Filoz.* R. 38: 1935 s. 135-141.
23. Conscience de la liberté. W: *Actes du XIIIe Congrès International de Philosophie à Prague en 1934*. Prague 1936 s. 420-427.
24. De instinctus natura. W: *Acta Pontificiae Academiae Romanae S. Thomae Aquinatis et Religionis Catholicae. Nova Series*. T. 3: 1936 s. 350-358 (Acta Congressus Thomistici Internationalis. Romae 1936).
25. La structure logique de l' induction. *Gregorianum*. R. 17: 1936 s. 224-253.
26. The Final Causes in the System of Spinoza. *The Moder Schoolman* (St. Lous). T. 13: 1936 nr 2 s. 37-39.
27. Autour de spinozisme. Résponse à une critique. *Gregorianum*. R. 18: 1937 s. 586-590.
28. La théorie cartésienne du vide implique-t-elle la panthéisme? *Rivista di Filosofia Neoscolastica*. T. 29: 1937 s. 753-759.
29. Problema valoris in philosophia S. Thomae et Cartesii. *Gregorianum* R. 18: 1937 s. 518-533.
30. Spinoza et la panthéisme religieux. Paris 1937 Desclée De Brouwer ss. XXXI, 293. Bibliothèque Français de Philosophie. -Toż. Wyd. 2. Paris 1950 s. XXXIV, 309.
31. Wędrówka dusz. Reinkarnacyjne utopie. W. 1937 Wydaw. Księży Jezuitów ss. 184.
32. Aristote, De memoria et reminiscentia, I, 450 b 24-25. Essai d'explication. *Gregorianum*. R. 21: 1940 s. 267-271.
33. Problem wartości. *Prz. Filoz.* R. 41: 1938 s. 76-84.
34. Sokół Polski i jego ideologia. W. 1938 Wydaw. Księży Jezuitów ss. 87.
35. Spinoza w świetle badań St. Dunin-Borkowskiego T. J. *Prz. Filoz.* R. 41: 1938 s. 305-314.
36. En marge d'une controverse. (Aristote, De memoria et reminiscentia, I, 450 a 16-19). *Gregorianum*. R. 21: 1940 s. 104-110.
37. Les guérisons de Therese Neumann à la lumière de la médicine. *Bolletim da Academia Nacional de Medicina*. (Rio de Janeiro). R. 113: 1941 nr 7 s. 31-41.
38. Le problème du mal. Rio de Janeiro 1942 Desclée De Brouwer ss. 161. Bibliothèque Française de Philosophie.
39. La réincarnation des esprits. Rio de Janiero 1942 Desclée De Brouwer ss. 244. Bibliothèque Française de Philosophie.
40. Le but de la psychologie expérimentale. *A Ordem*. (Rio de Janeiro). R. 23: 1943 s. 513-518.
41. La notion de la psychologie. *A Ordem*. R. 23: 1943 s. 98-105.
42. Pio XII e a Polonia. O Pensamento da Polonia Católica. (Rio de Janeiro). 1943 nr 12 s. 7-10.
43. A consciencia do livre arbitrio. W: *Anuario, Faculdade de Filosofia, Instituto "Sedes Sapientiae"*. São Paolo 1944 s. 15-20.
44. A finalidade na filosofia de Spinoza. *Verbum* (Rio de Janeiro). R. 1: 1944 nr 1 s. 7-17.
45. A grandeza do homem. Meditação filosófica. *O Pensamento da Polonia Católica*. 1944 nr 1-2 s. 3-6.
46. As provas do Cristianismo. *O Pensamento da Polonia Católica*. 1944 nr 8 s. 3-6.
47. Conflicto entre a ciencia e a religião. *O Pensamento da Polonia Católica*. 1944 nr 7 s. 3-5.
48. Em busca de Deus. São Paulo 1944 Livraria Académica-Saraiva ss. 278.
49. Les stigmates (Conférences faite à l' Académie Brésilienne le 10 octobre 1940). *Anais da Academia Brasileira* (Rio de Janeiro). R. 42: 1944 t. 66 s. 120-136.
50. O Cristianismo auténtico.*O Pensamento da Polonia Católica*. 1944 nr 10 s. 3-5.
51. O Cristianismo liberal. *O Pensamento da Polonia Católica*. 1944 nr 9 s. 3-5.
52. O livre arbitrio segundo Spinoza. *Verbum*. R. 1: 1944 nr 2 s. 119-136.
53. Que è religião? *O Pensamento da Polonia Católica*. 1944 nr 3 s. 3-5 nr 4 s. 3-6.
54. Que è santidade? *O Pensamento da Polonia Católica*. 1944 nr 11 s. 3-5.
55. "Viemos adora-lo!". *O Pensamento da Polonia Católica*. 1944 nr 12 s. 3-5.
56. A Polonia entre as duas querras. *O Pensamento da Polonia Católica*. 1945 nr 1 s. 3-5.
57. A pricanálise. São Paulo 1945. Faculdade de Filosofia "Sedes Sapientiae" ss. 85.
58. A resureição de Cristo. *O Pensamento da Polonia católica*. 1945 nr 3 s. 19-21.
59. "Creo na resureição da carne". *O Pensamento da Polonia Católica*. 1945 nr 5 s. 3-5.
60. El problema de mal. Buenos Aires 1945 Ed. Huarpes ss. 179.
61. La substantialité de l' âme. I. problème e méthode. *A Ordem*. (Rio de Janeiro). R. 25: 1945 nr 1 s. 6-17; nr 2 s. 116-125.
62. Transformismo antropológico. São Paulo 1945 Faculdade de Filosfia "Sedes Sapientiae" ss. 73.
63. A reencarnação dos espíritos, São Paolo 1946 Saraiva ss. 318.

64. En busca de Dios. Buenos Aires 1946 Ed. Huarpes ss. 276.
65. O optimismo do mundo em Leibniz e Malebranche *Verbum* (Rio de Janeiro). R. 3: 1946 s. 468-487.
66. Tendência para o belo. *Verbum*. R. 3: 1946 s. 205-209.
67. W pogoni za nieskończonością. Przedruk apologetycznej konferencji. Dachau-Monachium-Dilingen 1946 Wydaw. Słowo Polskie ss. 19. Myśli Katolickie nr 1.
68. Zwątpienie religijne. Przedruk konferencji apologetycznej wygłoszonej w Paryżu w 1929 r. Dachau-Freimann-Monachium-Dilingen 1946 Wydaw. "Słowo Polskie" ss. 31. Myśli Katolickie nr 2. -Tamże wydawno kilka innych konferencji z książki "W pogoni za nieskończonością".
69. Celowość w filozofii Spinozy. *Prz. Filoz.* R. 44: 1948 s. 395-401.
70. La reencarnación de los espíritus. Buenos Aires 1947 Ed. Huarpes ss. 270.
71. Le libre arbitre d'après Spinoza. *Revue Philosophique de Louvain.* R. 45: 1947 s. 339-354.
72. L' existence de Dieu dans la philosophie de Spinoza. *Revue de l' Université d'Ottawa.* R. 18: 1948 (Section speciale) s. 113-131, 170-183.
73. Optimism in Philosophy. *The New Scholasticism* (Washington). R. 22: 1948 s. 417-439.
74. Pessimism in Philosphy. *The New Scholasticism.* R. 22: 1948 s. 249-297.
75. Problem zła. *Prz. Powsz.* R. 65: 1948 t. 226 s. 288-301.
76. La finalité dans la philosophie de Spinoza. W: *Library of the Xth International Congress of Philosophy, Amsterdam, August 11-18 1948.* T. 2: Proceedings of the Congress Amsterdamm 1949 s. 21-26.
77. La révélation divine d'après Spinoza. *Revue de l' Universite d' Ottawa.* R. 19: 1949 (Section speciale) s. 5-45.
78. Psicologia experimental. São Paulo 1949 Ed. Anchieta ss. 517.
79. The Mechanical Theory of life according to Julius Schultz. *Proceedings of the American Catholic Philosophical Association* (New York). R. 13: 1949 s. 137-143.
80. Mechaniczna teoria życia według J. Schultza. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 14-24.
81. Zjazd katolickich filozofów w Stanach Zjednoczonych. *Rocz. Filoz.* R. 2-3: 1949-1950 s. 408-409.
82. La raisonnement par analogie en psychologie. W: *Proceedings of the 12th Congress of Psychology* (Edinburgh). 1950 s. 114-125.
83. Une stigmatisée de nos jours. Etude de Psychologie religieuse. Paris 1950 Lethielleux ss. 174.
84. Hypnoza, atrologia, grafologia. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 2: 1950-1951 s. 173-180, 291-298.
85. Religie i religia. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 1: 1950 s. 388-412; R. 2: 1950-1951 s. 9-30.
86. The Philosophy of Evil. New York 1951 Ronald Press ss. IX, 226.
87. Au coeur du spinozisme. Paris 1952 Desclée De Brouwer ss. 252.
88. La formation de la personnalité par l' Université, "Pax Romana" (Canada, 1952). London, Veritas. [Wypowiedź wysłana na zjazd "Pax Romana", odbyty w Kanadzie w r. 1952].
89. La preuve ontologique dans la philosophie de Spinoza. *Gregorianum.* R. 33: 1952 s. 621-627.
90. Psychoanaliza w świetle nauki. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 3: 1952 s. 42-48, 155-167.
91. The Enigma of the Herafter. The Re-incarnation of Souls. New York 1952 Philosophical Library ss. XIV, 140.
92. Le problème de l' inconscient. W: *Actes du XIe Congrès International de Philosphie.* Brucelles, 20-26 août 1953. T. 7. Amsterdam-Louvain 1953 s. 149-154.
93. The Riddle of Konnersreuth. A psychologica and Religious Study. Milwaukee 1953 Bruce ss. XVI, 228. -Toż. Dublin 1954 Browne adn Nolan.
94. Zwięzły zarys psychiatrii dla duszpasterzy. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 4: 1953 s. 12-23, 67-80; R. 5: 1954 s. 4-15.
95. Po co pisać o Teresie Neumann? *Nasze Wiadomości Polskich Prowincji Tow. Jez.* (Chicago). Nr 14: 1954 s. 1-6.
96. Spór o dążność naturalną do widzenia Boga. *Rocz. Filoz.* R. 4: 1954 s. 139-154.
97. The Problem of Konnersreuth. *American Ecclesiastical Review.* T. 130: 1954 nr 2 s. 90-100.
98. Evil, a Consequence of Sin. *Revue de l' Universite d' Ottawa.* R. 25: 1955 (Section speciale) s. 26-52.
99. How Patheism Resolves the Enigma of Evil. *Laval Theologique et Philosphique.* R. 11: 1955 s. 213-221.
100. More about Konnersreuth. Why write on Theresa Neumann? *The Irish Rosary* (Dublin). 1955 nr 5-6 s. 549-557.
101. The Passion, Holy Shroud and Private Revelation. *The Iris Rosary.* 1955 nr 9-10 s. 696-702.
102. The Problem of Evil in the Theory of Dualism. *Laval Theologique et Philosophique.* R. 11: 1955 s. 67-80.
103. Astrologia. *Sod. Mar.* (Londyn) R. 1956 nr 10 s. 17-19.
104. Grafologia. *Sod. Mar.* (Londyn). R. 1956 nr 9 s. 9-12. -Toż Rocz. Filoz. T. 5: 1955-1957 s. 79-89.
105. O Najświętszym Sercu Jezusa. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 7: 1956 nr 2 s. 84-91. Dział kaznodziejski.
106. The Marvels of Konnersreuth. Same Facts and Relections. *The Iris Rosary.* 1956 s. 48-53,

104-107, 178-182.

107. The Search for Bridey Murphy. The Priest. *Huntington* (Indiana). R. 12: 1956 s. 315-324.

108. Why write on Theresa Neumann? *The Priest.* R. 12: 1956 s. 725-733.

109. W poszukiwaniu pani Bridey Murphy. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 7: 1956 nr 2 s. 179-191. -Toż. Rocz. Filoz. T. 5: 1955-1957 s. 137-152.

110. Kilka uwag na marginesie sporu o ewolucjonizm. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 8: 1957 s. 383-398.

111. Konnersreuth again, Bilocation, Ecstatic Communion.*The Priest.* (New York). 1957 s. 506-511.

112. Reverend Paul Siwek, SJ. (Self-portrait). W: The Book of Catholic Authors (Fifth Series). Ed. by Walter Romig. Grosse Pinte, Mich. 1957 s. 273-279.

113. God and Evil. *The Homiletic and Pastoral Review.* New York 1958 s. 879-885, 961-970.

114. Kilka uwag na marginesie chrystologii: I. Chrystus w psychitrii; II. Egzorcyzmy Chrystusa; III. Wizje Chrystusa zmartwychwstałego. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 9: 1958 s. 30-45.

115. La conscience du libre arbitre. W: *Atti del Congresso Internationale di Filosofia a Venezia, settembre 1958.* Venezia 1958. T. 7 s. 413-418.

116. La conscience du libre arbitre dans la philosophie de saint Thomas.W: *Actes du I Congrès International de Philosohpie Médiévale.* Louvain 1958 s. 595-600.

117. Psychologia experimentalis. Torino 1958 Marietti ss. 382.

118. Some Mystical Phenomena. *The Priest.* 1958 s. 448-493, 590-598, 664-672.

119. Spirytyzm. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 9: 1958 s. 360-381.

120. The Riddle of Konnersreuth. A Replay to *Rev. Dr Alfred O' Rahilly. The Iris Rosary.* 1958 s. 306-316.

121. The Two Stigmatists: Padre Pio and Theresa Neumann. *The Irish Rosary.* 1958 s. 89-97, 183-189, 224-230. -Toż. *Revue de l' Université d' Ottawa.* R. 28: 1958(Section spéciale) s. 105-129.

122. Experimental Psychology. New York 1959 Joseph F. Wagner ss. XII, 521.

123. Le cas de Thérèse Neumann. Eu résponse au Père de Munter. *Revue Générale Belge.* 1959 nr 9 s. 33-42.

124. Na złoty jubileusz ślubów zakonnych. *Współcz. Ambona.* R. 10: 1959 s. 435-439.

125. Sprawozdanie ze zjazdów filozoficznych w Brukseli i Wenecji odbytych we wrześniu 1958. [Odczyt w Radio Watykańskim]. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 10: 1959 s. 59-61.

126. Świadkowie Jehowy. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 10: 1959 s. 191-218 (wersa zmieniona ukazała się w książce: "Wieczory paryskie").

127. Astrologia. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 11: 1960 s. 22-45 [podobnie w książce: "Wieczory paryskie"].

128. Christian Science. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 11: 1960 s. 337-342 [podobnie w książce: "Wieczory paryskie'].

129. Wieczory paryskie. P. 1960 Pallottinum ss. 448. -Toż. Wyd. 2 uzup.: Londyn 1965 Veritas ss. 406.

130. Zjawiska parapsychiczne. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 11: 1960 s. 114-136 [podobnie w książce: "Experimental Psychology"].

131. La clairowuynce parapsychique dans al système d' Aristote. *Sophia* (Padova) R. 29: 1961 s. 295-311.

132. Le manuscrits grecs des Parva Naturalia d' Aristote. Préface de M. A. Mansion. R. 1961 Desclée ss. 150.

133. Eresie e superstizioni d' oggi. R. 1963 Herder ss. VIII, 328 [druga część "Wieczorów paryskich"].

134. Polska Królestwem Marii. *[Kazanie]. Duszp. Pol. Zagr.* R. 14: 1963 nr 2 s. 112-117.

135. Wyd.: Aristotelis Parva naturalia, graece et latine. R. 1963 Collectio Philosophica Lateranensis 5, ss. XXXVIII, 375.

136. Teresa Neumann (1898-1962). Wspomnienie pośmiertne. *Homo Dei.* R. 33: 1964 s. 212-216. -Toż. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 16: 1965 s. 146-153. -Toż. Sod. mar. (Londyn) R. 1965 nr 3-4 s. 27-31.

137. Herejias y superstitiones de hoy. Barcelona 1965 Herder ss. 269 [II część "Wieczorów paryskich"; przekład z włoskiego "Eresie ..."].

138. Katoliccy filozofowie i psychologowie polscy za granicą, 1939-1964. Sacr. Pol. Mill. T. 11: 1965 s. 493-572.

139. Le "De anima" d'Aristote dans les manuscripts grecs. Città del Vaticano 1965 Bibliotheca Apostolica Vaticana ss. 196.

140. Wyd., komentarz: Aristotelis tractatus "De anima", graece et latine. R. 1965 Collectio Philosophica Lateranensis ss. 374.

141. The Parva naturalia of Aristotle. Replay to Prof. Drossaart Lulofs and Prof. G. E. R. Lloyd. *Sophia* (Padova) R. 34: 1966 s. 310-316.

142. A proposito di una recensione dell' edizione del "Aristotelis De anima". *Divus Thomas* (Piacenza). R. 70: 1967 s. 490-493.

143. Comment le premier motuer meut l' univers? *Divinitas* (Roma). R. 11: 1967 s. 377-392.

144. Feeling, Graphology, Hallucination, Illusion, Introspection, Memory, Neumann Theresa, optimism, Pesimism, Spinoza, Stigmatization, W: *The New Catholic Encycklopaedia.* New Yor 1967.

145. Le Dieu d' Aristote dans les dialogues d' Aristote dans les dialogues. *Aqinas* (Roma). R. 12: 1969 s. 11-46.

146. L' unité de l' organisme du point de vue philosophique. W: *Akten de XIV Internationalen Kongresses für Philosophie, 2-9 September 1968.* Wien 1968. I. Band. s. 627-634. -Toż. *Revista Portuguesa de Filosofia* (Braga). R. 25: 1969 s. 223-233.

147. Śladami Chrystusa. Ćwiczenia Duchowne św. Ignacego Loyoli. R. 1969 (książka ukazała się jednak dopiero w r. 1971), Ins. Stud. Kośc. ss. XXVIII, 456. -Toż. w wersji krótszej: P. 1970 Pallottinum ss. XXII, 335.

148. O czci świętych. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 21: 1970, s. 237-242. Dział kaznodziejski.

149. O św. Stanisławie Kostce. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 21: 1971 s. 254-260.

150. Problem transformizmu w dobie dzisiejszej. W: Kongres Współczesnej Nauki i Kultury Polskiej na Obczyźnie, Londyn, 9-12 września 1970. T. 1 s. 57-65.

151. Arystotelizm w dobie dzisiejszej. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 22: 1971 nr 4 s. 69-71.

152. Kongres Współczesnej Nauki i Kultury Polskiej na Obczyźnie. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 22: 1971 s. 372-382.

153. L' autenticité du Traité de l' âme d' Aristote. Thérie de Zürcher. *Aquinas.* R. 14: 1971 s. 62-102.

154. L' évolution de la psychologie d' Aristote. Théorie de Nuyens. *Aquinas.* R. 14: 1971 s. 570-601.

155. O św. Andrzeju Boboli. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 22: 1971 nr 4 s. 163-168. Dział kaznodziejski.

156. Tłum., wstęp., komentarz: ARYSTOTELES: Krótkie rozpawy psychologiczno-biologiczne. W. 1971 Państw. Wydaw. Naukowe ss. LXIV, 227.

157. Cud św. Januarego. Wspomnienia osobiste. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 23: 1972 s. 377-385. -Toż. *Homo Dei.* R. 41: 1972 s. 283-288. -Toż. w wersji włoskiej: Il miracolo di San Gennaro. *Januaius*, Napoli Dicembre 1972 s. 642-651.

158. Il II Congresso leibniziano. *L' Osserv. Rom.*, Domenica 6 Agosto 1972 s. 5.

159. Le Congrès International de Leibniz (Hanovre, 16-22 Juillet 1972). *Aquinas.* R. 15: 1972 s. 669-672.

160.Tłum., wstęp, komentarz: ARYSTOTELES: O duszy. W. 1972 Państw. Wydaw. Naukowe ss. LXI, 223. -Toż. Wyd. 2 W. 1988 Państw. Wydaw. Naukowe ss. 253.

161. Australopithecinae. *Stud. Pelpl.* 1973 s. 85-92.

162. Ewolucjonizm w świetle nauki. Londyn 1973 Veritas ss. 237.

163. Ya-t-il place pour le transformisme dans la philosophie de Saint Thomas d' Aquin? *Aquinas.* R. 18: 1974 s. 264-282.

164. La conscience du libre arbitre chez Leibniz et ses contemporoains (Spinoza, Malebranche, Bayle). W: *Akten des II. Leibniz - Kongresses, Hannover, 17-22 Juli 1972.* T. III, Wiesbaden 1975 Steiner s. 125-132.

165. O czci Matki Najświętszej. *Posl. Serca Jez.* (Chciago). R. 59: 1975 nr 5 s. 1-11.

166. Tłum., wstęp, komentarz: ARYSTOTELES: O ruchu zwierząt. O poruszaniu się przestrzennym zwierząt. W. 1975 Państw. Wydaw. Naukowe ss. XLVII, 102.

167. La conscience du libre arbitre. R. 1976 Herder ss. 120.

168. La sofferenza dal punto di vista filosofico. W: *Sapienza della Croce oggi. Atti del Congresso Interanzionale, Roma, 13-18 ottobre 1975.* T. 3, Torino 1976 s. 47-53.

169. Na marginesie ruchu charyzmatycznego. *Homo Dei.* R. 45: 1976 s. 46-53.

170. O czci świętych. *Posl. Serca Jez.* (Chicago). R. 60: 1976 nr 11 s. 18-21.

171. Tłum., wstęp i komentarz: ARYSTOTELES: O częściach zwierząt. W. 1977 Państw. Wydaw. Naukowe ss. XXXVII, 244.

172. La connaissance intellectuelle de l' homme chez Aristote. *Aquinas.* R. 21: 1978 s. 359-381.

173. S. Thomas d' Aquin et l' évolutionnisme biologique. W: *Tommaso d' Aquino nel suo settimo centenario. Atti del Congresso Internazionale (Roma-Napoli, 17-24 aprile 1974).* T. IX: *Il cosmo e la scienza.* Napoli 1979 Edizioni Domenicane Italiane s. 471-477.

174. Tłum., wstęp, komentarz: ARYSTOTELES: O rodzeniu się zwierząt. W. 1979 Państw. Wydaw. Naukowe ss. XXXIV, 306.

175. Tłum, wstęp, komentarz: ARYSTOTELES: O niebie. W. 1980 Pańtw. Wydaw. Nauk. ss. XLIV, 203.

176. Cierpienie w świetle filozofii. Referat wygłoszony przez Ks. Pawła Siwka dnia 14 X 1975 roku w Rzymie na Międzynarodowym Zjeździe poświęconym dyskusjom na temat "Mądrości Krzyża", Streszczenie F. DENDARSKIEGO. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 31: 1981 nr 1 s. 42-45.

177. ARYSTOTELES: Tłum., wstęp, komentarz: Zoologia (Historia animalium). W. 1982 Państw. Wydaw. Naukowe ss. XXXVI, 595.

178. Tłum., wstęp i komentarz: PLATON: Timajos. Kritias albo Atlantyk. W. 1986 Państw. Wydaw. Naukowe ss. IV, 187.

179. Tłum., wstęp i komentarz: PLATON: Gorgias, Menon. W. 1991 Państw. Wydaw. Naukowe ss. 203.

180. Les origines de l' argument ex gradibus pour l' éxistence de Dieu (referat wygłoszony na Międzynarodowym Kongresie Filozoficznym w Bergamo dnia 9 IX 1980).

181. Gdy Ojczyzna woła. Przemówienia patriotyczne wygłoszone w latach 1939-1945, ss. 92. Mps. Bibl. Wydz. Filoz. Tow. Jez. w Krakowie

182. Z wiarą przez życie. Pamiętniki Ks. Pawła Siwka S. J. [Rzym], ss. 314. Mps. Bibl. Wydz. Filoz. Tow. Jez. w Krakowie, w Arch. Tow. Jez. w Krakowie oraz w niektórych bibliotekach w Polsce i za granicą.

II.

ŁOZA S.: Czy wiesz kto to jest? W. 1938 s. 668; SIWEK P.: Autobiografia. *Wiad. z Prow. Małopol. T. J.* R. 5: 1957 s. 146-149; The Book of Catholic Authors (Fifth Series). Grosse Pointe, Mich. 1957 s.

273-279; SIWEK P.: Katoliccy filozofowie i psychologowie polscy za granicą, 1939-1964. *Sacr. Pol. Mill.* T. 11: 1965 s. 534-540; Enciclopedia filosofica. Ed. 2. T. 2. Firenze 1969 szp. 1422-1423; ZIELIŃSKI R: Długa, owocna praca. *Za i Przeciw.* R. 1972 nr 47 s. 9; DAROWSKI R.: Ks. Paweł Siwek SJ w osiemdziesiątą piątą rocznicę urodzin. *Znak.* R. 30: 1978 s. 1541-1548; TENŻE: Ks. Paweł Siwek SJ - koleje życia i spuścizna pisarska. *Collect. Theol.* R. 49: 1979 nr 1 s. 169-179; Studia z historii filozofii. Księga pamiątkowa z okazji 50-lecia pracy naukowej ks. Pawła Siwka SJ. Red. R. DAROWSKI. Kr. 1980; DAROWSKI R.: Ks. Paweł Siwek SJ. *Nasze Sprawy.* R. 1986 nr 7 s. 133-136; PALUSZKIEWICZ F.: Mały słownik jezuitów w Polsce. W. 1991 s. 232-233.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Słomka Artur (1906-1991), salezjanin, popularyzator historii Kościoła.

Urodził się 1 X 1906 r. w Tymbarku, w diec. tarnowskiej. Był synem Rafała i Anny z d. Kowalówka. Mając jedenaście lat, rozpoczyna naukę w salezjańskiej szkole w Oświęcimiu. W 1921 r. wstępuje do nowicjatu salejzańskiego w Kleczy Dolnej. Studia filozoficzne ukończył w Salejzańskim Instytucie w Krakowie, natomiast studia teologiczne w diecezjalnym Seminarium Duchownym w Przemyślu, gdzie 16 VI 1933 r. otrzymał święcenia kapłańskie. W 1935 r. rozpoczął studia historyczne na Uniw. Warszawskim u prof. Oskara Haleckiego. W 1939 r. kontynuował studia z historii Kościoła na Uniw. Gregoriańskim w Rzymie, wieńcząc je stopniem doktora na podstawie pracy: *Dwór Jagiełły a Kuria Papieska.* Po skończonych studiach, na prośbę biskupa polowego J. Gawliny, został kapelanem II-go Korpusu Armii Andersa we Włoszech, a następnie udał się do Anglii, pracując jako kapelan oraz sekretarz w Kurii Biskupa Polowego Wojsk Polskich na obczyźnie. W 1949 r. został wysłany przez przełożonych do pracy w Stanach Zjednoczonych, gdzie m. in. pracował jako wykładowca w salezjańskiej szkole średniej w Ramsey. Zmarł 7 IX 1991 r. w Warszawie.

I.

1. Nowenna do Matki Boskiej Fatimskiej. Ramsey 1951 8° ss. 24.
2. Słowo od wydawcy. W: A. HLOND: *Na straży sumienia narodu. Wybór pism i przemówień.* Ramsey 1951 s. V-VI.
3. Po długich latach pracy. *Nostra.* R. 21: 1966 nr 2 s. 31-33.
4. O sobie, o Polonii i o rekolekcjach. *Nostra.* R. 22: 1967 nr 4 s. 13-14.
5. Rec.: W. LASOCKI: Wojtek spod Monte Cassino. Opowieść o niezwykłeym niedźwiedziu. Londyn 1968. *Czas* (Brooklyn). R. 64:1969 nr 22 s. 5.
6. Przejdą lata i wieki przeminą. 25-ta rocznica zwycięstwa pod Monte Cassino 1944-1969. *Czas* (Brooklyn). R. 64: 1969 nr 21 s. 4-5.
7. Trough You We Touched Poland. Refleksje z okazji wizyty ks. kardynała Karola Wojtyły w Ameryce. *Czas* (Blooklyn). R. 64: 1969 nr 40 s. 6.
8. Z pobytu kard. A. Hlonda w Wiecznym Mieście w 1939-40 r. *Nostra.* R. 28: 1973 nr 7 s. 16-18.

II.

MALINOWSKI Z.: List pośmiertny. W. 1991, powiel.

Ks. Henryk Skorowski SDB

Słomkowski Antoni (1900-1982), dogmatyk, mariolog, teolog życia wewnętrznego, znawca teologii św. Augustyna, odnowiciel KUL-u i pierwszy rektor po drugiej wojnie światowej.

Urodził się 5 XII 1990 r. w Ryszewku, pow. Żnin, jako drugie z dziesięciorga dzieci Wojciecha i Weroniki z d. Kończal. Uczęszczał do szkoły powszechnej w Szelejewie i Ryszewie, następnie do progimnazjum i Trzemesznie, a w l. 1918-1919 do gimnazjum w Gnieźnie. Od 1 VII 1919 r. do jesieni 1920 r. odbywał służbę wojskową i brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej, co opłacił poważnym nadwyrężeniem zdrowia. Po zdaniu matury w 1921 r. w gminazjum w Gnieźnie, wstąpił do Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Poznaniu, w którym odbył studia filozoficzne i teologiczne. W 1924 r.

został skierowany na studia do Strassburga. Tam po jednym roku nauki zdał egzamin z teologii i uzyskał stopień licencjata. Dn. 11 X 1925 r. otrzymał święcenia kapłańskie z rąk bpa Stanisława Łukomskiego. W czerwcu 1928 r. obronił doktorat z teologii dogmatycznej na podstawie drukowanej w Paryżu pracy: *L'etat primitif de l'homme d'apres la tradition de l'Eglise avant saint Augustin.* W czasie studiów pomagał w pracy duszpasterskiej wśród emigrantów polskich. W r. ak. 1928/1929 studiował w Rzymie. Uczęszczał na wykłady kursu licencjackiego w Gregorianum oraz na niektóre wykłady w Angelicum, m. in. na wykłady R. Garrigou-Langrange'a. Po powrocie do kraju pracował najpierw jako sekretarz, a następnie jako kierownik biura Przybocznej Kancelarii Prymasa Polski ks. Augusta kard. Hlonda (1929-1930). W owym czasie zainicjował wydawanie czasopisma "Studia Gnesnensia", które wznowiono w 1975 r.

W dn. 1 IX 1934 r. został mianowany profesorem filozofii i historii filozofii w arcybiskupim Seminarium Duchownym w Gnieźnie. W 1933 r. habilitował się na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego. W l. 1934-1939 był profesorem nadzwyczajnym teologii dogmatycznej w KUL-u oraz dziekanem Wydziału Teologicznego. Był też w l. 1936-1939 duszpasterzem akademickim. Pomimo licznych obowiązków związanych z prowadzeniem Katedry teol. dogm., kierował Sodalicją Mariańską Akademików.

Po wybuchu drugiej wojny światowej przebywał krótko u rodziców w Gąsawie, następnie w Warszawie, a na początku 1940 r. władze diecezji lubelskiej skierowały go wraz z ks. Teodorem Benschem do pomocy w pracy duszpasterskiej administratorowi parafii Krężnica Jara, gdzie pracował do 1945 r. Tutaj też po pewnym czasie prowadził wykłady z ontologii, apologetyki oraz dogmatyki dla kleryków znajdującego się tam Lubelskiego Seminarium Duchownego. Po wyzwoleniu Lublina, został przez grono profesorów w dn. 2 VIII 1944 r. wybrany na p.o. rektora, a potem, w dn. 20 III 1946 r. na rektora KUL-u. Otwierał KUL, kiedy jeszcze wojska radzieckie były w jego budynkach, a władze komunistyczne nie zdążyły zabronić jego otwarcia; potem, choć nosiły się z takim zamiarem, nie zdołały. Dzięki jego wysiłkom i poświęceniu, KUL rozpoczął swoją działalność w 1944 r. jako pierwszy Uniwersytet w Polsce powojennej. Funkcję rektorską pełnił do końca września 1951 r. w warunkach niezwykle trudnych: politycznych, ponieważ rząd londyński uważał, że nie powinien w kraju komunistycznym otwierać uniwersytetu katolickiego, zaś władze komunistyczne, ze względu na opinię międzynarodową nie zamknęły uczelni. Komuniści nigdy jednak nie zrezygnowali z szykan i nacisków, by indoktrynizować personel i studentów, m.in. poprzez działalność ZMS-u na KUL-u, na co rektor za nic nie chciał się zgodzić, zapewniając na zjeździe tej organizacji: "Duszy młodzieży wam nie oddam"; za to został przez ministerstwo zdjęty z urzędu, a potem przez dwa i pół roku więziony. Zaczął organizować KUL od początku - dlatego też otrzymał miano drugiego założyciela KUL-u. Trudności na jakie napotykał ks. A. Słomkowski, były trojakie: lokalowe, finansowe, personalne. Lokalowe: adaptował zniszczone budynki na sale .wykładowe i pomieszczenia dla Uniwersytetu, sprowadził i zaangażował profesorów, zapewniając im warunki mieszkaniowe, gromadził pomoce naukowe; finansowe: nie było pieniędzy na pensje dla pracowników, a darowizny na rzez KUL-u komuniści jedną po drugiej upaństwiawiali; personalne: przedwojenni pracownicy zostali rozproszeni, a ze zdobyciem nowych związane było zapewnienie mieszkań i godziwych warunków bytowych. Pomimo przeróżnych trudności ks. A. Słomkowski otworzył nowy Wydział

Filozofii Chrześcijańskiej, który organizował ks. prof. J. Pastuszka. Podjął decyzję wydawania od 1949 r. "Roczników Teologiczno-Kanonicznych". Przejął od diecezji lubelskiej dom przy ul. Chopina 27 i rozpoczął budowę nowej Biblioteki Uniwersyteckiej. Przyłączył Diecezjalne Seminarium Duchowne w Lublinie jako cursus minor do Wydziału Teologicznego. Latem 1951 r. rozpoczął budowę domu akademickiego na Poczekajce, by przyjąć na studia młodzież dojeżdżającą. Wystarał się o pozwolenie Episkopatu Polski na założenie Towarzystwa Przyjaciół KUL-u. Wszelkie dokonania były możliwe dzięki jego niezłomnej postawie i głębokiej wierze w moc modlitwy różańcowej i opieki Matki Najświętszej. Dzięki przywróceniu do życia KUL-u staje w szeregu najbardziej zasłużonych ludzi Kościoła w Polsce powojennej.

Po usunięciu go z funkcji rektora przez ministerstwo został życzliwie przyjęty przez pallotynów w Seminarium Duchownym w Ołtarzewie. Tamże w dn. 1 IV 1952 r. został przez władze komunistyczne aresztowany. Był więziony za sprawy KUL-u do 24 XI 1954 r. Po uwolnieniu oddał się głównie pracy rekolekcyjnej i prowadzeniu dni skupienia dla nauczycieli i lekarzy. Organizował również w Częstochowie i Lublinie kursy dla spowiedników zakonnic. Wiosną 1957 r. pozwolono mu na ponowne podjęcie wykładów w KUL-u, które prowadził do końca r. ak. 1959/1960. Gdy znowu został usunięty przez ministerstwo, powrócił do swej archidiec. gnieźnieńskiej i tam objął wykłady z dogmatyki w Seminarium Duchownym, które z przerwami prowadził do 1968 r. W latach sześćdziesiątych prowadził dość często rekolekcje i dni skupienia dla kapłanów: kilka razy w diec. częstochowskiej, chełmińskiej, wrocławskiej i u pallotynów. Kilkakrotnie prowadził wykłady z ascetyki i mistyki w Seminarium Duchownym pallotynów w Ołtarzewie, przez pewien czas również w Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu oraz przez dziesięć lat w Prymasowskim Studium Teologii Życia Wewnętrznego w Warszawie. W 1962 r. był inicjatorem i współzałożycielem oraz przez dziesięć lat kierownikiem tegoż Studium. Założył Instytut Chrystusa Króla i Maryi, Matki Królowej oraz Ośrodek Rekolekcyjny im. Jana Pawła II w Kaniach k/ Warszawy, gdzie rocznie przyjeżdża na rekolekcje od trzech do czterech tys. osób. Dzięki niemu mieszkańcy Kiczor pod Babią Góra wybudowali kaplicę filialną w 1970 r., za co doznał wiele szykan. W tej też miejscowości był inicjatorem domu rekolekcyjnego, który jest nadal czynny.

Z powodu złego stanu zdrowia, nadwyrężonego przez trudności życiowe i więzienie, wycofał się stopniowo z poszczególnych funkcji i zamieszkał w 1972 r. na stałe w Kaniach w domu rekolekcyjnym, na terenie archidiec. warszawskiej. Zmarł 19 II 1982 r. Został pochowany na cmentarzu pallotynów w Ołtarzewie.

I.

1. L'état primitif de l' homme dans la tradition de l'Eglise avant saint Augustin. Paris Libraire Lecoffre. J. Gabalda et Fils Éd. 1928 ss.158. Université de Strasbourg. Faculté de Théologie catholique.

2. Charakter darów stanu pierwotnego według nauki św. Augustyna. *Prz. Teol.* T. 11: 1930.

3. Rec.: J. RIVIÈRE: Le modernisme dans l'Eglise.Etude d'histoire religieuse contemporaine. Paryż 1929 ss. XXIX, 589. *Aten. Kapł.* R. 23: 1931 t. 27 s. 86-89.

4. Pierwotny stan człowieka według nauki św. Augustyna. Studium z historii dogmatów. Lw. 1933 Wydaw. OO Dominikanów 8° ss. 179. Studia Gnesnensia 5. Dział Teologiczny 1.

5. Doctrina semianorum de circuminsessione personarium ss. Trinitatis. *Coll. Theol.* R. 16: 1934 s. 95-103.

6. Rec.: MORLIN N.: Saint Augustin et les dogmes du péché originel et de la grâce. Paris 1931, ss. 454. *Coll. Theol.* R. 15: 1934, s. 105-108.

7. Rec.: ROSŁAN W.: Istotne cechy łaski według pism Ojców Apostolskich. Warsz. Stud. Teol. W. 1934 8° ss. XVI, 152. Nakł. Polsk. Tow. Teol. w Warszawie. *Coll. Theol.* R. 16: 1934 s. 121-122.

8. Z nowszych badań nad najdawniejszą ludzkością. *Prz. Kat.* T. 72: 1934 nr 11, 12.

9. Rec.: PIEPER J.: Die Wirklichkeit und das Gute nach Thomas con Azuin. Münster 1931. *Aten. Kapł.* R. 26: 1934 t. 33 s. 511-512.

10 Rec.: MEINERTZ M., DONDERS A: Aus Ethik und Leben. Münster 1931. *Aten. Kapł.* R. 27: 1935 t. 35 s. 90-92.

11. Nauka św. Tomasza z Akwinu o niewidzialnych połannictwach Osób Boskich. *Coll. Theol.* R. 17: 1936 s. 94-142.

12. Rec.: JOLIVET J.: Dieu soleil des esprits. La doctrine augustienne de l'illumination. Paryż 1934, ss. XVII, 220. *Coll. Theol.* R. 17: 1936, s. 480-482.

13. Przegląd literatury mariologicznej. Rec.: NEUBERT E.: Marie dans le dogme. Paris 1933, ss. 303; KEUPPENS P. J.: De dignitate Matris Del in ordine ad meritum, odb. z: Divus Thomas. R. 36: 1933, ss. 300; DREWNIAK Fr.: Die mariologishe Deutung von Gen. 3,15 in der Väterzeit. Breslau 1934 ss. 101; LELOIR L.: La méditation mariale dans la théologie contemporaine. Bruges-Paris 1933 ss. 151; BERGMANN J.: Die Stellung der Seligsten Jungfram im Werke der Erlösung nach dem hl. Kirchenvater Albertus Magnus. Freiburger Theologische Studien 44. Freiburg i Br. 1936, ss. 139; DESMARAIS M.M.: S. Albert le Grand Docteur de la Médetation mariale. Publications de l'Institut d'Etudes Médicinales d'Ottawa. Paris - Ottawa 1935 aa. 172; GENEVOIS M. A.: Bible Mariale et Mariologie de Saint Albert -le -Grand. R. 1934 ss. 199. *Aten. Kapł.* R. 29: 1937 t. 40 s. 430-436.

14. Relatio gratiam sanctificantem inter et iustitiam originalem secundum doctrinam S. Augustini. *Coll. Theol.* R. 18: 1937, s. 32-52. [Tekst w j. łac.].

15. Theologia nostri aevi. Teologia dogmatyczna. *Coll. Theol.* R. 18: 1937 s. 712-722.

16. Tłum.: Encyklika J. Św. PIUSA XI o położeniu Kościoła katolickiego w Rzeszy Niemieckiej z dn. 14 marca 1937 r. Pisma Stolicy Apostolskiej T. 4. [Wyd.] Tow. Wiedzy Chrześcijańskiej. Lubl. 1937 8° ss. 4 nlb., 61. [Tekst w j. niem. i pol.].

17. Rec.: Scientia Sacra.. Teologische Festgabe zugleignet Seiner Eminenz dem Hochwiirdingsten Herm Karl Joseph Kardinal Schulte. Köln - Düsseldorff, 1935 ss. 370. *Aten. Kapł.* R. 30:1938 t. 42 s. 301-304.

18. Rec.: STUFLER J.: Gott der erste Beveger aller Dinge ... Innsbruck 1936. *Aten. Kapł.* R. 30: 1938 t. 41 s. 413-414.

19. La créature rationnelle informe et l' âme formée d'après saint Augustin. W: *Księga Pamiątkowa ku czci Jego Ekscelencji X. Biskupa Mariana Fulmana.* Tow. Nauk. KUL. T. 30 cz. 1. Wydziały Kościelne. Lubl. 1939, s. 53-75.

20. Pochodzenie człowieka w świetle nauki Kościoła katolickiego i w świetle teorii ewolucji. Lubl. 1946 Tow. Nauk KUL. Wykłady i przemówienia 3, 8° ss. 39. -Toż. wyd. 2 Lubl. - Wr. 1947, ss. 40.

21. Ku doskonałości. Lubl. 1947 Tow. Wiedzy Chrześcijańskiej KUL, ss. VIII, 192. -Toż. wyd. 2, W. 1993 Wyd. staraniem Instytutu Chrystusa Króla i Maryi Matki i Królowej, ss. 160.

22. Rec.: H. de LUBAC: Le surnaturel. Paris, 1944 - Aubier ss. 498. *Rocz. Teol.-Kan.* T. 1: 1949 s. 357-360.

23. Rec.: GHELLINCCK J. de: Patristique et Moyen Age. Etudes d'histoire litteraire et doctrinale. T. 1. Les recherchel ser les origines du symbole des Apôtres. T. 2. Introduction et compléments à l' Étude de la Patristique. T. 3. Compléments à l' Étude de la Patrique. *Rocz. Teol. - Kan.* T. 1: 1949 s. 351-355.

24. Red.: *Rocz. Teol.-Kan.* T. 1: 1949. Współred.: P. KAŁWA, L. KRUPA.

25. Problem pochodzenia człowieka. P. 1957 Pallottinum 8° ss. 263, 1 nlb.

26. Problem światopoglądu w życiu człowieka. Konieczność uzupełnienia rozumu wiarą. *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 57 nr 1 s. 192-197.

27. Red.: *Rocz. Teol.-Kan.* T. 4: 1957 nr 3-4; T. 5: 1958 nr 1,3,4; T. 6: 1959 nr 3, 4; T. 7: 1960 nr 1-4. Współred.: F. GRYGLEWICZ, A. PETRANI, B. PYLAK.

28. Człowiek - obywatel - katolik. (Ze wskazań Piusa XII o ideale wychowawczym). *Homo Dei.* R. 27: 1958 nr 6 s. 903-912.

29. Kierownictwo duchowe jako pomoc w rozwoju życia łaski. *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 57 nr 1 s. 77-88.

30. Rec.: C. FECHES: Die Lehre vom christlichen Vollkommenheittstreben 2. Freiburg 1953 ss. X, 475. *Roczn. Teol -Kanon.* T. 5: 1958 nr 3 s. 133-134.

31. Rec.: K. RAHNER: Schriften zur Theologie. Bd 1 ss. 414; Bd. 2 ss. 399; bd. 3 ss. 472. Einsiedeln -Zürich-Köln 1956. *Rocz. Teol.-Kan.* T. 5: 1958 nr 3 s. 134-136.

32. Śp. Ks. Biskup Teodor Bensch. [prac. KUL w l. 1937-1939 - wspomnienie pośmiertne]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 2 s. 156-160.

33. Teologia rzeczywistości ziemskich. *Aten. Kapł.* R.54: 1962 t. 64 nr 2 s. 99-108.

34. Istota życia wewnętrznego. *Aten. Kapł.* R. 55: 1963 t. 66 nr 3-4 s. 192-202.

35. Rec.: A. LUDWIK: Electa ut sol. Studium teologiczne o Najświętszej Maryi Pannie. Lubl. 1963. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1964 nr 3 s. 75-78.

36. Świętość szafarza "świętych" sakramentów. *Homo Dei.* R. 1964 nr 1 s. 26-31.

37. Powszechne powołanie do świętości. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1966 nr 3 s. 23-34. Rés.

38. Uwagi o teologi dogmatycznej w świetle Vaticanum II. *Homo Dei.* R. 1966 nr 2 s. 90-96.

39. Uzasadnienie kierownictwa duchowego. W: *Pastori et Magistro.* [Pr. zbior.] Lubl. 1966 s. 87-101.

40. Miłosierdzie Boże we Wcieleniu i Odkupieniu. W: *Ewangelia miłosierdzia.* Red.: W. GRANAT. Pozn.. - W. 1970 s. 49-112.
41. Miłosierdzie Boże w paschalnym misterium Chrystusa. W: *Powołanie człowieka.* T. 2: "...Bo Jego miłosierdzie na wieki" (Ps 135). Red.: L. BALTER. P. - W. 1972 s. 165-177. [W tym T. głos w dyskusji Ks. A. Słomkowskiego].
42. Dowartościowanie prawdy o Duchu Świętym na Soborze Watykańskim II. W: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej.* Red., WOJTYŁA K., KAŁWA P., MATERSKI E. Lubl. 1973 KUL s. 21-34.
43. Prawda o Duchu Świętym na II Soborze Watykańskim *Aten. Kapł.* R. 65: 1973 t. 80 nr 1 s. 59-73.
44. Odpowiedź człowieka na wołanie miłosiernego Boga. W: *Powołanie do apostolstwa.* Red.: L. BALTER. P. 1975 s. 9-23.
45. Rec.: M. SCHOOF: Przełom w teologii katolickiej. Początki drogi perspektywy. Kr. 1972 Znak ss.302. *Stud. Gnesn.* T. 1: 1975 s. 294-297.
46. Cnoty heroiczne a działanie Ducha Świętego. *Stud. Gnes.* T. 2: 1976 s. 5-26. Rés.
47. Rec.: GRANAT W.: Ku człowiekowi i Bogu w Chrystusie. Zarys dogmatyki katolickiej. Lubl. T. 1 1972 ss. 579. T. 2 1974 ss. 758. *Stud. Gnesn.* T.2: 1976 s. 313-322.
48. Maryja jako Matka Nowego Ludu Bożego. Geneza zagadnienia. *Stud. Gnesn.* T. 4. 1978 s. 17-33.
49. Matka Zbawiciela i Matka nasza. Trzydzieści rozważań maryjnych z przykładami z życia konwertytów XX wieku. Niepokalanów Wydaw. OO. Franciszkanów 1988 16° ss. 217, 3 nlb.,
50. KUL 1934-1939. (Fragmenty wspomnień). W: *Katolicki Uniwersytet Lubelski w latach 1925-1939 we wspomnieniach swoich pracowników i studentów.*Red.: G. KAROLEWICZ. Lubl. 1989 s. 141-145.
51. Autożyciorys napisany w 1976 r. w: Archiwum Instytutu Historii Kościoła KUL. Mps.

II.

STANOWSKI A.: Uroczystości 40-lecia KUL. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 4 s. 83; PASTUSZKA J.: Katolicki Uniwersytet Lubelski w rozwoju histocznym. [Referat]. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 4 s. 110; MAJKA J.: Sesja naukowa teologów polskich w na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w dniach 13-15 IX 1966 r. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 14: 1967 nr 2 s. 159, 163, [streszcz. referatu ks. A. Słomkowskiego pt.: "Sakramentologia Soboru Watykańskiego II"] s. 164-165; BARTNIK Cz.: Augustynizm teologiczny.W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 1224; PACYNA J.: Wspomnienie o Bp Kowalskim. *Stud. Gnes.* T. 1: 1975 s. 15; GŁADYSZEWSKI L.: Spotkania naukowe w latach 1967-1974. *Tamże* s. 299; SUŁOWSKI Z.: Przedm. w: *Katolicki Uniwersytet Lubelski we wspomnieniach pierwszych studentów z lat 1918-1925.* Lubl. 1978 KUL. Materiały do dziejów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. T. 1, s. 6. Red. KAROLEWICZ G.; Śp. Ks. Profesor Antoni Słomkowski, były Rektor KUL-u. *Słowo Powsz.* z 23 II 1982 r. s. 2; Pogrzeb śp. Ks. Antoniego Słomkowskiego. *Słowo Powsz.* z 26-28 II 1982 r. s. 2; ZIÓŁEK J.: C[IECHOWSKI] J.: Ks. prof. dr Antoni Słomkowski (1900-1982). *Biul. Inform. KUL.* R. 11: 1982 nr 1-2, s. 185-189; Ks. Rektor Antoni Słomkowski - drugi założyciel KUL. *Tamże* s. 81-91; KAROLEWICZ J.: Ks. Antoni Słomkowski drugi założyciel KUL-u. *Więź* R. 25: 1982 nr 6 s. 165-168; WARZESZAK J.: Życie i praca Księdza Antoniego Słomkowskiego (1900-1982). W: *Życie wedle Ducha.* P. 1987 s. 25-49. Katolicki Uniwersytet Lubelski w latach 1925-1939. W: *Katolicki Uniwersytet Lubelski w latach 1925-1939 we wspomnieniach swoich pracowników i studentów.* Red.: E. WERON, G. KAROLEWICZ. Lubl. 1989. Materiały do dziejów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. T. 2, s. 31, 34, 49, 65, 71, 73. MĄC M.: KUL był dla nas źródłem wiedzy i kuźnią charakterów. W: *Tamże,* s. 187; KACZMARSKI S.: Wspomnienia z okresu Studiów na KUL w latach 1935-1939. W: *Tamże,* s. 209, 212; UNKIEWICZ -GOŁĘBIEWSKA J.: Jak to było na KUL? *Tamże,* s. 293; Fot. ks. A. Słomkowskiego, *Tamże,* s. 330, 348, 352, 356; KŁOCZOWSKI J.: Dzieje chrześcijaństwa polskiego. T. 2. URBAŃSKI S.: Świętość chrześcijańska według ks. Antoniego Słomkowskiego. W: *Ze studiów nad duchowością chrześcijańską.* W. 1992. ZIÓŁEK J.: Ks. Antoni Słomkowski. W: *Przegląd Uniwersytecki KUL-u.* Lubl. 1994; Ks. Antoni Słomkowski. W: *Z dyplomem KUL-u w Polskę. Wspomnienia i relacje.* Lubl. 1994 s. 7, 11-15, 17-19, 26-27, 72, 74, 179. KAROLEWICZ G.: Ks. Antoni Słomkowski. W: *Akademiccy Nauczyciele Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.* Lubl. 1994. T. 2 s. 196-198.

Dorota Szumilas
Ks. Józef Warzeszak

Smandzich Józef Wiktor (1911-1993), katowicki prałat papieski, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 14 III 1911 r. w Zabrzu, w rodzinie mistrza krawieckiego Wincentego i Józefy z d. Kłaczek. Uczęszczał do miejscowej szkoły ludowej, a następnie w związku z przeniesieniem się rodziny w lipcu 1922 r. do Knurowa, tam ukończył szóstą klasę.

Potem został przyjęty do Państwowego Gimnazjum w Rybniku. Po trzech latach kontynuował naukę w gimnazjum OO. Franciszkanów w Panewniku. Jednak kiedy otworzono nowy zakład tego zakonu w Rybniku a tamten zamknięto, wrócił do Rybnika, gdzie złożył egzamin maturalny. Po maturze w 1931 r. został przyjęty do śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 28 VI 1936 r. z rąk bpa Stanisława Adamskiego. Potem skierowany został na zastępstwo wakacyjne do Knurowa, a następnie do parafii św. Augustyna do Lipin. W 1938 r. został kapelanem w Zakładzie ks. Markiefki w Katowicach Bogucicach. Mianowany był kapelanem domowym oraz miał sprawować opiekę nad nowicjatem przy domu prowncjalnym SS. Jadwiżanek. Pełnił tę funkcję aż do likwidacji zakładu przez 3 lata, potem objął stanowisko wikarego przy parafii św. Szczepana. Po rozpoczęciu drugiej wojny światowej pełnił zastępstwa w parafiach: Kokoszyce, Pszów, Siemianowice i Piekary. W 1947 r. został proboszczem w Wełnowcu i diecezjalnym dyrektorem Krucjaty Eucharystycznej. Następnie w 1950 r. został mianowany administratorem parafii Matki Boskiej Bolesnej w Rybniku. W 1952 r. został egzaminatorem prosynodalnym, w 1954 r. powierzono mu stanowisko dziekana, zaś w maju 1955 r. zwolniono go z pełnienia tych obowiązków. Dziekanem dekanatu rybnickiego został ponownie w 1957 r. W tym też roku został przeniesiony do Mikołowa jako proboszcz, a w 1958 r. wybrano go na wicedziekana dekanatu mikołowskiego. Redagował: "Skarbiec modlitw i pieśni". W 1962 r. został dziekanem dekanatu mikołowskiego, w 1965 r. członkiem Diecezjalnej Rady Liturgicznej, a w 1966 r. członkiem Rady Duszpasterskiej. Był również diecezjalnym duszpasterzem Niewiast i do 1968 r. prowadził godzinę stanową dla nich w Piekarach Śl. W 1969 r. został członkiem diecezjalnej Komisji Historycznej, Diecezjalnej Rady Kapłańskiej i receznentem prac proboszczowskich z homiletyki. Biskup H. Bednorz mianował go także ojcem duchownym i wizytatorem sióstr Wizytek w Siemianowicach Śl. W 1971 r. otrzymał godność kapelana papieskiego. W 1972 r. został członkiem Komisji d/s Przekazu Ewangelicznego. W 1978 r. przeszedł w stan spoczynku. Prowadził jednak w dalszym ciągu rekolekcje zamnięte dla księży. Brał udział w Ogólnopolskicm Spotkaniu Diecezjalnych Duszpasterzy Pomocników Matki Kościoła (1979 r.) oraz w kongresie "Des Colloqiums Europaischer Pfarrgemeinden", który odbył .się w Austrii. W 1989 r. został zatwierdzony jako dekanalny ojciec duchowny dekanatu mikołowskiego. Zmarł 6 V 1993 r. w Mikołowie i tam został pochowany.

I.

1. Młodzi. *Gość Niedz.* R. 19: 1946 nr 46.
2. Odnowienie świata - utopią? *Gość Niedz.* R. 19: 1946 nr 23.
3. Więc jednak świętość? *Gość Niedz.* R. 19: 1946 nr 11.
4. Dobrze nam tu być. Op. 1949.
5. Studzienka św. Ignacego i źródło św. Rocha. *Gość Niedz.* R. 29: 1960 nr 34.
6. Red.: Przystąpię do ołtarza Bożego. Kat. 1982.
7. Red.: Skarbiec modlitw i pieśni. Kat. 1983.
8. Stach Kropiciel W: *Z tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1984.* Kat. 1983 s. 84-85.
9. 10 pogodnych błogosławieństw. W: *Z tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1985.* Kat. 1984 s. 209.
10. Kapłan według Serca Bożego. Wspomnienie o ks. Józefie Stokwym (1912-1969). W: *Z tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1985.* Kat. 1984 s. 80-81.
11. Śp. Ks. dr Józef Gawor. Kilka wspomnień. W: *Z tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1985.* Kat.. 1984 s. 85-86.
12. Za furtą klasztorna. Kat. 1985.
13. Ks. Maśliński w anegdocie. W: *Z tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1987.* Kat. 1986 s. 68-71.
14. 50 lat temu i więcej. Rocznik kapłański 1931-1936. W: *Z tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1987.* Kat. 1986 s. 68-71.
15. Hej kolęda, kolęda. W: *Z tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1988.* Kat. 1987 s. 194-195.

II.
OLSZAR H.: Śp. ks. prałat Józef Wiktor Smandzich (1911-1993). *Wiad. Archid. Kat.* R. 61: 1993 nr 5 s. 243-250; SMOLORZ M: Powrót Stacha Kropiciela. *Dz. Zach.* R. 49: 1994 nr 45 s. 3.

Ks. Jerzy Myszor

Smereka Władysław (1907-1983), profesor Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, biblista.

Urodził się 9 VI 1907 r. w Sąsiadowicach w diec. przemyskiej. W 1926 r. złożył egzamin dojrzałości w Gimnazjum Klasycznym w Samborze, a następnie wstąpił do Seminarium Duchownego we Lwowie i rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym Uniw. im. Jana Kazimierza. Po przyjęciu 28 VI 1931 r. święceń kapłańskich we Lwowie, został skierowany do pracy duszpasterskiej jako etatowy katecheta w Horodence (1931-1933), a następnie w Sokolnikach k/Lwowa (1933-1934) i we Lwowie (1934-1939). Równocześnie (1937-1939) podjął pracę wykładowcy Nowego Testamentu w Instytucie Wiedzy Religijnej Uniw. Lwowskiego, z którym związany był już w l. 1929-1931 jako zastępca asystenta. Dn 3 XII 1938 r. uzyskał stopień naukowy doktora teologii na podstawie pracy pt.: *Najdawniejsza legenda o Matce Bożej*. Lata wojny wypełniła mu praca duszpasterska i tajne nauczanie religii w Białogórze (1939-1940), Chotowej (1940-1942) i Ujanowicach k/Limanowej (1942-1946), gdzie założył Gimnazjum Ogólnokształcące działające do 1952 r. W l. 1946-1947 pełnił funkcję administratora parafii w Gawłowie. W 1947 r. związał się z Wydziałem Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego, zatrudniony najpierw jako młodszy asystent (do 1949 r.), później starszy astystent (1949-1952), zastępca profesora Nowego Testamentu (1952-1954). Tu też habilitował się w 1953 r. na podstawie pracy pt.: *Proces Jezusa Chrystusa*. Po likwidacji Wydziału Teologicznego z Uniw. Jagiellońskiego pozostał w Krakowie jako pracownik naukowy tworzącego się Papieskiego Wydziału Teologicznego. W 1964 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1973 r. - profesorem zwyczajnym egzegezy Nowego Testamentu. Tę funkcję pełnił aż do przejścia na emeryturę w 1977 r. Był także członkiem Polskiego Towarzystwa Teologicznego, pełniąc w l. 1960-1962 i 1966-1973 funkcję jego prezesa. Zmarł 30 VIII 1983 r. w Lesznie.

I.
1. Ciekawe teksty staropolskie. *Gaz. Kośc.* R. 42: 1935 nr 22 s. 255-257; nr 23 s. 269-271; nr 24 s. 281-284.
2. Dlaczego mamy czytać Pismo święte? *Gaz. Kośc.* R. 43: 1936 nr 19 s. 223-224; nr 20 s. 236-237.
3. Godzina biblijna. *Gaz. Kośc.* R. 43: 1936 nr 31-32 s. 344-345; nr 37 s. 395-397; nr 39 s. 426-427.
4. Kółka biblijne. *Gaz. Kośc.* R. 43: 1936 nr 21 s. 248-250; nr 22 s. 264; nr 23 s. 274-276; nr 24 s. 288-289.
5. Pismo święte a Akcja Katolicka. Lw. 1936 8⁰ ss. 82.
6. Rozpowszechniajmy czytanie Pisma świętego. *Gaz. Kośc.* R. 43: 1936 nr 13 s. 153-155; nr 14 s. 164-165; nr 15 s. 177-180; nr 16 s. 189-191.
7. "Albowiem kto by czynił wolę Bożą, ten bratem moim, i siostrą i matką jest". *Gaz. Kość.* R. 44: 1937 nr 40 s. 422.
8. Kilka uwag o ostatnich wydaniach Ewangelii świętej. *Gaz. Kośc.* R. 44: 1937 nr 45 s. 484-485; nr 46 s. 497-498; nr 48 s. 520-522.
9. Nowe polskie wydanie Ewangelii świętej. Lw. 1937. *Gaz. Kośc.* R. 44: 1937 nr 14 s. 166-167; nr 15 s. 179-181; nr 16 s. 188-196.
10. Ewangelia i Psalmy. *Gaz. Kośc.* R. 45: 1938 nr 47 s. 744-745.
11. Kilka uwag o ostatnich wydaniach Ewanglii świętej. Lw. 1938 8⁰ ss. 18.
12. Ewangelia w dziele poświęcenia się N. Sercu Jezusa i N. Sercu Maryi. *Wiad. Duszp.* R. 2: 1946 nr 9 s. 8-14.
13. O nowy przekład Pisma świętego. *Wiad. Duszp.* R. 2: 1946 nr 2 s. 10-12.
14. Z okazji wydania nowego przekładu Nowego Testamentu. *Wiad. Duszp.* R. 3: 1947 nr 4 s. 145-148.
15. Betlejem w historii i legendzie. *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 s. 339-343.
16. Najważniejsza Książka. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 nr 9 s. 311-317.
17. Nieznany żywot Pana Jezu Krysta z pierwszej połowy XV wieku. *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 s. 246-250.

18. Protoewangelia Jakuba na ziemiach polskich. *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 s. 349-350.

19. Rec.: E. DĄBROWSKI: Dzieje Pawła z Tarsu. W. 1947. *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 s. 118-119.

20. Rec.: Nowy Testament - 4 Ewangelie w jednej. Jerozolima 1945. *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 s. 191.

21. Rec.: J. SANDECKI: Ewangeliarz z początku XVI wieku i dwa późniejsze druki polskie tegoż autora. Kr. 1947. *Nasza Przeszł.* T. 2: 1948 s. 357-362.

22. Rec.: S. UFNIARSKI: Międzynarodowe Stowarzyszenie Badaczy Pisma św. Kr. 1947. *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 s. 356-358.

23. Ruch biblijny w Polsce. *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 s. 97-101.

24. Ze Zjazdu Teologicznego w Krakowie. *Ruch Biblij.* R. 1: 1948 s. 254.

25. Doksologia "Chwała Ojcy i Synowi i Duchowi Świętemu". *Ruch Biblij.* R. 2: 1949 s. 186-193.

26. "Requiem aeternam". *Ruch Biblij.* R. 2: 1949 s. 330-335.

27. Wieczerza Pańska w pierwszym liście do Koryntian. *Ruch Biblij.* R. 2: 1949 s. 111-121.

28. Wystawa biblijna z okazji uroczystości jubileuszowych ks. Jakuba Wujka. *Ruch Biblij.* R. 3: 1950 s. 151-153.

29. Zarys bibliograficzny ważniejszych wydań Biblii ks. Jakuba Wujka. *Ruch Biblij.* R. 3: 1950 s. 64-91.

30. Hymn Matki Bożej. *Ruch Biblij.* R. 4: 1951 s. 38-56.

31. Indywidualne czytanie Pisma św. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 s. 168-173.

32. Instrukcja o nauczaniu Pisma św. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 s. 174-177.

33. Rec.: H. ROPER: Jesus in His Own Words. London 1950. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 s. 94.

34. Rec.: S. URBAŃCZYK: Z dawnych stosunków językowych polsko-czeskich. Kr. 1950. *Ruch Biblij.* R. 5: 1952 s. 236-240.

35. Myśl teologiczna i społeczna św. Pawła w liście do Filemona. *Ruch Biblij.* R. 6: 1953 s. 4-24.

36. Annasz i jego udział w procesie Chrystusa. *Ruch Biblij.* R. 7: 1954 s. 139-155.

37. Zagadnienie praźródła przekładu Ewangelii dokonanego przez ks. Jakuba Wujka. *Ruch Biblij.* R. 8: 1955 s. 289-305.

38. Z wydawnictw biblijnych Nowego Testamentu. *Ruch Biblij.* R. 8: 1955 s. 135-149.

39. "Ecce Mater tua". *Ruch Biblij.* R. 9: 1956 s. 244-261.

40. Potrójne kuszenie Chrystusa na tle marzeń mesjańskich. *Ruch Biblij.* R. 9: 1956 s. 33-51.

41. Początki i rozwój ruchu biblijnego w Polsce. *Ruch Biblij.* R. 11: 1958 s. 81-113.

42. Rec.: H. DANIEL-ROPS, F. AMIOT: Apokryfy Nowego Testamentu. Londyn 1955. *Ruch Biblij.* R. 11: 1958 s. 77-80.

43. Godzina biblijna i jej znaczenie. *Ruch Biblij.* R. 13: 1960 s. 31-37.

44. Profesor Witwicki jako tłumacz Ewangelii. *Ruch Biblij.* R. 14: 1961 s. 114-120.

45. Proces Chrystusa w świetle najnowszych badań. *Ruch Biblij.* R. 15: 1962 s. 154-160.

46. Rec.: A. JANKOWSKI: Z rozważań nad Nowym Przymierzem. P. 1958. *Ruch Biblij.* R. 15: 1962 s. 191-195.

47. Rec.: W. POPLATEK: Istota sumienia według Pisma św. Lubl. 1961. *Ruch Biblij.* R. 15: 1962 s. 56-58.

48. Najstarsza legenda o Matce Bożej (protoewangelia Jakuba). *Ruch Biblij.* R. 16: 1963 s. 262-272.

49. Droga krzyżowa w Jerozolimie. *Ruch Biblij.* R. 17: 1964 s. 24-34.

50. Rec.: P. NOWICKI: Język aramejski - Zagadnienia podstawowe. W. 1964. *Ruch Biblij.* R. 17: 1964 s. 259-260.

51. Początki chrześcijaństwa wśród pogan. *Ruch Biblij.* R. 18: 1965 s. 180-184.

52. Tłum., wstęp, komentarz: Listy św. Jana. W: *Biblia Tysiąclecia.* P. 1965 Pallotinum 8° s. 1385-1393. -Toż. P. 1971 Pallotinum. -Toż. P. 1980 Pallotinum. -Toż. P. 1984 Pallotinum. -Toż. P. 1988 Pallotinum.

53. Wstęp do wydania Nowego Testamentu w przekł. ks. Jakuba Wujka. W: *Nowy Testament w przekładzie ks. Jakuba Wujka.* Kr. 1966 s. 7-48.

54. Pismo święte w życiu Kościoła. W: *Idee przewodnie soborowej Konstytucji o Bożym Objawieniu.* Kr. 1968 s. 153-190.

55. Studium pasyjne. Rys historyczny i teksty drogi krzyżowej. Kr. 1968 Pol. Tow. Teol. 8° ss. 285, nlb. 2.

56. Chrystus w śledztwie Sanhedrynu. *Anal. Crac.* T. 1: 1969 s. 57-82.

57. Ks. prof. Aleksy Klawek jako wykładowca i komentator Psalmów. *Ruch Biblij.* R. 23: 1970 s. 279-291.

58. Zasługi polskich jezuitów w dziedzinie nauczania i przekładów Pisma św. W: *Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy 1872-1972.* Red.: Z. WILKUSZ, L. GRZEBIEŃ. Kr. 1972 s. 107-114.

59. Biblia Poznańska. *Tyg. Powsz.* R. 28: 1974 nr 20 s. 7.

60. Czy Chrystus Pan, jego Prekursor i Apostołowie zetknęli się z Kumrańczykami? W: *Materiały Kongresu Biblistów w Krakowie 1972.* Kr. 1974 s. 67-111.

61. Ewangelia księgą Roku Świętego. *Ruch Biblij.* R. 27: 1974 s. 161-168.

62. Biblistyka polska (wiek XVI-XVIII). W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* Red.: M. RECHOWICZ. T. 2 cz. 1. Lubl. 1975 s. 221-266, tabl. 2.

63. Czytanie Pisma świętego. *Gość Niedz.* R. 23: 1975 nr 23 s. 1.

64. Tłum., wstęp, komentarz: Księga Mądrości i Księgi Machabejskie. W: *Pismo święte Starego i Nowego Testamentu*. Red.: M. PETER. P. 1975 t. 1 s. 880-944; t. 2 s. 641-673.
65. Polskie Towarzystwo Teologiczne w hołdzie błog. królowej Jadwidze. *Ruch Biblij*. R. 31: 1978 s. 326-330.
66. Memorial Plaque in Honour of the Rev. Prof. Aleksy Klawek. *Folia Orientalia*. 21: 1980 s. 311-315.
67. Wspomnienie o kardynale Wojtyle. *Gość Niedz*. R. 57: 1980 nr 44 s. 5.
68. Drogi krzyżowe. Rys historyczny i teksty. (Studium pasyjne). Kr. 1980 Pol. Tow. Teol. 8° ss. 579, nlb. 1, il., tabl. 8. -Toż. Wyd. 2. Kr. 1981 Pol. Tow. Teol. 8° ss. 592.
69. Wspomnienie o biskupie Teodorze Kubinie. W: *Chrześcijanie*. Red. B. BEJZE. T. 6. W. 1981 s. 52-54.

II.
CHMIEL J.: Biblijne pomniki polskiej mowy. Inicjatywy edytorskie Ks. prof. Władysława Smereki. *Ruch Biblij*. R. 34: 1981 s. 341-343; MATRAS T.: Bibliografia publikacji ks. prof. Władysława Smereki. *Tamże*, s. 344-346; URBAN W.: 50-lecie kapłaństwa Ks. Profesora Władysława Smereki. *Tamże*, s. 337-340; KRACIK J.: Księża zmarli w 1983 r. *Notif. e Curia Crac*. R. 121: 1983 nr 11-12 s. 310-313; Śp. Ks. prof. dr hab. Władysław Smereka. *Biul. PAT*. R. 2: 1983-1984 s. 76-78; GRZYBEK S.: Kazanie wygłoszone na pogrzebie ks. prof. Smereki. *Ruch Biblij*. R. 37: 1984 nr 2 s. 99-102; RECHOWICZ M.: List kondolencyjny. *Tamże*, s. 98-99; TARGOSZ A.: Kółka biblijne księdza profesora Władysława Smereki. *Tamże*, s. 103-108.

Ks. Grzegorz Ryś

Smoleń Władysław (1914-1988), profesor Katol. Uniw. Lubelskiego i Instytutu Teologicznego w Tarnowie, historyk sztuki kościelnej, muzeolog.

Urodził się 31 X 1914 r. w Męcinie k/ Limanowej, w rodzinie Władysława i Anny Tyleckiej. Po ukończeniu II Gimnazjum w Tarnowie 37 VI 1933 r., studiował w tamtejszym Seminarium Duchownym. Po święceniach kapłańskich, które przyjął 29 VI 1938 r. w Tarnowie, pracował w Kolbuszowej, jako wikariusz (1938-1940) i katecheta (1940-1946). W tym okresie pogłębiał swoje studia na Wydziale Teologicznym UJ, gdzie 9 II 1939 r. uzyskał stopień magistra teologii. Jako katecheta gimnazjalny w Tarnowie (od 1 IX 1946 r.) kontynuował swoje studia w Uniw. Jagiellońskim, gdzie 3 VII 1946 r. został promowany na doktora teologii na podstawie rozprawy: *Poglądy teologii katolickiej na wiedzę pierwszego człowieka w zestawieniu chronologicznym*. W l. 1947-1949 był sekretarzem Sądu Diecezjalnego w Tarnowie. W tarnowskim Instytucie Teologicznym wykładał historię sztuki kościelnej (1949-1963). Po studiach na Wydziale Humanistycznym UJ i uzyskaniu 9 VI 1950 r. stopnia magistra filozofii w zakresie historii, a następnie po promocji (13 VII 1950 r.) na doktora filozofii na podstawie rozprawy: *Przygotowanie chłopów galicyjskich do powstania 1846 roku*, wykładał także historię Kościoła w Polsce (od 28 IX 1950 r.). Był równocześnie dyrektorem Muzeum Diecezjalnego (1946-1961). Znacznie powiększył jego zbiory o liczne dzieła sztuki sakralnej, troskliwie zbierane na terenie całej diecezji i ze znawstwem porządkowane. W l. 1950-1951 był dyrektorem i nauczycielem historii w Studium Humanistycznym przy Instytucie Teologicznym w Tarnowie. W 1957 r. rozpoczął prace w Sekcji Historii Sztuki Wydziału Humanistycznego KUL w charakterze zastępcy profesora na nowo utworzonej katedrze sztuki kościelnej (od 1965 r. katedrze historii sztuki kościelnej), kontynuując równocześnie swoje obowiązki w Tarnowie. Stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii sztuki uzyskał 20 V 1963 r. na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniw. Poznańskiego na podstawie rozprawy: *Ołtarz Wita Stosza w Krakowie na tle polskich źródeł literackich*. We wrześniu 1963 r. przeniósł się na stałe do Lublina. Tam w latach 1964-1966 był dziekanem Wydziału Nauk Humanistycznych KUL. W 1981 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego. Zainteresowania naukowe, dydaktyczne i organizacyjne skupiał wokół zagadnień ikonografii, sztuki średniowiecznej i współczesnej, kościelnego rzemiosła artystycznego,

sztuki ludowej, muzealnictwa i zabytkoznawstwa. Ochronę zabytków sztuki kościelnej traktował jako posłannictwo prowadzonej przez siebie katedry. Był cenionym znawcą ikonografii maryjnej w Polsce. Jako dyrektor Muzeum Uniwersyteckiego KUL im. ks. J. Władzińskiego znacznie powiększył jego zbiory. W l. 1963-1965, 1967, 1975 organizował ogólnopolskie seminaria z muzealnictwa kościelnego. Wicedyrektor Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL (od 1959 r.), był członkiem redakcji czasopisma "Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" (od 1959 r.) oraz członkiem Towarzystwa Naukowego KUL (od 1962 r.). Był członkiem Komisji Episkopatu Polski d/s Sztuki (od 1962 r.), Komisji d/s Sanktuariów Maryjnych oraz Krajowym Duszpasterzem Twórców Sztuki (od 1963 r.). Z ramienia Episkopatu często układał scenariusze wielu wystaw sztuki sakralnej i czuwał nad ich realizacją. Był referentem spraw artystyczno-konserwatorskich w Generalnym Dziekanacie Wojska Polskiego (od 1970 r.), przewodniczącym Komitetu Nagród im. brata Alberta (od 1975 r.) oraz członkiem Komisji Nauk o Sztuce PAN (od 1981 r.). W 1986 r. przeszeł na emeryturę, ale nadal prowadził zajęcia zlecone. Był odznaczony rokietą i mantoletem oraz Medalem za Obronność Kraju, Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta. Zmarł tragicznie 20 VI 1988 r. w Lublinie. Pogrzebany został na cmentarzu w rodzinnej Męcinie k/ Limanowej.

I.

1. Rozwój umysłowy ludzkości w świetle katolickiej teologii. *Currenda.* R. 96: 1947 s. 376-384.

2. Dwie wystawy maryjne w tarnowskim Muzeum Diecezjalnym. *Currenda.* R. 107: 1957 s. 293-297.

3. Ks. Adolf Albin - działalność literacka. *Currenda.* R. 107: 1957 s. 103-104.

4. Sanktuaria maryjne w diecezji tarnowskiej. *Currenda.* R. 107: 1957 s. 293-297.

5. "Rozmyślania przemyskie" jako źródło ikonograficzne ołtarza Mariackiego Wita Stosza. *Spraw. Tow. Nauk. KUL.* R. 10: 1959 s. 173-176.

6. Inwentarz kultu maryjnego w diecezji tarnowskiej. *Arch. Bibl. Muz.* T. 1: 1959/60 nr 1 s. 81-133; nr 2 s. 100-130; T. 2: 1961 nr 1-2 s. 237-282; T. 4: 1962 s. 331-342. Nadb. ss. 142. [Praca niedokończona].

7. Otwarcie wystawy Zbiorów Sztuki Kościelnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. *Arch. Bibl. Muz.* T. 1: 1959/60 s. 167-170.

8. Stan i potrzeby muzeów kościelnych oraz program pracy na najbliższy okres. *Arch. Bibl. Muz.* T. 1: 1959/60 nr 1 s. 43-56. Odb. Lubl. 1960 8° ss. 16.

9. Statut Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. *Arch. Bibl. Muz.* T. 1: 1959/60 nr 2 s. 5-7. -Toż. Odb. Lubl. 1960 8° ss. 4. [Współautor].

10. Wystawa kościelnego przemysłu artystycznego w Muzem Diecezjalnym w Tarnowie. *Arch. Bibl. Muz.* T. 1: 1959/60 nr 2 s. 165-167.

11. Królewskość Maryi w sztuce polskiej. *Aten. Kapl.* R. 52: 1960 t. 60 s. 376-391.

12. "Rozmyślania Przemyskie" jako źródło ikonograficzne kwatery Ofiarowania Maryi ołtarza Mariackiego Wita Stosza w Krakowie. *Pam. Liter.* R. 51: 1960 nr 3 s. 123-143.

13. Duszpasterskie walory sztuki. *Aten. Kapl.* R. 53: 1961 t. 63 s. 134-148.

14. Problematyka współczesnej sztuki religijnej w Polsce. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 4: 1961 nr 1 s. 61-76.

15. Projekt statutu i regulaminu muzeum diecezjalnego. *Arch. Bibl. Muz.* T. 2: 1961 s. 227-236. -Toż. Odb. Lubl. 1961 8° ss.12.

16. Tradycja kościelna w sztukach plastycznych. *Aten. Kapl.* R. 53: 1961 t. 63 s. 99-113.

17. Artykuły w *L' Osser. Rom.* R. 102: 1962: Il. Millennio della Polonia - la cultura romanica, nr 284 s. 3; 18. Il Millennio della Polonia - La cultura gotica, nr 292 s. 3; 19. Il Millennio della Polonia - Le arti plastiche gotiche, nr 297 s. 3. -Toż. *Sacr. Pol. Mill.* T. 13: 1966 s. 125-127; 20. L'Azione apostolica degli ordini religiosi, nr 279 s. 3. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 33-35; 21. Le vie dell Cristianesimo verso la Polonia, nr 272 s. 3; 22. San Wojciech fondamento della Metropoli polacca di Gniezno, nr 274 s. 3. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 29-31.

23. Ołtarz Mariacki Wita Stosza w Krakowie na tle polskich źródeł literackich. *Arch. Bibl. Muz.* T. 5: 1962 s. 211-343, il. 50. -Toż. Odb. Lubl. 1962 8° ss. 133.

24. Reprezentacyjna książka o polskim malarstwie. Rec.: M. WALICKI: Malarstwo polskie, Gotyk, renesans, wczesny manieryzm. W. 1961. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 5: 1962 nr 1 s. 68-71.

25. Fondazione dell' Universita di Cracovia. *L' Osser. Rom.* R. 103: 1963 nr 3 s. 3. -Toż. *Sacr. Pol. Mill.* T. 13: 1966 s. 111-113.

26. Polacchi ai concili durante il medio evo. *L'*

Osser. Rom. R. 103: 1963 s. 3. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 133-135.

27. Artykuły w L' Osser. Rom. R. 104: 1964: Il cristianesimo polacco alla luce dell' archeologia, nr 120 s. 3. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 51-52; 28. La cattedrale di Płock, nr 143 s. 5. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 69-71; 29. Le ricerche archeologiche nella cattedrale metropolitana di Gniezno, nr 131 s. 3. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 58-60; 30. Le ricerche archeologiche nella cattedrale dei Re Polacchi, nr 134 s. 3. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s.61-63; 31. Richerche archeologiche a Poznań nella prima cattedrale polacca, nr 127 s. 3. -Toż. Sacr. Pol. Mill. R. 13: 1966 s. 54-56; 32.Richerche sulla storia della cattedrale Silesiana - Vratislavia, nr 140 s. 6. -Toż. Sacr. Pol. Mill. R. 13: 1966 s. 65-67.

33. Artykuły w L' Osser. Rom. R. 105: 1965; 34. I fini pastorali dei primi monasteri, nr 109 s. 5. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 66: 1966 s. 95-96; 35. I monasteri nel periodo di consolidamento del cristianesimo, nr 103 s. 5. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 91-93; 36. I primi monasteri visti alla luce degli ultimi scavi, nr 95 s. 2. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 85-87; 37. La chiesa collegiata di Tum, nr 58 s. 6. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 78-79; 38. La scoperta di cappelle nelle residenze laiche, nr 117 s. 5. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 98-100; 39. Ricerche archeologiche della collegiata di Wiślica, nr 71 s. 6. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 81-83; 40. Ricerche archeologiche sulle collegiate medievali, nr 47 s. 5. Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 73-77; 41. Scoperte nell' Abbazia dei Benedettini a Tyniec, nr 96 s. 2 -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 88-89; 42. Testimonianze archeologiche sul clero parrocchiale, nr 154 s. 5. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 102-103.

43. Maryja Panna w naszych sztukach plastycznych. W: Gratia Plena. Studia teologiczne o Bogurodzicy. Red. B. PRZYBYLSKI. P. 1965 s. 486-501.

44. Ocena artystyczno-ikonograficzna łaskami słynącego obrazu w Krasnobrodzie. Wiad. Diec. Lub. R. 39: 1965 s. 144-148.

45. Przemówienie [...] Dziekana. Zesz. Nauk. KUL. R. 8: 1965 nr 3 s. 55-57.

46. Artykuły w: L' Osser. Rom. R. 106: 1966: La predicazione nella Polonia medievale, nr 90 s. 6. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s.166-168; 47. La Vergine Maria nelle arti figurative polacche, nr 63 s. 3. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 161-164; 48. Le sacre rappresentazioni nella Polonia medioevale, nr 103 s. 5, 7. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 170-172; 49. La religiosita' cristiana nella Polonia medievale, nr 117 s. 6. -Toż. Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966 s. 174-176.

50. Artykuły w: Sacr. Pol. Mill. T. 13: 1966: Un Millennio de cristianesimo in Polonia, p. 21-24; 51. L' Avvento del cristianesimo in Polonia, s. 26-27; 52. L' Arte romanica, s. 41-43; 53. L' Arte gotica, s. 45-46; 54. L' umanesimo in Polonia, s. 201-203; 55. L' Arte rinascimentale, s. 205-207; 56. La riforma in Polonia, s. 212-214; 57. La rinascita della chiesa all' epoca della riforma, s. 216-218; 58. L'unione di Lublino, s. 220-222; 59. L'unione de Brest, s. 224-225; 60. La difesa di Częstochowa e il voto di Giovanni Casimiro, s. 227-229; 61. L' assedio di Vienna, s. 231-232; 62. La partecipazione del clero alla rinascita spirituale prima delle spartizioni della Polonia, s. 234-236; 63. L'arte sostiene l'idea dell' indipendenza, s. 242-244; 64. Frate Alberto e gli albertini, s. 249-251; 65. L'arte religiosa contemporanea, s. 278-280; 66. L' Universita cattolica di Lublino, s. 282-284.

67. Funkcja nauczająca wnętrza kościelnego. W: Pastori et Magistro. Red. A. KRUPA. Lubl. 1966 s. 379-392.

68. Les musees diocesains. Museum (Paris). T. 30: 1966 nr 2 s. 98-106.

69. Twórczość malarska Zofii Baudoin de Caourtenay. Rocz. Hum. T. 19: 1969 nr 5 s. 33-45.

70. Artykuły w: L'Osserv. Rom. R. 110: 1970: La penetrazione del rinascimento italiano in Polonia, nr 49 s. 3; 71. Il mausoleo rinascimentale dei Re Polacchi, nr 54 s. 5; 72. Gli artisti del rinascimento polaccho, nr 156 s. 5; 73. Maestrii italiani nel rinascimento polaccho, nr 152 s. 3; 74. Un poeta del rinascimento polaccho: Jan Kochanowski, nr 169 s. 3; 75. Tentativi di riforma religiosa, La Chiesa in Polonia, nr 175 s. 3; 76. Stanislao Osio e la riforma de Chiesa in Polonia, nr 231 s. 3; 77. S. Stanislao Kostka (1550-1568), nr 250 s. 5. - R. 111: 1071 : 78. Piotr Skarga, predicatore del rinnovamento polacco, nr 21 s. 6; 79. Il "Colloquium Charitativum" in Polonia, nr 77 s. 3; 80. La riccostruzione della Polonia nello stile barocco, nr 89 s. 6.

81. Konstrukcja ołtarzy gotyckich w Polsce. Rocz. Hum. T. 19: 1971 nr 5 s. 5-17, tabl. 22.

82. Artykuły w: Enc. katol. T. 1. Lubl. 1973: Abraham w ikonografii, szp. 23-24. Współautor: R. GOSTKOWSKI; 83. Adam i Ewa w ikonografii, szp. 70. Współautor: R. GOSTKOWSKI; 84. Albin Adolf, szp. 310; 85. Andrusikiewicz Jan Kanty, szp. 532; 86. [Św.] Anna w literaturze i sztuce, szp. 625; 87. [Św.] Andrzej Świerad w sztuce, szp. 537.

88. Legenda Piotrawina w gotyckiej ikonografii św. Stanisława ze Szczepanowa. Rocz. Hum. KUL. T. 23: 1975 nr 5 s. 5-15, il.

89. Benedykt św. W: Enc. katol. T. 2. Lubl. 1976, szp. 225. Współautorka: A. WITKOWSKA.

90. Mowa wieków. Podręcznik historii kultury polskiej dla duchowieństwa w Usa. Orchard Lake 1977 8° ss. 175, il. 167.

91. Ocena artystyczno-ikonograficzna łaskami słynącej figury Matki Bożej Kębelskiej w Wąwolnicy. Wiad. Diec. Lub. R. 51: 1977 nr 10-12 s. 180-183.

92. Poliptyk Mariacki Wita Stwosza w Krakowie jako wyraz wiary w Boga objawiającego się w Chrystusie. W: *Teologia nauką o Bogu. Kongres Teologów Polskich, Kraków-Mogiła 14-16 września 1976*. Kr. 1977 s. 357-359.

93. Il volto polacco del Cristo d'oggi. La vita e la morte dell'uomo. *L'Osserv. Rom.* R. 18: 1978 nr 300 s. 8.

94. Obowiązeek wobec chrześcijaństwa i kultury kościelnej. [Przemówienie w czasie wręczania nagród im. Brata Alberta za wybitną twórczość artystyczną w zakresie sztuki kościelnej 21 XI 1977]. *Za i Przeciw.* R. 22: 1978 nr 2 s. 5.

95. Od piękna sztuki do piękna miłości. W: *Brat Albert - Życie i dzieło*. W. 1978 s. 5-12.

96. Chrystus współczesnego świata - na Golgocie ludzkości. *Za i Przeciw.* R. 23: 1979 nr 15 s. 11.

97. Chrystus współczesnego świata w męce Narodu. *Za i Przeciw.* R. 23: 1979 nr 17 s. 11.

98. Chrystus współczesnego świata - w naturze stworzonej. *Za i Przeciw.* R. 23: 1979 nr 8 s. 11.

99. Chrystus współczesnego świata - w życiu i śmierci człowieka. *Za i Przeciw.* R. 23: 1979 nr 13 s. 11.

100. Il volto Polacco del Cristo d'oggi. Le opere e l'arte de Antoni Rząsa. R. 1979. Ed. Veritas ss. 96, nlb. 8, il. 20.

101. Przemówienie [...] na wręczenie nagród im. Brata Alberta twórcom artystycznym za rok 1978. *Za i Przeciw.* R. 23: 1979 nr 1 s. 4.

102. Szlakiem średniowiecznych pielgrzymek europejskich do Saragossy. Kongres poświęcony Maryi [Saragossa 3-12 X 1979]. *Za i Przeciw.* R. 23: 1979 nr 47 s. 12-13.

103. Szlakiem średniowiecznych pielgrzymek europejskich do Saragossy. Udział Maryi w życiu Kościoła. *Za i Przeciw.* R. 23: 1979 nr 48 s. 16-17.

104. Rejestr prac zabytkoznawczych badawczo-naukowych i dydaktycznych Katedry Historii Sztuki Kościelnej KUL za lata 1957/58 - 1980/81. *Arch. Bibl. Muz.* T. 40: 1980 s. 127-160. - Toż. nadb. Lubl. 1980 8° ss. 34.

105. Religijny charakter sztuki polskiej. Colloq. Sal. T. 12: 1980 s. 59-74.

106. Rola Kościoła w kształtowaniu sztuki. *Za i Przeciw.* R. 24: 1980 nr 4 s. 18-20.

107. Sztuka płynąca z charyzmatu. [Wspomnienie o Antonim Rząsie]. *Za i Przeciw.* R. 24: 1980 nr 14 s. 27.

108. Zabytki kościelne elementem kultury narodowej. *Mat. Probl.* R. [14]: 1980 nr 6 s. 61-71.

109. Homilia wygłoszona na pogrzebie śp. prof. Kazimierrza Michałowskiego. *Za i Przeciw.* R. 25: 1981 nr 6 s. 5.

110. Maryja w polskich sztukach plastycznych XVI wieku. *Novum.* R. [23]: 1981 nr 1-2 s. 57-82.

111. Nagroda im. Brata Alberta po raz piąty. Przemówienie wygłoszone w dniu uroczystości rozdania nagród 17 XII 1980. *Za i Przeciw.* R. 25: 1981 nr 4 s. 5.

112. Ks. Edward Nitka - współtwórca nowej sztuki ludowej w Paszynie. *Currenda.* R. 132: 1982 s. 4-15.

113. Polskie oblicze dzisiejszego Chrystusa. Twórczość rzeźbiarska Antoniego Rząsy. W. 1982 Wyd. "Novum" 8° ss. 72, il. 30, portr. 1.

114. Ilustracje świąt kościelnych w polskiej sztuce. Lubl. 1987 Wydaw. RW KUL 8° ss. 344, il. 142.

115. Poglądy teologii katolickiej na wiedzę pierwszego człowieka w zestawieniu chronologicznym. Mielec 1945. Mps, k. luźnych 82, nlb. 2. Arch. UJ, sygn. WT II 274.

116. Przygotowanie chłopów galicyjskich do powstania 1846 roku. Kr. 1949, k. luźnych 314, nlb. 2. Arch. UJ, sygn. WHum 197.

II.

KUMOR B.: Diecezja tarnowska. Dzieje ustroju i organizacji 1786-1985. Kr. 1985 s. 534-535; KUŚ J.: Ks. Władysław Smoleń profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (1914-1988). *Arch. Bibl. Muz.* T. 57: 1988 s. 133-150, bibliogr.; PRZYBYSZEWSKI B.: Ksiądz profesor Władysław Smoleń. Tamże, s. 150-155; KUŚ J.: Ks. Prof. Władysław Smoleń, kapłan, historyk sztuki. Kr. 1989 ss. 48, bibliogr.; SZWARGA K.: Kapłani zmarli w 1988 r. *Currenda.* R. 139: 1989 s. 578-579; [BANACH R.]: Profesorzy, wykładowcy i lektorzy Instytutu Teologicznego w Tarnowie. W: *Schematyzm diecezji tarnowskiej na rok 1992.* Cz. historyczna. Red. J. RZEPA s. 136; PIECH S.: Księża diecezji tarnowskiej doktorzy teologii Uniwersytetu Jagiellońskiego (1916-1954). *Currenda.* R. 142: 1992 s. 704, 709-710; Akta personalne. Arch. Diec. Tarn., sygn. Ps III 1; Akta doktorskie. Arch. UJ, sygn. W Hum 152, WT II 273; Liber Promotionum Universitatis Jagellonicae nr 10018, 10496. Arch. UJ, sygn. S II 524.

Ks. Stanisław Piech

Sobczyk Władysław (1920-1985), duszpasterz sosnowiecki, pastoralista.

Urodził się 25 IX 1920 r. w Malinowicach, par. Wojkowice Kościelne. Rodzicami byli Władysław i Stanisława z d. Skrzydło. Świadectwo dojrzałości uzyskał w Gimnazjum im. W. Łukasińskiego w Dąbrowie Górniczej w 1945 r. Studia filozoficzne i teologiczne odbył w l. 1941-1946 w Częstochowskim Seminarium Duchownym w Krakowie i na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Święcenia kapłańskie otrzymał z rąk bpa T. Kubiny w 1946 r. w katedrze częstochowskiej. W l. 1946-1949 był wikariuszem parafii św. Marii Magdaleny w Radomsku, a w l. 1949-1951 w Wieluniu. Równocześnie kontynuował studia specjalistyczne na Wydziale

Teologicznym UJ, uzyskując w 1951 r. stopień doktora na podstawie rozprawy pt.: *Stan religijno-moralny powiatu radomszczańskiego 1938-1948.* W l. 1951-1957 pracował jako wikariusz pafafii św. Jakuba i św. Rodziny w Częstochowie. W l. 1957-1962 był diecezjalnym wizytatorem nauki religii. Przez dwa lata studiował na Uniw. Laterańskim w Rzymie i w Instytucie Pastoralnym "Lumen Vitae" w Belgii (1962-1964). Odbył również kilkumiesięczną podróż badawczą do USA w celu zapoznania się z duszpasterstwem polonijnym i amerykańskim. Od r. 1964 pracował w parafii św. Tomasza w Sosnowcu, najpierw jako wikariusz adjutor (1964-1967), potem administrator i proboszcz (1971-1985). Równocześnie (1965-1975) był diecezjalnym duszpasterzem Inteligencji Twórczej, wicedziekanem dekanatu Sosnowiec I (1970-1985), dziekanem regionu sosnowieckiego (1985). Również w l. 1968-1970 prowadził wykłady zlecone z teologii pastoralnej dla księży studentów Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. W 1974 r. został odznaczony godnością prałata. Zmarł 18 XII 1985 r. w Sosnowcu. Pochowany został na cmentarzu parafialnym św. Tomasza Apostoła w Sosnowcu.

I.

1. Przegląd periodyków teologiczno-pastoralnych. *Częst. Wiad. Diec.* R. 32: 1958 s. 161-163.

2. Oddanie się Matce Bożej Królowej Polski proboszczów diecezji częstochowskiej. *Częst. Wiad. Diec.* R. 36: 1962 s. 336-341.

3. Mój dzień 13 listopada 1962 w Rzymie. *Częst. Wiad. Diec.* R. 36: 1962 s. 369-372.

4. Sobór pracuje. *Częst. Wiad. Diec.* R. 36: 1962 s. 272-274.

5. Ostatnie dni z papieżem Janem XXIII. *Częst. Wiad. Diec.* R. 37: 1963 s. 175-177.

6. Duszpasterstwo w parafiach diecezji częstochowskiej w pierwszym 50-leciu jej istnienia. *Częst. Stud. Teol.* T. 2: 1974 s. 247-275.

7. Chrzest dzieci w duszpasterstwie parafialnym. *Aten. Kapł.* R. 69: 1977 t. 88 s. 230-233.

8. Wymagania katechetyczne i pastoralne insturkcji "Eucharisticum misterium" oraz "Ordo initiationis Christianae adultorum", a ich realizacja. *Aten. Kapł.* R. 69: 1977 t. 88 s. 282-285.

9. Zagadnienia duszpastersko-teologiczne w nowych obrzędach pogrzebowych. *Częst. Wiad. Diec.* R. 53: 1979 s. 41-48.

II.

Akta personalne. Arch. Archid. Częst., sygn. 8/1985.

Ks. Stanisław Urbański

Spaliński Cyprian Zenon (1932-1984), franciszkanin konwentualny, popularyzator teologii

Urodził się 15 II 1932 r. w Kamieniu w woj. piotrkowskim jako syn Ignacego i Marianny z Koziarskich. Nauki gimnazjalne pobierał w Radomsku i w Niższym Seminarium Duchownym w Niepokalanowie. Do franciszkanów konwentualnych wstąpił w 1949 r., składając 4 X 1954 r. profesję uroczystą w Krakowie. Następnie studiował filozofię w zakonnym Seminarium w Gnieźnie, teologię w Krakowie i w Warszawie, gdzie 22 XII 1957 r. otrzymał święcenia kapłańskie z rąk bpa W. Majewskiego. Pracował kolejno w klasztorach w Gdańsku, Darłowie, Łodzi i w Warszawie. W l. 1965-1971 przebywał w Kanadzie, Włoszech i Wielkiej Brytanii. Po powrocie do kraju, pełnił różne obowiązki w klasztorach w Kołobrzegu, Łodzi i Poznaniu. W l. 1975-1978 odbył studia na Wydziale Teologicznym ATK w Warszawie, zdobywając stopień magistra na podstawie pracy pt.: *Studium homiletyczne mów radiowych o. Korneliana Dendego.* Zmarł w Darłówku 15 XII 1984 r. i został pochowany w Darłowie.

I.

1. Próblem świeckich w Kościele. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* (Torento). R. 1965 z 23 XII.

2. Wielkopomna rocznica obrony Jasnej Góry. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1965 z 23 XII.

3. Czy milczenie jest złotem? *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1966 z 5 V.

4. Gdy milkną milenijne dzwony. *Głos Pol. - Gaz.*

Pol. R. 1966 z 10 XI.

5. Jeden pomnik nie wystarczy. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1966 z 7 IV.

6. Mikrofon Ojca Justyna. Tygodniowy program radiowy: Godzina Różańcowa. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1966 z 22 XII.

7. Okruchy Milenium. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1966 z 22 XII.

8. Opłatek milenijny. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1966 z 22 XII.

9. Red.: Duszpasterz. Tygodnik parafialny (Montreal, Kanada). Od 30 X 1966 r. (nr 1) przez rok.

10. Spotkania z młodzieżą. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1966 od 6 X - XII. [Cykl artykułów].

11. W sprawie szkół sobotnich. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1966 z 12 V.

12. W Wielką Sobotę - chrzest Mieszka. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1966 z IV.

13. Chrześcijanin w życiu codziennym. *Homilia.* (Terryville, USA). R. 1: 1967 nr 8 s. 18-20.

14. Cierpienie jest próbą naszej wiary. *Homilia.* R. 1: 1967 nr 8 s. 30-32.

15. Droga życia i droga śmierci. *Homilia.* R. 1: 1967 nr 7 s. 21-23.

16. Dyrektywy w sprawie działalności indywidualnej i zespołowej. *Mies. Franc.* R. 60: 1967 nr 7.

17. Ewangeliczna dyskusja o teokracji. *Homilia.* R. 1: 1967 nr 8 s. 21-23.

18. Istota życia chrześcijańskiego. *Homilia.* R. 1: 1967 nr 8 s. 18-19.

19. Jezus jest prawdziwym Bogiem. *Homilia.* R. 1: 1967 nr 7 s. 23-25.

20. Maria w ekonomii naszego zbawienia. *Homilia.* R. 1: 1967 nr 8 s. 27-30.

21. Metropolita krakowski - Karol Wojtyła. *Homilia.* R. 1: 1967 nr 8 s. 11-18.

22. Milicja Niepokalanej - ufundowana przed 50 laty. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1967 z 26 X.

23. Nasze apostolstwo we wszystkich dziedzinach życia. *Mies. Franc.* R. 60: 1967 nr 6.

24. Niepokalana Matka Boga. *Mies. Franc.* R. 61: 1967 nr 12 s. 2-5.

25. Nowa liturgia mszalna. *Homilia.* R. 1: 1967 nr 8 s. 23-27.

26. Nowy kapłan z Polski. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1967 z 2 III.

27. Nowy model katolika. *Mies. Franc.* R. 60: 1967 nr 5.

28. Obrona kultury pożycia małżeńskiego. *Mies. Franc.* R. 61: 1967 nr 11.

29. 50 lat milicji Niepokalanej. *Mies. Franc.* R. 61: 1967 nr 12 s. 9-16.

30. Potęga prasy. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1967 z 23 II.

31. Przekł.: Milenijny model świętości (O. Maksymilian Kolbe). *Homilia.* R. 1: 1967 nr 7 s. 50-52; nr 8 s. 49-52; nr 9 s. 30-32.

32. Reportaż z 400-lecia św. Stanisława Kostki w Rzymie. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1967 z 21 XII.

33. Sekret apostolstwa katolików świeckich w Kościele posoborowym. *Mies. Franc.* R. 61: 1967 nr 9.

34. Siedem chlebów - rozważania o sakramentach św. *Mies. Franc.* R. 60: 1967 nr 3 s. 5-8.

35. Uczczeni Wniebowziętej Pani. *Homilia.* R. 1: 1967 nr 57 s. 23-27.

36. Wdzięczność wobec Boga. *Homilia.* R. 1: 1967 nr 7 s. 19-21.

37. Zwiastuję wam radość wielką. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1967 z 21 XII.

38. Alleluja, żyje Pan. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1968 z 2 IV.

39. Czytając dekret o Apostolstwie Świeckich. *Mies. Franc.* R. 62: 1968 nr 4.

40. Czytając encyklikę "Humanae vitae". *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1968 z 26 IX, 24 X.

41. Droga Krzyżowa dzieci. Londyn 1968 Veritas 16° ss. 19. -Toż. W: *Gaz. Niedz.* R. 20: 1968 z 25 II s. 5-6.

42. Jerozolima. Polskie stacje Drogi Krzyżowej. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1968 z 2 IV.

43. Padre Pio. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1968 z 17 X.

44. Powszechna mobilizacja katolików. *Głos Pol. - Gaz. Pol.* R. 1968 z 2 V, 13 VI, 4 VII, 18 VII.

45. Rozmowy niedzielne. *Gaz. Niedz.* od 7 IV 1968 - 26 I 1969. [Krótkie artykuły].

46. Światowa manifestacja Ludu bożego. *Mies. Franc.* R. 62: 1968 nr 3 s. 20-29.

47. Troska o wychowanie dzieci. *Mies. Franc.* R. 62: 1969 nr 1-3.

48. Chleba naszego... *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 7 s. 6.

49. Chwała na wysokości. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 2 s. 8.

50. Czy tylko gołębie? *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 28 s. 4.

51. Ile podobieństw ... *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 5 s. 8.

52. Inny stół. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 10 s. 8.

53. Obiekty sakralne. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 3 s. 3.

54. W domu Pana. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 6 s. 7.

55. W drodze do ojca. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 9 s. 6.

56. 10-lecie koronacji obrazu Matki Bożej w Cudy Wielmożnej na Wzgórzu Przemysława w Poznaniu (1968-1978). *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 15: 1978 nr 8 s. 19-20.

57. Nawiedzenie na Wzgórzu Przemysława. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 15: 1978 nr 5 s. 33-34.

58. Studium homiletyczne mów radiowych o. Korneliana Dendego. W. 1978 4° ss. 108. Mps. Bibl. ATK, sygn. 113166. [Rozpr. magisterska].

II.
BAR J. R.: Spaliński Cyprian Zenon. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 451-453, tamże bibliografia; Śp. O. Cyprian Zenon Spaliński. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 22: 1985 nr 1 s. 47-48.

Ks. Józef Mandziuk

Sroka Stanisław (1905-1982), kanonik kapituły tarnowskiej, pastoralista.

Urodził się 1 VI 1905 r. w Zabrniu k/ Szczucina w rodzinie Walentego i Katarzyny z d. Krupa. Po ukończeniu I Gimnazjum im. K. Brodzińskiego w Tarnowie w 1926 r., jako uczeń Małego Seminarium, wstąpił do tamtejszego Seminarium Duchownego. Święcenia kapłańskie otrzymał 29 VI 1930 r. w Tarnowie. Po święceniach był wikariuszem parafialnym w Grybowie (1930-1931) i w Muszynie (1931-1933). W l. 1933-1936 był notariuszem Kurii Diecezjalnej w Tarnowie i równocześnie prefektem Małego Seminarium. W 1934 r. uzyskał w Uniw. Jana Kazimierza we Lwowie stopień magistra, a 25 V 1937 r. doktora teologii na podstawie rozprawy: *Nauka św. Cypriana o miłosierdziu chrześcijańskim*. Od 28 X 1936 r. był wicekanclerzem, a od 29 IX 1940 r. kanclerzem Kurii Diecezjalnej w Tarnowie. Zreformował jej kancelarię, wprowadzając system rzeczowo-kartotekowy (1946 r.). W tarnowskim Seminarium Duchownym wykładał zagadnienia pastoralnej z zakresu kancelarii parafialnej (1946-1967). Był promotorem sprawiedliwości w Sądzie Biskupim (do 1976), egzaminatorem prosynodalnym, członkiem: Rady Administracyjnej, Komisji Liturgicznej, Komisji Głównej do Opracowania Nowego Statutu Organizacyjnego Seminarium Duchownego. W czerwcu 1957 r. zrezygnował z funkcji kanclerza i odtąd był referentem do spraw gospodarczych. Kanonik gremialny kapituły katedralnej (od 1952 r.) piastował w niej godność scholastyka (od 20 XII 1976). W 1963 r. został odznaczony godnością szambelana papieskiego. W l. 1973-1976 był kuratorem Zgromadzenia Sióstr Służebniczek BDNP w Dębicy. Zmarł 27 IX 1982 r. w Tarnowie. Pochowany został na cmentarzy w Szczucinie.

I.
1. Nauka św. Cypriana o miłosierdziu chrześcijańskim. Tarnów 1939. Druk. Diec. 8° ss. XVI, 127.
2. Odpocznijcie maluczko. Wakacyjny podręcznik do rozmyślań dla maturzystów i kleryków. Tarnów 1938. Druk. Diec. 16° ss. XII, 345.
II.
NOWAK A: Bibliografia prac drukowanych profesorów Seminarium Duchownego w Tarnowie. T. 1. Tarnów 1966 s. 198, mps.; SOPATA M.: Wykaz wikariuszy generalnych, oficjałów i kanclerzy w diecezji tarnowskiej. *Currenda.* R. 118: 1968 s. 161; RZEPA J.: Spojrzenie wstecz. *Currenda.* R. 132: 1982 s. 31-32; SZWARGA K.: Kapłani zmarli w 1982 roku. *Currenda.* R. 134: 1984 s. 142; KUMOR B.: Diecezja tarnowska. Dzieje ustroju i organizacji 1786-1985. Kr. 1985 s. 339, 434; [BANACH R. J.]: Profesorzy, wykładowcy i lektorzy Instytutu Teologicznego w Tarnowie. W: *Schematyzm Diecezji Tarnowskiej na rok 1992.* Cz. historyczna. Red. RZEPA J., s. 138; Akta personalne. Arch. Diec. Tarn., sygn. PS IV.

Ks. Stanisław Piech

Stark Marian, krypt.: SM (1906-1984), misjonarz, moralista.

Urodził się 21 I 1906 r. w Przemyślu w rodzinie urzędnika państwowego Marcina i Marii Łozy. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Krakowie, od 1916 r. uczył się w Gimnazjum im. J. Sobieskiego. Naukę kontynuował w Małym Seminarium Księży Misjonarzy w Krakowie. Do Zgromadzenia Księży Misjonarzy wstąpił 30 VI 1921 r., zaś śluby święte złożył 8 IX 1923 r. W 1924 r. rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Instytucie Księży Misjonarzy w Krakowie. Po III roku skierowany został na studia z zakresu teologii moralnej na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego, uzyskując stopień magistra na podstawie pracy pt.: *Akt zewnętrzny w nauce św. Tomasza.* Po przyjęciu święceń kapłańskich 22 VII 1928 w Krakowie z rąk bpa Stanisława Rosponda, kontynuował studia, uzyskując w 1930 r. doktorat z teologii na podstawie rozprawy pt.:

Jana Dunsa Scota nauka o moralności aktu zewnętrznego - studium prównawcze. W l. 1930-1936 prowadził wykłady z teologii moralnej w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie. W 1936 r. przełożeni skierowali go do Lwowa, gdzie podjął funkcje ojca duchownego w Metropolitalnym Seminarium Duchownym obrz. łac. (1936-1946). W l. 1946-1961 ponownie podjął wykłady teologii moralnej w Instytucie Teologicznym w Krakowie, a także w seminariach franciszkanów i paulinów. W l. 1961-1983 przełożeni skierowali go do Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Gorzowskiej w Gościkowie-Paradyżu. Po przejściu na emeryturę, zmarł 30 X 1984 r. w Poznaniu. Pochowano go w grobowcu Zgromadzenia na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

I.

1. Duch poety. *Meteor.* R. 16: 1924 s. 58-62.
2. Nauka chrzescijańska w "Dziadach" Mickiewicza. *Meteor.* R. 15: 1923 s. 74-77; 86-88; R. 16: 1924 s. 13-16, 28-30.
3. O różańcu. *Meteor.* R. 16: 1924 s. 82-86.
4. Angeli Custodes. *Meteor.* R. 17: 1925 s. 113-117, 136-141.
5. Na Jubileusz. *Meteor.* R. 17: 1925 s. 51-53.
6. Po roku. *Meteor.* R. 17: 1925 s. 93-94.
7. Sprawozdanie z wiecu Meteora. *Meteor.* R. 17: 1925 s. 123-124.
8. Św. Wincenty a Paulo. *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 s. 101-103.
9. Z życia świętych. Św. Wincenty wzorem heroicznej miłości. *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 s. 186-187. -Toż. *Rocz. Obydwóch Zgrom.* R. 32: 1930 s. 186-187.
10. Beati Martyres Mich. Ghebra, Lud. J. Francoises Joannes M. Gruyer. *Meteor.* R. 18: 1926 s. 84-86.
11. Mater plorans. *Meteor.* R. 18: 1926 s. 4-7.
12. Passio S. Perpetuae. *Meteor.* R. 18: 1926 s. 34-38.
13. Sowiet u Weyssenhoffa. *Meteor.* R. 18: 1926 s. 105-108.
14. Nasze uczestnictwo w naturze Bożej. *Meteor.* R. 19: 1927 s. 61-64.
15. Red.: *Meteor.* R. 19: 1927.
16. Chrystus - wielka tajemnica pobożności. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 325-327.
17. Cnota bardzo na czasie. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 170-172.
18. Krzywdzona cnota. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 200-203.
19. Ludźmi jesteśmy. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 44-45.
20. Niekatolickość nienawiści. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 228-231.
21. Niezbędny artykuł. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 264-266.
22. Pochwała roztropności. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 71-73.
23. Wielka tajemnica pobożności. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 290-292.
24. Znakomitość sprawiedliwości. *Caritas.* R. 3: 1947 s. 133-135.
25. "Dobrze jest nie ... pić" (Rzym 14,21). *Caritas.* R. 4: 1948 s. 82-85.
26. Liturgia w "Caritas". *Caritas.* R. 4: 1948 s. 49-51.
27. Beati mortui, qui in Domino moriuntur. *Meteor.* R. 33: 1957 s. 72-80. [Dotyczy ostatnich dni życia wizytatora J. Kryski].
28. Już więcej oblicza mego oglądać nie będzie. [Kazanie wygłoszone z okazji pogrzebu śp. ks. wizytatora Józefa Kryski]. *Meteor.* R. 33: 1957 s. 58-66.
29. Pius XII nie żyje. *Nasza Przeszl.* T. 8: 1958 s. 521-526.
30. Tłum.: JAN XXIII. Św. Ludwika de Marillac ogłoszona niebieską patronką wszystkich dzieł opieki społecznej Kościoła. *Nasza Przeszł.* T. 12: 1960 s. 5-9. [Z j. łacińskiego].

II.

CHORZĘPA M.: Śp. Ks. Marian Stark. *Rocz. Winc.* R. 4: 1984 nr 3-4 s. 57-60; Śp. Ks. Profesor Dr Marian Stark CM. *Koszal. - Kołobrz. Wiad. Diec.* R. 14: 1986 nr 3-4 s. 108-111; JANACZEK S., ROSPOND S.: Stark Marian (1906-1984). W: *Bibliografia misjonarska 1651-1988.* Kr. 1988 s. 304-306.

Stanisław Janaczek
ks. Stanisław Rospond CM

Starnawski Zbigniew (1920-1993), kanonik honorowy kapituły lubelskiej, archiwista historyk Kościoła lubelskiego.

Urodził się 13 VIII 1920 r. w Krynicy jako syn Tadeusza i Marii z Kuczyńskich. Uczęszczał do Gimnazjum w tzw. Szkole Lubelskiej (prywatne gimnazjum męskie im. Stefana Batorego w Lublinie). W l. 1938-1944 ukończył Seminarium Duchowne w Lublinie. Zaraz po święceniach był wikariuszem w Krzczonowie. Od października

1944 r. do września 1947 r. pełnił obowiązki wikariusza i prefekta w Bychawie. W l. 1947-1951 odbył studia specjalistyczne z zakresu historii Kościoła w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, głównie u ks. prof. Mieczysława Żywczyńskiego, pod którego kierunkiem napisał pracę doktorską o biskupie lubelskim Walentym Baranowskim. W l. 1956-1975 prowadził wykłady zlecone w Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie z zakresu historii Kościoła starożytnego, następnie od 1 III 1976 r. do końca życia był archiwariuszem Kurii Biskupiej w Lublinie. W latach pracy w Seminarium Duchownym i później kilkakrotnie wygłaszał wykłady inauguracyjne w Seminarium Duchownym z racji rozpoczęcia roku akademickiego. W latach pracy w archiwum Kurii prowadził wykłady z historii Kościoła w Instytucie Wyższej Kultury Religijnej na KUL oraz w kilku żeńskich domach zakonnych. 10 IV 1969 r. został rektorem kościoła p.w. św. Jozafata w Lublinie. Od 1982 r. pełnił obowiązki duszpasterza niewidomych i diecezjalnego referenta do spraw misyjnych w diecezji. Był prałatem kustoszem kapituły kolegiackiej w Zamościu, a od 1992 r. kanonikiem honorowym lubelskiej kapituły katedralnej.

Parokrotnie przedstawiał prace w ramach Wydziału Teologii w Towarzystwie Naukowym KUL, którego był członkiem-współpracownikiem. Między innymi 11 III 1964 r. przestawił przyczynek pt.: *Nowe materiały do biografii kardynała Włodzimierza Czackiego*. Publikował trochę prac drobnych, zwłaszcza wspomnienia pośmiertne i biogramy. Przed śmiercią został zaproszony na kilkudniowe wykłady do Instytutu Teologiczno-Filozoficznego im. św. Tomasza z Akwinu przy Uniw. Kijowskim. Podjął się tam wygłoszenia serii wykładów dotyczących historii Kościoła w XIX wieku. Zmarł na zawał serca 19 XII 1993 r. w Kijowie i został pochowany w grobowcu rodzinnym w Turobinie.

I.

1. Pierwsze próby utworzenia stolicy biskupiej w Lublinie w XV w. *Wiad. Diec. Lub.* R. 31: 1957 nr 10-11 s. 285-286.

2. Ks. Biskup Teodor Bensch z Gorzowa. *Wiad. Diec. Lub.* R. 32: 1958 nr 3-4 s. 99-101.

3. Źródła do sporu o przynależność diecezjalną powiatu lubelskiego w XV wieku. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 11: 1964 z. 4 s. 157-183.

4. Nowe materiały do biografii kardynała Włodzimierza Czackiego. *Spraw. TN KUL* 1965 nr 14 s. 16-18.

5. Ks. Tadeusz Kłoczowski, proboszcz w Skierbieszowie. *Wiad. Diec. Lub.* R. 42: 1968 nr 1-6 s. 133-135.

6. Ks. prałat Włodzimierz Mentzel, rektor kościoła św. Ducha w Lublinie. *Wiad. Diec. Lub.* R. 43: 1969 nr 1-6 s. 136-138.

7. Sprawa Kolegium Duchownego w Petersburgu i wyjazd ks. Kazimierza Sosnowskiego na Sobór Watykański I. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 22: 1975 nr 4 s. 185-197.

8. Nojszewski Antoni. *Pol. słow. biogr.* T. 23. Wr. 1978 s. 173.

9. Pierwsza Komunia dzieci głuchoniemych. *Wiad. Diec. Lub.* R. 53: 1979 nr 6-10 s. 185-186.

10. Ruch pielgrzymkowy dla niewidomych. *Wiad. Diec. Lub.* R. 53: 1979 nr 6-10 s. 204.

11. Zebranie Kapituły Kolegiaty Zamojskiej. *Wiad. Diec. Lub.* R. 53: 1979 nr 6-10 s. 174.

12. Ks. Bronisław Falenta. *Wiad. Diec. Lub.* R. 54: 1980 nr 2 s. 39-42.

13. Z życia Kapituły Zamojskiej. *Wiad. Diec. Lub.* R. 54: 1980 nr 11 s. 254.

14. Uroczystości św. Jozafata. *Wiad. Diec. Lub.* R. 55: 1981 nr 1 s. 11-12.

15. Wspomnienie ks. Z. Starnawskiego o Biskupie Stefanie Wyszyńskim. *Wiad. Diec. Lub.* R. 55: 1981 nr 6-7 s. 165-167.

16. Spotkanie z Janem Pawłem II w Poznaniu. *Wiad. Diec. Lub.* R. 57: 1983 nr 6-8 s. 139-140.

17. Spotkanie z Janem Pawłem II w Krakowie. *Wiad. Diec. Lub.* R. 57: 1983 nr 6-8 s. 140-142.

18. Z przeszłości Kościoła w Polsce. Lubl. 1983.

19. Ks. kan. dr Czesław Nowicki. *Wiad. Diec. Lub.* R. 58: 1984 nr 4 s. 92-96.

20. Biografie w: *Wiad. Diec. Lub.* R. 59: 1985 nr 5-7: Józef Marcelin Dzięcielski 1768-1839, biskup lubelski 1826-1839, s. 117-119; 21. Kazimierz Sosnowski 1800-1874, administrator diecezji lubelskiej 1863-1869, s. 121-124; 22. Kazimierz Wnorowski 1818-1885, biskup lubelski 1883-1885, s. 128-131; 23. Mateusz Maurycy Wojakowski 1773-1845, biskup arkadiopolitański in part.,

administrator diecezji lubelskiej 1839-1845, s. 119-120; 24. Piotr Kałwa 1893-1974, biskup lubelski 1949-1974, s. 144-148; 25. Szymon Koziejowski 1827-1896, administrator diecezji lubelskiej 1869-1873, s. 127-128; 26. Walenty Baranowski 1805-1879, biskup lubelski 1871-1879, s. 124-127; 27. Wincenty Pieńkowski 1786-1863, biskup lubelski 1853-1863, s. 120-121; 28. Wojciech Skarszewski 1747-1824, pierwszy biskup lubelski 1805-1824, s. 113-117; 29. Zenon Kwiek 1868-1949, administrator diecezji lubelskiej 1914-1918, s. 136-141.

30. Ks. kan. Wincenty Szczepanik. *Wiad. Diec. Lub.* R. 60: 1986 nr 6 s. 140-144.

31. Kościół św. Jozafata w Lublinie w życiu abpa Edwarda Roppa. *Wiad. Diec. Lub.* R. 61: 1987 nr 2-4 s. 76-80.

32. Z życia Kapituły Zamojskiej. *Wiad. Diec. Lub.* R. 61: 1987 nr 2-4 s. 89-90.

33. Ks. M. Niedziółka. *Wiad. Diec. Lub.* R. 63: 1989 nr 3 s. 63-65.

34. Działalność pokojowa papieży. *Wiad. Diec. Lub.* R. 64: 1990 nr 7-8 s. 186-193.

35. Ks. Adam Feliks Czuk. *Wiad. Diec. Lub.* R. 64: 1990 nr 7-8 s. 197-198.

36. Ks. Michał Kot. *Wiad. Diec. Lub.* R. 64: 1990 nr 7-8 s. 198-200.

37. Ks. prałat Józef Cieślicki, senior diecezji lubelskiej, nestor Kapituły Zamojskiej. *Wiad. Diec. Lub.* R. 64: 1990 nr 4 s. 114-116.

38. Nuncjatury papieskie i nuncjusze polscy. *Wiad. Diec. Lub.* R. 64: 1990 nr 1 s. 13-21.

39. Ks. Michał Słowikowski jakim go pamiętam. *Wiad. Diec. Lub.* R. 65: 1991nr 12 s. 352-355.

40. Ks. infułat Paweł Pałka. *Wiad. Diec. Lub.* R. 66: 1992 nr 7-8/4-5 s. 217-222.

41. Ks. kan. Edmund Idziakowski. *Wiad. Diec. Lub.* R. 67: 1993 nr 7-8 s. 301-307.

42. Rec.: E. WALEWANDER (red.). Odrodzenie Kościoła Katolickiego w byłym ZSRR. Studia historyczno-demograficzne. Lubl. 1993. *Homo Dei.* R. 63: 1994 nr 1 s. 106-107.

43. Rec.: E. WALEWANDER (red.). Polacy na Łotwie. Lubl. 1993. *Homo Dei.* R. 63: 1994 nr 2 s. 106-107.

44. Nawiedzenie Matki Bożej w Diecezji Lubelskiej. Lubl. 1986 ss. 167, powiel.

II.

JĘDRZEJEJEK J.: Ks. prałat dr Zbigniew Starnawski nie żyje. *Kur. Lub.* z 27 XII 1963; BŁASZCZAK J.: Ks. Zbigniew Starnawski - droga do kapłaństwa. *Not. Un. Ap.* R. 1994 nr 28 s. 47-52; Bolesna strata. Pamięci księdza Zbigniewa Starnawskiego. Lubl. 1994 ss. 24, ilustr.; JĘDRZEJEK J.: Pogrzeb w Turobinie. *Kur. Lub.* z 5 I 1994; KARPIŃSKI R.: Bolesna strata. Pamięci Księdza Zbigniewa Starnawskiego. *Niedziela* z 16 I 1994; OGRODNIK R.: Pożegnanie księdza prałata Zbigniewa Starnawskiego - uroczystości żałobne. *Wiad. Archid. Lub.* R. 68: 1994 nr 4 s. 116-117; PAWŁOWSKA A. T.: Ksiądz prałat Zbigniew Starnawski - moje wspomnienia. *Tamże,* s. 122-123; PIETRUSIŃSKI D.: Ksiądz prałat Zbigniew Starnawski. *Tamże,* s. 115-116; SZCZYPA J.: Ks. Prof. dr Zbigniew Starnawski - dyrektor Unii Apostolskiej Kleru Archidiecezji Lubelskiej. *Not. Un. Ap.* R. 1994 nr 28 s. 43-47; TABACZYŃSKI W.: Ks. prał. dr Zbigniew Starnawski. *Tamże,* s. 90-95; Ziemianie żegnają swego kapelana. *Dz. Lub.* z 4 I 1994; OGRODNIK R.: Wspomnienie o ks. Zbigniewie Starnawskim. *Niedziela* z 15 I 1995; WALEWANDER E.: Ks. Zbigniew Starnawski 1920-1993. *Summarium TN KUL* [w druku]; Dokumenty osobiste ks. Z. Starnawskiego. Arch. Archid. Lub., sygn. II BS 191.

Ks. Edward Walewander

Stawiński Wiktor, w zakonie Albert (1909-1991), kapucyn, historyk Polonii brazylijskiej.

Urodził się 10 VIII 1909 r. w Criúva (Rio Grande do Sul) w Brazylii, syn Franciszka i Otylii Strzeleckiej. Do szkoły powszechnej, w której jego ojciec był dyrektorem, uczęszczał w Erechim. Od dzieciństwa znał doskonale język polski. Szkołę średnią ukończył w Seminarium Serafickim kapucynów w Veranópolis i Flores da Cunha. Do misji kapucynów w Rio Grande do Sul, obecnie prowincji Caxiensis, wstąpił w 1924 r. Studia z filozofii i teologii odbył w zakonnym seminarium, po ich ukończeniu otrzymał święcenia kapłańskie 31 VII 1933 r. w Porto Alegre. Po parafialnym wikariacie w Sananduva, został rektorem Seminarium Serafickiego w Veranópolis i tu w l. 1936-1946 uczył języków łacińskiego, portugalskiego, francuskiego i włoskiego, pełniąc także funkcje gwardiana klasztoru, definitora prowincjalnego i kustosza generalnego. W l. 1946-1949 został wybrany prowincjałem. Następnie w l. 1949-1952 pełnił obowiązki proboszcza parafii św. Antoniego w Porto Alegre i kapelana sióstr zakonnych, potem zaś w l. 1952-1957 profesora filozofii i pedagogiki w Escola Normal Sao Joao Batista

w Camaqua oraz kapelana sióstr bernardynek, natomiast w l. 1957-1961 był kapelanem żeńskiej szkoły Colégio Sévigné w Porto Alegre. W l. 1958-1961 był prezesem Konferencji Zakonników stanu Rio Grande do Sul, 1961-1964 rektorem Seminarium Serafickiego w Veranópolis i nauczycielem języka angielskiego, 1964-1965 gwardianem klasztoru i dyrektorem Seminarium Teologicznego w Porto Alegre. W l. 1965-1968 przebywał w USA i tu nabył stację telewizji kolorowej. W l. 1968-1971 uczył języka angielskiego w szkole średniej w Veranópolis, a od 1971 współpracował z Instytutem Historycznym Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów w Rio Grande do Sul i był kapelanem Instytutu Dobrego Pasterza dla dziewcząt opuszczonych. Prowadził liczne misje, rekolekcje, zwłaszcza dla duchowieństwa. Współpracował z dziennikami Correio Riograndese, Journal de Caxias, Correio do Povo i z polskim tygodnikiem Lud w Kurytybie. Napisał kilkaset artykułów i trudno jest zebrać jego kompletną bibliografię podmiotową i przedmiotową. Ogłosił drukiem szereg podręczników do nauki języków i kilka książek. Duszpasterzował wśród Polaków. Był członkiem Komitetu 100-lecia Polskiej Emigracji w Brazylii (1875-1975). Odwiedzał Polskę. Historię polskiej emigracji w Brazylii upamiętnił w artykułach i w książce wydanej w 1976 r. Za służbę Polonii brazylijskiej został przez władze państwowe dwukrotnie odznaczony w 1975 i 1988 r. We wspomnieniu pośmiertnym ceni się jego przykładność w życiu zakonnym i kapłańskim oraz miłość do narodu polskiego. Zmarł 28 V 1991 r. na rozedmę płuc w klasztorze Niepokalanego Poczęcia w Caxias do Sul i został pochowany na tamtejszym cmentarzu miejskim zwanym "Parque".

I.

1. Sintaxe da língua latina. Garibaldi 1940 Tipografia do Correio Riograndense 8° ss. 120.

2. Noções de analise gramatical portuguesa. Veranópolis 1941 Tipografia Pessato 8° ss. 60.

3. Bodas de prata do Pe. Albino Stawinski 5 XI 1964. Porto Alegre 1964. [Książka z okazji 25-lecia kapłaństwa ks. Albina Stawińskiego, brata autora, wiersze].

4. Padre Frei Gentil de Caravaggio (1885-1953). Caxias do Sul 1970 Tipografia "Sao Miguel" 8° ss. 251.

5. Impressões de una viagem á Polônia. *Lud* (Curitiba). R. 52: 1972 nr 49 s. 8; nr 50 s. 8; R. 53: 1973 nr 1 s. 8; nr 2 s. 8; nr 3 s. 8; nr 4 s. 8; nr 5 s. 8; nr 6 s. 8; nr 7 s. 8; nr 8 s. 8; nr 9 s. 8; nr 10 s. 8; nr 11 s. 8; nr 12 s. 8; nr 13 s. 8; nr 14 s. 8; nr 15 s. 8; nr 16 s. 8; nr 17 s. 8; nr 18 s. 8; nr 19 s. 8; nr 20 s. 8; nr 21 s. 8; nr 22 s. 8; nr 24 s. 8; nr 25 s. 8; nr 26 s. 8; nr 27 s. 8; nr 28 s. 8; nr 29 s. 8; nr 30 s. 8; nr 31 s. 8; nr 32 s. 8; nr 33 s. 8; nr 34 s. 8; nr 35 s. 8; nr 36 s. 8; nr 37 s. 8; nr 38 s. 8; nr 39 s. 8; nr 40 s. 8; nr 41 s. 8; nr 42 s. 8; nr 43 s. 8; nr 44 s. 8; nr 45 s. 8; nr 46 s. 8; nr 47 s. 8; nr 48 s. 8; nr 49 s. 8; nr 50 s. 8; nr 51-52 s. 11; R. 54: 1974 nr 1 s. 8; nr 2 s. 8; nr 3 s. 8; nr 4 s. 8; nr 5 s. 8; nr 6 s. 8; nr 7 s. 8; nr 8 s. 8; nr 9 s. 8; nr 10 s. 8; nr 11 s. 8; nr 12 s. 8; nr 13 s. 8; nr 14 s. 8; nr 15 s. 8; nr 16 s. 8; nr 17 s. 8; nr 18 s. 8; nr 19 s. 8; nr 20 s. 8; nr 21 s. 8; nr 22 s. 8; nr 23 s. 8; nr 24 s. 8; nr 25 s. 8; nr 26 s. 8; nr 27 s. 8; nr 28 s. 8; nr 29 s. 8; nr 30 s. 8; nr 31 s. 8; nr 32 s. 8; nr 33 s. 8; nr 34 s. 8; nr 35 s. 8; nr 36 s. 8; nr 37 s. 8; nr 38 s. 8; nr 39 s. 8; nr 40 s. 8; nr 41 s. 8; nr 42 s. 8; nr 43 s. 8; nr 44 s. 8; nr 46 s. 8; nr 48 s. 8; nr 49 s. 8; nr 50 s. 8; nr 51 s. 8; R. 55: 1975 nr 1 s. 8; nr 3 s. 8; nr 5 s. 8; nr 6 s. 8; nr 7 s. 8; nr 9 s. 8; nr 10 s. 8; nr 11 s. 8; nr 12 s. 8; nr 13 s. 8; nr 14 s. 8; nr 16 s. 8; nr 17 s. 8; nr 18 s. 8; nr 19 s. 8; nr 20 s. 8; nr 21 s. 8; nr 26 s. 8. [Są to reportaże z podróży po Polsce w 1971 r.].

6. Centenário do nascimento de Frei Pacífico de Bellevaux. B. m. wyd. 1973 8° ss. 30.

7. Ecos de Carlos Gomes do Rio Grande do Sul. *Lud.* R. 53: 1973 nr 4 s. 8.

8. Há 500 annos nascia o Astronomo Polonês Nicolau Copérnico. *Lud.* R. 53: 1973 nr 8 s. 8; nr 9 s. 8.

9. Mons. Prof. Dr Stanislav Olejnik. *Lud.* R. 53: 1973 nr 50 s. 8.

10. Oh! Vamos a Belém. *Lud.* R. 53: 1973 nr 51-52 s. 11.

11. Para o natal. *Lud.* R. 53: 1973 nr 51-52 s. 12.

12. Preparemos o Natal. *Lud.* R. 53: 1973 nr 51-52 s. 12.

13. Warszawski profesor teologii katolickiej odwiedza Brazylię. *Lud.* R. 53: 1973 nr 36 s. 3.

14. A Paróquia de Aurea - Rio Grande do Sul. *Lud.* R. 54: 1974 nr 4 s. 8; nr 5 s. 8.

15. Encerraram-se em Porto Alegre as comemorações do Ano Copernicamo. *Lud.* R. 54: 1974 nr 3 s. 8.

16. Enlutada Cólonia Polonesa Rio-Grandese com o falecimento do Edmundo Gardoliński. *Lud.* R. 54: 1974 nr 44 s. 8; nr 46 s. 8.

17. Beatificação da de serva Deus Maria Teresa Ledóchowska. *Lud.* R. 55: 1975 nr 40 s. 8.
18. Centenário da Imigração Polonesa no Rio Grande do Sul. *Lud.* R. 55: 1975 nr 16 s. 8.
19. Centenário da Imigração Polonesa em Casca RS. *Lud.* R. 55: 1975 nr 49 s. 8.
20. Comemorado o Centenário da Imigração Polonesa em Nova Prata RS. *Lud.* R. 55: 1975 nr 37 s. 8; nr 38 s. 8.
21. Em Carlos Gomes RS cinqüentenário da Paróquia. *Lud.* R. 55: 1975 nr 45 s. 8; nr 47 s. 8.
22. Encerramento das comemorações de centenário da Imigração Polonesa RS. *Lud.* R. 55: 1975 nr 48 s. 8.
23. Promoções da imigração polonesa no Rio Grande do Sul. *Lud.* R. 55: 1975 nr 16 s. 8.
24. Vitorioso o Conjunto Folclórico Polonês de Gaubiroba Baixa. *Lud.* R. 55: 1975 nr 33 s. 8.
25. W mieście San Marcos postawiono pomnik poświęcony pamięci pierwszych emigrantów polskich. *Lud.* R. 55: 1975 nr 21 s. 2.
26. Ao romper de cada aurora. W: J. L. WONSOWSKI: Nos Peraus do rio das Antas. Porto Alegre 1976 s. 26.
27. Primordios da imigracao polonesa no Rio Grande do Sul (1875-1975). Porto Alegre 1976 8⁰ ss. 255, il.
28. Tłum. i wyd.: J. L. WONSOWSKI: Nos Peraus do rio das Antas. Nucleo de Imigrantes Poloneses da ex-Colonia Alfredo Chaves (1890). Porto Alegre 1976 8⁰ ss. nlb. 2, 69, nlb. 9, il.
29. Ks. Aleksander Studziński obchodził Złoty Jubileusz Kapłaństwa. *Lud.* R. 57: 1977 nr 29 s. 8.
30. O papel desenvolvido pelos poloneses nas escolas. *Lud.* R. 57: 1977 nr 33 s. 7.
31. Fastos da Sociedade Unido Juventus. *Lud.* R. 58: 1978 nr 28 s. 7.
32. Futuro Santo - Maximiliano Kolbe - Homenageado pelo Povo de Dom Feliciano. *Lud.* R. 58: 1978 nr 35 s. 7.
33. Misja Bł. Maksymiliana M. Kolbe w Brazylii. Według informacji o. Stefana Januszewicza. *Lud.* R. 58: 1978 nr 17 s. 2.
34. Srebrny jubileusz ks. Józefa Kuźmińskiego. *Lud.* R. 58: 1978 nr 16 s. 2.
35. Jakie echa znalazł w Polsce wybór Kard. Wojtyły na Papieża. *Lud.* R. 59: 1979 nr 9 s. 2.
36. A linha pastoral de João Paulo II. *Lud.* R. 6:1980 nr 25 s. 9.
37. [List do redakcji. Caxias do Sul 12 XII 1979]. *Nasza Rodzina.* R. 1980 nr 4 s. 24.
38. Cessou de pulsar o coracao do Cardeal Stefan Wyszyński Arcebispo de Varsóvia e Primaz da Polônia. *Lud.* R. 61: 1981 nr 22 s. 6.
39. Imigrantes Poloneses e o Dia do Colono. *Lud.* R. 61: 1981 nr 28 s. 7.

II.

GADACZ J. L.: Słownik polskich kapucynów. T. 2. Wr. 1986 s. 307-309, tamże literatura. –Ponadto: Katalog pisarzy zakonu kapucynów. W: Institutum Historicum OFMCap. w Rzymie; Nekrolog. *Anal. OFMCap.* R. 107: 1991 s. 338.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap

Stec Kazimierz Józef (1901-1985), reformat, popularyzator teologii.

Urodził się 26 V 1901 r. w Chicago z rodziców Jana i Bronisławy Tulik. Ukończył szkołę elementarną przy parafii św. Piotra i Pawła oraz w sierocińcu NMP w Manitowoc. Wykształcenie średnie otrzymał w Niższym Seminarium im. św. Bonawentury w Pulaski, Wis. Dnia 15 VIII 1916 r. wstąpił do reformatów w Polonijnym Komisariacie Wniebowzięcia NMP z klasztorem głównym w Pulaski, w którym ukończył nowicjat. Uroczyste śluby zakonne złożył 29 VI 1922 r. Studia teologiczne odbył w seminarium własnej prowincji w Green Bay, Wis., gdzie 4 VII 1925 r. przyjął święcenia kapłańskie. W l. 1928-1932 i 1945-1946 studiował socjologię na Marquette University w Milwaukee, Wis. i uzyskał stopień Master of Arts. Do 1937 r. był bibliotekarzem, prefektem studiów i wykładowcą filozofii w studium zakonnym w Burlington, Wis. Podczas trzymiesięcznej podróży do Europy uczestniczył w II Kongresie Profesorów Franciszkańskich Ziem Słowiańskich, który odbył się w Krakowie w dniach 25-29 VIII 1937 r. Po powrocie do USA przez rok pełnił urząd wizytatora polskich grup III Zakonu św. Franciszka. Dnia 17 XII 1948 r. został odznaczony złotym Krzyżem Zasługi przez rząd polski w Londynie. Lata 1938-1979 wypełniły mu obowiązki kapelana: Domu Starców pw. NMP w Manitowoc (z przerwami łącznie 24 lata), domu prowincjalnego felicjanek w Corapolis, Pa i szpitala w Green Bay, Wis. Zmarł 24 VIII 1985 r. w Manitowoc i pochowany został na cmentarzu zakonnym w Pulaski.

I.
1. Rok Jubileuszowy. *Kal. Franc.* na rok 1926 s. 24-30.
2. Twój podarunek na gwiazdkę. *Posłaniec św. Franciszka.* R. 12: 1926 s. 372-373.
3. Czy Bóg grzeszników wysłuchuje. *Mies. Franc.* R. 20: 1926-1927 s. 221-225.
4. Dzień dziękczynienia. *Mies. Franc.* R. 20: 1926-1927 s. 56-59.
5. O podarunkach i zabawkach dla dzieci. *Mies. Franc.* R. 20: 1926-1927 s. 123-127.
6. Ostatnie chwile św. Franciszka. *Mies. Franc.* R. 20: 1926-1927 s. 42-46.
7. Rok 1927 dla młodych. *Mies. Franc.* R. 20: 1926-1927 s. 154-158.
8. Boże Narodzenie. *Mies. Franc.* R. 21: 1927 - 1928 s. 104-115.
9. Jak powstały książki w wiekach średnich. *Kal. Franc.* na rok 1929 s. 57-64.
10. Franciszkanie w Polsce. *Kal. Franc.* na rok 1938 s. 84-87.
11. The National Orientation of the Poles in the United States 1608-1935. Milwaukee, Wis. 1946 4° ss. 397, powiel. [Rozpr. dyplomowa].
12. Pioneer Polish American Publisher. *Pol. Amer. Stud.* T. 18 s. 65-83.
13. Współautor: Necrology of the Assumption Province. Pulaski, Wis. 1978.

II.
Jubileuszowy *Kal. Franc.* na rok 1933 s. 19; *Mies. Franc.* R. 31: 1937-1938 s. 138; *Collectanea Franciscana Slavica.* T. 2. Acta Secundi Congressus Cracoviae 25-29 Aug. 1937. Sibenici 1940 s. VI-VII; Who's Who in Polish America. Ed. F. BOLEK. New York 1943; *Chron. Prov. Assumpt.* T. 4: 1947-1950 s. 181-182; T. 14: 1963 nr 4 s. 292-293; Scholastic Backgrounds of Members of the Assumption Province. Pulaski, Wis. 1954; SOJKA W.: Początki duszpasterstwa polskiego w Brazylii. *Duszp. Pol.Zagr.* R. 18: 1967 s. 166, 176-177; Necrology of the Assumption Province. Pulaski, Wis. 1978; Acta Ord. Fr. Min. 1985 s. 446; Roster of Friars Assumption Province Order of Friars Minor. Pulaski, Wis. 1987.

O. Anzelm Janusz Szteinke OFMRef.

Stolarczyk Michał Stanisław (1916-1981), pasjonista, tłumacz, biblista.

Urodził się 12 VII 1916 r. w Jastrząbce k/Przasnysza jako syn Franciszka i Eleonory z Gąsków. Szkołę powszechną ukończył w Woli Błędowskiej, a nauki gimnazjalne pobierał od 1930 r. w Niższym Seminarium Duchownym pasjonistów w Przasnyszu. W 1934 r. wstąpił do nowicjatu pasjonistów w Sadowiu k/Ostrowa Wlkp. Studia filozoficzne rozpoczął w Przasnyszu. W 1936 r. wyjechał do Rzymu, gdzie studiował teologię, uzyskując w 1942 r. licencjat w "Angelicum". W l. 1942-1944 studiował na Papieskim Instytucie Biblijnym. W l. 1945-1947 był wykładowcą teologii dogmatycznej na Monte Celio w Rzymie. W 1947 r. wrócił do kraju i do 1969 r. pełnił obowiązki prefekta studiów, dyrektora studentów oraz wykładowcy Biblii i innych dyscyplin teologicznych w Seminarium zakonnym w Przasnyszu. Od 1960 r. współpracował z redakcją *Biblii Tysiąclecia*, dokonując korekt niektórych ksiąg Starego Testamentu. Zmarł 26 XII 1981 r. w Przasnyszu.

I.
1. O. Bernard Kryszkiewicz, pasjonista. Londyn 1972 8° ss. 24.
2. O. Bernard Kryszkiewicz CP. *Mies. Past. Płoc.* R. 58: 1973 s. 197-202.
3. Red.: Słowo Krzyża. R. 1973-1981.
4. Tłum.: Psalmy 101-150. W: *Stary Testament.* Red. M. PETER. P. 1975 s. 259-320. -Toż. Wyd. 2 popr. P. 1984 Księg. Św. Wojciecha s. 259-320.
5. Rzut oka na przeszłość. Przasnysz 1979. Mps. Arch. Kurii Prow. Pasj.
6. Mechanik ludzkich dusz o. Bernard Kryszkiewicz. Przasnysz 1981 ss. 76. Mps. Arch. Kurii Prow. Pasj.

II.
KOPEC J. J.: O. Michał Stolarczyk CP (1916-1981) - człowiek, zakonnik i kapłan. *Stud. Płoc.* T. 12: 1984 s. 235-240.

Ks. Jerzy Koperek CP

Subera Ignacy Leonard (1907-1982), profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, kanonista.

Urodził się 19 VI 1907 r. w Poznaniu jako syn Wojciecha i Weroniki z Kociałkowskich. Szkołę powszechną i Gimnazjum im. Karola Marcinkowskiego ukończył w rodzinnym mieście, zdobywając 15 V 1928 r. świadectwo dojrzałości.

Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Gnieźnie i Poznaniu, otrzymując tam 10 VI 1933 r. święcenia kapłańskie. Pełnił obowiązki wikariusza w Otorowie k/ Szamotuł (1933-1936) i w parafii św. Mikołaja w Poznaniu (1936-1940). Ścigany przez gestapo, uciekł do Warszawy, gdzie prowadził pracę duszpasterską przy kościele Najświętszego Zbawiciela (1940-1945). W tym czasie odbył w stolicy studia prawnicze na Tajnym Uniw. Ziem Zachodnich, wieńcząc je stopniem licencjata prawa kanonicznego. W Powstaniu Warszawskim pełnił funkcję kapelana AK, a po zakończeniu działań wojennych sprawował obowiązki kapelana wojskowych szpitali w Warszawie oraz zastępcy dziekana OW I, a następnie notariusza Generalnego Dziekanatu WP. W 1951 r. w stopniu pułkownika przeszedł do rezerwy i poświęcił się całkowicie pracy naukowej. Kontynuował rozpoczęte w okresie okupacji studia, zdobywając w 1948 r. stopień doktora prawa kanonicznego na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego na podstawie pracy pt.: *Właściwość sądów kościelnych*, napisaną pod kierunkiem ks. Ignacego Grabowskiego. Od tego czasu związał się z Uczelnią warszawską, będąc młodszym asystentem, asystentem, starszym asystentem, adiunktem i zastępcą profesora. W 1954 r. przeszedł na Wydział Prawa Kanonicznego nowopowstałej Akademii Teologii Katolickiego w Warszawie. W 1956 r. odbył kolokwium habilitacyjne i otrzymał stopień profesora nadzwyczajnego, a w 1972 r. profesora zwyczajnego.

W Akademii Teologii Katolickiego ks. Subera pełnił osobowiązki prodziekana Wydziału Prawa Kanonicznego (1954-1956), dziekana (1969-1972) i prorektora Uczelni 1956-1966, 1972-1977). Od 1956 r. kierował Katedrą Historii Prawa Kościelnego w Polsce. Prowadził szczególne badania nad polskim prawem synodalnym, prowincjonalnym i diecezjalanym. Wypromował 11 doktorów i 56 magistrów. Zmarł 13 XII 1982 r. w Warszawie.

I.

1. Właściwośc sądu z tytułu łączności spraw. *Aten. Kapł.* R. 41: 1949 t. 51 s. 372-376.

2. Przepisy kościelne dotyczące tabernakulum. *Homo Dei.* R. 21: 1952 nr 1 s. 108-112.

3. Działalnośc naukowo-pedagogiczna Wydziału Prawa Kanonicznego Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie w roku szkolnym 1954/55. *Pol. Sacra.* R. 7: 1955 s. 205-206.

4. Rec.: H. KULBAT: Azyl kościelny. Lubl. 1938. *Pol. Sacra.* R. 7: 1955 s. 77-85.

5. Właściwość sądu z tytułu umowy. *Pol. Sacra.* R. 7: 1955 s. 1-11.

6. Wykładnia kanonu 2339. *Pol. Sacra.* R. 7: 1955 s. 196-199.

7. Józef Rybiński biskup włocławski i pomorski. *Pol. Sacra.* R. 8: 1956 s. 317-348.

8. Działalność polityczna biskupa Józefa Rybińskiego. *Pol. Sacra.* R. 9: 1957 nr 1 s. 211-243.

9. Prawno-kościelna działalność biskupa Józefa Rybińskiego. *Pol. Sacra.* R. 9: 1957 nr 4 s. 121-184.

10. Próba charakterystyki biskupa Józefa Rybińskiego. *Pol. Sacra.* R. 10: 1958 nr 1 s. 191-218.

11. Walka biskupa Józefa Rybińskiego z regencją pruską o utrzymanie polskości na Pomorzu. *Pr. Kanon.* R. 1: 1958 nr 1-2 s. 183-280.

12. Rec.: Apollinaris. R. 32: 1959. *Pr. Kanon.* R. 3: 1960 nr 3-4 s. 380-388.

13. Terytorium diecezji włocławskiej i pomorskiej. *Pr. Kanon.* R. 4: 1961 nr 1-4 s. 681-768.

14. Inauguracja roku akademickiego 1963/64 w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. *Pr. Kanon.* R. 6: 1963 s. 622-630.

15. Inauguracja roku akademickiego 1964/65 w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. *Pr. Kanon.* R. 7: 1964 nr 3-4 s. 206-215.

16. Prawa i obowiązki wikariusza współpracownika w polskim ustawodawstwie synodalnym. *Pr. Kanon.* R. 7: 1964 nr 1-2 s. 259-307.

17. Separatystyczne dążenia kapituły wrocławskiej do uniezależnienia się od metropolii gnieźnieńskiej. *Pr. Kanon.* R. 9: 1966 nr 3-4 s. 185-197; R. 12: 1969 nr 1-2 s. 3-34.

18. Powstanie i rozwój właściwości sądów kościelnych w Polsce. *Pr. Kanon.* R. 11: 1968 nr 3-4 s. 57-80.

19. Właściwość sądu z tytułu miejsca zamieszkania. *Pr. Kanon.* R. 10: 1967 nr 3-4 s. 125-170.

20. Historia źródeł i nauki prawa kanonicznego. W. 1970 ATK 8° ss. 179. -Toż. Wyd. 2 uzup. W. 1977 ATK 8° ss. 158, nlb. 2.

21. Synody prowincjonalne arcybiskupów gnieźnieńskich. W. 1971 ATK 8° ss. 185. Zarys

historii prawa kanonicznego w Polsce. Z. 1. -Toż. Wyd. 2. W. 1981 ATK 4° ss. 143.
22. Metodologia historyczno-prawna. W. 1972 ATK 8° ss. 174.- Toż. Wyd. 2 uzup. W. 1978 8° ss. 150, nlb. 2, il.
23. Echa soboru trydenckiego w diecezji poznańskiej. *Przew. Katol.* R. 63: 1973 nr 33 s. 309.
24. Sprawozdanie z działalności Akademii Teologii Katolickiej za rok akad. 1973/74. *Biul. Inf. ATK.* R. 1975 nr 1 s. 5-12. -Toż. Bull. d' Inf. ATC.
25. Synod Archidiecezji Warszawskiej. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 66: 1976 nr 3 s. 65-89.
26. Trzeci Synod Archidiecezji Warszawskiej. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 66: 1976 nr 3 s. 89-95.
27. Zadania religijne i społeczne. 100-lecie Uniwersytetu w Angers. Rozmowę przeprowadził J. KARCZ. *Za i Przeciw.* R. 22: 1976 nr 46 s. 9, il, portr.
28. Zależność diecezji wrocławskiej od metropolii gnieźnieńskiej w opinii kapituły wrocławskiej z dnia 5 czerwca 1654 roku. *Anal. Crac.* T. 7: 1975 [druk]: 1976 s. 459-482.
29. Posoborowa odnowa życia zakonnego. *Za i Przeciw.* R. 19: 1977 nr 5 s. 6, il.
30. Sprawozdanie z działalności Akademii Teologii Katolickiej za rok akad. 1975/76. *Biul. Inf. ATK.* R. 1977 nr 6 s. 8-12. -Toż. Bull. d' Inf. ATC.
31. Stulecie Katolickiego Uniwersytetu Angers. *Stud. Theol. Vars.* R. 15: 1977 nr 1 s. 243-245.
32. O historii prawa kościelnego w Polsce. Rozmowę przeprowadziła T. DOBRZYŃSKA. *Zorza.* R. 22: 1978 nr 2 s. 6.
33. Wyd.: Wybór tekstów ze zbioru Jana Wężyka z r. 1791. W. 1981 ATK 4° s. 145-339.
34. "Duch pracy ludzkiej" w ujęciu Jana Pawła II. *Za i Przeciw.* R. 26: 1982 nr 14 s. 3.
35. Pawła Rieggera rozprawa o Dekrecie Gracjana. (Wiedeń 1760). *Pr. Kanon.* R. 25: 1982 nr 1-2 s. 59-72.
36. Na fali wspomnień. W: *Udział kapelanów wojskowych w drugiej wojnie światowej.* Red. J. HUMEŃSKI. W. 1984 s. 441-448.

II.

FĄKA M.: Ks. prof. Ignacy Subera. *Pr. Kanon.* R. 20: 1977 nr 1-2 s. 5-9, tamże bibliogr.; JAROSIŃSKI J.: Prawo i historia. (Sylwetka naukowa ks. prof. I. Subery, laureata nagrody naukowej im. W. Pietrzaka). *Wrocl. Tyg. Kat.* R. 29: 1977 nr 48 s. 3; S. W.: Ignacy Subera. *Kierunki.* R. 21: 1977 nr 50 s. 7; (j.k.): Jubileusz ks. prorektora Ignacego Subery. *Za i Przeciw.* R. 22: 1978 nr 11 s. 10: Subera Ignacy Leonard. W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2. W. 1981 s. 194-195; FĄKA M.: Ks. Leonard Ignacy Subera. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 33: 1982 s. 108-109; Śp. Ksiądz profesor Ignacy Subera (1908-1982). *Pr. Kanon.* R. 26: 1983 nr 3-4 s. 4; FĄKA M.: Na spotkanie z Chrystusem. Homilia pogrzegowa. *Biul. Inf. ATK.* R. 1984 nr 1 s. 25-27; Pogrzeb śp. ks. profesora Ignacego Subery. *Tamże,* s. 25-27; PRZEKOP E.: Przemówienie przedstawiciela KUL [na pogrzebie I. Subery]. Tamże, s. 33; SOBAŃSKI R.: Przemówienie rektora ATK [na pogrzebie I. Subery]. *Tamże,* s. 31-33; Akta personalne. Arch. Archid. Pozn. Sygn. XVII/10.

Ks. Marian Fąka
Ks. Józef Mandziuk

Sychta Bernard (1907-1982), kanonik kapituły chełmińskiej, popularyzator teologii.

Urodził się 21 III 1907 r. w Puzdrowie k/Kartuz w rolniczej rodzinie Jana i Anny Karsznej. Szkołę podstawową ukończył w Puzdrowie. Od 1918 r. uczęszczał do gimnazjum w Gdańsku, skąd w 1920 r. przeniósł się do Gimnazjum Klasycznego im. Króla J. Sobieskiego w Wejherowie, gdzie w 1928 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Seminarium Duchownym w Pelplinie, otrzymując 17 XII 1932 r. święcenia kapłańskie. Od stycznia był wikariuszem w Świeciu, Sarnowie i z powrotem w Świeciu. 1 V 1935 r. objął obowiązki kapelana w Krajowym Zakładzie Psychiatrycznym w Kocborowie (Starogard Gd.). Chcąc skuteczniej duszpasterzować, rozpoczął jako samouk studia psychiatryczne i interesował się etnografią i dialektologią. W l. 1941-1945 ukrywał się w Osiu na skraju Borów Tucholskich. W tym czasie zbierał materiały językowe i etnograficzne do swoich późniejszych prac naukowych oraz napisał dramat *"Ostatnô gwiôzdka Mestwina".* 9 IV 1945 r. ponownie podjął obowiązki kapelana szpitalnego w Kocborowie. W 1946 r. zdał na Uniw. Poznańskim egzamin magisterski, a w roku następnym uzyskał tamże doktorat na podstawie dysertacji pt.: *Materialna kultura ludowa Borów Tucholskich na tle etnografii kaszubskiej i kociewskiej.* W 1947 r. objął parafię katedralną jako vicarius actualis oraz wykłady psychiatrii duszpasterskiej w Seminarium Duhcownym w Pelplinie. W 1960 r. papież Jan XXIII nadał mu godność tajnego szambelana, w 1964 r.

został kanonikiem germialnym pituły katedralnej chełmińskiej, a w 1969 r. prałatem domowym Ojca św. W 1967 r. zrezygnował z wykładów, a w 1969 r. przeszedł na emeryturę, oddając się wyłącznie pracy naukowej.

Ks. Sychta uprawiał działalność literacką i naukową. Uznanie zdobyły mu sztuki sceniczne pisane w gwarze kaszubskiej i kociewskiej, głęboko osadzone w kulturze ludowej. Z dziedziny naukowej, poza psychiatrią duszpasterską, interesowały go przede wszystkim etnografia, folklorystyka i językoznawstwo (dialektologia), do których materiały zbierał w terenie. Ogromne znaczenie mają jego słowniki gwary kaszubskiej i kociewskiej, uznane za najlepsze w językach słowiańskich. Ponadto pisał wiersze i pieśni religijne oraz pasjonowało go malarstwo. Od 1957 r. był członkiem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, a w 1972 r. przyznano mu członkostwo honorowe. Otrzymał szereg wyróżnień od środowisk naukowych i kulturalno-społecznych. W 1968 r. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie obdarzyło go Medalem Stolema, a w 1974 r. wybiło na jego cześć srebrny medal i przyjęło go w poczet swych honorowych członków, a redakcja miesięcznika "Litery" wręczyła mu "Order Stańczyka" (1969). W 1975 r. otrzymał Nagrodę Ministra Kultury i Sztuki, w 1977 r. od Komitetu Językoznawstwa PAN Nagrodę im. Kazimierza Nitscha oraz Medal im. Oskara Kolberga. W 1980 r. Towarzystwo Miłośników Ziemi Kociewskiej i Towarzystwo Literackie im. A. Mickiewicza w Starogardzie Gd. wpisały go w poczet swych członków honorowych i wybiły mu medal pamiątkowy za *Słownik kociewski*, zaś 25 XII t.r. Jan Paweł II skierował odręczne podziękowanie za *Słownik gwar kaszubskich*. W 1981 r. wojewoda gdański przyznał mu nagrodę za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury, w 1982 r. Polska Akademia Nauk - Medal im. Mikołaja Kopernika. 3 XII 1981 r. senat Uniw. Gdańskiego podjął uchwałę o nadaniu mu doktoratu honoris causa, który wręczono mu w sierpniu 1982 r. w Pelplinie. Zmarł 25 XI 1982 r. w Gdańsku, pochowany został w Pelplinie.

I.

1. Lud a przyroda. Wnioski dla ambony. *Prz. Hom.* R. 9: 1931 s. 110-118.

2. O djôble, co chłopu pączka ukrôd. *Od Naszego Morza*. R. 4: 1932 nr 2 s. 56-58.

3. Duszpasterz wobec histerii. (Przyczynek do psychiatrii pastoralnej). *Mies. Diec. Chełm.* R. 8: 1936 nr 10 s. 736-744.

4. Hanka sę żeni. Wesele kaszubskie w pięciu aktach z muzyką i śpiewem. Poprzedził słowem wstępnym W. PNIEWSKI. Wejherowo 1937 8° ss. 173.

5. Spiącé uejskue. Dramat kaszubski w czterech odsłonach. Wejherowo 1937 8° ss. 81.

6. Dzéwczę i miedza. Dramat kaszubski w pięciu aktach. Wejherowo 1937 8° ss. 106.

7. Gwiôzdka ze Gduńska (wyjątek z aktu I). *Klëka.* R. 2: 1938 s. 3.

8. Rec.: Ks. S. HUET: Psychoanaliza a sakrament pokuty. Włocławek 1937. Odb. z "Ateneum Kapłańskiego" t. 40. *Mies. Diec. Chełm.* R. 10: 1938 nr 9 s. 674-676.

9. Z zagadnień duszpasterstwa psychiatrycznego. *Mies. Diec. Chełm.* R. 10: 1938 nr 4-5 s. 354-367.

10. Budzta śpiącech. Betlejem kaszubskie w 3 aktach. Wejherowo 1939. [10 tys. nakład wraz z rękopisem spalili Niemcy w 1939 r. na wejherowskim rynku].

11. Rec.: Psychoterapia. Uwagi na marginesie pracy ks. prof. dra Z. KOZUBSKIEGO: Psychoterapia, jej istota i znaczenie. W. 1938. *Mies. Diec. Chełm.* R. 11: 1939 nr 5 s. 485-488.

12. Budzta śpiącech. *Arkona.* R. 1946 nr 12 s. 16. -Toż. *Kaszëbe.* R. 1: 1957 nr 5 s. 5, 7.

13. Przebudzenie. Dramat kaszubski. *Arkona.* R. 1946 nr 8 s. 9-10.

14. Rec.: Psychiatria duszpasterska. Uwagi na marginesie pracy ks. dra S. HEUTA, docenta Uniw. Jagiellońskiego pt.: Psychiatria duszpasterska. *Aten. Kapł.* R. 1947 z. 1 s. 37-49; z. 2 s. 174-184. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 3: 1947 nr 6 s. 557-562.

15. Śp. ks. prałat Henryk Szuman. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 3: 1947 nr 5 s. 478-482.

16. Wolność woli jako zagadnienie przyrodniczo-psychologiczne. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 4: 1948 nr 5 s. 355-358, 398.

17. Zagadnienia nowoczesnego duszpasterstwa psychiatrycznego. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 4: 1948 nr 3 s. 196-200.

18. Rec.: Uwagi krytyczne o "Psychiatrii

duszpasterskiej" ks. doc. dra HEUTA. *Oręd. Diec. Chełm.* R.5: 1949 nr 2 s. 153-156.

19. Co to jest psychochirurgia? *Oręd. Diec. Chełm.* R. 6: 1950 nr 1 s. 44-46.

20. Przed Twoim dzisiaj, o Jezu, ołtarzem. Pelplin 1952. -Toż. W: *Z Panem Bogiem. Modlitewnik-śpiewnik.* Red. Z. KOWALSKI. Pelplin 1977 ss. 406. -Toż. Wyd. 2. Pelplin 1986. -Toż. Wyd. 3. Pelplin 1992.

21. Element morski w kaszubskiej frazeologii. *Język Polski.* R. 35: 1955 z. 1 s. 1-8.

22. Przezwiska u Kaszubów. *Język Polski.* R. 36: 1956 z. 2 s. 97-108; z. 3 s. 205-217.

23. Geografia wyrazów żartobliwych [na marginesie Słownika kaszubskiego]. *Język Polski.* R. 37: 1957 z. 5 s. 390.

24. Gwiazdka na Kaszubach. *Kaszëbë.* R. 1: 1957 nr 5 s. 1, 4.

25. Kaszubskie nazwy diabła. [Wyjątki ze Słownika kaszubskiego]. *Język Polski.* R. 37: 1957 z. 1 s. 28-44.

26. Etymologia ludowa kaszubskich nazw miejscowych. *Onomastica.* R. 4: 1958 s. 285-287.

27. Symbolika marzeń sennych. [Fragm. z pracy "Kultura ludowa Kociewiaków"]. *Kaszëbë.* R. 2: 1958 nr 4 s. 7.

28. Twórcze zdolności Kaszubów. [Na przykładzie synonimów biedronki]. *Język Polski.* R. 38: 1958 z. 3 s. 217-220.

29. Miasta, miasteczka i wsie w kaszubskiej literaturze ludowej, wierzeniach i obrzędach. *Lit. Lud.* R. 3: 1959 nr 1-2 s. 51-63.

30. Wesele kociewskie. Gdynia 1959 Wydaw. Morskie 8^0 ss. 163.

31. Wyobrażenia ludowe o anatomii i fizjologii człowieka. [Fragm. z pracy pt.: Kultura ludowa Kociewiaków]. *Kaszëbë Pomorania.* R. 3: 1959 nr 8 s. I, III.

32. Biada Polsce prë Pomorsce. *Lit. Lud.* R. 4: 1960 nr 4-5 s. 33-34.

33. Drobna twórczość ludowa na Kociewiu. [Zagadki i łamigłówki]. *Rocz. Gdań.* T. 17-18: 1958-1959 s. 325-335. Odb. Gd. 1960 8^0 ss. 11.

34. Kaszubskie grupy regionalne i lokalne. Ich nazwy i wzajemny stosunek do siebie. *Rocz. Gdań.* T. 17-18: 1958-1959 s. 223-251, mapy 2. Odb. Gd. 1960 8^0 ss. 31.

35. Wiôldży môrze. (Pastele). Fot. L. PERSZON. *Kaszëbë.* R. 4: 1960 nr 22 s. 2. [Reprod. obrazu B. Sychty].

36. Niestrudzona w swej pielgrzymce. (Pieśń na powitanie obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej). Pelplin 1960 ss. 2. -Toż. W: *Z Panem Bogiem. Modlitewnik-śpiewnik.* Red. Z. KOWALSKI. Pelplin 1977 ss. 474. -Toż. Wyd. 2. Pelplin 1986. -Toż. Wyd. 3. Pelplin 1992.

37. W godową szatę. (Pieśń na odnowienie przymierza chrztu). W: *Pan Jezus i dzieci. Przygotowanie do uroczystej Komunii św.* Opr.: Z. KOWALSKI. P. 1962 ss. 10. -Toż. Wyd. 2. P. 1963. -Toż. Wyd. 3. P. 1964. -Toż. Wyd. 4. P. 1965. -Toż. Wyd. 5. P. 1966. -Toż. W: *Z Panem Bogiem. Modlitewnik-śpiewnik.* Red. Z. KOWALSKI. Pelplin 1977 ss. 48. -Toż. Wyd. 2. Pelplin 1986. -Toż. Wyd. 3. Pelplin 1992.

38. Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej. T. 1: A-G. Wr. Ossolineum 1967 8^0 ss. XXX, 444.

39. Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej. T. 2: H-L. Wr. Ossolineum 1968 8^0 ss. 412.

40. Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej. T. 3: Ł-O. Wr. Ossolineum 1969 8^0 ss. 386.

41. Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej. T. 4: P-R. Wr. Ossolineum 1970 8^0 ss. 434.

42. Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej. T. 5: S-T. Wr. Ossolineum 1972 8^0 ss. 456.

43. Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej. T. 6: U-Ż. Wr. Ossolineum 1973 8^0 ss. 348.

44. Biżónka. W: *Modra struna. Antologia poezji kaszubskiej.* Opr.: T. BOLDUAN i in. Gd. 1973 s. 169. -Toż. W: *Słownik gwar kaszubskich.* T. 5. s. 190-191. -Toż. "Kolęda-kołysanka". W: *Swięty dzél dësze. Antologia kaszubskiej poezji religijnej.* Zebrał i przyg. do druku wraz z przedmową: J. WALKUSZ. Pelplin 1981 s. 50-51. -Toż. "Kolęda". W: *Kaszëbsczié kolędë ë godowé śpiéwë.* Zebrał i wstępnie opr.: W. KIRSTEIN. Gd. 1982 s. 76-77.

45. Kaszëba bél mój tatk. W: F. NEUREITER: *Kaschubische Anthologie.* München 1973 s. 139-140. -Toż. W: *Modra struna,* s. 167. -Toż. W: *Słownik gwar kaszubskich.* T. 5 s. 329-330. -Toż. W: *Westrzód dôczi.* (Wiersze). Wybór i red. E. KAMIŃSKI. Wejherowo 1977 s. 18.

46. Zużonka. W: *Modra struna,* s. 168. -Toż. W: *Słownik gwar kaszubskich.* T. 5 s. 5. -Toż. W: R. OSTROWSKA, I. TROJANOWSKA: *Bedeker kaszubski.* Wyd. 2. Gd. 1974 s. 214, wyd. 3 Gd. 1978 s. 214. -Toż. "Kolęda-kołysanka". W: *Swięty dzél dësze,* s. 71. -Toż. W: *Kaszëbsczié kolędë,* s. 117.

47. Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej. T. 7: Suplement. Wr. Ossolineum 1976 8^0 ss. VIII, 445.

48. Dziś niedziela, dziś dzień święty. W: *Z Panem Bogiem. Modlitewnik-śpiewnik.* Red. Z. KOWALSKI. Pelplin 1977 s. 210. -Toż. Wyd. 2. Pelplin 1986. -Toż. Wyd. 3. Pelplin 1992.

49. Matko, Ty co w swej dobroci. (Pieśń). W: *Z Panem Bogiem. Modlitewnik-śpiewnik.* Red. Z. KOWALSKI. Pelplin 1977 s. 473. -Toż. Wyd. 2. Pelplin 1986. -Toż. Wyd. 3. Pelplin 1992.

50. Modlitwa człowieka pokutującego. "Zmiłuj się, Boże" (na podstawie Psalmu 50). W: *Z Panem Bogiem. Modlitewnik-śpiewnik.* Red. Z. KOWALSKI. Pelplin 1977 s. 520. -Toż. Wyd. 2. Pelplin 1986. -Toż. Wyd. 3. Pelplin 1992.

51. Pieśń o chorych. "Ci, których miłujesz." W: Z

Panem Bogiem. Modlitewnik-śpiewnik. Red. Z. KOWALSKI. Pelplin 1977 s. 566. -Toż. Wyd. 2. Pelplin 1986. -Toż. Wyd. 3. Pelplin 1992.

52. Pieśń młodego Kościoła. "Młodzież wierna Chrystusowi". W: *Z Panem Bogiem. Modlitewnik-śpiewnik.* Red. Z. KOWALSKI. Pelplin 1977 s. 48. -Toż. Wyd. 2. Pelplin 1986. -Toż. Wyd. 3. Pelplin 1992.

53. Pieśń wieczorna. "Ledwie się gwiazdy". W: *Z Panem Bogiem. Modlitewnik-śpiewnik.* Red. Z. KOWALSKI. Pelplin 1977 s. 129. -Toż. Wyd. 2. Pelplin 1986. -Toż. Wyd. 3. Pelplin 1992.

54. Przemówienie w jubileuszowym wieczorze z okazji 70 rocznicy urodzin. *Stud. Pelpl.* T. 9: 1978 s. 377-378.

55. Słownictwo kociewskie na tle kultury ludowej. T. 1: A-F. Wr. Ossolineum 1980 8⁰ ss. XII, 135.

56. Słownictwo kociewskie na tle kultury ludowej. T. 2: G-N. Wr. Ossolineum 1980 8⁰ ss. 146.

57. Fragmenty listów autora Słownika kaszubskiego i kociewskiego do Hanny Popowskiej-Taborskiej. Wyd. H. POPOWSKA-TABORSKA: Z dziejów prac leksykograficznych ks. dr Bernarda Sychty. *Pomerania.* R. 1983 nr 3 s. 1-13.

58. Ostatnô gwiôzdka Mestwina czyli Słonecznicié pomorscié. Dramat w 2 obrazach. Gd. 1985 8⁰ ss. 51.

59. Słownictwo kociewskie na tle kultury ludowej. T. 3: O-Ż. Wr. Ossolineum 1985 8⁰ ss. 143.

60. Ze żniwnym wieńcem. *Pomerania.* R. 1987 nr 4 s. IV okł.

61. Gwiôzdka ze Gduńska. Dramat w 4 obrazach. Gd. 1988 8⁰ ss. 82.

62. Listy księdza doktora Bernarda Sychty. Wyd. H. POPOWSKA-TABORSKA. *Pomerania.* R. 1992 nr 12 s. 29-31.

63. Listy Bernarda Sychty 1937-1982. Opr.: A. BUKOWSKI. Gd. 1994 Wydaw. Marpress 8⁰ ss. 101.

II.

BIESZK S.: Bernard Sychta - Dzéwczę i miedza. *Zrzesz Kaszëbsko.* 1938 nr 5 s. 31; PNIEWSKI W.: Przegląd literatury kaszubskiej. Gd. 1939 s. 28-29; ROPPEL L.: Regionalny teatr kaszubski i Bernard Sychta. *Rejsy.* R. 1946 nr 10 s. 3; KOWALKOWSKI A. F.: Za kulisami "Przebudzenia". *Ilustr. Kur. Pol.* R. 4: 1948 nr 25; PELPLIŃSKI [MANTHEY] F.: Sto lat semianrium duchownego w Pelplinie. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 5: 1949 s. 391-392; BUKOWSKI A.: Regionalizm kaszubski. P. 1950 s. 339-341; LAR [ROPPEL L. J.]: Uczony, etnograf i dialektolog. *Rejsy.* R. 1957 nr 50; ROPPEL L.: W Pelplinie powstaje wielki słownik kaszubski. *Kaszëbë.* R. 1: 1957 nr 5 s. 5; BĄDKOWSKI L.: Zarys historii literatury kaszubskiej. Gd. 1959 s. 34-35; ŚWIERKO S.: Ks. Bernard Sychta - pelpliński pisarz i uczony. *Lit. Lud.* R. 3: 1959 nr 1-2 s. 39-43; PESTKA S.: Pisarz i etnograf. *Kaszëbë.* R. 5: 1961 nr 20-21; POPOWSKA-TABORSKA H.: O słowniku kaszubskim Bernarda Sychty. *Język Polski.* R. 43: 1963 nr 1-2 s. 99-101; TAŻ: O słowniku gwar kaszubskich na tle kultury ludowej Bernarda Sychty. *Lit. Lud.* R. 8: 1964 nr 4-6 s. 84-92; BŁASZKOWSKI W.: Bernard Sychta. Szkic biograficzny w sześćdziesięciolecie urodzin. *Biul. Zrzesz. Kasz.-Pom.* R. 4: 1967 nr 2 s. 3-13; PNIEWSKI W.: Bernard Sychta, pisarz, dialektolog i etnograf kaszubski. *Ilustr. Kur. Pol.* R. 1967 nr 13; ROPPEL L.: Krótki rys literatury kaszubskiej do 1939 r. W: *Pomorze Gdańskie nr 4. Literatura i Język.* Gd. 1967 s. 41-42; ŻEBROWSKA D.: O słowniku gwar kaszubskich B. Sychty. *Lit. Lud.* R. 11: 1967 s. 1-3; METŠK: Kašubski spisowacel B. Sychta a Serbja. *Rozhlad.* R. 1968 nr 3 s. 96-97; *Wielka Encyklopedia PWN.* T. 11. W. 1968 s. 137; BĄDKOWSKI L.: Dzieło jednego człowieka. *Tyg. Kult.* R. 1969 nr 40; KIEDROWICZ W.: Ks. dr Bernard Sychta. *Kierunki.* R. 1969 nr 26 s. 8, fot.; MISIORNY M.: Pisarze gdańscy. Informator. Gd. 1969 s. 76-77; DRZEŻDŻON J.: Sylwetka literacka B. Sychty. *Pomerania.* R. 7: 1970 nr 3 s. 13-31; ORSKA K.: Obraz ludu kaszubskiego w dramatach B. Sychty. Gd. 1970; DRZEŻDŻON J.: O niewydanych dramatach B. Sychty. W: *Społeczność zrzeszona 1956-1971.* Gd. 1971 s. 16-20; RAEPKE K.: Gdzieś w Kociewiu. *Pomerania.* R. 8: 1971 nr 6 s. 83-88; SZULIST W.: W hołdzie autorowi Słownika gwar kaszubskich. *Stud. Pelpl.* T. 2: 1971 s. 239-249, bibliogr.; DOPPKE K.: Literat w sutannie. *Tyg. Powsz.* R. 26: 1972 nr 49; SZULIST W.: Bernard Sychta - autor wielkiego słownika gwar kaszubskich. *Rocz. Hum.* R. 20: 1972 z. 4 s. 105-115; DOPPKE K.: "Słoneczniki pomorskie" Bernarda Sychty a układ w Kępnie. *Pomerania.* R. 10: 1973 nr 2 s. 21-24; DRZEŻDŻON J.: Piętno Smętka. Z problemów kaszubskiej literatury regionalnej lat 1920-1939. Gd. 1973 (indeks); NEUREITER F.: Kaschubische Anthologie. München 1973 s. 132-146; ŻEBROWSKA D.: Twórczość dramatyczna Bernarda Sychty (próba szkicu syntetycznego). *Zesz. Nauk. Wyższego Studium Nauczycielskiego Uniw. Gdańskiego.* R. 2: 1973 s. 113-117; Medal dla twórcy Słownika gwar kaszubskich. *Miesięcznik Kuturalny Litery.* R. 1974 nr 7 s. 33; MOŃKO M.: Dzieło ks. Sychty. Encyklopedia kaszubskiej kultury ludowej. *Słowo Powsz.* R. 27: 1974 nr 214 s. 3, 4, fot.; OSTROWSKA R., TROJANOWSKA I.: Bedeker kaszubski. Wyd. 2. Gd. 1974 s. 410-413. Wyd. 3. Gd. 1978 s. 410-413; KIEDROWSKI W.: Słownik Bernarda Sychty (wybór recenzji). Gd. 1975; POPOWSKA-TABORSKA H.: Anna Sychta (1914-1974). *Język Polski.* R. 55: 1975 nr 3 s. 211-212; BREZA E.: Pochodzenie nazwiska Sychta i innych zakończonych przyrostkiem ta. W: *Z polskich studiów slawistycznych. Seria V.* W. 1978 s. 452-462; WALKUSZ J.: Jubileuszowy wieczór wspomnień o pelplińskim uczonym. *Stud. Pelpl.* T. 9: 1978 s. 365-378; BREZA E.: Ks. dr Bernard Sychta jako

literat i naukowiec. *Zesz. Nauk. Wydziału Humanistycznego Uniw. Gdańskiego. Filologia Polska. Prace Językoznawcze.* R. 1979 nr 6 s. 6-12; TENŻE: Siedemdziesięciolecie urodzin ks. dr B. Sychty. *Slavia Occidentalis.* T. 36: 1979 s. 202-204; Literatura gdańska i ziemi gdańskiej w latach 1945-1975. Red. A. BUKOWSKI. Gd. 1979, passim; NAPIERALSKI A.: Pasja pelplińskiego uczonego. *Hejnał Mariacki.* R. 23: 1979 nr 6 s. 15; TREDER J.: O onomastyce w słowniku Bernarda Sychty. *Zesz. Nauk. Wydziału Humanistycznego Uniw. Gdańskiego. Filologia Polska. Prace Językoznawcze.* R. 1979 nr 6 s. 129-141; MILEWSKI J.: Bernard Sychta - w 75 rocznicę urodzin. *Jantarowe Szlaki.* T. 24: 1981 nr 2 s. 20-23; BUKOWSKI A.: Dzieło życia B. Sychty trwalsze od spiżu. (Z okazji 75 rocznicy urodzin). *Dz. Bałt.* R. 1982 nr 46, fot.; NEUREITER F.: Historia literatury kaszubskiej. Gd. 1982 s. 225-231; BREZA E.: Bernard Sychta - etnograf, psychiatra, dramaturg i leksykograf. *Lit. Lud.* R. 27: 1983 nr 4-5 s. 79-91; TENŻE: Ks. dr. B. Sychta (21 III 1907 - 25 XI 1982). Wspomnienie pośmiertne. *Gdańskie Studia Językoznawcze.* R. 3: 1983 s. 151-155; BUKOWSKI A.: Dzieła życia Bernarda Sychty. *Pomorze Gdańskie.* R. 1: 1983 nr 1-2 s. 15; POPOWSKA - TABORSKA H.: Ks. Bernard Sychta - piastun kaszubskiej mowy. *Tyg. Powsz.* R. 37: 1983 nr 14-15 s. 13; TAŻ: Z dziejów prac leksykograficznych ks. dr. B. Sychty. Fragmenty listów autora Słownika kaszubskiego i kociewskiego do Hanny Popowskiej-Taborskiej. *Pomerania.* R. 1983 nr 3 s. 1-13; SZULIST W.: Ks. prałat B. Sychta 1907-1982. *Stud. Pelpl.* T. 14: 1983 s. 273-290; BUKOWSKI A.: Sychta Bernard. W: *Literatura polska. Przewodnik encyklopedyczny.* T. 2. W. 1985 s. 414; BIERNACKI F., MILEWSKI J.: Bedeker kociewski. Gd. 1986 s. 111; BREZA E.: Życie i osiągnięcia ks. dra Bernarda Sychty. *Stud. Gdań.* R. 6: 1986 s. 239-260, bibliogr. podm.; DRZEŻDŻON J.: Współczesna literatura kaszubska 1945-1980. W. 1986 (indeks); POPOWSKA - TABORSKA H.: Kociewie w twórczości Bernarda Sychty. W: *Kociewie II.* Wr. 1987 s. 189-203; SAMP J.: Bernarda Sychty dramat o Mestwinie. *Pomerania.* R. 1987 nr 2 s. 31-32; Sychta Bernard (1907-1982) badacz języka i folkloru kaszubskiego, ksiądz. W: *Encyklopedia powszechna PWN.* Wyd. 3. W. 1987 s. 346; SZULIST W.: Syn ziemi pomorskiej. *Lit. Lud.* R. 33: 1989 nr 4-6 s. 111-116; JANKE S.: Skarbnik królestwa słów. *Pielgrzym.* R. 1: 1990 nr 25 s. 4-5; LIPUSKI J.: Twórca niezniszczalnego pomnika. *Pomerania.* R. 1992 nr 12 s. 27-28; NADOLNY A.: Ks. Bernard Sychta - duszpasterz, pisarz, uczony. *Pielgrzym.* R. 3: 1992 nr 24 s. 16; POPOWSKA-TABORSKA H.: W dziesiątą rocznicę śmierci ks. B. Sychty. *Język Polski.* R. 72: 1992 z. 4-5 s. 244-246; SZLAGA J. B.: List biskupa pelplińskiego na uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci śp. ks. B. Sychty. *Mies. Diec. Pelpl.* R. 1: 1992 z. 2 s. 79; SZWOCH R.: Słownik kociewski Bernarda Sychty. Starogard Gd. 1992; WALKUSZ J.: Duchowieństwo katolickie diecezji chełmińskiej 1918-1939. Pelplin 1992 (indeks); MILEWSKI J.: Ks. prałat dr Bernard Sychta twórca słowników Kaszub i Kociewia (1907-1982). Starogard Gd. 1993, bibliogr.; BUKOWSKI A.: Bernard Sychta w świetle swoich listów. W: *Listy B. Sychty 1937-1982.* Opr.: A. BUKOWSKI. Gd. 1994 s. 5-12; MILEWSKI J.: Mały słownik duchownych Kociewia ofiar represji 1939-1956. Starogard Gd. 1994 s. 62, fot.; KIEDROWSKA A.: Sylwetki pisarzy i poetów kaszubskich w świetle "Zrzëszy Kaszëbskiej". *Gryf Kościerski.* R. 5: 1995 nr 4 s. 3; MROSS H.: Pracownicy naukowo-dydaktyczni Seminarium Duchownego w Pelplinie 1945-1995. Słownik bio-bibliograficzny. Pelplin 1995, bibliogr.

Ks. Anastazy Nadolny

Szafraniec Kazimierz Sykstus, krypt.: Sykstus, Helimenas Wojczunas, Dr H.W. (1921-1982), paulin, historyk Kościoła.

Urodził się 21 II 1921 r. w Krakowie z rodziców Alojzego i matki Marii z d. Wojczunas. W trzecim roku życia zmarł mu ojciec, wobec czego całe dzieciństwo spędził w Domu SS. Miłosierdzia w Mydlnikach k/ Krakowa. Szkołę podstawową im. J. Kochanowskiego w Krakowie ukończył w 1929 r., średnią zaś w Gimnazjum Paulinów w l. 1931-1937. Po złożeniu profesji zakonnej 8 VIII 1938 r., kontynuował studia humanistyczne, a następnie filozoficzno-teologiczne w Leśnej Podlaskiej i na Jasnej Górze. Święcenia kapłańskie otrzymał na Jasnej Górze 23 VI 1946 r. W roku następnym rozpoczął studia historyczne na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego, gdzie w 1952 r. uzyskał doktorat na podstawie pracy o dziejach konwentu jasnogórskiego. Pełnił odtąd obowiązki prefekta kleryków, bibliotekarza i archiwisty jasnogórskiego, a w l. 1952-1957 sekretarza generalnego. W 1966 r. przeniósł się do Krakowa na Skałkę i pełnił tam do roku 1967 obowiązki rektora studiów, przeora konwentu i wykładowcy

patrologii, języka łacińskiego i niemieckiego. W 1967 r. wyjechał przez Włochy do Doylestown w USA, gdzie przez krótki czas należał do kolegium redakcyjnego miesięcznika "Jasna Góra" i pracował nad dziejami tamtejszego sanktuarium. Zniechęcony do tamtejszych warunków dwa lata później powrócił do kraju. Na Jasnej Górze pełnił w l. 1969-1972 obowiązki kronikarza sanktuarium i korespondenta przy Biurze Prasowym Sekretariatu Episkopatu Polski. W międzyczasie przebywał w Szwecji i Palestynie. W 1973 r. objął ponownie obowiązki rektora domu krakowskiego, podejmując studia badawcze nad religijnością polską, a następnie po uzyskaniu licencjatu z teologii życia wewnętrznego podjął zajęcia dydatyczne w Prymasowskim Studium Życia Wewnętrznego. W 1977 r. generał J. Tomziński mianował go przeorem Jasnej Góry. Po wygasnięciu kadencji w czerwcu 1979 r. zamieszkał na własną prośbę najpierw w Leśniowie k/ Żarek, gdzie podjął studia nad dziejami kultu Matki Bożej Lesniowskiej, a w listopadzie 1979 r. przeniósł sie do Leśnej Podlaskiej. Podjął tam prace badawcze nad dziejami klasztoru w związku z jubileuszem 300-lecia znalezienia cudownego obrazu. Zainicjował peregrynację jego kopii wśród parafian, comiesięczną nowennę ku Jej czci oraz przygotował formularz Mszy św. o Matce Bożej Leśniańskiej. W kwietniu 1982 r. przeniósł się do klasztoru w Brdowie, gdzie 10 XII tegoż roku zmarł wskutek wylewu krwi do mózgu. O. Szafraniec był zamiłowanym historykiem zakonu, z pasją tłumaczył różne dzieła paulińskie i kroniki , był jednak bojaźliwym człowiekiem, co spowodowało, że w obawie rewizji władz bezpieczeństwa reżimu stalinowskiego zniszczył akta Armii Krajowej i "sanacyjną" bibliotekę Gimnazjum Paulinów. Pod koniec życia zajmował się teologią życia duchowego, założył zgromadzenie Trójcy Przenajświętszej i pisał prace z dziedziny ascetyki.

I.

1. Mały przewodnik po Jasnej Górze. W: K. RACZYŃSKI: *Cudowny obraz Matki Boskiej na Jasnej Górze.* Częstochowa 1948 s. 91-104.

2. Niepokalana a Jasna Góra. Duszp. Pol. Zagr. R. 6: 1955 s. 19-34.

3. Święto Matki Boskiej Częstochowskiej. *Ruch. Biblij.* R. 9: 1956 s. 205-208.

4. Jasna Góra. Studium z dziejów kultu Matki Boskiej Częstochowskiej. *Sacr. Pol. Mill.* T. 4. R. 1957 s. 1-59.

5. Królowa Narodu Polskiego. *Homo Dei.* R. 26: 1957 s. 888-895.

6. Królowa Polski. *Homo Dei.* R. 26: 1957 s. 164-170.

7. Trzechsetlecie Maryjnej Elekcji. *Aten. Kapl.* R. 49: 1957 t. 54 s. 16-27.

8. Z badań nad genezą tytułu Najświętszej Panny "Królowej Polski". *Ruch. Biblij.* R. 10: 1957 s. 271-279.

9. Kult św. Józefa. Homo Dei. R. 27: 1958 s. 165-169.

10. Wyd.: Opis przeniesienia obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej z Jerozolimy na Jasną Górę. *Arch. Bibl. Muz.* T. 1: 1960 nr 1 s. 196-204.

11. Konwent Paulinów jasnogórskich, 1382-1864. W: *Archiwum Ordinis S. Pauli Primi Eremitae. Disserationes.* T. 1. R. 1966 s. 1-146.

12. Skarbiec Najświętszej Maryi Panny na Jasnej Górze w Częstochowie. Przewodnik turystyczny. Częstochowa 1966 8° ss. 56.

13. That's for me? To dla mnie? [Przekazanie pap. Pawłowi VI albumu z Doylestown]. *Jasna Góra* (USA). R. 8: 1967 nr 7 s. 189-191.

14. Doroczna uroczystość Matki Boskiej Częstochowskiej 27 sierpnia 1967 r. *Jasna Góra* (USA). R. 8: 1967 nr 8 s. 216-218.

15. Z różańcem w ręku. Jasna Góra. (USA). R. 8: 1967 nr 8 s. 221-225.

16. Artykuły w: *Jasna Góra* (USA). R. 9: 1968: Boże Narodzenie, nr 10 s. 272-274; 17. Capital of Bucks County Doylestown, nr 2 s. 46-48; 18. Czcimy to Serce, nr 6 s. 144-145; 19. Dreams, nr 3 s. 77-79; 20. Dzień dziś radosny [wiersz ku czci J. Zagrodzkiego], nr 7 s. 188; 21. Dzień Zaduszny, nr 9 s. 244-245; 22. Kościół, nr 4 s. 88-90; 23. Miłość Najświętszej Maryi Panny ku Bogu, nr 2 s. 35-36; 24. Najświętsza Maryja Panna Królowa, nr 5 s. 116-90; 25. Różaniec, nr 8 s. 216; 26. Św. Józef, nr 3 s. 60-61; 27. Św. Kazimierz, nr 3 s. 62-65; 28. Św. Paweł Pierwszy Pustelnik, nr 1 s. 3-4; 29. Św. Stanisław Kostka, nr 7 s. 182-185; 30. The Assuption of Our Haevenly Mother, nr 7 s. 201-202; 31. The Immaculate Conception, nr 10 s. 287; 32. Wierzę, nr 4 s. 88-90; 33. Witraże sanktuarium [w Doylestown], nr 1 s. 9-12; nr 2 s. 37-40; nr 3 s.

66-69; nr 4 s. 94- 97; nr 5 s. 121-123; nr 6 s. 154-156; nr 7 s. 190-192; nr 8 s. 222-224.

34.Chapel of St. Paul the First Hermit. *Jasna Góra* (USA). R. 10: 1969 nr 1 s. 19-20.

35. Przeor Kordecki. W trzechsetlecie zgonu 1673-1973. *Aten. Kapl.* R. 65: 1973 t. 81 s. 284-302. 0

36. Die Kunstschätze des Klosters Jasna Góra. Leipzig 1977 8° ss. 148. -Toż. Wydanie w j. angielskim, polskim i włoskim. Współautorzy: J. PASIERB, J. SAMEK, [Po śmierci Szafrańca opuszczono jego nazwisko].

37. Święcenia o. Augustyna Kordeckiego. *Collect. Theol.* R. 48: 1978 nr 1 s. 157-164.

38. Ewangeliczność życia zakonnego. *Collect. Theol.* R. 48: 1978 nr 1 s. 157-164.

39. Sześćsetlecie Jasnej Góry, 1382-1982. *Collect. Theol.* R. 48: 1978 nr 2 s. 79-96. -Toż. w j. angielskim: 600th Anniversary Jasna Góra. *Collect. Theol.* R. 48: 1978 nr spec. s. 175-191.

40. Decus Podlachiae - Ozdoba Podlasia. Sanktuarium Matki Boskiej Leśniańskiej w światłach Trzechsetlecia (1683-1983). *Collect. Theol.* R. 51: 1980 nr 3 s. 5-39, nadb.

41. O. Augustyn Kordecki w świetle duchowości paulinów polskich XVII w. W. 1980 Wydaw. ATK 8° ss. 179.

42. O. H. W.: Rozalia Celakówna (1901-1944). W: *Chrześcijanie.* Red. B. BEJZE. W. 1980 s. 483-499.

43. Teologia życia zakonnego. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 4 s. 5-26.

44. Z dziejów Jasnej Góry. Próba wyjaśnienia genezy klasztoru i sanktuarium w świetle analizy źródeł historycznych. W. 1980 Wydaw. ATK 8° ss. 170, nlb. 48.

45. Duchowość paulinów jasnogórskich w świetle "Conversio morum Paulinorum" o. Grzegorza Terecego. *Stud. Clar.* T. 1: 1981 s. 166-193.

46. Krystyna Maria Suda (1935-1952). W: *Chrześcijanie.* Red. B. BEJZE. T. 8. W. 1982 s. 384-447.

47. Życie eucharystyczne wspólnoty zakonnej. *Collect. Theol.* R. 52: 1982 nr 4 s. 5-19.

48. Życie zakonne w Kościele współczesnym. *Collect. Theol.* R. 52: 1982 nr 5 s. 5-35.

49. Iskra. Życiorys siostry Marii Faustyny, Służebnicy Bożej. P. 1983 Pallottinym 8° ss. 74.

50. Światłość wielka nad Leśną. Leśna Podlaska 1983 8° ss. 74.

51. Konsekracja zakonna - sens i wartość. *Collect. Theol.* R. 54: 1984 nr 1 s. 37-44.

52. Teologia życia wewnętrznego. W. 1975 ss. 60. Mps. Bibl. Jasnogórska, sygn. III 35.227.

II.

J. PŁATEK: Wspomnienie o śp. ojcu dr Kazimierzu Szafrańcu. Biul. Zak. Paulinów. 12: 1982 nr 6 s. 13-23; Z. MŁYNARSKI: Ś.p. ojciec Kazimierz Szafraniec. W: K. Szafraniec: Światłość wielka nad Leśną. Leśna Podl. 1983 s. 76-78; Kongres mariologiczny w Rzymie 24-28 X 1954. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 1955 s. 81-84; A new Father at the Shrine. Jasna Góra (USA) R. 8: 1967 nr 7 s. 207; J. STASZEWSKI: Święte Tysiąclecie Polski. *Euhemer.* 1959 s. 434-435.

O. Janusz Zbudniewek ZP.

Szreder Feliks (1914-1989), zmartwywstaniec, biblista.

Urodził się 16 XII 1914 r. w Prokowskich Chróstach na Kaszubach, jako syn Józefa i Marty z Plichtów. Uczył się w Prokowie i w Gimnazjum Klasycznym w Kartuzach. Wstąpił do zmartwychwstańców 12 IX 1932 r. w Krakowie i złożył 15 III 1934 r. pierwsze śluby zakonne. Uzupełnił wiedzę i zdał maturę w Państwowym Gimnazjum im. T. Kościuszki we Lwowie. Tam też studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Jana Kazimierza. Święcenia kapłańskie przyjął 21 XII 1939 r. w Krakowie. Ukończył studia i pogłębiał wiedzę u profesorów Uniw. Jagiellońskiego, jako wicerektor alumnatu od 27 I 1942 r. Magisterium uzyskał 15 X 1945 r. za pracę: *Magnificat - rozbiór krytyczny.* Był katechetą na Woli Duchackiej oraz w szkołach Złocieńca. Doktorat obronił 24 VII 1952 r. na podstawie pracy: *Nauka o Trójcy Świętej według Wilhelma Ockhama,* będąc uczniem ks. prof. I. Różyckiego. Licencjat nauk biblijnych uzyskał 24 VI 1966 r. w Rzymie. Uczestniczył w podróży naukowej na Bliski Wschód i do Egiptu. W l. 1952-1957 wykładał dogmatykę i biblistykę w Seminarium zmartwychwstańców w Poznaniu, później w mniejszym zakresie w częstochowskim Seminarium Duchownym, w Seminarium paulinów i w Instytucie Liturgicznym w Krakowie. Należał do tłumaczy z języków oryginalnych Biblii Tysiąclecia. Pomagał też w pracy duszpasterskiej w Poznaniu i w Krakowie. Był spowiednikiem zakonnic, głosił nauki rekolekcyjne, prowadził dni skupienia, godziny biblijne, wygłaszał odczyty. Zmarł 9 V 1989 r. w Krakowie.

I.
1. Synowie przemienienia będą synami zmartwychwstania. *Dz. Chic.* R. 52: 1942 nr 80 s. 41.
2. Ważniejsze metafory eklezjologiczne w Piśmie św. *Ruch Biblij.* R. 15: 1962 s. 321-329.
3. Nauczyciel mocy i miłości ks. Piotr Semenenko CR. *Dz. Chic.* R. 75: 1965 nr 274 s. 9, 11.
4. Tłum.: Czwarta Księga Królewska. W: *Biblia Tysiąclecia.* P. 1965 Pallottinum 8° s. 386-398. -Toż. P. 1971. -Toż. P. 1980. -Toż. P. 1984. -Toż. P. 1988.
5. Eschatologiczna istota Kościoła. W: *Idee przewodnie soborowej Konstytucji o Kościele.* Kr. 1971 s. 295-322.
6. Homilie na rok A od 11 do 34 niedzieli. W: *Homilie i godziny biblijne.* Kr. 1972 s. 90-199.
7. Św. Józef a zjednoczenie hipostatyczne. *Ruch. Biblij.* R. 27: 1974 s. 215-220. -Toż. W: L. STRADA: *Patron doskonały.* Kr. 1976 s. 26-33.
8. Ostatnia Wieczerza. *Stud. Warm.* T. 12: 1975 s. 445-448.
9. Nauka o Trójcy Świętej według Wilhelma Ockhama. Kr. 1951 4° ss. 82. Mps. Arch. UJ.

II.
Nekrolog. *Notitiae.* T. 6: 1989 nr 2 s. 44; Śp. ks. Feliks Szreder CR. *Wiad. Prow. Pol. Zgr. Zmartw. P.N.J.Ch.* R. 1989 nr 5-6 s. 130-131; MICEWSKI B.: Śp. ks. F. Sz. CR. *Ruch Biblij.* R. 43: 1990 nr 3-6 s. 166-168; IWICKI J.: Resurrectionist Charism ...T. 3. R. 1992 s. 183, 317, 495-496; MICEWSKI B.: Zmartwychwstańcy w Diecezji Krakowskiej. *Anal. Crac.* T. 24: 1992 s. 321-347; TENŻE: Sześćset trzydzieści lat Woli Duchackiej. Kr. 1994 s. 33, 35, 36, 38.

Ks. Bolesław Micewski CR

Sztafrowski Edward, krypt.: X.E.Sz. (1929-1992), profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, kanonista.

Urodził się 19 IX 1929 r. w Pińczowie jako syn Jana i Stanisławy z d. Błazińska. Uczęszczał do miejscowej szkoły powszechnej (1936-1943), kontynuował naukę na tajnych kompletach w zakresie szkoły średniej. Po zakończeniu wojny uczył się w Państwowym Liceum i Gimnazjum im. Hugona Kołłątaja w Pińczowie, w maju 1948 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. W l. 1948-1954 studiował w Seminarium Duchownym w Kielcach. Po uzyskaniu 17 IV 1954 r. święceń kapłańskich pracował na wikariatach w Lelowie (1954-1955) i Bodzentynie (1955-1956). W październiku 1956 r. rozpoczął studia na Wydziale Prawa Kanonicznego Katol. Uniw. Lubelskiego, gdzie uzyskał licencjat i tytuł magistra (1958), a następnie doktorat (1960) na podstawie rozprawy pt.: *Warunki budowy kościoła w prawie kanonicznym.* Po powrocie do Kielc pełnił funkcję notariusza (1963-1967) i wicekanclerza (1967-1986) Kieleckiej Kurii Diecezjalnej. W l. 1964-1983 był redaktorem "Kieleckiego Przeglądu Diecezjalnego", a od 1961 r. promotorem sprawiedliwości w Sądzie Biskupim w Kielcach. W styczniu 1961 r. podjął zlecone mu czasowo wykłady z zakresu teologii moralnej, fundamentalnej i historii doktryn społecznych w Kieleckim Seminarium Duchownym, podjął równocześnie funkcję prefekta studiów (1961-1964). W 1970 r. biskup kielecki powierzył mu wykłady prawa kanonicznego, prowadził je w Kieleckim Seminarium do końca swego życia.

W październiku 1967 r. został zatrudniony na stanowisku adiunkta na Wydziale Prawa Kanonicznego Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. W 1973 r. przeprowadził przewód habilitacyjny na podstawie rozprawy pt.: *Kolegialne działanie biskupów na tle Vaticanum II.* W 1975 r. został zatrudniony na stanowisku docenta Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, w 1980 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w 1987 r. profesora zwyczajnego; był kierownikiem Katedry Socjologii Prawa Kościelnego. Od 1968 r. należał do zespołu redakcyjnego kwartalnika "Prawo Kanoniczne", równocześnie był członkiem Senackiej Komisji Wydawniczej ATK, w 1983 r. został członkiem kolegium redakcyjnego kieleckiego kwartalnika homiletycznego "Współczesna Ambona". Uczestniczył aktywnie w pracach przygotowawczych do II Synodu Plenarnego jako przewodniczący Komisji Upowszechniania Prawa Kanonicznego. Był członkiem Centralnej Komisji d/s Tytułu

Naukowego i Stopni Naukowych oraz członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Kanonistów. W styczniu 1984 r. bp Stanisław Szymecki mianował go promotorem III Synodu Diecezji Kieleckiej, w miesiąc później otrzymał nominację na stanowisko referenta do spraw prawnych w Kieleckiej Kurii Diecezjalnej. Od 1985 r. był członkiem Kolegium Konsultorów, a od 1991 r. należał do Rady Kapłańskiej diecezji kieleckiej. Przez długie lata pełnił funkcję rektora kościoła seminaryjnego św. Trójcy w Kielcach, sprawował również czasowo obowiązki dyrektora Studium Teologiczno-Pastoralnego dla księży diecezji kieleckiej.

Pozostawił bogatą spuściznę piśmienniczą, jego dorobek naukowy łączy się ściśle z posoborowym prawodawstwem kościelnym. Szczególne znaczenie naukowe ma jego wielotomowe wydawnictwo prawodawstwa posoborowego, które przyczyniło się do upowszechnienia źródeł prawa kanonicznego po Soborze Watykańskim II. Publikował komentarze kanonistyczne dla studentów i duchowieństwa. Wykształcił wielu magistrów i doktorów prawa kanoniczengo. Wyróżniony został następującymi odznaczeniami kościelnymi: kanonika honorowego (1973), kanonika gremialnego (1982), prepozyta (1991) kapituły katedralnej w Kielcach oraz prałata honorowego papieża Jana Pawła II (1992). Zmarł nagle w Kielcach 21 IV 1992 r. Pogrzeb odbył się 24 IV 1992 r. z udziałem prymasa Polski, kardynała Józefa Glempa. Został pochowany w grobowcu kapitulnym na Starym Cmentarzu w Kielcach.

I.

1. Ks. Józef Tarnowski. *Kiel. Prz. Diec.* R. 40: 1964 nr 2 s. 95-98.

2. Ks. Mieczysław Tadeusz Kozłowski. *Kiel. Prz. Diec.* R. 40: 1964 nr 4 s. 191-192.

3. Ks. Roman Miłoch.*Kiel. Prz. Diec.* R. 40: 1964 nr 4 s. 189-191.

4. Praktyczne uwagi dla proboszczów dotyczące rozpoczęcia spraw małżeńskich. *Kiel. Prz. Diec.* R. 40: 1964 nr 6 s. 263-283.

5. Tłum.: Instrukcja Kongregacji Obrzędów w sprawie odprawiania mszy wotywnych przez kapłana chorego lub o słabym wzroku. *Kiel. Prz. Diec.* R. 41: 1965 nr 2 s. 60-62.

6. Pielgrzym pokoju w Bombaju. *Kiel. Prz. Diec.* R. 41: 1965 nr 2 s. 49-60.

7. Schemat wigilii biblijnej: miłość Boga i bliźniego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 41: 1965 nr 6 s. 265-269.

8. Schemat wigilii biblijnej: o Matce Bożej. *Kiel. Prz. Diec.* R. 41: 1965 nr 6 s. 269-273.

9. Trzy nowe ustawy. *Kiel. Prz. Diec.* R. 41: 1965 nr 1 s. 37-45.

10. Wigilia biblijna: krzyż znakiem zbawienia i miłości. *Kiel. Prz. Diec.* R. 41: 1965 nr 5 s. 216-223.

11. Milenium w diecezji kieleckiej. *Kiel. Prz. Diec.* R. 42: 1966 nr 6 s. 243-256.

12. Uprawnienia biskupów w sprawach małżeńskich. *Pr. Kanon.* R. 10: 1967 nr 3-4 s. 252-273.

13. Ingres do katedry nowego ordynariusza diecezji kieleckiej. *Kiel. Prz. Diec.* R. 44: 1968 nr 2 s. 71-77.

14. Odrzucenie skargi powodowej na podstawie art. 64 instrukcji "Provida". *Pr. Kanon.* R. 11: 1968 nr 3-4 s. 383-385.

15. Tłum. i zebrał: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 1. W. 1968 Akad. Teol. Katol. 8^0 z. 1 ss. 237; z. 2 ss. 249; z. 3 ss. 289. *Pr. Kanon.* R. 11: 1968 nr 3-4 s. 251-302.

16. Śp. ksiądz biskup Edward Muszyński. *Kiel. Prz. Diec.* R. 44: 1968 nr 3 s. 117-124.

17. Uroczystości maryjne w Piekoszowie. *Kiel. Prz. Diec.* R. 44: 1968 nr 6 s. 244-249.

18. Współpracownicy biskupa diecezjalnego w pasterskim posługiwaniu. (O duchowieństwie w szczególności). W. 1968 Akad. Teol. Katol. 8^0 ss. 205. Wyd. 2 zmienione i poszerzone. W. 1977 Akad. Teol. Katol. 8^0 ss. 320.

19. Nabożeństwo Słowa Bożego. W: *Pismo Święte w duszpasterstwie. Materiały II kursu homiletycznego*. Opr. L. KUC. W. 1969 s. 235-321. Współautor.

20. Rec.: Norme di applicazione dei Documenti del Vaticano II. Roma 1968. *Pr. Kanon.* R. 12: 1969 nr 3-4 s. 349-350.

21. Tłum. i zebrał: Posoborowe prawodawstwo kościelne. *Pr. Kanon.* R. 12: 1969 nr 1-2 s. 273-338; nr 3-4 s. 293-347.

22. Zmiany w prawie kodeksowym dotyczące święceń. *Pr. Kanon.* R. 12: 1969 nr 3-4 s. 29-78.

23. Źródła prawodawstwa posoborowego. W: *Posoborowe publikacje teologiczne w Polsce.* Red. J. MYŚKÓW, B. PRZYBYSZEWSKI. W. 1969 s. 335-343.

24. Kapłaństwo wspólne. *Pr. Kanon.* R. 13: 1970

nr 1-2 s. 159-180.

25. Miejsca i czasy święte. W. 1970 Akad. Teol. Katol. 8° ss. 225. Wyd. 2 zmienione i poszerzone. W. 1982 Akad. Teol. Katol. 8° ss. 299.

26. Nowe aspekty prawne posługiwania proboszczowskiego. *Pr. Kanon.* R. 13: 1970 nr 1-2 s. 59-100.

27. Tłum. i zebrał: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 2. W. 1970 Akad. Teol. Katol. 8° z. 1 ss. 369; z. 2 ss. 470; z. 3 ss. 414; z. 4 ss. 152. *Pr. Kanon.* R. 13: 1970 nr 1-2 s. 229-284; nr 3-4 s. 183-271.

28. Dlaczego trzy czytania? W: *Chrystus wzywa i uczy. Materiały kursu homiletyczno- katechetycznego.* Red. L. KUC. W. 1971 s. 31-55.

29. Inspiracje soborowe w zakresie prawa kanonicznego. *Pr. Kanon.* R. 14: 1971 nr 1-2 s. 3-27. -Toż. *Kiel. Prz. Diec.* R. 48: 1973 nr 3 s. 119-135.

30. Liturgia słowa w pierwsze piątki miesiąca. *Kiel. Prz. Diec.* R. 46: 1971 nr 1 s. 22-41.

31. Tłum. i zebrał: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 3. W. 1971 Akad. Teol. Katol. 8° z. 1 ss. 346; z. 2 ss. 278; z. 3 ss. 250. *Pr. Kanon.* R. 14: 1971 nr 1-2 s. 267-305; nr 3-4 s. 239-303.

32. Udział wykładowcy w przygotowaniu i przeprowadzeniu wykładu. *Pr. Kanon.* R. 14: 1971 nr 3-4 s. 335-341.

33. Uprawnienia Konferencji Biskupów. *Pr. Kanon.* R. 14: 1971 nr 1-2 s. 29-60.

34. Kolegialność biskupów według soborowej konstytucji "Lumen gentium". *Pr. Kanon.* R. 15: 1972 nr 3-4 s. 3-53.

35. Nowa bibliografia międzynarodowa. Rec.: Répertoire des publications de l'année 1968. Wyd. R. METZ i J. SCHLICK. Strasbourg 1969. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 1 s. 187-189.

36. Pokuta "sakramentalna" na tle pokutnej praktyki Kościoła. *Kiel. Prz. Diec.* R. 47: 1972 nr 5 s. 221-226.

37. Tłum. i zebrał: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 4. W. 1972 Akad. Teol. Katol. 8° z. 1 ss. 334; z. 2 ss. 427; z. 3 ss. 187.

38. Tłum.: Deklaracja Kongregacji Doktryny Wiary broniąca katolickiej nauki o Kościele przeciwko niektórym współczesnym błędom. *Kiel. Prz. Diec.* R. 48: 1973 nr 4 s. 152-163.

39. Kolegialność hierarchii kościelnej przed Soborem Watykańskim II. *Pr. Kanon.* R. 16: 1973 nr 1-2 s. 17-44.

40. Nowe aspekty prawne małżeństwa. *Kiel. Prz. Diec.* R. 48: 1973 nr 1 s. 11-19.

41. Synod Biskupów nowym organem kolegialnym. *Pr. Kanon.* R. 16: 1973 nr 3-4 s. 111-169.

42. Udział biskupów w pracach odnowionej Kurii Rzymskiej. *Pr. Kanon.* R. 16: 1973 nr 3-4 s. 171-190.

43. Homilie na pierwsze piątki miesiąca. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych.* Cykl C. Red. J. STROBA. W. 1974 s. 387-405. Współautor.

44. Homilie na uroczystość Serca Jezusowego. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych.* Cykl C. Red. J. STROBA. W. 1974 s. 406-410. Współautror.

45. Tłum.: Konstytucja apostolska "Laudis canticum" promulgująca modlitewną służbę Bożą odnowioną na zarządzenie Powszechnego Soboru Watykańskiego II. *Kiel. Prz. Diec.* R. 50: 1974 nr 3-4 s. 97-154.

46. Msza św. czynnością Chrystusa i Ludu Bożego hierarchicznie uporządkowanego. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych.* Cykl C. Red. J. STROBA. W. 1974 s. 421-425.

47. Odpust jubileuszowy. *Kiel. Prz. Diec.* R. 50: 1974 nr 2 s. 69-73.

48. Tłum. i zebrał: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 5. W. 1974 Akad. Teol. Katol. 8° z. 1 ss. 289; z. 2 ss. 386; z. 3 ss. 217.

49. Uroczyste pożegnanie obrazu Matki Bożej. *Kiel. Prz. Diec.* R. 50: 1974 nr 5 s. 193-206.

50. Tłum.: Wprowadzenie Ogólne do Liturgii Uświęcenia Czasu. *Kiel. Prz. Diec.* R. 50: 1974 nr 3-4 s. 105-154.

51. Homile na dni poświęcone Matce Bożej. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych.* Cykl A. Red. J. STROBA. W. 1975 s. 461-504. Współautor.

52. Homilie na dni poświęcone świętym. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych.* Cykl A. Red. J. STROBA. W. 1975 s. 505-543. Współautor.

53. Homilie na uroczystości i święta Pańskie. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych.* Cykl A. Red. J. STROBA. W. 1975 s. 428-460. Współautor.

54. Kazania pasyjne. W: *Komentarz biblijny i homiletyczno-liturgiczny do niedzielnych i świątecznych czytań mszalnych.* Cykl A. Red. J. STROBA. W. 1975 s. 544-566.

55. Kolegialne działanie biskupów na tle Vaticanum II. Studium dogmatyczno-kanoniczne. W. 1975 Akad. Teol. Katol. 8° ss. 281. [Rozpr. habilitacyjna].

56. Odnowa soborowa w Kościele kieleckim. *Kiel. Prz. Diec.* R. 51: 1975 nr 4 s. 165-191.

57. Tłum. i zebrał: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 6. W. 1975 Akad. Teol. Katol. 8° z. 1 ss. 354; z. 2 ss. 400; z. 3 ss. 192.

58. Liturgia słowa we mszach obrzędowych wotywnych i żałobnych. W. 1976 Akad. Teol. Katol. 8° ss. 405.

59. Odnowione przepisy prawno-liturgiczne sakramentu namaszczenia chorych. *Pr. Kanon.* R. 19: 1976 nr 3-4 s. 65-80.

60. Prawo kanoniczne w okresie odnowy posoborowej. Podręcznik dla duchowieństwa. T. 1. W. 1976 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 603.

61. Uwagi praktyczne dla trybunałów delegowanych do przesłuchania stron lub świadków w pojedyńczych wypadkach. *Kiel. Prz. Diec.* R. 52: 1976 nr 6 s. 260-273.

62. Formacja kanoniczna alumnów Seminarium Duchownego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 53: 1977 nr 4-5 s. 194-200.

63. Tłum. i zebrał: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 7. W. 1977 Akad. Teol. Katol. 8⁰ z. 1 ss. 284; z. 2 ss. 353; z. 3 ss. 225. T. 8 z. 1 ss. 306; z. 2 ss. 290; z. 3 ss. 170.

64. Synod diecezjalny. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 347-360.

65. La théorie du Concile oecuménique dans la lumière du Vatican II. *Collect. Theol.* R. 47: 1977 nr specjalny s. 93-112. -Toż w j. polskim pt. Teoria soboru powszechnego w świetle Vaticanum II. *Collect. Theol.* R. 48: 1978 nr 1 s. 37-56.

66. Wspomnienie pośmiertne. Ks. Henryk Smoczyński. *Kiel. Prz. Diec.* R. 53: 1977 nr 2 s. 94-97.

67. Centralne uroczystości jubileuszowe 250-lecia Seminarium Duchownego w Kielcach. *Kiel. Prz. Diec.* R. 54: 1978 nr 3 s. 99-122.

68. Kilka uwag technicznych dotyczących pisania artykułów i innych opracowań. *Kiel. Prz. Diec.* R. 54: 1978 nr 2 s. 55-64.

69. Tłum. i zebrał: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 9. W. 1978 Akad. Teol. Katol. 8⁰ z. 1 ss. 234; z. 2 ss. 324; z. 3 ss. 117.

70. Biskupi koadiutorzy i pomocniczy. *Pr. Kanon.* R. 22: 1979 nr 3-4 s. 55-79.

71. Działalność ustawodawcza papieża Pawła VI. *Pr. Kanon.* R. 22: 1979 nr 3-4 s. 3-37.

72. Tłum. i zebrał: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 10. W. 1979 Akad. Teol. Katol. 8⁰ z. 1 ss. 364; z. 2 ss. 417.

73. Prawo kanoniczne w okresie odnowy posoborowej. Podręcznik dla duchowieństwa. T. 2. W. 1979 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 679.

74. Śp. ks. prałat Jan Mucha. *Kiel. Prz. Diec.* R. 55: 1979 nr 2-3 s. 138-144.

75. Współpracownicy papieża w pasterskim posługiwaniu. W. 1979 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 192.

76. Modyfikacje przepisów kodeksowych o kościołach i ołtarzach w prawodawstwie posoborowym. *Pr. Kanon.* R. 23: 1980 nr 1-2 s. 201-230.

77. La position de l'évêque de Roma dans le Collège Épiscopal. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr specjalny s. 133-160. -Toż w j. polskim pt.: Pozycja biskupa rzymskiego w Kolegium Biskupów. *Collect. Theol.* R. 50: 1980 nr 3 s. 35-62.

78. Tłum. i zebrał: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 11. W. 1980 Akad. Teol. Katol. 8⁰ z. 1 ss. 332; z. 2 s. 318.

79. Prawodawcze zadania synodu diecezjalnego po soborze watykańskim drugim. *Warm. Wiad. Diec.* R. 35: 1980 nr 6 s. 279-284.

80. Funkcje dziekana w świetle prawa posoborowego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 57: 1981 nr 6 s. 264-273.

81. Kuria Rzymska. Studium historyczno-kanoniczne. W. 1981 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 280.

82. Mucha Jan. W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 s. 46-47.

83. Muszyński Edward. W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 s. 47-48.

84. Papież a Kolegium Biskupów. *Anal. Crac.* T. 13: 1981 s. 377-395.

85. Pomoce duszpasterskie. W: *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego.* Red. J. KUDASIEWICZ. W. 1981 s. 461-577.

86. Popiel Chościak Wincenty Teofil. W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 s. 123-124.

87. Posługi i obowiązki zwiazane z sakramentem chrztu. W: *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego.* Red. J. KUDASIEWICZ. W. 1981 s. 77-92.

88. Tajemnica eucharystii w praktyce życia chrześcijańskiego. W: *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego.* Red. J. KUDASIEWICZ. W. 1981 s. 371-456.

89. Zasady sprawowania sakramentu bierzmowania. W: *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego.* Red. J. KUDASIEWICZ. W. 1981 s. 182-192.

90. Rec.: Grundriss des anchkonziliaren Kirchenrechts. Red. J. LISTL. Regensburg 1980. *Pr. Kanon.* R. 25: 1982 nr 3-4 s. 234-239.

91. Wprowadzenie do liturgii mszy niedzielnych i świątecznych. Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 512.

92. Egzamin kościelny. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 707-708.

93. Kielecki synod pastoralny. *Kiel. Prz. Diec.* R. 59: 1983 nr 3 s. 113-115.

94. Mucha Jan. W: *Słow. pol. teol. katol.* T. 6. W. 1983 s. 521-522.

95. Nowy model synodu diecezjalnego - synod pastoralny. *Kiel. Prz. Diec.* R. 59: 1983 nr 4 s. 134-144.

96. Odnowiony kodeks prawa kanonicznego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 59: 1983 nr 5 s. 179-183. -Toż. W: *Duszpasterstwo w świetle nowego kodeksu prawa kanonicznego.* Red. J. SYRYJCZYK. W. 1985 s. 17-23.

97. Pasterz Kościoła powszechnego. *Gość Niedz.* R. 60: 1983 nr 24 s. 4-5.

98. Tłum. i zebrał: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 12. W. 1983 Akad. Teol. Katol. 8⁰ z.1 ss. 350; z. 2 ss. 402; z. 3 ss. 311; z. 4 ss. 352.

99. Pycia Jacek. W: *Słow. pol. teol. katol.* T. 6. W. 1983 s. 744-745.
• 100. Sakrament małżeństwa w nowym kodeksie prawa kanonicznego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 59: 1983 nr 5 s. 183-194.
101. Duszpasterski synod kielecki. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 5 s. 292-299.
102. Kilka uwag na temat III synodu kieleckiego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 2 s. 124-128.
103. Komunikat Sekretariatu III Synodu Diecezjalnego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 3 s. 184-185.
104. Konferencje biskupie. Studium historyczno-kanoniczne. W. 1984 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 351.
105. Lud Boży w strukturze Kościoła. *Aten. Kapł.* R. 76: 1984 t. 102 z. 2 s. 205-221.
106. Moc wiary [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 12: 1984 nr 4 s. 56-57.
107. Motywy orzeczenia ważności małżeństwa z tytułu całkowitej symulacji w praktyce Roty Rzymskiej. W: *Kościół i prawo.* Red. J. KRUKOWSKI. T. 3. Lubl. 1984 s. 155-175.
108. Wprowadzenie do liturgii mszy dni powszednich. T. 1. Okres Adwentu, Bożego Narodzenia, Wielkiego Postu i Wielkanocy. W. 1984 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 274.
109. Artykuły w: *Słownik teologiczny.* Red. A. ZUBERBIER. T. 1. Kat. 1985: Celibat, s. 80-81; 110. Encyklika, s. 156-157; 111. Kanonizacja, s. 233-235; 112. Kary kościelne, s. 240-241; 113. Konferencje episkopatu, s. 252-253; 114. Małżeństwo, s. 284-289.
115. Chrześcijańskie małżeństwo. Pomoce prawno-pastoralne. W. 1985 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 358.
116. Podręcznik prawa kanonicznego. T. 1. W. 1985 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 368. T. 2 ss. 304.
117. Rec.: W. SCHENDENWEIN: Das neue Kirchenrecht. Gesamtdarstellung. Graz 1983. *Pr. Kanon.* R. 28: 1985 nr 1-2 s. 229-230.
118. Urzeczywistnianie się Kościoła w duszpasterstwie parafialnym. W: *Duszpasterstwo w świetle nowego kodeksu prawa kanonicznego.* Red. J. SYRYJCZYK. W. 1985 s. 57-68.
119. Wprowadzenie do liturgii mszy dni powszednich. T. 2. Okres zwykły. W. 1985 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 400.
120. Odnowa soborowa w Kościele kieleckim. W: *Księga jubileuszu stulecia diecezji kieleckiej (1883-1983).* Kielce 1986 s. 167-181.
121. Podręcznik prawa kanonicznego. T. 3. W. 1986 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 346. T. 4 ss. 471.
122. Świeccy katolicy w Kościele. *Tyg. Powsz.* R. 40: 1986 nr 28 s. 7.
123. Zadania i cele kieleckiego synodu pastoralnego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 62: 1986 nr 2 s. 121-128.
124. Komentarz liturgiczny do mszy niedzielnych i świątecznych. T. 1. Okres Adwentu i Bożego Narodzenia. W. 1987 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 96.
125. Synod diecezjalny w doktrynie posoborowej i jej wyraz w posoborowych synodach polskich. *Pr. Kanon.* R. 30: 1987 nr 1-2 s. 61-75. -Toż. *Kiel. Prz. Diec.* R. 64: 1988 nr 2-3 s. 200-211.
126. Wprowadzenie do liturgii mszy o świętych. W. 1987 Akad. Teol. Katol. 8⁰ T. 1. Styczeń-luty ss. 182; T. 2. Marzec-kwiecień ss. 139; T. 3. Maj ss. 157; T. 4. Czerwiec ss. 147.
127. Wprowadzenie do liturgii mszy wotywnych. W. 1987 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 199.
128. Przepisy kanoniczne dotyczące przechowywania Eucharystii. *Pr. Kanon.* R. 31: 1988 nr 1-2 s. 31-41.
129. Wprowadzenie do liturgii mszy o świętych. W. 1988 Akad. Teol. Katol. 8⁰ T. 5. Lipiec ss. 165; T. 6. Sierpnień ss. 173; T. 7. Wrzesień-październik ss. 255; T. 8. Listopad-grudzień ss. 265.
130. Konferencje biskupów a Stolica Apostolska przed soborem watykańskim II. *Pr. Kanon.* R. 32: 1989 nr 3-4 s. 5-19.
131. Artykuły w: *Słownik teologiczny.* Red. A. ZUBERBIER. T. 2. Kat. 1989: Prawo kościelne, s. 144-146; 132. Sobory, s. 246-250. Współautor; 133. Synod biskupów, s. 277-278; 134. Synody, s. 278-279; 135. Zakony, s. 397-403. Współautor.
136. Red.: Słowo do niepełnosprawnych z okazji III synodu kieleckiego. Kielce 1987 Druk Diec. w Katowicach 8⁰ ss. 31, nlb. 1.
137. Struktura Kościoła. *Kiel. Prz. Diec.* R. 65: 1989 nr 2 s. 133-138.
138. Wprowadzenie do liturgii mszy za zmarłych. W. 1989 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 151.
139. W sprawie układu materiału w księdze drugiej kodeksu Jana Pawła II. *Pr. Kanon.* R. 32: 1989 nr 1-2 s. 59-77.
140. Ustawodawstwo Jana Pawła II. *Pr. Kanon.* R. 32: 1989 nr 1-2 s. 7-25.
141. Komentarz liturgiczny do mszy niedzielnych i świątecznych. T.1. W. 1990 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 96; T. 2. Okres Wielkiego Postu ss. 83; T. 3. Święte Triduum Paschalne i okres Wielkanocy ss. 132; T. 4. Okres zwykły 1-11 niedziela ss. 143.
142. Kuria diecezjalna biskupa rzymskiego. *Pr. Kanon.* R. 33: 1990 nr 3-4 s. 27-45.
143. Kuria Rzymska Jana Pawła II. *Pr. Kanon.* R. 33: 1990 nr 1-2 s. 21-81.
144. Kielecki synod diecezjalny. *Kiel. Prz. Diec.* R. 67: 1991 nr 2-3 s. 129-138.
145. Komentarz liturgiczny do mszy niedzielnych i świątecznych. W. 1991 Akad. Teol. Katol. 8⁰ T. 5. Okres zwykły 12-23 niedziela ss. 124; T. 6. Okres zwykły 24-34 niedziela ss. 117.
146. Parafia w hierarchicznej strukturze Kościoła. *Pr. Kanon.* R. 34: 1991 nr 3-4 s. 51-74.
147. Przed zakończeniem III synodu kieleckiego. *Kiel. Prz. Diec.* R. 67: 1991 nr 4 s. 333-339. Współautor.
148. Śp. ks. Mieczysław Zaława. *Kiel. Prz. Diec.* R. 67: 1991 nr 5 s. 438-440.
149. Śp. ks. prof. Marian Aleksander Żurowski SJ. *Pr. Kanon.* R. 34: 1991 nr 1 s. 5-12.

150. Ponadparafialni współpracownicy biskupa diecezjalnego. *Pr. Kanon.* R. 35: 1992 nr 3-4 s. 25-56.
151. Pozycja proboszcza w prawie kodeksowym. *Pr. Kanon.* R. 35: 1992 nr 1-2 s. 35-69.
152. Zakończenie kieleckiego synodu duszpasterskiego w bazylice katedralnej. *Kiel. Prz. Diec.* R. 68: 1992 nr 3 s. 175-177.
153. Dobrane małżeństwo - szczęśliwa rodzina. 4° s. II, 43. Mps. Bibl. SD w Kielcach.

II.

WRÓBEL T.: Katalog rektorów, wicerektorów, profesorów, ojców duchownych i prefektów. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 473-474; MROSS H.: Sztafrowski Edward. W: *Polscy kanoniści.* Red. J. R. BAR. Cz. 1 s. 206-208; Ks. Edward Sztafrowski [nekrolog]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 68: 1992 nr 6 s. 502-503; Ks. prof. dr hab. Edward Sztafrowski [nekrolog]. *Pr. Kanon.* R. 35: 1992 nr 3-4 s. 3-4; Zmarł ks. prof. Edward Sztafrowski. *Kiel. Prz. Diec.* R. 68: 1992 nr 4 s. 291-304; Akta personalne. Arch. Kurii Kiel., sygn. XS-LXXX; Ks. Edward Sztafrowski [teczka personalna].

Ks. Daniel Olszewski

Szurlej Jan Kanty (1914-1982), duszpasterz archidiecezji lwowskiej, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 15 X 1914 r. w Słobodzie Konkolnickiej, pow. Rohatyn, jako syn Antoniego i Bronisławy z Kwiatkowskich. Uczęszczał do szkoły powszechnej w Bołszowicach i do VI Gimnazjum we Lwowie. Jako kleryk lwowskiego Seminarium Duchownego studiował na Wydziale Teologicznym Uniw. Jana Kazimierza we Lwowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 29 VI 1940 r. z rąk bpa Eugeniusza Baziaka. Pracował jako wikariusz w Konkolnikach (1940-1944) i administrator parafii w Janowie k/ Lwowa (1944). Następnie został współpracownikiem ks. Michała Rękasa, z którym organizował akcje pomocy dla chorych i uchodźców na terenie Lwowa. W 1946 r. przybył do Katowic, gdzie pełnił funkcje katechety w szkołach średnich i kapelana szpitalnego. Z pracą duszpasterską łączył studia na Wydziale Teologicznym UJ, zdobywając w 1952 r. doktorat na podstawie pracy pt.: *Problem przerywania ciąży.* Przez pewien czas prowadził wykłady zlecone na KUL. W l. 1960-1977 był wykładowcą teologii moralnej w śląskim Seminarium Duchownym w Krakowie. Posiadał bogatą, wielojęzyczną bibliotekę prywatną. Po śmierci ks. Rękasa w 1964 r. został sekretarzem Krajowej Centrali Apostolstwa Chorych z siedzibą w Katowicach i redaktorem miesięcznika "Apostolstwo Chorych". Był kaznodzieją i rekolekcjonistą. Organizował dwa razy w roku Ogólnopolską Pielgrzymkę Chorych na Jasną Górę. Przewodniczył dniom skupienia dla byłych więźniarek z Ravensbrück, z którymi odbył pielgrzymkę do Rzymu (1975), Lourdes (1976), La Salette i Fatimy (1978) oraz do Wilna (1980). Zmarł 30 XII 1983 r. w drodze do katedry katowickiej i został pochowany na cmentarzu przy ul. Francuskiej w Katowicach.

I.

1. Pius XII przemawia do lekarzy. *Gość Niedz.* R. 27: 1958 nr 46 s. 353.
2. Dr Eugeniusz Peikert. *Gość Niedz.* R. 28: 1959 nr 27 s. 213.
3. Pamięci Dr. Gregora. *Gość Niedz.* R. 28: 1959 nr 2 s. 13.
4. Pogrzeb jubileuszowy. Śp. Ks. prof. dr Piotr Stach. *Gość Niedz.* R. 30: 1961 nr 36 s. 284.
5. "Dobry pasterz". Pamięci śp. ks. Arcybiskupa E. Baziaka. *Wrocł. Wiad. Kośc.* R. 17: 1972 s. 390-393. -Toż. *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 39 s. 308-309.
6. Śp. ks. arcybiskup Eugeniusz Baziak. *Gorz. Wiad. Kośc.* R. 6: 1962 s. 344-349.
7. Łacina macierzystym językiem Kościoła. *Gość Niedz.* R. 32: 1963 nr 49 s. 311.
8. Red.: *Apostolstwo Chorych.* R. 35: 1964 - 54: 1983.
9. Śp. ks. Michał Rękas. *Gość Niedz.* R. 33: 1964 nr 16 s. 92; 94; nr 17 s. 98, 100; nr 18 s. 105; nr 19 s. 110; nr 20 s. 120.
10. Tłum.: H. KÜNG: Reforma brewiarza w świetle historii. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 46: 1964 s. 236-240.
11. Profesor uniwersytetu z dyscypliną. *Gość Niedz.* R. 34: 1965 nr 10, 11.
12. Zamieszkał wśród nas! *Gość Niedz.* R. 35: 1966 nr 52 s. 307.
13. Apostolstwo chorych. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 3. W. 1960 s. 271-290.
14. Reforma sakramentu chorych. *Śl. Stud. Hist.*

Teol. T. 7: 1974 s. 289-299.
15. Nowy ryt sakramentu pokuty. *Wiad. Diec. Kat.* R. 43: 1975 nr 1-2 s. 26-29.
16. Problematyka sakramentu pokuty i praktyki nabożeństw pokutnych. *Wiad. Diec. Kat.* R. 43: 1975 nr 1-2, s. 30-36.
17. Apostolstwo chorych w Polsce. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 46 s. 5.
18. Chorych duszpasterstwo. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 253-256.
19. Piećdziesiąt lat posługi Apostolstwa Chorych ludziom chorym i cierpiącym w Polsce. *Śl. Stud. Hist. Teol.* T. 12: 1979 s. 13-37.

II.

BUSZMAN J.: Służył cierpiącym. *Tyg. Powsz.* R. 37: 1983 nr 8 s. 7; TENŻE: Służba cierpiącym. *Róże Maryi.* R. 37: 1983 nr 6 s. 208; KANTOR J.: Nasz wielki Przyjaciel. *Apost. Chor.* R. 54: 1983 nr 4 s. 15; KORCZYK M.: Wspomnienie chorych o śp. Księdziu Szurleju. *Tamże*, nr 12 s. 12-13; KURPAS J. Życie poświęcił cierpiącym. [Kazanie pogrzebowe]. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 3 s. 2; Liturgia pogrzebu Śp. Ks. Dr Jana Szurleja. *Apost. Chor.* R. 54: 1983 nr 4 s. 10-14; MICHAŁOWSKI S.: Chorym poświęcił życie. *Ład.* R. 3: 1983 nr 16 s. 7; TENŻE: Śp. ks. prałat Jan Szurlej. *Gość Niedz.* R. 52: 1983 nr 3 s. 2; RECHOWICZ M.: Kim był ksiądz Jan Kanty Szurlej? *Apost. Chor.* R. 54: 1983 nr 2 s. 16; nr 3 s. 2-3; RYSZKA Cz.: Ofiarował życie dla chorych. *Katolik.* R. 1983 nr 4 s. 5; MIEDZIŃSKI Z.: Pragnął ludzkich serc. *Tyg. Powsz.* R. 38: 1984 nr 31 s. 6, 7; MANDZIUK J.: Szurlej Jan Kanty (1914-1982). W: Słownik śląskiego duchowieństwa katolickiego [w druku].

Ks. Józef Mandziuk

Szwagrzyk Tadeusz Stanisław (1923-1992), biskup pomocniczy częstochowski, prawnik, liturgista.

Urodził się 14 XI 1923 r. w Ligocie Wielkiej k/Miechowa jako syn Piotra i Anny z d. Słomka. Szkołę powszechną ukończył w Szreniawie, nauki gimnazjalne pobierał w Miechowie, kontynuował na tajnych kompletach, a egzamin maturalny złożył w 1945 r. w Gimnzjum i Liceum im. T. Kościuszki w Miechowie. Podczas okupacji był łącznikiem AK. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w l. 1945-1949 na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego, będąc alumnem częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 5 VI 1946 r. w Częstochowie z rąk bpa T. Kubiny. W l. 1949-1954 był wikariuszem i katechetą w Krzepicach. Jednocześnie studiował na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL, uzyskując w 1953 r. licencjat z prawa kanonicznego. Rozprawę doktorską pt.: *Tabernakulum ołtarzowe w prawie kanonicznym* przygotował na seminarium ks. prof. P. Pałki na KUL-u. Doktorat z teologii uzyskał jednak w 1954 r. na Wydziale Teologicznym UJ w Krakowie. Przez rok był wikariuszem parafii św. Barbary w Częstochowie i notariuszem Kurii Diecezjalnej. Od 1955 r. był wykładowcą prawa kanonicznego i liturgiki w częstochowskim Seminarium Duchownym w Krakowie, prefektem (1956-1962) i wicerektorem (1962-1964). Ponadto wykładał prawo kanoniczne w Seminariach krakowskim i katowickim oraz w zakonnych: zmartwychwstańców, paulinów, cystersów, sercanów oraz liturgikę w Wyższym Instytucie Katechetycznym w Krakowie. W 1962 r. został zastępcą profesora na Papieskim Fakultecie Teologicznym w Krakowie. W diecezji częstochowskiej pełnił funkcje egzaminatora wikariuszów i proboszczów, egzaminatora prosynodalnego (od 1964 r.), referenta d/s zakonnych (1956-1961), redaktora kalendarza liturgicznego (1956-1962).

Dn. 3 XI 1964 r. ks. Szwagrzyk został biskupem tyt. Ity i pomocniczym w Częstochowie. Odtąd pełnił obowiązki wikariusza generalnego, prepozyta kapituły katedralnej (od 1966 r.), przewodniczącego Diecezjalnej Komisji Liturgicznej oraz kierownika wydziałów kurialnych: administracyjnego, katechetycznego, zakonnego i kultu Bożego. Brał udział w ostatniej sesji Soboru Watykańskiego II. Przygotowywał II Synod Diecezjalny jako przewodniczący Komisji Liturgicznej. Był członkiem Komisji Episkopatu d/s Duchowieństwa, Liturgii i Renowacji Obrazu Jasnogórskiego.

Uczestniczył w zjazdach teologicznych w Wiedniu i Rzymie. Zmarł 7 XII 1992 r. w Krakowie i został pochowany w krypcie kościoła na cmentarzu Kule w Częstochowie.

I.

1. Dekret generalny o uproszczeniu rubryk. *Ruch Biblij*. R. 8: 1955 nr 2 s. 149-155.

2. Sprawowanie pewnych funkcji przez diakona w nadzwyczajnych wypadkach. *Ruch Biblij*. R. 8: 1955 nr 4-5 s. 250-251.

3. Światło nieustające w liturgii Kościoła. *Ruch Biblij*. R. 8: 1955 nr 1 s. 24-37.

4. Uprawnienia płynące z przyjęcia święceń lektoratu względem kościelnych błogosławieństw. *Ruch Biblij*. R. 8: 1955 nr 4-5 s. 251-254.

5. Anioł Pański. *Ruch Biblij*. R. 9: 1956 nr 2 s. 283-288.

6. Przechowywanie Najświętszego Sakramentu w historii i liturgii Kościoła. *Ruch Biblij*. R. 9: 1956 nr 1 s. 92-106.

7. Rubrycela dla diecezji częstochowskiej. R. 1956-1962.

8. Święta Kongregacja Obrzędów. Zarządzenia i wyjaśnienia do odnowionego porządku nabożeństw podczas Wielkiego Tygodnia. *Ruch Biblij*. R. 9: 1956 nr 2 s. 302-306.

9. Ministrant do Mszy św. i jego ubiór. *Ruch Biblij*. R. 10: 1957 nr 4 s. 317-322.

10. Odpowiedzi Świętej Kongregacji Obrzędów z dnia 16 czerwca 1956 r. na zapytania i wątpliwości związane z interpretacją dekretu "De rubricis ad simpliciorem formam redigendis" z dnia 23 marca 1955 r. *Ruch Biblij*. R. 10: 1957 nr 3 s. 219-220.

11. Pius XII Papież. Motu proprio. Indulty uzupełniające Konstytucję apostolską "Christus Dominus". *Ruch Biblij*. R. 10: 1957 nr 1 s. 60-63.

12. Przechowywanie Najświętszego Sakramentu. *Ruch Biblij*. R. 10: 1957 nr 1 s. 34-52; nr 4 s. 283-299.

13. Rec.: Breviarium Romanum. *Ruch Biblij*. R. 10: 1957 nr 4 s. 349-350.

14. Rec.: Specimen Examinationis Ordinandorum. *Ruch Biblij*. R. 10: 1957 nr 3 s. 230-231.

15. Rec.: S. WÓJCIK: Wielki Tydzień według obrządku wznowionego. *Ruch Biblij*. R. *10: 1957* nr 3 s. 231-233.

16. Sacra Ritum Congregatio. De usu grammophonii et de choris mixtis in ecclesiis. *Ruch Biblij*. R. 10: 1957 nr 4 s. 314-317; nr 5-6 s. 516.

17. Wyjaśnienie Świętej Kongregacji Obrzędów dotyczące czynności liturgicznych w czasie Świętego Triduum zgodnie z odnowionym porządkiem Wielkiego Tygodnia. *Ruch Biblij*. R. 10: 1957 nr 1 s. 53-60.

18. Absolucja od cenzur. *Częst. Wiad. Diec*. R. 32: 1958 nr 6 s. 249-252; nr 7 s. 283-285.

19. Confiteor przy udzielaniu ostatnich sakramentów. *Ruch Biblij*. R. 11: 1958 nr 6 s. 556-557.

20. Czterdziestogodzinne nabożeństwo. *Częst. Wiad. Diec*. R. 32: 1958 nr 5 s. 188-191.

21. Czy może być kilka mszy żałobnych w dniu pogrzebu? *Ruch Biblij*. R. 11: 1958 nr 6 s. 553-555.

22. Droga krzyżowa. *Częst. Wiad. Diec*. R. 32: 1958 nr 12 s. 501-506.

23. Modlitwy po Mszy św. czytanej. *Homo Dei*. R. 27: 1958 nr 6 s. 920-922.

24. Msza św. za nowożeńców. *Homo Dei*. R. 27: 1958 nr 2 s. 262-263.

25. Procesja teoforyczna. *Częst. Wiad. Diec*. R. 32: 1958 nr 9 s. 380-382.

26. Renowacja postaci świętych. *Ruch Biblij*. R. 11: 1958 nr 4 s. 347-349.

27. Szafarz nadzwyczajny sakramentu bierzmowania. *Ruch Biblij*. R. 11: 1958 nr 2 s. 141-152.

28. Udzielanie dzieciom niebezpiecznie chorym ostatnich sakramentów. *Homo Dei*. R. 27: 1958 nr 5 s. 724-726.

29. Wyjaśnienia dotyczące ważności koncelebry Mszy św. *Ruch Biblij*. R. 11: 1958 nr 1 s. 60-70.

30. Benedictio mensae. *Ruch Biblij*. R. 12: 1959 nr 5 s. 517-519.

31. Błąd powszechny a ważność małżeństw. *Częst. Wiad. Diec*. R. 33: 1959 nr 2 s. 77-81.

32. Czas po Zesłaniu Ducha Świętego. *Msza Święta*. R. 15: 1959 nr 17 s. 7-9.

33. Dopuszczenie obcego kapłana do ołtarza. *Ruch Biblij*. R. 12: 1959 nr 1 s. 52-62.

34. Dotykanie naczyń świętych i pranie bielizny kielichowej. *Ruch Biblij*. R. 12: 1959 nr 2 s. 194-197.

35. Komunia święta dzici. *Homo Dei*. R. 28: 1959 nr 2 s. 281-283.

36. Komunia święta wielkanocna. *Homo Dei*. R. 28: 1959 nr 3 s. 400-403.

37. Konsekracja kościoła. *Częst. Wiad. Diec*. R. 33: 1959 nr 5 s. 171-179.

38. Msze święte wotywne. *Ruch Biblij*. R. 12: 1959 nr 3-4 s. 331-340.

39. Msze święte żałobne. *Ruch Biblij*. R. 12: 1959 nr 6 s. 573-588.

40. Nabożeństwo majowe. *Częst. Wiad. Diec*. R. 33: 1959 nr 2 s. 81-82.

41. O binacji. *Homo Dei*. R. 28: 1959 nr 6 s. 875-879.

42. Okres Bożego Narodzenia. *Msza Święta*. R. 15: 1959 nr 1 s. 13-17.

43. Okres Zmartwychwstania Pańskiego. *Msza Święta*. R. 15: 1959 nr 3 s. 4-10.

44. Patena przy udzielaniu Komunii św. *Ruch Biblij*. R. 12: 1959 nr 2 s. 198-199.

45. Pocałunek pokoju. *Ruch Biblij*. R. 12: 1959 nr 5 s. 520-523.

46. Rok kościelny. *Msza Święta*. R. 15: 1959 nr 1 s. 19-22.

47. Wielkanoc i Zesłanie Ducha Świętego. *Msza Święta*. R. 15: 1959 nr 5 s. 10-12.
48. Msze święte wieczorne. *Homo Dei*. R. 29: 1960 nr 4 s. 598-602.
49. Ornat i jego symbolika. *Msza Święta*. R. 16: 1960 nr 9 s. 1-4.
50. Studia i wychowanie duchowieństwa diecezjalnego w świetle prawa kanonicznego. *Pr. Kanon*. R. 3: 1960 nr 1-2 s. 419-429.
51. Z liturgii Adwentu. *Msza Święta*. R. 16: 1960 nr 12 s. 7-9.
52. Czas Wielkiego Postu. *Msza Święta*. R. 17: 1961 nr 2 s. 1-3.
53. Czterdziestogodzinne nabożeństwo. *Homo Dei*. R. 30: 1961 nr 2 s. 149-153.
54. Msze święte za wiernych. *Ruch Biblij*. R. 14: 1961 nr 3-4 a. 157-164.
55. Samobójstwo i pogrzeb kościelny. *Ruch Biblij*. R. 14: 1961 nr 5 s. 232-242.
56. Binacje w zakresie historyczno-prawnym. *Ruch Biblij*. R. 15: 1962 nr 2 s. 101-112.
57. Droga krzyżowa. *Homo Dei*. R. 31: 1962 nr 1 s. 85-90.
58. Konsekracja kościoła (według nowego Pontyfikału). *Częst. Wiad. Diec*. R. 36: 1962 nr 6 s. 177-184.
59. Przepisy państwowe o cmentarzach, chowaniu zmarłych i stwierdzeniu przyczyny zgonu. *Homo Dei*. R. 31: 1962 nr 4 s. 355-363.
60. Racjonał biskupów krakowskich. *Msza Święta*. R. 18: 1962 nr 3 s. 15-17.
61. Dyrektywy Episkopatu Polski w związku z instrukcją Św. Kongregacji Obrzędów o muzyce sakralnej i liturgii. *Ruch Biblij*. R. 16: 1963 nr 5-6 s. 306-313.
62. Śp. ks. bp dr Zdzisław Goliński. [Wspomnienie pośmiertne]. *Ruch Biblij*. R. 16: 1963 nr 5-6 s. 318-319.
63. Cześć Krzyża świętego. *Msza Święta*. R. 22: 1964 nr 10 s. 1-3.
64. Dekrety liturgiczne Stolicy Apostolskiej. *Ruch Biblij*. R. 17: 1964 nr 4 s. 249-251.
65. 700-lecie święta Bożego Ciała. *Ruch Biblij*. R. 17: 1964 nr 5 s. 325-327.
66. Zamiast przedmowy. [O bpie S. Barele]. *Częst. Wiad. Diec*. R. 43: 1969 nr 3-6 s. 51-52.
67. Do duchowieństwa i wiernych diecezji częstochowskiej na Wielki Post 1984 r. *Częst. Wiad. Diec*. R. 58: 1984 nr 5 s. 123-124.
68. Do duchowieństwa i wiernych diecezji częstochowskiej. Wielkanoc 1984. *Częst. Wiad. Diec*. R. 58: 1984 nr 9 s. 222-224.
69. Do dzieci i młodzieży, rodziców i wychowawców Częstochowy i rejonu podczęstochowskiego na nowy rok szkolny i katechetyczny. *Częst. Wiad. Diec*. R. 58: 1984 nr 9 s. 235.
70. Komunikat [...] o święceniach diakonatu. *Częst. Wiad. Diec*. R. 58: 1984 nr 11 s. 261-262.
71. Komunikat [...] o święceniach kapłańskich. *Częst. Wiad. Diec*. R. 58: 1984 nr 11 s. 262-263.
72. Komunikat [...] w sprawie pielgrzymek. *Częst. Wiad. Diec*. R. 58: 1984 nr 10 s. 234.
73. Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego. *Częst. Wiad. Diec*. R. 58: 1984 nr 11 s. 263-264.
74. Słowo pasterskie zapowiadające 40 Tydzień Miłosierdzia. *Częst. Wiad. Diec*. R. 58: 1984 nr 11 s. 264-265.
75. Komunikat [...] o nominacji bpa Stanisława Nowaka. *Częst. Wiad. Diec*. R. 59: 1985 nr 1 s. 5.

II.

[Nowy biskup pomocniczy w Częstochowie]. *Częst. Wiad. Diec*. R. 33: 1965 s. 118-119; Szwagrzyk Tadeusz. W: *Polscy kanoniści*. Cz. 2. W. 1981 s. 211-213; DUDA M.: Śp. Biskup Tadeusz Szwagrzyk. Wspomnienie pośmiertne. *Częst. Wiad. Diec*. R. 66: 1992 nr 12 s. 318-322; JANYSZEK Z.: Droga życiowa Księdza Biskupa Tadeusza Szwagrzyka. *Tamże*, s. 310-315; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 202; Śp. Biskup Tadeusz Szwagrzyk. *Częst. Wiad. Diec*. R. 66: 1992 nr 12 s. 308-309, 315-318; MATRAS T.: Bibliografia prac publikowanych ks. bpa Tadeusza Szwagrzyka. *Ruch Biblij*. R. 46: 1993 nr 1-4 s. 106-108; TENŻE: Śp. Ks. bp Tadeusz Stanisław Szwagrzyk (1923-1992). *Tamże*, s. 104-106; Biskupi naznaczeni zmaganiem i chwałą Królowej Polski. *Jasna Góra*. R. 9: 1991 nr 2 s. 21; ZWIĄZEK J.: Odszedł do Pana Pasterz cichy. *Tamże*, s. 23-25. -Toż. Niedziela. R. 35: 1992 nr 51-52 s. 9-10.

Ks. Józef Mandziuk
Ks. Stanisław Urbański

Szweda Konrad (1912-1988), prałat diecezji katowickiej, popularyzator teologii i martyrologii społeczeństwa polskiego.

Urodził się 31 XII 1912 r. w Rybnickiej Kuźni w wielodzietnej rodzinie Pawła i Ludwiny. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Orzepowicach, a nauki gimnazjalne pobierał w Państwowym Gimnazjum Klasycznym w Rybniku, gdzie w 1934 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Jako kleryk śląskiego Seminarium Duchownego studiował na Wydziale Teologicznym UJ, zdobywając w 1939 r. dyplom magistra teologii na podstawie pracy pt.: *Autorstwo listu do Żydów*. Święcenia kapłańskie otrzymał 25 VI 1939 r. z rąk bpa Stanisława Adamskiego. Po święceniach objął zastępstwo w rodzinnej

parafii w Rybniku, a 6 X 1939 r. został wikariuszem w parafii św. Józefa w Świętochłowicach-Zgodzie. 18 XII 1940 r. został aresztowany i osadzony w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu, a 5 VI 1942 r. przewieziono go do Dachau. Po oswobodzeniu udał się do Francji, gdzie objął funkcję kapelana obozu deportowanych Polaków w Decize. W marcu 1946 r. powrócił do kraju i został wikariuszem w parafii św. Marii Magdaleny w Cieszynie. Szykanowany przez Urząd Bezpieczeństwa, w 1950 r. opuścił Cieszyn i przeszedł na wikariat do Piekar Śl. W 1953 r. objął kościół filialny w Chudowie k/ Rybnika, organizując tam życie parafialne. W 1957 r. został proboszczem nowoerygowanej parafii św. Floriana w Chorzowie, gdzie dokończył budowę świątyni i stworzył wzorcowy ośrodek duszpasterski. Obok pracy parafialnej pełnił też szereg funkcji ogólno-diecezjalnych. W 1963 r. został dyrektorem Papieskiej Unii Misyjnej Duchowieństwa, w 1968 r. - dyrektorem Papieskich Dzieł Misyjnych. W 1966 r. wszedł do grona Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej. Brał czynny udział w pracach I Synodu Diecezjalnego. W 1964 r. został prałatem papieskim. W 1980 r. na własną prośbę przeszedł na emeryturę. Po roku jednak objął parafię w Łaziskach Górnych. Zmarł 28 VII 1988 r. Jego twórczość literacko-teologiczna dotyczyła przede wszystkim tematyki obozowej. Był wielkim autorytetem w bolesnej dziedzinie martyrologii Polaków podczas drugiej wojny światowej.

I.

1. Podwójna służba leszczyńskiego proboszcza. *Gość Niedz.* R. 18: 1945 nr 46.

2. Rocznica śmierci ks. Józefa Kani - bohatera kapłana. *Gość Niedz.* R. 18: 1945 nr 25.

3. Jak zginął duszpasterz Ogrodzonej. *Gość Niedz.* R. 20: 1947 nr 7.

4. Ostatni etap mszańskiego proboszcza. *Gość Niedz.* R. 21: 1948 nr 44.

5. Duszpasterz wychowawca i żołnierz. *Gość Niedz.* R. 22: 1949 nr 28.

6. Ks. Antoni Kresa. *Homo Dei.* R. 18: 1949 nr 6 s. 658-661.

7. Z Chrystusem przez życie. *Gość Niedz.* R. 22: 1949 s. 31.

8. Wspomnienia o ks. Franciszku Bajdole. *Gość Niedz.* z 28 XII 1950.

9. Bohaterstwo. *Gość Niedz.* R. 24: 1951 nr 35.

10. Mater Dolorosa. *Gość Niedz.* R. 26: 1957 nr 15 s. 101.

11. Niepokalane Serce. *Gość Niedz.* R. 26: 1957 nr 43 s. 315.

12. Odwiedziny z Lourdes. *Gość Niedz.* R. 26: 1957 nr 7 s. 46.

13. Światłość w ciemności. *Gość Niedz.* R. 26: 1957 nr 5 s. 33.

14. Trzy wołania z Fatimy. *Gość Niedz.* R. 26: 1957 nr 14 s. 97.

15. Patron hutników. *Gość Niedz.* R. 27: 1958 nr 19 s. 133.

16. Wakacyjna cisza. *Gośc Niedz.* R. 27: 1958 nr 28 s. 199.

17. Dolnośląska Jerozolima. *Gość Niedz.* R. 28: 1959 nr 9 s. 67.

18. Wspomijmy męczenników. *Gość Niedz.* R. 28: 1959 nr 35 s. 274, nr 37 s. 291, nr 39 s. 306, nr 40 s. 314, nr 41 s. 326, nr 42 s. 334.

19. Wspomnienie o Janie Sorku. *Wiad. Diec. Kat.* R. 29: 1960 nr 1-2.

20. Pierwotny spośród braci. *Gość Niedz.* R. 30: 1961 nr 53 s. 417.

21. Ks. Fiecek. *Przew. Katol.* R. 52: 1962 s. 139-140.

22. "Pragnę, abyście się społecznie miłowali". *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 14 s. 108, 111.

23. "Pragnę" spełnienia woli Bożej. *Gośc Niedz.* R. 31: 1962 nr 12 s. 90.

24. Pragnę zbawienia duszy nieśmiertelnej. *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 11 s. 83.

25. Rozważanie wielkopostne. *Gość Niedz.* R. 31: 1962 nr 10 s. 74.

26. Blaski betlejemskiego żłóbka. *Gość Niedz.* R. 32: 1963 nr 2 s. 10, 12.

27. Chleb powszedni duszy. *Gość Niedz.* R. 32: 1963 nr 47 s. 298.

28. Rozważanie wielkopostne. *Gość Niedz.* R. 32: 1963 nr 10 s. 73-74.

29. Sama tylko miłość jest twórcza. *Gość Niedz.* R. 32: 1963 nr 32 s. 253.

30. Śp. Ks. Karol Bąk. *Gość Niedz.* R. 32: 1963 nr 45 s. 285-286.

31. Godzina wyzwolenia. *Gośc Niedz.* R. 33: 1964 nr 16 s. 93.

32. Parafia rybnicka w historycznym rozwoju. *Wiad. Diec. Kat.* R. 32: 1964 s. 172-175.

33. Pielgrzymka księży dachauczyków do Kalisza. *Wiad. Diec. Kat.* R. 33: 1965 nr 5-7 s. 124-125.

34. Śp. Ks. Jan Sorek. *Gość Niedz.* R. 35: 1966 nr 2 s. 11.

35. Śp. Ks. prof. Jan Sorek. *Wiad. Diec. Kat.* R.

34: 1966 nr 1-2 s. 35.
36. Śp. Ks. Teodor Chuchracki. *Gość Niedz.* R. 35: 1966 nr 5 s. 35.
37. Nowe spojrzenie na laikat. *Gość Niedz.* R. 36: 1967 nr 4 s. 22.
38. Święto hutników. *Gość Niedz.* R. 36: 1967 nr 19 s. 113.
39. Wychowawcza funkcja rodziny. *Gość Niedz.* R. 36: 1967 nr 30 s. 187-188.
40. Misterium ciała ludzkiego. [Kazanie]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 36: 1968 nr 11-12 s. 254-258.
41. O. Kolbe w opinii oświęcimskich więźniów. *Przew. Katol.* R. 59: 1969 s. 187-189.
42. Danina krwi kapłańskiej. *Homo Dei.* R. 39: 1970 nr 2 s. 89-90.
43. Pamięci polskich kapłanów. *Gość Niedz.* R. 41: 1972 nr 41 s. 326.
44. Księża polscy z misją w Dachau. *Aten. Kapł.* R. 66: 1973 t. 80 s. 298-310. Współautor: Z RUSZCZAK.
45. Trzydziesta rocznica wyzwolenia obozów. *Gość Niedz.* R. 44: 1975 nr 17 s. 123.
46. Ofiara sióstr zakonnych. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 37 s. 289, 294; nr 38 s. 299.
47. W trosce o życie ludzkie. *Gość Niedz.* R. 45: 1976 nr 17 s. 129.
48. Anna Przychoń. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 11 s. 85.
49. Jasne promienie w mrokach ciemności. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 44 s. 349.
50. W naciskach dla Chrystusa. *Gość Niedz.* R. 46: 1977 nr 20 s. 159.
51. Matka. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 52-53 s. 7.
52. Odpowiedzialnośc za Kościół. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 4 s. 4.
53. Spotkanie w katechezie. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 39 s. 4.
54. Spotkanie z kardynałem Luciani. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 38 s. 4.
55. Sypital obozowy. *Gość Niedz.* R. 47: 1978 nr 6 s. 4.
56. Braterska przyjaźń. *Gość Niedz.* R. 48: 1979 nr 17 s. 5.
57. Wokół zła rosło dobro. *Gość Niedz.* R. 49: 1980 nr 4 s. 4.
58. Matka. W: *Sylwetki matek kapłanów.* P. - W. 1981 s. 626-629.
59. Kwiaty na Golgocie. P. 1982 Pallottinum 8° ss. 206.
60. Spotkanie ze świętym. *Gość Niedz.* R. 51: 1982 nr 30 s. 5, 8.
61. Starty na proch. *Gość Niedz.* R. 59: 1982 nr 21 s. 1, 4. -Toż. *Przew. Katol.* R. 72: 1982 nr 32 s. 7-8.
62. Wrażenia wyniesione z kanonizacji ojca Maksymiliana Kolbe. *Homo Dei.* R. 52: 1982 nr 2 s. 136-140.
63. Starty na proch. Koszal. - *Kołobrz. Wiad. Diec.* R. 12: 1984 nr 1-2 s. 42-48; nr 3-4 s. 106-112.
64. Ks. Paweł Macierzyński. [Wspomnienie pośmiertne]. *Wiad. Diec. Kat.* R. 55: 1987 nr 4 s. 225-226.
65. Ponieśli swój krzyż. P. 1989 Pallottinum 8° ss. 183.

II.
JACEWICZ W., WOS J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymskokatolickiego pod okupacją hitlerowską 1939-1945. Z. 3. W. 1978 s. 209, tamże literatura. - Ponadto: PIECHA H.: Ludzie Śląska. Ks. Konrad Szweda. *Gość Niedz.* R. 66: 1989 nr 16 s. 1, 4-5. TENŻE: Ks. Konrad Szweda. W: Z tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1991. Kat. 1990 s. 50-54.

Ks. Józef Mandziuk

Szymański Stanisław (1918-1982), jezuita, teolog ekumenizmu.

Urodził się 18 III 1918 r. w Smolicach k/ Krotoszyna; syn Walentego i Marianny. Uczęszczał do szkoły powszechnej w Smolicach, Krotoszynie, Kobiernie i Koninie oraz do gimnzjum w Koninie (1932-1937). Do zakonu jezuitów wstąpił 15 VII 1937 r. Po dwuletnim nowicjacie w Kaliszu i Pińsku (1937-1939) odbył studia filozoficzne i teologiczne w warunkach wojennych; święcenia kapłańskie przyjął 30 XII 1944 r. w Starej Wsi. Pracę duszpasterską rozpoczął w Poznaniu w 1945 r. i kontynuował w Bydgoszczy od 1946 r., lecz w 1949 r. został aresztowany przez władze bezpieczeństwa, jednak uciekł podczas przesłuchania w Bydgoszczy i ukrywał się pod nazw. Stefana Wolniewicza w Częstochowie, jako wikariusz w Nysie i kapelan karmelitanek we Wrocławiu. Od 1949 do 1952 r. w habicie benedyktyńskim pracował w Tyńcu i Lubiniu. Powtórnie aresztowany w marcu 1953 r. i skazany na 8 lat przebywał w kilku więzieniach. Zwolniony, w 1956 r. został rekolekcjonistą, a od 1960 do 1964 r. ojcem duchownym w Warmińskim Seminarium Duchownym w Olsztynie. Następnie był rektorem kolegium w Kaliszu (1964-1968), a po złożeniu urzędu znowu rekolekcjonistą i misjonarzem ludowym. Od 1963 r. uczestniczył w działalności ośrodka ekumenicznego w Laskach, a od 1965 r. w Komisji Episkopatu d/s Ekumenizmu. W r. ak. 1970/1971

odbył roczne studium ekumenizmu w Paryżu. Po powrocie był ojcem duchownym kleryków jezuickich w Warszawie (1971-1972). W 1972 r. został mianowany sekretarzem Komisji Episkopatu d/s Ekumenizmu (pełnił urząd do 1978 r.) i działalności tej poświęcił wszystkie swoje siły. Autor artykułów o tematyce ekumenicznej. Promotor kultu Serca Bożego. Zmarł 23 VII 1982 r. w Kaliszu.

I.

1. Historia officium Bożego Ciała. *Ruch Biblij.* R. 3: 1950 s. 219-229.

2. Tłum.: Encyklika o kulcie Najświętszego Serca Jezusa "Haurietis aquas" z dnia 15 maja 1956 roku. Kr. 1957 8° ss. 42.

3. Msza św. naszego życia. *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 643-650.

4. Wypis z bibliografii polskiej o Najśw. Sercu Jezusa. Wykaz niepełny od r. 1683 do r. 1959. *Aten. Kapł.* R. 54: 1961 t. 63 s. 89-96.

5. Dzieje kultu Najświętszego Serca Jezusowego w Polsce. *Homo Dei.* R. 30: 1961 s. 351-359.

6. Kazania piątkowe. *Bibl. Kazn.* T. 67: 1961 s. 107-109, 181-183, 226-228, 296-304, 364-366; T. 68: 1962 s. 31-33, 90-92, 167-169, 246-250, 349-351; T. 69: 1962 s. 45-47, 104-107, 179-184, 295-297, 354-356; T. 70: 1963 s. 29-31, 103-106, 172-175, 272-279; T. 71: 1963 s. 27-29, 86-88, 124-126, 171-176, 271-273; T. 72: 1964 s. 39-41, 91-95, 222-228, 361-366; T. 73: 1964 s. 44-46, 109-114, 229-231, 302-304, 361-363; T. 74: 1965 s. 95-97, 178-183, 299-301, 357-359; T. 75: 1965 s. 33-35, 110-112, 160-162, 233-235, 298-300, 350-352; T. 76: 1966 s. 100-101, 168-173, 282-284, 341-343; T. 77: 1966 s. 32-34, 123-127, 237-240, 300-303, 350-352; T. 78: 1967 s. 33-35, 111-116, 234-238, 302-304; T. 79: 1967 s. 36-41, 117-122, 299-301, 350-354; T. 80: 1968 s. 27-30, 106-108, 166-168, 292-294, 355-357; T. 81: 1968 s. 39-41, 122-124, 306-308, 351-352; T. 82: 1969 s. 33-36, 176-178, 299-301, 353-355; T. 83: 1969 s. 114-117, 228-230, 355-358; T. 84: 1970 s. 33-36, 102-105, 183-188, 305-307; T. 85: 1970 s. 28-33, 120-122, 211-213, 301-303; T. 89: 1972 s. 305-307; T. 90: 1973 s. 44-46, 101-104, 182-184, 350-352; T. 91: 1973 s. 37-40, 297-299; T. 92: 1974 s. 40-42, 177-179, 306-308; T. 93: 1974 ss. 35-37, 113-115, 307-309; T. 97: 1976 s. 118-119, 298-299; T. 98: 1977 s. 39-40, 135-139; T. 99: 1977 s. 25-27, 168-169, 224-226; T. 100: 1978 s. 30-31, 128-129; T. 101: 1978 s. 20-21, 185-186; T. 102: 1979 s. 99-100.

7. Litania do Najśw. Serca Jezusowego. *Aten. Kapł.* R. 54: 1961 t. 62 s. 263-268.

8. Prekursor kultu Serca Jezusowego. *Aten. Kapł.* R. 56: 1963 t. 66 s. 137-146. Współautor: J. MISIUREK.

9. Symfonia dialogu powoli się rozszerza. *Bibl. Kazn.* T. 79: 1967 s. 321-323.

10. Społeczność w Duchu Świętym. (Na Tydzień Ekumeniczny). *Bibl. Kazn.* T. 85: 1970 s. 328-332.

11. Eucharystia podarunkiem miłości Najświętszego Serca Jezusowego. *Bibl. Kazn.* T. 88: 1972 s. 273-276.

12. Godzina Święta. *Bibl. Kazn.* T. 89: 1972 s. 3-5; T. 90: 1973 s. 62-64, 126-128, 203-205, 318-320, 376-378; T. 91: 1973 s. 60-62, 136-138, 318-320, 376-378; T. 92: 1974 s. 60-64, 197-200, 318-320, 378-379; T. 93: 1974 s. 63-64, 139-143, 239-240, 319-320, 379-380; T. 94: 1975 s. 62-64, 121-123, 197-199, 377-379; T. 95: 1975 s. 61-64, 137-140; T. 96: 1976 s. 63-64, 124-128, 204-205, 319-320, 378-379; T. 97: 1976 s. 63-64, 149-151, 317-320; T. 98: 1977 s. 61-64, 155-156.

13. Przemienienie Pańskie naszych czasów. *Bibl. Kazn.* T. 89: 1972 s. 3-5.

14. Red.: *Biuletyn Ekumeniczny.* R. 1: 1972 - R. 6: 1977. Jako redaktor zamieszczał w piśmie wiele drobnych artykułów i sprawozdań, często anonimowo.

15. Posiedzenie Komisji Episkopatu do Spraw Ekumenizmu. *Biul. Ekumen.* R. 3: 1974 nr 9 s. 9-11.

16. Stosunki Komisji Episkopatu d/s Ekumenizmu z Polską Radą Ekumeniczną. *Biul. Ekumen.* R. 3: 1974 nr 10 s. 10-14.

17. Szósty Międzynarodowy Kongres JEF w Dinard. *Biul. Ekumen.* R. 3: 1974 nr 8 s. 11-14.

18. W służbie Bożego Miłosierdzia. Siostra Faustyna Kowalska. W. 1974 Kuria Metropolitalna 8° ss. 113. -Toż. Kr. 1981 Zgromadzenie SS. M. B. Miłosierdzia 16° ss. 158. -Toż. P. Pallottinum 8° ss. 119.

19. Matka Boska Świętolipska. Czytanki majowe. Kr. 1994 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy 8° ss. 171.

20. O. Władysław Gurgacz SJ 1914-1949. W. 1970 ss. 185, 300, mps.

21. Polska a Najświętsze Serce Jezusa, mps.

II.

Biul. Ekum. R. 11: 1982 nr 4 s. 30-34; BZOWSKI T., DRZYMAŁA K.: Wspomnienie naszych zmarłych. T. 3. Kr. 1982 s. 43-44; Pionierzy ruchu ekumenicznego w Polsce. *Charis.* R. 1983 nr 18-19 s. 12-14; PALUSZKIEWICZ F.: Krzewiciel ekumenizmu. W: *Przyszli służyć.* R. 1985 s. 188-196; SOKOŁOWSKI W.: Problematyka ekumeniczna w pismach Stanisława Szymańskiego. W. 1987, mps; PALUSZKIEWICZ F.: Mały słownik jezuitów w Polsce. W. 1991 s. 249.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Szymański Stefan, w zakonie Albin (1911-1991), kapucyn, historiograf warszawskiej prowincji zakonu kapucynów.

Urodził się 18 XI 1911 r. w Taraskowie k/Łomży, syn Wojciecha i Marii z Chmielewskich. Szkołę podstawową kończył w rodzinnej wsi i w Wiźnie, średnią zaś w Kolegium św. Fidelisa w Łomży. Do zakonu kapucynów komisariatu warszawskiego wstąpił w 1930 r., studia filozoficzne odbył w klasztorze w Zakroczymiu k/Modlina, a teologiczne w Lublinie. Prezbiterat otrzymał 11 VII 1937 r. Po święceniach pełnił funkcję wicemistrza nowicjatu i wikarego klasztoru w Nowym Mieście n/Pilicą, od 1945 r. gwardiana i jako taki był więziony przez sowiecką policję w Rawie Mazowieckiej. Krótko kierował klasztorem w Zakroczymiu, a następnie przez okres 23 lat był proboszczem i przełożonym w Orchówku k/Włodawy, przyczyniając się walnie do restauracji tamtejszego kościoła i do rozszerzenia kultu czczonego w nim obrazu Matki Bożej Pocieszenia, potem uroczyście koronowanego oraz św. Antoniego Padewskiego. Był zapalonym i zasłużonym historykiem-amatorem, wytrwałym zbieraczem źródeł. Miał opinię cierpliwego i oddanego spowiednika w kościołach zakroczymskim, łomżyńskim i lubelskim. Pod koniec życia został przeniesiony do Nowego Miasta, gdzie po długiej chorobie zmarł świątobliwie 11 XI 1991 r. i tu pochowano go w zakonnym grobie na cmentarzu parafialnym.

I.
1. Wiadomości z klasztoru oo. kapucynów w Łomży. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1975 nr 2 s. 46-47.
2. Wiadomości z klasztoru w Łomży za rok 1976. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1977 nr 1-2 s. 32-34.
3. Wiadomości z klasztoru w Zakroczymiu za r. 1976. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1977 nr 1-2 s. 34-35.
4. Matka Boża Pocieszenia w Orchówku. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1978 nr 3 s. 46-48.
5. Br. Antoni Nonas. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1979 nr 4 s. 52-54. Współautor: L. BARTOSZEWICZ.
6. O. Wincenty Aleksander Czajkowski. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1979 nr 4 s. 48-51.
7. Br. Serafin Aleksander Kobosko. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1980 nr 2 s. 57-58.
8. Br. Hilary Antoni Kordus. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1982 nr 2 s. 48-50.
9. W setną rocznicę urodzin o. Wiatora Rytla - wspomnienie. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1984 nr 1 s. 76-77.
10. Brat Tadeusz Gołaszewski (1923-1985). *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1985 nr 3-4 s. 48-49.
11. Lublin. Kronika klasztoru za rok 1985. *Wiad. Warsz. Prow. B. M. Kap.* R. 1985 nr 3-4 s. 33-34.
12. Taraskowo na tle Mazowsza, Wizny, Łomży i Olsztyna. W pięćsetpiętnastą rocznicę istnienia Taraskowa (1465-1980). Lubl. 1980 ss. 160, tabl. 23, mapy. Mps powiel.

II.
Katalog polskich prowincji ojców kapucynów. Red. Cz. BIEDULSKI. R.-W. 1979 s. 73-74, 127, tamże bibliografia; KUCHARZ L.: Przeleciane pod radarem. Tłum.: Z. KLIMCZUK. Struga 1993, passim; Nekrolog. *Anal. OFMCap.* R. 109: 1993 s. 168; Akta personalne. Arch. Warsz. Prow. Kap. w Zakroczymiu.

O. Jerzy M. Cygan OFMCap.

Szymusiak Jan Maria, pseud.: Janusz Holdert, Stanisław Warszawski (1920-1987), jezuita, profesor Katol. Uniw. Lubelskiego, patrolog.

Urodził się 27 XI 1920 r. w Prötzel na terenie Niemiec, w rodzinie robotniczej; syn Józefa i Stanisławy z d. Niezabytowskiej. Po krótkim pobycie w Polsce (1921-1924) wyjechał w 1924 r. z rodziną do Francji. Uczęszczał do szkoły podstawowej w Onnaing i do gimnazjum w Solesmes (1931-1937) w północnej Francji. Studiował dwa lata filozofię w Seminarium Duchownym w Cambrai (1937-1939). Dnia 3 IX 1939 r. wstąpił do Wojska Polskiego we Francji, ukończył polską Szkołę Podchorążych w Coëtqudan i walczył na froncie w I Dywizji 2 Pułku Grenadierów. Dnia 25 VI 1940 r. dostał się do niewoli i 5 miesięcy przebywał w obozie jenieckim pod Strasburgiem. Po ucieczce

walczył do końca września 1941 r. w partyzanckim oddziale pułkownika Jahlicza. Dnia 20 IX 1941 r. wstąpił do zakonu jezuitów. Po dwuletnim nowicjacie Le Vignau koło Cazéres sur Adour odbył studia humanistyczne i w 1945 r. uzyskał na Sorbonie licencjat z filologii klasycznej. Następnie studiował filozofię w Vals-le-Puy (1946-1947) i teologię w Enghien w Belgii (1948-1952). Święcenia kapłańskie przyjął 30 VII 1950 r. Studia patrystyczne zakończone doktoratem odbył na Uniw. Gregoriańskim w Rzymie (1955-1957). Tam też wykładał patrologię w roku akad. 1957/1958. W 1958 r. uzyskał jeszcze doktorat nauk humanistycznych na Sorbonie Paryskiej przy katedrze początków chrześcijańska. W 1958 r. przybył do Polski i podjął pracę dydaktyczno-naukową na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Warszawie i wykłady zlecone na Katol. Uniw. Lubelskim. Od 1966 r. był adiunktem, a od 1967 r. p. o. kierownikiem Katedry Patrologii KUL. Należał do redaktorów "Encyklopedii katolickiej" i założycieli Międzywydziałowego Zakładu Badań nad Antykiem Chrześcijańskim. Na skutek braku zatwierdzenia stopni naukowych i trudności z władzami kościelnymi powrócił w 1971 r. do Francji i wykładał patrologię w Chantilly. Dnia 11 IX 1987 opuścił zakon jezuitów, adoptował trzy dziewczynki sieroty kambodżańskie i przygotował je do chrztu i I Komunii św. Nadal pracował jako wykładowca i publicysta. Zmarł na białaczkę 11 IX 1987 r. w Paryżu.

I.

1. Un portrait d'Athanase d'Alexandrie. *Recherchers de Science Religieuse.* R. 35: 1948 s. 464-468.

2. Dorothée S. W: *Dict. de spirit.* T. 3: 1957 szp. 1651-1664. Współautor: J. LEROY.

3. Drew Jan. *Dict. de spirit.* T. 3: 1957 szp. 1713-1714.

4. Drużbicki Gaspard. *Dict. de spirit.* T. 3: 1957 szp. 1723-1737.

5. Porter le tardeaux les und des qutres ... (Gal VI 2). W: *Purgatoire, Profond mystère.* Paris 1957 s. 43-48.

6. S. Athanasae d' Alexandrie, Apologie à l'empereur Constance. Apologie pour sa fuite. Introduction, texte critique, traduction et notes de... Paris 1958 ss. 192, nlb. 1. Sources chrétiennes 56.

7. S. Gregorius Nazianzenus, Poème á Olympias. Echanges. R. 35: 1958 s. 20-21.

8. Czas i myśl. Z zagadnień teologii historii. *Spraw. z Czynn. Wyd. TN KUL.* R. 10: 1960: s. 144-150.

9. Przedmowa. W: Henry de LUBAC, *Katolicyzm. Społeczne aspekty dogmatu.* Tłum. M. STOKOWSKA. Kr. 1961 s. 5-12.

10. Éléments de théologie de l'homme selon saint Grégoire de Nazianze. R. 1963 8° ss. 96. [Excerpta ex diss. ad lauream in Facultate Theologica Pont. Univ. Gregorianae].

11. Spuścizna literacka o. K. Drużbickiego. *Aten. Kapł.* R. 55: 1963 t. 66 s. 153-158.

12. Textes inédits du Père G. Drużbicki. *Revue d'Ascétique et de Mystique.* R. 39: 1963 nr 155 s. 361-379. -Toż. w odb. Toulouse 1963 ss. 19, nlb. 3.

13. Wstęp. W: Św. AUGUSTYN: *O Trójcy Świętej.* Tłum. M. STOKOWSKA, oprac. J. M. SZYMUSIAK. P. 1963 s. 5-75. Pisma Ojców Kościoła 25.

14. Breviarium Fidei. Kodeks doktrynalnych wypowiedzi Kościoła. P. 1964 ss. XV, 894. Współautor S. GŁOWA.

15. IV Międzynarodowy Zjazd Patrologów (Oksford, wrzesień 1963). W: SZ. PIESZCZOCH: *Patrologia.* P. 1964 s. 225-230.

16. Note sur l'amour des lettres au sevice da la foi chrétienne chez Grégoire de Nazianze. W: *Oikoumene. Studi paleocristiani pubblicati in onore del Concilio Ecumenico Vaticano II.* Catania 1964 s. 507-513.

17. Grzegorz Teolog. U źródeł chrześcijańskiej myśli IV wieku. Przedmowę napisał H. de LUBAC. P. 1965 ss. 660.

18. Grzegorz z Nazjanzu - człowiek i dzieło [streszczenie referatu]. *Spraw. z Czynn. Wyd. TN KUL.* R. 15: 1965 s. 40-42.

19. Mistyka religijna, więź kościelna. W. 1965. *Tyg. Powsz.* R. 19: 1965 nr 49 s. 3.

20. Opr.: Ks. Kasper Drużbicki TJ, Rekolekcje sandomierskie. Według rękopisu Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu. *Sacr. Pol. Mill.* T. 11: 1965 s. 615-661.

21. Aktualność Ojców Kościoła. Na marginesie Antologii Patrystycznej [A. BOBERA, Kr. 1965]. *Znak.* R. 18: 1966 nr 145-146 s. 478-489.

22. Amour de la solitude et vie dans le monde à l'école da saint Grégoire de Nazianze. *La Vie Spirituelle.* A. 114: 1966 nr 524 s. 129-196.

23. Chrześcijaństwo zachodnie w potopie barbarzyńskim. *Concilium.* R. 2: 1966-1967 s. 339-346. -Toż. w j. niemieckim: Das christliche Abendland und der Ansturm der Barbaren. *Concilium.* R. 3: 1967 s. 524-529. -Toż. w j. angielskim: The Barbaric Invasions and the Christian West. *Concilium* (London). R. 3: 1967 nr 3 s. 10-15. -Toż. w j. holenderskim: Het christelijke westen en

de opvang van de barbaren. *Concilium.* R. 27: 1967 s. 17-28. -Toż. w j. portugalskim: O Occidente cristao e a invasao dos barbaros. *Concilium.* R. 1967 nr 7 s. 16-25. -Toż. w j. hiszpańskim: El Occidente cristiano y la invasion de los barbaros. *Concilium. Revista Internacional de Teologia.* R. 1967 nr 27 s. 30-36.

24. Dzień zaduszny. W: *Pascha nostrum. Wieczerza Pańska w życiu wspólnoty wiernych.* Red. J. CHARYTAŃSKI. P. 1966 s. 510-515.

25. Grégoire de Nazianze et le péché. *Stud. Patr.* T. 9: 1966 s. 288-305.

26. Liturgia świadectwem i źródłem życia chrześcijańskiego. W: *Pascha nostrum. Wieczerza Pańska w życiu wspólnoty wiernych.* Red. J. CHARYTAŃSKI. P. 1966 s. 3-20.

27. Pour une chonologie des discours de S. Grégoire de Nazianze. *Vigiliae Christianae* (Amsterdam). R. 20: 1966 s. 183-189.

28. Uroczystości wielkanocne. W: *Pascha Nostrum. Wieczerza Pańska w życiu wspólnoty wiernych.* Red. J. CHARYTAŃSKI. P. 1966 s. 202-206.

29. Eremityzm serca. Dążenie do doskonałości w świecie według Grzegorza z Nazjanzu.*Collect. Theol.* R. 37: 1967 nr 3 s. 55-72.

30. Rec.: A. BOBER: Antologia patrystyczna. Kr. 1965. *Revue d'Hist. Eccl.* R. 62: 1967 s. 1046.

31. Red.: Grzegorz z Nazjanzu. Mowy wybrane. W. 1967 ss. 591. Tamże: Wstęp s. 5-25.

32. Rec.: A. BOBER: Antologia patrystyczna. Kr. 1965. *Stud. Theol. Vars.* R. 6: 1968 nr 2 s. 457-461.

33. Tłum.: R. BRANDSTAETTER: Le serpent Guerriseur. [Fragm. Życie Jezusa z Nazaretu. W. 1966]. *Ecclesia. Lectures chriennes.* R. 20: 1968 nr 229 s. 34-46.

34. Wstęp. W: *Grzegorz z Nazjanzu. Mowy wybrane.* W. 1967 s. 5-25.

35. Zgromadzenie eucharystyczne wyrazem Misterium Kościoła. W: *Kościół w świetle Soboru.* Red. H. BOGACKI, S. MOYSA. P. 1968 s. 97-143.

36. Kościół starożytny wobec religii niechrześcijańskich. *Aten. Kapł.* R. 61: 1969 t. 73 s. 236-246.

37. Rec.: M. J. CONGAR: L'Ecclésiologie du haut Moyen Âge. Paris 1968. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 184-185.

38. Rec.: Dictionnaire de la fori chrétienne. T. 1-2, Paris 1968. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 208-209.

39. Rec.: Dictionnaire de spiritualité, ascétique et mystique. V. 6. Paris 1966-1967. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 179-181.

40. Rec.: A. MANARANCHE: Je crois en Jésus-Christ aujourd'hui. Paris 1968. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 208.

41. Rec.: M. ORAISON: Tête dure. Paris 1969. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 3 s. 209-210.

42. Rec.: Sancti Aurelii Augustini de Trinitate libri XV. Cura et studio W. J. Mounatin. Trunholti 1968. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 183-184.

43. Rec.: Św. Jan DAMASCEŃSKI: Wykład wiary prawdziwej. Tłum. B. WOJKOWSKI. W. 1969. *Kierunki.* R. 14: 1969 nr 23 s. 8.

44. Rec.: Vatican II. La Révélation divine. Paris 1968. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 181-183.

45. Tradycja. Pismo Święte. Magisterium Kościoła. *Aten. Kapł.* R. 61: 1969 t. 72 s. 371-387.

46. Zarys aktualnego stanu badań patrystycznych w skali międzynarodowej. *Spraw. z Czynn. Wyd. TN KUL.* R. 18: 1969 s. 145-147. [Streszczenie referatu].

47. Artykuły w: *Drogi Zbawienia. Od Biblii do Soboru.* Red. B. PRZYBYLSKI. P. 1970: Klemens Aleksandryjski, s. 307-309; 48. Orygenes, s. 310-318; 49. Anastazy Aleksandryjski, s. 318-323; 50. Hilary z Poitiers, s. 324-325; 51. Ojcowie Kapadoccy, s. 326-336; 52. Świadectwa liturgiczne, s. 380-381.

53. Komentarz w: Św. HIERONIM: *O znakomitych mężach.* Tłum. W. SZOŁDRSKI. W. 1970 s. 23-149. Pisma Starochrześcijańskich Pisarzy 6.

54. Świadectwo wspólnoty. W: *Sakramenty Kościoła posoborowej.* Red. H. BOGACKI, S. MOYSA, Z. PERZ. Kr. 1970 s. 491-515.

55. Wstęp. Boży plan zbawiania w myśli Ojców Kościoła. W: *Drogi Zbawienia. Od Biblii do Soboru.* Red. B. PRZYBYLSKI. P. 1970 s. 285-286.

56. Zarys dziejów patrologii w Polsce od XV wieku do 1970 roku. *Spraw. z Czynn. Wyd. TN KUL.* R. 19: 1970 s. 156. [Informacja o referacie].

57. Zjazd patrystyczny w Krakowie 13-14 lutego 1970 roku. *Anal. Crac.* T. 2: 1970 s. 451-452.

58. Klasycyzm Klemensa Aleksandryjskiego. *Stud. Theol. Vars.* R. 9: 1971 nr 1 s. 289-302.

59. Modlitwa u najstarszych Ojców Kościoła. W: H. WÓJTOWICZ: *Antologia modlitwy patrystycznej.* Sandomierz 1971 s. 6-22.

60. O "proroczym" śnie Grzegorza z Nazjanzu [Streszczenie referatu]. *Spraw. z Pos. Kom. Nauk. PAN w Kr.* R. 15: 1971 nr 1 s. 16-17.

61. Patrologia. Zagadnienia wybrane. Skrypt dla studentów KUL. Lubl. 1971 ss. 195, nlb. 2.

62. Psychologia et histoire dans le rêve initial de Grégoire le théologien. *Philologus.* R. 115: 1971 s. 302-310. Współautor: C. AFFHOLDER.

63. Rec.: Atlas zur Kirchengeschichte. Die christlichen Kirchen in Geschichte und Gegenwart. Bearb. J. MARTIN. Freiburg 1970. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 207-208.

64. Rec.: Pisma Starochrześcijańskich Pisarzy. T. 1-4. W. 1969. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 18: 1971 nr 4 s. 165-166.

65. Słownik wczesnochrześcijańskiego piśmiennictwa. P. 1971 8° ss. 659. Współautor: M. STAROWIEYSKI.

66. Zasadnicze kierunki modlitwy chrześcijańskiej w trzech pierwszych wiekach. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 18: 1971 nr 4 s. 143-154.

67. Lettres chrétiennes dans l'Occident barbare. *Stud. Patr.* R. 11: 1972 s. 79-84.

68. Les sites de Nazianze et Karbala. W: *Epektasis.* Mélanges card. J. DANIELOU. Paris 1972 s. 545-548.

69. L'Eucharistie chez les Pères Cappadociens. *Parole et Pain.* R. 9: 1972 s. 300-309.

70. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Abgar V Ukkama, szp. 14; 71. Aecjusz z Antiochii, szp. 120-121; 72. Agapy, szp. 167-169; 73. Akacjusz, bp Cezarei Palestyńskiej, szp. 207; 74. Akefalowie, szp. 234; 75. Akemeci, szp. 234-235; 76. Ammon (Ammonios), szp. 457; 77. Ammonas św., szp. 457-458; 78. Antioch z Medosagi, szp. 645; 79. Antiocheńska schizma, szp. 645-647; 80. Apolinary z Laodycei, szp. 771-882; 81. Apolinaryści, szp. 772-773; 82. Apolinaryzm, szp. 773; 83. Aragena, szp. 858; 84. Arbacama,, szp. 862; 85. Archa, szp. 863; 86. Arianizm, szp. 911-915; 87. Ariusz, szp. 920; 88. Armenia. A. Literatura chrześcijańska. 1. Okres starożytny i średniowiecze, szp. 931-932; 89. Arhesia, szp. 956; 90. Arwat, szp. 961; 91. Atenagoras z Aten, szp. 1043.

92. Z pradziejów Bazyliki Matki Boskiej Zatybrzańskiej. Tragiczne dni września 366 roku. W: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej.* Kardynałowi Stefanowi Wyszyńskiemu, Prymasowi Polski, Katolicki Uniwersytet Lubelski. Lubl. 1973 s. 379-383.

93. Grégoire le théologien, disciple d'Athanase. W: *Politique et théologie chez Athanase d'Alexandrie.* Paris 1974 s. 359-363.

94. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Bandenheer Otto, szp. 28. Współautor: F. GRYGLEWICZ; 95. Bardy Gustave, szp. 30-31; 96. Bazylides, szp. 147-148. Współautor: P. SZAFRAŃSKI; 97. Beatus z Liebany św., szp. 163; 98. Beryll (Beryllus), szp. 326-327; 99. Bibiana (Viviana), szp. 375-376; 100. Biblioteki kościelne. I. A. Okres wczesnochrześcijański, szp. 497-498; 101. Bibliotheca Patrum, szp. 510-511; 102. Billy (Billius) Jacques de, szp. 562-563; 103. Bonifacy I św., szp. 793-794. Współautor: Cz. BARAN; 104. Bonifacy II, szp. 794; 105. Bonozjanie, szp. 805; 106 Bonozus bp, szp. 805; 107. Brycjusz (Briccius, Brisson), św., szp. 1113.

108. Zarys dziejów patrystyki. W: *Dzieje teologii katolickiej w Polsce.* Red. M. RECHOWICZ. T. 3. Lubl. 1976 s. 81-193.

109. En toi, France mes racines meutries. Paris 1977 "La pensée unierselle" ss. 218.

110. Ostatnia wędrówka patriarchy Europy [św. Benedykta]. *Kierunki.* R. 26: 1980 nr 49 s. 4.

111. Bliżej Orygenesa. Rec.: ORYGENES: Filokalia. Przełożyła, wstępem i przypisami opatrzyła K. AUGUSTYNIAK. W. 1979. *Życie i Myśl.* R. 34: 1984 nr 6-7 s. 352-362.

112. Cesarz i faraon. Stosunki Konstancjusza ze św. Atanazym. *Vox Patrum.* T. 4: 1984 nr 6-7 s. 359-362.

113. Athanase d'Alecandrie, Deux Apologies: A l'empereur Constance, Pour sa fuite. Introduction, texte critique, traduction et notes par ... . Edition revue et Corrigée. Paris 1987 ss. 265. Source Chriennes 56 bis.

114. Przedmowa do 2 wydania. W: H. de LUBAC: *Katolicyzm. Społeczne aspekty dogmatu.* Tłum. M. STOKOWSKA. Kr. 1988 s. 5-12.

115. Wstęp do pierwszego wydania. W: *Brieviarium Fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła.* P. 1988 s. IX-XV. Współautor: S. GŁOWA.

116. Un itinéraire de la liberté. Tours 1989.

II.

BOBER A.: Wkład jezuitów do polskiej patrystyki. W: TENŻE: *Studia i teksty patrystyczne.* Kr. 1967 s. 189; ŁACH S.: Kronika Wydziału Teologicznego 1944-1968. W: *Księga jubileuszowa 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.* Lubl. 1969 s. 154; BENDER R.: Historia na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL. *Rocz. Hum.* R. 18: 1970 nr 2 s. 149; WALOSZCZYK K.: Ś.p. Jan Szymusiak. *Słowo Powsz.* R. 41: 1987 nr 223; LONGOSZ S.: Pogrzeb ś.p. Jana Marii Szymusiaka. *Vox Patrum.* T. 7: 1987 nr 12-13 s. 536-538; *Vox Patrum.* T. 16: 1989. [Nauczanie patrologii. Miscellanea patristica in honorem Joannis Mariae Szymusia SJ], tamże literatura.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Szynkiewicz Bogusław (1959-1991), muzykolog.

Urodził się 19 I 1959 r. w Golubiu-Dobrzyniu jako syn Jana i Mieczysławy z Pruchniewskich. Do szkoły podstawowej, a potem do liceum ogólnokształcącego uczęszczał w Golubiu-Dobrzyniu. Po maturze w 1977 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Pelplinie. Uzdolniony muzycznie i zawsze wrażliwy na piękno muzyki i śpiewu kościelnego, przez cały prawie okres studiów seminaryjnych pełnił funkcję organisty w kaplicy seminaryjnej, nierzadko w katedrze, i zespole muzycznym. Potem podjął także funkcję kantora śpiewu. Święcenia kapłańskie otrzymał 22 V 1983 r. W tym samym roku uzyskał stopień magistra teologii na Wydziale Teologicznym KUL. Obowiązki wikariusza pełnił w parafii Grudziądz-Mniszek i Rumia-Zagórze. W 1986 r. skierowany został na stacjonarne studia specjalistyczne na Instytucie Muzykologii Kościelnej w Katolickim Uniw. Lubelskim. Nagła choroba nowotworowa, która odezwała się w lipcu 1990 r., nie pozwalała kontynuować studiów. Zmarł 31 X 1991 r. w Rumi i został pochowany na cmentarzu w rodzinnej parafii w Golubiu-Dobrzyniu.

I.
1. Ksiądz Szczepan Keller - redaktor "Pielgrzyma" i "Zbioru Pieśni Nabożnych..." Stud. Pelpl. T. 21-22: 1990/1991 s. 323-328. (Artykuł jest fragmentem niedokończonej pracy magisterskiej pt.: *Kultywowanie pieśni kościelnej na terenie diecezji chełmińskiej w 60- i 70- latach XIX wieku. Studium muzykologiczne*).
2. Samotność a osamotnienie w aspekcie teologiczno-pastoralnym. Pelplin 1982. Mps. Bibl. SD w Pelplinie.

II.
STENCEL E.: Kochał muzykę i śpiew. (Śp. Ks. Bogusław Szynkiewicz). *Pielgrzym*. R. 2: 1991 nr 10 s. 15.

Ks. Eugeniusz Stencel

Śliwa Paweł (1921-1989), filozof, popularyzator teologii.

Urodził się 26 VI 1921 r. w rodzinie Józefa i Anny Topór w Trzcianie k/ Mielca. Po ukończeniu w 1939 r. Gimnazjum im. S. Konarskiego w Mielcu, studiował w Seminarium Duchownym w Tarnowie. Święcenia kapłańskie przyjął 22 IV 1945 r. w Tarnowie. Był wikariuszem parafialnym w Wietrzychowicach (1945-1946), Szczurowej (1946-1947), Ujanowicach (1947-1950) i w parafii Najśw. Serca Jezusowego w Tarnowie (1950-1955). Pracę duszpasterską łączył z dalszymi studiami teologicznymi. W 1949 r. uzyskał na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego stopień magistra. Tam 5 VII 1954 r. został promowany na doktora teologii na podstawie rozprawy: *Teoria prawd pierwotnych a nauka szkoły lowańskiej w kwestii wyjścia epistemologii*. W l. 1955-1957 studiował na Wydziale Filozoficznym KUL, gdzie 9 III 1956 r. uzyskał stopień magistra, a następnie doktora filozofii na podstawie pracy: *Natura zgodności powszechnika z treścią w świetle koncepcji bytu*. W 1958 r. był wykładowcą filozofii w Wyższym Warmińskim Semianarium Duchownym Hosianum w Olsztynie i równocześnie wikariuszem w tamtejszej parafii św. Jakuba na Dajtkach. W l. 1959-1960 studiował w Faculte des Lettres Uniw. we Fryburgu Szwajcarskim. Po prowrocie do kraju był ojcem duchownym (1960-1963) w tarnowskim Seminarium Duchownym. W 1963 r. został tam wykładowcą filozofii i równocześnie wikariuszem eksponowanym w Zawadzie k/ Tarnowa. W Seminarium wykładał logikę, wstęp do filozofii, metafizykę, krytykę ludzkiego poznania, psychologię racjonalną i historię filozofii. Jego zainteresowania naukowe skupiały się głównie wokół tomizmu egzystencjalnego, realizmu teoriopoznawczego i antropologii filozoficznej. W 1969 r. został odznaczony godnością kapelana papieskiego. W l. 1963-1973 był wizytatorem sióstr dominikanek, elżbietanek i Sacre Coeur. Był także spowiednikiem wielu zgromadzeń zakonnych. W l. 1970-1987 pełnił obowiązki ojca duchownego księży diecezji tarnowskiej. Każdego roku w Wielkim Poście i w Adwencie organizował dla nich dni skupienia. Owocem tej posługi na polu duszpasterstwa kapłanów pozostały opublikowane drukiem rozważania: *Kapłan - pasterz w oczach Bożych*, będące wymownym świadectwem jego głębokiego życia wewnętrznego. W l. 1980-1981 pełnił obowiązki proboszcza utworzonej w Zawadzie parafii. Przeprowadził tam konwerwację zabytkowego kościoła drewnianego. Po rezygnacji z probostwa pozostał nadal w parafii, dojeżdżając na wykłady do Seminarium. Na własną prośbę duszpasterzował w małych, odległych i trudno dostępnych parafiach górskich, w okolicach Krynicy. W 1983 r. został mianowany tymczasowym wikariuszem ekonomem w Miliku. Duszpasterzował także w Andrzejówce, Nowej Wsi i Roztoce Wielkiej. W 1985 r. został administratorem, a następnie proboszczem w Zbyszycach k/ Nowego Sącza (1986-1987). Brał czynny udział w pracach IV Synodu Diecezji Tarnowskiej, będąc członkiem Komisji d/s Powołań i Seminarium Duchownego, Podkomisji Seminaryjengo Przygotowania do Kapłaństwa, Komisji do Spraw Duchowieństwa Diecezjalnego i Podkomisji dla

Formacji Duchowej. Odznaczał się świątobliwością życia. Wszystkich ujmował wewnętrzną radością i niezwykłą dobrocią. Zmarł w Tarnowie po ciężkiej chorobie 22 VII 1989 r. i został pogrzebany na cmentarzu w Zawadzie k/ Tarnowa.

I.
1. Śp. Ks. Dr Wincenty Bialik. *Currenda*. R. 111: 1961 s. 123-133.
2. Tożsamość powszechnika z istotą rzeczy na tle koncepcji bytu w filozofii tomistycznej. *Rocz. Filoz.* T. 10: 1962 nr 1 s. 87-103.
3. Problem bezpośredniego realizmu świata zewnętrznego na gruncie egzystencjalizmu tomistycznego. *Rocz. Filoz.* T. 11: 1963 nr 1 s. 55-71.
4. [Wypowiedź ankietowa]. W: *O Bogu i o człowieku*. Red. B. BEJZE. T. 2. W. 1969 s. 57-58.
5. Znaczenie teorii prawd pierwotnych dla zagadnienia punktu wyjścia teorii poznania. *Tarn. Stud. Teol.* T. 5: 1972 s. 47-61.
6. Homilia wygłoszona podczas Mszy św. za duszę śp. Ks. Rektora [F. Gawlika] w kaplicy Seminarium Duchownego w dniu 7 VI 1973. *Currenda*. R. 123: 1973 s. 281-288.
7. Próba tomistycznej argumentacji za istnieniem Boga bez tradycyjnych założeń. W: *Studia z filozofii Boga*. Red. B. BEJZE. T. 2. W. 1973 s. 367-385.
8. Śp. Ks. Dr Ignacy Dziedziak. *Currenda*. R. 123: 1973 s. 128-134.
9. "Przedmiot" czy "rzecz w sobie" w klasycznej definicji prawdy na tle jej interpretacji w Szkole Lowańskiej. *Tarn. Stud. Teol.* T. 6: 1977 s. 28-42.
10. Kapłan - pasterz w oczach Bożych. W. 1984 Wydaw. ATK 8° ss. 299.
11. Bóg a transcendentalność pojęcia bytu. *Tarn. Stud. Teol.* T. 10: 1987 cz. 2 s. 138-143.
12. Śp. Ks. Bernardyn Dziedziak. *Currenda*. R. 137: 1987 s. 224-231. Współautor: T. MACHNIK.
13. Teoria prawd pierwotnych a nauka szkoły lowańskiej w kwestii punktu wyjścia epistemologii. Kr. 1953 4° ss. V, 207. (Mps Arch. UJ, sygn. WT II 274; kopia w Bibl. Inst. Teol. w Tarnowie, sygn. PŚ III).
14. Rękopisy w: Arch. Diec. Tarn., sygn. PŚ III: Elementy teorii poznania i metafizyki na tle historii filozofii [Tarnów] b. r. 4° ss. 50, powiel.; 15. Kosmologia. [Tarnów 1975], kart luźnych 72; 16. Metafizyka, b. m. i r. w., 4° ss. 111, powiel; 17. Ogólna metodologia nauk. Tarnów 1978 ss. 61; 18. Teoria poznania. [Tarnów 1975], kart luźnych 86; 19. Ogólna metodologia nauk. Tarnów 1978, ss. 61; 20. Wykład filozofii współczesnej - wiek XIX i XX, b. m. i r. w., ss. 96. Mps.

II.
SZUREK W.: Ksiądz Prałat Paweł Śliwa - kapłan i pasterz (1921-1989). *Currenda*. R. 140: 1990 s. 355-364; BANACH R.: Profesorzy, wykładowcy i lektorzy Instytutu Teologicznego w Tarnowie. W: Schematyzm Diecezji Tarnowskiej na rok 1992. Cz. historyczna. Red. J. RZEPA s. 139-140; TRELA J.: Człowiek 8 błogosławieństw. *Currenda*. R. 140: 1990 s. 364-366; PIECH S.: Księża diecezji tarnowskiej doktorzy teologii Uniwersytetu Jagiellońskiego (1916-1954). *Currenda*. R. 142: 1992 s. 703-714; SKOCZEŃ W.: Idea stwórczo-zbawczego powołania człowieka w pismach księdza Pawła Śliwy, Tarnów 1992 ss. 91, mps; CYGAN B.: Teoriopoznawcze i ontologiczne uwarunkowania argumentacji za istnieniem Boga w ujęciu księdza Pawła Śliwy. Tarnów 1993 ss. 96 mps; NOWAK G.: Sylwetka osobowościowa i naukowa księdza Pawła Śliwy, Tarnów 1993, ss. 120, mps

Ks. Stanisław Piech

Świnka Jerzy, pseud. i krytp.: Giorgio, oj., (1927-1993), kanonik kapituły kamieńskiej, autor prac z teologii życia wewnętrznego.

Urodził się 21 I 1927 r. w Brusach k/Chojnic. Rodzicami jego byli Ludwik, mistrz szewski i Łucja z Bruskich. W czasie okupacji pracował jako robotnik w miejscowej mleczarni. Po wojnie uczęszczał do Gimnazjum Handlowego w Chojnicach, skąd w 1948 r. przeniósł się do Liceum dla Dorosłych w Gdańsku. Jeszcze tego roku wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie. Święcenia kapłańskie przyjął 27 V 1954 r. w Pelplinie. W l. 1954-1960 był wikariuszem w parafii św. Jana Chrzciciela w Chojnicach. Przyczynił się do utworzenia kaplicy i punktu duszpasterskiego w Charzykowach. 1 X 1960 r. podjął studia na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL, które uwieńczył w 1965 r. uzyskaniem magisterium na podstawie pracy pt.: *Trydenckie wyznanie wiary. Studium historyczno-prawne*. Od 1 III 1965 r. zamieszkał w Pelplinie. Tu pełnił szereg funkcji w wymiarze diecezjalnym, stopniowo odchodząc od administracyjnych i prawno-kanonicznych w Kurii Biskupiej Chełmińskiej i Sądzie Duchownym do duszpasterstwa. Pełnił obowiązki wikariusza katedralnego (1965-1966),

notariusza Kurii Biskupiej i Sądu Duchownego (1965), obrońcy węzła małżeńskiego i święceń kapłańskich w Sądzie Duchownym (1965-1970), referenta do spraw duszpasterstwa misyjnego (1965-1982) i zakonów żeńskich (1965-1993), ojca duchownego oraz wykładowcy teologii życia wewnętrznego i ascetyki w Seminarium Duchownym (1969-1988), diecezjalnego dyrektora Unii Apostolskiej Kleru (od 1 I 1970), sędziego prosynodalnego (od 1 X 1970), członka Diecezjalnej Podkomisji Duszpasterstwa Liturgicznego (od 15 XI 1981), członka Rady Kapłańskiej (od 23 III 1982), instruktora w postępowaniu o dyspensę od celibatu i obowiązków kapłańskich (od 10 X 1985), dyrektora Wydziału Formacji Duchownej w Kurii Biskupiej oraz ojca duchownego księży w diecezji (od 1 IX 1987). 28 VI 1984 r. został członkiem Komisji Episkopatu d/s Powołań Duchownych, a 29 I 1989 r. wszedł do gremium komisji przygotowującej II Synod Plenarny w zakresie problematyki kapłanów i osób poświęconych Bogu. We Włoszech zapoznał się z działalnością instytutów świeckich. Jedną z gałęzi tego ruchu: Instytut Świecki Kapłanów Misjonarzy Królewskości Chrystusa przeniósł na grunt polski. Opiekował się również żeńską gałęzią tego ruchu. W l .1992-1993 współorganizował w Chojnicach kursy katechetyczne dla osób świeckich z terenu byłego Związku Radzieckiego. Poza Seminarium wykładał teologię życia wewnętrznego i kierownictwa duchowego w Punkcie Konsultacyjnym ATK w Tczewie i w Diecezjalnym Studium Katechetycznym. 15 IX 1969 r. został kanonikiem honorowym kapituły kolegiackiej kamieńskiej, 30 III 1985 r. papieskim prałatem honorowym, a 22 V 1993 r. kanonikiem gremialnym kapituły kamieńskiej. Zmarł 13 IX 1993 r. w Chojnicach, na skutek wypadku drogowego i został pochowany w Pelplinie.

I.

1. Red.: Modlitwy codzienne wspólnoty seminaryjnej. Pelplin 1971 8° ss. 42, powiel.

2. Troska o zdrowie - służbą świętą. *Bibl. Kazn.* T. 89: 1972 nr 3-4 s. 87-89.

3. Być lekarzami sami dla siebie i braci. *Bibl. Kazn.* T. 91: 1973 nr 2-3 s. 68-71.

4. Osobowy i duchowy charakter Roku Świętego 1974-1975. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 25: 1974 nr 10-12 s. 267-373.

5. Red.: Liturgiczna modlitwa dnia. Poranna i wieczorna modlitwa na niedzielę i święta. Pelplin 1974 8° ss. 129.

6. Red.: Modlitwy z troską o kapłanów. Pelplin 1975 8° ss. 6.

7. Camus Jean Pierre (1584-1652). W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 1308.

8. Preghiera autentica. *Ut Unum Sint.* R. 1976 nr 5-6 s. 58-59.

9. La speranza cristiana. *Ut Unum Sint.* R. 1977 nr 1 s. 71-72.

10. Jedność z biskupem. *Not. Un. Ap.* R. 2: 1984 nr 5 s. 2-4.

11. Dal gruppo di S. Massimiliano Kolbe. I fatti principali della vita del gruppo nel 1985. *Ut Unum Sint.* R. 1985 nr 2 s. 91-93.

12. Kapłani w instytutach świeckich. *Aten. Kapł.* R. 77: 1985 t. 105 z. 3 s. 317-318.

13. Przekazywanie prawdy [kazanie]. *Biuro Pras. Sekr. E. P.* R. 18: 1985 nr 19 s. 136-137.

14. Tłum.: C. ROCCHETTA: Kapłańskie instytuty świeckie oraz zagadnienia formacji w świetle duchowości kapłana diecezjalnego. *Aten. Kapł.* R. 77: 1985 t. 105 z. 3 s. 319-331.

15. Jedność prezbiterium. *Not. Un. Ap.* R. 4: 1986 nr 13 s. 3-8.

16. "Kapłan, którego szukam...". Braterstwo kapłańskie. *Bibl. Kazn.* T. 117: 1986 nr 6 s. 345.

17. "Kapłan, którego szukam...". Duchowość kapłana diecezjalnego. *Bibl. Kazn.* T. 116: 1986 nr 6 s. 341.

18. "Kapłan, którego szukam...". Kapłan świadkiem wiary we własne kapłaństwo. *Bibl. Kazn.* T. 116: 1986 nr 2 s. 99.

19. "Kapłan, którego szukam...". Kapłan w inny sposób człowiekiem dla drugich. *Bibl. Kazn.* T. 116: 1986 nr 1 s. 35.

20. "Kapłan, którego szukam...". Kto komu jest bardziej potrzebny, kapłan świeckim czy świeccy kapłanowi? *Bibl. Kazn.* T. 116: 1986 nr 3-4 s. 187.

21. "Kapłan, którego szukam...". Nasza kapłańska tożsamość. *Bibl. Kazn.* T. 116: 1986 nr 5 s. 284.

22. "Kapłan, którego szukam...". Prawdy wygodne? *Bibl. Kazn.* T. 117: 1986 nr 2-3 s. 106.

23. "Kapłan, którego szukam...". Spiritualitas liturgica w życiu kapłańskim. *Bibl. Kazn.* T. 117: 1986 nr 1 s. 21.

24. "Kapłan, którego szukam...". Spójność wiedzy i wiary. *Bibl. Kazn.* T. 117: 1986 nr 4 s. 229.

25. "Kapłan, którego szukam...". "Wzorowość" czy

świętość? *Bibl. Kazn.* T. 117: 1986 nr 5 s. 303.

26. Spotkanie kapłanów unionistów w diecezji chełmińskiej. *Not. Un. Ap.* R. 4: 1986 nr 12 s. 18.

27. Dal gruppo di S. Massimiliano Kolbe. *Ut Unum Sint.* R. 1987 nr 2 s. 111-113.

28. "Kapłan, którego szukam...". Bez ofiary nie ma prawdziwej wspólnoty. *Bibl. Kazn.* T. 118: 1987 nr 3-4 s. 187.

29. "Kapłan, którego szukam...". Ecce nunc tempus acceptabile. *Bibl. Kazn.* T. 119: 1987 nr 2-3 s. 109.

30. "Kapłan, którego szukam...". Eucharystia a kapłaństwo. *Bibl. Kazn.* T. 118: 1987 nr 1 s. 22.

31. "Kapłan, którego szukam...". Eucharystia, sakramentalny znak życia i śmierci. *Bibl. Kazn.* T. 118: 1987 nr 5 s. 294.

32. "Kapłan, którego szukam...". Głód sacrum. *Bibl. Kazn.* T. 119: 1987 nr 1 s. 21.

33. "Kapłan, którego szukam...". Nasze kapłaństwo - adoracja Najświętszego Sakramentu. *Bibl. Kazn.* T. 118: 1987 nr 2 s. 94.

34. "Kapłan, którego szukam...". Nie pragnijmy Polski, która by nas nie kosztowała. *Bibl. Kazn.* T. 118: 1987 nr 6 s. 338.

35. "Kapłan, którego szukam...". W obliczu Eucharystii musi nastąpić społeczne wyrównanie. *Bibl. Kazn.* T. 119: 1987 nr 4 s. 231.

36. "Kapłan, którego szukam...". Także nas przestrzega przed samozadowoleniem. *Bibl. Kazn.* T. 119: 1987 nr 5 s. 301-302.

37. La nostra debolezza, belezza e forza nella debolezza. *Ut Unum Sint.* R. 1987 nr 2 s. 111-113.

38. Obecność miłości przebaczającej, a nasze nawrócenie. *Biuro Pras. Sekr. E.P.* R. 20: 1987 nr 8 s. 6-13.

39. Ocalać siebie, bliźnich i świat. W: *Świętokrzyskie kazania radiowe.* Red. J. DUKAŁA. T. 3. Kr. 1987 s. 333-335.

40. Spotkanie kapłanów Unii Apostolskiej w Pelplinie. *Not. Un. Ap.* R. 5: 1987 nr 14-15 s. 30-31.

41. Il mondo ha piu bisogno di testimoni di Cristo che di maestri. *Ut Unum Sint.* R. 1988 nr 6 s. 210-212.

42. Il nostro vivere nella Chiesa. *Ut Unum Sint.* R. 1988 nr 4.

43. Sesja ojców duchownych dekanalnych oraz członków UAK w Pelplinie. *Not. Un. Ap.* R. 7: 1987 nr 21 s. 73-76.

44. Czas święty - czas otwarty. *Pielgrzym.* R. 1: 1990 nr 23 s. 2; nr 24 s. 2; nr 25 s. 2; nr 26 s. 2; nr 27 s. 2; R. 2: 1991 nr 1 s. 2; nr 2 s. 2; nr 3 s. 2; nr 4 s. 2; nr 5 s. 2; nr 6 s. 2; nr 7 s. 2; nr 8 s. 2; nr 9 s. 2; nr 10 s. 2; nr 11 s. 2; nr 12 s. 2; nr 13 s. 2; nr 14 s. 2; nr 15 s. 2; nr 16 s. 2; nr 17 s. 2; nr 18 s. 2; nr 19 s. 2; nr 20 s. 2; nr 21 s. 2; nr 22 s. 2.

45. Sprawozdanie roczne z działalności UAK w diecezji chełmińskiej w roku 1990-1991. *Not. Un. Ap.* R. 9: 1991 nr 23 s. 92-93.

46. Tłum.: A. MAZZARONE, F. ZENNA: "Rekolekcje Braci Polskich". Istotne wskazania dotyczące Kapłaństwa Chrystusowego. Pelplin 1991 ss. 50.

47. Tłum.: Konstytucje (Instytutu Świeckich Kapłanów Misjonarzy Królewskości Chrystusa). Pelplin 1992 16^{0} ss. 152. Współtłum.: Z. ZWOLSKA.

48. Na pustyni ateizmu. *Pielgrzym.* R. 3: 1992 nr 18 s. 4-5.

49. Nel deserto dell'ateismo. *Ut Unum Sint.* R. 1992 nr 11-12 s. 258-261.

50. Polityk z Ewangelią w sercu. (Prezydent Włoch Oscar Luigi Scalfaro). *Pielgrzym.* R. 3: 1992 nr 17 s. 8-9.

51. Eucharystia ośrodkiem duchowości kapłańskiej [kazanie]. *Mies. Diec. Pelpl.* R. 2: 1993 z. 3 s. 42-47.

52. Modlitwa na skróty?. *Pielgrzym Młod.* R. 1993 nr 3 s. 2.

53. Modlitwa Słowem Boga. *Pielgrzym Młod.* R. 1993 nr 4 s. 2.

54. Modlitwa spontaniczna tak, nie. *Pielgrzym Młod.* R. 1993 nr 5 s. 2.

55. Nie tylko na kolanach. *Pielgrzym Młod.* R. 1993 nr 1 s. 2.

56. Tak jak umiesz. *Pielgrzym Młod.* R. 1993 nr 2 s. 2.

57. Testament duchowy ks. J. Świnki (wyjątki). *Mies. Diec. Pelpl.* R. 2: 1993 z. 11 s. 103-104.

58. Kapłańskie instytuty świeckie. *Dobry Pasterz.* R. 1994 z. 14 s. 137-141.

II.

MROSS H.: Materiały do bibliografii osobowej pracowników naukowo-dydaktycznych Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie. *Stud. Pelpl.* T. 8: 1977 s. 391; TENŻE: Publikacje ks. J. Świnki.*Mies. Diec. Pelpl.* R. 2: 1993 z. 11 s. 104-106; NADOLNY A.: Śp. ks. Jerzy Świnka (1927-1993). *Mies. Diec. Pelpl.* R. 2: 1993 z. 11 s. 96-103, fot.; PESTKA S.: Odszedł wielki kapłan diec. pelplińskiej. *Pielgrzym.* R. 4: 1993 nr 20 s. 11; STEINKE Z.: Śpieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą. *Gaz. Chojn.* R. 1993 nr 9 s. 3; WARNKE L.: Śp. ks. prałat Jerzy Świnka. *Not. Un.Ap.* R. 11: 1993 nr 27 s. 88-91; BUXAKOWSKI J.: Krzyż był mu bramą. *Pielgrzym.* R. 5: 1994 nr 19 s. 3; FITATOWA O.: Śpieszmy się kochać ludzi. *Pielgrzym.* R. 5: 1994 nr 18 s. 8, fot.; MROSS H.: Pracownicy naukowo - dydaktyczni Seminarium Duchownego w Pelplinie 1945-1995. Słownik bio-bibliograficzny. Pelplin 1995, passim.

Ks. Anastazy Nadolny

Tararuj Tadeusz (1919-1987), kanonik kapituły katedralnej w Drohiczynie n/B, hagiograf.

Urodził się 13 VI 1919 r. we wsi Runice, pow. Bielsk Podlaski, jako syn Józefa i Michaliny z Wardzińskich. W Drohiczynie ukończył szkołę powszechną i Gimnazjum Biskupie, zdobywając w 1937 r. świadectwo dojrzałości. Studia filozoficzne odbył w Seminarium Duchownym w Pińsku, a teologię studiował prywatnie w warunkach wojennych pod kierunkiem księży profesorów z Drohiczyna. Święcenia kapłańskie przyjął 5 VI 1944 r. w Łomży z rąk bpa Stanisława Łukomskiego. Po święceniach pełnił obowiązki wikariusza i katechety w parafii Narodzenia NMP w Bielsku Podlaskim. Rozwinął tam też ożywioną działalność w ZHP, pełniąc w l. 1946-1948 funkcję komendanta hufca. W l. 1955-1958 odbył studia z zakresu historii Kościoła na Wydziale Teologicznym KUL, wieńcząc je licencjatem, uzyskanym na podstawie pracy pt.: *Obsadzenie biskupstw w Polsce w pierwszej połowie XVI wieku.* W 1958 r. został prefektem studiów i wykładowcą historii Kościoła w Seminarium Duchownym w Drohiczynie. Był też kapelanem i spowiednikiem benedyktynek w Drohiczynie. W l. 1970-1987 był proboszczem i dziekanem bielskim. W 1975 r. otrzymał godność kanonika gremialnego pińskiej kapituły katedralnej. Ponadto był członkiem Diecezjalnej Rady Kapłańskiej i Kolegium Konsultorów. Zmarł 24 V 1987 r. w Bielsku Podlaskim i został pochowany na tamtejszym cmentarzu parafialnym. Niemalże cały jego dorobek naukowy pozostał w rękopisach, a poświęcony był głównie osobie sługi Bożego Zygmunta Łozińskiego, biskupa pińskiego.

I.

1. Spis kościołów, parafii oraz duchowieństwa diecezji w Drohiczynie n/B. Stan na 1 sierpnia 1976 r. Drohiczyn n/B 1976 8° ss. 134.

2. Sługa Boży Zygmunt Łoziński. W: *Polscy święci*. Red. J. R. BAR. T. 10. W. 1987 s. 221-258.

3. Życie i cnoty Sługi Bożego Biskupa Zygmunta Łozińskiego. Drohiczyn n/B 4° ss. 199. Mps. Arch. Diec. w Drohiczynie n/B.

4. Kościół prawosławny autokefaliczny w Polsce międzywojennej w latach 1920-1939. Drohiczyn n/B 1970 4° ss. 24. Mps. Arch. Diec. w Drohiczynie n/B.

5. Duchowa sylwetka Sługi Bożego Zygmunta Łozińskiego. Drohiczyn n/B 1975 4° ss. 12. Mps. Arch. Diec. w Drohiczynie n/B.

6. Sługa Boży Zygmunt Łoziński, pierwszy biskup piński 1925-1932. Drohiczyn n/B 1982 4° ss. 10. Mps. Arch. Diec. w Drohiczynie n/B.

7. Sługa Boży biskup Zygmunt Łoziński - wielki czciciel Maryi. Drohiczyn n/B 1982 4° ss. 7. Mps. Arch. Diec. w Drohiczynie n/B.

8. Z życia duchowego Sługi Bożego biskupa Zygmunta Łozińskiego w stulecie urodzin. Drohiczyn n/B 1982 4° ss. 11. Mps. Arch. Diec. w Drohiczynie n/B.

II.

BOROWSKI E.: Śp. Ks. Mgr Tadeusz Tararuj kanonik gremialny kapituły katedralnej, profesor Wyższego Seminarium Duchownego w Drohiczynie n/B, proboszcz i dziekan bielski (1919-1987). *Wiad. Diec. Pismo Urzędowe Kurii Biskupiej w Drohiczynie n/B.* R. 1: 1988 nr 1-2 s. 122-128; Akta personalne. Arch. Diec. w Drohiczynie n/B, sygn. akt IV (Ps) 150-150a.

Ks. Józef Mandziuk

Tomaszkiewicz Stefan Ludwik (1917-1992), kanonik poznańskiej kapituły katedralnej, muzeolog.

Urodził się we Lwówku Wlkp 29 VIII 1917 r. jako syn Bolesława, mistrza fryzjerskiego i Zofii z d. Jankowskiej. W l. 1933-1936 uczył się w Państwowym Gimnazjum im. Tadeusza Kościuszki w Jarocinie, które ukończył zdaniem egzaminu

dojrzałości 24 V 1939 r. Do Seminarium Duchownego zgłosił się 8 VI t.r., ale wybuch wojny spowodował przerwę w studiach teologicznych. Przebywał na wschodzie kraju, biorąc udział w junackich hufcach pracy. Do listopada przebywał w niewoli sowieckiej w okolicach Moskwy. Wskutek wymiany jeńców dostał się do niewoli niemieckiej, po krótkim pobycie w stalagu w Bawarii powrócił do Lwówka. Do Seminarium zgłosił się ponownie w marcu 1945 r. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1949 r. Pracę duszpasterską rozpoczął jako wikariusz w Międzychodzie, od 1 XII t.r. został nauczycielem religii w Państwowym Gimnazjum i Liceum w Kępnie. Od 1 VII 1954 r. był administratorem parafii Donaborów. W kwietniu 1959 r. został skierowany na studia konserwatorskie na Uniw. Mikołaja Kopernika w Toruniu, równocześnie otrzymał w zarząd parafię Wiry k/Poznania. Studia na Wydziale Sztuk Pięknych ukończył egzaminem i pracą magisterską pt.: *Konserwacja obrazu "Święta Rozmowa" z kościoła w Pogorzelicy* 4 XI 1964 r., zdobywając dyplom magistra zabytkoznawstwa i konserwatorstwa z zakresu technologii i technik sztuk plasycznych. 1 VII 1964 r. został mianowany dyrektorem Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu, a w 1966 r. wizytatorem zabytków sztuki na teren archidiecezji. W 1970 r. rozpoczął wykłady ze sztuki kościelnej i budownictwa sakralnego w Seminarium Duchownym. Ks. abp Antoni Baraniak zamianował go 16 I 1971 r. kanonikiem gremialnym kapituły katedralnej. Na emeryturę przeszedł 15 XII 1987 r. Zmarł 25 IV 1992 r.

I.

1. Sprawozdanie z działalności Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu za rok 1966. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 18: 1967 nr 11 s. 258-259.
2. Konserwacja elbląskiego pacyfikału z kościoła św. Mikołaja. *Stud. Warm.* T. 10: 1973 s. 455-462.
3. Wskazania konserwatorskie. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 29: 1978 nr 9 s. 155-159.
4. Dettlof Szczęsny (1878-1961). W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 1214-1215.
5. Oddział sztuki Ludowej Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu. *Pozn. Stud. Teol.* T. 4: 1983 s. 657-660.
6. Rzeźba Chrystusa w grobie z XIV wieku ze zbiorów Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu. *Biul. Hist. Szt.* R. 45: 1983 nr 2 s. 189-192, il.
7. [Głos w dyskusji]. W: K. TOMIŃSKA: Dyskusja o odnowie nastawy ołtarzowej Matki Boskiej Jasnogórskiej. *Jasna Góra.* R. 2: 1984 nr 9.
8. Ks. Ignacy Walczewski. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 38: 1987 nr 8 s. 246-247.
9. Wspomnienia konserwatora o odkryciach w malarstwie i rzeźbie Wielkopolski. W: *Ars sacra et restauratio. Materiały z konferencji naukowo-konserwatorskiej.* Red. J. KOWALCZYK. W. 1992 s. 94-107.

II.

FĄKA M.: Nie zakopał talentu. *Przew. Katol.* R. 82: 1992 nr 25 s. 2; Ksiądz, kolekcjoner, nauczyciel. Pamięci ks. kan. Stefana Tomaszkiewicza. *Słowo Powsz.* z 26-28 VI 1992 s. 9; FĄKA M.: Ks. Stefan Tomaszkiewicz. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 44: 1993 nr 4 s. 157-158; Akta personalne. Arch. Archid. Pozn., sygn. KA 26502.

Ks. Konrad Lutyński

Trzeciak Władysław, Elizeusz od NMP z Góry Karmel (1906-1982), karmelita bosy, autor konkordancji biblijnej.

Urodził się 2 XII 1906 r. w Korytnicy w woj. kieleckim. Studia filozoficzno - teologiczne odbył w Wyższym Seminarium Duchownym w Kielcach. Święcenia kapłańskie otrzymał 19 VI 1932 r. i jako kapłan wstąpił w 1935 r. do zakonu karmelitów bosych. Śluby zakonne złożył 29 VIII 1936 r. Pracował jako misjonarz ludowy. Zmarł w szpitalu w Jeleniej Górze 17 X 1982 r. i został pochowany w Piotrkowicach.

I.

1. Podręczna konkordancja biblijna. P. 1967 Księgarnia św. Wojciecha 16^0 ss. VIII, 1308.

II.

WANAT B. J.: Zakon karmelitów bosych w Polsce. Klasztory karmelitów i karmelitanek bosych 1605-1975. Kr. 1979 s. 295, 593.

Jan Dąbrowski

Urban Wincenty, krypt.: Ks. W. U. (1911-1983), biskup sufragan wrocławski, profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie i Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, historyk Kościoła.

Urodził się 13 II 1911 r. w Grodzisku Dolnym k/Przeworska jako syn Antoniego i Marii z d. Ziemba. Szkołę powszechną ukończył w Chałupkach Demblańskich, a gimnazjum w Leżajsku, zdobywając w 1931 r. świadectwo dojrzałości. W tymże roku wstąpił do Seminarium Duchownego we Lwowie, studiując równoczesnie na Wydz. Teol. Uniw. Jana Kazimierza. Otrzymawszy we Lwowie święc. kapł. 28 VI 1936 r.,podjął pracę jako wikariusz i katecheta kolejno w Sokolnikach, Biłce Szlacheckiej i Kamionce Strumiłowej. Z pracą duszpasterską łączył zainteresowania naukowe, przedstawiając w 1939 r. rozprawę doktorską, lecz do jej obrony nie doszło. W l. 1940-1945 był proboszczem w Biłce Szlacheckiej pod Lwowem. Dn. 22 VI 1945 r. opuścił parafię i przybył do Małkowic, skąd usiłował - acz bezskutecznie - sfinalizować swój doktorat na Uniw. Jagiellońskim. Otrzymawszy jurysdykcję na terenie Śląska Opolskiego, duszpasterzował w Grodźcu. Dn. 1 X 1946 r. przybył do Wrocławia i został dyrektorem Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego oraz Biblioteki Kapitulnej. Funkcję tę pełnił do końca życia, kładąc ogromne zasługi dla tychże instytucji. Przeprowadził remonty budynków, sprowadził rozproszone po Śląsku liczne eksponaty muzealne i archiwalne, z własnych oszczędności poddawał fachowej konserwacji i oprawie szereg rękopisów i starodruków. Był największym powojennym donatorem kapitulnych zbiorów bibliotecznych. Dla nauki opublikował katalog zbiorów archiwalnych i muzealnych oraz regesty zawartych w nich dokumentów, Urządził we Wrocławiu kilkanaście wystaw, obrazujących m.in. polskość Śląska. Jako opiekun zabytków muzealnych, pełnił również funkcję przedniczącego kurialnej Komisji Artystycznej. Troszczył się o zabezpieczenie zabytków dla kultury.

Po pokonaniu licznych trudności, ks. Urban doktoryzował się w 1947 r. na Uniw. Warszawskim, przedkładając rozprawę pt.: *Konwersja Melecjusza Smotrzyckiego polemisty i dyzunickiego arcybiskupa połockiego w latach 1620-1627*. Następnie rozpoczął zbieranie materiału do habilitacji. W 1953 r. przedstawił na Wydz. Teol. Uniw. Jagiellońskiego pracę pt.: *Leopold hr. Sedlnicki, książę biskup wrocławski 1836-1840, na tle dziejów Kościoła na Śląsku w pierszej połowie XIX wieku.* Rozprawa została pozytywnie przyjęta, odbył się przewód habilitacyjny, lecz niestety zlikwidowano Wydział, część akt, w tym wszystkie trzy recenzje, przepadły i dopiero w 1971 r. sfinalizowano habilitację na ATK. Rada Państwa nadała mu w 1975 r. tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1982 r. profesora zwyczajnego .

Bp W. Urban do końca życia prowadził pracę dydaktyczną, będąc wykładowcą wymagającym, lecz niezmiernie kochającym studentów. Od 1947 r. był profesorem historii Kościołą, patrologii i sztuki sakralnej w Seminarium Duchownym we Wrocławiu, a następnie na tamtejszym Papieskim Fakultecie Teologicznym. W l. 1949-1961 dojeżdżał z wykładami do Seminarium Duchownego w Nysie, a jako biskup prowadził wykłady w ATK w Warszawie. Był twórcą wrocławskiej szkoły historyków

Kościoła. W l. 1947-1983 prowadził wykłady z zakresu dogmatyki, liturgiki, historii Kościoła, Pisma św., ślubów zakonnych dla postulantek, nowicjuszek i juniorystek w domu formacyjnym elżbietanek we Wrocławiu. Był promotorem 4 prac doktorskich, 18 licencjackich i 56 magisterskich.

W 1952 r. ks. Urban wszedł do grona kapituły katedralnej, w 1959 r. został papieskim prałatem domowym, a 25 X 1959 r. otrzymał nominację na biskupa tyt. Abitine, z przeznaczeniem do pomocy rządcy archidiecezji wrocławskiej. Sakrę biskupią przyjął 7 II 1960 r. w katedrze wrocławskiej. W ciągu 24 lat posługi biskupiej przeprowadził wizytację kanoniczną w 68 dekanatach, wygłosił ok. 23 tys. kazań, wybierzmował ok. 300 tys. osób. Zdobył miano jednego z najwybitniejszych kaznodziejów wrocławskich. W l. 1974-1976 pełnił obowiązki wikariusza kapitulnego, wykazując niezwykłą aktywność na wszystkich odcinkach posługiwania duszpasterskiego. Był członkiem Rady Naukowej Epikopatu Polski. Uczestniczył w 4 sesji Soboru Watykańskiego II, zwiedzając przy okazji zasoby Archiwum Watykańskiego. Odbył wówczas pielgrzymkę do Ziemi św., a także zwiedził Francję, Hiszpanię i Anglię. W 1976 r. brał udział w 41 Międzynarodowym Kongresie Eucharystycznym w Filadelfii. Przy tej okazji odwiedził szereg parafii polonijnych w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie. Ogromny był jego wkład w działalność Polskiego Towarzystwa Teologicznego, zarówno w oddziale wrocławskim, jak i ogólonopolskiej Sekcji Historii Kościoła, której był przewodniczacym. Ponadto był członkiem zwyczajnym Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Jako człowiek wyjątkowo aktywny, organizował zjazdy naukowe historyków i archiwistów, sympozja i wystawy. Sam wygłaszał liczne referaty, a także zachęcał początkujących historyków do zabierania głosu w dyskusjach naukowych i do wygłaszania prelekcji.

Imponującym osiągnięciem bpa W. Urbana jest jego dorobek pisarski. Wiekszość prac napisał w bardzo trudnych warunkach, z "wielkiego umiłowania nauki". Doskonała znajomość wrocławskich zasobów archiwalnych ułatwiała mu korzystanie ze źródeł. Ze względu na brak czasu, niektóre publikacje wykazują pewne braki i nie posiadają pod każdym względem wykończonej formy. Całość jego dorobku pisarskiego można podzielić na 6 zasadniczych grup: 1. prace z zakresu archiwo- i bibliotekoznawstwa, 2. prace z dziejów Kościoła na Śląsku, 3. prace dotyczące historii Kościoła w archidiecezji lwowskiej, 4. podręczniki, skrypty i inne pomoce do nauki historii Kościoła, patrologii i historii sztuki sakralnej, 5. kazania, listy pasterskie i homilie, 6. artykuły i rozprawy okolicznościowe oraz recenzje i sprawozdania naukowe. Pod względem formy jego druki posiadają charakter syntez, monografii, obszernych studiów, prac źródłoznawczych, katalogów, regestów, sprawozdań, omówień, recenzji, krótkich informacji. Rzadziej podejmował pisemne polemiki, zajmując się chętniej relacją i opisem, niż interpretacją i wyjaśnianiem. W swoich opracowaniach syntetycznych starał się wydobyć elementy polskości we wszystkich aspektach wiążących się z działalnością Kościoła.

Bp W. Urban zmarł po krótkiej chorobie w Szpitalu Kolejowym we Wrocławiu dn. 13 XII 1983 r. i został pochowany w podziemiach katedry wrocławskiej.

I.

1. Z przeszłości Beresteczka. *Życie Kat.* R. 1933 nr 50/51 s. 102.

2. Chrześcijański władca - Jagiełło. *Życie Kat.* R. 1934 nr 30 s. 291-292.

3. Wiadomości o sektach w Polsce. *Życie Kat.* R. 1934 nr 3 s. 250.

4. Z przeszłości Horochowa. *Życie Kat.* R. 1934 nr 24 s. 281-282.

5. Pamięci trynitarzy w Beresteczku. *Życie Kat.* R. 1935 nr 36 s. 380-383.

6. Ksiądz Piotr Skarga a Kościół Wschodni. *Życie*

Kat. R. 1936 nr 34 s. 532-533.

7. Ksiądz Piotr Skarga i sekciarstwo w XVI wieku. *Życie Kat.* R. 1936 nr 32 s. 499-501.

8. Rec.: R. DĄBROWSKI: Katolicka nauka moralności w przedstawieniu prawosławnych teologów rosyjskich. W. 1935 ss. 151. *Gaz. Kośc.* R. 43: 1936 s. 25.

9. Stefan Batory i katolicyzm na Wschodzie. *ŻycieKat.* R. 1936 nr 47 s. 498-499.

10. Z historii sztudystów. Życie Kat. R. 1936 nr 33 s. 514-516.

11. Pojęcie Kościoła wedle ewangelicznych chrześcijan. *Życie Kat.* R. 1937 nr 19 s. 291-293.

12. Rec.: J. KORNOBIS: Śladami Maryi. Czytania na miesiąc maj. Kielce 1937 ss. 116. *Aten. Kapl.* R. 23: 1937 t. 39 z.5 s.522.

13. Rec.: W MAJEWSKI: Maria umiłowanie narodu. W. 1937 ss.187. *Aten. Kapl.* R. 23: 1937 t. 39 z. 5 s. 522.

14. Wiara w bliski koniec świata u ewangelicznych chrześcijan. *Życie Kat.* R. 1937 nr 46 s. 722-723.

15. Praca metropolity Rutskiego dla jedności kościelnej. *Życie Kat.* R. 1938 nr 3 s. 35-36.

16. Rec.: W. MAJEWSKI: Maria przyczyna naszej radości. Krótkie nauki majowe. W. 1938 ss. 176. *Aten. Kapl.* R. 24: 1938 t. 41 z. 5 s. 517.

17. Rec.: Sz. SOBALKOWSKI: Krew, która woła. Kielce 1938 ss. 141. *Aten. Kapl.* R. 24: 1938 t. 41 z. 5 s. 516.

18. Rec.: P.TURBAK: Ku czci św. Andrzeja Boboli T.J. Kazania i przemowy. Kr. 1938 ss. 94. *Aten. Kapl.* R. 24: 1938 t. 41 z. 5 s. 576.

19. Rec.: J. WIEŚNIAK: Wici-agraryzm-siew. Ruch młodowiejski w świetle zasad katolickich. Kr. 1938 ss. 255, IV. *Aten. Kapl.* R. 24: 1938 t. 41 z. 3 s. 309-310.

20. Życie i męczeństwo bł. Andrzeja Boboli. *Życie Kat.* R. 1938 nr 16 s. 243-244.

21. Pięćsetlecie unii florenckiej na ziemiach polskich. *Życie Kat.* R. 1939 nr 28 s. 435.

22. Rec.: T. DŁUGOSZ: Z dziejów diecezji smoleńskiej. Lw. 1937 ss. 91. *Aten. Kapl.* R. 25: 1939 t. 43 z. 3 s. 310-311.

23. Rec.: J. LECHOWSKI: Nauki dla młodzieży szkół powszechnych. Stanisławów 1937 ss. 250. *Aten. Kapl.* R. 25: 1939 t. 43 z. 1 s. 97.

24. W setną rocznicę tragedii unitów (1839-1939). *Życie Kat.* R. 1939 nr 29 s. 451.

25. Rec.: J. R. BAR: Tercjarstwo franciszkańskie. Kr. 1945 ss. 131. *Wiad. Duszp.* R. 2: 1946 nr 5 s. 31.

26. Rec.: P. BOBER: W górę serca. Kazania przygodne. Kr. 1946 t. 1 ss. 187, 4 nlb; t. 2 ss. 193, 2 nlb. *Wiad. Duszp.* R. 2: 1946 nr 10 s. 29-30.

27. Rec.: J. BOCHENEK: W naszym biurze Caritas. Tarnów 1940 ss. 170. *Wiad. Duszp.* R. 2 1946 nr 5 s. 31.

28. Rec.: L. KASPRZYK: Kazania pasyjne. Kr. 1946 ss. 115. *Wiad. Duszp.* R. 2: 1946 nr 4 s. 31.

29. Rec.: W. LESIAK: Kazania pasyjne - o osobach pocieszających Pana Jezusa w czasie męki. Tarnów 1940 ss. 48. *Wiad. Duszp.* R. 2: 1946 nr 5 s. 31.

30. Rec.: K. PĘKALA: Caritas we współczesnej pracy duszpasterskiej. Tarnów 1946 ss. 388. *Wiad. Duszp.* R.2: 1946 nr 10 s. 29-30.

31. Rec.: A. SCHLETZ: Józef Jakubowski, żołnierz i kapłan (1773-1814). Kr. 1946 ss. 223. *Wiad. Duszp.* R. 2: 1946 nr 8 s. 31.

32. Rec.: A. SCHLETZ: Ks. biskup Michał Bartłomiej Tarło, opiekun ubogich. Kr. 1940 ss. 16. *Wiad. Duszp.* R. 2: 1946 nr 10 s. 30.

33. Rec.: A. SCHLETZ: Współpraca misjonarzy z Komisją Edukacji Narodowej (1773-1794). Kr. 1940 ss. 200. *Wiad. duszp.* R. 2: 1946 nr 10 s. 30.

34. Rec.: J. WINKOWSKI: Przełom wewnętrzny. Cykl egzort rekolekcyjnych. Kr. 1946 ss. 59. *Wiad. Duszp.* R. 2: 1946 nr 5 s. 31.

35. Archiwum, Muzeum Archidiecezjalne i Biblioteka Kapitulna we Wrocławiu (1945-1947). *Sobótka.* R. 2: 1947 s. 465-468.

36. Duchowieństwo dekanatu opolskiego w 1836. *Homo Dei.* R. 16: 1947 nr 4 s. 258-261.

37. Kult błogosławionego Czesława we Wrocławiu. *Wiad. Kośc.* R. 2: 1947 nr 8/9 s. 159-172.

38. Rec.: J. DOBRACZYŃSKI: Skąpiec boży. Rzecz o O. Maksymilianie Kolbe. Niepokalanów 1946 ss. 128. *Wiad. Duszp.* 1947 nr 3 s. 118.

39. Rec.: J. ENDER: Józef Lompa. Zarys biograficzny. Kat.-Wr. 1947 ss. 117. *Homo Dei.* R. 16: 1947 nr 5 s. 390.

40. Rec.: J. GRABOWSKI: Na wzgórzu Golgoty. Cykl nauk pasyjnych. Kielce 1947 ss. 102. *Wiad. Duszp.* R. 3: 1947 nr 6 s. 252.

41. Rec.: Kazania o Niepokalanym Sercu Maryi. Opr.: Księża Towarzystwa Jezusowego. W. 1946 ss. 154. *Wiad. Duszp.* R. 3: 1947 nr 4 s. 167.

42. Rec.: K. KOWALSKI: Najświętsza Maria Panna. P. 1946 ss. 104. *Wiad. Duszp.* R. 3: 1947 nr 3 s. 118.

43. Rec.: S. KUŹNIARZ: Ku szczytom. Życie Marii Leony Nastałówny służebniczki Najśw. Marii Panny, 1903-1940. Kr. 1946 ss. 286. *Wiad. Kośc.* R.: 2: 1947 nr 5-7 s. 128.

44. Rec.: *Sobótka.* R. 1: 1946. Homo Dei. R. 16: 1947 nr 3 s. 188.

45. Rec.: W. SZAFRAŃSKI: Nauki niedzielne i świąteczne dla dzieci szkół powszechnych. Włocławek 1946 ss. 96. *Homo Dei* R. 16: 1947 nr 3 s. 191.

46. Rec.: Św. Bazyli Wielki: Wybór homilii i kazań. Tłum. i wstęp: T. SINKO. Kr. 1947 ss. 231. *Wiad. Kośc.* R. 2: 1947 nr 8/9 s. 182.

47. Rec.: K. WILCZYŃSKI: Serce Marii Matki Jezusa (na tle teologii katolickiej). Kr. 1946 ss. 334. *Wiad. Duszp.* R. 3: 1947 nr 3 s. 118.

48. Rec.: J. WINKOWSKI: Aby żywot mieli. Cykl nauk pasyjnych. Kielce 1947 ss. 162. *Wiad. Duszp.*

R. 3: 1947 nr 6 s. 252.

49. Rec.: M ZIÓŁKOWSKI: Dogmat widzenia uszczęśliwiającego w świetle eschatologii katolickiej. Sandomierz 1946 ss. 115. *Wiad. duszp.* R. 3: 1947 nr 10 s. 381.

50. Archiwum Diecezjalne i Biblioteka Kapitulna we Wrocławiu w 1948 r. *Sobótka.* R. 3: 1948 s. 581-582.

51. Archiwum Diecezjalne we Wrocławiu. *Nasza Przeszł.* T. 4: 1948 s. 311-316.

52. Biblioteka Kapitulna we Wrocławiu. *Wiad. Kośc.* R. 3: 1948 nr 1/2 s. 39-43.

53. Droga do doskonałości chrześcijańskiej wedle ks. Kaspra Drużbickiego. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 nr 7/8 s. 267-269.

54. Eucharystia w świetle ustaw synodów wrocławskich. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1948 nr 8/9 s. 229-235.

55. Kanonizacje i beatyfikacje polskich patronów. *Wiad. Kośc.* R. 3: 1948 nr 10-12 s. 292-296.

56. Kościoły na Ostrowiu Tumskim we Wrocławiu. *Wiad. Kośc.* R. 3: 1948 nr 6/7 s. 165-171.

57. Ks. Piotr Skarga w walce z sekciarstwem a chwila obecna. *Homo Dei.* R. 17: 1948 nr 2 s. 172-180.

58. Myśli na święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. *Wiad. Kośc.* R. 3: nr 6/7 s. 113-137.

59. Myśli obrony ludu polskiego w kazaniach ks. Piotra Skargi. *Wiad. Kośc.* R. 3: 1948 nr 1-2 s. 36-39.

60. O kulcie błogosławionej Bronisławy. *Wiad. Kośc.* R. 3: 1948 nr 3-5 s. 110-113.

61. Poświęcenie statuy Matki Boskiej przed wrocławską katedrą. *Wiad. Kośc.* R. 3: 1948 nr 10-12 s. 281-286.

62. Praktyczne rady kaznodziejskie ks. Kaspra Drużbickiego. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 nr 1 s. 10-13.

63. Rec.: Nasza Przeszłość. T. 1-2. *Wiad. Kość.* R. 3: 1948 nr 1/2 s. 58.

64. Rec.: K. RADOŃSKI: Święci i błogosławieni Kościoła katolickiego. P. 1947 ss. VIII, 528. *Wiad. Kośc.* R. 3: 1948 nr 6/7 s. 174.

65. Rec.: J. WORONIECKI: Błogosławiony Czesław Dominikanin 1175-1242. Op. 1947 ss. 57. *Wiad. Kośc.* R.: 3 1948 nr 1/2 s. 57-58.

66. Rytuały diecezji wrocławskiej a język polski. *Wiad. Kośc.* R. 3: 1948 nr 10-12 s. 296-302.

67. Sprawność organizacyjna pierwotnych chrześcijan w prześladowaniach. *Wiad. Kośc.* R.: 3: 1948 nr 6/7 s. 161-165.

68. Z dziejów kultu św. Jadwigi na Śląsku. *Wiad. Kośc.* R. 3: 1948 nr 1/2 s. 32-36.

69. Z dziejów wrocławskich kościołów. Wr. 1948, Administracja Apostolska Dolnego Śląska, 16° ss. 16.

70. Archiwum Archidiecezjalne i Biblioteka Kapitulna we Wrocławiu w 1948 r. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 3 s. 99-101.

71. Błogosławieństwo wiary. [Kazanie]. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 3 s. 67-70.

72. Duszpasterski wkład Kościoła katolickiego na Dolnym Śląsku (1945-1948). *Wiad. Kośc.* R. : 1949 nr 4/5 s. 131-140.

73. Echa kultu biskupa Nankiera w diecezji wrocławskiej. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 3 s. 87-99.

74. Listy pasterskie wrocławskich biskupów w języku polskim w XIX i XX wieku. *Collect. Theol.* R. 21: 1949 z. 11/12 s. 277-278.

75. Rec.: Collectanea Theologica. R. 21: 1949 z. 1. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 4/5 s. 142.

76. Rec.: S. HAIN: Wincenty Kot prymas Polski, 1436-1448. P. 1948 ss. 227, 3 nlb. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 3 s. 106.

77. Rec.: W. KARASIEWICZ: Jakub II Świnka arcybiskup gnieźnieński, 1263-1314. P. 1948 ss. 137. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 3 s. 106.

78. Rec.: M. OPAŁEK: Drzeworyt w czasopismach polskich XIX stulecia. Wr. 1949 ss. 69. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 3 s. 106.

79. Rec.: M. RECHOWICZ: Sprawa Wielkiego Seminarium Misyjnego dla unitów na ziemiach dawnej Polski (1595-1819). Kr. 1948 ss. 61. *Pol. Sacra.* R. 1: 1948 nr 2 s. 352-354.

80. Rec.: B.Z. STĘCZYŃSKI: Śląsk. Podróż malownicza w 21 pieśniach. Wr. 1949 ss. 212. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 3 s. 106.

81. Średniowieczne rękopisy Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. *Aten. Kapł.* R. 41: 1949 t. 40 z. 3 s. 279-281.

82. Świętość rodziny. [Kazanie]. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 1/2 s. 33-36.

83. Troska o parafialne archiwalia. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 4: 1949 nr 28 s. 34-36.

84. Wpływ kultu św. Wacława na życiorys biskupa Nankiera. *Wiad. Kośc.* R. 4: 1949 nr 6/7 s. 176-178.

85. Jan Scheffler, śląsku eklezjolog XVII wieku. *Wiad. Kośc.* R. 5 1950 nr 1-6 s. 30-35.

86. Rec. S. CHODYŃSKI: Biblioteka Kapituły Wrocławskiej. Włocławek 1949 ss. 130, nlb 2. *Aten. Kapł.* R. 42: 1950 t. 53 z. s. 79.

87. Rec.: S. LIBROWSKI: Kapituła katedralna włocławska. Zarys dziejów i organizacji. W. 1949 ss. XXVI, 175. *Aten. Kapł.* R. 42: 1950 t. 52 z. 2 s. 162-164.

88. Język polski w duszpasterstwie wrocławskiej diecezji w pierwszej połowie XIX wieku. *Prz. Powsz.* T. 232: 1951 nr 9 s. 177-195.

89. Katedra wrocławska. Wr. 1951 Kuria Wrocławska 8° ss. 59, nlb 1, ilustr., bibliogr.

90. 700 lat wrocławskiej katedry. *Słowo Powsz.* R. 5: 1951 nr 210 s. 4-5.

91. U grobu św. Jadwigi w Trzebnicy. *Słowo Powsz.* R. 5: 1951 nr 276 s. 4.

92. Biskup Nankier w świetle wieków. *Słowo Powsz.* R. 6: 1952 nr 98 s. 3-4.

93. Błogosławiony Pius X - duszpasterz na papieskim tronie. *Homo Dei.* R. 21: 1952 nr 1 s. 48-57.

94. Kapituła wrocławska. Rys historyczny. *Tyg. Powsz.* R. 8: 1952 nr 26 s. 4.

95. Katechizacja w gościęcińskiej parafii. *Wiad. Kośc.* R. 7: 1952 s. 18-20. Egzemplarz archiwalny.

96. Ks. dr Piotr Śledziewski (1884-1950). *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 nr 5 s. 191-193.

97. Ks. Wincenty Kraiński i jego działalność we Wrocławiu. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 nr 12 s. 402-407.

98. Próby kościelnych neologów na Śląsku. *Prz. Powsz.* T. 233: 1952 nr 4 s. 264-271; nr 5/6 s. 413-422.

99. Przegląd ważniejszej literatury historyczno-kościelnej o Śląsku w okresie 1945-1951. *Homo Dei.* R. 21: 1952 nr 2 s. 387-390.

100. Przewodnik po Muzeum Archidiecezjalnym we Wrocławiu. Wr. 1952 Kuria Wrocławska 8° ss. 60.

101. Rec.: B. WACZYŃSKI: Czy "Antigrafe" jest dziełem Maksyma (Melecjusza) Smotrzyckiego? *Rocz. Teol.-Kanon.* R. 1: 1949 nr 1 s. 183-210. Wiad. Kość. R. 7: 1952 nr 3-8 s. 39.

102. Biskup Nanker i jego działalność. W: *Pamięci biskupa Nankera.* W. 1953 s. 3-10.

103. Artykuły w Wrocł. *Tyg. Katol.* R 1: 1953: Echa świątobliwości biskupa Nankera w czasach nowożytnych do końca XVII w., nr 3 s. 4,7. 104. Jubileusz Trzebnicy (1203-1953), nr 8 s. 5; 105. Niemcy i Polacy w seminarium duchownym we Wrocławiu, nr 15 s. 10. 106. Odbudowa katedry wrocławskiej w latach 1945-1953, nr 1 s. 4. 107. Plan Hoyma i Generalny Wikariat, nr 14 s. 7. 108. Starania o beatyfikację biskupa Nankiera, nr 4; 109. Studium języka polskiego w seminarium duchownym we Wrocławiu w pierwszej połowie XIX w., nr 13 s. 11; 110. Średniowieczne echa świątobliwości biskupa Nankera, nr 2 s. 3. -R. 2: 1954:. 111. Katedra św. Jakuba w Nysie, nr 4 s. 3; 112. Polski kościółek św. Marcina we Wrocławiu, nr 45 s. 4. 113. Przywrócone chwale Bożej świątynie, nr 29 s. 12-13; 114. Rzeźby Chrystusa frasobliwego, nr 35 s. 8.

115. De testimoniis vitam Nankeri episcopi Wratislaviensis illustrantibus. *Collect. Theol.* R. 26: 1955 z. 2 s. 250-286.

116. Inkunabuły Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. Komunikat. *Spraw. Wrocł. TN.* R. 1955 nr 10 s. 28: -Toż. w j. francuskim. *Tamże,* s. 25.

117. Jan Feliks Ambroży Pedewitz nyski bibliofil z XVII wieku. *Komunikat. Spraw. Wrocł. TN.* R. 1955 nr 10 s. 24-25. -Toż. w j. francuskim. *Tamże,* s. 22-23.

118. Lektor języka polskiego na Uniwerystecie Wrocławskim. [Ks. W. Kraiński]. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 3: 1955 nr 41 s. 13.

119. Leopold hr. Sedlnicki książę biskup wrocławski 1836-1840, na tle dziejów Kościoła na Śląsku w pierwszej połowie XIX wieku. Studia Historico-Ecclesiastica 10. W. 1955 8° ss. 11, 325, nlb. 2, bibliogr.

120. Ocalałe archiwalia z czasów diecezjalnych rządów arcybiskupa kardynała Adolfa Bertrama (1914-1945). *Sobótka.* R. 10: 1955 nr 3 531-535.

121. 800-lecie kapituły wrocławskiej. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 3: 1955 nr 25 s. 5.

122. Rec.: J. CZUJ: Patrologia. Wyd. 2. P. 1954 ss. 312. *Ruch Biblij.* R. 8: 1955 s. 267-270.

123. Śp. Ks. Prałat Dr Józef Umiński (1888-1945). *Collect. Tehol.* R. 26: 1955 z. 1 s. 5-12.

124. Z dziejów wrocławskich synodów. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 3: 1955 nr 10 s. 7; nr 13 s. 14; nr 18 s. 11; nr 23 s. 12; nr 24 s. 11.

125. Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu. *Archeion.* T. 25: 1956 s. 309-320.

126. Biblioteka i Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 4: 1956 nr 10 s. 6.

127. Kościół św. Krzyża we Wrocławiu i jego odbudowa. *Głos. Katol.* R. 1956 nr 20 s. 231-232.

128. Książę Konrad Oleśnicki biskup wrocławski (1417-1447). *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 7: 1953-1956 s. 35-36.

129. Nieznane polskie teksty religijne z biblioteki św. Jakuba w Nysie (z XVI w.). *Ruch Biblij.* R. 9: 1956 s. 106-124.

130. Nieznane polskie teksty religijne z rękopisu Biblioteki św. Jakuba w Nysie z XVI wieku. [Streszcz.]. *Spraw. Wrocł. TN.* R. 1956 nr 11 s. 53-54.

131. Obrona praw języka polskiego w Seminarium Duchownym we Wrocławiu. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 4: 1956 nr 12 s. 6.

132. O polskich kazaniach w kościele św. Krzyża we Wrocławiu. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 4: 1956 s. 5-6.

133. Piotr II Nowak biskup wrocławski (1447-1456). *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* 7: 1953-1956 s. 36-37.

134.Przyczynki do dziejów Wacława Piastowicza biskupa wrocławskiego (1382-1417). *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* 7: 1953-1956 s. 30-31.

135. Rękopisy Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. *Spraw. Wrocł. TN.* R. 1956 nr 11 s. 54-55.

136. Tradycja "Kółka Polskiego" studentów teologii we Wrocławiu. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 4: 1956 nr 19 s. 7.

137. Zapomniany ośrodek kultu św. Jadwigi Śląskiej w Mnichowicach. *Wrocł. Tyg. Katol.* R. 4: 1956 nr 42 s. 1, 7.

138. Jan Feliks Ambroży Pedewitz nyski bibliofil XVII wieku. *Rocz. Teol.-Kan.* T. 4: 1957 nr 2 s. 241-260.

139. Konwersja Melecjusza Smotrzyckiego polemisty i dyzunickiego arcybiskupa połockiego w latach 1620-1627. Przyczynek do dziejów polemiki religijnej. *Nasza Przeszł.* T. 5: 1957 s. 133-216.

140. Nieudane starania Przemysława Ottokara II o metropolię czeską na tle jego rządów i krzyżackiej polityki. *Nasza Przeszł.* T. 6: 1957 s. 311-325.

141. Rec.: A. ROGALSKI: Kościół katolicki na Śląsku. Studia nad dziejami diecezji wrocławskiej. W. 1955 ss. 401. *Nasza Przeszł.* T. 5: 1957 s. 301-305.

142. Sentire cum Ecclesia. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 11: 1957 nr 3/4 s. 119-122.

143. Troska biskupa Piotra II Nowaka (1447-1456) o życie liturgiczne w diecezji wrocławskiej. *Aten. Kapł.* R. 49: 1957 t. 55 s. 383-395.

144. Wakanse na stolicy biskupiej we Wrocławiu. *Aten. Kapł.* R. 49: 1957 t. 43 s. 62-69.

145. Zarys dziejów egzempcji wrocławskiej diecezji. *Zach. Agen. Pras.* R. 1957 nr 15 s. 25-27.

146. Apostolat trzeźwości. (Zalecenia duszpasterskie w związku z walką z alkoholizmem). *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 12: 1958 nr 1 s. 54-58.

147. Język polski w duszpasterstwie diecezji wrocławskiej. *Pol. Sacra.* R. 11: 1958 nr 2 s. 219-261.

148. Na marginesie najnowszych prac o franciszkanach i dominikanach na Śląsku. *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 57 s. 137-140.

149. Rola kościelnych śpiewników i modlitewników w zachowaniu polskiego języka na Śląsku. *Nasza Przeszł.* T. 8: 1958 s. 231-241.

150. W sprawie pracy o Leopoldzie Sedlnickim. *Prz. Zach.* R. 14: 1958 nr 4 s. 403-405.

151. Wkład Kościoła katolickiego w walce o polskość Ziem Zachodnich. *Zach. Agen. Pras.* R. 1958 s. 66-70.

152. Działalność naukowa ks. dra Alfonsa Nowaka. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 14: 1959 nr 11 s. 524-535.

153. Ks. Kanonik Jan Melz i jego zainteresowania śląską topomastyką. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 14: 1959 nr 9 s. 389-392.

154. Księgozbiór ks. Sebastiana Schleupnera w Bibliotece Kapitulnej wrocławskiej. [Streszcz.]. *Spraw. Wrocł. TN* R. 1959 nr 14 s. 222-23.

155. Le rôle de l'Eglise dans l'histoire de liens la Silésie et la Pologne. *Cahiers Pologne-Allemagne.* R. 1959 nr 3 s. 22-37; R. 1960 nr 1 s. 26-37.

156 Materiały do dziejów polskości na Śląsku w wizytacjach diecezji wrocławskiej (do początku XVII wieku). *Sobótka.* R. 14: 1959 nr 2 s. 149-195, tabl. mapa.

157. Nieznane zabytki języka polskiego z Michalic w powiecie namysłowskim. [Streszcz.]. *Spraw. Wrocł. TN.* R. 1959 nr 14 s. 19-20.

158. Opr. i uzup.: J. UMIŃSKI. Historia Kościoła. Wyd. 4. T. 1-2. Op. 1959-1960 8° ss. XX, 672; XII, 608.

159. Pamięci księdza kanonika Pawła Łukaszczyka. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 14 1959 nr 11 s. 532-534.

160. Polskie kanodziejstwo i katechizacja w duszpasterstwie w diecezji wrocławskiej w czasach pruskich. Komunikat. *Spraw. Wrocł. TN.*. 1959 nr 14 s. 33-34.

161. Rzymsko-katolicka parafia w Gościęcinie na Opolszczyźnie i jej duszpasterstwo. *Nasza Przeszł.* T. 9: 1959 s. 249-292.

162. Sprawozdanie z czynności Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego oraz Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu 1957-1958. *Arch. Bibl. Muz.* T. 1: 1959 s. 134-137.

163. Studia nad dziejami wrocławskiej diecezji w pierwszej połowie XIX wieku. Wr. 1959, Wyd. Diec. Św. Krzyża w Op., 8° ss. 404, nlb. 2, bibliogr.

164. Archiwum Archidiecezjalne, Biblioteka Kapitulna, Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu w roku 1959. *Wrocł. Wiad. Kośc.* R. 13: 1960 nr 4 s. 218-226.

165. Archiwum Archidiecezjalne i Biblioteka Kapitulna we Wrocławiu w latach 1949-1959. *Sobótka.*. 15: 1960 nr 2 s. 265-267.

166. Autograf Kaspra Eylana. *Arch. Bibl. Muz.* T. 1: 1960 s. 171-173, ilustr.

167. Księgozbiór ks. Sebastiana Schleupnera w Bibliotece Kapitulnej we Wrocławiu. *Rocz. Teol.-Kan.* T. 7: 1960 nr 2 s. 103-117.

168. Najstarszy benedykcjonał w Bibliotece Kapitulnej we Wrocławiu. *Ruch Biblij.* R. 13: 1960 s. 303-320.

169. Najstarszy benedykcjonał w Bibliotece kapitulnej we Wrocławiu. [Streszcz.] *Spraw. Wrocł. TN.* R. 1960 nr 15 s. 20.

170. Nieznane zabytki języka polskiego z Michalic w powiecie namysłowskim. *Kwart. Opol.* R. 6: 1960 nr 4 s. 51-60.

171. Sprawozdanie z czynności Archiwum i Muzeum Archidiecezjlanego oraz Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu za rok 1959. *Arch. Bibl. Muz.* T. 1: 1960 s. 160-164.

172. Św. Jadwiga księżna śląska i jej znaczenie. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 50: 1960 nr 1 s. 23-37. [Egzemplarz archiwalny.]

173. Z dziejów Szarytek w Bytomiu i ich duszpasterstwa. *Nasza Przeszł.* T. 12: 1960 s. 25-46. Rés,

174. Czesław - patron Wrocławia. *Przew. Katol.* R. 51: 1961 nr 30 s. 466-468.

175. Ostatnie kazanie polskie w kościele św. Marcina we Wrocławiu. *Sobótka.* R. 16:1961 nr 1 s. 101-103. -Toż. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 17: 1962 nr 2 s. 61-63.

176. Polskie księgi zapowiedzi małżeńskich parafii Syców z XIX wieku. *Nasza Przeszł.* T. 13: 1961 s. 287-291.

177. Próba wyjaśnienia pochodzenia pontyfikału z r. 1435, przechowywanego w Bibliotece Kapitulnej we Wrocławiu. *Ruch. Biblij.* R. 14: 1961 s. 148-152.

178. Święta Jadwiga księżna śląska. *Przew. Kat.* R. 51: 1961 nr 42 s. 666-667.

179. Zarys dziejów diecezji wrocławskiej. Wr. 1962, Wyd. Diec. św. Krzyża w Op. 8° ss. 259, nlb. 1.

180. Najstarsze seminarium duchowne na ziemiach

polskich.*Tyg. Powsz.* R. 18: 1963 nr 46 s. 3.

181. Nieznany szczegół z życia ks. Jana Dzierżonia (1811-1906). *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 18: 1963 nr 5 s. 142-144.

182. Papież Jan XXIII i jego pontyfikat. *Stud. Theol. Vars.* R. 1: 1963 nr 3 s. 3-37.

183. Polskie kaznodziejstwo i katechizacja we wrocławskiej diecezji w czasach pruskich. *Nasza Przeszł.* T. 17: 1963 s. 123-186.

184. Rękopisy liturgiczne Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. *Arch. Bibl. Muz.* T. 6: 1963 s. 155-190.

185. Sprawozdanie z czynności Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego oraz Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu za lata 1960-1961. *Arch. Bibl. Muz.* T. 6: 1963 s. 265-269.

186. Stare dzieje Kraszewskiego. *Tyg. Powsz.* R. 18: 1963 nr 7 s. 5.

187. Fundacja dla polskiego kaznodziei w kościele św. Krzyża we Wrocławiu. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 19: 1964 nr 1 s. 17-19.

188. Jan XXIII (1958-1963). *Pr. Kanon.* R. 7: 1964 nr 1/2 s. 5-14.

189. Ks. dr Michał Rękas - apostoł chorych w Polsce (1895-1964). *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 19: 1964 nr 9 s. 215-216.

190. Nieznany tekst polskiej modlitwy w okresie zarazy na Śląsku w pierwszej połowie XIX wieku. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 19: 1964 nr s. 45-47.

191. Rękopisy skrypturystyczne i egzegetyczne w zbiorach Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. *Arch. Bibl. Muz.* T. 9: 1964 s. 21-36.

192. Sprawozdanie z czynności Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego oraz Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu w 1963 roku. *Arch. Bibl. Muz.* T.8: 1964 s. 252-255.

193. Szkice z dziejów rzymsko-katolickiej parafii w Bilce Szlacheckiej i jej duszpasterstwa. R. 1964 Tipis Univ. Gregorianae 8° ss. XII, 96, nlb 3, tabl. bibliogr.

194. W sprawie konwersji ks. Józefa Wittiga. *Homo Dei.* R. 32: 1964 nr 2 s. 107-11.

195. Założenie seminarium duchownego we Wrocławiu. *Homo Dei.* R. 33: 1964 nr 1 s. 21-25.

196. Z dziejów duszpasterstwa pokutnego w diecezji wrocławskiej do końca XVIII wieku. *Pr. Kanon.* R. 7: 1964 nr 1/2 s. 201-231. -Toż. *Sacr. Pol. Mill.* T. 10: 1964 s. 481-503.

197. Z dziejów sokolnickiej królewszczyzny. R. 1964 Typis Pontif. Univ. Gregorianae 8° ss. 22, nlb. 2, tabl.

198. Archidiecezja wrocławska w latach 1945-1965. *Nasza Przeszł.* T. 22: 1965 s. 10-68, tabl. 5.

199. Katalog Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. Rękopisy. *Arch. Bibl. Muz.* T. 10: 1965 s. 5-32; T. 11: 1965 s. 5-108; 1966 T. 12: 1966 s. 5-74; T. 13: 1966 s. 5-89; 1967 T. 14: 1967 s. 5-131; T. 15: 1967 s. 91-248; 1968 T. 16: 1968 s. 19-242.

200. Na tropach proweniencji Madonny Wrocławskiej. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 20: 1965 nr 7 s. 162-168.

201. Rekopisy prawnicze Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. *Pr. Kanon.* R. 8: 1965 nr 1 s. 109-132.

202. Szkice z dziejów diecezji wrocławskiej. Biskup Jodok z Rosenbergu. *Stud. Theol. Vars.* R. 3: 1965 nr 2 s. 383-417.

203. Geneza formuły wiary papieża Hormisdasa. *Homo Dei.* R. 35: 1966 nr 1 s. 24-29.

204. Język ojczysty w duszpasterstwie Kościoła katolickiego w Polsce. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 17: 1966 nr 2 s. 154-157.

205. Nankier Kołda biskup krakowski i wrocławski. *Przew. Katol.* R. 56: 1966 nr 15 s. 131-133.

206. Odsiecz wiedeńska Jana III Sobieskiego w świetle diariusza z 1684 roku. *Homo Dei.* R. 35: 1966 nr 2 s. 213-216.

207. Ostatni etap dziejów Kościoła w Polsce przed nowym tysiącleciem (1815-1965). R. 1966 Hosianum 4° ss. 555, nlb. 1.

208. Powody i okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I. *Stud. Theol. Vars.* R. 4: 1966 nr 2 s. 11-45.

209. Sługa Boży Józef Bilczewski arcybiskup lwowski (1860-1923). *Aten. Kapł.* R. 58: 1966 t. 69 s. 167-171.

210. Statuty kapituły katedralnej we Wrocławiu. *Pr. Kanon.* R. 9: 1966 nr 1/2 s. 329-354.

211. Szkice z dziejów diecezji wrocławskiej. Biskup Rudolf z Rüdesheim (1468-1482). *Stud. Theol. Vars.* R. 4: 1966 nr 1 s. 123-166.

212. Wkład Kościoła katolickiego w dzieje Polski. *Mies. Diec. Gdań.* R. 10: 1966 nr 6 s. 308-310.

213. Eine Berichtigung einer Berichtigung. Antwort dem Institut für ostdeutsche Kultur- und Kirchengeschichte. *Nasza Przeszł.* T. 26: 1967 s. 221-242.

214. Sługa Boży Nankier biskup krakowski i wrocławski. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 18: 1967 nr 4 s. 439-442.

215. Szkice z dziejów diecezji wrocławskiej. Biskup Jan Roth (1482-1506). *Stud. Theol. Vars.* R 5: 1967 nr 1 s. 11-72.

216. Fundacja ku czci Eucharystii kanonika Andrzeja Skody z XV w. *Stud. Theol. Vars.* R. 6: 1968 nr 2 s. 69-74.

217. Jeszcze o egzempcji diecezji wrocławskiej. *Pr. Kanon.* R. 11: 1968 nr 1/2 s. 319-325.

218. O wpływie O. Bernarda Łubieńskiego na duchowość ks. prof. Szczepana Szydelskiego. *Homo Dei.* R. 37: 1968 nr 1 s. 60-61.

219. Pamięci śp. Księdza Profesora Szczepana Szydelskiego (zm. 28 XI 1967). *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 23: 1968 nr 6 s. 118-150.

220. Tekst aktu konfederacji barskiej we Wrocławiu. *Przew. Katol.* R. 58: 1968 nr 36 s. 325.

221. Akcja misyjna Kościoła katolickiego w Polsce. W: Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce. T. 1. Lubl. 1969 s. 585-638. -Toż. w j. francuskim.

W: Le Millénaire du catholicisme en Pologne. Lubl. 1969 s. 357-409.

222. Fundacja Jerzego Goreckiego, śląskiego lekarza z XVII wieku. *Pr. Kanon.* R. 12: 1969 nr 1/2 s. 360-365.

223. Ksiądz Kardynał Hlond a Ziemie Odzyskane. *Przew. Katol.* R. 59: 1969 nr 8 s. 68.

224. Ks. Prof. Szczepan Szydelski (1872-1967). R. 1969 Hosianum 8° ss. 31.

225. Paweł VI - papież dialogu. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 1 s. 9-14.

226. Polskie kazania za Smogorzowa z 1859 roku. *Colloq. Sal.* 1:1969 s. 93-101.

227. Pomoc Józefa Lompy dla kościoła w Smogorzowie. *Colloq. Sal.* 1: 1969 s. 103-106.

228. Posiew duchowieństwa wielkopolskiego. *Przew. Katol.* R. 59: 1969 nr 29 s. 259-260.

229. W sprawie Komunii św. pod dwiema postaciami w diecezji wrocławskiej. *Collect. Theol.* R. 40: 1969 z. 2 s. 77-83.

230. Archiwum, Muzeum Archidiecezjalne i Biblioteka Kapitulna we Wrocławiu w latach 1945-1970. *Sobótka.* R. 25: 1970 s. 263-270.

231. Dorobek naukowy księży repatriantów w Polsce w latach 1945-1970. *Homo Dei.* R. 39: 1970 nr 3 s. 232-237.

232. Duszpasterski wkład księży repatriantów w archidiecezji wrocławskiej w latach 1945-1970. Wr. 1970 Typis Pontif. Univ. Gregorianae 8° ss. 195.

233. Echa manifestacji warszawskich z roku 1861 w Berlinie. *Przew. Katol.* R. 60: 1970 nr 31 s. 301.

234. Katalog dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. Cz. 1. Dokumenty oznaczone sygnaturami alfabetycznymi. R. 1970 Hosianum 8° ss. XI, 653.

235. Ustanowienie polskiej organizacji kościelnej na Ziemiach Zachodnich. *Tyg. Powsz.* R. 24: 1970 nr 8 s. 1-2.

236. Wykaz regestów dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. W. 1970 Akad. Teol. Katol. 8° ss. 320.

237. Wykaz regestów dokumentów Archiwum Archidiecezjlanego we Wrocławiu. I. *Rocz. Teol. Śl. Opol.* 2: 1970 s. 285-421.

238. Bilczewski Józef (1860-1923). W: Hagiografia pol. T. 1. P. 1971 s. 123-139.

239. Data konsekracji biskupa Jakuba Salcy (1520-1539). *Colloq. Sal.* 2: 1971 s. 279-282.

240. 25-lecie wykładów teologicznych we Wrocławiu w latach 1945-1970. *Nasza Przeszł.* T. 34: 1971 s. 240-242.

241. Kazanie wygłoszone podczas nawiedzenia obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w archidiecezji wrocławskiej. W: W. SZETELNICKI: *Nawiedzenie obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w archidiecezji wrocławskiej.* R. 1971 s. 201-204.

242. Kościół pod wezwaniem św. Jakuba w Nysie. *Nasza Przeszł.* T. 36. 1971 s. 109-133, tabl. 4.

243. Ks. Marcin Pełka śląski kanonista (1757-1828). *Pr. Kanon.* 1971 nr 1/2 s. 325-329.

244. List gratulacyjny z okazji 25-lecia "Naszej Przeszłości" oraz 25-lecia pracy redakcyjnej ks. prof. Alfonsa Schletza. *Nasza Przeszł.* T. 36: 1971 s. 16-17.

245. Mszał z XVI wieku z Laskowic Oławskich w języku polskim. *Arch. Bibl. Muz.* T. 22: 1971 s. 289-291.

246. Rec.: J. PASIERB: Ochrona zabytków sztuki sakralnej. P. 1971 ss. 191. *Homo Dei.* R. 40: 1971 nr 1 s. 79.

247. Rec.: W. SZETELNICKI: Nawiedzenie obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w archidiecezji wrocławskiej. R. 1971 ss. XV, 297. *Nasza Rodzina.* R. 1971 nr 11 s. 27.

248. Sprawozdanie z działalności Archiwum, Muzeum Archidiecezjalnego oraz Biblioteki Kapitulnej za rok 1970. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 24: 1971 nr 3 s. 71-74.

249. W sprawie "Żywotów biskupów wrocławskich" Józefa Lompy. *Colloq. Sal.* 3: 1971 s. 73-80.

250. Z dziejów duszpasterstwa w archidiakonacie wrocławskim w czasach nowożytnych. W. 1971 Akad. Teol. Katol. 8° ss. 443.

251. Archiwum Muzeum Archidiecezjalne i Biblioteka Kapitulna we Wrocławiu. Sprawozdanie za rok 1971. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 25: 1972 nr 3/4 s. 94-99.

252. Duszpasterska siejba kapłanów repatriantów na Ziemiach Odzyskanych w latach 1945-1970. Wr. 1972 Typis Pontif. Univ. Gregorianae 8° ss. 48.

253. Ks. Maurycy Turkowski. R. 1972 Typis Pontif. Univ. Gregorianae 12° ss. 48.

254. Ksiądz profesor Michał Wyszyński (1890-1972). *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 25: 1972 nr 11 s. 313-317.

255. Młodość i studia arcybiskupa Józefa Bilczewskiego (1860-1923). *Colloq. Sal.* 4: 1972 s. 35-46.

256. Nankier (ok. 1270-1341). W: Hagiografia pol. T. 2. P. 1972 s. 149-156.

257. Wykłady teologiczne we Wrocławiu w latach 1945-1970. *Stud. Theol. Vars.* R. 10: 1972 nr 2 s. 283-290.

258. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Abel św., sz p.9; 259. Adela św., szp. 81; 260. Adolf św., szp. 91; 261. Adon św., szp. 92; 262. Agendy katolickie polskie, szp. 172-173; 263. Akademia Mohylańska, szp. 217; 264. Aldhelm św., szp. 321. 265. Alemanowie, szp. 354; 266. Anastazy III, szp. 517; 267. Ansegis św., szp. 640; 268. Anter,Anterote św., szp. 642.

269. Archiwum, Muzeum Archidiecezjalne i Biblioteka Kapitulna we Wrocławiu. Sprawozdanie za rok 1972. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 26: 1973 nr 3/4 s. 69-72.

270. Arcybiskup Józef Bilczewski. W pięćdziesięciolecie śmierci. *Tyg. Powsz.* R. 27: 1973 nr 13 s. 3.

271. Austria - Kościół katolicki. *Enc. katol.* T. 1: Lubl. 1973 szp. 1145-1148. Współautor: M. BANASZAK.

272. Czy ks. Józef Wilpert - archeolog był mistrzem Sługi Bożego Arcybiskupa Józefa Bilczewskiego? *Nasza Przeszł.* T. 39: 1973 s. 241-243.

273. Działalność naukowa Sługi Bożego Arcybiskupa Józefa Bilczewskiego. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 4 s. 265-270.

274. Dzieła Mateusza z Krakowa w zbiorach Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. *Colloq. Sal.* 6: 1973 s. 241-251.

275. Kardynałowie w diecezji wrocławskiej. *Tyg. Powsz.* R. 27: 1973 nr 9 s. 3.

276. Ksiądz profesor Michał Wyszyński (1890-1972). *Pr. Kanon.* R. 16: 1973 nr 1/2 s. 277-285.

277. Mistrz naukowy Sługi Bożego Józefa Bilczewskiego. *Gość. Niedz. R. 42:* 1973 nr 8 s. 63.

278. Muzeum Archidiecezjalne. W: Muzea Wrocławskie. Red. M. STARZEWSKA. Wr. 1973 s. 23-32.

279. Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu oraz katalog jego zbiorów. *Arch. Bibl. Muz.* T. 27: 1973 s. 131-206; T. 28: 1974 s. 283-330; T. 29: 1974 s. 221-259; T. 30: 1975 s. 195-221.

280. Owoc trzydziestoletniej pracy naukowej Księdza Prałata Alfreda Sabischa. *Nasza Przeszł.* T. 39: 1973 s. 237-240.

281. Prace ks. prałata Józefa Gottschalka o św. Jadwidze Śląskiej. *Nasza Przeszł.* T. 40: 1973 s. 247-251.

282. Rękopisy kanodziejskie Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. *Stud. Teol.- Hist. Śl. Opol.* 3: 1973 s. 251-272.

283. Wspomienie o śp. księdzu biskupie Pawle Latusku, sufraganie wrocławskim (1910-1973). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 26: 1973 nr 2 s. 251-255.

284. Wydanie kodeksu o św. Jadwidze z 1353. *Nasza Przeszł.* T. 39: 1973 s. 229-232.

285. Wykaz regestów dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. II. *Stud. Teol. - Hist. Śl. Opol.* 3: 1973 s. 273-374.

286. Z dziejów duszpasterstwa w Archidiakonacie Legnickim w czasach nowożytnych do XIX wieku. Wr. 1973, Mała Poligrafia, 8° ss. 171.

287. Z dziejów duszpasterstwa w Archidiakonacie Wrocławskim w czasach nowożytnych do końca XVIII wieku. [Streszcz.]. W: *Teologia antropologia. Kongres Teologów Polskich.* Kr. 1973 s. 304-309.

288. Archiwum, Muzeum Archidiecezjalne i Biblioteka Kapitulna we Wrocławiu. Sprawozdanie za 1973 r. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 1/2 s. 28-33.

289. Dobrze wypełnione zadanie. W 30-lecie organizacji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych Polski. *W Drodze.* R. 2: 1974 nr 7 s. 3-15.

290. Do Duszpasterzy Archidiecezji Wrocławskiej na uroczystość Zesłania Ducha Świętego. Wrocł. *Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 6 s. 155-156.

291. Idea roku jubileuszowego dawniej i dziś. W: Rok święty. Red. J. MAJKA. Wr. 1974 s. 25-40.

292. Jaśniała wielką miłością. *Przew. Katol.* R. 64: 1974 nr 41 s. 1-2.

293. Kardynał Bolesław Kominek. *Tyg. Powsz.* R. 28: 1974 nr 19 s. 1, 6.

294. Kazanie wygłoszone na nabożeństwie żałobnym w pierwszą rocznicę śmierci śp. ks. biskupa Pawła Latuska. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 3/4 s. 75-78.

295. Komunikat o śmierci i pogrzebie Ks. Biskupa Andrzeja Wronki, sufragana wrocławskiego. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 11/12 s. 307-308.

296. Komunikat w sprawie uroczystości ku czci św. Jadwigi Śląskiej na 800-lecie jej urodzin. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 9/10 s. 226-227.

297. Ksiądz biskup Andrzej Wronka (1897-1974), sufragan wrocławski. [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 11/12 s. 320-325.

298. Kult Matki Boskiej Częstochowskiej w Archidiecezji Wrocławskiej. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 9/10 s. 251-261.

299. Kult Matki Boskiej Stojanieckiej w Smogorzowie Wielkim na Dolnym Ślasku. Gaz. Niedz. R. 26: 1974 nr 4 s. 1.

300. [List pasterski w sprawie święcenia niedzieli z 15 V 1974]. Inc.: "Pragnę przekazać Wam wiązankę myśli ..." *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 6 s. 156-159.

301. [List pasterski z okazji 800-lecia urodzin św. Jadwigi z 13 V 1974]. Inc.: "Konstytucja o Liturgii Świętej ... ." *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 9/10 s. 223-226.

302. Maciej Kolbe ze Świebodzina (ok. 1450-1516). Pol. słow. biogr. T. 19: 1974 s. 38-39. Współautor: A. GIEYSZTOR.

303. Medale papieży w zbiorach Muzeum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. *Collloq. Sal.* 6: 1974 s. 53-97.

304. Na wyprowadzenie ciała Zmarłego. [Kazanie podczas eksportacji zwłok kard. B. Kominka w dniu 3 III 1974 r.]. W: *Dei Viritus.* Red. J. KRUCINA Wr. 1974 s. 277-282. -Toż. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 5 s. 92-96.

305. Odezwa po uroczystościach pogrzebowych śp.Ks. Kardynała Bolesława Kominka. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 5 s. 116-117.

306. Orędzie: Poddajmy się działalniu Ducha Świętego. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 9/10 s. 219-222.

307. 800-lecie urodzin św. Jadwigi. *Gość Niedz.* R. 51: 1974 nr 41 s. 1, 6.

308. Pismo ks. wikariusza kapitulnego do Ojca św. z okazji uroczystości jubileuszowych w Roku Świętym w Archidiecezji Wrocławskiej. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 9/10 s. 218-219.

309. Podziękowanie P. Premierowi Piotrowi Jaroszewiczowi za złożone wyrazy współczucia. [Po śmierci ks. kard. B. Kominka]. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 5 s. 106.

310. Podziękowanie Ks. Prymasowi Polski za udział w żałobnych uroczystościach śp. Kardynała Bolesława Kominka. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 5 s. 106.

311. Spełnione "Oczekiwanie" ks. Jerzego Langmana. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 25: 1974 nr 3 s. 332-334.

312. Trzydziestolecie organizacji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych Polski. [Streszcz. referatu]. *Biul. Inf. ATK.* R. 1974 nr 2 s. 25-26.

313. Wykaz regestów dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. III. *Stud. Teol.-Hist. Śl. Opol.* 4: 1974 s. 227-277.

314. Wykłady teologiczne we Wrocławiu za rok 1973. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 1/2 s. 33-34.

315. Zapomniany krzewiciel kultu Matki Bożej na Śląsku w XVII w. *Prz. Powsz. Sodalis Marianus* [Londyn]. R. 1974 nr 1 s. 11-15.

316. Zarys dziejów Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. W: *Verbum Crucis*. Red. J. KRUCINA Wr. 1974 s. 89-112.

317. Zarządzenie w sprawie przydrożnych krzyży, figur i kapliczek oraz uporządkowania terenów pocmentarnych. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 27: 1974 nr 9/10 s. 228-230.

318. 975-lecie biskupstwa wrocławskiego. [Kazanie]. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 28: 1975 nr 7-9 s. 232-238.

319. Kazanie wygłoszone w katedrze wrocławskiej z okazji 50-lecia kapłaństwa ks. infułata Józefa Marcinowskiego. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 28: 1975 nr 7-9 s. 213-218.

320. Komisja Sztuki Sakralnej przy Kurii Metropolitalnej we Wrocławiu w 1975 roku. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 28: 1975 nr 12 s. 32.

321. Ksiądz biskup Andrzej Wronka (1897-1974) sufragan wrocławski. *Pr. Kanon.* R. 18: 1975 nr 3/4 s. 234-250.

322. Kult Matki Boskiej Częstochowskiej w Archidiecezji Wrocławskiej. *W Drodze.* R. 3: 1975 nr 5 s. 88-96.

323. Obchody 975-lecia Archidiecezji Wrocławskiej. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 28: 1975 nr 7/9 s. 225-232.

324. Odbudowa kościołów w Archidiecezji Wrocławskiej. *Tyg. Powsz.* R. 29: 1975 nr 8 s. 2.

325. Odezwa z okazji 975-lecia Metropolii Gnieźnieńskiej. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 28: 1975 nr 4-6 s. 158-161.

326. Okruchy kaznodziejskie. Wr. 1974 Typis Ponif. Univ. Gregorianae 8° ss, 114.

327. Pielgrzymka wiernych z Archidiecezji Wrocławskiej do Rzymu w Roku Świętym 1975. Wr. 1975 Typis Pontif. Univ. Gregorianae 8° ss. 20.

328. Pojednanie źródłem pokoju. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 26: 1975 nr 2 s. 158-161.

329. Przemówienie z okazji otwarcia XII Kongresu Biblistów Polskich we Wrocławiu. *Ruch Biblij.* R. 28: 1975 s. 148-150.

330. Rok Święty 1974 w Archidiecezji Wrocławskiej. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 28: 1975 nr 4-6 s. 161-176.

331. Słowo wstępne do Katechizmu religii katolickiej. Wr. 1976 s. 6.

332. Spełnione "Oczekiwanie". *W Drodze.* R. 3: 1975 nr 1 s. 100-102.

333. Sprawozdanie z czynności Archiwum Archidiecezjalnego, Biblioteki Kapitulnej i Muzeum za rok 1974. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 28: 1975 nr 1-3. s. 103-107.

334. 60-lecie kapłaństwa ks. Karola Milika. [Kazanie]. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 28: 1975 nr 7-9 s. 219-221.

335. Szkice z dziejów bibliotek kanoników kapituły katedralnej we Wrocławiu w XVII wieku. *Colloq. Sal.* 7: 1975 s. 149-214.

336. Wkład Kościoła katolickiego w kulturę polską Archidiecezji Wrocławskiej. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 25 s. 4-5.

337. W sprawie pielgrzymki jubileuszowej 1975 roku z Archidiecezji Wrocławskiej do Rzymu. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 28: 1975 nr 10-11 s. 285-286.

338. Wykłady teologiczne we Wrocławiu w 1974 roku. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 28: 1975 nr 1-3 s. 108.

339. Wykłady teologiczne we Wrocławiu w 1975 roku. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 28: 1975 nr 12 s. 332-333.

340. Z działalności Archiwum Archidiecezjalnego i Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu w latach 1970-1975. *Sobótka.* R. 30: 1975 nr 3 s. 297-399.

341. Z dziejów duszpasterstwa katolickiego w Archidiakonacie Opolskim i Głogowskim w czasach nowożytnych. Cz. 1 Archidiakonat Opolski. W. 1975 Akad. Teol. Katol., 8° ss. 324. z 2. Archidiakonat Głogowski. W. 1975 Akad. Teol. Katol. 8° ss. 296.

342. Abraham Ignacy Kirchner a Lilierkirch i jego księgozbiór. *Colloq. Sal.* 8: 1976 s. 55-76.

343. Bertram Adolf kard. W: *Enc. katol.* T. 2 Lubl. 1976 szp. 325.

344. 41 Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny w Filadelfii 1976 roku. *Colloq. Sal.* 8: 1976 s. 299-327.

345. Kapłaństwo we współczesnym świecie. W: *Osobowość kapłańska.* Red. J. MAJKA. Wr. 1976 s. 263-267.

346. Kazanie i powitanie wygłoszone z okazji ingresu Ks. Arcybiskupa Metropolity Henryka Gulbinowicza do katedry wrocławskiej, dnia 2 lutego 1976 roku. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 29: 1976 nr 1-2 s. 17-20.

347. Kościół wobec reformy rolnej w Polsce Odrodzonej. [Streszcz.] Zesz. Nauk. KUL R.19: 1976 nr 4 s. 68-69.

348. Niestrudzony Siewca. Wr. 1976 Zgrom. Sióstr św. Elżbiety 8° ss. 184. -Toż. Wr. 1985. Wyd. 2

poszerzone. Wybór tekstów kaznodziejskich bpa W. Urbana.

345. Powiadomienie Duchowieństwa i Wiernych Archidiecezji Wrocławskiej, że ingres nowego Arcybiskupa Metropolity Henryka Gulbinowicza odbędzie się w uroczystośc Matki Bożej Gromnicznej dnia 2 lutego 1976 r. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 29: 1970 nr 1/2 s. 11-12.

350. Powiadmienie Duchowieństwa i Wiernych Archidiecezji Wrocławskiej o mianowaniu ks. biskupa Henryka Gulbinowicza arcybiskupem-metropolitą wrocławskim. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 29: 1976 nr 1/2 s. 8-9.

351. Przejawy czci Matki Boskiej w Archidiecezji Wrocławskiej w latach 1945-1972. Wr. 1976 Typis Pontif. Univ. Gregorianae 8° ss. 43.

352. Rec.: H. E. WYCZAWSKI: Arcybiskup Zygmunt Szczęsny Feliński 1822-1895. W. 1975 ss. 467. *Stud. Theol. Vars.* R. 14: 1976 nr 1 s. 261-270.

353. Sebastian Ignacy Rostock biskup wrocławski (1664-1671) jako zasłużony bibliofil. Nasza Przeszł. T. 45: 1976 s. 73-189.

354. Wykaz regestów dokumentów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. IV. *Stud. Teol.-Hist. Śl. Opol.* - 5: 1976 s. 317-361.

355. Zachowane monety i medale biskupów wrocławskich w Muzeum Archidiecezjalnym we Wrocławiu. *Arch. Bibl. Muz.* T. 33: 1976 s. 231-236.

356. Archidiakon Piotr Gebauer i jego biblioteka z XVII wieku. *Colloq. Sal.* 9: 1977 s. 61-73.

357. Homilia wygłoszona w katedrze w trzecią rocznicę śmierci ks. kardynała Bolesława Kominka. *Wrocl. Wiad. Kość.* R. 30: 1977 nr 5-6 s. 139/141.

358. Homilia żałobna wygłoszona w dniu pogrzebu śp. ks. kanonika Jana Hanicza w Pszennie. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 30: 1977 nr 5/6 s. 142-145.

359. Jan Chryzostom Printz a Buehaw i jego biblioteka z XVII w . *Rocz. Bibl.* R. 21: 1977 z. 1/2 s. 191-217.

360. Komisja Sztuki Sakralnej przy Kurii Metropolitalnej we Wrocławiu w 1976 roku. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 30: 1977 nr 5/6 s. 113.

361. Konferencje ascetyczne o ślubach zakonnych. Wr. 1977 Typis Pontif. Univ. Gregorianae 8° ss. 152, nlb. 2.

362. Księgozbiór kanonika Jerzego Wawrzyńca Budaeusa a Lohr z XVII wieku. [Streszcz.] W: *Teologia nauką o Bogu. IV Kongres Teologów Polskich.* Kr. 1977 s. 345-347.

363. Rękopis dzieł św. Cypriana z XV wieku w Bibliotece Kapitulnej we Wrocławiu. *Arch. Bibl. Muz.* T. 35: 1977 s. 247-250.

364. Rękopisy historyczne w zbiorach Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. *Stud. Płoc.* T. 5: 1977 s. 274-289.

365. Sługa Boży Józef Bilczewski Arcybiskup-Metropolita Lwowski 1860-1923. Wr. 1977 Tipis Pontif. Univ. Gregorianae 8° ss. 125, nlb. 3.

366. Śp. ks. kanonik Feliks Oko (1892-1976). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 30: 1977 nr 1/2 s. 35-40.

367. Wykłady teologiczne we Wrocławiu w 1976 roku. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 30: 1977 nr 4/6 s. 113-114.

368. Biskup Józef Marek (1932-1978). Homilia żałobna wygłoszona w kościele NMP na Piasku we Wrocławiu (4 marca 1978 r.). *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 31: 1978 nr 3/4 s. 90-94.

369. Działalnośc Sekcji Historii Kościoła w latach 1964-1977. *Stud. Theol. Vars.* R. 16: 1978 nr 1 s. 221-226.

370. Komisja Sztuki Sakralnej przy Kurii Metropolitalnej we Wrocławiu w 1977 roku. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 31: 1978 nr 1/2 s. 49.

371. Ks. profesor Eugeniusz Tomaszewski (1918-1978). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 31: 1978 nr 8/9 s. 256-262.

372. "Nasza Przeszłość" - dzieło ks. Alfonsa Schletza. *Nasza Przeszł.* T. 50: 1978 s. 43-56.

373. Na tropach św. Elżbiety. Wr. 1978 Zgrom. Sióstr św. Elżbiety 8° ss. 97, nlb. 3.

374. Przypomnienie postaci ks. Jana Schefflera. *W Drodze.* R. 6: 1978 nr 8 s. 83-87.

375. Słowo wstępne do t. 50 Naszej Przeszłości. *Nasza Przeszł.* T. 50: 1978 s. 506. Współautor: BAŃKA J., BARTEL W., KOPIEC J.

376. Wykaz regestów Archiwum Archidiecezjlanego we Wrocławiu. V. *Stud. Teol. - Hist. Śl. Opol.* 6: 1878 s. 323-351.

377. Wykłady teologiczne we Wrocławiu w 1977 roku. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 31: 1978 nr 1/2 s. 50-51.

378. Zakończenie Starego Roku. [Kazanie]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 31: 1978 nr 1/2 s. 67-73.

379. Chociszewski Józef. W: *Enc. katol.* T. 3 Lubl. 1979 szp. 202-203.

380. Człowiek we wspólnocie Kościoła. W: *Chrześcijanin w Kościele.* Red. J. MAJKA. Wr. 1979 s. 267-275.

381. Diepenbrock Melchior kard. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 1318-1319.

382. Homilia wygłoszona na pogrzebie ks. prałata Czesława Wehrsteina. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 32: 1979 nr 1/2 s. 43-47.

383. Kościół katolicki w Polsce od zaborami (1815-1918). W: *Historia Kościoła w Polsce.* Red.: KUMOR B., OBERTYŃSKI Z. T. 2, cz. 1. P. - W. 1979.

384. Ks. profesor dr Franciszek Ilków-Gołąb (1909-1978). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 32: 1979 nr 11/12 s. 298-302.

385. Sakrament dojrzałości chrześcijańskiej. Wr. 1979 Zgrom. Sióstr św. Elżbiety 8° ss. 318, nlb. 2.

386. Sprawozdanie Archidiecezjalnej Komisji Sztuki Kościelnej za rok 1978. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 32: 1979 nr 1/2 s. 34-36.

387. Wykaz regestów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. VI. *Stud. Teol. - Hist. Śl. Opol.* 7: 1979 s. 353-388.

388. Wykłady teologiczne we Wrocławiu w 1978 roku. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 32: 1979 nr 1/2 s. 33-34.

389. Zarys dziejów duszpasterstwa w parafii Krasiejów na Opolszczyźnie. *Colloq. Sal.* 11: 1979 s. 187-209.

390. Zbiory medalierskie w Muzeum Archidiecezjalnym we Wrocławiu w 1978 r. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 32: 1979 nr 1/2 s. 29-33.

391. Życie i działalność naukowa ks. Jana Schefflera (1624-1677). *Nasza Przeszł.* T. 52: 1979 s. 167-184.

392. Do Duchowieństwa i Wiernych Archidiecezji Wrocławiskiej. Dziesięciolecie konsekracji Ks. Arcybiskupa Metropolity Wrocławskiego - dnia 2 lutego 1980 roku. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 1/3 s. 29-30.

393. Homilia wygłoszona w katedrze wrocławskiej z okazji 10-lecia sakry biskupiej Ks. Arcybiskupa Metropolity Henryka Gulbinowicza. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 4/6 s. 126-132.

394. Homilia żałobna wygloszona w kościele NMP w Oławie na pogrzebie śp. ks. prałata Franciszka Kutrowskiego (7 II 1980). *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 4/6 s. 149-154.

395. Homilia żałobna wygłoszona w kościele św.Wojciecha we Wrocławiu (15 II 1980). Wrocł. Wiad. Kość. R. 33: 1980 nr 4/6 s. 154-160. -Toż. *W Drodze.* R. 8: 1980 nr 11 s. 97-103.

396. Konrad z Marburga - kierownik duchowy św. Elżbiety. W: Sympozjum ku czci św. Elżbiety. Wr. 1980 s. 20-25.

397. Kościół wobec reformy rolnej w Polsce Odrodzonej. W: Kościół w II Rzeczypospolitej. Red. Z. ZIELIŃSKI, S. WILK. Lubl. 1980 s. 63-74.

398. Ks. dr Czesław Łagodziński. [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 7/9 s. 231-233.

399. Ks. dr Józef Lachowski (1915-1980). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 7/9 s. 231-233.

400. Ksiądz dziekan Paweł Grodkowski (1893-1980). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 11/12 s. 356-359.

401. Ks. Infułat dr Józef Marcinowski (1897-1980). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 7/9 s. 217-220.

402. Ks. Kanonik Modest Romuald Gajewski (1914-1980). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 7/9 s. 236-240.

403. Ks. Prałat Alojzy Schmidt (1918-1980). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 11/12 s. 359-363.

404. Literatura hagiograficzna o świętej Elżbiecie. W: Sympozjum ku czci św. Elżbiety. Wr. 1980 s. 6-10.

405. Matka Maria Gertruda Adamczak - uboga klaryska. *Gość Niedz.* R. 57: 1980 nr 25 s. 5.

406. Nominacja ks. Jana Długosza na arcybiskupa lwowskiego. *Collog. Sal.* 12: 1980 s. 147-166.

407. Pamięci wrocławskich kapłanów. *Gość Niedz.* R. 57: 1980 nr 37 s. 4.

408. Parę luźnych uwag o zabytkach kościelnych. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 1/3 s. 59-64.

409. Podziękowanie wygłoszone w katedrze wrocławskiej 7 lutego 1980 r. [Z okazji 20-lecia sakry biskupiej]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 4/5 s. 139-141. -Toż. W: Niestrudzony Siewca. Wr. 1985 s. 208-210.

410. Przygotowanie do życia zakonnego. Wr. 1980 Zgrom. Sióstr św. Elżbiety 8° ss. 159.

411. Sprawozdanie Archidiecjalnej Komisji Sztuki Kościelnej za rok 1979. Wrocł. Wiad. Kość. R. 33: 1980 nr 1/3 s. 55-58.

412. Troska o współpracę zakonną. Wr. 1980 Zgrom. Sióstr św. Elżbiety 8° ss. 173, nlb. 3.

413. Wykaz regestów Archiwum Archidiecezjalnego we Wrocławiu. *VII. Stud. Teol. - Hist. Śl. Opol.* 8: 1980 s. 315-145.

414. Wykłady teologiczne we Wrocławiu w 1979 roku. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 1/3 s. 58-59.

415. Zachowany rękopis patrologiczny z księgozbioru biskupa Jana IV Rotha (1482-1506). *Arch. Bibl. Muz.* T. 40: 1980 s. 179-183.

416. Zainteresowania patrystyczne kanoników kapituły katedralnej we Wrocławiu w XVII wieku. *Stud. Antiq. Christ.* R. 1980 s. 276-279.

417. Zbiory medialierskie Muzeum Archidiecezjalnego we Wrocławiu w 1979 roku. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 1/3 s. 51-55.

418. Źródła do życiorysu św. Elżbiety. W: Sympozjum ku czci św. Elżbiety. Wr. 1980 s. 1-5.

419. Życzliwa troska o dzieła sztuki kościelnej. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 33: 1980 nr 7/9 s. 221-222.

420. Formacja zakonna Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety w latach 1945-1975. *Nasza Przeszł.* T. 55: 1981 s. 85-147.

421. Gotard Franciszek Schaffgotsch prepozyt kapituły wrocławskiej jako bibliofil XVII wieku. *Colloq. Sal.* 13: 1981 s. 41-152.

422. Jan Leuderode i jego księgozbiór z XVII wieku. Wr. 1981 Zgrom. Sióstr św. Elżbiety 8° ss. 95.

423. Ks. prałat Antoni Reczuch (1905-1980). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 34: 1981 nr 1/3 s. 71-76.

424. Księgozbiór kanonika Jerzego W. Budaeusa a Lohr z 1653 roku. *Arch. Bibl. Muz.* T. 43: 1981 s. 5-95.

425. Obraz Matki Boskiej Mariampolskiej we Wrocławiu. Wr. 1981 Zgrom. Sióstr św. Elżbiety 8° ss. 95, nlb. 1.

426. Pełka Marcin (1757-1828). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 W. 1981 s. 102-104.

427. Perspektywa historyczna pasterzowania ks. Stefana kardynała Wyszyńskiego - arcybiskupa gnieźnieńsko-warszawskiego i Prymasa Polski (1948-1981). *Aten. Kapł.* R. 74: 1981 t. 97 s. 185-221.

428. 50-lecie kapłaństwa ks. profesora Władysława Smereki. *Ruch Biblij.* R. 34: 1981 s. 337-340.
429. Poprzednicy "Naszej Przeszłości". *Gość Niedz.* R. 50: 1981 nr 18 s. 7.
430. Słowo wstępne. W: W. KLUZ: Antonio - opowieść o św. Antonim Klarecie. Wr. 1981 s. 5-12.
431. Służba Chrystusowi w człowieku cierpiacym. [Św. Elżbieta Węgierska]. *Przew. Katol.* R. 71: 1981 nr 9 s. 1-2.
432. Sprawozdanie Archidiecezjalnej Komisji Sztuki Kościelnej za rok 1980. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 34: 1981 nr 1-3 s. 68-70.
433. Sprawozdanie z Sekcji Historycznej Polskiego Towarzystwa Teologicznego w latach 1976-1981. *Stud. Theol. Vars.* R. 19: 1981 nr 1 s. 253-258.
434. Wykłady teologiczne we Wrocławiu za rok 1980. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 34: 1981 nr 1/3 s. 70-71.
435. Wyszyński Michał (1890-1972). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2. W. 1981 s. 242-245.
436. Zbiory medalierskie w Muzeum Archidiecezjalnym we Wrocławiu w 1980 roku. Wrocł. *Wiad. Kość.* R. 34: 1981 nr 1/3 s. 64-68.
437. Apel Jasnogórski. Częstochowa - 5 maja 1982 r. [Kazanie]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 11/12 s. 397-399.
438. Homilia z okazji 50-lecia istnienia OO. Klaretynów w Polsce (1932-1982). Miedary - 20 IV 1982 r. *Biuro Pras. Sekr. EP.* R. 1982 nr 31 s. 9-14.
439. Kopia Cudownego Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. [Kazanie]. *Wrocł. Wiad. Diec.* R. 35: 1982 nr 11/12 s. 414-412.
440. Ks. kanonik Ewaryst Dębicki (1900-1981). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 3/5 s. 173-176.
441. Ks. kanonik Kazimierz Niedźwiedź (1894-1982). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 8/10 s. 359-364.
442. Ks. kanonik Kazimierz Palichowski(1907-1982). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 7/6 s. 243-247.
443. Ks. kanonik Marian Praga (1930-1982). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 3-5 s. 181-185.
444. Ks. Profesor Alfons Schletz - twórca naukowego organu dla dziejów Kościoła w Polsce. *Pr. Kanon.* R. 25: 1982 nr 3/4 s. 214-217.
445. Ks. Witold Trociński (1941-1982). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 3/5 s. 185-189.
446. Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu w roku 1981. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 3/5 s. 148-154.
447. Nowe akcenty z zakresu kultu biskupa Nankiera (1326-1341). *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 3/5 s. 189-190.
448. O kulcie Matki Boskiej Częstochowskiej w Archidiecezji Wrocławskiej. *Stud. Clar.* 3: 1982 s. 203-231.
449. Peregrynacja Kopii Cudownego Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej - 9 maja 1982 roku. [Kazanie]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 11/12 s. 428-433.
450. Peregrynacja Kopii Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej - 8 maja 1982 r. [Kazanie]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 11/12. s. 421-428.
451. Peregrynacja Kopii Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej we Wrocławiu - 10 maja 1982 r. [Kazanie]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 11/12 s. 437-441.
452. Peregrynacja Kopii Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej - Spotkanie z Siotrami Zakonnymi - 11 maja 1982 r. [Kazanie]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 11/12 s. 442-448.
453. Powitanie Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w Oleśnicy - 6 maja 1982 r. [Kazanie.] *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 11/12 s. 402-406.
454. Przemówienie na 140-lecie powstanie Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety, wygłoszone 26 IX 1982 r. podczas uroczytości jubileuszowej w katedrze wrocławskiej. *Biuro Pras. Sekr. EP.* R. 1982 nr 48. s. 11-19.
455. Słowo wstępne. W: E. FRANKIEWICZ: Maria Merkert. Założycielka i Pierwsza Przełożona Generalna Zgromadzenia Sióstr. św. Elżbiety 1827-1872. Wr. 1982 s. 5-7.
456. Sprawozdanie Archidiecezjalnej Komisji Sztuki Sakralnej we Wrocławiu. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 3/5 s. 156-158.
457. Szósta rocznica ingresu Księdza Arcybiskupa-Metropolity Henryka Gulbinowicza do katedry wrocławskiej (1976-1982). [Kazanie]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 3/5 s. 123-127.
458. Wykłady teologiczne we Wrocławiu w 1981 r. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 3/5 s. 158-160.
459. Zbiory medalierskie Muzeum Archidiecezjalnego we Wrocławiu w roku 1981. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 35: 1982 nr 3/5 s. 154-156.
460. Z wrocławskiej niwy kaznodziejskiej. P. -W. 1982 Pallottinum 8° ss. 432.
461. 280-ta rocznica założenia Uniwersytetu Wrocławskiego (1702-1982). [Kazanie]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 36: 1983 nr 7-9 s. 201-207.
462. XXV-lecie Studium Katechetycznego we Wrocławiu (1957-1982). [Kazanie]. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 36: 1983 nr 4-6 s. 127-133.
463. XXV-lecie wykładów teologicznych we Wrocławiu (1957-1982). *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 36: 1983 nr 7/9 s. 207-221.
464. Jubileusz 25-lecia sakry biskupiej Ojca Świętego Jana Pawła II. [Kazanie]. *Nowe Życie.* R. 1: 1983 nr 9 s. 8-9.
465. Kahlenberg. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 36: 1983 nr 4/6 s. 155-156.
466. Ksiądz Stanisław Kusy (1933-1983). [Kazanie żałobne]. *Wrocł. Wiad.* Kość. R. 36: 1983 nr 7/9 s. 207-221.

467. Myśli ze Święta Zmarłych dla żyjących. [Kazanie]. *Nowe Życie.* R. 1: 1983 nr 12 s. 3, 12.

468. Prezentować pełnię życia. *Przew. Katol.* R. 73: 1983 nr 17 s. 4-6.

469. Przed wyprawą wiedeńską. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 36: 1983 nr 4/6 s. 156-158.

470. Sprawozdanie Archidiecezjalnej Komisji Sztuki Kościelnej za rok 1982. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 36: 1983 nr 4/6 s. 135-143.

471. Sylwetki biograficzne inicjatorki i założycielek Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek. Wr. 1983 Zgrom. Sióstr św. Elżbiety 8° ss. 77, nlb. 19, ilustr. 16.

472. Śladami założycielek Sióstr Elżbietanek. Wr. 1983 Zgrom. Sióstr św. Elżbiety 8° ss. 11, nlb. 17, ilustr. 27.

473. 300-lecie Odsieczy Wiedeńskiej 1683-1983. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 36: 1983 nr 4/6 s. 151-155.

474. 30-lecie Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu (1947-1977). *Colloq. Sal.* 15: 1983 s. 201-275.

475. Udział Archidiecezji Wrocławskiej w wystawie szopek Bożego Narodzenia w Minschau-Höfen w 1982 roku. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 36: 7/9 s. 195-201.

476. Wydział Teologiczny Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie i jego znaczenie dla nauki polskiej w okresie międzywojennym oraz jej organizacji w Polsce Ludowej. *Stud. Lubacz.* R. 1: 1981 s. 20-62.

477. Wykłady teologiczne we Wrocławiu w 1982 roku. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 36: 1983 nr 4/6 s. 133-135.

478. Zbiory medalierskie w Muzeum Archidiecezjalnym we Wrocławiu w 1982 roku. *Wrocł. Wiad. Kość.* R. 36: 1983 nr 7/9 s. 193-195.

479. Arcybiskup Józef Bilczewski jako archeolog chrześcijański. (W 60 rocznicę śmierci). *Vox Patrum.* R. 1984 z. 6/7 s. 162-170.

480. Pokłosie Jubileuszu 750-lecia śmierci św. Elżbiety. Wr. 1984 Zgrom. Sióstr św. Elżbiety 8° ss. 181, nlb. 2, ilustr.

481. Repertorium dokumentów Fryderyka Berghiusa do historii diecezji wrocławskiej. *Arch. Bibl. Muz.* T. 48: 1984 s. 3-131.

482. Szkice z dziejów Archidiecezji Lwowskiej i jej duszpasterstwa. R. 1984 Tipis Pontif. Univ. Gregorianae 8° ss. 183, nlb. 1, ilustr., mapa.

483. Wkład o. Władysława Szołdrskiego redemptorysty (1883-1971) w dorobek polskiej patrystyki. *Vox Patrum.* R. 1984 z. 6/7 s. 371-375.

484. Na drogach zakonnego życia. Wr. 1985 Zgrom. Sióstr św. Elżbiety 8° ss. 264.

485. Słowo wstępne o misjach. W: Św. Antoni Maria Klaret, wzór misjonarza. Wr. 1985 s. 9-12.

486. 45-lecie święceń kapłańskich. [Kazanie]. W: *Niestrudzony Siewca.* Wr. 1985 s. 215-220.

487. Opracowania patrystyczne z XIX wieku na Wydziale Teologicznym we Wrocławiu. *Vox Patrum* R. 1986 z. 11 s. 653-657.

488. Droga Krzyżowa Archidiecezji Lwowskiej w latach II wojny światowej 1939-1945. Wr. 1983 [druk 1991] 8° ss. 139, nlb. 3. -Toż. Wyd. 2.

489. Archidiecezja lwowska. W: Życie religijne w Polsce pod okupacją 1939-1945. Red. Z. ZIELIŃSKI. Kat. 1992 s. 91-171.

490. Historia Kościoła powszechnego. Cz. 1. Chrześcijańska starożytność. Wr. 1957 4° ss. 296. Skrypt powiel. dla słuchaczy Wyższej Kultury Religijnej we Wrocławiu.

491. Historia Kościoła powszechnego. Cz. 2. Chrześcijańskie średniowiecze. Wr. 1958 4° ss. 126. Skrypt powielany dla słuchaczy Wyższej Kultury Religijnej we Wrocławiu.

492. Historia Kościoła powszechnego. Cz. 3. Chrześcijańska nowożytność. Wr. 1958 4° ss. 140. Skrypt powiel. dla słuchaczy Wyższej Kultury Religijnej we Wrocławiu.

493. Historia Kościoła powszechnego. Wr. 1957 4° ss. 74. Skrypt powiel. dla studentów Seminarium Duchownego we Wrocławiu.

494. Historia Kościoła powszechnego. Wr. 1959 4° ss. 45. Skrypt powiel. dla studentów Seminarium Duchownego we Wrocławiu.

495. Patrologia. Wr. 1958 4° ss. 71. Skrypt powiel.

496. Myśl unijna w Polsce w drugiej połowie XVI wieku. Lw. 1936 8° ss. 173. Rkps Bibl. Kap. Wrocł., sygn. 872. [Rozp. magisterska].

498. Benedykcjonał wrocławski. Wr. 1954 4° ss. 94. Mps Arch. Archid. Wrocł., sygn. NA 47.

499. Katalog inkunabułów Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu. Wr. 1955 8° ss. 629. Mps Bibl. Kap. Wrocł., sygn. 1955/1415 Oct.

500. Kościół katolicki w Polsce 1914-1939. [Wr.1965] 4° ss. 146. Mps Arch. Archid. Wrocł., sygn. NA 2.

501. Tło historyczne dla powstałych w XIX wieku nowych męskich zgromadzeń zakonnych. Wr. 1970 8° ss. 51. Mps Arch. Archid. Wrocł., sygn. IA 29 a 756.

502. Historia teologii katolickiej w Polsce w czasach przedrozbiorowych. Wr. 1971 8° ss. 249. Mps Arch. Archidiec. Wrocł., sygn. IA 29 a. 753.

II.

SCHLETZ A., HRABKOWICZ Z.: Bibliografia prac ks. biskupa dra Wincentego Urbana. *Nasza Przeszł.* T. 37: 1972 s. 15-36, tamże literatura; WYCZAWSKI H. E.: 25 lat pracy ks. biskupa Wincentego Urbana nad dziejami Kościoła na Śląsku. *Stud. Theol. Vars.* R. 10: 1972 nr 2 s. 3-23, tamże literatura; KOPIEC J.: Biskup Wincenty Urban (1911-1983) historyk Kościoła. *Nasza Przeszł.* T. 62: 1984 s. 247-268, tamże literatura; MANDZIUK J.: Bibliografia prac ks. biskupa prof.dr hab. Wincentego Urbana. W: *Misericordia et Veritas.* Wr. 1986 s. 45-78, tamże literatura; TENŻE: Słownik księży pisarzy archidiecezji wrocławskiej 1945-1992 [w

druku], tamże literatura. - Ponadto: DEC I.: Polskie Towarzystwo Teologiczne we Wrocławiu. W: Misericordia et Veritas, s. 39-44; Epitafium śp. ks.biskupa Wincentego Urbana w katedrze wrocławskiej. *Biuro Pras. Sekr. EP.* R. 1986 nr 33 s. 23; KUMOR B.: Nad trumną ks. biskupa Wincentego Urbana. W: *Misericordia et Veritas*, s. 323-324; PATER J.: Życie i działalność ks. biskupa prof. Wincentego Urbana (1911-1983), *tamże*, s. 7-38; MATWIJOWSKI K.: Stan powojennych polskich badań nad dziejami Kościoła katolickiego na Śląsku w czasach nowożytnych. *Sobótka.* R. 39: 1984 s. 487-494; CZUBAK Z.: W hołdzie duchownemu i uczonemu. *Wieczór Wrocławia.* R. 1987 nr 31 s. 7; SZETELNICKI W.: Parafia św. Bonifacego we Wrocławiu w latach 1970-1985. R. 1987 passim; WÓJCIK S., ORSZULAK F.: Biskup Wincenty Urban (1911-1983). *Nowe Życie.* R. 8: 1990 nr 3 s. 6-7; ANTKOWIAK Z.: Wrocław od A do Z. Wr. 1991 s. 345; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 214; SZETELNICKI W.: Kapituła Metropolitalna we Wrocławiu w latach 1952-1993. Wr. 1993 passim; WÓJCIK S.: Biskup Wincenty Urban (1911-1983) - nauczyciel, wychowawca, przyjaciel. W: *Ludzie Kościoła katolickiego na ziemi śląskiej.* Red. K. Matwijowski; PATER J.: Archiwum, Biblioteka i Muzeum Archidiecezjalne w latach 1976-1994. W: *Patientia et Caritas.* Wr. 1995 s. 443, 445-446.

Ks. Józef Mandziuk

Urbański Albert Zenon (1911-1985), karmelita trzewiczkowy, dogmatyk. Urodził się 20 XII 1911 r. we wsi Frankowo, pow. Lipno, jako syn Stanisława i Marianny z Jurkiewiczów. W 1929 r. wstąpił do nowicjatu karmelitów trzewiczkowych we Lwowie, składając 10 X 1935 r. profesję uroczystą. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Krakowie (1932-1935) i w Kolegium Karmelitańskim św. Alberta w Rzymie (1935-1939). Święcenia kapłańskie otrzymał 10 VII 1938 r. w Rzymie. Po powrocie do kraju był magistrem kleryków i wykładowcą dogmatyki w zakonnym Seminarium w Krakowie. Aresztowany 28 IX 1940 r., przeszedł przez więzienie Montelupich w Krakowie, obóz koncentracyjny w Oświęcimiu i Dachau (1940-1945). W l. 1949-1950 prowadził wykłady z dogmatyki w Studium zakonnym w Krakowie. W l. 1950-1952 był administratorem parafii Wola Gułowska. W 1952 r. wrócił do zajęć dydaktycznych w Krakowie, pełniąc też urząd prefekta studiów i podprzeora konwentu krakowskiego. W l. 1961-1964 odbył studia doktoranckie na Wydziale Teologicznym KUL, wieńcząc je doktoratem w 1967 r. Od 1964 do 1967 r. sprawował urząd prowincjała. W 1965 r. uczestniczył w kapitule generalnej w Rzymie. W l. 1970-1973 był prefektem studiów w Krakowie. Zmarł 1 III 1985 r. w Krakowie.

I.

1. Duchowni w Dachau. Kr. 1945 Nakł. OO. Karmelitów 8° ss. 126, nlb. 2.

2. Zjazd w sprawie powołań. *Homo Dei.* R. 17: 1948 s. 637-639.

3. Nabożeństwo szkaplerzne. *Homo Dei.* R. 18: 1949 s. 444-445.

4. Psychika powołania zakonnego. *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 57 s. 110-112.

5. Szkaplerz karmelitański. *Homo Dei.* R. 27: 1959 s. 566-570.

6. Znak oddania się Niepokalanemu Sercu Maryi. *Homo Dei.* R. 30: 1961 s. 153-154.

7. Czy Nowa Fala contra maryjność? *Więź.* R. 5: 1962 nr 51 s. 162-163.

8. Znamiona szczególnej łaski w fakcie uwolnienia więźniów obozu śmierci w Dachau w dniu 29 IV 1945 r. [Referat]. *Aten. Kapł.* R. 6: 1971 t. 77 s. 15-28.

9. Wątki teologiczne I Międzynarodowego Sympozjum Józefologicznego -Rzym 29 XI - 6 XII 1970 r.. *Aten Kapł.* R. 71: 1978 t. 90 s. 100-108.

10. Wspomnienie więźnia numer 22237 [o ks. W. Frelichowskim]. *Tyg. Powsz.* R. 32: 1978 nr 35 s. 5.

11. Wartości humanistyczne w postawie św. Teresy od Jezusa. *Karmel.* R. 1981 s. 14-17.

12. Tłum.: R. M. L. MELUS: Szkaplerz karmielitański. *Karmel.* R. 1984 s. 57-62.

13. Nauka Papieża Piusa XII o kulcie NMP. Lubl. 1966 4° ss. 184, X. Mps. Bibl. Karm. na Piasku w Krakowie, sygn. L. 1108/B. [Rozpr. doktorska].

II.

MĘCZYŃSKI P.: Kult Najświętszej Maryi Panny i św. Józefa w życiu, badaniach, nauczaniu i pracy duszpasterskiej o. Alberta Urbańskiego OC (1911-1985), tamże literatura. - Ponadto: JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. Z. 5. W. 1981 s. 296-297; RUMIŃSKI S.: Stan badań nad teologią i kultem św. Józefa w Polsce. *Aten. Kapł.* R. 71: 1978 t. 90 s. 8-17; Nekrolog. *Tyg. Powsz.* R. 39: 1985 nr 10 s. 5.

O. Bronisław Panek OCarm.

Wach Roman (1956-1990), popularyzator historii Kościoła.

Urodził się 14 VI 1956 r. w Bychawie jako syn Mariana i Leokadii z Łebkowskich. W miejscowości rodzinnej uczęszczał do szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego, gdzie w 1975 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. Święcenia kapłańskie przyjął 14 VI 1981 r. w katedrze lubelskiej. Po święceniach pracował jako wikariusz w parafii Tyszowce, a w 1982 r. został wikariuszem w Czemiejowie k/ Lublina. 7 V 1985 r. otrzymał skierowanie do pracy w parafii Blinów jako rektor Samodzielnego Ośrodka Duszpasterskiego w Brzozówce, przekształconego w 1989 r. w parafię, której został pierwszym proboszczem. W l. 1985-1988 studiował na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL w zakresie historii sztuki. W październiku 1988 r. przeniósł się na Wydział Teologiczny KUL na Sekcję Teologii Fundamentalnej, gdzie zaczął pisać pracę doktorską. Zmarł nagle 27 II 1990 r. w Dębówce k/Lublina w następstwie wypadku samochodowego. Pochowany na rodzinnym cmentarzu w Bychowie.

I.

1. Losy księgozbioru ks. Ludwika Zalewskiego po jego śmierci. Questio iuris et facti. *Arch. Bibl. Muz.* T. 47: 1983 s. 387-400.

2. Parafia w spotkaniu z SS. Dominikankami. *Wiad. Diec. Lub.* R. 58: 1984 nr 4 s. 80.

3. Działalność społeczno-naukowa ks. Ludwika Zalewskiego. Lubl. 1981 ss. 219 tabl. 1. Mps Bibl. WSD w Lublinie, sygn. 1902 [praca magisterska]

II.

DOMAŃSKI J., Ksiądz Roman Wach 1956-1990. *Wiad. Diec. Lub.* R. 64: 1984 nr 4 s. 12 s. 313-315; WALEWANDER E., Niezbadane wyroki. [Kazanie pogrzebowe]. *Tamże*, s. 315-317; Dokumenty osobiste ks. R. Wacha, Arch. Archid. Lub. sygn II B W 79.

Ks. Edward Walewander

Walczewski Ignacy Dominik (1906-1986), kanonik poznańskiej kapituły katedralnej, socjolog religii.

Urodził się w Poznaniu 25 VII 1906 r. jako syn Władysława z zawodu krawca i Marianny z Raciborskich. Miał jeszcze troje młodszego rodzeństwa. Uczęszczał do Gimnazjum Marii Magdaleny, które ukończył egzaminem dojrzałości 12 V 1925 r. W czerwcu t.r. wstąpił do Seminarium Duchownego. Święcenia kapłańskie przyjął 14 VI 1930 r. Rozpoczął pracę duszpasterską jako wikariusz w Komornikach. Od 1 IX 1931 r. został nauczycielem religii przy Państwowym Gimnazjum Męskim w Rogoźnie, a od 1 IX 1932 r. prefektem przy Gimnazjum im. Sułkowskich w Rydzynie. W czasie wojny aresztowany razem z innymi duchownymi został osadzony w obozie koncentracyjnym w Dachau (nr 11059). Po wyzwoleniu obozu wspomagał ks. Franciszka Jedwabskiego w organizowaniu i prowadzeniu Kurii Biskupiej dla Polaków we Frankfurcie nad Menem w Niemczech, później współpracował z ks. Edwardem Lubowieckim, w końcu przeniósł się do Paryża, gdzie podjął studia z zakresu nauk społecznych na Institut Catholique de Paris. Licencjat z nauk społecznych otrzymał 11 V 1948 r. Studia ukończył 20 XII 1950 r., broniąc tezę doktorską pt.: *Destin tragique des Polonais Deportes en Allemagne.* Wskutek odmowy władz komunistycznych powrotu do kraju, osiadł w Origny jako kapelan polskich sióstr urszulanek Serca Jezusa Konającego. Po wielu staraniach udało mu się powrócić w 1958 r. do Poznania, gdzie został zatrudniony jako referent Kurii i wykładowca katolickiej nauki społecznej w Arcybiskupim Seminarium Duchownym.

Od 1959 r. podjął także wykłady z socjologii w Seminarium OO. Karmelitów w Poznaniu. Od 1961 r. prowadził w Arcybiskupim Seminarium lektorat z języka francuskiego. W Kurii pełnił funkcję referenta d/s zakonnych, był wizytatorem zgromadzeń zakonnych i cenzorem ksiąg katolickich. W 1960 r. otrzymał nominację na kanonika honorowego, a w 1964 r. został kanonikiem gremialnym poznańskiej kapituły katedralnej. Zmarł 30 VI 1986 r.

I.

1. Historia misji katolickich w Chinach i stan obecny. *Roczniki Związku Akademickich Kół Misyjnych w Polsce*. R. 3: 1931 s. 162-202.

2. O modlitewnik diecezjalny. *Wiad. dla Duchow.* R. 18: 1931 nr 4 s. 103-105; nr 5 s. 133-136; nr 6 175-179; nr 7-8 s. 210-216.

3. Pieśniarka dziecięctwa duchowego w świetle własnej poezji. *Wiad. dla Duchow.* R. 18: 1931 nr 10 s. 299-303; nr 11 s. 338-342; nr 12 s. 370-383.

4. Potrzeba gazetki parafialnej w duszpasterstwie. *Wiad. dla Duchow.* R. 19: 1932 nr 3 s. 84-89; nr 4 s. 110-113.

5. Strona redakcyjna gazetki parafialnej. *Wiad. dla Duchow.* R. 19: 1932 nr 5-6 s. 173-178; nr 7-9 s. 235-239.

6. Strona finansowa i techniczna gazetki parafialnej. *Wiad. dla Duchow.* R. 20: 1933 nr 3 s. 75-79.

7. Kilka myśli o zadaniach i pracy kapelana w środowiskach harcerskich. *Mies. Katech. Wychow.* R. 23: 1934 nr 4 s. 168-175; nr 5 s. 211-215.

8. Metoda nauczania ks. Adriana wobec psychologii wieku dojrzewania. *Mies. Katech. Wychow.* R. 26: 1937 nr 6-7 s. 282-294.

9. Przemówienie na rozpoczęcie roku szkolnego. *Mies. Katech. Wychow.* R. 26: 1937 nr 5 s. 212-215.

10. Rzut oka na uchwały Pierwszego Polskiego Synodu Plenarnego. *Mies. Kośc. Archid. Gnieź. Pozn.* R. 53: 1938 nr 9 s. 363-369; nr 10 s. 402-406; nr 11-12 s. 463-467.

11. Treść i znaczenie uchwał I Polskiego Synodu Plenarnego. P. 1938 8° ss. 32.

12. Katolik świecki w nadprzyrodzonym organiźmie Kościoła. *Ruch Katol.* R. 9: 1939 nr 3 s. 129-134.

13. O hierarchii Kościelnej. *Ruch Katol.* R. 9: 1939 nr 2 s. 74-79.

14. Tron ociekający krwią i łzami. *Przew. Katol.* R. 29: 1939 nr 6 s. 88.

15. Uchwały Synodu o rodzinie. *Ruch Katol.* R. 9: 1939 nr 1 s. 21-26.

16. Uchwały Synodu Plenarnego o niebezpieczeństwach dla życia katolickiego w Polsce. *Ruch Katol.* R. 9: 1939 nr 7 s. 324-329.

17. Udział katolika w radościach i troskach swej parafii. *Ruch Katol.* R. 9: 1939 nr 4 s. 175-181.

18. Zasady moralne życia publicznego i politycznego. *Ruch Katol.* R. 9: 1939 nr 8 s. 363-368.

19. Destin tragique des Polonais Déportés en Allemagne. La crise de la famille polonaise dans les camps de personnes déplacées en Allemagne. Causes, consequences espoirs. R. 1951 8° ss. 228. [Rozpr. doktorska].

20. Kryzys rodziny polskiej w obozach dla wysiedleńców w Niemczech. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 4: 1953 nr 1 s. 23-39; nr 2 s. 81-95; nr 4 s. 320-338; R. 5: 1954 nr 1 s. 16-37.

21. Nauczanie historii Kościoła. *Katecheta.* R. 1: 1958 nr 4 s. 518-523.

22. Rec.: A. EHL: Duszpasterstwo zakonnic. Zasady oraz ich zastosowanie. Lubl. 1959. *Katecheta.* R. 4: 1960 nr 4 s. 362-363.

23. Katecheta idealny. *Katecheta.* R. 5: 1961 nr 4 s. 193-199; nr 6 s. 321-328.

24. Komentarz do czytań mszalnych na IV Niedzielę Wielkanocną. *Przew. Katol.* R. 65: 1975 nr 17 s. 3.

25. Ks. Jan Montalbetti (1897-1974). *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 26: 1975 nr 3 s. 69-70.

II.

JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską 1939-1945. Cz. 4. W. 1978 s. 174, tamże literatura. –Ponadto: Pół wieku posługi kapłańskiej [wywiad]. *Przew. Katol.* R. 70: 1980 nr 30 s. 4-5; TOMASZKIEWICZ S.: Ks. Ignacy Walczewski. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 38: 1987 nr 8 s. 246-247; KOSICKI K.: Duszpasterstwo wśród Polaków w Niemczech w latach 1945-1950. Lubl. 1993, passim; Akta personalne. Arch. Archid. Pozn., sygn. KA 26505.

Ks. Konrad Lutyński

Walicki Jan (1920-1988), prałat częstochowskiej kapituły katedralnej, kanonista, popularyzator teologii.

Urodził się 1 VI 1920 r. w Moszczanicy, pow. żywiecki. Rodzicami byli Ignacy i Franciszka z d. Bomba. Szkołę podstawową ukończył w Bieżanowie, w Krakowie zaś Gimnazjum św. Anny. Maturę złożył jako eksternista w 1945 r. W czasie okupacji niemieckiej pracował w Zakładach Przemysłowych "L. Zielenieckiego" w Krakowie.

Po otrzymaniu świadectwa dojrzałości wstąpił do Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie i został przyjęty w poczet studentów Wydziału Teologicznego Uniw. Jagiellońskiego. Studia uniwersyteckie ukończył stopniem magistra teologii na podstawie dysertacji *Technika witrażownictwa*. Święcenia kapłańskie przyjął z rąk bpa T. Kubiny w 1949 r. w Częstochowie. Przez pierwsze dwa lata po święceniach pracował najpierw (kilka miesięcy) w Archiwum Kurii Diecezjalnej, następnie jako wikariusz w Brzeźnicy, Dworszowicach Kościelnych i Praszce. W 1951 r. został skierowany na studia specjalistyczne z prawa kanonicznego na Katol. Uniw. Lubelskim. Po trzech latach studiów w Lublinie, jako licencjat prawa kanonicznego wrócił do pracy w diecezji. Pełnił obowiązki drugiego obrońcy węzła małżeńskiego, drugiego archiwariusza z obowiązkami zastępowania notariusza, a od 1957 r. notariusza Kurii Diecezjalnej oraz od 1966 r. redaktora "Częstochowskich Wiadomości Diecezjalnych". W 1965 r. obronił na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL rozprawę pt.: *Przynależność metropolitalna biskupstwa kamieńskiego i lubuskiego na tle rywalizacji Magdeburga i Gniezna* i otrzymał tytuł doktora prawa kanonicznego. W 1965 r. został mianowany p. o. oficjałem Sądu Biskupiego, a w 1967 r. oficjałem. Na tym urzędzie pozostał do końca życia. Był odznaczony godnością kanonika gremialnego Kapituły Katedralnej, potem prałata scholastyka tejże Kapituły. Zmarł 17 VIII 1986 r. w szpitalu w Krakowie. Pochowany w grobowcu kapitulnym na cmentarzu grzebalnym w Częstochowie - Kule.

I.

1. Ks. Józef Krzyżanowski. *Częst. Wiad. Diec.* R. 24: 1957 s. 124-125.

2. Skutki wprowadzenia zmian w tekstach modlitw obdarzonych odpustem. *Częst. Wiad. Diec.* R. 24-31: 1957 s. 381-382.

3. O stosowaniu głośników i taśm magentofonowych w kościele. *Częst. Wiad. Diec.* R. 24-31: 1957 s. 422-424.

Biogramy w: *Częst. Wiad. Diec.*: 4. Ks. Adam Borek, s. 24; Ks. Stanisław Garbiel, s. 23-24; 6. Ks. Franciszek Gryglewicz, s. 26-27; 7. Ks. Alojzy Omyła, s. 23; 8. Ks. Adam Leon Opolski, s. 25-26; 9. Ks. Stanisław Wieczorek, s. 24-25; 10. Ks. Antoni Wróbel, s. 25.

11. Goście z Lille i Louvain w Częstochowie. *Częst. Wiad. Diec.* R. 32: 1958 s. 404-405.

12. Jeszcze o kaplicy M. B. Częstochowskiej w podziemiach Bazyliki św. Piotra. *Częst. Wiad. Diec.* R. 32: 1958 s. 331-332.

13. Studium anatomii na uniwersytetach papieskich w średniowieczu. *Częst. Wiad. Diec.* R. 32: 1958 s. 383.

14. Święcenia kapłańskie w kościele parafialnym w Praszce. *Częst. Wiad. Diec.* R. 32: 1958 s. 459-460.

15. Ustawienie ołtarza głównego. *Częst. Wiad. Diec.* R. 32: 1958 s. 181.

16. "Codex Juris Musicae". *Częst. Wiad. Diec.* R. 33: 1959 s. 223-226.

17. Ostatnie przemówienie papieża Piusa XII do lekarzy. *Częst. Wiad. Diec.* R. 33: 1959 s. 118-122.

18. Post przed konsekracją kościoła. *Częst. Wiad. Diec.* R. 33: 1959 s. 219-220.

19. Udzielanie ostatniego namaszczenia umierającym. *Częst. Wiad. Diec.* R. 33: 1959 s. 32-38.

20. Włodarz bierzmowania wiernych znajdujących się w niebezpieczeństwie śmierci. *Częst. Wiad. Diec.* R. 33: 1959 s. 220-223.

21. Czynności duszpasterskie i administracyjne Biskupa Częstochowskiego za okres październik - grudzień 1959. *Częst. Wiad. Diec.* R. 34: 1960 s. 78-82.

22. "Menst-rua commoratio" a prawo asystowania przy zawieraniu sakramentalnego małżeństwa. *Częst. Wiad. Diec.* R. 34: 1960 s. 290-291.

23. Powrót J. E. Ks. Ordynariusza z podróży "ad limina". *Częst. Wiad. Diec.* R. 34: 1960 s. 233-234.

24. Przynależność metropolitalna biskupstwa kamieńskiego i lubuskiego na tle rywalizacji Magdeburga i Gniezna. Lubl. 1960 KUL 8° ss. 145.

25. Ś.p. Ks. Stefan Niedźwiecki. *Częst. Wiad. Diec.* R. 34: 1960 s. 114-116.

26. Ś.p. Ks. Wojciech Turowski SAC. *Częst. Wiad. Diec.* R. 34: 1960 s. 254-258.

27. Tłum.: Wyjątki z ustaw I Synodu Rzymskiego. *Częst. Wiad. Diec.* R. 35: 1961 s. 258-261; 317-318; R. 36: 1962 s. 168-169.

28. Conciliana. *Częst. Wiad. Diec.* R. 36: 1962 s. 188-189.

29. Ojciec Święty wita księdza Prymasa Polski. *Częst. Wiad. Diec.* R. 36: 1962 s. 153-154.

30. Spotkanie z J. Em. Kardynałem odjeżdżającym do Rzymu na dworcu PKP w Częstochowie. *Częst.*

Wiad. Diec. R. 36: 1962 s. 119-120.
31. Zgon i pogrzeb ks. dziekana Mariana Brylskiego (1904-1962). *Częst. Wiad. Diec.* R. 36: 1962 s. 120-123.
32. Ks. Stanisław Gałązka (1907-1963). *Częst. Wiad. Diec.* R. 37: 1963 s. 151-152.
33. Ks. Marian Kubowicz (1885-1963). *Częst. Wiad. Diec.* R. 37: 1963 s. 150-151.
34. Ks. Antoni Mietliński (1887-1963). *Częst. Wiad. Diec.* R. 37: 1963 s. 148-150.
35. Powrót J. E. Ks. Biskupa ordynariusza z I sesji Soboru Watykańskiego II. *Częst. Wiad. Diec.* R. 37: 1963 s. 49-59.
36. Pozycje treściowe "actorum apostolicae sedis" (Tom 54: 1963). Częst. Wiad. Diec. R. 38: 1964 s. 82-87.
37. Przeszkoda przyzwoitości publicznej (Publicae honestatis) kan. 1978 K.P.K. *Częst. Wiad. Diec.* R. 37: 1963 s. 246-248.
38. Święci patronowie i orędownicy. *Częst. Wiad. Diec.* R. 38: 1964 s. 236-241.
39. Święte kolegium kardynałów w świetle statystyki. Częst. Wiad. Diec. R. 38: 1964 s. 265-266.
40. Z życia diecezji. *Częst. Wiad. Diec.* R. 38: 1964 s. 118-119.
41. Ołtarz uprzywilejowany. *Częst. Wiad. Diec.* R. 39: 1965 s. 206-214.
42. Powrót J. E. Ks. Biskupa Ordynariusza z Rzymu 2 XII 1964 r. po III Sesji Soboru Watykańskiego II. *Częst. Wiad. Diec.* R. 39: 1965 s. 22-24.
43. Uczestnicy koncelebry Mszy św. odprawianej na zakończenie III Sesji Soboru Watykańskiego II w Bazylice św. Piotra w Watykanie w dniu 21 XI 1964 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 39: 1965 s. 119-120.
44. Uprawnienia biskupów według "Motu Proprio" Ojca św. Pawła VI "Pastorale Munus" z dnia 30 listopada 1963 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 39: 1965 s. 151-191.
45. Wznowienie prastarej kapituły kolegiackiej w Wieluniu. *Częst. Wiad. Diec.* R. 40: 1966 s. 62-63.
46. Duszpasterskie aspekty instrukcji św. Kongregacji nauki Wiary w sprawie małżeństw mieszanych "Matrimoni Sacramentium" z dnia 18 marca 1966 r. *Częst. Wiad. Diec.* R. 41: 1967 s. 40-48.
47. Kuria Diecezjalna w Częstochowie. *Częst. Wiad. Teol.* T. 2: 1974 s. 87-104.
48. Więź Bpa T. Kubiny z częścią Diecezji w Gan Oberschlesien w świetle Jego listów. Wykład podczas Akademii w Seminarium w 25 rocznicę śmierci. *Częst. Wiad. Diec.* R. 50: 1976 s. 88-99.
49. Instrukcja dla Trybunału Delegowanego. *Częst. Wiad. Diec.* R. 58: 1984 s. 89-91.
50. Prawo małżeńskie w nowym kodeksie Prawa Kanonicznego. *Częst. Wiad. Diec.* R. 58: 1984 s. 36-44.

II.

MENDAKIEWICZ S.: Zgon zasłużonego kapłana diecezji częstochowskiej. *Niedziela.* R. 29: 1986 nr 36 s. 3; MIKOŁAJCZYK M.: Ks. Jan Walicki (1 VI 1920 - 17 VIII 1986). *Częst. Wiad. Diec.* R. 60: 1986 s. 23-25.

Ks. Stanisław Urbański

Wawryn Stanisław, pseud.: Lech Wawer (1904-1991), jezuita, etyk społeczny, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 5 V 1904 r. w Płoskiem k. Zamościa; syn Hipolita i Anieli z d. Łyś. Po ukończeniu gimnazjum studiował na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej (1922-1925). Do zakonu jezuitów wstąpił 7 X 1925 r. Dwuletni nowicjat odbył w Kaliszu (1925-1927), a następnie studiował filozofię na wydziale zakonnym w Krakowie (1927-1930) oraz teologię na Wydziale Teologicznym w Lowanium w Belgii (1930-1934). Po powrocie do kraju został przydzielony do grupy pisarzy jezuickich w Warszawie. W 1935 r. został redaktorem pisma "Sodalis Marianus" (1936-1939) i "Wiara i Życie" (1937-1939) oraz współpracownikiem "Przeglądu Powszechnego". Podczas II wojny światowej, na skutek likwidacji czasopism, został profesorem etyki i nauk społecznych na zakonnym Wydziale Filozoficznym w Nowym Sączu (1940-1945). Prezentował w swojej dziedzinie bardzo oryginalne koncepcje. Po wojnie powrócił do Waszawy i został redaktorem "Przeglądu Powszechnego" (1946-1953) i równocześnie dyrektorem Wydawnictwa Księży Jezuitów. Polemizował z założeniami ideologicznymi ugrupowania PAX. Organizował Bibliotekę Pisarzy w Warszawie. Po likwidacji Wydawnictwa przez władze komunistyczne pełnił urząd redaktora kolegium jezuickiego w Warszawie (1955-1956), a następnie prowincjała Prowincji Wielkopolsko-Mazowieckiej (1956-1961). Wobec ograniczonych możliwości działania zakonu na innych polach rozbudował grupę misjonarzy ludowych. Powołał w prowincji do życia

grupę misjonarzy, która przprowadziła misje Serca Jezusowego w kilku diecezjach polskich. Jako przewodniczący konsulty prowincjałów zakonnych zainicjował wystąpienie wyższych przełożonych zakonnych w obronie prymasa S. Wyszyńskiego. W 1987 r. Ośrodek Dokumentacji i Studiów Kościelnych przyznał mu nagrodę społeczną im. kard. S. Wyszyńskieogo za "wybitne zasługi w pogłębianiu i upowszechnainiu katolickiej nauki społecznej". W ostatnich latach życia zajmował się głównie filozofią teoretyczną (koncepcja znaku), ale pracy swojej nie ukończył. Zmarł 4 I 1991 r. w Warszawie.

I.

1. Entropia w fizyce i filozofii. *Prz. Powsz.* T. 183: 1929 s. 69-87, 259-276.

2. Maria i duch mariański w Sodalicjach. *Moderator.* T. 1: 1929-1930 s. 79-89.

3. Belgia uczy. Kongres katolickiej młodzieży w Brukseli. *Wiara i Życie.* R. 11: 1931 s. 339-344.

4. Co może dać krajowi jedna Sodalicją? *Sod. Mar.* R. 33: 1934 s. 188-192.

5. Psychoza radykalizmu. *Wiara i Życie.* R. 14: 1934 s. 297-301.

6. Duch czasu a kierownictwo sodalicyjne. *Sod. Mar.* R. 34: 1935 s. 157-164.

7. Inteligencja a przebudowa ustroju. *Prąd.* T. 29: 1935 s. 67-77.

8. Kierownictwo duchowe a doskonałość. *Sod. Mar.* R. 34: 1935 s. 133-138.

9. Konstytucja polska i ustrój przyszłości. *Wiara i Życie.* R. 15: 1935 s. 364-367.

10. Ku przebudowie ustroju społecznego. *Wiara i Życie.* R. 15: 1935 s. 82-88, 105-110, 150-153, 169-172.

11. Ku przebudowie ustroju w Polsce. *Prąd.* T. 29: 1935 s. 3-13.

12. O przyszły ustrój społeczny w Polsce. *Wiara i Życie.* R. 15: 1935 s. 282-287.

13. Rekolekcje i kierownictwo w Sodalicji. *Sod. Mar.* R. 34: 1935 s. 193-199.

14. Ustrój stanowy czy klasowy? *Wiara i Życie.* R. 15: 1935 s. 335-339.

15. Współczesny problem zawodowy. *Prz. Powsz.* T. 208: 1935 s. 303-319.

16. Apostolska strategia, która zdała próbę. *Moderator.* T. 4: 1935-1936 s. 354-362.

17.Kierownictwo duchowne ludzi świeckich. *Moderator.* R. 4: 1935-1936 s. 325-336.

18. Matka Dobrej Rady. *Moderator.* T. 4: 1935-1936 s. 378-385.

19. Moderator a kierownctwo duchowne Sodalistów. *Moderator.* T. 4: 1935-1936 s. 423-434.

20. Chrześcijańska kultura szarego życia. *Wiara i Życie.* R. 16: 1936 s. 325-330.

21. Etyka w życiu zawodowym. *Wiara i Życie.* R. 16: 1936 s. 286-291.

22. Ku czemu idzie młodzież akademicka? *Wiara i Życie.* R. 16: 1936 s. 78-83.

23. Nacjonalizm młodych a religia. *Wiara i Życie.* R. 16: 1936 s. 216-222.

24. "Nie proszą o nic - sięgają po wszystko". *Wiara i Życie.* R. 16: 1936 s. 21-26.

25. Red.: *Wiara i Życie.* R. 16: 1936 - R. 19: 1939. Jako redaktor zamieszczał w poszczególnych zeszytach artykuły wstępne oraz aktualne wiadomości.

26. Znaki Boże w życiu. *Wiara i Życie.* R. 16: 1936 s. 325-357.

27. Życie zawodowe na bezdrożach. *Wiara i Życie.* R. 16: 1936 s. 247-252.

28. Co to jest sprawiedliwość społeczna? *Wiara i Życie.* R. 17: 1937 s. 241-246. -Toż. Sod. Mar. R. 36: 1937 s. 377-382.

29. Droga odrodzenia i obrony. *Wiara i Życie.* R. 17: 1937 s. 65-68. -Toż. *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 113-116.

30. Katolicka myśl społeczna w Polsce. *Wiara i Życie.* R. 17: 1937 s. 273-278. -Toż. *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 425-430.

31. Katolicyzm wobec spraw społecznych. *Wiara i Życie.* R. 17: 1937 s. 149-152. -Toż. *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 257-261.

32. Miłość czy sprawiedliwość? *Wiara i Życie.* R. 17: 1937 s. 193-197. -Toż. *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 305-309.

33. O sprawiedliwości społecznej. *Wiara i i Życie.* R. 17: 1937 s. 353-356. -Toż. *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 539-542.

34. Plastry na zwichnięty kręgosłup. *Wiara i Życie.* R. 17: 1937 s. 97-101. -Toż. *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 161-165.

35. Praca i kapitał w katolickiej myśli społecznej. Referat wygłoszony w czasie III Studium Katolickiego w Warszawie w dniach 5-10 IX 1937. Pamiętnik Studium ... -Toż. w osobnej odb. P. 1937 8° ss. 20.

36. Red.: *Sodalis Marianus.* R. 36: 1937 - R. 19: 1939.

37. Sąd Watykanu nad czerwoną Moskwą. *Wiara i Życie.* R. 17: 1937 s. 129-133. -Toż. *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 209-213.

38. Tragiczne drogi młodej inteligencji. *Wiara i Życie.* R. 17: 1937 s. 305-309. -Toż. *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 473-477.

39. "Wiesniacza" krytyka. *Wiara i Życie.* R. 17: 1937 s. 223-228. -Toż. *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 435-350.

40. W obliczu nowych zadań. *Wiara i Życie* R. 17: 1937 s. 1-4. -Toż. *Sod. Mar.* R. 26: 1937 s. 306.
41. W służbie banału czy ideału? *Wiara i Życie.* R. 17: 1937 s. 33-37. -Toż. *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 65-69.
42. Zbawienny rachunek sumienia. *Wiara i Życie.* R. 17: 1937 s. 149-152. -Toż. *Sod. Mar.* R. 36: 1937 s. 257-261.
43. Ethica. Noe-Sandeciae 1944 4° ss. 194, powiel.
44. Charyzmaty polskiej duszy a zadania prasy. *Prz. Powsz.* T. 224: 1947 s. 5-13.
45. Red. *Prz. Powsz.* T. 224: 1947 - T. 235: 1953. Jako redaktor pisma zamieszczał w nim rubrykę "Aktualne sprawy Kościoła" oraz krótkie omówienia wydawnictw katolickich.
46. Bezwzlgędność dobra i zła. *Prz. Powsz.* T. 225: 1948 s. 28-36.
47. Dewastacja polskiej książki i upadek czytelnictwa. *Prz. Powsz.* T. 226: 1948 s. 269-274.
48. Dobra ludzkie są dla ludzi. *Prz. Powsz.* T. 225: 1948 s. 105-111.
49. Położenie uczącej się młodzieży. *Prz. Powsz.* T. 226: 1948 s. 119-120.
50. Powrót do Kościoła przywódców sekty starokatolickiej w Polsce. *Prz. Powsz.* T. 225: 1948 s. 306-312.
51. Psychika i aspiracje uczącej się młodzieży. *Prz. Powsz.* T. 226: 1948 s. 191-194.
52. Sprawy Kościoła: Gdzie są katoliccy pisarze? *Prz. Powsz.* T. 225: 1948 s. 384-391; 463-471.
53. Sprawy Kościoła: List Ojca św. do niemieckich biskupów. Kampania antypapieska. *Prz. Powsz.* T. 225: 1948 s. 463-471.
54. "Dziś i Jutro" a katolicka doktryna społeczna. *Prz. Powsz.* T. 227: 1949 s. 437-453.
55. Pomyłki i złudzenia P. Łubieńskiego. Stanowisko grupy "Dziś i Jutro". *Prz. Powsz.* T. 227: 1949 s. 218-226.
56. Sens porozumienia między Państwem a Kościołem. *Prz. Powsz.* T. 229: 1950 s. 366-380.
57. Pokój i wojna wobec chrześcijańskiego sumienia. *Prz. Powsz.* T. 231: 1951 s. 67-80.
58. Pokorne Serce Zbawiciela. *Przew. Katol.* T. 52: 1962 s. 402-403. -Toż. *Sod. Mar.* (Londyn). R. 1964 nr 6 s. 4-7.
59. Jan Rostworowski - duszpasterz i pisarz. *Tyg. Powsz.* R. 17: 1963 nr 15 s. 3. -Toż. *50 lat Prowincji Wielkopolsko-Mazowieckiej Tow. Jez. 1926-1976.* R. 1976 s. 187-194. -Toż. w osobnej odb. R. 1976.
60. Jan Rostworowski - kapłan i zakonnik. *Homo Dei.* R. 32: 1963 s. 137-142.
61. Ks. Jan Rostworowski, człowiek - obywatel. *Przew. Katol.* R. 53: 1963 s. 241-243.
62. Kult Serca Bożego w świetle encykliki "Haurietis aquas". W: *"... Bo jego miłosierdzie na wieki" (Ps. 135).* P. 1972 s. 83-96. Powołanie człowieka t. 2.

II.

Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy 1872-1972. Kr. 1972 s. 215; NATOŃSKI B.: Jezuici. W: *Życie religijne w Polsce pod okupacją hitlerowską 1939-1945.* W. 1982 s. 566; OWCZAREK S. Być zaangażowanym - być księdzem. W. 1982 s. 61, 62; PALUSZKIEWICZ J.: Homilia na Mszy św.pogrzebowej. Komunikaty. R. 1991 nr 1 s. 16-18.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Wawrzyniak Franciszek (1909-1986), profesor Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu, dogmatyk.

Urodził się 2 IX 1909 r. w Baranowie. Egzamin dojrzałości zdał 2 VI 1929 r. W tymże roku rozpoczął studia na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniw. Poznańskiego. Po roku rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium Duchownym w Gnieźnie, a potem w Poznaniu. Święcenia kapłańskie otrzymał dnia 17 VI 1934 r. W działalności duszpasterskiej zafascynowany był pracą wśród młodzieży, szczególnie w ruchu harcerskim. Lata drugiej wojny światowej spędził w Kielcach, pracując w schronisku. Dn. 22 I 1946 r. uzyskał na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego stopień magistra teologii na podstawie pracy pt.: *Erekcja domu Sióstr Miłosierdzia w szpitalu św. Aleksandra w Kielcach w r. 1862.* W 1949 r. zdobył doktorat z teologii na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego na podstawie rozprawy pt.: *Idea Boga w nauce Epikteta.* Od tego czasu przez szereg lat łączył działalność duszpasterską z zajęciami naukowo-dydaktycznymi. W l. 1951-1960 pełnił funkcję administratora parafii tuleckiej i wykładał równocześnie teologię dogmatyczną i apologetykę w Seminarium Duchownym Chrystusowców w Poznaniu. W r. ak. 1960/61 podjął zajęcia naukowo-dydaktyczne na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Tamże habilitował się dnia 27 VI 1968 r. na podstawie rozprawy pt.:

Uniwersalizm chrześcijańskiej idei soterycznej a zbawienie dzieci nie ochrzczonych. Po uzyskaniu habilitacji rozpoczął pracę w Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu, gdzie prowadził wykłady oraz seminarium z teologii dogmatycznej. W 1981 r. otrzymał nominację na profesora zwyczajnego Papieskiego Wydziału Teologicznego i przeszedł na emeryturę. Zmarł w Poznaniu 1 I 1986 r. i został pochowany w grobowcu rodzinnym w Rawiczu

I.

1. Religia w ideologii skautingu. *Tyg. Powsz.* R. 3: 1947 nr 11 s. 10.

2. Idea Boga w nauce Epikteta. *Collec. Theol.* R. 32: 1961 nr 1-4 s. 105-206.

3. Wieczne życie dzieci nie ochrzczonych. *Homo Dei.* R. 33: 1964 nr 4 s. 234-241.

4. Uniwersalizm chrześcijańskiej idei soterycznej a zbawienie dzieci nie ochrzczonych. *Stud. Theol. Vars.* R. 3: 1965 nr 1 s. 41-179.

5. Erekcja domu Sióstr Miłosierdzia w szpitalu św. Aleksandra w Kielcach w 1862 roku. *Pr. Kanon.* R. 10: 1967 nr 1-2 s. 221-287.

6. Uniwersalna idea soteryczna a zbawienie dzieci nie ochrzczonych. *Ruch Biblij.* R. 20: 1967 nr 6 s. 348-361.

7. Doktrynalne i teologiczne podstawy katolickiej sakramentologii. *Ruch Biblij.* R. 24: 1971 s. 288-300.

8. Analiza doktrynalnych orzeczeń Soboru Trydenckiego o konieczności sakramentu chrztu dla zbawienia niemowląt. *Ruch Biblij.* R. 29: 1976 nr 1 s. 34-37.

9. Zarys historii zbawienia w teologicznej refleksji ks. Ignacego Różyckiego. *Ruch Biblij.* R. 31: 1978 nr 5 s. 253-262.

10. Zbawienie wieczne nie ochrzczonych małych dzieci. Poznań 1979 8° ss. 253, nlb 1.

II.

KIERSAN J.: Materiały do bibliografii osobowej pracowników naukowo-dydaktycznych Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu za lata 1970-1980. *Pozn. Stud. Teol.* T. 4: 1983 s. 633-634; WCIÓRKA L.: Ks. Franciszek Wawrzyniak 1909-1986. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 38: 1987 nr 7 s. 211-214.

Ks. Bogdan Poniży

Wierdak Jerzy Ignacy (1899-1989), franciszkanin konwentualny, autor prac o ascezie zakonnej.

Urodził się 31 I 1899 r. w Łękach Dukielskich; był synem Wojciecha i Marii z d. Gniady. Do nowicjatu franciszkanów konwentualnych wstąpił w 1915 r., pierwsze śluby złożył 14 IX 1916 r., a uroczyste 22 II 1920 r. W l. 1916-1922 odbył studia filozoficzno - teologiczne w zakonnych Seminariach we Lwowie i Krakowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 29 VI 1921 r. w Krakowie. Od 1922 r. był prefektem w Małym Seminarium w Sanoku, katechetą w Poznaniu, rektorem Małego Seminarium we Lwowie (1925-1927), mistrzem nowicjatu w Łagiewnikach k/Łodzi (1927-1933) i w Niepokalanowie (1933-1944). Po zakończeniu drugiej wojny światowej pełnił obowiązki gwardiana w Kaliszu (1945-1948) i w Elblągu (1953-1956). Pracował w Kwidzyniu (1948-1953), a od 1956 r. przebywał stale w Niepokalanowie, gdzie zmarł 15 XI 1989 r. Poświęcił się działalności wychowawczej i zasłynął jako wytrawny rekolekcjonista.

I.

1. Traktat o zakonności. Niepokalanów 1932 Druk. "Rycerza Niepokalanej" 8° ss. 200. -Toż. Wyd. 2. Niepokalanów 1934 8° ss. 384.

2. Jak franciszkanin ma pojmować swój obowiązek misyjny. *Wiad. Prow. Franc. w Pol.* R. 3: 1933 s. 45-48.

3. Ceremoniarz nowicjusza. Niepokalanów 1934 Druk. "Rycerza Niepokalanej" 16° ss. 102, nlb. 1.

4. Podręcznik do nauki o regule serafickiej. Niepokalanów 1934 Milicja Niepokalanej 8° ss. 62, nlb. 1.

5. Regulamin braci nowicjuszów - kleryków. Niepokalanów 1934 Druk. "Rycerza Niepokalanej" 16° ss. 15.

6. Całkowite oddanie się Najświętszej i Niepokalanej Dziewicy Marii. Niepokalanów 1939 8° ss. X, 222.

7. Umiejętność skupienia się w Marii. W: *Kalendarz Mariański na rok 1976*. Stockbridge (USA) s. 42-48.

II.

BAR J. R.: Wierdak Jerzy Ignacy. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 518, tamże bibliografia; JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją

hitlerowską w latach 1939-1945. T. 5. W. 1981 's. 270, tamże literatura; Śp. Ojciec Jerzy Ignacy Wierdak. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 31: 1989 nr 4 s. 39-40.

Ks. Józef Mandziuk

Wieteska Józef (1899-1991), prepozyt kapituły łowickiej, historyk regionalny.

Urodził się 14 II 1899 r. w Regnowie jako syn Jana i Stanisławy z d. Białek. Do szkoły średniej uczęszczał w Tomaszowie Mazowieckim. W 1915 r. rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium Duchownym w Warszawie. Jako kleryk był świadkiem zaprzysiężenia Rady Regencyjnej i kolejnych uroczystości związanych z odzyskaniem niepodległości. Święcenia kapłańskie otrzymał 14 VIII 1921 r. z rąk bpa S. Galla w kościele garnizonowym w Warszawie. Po wikariatach w Grodzisku Mazowieckim i w parafiach warszawskich: na Nowym Mieście, u św. Aleksandra i św. Andrzeja Apostoła, w 1928 r. został proboszczem w Bielawach. W 1937 r. objął probostwo w Kompinie, gdzie duszpasterzował przez okres wojny i czasy stalinowskie. W 1957 r. został proboszczem w Skierniewicach, a w 1962 r. przejął parafię kolegiacką w Łowiczu. Studia z zakresu historii Kościoła odbył na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego, uzyskując dyplom magistra na podstawie pracy pt.: *Parafia Kompina*, którą napisał pod kierunkiem ks. prof. J. Umińskiego. Miał dużą wiedzę o przeszłości Księstwa Łowickiego. W 1982 r. przeszedł na emeryturę i zamieszkał w Domu Księży Emerytów w Warszawie. Do śmierci zachował doskonałą pamięć i pisał artykuły oraz wspomnienia. Zmarł 17 XI 1991 r. w Warszawie i został pochowany na cmentarzu w Kompinie obok matki.

I.

1. Parafia Kompina. Monografia historyczna. Niepokalanów 1948 8° ss. XV, 208. [Rozpr. magisterska].

2. Płock - źródło archiwalne wielu parafii archidiecezji warszawskiej. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 34: 1950 nr 8-9 s. 86-91.

3. Śp. Ks. Wacław Kunert. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 34: 1950 nr 1-2 s. 34-36.

4. Śp. Ks. Stanisław Walichnowski. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 34: 1950 nr 10 s. 122-124.

5. Z dziejów Domu xx. Emerytów w Łowiczu. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 35: 1951 nr 5-6 s. 171-186; nr 7 s. 224-240; nr 9 s. 293-295.

6. Materiały do Atlasu historycznego Polski XVIII w. Archidiakonat pułtuski w ankiecie Michała Poniatowskiego z r. 1778. *Prz. Hist.* T. 43: 1952 nr 2 s. 339-346.

7. Opisy parafii polskich w XVIII wieku. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 36: 1952 nr 6-9 s. 173-184.

8. Wielki ołtarz kolegiaty łowickiej. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 36: 1952 nr 2-3 s. 88-103.

9. Z dziejów drukarni prymasowskiej w Łowiczu. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 36: 1952 nr 1-2 s. 45-52.

10. Z przeszłości szpitali parafialnych w Skierniewicach. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 37: 1953. [Próbna odbitka z nru pisma, które zostało skonfiskowane].

11. Kościół i parafia w Nieborowie. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 39: 1957 nr 9 s. 429-432; nr 10 s. 494-496; nr 11 s. 551-556; nr 12 s. 602-614.

12. Kościół parafialny Św. Trójcy w Bolimowie. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 41: 1959 nr 2 s. 100-108.

13. Probostwo Bolimowskie. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 41: 1959 nr 6-7 s. 376-385.

14. Kościół filialny św. Anny w Bolimowie. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 42: 1960 nr 5-6 s. 348-360.

15. Stulecie distinctorium Kapituły Łowickiej. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 42: 1960 nr 1 s. 44-49.

16. Śp. Ks. Franciszek Dziugieł (1898-1959). *Wiad. Archid. Warsz.* R. 42: 1960 nr 3-4 s. 242-243.

17. Testament proboszcza cięlądzkiego ks. Grzegorza Podkańskiego z 1731 r. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 43: 1961 nr 3-4 s. 104-109.

18. Śp. Ks. Edward Kawiński. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 46: 1964 nr 2 s. 45-47.

19. Archidiakonat, kolegiata i kapituła łowicka. W: *Szkice do dziejów archidiecezji warszawskiej.* Red. W. MALEJ. R. 1966 s. 73-91.

20. Na Millenium. [Referat wygłoszony na sesji dziekanów 6 IX 1965 w katedrze warszawskiej]. W: *Szkice do dziejów archidiecezji warszawskiej.* Red. W. MALEJ. R. 1966 s. 9-18.

21. Sylwetki arcybiskupów metropolitów warszawskich. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 58: 1968 nr 11-12 s. 251-272.

22. Dzieje obrazu Niepokalanego Poczęcia NMP z kaplicy pałacu prymasowskiego w Skierniewicach. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 52: 1970 nr 1-2 s. 57-66.

23. Katalog prałatów i kanoników prymasowskiej kapituły łowickiej. W. 1971 8° ss. 183, 46, 9, tabl.

24. Prymasowstwo w Polsce. Dawne rezydencje

prymasów. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 53: 1971 nr 5 s. 110-116.
25. Mowa żałobna na pogrzebie ks. prałata Stanisława Kowalskiego. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 59: 1977 nr 1 s. 30-31.
26. Listy z relikwiarza. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 62: 1980 nr 5-6 s. 158-165.
27. Uzupełnienia do katalogu prałatów i kanoników łowickich. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 62: 1980 nr 2 s. 44-47.
28. Kacper Günter kamieniarz gdański i jego prace w katedrze gnieźnieńskiej. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 65: 1983 nr 11-12 s. 511-515.
29. Mowa żałobna na pogrzebie ks. prałata Stanisława Landego. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 65: 1983 nr 11-12 s. 538-541.
30. Jan Lipski, fundator kaplicy Najświętszego Sakramentu w kolegiacie łowickiej w budowa ołtarza. Łowicz 1984 Stacja Naukowa MOBN 8⁰.
31. Ks. Jan Podbielski (1883-1982). *Wiad. Archid. Warsz.* R. 66: 1984 s. 340-344.
32. Listy z relikwiarza. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 66: 1984 nr 5-6 s. 185-187.
33. Mowa żałobna na pogrzebie ks. prałata Remigiusza Dąbrowskiego. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 66: 1984 nr 3-4 s. 132-135.
34. Rządy pruskie w Łowiczu w latach 1794-1806. Łowicz 1984 Stacja Naukowa MOBN 8⁰ ss. 12.
35. Łowicz w latach konfederacji barskiej. Łowicz 1985 Stacja Naukowa MOBN 8⁰ ss. 16.
36. Prymas Adam Komorowski, fundacje w Łowiczu i pogrzeb. Łowicz 1985 Stacja Naukowa MOBN 8⁰.
37. Wielki ołtarz kolegiaty łowickiej w XVII i XVIII wieku. Łowicz 1986 Stacja Naukowa MOBN 8⁰ ss. 12.
38. Prymas Jan Wężyk (1575-1638). W. 1988 Wydaw. Archid. Warsz. 8⁰ ss. 24.
39. Ignacy Krasicki jako arcybiskup gnieźnieński w latach 1795-1801. W. 1989 Wydaw. Archid. Warsz. 8⁰ ss. 64.
40. Kościół i parafia w Bielawach. W. 1989 Wydaw. Archid. Warsz. 8⁰.
41. Ingres i wizytacje pasterskie prymasa Poniatowskiego. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 72: 1990 nr 6-7 s. 106-111.
42. Ks. Zygmunt Dejciński. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 72: 1990 nr 8-9 s. 163-166.
43. Śmierć prymasa księcia Michała Poniatowskiego. W. 1991 Wydaw. Archid. Warsz. 4⁰ ss. 3.
44. Moje wspomnienia. W.-Leszno 1992 Wydaw. Lumen 4⁰ ss. 92.

II.

SKIEŁCZYŃSKI Zb.: Śp. Ks. Józef Wieteska. *Nowy Łowiczanin.* R. 1991 nr 20 s. 6; TENŻE: Prepozyt kapituły prymasowskiej łowickiej Ks. Prałat Józef Wieteska 1899-1991. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 74: 1992 nr 1 s. 54-56; TENŻE: Dorobek pisarski ks. Józefa Wieteski. W: J. WIETESKA: *Moje wspomnienia.* W.-Leszno 1992 s. 85-92; WIETESKA J.: Moje wspomnienia. W.-Leszno 1992, passim.

Ks. Józef Mandziuk

Wilk Józef (1935-1992), salezjanin, biblista.

Urodził się 6 III 1935 r. w Straszowej Woli, pow. Opoczno, w rodzinie rolnika Józefa i Ewy z d. Łoś. W 1941 r. rozpoczął naukę w miejscowej szkole powszechnej. Ukończył ją w 1947 r. w Czerwińsku n/Wisłą. Po uzyskaniu małej matury w Niższym Seminarium Duchownym w Lądzie n/Wartą, w 1950 r. wstąpił do nowicjatu Zgromadzenia Salezjańskiego w Czerwińsku, gdzie 2 VIII 1951 r. złożył pierwsze śluby zakonne. Seminaryjne studia filozoficzne ukończył w Kutnie-Woźniakowie w 1953 r. Po praktyce duszpastersko-pedagogicznej, którą odbywał w Czerwińsku, w Aleksandrowie Kujawskim i w Płocku, w 1956 r. rozpoczął studia teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym Tow. Salezjańskiego w Lądzie, gdzie 5 VII 1957 r. złożył profesję wieczystą i jako eksternista uzyskał maturę państwową. Tam też po ukończeniu studiów seminaryjnych 29 VI 1960 r. otrzymał święcenia kapłańskie z rąk bpa Antoniego Pawłowskiego. W tym samym roku rozpoczął studia specjalistyczne w zakresie biblistyki na Wydziale Teologicznym KUL, które w 1964 r. uwieńczył magisterium i licencjatem. W l. 1964-1972 prowadził wykłady z Pisma św. Nowego Testamentu w Wyższym Seminarium Duchownym w Lądzie. Od 1972 r. pracował w duszpasterstwie, pełniąc obowiązki dyrektora wspólnoty salezjańskiej w Lutomiersku (1972-1973), administratora parafii w Myśliborzu (1973-1976) oraz wikariusza i katechety w Płocku (1976/1977), w Debrznie (1977-1983), w Rumi (1983-1985) i od 1985 r. w Dębnie Lubuskim. W 1979 r. uzyskał na KUL-u doktorat z teologii w zakresie Pisma św. na

podstawie rozprawy pt.: *Droga Ludu Bożego w Liście do Hebrajczyków.* W l. 1985-1992 wykładał Pismo św. w nowicjacie Towarzystwa Salezjańskiego w Swobnicy oraz wygłaszał konferencje o tematyce biblijnej dla duchowieństwa diecezji szczecińskiej. Zmarł 29 IX 1992 r. w Dębnie Lubuskim. Pochowany na cmentarzu rodzinnej parafii w Białaczowie.

I.

1. Materiały akademijne. [Ląd 1959] ss. 11, powiel.
2. Adwent oczekiwaniem wypełnienia się czasów. W: *Chrystus żywy w sakramentach.* Red. J. MYŚKÓW. W. 1970 s. 132-141.
3. Triumf Baranka jako idea przewodnia "Apokalipsy". *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 3 s. 45-61.
4. Teologia Łukaszowej Ewangelii Dzieciństwa. W: *Studia z teologii św. Łuksza.* Red. F. Gryglewicz. P. 1973 s. 105-124.

II.

WILK S.: Materiały do bibliografii publikacji salezjanów polskich za lata 1897-1974. W: *75 lat działalności salezjanów polskich. Księga Pamiątkowa.* Red. R. POPOWSKI, S. WILK, M. LEWKO. Ł.-Kr. 1974 s. 343, 352; TENŻE: Śp. ks. dr Józef Wilk SDB (1935-1992). [Piła 1992] ss. 4, powiel.

Ks. Stanisław Wilk SDB

Winkler Edmund Alfons (1907-1986), protonotariusz apostolski w Rzymie, bibliotekarz, mediewista.

Urodził się 30 X 1907 r. w Gostyniu Wlkp. jako syn Jana i Marii z Czabajskich. Szkołę powszechną i średnią ukończył w miejscowości rodzinnej, zdobywając w 1927 r. świadectwo maturalne. W l. 1927-1932 odbył studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium Duchownym w Gnieźnie i w Poznaniu. Po otrzymaniu święceń kapłańskich 12 VI 1932 r. pełnił obowiązki wikariusza kolejno w następujących parafiach archidiecezji poznańskiej: Biezdrowie, Lwówku, Murowanej Goślinie i Rogoźnie. Od 1940 r. był więźniem obozów koncentracyjnych w Buchenwaldzie i Dachau. W 1945 r. przybył do Wiecznego Miasta, gdzie został bibliotekarzem Polskiej Akademii Nauk w Rzymie. Równocześnie podjął studia z zakresu nauk pomocniczych historii. W 1953 r. rozpoczął studia z historii średniowiecznej na Uniw. Rzymskim Sapienza, uwieńczone w 1958 r. doktoratem. W 1963 r. został kapelanem papieskim, w 1972 r. prałatem honorowym, a w 1979 r. kanonikiem honorowym kapituły gdańskiej, a w 1983 r. kanonikiem honorowym kapituły bazyliki Matki Bożej Większej w Rzymie i protonotariuszem apostolskim. Był autorem wielu publikacji w różnych językach w czasopismach naukowych na Zachodzie. Wielkim jego osiągnięciem naukowym było odkrycie w Archiwum Kapitularnym w Trydenckie kodeksu, zawierającego ok. 100 listów króla Władysława Jagiełły oraz najstarszego słownika łacińsko-polskiego z 1423-1424 r. Zmarł 13 IX 1986 r. w Wiedniu i został pochowany w Rzymie, gdzie mieszkał przeszło 40 lat.

I.

1. Biskup trydencki w okresie soboru. R. 1958.
2. Słownik łacińsko-polski. R. 1962.

II.

Zabytek dawnej Polszczyzny. *Przekrój.* 1962 nr 891 s. 2; GROCHOLEWSKI Z.: Ks. Edmund Winkler (1907-1986) "Sacerdos et victima". *Mies. Kość. Archid. Pozn.* R. 38: 1987 nr 6: 183-186; Akta personalne Arch. Archid. Pozn. KA 26350.

Ks. Edward Nawrot

Wirkus Bernard (1955-1983), duszpasterz diecezji pelplińskiej, historyk regionalny.

Urodził się 6 XI 1955 r. w Czersku, pow. Chojnice, w rodzinie rolnika Bernarda i Heleny z Gołuńskich. Po wczesnej śmierci ojca wychowywał się u krewnych w Gdyni-Obłużu i w latach 1970-74 uczył się w V Liceum Ogólnokształcącym w Gdyni. Po egzaminie dojrzałości studiował w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie,

22 I 1980 r. uzyskał na Kat. Uniw. Lubelskim magisterium teologii na podstawie złożonych egzaminów i pracy pt. *Miejsca śmierci i spoczynku biskupów chełmińskich. Epitafia, literatura elegijna.* Święcenia kapłańskie otrzymał 25 V 1980 r. w katedrze pelplińskiej. W duszpasterstwie pracował jako wikariusz w Lubawie (1980-83) i w parafii p.w. Zwiastowania Pańskiego w Chojnicach. Zmarł 5 IX 1983 r. na zawał serca w czasie wędkowania w jeziorze Wdzydze k/Przytarni. Pochowany został na cmentarzu parafialnym w Gdyni-Obłużu.

I.

1. Jeszcze o chronologii biskupów chełmińskich okresu średniowiecza. *Stud. Pelpl.* T. 11: 1980 s. 355-366.

II.

Spis kościołów i duchowieństwa diecezji chełmińskiej. Pelplin 1983; Akta personalne. *Arch. Diec. Pelpl.*

Ks. Henryk Mross

Wirszyłło Jerzy (1901-1990), kanonik kapituły warmińskiej, biblista.

Urodził się 4 V 1901 r. w Orzechówce k/ Kijowa. Ukończył Gimnazjum Humanistyczne w Kijowie (1911-1919) i Seminarium Duchowne diecezji łucko-żytomierskiej. Po otrzymaniu święceń diakonatu, został wysłany na dalsze studia teologiczne do Tuluzy we Francji, które uwieńczył w 1925 r. doktoratem z teologii dogmatycznej. Dn. 3 II 1924 r. przyjął święcenia kapłańskie w Nicei z rąk bpa Louis'a Ricard'a, z przeznaczeniem dla posługi w diecezji łuckiej. W l. 1925-1927 kontynuował studia w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie, gdzie zrobił licencjat z Pisma Świętego. W 1927 r. powrócił do diecezji łuckiej, gdzie został profesorem nauk biblijnych w diecezjalnym Seminarium Duchownym. W styczniu 1945 r. wyjechał w ramach ewakuacji do Lublina, a następnie pełnił obowiązki proboszcza w Poddębicach, pow. łęczycki (1945-1947) i Brzezinach k/ Łodzi (1947-1947). W 1947 r. został kanonikiem wicekustoszem kapituły łuckiej, a 23 XI 1949 r. - prałatem scholastykiem. 17 X 1949 podjął pracę jako wykładowca egzegezy Pisma Śwętego w reaktywowanym Seminarium Duchownym "Hosianum" w Olsztynie (do 1 X 1987 r.) Równocześnie był lektorem języków: hebrajskiego, greckiego i łacińskiego. W 1953 r. został inkardynowany do diecezji warmińskiej, gdzie pełnił obowiązki egzaminatora prosynodalnego (1953), sędziego prosynodalnego (1958), cenzora ksiąg religijnych (1966) i członka Diecezjalnej Komisji Sztuki Kościelnej. W 1960 r. otrzymał godność kanonika honorowego, a w 1964 r. - kanonika gremialnego warmińskiej kapituły katedralnej. Interesował się historią, archeologią, sztuką i literaturą starożytną kręgu semickiego. Posiadał bogaty, specjalistyczny, różnojęzyczny księgozbiór. Pozostawił po sobie kilkadziesiąt rysunków, akwarel i kilka obrazów olejnych, przedstawiających budowle sakralne lub fragmenty architektury kościelnej. Zmarł 23 IV 1990 r. w Olsztynie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu komunalnym przy ul. Poprzecznej.

I.

1. Granice diecezji łuckiej na początku XVIII wieku. *Życie Katol.* [Łuck].R. 4: 1933 nr 44 s. 691-692.

2. Tłum. i wstęp: Księga Kapłańska. W: *Pismo św. Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych.* Opr. zespół polskich biblistów pod red. Benedyktynów Tynieckich. P. 1965 s. 106-1935. -Toż. Wyd. 2 popraw. P. 1971 s. 106-1935. -Toż. w dalszych wydaniach Biblii Tysiąclecia.

3. Eklezjologiczna terminologia dokumentów qumrańskich. *Stud. Warm.* T. 1: 1964 s. 199-214.

4. Uwagi na marginesie kazań Krasickiego. *Stud. Warm.* T. 2: 1965 s. 95-111.

II.

[MICHOŃ E.]: Złoty Jubileusz Kapłaństwa Księdza Kanonika Profesora Doktora Jerzego Wiryszyłły. *Warm. Wiad. Diec.* R. 29: 1974 nr 3 s. 159-161; Jubileusz 60-lecia kapłaństwa księdza kanonika profesora dr Jerzego Wirszyłły. *Tamże.* R. 39: 1984 nr 2 s. 98-101; JEZIERSKI J.: Śp. ks. Jerzy

Wirszyłło (1901-1990). *Ruch Biblij.* R. 43: 1990 nr 3-6 s. 168-169; TENŻE: Śp. ks. Jerzy Wirszyłło. *Warm. Wiad. Diec.* R. 45: 1990 nr 5 s. 17-171; TENŻE: Śp. ks. Jerzy Wirszyłło. *Posł. Warm.* R. 9: 1990 nr 19.

Ks. Andrzej Kopiczko

Witek Jan Stefan (1942-1981), duszpasterz tarnowski, autor pracy z zakresu teologii życia wewnętrznego.

Urodził się 29 X 1942 r. w rodzinie Michała i Małgorzaty Krawczyk w Borzęcinie Dolnym k/ Brzeska. Wychowanek Małego Seminarium w Tarnowie, po złożeniu egzamiu dojrzałości w 1960 r., studiował w tamtejszym Instytucie Teologicznym. Po ukończeniu, przerwanych dwuletną służbą wojskową, studiów teologicznych przyjął święcenia kapłańskie w Tarnowie 4 VI 1967 r. Pełnił obowiązki wiakriusza w Ciężkowicach (1967-1969) i w parafii św. Małgorzaty w Nowym Sączu (1969-1972). W l. 1972-1974 studiował w Akademickim Studium Teologii Katolickiej przy Warszawskim Seminarium Metropolitalnym św. Jana Chrzciciela, Sekcja Teologii Życia Wewnętrznego. Tam 24 VI 1974 r. uzyskał stopień licencjata na podstawie pracy: *Życie i sylwetka duchowa majora Henryka Sucharskiego (1898-1946).* Po powrocie ze studiów był wikariuszem w Tarnowie w parafii katedralnej (1974-1976) i następnie w parafii św. Maksymiliana Marii Kolbego (1976-1980) oraz w Szczawnicy (od 14 VI 1980). Zmarł 21 VII 1981 r. na skutek ciężkich obrażeń odniesionych w wypadku samochodowym. Pochowany został na cmentarzu parafialnym we Florynce k/ Grybowa.

I.

1. Życie i sylwetka duchowa majora Henryka Sucharskiego (1898-1946). W: *Chrześcijanie.* Red. B. BEJZE. T. 19. Niepokalanów 1992 s. 167-248.

II.

SZWARGA K.: Kapłani zmarli w 1981 r. *Currenda.* R. 132: 1982 s. 185; Akta personalne. Arch. Diec. w Tarnowie, sygn. PW VI 6.

Ks. Stanisław Piech

Witek Stanisław Adam (1924-1987), profesor Katolickiego Uniw. Lubelskiego, moralista.

Urodził się 24 XII 1924 r. w Mielcu jako syn Józefa pracownika poczty i Stefanii Krzemieńskiej. W Mielcu ukończył szkołę powszechną i 2 klasy Gimnazjum i Liceum Klasycznego. Studia gimnazjalne kontynuował w Tarnowie w I Gimnazjum i Liceum im. Kazimierza Brodzińskiego, pozostając w Małym Seminarium im. Abpa Leona Wałęgi (klasa 3). W czasie drugiej wojny światowej pracował jako robotnik drogowy, a następnie jako ślusarz w miejscowej fabryce. W 1944 r. złożył małą maturę oraz ukończył 1 klasę Liceum Przyrodniczego w Mielcu. W zimie 1944/45 został wcielony do Ludowego Wojska Polskiego w Przemyślu, a po odbyciu wstępnego przeszkolenia został skierowany do Oficerskiej Szkoły Piechoty w Krakowie. Służbę wojskową odbył w 16 Dywizji Piechoty, a następnie w 3 oddziale Wojsk Ochrony Pogranicza w Szczecinie. Tutaj w czasie służby wojskowej złożył egzamin maturalny w Liceum im. Marii Konopnickiej. Za wzorową służbę wojskową otrzymał kilka odznaczeń państwowych.

Po uzyskaniu zwolnienia z wojska na własną prośbę, od 16 XI 1946 r. studiował filozofię i teologię w Instytucie Teologicznym w Tarnowie przy tamtejszym Seminarium Duchownym. W 1951 r. otrzymał magisterium na Uniw. Jagiellońskim ze specjalizacji biblijnej St. Testamentu, a 29 IV 1951 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk bpa J. Stepy. W l. 1951-1952 pracował jako wikariusz w parafii M. B. Nieustającej Pomocy w Mielcu, a w l. 1952-1953 w Lubczy k/Dębicy. W l. 1953-1956 odbył studia specjalistyczne z teologii moralnej na Wydziale Teologicznym KUL. Ukończył je w

1956 r. doktoratem na podstawie dysertacji pt.: *Przyjaźń w świetle nauki św. Tomasza z Akwinu*, pisanej pod kierunkiem ks. prof. J. Kellera. W ostatnim roku studiów był asystentem woluntariuszem przy katedrze tegoż profesora. Dnia 3 VII 1957 r. został rektorem Małego Seminarium, od 1 IX - 15 XI 1958 był nauczycielem religii w I Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącym im. Kazimierza Brodzińskiego w Tarnowie. Od jesieni 1958 r. został profesorem teologii moralnej i ascetycznej oraz wychowawcą i ojcem duchowym w Seminarium Duchownym we Wrocławiu. Funkcje te pełnił do 1962 r. W jesieni t.r. Rada Wydziału Teologicznego KUL powołała ks. Witka na stanowisko adiunkta przy katedrze teologii moralnej szczegółowej na tymże Wydziale. W 1967 r. habilitował się na podstawie rozprawy pt.: *Natura pokory. Studium tomistyczne*. Zatwierdzenie habilitacji przez władze państwowe nastąpiło dopiero 30 IV 1970 r. W r. ak. 1969-1970 w czasie urlopu naukowego zwiedził szereg ośrodków teologicznych na Zachodzie. Od 1969 r. był redaktorem działu "Teologia życia wewnętrznego" w "Encyklopedii katolickiej". Dnia 27 VI 1976 r. Senat akadem. KUL nadał mu tytuł profesora nadzwyczajnego, co zatwierdziło Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego i Techniki dopiero 6 X 1978 r. W tymże też roku z okazji 25-lecia pracy pedagogicznej otrzymał Złoty Krzyż Zasługi, a w 1983 r. godność kapelana honorowego Ojca św.

Był kapłanem głęboko religijnym, zatroskanym o sprawy Kościoła. Obok języków klasycznych, znał w słowie i piśmie język niemiecki, angielski, francuski i włoski. Jako profesor przygotowywał się zawsze rzetelnie do wykładów i seminariów. Pod jego kierunkiem napisano 9 rozpraw doktorskich, 14 licencjackich i 112 magisterskich. W l. 1970-1971 był prodziekanem Wydziału Teologicznego, w l. 1975-1979 i 1982-1985 był kierownikiem Sekcji teologii moralnej. Był członkiem kilku Towarzystw Naukowych. Zmarł 6 I 1987 r. w Mielcu i tam spoczywa na nowym cmentarzu. Ogromne zbiory materiałów naukowych i kilka rękopisów jego dzieł przekazał Sekcji teologii moralnej KUL. W dniu 12 I 1988 r. Sekcja ta zorganizowała sympozjum naukowe poświęcone jego pamięci.

I.

1. Konkordancja Starego i Nowego Testamentu. Tarnów 1954, powiel.

2. Ununcjacje Stolicy Apostolskiej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 4: 1957 z. 1 s. 165-168.

3. Rec.: E. DĄBROWSKI: Nowy Testament na tle epoki. Kultura. P. 1958. *Currenda.* R. 108: 1958 s. 475.

4. Rec.: H. STRĄKOWSKI: Manuskrypty z Qumran a chrześcijaństwo. Lubl. 1958. *Currenda.* R. 108: 1958 s. 566-567.

5. Praktyczne konsekwencje nauki o Mistycznym Ciele Chrystusa. *Currenda.* R. 108: 1958 s. 363-371.

6. Elementy i istota przyjaźni między ludźmi według nauki św. Tomasza z Akwinu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 6: 1959 z. 4 s. 135-158.

7. Współczesna formacja duchowa alumnów. *Aten. Kapł.* R. 53: 1960 t. 61 s. 197-204.

8. Miłość nadprzyrodzona jako przyjaźń między człowiekiem a Bogiem. *Homo Dei.* R. 30: 1961 s. 204-206.

9. Rec.: K. WOJTYŁA: Miłość i odpowiedzialność. Lubl. 1960. *Aten. Kapł.* R. 53: 1961 t. 63 s. 284-288.

10. Charakter miłości według św. Tomasza z Akwinu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 9: 1962 z. 3 s. 67-79.

11. Dynamiczna koncepcja życia moralnego. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 6: 1963 nr 4 s. 31-65.

12. Elementy pychy w genezie zła moralnego. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1963 nr 13 s. 12-14.

13. Świętość w Kościele. *Aten. Kapł.* R. 55: 1963 t. 66 s. 37-46.

14. Relacja pokory w układzie cnót. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 11: 1964 z. 3 s. 23-37.

15. Katolik w planowaniu rodziny. Wr. 1965. [Współautor].

16. Teologiczna interpretacja pokory. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 12: 1965 z. 3 s. 5-19.

17. Religijna treść pokory w teologii tomistycznej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 13: 1966 z. 3 s. 5-26.

18. Natura pokory w ujęciu tomistycznym. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1967 nr 15 s. 13-14.

19. Zasada aksjologiczna w teologii moralnej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 14: 1967 z. 3 s. 5-18.

20. Chrześcijańska idea pokory. *Homo Dei.* R. 37: 1968 s. 20-24.

21. Model współczesnej teologii moralnej. *Rocz.*

Teol.-Kanon. T. 15: 1968 z. 3 s. 85-105.
22. Problematyka teologiczno-moralna w papieskich dokumentach posoborowych. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 141-144.
23. Przedchrześcijańskie ujęcie pokory w kręgu myśli Bliskiego Wschodu. *Stud. Theol. Vars.* R. 6: 1968 nr 1 s. 205-221.
24. Rec.: A. AUER: Weloffener Christ. Grundsätzliches und Geschichtliches zur Laienfrömigkeit. 3. Aufl. Düsseldorf 1963. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 2 s. 168-169.
25. Rec.: J. MESSNER: Das Naturrecht. Handbuch der Gesellschaftsethik Staatsethik und Wirtschaftsethik. Innsbruck 1966. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 1 s. 126-127.
26. Rec.: S. OLEJNIK: Bibligrafia obcojęzyczna teologii moralnej z ostatniego ćwierćwiecza (1940-1964). W. 1967. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 1 s. 125-126.
27. Słownik łacińsko-polski terminów teologiczno-moralnych. Red. S. OLEJNIK. W. 1968 8^0 ss. 299. Współautor.
28. Teologia pokory w Nowym Testamencie. *Ruch Biblij.* R. 21: 1968 s. 129-139.
29. Znaczenie analogii w teologii moralnej. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1968 nr 16 s. 29-32.
30. Integralna struktura pokory chrześcijańskiej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 16: 1969 z. 3 s. 5-15.
31. Próba adekwatnej definicji teologii moralnej. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1969 nr 17 s. 14-17.
32. Rec.: Zarys dziejów religii. Red. J. KELLER. Wyd. 2. W. 1968. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1969 nr 2 s. 55-65.
33. Zagadnienie źródeł w teologii moralnej. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 1 s. 17-34.
34. Interpretacja pokory w patrystyce zachodniej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 17: 1970 z. 3 s. 5-24.
35. Koncepcja pokory w patrystyce Wschódu. *Anal. Crac.* R. 2: 1970 s. 257-278.
36. Rec.: W. WICHER: Podstawy teologii moralnej. P. 1969. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 13: 1970 nr 3 s. 63-64.
37. Teologia duchowości chrześcijańskiej. Projekt układu problematyki. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1970 nr 18 s. 9-14.
38. Teologia moralna w ujęciu kerygmatycznym (etyka katolicka). Propozycje metodologiczne. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1970 nr 18 s. 5-9.
39. Rec.: D. MERMOD: La morale chez Teilhard. Paris 1967. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 18: 1971 z. 3 s. 91-94.
40. Spostrzeżenia z odwiedzin zagranicznych ośrodków teologii moralnej. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 1 s. 111-115.
41. Starożytna myśl grecko-rzymska a chrześcijańska koncepcja pokory. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 18: 1971 z. 3 s. 5-19.
42. Deontologiczna interpretacja działania moralnego. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1972 nr 19 s. 57-59.
43. Dwie protestanckie etyki sytuacyjne. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 1 s. 94-97.
44. Kwestia pokory w średniowieczu przed świętym Tomaszem z Akwinu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 19: 1972 z. 2 s. 171-188.
45. Obiektywne uwarunkowania pokory religijnej. W: *Księga pamiątkowa jubileuszu Seminarium Duchownego w Tarnowie.* Tarnów 1972 s. 165-180.
46. Święta Katarzyna ze Sieny - Nowy Doktor Kościoła. *Homo Dei.* R. 41: 1972 s. 104-109.
47. Typy i profile teologii moralnej. *Summarium.* R. 1972 nr 21 s. 108-112.
48. Zagadnienie człowieka w teologii moralnej. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1972 nr 19 s. 59-61.
49. Założenia metodologiczne badań historii zjawisk moralnych. *Summarium.* R. 1972 nr 21 s. 106-108.
50. Artykuły w:*Enc. katol.* T., 1. Lubl. 1973: Abnegacja, szp. 19-20; 51. Afekt, szp. 126-127; 52. Alfons Liguori św., szp. 358-359; 53. Alimenty, szp. 370-371. Współautor: J. GRZYWACZ; 54. Amort, szp. 462; 55. Ataraksja, szp. 1029; 56. Autarakia, szp. 1152; 57. Autentyczność, szp. 1154-1155; 58. Bahaizm, szp. 1259-1260; 59. Ballerini Antonio SJ, szp. 1286.
60. Katalog grzechów w egipskiej Księdze Umarłych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 20: 1973 z. 3 s. 93-95.
61. Naruszenie porządku moralnego a teologiczne zrozumienie grzechów. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 20: 1973 z. 3 s. 25-38.
62. Pojęcie moralności i jej główne postacie. *Summarium.* R. 1973 nr 22 s. 17-23.
63. Problem sumienia. Opinie współczesne w konfrontacji z Vaticanum II. *Aten. Kapł.* R. 66: 1973 t. 81 s. 240-251.
64. Rec.: F. SCHOLZ: Schuld-Sünde-Fehlhaltung. Christliches Leben heute. Eine aktuelle Reihe für jeden Christen. Augsburg 1971. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 20: 1973 z. 3 s. 85-86.
65. Uprawnienia człowieka jako problem moralny. *Summarium.* R. 1973 nr 22/1 s. 24-30.
66. Ważniejsze typy prac teologiczno-moralnych. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1973 nr 20 s. 18-20.
67. Wspólnotowe celebrowanie pokuty. W: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej.* Lubl. 1973 s. 69-76.
68. Zagadnienie postępu teologii moralnej. *Spraw. z Czyn. Wyd. TN KUL.* R. 1973 nr 20 s. 16-18.
69. Fenomenologia nawrócenia chrześcijańskiego. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 21: 1974 z. 3 s. 5-19.
70. Odnowa sakramentu pojednania. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 4 s. 96-98.
71. Rec.: J. BOCHENEK: Zarys ascetyki. Tarnów 1972. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 21: 1974 z. 3 s. 91-92.
72. Słownik terminologiczny nauk moralnych.

Arch. Bibl. Muz. T. 30: 1975 s. 369-400; T. 32: 1976 s. 309-398. Odb. Lubl. 1976 8⁰ ss. 144.

73. Teologia moralna fundamentalna. T. 1. Cz. 1. Antropologia moralna. Lubl. 1974 ss. 214, powiel. skrypt dla studentów.

74. Zastosowanie cybernetyki w teologii moralnej. *Summarium.* R. 3: 1974 s. 271-275.

75. Księgi mądrościowe starożytnego Egiptu jako źródła do historii idei moralnych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 22: 1975 z. 3 s. 75-77.

76. Bartłomiej z San Concordio (z Pizy). W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 81.

77. Bouquillon Thomas Joseph. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 851.

78. Idee moralne w literaturze mądrościowej starożytnego Egiptu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 23: 1976 z. 3 s. 81-83.

79. Istota grzechu śmiertelnego oraz genetyczne rozróżnienie grzechów. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 23: 1976 z. 3 s. 23-34.

80. Teologia moralna fundamentalna. T. 1. Cz. 2. Prakseologia moralna. Lubl. 1976 ss. 247, powiel. skrypt dla studentów.

81. Idee moralne w literaturze mądrościowej Egiptu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 24: 1977 z. 3 s. 79-83.

82. Modlitwa brewiarzowa jako obowiązek moralny. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 24: 1977 z. 4 s. 211-222.

83. Przedmiotowe rozróżnienie wykroczeń moralnych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 24: 1977 z. 3 s. 61-71.

84. Idee moralne w literaturze mądrościowej starożytnego Egiptu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 25: 1978 z. 3 s. 57-62.

85. Relacja "Kościół a świat" w interpretacji teologiczno-moralnej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 25: 1978 z. 1 s. 141-151.

86. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979: Chciwość - 2. Aspekt religijno-moralny, szp. 107-108; 87. Choroba. III. Aspekt religijno-moralny, szp. 235-236; 88. Ciąża. III. Aspekt teologiczno-moralny, szp. 453-455; 89. Ciekawość. II. Aspekt moralny, szp. 465-466; 90. Cierpienie. IV. Aspekt aksjologiczny, szp. 480-481; 91. Cierpliwość. I. Uwarunkowania, szp. 481. III. W aspekcie aksjologicznym, szp. 482; 92. Cnota. II. Doktryna, szp. 522-523; 93. Cudzołóstwo. I. W religiach przedchrześcijańskich, szp. 658-660; 94. Czystość. I. W religiach przedchrześcijańskich, szp. 933-935. III. Doktryna moralna, szp. 935-936; 95. Demoralizacja, szp. 1167.

96. Sakrament pojednania. Podręcznik duszpasterzy. P. 1979 8⁰ ss. 395.

97. Struktura wartości moralnych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 26: 1979 z. 3 s. 131-141.

98. Mistyka Dalekiego Wschodu w ujęciu buddyzmu (Zen). W: *Mistyka w życiu człowieka.* Red. W. SŁOMKA. Wyd. 2. Lubl. 1980 s. 29-39.

99. Monastyczno-zakonna droga świętości. W: *Drogi świętości.* Red. W. SŁOMKA. Lubl. 1980 s. 115-125.

100. Rec.: S. OLEJNIK: W odpowiedzi na dar i powołanie Boże. Zarys teologii moralnej. W. 1979. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 27: 1980 z. 3 s. 81-84.

101. Ważniejsze zagadnienia etyki zawodowej rolników polskich. *Chrześc. w Świecie.* R. 10: 1980 nr 2 s. 62-76.

102. Z nauki Kościoła. W: *Komentarze biblijne do czytań mszalnych.* Red. J. HOMERSKI, S. ŁACH. T. 1-4. Lubl. 1981.

103. Ideały moralne chińskiego taoizmu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 29: 1982 z. 3 s. 89-92.

104. Miłość. III. Aspekt teologiczno-moralny. W: *Katolicyzm A-Z.* Red. Z. PAWLAK. P. 1982 s. 263-265.

105. Rola Kościoła katolickiego w budzeniu sumienia narodu. *Chrześc. w Świecie.* R. 12: 1982 nr 9 s. 1-16.

106. Zagadnienie kultury w aspekcie aksjologicznym i humanistycznym. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 29: 1982 z. 2 s. 257-271.

107. Chrześcijańska wizja moralności. P. 1983 8⁰ ss. 383.

108. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983: Doloryzm, szp. 46-47; 109. Duchowość religijna, szp. 330-334; 110. Duchowości religijnej teologia, szp. 315-316; 111. Erotomania, szp. 1096-1097; 112. Erotyzm, szp. 1100-1101; 113. Etos, szp. 1195-1198; 114. Etos chrześcijański. II. Przejawy, szp. 1202-1212.

115. Etos narodu polskiego. W: *W służbie ludowi Bożemu.* Red. B. BEJZE. P. 1983 s. 339-356.

116. Miłość chrześcijańska w życiu człowieka. W. 1983 8⁰ ss. 152.

117. Zagadnienie układu polskich podręczników teologii moralnej. [Głos w dyskusji]. *Rocz. Teol.-Kanon.* T.30: 1983 z. 3 s. 83-87.

118. Zjawisko medytacji w kulturze religijnej Tybetu. W: *Medytacja. Homo meditans.* T. 1. Red. W. SŁOMKA. Lubl. 1984 s. 31-42.

119. Kontemplacja i działanie we wczesnym tomiźmie. W: *Kontemplacja i działanie. Homo meditans.* T. 2. Red. W. SŁOMKA. Lubl. 1984 s. 133-164.

120. Czy Dekalog jest aktualny. *Przew. Katol.* R. 75: 1985 nr 1 s. 3.

121. Zagadnienie ascezy we wczesnym buddyźmie. W: *Asceza - odczłowieczenie czy uczłowieczenie. Homo meditans.* T. 3. Red. W. SŁOMKA. Lubl. 1985 s. 43-59.

122. Teologia życia duchowego. Lubl. 1986 8⁰ ss. 471.

123. Sekcja teologii moralnej. W: *W dwudziestolecie Soboru Watykańskiego II. Recepcja - doświadczenia - perspektywy.* Red. J. HOMERSKI, F. SZULC. Lubl. 1987 s. 165-172.

124. Duszpasterstwo w konfesjonale. P. 1988 8° ss. 650.
125. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989: Fanatyzm. 2. W aspekcie moralnym, szp. 40; 126. Głupota, szp. 1155; 127. Gościnność. 4. W literaturze słowiańskiej i polskiej, szp. 1336-1337. Współautor: A. WEISS.
128. Kultura moralna narodu polskiego. T. 1-2. Mps. w Bibl. SD w Tarnowie.

II.

GRENIUK F.: Dzieje sekcji teologii moralnej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w latach 1918-1968. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 15: 1968 z. 3 s. 26-27; Księga jubileuszowa 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Lubl. 1969 s. 154; GRENIUK F.: Homilia pogrzebowa. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 36: 1989 z. 3 s. 59-62; TENŻE: Śp. ks. prof. Stanisław Witek. *Collect. Theol.* R. 57: 1987 nr 4 s. 68-71; TENŻE: Życie i działalnośc ks. prof. Stanisława Witka. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 36: 1989 z. 3 s. 5-29, tamże bibliografia; MROCZKOWSKI J.: Aksjologiczna koncepcja teologii moralnej ks. prof. S. Witka na tel dyskusji posoborowej. *Tamże,* s. 31-44; NAGÓRNY J.: Aksjologiczny model teologii moralnej szczegółowej w projektach ks. prof. Stanisława Witka. *Tamże,* s. 45-57; NOWAK A.: Wspomnienie o Księdzu Stanisławie Witku. *Currenda.* R. 139: 1989 s. 82-93; SZLAGA J.: "Pamiętajcie o swych przełożonych". Homilia wygłoszona podczas Mszy św. w I rocznicę śmierci śp. ks. prof. S. Witka. W: *Kościół akademicki* - 12 I 1988 s. 63-65; WITEK W.: W służbie nauki. *Aten. Kapł.* R. 83: 1990 t. 115 s. 72-77; WRÓBEL J.: Sympozjum naukowe dla uczczenia pamięci ks. prof. S. Witka. KUL - 12 I 1988. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 36: 1989 s. 73-76; ZBICIAK J.: "Pasjonuje mnie teologia". *Tamże,* s. 67-72; Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993. Red. M. RUSECKI. Lubl. 1994, według indeksu; Akta personalne. Arch. KUL, sygn. 774 A; Akta personalne; Dzienniczek z lat 1962-1986. Arch. Diec. Tarn.

Ks. Bolesław Kumor

Włudyga Stanisław (1907-1990), protonotariusz apostolski w Kielcach, biblista. Urodził się 2 XI 1907 r. w Probołowicach z rodziców Ludwika i Barbary z Nowaków. Po ukończeniu szkoły powszechnej, uczęszczał do Państwowego Gimnzjum im. Hugona Kołłątaja w Pińczowie. W l. 1927-1932 studiował w Seminarium Duchownym w Kielcach. Bezpośrednio po otrzymaniu święceń kapłańskich (19 VI 1932) bp Augustyn Łosiński skierował go na studia do Rzymu, gdzie uzyskał doktorat z teologii (1935) i licencjat nauk biblijnych (1938). W grudniu 1938 otrzymał nominację na stanowisko wykładowcy Pisma Świętego w Seminarium Duchownym w Kielcach; uczył również apologetyki, języka greckiego i hebrajskiego, a także czasowo liturgii. Był prefektem studiów (1945-1957), wicerektorem (1948-1950), a następnie (od 1962 r.) rektorem Kieleckiego Seminarium. Władza diecezjalna zleciła mu ponadto następujące funkcje: moderatora Sodalicji Mariańskiej Pań (1938), czasowego administratora parafii Drochlin (1939), egzaminatora prosynodalnego (1957), członka Rady Duszpasterskiej (1967), członka Rady Kapłańskiej (1985). W 1947 r. otrzymał godność kanonika honorowego, w 1949 r. został kanonikiem gremialnym, w 1952 r. penitencjarzem, następnie prałatem kustoszem (1966), prałatem scholastykiem (1969) i prałatem prepozytem (1975) kapituły katedralnej w Kielcach. W 1971 r. został wyróżniony godnością protonotariusza apostolskiego. W 1979 r. przeszedł na emeryturę. Zmarł 6 VII 1990 r. w Domu Księży Emerytów w Kielcach, pochowano go w seminaryjnym grobowcu na Starym Cmentarzu w Kielcach.

I.

1. Chrystus źródłem ufności. *Prz. Hom.* R. 16: 1938 s. 321-327.
2. Godzinki na ambonie. *Prz. Hom.* R. 17: 1939 s. 11-25.
3. Jezus Mistrzem Apostołów. *Prz. Hom.* R. 17: 1939 s. 152-162.
4. Rec.: F. M. WILLAM: Życie Maryi Matki Jezusa. W. 1939. *Prz. Hom.* R. 17: 1939 s. 272-273.
5. Godzinki do Najświętszej Maryi Panny. Objaśnił ... Kielce 1946. Druk. św. Józefa Karczówka 16° ss. 148.
6. Niedziela V po Trzech Królach. Kąkol w Kościele [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 1: 1946 s. 59-64.
7. Niedziela V po Wielkanocy. Modlitwa wspólna [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 1: 1946 s. 230-233.
8. Na uroczystość św. Stanisława Kostki [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 2: 1947 s. 866-870.
9. Na drugi dzień Zielonych Świątek. Wielkie dary

Boże [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 7: 1952 s. 25-256.

10. Niedziela V po Zesłaniu Ducha Świętego. Kościół, społeczność miłości [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 8: 1957 s. 212-216.

11. Niedziela XII po Zesłaniu Ducha Świętego. Miłość Boga Ojca nade wszystko [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 8: 1957 s. 34-344.

12. Niedziela I adwentu. Stary Testament okresem oczekiwania Mesjasza [kazanie]. *Współcz. Ambona.* R. 8: 1957 s. 499-503.

13. Duszpasterskie i wychowawcze wartości "dni seminaryjnych". *Kiel. Prz. Diec.* R. 53: 1977 nr 4-5 s. 165-172.

14. Z badań egzegetycznych nad dekalogiem. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 255-271.

15. Dom Księży Emerytów w Kielcach. *Kiel. Prz. Diec.* R. 59: 1985 nr 3 s. 199-295. -Toż pt.: Dom Księży Emerytów w Kielcach w XX wieku. W: *Księga jubileuszu stulecia diecezji kieleckiej (1883-1983).* Kielce 1986 s. 113-122.

II.

WRÓBEL T.: Katalog rektorów, wicerektorów, profesorów, ojców duchownych i prefektów. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 468; Ks. Stanisław Włudyga [nekrolog]. Kiel. Prz. Diec. R. 66: 1990 nr 6 s. 470-471; Akta personalne. Arch. Kurii Kiel., sygn. XW-XIX.

Ks. Daniel Olszewski

Wojtukiewicz Józef (1901-1989), prałat papieski, katecheta, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 7 IV 1901 r. w Grodnie. Szkołę powszechną ukończył w Grodnie, a średnią w 1917 r. w Piotrogradzie. Następnie podjął studia filozoficzne i teologiczne w Seminarium Duchownym w Piotrogradzie, kontynuował je w Żytomierzu i Łucku, a zakończył w Gnieźnie. Święcenia kapłańskie otrzymał 14 VII 1924 r. w Korcu z rąk bpa Ignacego Dubowskiego. Studia specjalistyczne z zakresu teologii dogmatycznej odbył na KUL-u (licencjat w 1924 r.) i w Tuluzie, gdzie zdobył doktorat z filozofii. Po powrocie do kraju objął stanowisko wykładowcy filozofii, a następnie także teologii dogmatycznej i ascetycznej w Seminarium Duchownym w Łucku. W 1931 r. odbył podróż naukową do Rzymu, Fryburga Szwajcarskiego, Lowanium i Oxfordu. W 1933 r. współpracował z s. Gertrudą Stefanowicz przy tworzeniu w Łucku Studium Pedagogicznego. W 1937 r. przeniósł się do Wilna, gdzie redagował dwumiesięcznik "Ku Szczytom". Podczas drugiej wojny światowej prowadził wykłady na tajnych kompletach, przygotowujących ludzi świeckich do pracy apostolskiej. Za pracę w podziemiu otrzymał 7 VII 1966 r. Srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami, a 24 VII 1968 r. - Krzyż Armii Krajowej, przyznany w Londynie. W 1945 r. przeniósł się do Częstochowy, gdzie został rektorem Instytutu Katolickiego i wykładowcą w paulińskim Seminarium Duchownym na Jasnej Górze. Dwa lata później przeniósł się z Instytutem Katolickim do Wrocławia, a w 1958 r. - do Gietrzwałdu w diecezji warmińskiej. Oprócz kierowania Instytutem prowadził wykłady w Seminarium Duchownym w Olsztynie, w l. 1972-1979 redagował "Kalendarz Maryjny" oraz kierował referatem katechezy rodzinnej w Wydziale Duszpasterskim Kurii Biskupiej. W 1959 r. został mianowany tajnym szambelanem papieskim, a w 1963 r. - prałatem domowym. W 1989 r. założył Instytut Świecki Życia Konsekrowanego "Służebnic Ołtarza". Zmarł 10 V 1989 r. i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Gietrzwałdzie.

I.

1. Artykuły w: *Ku Szczytom.* R. 1: 1937-1938: Czynny udział w Ofierze Kościoła, nr 1 s. 26-44; 2. Głębia duszy ludzkiej, nr 1 s. 49-65; 3. Jutrzenka zbawienia, nr 1 s. 44-48; 4. Katolicka ideologia wychowania, nr 1 s. 7-20; 5. Psychologia i jej metody, nr 1 s. 66-82; 6. Ramy życia liturgicznego, nr 1 s. 20-26.

7. Artykuły w: *Ku Szczytom.* R. 1: 1938: Bóg w Trójcy Świętej Jedyny, nr 2 s. 109-120; 8. Części zmienne Mszy św. a praca wewnętrzna, nr 2 s. 134-138; 9. Człowiek w planie Bożym, nr 3 s. 201-216; 10. Czystość odblaskiem płodnej miłości bliźniego, nr 6 s. 445-457; 11. Działanie Boże, nr 4-5 s. 303-305; 12. Miłość Boża, nr 3 s. 199-201; 13. Myśl Boża, nr 2 s. 107-108; 14. Odblask Boży, nr 6 s. 443-445; 15. Odkupienie - szczyt miłości Bożej, nr 3 s. 226-232; 16. Plan odkupienia, nr 4-5 s. 317-327;

17. Praca i obowiązek, nr 4-5 s. 349-359; 18. Prawo śmierci prawem życia, nr 3 s. 216-226; 19. Przejawy histeryczne, nr 6 s. 463-479; 20. Przygotowanie do Wielkanocy, nr 2 s. 134-138; 21. Psychologia czynu, nr 4-5 s. 371-384; 22. Psychologia poznania, nr 2 s. 142-156; 23. Psychologia uczuć, nr 3 s. 237-258; 24. Psychologiczne podstawy rozumienia. Studium psychologiczno-teologiczne, nr 2 s. 157-172; nr 4 s. 385-392; R. 2: 1939 nr 2 s. 139-159; nr 4 s. 347-363; 25. Salve, Sancta Parens, nr 3 s. 232-236; 26. Umartwienie, nr 4-5 s. 337-349; 27. Uświęcenie - dzieło Ducha Świętego, nr 4-5 s. 359-364; 28. Życie Słowa Wcielonego, nr 4-5 s. 328-336; 29. Życie z wiary, nr 2 s. 120-134.

30. Opr.: Mszalik rzymski na niedziele i święta. Komentarz liturgiczno-ascetyczny. Wil. 1938 16⁰ ss. VIII, 576.

31. Artykuły w: *Ku Szczytom*. R. 2: 1938-1939: Gmina chrześcijańska, nr 1 s. 55-62; 32. Jedność w wielkości, nr 1 s. 3-7; 33. Kościół Święty - Matka nasza, nr 1 s. 17-32; 34. Najświętsza Maryja Panna, nr 1 s. 9-17; 35. Nowe Jeruzalem, nr 1 s. 47-54; 36. Źródło energii duchowej, nr 1 s. 32-46.

37. Artykuły w: *Ku Szczytom*. R. 2: 1939: Bohaterstwo, niewoli, nr 2 s. 122-135; 38. Jedność woli, nr 2 s. 89-92; 39. Jezus Chrystus i NMP wzorem miłości bliźniego, nr 3 s. 215-232; 40. Kapłan duszy, nr 2 s. 110-122; 41. Kształcenie i wychowanie przez naukę religii, nr 3 s. 268-278; 42. Miłosierne apostolstwo, nr 4 s. 303-318; 43. Nadprzyrodzone życie społeczne, nr 4 s. 287-308; 44. Tu es Sacerdos, nr 3 s. 201-206; 45. Walka światła z ciemnością, nr 2 s. 136-138; 46. Winnica Pańska, nr 2 s. 95-109; 47. Wzrost Królestwa Bożego, nr 4 s. 281-285.

48. Nauka religii w szkole powszechnej. Uwagi metodyczne do korzystania z kartkowych książek obrazkowych w klasie pierwszej pt. "Ojcze nasz" i w klasie drugiej pt. "Z Panem Jezusem". Wil. 1939 Druk. Księg. Kazimierza Rutskiego 8⁰ ss. 68.

49. Obserwacje psychologiczne. Wil. 1939 8⁰ ss. 102.

50. "Ojcze nasz" dla kl. I. Wil. 1939 Druk. Księg. Kazimierza Rutskiego 16⁰ ss. 56. -Toż. Wr. 1957.

51. Tętno Serca Matki w Kościele. Wil. 1939 8⁰ ss. 139.

52. Z Panem Jezusem. Książka kartkowa obrazkowa do nauki religii rzymskokatolickiej w drugiej klasie. Wil. 1939. Druk. Księg. Kazimierza Rutskiego 4⁰ ss. 58. -Toż. Wyd. 2 pt. "Pan Jezus z nami" Częstochowa 1946. -Toż. Wyd. 3. Częstochowa 1947.

53. Katechizm dla przygotowania dzieci do Pierwszej Spowiedzi i Komunii Świętej. Białystok 1945 Druk. Instytutu Katolickiego 16⁰ ss. 30. Toż. Wyd. 5. Wr. 1958.

54. Opr.: Chwalmy Boga. Obszerny modlitewnik i śpiewnik dla płci obojga. Częstochowa 1946 16⁰ ss. 712.

55. Jezus pochwalony. Modlitewnik. Olsztyn 1959 16⁰ ss. 240. -Toż. Wyd. 6. Olsztyn 1969.

56. Przyjdź Jezu. Ilustrowany Mały Katechizm. Cz. 1. Olsztyn 1970 Warm. Wyd. Diec. 16⁰ ss. 126.

57. Przyjdź Jezu. Ilustrowany Mały Katechizm. Cz. 2. Olsztyn 1970 Warm. Wyd. Diec. 16⁰ ss. 40.

58. Przyjdź Jezu. Ilustrowany Mały Katechizm. Przygotowanie do Pierwszej Spowiedzi i Komunii św. Olsztyn 1972 Warm. Wyd. Diec. 8⁰ ss. 168. -Toż. Wyd. 6. Olsztyn 1980.

59. Artykuły w: *Kal. Maryjny*. R. 3: 1973: Charakter liturgiczny odnowy Sakramentów Świętych, s. 25-29; 60. Najświętsza Maryja Panna, s. 37-46; 61. Rola kobiety w społeczeństwie, s. 195-201; 62. Wspomnienie pielgrzymki, s. 78-81.

63. Red.: Posłaniec Warmiński czyli Kalendarz Maryjny. 1973-1982.

64. Artykuły w: *Kal. Maryjny*. R. 4: 1974: Gmina chrześcijańska - jedność w wielości, s. 101-105; 65. Istota wiary. Pogłębienie wiary, s. 122-127; 66. Katecheza rodzinna, s. 142-144; 67. Kim jest Bóg, s. 112-115; 68. Modlitwa jako dialog i kontemplacja, s. 137-138; 69. Sakrament małżeństwa, s. 141-142; 70. Świętość ewangeliczna, s. 132-137; 71. Znikomość czy wielość życia, s. 129-130; 72. Życie Trójcy Przenajświętszej, s. 116-119.

73. Artykuły w: *Kal. Maryjny*. R. 5: 1975: Człowiek w planie Bożym, s. 110-113; 74. Kapłan duszy, s. 137-140; 75. Uczestnictwo w życiu Trójcy Przenajświętszej, s. 114-118; 76. Zjednoczenie Serc Jezusa i Maryi, s. 87-89; 77. Źródło energii duchowej - Pokora, s. 130-136.

78. Artykuły w: *Kal. Maryjny*. R. 6: 1976: Cicha ofiara, s. 174-175; 79. Jezus Chrystus - Zbawiciel świata, s. 122-125; 80. Miłosierne apostolstwo, s. 134-137; 81. O miłości bliźniego, s. 129-134; 82. Życie Słowa Wcielonego, s. 126-129.

83. Artykuły w: *Kal. Maryjny*. R. 7: 1977: Kłopoty kleryka, s. 124-128; 84. Modlitwa czynna i mistyczna, s. 84-90; 85. Proboszcz - kapłanem parafii, s. 104-106; 86. Uzdrowienie Adeli i Gertrudy Stefanowicz, s. 73-74; 87. "Współodkupicielami" ludzkości, s. 83-84; 88. Znaczenie prywatnych objawień, s. 63-64.

89. Artykuły w: *Kal. Maryjny*. R. 8: 1978: Jubileusz stulecia objawień Najświętszej Maryi Panny w Gietrzwałdzie 11 września 1977, s. 68-72; 90. Kapłański Ruch Maryjny, s. 73-76; 91. Matka Miłosierdzia, s. 77; 92. W drodze do kapłaństwa, s. 82-88.

93. Maszynopisy w Bibl. Stud. Katech. w Gietrzwałdzie: Analogie dans la connaissance naturelle de Dieu. Tuluza 1926, sygn. AR I. K. (G) 336. [Rozpr. doktorska].

94. Uniwersalny ustrój. Wil. 1940-1943, sygn. AR I. K. (G) 10.

95. Praca wychowawcza w parafii. Gietrzwałd

1962, sygn. AR I. K. (G) 254.

96. Dar ofiarny pracy apostolskiej. Gietrzwałd 1968, sygn. AR I. K. (G) 40.

97. O konieczności przebudowy ustroju światowego i wychowania. Gietrzwałd b.r., sygn. AR I. K. (G) 592.

98. Zagadnienia społeczne. Gietrzwałd b.r., sygn. AR I. K. (G) 11.

99. Dzieje Instytutu Katolickiego. Mps. Arch. Inst. Katol. w Gietrzwałdzie, b. sygn.

II.

WISTUBA H.: Życie oddane kształceniu i wychowaniu katechetek. *Katecheta*. R. 18: 1974 nr 4 s. 178-179; TYMIENIECKA Z.: Dom Diecezjalny w Gietrzwałdzie. *Kal. Maryjny*. R. 7: 1977 s. 68-69; SZEWCZAK H.: Metodyka katechizacji w twórczości ks. Józefa Wojtukiewicza. W. 1978, mps.; WISTUBA H.: Diecezjalne Studium Katechetyczne w Gietrzwałdzie w świetle wypowiedzi Jana Pawła II o kulturze. *Kal. Maryjny*. R. 11: 1981 s. 104-107; BRZĘK Z.: Ks. prałat dr Józef Wojtukiewicz pionier katechezy rodzinnej i wychowania religijno-moralnego w rodzinie. *Warm. Wiad. Diec*. R. 39: 1984 nr 6 s. 308-312; TAŻ: Niestrudzony wychowawca. *Posł. Warm*. R. 3: 1984 nr 12; TAŻ: Wydział Kultury Chrześcijańskiej Instytutu Katolickiego w latach 1945-1961 jako Szkoła Służby Bożej. Olsztyn 1984, mps.; WISTUBA H.: Ks. Infułat dr Józef Wojtukiewicz (1901-1989). *Katecheta*. R. 33: 1989 nr 5 s. 193; KUBIK W.: Zasłużona postać w polskiej katechetyce. *Tamże*. R. 34: 1990 nr 1 s. 3-8; WOJTKOWSKI J.: Ks. Józef Wojtukiewicz. *Warm. Wiad. Diec*. 1990 nr 1 s. 23-24; TENŻE: Ks. Józef Wojtukiewicz. *Posł. Warm*. R. 9: 1990 nr 4; laz [LAZAROWICZ A.]: Zasłużony kapłan. *Słowo Powsz*. R. 44: 1990 nr 89; WISTUBA H.: Warmińskie Studium Katechetyczne w Gietrzwałdzie k/Olsztyna. W: *Teologia w Polsce. Biuletyn informacyjny*. Lubl. 1991 nr 27 s. 19-23; ROŻEŃ B.: Instytut Katolicki w Wilnie. *Lithuania*. 1992 nr 2-3 s. 109-112; TAŻ: Warmińskie Studium Katechetyczne. *Collect. Theol*. R. 62: 1992 nr 3 s. 123-126; TAŻ: Ks. Józef Wojtukiewicz. *Słowo. Dz. Katol*. (Magazyn). R. 2: 1994 nr 1 s. 17-18; WRÓBEL B.: 50 lat Instytutu Katolickiego. *Niedziela*. R. 38: 1995 nr 27A.

Ks. Andrzej Kopiczko

Wojtusiak Edward (1905-1983), duszpasterz diecezji tarnowskiej, socjolog religii. Urodził się 26 VII 1905 r. w Krakowie, w rodzinie kolejarza Stanisława i Salomei z Głąbów. Po ukończeniu I Gimnazjum w Tarnowie (10 VI 1924 r.) studiował w tarnowskim Instytucie Teologicznym (1924-1928). Po przyjęciu święceń kapłańskich 29 VI 1928 r. był wikariuszem parafialnym w Nowym Sączu (1928-1932), następnie proboszczem w Ochotnicy Górnej (1932-1936) i Barcicach (1936-1937). W l. 1937-1939 studiował socjologię na Wydziale Humanistycznym Uniw. Warszawskiego. Od 12 V 1939 r. był proboszczem w Dobrej k/ Limanowej. Na początku okupacji niemieckiej zaangażował się w działalność konspiracyjną jako kapelan I Pułku Strzelców Podhalańskich Armii Krajowej. Aresztowany przez Gestapo 21 I 1941 r., więziony w Nowym Sączu i w Tarnowie, został osadzony w obozie koncentracyjnym najpierw w Oświęcimiu, następnie od połowy 1941 r. w Dachau, gdzie otrzymał numer obozowy 25295. W l. 1943-1944 miewał tam tajne wykłady z socjologii dla współwięźniów diakonów z Seminarium Duchownego we Włocławku i księży. Po wyzwoleniu z obozu 29 IV 1945 r. był kapelanem obozu repatriacyjnego w Connoutre (dep. Marne) we Francji. W l. 1945-1946. studiował w Faculte des Lettres Uniw. Paryskiego. Po powrocie do kraju ponownie objął probostwo w Dobrej (od 1 VIII 1946 r.). Nadal kontynuował studia socjologiczne na Wydziale Humanistycznym Uniw. Warszawskiego, gdźie w styczniu 1947 r. uzyskał stopień magistra filozofii w zakresie socjologii. W 1950 r. został w Uniw. Łódzkim promowany na doktora filozofii na podstawie rozprawy: *Genealogia społeczna duchowieństwa diecezji tarnowskiej*. Jego badania naukowe skupiały się głównie wokół zagadnień socjologii religii, historii i socjologii kultury, zwłaszcza w środowisku wiejskim. W l. 1952-1965 pełnił obowiązki dziekana dekanatu tymbarskiego. Za utworzenie wzorcowego Muzeum Parafialnego w Dobrej otrzymał w 1978 r. nagrodę im. Brata Alberta. Odznaczony był rokietą i mantoletem oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Po rezygnacji z

probostwa (14 VII 1980 r.) pozostał w parafii. Zginął tragicznie pod kołami samochodu 6 XII 1983 r. Pochowany został na cmentarzu parafialnym w Dobrej.

I.

1. Socjologiczne podstawy Akcji Katolickiej. P. 1934 ss. 38.
2. Akcja Katolicka jako zjawisko społeczne. *Ruch Katol.* R. 4: 1934 s. 4-9.
3. Akcja Katolicka jednostkowa. *Ruch Katol.* R. 4: 1934 s. 54-59.
4. Akcja Katolicka zbiorowa. *Ruch Katol.* R. 4: 1934 s. 145-153.
5. Akcja Katolicka ogólna. *Ruch Katol.* R. 4: 1934 s. 241-151.
6. Modlitwy mszalne - szkołą apostolstwa. Tarnów 1937 Druk. Diec. w Tarnowie 8° ss. 87. Biblioteka Akcji Katolickiej 3.
7. Praktyka Akcji Katolickiej w szkole. *Mies. Katech. Wychow.* R. 28: 1939 s. 272-287.
8. Problem ekspiacji. Ku rozwadze. *Caritas.* R. 4: 1948 s. 65-66.
9. Alkoholizm jako "choroba społeczna". *Currenda.* R. 97: 1958 s. 69-79.
10. Socjologia praktyk religijnych. *Znak.* R. 12: 1960 s. 1664-1670.
11. Dzieła sztuki kościelnej w kręgu przemian społecznych. *Aten. Kapł.* R. 53: 1961 t. 63 s. 126-133.
12. Wpływ "otwarcia" społeczności wiejskiej na religijność ludności wsi. *Znak.* R. 14: 1962 s. 1318-1339.
13. L' Homme qui rit. *Więź.* R. 9: 1966 nr 5 s. 16-21.
14. Karpacki zaścianek we wspomnieniach pamiętnikarzy i w świetle miejscowych archiwaliów. *Prz. Socjol.* T. 24: 1971 s. 319-361.
15. Realia antysocjologistyczne. *Kron. Diec. Włocł.* R. 55: 1972 s. 210-227.
16. Spotkanie w puszczy. Procesy kulturowtórcze na terenie Beskidu Wyspowego (XVI-XVII w.). *Kult. a Społ.* T. 16: 1972 nr 1 s. 140-167.
17. Uwagi na marginesie Millenium Polskiego Katolicyzmu. *Kult. a Społ.* T. 16: 1972 nr 4 s. 177-188.
18. Duchowieństwo ludowe w diecezji tarnowskiej 1868-1918. *Nasza Przeszł.* T. 41: 1974 s. 77-134.
19. Filozofia a światopogląd. *Stud. Philos. Christ.* R. 10: 1974 s. 165-186.
20. Teilhard de Chardin - filozof i ideolog zjednoczenia ludzkości. *Kult. a Społ.* T. 19: 1975 nr 1 s. 169-187.
21. Christianizm a problemy rewolucji społecznej. *Kult. a Społ.* T. 21: 1977 nr 1 s. 139-164.
22. Judaizm i chrystianizm wobec problemu zjednoczenia ludzkości. Rec.: R. ARON: Lettre ouvertre a l' Eglise de France. Paris 1975 ss. 206. *Kult. a Społ.* T. 21: 1977 nr 1 s. 308-313.
23. Z problematyki munduru społecznego. Esej socjologiczny. *Kult. a Społ.* T. 26: 1982 nr 1-2 s. 107-132.
24. Matka Boża Szkaplerzna. Dobra. *Tarn. Stud. Teol.* T. 9: 1983 s. 168-170.
25. Saskie czasy w karpackiej posiadłości Małachowskich. *Nasza Przeszł.* T. 50: 1983 s. 193-233.
26. Socjologia kapłaństwa. [Dobra] 1959 ss. 275. Rkps. Bibl. Inst. Teol. Tarn., sygn. 0130.

II.

MAJKA J.: Socjologia religii w Polsce. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 5: 1962 nr 4 s. 108-109; KOZŁOWIECKI A.: Ucisk i strapienie. Pamiętnik więźnia 1939-1945. Kr. 1967 s. 443; ZAJKOWSKI S.: Księdza [Edwarda] Wojtusiaka praca w Dobrej. *Za i Przeciw.* R. 22: 1978 nr 18 s. 9; JACEWICZ W., WOŚ J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. Z. 4. W. 1978 s. 391; SOBIEPAN J.: Pracuję na dwóch etatach. Rozmowa z ks. dr. Edwardem Wojtusiakiem. *Życie i Myśl.* R. 27: 1977 nr 5 s. 33-36; "Znaki przeszłości". Z ks. E. Wojtusiakiem rozmawiał K. BIELECKI. *Za i Przeciw.* R. 23: 1979 nr 12 s. 12-13; SZWARGA K.: Kapłani zmarli w 1983 r. *Currenda.* R. 134: 1984 s. 242; TARASEK W.: Śp. Ks. dr Edward Wojtusiak. [1984], mps; MRÓZ E.: Męczeńskie dzieje duchowieństwa diecezji tarnowskiej w czasach okupacji histlerowskiej 1 IX 1939 r. - 9 V 1945 r. *Currenda.* R. 137: 1987 s. 87; Akta personalne. Arch. Diec. Tarn., sygn. PW VII 6.

Ks. Stanisaw Piech

Woźny Aleksander (1910-1983), duszpasterz poznański, popularyzator teologii.

Urodził się 25 VI 1910 r. w Uzarzewie k/Poznania jako syn Edmunda i Anny z Rogoziów. Maturę uzyskał w 1928 r. w Państwowym Gimnazjum im. św. Marii Magdaleny w Poznaniu. Studia filozoficzne odbył w Seminarium Duchownym w Gnieźnie, a teologiczne w Poznaniu, otrzymując 10 VI 1933 r. święcenia kapłańskie w katedrze poznańskiej z rąk ks. Augusta kard. Hlonda. Pełnił obowiązki wikariusza w parafii św. Stanisława Kostki (1933-1935), w parafii katedralnej (1935-1938) i w Borku Wlkp. Aresztowany przez gestapo w marcu 1940 r., przeszedł przez Fort VII

w Poznaniu i obozy koncentracyjne w Buchenwald i Dachau. Po wyzwoleniu już 20 VIII 1945 r. został administratorem parafii św. Jana Kantego w Poznaniu. W okresie 13 II - 1 XII 1950 r. przebywał w więzieniu w Poznaniu. W archidiecezji poznańskiej był przewodniczącym komisji synodalnej d/s apostolstwa świeckich, członkiem komisji duszpasterstwa rodzin, członkiem komisji doktryny wiary i członkiem diecezjalnej Rady Duszpasterskiej. Pełnił obowiązki krajowego duszpasterza kobiet. W 1965 r. został szambelanem papieskim. W l. 1965-1971 był dziekanem dekanatu Najśw. Serca Jezusowego w Poznaniu. Zasłynął jako ceniony spowiednik i rekolekcjonista. Zmarł 21 VIII 1983 r. w Poznaniu i został pochowany na tamtejszym cmentarzu górczyńskim.

I.

1. Błogosławieni. *Przew. Katol.* R. 48: 1958 nr 6 s. 84.
2. Czy jest możliwe, aby matka mogła się czegoś nauczyć od swojego dziecka? *Przew. Katol.* R. 48: 1958 nr 4 s. 53.
3. Czy umiesz się modlić? *Przew. Katol.* R. 48: 1958 nr 19 s. 226.
4. Pierwsze kroki do Boga. *Przew. Katol.* R. 48: 1958 nr 21 s. 284.
5. Wychowanie najmłodszych. *Przew. Katol.* R. 48: 1958 nr 34 s. 473.
6. Jak uniknąć złego małżeństwa? *Przew. Katol.* R. 49: 1959 nr 25 s. 394-395.
7. Małżeństwo z miłości czy z rozsądku? *Przew. Katol.* R. 49: 1959 nr 23 s. 358-359.
8. Spowiedź mężczyzn. *Aten. Kapł.* R. 51: 1959 t. 59 s. 74-82.
9. Twoje dziecko i kapłan. *Przew. Katol.* R. 49: 1959 nr 3 s. 44.
10. Co chcesz zrobić z twoimi grzechami? *Przew. Katol.* R. 50: 1960 nr 19 s. 296-297.
11. Ja przecież mówię prawdę. *Przew. Katol.* R. 50: 1960 nr 3 s. 44.
12. Nie wiem czy mi wolno powiedzieć? *Przew. Katol.* R. 50: 1960 nr 7 s. 107-108.
13. Cierpienie fizyczne i moralne w rodzinie. *Przew. Katol.* R. 51: 1961 nr 41 s. 648-649.
14. Cnota czystości w życiu rodzinnym. *Przew. Katol.* R. 51: 1961 nr 41 s. 648.
15. Droga Krzyżowa. *Przew. Katol.* R. 51: 1961 nr 26 s. 407-408.
16. Oddanie dziecka Bogu. *Przew. Katol.* R. 51: 1961 nr 42 s. 664.
17. Dozwólcie dzieciom przyjść do mnie. *Przew. Katol.* R. 52: 1962 nr 3 s. 44.
18. Będziesz miłował. *Przew. Katol.* R. 55: 1965 nr 9 s. 73-74.
19. Twoje dziecko ma rosnąć tak, jak chce Bóg. *Przew. Katol.* R. 55: 1965 nr 32 s. 296.
20. Uczta miłości. *Przew. Katol.* R. 55: 1965 nr 15 s. 129.
21. Znaczenie słów: Ciało Chrystusa - Amen. *Przew. Katol.* R. 55: 1965 nr 25 s. 232.
22. Niedosyt miłości - przyczyną chorób psychicznych. *Przew. Katol.* R. 56: 1966 nr 27 a. 241-242.
23. Apostolstwo - zależność od Boga. *Przew. Katol.* R. 57: 1967 nr 36 s. 324-325.
24. Miłość nie zazdrości. *Przew. Katol.* R. 58: 1968 nr 24 s. 217-218.
25. Wejście na "Małą drogę". - Sam Bóg chce być twoim Mistrzem. *Przew. Katol.* R. 58: 1968 nr 30 s. 272-274.
26. Wejście na "Małą drogę". - Zróby tylko jedno postanowienie. *Przew. Katol.* R. 58: 1968 nr 31 s. 282-283.
27. Szczęśliwy jest człowiek, który w to uwierzy... [Fragm. kazania pogrzebowego]. *Przew. Katol.* R. 60: 1970 nr 23 s. 222.
28. Wszystko ze Mną. [Rozważania na Drodze Krzyżowej]. *Przew. Katol.* R. 62: 1972 nr 8 s. 72.
29. Przebaczenie. *Przew. Katol.* R. 62: 1972 nr 13 s. 109.
30. Przebaczenie. *Przew. Katol.* R. 62: 1972 nr 18 s. 156.
31. Droga Krzyżowa. W: *Błogosławiony jesteś Panie Boże.* Modlitewnik. Red. M. PRZYKUCKI. P. 1973 s. 244-248.
32. Syn Maryi. W: *Na chwilę ciszy.* Red. M. WĘCŁAWSKI. P. 1977 s. 130.
33. Droga krzyżowa. W: *Na chwilę ciszy.* Red. M. WĘCŁAWSKI. P. 1977 s. 242-248. -Toż. W: *Droga Krzyżowa.* Red. J. KOPEĆ. P. 1987 s. 290-297.
34. Obowiązki duszpasterskie okazją do pogłębienia wiary kapłana. W: *Pomocnicze materiały duszpasterskie.* P. 1983 s. 120-123.
35. Wychowanie do modlitwy w rodzinie. W: *Pomocnicze materiały duszpasterskie.* P. 1983 s. 39-43.
36. Miłość prawdziwa. Cykl rozważań. *Bibl. Kazn.* T. 121: 1988 nr 5 s. 317-320; nr 6 s. 370-375; T. 122: 1989 nr 5 s. 318-320; nr 6 s. 375-378; T. 123: 1989 nr 1 s. 60-63; nr 2-3 s. 148-150; nr 5 s. 314-318; nr 6 s. 377-388; T. 124: 1990 nr 1-2 s. 59-63.
37. Codzienna Droga Krzyżowa. *W Drodze.* R. 19: 1991 nr 3 s. 69.
38. Duch pokuty. *W Drodze.* R. 19: 1991 nr 3 s. 70-71.
39. Bóg jest najważniejszy. P. 1994 Hlondianum.
40. Wychowanie dla Boga. Wr. 1994 Oficyna Współczesna.

II. KONDRATOWICZ S.: Kapłan posoborowy. *Niedziela*. R. 27: 1984 nr 8 s. 2, 6; PAWLACZYK C.: Wspomnienie o księdzu Woźnym. *Przew. Katol.* R. 74: 1984 nr 2 s. 6; TENŻE: Ksiądz Aleksander Woźny 1910-1983. *Mies. Kośc. Archid. Pozn.* R. 36: 1985 nr 1-2 s. 33-36; WISTUBA H.: Ksiądz Aleksander Woźny (1910-1983). [Olsztyn] 1986, mps.; TAŻ: Kapłan na miarę trudnych czasów. *Posł. Warm.* R. 6: 1987 s. 1, 7; 50 lat parafii św. Jana Kantego w Poznaniu. P. 1988, passim; KUBIAK M. K.: Życie i posługiwanie księdza Aleksandra Woźnego (proboszcza parafii św. Jana Kantego w Poznaniu w latach 1945-1983) w świetle nauki Soboru Watykańskiego II o duszpasterzu. P. 1990, mps.; TENŻE: Eucharystia w centrum posługi kapłańskiej. O ks. A. Woźnym. *Przew. Katol.* R. 80: 1990 nr 27 s. 5; TENŻE: "On powierzał Prawdę". O księdzu Aleksandrze Woźnym. Święty Proboszcz. *W Drodze*. R. 19: 1991 nr 3 s. 62-65; WĘCŁAWSKI M.: "On powierzał Prawdę". O księdzu A. Woźnym. Wypełniał największe przykazanie. *Tamże*, s. 66-68; STULIGROSZ S.: Duszpasterz pokory i ukojenia. W 10 rocznicę śmierci ks. Aleksandra Woźnego. *Głos Wielkopolski* z 21 VIII 1993; TENŻE: Stryj Oleś. *Tamże* z dn. 12 III 1994; TENŻE: Stefan Stuligrosz o Autorze. W: A. WOŹNY: *Wychowanie dla Boga*. Wr. 1994 s. 68-71; Akta personalne. Arch. Archid. w Poznaniu, sygn. KA 26330.

Ks. Stefan Schudy

Wójcik Stanisław, krypt.: St. W.; O. St. W. (1907-1985), redemptorysta, kanonista, redaktor, popularyzator teologii.

Urodził się 3 kwietnia 1903 r. w Ołpinach jako syn Jana i Antoniny z d. Niziołek. W 14 roku życia wstąpił do Małego Seminarium OO. Redemptorystów w Tuchowie. Czwartą klasę gimnazjalną ukończył w 1920 r. w VI Gimnazjum w Krakowie i wstąpił do nowicjatu OO. Redemptorystów. Śluby zakonne złożył 24 VIII 1921 r. i już po ślubach kończył szkołę średnią w Tuchowie. W l. 1923-1929 studiował filozofię i teologię w Seminarium zakonnym w Tuchowie. Święcenia kapłańskie otrzymał w Tarnowie 29 VI 1928 r. Wysłany na studia prawnicze do Rzymu, w 1930 r. uzyskał licencjat, a w 1931 r. doktorat na Angelicum. Podczas studiów prawa uczęszczał dodatkowo na wykłady z teologii moralnej. Po powrocie do kraju w 1931 r. wykładał w Seminarium prawo kościelne, a od 1933 r. także teologię moralną. W późniejszych latach wykładał także teologię pastoralną, homiletykę i pedagogikę (1931-1950, 1955-1960). Poza wykładami angażował się w pracę duszpasterską przy sanktuarium tuchowskim oraz pracę misyjną. Znany był z długich przesiadywań w konfesjonale i działalności rekolekcyjnej dla duchowieństwa i sióstr zakonnych. W czasie wojny, z wielkim poświęceniem, starał się o utrzymanie materialne klasztoru i ludzi, ukrywających sie przed gestapo. W prowincji kilkakrotnie pełnił urząd rektora domu oraz konsultora prowincjała. W czerwcu 1967 r. został zastępcą prowincjała nieobecnego w Polsce z racji kapituły generalnej i wizytacji w Argentynie. Swoje zdolności chętnie oddał również do dyspozycji Kościoła w Polsce. Dzięki studiom prawniczym i zaangażowaniu w posoborową odnowę życia zakonnego, na mocy dekretów Prymasa, pełnił obowiązki wizytatora apostolskiego i kuratora w różnych zakonach (m.in. był kuratorem Zgromadzenia Małych Sióstr Niepokalanego Serca Maryi i Zgromadzenia SS. Służebniczek NMP w Starej Wsi). Był też powoływany do różnych komisji. W l. 1963-1975 był członkiem Ośrodka Duszpasterstwa Duszpasterzy w Komisji Duszpasterskiej Episkopatu. W l. 1953-1964 pełnił obowiązki konsultora w sprawach małżeńskich. Od 1967 r., jako konsultant, brał udział w pracach Komisji Episkopatu do spraw odnowy Kodeksu Prawa Kanonicznego. W tym też roku został mianowany członkiem Referatu Duszpastersko-Homiletycznego archidiecezji warszawskiej. W 1973 r. został członkiem jednej z komisji III Synodu Warszawskiego. Wielkim polem działalności O. Wójcika było apostolstwo pióra, realizowane głównie w Homo Dei, którego był redaktorem w l. 1958-1982. Jego praktyczne spojrzenie na sprawy duszpasterskie zyskiwało pismu wielu sympatyków, szczególnie rozwiązywanie

kazusów prawnych, moralnych i liturgicznych. Z umiłowaniem zajmował się Pismem św., szczególnie psalmami. Do końca życia żywo reagował na aktualne sprawy Kościoła i Zgromadzenia. Zmarł w klasztorze w Warszawie 3 VIII 1985 r.

I.

1. Da mihi animas! *Homo Dei.* R. 1: 1932 nr 1 s. 7-10.
2. Kapłan u łoża boleści. *Homo Dei.* R. 1: 1932 nr 2 s. 10-16.
3. Komunia św. po czarnej kawie... *Homo Dei.* R. 1: 1932 nr 4 s. 11-14.
4. Konwalidacja małżeństwa. *Homo Dei.* R. 2: 1933 nr 4 s. 74-76.
5. Unum necessarium... *Homo Dei.* R. 2: 1933 nr 1 s. 4-6.
6. Absolucja heretyka. *Homo Dei.* R. 3: 1934 nr 5 s. 137-141.
7. Censura propter abortum. *Homo Dei.* R. 3: 1934 nr 2 s. 40-44.
8. Dyspensa od postu. *Homo Dei.* R. 3: 1934 nr 1 s. 20-23.
9. Rozporządzenia Stolicy św. o jubileuszu. *Homo Dei.* R. 3: 1934 nr 3 s. 77-80.
10. De abstinentia et jejunio. *Homo Dei.* R. 4: 1935 nr 2 s. 82-95.
11. De abusu matrimonii. *Homo Dei.* R. 4: 1935 nr 1 s. 17-25.
12. Delegatio facultatis ad assistendum matrimonio. *Homo Dei.* R. 4: 1935 nr 6 s. 349-355.
13. De libertate confessionis et copia confessarii. *Homo Dei.* R. 5: 1936 nr 2 s. 94-106.
14. Dolus in assistentia matrimonio. *Homo Dei.* R. 5: 1936 nr 1 s. 46-47.
15. O Katolicki Instytut Prasowy w Polsce. *Homo Dei.* R. 5: 1936 nr 6 s. 394-400.
16. Singularis fertus depastus est vineam Domini. *Homo Dei.* R. 6: 1937 nr 1 s. 11-16.
17. Częsta Komunia św. a spowiedź z pobożności. *Homo Dei.* R. 7: 1938 nr 2 s. 120-126.
18. Jeszcze słowo w doniosłej sprawie. *Homo Dei.* R. 7: 1938 nr 6 s. 511-515.
19. Jeszcze o częstej Komunii św. i spowiedzi z pobożności. *Homo Dei.* R. 8: 1939 nr 4 s. 326-333.
20. Mąż Boży wobec nadużyć małżeństwa. *Homo Dei.* R. 8: 1939 nr 1 s. 17-23.
21. Zagadnienia teologiczno-duszpasterskie. *Homo Dei.* R. 8: 1939 nr 1 s. 47-49.
22. Życie dla nieba. Z nauk duchownych Św. Alfonsa M. Liguorego w setną rocznicę kanonizacji wybrał O. St. Wójcik C.S.S.R. Tuchów 1939 Nakł. OO. Redemptorystów.
23. Apostoł znaków Bożych. *Pełnia Życia.* R. 1: 1939 nr 1 s. 34-48.
24. Cóż ofiaruję Panu memu? *Pełnia Życia.* R. 1: 1939 nr 1 s. 13-22.
25. Rzut oka na kanoniczne prawo zakonne. *Pełnia Życia.* R. 1: 1939 nr 1 s. 49-55.
26. Stan zakonny - na czym polega. *Pełnia Życia.* R. 1: 1939 nr 2 s. 151-158.
27. Z przełomowej chwili. *Pełnia Życia.* R. 1: 1939 nr 2 s. 97-104.
28. Żeby często a godnie komunikować. *Pełnia Życia.* R. 1: 1939 nr 2 s. 159-168.
29. Casus Conscientiae. De caute admittendis ad statum clericalem. *Homo Dei.* R. 15: 1946 nr 2 s. 60-64.
30. Pierwsza sobota miesiąca ku czci Niepokalanego Serca Maryi. Toruń 1946 Nakł. OO. Redemptorystów.
31. Zew Boży na Zachód ! *Homo Dei.* R. 15: 1946 nr 2 s. 69-72.
32. Casus conscientiae. Samobójstwo w obliczu tortur. *Homo Dei.* R. 16: 1947 nr 2 s. 105-108.
33. Tłum., komentarz: Księga Psalmów oraz Pieśni Biblijne Brewiarza Rzymskiego. Wr. 1947 Nakł. OO. Redemptorystów; Wyd. 2. Sandomierz 1959; Wyd. 3. Brighton 1968; Wyd. 4. W. 1983.
34. Casus conscientiae. *Homo Dei.* R. 17: 1948 nr 4 s. 478-483.
35. Okresowa wstrzemięźliwość małżeńska. *Homo Dei.* R. 17: 1948 nr 3 s. 334-352.
36. Casus conscientiae. *Homo Dei.* R. 18: 1949 nr 1 s. 92-101.
37. Mszalik Rzymski. Wr. 1949 Nakł. OO. Redemptorystów.
38. W braku Hostii konsekrowanej. *Homo Dei.* R. 18: 1949 nr 2 s. 265-266.
39. Wielki jubileusz roku 1950. *Homo Dei.* R. 19: 1950 nr 1 s. 100-109.
40. Optymizm w życiu kapłana. *Homo Dei.* R. 19: 1950 nr 6 s. 795-798.
41. "Psallam Spiritu, psallam et mente". *Homo Dei.* R. 19: 1950 nr 6 s. 803-830. -Toż. Nadb. Wr. 1950.
42. Chrzest w podnieceniu i zamieszaniu ducha. *Homo Dei.* R. 20: 1951 nr 1 s. 137-138.
43. Komunia św. w godzinach wieczornych. *Homo Dei.* R. 20: 1951 nr 1 s. 135-137.
44. Nauka teologiczno-moralna o sakramencie pokuty. *Homo Dei.* R. 20: 1951 nr 4 s. 486-506. -Toż. Nadb. Wr. 1952.
45. Pewne dubia odnośnie wyrobu wina mszalnego. *Homo Dei.* R. 20: 1951 nr 1 s. 139-144.
46. "Psalite sapienter". *Homo Dei.* R. 20: 1951 nr 1 s. 15-23.
47. Rozszerzenie jubileuszu powszechnego. *Homo Dei.* R. 20: 1951 nr 1 s. 149-153.
48. Uprzedzenie do ciągle nowych nabożeństw. *Homo Dei.* R. 20: 1951 nr 4 s. 526-530.
49. Wątpliwość o udzieleniu chrztu. *Homo Dei.* R. 20: 1951 nr 4 s. 523-526.

50. Wznowienie uroczystej Wigilii Wielkanocnej. *Homo Dei*. R. 20: 1951 nr 2-3 s. 389-392.

51. Błogosławieństwo papieskie na zakończenie rekolekcji wzgl. misji św. *Homo Dei*. R. 21: 1952 nr 2 s. 230-234.

52. O pewne reformy w Kościele. *Homo Dei*. R. 21: 1952 nr 2 s. 242-244.

53. O wierne i piękne tłumaczenie psalmów. *Homo Dei*. R. 21: 1952 nr 2 s. 238-241.

54. Wielki Tydzień według porządku wznowionego. Tekst łaciński z polskim przekładem i objaśnieniami. Wr. 1957 Wydaw. *Homo Dei*.

55. Nadzwyczajny szafarz sakramentu bierzmowania. *Homo Dei*. R. 27: 1958 nr 1 s. 121-123.

56. Post eucharystyczny. *Homo Dei*. R. 27: 1958 nr 1 s. 96-99.

57. Red.: Homo Dei. R. 27: 1958 - R. 51: 1982.

58. Tłum.: Małe oficjum o Najświętszej Maryi Pannie oraz oficjum za zmarłych. Sandomierz 1958 Wydaw. Diecezjalne.

59. Msza święta za parafian. [Odpowiedź na pytanie]. *Homo Dei*. R. 28: 1959 nr 1 s. 96-100.

60. Około muzyki świętej i liturgii w Polsce. *Homo Dei*. R. 28: 1959 nr 1 s. 135-148.

61. Spowiednik i jego podejście do penitenta. *Homo Dei*. R. 28: 1959 nr 3 s. 391-399.

62. Z akt Stolicy Świętej. O muzyce świętej i liturgii. *Homo Dei*. R. 28: 1959 nr 1 s. 104-117.

63. Dla kwitnącej nadziei przyszłości. *Homo Dei*. R. 29: 1960 nr 5-6 s. 641-648.

64. Liturgiczny skrupuł abstynenta. *Homo Dei*. R. 29: 1960 nr 3 s. 434-437.

65. Pogrzeb kościelny niemowląt. *Homo Dei*. R. 29: 1960 nr 1 s. 114-118.

66. Rec.: G. COURTOIS: "W obliczu Pana" - Rozważania dla kapłanów I. Kat. 1960. *Homo Dei*. R. 29: 1960 nr 3 s. 478-479.

67. Rec.: H. SCHMIDT: Introductio in Liturgiam Occidentalem. Romae-Friburgi-Br. 1960. *Homo Dei*. R. 29: 1960 nr 2 s. 332.

68. Wątpliwości o binacji, odpustach oraz imperacie. *Homo Dei*. R. 29: 1960 nr 1 s. 118-120.

69. Czy zdolny przyjąć św. sakramenty? *Homo Dei*. R. 30: 1961 nr 4 s. 348.

70. Próba uczniów Chrystusowych. *Homo Dei*. R. 30: 1961 nr 3 s. 193-195.

71. "Rodzina Bogiem silna". *Homo Dei*. R. 30: 1961 nr 2 s. 97-103.

72. Ta jest godzina wasza. *Homo Dei*. R. 30: 1961 nr 1 s. 1-3.

73. Udział obcych kapłanów i zakonników w pogrzebie. *Homo Dei*. R. 30: 1961 nr 4 s. 349-350.

74. Wątpliwości liturgiczne. *Homo Dei*. R. 30: 1961 nr 4 s. 350.

75. Ku prawdziwemu braterstwu kapłanów. *Homo Dei*. R. 31: 1962 nr 1 s. 1-4.

76. Łączność pomiedzy materią i formą chrztu. *Homo Dei*. R. 31: 1962 nr 2 s. 164-166.

77. Spowiedź kapłana. *Homo Dei*. R. 31: 1962 nr 1 s. 12-30.

78. W jasnych promieniach rozpoczętego soboru. *Homo Dei*. R. 31: 1962 nr 4 s. 289-294.

79. W obliczu nadchodzącego soboru powszechnego. *Homo Dei*. R. 31: 1962 nr 3 s. 193-194.

80. Auspicje nowego pontyfikatu. *Homo Dei*. R. 32: 1963 nr 3 s. 129-130.

81. Nad programem VII roku Wielkiej Nowenny, roku miłości i sprawiedliwości. *Homo Dei*. R. 32: 1963 nr 2 s. 65-66.

82. Około połowy II sesji soborowej. *Homo Dei*. R. 32: 1963 nr 4 s. 193-195.

83. Powiew ducha soborowego. *Homo Dei*. R. 32: 1963 nr 1 s. 1-4.

84. Rola rekolekcji w urabianiu ascetycznym wiernych. *Homo Dei*. R. 32: 1963 nr 1 s. 34-44.

85. Ku realizacji Konstytucji liturgicznej. *Homo Dei*. R. 33: 1964 nr 2 s. 65-72.

86. Pierwsza Konstytucja Soborowa. *Homo Dei*. R. 33: 1964 nr 1 s. 1-5.

87. Włączanie się w nurt Soboru. *Homo Dei*. R. 33: 1964 nr 3 s. 129-131.

88. Zadania przełożonych zakonnych \w realizowaniu wskazań Konstytucji o św. Liturgii. *Nasze Wiad*. (Redemp.). R. 19: 1964 nr 3 s. 19-28.

89. Do kwestii zbawienia dzieci nie ochrzczonych. *Homo Dei*. R. 34: 1965 nr 2 s. 110-114.

90. Gdy reforma liturgii wchodzi w życie. *Homo Dei*. R. 34: 1965 nr 2 s. 76-83.

91. Msze święte z uczestnictwem wiernych. *Homo Dei*. R. 34: 1965 nr 3 s. 151-161.

92. Wobec przemian w nowym świecie. *Homo Dei*. R. 34: 1965 nr 2 s. 65-67.

93. Z terenów liturgicznych. *Homo Dei*. R. 34: 1965 nr 4 s. 213-219.

94. Posoborowe znaki czasu. *Homo Dei*. R. 35: 1966 nr 1 s. 1-4.

95. Refleksje nad "dolą kapłana" w podeszłym wieku. *Homo Dei*. R. 35: 1966 nr 1 s. 51-57.

96. U progu nowego tysiąclecia. *Homo Dei*. R. 35: 1966 nr 2 s. 65-68.

97. Właściwe kierunki eschatologii w duszpasterstwie. *Homo Dei*. R. 35: 1966 nr 4 s. 228-240.

98. Dla ożywienia ducha modlitwy. *Homo Dei*. R. 36: 1967 nr 2 s. 68-73; nr 3 s. 133-146; nr 4 s. 198-207.

99. Około Konstytucji Apostolskiej "Paenitemini". *Homo Dei*. R. 36: 1967 nr 1 s. 51-60.

100. Rec.: F. BOGDAN: Najmilsze pozdrowienie. Paryż 1966. *Homo Dei*. R. 36: 1967 nr 3 s. 189-190.

101. Rec.: "Życie i Myśl". Numer specjalny zawierający dokumenty Soboru Watykańskiego II. W. PAX 1967. *Homo Dei*. R. 36: 1967 nr 3 s. 193-194.

102. W czynieniu dobrze - nie ustawajmy. *Homo Dei*. R. 36: 1967 nr 1 s. 1-4.

103. W sprawie "aggiornamento" spowiedzi osób

zakonnych. *Homo Dei.* R. 36: 1967 nr 1 s. 27-32.

104. Caritas sacerdotalis. *Homo Dei.* R. 37: 1968 nr 3 s. 135-144.

105. Celibat kapłański. *Homo Dei.* R. 37: 1968 nr 4 s. 197-210.

106. "Chrystus przede wszystkim i wszystko opiera się na Nim...". *Homo Dei.* R. 37: 1968 nr 1 s. 3-6.

107. Duszpasterstwo i życie zakonne redemptorysty. *Nasze Wiad.* (Redemp.). R. 23: 1968 nr 1-2 s. 1-20.

108. Sens ascezy a wolność dzieci Bożych. *Homo Dei.* R. 37: 1968 nr 3 s. 129-134.

109. W odpowiedzi na pewne wątpliwości. *Homo Dei.* R. 37: 1968 nr 4 s. 251-254.

110. Jako roztropni - utwierdzeni mocno w Panu. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 1 s. 3-8.

111. Przystosowana odnowa misji świętej w duchu Soboru Watykańskiego II. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 4 s. 276-281.

112. Rec.: J. MASSON: Dekret o działalności misyjnej Kościoła. (Komentarz). Pieniężno 1968. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 2 s. 143.

113. Rec.: A. St. TOMASZEWSKI: Jan XXIII i jego działalność społeczna. P. 1969. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 4 s. 301-302.

114. Rec.: E. WICHURA-ZAJDEL: Z dziejów duchowieństwa śląskiego w czasie wojny 1939-1945. W. 1969. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 4 s. 302.

115. Sługa Boży na rozdroży. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 4 s. 225-229.

116. Tłum.: Psalm 50 - Miserere. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 1 s. 63.

117. Z listów do redakcji. *Homo Dei.* R. 38: 1969 nr 4 s. 294-296.

118. Gdy łódź miotana była przez fale. *Homo Dei.* R. 39: 1970 nr 1 s. 1-3.

119. Mamy wreszcie nowy mszał. *Homo Dei.* R. 39: 1970 nr 4 s. 280-287.

120. Maryja zawsze z nami. *Homo Dei.* R. 39: 1970 nr 2 s. 102-113.

121. Rec.: Św. Ignacy LOYOLA: Pisma wybrane. T. 1-2. Kr. 1969. *Homo Dei.* R. 39: 1970 nr 2 s. 160.

122. Chrystus światłością świata. *Homo Dei.* R. 40: 1971 nr 1 s. 3-8.

123. Rec.: J. BRODRICK: Powstanie i rozwój Towarzystwa Jezusowego. T. 1: Początki Towarzystwa; T. 2: Św. Franciszek Ksawery. Kr. 1969. *Homo Dei.* R. 40: 1971 nr 1 s. 79-80.

124. Rec.: L. KACZMAREK: Charakterologia i życie wewnętrzne. Szkice z psychologii życia wewnętrznego. W. 1970. *Homo Dei.* R. 40: 1971 nr 2 s. 158-159.

125. Rycerz Apostoł Niepokalanej w aureoli błogosławionego. *Homo Dei.* R. 40: 1971 nr 4 s. 242-248.

126. Z listów do redakcji. *Homo Dei.* R. 40: 1971 nr 1 s. 73-76.

127. Z zagadnień teologiczno-prawnych. *Homo Dei.* R. 40: 1971 nr 1 s. 64-69.

128. Kapłaństwo służebne w ciężkiej sytuacji Kościoła. *Homo Dei.* R. 41: 1972 nr 2 s. 81-87.

129. Historia zbawienia i centralne prawdy chrześcijańskie w tajemnicach odnowionego Różańca. *Homo Dei.* R. 41: 1972 nr 1 s. 34-43.

130. Na marginesie Mszy bez udziału ludu. *Homo Dei.* R. 41: 1972 nr 3 s. 189-196.

131. Postawy duszpasterskie wobec kryzysu współczesnej młodzieży. *Homo Dei.* R. 41: 1972 nr 4 s. 241-250.

132. Rec.: J. BOCHENEK: Zarys ascetyki. W. 1972. *Homo Dei.* R. 41: 1972 nr 3 s. 237-238.

133. Rec.: M. VAN der MEERSCH: Mała święta Teresa. W. 1972. *Homo Dei.* R. 41: 1972 nr 4 s. 313-314.

134. Rec.: I. ZIEMBICKI: Nie samym chlebem... . P.-W. 1971. *Homo Dei.* R. 41: 1972 nr 3 s. 237.

135. Do źródeł naszej duchowości apostolskiej. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 4 s. 241-246.

136. Rec.: Bł. M. M. KOLBE: Wybór pism. W. 1973. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 4 s. 318.

137. Rec.: Wł. PADACZ: Z polskiej gleby. Kr. 1973. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 3 s. 240.

138. Rec.: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 4. Zebrał i tłum. E. SZTAFROWSKI. W. 1972. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 4 s. 316.

139. Rec.: J. PASTUSZKA: Historia psychologii. Lubl. 1971. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 1 s. 77-78.

140. Rec.: J. POPLATEK, J. PASZENDA: Słownik jezuitów artystów. Kr. 1972. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 4 s. 317-318.

141. Rec.: Słownik teologii biblijnej. Tłum. i oprac. K. ROMANIUK. P.-W. 1973. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 4 s. 316-317.

142. Rec.: TOMASZ A KEMPIS: O naśladowaniu Chrystusa. Kr. 1973. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 4 s. 318.

143. Rec.: M. WERNER: O. Honorat Koźmiński, kapucyn 1829-1916. P.-W. 1972. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 1 s. 78-79.

144. Rec.: Zawierzyliśmy miłości. T. 1-3. Kr. 1972. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 1 s. 77.

145. Wokół odnowy wspólnoty parafialnej. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 1 s. 1-6.

146. Z refleksji wielkopostnych. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 2 s. 81-84.

147. Z problematyki odnowy Różańca św. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 1 s. 62.

148. Z zagadnień liturgicznych. *Homo Dei.* R. 42: 1973 nr 1 s. 56-60; nr 3 s. 219-223; nr 4 s. 309-314.

149. Dar Boży Roku Świętego. *Homo Dei.* R. 43: 1974 nr 1 s. 3-6.

150. Wybrał i zestawił: Duch Święty mówi do Kościołów. *Homo Dei.* R. 43: 1974 nr 2 s. 81-87.

151. O ciągłe dokształcanie i urabianie duchowieństwa. *Homo Dei.* R. 43: 1974 nr 1 s. 24-31.

152. O katolicyzm żywy, świadomy i dynamiczny.

Homo Dei. R. 43: 1974 nr 3 s. 161-166.
153. Rec.: PAWEŁ VI: Charyzmat życia zakonnego. P.-W. 1974. *Homo Dei.* R. 43: 1974 nr 4 s. 313-314.
154. Rec.: Pismo Święte Nowego Testamentu. Wyd. 3. P. 1973. *Homo Dei.* R. 43: 1974 nr 2 s. 157-158.
155. Ważne zmiany co do postu eucharystycznego. *Homo Dei.* R. 43: 1974 nr 1 s. 67-68.
156. "W górę serca". *Homo Dei.* R. 43: 1974 nr 4 s. 241-248.
157. Z listów do redakcji. *Homo Dei.* R. 43: 1974 nr 1 s. 74-75.
158. Duchowo-duszpasterski wydźwięk IV Synodu Biskupów. *Homo Dei.* R. 44: 1975 nr 1 s. 1-7.
159. Posługa jednania w słowie i czynie na czasie. *Homo Dei.* R. 44: 1975 nr 2 s. 84-90.
160. Rec.: Chrześcijańska odpowiedź na pytanie człowieka. W 750-lecie służby polskich dominikanów Bogu i ludziom. Kr. 1975. *Homo Dei.* R. 44: 1975 nr 2 s. 154-155.
161. Rec.: A. JANKOWSKI, K. ROMANIUK, L. STACHOWIAK: Komentarz praktyczny do Nowego Testamentu. P.-W. 1975. *Homo Dei.* R. 44: 1975 nr 4 s. 313-314.
162. Rec.: Pozbierajcie pozostałe okruszyny. Red. J. PYTEL. W.-P. 1974. *Homo Dei.* R. 44: 1975 nr 2 s. 155-156.
163. Rec.: W. SZETELNICKI: Odbudowa kościołów w archidiecezji wrocławskiej w latach 1945-1972. R. 1975. *Homo Dei.* R. 44: 1975 nr 4 s. 314-316.
164. Stare i nowe w zreformowanej liturgii pokuty. *Homo Dei.* R. 44: 1975 nr 3 s. 164-173.
165. Duszpasterskie echa "mocnego uderzenia". *Homo Dei.* R. 45: 1976 nr 2 s. 149-155.
166. Duszpasterstwo w miejscach pielgrzymkowych. *Homo Dei.* R. 45: 1976 nr 1 s. 29-37.
167. Kapłaństwo Chrystusowe w nas i w naszych braciach. *Homo Dei.* R. 45: 1976 nr 3 s. 161-169.
168. Praca duszpastrska nad osobami zakonnymi dziś. *Homo Dei.* R. 45: 1976 nr 1 s. 54-64; nr 2 s. 105-112.
169. Radosna prawda o Zbawicielu. *Homo Dei.* R. 45: 1976 nr 2 s. 81-88.
170. Seraficzny świadek mocy Ewangelii. *Homo Dei.* R. 45: 1976 nr 4 s. 241-247.
171. U progu nowego trzechlecia duszpasterskiego. *Homo Dei.* R. 45: 1976 nr 1 s. 1-6.
172. Z serafickich pism św. Franciszka. *Homo Dei.* R. 45: 1976 nr 4 s. 291-296.
173. Brewiarz w naszym życiu kapłańskim. *Homo Dei.* R. 46: 1977 nr 2 s. 100-115.
174. Kapłan wobec współczesnych zmagań Kościoła. *Homo Dei.* R. 46: 1977 nr 1 s. 1-7.
175. Ku pokrzepieniu ducha i większej owocności pracy kapłańskiej. *Homo Dei.* R. 46: 1977 nr 4 s. 225-235.
176. Poczucie dziecięctwa Bożego w życiu chrześcijańskim. *Homo Dei.* R. 46: 1977 nr 3 s. 189-198.
177. Światło Ewangelii na wszystkie czasy. *Homo Dei.* R. 46: 1977 nr 2 s. 81-86.
178. Z obrad Kongresu Teologów Polskich w Krakowie 14-16 września 1976. *Homo Dei.* R. 46: 1977 nr 1 s. 69-72.
179. Aktualne problemy życia kontemplacyjnego. *Homo Dei.* R. 47: 1978 nr 1 s. 48-63.
180. Kapłan wobec problemu alkoholizmu. *Homo Dei.* R. 47: 1978 nr 3 s. 200-215.
181. Najważniejsze uprawnienia Zgromadzenia N. Odkupiciela. *Nasze Wiad.* (Redemp.). R. 33: 1978 nr 3 s. 82-107.
182. O dowartościowanie pokuty i sakramentu pojednania we współczesnym życiu Kościoła. *Homo Dei.* R. 47: 1978 nr 2 s. 81-93.
183. Wobec trumny 33-dniowego Pontyfikatu. *Homo Dei.* R. 47: 1978 nr 4 s. 243-245.
184. Praca duszpasterska nad osobami zakonnymi. W: *Życie zakonne w strukturze Kościoła.* R. 1979 s. 136-164.
185. Kształt życia i posługi kapłana dziś. Szereg myśli Papieża Jana Pawła II. *Homo Dei.* R. 48: 1979 nr 4 s. 241-254.
186. Rec.: W. SZAFRAŃSKI: Schizofrenia w kanonicznym procesie małżeńskim. Włocławek 1977. *Homo Dei.* R. 48: 1979 nr 3 s. 236.
187. Tłum.: Ciesz się, Polsko, Świętych Matko. *Homo Dei.* R. 48: 1979 nr 2 s. 115.
188. Wobec Stanisławowskich obchodów 900-lecia. *Homo Dei.* R. 48: 1979 nr 2 s. 81-93.
189. Duszpasterstwo wobec problemu grzechu. *Homo Dei.* R. 49: 1980 nr 3 s. 187-198.
190. Ewangelizacja ku wolności dzieci Bożych. *Homo Dei.* R. 49: 1980 nr 1 s. 1-6.
191. Rec.: H. BLESS: Zarys psychiatrii duszpasterskiej. W. 1980. *Homo Dei.* R. 49: 1980 nr 3 s. 236-237.
192. Rec.: J. STĘPIEŃ: Teologia św. Pawła. Człowiek i Kościół w zbawczym planie Boga. W. 1979. *Homo Dei.* R. 49: 1980 nr 3 s. 327-328.
193. Rec.: W. SZAFRAŃSKI: Homoseksualizm w kanonicznym procesie małżeńskim. Włocławek 1979. *Homo Dei.* R. 49: 1980 nr 2 s. 159-160.
194. Ta godzina przynagla nas do modlitwy i kontemplacji. *Homo Dei.* R. 49: 1980 nr 2 s. 81-92.
195. Wielka "tajemnica wiary" w Kościele i w życiu kapłana. *Homo Dei.* R. 49: 1980 nr 4 s. 247-258.
196. Wobec programu duszpasterskiego na rok 1980/81. *Homo Dei.* R. 49: 1980 nr 4 s. 241-246.
197. "Chrystus chlebem łamanym dla nowego świata". *Homo Dei.* R. 50: 1981 nr 4 s. 252-255.
198. Ku odnowie rodziny chrześcijańskiej. *Homo Dei.* R. 50: 1981 nr 1 s. 20-28.
199. O doskonalsze poznawanie tajemnicy Boga.

Homo Dei. R. 50: 1981 nr 3 s. 179-189.

200. Rec.: S. KISIEL: Czy jest sens wierzyć? Siedlce 1980. *Homo Dei.* R. 50: 1981 nr 1 s. 73.

201. Rec.: W. SZAFRAŃSKI: Szczęście w małżeństwie i rodzinie. Włocławek 1980. *Homo Dei.* R. 50: 1981 nr 3 s. 238-239.

202. Wciąż aktualne wezwanie Boga Ojca miłosierdzia. *Homo Dei.* R. 50: 1981 nr 2 s. 81-85.

203. Wieczna pamięć Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski. *Homo Dei.* R. 50: 1981 nr 3 s. 162-169.

204. Na progu drugiego 50-lecia "Homo Dei". *Homo Dei.* R. 51: 1982 nr 1 s. 1-7.

205. Pogłębienie kultu Bogarodzicy Maryi, Matki Kościoła, Królowej Polski. *Homo Dei.* R. 51: 1982 nr 2 s. 94-109.

206. Rec.: K. ROMANIUK: Małżeństwo i rodzina w Biblii. Kat. 1981. *Homo Dei.* R. 51: 1982 nr 2 s. 156-157.

207. Codex Iuris Canonici. Prolegomena libri V. Tuchów 1942. Mps. Bibl. Prow. OO. Red. w Tuchowie, sygn. II - 12 500.

208. Dyrektorium rekolekcjonisty osób zakonnych i duchowieństwa. W. 1964. Mps. Bibl. Prow. OO. Red. w Tuchowie, sygn. III - 1765.

II.

WOJNOWSKI J.: Wójcik Stanisław. W: *Polscy kanon.* Cz. 1. W. 1981 s. 234-236; BRUDZISZ M., KUDROŃ C.: Wspomnienie o Śp. Ojcu Stanisławie Wójciku. *Homo Dei.* R. 54: 1985 nr 4 s. 241-245; Ostatnia choroba i śmierć O. Dra Stanisława Wójcika. *Nasze Wiad.* (Redemp.). R. 38: 1985 nr 3-4 s. 36-39; RYZNAR S.: Pogrzeb śp. O. St. Wójcika. *Tamże,* s. 39-41; BAR J. R.: Śp. O. Stanisław Wójcik. *Pr. Kanon.* R. 29: 1986 nr 3-4 s. 271-272; Akta personalne. Arch. Warsz. Prow. Redemp., sygn. nr 70; Kroniki klasztorów w Tuchowie, Toruniu, Wrocławiu, Gliwicach i Warszawie.

Ks. Edward Nocuń CSSR

Wójcik Walenty (1914-1990), biskup pomocniczy sandomierski, profesor Katol. Uniw. Lubelskiego, prawnik.

Urodził się 9 IX 1914 r. w Byszówce, par. Klimontów, w rodzinie Walentego i Franciszki z Osuchów. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Klimontowie, następnie uczył się w Państwowym Gimnazjum Męskim i w Gimnazjum Biskupim w Sandomierzu, gdzie w 1934 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. W l. 1934-1939 odbył studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium Duchownym w Sandomierzu, otrzymując 11 VI 1939 r. święcenia kapłańskie z rąk bpa J. Lorka. Przez okres okupacji hitlerowskiej zatrudniony był w duszpasterstwie w następujących parafiach: Bidziny, Przybyłowice, Skarżysko Kam. (parafia św. Józefa), Bliżyn i Skarżysko Kam. (parafia Najśw. Serca Jezusowego). W grudniu 1945 r. rozpoczął studia na Wydziale Prawa Kanonicznego Katol. Uniw. Lubelskiego, wieńcząc je w 1948 r. doktoratem na podstawie pracy pt.: *Prawo celibatu w Polsce średniowiecznej*. Po studiach wrócił do Sandomierza, gdzie został zatrudniony na stanowisku wykładowcy prawa kanonicznego i prefekta Seminarium Duchownego oraz notariusza w Sądzie Duchownym. Od 1959 r. podjął wykłady na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL.

Dnia 26 X 1960 r. otrzymał prekonizację na biskupa tyt. Baris in Hellesponto, z przeznaczeniem do pracy w diecezji sandomierskiej w charakterze biskupa pomocniczego ordynariusza J. Lorka. W styczniu 1961 r. przeprowadził przewód habilitacyjny na podstawie rozprawy pt.: *Rozwój pomocy świeckiej dla Kościoła w Polsce do r. 1565*. W 1972 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1979 r. - profesora zwyczajnego. Pracę dydaktyczną na KUL-u zakończył w 1984 r., natomiast w Seminarium Duchownym uczył do końca życia. W diecezji sandomierskiej pełnił obowiązki wikariusza generalnego. Był ojcem I i II sesji Soboru Watykańskiego II. W 1966 r. wszedł do gremium sandomierskiej kapituły katedralnej, zostając w 1977 r. jej dziekanem. W okresie 3 XI 1980 r. do 1 IV 1981 r. był wikariuszem kapitulnym po śmierci bpa P. Gołębiowskiego. Przez szereg lat był członkiem Komisji Episkopatu d/s Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego, Komisji Prawnej, Rady Naukowej Episkopatu i członkiem Towarzystwa Naukowego KUL. W 1967 r. został powołany przez papieża Pawła VI do kolegium konsultorów Papieskiej Komisji d/s Rewizji

Kodeksu Prawa Kanonicznego. Potrafił łączyć pracę naukową jako profesor z pracą duszpasterską jako biskup. Zmarł 22 XI 1990 r. w Sandomierzu i został pochowany w podziemiach tamtejszej katedry.

I.

1. Wiatyk w średniowiecznym ustawodawstwie biskupów polskich. *Kron. Diec. Sand.* R. 42: 1949 s. 214-215.

2. Z dziejów kościelnego szpitalnictwa. Archidiakonat sandomierski. *Aten. Kapł.* R. 41: 1949 t. 51 s. 265-274.

3. Pierwsi misjonarze w Polsce. *Aten. Kapł.* R. 42: 1950 t. 53 s. 28-35.

4. Rec.: W. PADACZ: Zawarcie małżeństwa między nieobecnymi w rozwoju prawno - historycznym. W. 1950. *Polonia Sacra.* R. 4: 1951 s. 174-178.

5. Wiatyk w średniowiecznym ustawodawstwie biskupów polskich. *Ruch Biblij.* R. 6: 1953 s. 115-133.

6. Wprowadzenie dzwonienia na "Anioł Pański". *Kron. Diec. Sand.* R. 47: 1954 s. 62-63.

7. Dzwonienie na "Anioł Pański" w polskim prawie przedtrydenckim. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 2: 1955 s. 223-241.

8. Organizacja i działalność okręgowego oficjalatu sandomierskiego w latach 1682-1685. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 3: 1956 nr 1 s. 257-284.

9. "Prawa parafialne" według polskiego ustawodawstwa partykularnego w 1564 r. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 3: 1956 nr 2 s. 153-225.

10. Położenie religijne robotników polskich w Rzeszy w latach 1939-1945. *Aten. Kapł.* R. 29: 1957 t. 54 s. 447-451.

11. Przygotowanie kandydatek do chrztu przez benedyktynki sandomierskie w latach 1821-1825. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 4: 1957 nr 4 s. 117-130.

12. Zagadnienia prawno-kanoniczne w "Enciclopedia catholica". *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 4: 1957 nr 1 s. 133-151.

13. Instytuty świeckie. *Aten. Kapł.* R. 50: 1958 t. 57 s. 286-290.

14. Organizacja okręgowego oficjalatu sandomierskiego w latach 1531-1546. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 5: 1958 nr 3 s. 105-108.

15, Prawo celibatu w Polsce średniowiecznej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 5: 1958 nr 4 s. 55-82.

16. Prawo cmentarne w Polsce do połowy XVI wieku. *Polonia Sacra.* R. 10: 1958 nr 2 s. 165-218.

17. Problem leczenia przez kapłanów. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 732-734.

18. Rec.: H. BEUMANN: Widukind von Korve-Untersuchungen zur Geschichtsschreibung und Ideengeschichte des 10. Jahrhunderts. Weimar 1950 s. XVI, 300. *Polonia Sacra.* R. 10: 1958 nr 1 s. 286-288.

19. Rec.: R. WENSKUS: Studien zur historisch - politischen Gedankenwelt Bruns von Querfurt. Münster-Köln 1956 s. 275. *Pr. Kanon.* R. 1: 1958 nr 1-2 s. 379-386.

20. Rec.: K. QUIRIN: Die deutsche Ostsiedlung im Mittelalter. Göttingen-Frankfurt-Berlin 1954. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 5: 1958 nr 2 s. 109-112.

21. Rec.: Współczesne zagadnienia prawne. Gegenwartsprobleme des Rechts, hrsg. H. CONRAD und H. KIPP. Paderborn 1950-1958. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 1: 1958 nr 4 s. 68-72.

22. Goldtmann Józef Joachim (1782-1852). W: *Pol. słow. biogr.* T. 8: 1959-1960 s. 215-216.

23. Instygator w oficjalacie okręgowym w Sandomierzu. *Pr. Kanon.* R. 2: 1959 nr 1-2 s. 331-383.

24. Oficjalat okręgowy w Tarnowie w latach 1535-1575. *Pr. Kanon.* R. 2: 1959 nr 1-2 s. 385-390.

25. Rec.: J. CLEMENTE: Le presunzioni come mezzo di prova secondo la pratica della S. R. Rota. Friborgo (Svizzera) 1955 s. 88. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 6: 1959 nr 3 s. 143-145.

26. Rec.: R. D. MONTS: La cause immorale (Edude de jurisprudence). Paris 1956 ss. 173. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 6: 1959 nr 3 s. 145-150.

27. Włączenie zbiorów poklasztorynych do Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu. *Arch. Bibl. Muz.* T. 1: 1959-1960 nr 2 s. 50-65, summ. s. 206.

28. Wpływ sytuacji wewnętrznej państwa na wspomaganie Kościoła polskiego w średniowieczu. *Pr. Kanon.* R. 2: 1959 nr 3-4 s. 67-123.

29. Pomoc świecka dla sądownictwa kościelnego w Polsce średniowiecznej. *Pr. Kanon.* R. 3: 1960 nr 3-4 s. 33-61.

30. Problem pomocy świeckiej dla Kościoła polskiego w średniowieczu na tle sytuacji zewnętrznej. *Pr. Kanon.* R. 3: 1960 nr 1-2 s. 35-70.

31. Rec.: Dziesięć roczników "Österreichisches Archiv für Kirchenrecht" (1950-1959). *Pr. Kanon.* R. 3: 1960 nr 1-2 s. 365-381.

32. Rec.: R. A. GRAHAM: Vatican diplomacy - a study of Church and State on the international plane. Princeton-New Jersey 1959 s. XII, 442. *Pr. Kanon.* R. 3: 1960 nr 1-2 s. 382-387.

33. Rec.: L'Année canonique w latach 1952-1959. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 7: 1960 nr 2 s. 133-140.

34. Udzielenie pomocy monarszej Kościołowi w Polsce średniowiecznej. *Pr. Kanon.* R. 3: 1960 nr 1-2 s. 71-86. Nadb.: W. 1960 ss. 16.

35. Zagadnienie pomocy świeckiej w sprawach gospodarczych Kościoła w Polsce średniowiecznej. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 7: 1960 nr 4 s. 53-90.

36. Ks. Andrzej Wyrzykowski (1879-1955). *Arch. Bibl. Muz.* T. 2: 1961 z. 1-2 s. 298-302.

37. Powstanie i wygaśnięcie kapituły kolegiackiej w Klimontowie. *Pr. Kanon.* R. 4: 1961 nr 1-4 s. 35-77.
38. Projekt statutu i regulaminu biblioteki diecezjalnej (seminaryjnej). *Arch. Bibl. Muz.* T. 2: 1961 z. 1-2 s. 177-184.
39. Rec.: S. PŁODZIEŃ: Querela nullitatis jako środek odwoławczy od wyroków w prawie kanonicznym. Lubl. 1959 ss. 180. *Rocz. Teol.-Kanon.*T. 8: 1961 nr 4 s. 119-127.
40. Środki wykonawcze nadawane biskupom polskim w średniowieczu. *Nasza Przeszł.* T. 13: 1961 s. 5-16. Nadb. Kr. 1961 ss. 12.
41. Uprawnienia oficjałów okręgowych w Sandomierzu w sprawach małżeńskich. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 8: 1961 nr 4 s. 77-110.
42. Zakaz leczenia przez duchownych w prawie kanonicznym. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 8: 1961 nr 1 s. 39-74.
43. Cenniejsze rękopisy Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu [katalog]. *Arch. Bibl. Muz.* T. 4: 1962 s. 259-330. Nadb. Lubl. 1962 ss. 72.
44. Ks. Paweł Rzeczycki (1578-1643). *Arch. Bibl. Muz.* T. 5: 1962 s. 373-374.
45. Miasto i Kościół w Sandomierzu w XVI-XVIII w. *Czas. Pr. Hist.* T. 14: 1962 nr 2 s. 93-125.
46. Odezwa pasterska [...] do młodzieży i dzieci od grobu św. Stanisława Kostki w Rzymie. *Kron. Diec. Sand.* R. 55: 1962 s. 360-362.
47. Prawo małżeńskie w praktyce oficjalatu okręgowego w Sandomierzu. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 9: 1962 nr 3 s. 115-141.
48. Procedura w załatwianiu spraw małżeńskich w oficjalacie okręgowym w Sandomierzu. *Rocz. Teol. - Kanon.* T. 9: 1962 nr 1 s. 99-127.
49. Rec.: H. U. EVERS: Der Richter und das unsittliche Gesetz. Berlin 1956 Walter de Gruyter und Co. ss. VIII, 154. *Pr. Kanon.* R. 5: 1962 nr 1-2 s. 291-297.
50. Rec.: L. V. MÉJAN: La séparation des Eglises et de l'état-l'oevre de Louis Méjan. Paris 1959 Presses Universitaires de France ss. XVI, 571. *Pr. Kanon.* R. 5: 1962 nr 1-2 s. 297-305.
51. Rec.: M. MYRCHA: Prawo karne - komentarz do piątej księgi kodeksu prawa kanonicznego. T. 2 - Kara, cz. 1 - Przepisy ogólne. W. 1960 ss. 1032. *Pr. Kanon.* R. 5: 1962 nr 3-4 s. 295-302.
52. Rec.: A. PETRANI: Nauka prawa kanonicznego w Polsce w XVIII i XIX wieku. Lubl. 1961 ss. 396. *Zesz. Nauk KUL.* R. 5: 1962 nr 4 s. 131-134.
53. Zagadnienia organizacyjne i proceduralne podczas I sesji Soboru Watykańskiego II. *Pr. Kanon.* R. 5: 1962 nr 3-4 s. 47-81.
54. Archiwum i biblioteka kapituły w Sandomierzu. *Arch. Bibl. Muz.* T. 7: 1963 s. 5-41. Nadb. Lubl. 1963 ss. 37.
55. Instytucja witrykusów w świetle śląskich protokołów wizytacyjnych z XVII w. *Pr. Kanon.* R. 6: 1963 nr 1-4 s. 49-74. Nadb. W. 1963 ss. 26.
56. Ks. Jan Wiśniewski (1876-1943). *Arch. Bibl. Muz.* T. 6: 1963 s. 279-294. Nadb. Lubl. 1963 ss. 16.
57. Organizacja i działalność oficjalatu okręgowego w Kielcach w latach 1551-1635. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 10: 1963 nr 3 s. 29-37.
58. Przemówienie [...] wygłoszone dnia 16 grudnia 1962 r. w Bazylice Sandomierskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 56: 1963 s. 4-9.
59. Rec.: M. CONDORELLI: I fondamenti giuridici della tolleranza religiosa nell'elaborazione canonistica dei secoli XII-XIV. Contributo storico dogmatico. Milano 1960 ss. 172. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 10: 1963 nr 3 s. 125-131.
60. Rec.: M. C. DEL RE: Il reato determinato da movente religioso. Milano 1961. Dott. A. Giuffré Editore ss. 112. *Pr. Kanon.* R. 6: 1963 nr 1-4 s. 594-598.
61. Rec.: O. A. GERMANN: Präjudizien als Rechtsquelle. Eine Studie zu den Methoden der Rechtsfindung. Stockholm-Göteborg-Uppsala 1960 ss. 52. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 10: 1963 nr 3 s. 131-134.
62. Rec.: A. D'HAENENS: L'Abbaye Saint - Martin de Tournai de 1290 á 1350-origines, évolution et dénouement d'uné crise. Louvain 1961 ss. 321. *Pr. Kanon.* R. 6: 1963 nr 1-4 s. 591-593.
63. Rec.: A. REBER: Katholische und protestantische Rechtsbegründung heute. Frankfurt am Main 1962 ss. 125. *Pr. Kanon.* R. 6: 1963 nr 1-4 s. 603-608.
64. Rec.: Staatsverfassung und Kirchenordnung. Festgabe für Rudolf Smend zum 80. Geburstag, herausgegeben von K. HESSE, S. REICKE, U. SCHEUNER. Tübingen 1962 ss. 466. *Pr. Kanon.* R. 6: 1963 nr 1-4 s. 598-603.
65. Ulepszenia organizacji i procedury podczas II sesji Soboru Watykańskiego II. *Pr. Kanon.* R. 7: 1964 nr 1-2 s. 355-373.
66. Ks. Józef Rokoszny (1870-1931). *Arch. Bibl. Muz.* T. 10: 1965 s. 281-293.
67. Problemy organizacji i procedury podczas III sesji Soboru Watykańskiego II. *Pr. Kanon.* R. 8: 1965 nr 2 s. 129-150.
68. Rec.: P. D. FALTIN: De obligatione impendendi fructus beneficii superfluos pro pauper aut piis causis. R. 1963 s. 133, nlb. 2. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 12: 1965 nr 5 s. 151-154.
69. Rec.: Im Dienste des Rechtes in Kirche und Staat. Festschrift zum 70. Geburtstag von Univ. Professor Prälat dr theol. et dr iur. Franz Arnold. Herausgeber: W. PLÖCHL, I. GAMPL. Wien 1963 ss. X, 374. *Pr. Kanon.* R. 8: 1965 nr 1 s. 133-140.
70. Stan badań nad bł. Wincentym Kadłubkiem. Streszczenie prelekcji wygłoszonej przez J. E. ks. biskupa dr W. Wójcika w dniu 20 X 1964 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 58: 1965 s. 16-18.
71. Znaczenie uchwał Soboru Trydenckiego dla

historii prawa kanonicznego. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 8: 1965 nr 2 s. 3-12.

72. Biskup Zygmunt Łoziński (1870-1932). *Aten. Kapł.* R. 58: 1966 t. 69 s. 171-175.

73. Pomoc świecka dla Kościoła Polskiego w sprawach szerzenia i ochrony wiary od 1565. *Pr. Kanon.* R. 9: 1966 nr 1-2 s. 51-111.

74. Przechowywanie Eucharystii na Śląsku w XVI-XVII w. W: Pastori et Magistro. Red. A. KRUPA. Lubl. 1966 s. 185-202.

75. Rec.: Concilium - Revue internationale Théologie 1 (1965) z. 8 s. 625-712. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 9: 1966 nr 3 s. 73-75.

76. Rec.: N. RUF: Furcht und Zwang im kanonischen Eheprozess unter besonderer berücksichtigung der Ehesimulation. Freiburg - Basel - Wien 1963 ss. 148. *Pr. Kanon.* R. 9: 1966 nr 3-4 s. 395-400.

77. Rozwój organizacji i procedury podczas IV sesji Soboru Watykańskiego II. *Pr. Kanon.* R. 9: 1966 nr 3-4 s. 309-337. Nadb. W. 1966 ss. 29.

78. Ściganie lekceważących przykazania i trwających w karach kościelnych w Polsce do 1565 r. *Nasza Przeszł.* T. 25: 1966 s. 33-38. Nadb. Kr. 1966 ss. 36.

79. Udział kapłanów w zarządzie Kościołem. *Aten. Kapł.* R. 58: 1966 t. 69 s. 209-222.

80. Doktryny średniowieczne o stosunku dwu władz i udzielania pomocy świeckiej. *Pr. Kanon.* R. 10: 1967 nr 1 s. 105-142.

81. Interwencje monarsze u sędziów kościelnych w Polsce XV-XVI wieku. *Czas. Pr.-Hist.* T. 19: 1967 z. 2 s. 89-115.

82. Rec.: S. F. BEŁCH: Paulus Vladimiri and his doctrine concerning international law and politics. Vol. I-II. Mouton and Co. London - The Hague - Paris 1965 ss. 1292, il. 12. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 10: 1967 nr 3 s. 71-73.

83. Rec.: Concilium - Revue internationale de Théologie 2 (1966) z. 8 s. 567-654. *Pr. Kanon.* R. 10: 1967 nr 3-4 s. 337-342.

84. Rec.: M. IAISER: Der Gute Glaube im Codex iuris canonici. Münchener Theologische Studien, III Kanonistische Abteilung 22 Band. München 1965 ss. XXIII, 246. *Pr. Kanon.* R. 10: 1967 nr 3-4 s. 348-350.

85. Rec.: Pastori et Magistro - praca zbiorowa. Lubl. 1966 ss. 510. *Pr. Kanon.* R. 10: 1967 nr 3-4 s. 334-337.

86. Rec.: H. PLATELLE: La justice seigneuriale de l'abbaye de Saint Amand - son organisation judiciaire sa procédure et sa compétence du XIe, au XVIe siécle. Louvain 1965 ss. 462, plansz 5, map 2. *Pr. Kanon.* R. 10: 1967 nr 3-4 s. 342-346.

87. Rec.: R. A. STRIGL: Das Funktions Verhältnis zwischen Kirchlicher Strafgewalt und Öffentlichkeit - Grundlagen, Wandlungen, Aufgaben. München 1965 ss. XXVI, 240. *Pr. Kanon.* R. 10: 1967 nr 3-4 s. 350-355.

88. Organizacja i procedura Synodu Biskupów. *Aten. Kapł.* R. 60: 1968 t. 71 s. 142-158.

89. Prawo zwyczajowe w polskim ustawodawstwie synodalnym po 1918 r. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 15: 1968 nr 5 s. 67-84.

90. Rada kapłańska. *Aten. Kapł.* R. 60: 1968 t. 71 s. 221-233.

91. Rec.: P. LANDAU: Die Entstehung des kanonischen Infamiebegriffs von Gratian bis zur Glossa ordinaria. Köln-Graz 1956 ss. VIII, 176. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 15: 1968 nr 5 s. 119-120.

92. Z przeszłości diecezji sandomierskiej. VI. Konsystorz jeneralny - Kuria Diecezjalna w Sandomierzu (1818-1968). *Kron. Diec. Sand.* R. 61: 1968 s. 213-234.

93. Kościelne ustawodawstwo partykularne w Polsce przedrozbiorowej na tle powszechnego prawodawstwa kościelnego. W: *Księga Tysiąclecia katolicyzmu w Polsce.* Red. M. RECHOWICZ. T. 1. Lubl. 1969 s. 423-502. -Toż w j. angielskim, s. 245-278.

94. Prace nad nowym kodeksem prawa kanonicznego. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 12: 1969 nr 2 s. 43-54.

95. Rada Duszpasterska. *Aten. Kapł.* R. 61: 1969 t. 73 s. 299-312.

96. Rec.: Kirche und Staat. Festschrift für Bischof D. Hermann Kunst D. D. im 60. Geburtstag am 21. Januar 1967. Herausgegeben von K. ALAND, W. SCHNEEMELCHER. Berlin 1967 ss. 317. *Pr. Kanon.* R. 12: 1969 nr 3-4 s. 357-366.

97. Rec.: M. OLEŚ: The Armenian Law in the Polish Kingdom (1356-1519) a juridical and historical Study. R. 1966 ss. 125. *Pr. Kanon.* R. 12: 1969 nr 3-4 s. 366-370.

98. Rec.: Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne. T. 1. Katowice 1968 ss. 184, nlb. 2, il. 4. *Stud. Theol. Vars.* R. 7: 1969 nr 2 s. 311-315.

99. Rec.: H. D. WOJTYSKA: Cardinal Hosius legate to the Council of Trent. Institute of Ecclesiastical Studies. R. 1967 ss. XXXI, 411. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 12: 1969 nr 1 s. 73-75.

100. Z przeszłości diecezji sandomierskiej. IX. Rozwój duszpasterstwa (1818-1968). *Kron. Diec. Sand.* R. 62: 1969 s. 54-66, 89-96.

101. Bp Paweł Kublicki (1871-1944). *Stud. Theol. Vars.* R. 8: 1970 nr 2 s. 253-286.

102. Formy zespołowego apostolstwa świeckich w świetle dekretu "Apostolicam actuositatem". *Pr. Kanon.* R. 13: 1970 nr 1-2 s. 181-202.

103. Ks. Aleksander Bastrzykowski (1879-1958). *Nasza Przeszł.* T. 33: 1970 s. 201-214. Nadb. Kr. 1970 ss. 14.

104. Międzynarodowy Kongres Prawa Kanonicznego w Rzymie. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 13: 1970 nr 2 s. 63-66.

105. Pierwsze nadzwyczajne zebranie Synodu

Biskupów. *Aten. Kapł.* R. 62: 1970 t. 75 s. 304-329.

106. Rec.: M. BOELLENS: Die Klerikerehe in der Gesetzgebung der Kirche unter besonderer Berücksichtigung der Strafe. Eine rechtsgeschichtliche Untersuchung von den Anfängen der Kirche bis zum Jahre 1139. Paderborn 1968 Ferd. Schöningh ss. 192. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 13: 1970 nr 2 59-62.

107. Rec.: Rocznik Teologiczny Śląska Opolskiego. T. 1. Opole 1968 Wyd. Św. Krzyża ss. 484. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 3 s. 181-184.

108. Rec.: J. WEITZEL: Begriff und Erscheiungsformen der Simonie bei Gratian der Dekretisten. Münchener Theologische Studien III Kanonistische Abteilung 25 Band. München 1967 ss. XVI, 155. *Pr. Kanon.* R. 13: 1970 nr 3-4 s. 373-377.

109. Rozwój instytucji rad kapłańskich. *Aten. Kapł.* R. 62: 1970 t. 75 s. 441-448.

110. Stan prac nad rewizją kodeksu prawa kanonicznego. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 13: 1970 nr 2 s. 69-70.

111. Synody polskie w latach 1918-1968 na tle rozwoju ustawodawstwa synodalnego w Polsce. *Pr. Kanon.* R. 13: 1970 nr 3-4 s. 127-165.

112. Z przeszłości diecezji sandomierskiej. XV. Działalność charytatywna ks. Dominika Ściskały [w l. 1939-1945]. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 208-210.

113. [List gratulacyjny z okazji srebrnego jubileuszu "Naszej Przeszłości"]. *Nasza Przeszł.* T. 36: 1971 s. 17-20.

114. Rec.: K. BLASCHKE, W. HAUPT, H. WIESSNER: Die Kirchenorganisation in der Bistümern Meissen. Merseburg und Naumbung im 1500. Weimar 1969 Hermannlaus Nachfolger 4 ss. 104, map 15. *Pr. Kanon.* R. 14: 1971 nr 1-2 s. 341-345.

115. Rec.: Miscellanea in honorem Dini Staffa et Pericks Felici S. R. E. Cardinalium. *Apollinaris.* I. 40: 1967 nr 1-4 ss. 642; II. 41: 1968 nr 1-4 ss. 600. *Pr. Kanon.* R. 14: 1971 nr 1-2 s. 334-341.

116. Rec.: H. O. SCHWÖBEL: Der diplomatische Kampf zwischen Ludwig dem Bayern und der römischen Kurie im Rahmen des kanonischen Absolutionsprozesses 1330-1346. Weimar 1968 Hermann Böhlaus Nachf. ss. 490. *Rocz. Teol.-Kanon.* R. 18: 1971 nr 5 s. 143-146.

117. Tak zwana reforma klasztorów w 1864 r. w diecezji sandomierskiej. *Arch. Bibl. Muz.* T. 23: 1971 s. 343-360. Nadb. Lubl. 1971 ss. 18.

118. Z przeszłości diecezji sandomierskiej. XVIII. Troska o formację kapłańską w Seminarium Duchownym w Sandomierzu (1820-1970). *Kron. Diec. Sand.* R. 64: 1971 s. 197-216.

119. Diecezja sandomierska 1818-1968. W: *Studia i Materiały.* R. 1972 s. 29-42.

120. Nauczanie prawa kanonicznego w Seminarium Duchownym w Sandomierzu (1820-1970). *Pr. Kanon.* R. 15: 1972 nr 3-4 s. 99-124.

121. Posoborowe eksperymenty z synodami. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 19: 1972 nr 2 s. 17-30.

122. Postęp prac nad rewizją kodeksu prawa kanonicznego. *Pr. Kanon.* R. 15: 1972 nr 1-2 s. 277-296.

123. Rec.: W. AYMANS: Kollegium und Kolegiale Akt im kanonischen Recht. Theologische Studien III Kanonistische Abteilung 28 Band. München 1969 ss. XXIII, 206. *Pr. Kanon.* R. 15: 1972 nr 3-4 s. 260-262.

124. Rec.: H. SCHMITZ: Appellatio extraiudicalis. Entwicklungslinien einer kirchlichen Gerichtsbarkeit über die Verwaltung im Zeitalter der klassischen Kanonistik (1140-1348). Münchener Theologische Studien III Kanonistische Abteilung 29 Band. München 1970 ss. XX, 161. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 19: 1972 nr 5 s. 119-122.

125. Reforma prawa kanonicznego. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 5. W. 1972 s. 321-344.

126. Synod Biskupów 1971. *Aten. Kapł.* R. 64: 1972 t. 79 s. 337-368.

127. Z przeszłości diecezji sandomierskiej. XX. Ks. Stanisław Koprowski (1871-1947). *Kron. Diec. Sand.* R. 65: 1972 s. 102-115.

128. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973: Aklamacja, szp. 237-238; 129. Alciati Andrea, szp. 319; 130. Apostolskie listy, szp. 821; 131. Arenga, szp. 901.

132. Nowa procedura oceniania doktryn przez Stolicę Apostolską. W: *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej.* Lubl. 1973 s. 309-318.

133. Nowa procedura zgłaszania kandydatów do biskupstwa. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 16: 1973 nr 1 s. 39-47.

134. Rec.: G. LO CASTRO: La qualificazione giuridica delle deliberazioni conciliari nelle fonti di diritto canonico. Milano 1970 ss. 306. *Pr. Kanon.* R. 16: 1973 nr 1-2 s. 293-299.

135. Rec.: A. CSIZMADIA: Rechtliche Beziehungen von Staat und Kirche in Ungarn vor 1944. Akadémiai Kiado Budapest 1971 ss. 296. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 6: 1973 s. 357-362.

136. Rec.: M. ERBSTÖSSER: Sozialreligiosöse Strömungen im späten Mittelalter. Berlin 1970 ss. 174. *Pr. Kanon.* R. 16: 1973 nr 1-2 s. 289-293.

137. Rec.: G. PETROWICZ: La Chiesa Armena in Polonia, parte prima: 1350-1624. R. 1971 ss. XXII, 221. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 20: 1973 nr 5 s. 118-121.

138. Zagadnienia dyskutowane w nowym prawie o małżeństwach mieszanych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 20: 1973 nr 5 s. 5-28.

139. Aprobata przez Kongregację Soboru statutów synodu prowincjalnego odbytego w Warszawie w 1643 r. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 21: 1974 nr 5 s. 19-33.

140. Bp Antoni Sotkiewicz (1826-1901). *Pr. Kanon.* R. 17: 1974 nr 1-2 s. 169-194.

142. Korektury rzymskie w statutach synodu diecezji włocławskiej z 1592 r. *Pr. Kanon.* R. 17: 1974 nr 1-2 s. 91-100.

143. Odezwa z okazji złotego jubileuszu kapłaństwa J. E. Biskupa dra Piotra Gołębiowskiego, administratora apostolskiego diecezji sandomierskiej. *Kron. Diec. Sand.* R. 67: 1974 s. 252-255.

144. Rec.: E. A. DE MENDIETA: Mount Athos - the Garden of the Panaghia. Amsterdam 1972 ss. 360 map 1. *Pr. Kanon.* R. 17: 1974 nr 3-4 s. 289-297.

145. Rec.: S. KURAŚ: Przywileje prawa niemieckiego miast i wsi małopolskich XIV-XV wieku. Wr.-W.-Kr.-Gd. 1971 Instytut Historii PAN ss. 210. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 17: 1974 nr 3 s. 125-127.

146. Stosunek Kościół - państwo według Vaticanum II. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 26: 1975 nr 1 s. 39-48. -Toż. Pod zm. tyt.: Kościół a państwo w świecie współczesnym [fragm.]. *Tyg. Powsz.* R. 28: 1974 nr 44 s. 1-3.

147. Ks. Stanisław Celestyn Puławski (1866-1937). *Pr. Kanon.* R. 18: 1975 nr 1-2 s. 185-209.

148. Projekt rozszerzenia kolegium wyborców papieża. *Pr. Kanon.* R. 18: 1975 nr 1-2 s. 25-67.

149. Rec.: G. PETROWICZ: I Fratres unitores nella Chiesa Armena (1330-1360). R. 1969. *Pr. Kanon.* R. 18: 1975 nr 3-4 s. 331-333.

150. Rec.: L. SPINELLI: Prospettive canonistische nella Chiesa di oggi S. T. E. M. - Mucchi Moderna 1973 ss. 179. *Pr. Kanon.* R. 18: 1975 nr 1-2 s. 257-265.

151. Reforma przepisów o "secretum pontificium". *Zesz. Nauk. KUL.* R. 18: 1975 nr 2 s. 3-10.

152. Statuty synodu diecezji smoleńskiej z 1645 r. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 22: 1975 nr 5 s. 73-84.

153. Śp. ks. Józef Stępień [homilia żałobna]. *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975 s. 117-120.

154. Wizytacje biskupów polskich "ad limina" do roku 1911. *Pr. Kanon.* R. 18: 1975 nr 3-4 s. 131-179.

155. Z przeszłości diecezji sandomierskiej. XXV. Bp. Antoni Sotkiewicz (1826-1901). *Kron. Diec. Sand.* R. 68: 1975 s. 171-188.

156. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Bastrzykowski Aleksander, szp. 96; 157. Biskup. I. Zarys historyczny. B. Powołanie. C. Przymioty. D. Uprawnienia i przywileje. E. Obowiązki, szp. 589-591; 158. Biskup. I. Zarys historyczny. F. W Polsce, szp. 591-592. Współautor: W. MÜLLER; 159. Biskup. III. W prawie kanonicznym, szp. 597-599; 160. Brachium saeculare, szp. 991; 161. Bulla, szp. 1192-1194; 162. Bulla in Coena Domini, szp. 1194; 163. Bullarium, szp. 1194-1195. Współautor: J. KRUKOWSKI; 164. Celibat. IV. W Kościele katolickim. A. Kościoły wschodnie, szp. 1398-1399. Współautor: M. SZEGDA; 165. Celibat. IV. W Kościele katolickim. B. Kościół Zachodni, szp. 1399-1403. Współautor: A. SZAFRAŃSKI.

166. Ks. Marcin Ziółkowski (1914-1976). *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 186-192.

167. Ks. Stanisław Krasa (1894-1976). *Kron. Diec. Sand.* R. 69: 1976 s. 181-186.

168. Okres koordynacji w pracach nad rewizją kodeksu prawa kanonicznego. *Zesz. Nauk. KUL.* R. 19: 1976 nr 1 s. 59-62.

169. Prace nad prawem patrymonialnym Kościoła. *Summarium.* R. 5: 1976 [wyd.] 1978 s. 47-48.

170. Rec.: Das Hochstift Miessen. Aufsätze sächsischen Kirchengeschichte. Herausgegeben von F. LAU. Berlin 1973 ss. 403. *Pr. Kanon.* R. 19: 1976 nr 1-2 s. 271-280.

171. Rec.: O. HEGGELBACHER: Geschichte des Frühchristlichen Kirchenrechts bis zum Konzil vom Nizäa 325. Freiburg-Schweiz 1974 ss. XXIX, 251. *Pr. Kanon.* R. 19: 1976 nr 3-4 s. 249-262.

172. Rec.: G. PETROWIVZ: I copisti e scrittori Armeni di Polonia nei secoli XV-XVIII. Estratto da "Mélanges Eugéne Tisserant". Vol. III Citta del Vaticano 1964 s. 141-174. *Arch. Bibl. Muz.* T. 32: 1976 s. 301-302.

173. Wpływ kodyfikacji praskiej z 1349 r. na polskie ustawodawstwo synodalne. *Colloq. Sal.* T. 8: 1976 s. 235-264.

174. Wytyczne w nauczaniu prawa kanonicznego kandydatów do kapłaństwa. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 23: 1976 nr 5 s. 1-21.

175. Zwoływanie synodów w świetle relacji biskupów polskich "ad limina" do XX wieku. *Pr. Kanon.* R. 19: 1976 nr 1-2 s. 149-184.

176. Ks. Julian Młynarczyk (1882-1950). *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 24: 1977 nr 5 s. 11-18.

177. Nowe prawo o wyborze papieża. *Pr. Kanon.* R. 20: 1977 nr 3-4 s. 89-107.

178. Oczekiwana rewizja prawa kościelnego. *Tyg. Powsz.* R. 31: 1977 nr 36 s. 3.

179. Prace nad prawem patrymonialnym Kościoła. *Pr. Kanon.* R. 20: 1977 nr 1-2 s. 213-229.

180. Śp. ks. Jan Cibor (1898-1976). *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 280-285.

181. Z przeszłości diecezji sandomierskiej. XXX. Bp. Franciszek Jop (1897-1976). [Działalność w Sandomierzu]. *Kron. Diec. Sand.* R. 70: 1977 s. 161-179.

182. Bibliografia prac biskupa Franciszka Jopa. *Stud. Teol.-Hist. Śl. Opol.* T. 6: 1978 s. 95-106. Współautor: H. SOBECZKO.

183. Działalność biskupa Franciszka Jopa w Sandomierzu (1922-1952). *Stud. Teol.-Hist. Śl. Opol.* T. 6: 1978 s. 25-33.

184. Rec.: O. FUMAGALLI-CARULLI: Inteliletto e voluntá nel consenso matrimoniale in diritto canonico. Milano 1974. *Pr. Kanon.* R. 21: 1978 nr 1-2 s. 245-254.

185. Rec.: E. M. SQUERZO: Evoluzione storico - giuridica dell'istituto della sepoltura ecclesiastica. Milano 1976 ss. 345. *Pr. Kanon.* R. 21: 1978 nr 3-4 s. 249-252.

186. Rękopisy Biblioteki Kapitulnej w Sandomierzu [katalog]. *Arch. Bibl. Muz.* T. 36: 1978 s. 79-103. Nadb. Lubl. 1978 ss. 25.

187. Rozwój seminariów trydenckich w Polsce w świetle sprawozdań biskupich "ad limina" do XX wieku. *Pr. Kanon.* R. 21: 1978 nr 3-4 s. 137-155; R. 22: 1979 nr 1-2 s. 157-201.

188. Schemat nowego kodeksu prawa kanonicznego. *Pr. Kanon.* R. 21: 1978 nr 1-2 s. 279-281.

189. Starodruki w Bibliotece Kapituły Sandomierskiej. *Arch. Bibl. Muz.* T. 37: 1978 s. 249-260. Nadb. Lubl. 1978 ss. 12.

190. Chorepiskop. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 232.

191. Demeryci. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 1141.

192. Rec.: H. J. DIESNER: Isidor von Sevilla und das westgotische Spanien. Berlin 1977 ss. 127. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 26: 1979 nr 5 s. 97-100.

193. Rec.: J. L. HAROUEL: Les designations épiscopales dans le droit contemporain Presses Universitaires de France. Paris 1977 ss. 142. *Pr. Kanon.* R. 22: 1979 nr 3-4 s. 283-287.

194. Rec.: T. KÖRNER: Iuramentum und frühe Friedensbewegung (10.-12. Jahrhundendert). Berlin 1977 ss. 138. *Pr. Kanon.* R. 22: 1979 nr 3-4 s. 310-313.

195. Rec.: J. ROHDE: Urchristliche und frühkatholische Ämter. Berlin 1976 ss. 220. *Pr. Kanon.* R. 22: 1979 nr 3-4 s. 277-283.

196. Śp. ks. Julian Jarzyna. *Kron. Diec. Sand.* R. 72: 1979 s. 185-192.

197. Donioślejsze inicjatywy prawodawcze w uchwałach współczesnego synodu biskupów w RFN. *Pr. Kanon.* R. 23: 1980 nr 3-4 s. 45-69.

198. Działalność charytatywna ks. Dominika Ściskały w Radomiu. *Stud. Sand.* T. 1: 1980 s. 75-82.

199. Konkordat polski z 1925 r. Próba oceny. W: *Kościół w II Rzeczypospolitej.* Red. Z. ZIELIŃSKI, S. WILK. Lubl. 1980 s. 15-34.

200. Ksiądz Stefan Żuchowski (1666-1716). Uczony, pisarz i bibliofil. *Arch. Bibl. Muz.* T. 40: 1980 s. 161-169. Nadb. Lubl. 1980 ss. 9.

201. Rec.: Kirche und Staat auf Distanz-Historische und aktuelle Perspektiven. Hrsg. G. DENZLER. München 1977 ss. 263. *Pr. Kanon.* R. 23: 1980 nr 3-4 s. 304-316.

202. Rec.: V. PESCHKA: Grundprobleme der modernen Rechtsphilosophie. Budapest 1974 ss. 236. *Stud. Sand.* T. 1: 1980 s. 351-360.

203. Rozwój organizacyjny terytoriów włączonych w roku 1818 do diecezji sandomierskiej. *Stud. Sand.* T. 1: 1980 s. 15-34.

204. Rozwój powojennych konkordatów. *Pr. Kanon.* R. 23: 1980 nr 1-2 s. 21-31.

205. Błasikiewicz Henryk (1899-1952). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 1 s. 39.

206. Chrzanowski Edward (1873-1954). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 1 s. 79-80.

207. Domy demerytów w Królestwie Polskim. (1836-1885). *Pr. Kanon.* R. 24: 1981 nr 3-4 s. 225-255.

208. Dyskusja nad stosunkiem zreformowania prawa o patrymonium Kościoła do praw cywilnych. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 8: 1981 nr 5 s. 27-41.

209. Gajkowski Jan (1866-1919). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 1 s. 136.

210. Grelewski Stefan (1898-1941). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 1 s. 160-161.

211. Informacja: czy w zbiorach sandomierskich znajdują się archiwalia klasztorów bernardyńskich? *Stud. Sand.* T. 2: 1981 [wyd.] 1982 s. 502-503.

212. Krasa Stanisław (1894-1976). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 1 s. 253.

213. Ks. Adam Szymański (1880-1956). *Stud. Sand.* T. 2: 1981 [wyd.] 1982 s. 311-338.

214. List pasterski na Wielki Post 1981 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 14-17.

215. Młynarczyk Julian (1882-1950). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 s. 42-43.

216. Odezwa [...] po zgonie ks. bpa P. Gołębiowskiego. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 13-14.

217. Odezwa na miesiąc marzec 1981 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 22.

218. Odezwa na Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan 18-25 I 1981 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 21.

219. Porządek konferencji dekanalnych w I-szym półroczu 1981 r. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 23-24.

220. Przemówienie ks. bpa Walentego Wójcika na pogrzebie bpa [Piotra Gołębiowskiego]. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 28-32.

221. Puławski Stanisław Celestyn (1866-1937). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 s. 129-130.

222. Rec.: M. CLAUS: Die Beziehungen des Vatikans zu Polen während des 2. Weltkrieges. Köln - Wien 1979 ss. XXVI, 207. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 28: 1981 nr 5 s. 177-180.

223. Rola konferencji biskupów w relacji do państwa. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 29: 1982 nr 5 s. 13-29.

224. Słowo biskupów diecezji sandomiersko - radomskiej na pierwszą rocznicę śmierci bpa Piotra Gołębiowskiego. *Kron. Diec. Sand.* R. 74: 1981 s. 245-246. Współautorzy: E. MATERSKI, S. SYGNET.

225. Sotkiewicz Antoni (1826-1901). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 s. 181-182.

226. Sprawy powstania listopadowego w "aktach dekanatów" Archiwum Kurii Diecezjalnej w Sandomierzu. *Arch. Bibl. Muz.* T. 43: 1981 s. 203-216. Nadb. Lubl. 1981 ss. 14.

227. Sternik Jan (1869-1899). W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 s. 192.

228. Strzelecki Bolesław (1896-1941). W: *Polscy kanoniści*. Cz. 2 s. 194.
229. Sznuro Józef (1898-1941). W: *Polscy kanoniści*. Cz. 2 s. 204-205.
230. Śp. ks. Andrzej Łukasik. *Kron. Diec. Sand*. R. 74: 1981 s. 267-281.
231. Tworek Antoni (1897-1942). W: *Polscy kanoniści*. Cz. 2 s. 221.
232. Wezwanie duchowieństwa na rekolekcje do Sandomierza w 1981 r. *Kron. Diec. Sand*. R. 74: 1981 s. 62-65.
233. Wiącek Jan (1900-1973). W: *Polscy kanoniści*. Cz. 2 s. 227-228.
234. Wizytacjie biskupie w parafiach. *Kron. Diec. Sand*. R. 74: 1981 s. 61-62.
235. Wyrzykowski Andrzej (1879-1955). W: *Polscy kanoniści*. Cz. 2 s. 240-241.
236. Z zagadnień kościelnego prawa patrymonialnego. W: *Kościół i prawo*. Red. J. KRUKOWSKI. T. 1. Lubl. 1981 s. 243-250.
237. Zasady wynagrodzenia katechetów. *Kron. Diec. Sand*. R. 74: 1981 s. 189-190.
238. Zdzitowiecki Stanisław Kazimierz (1854-1927). W: *Polscy kanoniści*. Cz. 2 s. 257-258.
239. Biskupi sandomiersko-radomscy przed uroczystościami Nawiedzenia naszej diecezji przez Obraz Matki Boskiej Jasnogórskiej. *Kron. Diec. Sand*. R. 75: 1982 s. 259-262. Współautorzy: E. MATERSKI, S. SYGNET.
240. Dyskusja nad stosunkiem zreformowanego prawa o patrimonium Kościoła do spraw cywilnych. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 28: 1981 nr 5 s. 27-41.
241. Instrukcja duszpasterska w związku z zaproszeniem rolników na Jasną Górę z okazji 600 - lecia obecności Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. *Kron. Diec. Sand*. R. 75: 1982 s. 201-202.
242. Ks. Piotr Gołębiowski - ojcem duchownym w Seminarium Sandomierskim (1930-1941). *Stud. Sand*. T. 3: 1982 [wyd.] 1984 s. 47-56.
243. Ks. Władysław Krawczyk (1892-1973). *Stud. Sand*. T. 3: 1982 [wyd.] 1984 s. 450-464.
244. List do Redakcji. *Arch. Bibl. Muz*. T. 45: 1982 s. 398-399.
245. Materiały rękopiśmienne po ks. Dominiku Ściskale (1881-1945). *Stud. Sand*. T. 3: 1982 [wyd.] 1984 s. 514-517.
246. Rec.: Dwadzieścia pięć zeszytów "Communicationes" Papieskiej Komisji do Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego. *Pr. Kanon*. R. 25: 1982 nr 3-4 s. 276-280.
247. Rola konferencji biskupów w relacji do państwa. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 29: 1982 nr 5 s. 13-29.
248. Śp. ks. Henryk - Feliks Kraszewski (1896 -1981). *Kron. Diec. Sand*. R. 75: 1982 s. 168-179.
249. Wspomnienie o ks. Wincentym Granacie wykładowcy w sandomierskim Seminarium Duchownym - okres przedwojenny. *Kron. Diec. Sand*. R. 75: 1982 s. 43-47.
250. Wyjaśnienie [dotyczące ogłoszeń do planu budownictwa sakralnego i kościelnego]. *Kron. Diec. Sand*. R. 75: 1982 s. 72-73.
251. Ze studiów nad synodami polskimi. Lubl. 1982 8° ss. 249, nlb. 1.
252. Artykuły w: *Enc. katol*. T. 4. Lubl. 1983: Elgot Ja, szp. 884-885; 253. Emeryci [księża], szp. 940-941; 254. Epositio documenti munita, szp. 1466-1467; 255. Ex imposita nobis, szp. 1461-1462; 256. Ex omnis christiani orbis regionibus, szp. 1462-1463; 257. Exercabilis, szp. 1461.
258. Bastrzykowski Aleksander (1879-1958). W: *Słow. pol. teol. katol*. T. 5. W. 1983 s. 86-87.
259. Ks. Stanisław Legięć (1911-1982). *Stud. Sand*. T. 4: 1983-1984 [wyd.] 1988 s. 343-351.
260. Puławski Stanisław Celestyn (1866-1937). W: *Słow. pol. teol. katol*. T. 6. W. 1983 s. 741-742.
261. Rec.: G. BESIER: Preussische Kirchenpolitik in der Bismarckära - Die Diskussion in Staat und Evangelischer Kirche um die Neuordnung der kirchlichen Verhältnische Preussen zwischen 1866-1872. Berlin-New York 1980 ss. XII, 608, nlb. 2. *Pr. Kanon*. R. 25: 1983 nr 1-2 s. 307-317.
262. Rec.: V. PESCHKA: Die Theorie der Rechtsnormen. Budapest 1982 ss. 266. *Stud. Sand*. T. 4: 1983-1984 [wyd.] 1988 s. 510-521.
263. Rec.: Who's who in the catholic World. Wien 1983 ss. 656. *Stud. Sand*. T. 4: 1983-1984 [wyd.] 1988 s. 521-523.
264. Rokoszny Józef (1870-1931). W: *Słow. pol. teol. katol*. T. 7. W. 1983 s. 35-38.
265. Sandomierz podczas wojny 1914-1918 w świetle dziennika ks. Jana Gajkowskiego. *Stud. Sand*. T. 4: 1983-1984 [wyd.] 1988 s. 203-239.
266. Słowo biskupów sandomiersko-radomskich do wszystkich braci w kapłaństwie z okazji jubileuszowego Roku Odkupienia. *Kron. Diec. Sand*. R. 76: 1983 s. 107-114.
267. Szymański Adam (1880-1956). W: *Słow. pol. teol. katol*. T. 7. W. 1983 s. 263-264.
268. Spuścizna kaznodziejska po ks. Bolesławie Fochtmanie. *Stud. Sand*. T. 4: 1983-1984 [wyd.] 1988 s. 487-490.
269. Wiśniewski Jan (1876-1943). W: *Słow. pol. teol. katol*. T. 7. W. 1983 s. 414-417.
270. Wykaz prac ks. S. Legięcia wydrukowanych w "Kronice Diecezji Sandomierskiej". *Stud. Sand*. T. 4: 1983-1984 [wyd.] 1988 s. 352-356.
271. Wyrzykowski Andrzej (1879-1955). W: *Słow. pol. teol. katol*. T. 7. W. 1983 s. 456-457.
272. Dobra doczesne Kościoła. *Aten. Kapł*. R. 76: 1984 t. 102 s. 256-266.
273. Nowy kodeks prawa kanonicznego a prawa cywilne. *Rocz. Teol.-Kanon*. T. 31: 1984 nr 5 s. 5-29.
274. Odezwa wielkanocna do kapłanów. *Kron. Diec. Sand*. R. 77: 1984 s. 165-167.

275. Rec.: Dziesięć tomów Zeitschrift der Savigny - Stiftung für Rechtsgeschichte - Kanonistische Abteilung LVII-LXVI (1971-1980). *Pr. Kanon.* R. 27: 1984 nr 1-2 s. 253-284.

276. Rec.: R. KALIVODA: Revolution und Ideologie - der Hussitismus. Köln-Wien 1976 ss. XII, 397. *Pr. Kanon.* R. 27: 1984 nr 1-2 s. 292-303.

277. Rola polityczna Kościoła. *Pr. Kanon.* R. 27: 1984 nr 3-4 s. 249-265.

278. Autonomia Kościoła w państwie. Sobory oraz synody plenarne i prowincjonalne. W: *Kościół i prawo. Stosunki między Kościołem a państwem. Zagadnienia prawa małżeńskiego. Zagadnienia procedury beatifikacyjnej.* Red. J. KRUKOWSKI, H. MISZTAL. T. 4. Lubl. 1985 s. 101-136.

279. Formacja duchowna alumnów w świetle nowego kodeksu prawa kanonicznego. *Stud. Sand.* T. 5: 1985-1989 [wyd.] 1993 s. 10-18.

280. Ks. Jan Koceniak (1913-1984). *Stud. Sand.* T. 5: 1985-1989 [wyd.] 1993 s. 492-505.

281. Rec.: J. GAMPL: Staat-Kirche-Individuum in der Rechtsgeschichte Österreichs zwischen Reformation und Revolution. Wien-Köln-Graz 1984 ss. XVI, 229. *Stud. Sand.* T. 5: 1985-1989 [wyd.] 1993 s. 556-558.

282. Rec.: Handbuch der Caritas-Arbeit Beiträge zur Theologie. Paderborn 1986 ss. 544. *Stud. Sand.* T. 5: 1985-1989 [wyd.] 1993 s. 565-568.

283. Rec.: J. LAUDAGE: Priesterbild und Reformpapstum im 11. Jahrhundert. Köln-Wien 1984 ss. VIII, 338. *Stud. Sand.* T. 5: 1985-1989 [wyd.] 1993 s. 548-556.

284. Rec.: G. VIRT: Epikieverantwortlicher Umgang mit Normen. Mainz 1983 ss. 299. *Pr. Kanon.* R. 28: 1985 nr 3-4 s. 304-320.

285. Ks. Stanisław Drypa (1914-1984). *Kron. Diec. Sand.* R. 79: 1986 s. 29-40.

286. Odezwa wigilijna do kapłanów. *Kron. Diec. Sand.* R. 79: 1986 s. 11-16. Współautorzy: E. MATERSKI, A. ODZIMEK.

287. Pojecie parafii w nowym kodeksie prawa kanonicznego. *Pr. Kanon.* R. 29: 1986 nr 3-4 s. 49-74.

288. Synod diecezjalny w nowym kodeksie prawa kanonicznego. *Pr. Kanon.* R. 29: 1986 nr 1-2 s. 93-131.

289. Interpretacja ustaw według nowego kodeksu prawa kanonicznego. *Pr. Kanon.* R. 30: 1987 nr 3-4 s. 75-116.

290. Księga V: Dobra doczesne Kościoła. W: *Komentarz do kodeksu prawa kanonicznego z 1983 r.* T. 4; Księga V: Dobra doczesne Kościoła; Księga VI: Sankcje w Kościele. Lubl. 1987 s. 11-109. Współautorzy: J. KRUKOWSKI, F. LEMPA.

291. Organizacja i działalność oficjalatu okręgowego w Kielcach w latach 1635-1681. *Pr. Kanon.* R. 30: 1987 nr 1-2 s. 121-141.

292. O stylu pasterzowania. [Odezwa do kapłanów]. *Kron. Diec. Sand.* R. 80: 1987 s. 15-20.

293. Przedkongresowy apel z bazyliki do wiernych w mieście Sandomierzu i najbliższej okolicy. *Kron. Diec. Sand.* R. 80: 1987 s. 31.

294. Rec.: H. BARION: Kirche und Kirchenrecht - Gesammelte Aufsätze. Paderborn-München-Wien - Zürich 1984 ss. VII, 712. *Pr. Kanon.* R. 30: 1987 nr 1-2 s. 221-234.

295. Rec.: P. PETRUZZI: Chiesa e societa civile al Consilio Vaticano I. R. 1984 ss. 273. *Pr. Kanon.* R. 30: 1987 nr 1-2 s. 234-242.

296. Śp. ks. Kazimierz Pelc (1907-1986). *Kron. Diec. Sand.* R. 80: 1987 nr 7-8 s. 174-185.

297. Śp. ks. Antoni Szewczyk (1897-1986). *Kron. Diec. Sand.* R. 80: 1987 s. 28-38.

298. Słowo biskupów sandomiersko-radomskich do kapłanów z okazji świąt Zmartwychwstania Pańskiego i liturgicznej inauguracji II synodu diecezjalnego. *Kron. Diec. Sand.* R. 81: 1988 s. 106-107. Współautorzy: E. MATERSKI, A. ODZIMEK, M. ZIMAŁEK.

299. Statuty synodu archidiecezji gnieźnieńskiej z 1414 roku. W: *Kościół i prawo.* Red. J. KRUKOWSKI. T. 5. Lubl. 1988 s. 11-39.

300. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989: Fleuny Claude (1640-1723), szp. 324-326. Współautorka: B. MODZELEWSKA; 301. Frankońskie synody, szp. 687-688; 302. Fundacja, szp. 760-761; 303. Goldtmann Józef Joachim, szp. 1259; 304. Gołębiowski Piotr, szp. 1273-1274.

305. Początki instytucji prawa kanonicznego na Zachodzie w uchwałach synodów państwa Merowingów. *Pr. Kanon.* R. 32: 1989 nr 1-2 s. 157-171.

306. Podziękowanie [za gratulacje z okazji 50 - lecia kapłaństwa]. *Kron. Diec. Sand.* R. 82: 1989 s. 156.

307. Przemówienie [inauguracyjne II synodu diecezjalnego...]. Z dziejów pragmatyki synodalnej. *Kron. Diec. Sand.* R. 82: 1989 s. 7-9.

308. Śp. Stanisław Wróbel (1908-1987). *Kron. Diec. Sand.* R. 82: 1989 s. 182-188.

309. Odezwa do kapłanów. *Kron. Diec. Sand.* R. 83: 1990 s. 11-14. Współautorzy: E. MATERSKI, A. ODZIMEK, M. ZIMAŁEK.

310. Nowa forma synodu diecezjalnego. W: *Kościół i prawo.* Red. J. KRUKOWSKI, F. LEMPA, F. J. MAZUREK. T. 10. Lubl. 1992 s. 223-237.

311. Podmioty prawa własności mienia kościelnego w prawie kanonicznym w prawach cywilnych na ziemiach polskich. W: *Kościół i prawo.* Red. J. KRUKOWSKI, F. LEMPA, F. J. MAZUREK. T. 10.Lubl. 1992 s. 127-184.

312. Rozwój prawodawstwa o małżeństwach mieszanych. W: *Kościół i prawo.* Red. J. KRUKOWSKI, F. LEMPA, F. J. MAZUREK. T. 11. Lubl. 1993 s. 177-231.

313. Artykuły w: Dzieje Sandomierza 1918-1980.

Red. W. CZAJKA. W. 1994: Życie religijne (1918-1939), s. 115-139; 314. Życie religijne (1939-1945), s. 195-200; 315. Życie religijne (1945-1980), s. 257-269.

316. Księża wysiedleni w latach 1939-1945 przebywający na terenie diecezji sandomierskiej. Mps. ss. 25 [w druku].

317. Kult maryjny w posoborowych synodach polskich. Mps. ss. 62 [w druku].

318. Stosunek nowego kodeksu prawa kanonicznego do ustaw cywilnych. Mps. ss. 85 [w druku].

319. Wkład Adama Vetulaniego do badań nad prawem kanonicznym w Polsce średniowiecznej. Mps. ss. 19[w druku].

320. Życie religijne w Sandomierzu 1918-1980. Mps. 80 [w druku].

321. Rozwój prawa celibatu w Kościele Zachodnim do czasów Grzegorza W. '(594-604). Lubl. 1946 ss. 51. Mps. Bibl. KUL, sygn. Pr. Kan. mgr 673. [Rozpr. magisterska].

322. Prawo celibatu w Polsce średniowiecznej. (Wprowadzenie i rozwój historyczny). Lubl. 1948 ss. XV, 143. Mps. Bibl. KUL, sygn. Pr. Kan. dr 39. [Rozpr. doktorska].

II.

LOREK J.: List [...] z okazji mianowania ks. profesora dra Walentego Wójcika biskupem sufraganem sandomierskim. *Kron. Diec. Sand.* R. 53: 1960 s. 361-362; LIGIĘĆ S.: Konsekracja J. E. Ks. Biskupa Walentego Wójcika. *Tamże.* R. 54: 1961 s. 85-87; SZTEINKE A.: Nowi biskupi. *Nasza Przeszł.* T. 13: 1961 s. 305-306; Annuario Pontificio 1962 s. 507; Ks. St. L.: Wyjazd J. Ekselencji Ks. Bpa Dr. Walentego Wójcika na Sobór Powszechny. *Kron. Diec. Sand.* R. 55: 1962 s. 295; TENŻE: Powrót J. E. Ks. Bpa Dra Walentego Wójcika z pierwszej sesji Soboru Watykańskiego II. *Tamże*, s. 371; TENŻE: Odczyty J. E. Ks. Bpa Walentego Wójcika na temat Soboru Powszechnego i odkryć archeologicznych. *Tamże.* R. 56: 1963 s. 57-58; TENŻE: Powrót J. E. Ks. Bpa Dr. Walentego Wójcika z II sesji soborowej. *Tamże.* R. 57: 1964 s. 18; LOREK J.: Odezwa pasterska z okazji 25-lecia święceń kapłańskich J. E.Ks. Biskupa Sufragana dra Walentego Wójcika. *Tamże*, s. 138-139; KOCENIAK J.: Z przeszłości diecezji sandomierskiej. *Tamże.* R. 61: 1968 s. 163-164; PETRANI A.: Wydział Prawa Kanonicznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i jego działalność dydaktyczno-naukowa w ciągu ubiegłego pięćdziesięciolecia. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 15: 1968 nr 5 s. 47-48; GRZYWACZ J.: Kronika Wydziału Prawa Kanonicznego 1944-1968. W: *Księga jubileuszowa 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.* Lubl. 1969 s. 165; Ks. St. L.: Pobyt Ks. Biskupa Walentego Wójcika w Rzymie. *Kron. Diec. Sand.* R. 63: 1970 s. 69-70; Bibliografia prac bpa Walentego Wójcika. *Stud. Sand.* T. 1: 1980 s. 431-440; Bp. Walenty Wójcik. *Tamże*, s. 431; Wójcik Walenty. W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 s. 236-237; GÓRALSKI W.: Biskup Profesor Doktor hab. Walenty Wójcik. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 30: 1983 nr 5 s. 5-26; SZUBA Z.: Biskupi polscy XX wieku. *Życie Katol.* R. 2: 1983 s. 172-173; Kalendarium życia biskupa Walentego Wójcika. *Kron. Diec. Sand.* R. 79: 1986 s. 21-23; Złoty jubileusz kapłaństwa biskupa Walentego Wójcika. *Tamże.* R. 82: 1989 s. 154-157; MATERSKI E.: Wezwanie do modlitwy za śp. biskupa Walentego Wójcika. *Tamże.* R. 83: 1990 s. 226; Uroczystości pogrzebowe księdza biskupa Walentego Wójcika. *Tamże*, s. 237-243; SZUMIŁ H. I.: Wystawa ku czci śp. Biskupa Profesora Walentego Wójcika i Bibliotece Uniwersyteckiej KUL. *Tamże*, s. 244-245; KOŃCZAK A.: Śp. ks. biskup Walenty Wójcik (1914-1990). *Tamże.* R. 84: 1991 s. 210-220; LEMPA F.: Kierunki badań na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL w latach 1945-1987. W: *Katolicki Uniwersytet Lubelski. Wybrane zagadnienia z dziejów Uczelni.* Red. G. KAROLEWICZ. Lubl. 1992 s. 154-180; TENŻE: Wydział Prawa Kanonicznego i Świeckiego. W: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993.* Red. M. RUSECKI. Lubl. 1994 s. 257-268; ŚRUTWA J.: Biskupi "rodem" z KUL-u. W: *Tamże*, s. 127-145; Wójcik Walenty bp. W: *Tamże*, s. 493.

Ks. Adam Kończak
Ks. Józef Mandziuk

Wójcik Władysław, krypt. Wł. W. (1932-1983), kanonik honorowy kapituły kieleckiej, filolog klasyczny.

Urodził się 9 I 1932 r. we wsi Kotki, par. Janina k/Buska Zdroju, z małżeństwa Romana i Józefy z Felińskich. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Kotkach (1939-1944), następnie kontunuował naukę w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym w Busku Zdroju (1945-1947) oraz w Gimnazjum im. św. Stanisława Kostki (1947-1949). Po złożeniu egzaminu dojrzałości studiował w Seminarium Duchownym w Kielcach (1949-1955). Święcenia kapłańskie otrzymał 8 V 1955 r. W l. 1955-1960 studiował filologię klasyczną na Wydziale Humanistycznym Katol. Uniw. Lubelskiego, uzyskując tytuł magistra w zakresie filologii klasycznej na podstawie pracy pt.:

Wierzenia i praktyki pogańskie w Galii hiszpańskiej w świetle "De correctione rusticorum" Marcina z Bragi. W sierpniu 1960 r. bp Czesław Kaczmarek zlecił mu wykłady języka łacińskiego w Seminarium Duchownym w Kielcach, te obowiązki wykładowcy pełnił do swojej śmierci. Czasowo sprawował funkcję prefekta kieleckich alumnów. Władza diecezjalna zleciła mu ponadto następujące obowiązki: biskupiego ceremoniarza (1963), członka Diecezjalnej Komisji do Spraw Liturgii (1964), sędziego prosynodalnego (1968), referenta Diecezjalnego Duszpasterstwa Turystycznego (1973), zastępcy redaktora "Kieleckiego Przeglądu Diecezjalnego" (1978). Od 1971 r. był przewodniczącym Sekcji Filologicznej przy Komisji Episkopatu d/s Nauki Katolickiej. W 1983 r. bp Stanisław Szymecki odznaczył go godnością kanonika honorowego kapituły katedralnej w Kielcach. W pracy badawczej koncentrował się na literaturze patrystycznej Półwyspu Iberyjskiego, przygotowywał rozprawę doktorską, której tematyka dotyczyła estetyki Plutarcha. Zmarł nagle 1 V 1983 r., został pochowany w rodzinnym grobowcu na cmentarzu parafialnym w Janinie.

I.

1. Rec.: M. LAVENCY: Exordium. Manuel de latin pour débutants. Glemoux 1964. *Rocz. Hum.* R. 17: 1969 z. 3 s. 115-116.

2. Sprawozdanie z posiedzeń Sekcji Języka Łacińskiego. W: *Teologia a antropologia. Kongres Teologów Polskich 21-23 IX 1971.* Red. M. JAWORSKI, A. KUBIŚ. Kr. [ok. 1973] s. 353-365.

3. Tłum.: Directorium de Missis cum pueris. W: *Posoborowe prawodawstwo kościelne.* Opr. E. SZTAFROWSKI. W. 1977 t. 1 z. 2 s. 83-119.

4. Marcin z Bragi i jego traktat "De correctione rusticorum". W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 433-444.

5. Sprawozdanie z posiedzeń Sekcji Filologiczno - Patrystycznej. W: *Teologia nauką o Bogu. Kongres Teologów Polskich 14-16 IX 1976.* Kr. 1977 s. 348-355.

6. Tłum.: Pierwsze orędzie Ojca św. Jana Pawła I wygłoszone w niedzielę 27 sierpnia po Mszy św. koncelebrowanej wraz z kardynałami w Kaplicy Sykstyńskiej. *Kiel. Prz. Diec.* R. 54: 1978 nr 5 s. 198-205.

7. Ks. Józef Kotras. *Kiel. Prz. Diec.* R. 55: 1979 nr 1 s. 47-48.

8. Ks. Roman Nitka. *Kiel. Prz. Diec.* R. 55: 1979 nr 1 s. 45-47.

9. Śp. ks. Aleksander Jachimowski. *Kiel. Prz. Diec.* R. 55: 1979 nr 1 s. 49-51.

10. Śp. ks. Józef Niepsuj. *Kiel. Prz. Diec.* R. 55: 1979 nr 4 s. 190-192.

11. Znaczenie Modlitwy Pańskiej w nauce Grzegorza z Nysy (referat na sympozjum patrystycznym w Tarnowie dn. 19-21 X 1978 r.). *Tarn. Stud. Teol.* T. 8: 1981 s. 141-144.

12. Teksty ćwiczeń kontrolnych z języka łacińskiego w seminarium duchownym. Mpsy. Teczki 1-10. Kancelaria Rektora Sem. Duch. w Kielcach, b. sygn.

II.

WRÓBEL T.: Katalog rektorów, wicerektorów, profesorów, ojców duchownych i prefektów. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 473; WÓJTOWICZ H.: Ks. Władysław Wójcik kielecki filolog klasyczny. *Vox Patrum.* R. 1983 z. 5 s. 509-516; OLSZEWSKI D.: Śp. ks. Władysław Wójcik. *Kiel. Prz. Diec.* R. 60: 1984 nr 1 s. 155-159; Akta personalne. Arch. Kurii Kiel., sygn. XW-XL.

Ks. Daniel Olszewski

Wójtowicz Stanisław (1912-1984), protonotariusz apostolski w Tarnowie, pastoralista.

Urodził się 22 IV 1912 r. w Siedliskach Bogusz k/Pilzna w rodzinie rolnika Józefa i Zofii Szewczyk. Szkołę powszechną, czteroklasową ukończył w Siedliskach (1922-1926), klasę 5 w pobliskim Brzostku. Studia średnie rozpoczął w 1927 r. w Państwowym Gimnazjum im. Króla Władysława Jagiełły w Dębicy, a od 1929 r. kontynuował je w II Państwowym Gimnazjum im. Hetmana Stanisława Tarnowskiego, będąc równocześnie wychowankiem Małego Seminarium w Tarnowie. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w 1933 r., rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Instytucie Teologicznym przy Seminarium Duchownym w Tarnowie, przyjmując 29 VI 1938 r. święcenia kapłańskie z rąk bpa F. Lisowskiego. Pracował jako wikariusz - katecheta w

Gręboszowie n/Wisłą (1938-1940), a następnie w parafii św. Mikołaja w Bochni (1940-1945). Tu urządził kuchnię dla ubogich i chorych, zaopiekował się dziećmi polskimi, okaleczonymi przez Ukraińców i wywożonymi przez Niemców do Rzeszy, a także wysiedlonymi z rejonu działań wojennych koło Jasła; spieszył też z pomocą jeńcom sowieckim i Żydom (1943), a także wysiedlonym z Warszawy po stłumieniu przez Niemców Powstania Warszawskiego (1944). Dn. 25 IV 1945 r. uzyskał stopień magistra teologii na Uniw. Jagiellońskim na podstawie dysertacji pt.: *Najstarsze altaria w kościele parafialnym w Bochni.*

15 VII 1945 r. przejął obowiązki dyrektora Diecezjalnego Związku "Caritas" w Tarnowie. Na tym stanowisku organizował świetlice dla młodzieży (1947 - 45 świetlic), kursy dla kierowników tychże świetlic, kuchnie i przedszkola "Caritasu" (1947 - 76 kuchni, 114 przedszkoli), a dla dzieci kolonie i półkolonie. Po rozwiązaniu w 1950 r. przez władze komunistyczne "Caritasu", został prokuratorem Seminarium Duchownego w Tarnowie. Dn. 19 III 1951 r. otrzymał promocję na doktora teologii na Uniw. Jagiellońskim w oparciu o rozprawę pt.: *Dwa listy św. Pawła do Tessaloniczan ze specjalnym uwzględnieniem kwestii eschatologicznej*. Z dniem 13 IX 1951 r. podjął wykłady ze Starego i Nowego Testamentu w Seminarium Duchownym we Wrocławiu, które kontynuował do 21 VII 1953 r. Od 1 II 1954 r. wykładał teologię pastoralną w Instytucie Teologicznym w Tarnowie i prowadził te wykłady przez 20 lat. W l. 1963-1964 wykładał ten przedmiot w Seminarium Misyjnym Księży Sercanów w Stadnikach k/Bochni. W l. 1957-1959 wybudował kościół w Błoniu k/Tarnowa.

Dn. 24 IV 1959 r. bp Jan Stepa mianował ks. Wójtowicza proboszczem w Bochni w parafii św. Mikołaja. 10 VI 1959 r. został dziekanem bocheńskim. Jako proboszcz przeprowadził gruntowne zabezpieczenie kościoła św. Mikołaja (1961-1962 i 1966), zagrożonego szkodami górniczymi, zorganizował sale katechetyczne (1961), odnowił kilka kaplic i krzyży przydrożnych w parafii, wybudował dom mieszkalny dla wikariuszy. W l. 1981-1984 wybudował nowy, duży kościół św. Pawła w Bochni, przy którym władze kościelne utworzyły w 1984 r. drugą parafię. W 1984 r. rozpoczął budowę trzeciego kościoła parafialnego w Bochni pw. św. Jana Nepomucena. W 1966 r. papież Paweł VI mianował go szambelanem papieskim, a w 1968 r. prałatem honorowym; papież Jan Paweł II w 1983 r. mianował go protonotariuszem apostolskim. Zmarł 4 V 1984 r. w Bochni i tu został pochowany na miejscowym cmentarzu.

I.

1. Caritas wobec Bożego Narodzenia. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 2: 1946 nr 12 s. 1-2.

2. Duchowe oblicze Caritas. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 2: 1946 nr 12 s. 5-6.

3. Dziesiąty rok działalności Związku Caritas. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 2: 1946 nr 8 s. 6-9.

4. Ilustrowana biblijka dla młodszych dzieci. Tarnów 1946. Współautor: W. LESIAK.

5. Kazanie podczas nabożeństwa żałobnego za bohaterską młodzież polską podczas Tygodnia Miłosierdzia. W: *Tydzień Miłosierdzia.* Tarnów 1946 s. 13-18.

6. Kuchnie Caritas na terenach pofrontowych. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 2: 1946 nr 1-2 s. 2-3.

7. Ochronki i przedszkola. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 2: 1946 nr 3 s. 5.

8. Pomoc Polonii Amerykańskiej dla naszej diecezji. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 2: 1946 nr 4 s. 3-4.

9. Przemówienie do chorych podczas Tygodnia Miłosierdzia. W: *Tydzień Miłosierdzia.* Tarnów 1946 s. 19-22.

10. War relief services N.C. I American relief for Poland wobec naszej diecezji. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 2: 1946 nr 6-7 s. 2.

11. W służbie idei. *Caritas.* R. 2: 1946 nr 4 s. 21-23.

12. Znaczenie Stowarzyszeń św. Wincetnego a Paulo. *Caritas.* R. 2: 1946 nr 1-2 s. 16-17.

13. Aktywność oddziału Caritas. *Caritas.* R. 3: 1947 nr 5 s. 123-126.

14. Caritas w programie Rady Duszpasterskiej. *Currenda.* R. 97: 1947 s. 157-161.

15. Głos Chrystusa w sprawie Caritas. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 3: 1947 nr 11-12 s. 1-4.
16. Nieumiejętnych pouczać. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 3: 1947 nr 9 s. 13-15.
17. Potrzeby i rodzaje świetlic. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 3: 1947 nr 10 s. 6-8.
18. Przyczyny naszej słabości. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 3: 1947 nr 7-8 s. 1-3.
19. W przededniu akcji letniej Caritas. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 3: 1947 nr 3 s. 7-8.
20. Zbieranie odpadków. *Caritas.* R. 3: 1947 nr 7-8 s. 195-196.
21. Z Nowym Rokiem. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 3: 1947 nr 1-2 s. 1-2.
22. Miej serce, patrz w serce, daj serce. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 4: 1948 nr 12 s. 3-5.
23. Na progu Nowego Roku. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 4: 1948 nr 1 s. 1-2.
24. Nasze aktualne zadanie. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 4: 1948 nr 1 s. 2-4.
25. Niezapomniane dni na Śląsku Opolskim. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 4: 1948 nr 5-6 s. 4-6.
26. Po zakończeniu akcji letniej. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 4: 1948 nr 10 s. 1-3.
27. Zamiast na wódkę daj na ratowanie dzieci. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 4: 1948 nr 2 s. 4-5.
28. Aktualność akcji samarytańskiej. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 5: 1949 nr 4 s. 1-5.
29. O żywszą działalność odziałów Caritas w parafiach wiejskich. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 5: 1949 nr 6 s. 1-5.
30. O żywą treść naszej działalności. *Biul. Zw. Caritas Diec. Tarn.* R. 5: 1949 nr 3 s. 1-5.
31. Wartość Caritas w akcji duszpasterskiej. *Currenda.* R. 99: 1949 s. 356-361.
32. Co sądzi współczesny katolicki lekarz o teorii Ogino-Knaus? *Currenda.* R. 107: 1957 s. 214-220.
33. Kształtowanie religijne duszy ministranta. *Currenda.* R. 107: 1957 s. 442-445.
34. Ogłoszenia parafialne. *Currenda.* R. 107: 1957 s. 486-490.
35. Z ostatnich nowości duszpasterskich. *Currenda.* R. 107: 1957 s. 86-92.
36. Akcja charytatywna w parafii. *Currenda.* R. 108: 1958 s. 42-48.
37. Duszpasterstwo ludzi starych. *Currenda.* R. 108: 1958 s. 209-214.
38. Nowy kościółek w Błoniu. *Currenda.* R. 108: 1958 s. 373-376.
39. Problem łaski uświęcającej w życiu współczesnego człowieka. *Currenda.* R. 108: 1958 s. 536-544.
40. Zadanie akcji charytatywnej. *Currenda.* R. 108: 1958 s. 609-615.
41. Z ostatnich nowości duszpasterskich. *Currenda.* R. 108: 1958 s. 123-128.
42. Parafia jako społeczność religijna. *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 543-551.
43. Nauka przedślubna jako niedoceniony moment w duszpasterstwie. *Homo Dei.* R. 29: 1960 s. 565-574.
44. Obraz Matki Boskiej Bocheńskiej. *Currenda.* R. 110: 1960 s. 44-50.
45. Kryzys życia rodzinnego i nowe drogi duszpasterstwa. *Homo Dei.* R. 30: 1961 s. 230-242.
46. Problem wychowania wiernych w łączności z parafią. *Homo Dei.* R. 31: 1962 s. 333-343.
47. Metody poznania parafii. *Homo Dei.* R. 33: 1964 s. 143-153.
48. Dodatnie i ujemne strony turystyki. *Homo Dei.* R. 36: 1967 s. 169-173.
49. Współczesny ruch turystyczny. *Homo Dei.* R. 36: 1967 s. 92-96.
50. Niedzielna frekwencja wiernych we Mszy św. *Homo Dei.* R. 39: 1970 s. 179-187.
51. Praktyka duszpasterska kleryków. *Homo Dei.* R. 39: 1970 s. 10-17.
52. Formacja kleryków podczas praktyki wakacyjnej. *Homo Dei.* R. 40: 1971 s. 89-96.
53. Współczesna dezintegracja psychiczna a duszpasterstwo. *Homo Dei.* R. 41: 1972 s. 114-121.
54. Odnowa parafii w praktyce. *Homo Dei.* R. 42: 1973 s. 8-15.
55. Czterdziestolecie koronacji obrazu Matki Bożej w Bochni. *Currenda.* R. 124: 1974 s. 254-264.
56. Duszpasterz we wspólnocie parafialnej. *Homo Dei.* R. 43: 1974 s. 249-255.
57. Formacja religijna dorosłych. *Homo Dei.* R. 43: 1974 s. 183-192.
58. Rok Święty w Sanktuarium M. B. Różańcowej w Bochni. *Currenda.* R. 125: 1975 s. 220-223.
59. Implikacje duszpasterskie adhortacji maryjnej Pawła VI w odniesieniu do sanktuariów. *Homo Dei.* R. 45: 1976 s. 20-29.
60. Przygotowanie do małżeństwa w praktyce parafialnej diecezji tarnowskiej. *Currenda.* R. 127: 1977 s. 26-34.
61. Udział świeckich w parafialnej akcji charytatywnej. *Homo Dei.* R. 46: 1977 s. 35-39.
62. Biskup Karol Pękala jako apostoł miłosierdzia podczas wojny. *Currenda.* R. 128: 1978 s. 351-361.
63. Realizacja miłości obowiązkiem każdego katolika. *Homo Dei.* R. 47: 1978 s. 5-12.
64. Rocznica przeniesienia obrazu Matki Bożej do kościoła w Bochni. *Currenda.* R. 129: 1979 s. 226-229.
65. Autorytet i kolegialność w parafii. *Homo Dei.* R. 49: 1980 s. 18-24.
66. Posoborowa koncepcja rady duszpasterskiej w parafii. *Homo Dei.* R. 49: 1980 s. 198-205.
67. Śp. Bp Michał Blecharczyk jako proboszcz w Bochni. *Currenda.* R. 130: 1980 s. 363-369.
68. Bochnia - Matka Boża Różańcowa. *Tarn. Stud. Teol.* T. 9: 1983 s. 143-149.
69. Bochnia - Murowianka. Matka Boża Anielska. *Tarn. Stud. Teol.* T. 9: 1983 s. 150-153.

70. Kościół parafialny w Bochni i jego środowiska artystyczne. Przewodnik. Bochnia 1983.

II.

RZEPA L.: Refleksje nad przebytą drogą. *Currenda*. R. 132: 1982 s. 134-136; PIECH S.: W kręgu wspomnień o ks. infułacie St. Wójtowiczu. *Currenda*. R. 134: 1984 s. 235-241; ABLEWICZ J.: Kazanie wygłoszone podczas uroczystości pogrzebowych księdza infułata St. Wójtowicza. *Currenda*. R. 135: 1985 s. 28-31; KORTA F.: Śp. Ks.Infułat Stanisław Wójtowicz. *Currenda*. R. 135: 1985 s. 64-67; NOWAK A.: Bibliografia podmiotowa prac drukowanych ks. inf. St. Wójtowicza. *Currenda*. R. 135: 1985 s. 67-70; DAROWSKI R.: Kościół i parafia w Błoniu. *Currenda*. R. 138: 1988 s. 232-239; Ważniejsze wydarzenia parafii św. Pawła Apostoła w Bochni. *Głos Parafii*. Nr 7: 1994 s. 4-5; WŁODARCZYK J.: Wspomnienia o ks. infułacie dr Stanisławie Wójtowiczu w dziesiątą rocznicę śmierci. *Wiad. Boch*. R. 6: 1994 z. 4 s. 5-7; GAŁ M.: Życie i działalność Księdza Stanisława Wójtowicza (1912-1984). Tarnów 1955, mps.

Ks. Bolesław Kumor

Wróbel Tomasz (1908-1985), prałat kapituły kieleckiej, archiwista, regionalny historyk Kościoła.

Urodził się 15 XII 1908 r. we wsi Kuchary, par. Wiślica, był synem Jakuba i Marianny z Plutów. Do szkoły powszechnej uczęszczał najpierw w Kucharach, a następnie w Jurkowie. Kontynuował naukę w Państwowym Gimnazjum im. Hugona Kołłątaja w Pińczowie (1919-1926) oraz w Liceum Humanistycznym (1919-1928), funkcjonującym wówczas przy Seminarium Duchownym w Kielcach. W l. 1928-1933 studiował filozofię i teologię w Kieleckim Seminarium Duchownym. Po otrzymaniu święceń kapłańskich (10 VI 1933) pracował na wikariatach w Sławkowie i Kijach. Od listopada 1936 r. był kapelanem przy klasztorze sióstr norbertanek w Imbramowicach. W 1939 r. podjął pracę jako wikariusz w Chmielniku, a w 1941 r. otrzymał nominację na stanowisko proboszcza parafii Podlesie. W styczniu 1943 r. bp Czesław Kaczmarek mianował go notariuszem Kieleckiej Kurii Diecezjalnej, zlecając mu jednocześnie obowiązki archiwisty - tę ostatnią funkcję pełnił przez długie dziesięciolecia. W ostatnich latach drugiej wojny światowej studiował historię i prawo kanoniczne w zorganizowanym w Kielcach (w 1943 r.) tajnym Uniwersytecie Ziem Zachodnich i na tajnym Wydziale Prawa Kanonicznego Katol. Uniw. Lubelskiego (zorganizowanym w Kielcach w 1943 r. przez ks. prof. Piotra Kałwę z ramienia KUL). Po zakończeniu wojny kontynuował studia historyczne na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego w Krakowie, uzyskując 29 XII 1947 r. tytuł magistra teologii z zakresu historii Kościoła na podstawie pracy pt.: *Tomasz Teofil Kuliński, biskup kielecki (1823-1907)*. We wrześniu 1945 r. został prefektem w Prywatnym Żeńskim Liceum i Gimnazjum Sióstr Nazaretanek im. Królowej Jadwigi w Kielcach, a w miesiąc później moderatorem Sodalicji Mariańskiej ucznnic Liceum i Gimnazjum im. Królowej Jadwigi. Obowiązki te pełnił do likwidacji w 1961 r. żeńskiej szkoły średniej prowadzonej przez kieleckie nazaretanki. W 1948 r. otrzymał nominację na stanowisko spowiednika zwyczajnego sióstr szarytek w Kielcach. Władza diecezjalna zleciła mu prowadzenie wykładów z historii Kościoła w Kieleckim Seminarium Duchownym w r. ak. 1946/47 oraz w l. 1961-1973. Po aresztowaniu bpa Czesława Kaczmarka pełnił obowiązki kanclerza Kieleckiej Kurii Diecezjalnej (1952-1957). W l. 1947-1972 był członkiem Diecezjalnej Komisji Artystyczno-Budowlanej. W lutym 1960 r. otrzymał nominację na stanowisko delegata diecezjalnego do przeprowadzenia inwentaryzacji średniowiecznych rękopisów kościelnych. W 1963 r. został mianowany egzaminatorem prosynodalnym. Od 1946 r. do końca swego życia (z przerwą w l. 1957-1964) sprawował obowiązki dyrektora Biblioteki Seminarium Duchownego w Kielcach. Był również długoletnim kapelanem kieleckiego klasztoru sióstr nazaretanek.

Kieleckie Archiwum Diecezjalne i Biblioteka Seminaryjna były miejscem systematycznej pracy badawczej ks. Wróbla. Jego badania historyczne skupiały się na tematyce lokalnej i nie były pozbawione charakteru przyczynkarskiego. Główną domeną jego badań była historia Kieleckiego Seminarium Duchownego. Zdołał opublikować zaledwie część rezultatów swoich wieloletnich prac badawczych. Większość opracowań historycznych, dotyczących zwłaszcza Kieleckiego Seminarium Duchownego, pozostawił w formie maszynopisów, zachowanych w Bibliotece Seminarium Duchownego w Kielcach. Wyróżniony został następującymi godnościami kościelnymi: kanonika honorowego (1957), kanonika gremialnego (1963), prałata scholastyka (1975) kapituły katedralnej w Kielcach oraz prałata honorowego Jego Świątobliwości Jana Pawła II (1984). W 1983 r. ze względu na pogarszający się stan zdrowia, zrezygnował ze stanowiska archiwisty (zachowując nadal funkcję dyrektora biblioteki seminaryjnej) i zamieszkał w Domu Księży Emerytów w Kielcach. Zmarł w Kielcach 4 VII 1985 r., został pochowany na cmentarzu jego rodzinnej parafii w Wiślicy.

I.

1. Ks. Konstanty Aksamitowski. *Kiel. Prz. Diec.* R. 41: 1965 nr 6 s. 281-286.

2. Ks. Jan Andrzej Białecki. *Kiel. Prz. Diec.* R. 41: 1965 nr 3-4 s. 179-189.

3. Ks. Jan Danilewicz. *Kiel. Prz. Diec.* R. 41: 1965 nr 6 s. 277-280.

4. Ks Eugeniusz Wojtaszewski. *Kiel. Prz. Diec.* R. 41: 1965 nr 5 s. 239-242.

5. Ks. Wincenty Soczawa. *Kiel. Prz. Diec.* R. 42: 1966 nr 1 s. 37-40.

6. Kult Matki Bożej w Wiślicy. *Kiel. Prz. Diec.* R. 42: 1966 nr 4 s. 172-193.

7. Trzej koledzy. [XX. Teofil Sikora, Stanisław Iskrzycki i Stanisław Ziółkowski]. *Kiel. Prz. Diec.* R. 42: 1966 nr 1 s. 41-45.

8. Ks. Bogdan Dionizy Kiełb. *Kiel. Prz. Diec.* R. 43: 1967 nr 4 s. 182-186.

9. Ks. Jan Skalski. *Kiel. Prz. Diec.* R. 43: 1967 nr 4 s. 187-194.

10. Matka Miłosierdzia w piekoszowskim kościele. *Kiel. Prz. Diec.* R. 44: 1968 nr 5 s. 220-232.

11. Osiemsetlecie fundacji biskupa Gedeona w Kielcach. *Kiel. Prz. Diec.* R. 47: 1971 nr 5 s. 194 -231.

12. Obraz Matki Bożej w Smardzowicach. *Kiel. Prz. Diec.* R. 48: 1972 nr 3-4 s. 168-180.

13. Majerczak Maciej. W: *Pol. słow. biogr.* T. 19: 1974 s. 168-169.

14. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Białecki Jan Andrzej, szp. 361-362; 15. Bieroński Nestor Hygin Soter, szp. 546; 16. Błaszczyk Adam Andrzej, szp. 674; 17. Borowiecki Stanisław, szp. 822; 18. Brudzyński Franciszek, szp. 1099-1100; 19. Busko-Zdrój, szp. 1235.

20. Dzieje Seminarium Duchownego w Kielcach na przestrzeni 250 lat istnienia. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 51-175.

21. Katalog rektorów, wicerektorów, profesorów, ojców duchownych i prefektów. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 445-476.

22. Ks. Józef Zdanowski, historyk kielecki. *Kiel. Prz. Diec.* R. 54: 1978 nr 1 s. 29-37.

23. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979: Chełmce, szp. 112; 24. Chęciny, szp. 146; 25. Chmielnik, szp. 196-197; 26. Chotel Czerwony, szp. 262; 27. Chroberz, szp. 297; 28. Czarnca, szp. 755-756; 29. Czarnocin, szp. 759-760; 30. Danilewicz Jan, szp. 1014; 31. Dąbrowski Józef, szp. 1066.

32. Pawłowski Józef. W: *Pol. słow. biogr.* T. 25: 1980 s. 505-506.

33. Zarys historii diecezji kieleckiej. *Kiel. Prz. Diec.* R. 58: 1982 nr 5 s. 204-243.

34. Czerwiński Teodor Feliks. W: *Słow. pol. teol. katol.* T. 5: 1983 s. 269-271.

35. Drzewica. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 243.

36. Dworak Kazimierz. W: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983 szp. 405.

37. Gielniewski Edward. *Słow. pol. teol. katol.* T. 5: 1983 s. 441-442.

38. Kościół na ziemi kieleckiej. *Przew. Katol.* R. 73: 1983 nr 6 s. 4-5.

39. Ks. Józef Pawłowski - męczennik Dachau. *Kiel. Prz. Diec.* R. 59: 1983 nr 1 s. 40-48.

40. Nauczanie filozofii i teologii w Kieleckim Seminarium Duchownym (1727-1962). *Nasza Przeszł.* T. 59: 1983 s. 97-163.

41. Pawłowski Józef. *Słow. pol. teol. katol.* T. 6: 1983 s. 629-630.

42. Stuczeń Stefan. *Słow. pol. teol. katol.* T. 7: 1983 s. 191-192.

43. Zdanowski Józef. *Słow. pol. teol. katol.* T. 7: 1983 s. 485-487.

44. Prywatne Gimnazjum Męskie im. św. Stanisława Kostki. W: *Księga jubileuszu stulecia diecezji kieleckiej (1883-1983).* Kielce 1986 s. 67-83.

45. Towarzystwo Szkoły Katolickiej w Kielcach. W: *Księga jubileuszu stulecia diecezji kieleckiej*

(1883-1983). Kielce 1986 s. 41-49.
46.Żeńskie szkoły katolickie w Kielcach. W: *Księga jubileuszu stulecia diecezji kieleckiej (1883-1983).* Kielce 1986 s. 85-112.
47. Górski Wojciech Jan. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 1391.
48. Alumni. 4° ss. 227, 19. Mps. Bibl. SD w Kielcach.
49. Archiwum Diecezji Kieleckiej. Rys historyczny. 4° ss. 31. Mps. Bibl. SD w Kielcach.
50. Nauczanie. 4° ss. 314, 58. Mps. Bibl. SD w Kielcach.
51. Tomasz Teofil Kuliński, biskup kielecki (1823-1907). 4° ss. 131. Mps. Bibl. SD w Kielcach. [Rozpr. magisterska].
52. Wychowanie. 4° ss. 212, 16. Mps. Bibl. SD w Kielcach.
53. Wykłady historii Kościoła [pomoce do wykładów seminaryjnych] 8° ss. 143, 256, 248, 288. Mps. Bibl. SD w Kielcach.
54. Uposażenie Seminarium Duchownego. 4° ss. 95, 11. Mps. Bibl. SD w Kielcach.
55. Zwierzchność seminaryjna. 4° ss. 310, 38. Mps. Bibl. SD w Kielcach.

II.
WRÓBEL T.: Katalog rektorów, wicerektorów, profesorów, ojców duchownych i prefektów. W: *Księga jubileuszowa 1727-1977.* Kielce 1977 s. 470-471; OLSZEWSKI D.: Ksiądz prałat Tomasz Wróbel (1908-1985) - archiwista i historyk Kościoła. *Kiel. Prz. Diec.* R. 61: 1985 nr 5 s. 365-373; Akta personalne. Arch. Kurii Kiel., sygn. XW-XVII.

Ks. Daniel Olszewski

Wycisk Wacław (1912-1984), biskup pomocniczy opolski, prawnik.

Urodził się 11 II 1912 r. w Olbrachcinach na Śląsku Opolskim w rodzinie wieśniaczej Wilhelma i Agnieszki z d. Janusz jako najstarszy z ośmiorga rodzeństwa. W miejscowości rodzinnej ukończył szkołę powszechną, a nauki gimnazjalne pobierał w Gimnazjum Humanistycznym w Prudniku, gdzie 2 III 1931 r. złożył egzamin maturalny. Studia filozoficzno-teologiczne odbył na Wydziale Teologii Katolickiej Uniw. Wrocławskiego. Po rocznym pobycie w alumnacie otrzymał 2 VIII 1936 r. świecenia kapłańskie z rąk ks. Adolfa kard. Bertrama. Pełnił obowiązki wikariusza w Oleśnie (1936-1940) i w parafii Trójcy Świętej w Bytomiu (1940-1945). W 1945 r. został notariuszem w Kurii oraz wikariuszem w parafii św. Piotra i Pawła w Opolu. W 1948 r. objął funkcję kanclerza Kurii. Zwolniony z obowiązków wikariuszowskich równocześnie otrzymał nominację na kapelana szpitala św. Wojciecha w Opolu. W l. 1949-1952 odbył studia z zakresu prawa kanonicznego na KUL, wieńczac je dyplomem magisterskim na podstawie pracy pt.: *Stan prawny zakonnych placówek duszpasterskich na Śląsku Opolskim w latach 1945-1951*, napisaną pod kierunkiem ks. prof. A. Petraniego. W 1951 r. został pierwszym oficjałem erygowanego Sądu Duchownego w Opolu.

W 1957 r. ks. Wacław Wycisk został wikariuszem generalnym i wykładowcą prawa kanonicznego w Seminarium Duchownym w Nysie i Opolu. Od 1961 r. prowadził tylko zajęcia kancelaryjne i wykłady z prawa małżeńskiego w Opolu. Ponadto w 1957 r. został konsultorem diecezjalnym, w 1958 r. członkiem Komisji d/s Sztuki Kościelnej i Budownictwa Sakralnego oraz cenzorem ksiąg religijnych i egzaminatorem prosynodalnym. Dn. 16 XI 1958 r. otrzymał prekonizację na biskupa tyt. Cezarei i sufragana gnieźnieńskiego z przeznaczeniem do pracy na Śląsku Opolskim. Przez 17 lat wypełniał obowiązki wikariusza generalnego, któremu podlegały sprawy personalne wikariuszy. Był ojcem Soboru Watykańskiego II. Należał do Komisji EP d/s Wydawnictw Katolickich. Po śmierci bpa Franciszka Jopa pełnił obowiązki wikariusza kapitulnego (25 IX 1976 - 4 VIII 1977). Bp Alfons Nossol zatwierdził go nadal na stanowisku wikariusza generalnego, powierzając mu referat kurialny d/s zakonnych, finansowych i sakramentalnych. Zmarł 22 III 1984 r. w Opolu i został pochowany w rodzinnych Olbrachcinach.

I.
1. Nekrolog ks. M. Kurtza. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 13: 1958 s. 279-281.
2. Odezwa w sprawie procesu informacyjnego Sługi Bożego Księdza Arcybiskupa Antoniego Cyryla Stojana. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 22: 1967 nr 7 s. 171.
3. List do chorych z 26 IV 1977 r. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 32: 1977 nr 9-10 s. 302-303.
4. Odczyt z okazji 25-lecia Wyższego Seminarium Duchownego Śląska Opolskiego. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 32: 1977 nr 9-10 s. 307-319.
5. Odezwa do Duchowieństwa i Wiernych w sprawie mianowania nowego biskupa opolskiego. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 32: 1977 nr 12 s. 367-368.
6. Odezwa na Dzień Zaduszny. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 32: 1977 nr 2-3 s. 49.
7. Odezwa w sprawie pielgrzymki mężczyzn i młodzieńców na Górę Św. Anny. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 32: 1977 nr 9-10 s. 303-304.
8. Odezwa w sprawie uroczystości konsekracyjnych nowomianowanego biskupa opolskiego. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 32: 1977 nr 12 s. 368-369.
9. Przemówienie [...] na zakończenie uroczystości pogrzebowych [bpa F. Jopa] w katedrze opolskiej 29 września 1976 roku. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 32: 1977 nr 2-3 s. 45-48.
10. Przemówienie [...] przed konsekracją biskupa ordynariusza opolskiego Alfonsa Nossola 17 sierpnia 1977 roku. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 32: 1977 nr 12 s. 370-372.
11. Odezwa do Duchowieństwa i Wiernych Diecezji Opolskiej po zgonie Ojca świętego Pawła VI. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 33: 1978 nr 11-12 s. 295-296.

II.
Annuario Pontificio. Citta del Vaticano 1960 s. 588; G.: Ks. Biskup Wacław Wycisk. *Gość Niedz.* R. 28: 1959 nr 9 s. 70; SZUBA Z.: Biskupi polscy XX wieku. *Życie Katol.* R. 2: 1983 nr 5-6 s. 164-165; HANICH A.: Bp Wacław Wycisk (1912-1984). *Nowe Życie.* R. 2: 1984 nr 6 s. 8-9; KOPIEC J.: Śp. Ks. Biskup Pomocniczy Wacław Wycisk (1912-1984). *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 39: 1984 nr 6 s. 183-188; Śp. Ks. biskup Wacław Wycisk. Duszp. Pol. Zagr. R. 35: 1984 nr 3 s. 467-468; [Uroczystości pogrzebowe bpa W. Wyciska]. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 39: 1984 nr 6 s. 162-179; STRZEDUŁA G.: I rocznica śmierci biskupa Wacława Wyciska. *Wiad. Urz. Diec. Opol.* R. 40: 1985 nr 6 s. 158-159; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 230.

Ks. Józef Mandziuk

Wyczałkowski Seweryn, krypt. S.W., W.S., Sew. W., (1905-1986), kanonik kapituły płockiej, popularyzator teologii.

Urodził się 24 X 1905 r. w Raciążu jako syn Jana i Eleonory z Chędzińskich. Początkowe nauki pobierał w rodzinnej miejscowości, zaś do gimnazjum uczęszczał w Sierpcu i Lipnie, gdzie w 1926 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. Po maturze przez rok studiował w Uniw. Warszawskim. W 1928 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Płocku. Święcenia kapłańskie przyjął 10 VI 1933 r. Przez rok był wikariuszem w katedrze płockiej. W l. 1934-39 odbył studia specjalistyczne z pedagogiki i psychologii stosowanej w Lowanium w Belgii, otrzymując stopień licencjata. Podczas studiów nawiązał kontakty z Polonią belgijską i francuską, pomagał wielu osobom, prowadził akcję duszpasterską szczególnie wśród górników polskiego pochodzenia. Od 1939 r. był wikariuszem parafii św. Bartłomieja w Płocku. W czasie okupacji włączył się w pracę konspiracyjną jako żołnierz AK. Po wyzwoleniu był członkiem Rady Miejskiej w Płocku, pracując w Komisji Opieki Społecznej i Komisji Budżetowej, działał także w Płockim Towarzystwie Naukowym. W l. 1946-60 był wykładowcą języka francuskiego, pedagogiki i psychologii w Seminarium Duchownym. W 1958 r. został proboszczem parafii św. Bartłomieja w Płocku i dziekanem dekanatu płockiego. W 1961 r. wszedł do kapituły płockiej, otrzymując kanonię gremialną, zaś w 1972 r. został prałatem tejże kapituły. Zmarł 2 VIII 1986 r. w Płocku i został pochowany w grobowcu kapitulnym.

I.
1. Nasielsk, Klukowo. *Hasło Katol.* R. 2: 1932 nr 36 s. 436-437.
2. Strzegocin, Smogorzewo. *Hasło Katol.* R. 2: 1932 nr 37 s. 449-450.
3. Zegrze. *Hasło Katol.* R. 2: 1932 nr 38 s. 460.
4. Antoni z Padwy. *Hasło Katol.* R. 4: 1934 nr 24 s. 227.
5. Eucharystia podstawą równości społecznej. *Głos Mazow.* R. 2: 1934 nr 136 s. 3.
6. O naszych braciach z zagranicy. *Hasło Katol.* R. 4: 1934 nr 32 s. 377.
7. Pójdźmy do Serca Jezusowego. *Hasło Katol.* R. 4: 1934 nr 22 s. 253.

8. Szkaplerz Matki Boskiej z Góry Karmelu. *Hasło Katol.* R. 4: 1934 nr 29 s. 341.
9. Wychowawcze zadania rodziny. *Głos Mazow.* R. 2: 1934 nr 22 s. 4-5.
10. "Boże coś Polskę" w stolicy Belgii. *Głos Mazow.* R. 3: 1935 nr 107 s. 4.
11. Współczesne kierunki w pedagogii. *Mies. Past. Płoc.* R. 30: 1935 nr 9 s. 408-410.
12. Pogrzeb śp. ks. kan. dra Romana Berlińskiego. *Mies. Past. Płoc.* R. 54: 1969 nr 5-9 s. 206-209.
13. Kazanie [...] w katedrze podczas Mszy świętej celebrowanej 15 VI 1970 r. po sprowadzeniu zwłok ks. bpa P. Dudźca z Nasielska. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1970 nr 8 s. 171-173.
14. Mowa pogrzebowa wygłoszona przez ks. S. Wyczałkowskiego na pogrzebie śp. ks. Mieczysława Smolińskiego w dniu 20 IX 1969. *Mies. Past. Płoc.* R. 55: 1970 nr 1-3 s. 67-69.
15. Przemówienie wygłoszone na pogrzebie śp. ks. kan. Edmunda Szewczaka w Mławie dnia 31 X 1973 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 3 s. 118-120.
16. Przemówienie wygłoszone na pogrzebie śp. ks. proboszcza Piotra Jankowskiego w Łęgu dnia 10 XI 1973 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 11 s. 433-436.
17. Rozważanie przy krzyżu królowej Jadwigi w katedrze na Wawelu podczas pielgrzymki kapłanów diecezji płockiej 8 V 1974 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 59: 1974 nr 9 s. 350-352.
18. Kazanie na pogrzebie ks. kan. Stanisława Puchaczewskiego dnia 30 XII 1974 r. *Mies. Past. Płoc.* R. 60: 1975 nr 8 s. 316-318.
19. Rec.: Chr. WOLLEK: Das Damkapitel von Płock 1524-1564. Koln 1972. *Stud. Płoc.* T. 4: 1976 s. 249-264.
20. Śp. ks. Bronisław Gers, proboszcz parafii Unieck. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 5 s. 194-197.
21. Teatr klerycki w Seminarium Duchownym w Płocku. *Mies. Past. Płoc.* R. 62: 1977 nr 12 s. 458-475.
22. Kilka danych o nauczaniu w czasie okupacji hitlerowskiej w Płocku 1939-1945. *Not. Płoc.* R. 1983 nr 3 s. 27-28.

II.

GRZYBOWSKI M.: Ks. prałat mgr Seweryn Wyczałkowski proboszcz parafii św. Bartłomieja w Płocku profesor Seminarium Duchownego (1905-1986). *Mies. Past. Płoc.* R. 74: 1989 nr 10 s. 381-395; Toż. *Stud. Płoc.* T. 16-17: 1989-90 s. 375-390; Wyczałkowski Seweryn. W: J. STEFAŃSKI. Płock od A do Z w tysiącletnich dziejach. Płock 1990 s. 289-290.

Ks. Michał Grzybowski

Wyczawski Hieronim Eugeniusz (1918-1993), bernardyn, profesor Akademii Telogii Katolickiej w Warszawie, historyk Kościoła.

Urodził się 2 III 1918 r., w Wiązownicy k/Jarosławia w rodzinie Jana, oficera przemyskiego garnizonu armii austriackiej i Marii z Sobalów. Szkołę powszechną ukończył w Wiązownicy, a do Gimnazjum Staroklasycznego uczęszczał w Jarosławiu. W 1933 r. wstąpił do bernardynów w Leżajsku, gdzie po odbyciu nowicjatu, kontynuował naukę z zakresu szkoły średniej w prywantym Gimnazjum zakonnym w Sokalu. W 1937 r. uzyskał eksternistyczne świadectwo dojrzałości w tamtejszym Państwowym Gimnazjum im. A. Malczewskiego. Po maturze przebywał we Lwowie, gdzie w bernardyńskim Seminarium Duchownym odbył kurs filozofii i teologii i 12 III 1939 r. złożył uroczyste śluby zakonne. Po wybuchu drugiej wojny światowej znalazł się w Kalwarii Zebrzydowskiej. Kontyuował tam naukę, będąc uczestnikiem w tajnych kompletach nauczania. Sam uczył kleryków j. greckiego i hebrajskiego, a po przyjęciu dn. 8 VI 1941 r. święceń kapłańskich w Krakowie, pomagał w pracy duszpasterskiej w kalwaryjskim kościele klasztornym. Należąc do tamtejszego konwentu, w l. 1944-1945 przebywał w Zakopanem dla obsługi kaplicy zakonnej. W okresie okupacji zbierał materiały archiwalne i wolny czas poświęcał studiom historycznym mimo, że przez przełożonych był typowany na studia biblijne ze względu na dobre opanowanie języków klasycznych.

Tuż po zakończeniu wojny o. Wyczawski przeniósł się do klasztoru w Krakowie i zapisał na piąty rok studiów na Wydziale Teologicznym Uniw. Jagiellońskiego. Już 25 VII 1945 r. uzyskał stopień magistra teologii, przedstawiając prace pt.: *Kościelne dzieje Wiązownicy* i został asystentem przy katedrze historii Kościoła w Polsce, której kierownikiem był ks. prof. Tadeusz Glemma i historii Kościoła Powszechnego, którą

prowadził ks. prof. Jan Długosz. W orbicie jego zainteresowań znalazło się proseminarium i lektorat z j. łacińskiego i greckiego. W 1945/1946 r. zapisał się na historię na Wydziale Humanistycznym Uniw. Jagiellońskiego, lecz wkrótce zrezygnował z tych studiów, koncentrując się na doktoracie z teologii. Zdobył go 12 II 1947 r. na podstawie rozprawy pt.: *Dzieje Kalwarii Zebrzydowskiej*, której promotorem był ks. prof. Tadeusz Glemma. W 1946 r. ukończył kurs bibliotekarski, zorganizowany przez Uczelnię krakowską. W 1950 r. otrzymał etat starszego asystenta, a w 1952 r. habilitował się w oparciu o pracę pt.: *Biskup Piotr Gembicki*, której recenzentami byli księża profesorowie: Tadeusz Glemma, Jan Krzemieniecki i Zdzisław Obertyński. Dn. 71.XI 1954 r. został mianowany docentem.

W związku z powstaniem Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie o. Wyczawski został przeniesiony w 1954 r. z innymi profesorami krakowskimi do Warszawy, gdzie w 1956 r. awansował na profesora nadzwyczajnego. Jednak nie zamieszkał w stolicy, lecz dojeżdżał z wykładami z Krakowa, gdzie równocześnie uczył w krakowskim Seminarium Duchownym i w Studium oo. kapucynów. W 1957 r. wziął urlop bezpłatny i wraz z innymi profesorami krakowskimi zrezygnował z wykładów w Akademii. Pozostał przy wykładach krakowskich oraz w Seminarium Duchownym bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej i w Międzyzakonnym Studium Pastoralnym, które w 1958 r. zorganizował w Krakowie dla neoprezbiterów zakonnych. W 1957 r. został gwardianem konwentu krakowskiego i archiwariuszem prowincji zakonnej. Na tych urzędach wykazał swoje zdolności organizacyjne. Zreorganizował przeto układ nabożeństw w kościele klasztornym, założył radiofonizację i uruchomił drugie wejście do świątyni, wybudował grobowiec na Cmentarzu Rakowieckim. W budynku klasztornym urządził pomieszczenie na Archiwum prowincji, uporządkował jego zbiory, przygotowując do druku katalog oraz polecił skatalogowanie bogatej w starodruki biblioteki klasztornej. Ponadto do 1961 r. pracował w krakowskim Sądzie Duchownym jako sędzia prosynodalny, a w l. 1959-1960 był prezesem Polskiego Towarzystwa Teologicznego.

Wzywany kilkakrotnie przez rektora Akademii Teologii Katolickiej, w 1961 r. przeniósł się do Warszawy i zamieszkał na stałe w klasztorze bernardyńskim przy ul. Czerniakowskiej 2. Celę klasztorną zamienił na bibliotekę i pracownię naukową. Dzięki jego zabiegom powstała Sekcja Historii Kościoła, mająca wówczas dwie katedry i cały szereg uzupełniających wykładów z zakresu historii kościelnej i nauk pomocniczych. Sam wykładał w cyklu 4-letnim historię Kościoła w czasach nowożytnych, a z nauk pomocniczych: sfragistykę, heraldykę, chonologię, genealogię i archiwistykę. Z jego seminarium wyszło 44 magistrów i 24 doktorów. Ponadto ocenił dorobek naukowy 4 kandydatów na profesorów zwyczajnych i 9 kandydatów na profesorów nadzwyczajnych. Recenzował 20 rozpraw habilitacyjnych, 45 rozpraw doktorskich i 53 prac magisterskich. Napisał też 14 rezencji wydawniczych. W Akademii Teologii Katolickiej pełnił z wyboru w l. 1964-1966 urząd dziekana Wydziału Teologicznego. Interesował się pracą naukową i dydaktyczną adiunktów i asystentów. Dbał o sprawy bytowe wszystkich pracowników naukowych oraz studentów. Należał do różnych komisji senackich, a w l. 1977-1980 był delegatem swego Wydziału do Senatu Uczelni. Organizował różne sympozja naukowe. Zainicjował publikowanie prac doktorskich kierunku historycznego w serii wydawniczej *Studia z Historii Kościoła w Polsce*. Odbył kilka wycieczek naukowych ze studentami do różnych archiwów i bibliotek kościelnych, gdzie często sam prowadził wykłady z archiwoznawstwa. W jego działalności brakuje

wykładów w ośrodkach zagranicznych, bowiem tylko raz w 1958 r. wygłosił dwa referaty w Pontificio Ateneo Antoniano w Rzymie o stanie nauki historyczno-kościelnej w Polsce. Natomiast odbył liczne podróże zagraniczne: do Anglii, Austrii (dwukrotnie), Bułgarii, Czechosłowacji, Francji, Hiszpanii, Jugosławii, Niemiec Zachodnich, Rumunii, Stanów Zjednoczonych, Tunezji, Włoch (dwukrotnie) i Związku Radzieckiego. W 1974 r. został powołany na członka Polskiego Towarzystwa Historycznego, w 1977 r. na członka Komisji Historii Porównawczej Kościołów PAN, a w 1984 r. na członka Komisji Nauk Społecznych PAN. Od 1968 r. pełnił funkcje wiceprzewodniczącego Sekcji Historii Kościoła przy Towarzystwie Teologicznym, biorąc zawsze bardzo czynny udział w corocznych zjazdach historyków Kościoła. W 1975 r. otrzymał nominację na profesora zwyczajnego. Za całość dorobku dydaktycznego w zakresie historii Kościoła przyznano mu w 1987 r. nagrodę im. Włodzimierza Pietrzaka.

Dorobek naukowy o. Wyczawskiego jest imponujący, obejmuje bowiem 675 pozycji drukowane. Nie ma wśród nich artykułów z zakresu publicystyki, bowiem Profesor jej nie uprawiał. Pod względem merytorycznym całość jego twórczości naukowej można podzielić na pięć zasadniczych działów: 1. Prace z zakresu nauk pomocniczych historii Kościoła; 2. Prace o tematyce monasteriologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem dziejów polskich bernardynów; 3. Publikacje z zakresu biografistyki i hagiografii, z dziełem fundamentalnym *Słownik polskich teologów katolickich*, w którym sam umieścił ponad 300 biogramów; 4. Prace z zakresu wewnętrznych dziejów Kościoła w Polsce doby potrydenckiej; 5. Recenzje i prace bibliograficzne.

Mimo choroby i wieku emerytalnego o. Wyczawski poprosił o pół etatu i przez 3 lata prowadził jeszcze wykłady. Zmarł dn. 8 II 1993 r. w warszawskim klasztorze oo. bernardynów i został pochowany w grobowcu zakonnym na Cmentarzu Czerniakowskim w Warszawie.

I.

1. Bractwo św. Bernardyna. *Caritas*. R. 3: 1947 nr 27 s. 312-314.

2. Dzieje Kalwarii Zebrzydowskiej. Kr. 1947, Prow. OO. Bernardynów, 8° ss. XVI, 244. [Rozp. doktorska].

3. Ewangelista z Lencz (zm. 1499). W: *Pol. słow. biogr.* T. 6: 1947 s. 324.

4. Z dziejów Trzeciego Zakonu w Tarnowie. *Currenda*. R. 96: 1947 nr 8 s. 389-400.

5. Błogosławiona Jolenta. W 650-tą rocznicę śmierci. *Tyg. Powsz.* R. 4: 1948 nr 24 s. 9.

6. Fierek Felicjan (1850-1910). W: *Pol. słow. biogr.* T. 6: 1948 s. 435.

7. Kościelne dzieje Wiązownicy. Kr. 1948, Prowincja OO. Bernardynów, 8° ss. 66.

8. Gawath Jakub (1598-1679). W: *Pol. słow. biogr.* T. 7: 1949 s. 313-314.

9. Gdowski Zygmunt (1 poł. XVII w.). W: *Pol. słow. biogr.* T. 7: 1949 s. 361-362.

10. Gembicki Piotr (1585-1657). W. *Pol. słow. biogr.* T. 7: 1949 s. 379-381. Współautor: W. CZAPLIŃSKI.

11. Przegląd literatury kościelno-historycznej za okres powojenny 1945-1948. *Pol. Sacra.* R. 2: 1949 nr 1 s. 72-86

12. Sprawozdanie z działalnosci Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie za rok akad. 1949/1950. *Pol. Sacra.* R. 3: 1950 nr 1-2 s. 200.

13. Przemyskie biskupstwo Piotra Gembickiego 1636-1642. *Pol. Sacra.* R. 4: 1951 s. 181-222.

14. Rec.: Księga uposażenia diecezji poznańskiej z roku 1510. Wyd. J. NOWACKI P. 1950. *Pol. Sacra.* R. 4: 1951 nr 2 s. 172-174.

15. Spory bpa Piotra Gembickiego z Akademią Krakowską. *Pol. Sacra.* R. 5: 1952 nr 1 s. 1-16.

16. Z ostatnich wydawnictw "Antonianum". *Pol. Sacra.* R. 5: 1952 nr 2 s. 171-174.

17. Biblioteki parafialne w diecezji krakowskiej u schyłku XVI w. *Pol. Sacra.* R. 6: 1953/1954 nr 2-4 s. 114-142; R. 7: 1955 nr 2-3 s. 27-68, 159-173.

18. Kronika Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego za lata 1945-1952/53. *Pol. Sacra.* R. 6: 1953 nr 1 s. 80-87, 172-273.

19. Obecny stan Cerkwi Prawosławnej w Polsce. *Pol. Sacra.* R. 8: 1956 nr 3-4 s. 411-415.

20. Wprowadzenie do studiów w archiwach kościelnych. W. 1956, Wydział Prawa Kanon. Akad. Teol. Katol. w Warszawie, 8° ss. 160.

21. Alwernia. Dzieje klasztoru OO. Bernardynów. Kr. 1957, Arch. Prow. OO. Bernardynów, 8° ss. 137, nlb.5, tabl. 17.

22. Biskup Piotr Gembicki 1585-1657. Kr. 1957, Arch. Prow. OO. Bernardynów , 8° ss. 386, fot. 1. [Rozpr. habilitacyjna].
23. Błogosławiony Jan z Dukli. Życie i cześć pośmiertna. Kr. 1957, Kuria Metropolit., 8° ss. 94, nlb. 1.
24. Działalność naukowa śp. Tadeusza Glemmy. *Oręd. Diec. Chełm.* R. 9: 1958 s. 371-382.
25. Elenchus Ordinis Fratrum Minorum Provinciae Immaculatae Conceptionis BMV in Polonia. Pro Anno Domini 1958. Cracoviae 1958, Arch. Prov. PP. Bernardinorum, 8° ss. 79, nlb. 1.
26. Kazanie na pogrzebie śp. ks. prof. Tadeusza Glemmy. *Nofif. e Curia Crac.* R. 1958 nr 5-6 s. 272-276.
27. Śp. ks. Tadeusz Glemma. *Tyg. Powsz.* R. 12: 1958 nr 21 s. 2.
28. Katalog Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie. Cz. 1: Dokumenty. *Arch. Bibl. Muz.* T. 3: 1961 s. 23-78; Cz. 2: Rękopisy. *Tamże.* T. 4: 1962 s. 23-225; T. 5: 1962 s. 13-210; T. 6: 1963 s. 17-65.
29. O właściwe imię błog. Władysława z Gielniowa. *Ruch. Biblij.* R. 13: 1961 nr 3-4 s. 164-170.
30. Z dziejów aptekarstwa bernardyńskiego. *Pr. Kanon.* R. 4: 1961 nr 1-4 s. 297-322.
31. Jan z Dukli (zm. 1484). W: *Pol. słow. biogr.* T. 10: 1963 s. 450.
32. Księgi mszalne jako źródło historyczne. *Arch. Bibl. Muz.* T. 7: 1963 s. 43-76.
33. Augustiańska parafia w Radomyślu na Sanem. W. 1964, Akad. Teol. Katol., 8° ss. 111, nlb. 1. Warszawskie Studia Teologiczne. Nr 27.
34. Studia nad wewnętrznymi dziejami Kościoła w Małopolsce u schyłku XVI w. [Cz]1 Duchowieństwo. Pr. Kanon. R. 7: 1964 nr 1/2 s. 45-126; [Cz.] 2: Społeczeństwo katolickie. *Tamże* nr 3-4 s. 21-116.
35. Zbiór materiałów do życia i działalności arcybpa Zygmunta Szczęsnego Felińskiego. *Stud. Theol. Vars.* R. 4: 1966 nr 1 s. 165-249.
36. Kochanowski Franciszek (1625-1689). W: *Pol. słow. biogr.* T. 8: 1976 s. 182-183.
37. Archidiecezja Warszawska w świetle schematyzmu z 1863 r. *Stud. Theol. Vars.* R. 6: 1968 nr 1 s. 289-341.
38. [Głos w dyskusji na Ogólnopolskiej Sesji Naukowej w dniu 25 XI 1966 r. poświęconej działalności Instytutu Geografii Historycznej Kościoła w Polsce KUL]. *Rocz. Hum.* T. 16: 1968 nr 2 s. 150-153.
39. Kongregacje dekanalne w archidiecezji warszawskiej przed stu laty. *Pr. Kanon.* R. 11: 1968 nr 3-4 s. 37-56.
40. Nowe nurty w historii Kościoła. Wykład inauguracyjny na rozpoczęcie r. akad. 1967/1968 w Akademii Teologii Katolickiej. *Stud. Theol. Vars.* R. 6: 1968 nr 1 s. 409-423.
41. Polskie archiwa kościelne. W: *Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce.* Cz. 2 Lubl. 1968 s. 57-101.
42. Rec.: Studia Historyczne. T. 1-2. Pod red. ks. M. ŻYWCZYŃSKIEGO i ks. Z. ZIELIŃSKIEGO. Lubl. 1968-1969. *Stud. Theol. Vars.* R. 7: 1969 nr 1 s. 334-337.
43. Rec.: Wykaz czasopism teologicznych i filozoficznych w bibliotekach polskich. Wyd. 2 popr. i uzup. W. 1968. *Stud. Theol. Vars.* R. 7: 1969 nr 1 s. 337-339.
44. Sprawa seminarium z historii Kościoła w nieakademickich zakładach teologicznych. *Stud. Theol. Vars.* R. 7: 1969 nr 2 s. 239-243.
45. Inspiracje Soboru Watykańskiego II w historii Kościoła. W: *Myśl posoborowa w Polsce.* Red.: J. MYŚKÓW. W. 1970 s. 267-278. -Toż. w j. francuskim.
46. Kozubski Zygmunt (1886-1952). W: *Polski słow. biogr.* T. 14: 1970 s. 48.
47. Ruch neounijny w Polsce w latach 1923-1939. *Stud. Theol. Vars.* R. 8: 1970 nr 1 s. 409-420.
48. Jan z Dukli. W: *Hagiografia pol.* T. 1 s. 587-594.
49. Jolenta. W: *Hagiografia pol.* T. 1 s. 624-629.
50. Książka o współczesnych dziejach parafii (ks. W. SZETELNICKIEGO). *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 4 s. 173-176.
51. Rec.: J. BAR: Udział Polski w literaturze franciszkańskiej. (Bibliografia). Stud. Theol. Vars. R. 1: 1963 nr 1; R. 7: 1969 nr 2. *Collect. Theol.* R. 41: 1971 nr 2 s. 173-175.
52. Uwagi na marginesie dzieła "Kościół w Polsce". *Stud. Theol. Vars.* R. 9: 1971 nr 2 s. 168-174.
53. 25 lat pracy ks. biskupa Wincentego Urbana nad dziejami Kościoła na Śląsku. *Stud. Theol. Vars.* R. 10: 1972: nr 2 s. 3-23.
54. Ks. Teofil Długosz (1887-1972). *Stud. Theol. Vars.* R. 10: 1972 nr 2 s. 261-268.
55. Lipski Jan (1589-1641). W: *Pol. słow. biogr.* T. 17: 1971 s. 422-424.
56. Nowy atlas historii Kościoła. *Stud. Theol. Vars.* R. 10: 1972 nr 2 s. 189-196.
57. Przedmowa. W: *Studia z historii Kościoła w Polsce.* T. 1. W. 1972 s. 5-6.
58. Rec.: K. BIHLMEYER, H. TÜCHLE: Historia Kościoła. T. 1. W. 1971. *Collect. Theol.* R. 42: 1972 nr 2 s. 213-214.
59. Rec.: K. GÓRSKI: Matka Mortęska. Kr. 1971. *Stud. Theol. Vars.* R. 10: 1972 nr 2 s. 375-379.
60. Rec.: J. WIETESKA: Katalog prałatów i kanoników prymasowskiej kapituły łowickiej od 1433 do 1970 roku. W. 1971. *Stud. Theol. Vars.* R. 10: 1972 nr 2 s. 372-375.
61. Red.: Studia z historii Kościoła w Polsce. T. 1. W. 1972, Akad. Teol. Katol., 4° ss. 529.
62. Ludwik ze Zbąszynia (zm. 1662). W: *Pol. słow. biogr.* T. 16: 1973 s. 106.

63. Powstanie i początkowe dzieje Zgromadzenia SS. Rodziny Marii. *Pr. Kanon.* R. 16: 1973 nr 1-2 s. 129-176.

64. Rec.: Ch. WOLLEK: Das Domkapitel von Płock 1524-1564. Köln-Wien 1972. *Collect. Theol.* R. 43: 1974 nr 4 s. 163-167.

65. Schematyzm bernarydński z 1753 roku. *Arch. Bibl. Muz.* T. 26: 1973 s. 278-283.

66. Diecezja Przemyska. W 600 rocznicę bulli Grzegorza XI "Debitum pastoralis officii" z 13 II 1375 roku. *Stud. Theol. Vars.* R. 12: 1974 nr 2 s. 161-208.

67. Małachowski Jan (1623-1699). W: *Pol. słow. biogr.* T. 19: 1974 s. 396-398.

68. Ostatni profesorowie historii Kościoła na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. *Stud. Theol. Vars.* R. 12: 1974 nr 1 s. 119-156.

69. Rec. K. DRZYMAŁA: Ks. Stanisław Grodzicki. Kr. 1973. *Stud. Theol. Vars.* R. 12: 1974 nr 1 s. 334-336.

70. Ostatnie wielkie publikacje z zakresu monasteriologii. Acta capitulorum Provinciae Polonae Ordinis Praedicatorum.Vol. 1: 1225-1660. Wyd. F. R. MADURA. R. 1972. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 1 s. 190-193.

71. Rec.: Ostatnie wielkie prace z zakresu monasterologii. Zakony męskie w Polsce w 1772 roku. Red. L. BIEŃKOWSKI, J. KŁOCZOWSKI, Z. SUŁOWSKI. Lubl. 1972. *Collect. Theol.* R. 44: 1974 nr 1 s. 187-190.

72. Arcybiskup Zygmunt Szczęsny Feliński (1822-1895). W. 1975, Akad. Theol. Katol., 8° ss. 469, nlb. 3, portr.

73. Kościelne zbiory biblioteczne (wiek XVI-XVIII). W: *Dzieje teol. katol.* T. 2. cz. 1. Lubl. 1975 s. 517-551.

74. Ks.prof.dr Henryk Rybus (1907-1974). *Stud. Theol. Vars.* R. 12: 1975 nr 2 s. 5-10.

75. Marian z Jeziorka (ok. 1430-1491). W: *Pol. słow. biogr.* T. 20: 1975 s. 11-12.

76. Marian z Kościana (zm. 1651). W: *Pol. słow. biogr.* T. 20: 1975 s. 12.

77. Projekt "Słownika polskich teologów". *Collect. Theol.* R. 45: 1975 nr 3 s. 195-198. -Toż. w j. francuskim. *Tamże* nr spec. s. 169-173.

78. Rec.: Studia Płockie. T. 1: 1973. *Stud. Theol. Vars.* R. 12: 1975 nr 2 s. 237-242.

79. Territorial reorganisation of the Church in Polan in 1925. (On the 50'th Anniversary of the Bull "Vixdum Poloniae unitas"). *Inf. Bull. ChSA.* 1975 nr 12 s. 23-30. -Toż. w j. niemieckim. *Tamże*, s. 24-31. Toż. w j. francuskim. *Tamże*. s. 34-41.

80. Udział historyków Kościoła z ATK w seminarium Sekcji Historii Kościoła Polskiego Towarzystwa Teologicznego. *Biul. Inf. ATK.* R. 1975 nr 1 s. 26. -Toż. w j. francuskim *Tamże*, s. 27.

81. Historia Kościoła. W: *XX lat Akademii Teologii Katolickiej.* W. 1976 s.128-148.

82. Informacje wstępne o Wydziale Teologicznym ATK. W: *XX lat Akademii Teologii Katolickiej.* W. 1976 s. 35-37.

83. Milewski Jakub (zm. 1586). W: *Pol. słow. biogr*, T. 21: 1976 s. 210-211.

84. Morawski Wincenty (ok. 1580-1645). W: *Pol. słow. biogr.* T. 21: 1976 s. 752-753.

85. Ogólny zarys dziejów Akademii Teologii Katolickiej. W: *XX lat Akademii Teologii Katolickiej.* W. 1976 s. 13-34.

86. Problem nowego "Wprowadzenia do studiów w archiwach kościelnych". *Prawo Kanon.* R. 19: 1976 nr 3-4 s. 343-353.

87. Problem początków diecezji przemyskiej. *Stud. Theol. Vars.* R. 14: 1976 nr 1 s. 133-144.

88. Najnowsze schematyzmy dwóch polskich archidiecezji. - Rocznik Archidiecezji Warszawskiej zawierający spis duchowieństwa i parafii. W. 1973.*Arch. Bibl. Muz.* T. 32: 1976 s. 294-298.

89. Rec.: Najnowsze schematyzmy dwóch polskich diecezji. Spis kościołów i duchowieństwa archidiecezji w Białymstoku. Red. C. POTOCKI. [Białystok b. r. m.]. *Arch. Bibl. Muz.* T. 32: 1976 s. 298-300.

90. Rec.: A. TOMCZAK: Zarys dziejów archiwów polskich. Cz.1 Toruń 1974. *Stud. Theol. Vars.* R. 14: 1974 nr 2 s. 344-351.

91. Red.: XX lat Akademii Teologii Katolickiej. Księga pamiątkowa 1954-1974. W. 1976, Akad. Teol. Katol., 8° ss. 456.

92. Uwagi o układzie "Księgi" i współautorach. W: *XX lat Akademii Teologii Katolickiej.* W. 1976 s. 9-11.

93. W sprawie metody w badaniach monasteriologicznych. *Stud. Theol. Vars.* R. 14: 1976 nr 2 s. 257-268.

94. Bibliografia historii Kościoła w Polsce za lata 1944-1970. Cz. 1-3. W. 1977, Akad. Teol. Katol. 4°: Cz. 1 ss. 106; Cz. 2 ss. 325; Cz. 3 ss. 327. Indeksy opr. R. ŻMUDA.

95. Nakielski Andrzej Samuel (1584-1652). W: *Pol. słow. biogr.* T. 22: 1977 s. 468-469.

96. Przedmowa. W: *Studia z historii Kościoła w Polsce.* T. 3. W. 1977 s. 7-9.

97. Rec.: Z problematyki monasteriologicznej. *Stud. Theol. Vars.* R. 15: 1977 nr 2: J. LEDÓCHOWSKA: Życie i działalność Julii Urszuli Ledóchowskiej. P. 1975, s. 262-265. 98. Marianie 1673-1973. Red. J. BUKOWICZ, T. GÓRSKI. R. 1975, s. 254-255. 99. J. PIELORZ: Oblaci polscy. Zarys dziejów prowincji polskiej miesjonarzy oblatów Marii Niepokalanej z okazji 50-lecia istnienia *1920-1970.* R. 1970, s. 251-252. 100. Salwatorianie w Polsce 1900-1975. Red. A. KIEŁBASA. R.- Kr. 1975, s. 255-257. 101. 75 lat działalności Salezjanów w Polsce. Księga pamiątkowa. Red. R. POPOWSKI, S. WILK, M. LEWKO. Ł. - K. 1974, s. 252-254. 102. Studia nad

historią dominikanów w Polsce 1222-1972. Red. J. KŁOCZOWSKI. T. 1-2 W. 1975 s. 257-262.

103. Red.: Studia z historii Kościoła w Polsce. T. 3. W. 1977, Akad. Teol. Katol. 8° ss. 429.

104. Wprowadzenie. W: Bibliografia historii Kościoła w Polsce za lata 1944-1970. Cz. 1. W. 1977 s. 11-22.

105. Dar Marcina Glicjusza dla biblioteki parafialnej w Pilznie. *Stud. Theol. Vars.* R. 16: 1978 nr 1 s. 179-188.

106. O warszawskim "Przeglądzie Katolickim". *Stud. Theol. Vars.* R. 16: 1978 nr 2 s. 269-279.

107. Przedmowa. W: *Studia z historii Kościoła w Polsce.* T. 4. W. 1978 s. 7-8.

108. Rec.: J. RZEPA: Schematyzm diecezji tarnowskiej na rok 1977. T. 1-2. Kr. 1977. *Stud. Theol. Vars.* R. 16: 1978 nr 1 s. 259-263.

109. Red.: Studia z historii Kościoła w Polsce. T. 4. W. 1978, Akad. Teol. Katol., 4° ss. 515.

110. Biografie z bibliogr. W: *Pol. słow. biogr.* T. 24: 1979: Orzeszkowski Fabian (1495-1575), s. 320; 111. Orzeszkowski Wincenty Fabian (1801-1887), s. 321; 112. Osmołowski Hadrian Piotr (1839-1924), s. 375.; 113. Ossowski Stanisław (zm. 1580), s. 444-445; 114. Ostrowski Zdzieszek Stanisław (ok. 1550-po 1596), s. 573-574; 115. Pac Mikołaj (ok. 1527-1585), s. 136-137; 116. Pac ‹ Mikołaj (1570-1624), s. 138.

117. Przedmowa. W: Studia z historii Kościoła w Polsce. T. 5. W. 1979 s. 7-8.

118. Przedmowa. W: Studia z historii Kościoła w Polsce. T. 6. W. 1979 s. 3-4.

119. Rec.: E. OZOROWSKI: Uwagi o historii teologii. *Stud. Theol. Vars.* R. 17: 1979 nr 2 s. 81-94; R. 1980 nr 2 s. 321-325.

120. Rec.: J. RZEPA: Mapa adminsitracyjna Diecezji Tarnowskiej. W. 1977. *Stud. Theol. Vars.* R. 17: 1979 nr 1 s. 304-305.

121. Rec.: T. ŚLIWA: Rozwój protestanckiej reformacji w diecezji przemyskiej w połowie XVI wieku. Przemyśl 1975-1977. (Odb. z Kron. Diec.Przem.). *Stud. Theol. Vars.* R. 17: 1979 nr 1 s. 303-304.

122. Rec.: Św. Bonawentura. Życie i myśl. W. 1976. *Stud. Theol. Vars.* R. 17: 1979 nr 2 s. 312-314.

123. Rec.: H. D. WOJTYSKA: Papiestwo-Polska. 1548-1563. Lubl. 1977. *Stud. Theol. Vars.* R. 17: 1979 nr 1 s. 301-303.

124. Red.: Studia z historii Kościoła w Polsce. T. 5. W. 1979, Akad. Teol. Katol., 4° ss. 322.

125. Red.: Studia z historii Kościoła w Polsce. T. 6. W. 1979, Akad. Teol. Katol., 4° ss. 262.

126. Cerkiew prawosławna w II Rzeczypospolitej. W: *Kościół w II Rzeczypospolitej.* Red.: Z. ZIELIŃSKI, S. WILK. Lubl. 1980 s. 165-174. - Odpowiedź dyskutantom [Sympozjum naukowe w Lublinie 17-28 XI 1975 r.]. *Tamże* s. 234-235. -Toż. Wyd. 2 Lubl. 1981.

127. [Głos w dyskusji na Sesji naukowej w Lublinie 27-28 XI 1975 rn. nad referatami bpa W. WÓJCIKA i K. SKUBISZEWSKIEGO]. W: *Kościół w II Rzeczypospolitej.* Lubl. 1980 s. 201-202; [Nad referatem ks. T. ŚLIWY], *tamże* s. 213; [Nad referatem J. PIETRZAKA], *tamże*, s. 215-216.

128. Kościół w odrodzonym Państwie Polskim (1918-1939). W: *Historia Kościoła w Polsce.* Red.: B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. T. 2 cz. 2. P. 1979 [druk 1980] s. 5-92.

129. Pankiewicz Anastazy (1882-1942). W: *Pol. słow. biogr.* T. 25: 1980 s. 129-130.

130. Sprostowanie [do art. F. STOPNIAKA. Ks. prof.dr Zdzisław Obertyński]. *Stud. Theol. Vars.* R. 18 nr 1 s. 266.

131. Studia nad historią diecezji i archidiecezji warszawskiej prowadzone na Kierunku Historii Kościoła ATK. *Stud. Theol. Vars.* R. 18: 1980 nr 1 s. 251-265.

132. Rec.: J BAGROWICZ: Nauczanie historii Kościoła w katechetyce polskiej lat 1919-1937. Arch. Bibl. Muz. T. 37: 1978 s. 333-360. *Stud. Theol. Vars.* R. 1980 nr 2 s. 327-329.

133. Biografie z bibliogr. W: *Pol. słow. biogr.* T. 26: 1981: Pilichowski Wojciech (1600-1665), s. 245-246; 134. Piotr z Poznania (ok. 1575-1655), s. 419-420; 135. Pirawski Tomasz (ok. 1568-1625), s. 537-539; 136. Pliszka Andrzej (ok. 1547-1598), s.742-743.

137. Biografie z bibliogr. podmiotowa i przedmiotową. W: *Słow. pol. pisarzy franc.* W: 1981: Andrzej z Mławy (1589-1 poł. XVII w.), s. 3. - Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.* t. 1 s. 56-57; 138. Antoni Marcin z Radomska (zm. 1487), s. 31-32; 139. Anzelm Polak (zm. między 1519-1522), s. 32. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 41; 140. Bar Joachim Roman (ur. 1912), s. 35-42; 141. Baroniusz Marcin (XVI/XVII w.), s. 44-45. Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 106-107; 142. Bartłomiej z Bydgoszczy (ok. 1480-1548), s. 45-46. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 112-113; 143: Benedykt Polak (zm. po 1252), s. 49; 144. Bernardyn z Bydgoszczy (zm. 1630), s. 49-50. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 130; 145. Bernardyn z Radzynia (XVII w.), s. 50. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 130; 146. Bidziński Hilary (zm. 1705), s. 52; 147. Błachowicz Piotr Andrzej (1789-1853), s. 57-58. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 169-170; 148. Boguski Ludwik (zm. 1618), s. 67. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 181-182; 149. Bonawentura z Kościana (zm. 1636), s. 68. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 191; 150. Chadam Augustyn Stanisław (ur. 1916), s. 80-82; 151. Chmiel Izydor Józef (ur. 1915), s. 82-83; 152. Ciepliński Augustyn (zm. 1652), s. 88-89. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 333; 153. Czartoryski Franciszek Andrzej Adrian (ok. 1600-1624), s. 94-95. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 349; 154. Damirski

Cyprian (1616-1676), s. 98. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 362; 155. Długosz Jan Marcin (ur. 1910), s. 104-108; 156. Dmowska Bronisława Zofia (ur. 1915), s. 108; 157. Dygoń Tomasz (1588-przed 1661), s. 121. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 435-436; 158. Dzielowski Franciszek (ok. 1630-1681), s. 121-122.-Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 438-439; 159. Elewski Dominik (zm. 1772), s. 125; 160. Fantini Albert (zm. 1515), s. 126-127. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 454-455; 161. Godziszewski Jerzy (1581-1640), s. 146. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 542; 162. Golichowski Norbert Adam (1848-1921), s. 146-149. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 549-552; 163. Grądzki Andrzej (zm. 1626), s. 159-160; 164. Grzegorz z Kościana (zm. 1643), s. 163. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 1 s. 603; 164. Gustaw Romuald Michał (1911-1976), s. 166-168; 165. Halenczewski Bonawentur a (zm. 1826), s. 172-173; 166. Hillebrant Michał (zm. 1550), s. 174-175. -Toż. *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 49-50; 167. Hlavsa Anioł (zm. 1790), s. 176-177; 168. Horno Cyryl (ok. 1614-1648), s. 177. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 65; 169. Innocenty z Kościana (zm.1541), s. 179-180; 170. Jakubowski Wawrzyniec (XVII w.), s. 184. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 127; 171. Jan z Komorowa (ok. 1465-1536), s. 184-185. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2, s. 138; 172. Jan ze Stopnicy (ok. 1470-ok. 1518), s. 185-187. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 146-147; 173. Janowski Mikołaj Jan Maciej Józef (1758-1836), s. 188-189; 174. Joachim (XVIII w.), s. 198; 175. Jusiak Oktawian Roman (ur. 1946), s. 200-201; 176. Juszkiewicz Herkulian (1796-1847), s. 201. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2, s. 226; 177. Kakowski Hieronim (1584-1652 lub 1653), s. 204-205. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.* , t. 2 s. 240-241; 178. Kaliski Bernardyn Andrzej (1601-1658), s. 205-206. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 251; 179. Kędzierski Fidelis Edward (ur. 1904), s. 218-220; 180. Kęszycki Jacek (zm. 1694), s. 222. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 272; 181. Kieronowicz Atanazy (zm. 1790), s. 223-224; 182. Kochanowski Dominik (zm. 1666), s. 226-227. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 311-312; 183. Kochanowski Franciszek (ok. 1625-1680), s. 227-228. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 312-313; 184. Kolęcki Florian (ok. 1580-1641), s. 227-228. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 323; 185. Kotlarski Tomasz (XVIII w.), s. 239; 186. Kratochwil Honorata Zofia Maria (ur. 1909), s. 249; 187. Krupa Ludwik Andrzej (ur. 1910), s. 252-255; 188. Kulbiński Bartłomiej (zm. 1760), s. 263; 189. Kurski Maciej Marian (po 1600-1681), s. 264-265. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2, s. 482; 190. Lankiewicz Andrzej (ok. 1735-1787), s. 275-276. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 495-496; 191. Lipczyński Hieronim (zm. 1643), s. 278. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 530; 192. Lipiewicz Antoni (zm. po 1772), s. 278-279; 193. Lisowski Hieronim (zm. 1759), s. 280-281; 194. Ludwik ze Zbąszynia (zm. 1662), s. 284-285. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 544-545; 195. Łączycki Paweł (1572-1642), s. 290-291. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 2 s. 566-576; 196.Łuszczki Łucjan Wojciech (ur. 1910), s. 294-295; 197. Małyński Aleksander (zm. 1792 lub 1793), s. 305-306. 198. Marian z Kościana (zm. 1651), s. 308. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 60-61; 199. Mazurek Joachim Andrzej (ur. 1933), s. 312; 200. Medoń Faustyn Ryszard (ur. 1932), s. 312-313; 201. Miecznikowski Adam (1568-1640), s. 316; 202. Migdał Bogumił Stanisław (ur. 1913), s. 318-320; 203. Mikołaj ze Skalbmierza (zm. 1654), s. 321. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 121-123; 204. Morawski Wincenty (ok. 1580-1645), s. 329-330; 205. Murawiec Wiesław Franciszek (ur. 1935), s. 332-334; Mysław Jan (zm. po 1608), s. 334-335. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 188-189; 207. Niewiadomy Sylwester Józef (ur. 1910), s. 342-343; 208. Niger Daniel (XVI/XVII w.), s. 345-346. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s.213-214; 209. Orzeszkowski Fabian (1495-1575), s. 359; 210. Osmołowski Hadrian Piotr (1838-1924), s. 360; 211. Ostrowski Daniel (zm. po 1566), s. 361-362. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 280; 212. Pabin Andrzej Władysław (ur. 1941), s. 363; 213. Pankiewicz Anastazy Jakub (1852-1942), s. 365-366; 214. Paweł z Kcyni (zm. 1649), s. 369. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t . 3, s. 308; 215. Paweł z Łomży (zm. 1591), s. 396; 216. Piasecki Jakub (1794-1848), s. 371-172; 217. Pikulski Gaudenty (zm. 1763), s. 376-377. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.* , t. 3 s. 359-360; 218. Piotr z Poznania (ok. 1575-1655), s. 377-380. Współautor: E. OZOROWSKI; 219. Piwko Marcin (zm. 1639), s. 386. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 376; 220. Pociszowski Michał (zm. 1704), s. 390; 221. Podborski Jakub (zm. 1656), s. 390-391. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 388; 222. Podworski Stefan Antoni (1854-1913), s. 393-395; 223. Postękalski Marian (zm. 1614), s. 398-399; 224. Przyłęcki Franciszek (1702-1785), s. 400-401. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 456; 225. Pudłowsko Wacław (XVI/XVII w.) s. 401-402. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 460; 226. Ramułt Klemens (zm. 1562), s. 407. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 492; 227. Rochman Andrzej (zm. 1608), s. 410-411. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 501; 228. Roselli Hannibal (1525-1593), s. 416-418. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 506-508; 229. Rutkowski Placyd (zm. 1648), s. 422. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 527; 230. Rybicki Konstanty (zm. 1792), s. 422-423. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.* , t. 3 s. 534; 231. Rzekiecki Cyprian (XVII w.), s. 428. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 3 s. 545; 232. Schleyniger Patrycy (zm. 1893), s. 432; 233.

Schober Seweryn (XVIII w.), s. 432-433; 234. Schultz Serafin (ok. 1831-1905), s. 433-434. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 29-30; 235. Seroka Emil Józef (ur. 1910), s. 435-437; 236. Serwan Paschalis (zm. 1803), s. 437-438. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 46-47; 237. Skrobkowic Ludwik Jan (zm. 1657), s. 441-442. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 97-98; 238. Skutowicz Dominik (ok. 1625-1667), s. 445. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 104; 239. Sławek Tomasz (XVII w.), s. 443. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4. s. 105; 240. Smukalski Idzi (zm. 1803), s. 445. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 121; 241. Sobalski Franciszek Andrzej (1822-1880), s. 445-446. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 124-125; 242. Sokołowski Edward Piotr (1912-1972), s. 448-450; s. 243. Sowiński Anioł Szczepan (ur. 1885-?), s. 451; 244. Sporecius Bonawentura(XVI/XVII w.), s. 453. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 165; 245. Stanisław z Grodziska (ok. 1620-1797), s. 455-456. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 176-177; 246. Stanisław ze Lwowa (zm. 1556), s. 456-457. Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 179; 247. Stateczny Euzebiusz Franciszek (1864-1921), s. 457-463. -Toż. W: *Słow. teol. katol.*, t. 4 s. 197-202; 248. Starczewski Leonard (zm. 1638), s. 463-464. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 184-185; 249. Strzała Krzysztof (zm.1659), s. 470. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 219-220; 250. Szpucha Letus Feliks (ur. 1934), s. 480-481; 251. Szulc Antoni (zm. 1715), s. 482. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 285-286; 252. Szumił Bernardetta Helena (ur. 1938), s. 482-483; 253. Szyndlarski Klementyn (zm. 1811), s. 484-485; 254. Szyniecki Jan Kapistran (ok. 1680-1753), s. 485-486. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 295-296; 255. Święcicki Konstanty (XVIII w.), s. 489-490. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 312; 256. Tchórznicki Leon (XVIII w.), s. 493. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 317; 257. Theen Marian (zm. 1791), s. 494. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 327; 258. Tozbat Juvenalis (XVIII w.), s. 496. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 340-341; 259. Trela Krystyna Honorata (ur. 1929), s. 497; 260. Twardowicz Walerian (zm. 1692), s. 499-500; 261. Wawro Anastazy Józef (ur. 1930), s. 510-511; 262. Wiltawski Wiktoryn (zm. 1802), s. 251; 263. Wnorowski Paweł (XVIII/XIX w.), s. 525; 264. Wohlgemut Ludwik Jan (XV w.), s. 527. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 456-457; 265. Wolan Jan (zm. 1649), s. 526-527. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.* t. 4 s. 460; 266. Wolniarski Wincenty Józef (1874-1942), s. 527; 267. Wójcik Bogumiła Marianna Leontyna (ur. 1938), s. 529-530; 268. Wójtowicz Marcin Marian (ur. 1922), s. 530; 269. Wróbel Herkulian Antoni (ur. 1934), s. 531-534; 270. Zieliński Daniel (zm. 1664), s. 551. -Toż. W: *Słow. pol. teol. katol.*, t. 4 s. 539-540.

271. Biografie z bibliogr. podmiotową i przedmiotową. W: *Słow. pol. teol. katol.* T. 1. W. 1981: Albert z Opoczna (zm. 1650), s. 41; 272. Andrzej z Bochni (XVI w.), s. 52-53; 273. Antoni z Napachania (1494-1561), s. 59; 274. Bagiński Wojciech Wincenty Kanty (1726-1785), s. 88-89; 275. Banaczkowski Szymon Bartłomiej (zm. 1784), s. 95-96. Współautor: W. MURAWIEC; 276. Bartłomiej z Przemyśla (zm. po 1618), s. 114; 277. Baseus Wojciech (zm. po 1570), s. 120; 278. Benedykt z Poznania (zm.między 1522-1527), s. 126-127; 279. Białobrzeski Marcin (ok. 1530-1586), s. 131-133; 280. Bieda Stanisław (zm. 1574), s. 133-134; 281. Bielecki Adam (1811-1859), s. 140; 282. Bilczewski Józef (1860-1923), s. 157-163; 283. Byliński Stanisław (zm. 1536), s. 263; 284. Cechovius Stanisław (XVI w.), s. 273; 285. Cervus Jan (zm. ok. 1557), s. 275-276; 286. Chełmicki Zygmunt (1851-1922), s. 283-299; 287. Ciranius Maciej (XVI/XVII w.), s. 334-335; 288. Coxe Leonard (zm. 1549), s. 335-336; 289. Cyprian ze Środy (zm. 1594), s. 340-341; 290. Czochron Sebastian Jan Kanty (1750-1819), s. 354-356; 291. Danilewicz Onufry Aleksander Kazimierz (1695-1753), s. 364-365; 292. Długosz Jan (1415-1489), s. 394-399; 293. Dobergast Marcin (XV/XVI w.), s. 400; 294. Falkener Michał (ok. 1460-1534), s. 452-454; 295. Faygiel Franciszek (1777-1836), s. 457-458; 296. Feliński Stanisław (1828-po 1880), s. 460-461; 297. Feliński Zygmunt Szczęsny (1822-1895), s. 461-464; 298. Gabriel z Szadka (XVI w.), s. 495-496; 299. Gajkowski Jan Kanty (1866-1919), s. 500-504; 300. Garsias Quadros (zm. 1518), s. 512-513; 301. Garycki Bonifacy (1842-1822), s. 513-514; 302. Gawath Jakub (1598-1679), s. 515-516; 303. Gdowski Zygmunt (XVII w.), s. 519; 304. Giese Tiedeman Bartłomiej (1480-1550), s. 525-526; 305. Gilicjusz Marcin (1528-1591), s. 530-531; 306. Górka Jakub (1864-1917), s. 564-566. Współautor: J. KRACIK: 307. Górski Jakub (ok. 1525-1585), s. 567-569; 308. Graff Józef (1798-1886), s. 581-582; 309. Gratowski Bernard Jan (1834-1904), s. 582-583;. 310. Grodecki Jan (1525-1574), s. 591-592; 311. Grzegorz z Szamotuł (ok. 1480-1541), s. 603-604; 312. Grzepski Stanisław (1524-1570), s. 606-607; 314. Gundelius Filip (zm. 1567), s. 609-610.

315. Chronologiczny wykaz pisarzy. W: *Słow. pol. teol. katol.* T. 1 s. 561-570.

316. Katalog archiwaliów bernardyńskich w zbiorach obcych. *Arch. Bibl. Muz.* T. 42: 1981 s. 247-292.

317. Red.: Słownik polskich pisarzy franciszkańskich. (Bernardyni franciszkanie śląscy, franciszkanie konwentualni, klaryski oraz zgromadzenia III reguły). W. 1981, Arch. Prow. OO. Bernardynów, 4° ss. 570.

318. Red.: Słownik polskich pisarzy katolickich. T. 1: a-g. W. 1981, Akad. Teol. Katol., 4° ss. 614.

319. Rzymskie wydawnictwo źródeł do dziejów Cerkwi Unickiej w Polsce. *Stud. Theol. Vars.* R. 19: 1981 nr 2 s. 317-321.

320. Ślósarz Jan (1850-1917). W: Polscy kanoniści. Cz. 2. W. 1981 s. 213-214.

321. Wprowadzenie. W: *Słow. pol. pisarzy franc.* W. 1981 s. 11-27.

322. Wstęp. W: *Słow. pol. teol. katol.* T. 1. W. 1981 s. 15-22. -Toż. w j. francuskim. *Tamże* s. 23-30.

323. Biografie z bibliogr. podmiotową i przedmiotową. W: *Słow. pol. teol. katol.* T. 2. W. 1982: Hanckel Jan (XV/XVI w.), s. 33; 324. Herbest Benedykt (ok. 1531-1593), s. 36-38; 325. Herburt Jan (po 1524-1577), s. 39-40; 326. Hoppe Józef (1808-1887), s. 63-64; 327. Hozjusz Stanisław (1504-1579), s. 68-75; 328: Iłowski Stanisław (zm. 1589), s. 88-89; 329. Jakub z Tuchowa (XV w.), s. 120; 330. Jan z Oświęcimia (1443-1527), s. 142-143; 331. Jan z Szamotuł (ok. 1480-1519), s. 148; 332. Jan z Trzeciany (ok. 1510-1567), s. 149-150; 333. Jan z Turobina (1511-1575), s. 150-151; 334. Janczak Łukasz (1835-1918), s. 154-156; 335. Jaszowski Błażej (1856-1921), s. 193-194; 336. Jaworski Jan Kanty (1945-1908), s. 195-196; 337. Kalinka Walerian (1826-1886), s. 241-248; 338. Kallimach Filip (1437-1496), s. 252-255; 339. Kitowicz Jedrzej (1728-1804), s. 280-281; 340. Kołłątaj Hugo (1750-1812), s. 324-333. Współautor: R. ŻMUDA; 341. Kozaczyński Alojzy (1805 lub 1806 - 1874), s. 380-381; 342. Krasiński Stanisław (1534-1598), s. 413-414; 343. Krawczyński Tadeusz Stanisław (1749-1811), s. 417-419; 344. Kromer Marcin (1512-1589), s. 429-436; 345. Królicki Antoni Cyryl (1836-1900), s. 439; 346. Krzycki Andrzej (1482-1537), s. 452-454; 347. Krzysiak Jan (1840-1922),s. 454-455; 348. Krzyżanowski Hieronim (1537-1573), s. 457-458; 349. Kuczborski Walenty (1525-1572), s. 462-463; 350. Kukliński Wawrzyniec (1848-1915), s. 470-471; 351. Kusanus Jan (XV/XVI s.) s. 484; 352. Lang Jan (1503-1567), s. 490-492; 353. Leopolita Jan (1482-1535), s. 505-506; 354. Leopolita (Nicz) Jan (ok. 1525-1572), s. 506-507; 355. Liban Jerzy (1464 - po 1546), s. 522-523; 356. Łaski Jan (1456-1531), s. 552-555.

357. Biografie z bibliogr. podmiotową i przedmiotową. W: *Słow. pol. teol. katol.* T. 3. W. 1982: Maciej Walerian z Warszawy (zm. 1547), s. 15-16; 358. Makowski Sebastian (zm. 1619), s. 41-42; 359. Marcin Polak (zm. 1279), s. 54-55; 360. Marycjusz Szymon (1516-1574), s. 73-74; 361. Mateusz z Kościana (zm. 1545), s. 78-79; 362. Melchior z Mościsk (ok. 1507-1591), s. 90-91; 363. Michał z Mościsk (zm. 1598), s. 104; 364. Michałowski Jacek Kazimierz (zm. 1695), s. 105. Mikołaj z Błonia (zm. przed 1448), s. 114-166; 366. Mikołaj z Kamieńca (zm. 1522), s. 116; 367. Mikołaj z Szadka (1489-1564), s. 122-123; 368. Mikołaj z Wilkowiecka (ok. 1524-1601), s. 123-124; 369. Missiuna Antoni (1743-1812), s. 142; 370. Modrzewski Frycz Andrzej Piotr (ok. 1503-1572), s. 149-153; 371. Morawicki Stanisław (XVI w.), s. 157-158; 372. Morawski Wincenty (ok. 1580-1645), s. 169-171; 373. Nakielski Samuel Andrzej (1584-1652), s. 194-195; 374. Nidecki Andrzej Patrycy (1522-1587), s. 201-203; 375. Niezabitowski Leonard (zm. ok. 1583), s. 213; 376. Nowak Jan (XVI w.), s. 218-219; 377. Nowopolczyk Wojciech (ok. 1504-1559), s. 233-234; 378. Orłowski Adam (1727-1801), s. 261; 379. Orzechowski Stanisław (1513-1566), s. 265-271; 380. Orzeszkowski Wincenty Fabian (1801-1887), s. 271-272; 381. Ostrowski Teodor (1750-1802), s. 281-282; 382. Ostrowski Zdzieszek Stanisław (ok. 1550 - po 1596), s. 282-284; 383. Pelczar Józef Sebastian (1842-1924), s. 335-346; 384. Pirawski Tomasz (1568-1625), s. 370-371; 385. Plastwig Jan (zm. po 1464), s. 376-377; 386. Pliszka Andrzej (ok. 1547 - po 1598), s. 379-380; 387. Płaza Tomasz (ok. 1512-1593), s. 381-382; 388. Pruszkowski Józef (1837-1925), s. 446-448; 389. Raczkowski Hieronim (1825-1889), s. 475-476; 390. Radziszewski Idzi Benedykt (1871-1922), s. 483-485; 391. Radziwiłł Benedykt Edmund (1842-1895), s. 487-488; 392. Radziwiłł Stanisław (1559-1599), s. 490-491. 393. Ramułt Jan (XVI w.), s. 491; 394. Renier Józef (1822-1890), s. 494-495; 395. Retke Andrzej (1851-1907), s. 499; 396. Rozjusz Piotr (ok. 1505-1571), s. 502-504; 397. Rojewski Józef (1816-1881), s. 504; 398.Rozwadowski Wojciech (1855-1912), s. 515; 399. Różański Feliks (XIX w.), s. 515-516; 400. Ruszkiewicz Kazimierz (1836-1925), s. 522-524; 401. Rydzyński Piotr (ok. 1500 - po 1558), s. 539-540; 402. Rzewuski Gracjan Marcin (1827-1897), s. 543-547; 403. Rzymski Paweł (1784-1833), s. 550-552.

404. Rec.: Książka o białostockim Seminarium Duchownym. - Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku 1945-1980. Red. E. OZOROWSKI. Białystok 1981. *Wiad. Kośc. w Białymstoku.* R. 8: 1982 nr 1 s. 122-125.

405. Red.: Słownik polskich teologów katolickich. T. 2: h-ł. W. 1982, Akad. Teol. Katol., 4° ss. 591.

406. Red.: Słownik polskich teologów katolickich. T. 3: m-r. W. 1982, Akad. Teol. Katol., 4° ss. 552.

407. Statuty Zakonu bernardynów w Polsce 1453-1795. *Pr. Kanon.* R. 25: 1982 nr 1-2 s. 179-196.

408. Bernardyni. W: *Życie religijne w Polsce pod okupacją hitlerowską 1939-1945.* Red. Z. ZIELIŃSKI. W. 1982 [druk: 1983] s. 475-479.

409. Biografie z bibliogr. podmiotową i przedmiotową. W: *Słow. pol. teol. katol.* T. 4: W. 1983: Sarnicki Klemens (1832-1901), s. 22-23; 410. Sebastian z Felsztyna (ok. 1485 - po 1543), s. 34-35; 411. Sembratowicz Sylwester (1836-1898), s. 35-38; 412. Semenenko Piotr Adolf Konstanty (1814-1886), s. 38-45; 413. Serwatowski Walerian (1810-1891), s.

47-51; 414. Siarczyński Franciszek Ludwik Dionizy (1758-1829), s. 53-59; 415. Siarkowski Władysław (1840-1902), s. 59-62; 416. Siemieński Jan (1836-1912), s. 66-68; 417. Siennik Marcin (zm. ok. 1588), s. 70-71; 418. Sierakowski Wacław (1741-1806), s. 77-79; 419. Siestrzeńcewicz Bohusz Stanisław Jan (1731-1826), s. 79-82; 420. Skarszewski Wojciech (1742-1827), s. 92-94; 421. Skidełł Jan (1790-1837), s. 95-96; 422. Skulik Bernard (1867-1927), s. 102-103; 423. Słotwiński Adam (1834-1894), s. 107-108; 424. Smoczyński Wincenty (1842-1903), s. 110-113; 425. Smoleniec Deodat Bogdan (1813 - po 1865), s. 113-114; 426. Smoleński Zagłoba Maciej (1832-1899), s. 116-118; 427. Snarski Stanisław (1483-1564), s. 143-144; 428. Sobiech Szymon (1749-1832), s. 126-127; 429. Sokołowski Stanisław (1537-1593), s. 132-136; 430. Solarski Mateusz (1808-1873), s. 138-139; 431. Solecki Ostoja Leonard (1842-1915), s. 139-141; 432. Solfa Jan (1483-1564), s. 143-144; 433. Sołtanowski Jonasz Ignacy (1800-1889), s. 149-150; 434. Sołtyk Michał (zm. 1814), s. 154-155; 435. Sosnowski Jan (1880-1918), s. 155-156; 436. Sosnowski Platon (1799-1827), s. 156-157; 437. Spis Stanisław Jan Nepomucen (1843-1920), s. 163-164; 438. Sporecius Bonawentura (XVI/XVII w.), s. 165; 439. Stablewski Oksza Florian (1841-1906), s. 166-169; 440. Stachowski Franciszek Ksawery (1790-1850), s. 169-170; 441. Stafylus Fryderyk (1512-1564), s. 170-171; 442. Stagraczyński Józef (1840-1905), s. 172-173; 443. Stanisław ze Lwowa (XV/XVI w.), s. 177-178; 444. Stanisław ze Lwowa (XVI w.), s. 178-179; 445. Staroniewicz Jan 1821-1858), s. 185-186; 446. Starowieyski Biberstein Franciszek (1850-1923), s. 186-187; 447. Starzyński Jacek (1753-1816), s. 195; 448. Stebelski Ignacy (zm. 1805 lub 1808), s. 203-204; 449. Strojnowski Hieronim (1752-1815), s. 215-217; 450. Stryjakowski Władysław (1833-1903), s. 217-218; 451. Strzelichowski Piotr (1836-1903), s. 220-221; 452. Sulikowski Józef (1796-1875), s. 223-224; 453. Surzyński Józef (1851-1919), s. 228-230; 454. Symon Franciszek Albin (1841-1918), s. 237-239; 455. Szabel Józef Tomasz (1735-1805), s. 243-244. 456. Szaniawski Antoni (1856-1909), s. 245-248; 457. Szaniawski Franciszek Ksawery (1768-1830), s. 248-250; 458. Szantyr Ursyn Stanisław (1764-1846), s. 252-254; 459. Szczeklik Karol (1864-1908), s. 255-258; 460. Szcześniak Władysław Maksymilian (1858-1926), s. 263-265; 461. Szczurowski Tymoteusz (1740-1812), s. 265-266); 462. Szmbek Onufry Kajetan (zm. 1809), s. 277-278; 463. Szwernicki Krzysztof Józef (1812-1894), s. 287. 464. Szweykowski Wojciech Anzelm (1773-1838), s. 287-289; 465. Szymański Beniamin Piotr Paweł (1793-1868), s. 291-292; 466. Śleczkowski Marceli Sidon (1822-1893), s. 299; 467. Śliwicki Maciej (zm. 1551), s. 302-303; 468. Ślósarczyk Józef Kalasanty (1833-1884), s. 304; 469. Slósarz Jan (1850-1917), s. 304-305; 470. Tecno Jan (XVI/XVII w.), s.317-318; 471. Temberski Stanisław (zm. 1679), s. 319-321; 472. Terecjusz Grzegorz (1596-1659), s. 323-324; 473. Tesznarowicz Zachariasz (zm. 1712), s. 326-327; 474. Tomicki Aleksy (1815-1876), s. 335-336; 475. Tomicki Tomasz (XVII w.), s. 336; 476. Treter Maciej Kazimierz (1623-1692), s. 344-345; 477. Treter Tomasz (1547-1610), s. 345-347. 478. Trzciński Krzysztof (1568-1640), s. 350-351; 479. Ubiszewski Maciej (XVI/XVII w.), s. 366. 480. Urban Andrzej (1808-1847), s. 370; 481. Wacławowicz Jan Oktawian (1571-1630), s. 374; 482. Wadowita Campius Marcin (1567-1641), s. 374-376; 483. Walenty z Widawy (1537-1601), s. 378-379; 484. Walicht Józef (XVI w.), s. 381; 485. Wałkowic Wojciech (1615-1669), s. 384; 486. Wargocki Andrzej (1557 - po 1620), s. 386-387; 487. Warszewicki Krzysztof (1543-1603), s. 388-392; 488. Waśniowski Wojciech (XVII w.), s. 396; 489. Wawrzyniec z Wszerecza (ok. 1538-1614), s. 398; 490. Wapierski Sebastian (XVI/XVII w.), s. 402; 491. Wereszczyński Józef (ok. 1530-1599), s. 407-408; 492. Węcławski Aleksander (1728-1791), s. 409-410; 493. Wegrzynkowicz Jan (zm. 1634), s. 411- 412; 494. Węgrzynowicz Gabriel Kazimierz (zm. 1684), s. 414; 495. Wieczorkowski Stanisław (zm. 1657), s. 419-420; 496. Wielkowicz Adam Michał (XVII w.), s. 422; 497. Wilcki Walerian (XVI/XVII), s. 430; 498. Wilkowski Kasper (XVI w.), s. 435-436; 499. Wisner Daniel (XVII w.), s. 440-441; 500. Witeliusz Jakub (1587-1648), s. 444-446; 501. Witoszyński Teofil (1803-1876), s. 448-449; 502. Witwicki Stanisław Jan (ok. 1630-1698), s. 449-451; 503. Wojciech z Pilzna (zm. 1565), s. 457; 504. Wojewódzki Paweł Jan (zm. 1693), s. 558-559; 505. Wojtarowicz Józef Grzegorz (1791-1875), s. 459-460; 506. Wołodkowicz Jan Chryzostom (zm. 1616), s. 464-465; 507. Wróbel Walenty (ok. 1475-1537), s. 467-468; 508. Wujek Jakub (1541-1597), s. 469-478; 509. Zaborowski Stanisław (zm. 1530), s. 494-495; 510. Zadarnowski Ignacy (1721-1795), s. 500; 511. Zakrzewski Stanisław (XVI/XVII w.) s. 501-502; 512. Zapartowicz Justyn (ok. 1591/1592 - 1649), s. 527-528; 513. Zbyszevius Andrzej (XVI w.), s. 534; 514. Ziemiański Józef (1807-1878), s. 540-541; 515. Zierkowski Karol (XVII w.) s. 542.

516. Biografie z bibliogr. podmiotową i przedmiotową. W: *Słow. pol. teol. katol.* 1918-1981. T. 5: a-j. W. 1983: Bogdalski Czesław Ignacy (1853-1935), s. 141-147; 517. Długosz Teofil (1887-1971), s. 302-307; 518. Galikowski Antoni Wincenty (1879-1950), s. 422-423; 519. Glemma Tadeusz (1895-1958), s. 443-447; 520. Godlewski Michał (1972-1956) s. 458-461; 521. Gustaw Romuald Michał (1911-1976), s. 533-535.

522. Biografie z bibliogr. podmiotową i

przedmiotową. W: *Słow. pol. teol. katol.* 1918-1981. T. 6: k-p. W. 1983: Kantak Kamil Janusz (1881-1976), s. 30-41; 523. Karwacki Alojzy Leopold (1866-1924), s. 49-50; 524. Kędzior Julian Józef (1897-1966), s. 61-63; 525. Kozubski Zygmunt (1886-1952), s. 195-201; 526. Krukowski Kamil Józef (1910-1968), s. 212-213; 527. Kwiatkowski Wincenty (1892-1972), s. 285-287; 528. Onoszko Konstanty Władysław (1902-1942), s. 588-589; 529. Paciorkowski Ryszard Jan (1908-1981), s. 604-605; 530. Pęckowski Michał (1883-1925), s. 653; 531. Piotrowski Gerard Bazyli (1885-1968), s. 680-683.

532. Biografie z bibliogr. podmiotową i przedmiotową. W: *Słow. pol. teol. katol.* 1918-1981. T. 7: r-ż. W. 1983: Regan Henryk Karol (1869-1956), s. 14-15; 533. Rybus Henryk (1907-1974), s.64-66; 534. Sokołowski Edward Piotr (1912-1972), s. 145-146; 535. Urmanowicz Walenty (1898-1969), s. 355-356; 536. Wojtczak Albert Jan (1907-1962), s. 427-428.

537. Postękalski Marian (zm. 1614). W: *Pol. słow. biogr.* T. 27: 1983 s. 701-702.

538. Przedmowa. W: *Studia z historii Kościoła w Polsce.* T. 7. W. 1983 s. 3-4.

539. Red.: *Słownik polskich teologów katolickich.* T. 4: s-ż. W. 1983, Akad. Teol. Katol., 4° ss. 586.

540. Red.: *Studia z historii Kościoła w Polsce.* T. 7. W. 1983, Akad. Teol. Katol., 4° ss. 364.

541. Wykaz teologów według chronologii oraz różnych środowisk. W: *Słow. teol. katol.* T. 4 W. 1983 s. 563-586.

542. Błogosławiony Jan z Dukli.. W: *Polscy święci.* Red. J. R. BAR. T. 3. W. 1984 s. 133-184.

543. Rec.: J. RZEPA. Schematyzm Decezji Tarnowskiej 1983. T. 1-2. *Stud. Theol. Vars.* R. 22: 1984 nr 2 s. 249-254.

544. Bernardyni poza swymi klasztorami. Od XV-XVIII wieku. 1. W Polsce. 2. W Ziemi Świętej. W: *Klasztory bernardyńskie,* s. 491-492.

545. Bernardyni poza klasztorami. W. XIX wieku. 1. W zaborze austriackim, pruskim i Królestwie Kongresowym; 2. W Imperium Rosyjskim; 3. Na emigracji politycznej; 4. Ziemia Święta. W: *Klasztory bernardyńskie,* s. 493-496.

546. Bernardyni poza swymi klasztorami. W XX wieku. W: *Klasztory bernardyńskie,* s. 496-501.

547. Bibliografia uzupełniająca do poszczególnych klasztorów. W: *Klasztory bernardyńskie,* s. 576-579.

548. Dodatek. Krótka historia Zakonu Braci Mniejszych. W: *Klasztory bernardyńskie,* s. 581-631.

549. Indeks nazwisk. W: *Klasztory bernardyńskie,* s. 633-666.

550. Indeks nazw geograficznych. W: *Klasztory bernardyńskie,* s. 667-681.

551. Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych. Mapa. W: *Klasztory bernardyńskie,* wkładka, 46X36 cm. Współautor: K. J. GRUDZIŃSKI.

552. Klasztory innych (niebernardyńskich) prowincji zakonu w Polsce. W: *Klasztory bernardyńskie,* s. 573-575.

553. Konwenty bernardynek z podaną bibliogr.. W: *Klasztory bernardyńskie:* Brześć (1624-1831), s. 502-503; 554. Brzeziny (1952-), s. 503-504, 555. Kalisz (po 1465-1804), 556. Kobylin (po 1491 - ok. 1600), s. 512; 557. Kraków - św. Agnieszka (1453-1788), s. 517-522; 558. Kraków - św. Józef (1646-), s. 519-522; 559. Kraków - św. Koleta (ok. 1458-1823), s. 522-524; 560. Kraków-Kazimierz (ok. 1458-1592), s. 524; 561. Łódź - Ruda Pabianicka (1846 -), s. 531-532. 562. Poznań (1457-1821), s. 533-535; 563. Przasnysz (1606-1871), s. 536-538; 564. Przeworsk (po 1465-1600), s. 538; 565. Święta Katarzyna (1815 -), s. 541-542; 566. Warszawa - konwent klauzurowy (ok. 1500-1818), s. 544-547; 567. Warszawa - konwent niekaluzurowy (1595 - po 1656), s. 547-548; 568. Wieluń (1613 -), s. 554-556; 569. Wschowa (po 1456 -ok. 1558), s. 562-563. 570. Ameryka (1894 -), s. 565-566.

571. Konwenty i rezydencje bernardynów z bibliogr. W: *Klasztory bernardyńskie:* Alwernia k. Chrzanowa i Trzebini (1616), s. 17-18; 572. Barczewo (1326 -), s. 19-21; 573. Baturyn (po 1643 - 1648), s. 21; 574. Berezyna (1682-1832), s. 21-22; 575. Bienica (1700-1852), s. 22-24; 576. Bukoczowice (1634-1648), s. 34-35; 577. Ciechocinek (1980 -), s. 40-41; 578. Cudnów (1760-1832), s. 41-42; 579. Drzewica (1627-1814/1815), s. 50; 580. Dubno (1614-1688, 1921-1928), s. 50-53; 581. Fastów (1638 - przed 1645), s. 58-59; 582. Gdańsk (1673 - ok. 1678), s. 65-66; 583. Janów (1767-1832), s. 95-96; 584. Janówka (1628-1832), s. 96-97; 585. Jarmolińce (1760-1832), s. 97-98; 586. Jurewicze (1800 -ok. 1828/1929, s. 102-103; 589. Kalwaria Zebrzydowska (1601 -), s. 113-122; 588. Kazimierz Biskupi (1514-1898), s. 126-133; 589. Kijów (po 1471, 1623-1649), s. 135-136; 590. Kobyłka (1778-1864), s. 140; 591. Kraków - św. Bernardyn (1453 -), s. 154-1621; 592. Kraków - Żłóbek (1633-1788), s. 162-163; 593. Kustyń (1737-1832), s. 170-172; 594. Lublin (dom studentów, 1976 -), s. 193; 595. Lwów (1460-1946), s. 193-197; 596. Łęczyca (1632-1864, 1946 -), s. 197-200; 597. Łódź (1932 -), s. 209-210; 598. Łubnie (1635-1649), s. 210-211; 599. Łuck (1645-1853), s. 211-213; 600. Machnówka (1628-1648), s.215; 601. Mańkówka (ok. 1640-1648), s. 216; 602. Miączyn (1938-1947), s. 217-218; 603. Nowe (1604-1823), s. 233-237; 604. Nowy Dwór (1623 - przed 1647), s. 237-238; 605. Olsztyn (1926-1946), s. 239; 606. Ostrołęka (1666-1864), s. 246-249; 607. Połock (1498-1563, 1696-1832), s. 264-266; 608. Przasnysz (1588-1864), s. 274-278; 609. Ratowo (1686-1968), s. 301-303; 610. Romny (przed 1640 - 1648), s. 304; 611. Sichów (1912-1946), s. 315-316; 612. Sieraków (1619-1819),

s. 318-322; 613. Stoczek (1643-1826, 1926-1953), s. 543-555; 614. Strzegocin (1693-1868), s. 357-360; 615. Strzeliska (ok. 1635-1648), s. 360; 616. Świecie (1625-1821), s. 362-365); 617. Toruń (1724-1821), s. 381-386; 618. Uładówka (1637 - ok. 1672), s. 396-397; 619. Warkowicze (1733-1832), s. 397-398; 620. Widawa (1638-1893), s. 426-430; 621. Wieluń (1612 - po 1881), s. 431-433; 622. Zakopane (1902 -) s. 446-447; 623. Zamarte (1747-1826, 1879-1875), s. 447-450; 624. Zasław (1604-1632), s. 451-455; 625. Złoczew (1608-1864), s. 460-464; 626. Żytomierz (1670-1844), s. 465-466.

627. Podjęte, lecz nie zrealizowane fundacje dla bernardynek - Mścisław (1751). W: *Klasztory bernardyńskie*, s. 567, bibliogr.

628. Podjęte, lecz nie zrealizowane fundacje dla bernardynów, z bibliogr. W: *Klasztory bernardyńskie:* Beresteczko (ok. 1682), s. 482; 629. Brody (1926), s. 483; 630. Częstochowa (przed 1926), s. 483-485; 631. Kochawina (1907), s. 485; 632. Liw (1666), s. 485; 633. Lwówek (1737), s. 485-486; 634. Oświęcim (1883), s. 486; 635. Skrzynno (1782), s. 487; 636. Słowatycze (1685), s. 487-488; 637. Stężyca (1922), s. 488; 638. Stołowicze (1641), s. 489; 639. Studzianka (1753), s. 489; 640. Zawada (1628, 1662), s. 490; 641. Żnin (1469), s. 490.

642. Red. Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych. Kalwaria Zebrzydowska 1985, "Calvarianum", 4° ss. 681, nlb. 1, mapa, bibliogr.

643. Rezydencje bernardyńskie poza Polską historyczną. W: *Klasztory bernardyńskie*: Irkuck (1820 - ok. 1860), s. 471; 644. Moskwa (1606, przed 1727-1766, ok. 1820 - ok. 1860), s. 474-475; 645. Tomsk (po 1820 - przed 1835), s 475-476.

646. Wykaz klasztorów bernardyńskich. W: *Klasztory bernardyńskie*, s. 569-572.

647. Charakter działalności Kościoła w Polsce w okresie międzywojennym. *Aten. Kapł.* R. 78: 1986 t. 106 nr 3 s. 363-398.

648. Moje wspomnienia o ks. Adamie Stefanie kardynale Sapieże. W: *Księga sapieżyńska.* Red. J. WOLNY. T. 2. Kr. 1986 s. 746-748.

649. Przybiński Hieronim (ok. 1545-1613). W: *Pol. słow. biogr.* T. 29: 1986 s. 73.

650. Sanktuarium Matki Boskiej w Skępem. *Stud. Płoc.* T. 13: 1985 [druk: 1986] s. 149-161.

651. Jedność zakonów franciszkańskich. Fundacje klasztorów. Inne uwagi. [Głos w dyskusji]. W: *Trzysta lat kapucynów w Polsce 1681-1981.* Materiały z Sympozjum w Zakroczymiu 27-29 października 1981. Zakroczym 1987 s. 335-339.

652. Kalwaria Zebrzydowska. Historia klasztoru Bernardynów i kalwaryjskich dróżek. Kalwaria Zebrzydowska 1987, "Calvarianum", 8° ss. 313, nlb. 61.

653. Ksiądz Mieczysław Lisiński, ojciec ubogich 1877-1957. *Collect. Theol.* R. 57: 1987 nr 2 s. 5-38.

654. Przedmowa. W: *Studia z historii Kościoła w Polsce.* T. 8. W. 1987 s. 3-5.

655. Red.: Studia z historii Kościoła w Polsce. T. 8. W. 1987, Akad. Teol. Katol., 4° ss. 303.

656. Cerkiew wschodnia na terytorium [archi] diecezji wileńskiej. *Stud. Teol.* 5-6: 1987/1988 s. 233-292.

657. W sprawie imienia bł. Władysława z Gielniowa. *Wiad. Archidiec. Warsz.* R. 70: 1988 nr 8-9 s. 134-140.

658. "Wykład liturgii Kościoła katolickiego" biskupa A. J. Nowowiejskiego po kilkudziesięciu latach. *Arch. Bibl. Muz.* T. 56: 1988 s. 383-404.

659. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989: Franciszkanie. Odłam obserwancki, szp. 477-481; 660. Franciszkanie. Bracia mniejsi. Regularnej obserwancji, szp. 481-486; 661. Franciszkanie. W Polsce do 1517. Reformistyczny ruch obserwantów, szp. 496-497; 662. Franciszkanie. W Polsce po 1517. Bracia mniejsi - bernardyni, szp. 497-501; 663. Franciszkanie. Bibliografia, szp. 512-515. Współautorzy: M. DANILUK, A. WIŚNIOWSKI

664. Ksiądz Jacek Filipiak (1867-1912), świątobliwy bernardyn z klasztoru leżajskiego. Kalwaria Zebrzydowska 1989, "Calvarianum", 8° ss. 27, nlb. 1.

• 665. Refleksje historyka na temat nowego czasopisma "Premislia Christiana" . *Prem. Christ.* T. 2: 1988/1989 s. 255-258.

666. Likwidacja Cerkwi Grecko-katolickiej w sowieckiej Ukrainie w 1946 r. (Uzupełnienie artykułu ks. S. Głódzia). *Prem. Christ.* T. 3: 1989/1990 s. 285-296.

667. O niektórych dziełach ks. prof. Bolesława Kumora. *Stud. Theol. Vars.* R. 7: 1989 [druk: 1990] nr 1 s. 248-251.

668. Przygotowanie do studiów w archiwach kościelnych. Kalwaria Zebrzydowska 1989 [druk: 1990], "Calvarianum", 8° ss. 417, nlb. 1, bibliogr.

669. Rec.: J. KRĘTOSZ. Organizacja Archidiecezji Lwowskiej od XV wieku do 1772 r. Lubl. 1986. *Stud. Teol.* R. 7: 1989 [druk: 1990] s. 251-263.

670. Chełmicki Zygmunt (1851-1922). W: *Słownik biograficzny katolicyzmu społecznego w Polsce.* T. 1. W. 1991 s. 74-75.

671. Ruszkiewicz Kazimierz (1836-1925). W: *Pol. słow. biogr.* T. 33: 1991 s. 185-186.

672. Technika pisania pracy magisterskiej. Wr. 1991, Muz. Archidiec. Wrocł., 8° ss. 34, nlb. 1.

673 Bernardyni polscy. T. 3: 1772-1946. Kalwaria Zebrzydowska 1992, "Calvarianum", ss. 572, nlb. 1.

674. Rec.: A. SZTEINKE: Kościół św. Antoniego i klasztor Franciszkanów Reformatów 1622-1987. Kr. 1990. *Collect. Theol.* R. 41: 1991 [druk: 1992] nr 4 s. 208-211.

675. Moje zainteresowania archiwiznawstwem i kontakty z czasopismem "Archiwa, Biblioteki i

Muzea Kościelne". *Arch. Bibl.* Muz. T. 61: 1992 s. 7-14.

676. Inwentarz parafii Bieździedza w diecezji przemyskiej z 1985 r. W. 1986, mps, ss. 70.

677. Wspomnienia 1918-1991. W. 1992, mps ss. 642. BN, sygn. Akc. 13641; Bibl. Jag., sygn. Przyb. 154/92.

II.

OZOROWSKI E.: Wyczawski Hieronim Eugeniusz. W: *Słow. pol. pisarzy franc.* W. 1981 s. 536-543; tamże literatura; ŻMUDA R.: Dokumentacja działalności naukowej i dydaktycznej ks. prof. dr hab. Hieronima Eugeniusza Wyczawskiego OFM za lata 1947-1992. Kalwaria Zebrzydowska 1993, tamże literatura. - Ponadto: MANDZIUK J.: Życie i działalność ks. prof. dr hab. Hieronima Eugeniusza Wyczawskiego OFMObs. (1918-1993). *Stud. Theol. Vars.* R. 31: 1993 nr 1 s. 7-17.

Ks. Józef Mandziuk

Wysocki Jan Wojciech (1921-1988), archiwista, historyk Kościoła.

Urodził się 28 X 1921 r w Rutkach jako syn Jana i Marianny z Kamińskich. Szkołę elemetarną ukończył w Rutkach i w Żarnowie, a liceum w Augustowie. Dn. 5 VIII 1946 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Warszawie, gdzie 16 XII 1951 r. otrzymał święcenia kapłańskie. W 1952 r. uzyskał stopień magistra teologii w zakresie historii Kościoła Uniw. Warszawskiego, na podstawie pracy pt.: *Krytyczna bibliografia druków do biografii biskupa Józefa Rybińskiego.* W tym też roku za zgodą kardynała Stefana Wyszyńskiego rozpoczął studia doktoranckie. Dysertację pt.: *Józef Rybiński, biskup włocławski i pomorski (1777-1806)* obronił na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie w dniu 27 IV 1956 r. W końcu 1967 r. objął stanowisko dyrektora Archiwum Archidiecezji Warszawskiej. Po wieloletnich staraniach w r. ak. 1972/1973 rozpoczął wykłady w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie na Wydziale Teologicznym z historii Kościoła. W 1974 r. został mianowany przez Prymasa Stefana Wyszyńskiego cenzorem ksiąg o treści religijnej. Należał do wielu towarzystw i instutucji religijnych m.in.: Warszawskiego Towarzystwa Miłośników Historii, Rady Archiwalnej przy Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, Rady Archiwalnej przy Ośrodku Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne - KUL, Sekcji Wydawniczej Rady Budowy Kościołów Stolicy. Z natury chorowity, zmarł 16 I 1988 r. w Warszawie i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Bargłowie Kościelnym, obok grobowca swoich rodziców.

I.

1. Józef Ignacy Rybiński biskup włocławski i pomorski 1777- 1806. Zarys biograficzny na tle rządów diecezją. R. 1967 Inst. Studiów Kość. 8⁰ ss. XX, 418.

2. Opracowania w: *Historia Kościoła w Polsce.* Red. B. KUMOR, Z. OBERTYŃSKI. T. 2 cz. 1. P.-W. 1979: Dzieje Kościoła w Rzeczypospolitej w okresie stanisławowskim, s. 38-97; 3. Kościół katolicki pod zaborem pruskim (1772-1815), s. 128-164; 4. Kościół katolicki w zaborze rosyjskim w latach (1772-1815), s. 175-209; 5. Kościół katolicki w zaborze austriackim (1772-1815), s. 277-288; 6. Kościół w Księstwie Warszawskim (1807-1815), s. 302-334; 7. Ogólna sytuacja Kościoła i Polski, s. 5-19.

8. Na marginesie erekcji diecezji warszawskiej. *Homo Dei.* R. 29: 1960 s. 754 - 759.

9. Problem kształcenia duchowieństwa w Archidiecezji Warszawskiej na przestrzeni tysiąclecia. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 48: 1966 s. 173-186.

10. Fundacja dziekana Jana Raciborskiego podstawą założenia i egzystencji "seminarium externum u XX. Misjonarzy w Warszawie. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 48: 1966 s. 234-242.

11. Fundacja " Pstrokonsciana" przy Seminarium Duchownym św. Jana Chrzciciela w Warszawie (1685-1867). *Wiad. Archid. Warsz.* R. 57: 1967 s. 157-169.

12. Kapituła kolegiacka i katedralna a Seminarium Duchowne w Warszawie (1674-1845). *Wiad. Archid. Warsz.* R. 57: 1967 s. 226-240.

13. Erekcja Arcybiskupstwa i Metropolii Warszawskiej na tle stosunków politycznych i kościelnych w Królestwie Polskim (1814-1819). *Wiad. Archid. Warsz.* R. 58: 1968 s. 239-249.

14. Gospodarcze podstawy Seminarium św.Jana Chrzciciela w Warszawie 1682-1845. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 58: 1968 s. 34-51.

15. Proces informacyjny biskupa Józefa Rybińskiego i jego przydatność do biografii. *Pr. Kanon.* R. 11: 1968 nr 1-2 s. 221-252.

16. 150 lat Metropolii Warszawskiej. *Przew.*

Katol. R. 58: 1968 nr 37 s. 335.

17. Z zagadnień administracji kościelnej Warszawy pod koniec XVIII w. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 58: 1968 s. 204-211.

18. Poczet rządców diecezji i archidiecezji warszawskiej. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 59:1969 s. 193-196.

19. Biskupstwo warszawskie. Erekcja diecezji w świetle stosunków politycznych i kościelnych na ziemiach polskich końca XVIII i początku XIX stulecia. *Nasza Przeszł.* T. 35: 1971 s. 69-113. -Toż. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 62: 1972 s. 205-239.

20. Niektóre dekrety związane z pierwszym biskupem Warszawy Józefem Bończą Miaskowskim. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 61: 1971 s. 21-23.

21. Z życia i działalności Szczepana Hołowczyca II Arcybiskupa Warszawy 1819-1823. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 61: 1971 nr 5 s. 52-65.

22. Taryfa subsidii charitativi biskupa A. O. Okęckiego na archidiakonat warszawski z 1789 roku. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 62: 1972 s. 290-301.

23. Kościół i duchowieństwo polskie wobec sprawy śląskiej. Na marginesie walki o przyłączenie Górnego Śląska do Polski w latach 1920-1921. W: *Kościół katolicki na ziemiach Polski w czasie II wojny światowej. Materiały i Studia.* Red.: F. STOPNIAK. Z. 1. W. 1973 s. 259-276.

24. Prymasi polscy i ich stosunek do Warszawy. Na marginesie związków arcybiskupów Gniezna ze stolicą państwa. W : *Soli Deo. Dwudziestopięciolecie pracy w archidiecezji Stefana kardynała Wyszyńskiego, prymasa Polski (1948-1973).* Red. F. OLSZEWSKI, W. WOJDECKI. W. 1974 s. 309-329.

25. Przeszłość Kościoła warszawskiego troską naszego Ordynariusza. Kartka z dziejów kościelnych archiwów stolicy. W: *Soli Deo. Dwudziestopięciolecie pracy w archidiecezji Stefana kardynała Wyszyńskiego, prymasa Polski (1948-1973).* Red. F. OLSZEWSKI, W. WOJDECKI. W. 1974, s. 330-343.

26. Synody Warszawskie w odrodzonej Polsce. W: *Soli Deo. Dwudziestopięciolecie pracy w archidiecezji Stefana kardynała Wyszyńskiego, prymasa Polski (1948-1973).* Red. F. OLSZEWSKI, W. WOJDECKI. W. 1974 s. 199-204.

27. Archidiecezja warszawska 1939-1945 w przekazach rękopiśmiennych arcybiskupa Antoniego Szlagowskiego. W: *Kościół katolicki na ziemiach Polski w czasie II wojny światowej. Materiały i Studia.* Red. F. STOPNIAK. Z. 2. W.1975 s. 74-104. -Toż. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 66: 1976 s. 39-50.

28. Arcybiskup Zygmunt Feliński i księża zesłańcy. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 65: 1975 s. 470-484.

29. Organizacja kościelna Warszawy w XIV i XV wieku. W: *Warszawa Średniowieczna.* Red. A. GIEYSZTOR. Z. 2. W. 1975 s. 239-250.

30. Caramuel de Lobkowitz Juan. W: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976 szp. 1326-1327.

31. Sto lat temu. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 66: 1976 s.118-123. -Toż. *Przew. katol.* R. 66: 1976 nr 34 s. 2-3.

32. Kronika Wydziału Teologicznego ATK. (II semestr 1975/1976). Stud. Theol. Vars. R. 15: 1977 nr 1 s. 307-320.

33. V Sesja Historyków. *Stud. Theol. Vars.* R. 15: 1977 nr 1 s. 320-325.

34. Sympozjum z okazji 25 rocznicy śmierci ks. kard. A. S. Sapiehy. *Biul. Inf. ATK.* 1977 nr 4 s.17-19.

35. Charytatywna działalność podczas okupacji w dokumentach archidiecezji warszawskiej. *Chrześc. w Świecie.* R. 10: 1978 nr 66 s. 41-49.

36. Seminarium duchowne św. Jana Chrzciciela w Warszawie 1939-1945. W: *Kościół katolicki na ziemiach Polski w czasie II wojny światowej. Materiały i Studia.* Red. F. STOPNIAK. Z. 3. W. 1978 s. 7-27.

37. W służbie nauki, kultury i sztuki. W: *Regent Deus. Pięćdziesięciolecie kapłaństwa księdza biskupa Jerzego Modzelewskiego.* Red. F. OLSZEWSKI, W. WOJDECKI. W. 1978 s. 60-65.

38. Z wizyty generalnej kolegiaty świętego Jana Chrzciciela w Warszawie w 1787 roku. W: *Regnet Deus. Pięćdziesięciolecie kapłaństwa księdza biskupa Jerzego Modzelewskiego.* Red. F. OLSZEWSKI, W WOJDECKI. W. 1978 s. 74-83.

39. Chełmicki Zygmunt. W: *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 113.

40. Choromański Zygmunt. W : *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 236-237.

41. Dekert Jan. W : *Enc. katol.* T. 3. Lubl. 1979 szp. 1115.

42. Dobroczynna działalność Kościoła warszawskiego w latach 1939-1945. W: *Kościół katolicki na ziemiach Polski w czasie II wojny światowej. Materiały i Studia.* Red. F. STOPNIAK. Z. 4. W. 1979 s.207-225.

43. Archiwa naukowe Warszawy. [Głos w dyskusji]. *Kron. Warsz.* R. 11: 1980 nr 1 s. 25-76; cz. 1 s. 119.

44. Arcybiskup Aleksander Kakowski wobec sprawy niepodległości Polski. *Biul. Inf. ATK.* 1980 nr 2 s.28-30.

45. Stan badań nad postacią św. Stanisława w historiografii powojennej. *Stud. Theol. Vars.* R. 18: 1980 nr 2 s. 299-306

46. "Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie" źródłem do poznania życia religijnego w Archidiecezji. *Wiad. Archid. Warsz.* R. 70: 1980 s. 81-94.

47. Znaczenie dziejowe księdza Jana Długosza w 500-lecie śmierci. *Za i Przeciw.* R. 24: 1980 nr 21 s.12,14. -Toż. Biul. Inf. ATK 1981 nr 4 s. 7-8.

48. Biogramy W: *Polscy kanoniści.* Cz. 1. W. 1981: Choromański Zygmunt s. 73-75; 49. Gautier Jerzy s. 140; 50. Fajęcki Aleksander s. 204 ; 51. Kakowski Aleksander s.204-208; 52. Bączkiewicz Kazimierz s. 25-26.

53. Działalność kardynała prymasa Augusta Hlonda w archidiecezji warszawskiej (1946-1948). *Ład*. R. 1: 1981 nr 25 s. 4.
54. Przy sarkofagu arcybiskupa Zygmunta Szczęsnego Felińskiego. *Wiad. Archid. Warsz*. R. 71: 1981 s. 366-373.
55. Towiański Feliks (1720-1782). W: *Słow. pol. pisarzy franc*. W. 1981 s. 495-496.
56. Wąsowski (Wąssowski) Gordian (1670- 1751). W: *Słow.pol.pisarzy franc*. W. 1981 s. 512-513.
57. W naszej pamięci. Drugi prymas Warszawy. *Ład*. R. 1: 1981 nr 24 s. 7.
58. W zadumie u trumny Prymasa. *Wiad. Archid. Warsz*. R. 71: 1981 s.222-224.
59. Zarys dziejów bazyliki św. Jana. W: *Przewodnik po bazylice św. Jana Chrzciciela w Warszawie*. W.1981 s.5-7.
60. Z dziejów Archidiecezji Warszawskiej. W: *Katalog Archidiecezji Warszawskiej*. W. 1981 s. 28-60.
61. Archidiecezja warszawska. W: *Życie religijne w Polsce pod okupacją hitlerowską 1939-1945*. Red. Z. Zieliński. W. 1982 s. 271-346.
62. Zarys historii bazyliki św. Jana Chrzciciela. W: *Kościoły Warszawy*. Red. J. MODZELEWSKI, A. GRABOWSKI, Z. KRÓL. W. 1982 s. 25-38.
63. Biogramy. W: *Słow. pol. teol. katol*. T. 4. W. 1983: Teleszyński (Teleżyński) Wawrzyniec, s. 318; 64. Tomaszewski Augustyn, s. 334-335; 65. Topiński Kasper, s. 336; 66. Tori Józef Maria, s. 338; 67. Toryani Jan Kanty, s. 338-340; 68. Towiański Feliks, s. 340; 69. Trembiński (Trebiński) Aleksander Jan, s. 342-343; 70. Treter Szymon Aleksy, s. 345; 71. Trębski Jan Nepomucen Marcin, s. 347-348; 72. Trześniewski Grzegorz, s. 352-353; 73. Tumanowicz Jakub Walerian, s. 354-355; 74. Tupalski Mikołaj, s. 355; 75. Tyszkiewicz Antoni Dominik, s. 362-363; 76. Ustrzycki Andrzej Sebastian, s. 370-371; 77. Waleszyński Marcin Jan, s. 379-381; 78. Walkiewicz Wawrzyniec, s. 381-382; 79. Wąsowski (Wąssowski) Gordian, s. 403; 80. Wcisłowski Walentyn Józef, s. 403-404; 81. Wessel Augustyn Adam, s. 408-409; 82. Wędrychowski Jan, s. 410; 83. Węgleński (Węgliński) Józafat Andrzej, s. 410-411; 84. Wielhorski Józef Antoni, s. 421-422; 85. Wilczek Michał Andrzej, s. 431-432; 86. Wilkoszewski (Wilkoszowski) Antoni Franciszek, s. 434-435; 87. Wisniewski Antoni Jakub, s. 441-443; 88. Wiśniowski Piotr Tomasz, s. 443; 89. Włocki Jan Franciszek, s.451-453; 90. Wujkowski (Woykowski) Jan Stanisław Kostka, s. 478-479; 91. Wykowski Felicjan Jan Kanty, s. 480-481; 92. Wysocki Sebastian Samuel s. 482-484; 93. Wyszyński Walerian, s. 490-491; 94. Wyżycki Mikołaj Ignacy, s. 491-492; 95. Zachariaszewicz (Zacharyaszewicz) Grzegorz, s. 498-500; 96. Zagajowski (Zagajewski) Ambroży, s. 501; 97. Zalaszowski Mikołaj, s. 502-503; 98. Załuski Andrzej Chryzostom, s. 511-514; 99. Załuski Andrzej Stanisław, s.514-516; 100. Załuski Józef Andrzej, s. 517-525; 101. Złotnicki Arsen, s. 544; 102. Zwan Augustyn, s. 545; 103. Żagiel Benedykt, s. 547; 104. Żagielski Józef Antoni, s. 547; 105. Żeglicki Arnulf Kazimierz, s. 549-550; 106. Żołędziowski Antoni Józef, s. 554-555; 107. Żórawski Krzysztof, s. 556-557.
108. Seminarium Duchowne św. Jana Chrzciciela w Warszawie. Zarys dziejów, nauki i wychowania, sprawy gospodarcze. *Warsz. Stud. Teol*. T. 1: 1983 s. 11-48. [300-lat Seminarium Duchownego św. Jana Chrzciciela 1682-1982].
109. Działalność duszpasterska prymasa Augusta kardynała Hlonda w archidiecezji warszawskiej (1946-1948). W: *Kal. Rodz. Katol*. W. 1984 s. 125-137.
110. Quelques manifestions de la vie ecclesiastique et religieuse dans le diocese de Varsivie pendant l'occupation. W: *Misscellanea historiae Ecclesiasticae IX Congres de Varsovie 25 Juin - 1 Juillet 1978*. Section IV: *Les Eglises chretiennnes dans L'Europa dominnee par le III reich*. Wr., Bruxelles 1984 Zakł. Nar. im. Ossolińskich ss.632, tab, mapa, bibliogr. - Bibliotheque de la Revue d'Histoire Ecclesiastique, fasc. 70. Polska Akademia Nauk, Wydział I Nauk Społecznych, W., Bureau de la R.H.E. College Erasme, Louvain-La-Neuve, s. 438-441.
111. Arcybiskup Aleksander Kakowski i Rada Regencyjna. *Prz. Katol*. R. 73: 1985 nr 45 s. 1,5.
112. Biskupi polscy wobec Powstania listopadowego. *Prz. Katol*. R. 73: 1985 nr 48 s. 3.
113. Kardynał Deskur i profesor Obertyński. *Prz. Katol*. R. 73: 1985 nr 48 s. 3.
114. Puder Tadeusz (1908-1945). W: *Pol. słow. biogr*. T. 29: 1986 s. 340-341.
115. Życie religijne powstańczej Warszawy. *Prz. Katol*. R. 74: 1986 nr 36 s. 3.
116. Ksiądz Stefan Wyszyński w latach okupacji. *Prz. Katol*. R. 75: 1987 nr 22 s. 1,4-5.

II.

STOPNIAK F.: Historyk Kościoła, archiwariusz archidiecezji warszawskiej. Wspomnienie o śp. ks. dr. Janie Wojciechu Wysockim. *Słowo Powsz*. R. 42: 1988 nr 212 s.8-9; TENŻE: Z życia i działalności Ks. Doktora Jana Wojciecha Wysockiego (1921-1988) w I rocznicę śmierci. *Mat. Probl*. R. 21: 1989 nr 1 s. 85-108.

Piotr Latawiec

Zaleski Wincenty (1913-1983), salezjanin, katecheta.

Urodził się 9 VIII 1913 r. w Krzeszowicach k/Chrzanowa. Nauki gimnazjalne pobierał w szkole salezjańskiej w Oświęcimiu. W 1930 r. wstąpił do nowicjatu księży salezjanów w Czerwińsku n/Wisłą. Filozofię studiował w salezjańskim Instytucie Filozoficznym w Marszałkach. Trzyletnią praktykę pedagogiczną odbył w Małym Seminarium w Lądzie i w nowicjacie w Czerwińsku. Teologię studiował w l. 1936-1940 w salezjańskim Instytucie Teologicznym w Krakowie, gdzie też 17 II 1940 r. otrzymał święcenia kapłańskie. W l. 1940-1945 pracował w duszpasterstwie w Krakowie na Dębnikach. W l. 1945-1957 był przede wszystkim katechetą w parafii Serca Jezusowego w Warszawie. Następnie kierował kursem katechetycznym w Rokitnie (1957-1959), pełnił funkcję proboszcza, dziekana i dyrektora miejscowej wspólnoty w parafii Świętej Rodziny w Pile (1959-1964), był kapelanem urszulanek w Łęczycy (1964-1966), proboszczem i dyrektorem przy bazylice Serca Jezusowego w Warszawie (1966-1972). W 1965 r. uzyskał doktorat z teologii w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie na podstawie pracy pt.: *Problem rysunku dziecka we współczesnej katechezie*. Ostatnie lata życia poświęcił pracy pisarskiej, rezydując przy kościele św. Anny w Warszawie, a od 1975 r. w Jaciążku. W l. 1970-1975 był członkiem Komisji Katechetycznej Episkopatu Polski. Zmarł 26 III 1983 r. w Kutnie-Woźniakowie.

I.

1. Katechizm w rysunku i symbolach. T. 1 - Credo. T. 2 - Przykazania. W. 1947 Wydaw. Salezjańskie 8°.
2. Uwagi na temat katechizmu. *Prz. Katech.* R. 31: 1948 nr 4 s. 98-100.
3. Zagadnienie rysunku w nauczaniu religii. *Prz. Katech.* R. 31: 1948 nr 6-7 s. 200-206.
4. Powołanie zakonne (dla młodzieży licealnej). XII konferencja o życiu zakonnym. *Współcz. Ambona.* R. 9: 1958 nr 3 s. 708-712.
5. Nauka Boża. Katechezy. T. 1-2. P. 1959 4° ss. 851, 933. -Toż. Wyd. 2. P. 1966 Księg. św. Wojciecha 4°.
6. Nauka Boża. Dekalog. P. 1960 Księg. św. Wojciecha 4° ss. XXI, 609, nlb. 3.
7. Mistyczne Ciało Chrystusa. Traktat o Kościele. P. 1962 Księg. św. Wojciecha 4° ss. 358, nlb. 4.
8. Jezus Chrystus. Zagadnienia biblijne. P. 1964 Księg. św. Wojciecha 8° ss. XX, nlb. 2, 700, nlb. 1.
9. Tajemnice wiary w Piśmie św. (Zagadnienia wybrane). W: *Spotkania z Chrystusem*. P. 1964 s. 35-309.
10. Adwent i Boże Narodzenie w katechizacji. *Auxilium.* R. 1: 1966 nr 2 s. 9-12.
11. Apostołowie Jezusa Chrystusa. P. 1966 Księg. św. Wojciecha 8° ss. XX, 582.
12. Problem rysunku dziecka we współczesnej katechezie. *Collect. Theol.* R. 37: 1967 nr 1 s. 140-146.
13. Bóg powołuje człowieka. [Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 86: 1971 nr 6 s. 343-345.
14. Powinność małżonków i rodziców. [Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 87: 1971 nr 6 s. 344-346.
15. Rozumna miłość siebie - praktyczną normą miłości bliźniego. [Kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 87: 1971 nr 2-3 s. 79-80.
16. Rec.: Bóg z nami. Cz. 1-2. Podręcznik dla katechety. Red. J. CHARYTAŃSKI. W. 1971. *Katecheta.* R. 17: 1973 nr 4 s. 182-184.
17. W poszukiwaniu autentyzmu św. Stanisława Kostki. *Homo Dei.* R. 44: 1973 nr 1 s. 49-53.
18. Język i forma przepowiadania. *Katecheta.* R. 21: 1977 nr 2 s. 68-70.
19. Katecheza parafialna. *Katecheta.* R. 21: 1977 nr 4 s. 165-166.
20. O śpiewie kościelnym i... . *Katecheta.* R. 21: 1977 nr 6 s. 266-268.
21. Tablica i zeszyt. *Katecheta.* R. 21: 1977 nr 5 s. 221-222.
22. Konkursy katechetyczne. *Katecheta.* R. 22: 1978 nr 3 s. 126.
23. Problem frekwencji i karności. *Katecheta.* R. 22: 1978 nr 2 s. 75-76.
24. Rysunek w katechezie. *Katecheta.* R. 22: 1978 nr 1 s. 30-32.
25. Jasna Góra 1382-1982. W. 1982 Wydaw. Salezjańskie 8° ss. 445, nlb. 3.
26. Święci na każdy dzień. W. 1984 Wydaw.

Salezjańskie 8° ss. 872, tabl. 6, bibliogr.
27. Sanktuaria polskie. Opr. M. i J. ŁEMPICCY. W. 1988 Wydaw. Salezjańskie 4° ss. 544, fot. -Toż. Wyd. 2. W. 1989. -Toż. Wyd. 3. W. 1993. -Toż. Wyd. 4. W. 1995.
28. Rok kościelny. T. 1-2. W. 1989-1993 Wydaw. Salezjańskie 8°.
29. Problem rysunku dziecka we współczesnej katechezie. Łęczyca 1965 4° ss. 176. Mps. Bibl. ATK, sygn. 105504. [Rozpr. doktorska].
30. Nauka Boża. T. 1. Bóg jest miłością. Katechezy dla I i II klasy szkoły podstawowej. W. 1995 Wydaw. Salezjańskie 8° ss. 324.
31. Zeszyt z rysunkami dla klasy I. W. 1995 Wydaw. Salezjańskie 8° ss. 30.
32. Zeszyt z rysunkami dla klasy II. W. 1995 Wydaw. Salezjańskie 8° ss. 100.

II.

Akta personalne. Arch. XX. Salezjanów w Warszawie, sygn. III/181.

Ks. Roman Murawski SDB

Zalewski Jan (1908-1987), misjonarz, popularyzator teologii.

Urodził się 19 I 1908 r. w Gorzałkowie k/ Opoczna. Naukę rozpoczął w Opocznie i kontynuował w Małym Seminarium Księży Misjonarzy w Krakowie. Dnia 14 X 1926 r. wstąpił do Zgromadzenia Księży Misjonarzay, śluby święte złożył 28 X 1928 r. Jeszcze jako student Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy w Krakowie dodatkowo studiował historię na Wydziale Filozoficznym Uniw. Jagiellońskiego. Po przyjęciu święceń kapłańskich 3 VI 1934 r. w Krakowie z rąk bpa Stanisława Rosponda, kontynuował studia w Uniw. Jana Kazimierza we Lwowie. Ponadto pracował jako prefekt w bursie Abrahamowiczów. Po uzyskaniu magisterium w 1937 r. , przeniesiono go do Krakowie do domu przy parafii Matki Bożej z Lourdes. W Małym Seminarium uczył historii powszechnej, religii i języka francuskiego. Niemieckie władze okupacyjne za tajne nauczanie wywiozły go do obozu: w l. 1942-1945 przebywał w obozach koncentracyjnych w Oświecimiu, Neuengamme i Dachau. Po wyzwoleniu obozu Dachau w 1945 r. przeszło rok przebywał w Domu Macierzystym Zgromadzenia w Paryżu, podejmując studia z zakresu socjologii. W l. 1946-1950 podjął ponownie zajęcia w Małym Seminarium w Krakowie. W 1947 r. uzyskał w Uniw. Jagiellońskim doktorat z historii politycznej i wychowania na podstawie rozprawy pt.: *Jan Dymitr Solikowski abp lwowski (1539-1603) i jego działalność dyplomatyczna, publicystyczna i historyczna.* Od 1950 do 1979 r. wykładał różne przedmioty w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie (historia Kościoła, patrologia, historia filozofii, socjologia), ponadto nauczał historii Kościoła w Wyższym Seminarium Duchownym w Kielcach, w Seminarium paulinów i cystersów w Krakowie-Mogile. W l. 1964-1970 był superiorem Domu Stradomskiego i rektorem Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy. Po przejściu na emeryturę rezydował na Stradomiu. Zmarł 6 VI 1987 r. Pochowano go w grobowcu Zgromadzenia na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

I.

1. Kler rodzimy jako rozwiązanie sprawy misyjnej. *Meteor.* R. 24: 1932 s. 62-65.
2. Dwustulecie założenia Semin. Stradomskiego (1732-1932). *Meteor.* R. 25: 1933 s. 27-32.
3. Sekcja liturgiczna. *Meteor.* R. 25: 1933 s. 136.
4. Arcybiskup J. D. Solikowski - obrońca naszych praw morskich w XVI wieku. *Nasza Przeszł.* T. 3: 1947 s. 92-120. -Toż. Nadb. Kr. 1947 8° ss. 29, nlb. 2.
5. (Ks. Franciszek Matelski, CM). *Prz. Katol.* R. 58: 1968 nr 1 s. 4.
6. 60-lecie Inst. Teologicznego XX. Misjonarzy na Stradomiu. *Meteor.* R. 42: 1970 s. 1-4.
7. Przemówienie powitalne. *Meteor.* R. 42: 1970 s. 8-9. [Dotyczy inauguracji roku akademickiego w Instytucie Teologicznym na Stradomiu].
8. Aleksander. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 324.
9. Andrzej z Krety. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 535-536.
10. Falda. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 22.
11. Faldistorium. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 22.
12. Fanon. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 42.
13. Gloria, gloria in excelsis Deo. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 113-114. Współautor: J. MISIUREK.

14. Gloria, laus et honor. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 1115.

II.

CHORZĘPA M.: Śp. Ks. Jan Zalewski. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 3-4 s. 86-88; JANACZEK S., ROSPOND S.: Zalewski Jan (1908-1987). W: *Bibliografia misjonarska 1651-1988.* Kr. 1988 s. 378-379.

Stanisław Janaczek
Ks. Stanisław Rospond CM

Zapłata Feliks (1914-1982), werbista, docent Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, misjolog.

Urodził się 23 IX 1914 r. w Turkwi k/Kościana. W 1927 r. wstąpił do Niższego Seminarium Duchownego ksieży werbistów w Górnej Grupie. Po maturze w 1935 r., rozpoczął nowicjat i studia filozoficzne w Chludowie. Dalsze studia filozoficzno - teologiczne kontynuował w Mödling k/Wiednia (jego wykładowcą był słynny etnolog P. Schebesta) oraz w Tetringen i Helvoirt w Holandii, otrzymując tam 26 VI 1941 r. święcenia kapłańskie. Po studiach w 1943 r. potajemnie przybył do Overijse k/Brukseli, a następnie do Liège, gdzie pracował w duszpasterstwie wśród tamtejszych Polaków. W końcu 1946 r. wrócił do kraju, zamieszkał w domu zakonnym w Nysie i uczył religii oraz historii w Gimnazjum "Carolinum". W l. 1948-1952 był rektorem Niższego Seminarium Duchownego diecezji opolskiej w Nysie. Ponadto pełnił obowiązki dyrektora "Caritasu" okręgu nyskiego. Z tymi zajęciami łączył zaoczne studia na Wydziale Teologicznym UJ. W 1952 r. rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym KUL, wieńcząc je w 1954 r. doktoratem na podstawie rozprawy pt.: *Udział Matki Najświętszej w obiektywnym dziele chrześcijańskiego odkupienia,* którą napisał pod kierunkiem ks. prof. Wincentego Granata. W 1954 r. objął wykłady z teologii dogmatycznej i retoryki w zakonnym Seminarium Duchownym w Pieniężnie. Jako wykładowca był obznajomiony z najnowszą literaturą teologiczną, władał biegle językiem francuskim, niemieckim i holenderskim, wykładał dogmatykę w j. łacińskim, posiadał bogate zbiory biblioteczne. Był również znany jako dobry kaznodzieja i rekolekcjonista. W l. 1957-1960 pełnił obowiązki prowincjała. Był też przewodniczącym Konsulty Prowincjałów Zakonów i Zgromadzeń Męskich w Warszawie (do 1962 r.). Po zakończeniu kadencji prowincjalskiej nadal był wykładowcą i dokształcał się w dziedzinie misjologii, zakładając Zakład Misjologiczny w Pieniężnie. W 1969 r. rozpoczał serię wydawniczą pt.: *Materiały i Studia Księży werbistów* oraz otrzymał nominację na adiunkta w ATK wraz z poleceniem zorganizowania pełnego studium misjologii na tejże Uczelni. W 1971 r. zapoczątkował organizowanie corocznych sympozjów misjologicznych oraz zainicjował publikację wygłoszonych referatów i prac naukowych wykładowów w formie roczników pt.: "Zeszyty Misjologiczne ATK".

Ks. Feliks Zapłata interesował się rozwojem Kościoła katolickiego w Indiach, wykładał hinduizm, a 20 VI 1972 r. odbył kolokwium habilitacyjne, przedstawiając pracę pt.: *Kościół katolicki w Indiach. Problem jego dialogu z hinduizmem.* Z jego inicjatywy wprowadzono w ATK studium zaoczne misjologii dla kapłanów. Redagowany przez niego list okólny z okazji Bożego Narodzenia studenckie Koło Misjologii wysłało do ok. 300 polskich misjonarzy na całym świecie. Oprócz pracy w ATK dojeżdżał z wykładami do Seminarium Duchownego pallotynów w Ołtarzewie oraz do salwatorianów w Bagnie na Dolnym Śląsku. Wygłaszał liczne referaty na różnych sympozjach, prowadził bogatą korespondencję z misjonarzami, sprowadzał książki i czasopisma zagraniczne dotyczące problematyki misjologicznej. Zorganizował dwie wyprawy naukowe do Afryki (1975-1976, 1980). Osłabiony ogromem pracy

w 1981 r. przeszedł w stan spoczynku i pomagał w pracy duszpasterskiej w Rogowie Opolskim. Zmarł 11 X 1982 r. i został pochowany na cmentarzu parafii św. Małgorzaty w Bytomiu.

I.

1. Dekret o działalności misyjnej Kościoła "Ad gentes". *Homo Dei*. R. 35: 1966 s. 205-213.
2. Konstytucja dogmatyczna o Kościele (geneza, znaczenie, wstęp, nota wyjaśniająca). *Homo Dei*. R. 35: 1966 s. 17-24.
3. Misyjny charakter Kościoła w świetle konstytucji dogmatycznej "Lumen gentium". *Aten. Kapł*. R. 59: 1966 t. s. 326-336.
4. Bibliografia misyjna. *Collect. Theol*. R. 38: 1968 nr 1 s. 159-160.
5. Duchowe macierzyństwo Matki Bożej w świetle pouczeń Magisterium Kościoła. *Collect. Theol*. R. 38: 1968 nr 2 s. 69-88.
6. Odezwa Pawła VI "Africae terrarum" do Kościołów i ludów Afryki. *Collect. Theol*. R. 38: 1968 nr 3 s. 142-151.
7. Podstawy kultu maryjnego. *Collect. Theol*. R. 38: 1968 nr 3 s. 53-67.
8. "Populorum progressio" a dzieło misyjne. *Collect. Theol*. R. 38: 1968 nr 3 s. 140-142.
9. Stolica Apostolska a dzieło misyjne. *Collect. Theol*. R. 38: 1968 nr 1 s. 160-169.
10. Bibliografia misyjna. *Aten. Kapł*. R. 62: 1969 t. s. 146-158.
11. Komentarze do Dekretu o działalności misyjnej Kościoła. *Collect. Theol*. R. 39: 1969 nr 4 s. 146-148.
12. Konieczność działalności misyjnej wobec istniejących możliwości zbawienia. *Aten. Kapł*. R. 62: 1969 t. s. 55-67.
13. Powołanie Kościoła do służby wszystkim narodom. *Homo Dei*. R. 38: 1969 nr 3 s. 150-156.
14. Problemy misyjne na holenderskim synodzie pastoralnym. *Collect. Theol*. R. 39: 1969 nr 2 s. 143-144.
15. Pro i contra działalności misyjnej (J. Masson SJ). *Collect. Theol*. R. 39: 1969 nr 4 s. 138-142.
16. Spojrzenie na dzieło misyjne (A. Arruoe SJ). *Collect. Theol*. R. 39: 1969 nr 2 s. 144-146.
17. Sprawozdania i komunikaty: a) I Międzynarodowa Konferencja katechetów misyjnych; b) Mediolański Tydzień Misyjny; c) Dni misyjne na KUL; d) Instytut Katechetyczny w Lubzmbaschi; e) Nowy Instytyt Religioznawczy w Paryżu; f) Zmiany w planowaniu Lowańskich Tygodni Misjologicznych. *Collect. Theol*. R. 39: 1969 nr 4 s. 135-138.
18. Zgon dwóch czołowych misjologów: A. Freitag SVD i M. Schulien SVD. *Collect. Theol*. R. 39: 1969 nr 1 s. 95-99.
19. Z misjologii historycznej: a) Ujęcie całościowe i podręcznikowe; b) Problemy Kościoła Afryki; c) Literatura polska o Afryce. *Collect. Theol*. R. 39: 1969 nr 1 s. 99-103.
20. Godzina świeckich. *Collect. Theol*. R. 40: 1970 nr 1 s. 148-152.
21. Koniec wielkiej dyskusji. *Collect. Theol*. R. 40: 1970 nr 2 s. 131-134.
22. Księża werbiści w służbie misji i duszpasterstwa diecezji warmińskiej. *Warm. Wiad. Diec*. R. 25: 1970 nr 2 s. 97-99.
23. Nowe prawo małżeńskie w Kenii. *Collect. Theol*. R. 40: 1970 nr 3 s. 131-132.
24. I Panafrykańskie Sympozjum Biskupów. *Collect. Theol*. R. 40: 1970 nr 3 s. 129-131.
25. Posoborowa odnowa młodego Kościoła w Indiach. *Stud. Theol. Vars*. R. 8: 1970 nr 2 s. 335-346.
26. Sprawozdania i komunikaty: a) Instrukcja Kongregacji Ewangelizacji Ludów; b) Suazi niepodległym państwem Nhuane; c) I Panafrykański Kongres UNFA; d) Pismo Św. w języku chińskim. *Collect. Theol*. R. 40: 1970 nr 1 s. 138-140, 145-148.
27. Teologia powołania misyjnego. *Stud. Theol. Vars*. R. 8: 1970 nr 2 s. 109-118.
28. Trauskei. Z problematyki apartheidu Republiki Południowej Afryki. *Collect. Theol*. R. 40: 1970 nr 3 s. 136-139.
29. Wiara a misja. W: *W nurcie zagadnień posoborowych*. Red. B. BEJZE. T. 4. W. 1970 s. 129-147.
30. Działalność misyjna na progu nowej ery. W: *Kościół na drodze spotkania z Trzecim Światem*. W. 1971 s. 5-24.
31. Dzieło misyjne w nauczaniu Kościoła. W: *Współczesne dzieło misyjne Kościoła*. Cz. 1. W. 1971 s. 131-151.
32. Red.: Kościół na drodze spotkania z Trzecim Światem. W. 1971 ATK 8° ss. 303, nlb. 1. Współredaktor: B. GIELATA.
33. Red.: Współczesne dzieło misyjne Kościoła. T. 1 cz. 1-3. W. 1971-1974 ATK 8° ss. 215, nlb. 1; 235, nlb. 1; 282, nlb. 2.
34. Spojrzenie na dzieło misyjne w świetle współczesnych przemian. W: *Współczesne dzieło misyjne Kościoła*. Cz. 1. W. 1971 s. 29-48.
35. Uniwersalizm chrześcijański a misje. Problem uzasadnienia działalności misyjnej i tolerancji religijnej. *Homo Dei*. R. 40: 1971 s. 122-129.
36. Albert Perbal OMI (1884-1971), wielki misjolog oblatów. *Collect. Theol*. R. 42: 1972 nr 4 s. 173-174.
37. Bibliografia misyjna. *Aten. Kapł*. R. 61: 1972 t. 72 s. 148-158.
38. Koncepcja "świadectwa" oraz jego podstawy teologiczne w nowej rzeczywistości misyjnej. *Homo Dei*. R. 41: 1972 s. 204-212.

39. Kościół katolicki w Indiach. Problem jego dialogu z hinduizmem. W. 1972 ATK 8° ss. 251.

40. Kościół w Afryce w rozwoju historycznym oraz jego współczesne problemy. W: *Współczesne dzieło misyjne Kościoła*. Cz. 2. W. 1972 s. 73-96.

41. Misyjne potrzeby Kościoła. *Gość Niedz*. R. 41: 1972 nr 43 s. 337.

42. Muzułmańska delegacja w Watykanie. *Zesz. Muzuł*. R. 1972 nr 1 s. 13-17.

43. Nowa rzeczywistość Kościoła i nowe wymagania w odniesieniu do jego działalności misyjnej. W: *Współczesne dzieło misyjne Kościoła*. Cz. 2. W 1972 s. 7-18.

44. Nowe wysiłki Kościoła w kształtowaniu prawdziwie rodzinnych wspólnot chrześcijańskich. *Collect. Theol*. R. 42: 1972 nr 2 s. 171-177.

45. Polscy misjonarze. *Hejnał Mariacki*. R. 1972 nr 17 s. 19.

46. Rec.: J. B. CHETHIMATTAM: Patterns of Infian Thought. London 1970. *Collect. Theol*. R. 42: 1972 nr 4 s. 170-173.

47. Rec.: A. HASTINGS: Kościół i misje w Afryce. W. 1971. *Collect. Theol*. R. 42: 1972 nr 2 s. 217-219.

48. Znaczenie tegorocznej Niedzieli Misyjnej w Polsce. *Biul. Inf. ATK*. R. 2: 1972 nr 3-4 s. 48-52.

49. Artykuły w: *Enc. katol*. T. 1. Lubl. 1973: Acre e Purus, szp. 61; 50. Addis Abeba, szp. 81; 51. Adigrat, szp. 87; 52. Agneoci, szp. 181; 53. Agra, szp. 190; 54. Ahmedabat, szp. 199; 55. Ajschylos, Eschyl, szp. 205; 56. Akomodacje w teologii. D. Akomodacje Misyjne, szp. 249-250; 57. Akomodacyjny spór, szp. 253; 58. Almeida Luis, szp. 383; 59. Ambanja, szp. 404; 60. Ambatonbrazalia, szp. 404; 61. Ammirati Bernardino, szp. 457; 62. Amiravati, szp. 468; 63. Antonio da Aqula, szp. 672; 64. Anzer Johann Baptis, szp. 736; 65. Apia, szp. 744; 66. Appiani Luigi Antonio, szp. 861; 67. Aranda Valdivia Martin, szp. 860; 68. Araujo Antonio, szp. 861; 69. Ariari (Arieri), szp. 915; 70.Arlet Stanisław, szp. 926-927; 71. Armidale, szp. 936; 72. Arua, szp. 960; 73. Atambua, szp. 1024; 74. Auckland, szp. 1060-1061; 75. Ballarat, szp. 1268; 76. Ban me Thout, szp. 1299; 77. Bangladesz, szp. 1303-1304.

78. Dni polonijne na ATK w Warszawie. *Hejnał Mariacki*. R. 1973 nr 18 s. 79.

79. Kurs dla misjonarzy. *Nasz Misjonarz*. R. 1973 z. 4 s. 3.

80. La missiologie en Pologne. *Neue Zeitschrift für Missionswissenchaft*. R. 29: 1973 s. 143-148.

81. Polska wizyta misyjna we Francji. *Hejnał Mariacki*. R. 1973 nr 18 s. 15-16.

82. Problem ewangelizacji społeczeństw niechrześcijańskich. *Homo Dei*. R. 42: 1973 s. 170-176.

83. Problem powołań kapłańskich czy zakonnych probierzem dojrzałości poszczególnych Kościołów lokalnych. *Verbinum*. R. 6: 1973 nr 5 s. 50-62.

84. Problem powołań kapłańskich - problemem dojrzałości poszczególnych Kościołów. *Homo Dei*. R. 42: 1973 s. 170-176.

85. Rec.: J. ALFARO: Teologia postępu ludzkiego. W. 1971. *Collect. Theol*. R. 43: 1973 nr 3 s. 222.

86. Rec.: F. HOUTARTE PIN: Kościół w godzinie Ameryki Łacińskiej. W. 1972. *Collect. Theol*. R. 43: 1973 nr 3 s. 220-222.

87. Rec.: R. LAURENTIN: Rozwój a zbawienie. W. 1972. *Collect. Theol*. R. 43: 1973 nr 3 s. 223.

88. Rec.: K. M. PANNIKAR: Azja a dominacja Zachodu. W. 1972. *Collect. Theol*. R. 43: 1973 nr 2 s. 153-158.

89. Współczesny ruch AJU w Japonii. *Collect. Theol*. R. 43: 1973 nr 4 s. 139-143.

90. Le mouvement missionaire en Pologne. *Spiritus*. R. 15: 1974 nr 57 s. 429.

91. Pojęcie Boga w niektórych religiach niechrześcijańskich. *Zesz. Misj. ATK*. R. 1: 1974 s. 117-134.

92. Problem dialogu z kulturami krajów misyjnych. *Zesz. Misj. ATK*. R. 1: 1974 s. 49-73.

93. Rec.: J. AMSTUTZ: Kirche der Völker. Freiburg 1972. *Collect. Theol*. R. 44: 1974 nr 1 s. 195-202.

94. Symposium de Missiologie á L'ATC de Varsovie. *Neue Zeitschrift für Missionswissenschaft*. R. 30: 1974 s. 62-63.

95. Ein Beitrag der polnischen SVD - Provin zum Missionswerk der Kirche. *Steyler Missionschronik*. R. 1975 s. 77-79.

96. Reportaże z serii: "Moja afrykańska przygoda" w: *Kierunki*. R. 19: 1975: Karkołomne duszpasterstwo, nr 45 s. 1, 4; 97. Koguty tak samo pieją w Afryce, nr 12 s. 11; 98. Kukurantumi to również praca misyjna, nr 47 s. 5; 99. Niesamowite odwiedziny w Ghanie, nr 51-52 s. 7; 100. Rok Święty w Ghanie, nr 50 s. 4.

101. Sympozjum Misjologiczne. *Biul. Inf. ATK*. R. 5: 1975 nr 5 s. 8-24.

102. Sytuacja i problemy Kościoła w Indiach. *Biul. Inf. ATK*. R. 5: 1975 nr 5 s. 20-23. -Toż w wersji francuskiej. *Bull. d'Inf. ATC*. R. 5: 1975 nr 5 s. 22-25.

103. Tendencje i kierunki w misjologii na tle współczesnej sytuacji. *Biul. Inf. ATK*. R. 5: 1975 nr 5 s. 13. -Toż w wersji francuskiej. *Bull. d'Inf. ATC*. R. 5: 1975 nr 5 s. 14-17.

104. Artykuły w: *Enc. katol*. T. 2. Lubl. 1976: Barodá, szp. 42; 105. Bazylejskie Towarzystwo Misyjne, szp. 132; 106. Beira, szp. 185; 107. Beckmann Johannes, szp. 168-169; 108. Belleli Fulgenzio, szp. 204; 109. Benson Robert, szp. 276; 110. Bertoldi Carlo, szp. 324-325; 111. Beschi Constantino, szp. 328; 112. Biermann Benno, szp. 544; 113. Biffi Eugenio, szp. 554; 114. Bluefields, szp. 666; 115. Bobo-Dioulasoo, szp. 690; 116. Bocas del Toro, szp. 693; 117. Bogor, szp. 717; 118. Bokung-Ikela, szp. 744; 119. Bondo, szp. 789; 120. Bonifacy, Winfryd, szp. 797-798; 121. Borba, szp. 808; 122. Borinie Frantisek, szp. 816; 123.

Bossangoa, szp. 839; 124. Bougain - ville, szp. 848; 125. Bouteloup, szp. 854-855; 126. Bouvet Joachim, szp. 856; 127. Brazzaville, szp. 1054-1055; 128. Broome, szp. 1093; 129. Buchanan Claudius, szp. 1146; 130. Budjala, szp. 1172; 131. Buenaventura, szp. 1180; 132. Buglio Lodovico, szp. 1185; 133. Bukavu, szp. 1187; 134. Bukoba, szp. 1187; 135. Bururi, szp. 1231; 136. Buta, szp. 1236; 137. Calama, szp. 1275; 138. Calmette Jean, szp. 1282; 139. Canberra Golburn, szp. 1309; 140. Cárdenas Bernardino, szp. 1329; 141. Carey William, szp. 1331; 142. Casanare, szp. 1349; 143. Catala Jordan, szp. 1362-1363; 144. Cataldo Giuseppe, szp. 1363; 145. Cavazzi Giovanni, szp. 1372; 146. Cayenne, szp. 1373.

147. Ekumenizm a misje. *Zesz. Misj. ATK*. T. 2: 1976 s. 49-65.

148. "Idźcie i nauczajcie". [Wywiad]. *Za i Przeciw*. R. 1976 nr 50 s. 6, 7. -Toż. Hejnał Mariacki. R. 22: 1977 nr 2 s. 15.

149. Reportaże z serii: "Moja afrykańska przygoda" w : *Kierunki*. R. 20: 1976: Afrykańskie dzieło Kościoła, nr 52 s. 45; 150. Kolczaste lasy Madagaskaru, nr 37 s. 4; 151. Kościół w Tanzanii, nr 34 s. 4; 152. Ludzie Dahomeju, nr 6 s. 11, 12; 153. Nareszcie autentyczny Kościół afrykański, nr 25 s. 5; 154. Pallotyńskie kontynuacje, nr 47 s. 4; 155. Polacy w Zambii, nr 30 s. 4-5; 156. Polscy misjonarze w Kamerunie, nr 10 s. 1, 4; 157. Polski Karmel w Burundi, nr 41 s. 4; nr 42 s. 4; 158. Rwanda - dobry start, nr 46 s. 4; 159. Siła życia [Kościół w Togo], nr 1 s. 4; 160. Spory z fetyszem, nr 5 s. 12; 161. Śladami o. Beyzyma, nr 38 s. 4; 162. U polskich oblatów, nr 16 s. 4; 163. Wielkie dni w Koina [Kamerun], nr 22 s. 3; 164. W krainie wielkich rzek i sawanny, nr 27 s. 1; 165. Wśród Dabów w Kamerunie, nr 19 s. 4.

166. Specjalizacja misjologii. W: *XX lat Akademii Teologii Katolickiej*. Red. H. E. WYCZAWSKI. W. 1976 s. 212-222.

167. Tendencje i kierunki współczesnej misjologii. W: *W kierunku Prawdy*. Red. B. BEJZE. W. 1976 s. 233-248.

168. Wkład misji w dzieło wyzwolenia Afryki dawniej i dziś. *Verbinum*. R. 9: 1976 s. 197-210.

169. Z historii Kościoła w Azji [Chiny]. *Zesz. Misj. ATK*. T. 2: 1976 s. 59-85.

170. Chrześcijańska idea Boga kluczem do rozwiązania zasadniczego problemu Kościoła w Indiach. W: *Studia z filozofii Boga. Strefy współczesnej wiedzy o Bogu*. Red. B. BEJZE. T. 3. W. 1977 s. 247-271.

171. Kościół w Afryce nadzieją Kościoła Powszechnego. W: *W nurcie zagadnień posoborowych*. Red. B. BEJZE. T. 9. W. 1977 s. 197-213.

172. List do misjonarek i misjonarzy. Warszawa, Boże Narodzenie 1977. W. 1977 ATK 8^0 ss. 9, nlb. 3.

173. List gwiazdkowy specjalizacji Misjologii do polskich misjonarek i misjonarzy zagranicą. *Biul. Inf. ATK*. R. 7: 1977 nr 6 s. 34-36.

174. Podróż naukowo-badawcza do Afryki i na Madagaskar. *Biul. Inf. ATK*. R. 7: 1977 nr 5 s. 17-23.

175. Pojęcie Boga w religiach niechrześcijańskich. W: *Bóg-Dekalog-Błogosławieństwa-Modlitwa*. Red. A. ŚWĘCICKI. Kr. 1977 s. 28-43.

176. Siódme niebo. *Gość Niedz*. R. 46: 1977 nr 19 s. 151.

177. Wkład misji w dzieło wyzwolenia Afryki - dawniej i dziś. *Nasza Rodzina*. R. 1977 nr 1 s. 16-20; nr 2 s. 23-25; nr 3 s. 16-19.

178. Współczesne zrozumienie dzieła misyjnego Kościoła. *Chrześc. w Świecie*. R. 9: 1977 nr 58 s. 42-53.

179. Drogi dojrzewania Kościoła w Indiach. W: *W służbie Słowa Bożego*. Red. R. MALEK, W. WESOŁY. Płock 1978 s. 119-135.

180. Dzieło ewangelizacji zawsze aktualne. [Wywiad]. *Za i Przeciw*. R. 1978 nr 43 s. 8.

181. Jeśli nie on, to któż z nas będzie święty. *Słowo Powsz*. z 29 I 1978.

182. Misjonarze polscy w Afryce. W: *Almanach Polonii*. W. 1978 s. 230-233.

183. Polscy jezuici w Zambii. *Tyg. Powsz*. R. 32: 1978 nr 34 s. 4.

184. Tendencje i kierunki w misjologii współczesnej. *Zesz. Misj. ATK*. T. 3: 1978 s. 346-370.

185. Ze współczesnej działalności polskich misjonarzy. W: *W kierunku chrześcijańskiej kultury*. W. 1978 s. 632-640.

186. Z problematyki Kościoła w Indiach. *Zesz. Misj. ATK*. T. 3: 1978 s. 72-97.

187. Artykuły w: *Enc. katol*. T. 3. Lubl. 1979: Chaco Paraguay, szp. 47; 188. Chiesa Bernardino, szp. 152; 189. Chimbote, szp. 161; 190. Chiny - dane ogólne, szp. 161-162; 191. Chiny - Kościół katolicki, szp. 165-166; 192. Chiny - Misje katolickie, szp. 166-170. Współautor: J. DUCHNIEWSKI; 193. Chipata, szp. 182; 194. Choluteca, szp. 214; 195. Chota, szp. 262; 196. Chrześcijanie św. Tomasza, szp. 382-384. Współautor: A. KOWALSKI; 197. Chulucanas, szp. 420; 198. Churchil-Baie d'Hudson, szp. 424; 199. Czattagam, szp. 780; 200. Czumatien, szp. 928; 201. Dionizy i Redempt, szp. 1341. Współautor: Cz. GIL.

202. Duchowość misjonarska w ujęciu adhortacji apostolskiej Pawła VI "Evangelii nuntiandi". *Biul. Inf. ATK*. R. 9: 1979 nr 2 s. 17n.

203. Dzieło misyjne w świetle Vaticanum II i Synodu 1974 r. W: *Człowiek we wspólnocie Kościoła*. Red. L. BALTER. W. 1979 s. 351-369.

204. Ekumenizm a misje. *Zesz. Misj. ATK*. T. 4: 1979 s. 59-70.

205. Misje misjologii w teologii. *Novum*. R. 21: 1979 nr 9-10 s. 30-39.

206. Pionierski trud polskich jezuitów w Zambii. *Novum*. R. 21: 1979 nr 9-10 s. 196-198.

207. Red.: Breviarium missionum. Wybór dokumentów Kościoła dotyczących dzieła misyjnego. W. 1979 ATK 8° cz. 1 ss. 459; cz. 2 ss. 499. Współredaktorzy: B. WODECKI, F. WODECKI.
208. Red.: Kościół w Ameryce Łacińskiej i Azji. W. 1979 PAX 8 cz. 1 ss. 206; cz. 2 ss. 246; cz. 3 ss. 225. Współredaktor: W. KOWALAK.
209. Wydział Teologii Katolickiej w Kinszasie. *Stud. Theol. Vars.* T. 17: 1979 nr 2 s. 267-272.
210. Znaczenie studium misjologii na ATK dla Kościoła, chrześcijaństwa i współczesnej kultury. *Novum.* R. 21: 1979 nr 9-10 s. 40-47.
211. Afryka nadzieją Kościoła. [Wywiad]. *Za i Przeciw.* R. 1980 nr 19 s. 14.
212. Rodzimy charakter Kościoła w Afryce i na Madagaskarze. Płock 1980 Wydaw. Diec. 8° ss. 222, nlb. 2, tabl. 8.
213. Sens i znaczenie katechezy. *Biul. Inf. ATK.* R. 10: 1980 nr 4 s. 12n.
214. X-lecie specjalizacji Misjologii ATK. *Novum.* R. 23: 1981 nr 3 s. 149-159.
215. Red.: Misje po Soborze Watykańkim II. Płock 1981.
216. Duchowość misjonarska według "Evangelii nuntiandii". W: *Duchowość misyjna.* Red. W. KOWALAK. W. 1982 s. 94-102.
217. Duchowość Zgromadzenia Słowa Bożego. W: *Werbiści w Polsce.* Red. R. MALEK. Pieniężno 1982 s. 167-170.
218. Misje. W: *Katolicyzm A-Z.* Red. Z. PAWLAK. P. 1982 s. 265-266.
219. Misjologia. W: *Katolicyzm A-Z.* Red. Z. PAWLAK. P. 1982 s. 266.
220. "Nowe" w Afryce po wizycie papieża. *Collect. Theol.* R. 52: 1982 nr 4 s. 133-139. -Toż. [Streszcz.]. *Biul. Inf. ATK.* R. 12: 1982 nr 5 s. 12.
221. Współczesne rozumienie misji od Vaticanum II do Evangelii Nuntiandi. W: *Duchowość misyjna.* Red. W. KOWALAK. W. 1982 s. 170-184.
222. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983: Doruma-Dungu, szp. 146; 223. Douala, szp. 160; 224. Droüart de Lezey, szp. 227; 225. Durrësi, szp. 376. Współautorka: M. WÓJCIK; 226. Eskil, szp. 1123-1124; 227. Europeizm, szp. 1338; 228. Ewangelizacja, szp. 1436-1440. Współautor: A. SZAFRAŃSKI.
229. Sens i znaczenie katechezy. W: *Rodzina - katecheza - dialog.* Red. W. KOWALAK. W. 1983 s. 44-50.
230. Duchowość Zgromadzenia Słowa Bożego. *Hejnał Mariacki.* R. 28: 1984 nr 1 s. 3, 16.

II.

KUREK A.: Ks. doc. dr hab. Feliks Zapłata SVD. Założyciel i kierownik Specjalizacji. *Novum.* R. 23: 1981 nr 3 s. 149-155, bibliografia; MAGOLEWSKI A.: Śp. ojciec doc. dr hab. Feliks Zapłata. *Za i Przeciw.* R. 1982 nr 42 s. 10; Werbiści w Polsce. Red. R. MALEK. Pieniężno 1982 s. 259-261, bibliografia; BOGUSKA E.: Odszedł nasz Ojciec. Wspomnienie o o. Feliksie Zapłacie SVD. *Mis. Drogi.* R. 1: 1983 nr 2 s. 55-56; GZELLA H.: In Memoriam - ks. Feliks Zapłata SVD. *Idźcie na cały świat.* R. 1983 nr 1-2 s. 73-77; TENŻE: Zgon czołowego misjologa. Ks. doc. dr hab. Feliks Zapłata SVD (1914-1982). *Collect. Theol.* R. 53: 1983 nr 4 s. 144-147; KOWALAK W.: Ks. doc. Feliks Zapłata twórca polskiej misjologii. [Wywiad]. *Za i Przeciw.* R. 1983 nr 4 s. 8, 23; NAPIERALSKI A.: Ojciec Feliks Zapłata. *Hejnał Mariacki.* R. 28: 1984 nr 2 s. 17.

Ks. Józef Mandziuk

Zaremba Teodor Antoni (1916-1982), reformat, redaktor, socjolog religii.

Urodził się 7 VI 1916 r. w Cleveland, Ohio z rodziców Antoniego i Marii ze Szklanowskich. Ukończył szkołę parafialną pw. św. Stanisława, a następnie Wyższą Szkołę i Niższe Seminarium Franciszkańskie św. Bonawentury w Sturtevant, Wis. Dnia 14 VIII 1933 r. wstąpił do reformatów w Polonijnym Komisariacie pw. Wniebowzięcia NMP z klasztorem głównym w Pulaski, Wis., w którym odbył nowicjat. Profesję uroczystą złożył 15 VIII 1937 r. Studia filozoficzne ukończył w Seminarium prowincji w Burlington, Wis., a teologiczne w Cedar Lake, Ind. i Green Bay, Wis. Święcenia kapłańskie otrzymał 26 VI 1941 r. z rąk bpa P. Rhodego. W l. 1943-1947 odbył studia specjalistyczne w zakresie socjologii na Katol. Uniw. w Waszyngtonie, gdzie w 1947 r. uzyskał doktorat. W l. 1941-1943, 1947-1948, 1951-1957 wykładał katolicką naukę społeczną w Seminarium zakonnym w Burlington. Jednocześnie pełnił obowiązki redaktora "Chronicale", kwartalnika poświęconego bieżącym sprawom prowincji zakonnej oraz jej historii i miesięcznika "Franciscan Message". Przez jakiś czas był ponadto kapelanem zakładu dla upośledzonych w Union Grove, Wis. W l. 1948-1951 sprawował urząd rektora Wyższej Szkoły i Niższego Seminarium w Sturtevant. Od 1957-1972 był dyrektorem Wydawnictwa Franciszkańskiego w Pulaski, Wis.,

największego wówczas polskiego katolickiego ośrodka wydawniczego na terenie USA. Dwukrotnie wchodził jako definitor w skład zarządu prowincji (1963-1966, 1969-1972) oraz był wizytatorem generalnym Słowackiej Kustodii Najśw. Zbawiciela w Pittsburgu, Pa i dwóch prowincji amerykańskich: św. Jana Chrzciciela w Cincinnati oraz Niepokalanego Poczęcia NMP w Nowym Jorku. W l. 1972-1981 był prowincjałem. Uczestniczył w dwóch zwyczajnych kapitułach generalnych (1973, 1979) oraz nadzwyczajnej (1976), odprawionej z racji 750-lecia śmierci św. Franciszka. Z tej okazji dwukrotnie odwiedził Polskę (1976, 1979). Po złożeniu godności prowincjalskiej został proboszczem w parafii św. Kazimierza w Krakowie, Wis., gdzie 26 II 1982 r. zmarł. Pochowano go na cmentarzu franciszkańskim w Pulaski.

I.

1. Polska święconka. *Mies. Franc.* R. 35: 1941-1942 s. 302-304.

2. Franciscan Educational Conference at Burlington, Wis. *Chron. Prov. Assumpt.* T. 2: 1944 s. 49-51.

3. Red. i współred.: *Chron. Prov. Assumpt.* T. 2: 1944; T. 4: 1947-1950; T. 7: 1953 nr 3-4 - T. 8: 1954 nr 1-3.

4. Franciscan social reform. A study of the Third Order Secular of St. Francis as an agency of social reform according to certain papal documents. Pulaski, Wis. 1947 Franciscan Printery 8° ss. 22, 407.

5. La Verna. *Franc. Mes.* R. 1: 1947-1948 s. 88-90.

6. May the Lord Give You His Peace. *Franc. Mes.* R. 1: 1947-1948 s. 33-34, 129-132, 225-227.

7. Red. i współred.: *Franc. Mes.* R. 1: 1947-1948; R. 8: 1954-1955 nr 4 - R. 24: 1970-1971.

8. The Life in the Family Life. *Franc. Mes.* R. 1: 1947-1948 s. 216-218.

9. Thirty Years Ago! *Franc. Mes.* R. 1: 1947-1948 s. 106-108.

10. Wolę sobie pospać. *Mies. Franc.* R. 41: 1947-1948 s. 156-158.

11. Bóg i ty. *Kal. Franc.* na rok 1948 s. 33-35.

12. Bracia i siostry. Wszyscy. *Kal. Franc.* na rok 1948 s. 65-69.

13. Król stworzenia. *Kal. Franc.* na rok 1948 s. 97-101.

14. Nowenna do Matki Boskiej z Fatima. Pulaski, Wis. 1948 Franciscan Printery 16° ss. 48. -Toż. Wyd. 2. Pulaski 1953. -Toż w j. angielskim.

15. International Law and World Order. *Franc. Educ. Conf.* T. 31: 1950 s. 143-155.

16. Research studies conducted at the Southern Wisconsin colony and training school, Union Grove, Wisconsin, by the students of Social Pathology, directed by... Burlington 1952.

17. Niedziela tercjarska. Pulaski, Wis. 1953.

18. Nowenna na Rok Mariański. Pulaski, Wis. 1953 Franciscan Printery 16° ss. 64. -Toż w j. angielskim.

19. Są święci. *Mies. Franc.* R. 47: 1953-1954 s. 85-88.

20. Nowenna ku czci św. Franciszka z Asyżu. Pulaski, Wis. 1954 Franciscan Printery 16° ss. 63.

21. Nowenna o nawrócenie Rosji oparta na objawieniu we Fatima. Pulaski, Wis. 1954 Franciscan Printery 16° ss. 94. -Toż w j. angielskim.

22. Opr.: Modlitwy za Kościół milczący. Pulaski, Wis. 1954 Franciscan Printery 16° ss. 32. -Toż w j. angielskim.

23. With Mary to Jesus. A collection of Marian Prayers gathered and arranged by... Pulaski, Wis. 1954 Franciscan Printery 16° ss. 509. -Toż. Wyd. 2. Pulaski, Wis. 1954.

24. May the Lord give you peace. Reflections on topics affecting the average man's heart... Pulaski, Wis. 1955 Franciscan Printery 16° ss. 64.

25. My Pocket Prayerbook. Compiled from approved sources by... Pulaski, Wis. 1955 Franciscan Printery 16° ss. 63.

26. The Marian Cult in the Assumption Province. W: *Tribute to Mary.* Pulaski, Wis. 1955 s. 77-96. Współautor: F. PAWŁOWSKI.

27. Wyd.: Tribute to Mary. Papers presented at the Provincial Marian Congress of the Assumption Province of Franciscans on the occasion of the Marian Year. Pulaski, Wis. 1955 Franciscan Printery 8° ss. 199.

28. Z Bogiem. [Modlitewnik]. Pulaski, Wis. 1956 Franciscan Printery 16° ss. 63.

29. Stawiono dwa pytania. *Mies. Franc.* R. 50: 1956-1957 s. 330-332, 378-379. Współautor: S. WRÓBLEWSKI.

30. Mercy is forever. The story of the devotion to the Mercy of God. Pulaski, Wis. 1957 Franciscan Printery 8° ss. 159.

31. Nabożeństwo Maryjne ku czci Niepokalanego Poczęcia Najśw. Maryi Panny. Pulaski, Wis. 1958 Franciscan Publishers 16° ss. 50. -Toż w j. angielskim.

32. Listy i rozporządzenia do zakonników prowincji z lat 1972-1981 publikowane do 1978 r. w *Chron. Prov. Assumpt.*, a potem w *Provincial Newsletter* z tychże lat - zachowane prawie w komplecie w Arch. Prow. Franc.-Refor. w Krakowie.

33. Sierociniec w Jerozolimie. *Mies. Franc.* R. 67: 1973-1974 nr 1 s. 36-39.

II.
Scholastic Backgrounds of members of the Assumption Province. Pulaski, Wis. 1954; Polonica Zagraniczne. Bibliografia za okres od września 1939 do 1955. T. 3. W. 1956, 1960, 1991, passim; ADASIEWICZ L.: History of the Province of the Assumption of the Blessed Virgin Mary, Pulaski, Wisconsin. Pulaski, Wis. 1958 s. 33-34; Acta Ord. Fr. Min. 1963-1982; *Chron. Prov. Assumpt.* T. 20: 1966 s. 220; *Mies. Franc.* R. 65: 1971-1972 nr 9 s. 42; R. 75: 1981-1982 nr 7 s. 42; BRZUSZEK B.: Działalność pisarska i wydawnicza franciszkanów-reformatów (1772-1970). W: *Zakony św. Franciszka w Polsce w latach 1772-1970*. Cz. 3. W. 1978 s. 293, 296-297; Necrology of the Assumption Province. Pulaski, Wis. 1978; SEROKA E.: Dobry pochodzenia polskiego karmazynowy franciszkanin. *Duszp. Pol. Zagr.* R. 33: 1982 s. 451-454; Roster of Friars Assumption Province Order of Friars Minor. Pulaski, Wis. 1987; Kronika Klasztoru św. Kazimierza OO. Franciszkanów-Reformatów w Krakowie. T. 5 (1967-1981) s. 501, 625-626. Mps. Arch. Prow. Franc.-Refor. w Krakowie.

O. Anzelm Janusz Szteinke OFMRef.

Zaręba Jan (1910-1986), biskup włocławski, popularyzator teologii.

Urodził się 25 XII 1910 r. w m. Sadykierz, pow. Pułtusk, jako syn Adama i Wiktorii Dawickiej. Do szkoły średniej uczęszczał w Pułtusku (Gimnazjum im. P. Skargi 1920-1923) i w Bydgoszczy (Gimnazjum Humanistyczne 1923-1929). W tym ostatnim otrzymał 27 V 1927 r. świadectwo dojrzałości. Seminarium Duchowne - filozofię - ukończył w Gnieźnie, a teologię w Poznaniu. Święcenia kapłańskie na służbę w diecezji gnieźnieńskiej otrzymał w Poznaniu 17 VI 1934 r. z rąk kard. Augusta Hlonda. W l. 1934-1938 był wikariuszem w Pleszewie. Następnie wyjechał do Rzymu na studia na Papieskim Uniw. Gregoriańskim. Po roku w czasie wakacji zaskoczył go w Polsce wybuch II wojny światowej. W czasie okupacji prowadził tajne duszpasterstwo w Kraju Warty w okolicy Pleszewa. Po wyzwoleniu w l. 1945-1948 został oddelegowany do pracy w Administracji Apostolskiej w Gorzowie, gdzie pełnił obowiązki kanclerza i proboszcza katedry. Następnie wrócił do Gniezna na stanowisko dyrektora Archidiecezjalnego Związku "Caritas". Równocześnie pełnił też szereg funkcji w Kurii Arcybiskupiej w Gnieźnie: był sekretarzem generalnym Stowarzyszenia Katolickiej Młodzieży Żeńskiej i Męskiej w Archidiecezji, sędzią prosynodalnym Trybunału Metropolitalnego, stałym członikiem Komisji Duszpasterskiej, referentem kurii, spowiednikiem alumnów, wykładowcą w Instytucie Wyższej Kultury Religijnej i w Arcybiskupim Seminarium Duchownym. Od 1951 r. pełnił też obowiązki rektora kościoła św. Jana Chrzciciela. Mimo licznych obowiązków potrafił łączyć pracę z nauką, uzyskując w 1949 r. na Uniw. Jagiellońskim stopień magistra teologii za pracę pt.: *Nauka św. Grzegorza Wielkiego o jałmużnie*. Doktorat obronił w 1954 r., przedstawiając rozprawę pt.: *Dobra zbywające i ograniczenie prawa ich własności*. W 1956 r. został oficjałem Trybunału Metropolitalnego, przewodniczącym Wydziału d/s Zakonnych i kuratorem Zgromadzenia Służebniczek Niepokalanego Poczęcia NMP w Pleszewie oraz Elżbietanek w Toruniu. Doceniając jego pracę i zaangażowanie kard. Wyszyński mianował go w 1957 r. kanonikiem gremialnym bazyliki prymasowskiej w Gnieźnie.

W 1963 r. został biskupem tytularnym Bitilio z przeznaczeniem do pracy w diecezji włocławskiej. Jako biskup pomocniczy był wikariuszem generalnym, kanonikiem gremialnym kapituły katedralnej i członkiem wielu komisji kurialnych. Uczestniczył też w IV sesji Soboru Watykańskiego II. Po śmierci bpa A. Pawłowskiego został 17 IX 1968 r. wybrany wikariuszem kapitulnym, a 16 X t.r. Stolica Apostolska mianowała go administratorem apostolskim. Bullą z 20 X 1969 r. papież Paweł VI mianował go biskupem diecezjalnym włocławskim. Będąc ordynariuszem dał się poznać jako świetny zarządca i organizator. Był motorem budowy kilkudziesięciu kościołów i kaplic,

rozbudował Seminarium Duchowne i nowy Dom Księży Emerytów. Dbał też o należyty poziom wykształcenia kleru, starannie dobierając kadrę profesorską. Założył Instytut Teologiczno-Pastoralny, w którym wielu księży i większość absolwentów seminarium mogło uzyskiwać stopień magistra z teologii. Dla świeckich analogiczną rolę spełniał Instytut Wyższej Kultury Religijnej, i Studium Życia Rodzinnego. Do jego osiągnięć zaliczyć należy doprowadzenie do koronacji obrazów Matki Boskiej w Kawnicach, Brdowie i Ostrowąsie, a także przygotowanie IV Międzynarodowego Kongresu Józefologicznego w Kaliszu w 1985 r. Niemal do końca zdołał doprowadzić przygotowania do beatyfikacji bpa Michała Kozala, której nie doczekał, podobnie jak i zakończenia II Synodu Diecezji Włocławskiej. Zmarł niespodziewanie 22 XI 1986 r. i został pochowany w katedrze, w krypcie biskupów włocławskich.

I.

1. Byłem i ja w Rokitnie. *Tyg. Katol.* R. 1: 1946 nr 19 s. 4-5.

2. Do Serca Bożej Matki. *Tyg. Katol.* R. 1: 1946 nr 12 s. 1.

3. Gawęda o naszych Ziemiach Zachodnich. *Tyg. Katol.* R. 1: 1946 nr 1 s. 2-3.

4. Historyczna chwila. Z okazji ingresu na stolicę warszawską J. Em. Ks. Kardynała Prymasa Dra Augusta Hlonda. *Tyg. Katol.* R. 1: 1946 nr 3 s. 1.

5. Msza św. naszym uświęceniem. *Zarządz. Adm. Apost.* T. 3: 1946 nr 6 s. 33-38.

6. O podskubanych gąskach i nadchodzącej ostrej zimie [opowiadanie]. *Tyg. Katol.* R. 1: 1946 nr 30 s. 3.

7. O redaktorskich złościach, kostrzyńskich uroczystościach i... . *Tyg. Katol.* R. 1: 1946 nr 8 s. 2-3.

8. O uczciwych Holendrach, znalezionej paczce i wynikłych stąd nieprzyjemnościach. *Tyg. Katol.* R. 1: 1946 nr 5 s. 2.

9. O zabawach, zamążpójściu i o czymś jeszcze.... *Tyg. Katol.* R. 1: 1946 nr 3 s. 3-4.

10. Rokitno - Częstochowa Ziem Zachodnich. *Tyg. Katol.* R. 1: 1946 nr 8 s. 4; nr 9 s. 4.

11. Żniwo wprawdzie wielkie [kazanie]. *Tyg. Katol.* R. 1: 1946 nr 22 s. 2.

12. Częsta Komunia św. wiernych barometrem życia religijnego w parafii. *Zarządz. Adm. Apost.* R. 3: 1947 s. 430-434.

13. Dzieci przy żłobku. *Zarządz. Adm. Apost.* R. 3: 1947 s. 30-31.

14. Operi Dei nihil preponatur. *Wiad. Duszp.* R. 3: 1947 s. 280-281.

15. Pasterka św. Franciszka. *Tyg. Katol.* R. 2: 1947 s. 841.

16. Unia Apostolska Kleru. *Wiad. Duszp.* R. 3: 1947 s. 56-57.

17. Duch Święty odnowicielem życia ludzkiej duszy. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 206-208.

18. Uroczystość Chrystusa Króla [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 206-208.

19. Wywyższać Cię będę, o Panie [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 4: 1948 s. 292-293.

20. Radość dzieci Bożych [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 33-35.

21. Trzy drogi poznania Pana Boga [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 5: 1949 s. 181-183.

22. Aby nie zaginęła pamięć o wielkim kapłanie. *Głos. Kapł.* R. 6: 1950 s. 360.

23. Dzieci przy żłobku. *Wiad. Duszp.* R. 6: 1950 s. 16-18.

24. O częstą Komunię św. wiernych. *Wiad. Duszp.* R. 6: 1950 s. 106-109.

25. Módl się często i dobrze. *Wiad. Duszp.* R. 6: 1950 s. 167-169.

26. Będę takim, jakim chciałbym widzieć swego syna [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 7: 1951 s. 158-159.

27. Częsta Komunia św. wiernych podstawą intensywności życia religijnego w parafii. *Homo Dei.* R. 20: 1951 s. 719-722.

28. Dzieci przy żłobku. *Homo Dei.* R. 20: 1951 s. 725-726.

29. Komunia święta [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 7: 1951 s. 547-548.

30. Matka Boska wzorem mojego życia [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 7: 1951 s. 445-446.

31. Przygotowanie do Sakramentu Małżeństwa [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 7: 1951 s. 490-492.

32. Przyjaźń ludzi z Bogiem [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 7: 1951 s. 276-277.

33. Rokitno - ozdoba ziemi Lubuskiej. *Głos Katol.* R. 7: 1951 s. 270.

34. Wielki misjonarz Afryki - kard. Lavigerie. *Głos Katol.* R. 7: 1951 s. 278.

35. Współżycie z bliźnim [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 7: 1951 s. 341-343.

36. Chrystus moim mistrzem i wzorcem [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 s. 30-32.

37. Chrześcijańskie pojęcie naszej pracy [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 s. 153-155.

38. Msza św. [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 s. 70-72.

39. Opatrzność Boża w naszym życiu [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 s. 105-107.

40. Przyjaźń z Bogiem przez naśladowanie Matki

Bożej [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 s. 155-157.

41. Przyjaźń z Bogiem przez życie łaski [kazanie]. *Wiad. Duszp.* R. 8: 1952 s. 223-225.

42. Kazuistyka. *Wiad. Archid. Gnieźn.* R. 12: 1957 s. 925-926.

43. Kościół społecznością miłości [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 59: 1957 s. 548-552.

44. Miłość Boga Ojca nade wszystko [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 59: 1957 s. 103-107.

45. Nadprzyrodzony stan pierwszych ludzi [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 59: 1957 s. 12-15.

46. Procedura w sprawach dochodzenia i uznania za zmarłych. *Wiad. Archid. Gnieź.* R. 12: 1957 s. 819-824; 913-919.

47. Przesłuchanie świadków w procesie o nieważność małżeństwa przez sędziego delegowanego. *Wiad. Archid. Gnieź.* R. 12: 1957 s. 684-688.

48. Rodzice wzorem pobożności dziecka [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 59: 1957 s. 515-519.

49. Świadectwa kwalifikacyjne dla świadków w procesie kanonicznym. *Wiad. Archid. Gnieź.* R. 12: 1957 s. 398-400.

50. Wnioski o dyspensy od przeszkód małżeńskich. *Wiad. Archid. Gnieź.* R. 12: 1957 s. 447-448.

51. Cmentarz przykościelny. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 593-595.

52. Dobry pasterz i najemnik [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 60: 1958 s. 220-224.

53. Konwersja akatolików w praktyce duszpasterskiej. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 595-597.

54. Problemy życia małżeńskiego w świetle praktyki kościelno-sądowej. *Aten. Kapl.* R. 56: 1958 t. 56 s. 299-305.

55. Świadectwa kwalifikacyjne dla świadków w procesie kanonicznym. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 917-918.

56. Wnioski o dyspensy od przeszkód małżeńskich. *Homo Dei.* R. 27: 1958 s. 916-917.

57. Bóg stwórcą wszystkiego [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 277-280.

58. Jam jest zmartwychwstanie i żywot [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 106-114.

59. Jezus Chrystus wczoraj i dziś, tenże sam i na wieki [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 435-438.

60. Sakrament chorych. *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 568-569.

61. Uświęcenie parafii przez częstą Komunię św. *Homo Dei.* R. 28: 1959 s. 91-92.

62. Zabójstwo [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 62: 1959 s. 159-162.

63. Z zagadnień duszpasterstwa stanowego młodzieży żeńskiej. *Aten. Kapl.* R. 58: 1959 t. 58 s. 300-302; 350-357.

64. Dojrzałość moralna [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 65: 1960 s. 280-284.

65. Niektóre przyczyny nietrwałości małżeństwa. *Homo Dei.* R. 29: 1960 s. 274-277.

66. Procedura w sprawach dochodzenia i uznania za zmarłych. *Homo Dei.* R. 29: 1960 s. 302-310.

67. Uświęcenie małżonków [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 64: 1960 s. 399-403.

68. Maryja strażniczką ogniska [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 66: 1961 s. 137-140.

69. Narodził się nam Zbawiciel [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 69: 1962 s. 260-262.

70. Zwycięstwo życia [kazanie]. *Bibl. Kazn.* T. 68: 1962 s. 139-141.

71. Odezwa w sprawie XXV Tygodnia Miłosierdzia. *Kron. Diec. Włocł.* R. 52: 1969 s. 269-270.

72. Orędzie do kapłanów i diecezjan. *Kron. Diec. Włocł.* R. 52: 1969 s. 151-154.

73. (Przemówienie) ks. biskupa Administratora (z racji 400-lecia Seminarium). *Kron. Diec. Włocł.* R. 52: 1969 s. 171-173.

74. Odezwa na rozpoczęcie roku katechetycznego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 53: 1970 s. 281-282.

75. Życzenia na święta Bożego Narodzenia. *Kron. Diec. Włocł.* R. 53: 1970 s. 18-19.

76. Życzenia świąteczne. *Kron. Diec. Włocł.* R. 53: 1970 s. 283.

77. Życzenia Wielkanocne. *Kron. Diec. Włocł.* R. 53: 1970 s. 54.

78. Pozdrowienia wielkanocne. *Kron. Diec. Włocł.* R. 54: 1971 s. 107.

79. Prośba do kapłanów i rodziców w sprawie trzeźwości. *Kron. Diec. Włocł.* R. 54: 1971 s. 228 -229.

80. Słowo do diecezjan po powrocie z Rzymu. *Kron. Diec. Włocł.* R. 54: 1971 s. 267-268.

81. Słowo na XXVII Tydzień Miłosierdzia. *Kron. Diec. Włocł.* R. 54: 1971 s. 230-231.

82. Wezwanie na początek roku katechetycznego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 54: 1971 s. 229-230.

83. Życzenia na święta Bożego Narodzenia. *Kron. Diec. Włocł.* R. 54: 1971 s. 272-273.

84. Apel do młodzieży. *Kron. Diec. Włocł.* R. 55: 1972 s. 174-175.

85. Komunikat do duchowieństwa i wiernych Diecezji w sprawie pomocy KUL. *Kron. Diec. Włocł.* R. 55: 1972 s. 261-262.

86. List wielkopostny o ratowaniu młodzieży przed zagrożeniem alkoholizmu. *Kron. Diec. Włocł.* R. 55: 1972 s. 76-78.

87. Pasterskie słowo z okazji utworzenia parafii Skrzynki, do zainteresowanych kapłanów i wiernych. *Kron. Diec. Włocł.* R. 55: 1972 s. 80-81.

88. Pozdrowienia wielkanocne. *Kron. Diec. Włocł.* R. 55: 1972 s. 78-79.

89. Słowo pasterskie na XXVIII Tydzień Miłosierdzia. *Kron. Diec. Włocł.* R. 55: 1972 s. 259-260.

90. Życzenia na święta Bożego Narodzenia. *Kron. Diec. Włocł.* R. 55: 1972 s. 260-261.

91. Aglipaizm. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 177.

92. Słowo pasterskie o święceniu Dnia Pańskiego. *Kron. Diec. Włocl.* R. 56: 1973 s. 84-86.

93. Słowo pasterskie w sprawie modlitwy o beatyfikację Sługi Bożego biskupa Michała Kozala. *Kron. Diec. Włocl.* R. 56: 1973 s. 252-253.

94. Życzenia na święta Zmartwychwstania Pańskiego. *Kron. Diec. Włocl.* R. 56: 1973 s. 87.

95. Komunikat żniwny do kapłanów i wiernych. *Kron. Diec. Włocl.* R. 57: 1974 s. 222.

96. List do moich kapłanów. *Kron. Diec. Włocl.* R. 57: 1974 s. 164-166.

97. List pasterski w sprawie diecezjalnych uroczystości Roku Świętego. *Kron. Diec. Włocl.* R. 57: 1974 s. 170-173.

98. List Wielkopostny. *Kron. Diec. Włocl.* R. 57: 1974 s. 42-44.

99. Pozdrowienia wielkanocne. *Kron. Diec. Włocl.* R. 57: 1974 s. 115.

100. Słowo pasterskie na Pierwszą Komunię św. dzieci. *Kron. Diec. Włocl.* R. 57: 1974 s. 169-170.

101. Słowo pasterskie w sprawie Nabożeństwa Różańcowego. *Kron. Diec. Włocl.* R. 57: 1974 s. 222-223.

102. Słowo pasterskie po powrocie z Rzymu. *Kron. Diec. Włocl.* R. 57: 1974 s. 40-41.

103. Słowo pasterskie w sprawie złotego jubileuszu kapłaństwa Prymasa Polski. *Kron. Diec. Włocl.* R. 57: 1974 s. 221.

104. Wezwanie wielkopostne do życia w Łasce Bożej. *Kron. Diec. Włocl.* R. 57: 1974 s. 38-40.

105. La santificazione del giorno del Signore. W: *Lettere Pastorali 1972-1973. Magisterio Episcopale.* Verona 1975 s. 939-942.

106. Słowo biskupa ordynariusza do pielgrzymów. *Kron. Diec. Włocl.* R. 58: 1975 s. 252.

107. Słowo pasterskie na rozpoczęcie nowego roku katechetycznego. *Kron. Diec. Włocl.* R. 58: 1975 s. 253-254.

108. Lettera ai miei Sacedoti per il Giovendi Santo dell Anno Santo. W: *Lettere Pastorali 1974-1975. Magisterio Episcopale.* Verona 1976 s. 859-862.

109. Słowo pasterskie do kapłanów i wiernych w sprawie pomocy dla Seminarium Duchownego. *Kron. Diec. Włocl.* R. 58: 1976 s. 280-281.

110. Słowo pasterskie na rozpoczęcie roku katechetycznego. *Kron. Diec. Włocl.* R. 58: 1976 s. 219-220.

111. Słowo pasterskie na Wielki Post. *Kron. Diec. Włocl.* R. 58: 1976 s. 80-82.

112. Słowo pasterskie przed uroczystością Bożego Ciała. *Kron. Diec. Włocl.* R. 58: 1976 s. 181-182.

113. Słowo pasterskie w sprawie jubileuszu zakonnych rodzin franciszkańskich. *Kron. Diec. Włocl.* R. 58: 1976 s. 280.

114. Słowo pasterskie zapraszające do modlitwy w intencji powołań. *Kron. Diec. Włocl.* R. 58: 1976 s. 177-179.

115. Wezwanie pasterskie do kapłanów w sprawie pielęgnowania modlitwy. *Kron. Diec. Włocl.* R. 58: 1976 s. 281-283.

116. Życzenia na święta Bożego Narodzenia. *Kron. Diec. Włocl.* R. 59: 1976 s. 27-28.

117. Życzenia na święta Bożego Narodzenia. *Kron. Diec. Włocl.* R. 58: 1976 s. 29-30.

118. Życzenia wielkanocne. *Kron. Diec. Włocl.* R. 58: 1976 s. 141.

119. Pasterskie życzenia na Wielkanoc. *Kron. Diec. Włocl.* R. 59: 1977 s. 82.

120. Słowo biskupa włocławskiego w sprawie budowy kościoła św. Józefa, Patrona Diecezji. *Kron. Diec. Włocl.* R. 59: 1977 s. 282.

121. Słowo pasterskie do uczestników 340 pieszej pielgrzymki kaliskiej na Jasną Górę. *Kron. Diec. Włocl.* R. 59: 1977 s. 281-282.

122. Słowo pasterskie do wiernych parafii kaliskich przed ogólnopolskim Festiwalem Pieśni i Piosenki Religijnej. *Kron. Diec. Włocl.* R. 59: 1977 s. 162-163.

123. Słowo pasterskie na rozpoczęcie roku katechetycznego. *Kron. Diec. Włocl.* R. 59: 1977 s. 224-225.

124. Słowo pasterskie na rozpoczęcie Tygodnia Miłosierdzia. *Kron. Diec. Włocl.* R. 59: 1977 s. 283-284.

125. Słowo pasterskie na tydzień modlitw o powołania duchowne. *Kron. Diec. Włocl.* R. 59: 1977 s. 127-129.

126. Słowo pasterskie w sprawie budowy nowych świątyń. *Kron. Diec. Włocl.* R. 59: 1977 s. 284-285.

127. Słowo pasterskie w sprawie "Sacrosongu", który odbędzie się w Kaliszu. *Kron. Diec. Włocl.* R. 59: 1977 s. 222-224.

128. Słowo pasterskie z okazji utworzenia parafii bł. Maksymiliana w Koninie. *Kron. Diec. Włocl.* R. 59: 1977 s. 127-129.

129. Wielkopostne wezwanie do modlitwy. *Kron. Diec. Włocl.* R. 59: 1977 s. 78-81.

130. Pasterskie życzenia na Wielkanoc. *Kron. Diec. Włocl.* R. 60: 1978 s. 87-88.

131. Prośba pasterska do rodziców, których dzieci przystępują do Pierwszej Komunii św. *Kron. Diec. Włocl.* R. 60: 1978 s. 123-124.

132. Prośba pasterska do wiernych parafii włocławskich. *Kron. Diec. Włocl.* R. 60: 1978 s. 124-125.

133. Słowo biskupa ordynariusza do pielgrzymów udających się z Kalisza na Jasną Górę. *Kron. Diec. Włocl.* R. 60: 1978 s. 174-175.

134. Słowo pasterskie do kapłanów i wiernych. *Kron. Diec. Włocl.* R. 60: 1978 s. 86-87.

135. Słowo pasterskie na XXXIV Tydzień Miłosierdzia. *Kron. Diec. Włocl.* R. 60: 1978 s. 220.

136. Słowo pasterskie na rozpoczęcie roku katechetycznego. *Kron. Diec. Włocl.* R. 60: 1978 s. 175-176.

137. Słowo pasterskie z okazji utworzenia parafii św. Józefa we Włocławku. *Kron. Diec. Włocł.* R. 60: 1978 s. 221-222.

138. Wezwanie do modlitwy o rychłą beatyfikację Sługi Bożego biskupa Michała Kozala. *Kron. Diec. Włocł.* R. 60: 1978 s. 81-83.

139. Wezwanie wielkopostne do życia z Chrystusem. *Kron. Diec. Włocł.* R. 60: 1978 s. 83-86.

140. Drodzy wierni okolic Konina i Koła. *Kron. Diec. Włocł.* R. 61: 1979 s. 70.

141. List do moich kapłanów na Wielki Czwartek 1979 roku. *Kron. Diec. Włocł.* R. 61: 1979 s. 66-68.

142. Pasterskie życzenia Wielkanocne. *Kron. Diec. Włocł.* R. 61: 1979 s. 69-70.

143. Słowo biskupa ordynariusza do pielgrzymów kaliskich. *Kron. Diec. Włocł.* R. 61: 1979 s. 233-234.

144. Słowo pasterskie do kapłanów i wiernych przed przyjazdem Ojca Świętego do Polski. *Kron. Diec. Włocł.* R. 61: 1979 s. 120-121. -Toż. W: *Kościół włocławski Ojcu św. Janowi Pawłowi II.* Włocławek 1991 s. 54.

145. Słowo pasterskie do wiernych Kalisza i okolic. *Kron. Diec. Włocł.* R. 61: 1979 s. 234-235.

146. Słowo pasterskie na rozpoczęcie nowego roku katechetycznego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 61: 1979 s. 171-172.

147. Słowo pasterskie z racji 50 lecia Apostolstwa Chorych. *Kron. Diec. Włocł.* R. 61: 1979 s. 165-166.

148. Wezwanie pasterskie do modlitwy o trzeźwość narodu. *Kron. Diec. Włocł.* R. 61: 1979 s.62.

149. Wezwanie pasterskie do modlitw w intencji powołań. *Kron. Diec. Włocł.* R. 61: 1979 s. 119-120.

150. Wezwanie Wielkopostne do odnowy przyjaźni z Bogiem w naszych rodzinach. *Kron. Diec. Włocł.* R. 61: 1979 s. 63-66.

151. Życzenia pasterskie na Boże Narodzenie. *Kron. Diec. Włocł.* R. 61: 1979 s. 268-269.

152. List do moich kapłanów na Wielki Czwartek. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 58-60.

153. Pasterskie życzenia na Boże Narodzenie. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 259-260.

154. Prośba pasterska o pomoc dla Seminarium Duchownego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 257-258.

155. Słowo biskupa ordynariusza do głuchoniemych. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 64.

156. Słowo biskupa ordynariusza do pielgrzymów kaliskich. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 166-167.

157. Słowo pasterskie na rozpoczęcie Tygodnia Miłosierdzia. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 216-217.

158. Słowo pasterskie na Tydzień Powołań. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 62-63.

159. Słowo pasterskie na uroczystość odpustową w Kujawskim Sanktuarium Matki Bożej w Ostrowąsie. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 215-216.

160. Słowo pasterskie na uroczystość odpustową w Sanktuarium Kawnickim. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 167-168.

161. Słowo pasterskie z okazji Stuletniego Jubileuszu ogłoszenia św. Józefa Patronem Diecezji. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 31-33.

162. Wezwanie pasterskie do modlitw o trzeźwość narodu. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 26-27.

163. Wezwanie wielkopostne do umiłowania mądrości Chrystusowego Krzyża. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 27-30.

164. Zaproszenie pasterskie na Uroczystości Jubileuszowe. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 214-215.

165. Życzenia pasterskie na Święta Zmartwychwstania Pańskiego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 62: 1980 s. 60-61.

166. Duszpasterstwo charytatywne Kościoła. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 213-222.

167. Pasterskie słowo z racji utworzenia parafii Dobre. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 69-70.

168. Słowo biskupa ordynariusza do głuchoniemych. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 45-46.

169. Słowo pasterskie do pielgrzymów kaliskich. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 173-174.

170. Słowo pasterskie na rozpoczęcie Tygodnia Miłosierdzia. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 212.

171. Słowo pasterskie w obronie życia. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 113-115.

172. Wezwanie pasterskie do kapłanów w sprawie prowadzenia akcji charytatywnej. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 208-210.

173. Wezwanie pasterskie do modlitw o beatyfikację Sługi Bożego biskupa Michała Kozala. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 44-45.

174. Wezwanie pasterskie do modlitwy o trzeźwość narodu. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 64-65.

175. Wezwanie wielkopostne do umiłowania Kościoła. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 65-68.

176. Zaproszenie pasterskie na zakończenie uroczystości jubileuszowych w sanktuarium św. Józefa w Kaliszu. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 108-109.

177. Życzenia pasterskie na Boże Narodzenie. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 270.

178. Życzenia pasterskie na święta Zmartwychwstania Pańskiego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 63: 1981 s. 107-108.

179. 40-lecie śmierci Sługi Bożego biskupa Michała Kozala. *Ład Boży.* R. 1982 nr 2 s. 1.

180. Homilia biskupa ordynariusza wygłoszona w święto Ofiarowania Pana Jezusa w katedrze. *Kron. Diec. Włocł.* R. 64: 1982 s. 19-22.

181. List pasterski na Wielki Post. *Kron. Diec. Włocł.* R. 64: 1982 s. 61-64.

182. Matka Boża w Jasnogórskim obrazie nawiedza Diecezję Włocławską. *Ład Boży.* R. 1982 nr 4 s. 1.

183. Prośba pasterska na rozpoczęcie roku

katechetycznego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 64: 1982 s. 213-214.

184. Porśba paterska o modlitwy w intencji Ojczyzny. *Kron. Diec. Włocł.* R. 64: 1982 s. 67-69.

185. Przyjmijcie Zbawiciela [życzenia na święta Bożego Narodzenia]. *Ład Boży.* R. 1982 nr 16-17 s. 1.

186. Słowo pasterskie do Czytelników i Redakcji "Ładu Bożego". *Kron. Diec. Włocł.* R. 64: 1982 s. 123-124.

187. Słowo pasterskie do kapłanów i wiernych ze Stolicy Piotrowej. *Kron. Diec. Włocł.* R. 64: 1982 s. 269-270.

188. Słowo pasterskie na 800-lecie śmierci błogosławionego Bogumiła Drugiego Patrona Diecezji. *Kron. Diec. Włocł.* R. 64: 1982 s. 124-125. -Toż. *Ład Boży.* R. 1982 nr 2 s. 2.

189. Słowo pasterskie na uroczystość Pierwszej Komunii Świętej dzieci. *Kron. Diec. Włocł.* R. 64: 1982 s. 67-69.

190. Słowo pasterskie przed Nawiedzeniem Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. *Kron. Diec. Włocł.* R. 64: 1982 s. 167-168.

191. Słowo pasterskie w sprawie budowy nowych świątyń. *Kron. Diec. Włocł.* R. 64: 1982 s. 271.

192. Wezwanie do modlitwy o beatyfikację Sługi Bożego biskupa Michała Kozala. *Kron. Diec. Włocł.* R. 64: 1982 s. 18.

193. Życzenia pasterskie na Boże Narodzenie. *Kron. Diec. Włocł.* R. 64: 1982 s. 272-273. -Toż. *Ład Boży.* R. 1982 nr 4 s. 1.

194. Słowo pasterskie do uczestników 346 pielgrzymki kaliskiej na Jasną Górę. *Kron. Diec. Włocł.* R. 65: 1983 s. 184-185.

195. Słowo pasterskie do kapłanów i wiernych na otwarcie Jubileuszu Odkupienia. *Kron. Diec. Włocł.* R. 65: 1983 s. 73-74.

196. Słowo pasterskie na czterdziestolecie śmierci Sługi Bożego biskupa Michała Kozala. *Kron. Diec. Włocł.* R. 65: 1983 s. 25-27.

197. Słowo pasterskie na rozpoczęcie nowego roku katechetycznego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 65: 1983 s. 199-200. -Toż. *Ład Boży.* R. 1983 nr 19 s. 3.

198. Słowo pasterskie na 60-lecie Zgromadzenia Księży Orionistów w Diecezji Włocławskiej. *Kron. Diec. Włocł.* R. 65: 1983 s. 27-28.

199. Słowo pasterskie na Tydzień Modlitw o powołania do Służby Bożej. *Kron. Diec. Włocł.* R. 65: 1983 s. 76-78.

200. Słowo pasterskie przed nawiedzeniem Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. *Kron. Diec. Włocł.* R. 65: 1983 s. 202-203.

201. Słowo pasterskie przed Pierwszą Komunią św. *Kron. Diec. Włocł.* R. 65: 1983 s. 79-80.

202. Wezwanie pasteskie na Wielki Post. *Kron. Diec. Włocł.* R. 65: 1983 s. 28-31. -Toż. *Ład Boży.* R. 1983 nr 6 s. 2.

203. Zaproszenie na wspólną modlitwę z Ojcem Świętym. *Kron. Diec. Włocł.* R. 65: 1983 s. 121-123. -Toż. W: *Kościół włocławski Ojcu św. Janowi Pawłowi II.* Włocławek 1991 s. 55-57.

204. Z pasterskim błogosławieństwem. *Ład Boży.* R. 1982 nr 1 s. 3.

205. List pasterski na Wielki Post. *Kron. Diec. Włocł.* R. 66: 1984 s. 85-88.

206. Pasterskie życzenia Wielkanoc. *Kron. Diec. Włocł.* R. 66: 1984 s. 93-94.

207. Pasterskie życzenia świąteczne. *Kron. Diec. Włocł.* R. 66: 1984 s. 253.

208. Słowo pasterskie do pielgrzymów wyruszających z Kalisza na Jasną Górę. *Kron. Diec. Włocł.* R. 66: 1984 s. 199-200.

209. Słowo pasterskie na rozpoczęcie roku katechetycznego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 66: 1984 s. 201-202.

210. Słowo pasterskie na Tydzień Miłosierdzia. *Kron. Diec. Włocł.* R. 66: 1984 s. 202-203.

211. List pasterski przed IV Międzynarodowym Kongresem Józefologicznym w Kaliszu. *Kron. Diec. Włocł.* R. 67: 1985 s. 162-164. -Toż. *Ład Boży.* R. 1985 nr 19 s. 1-2.

212. O gorliwym uczestniczeniu w niedzielnej Mszy św. - słowo pasterskie na Wielki Post. *Kron. Diec. Włocł.* R. 67: 1985 s. 74-78.

213. Pasterskie życzenia na Boże Narodzenie i Nowy Rok. *Kron. Diec. Włocł.* R. 67: 1985 s. 250-252.

214. Słowo pasterskie biskupa ordynariusza o trzeźwości. *Kron. Diec. Włocł.* R. 67: 1985 s. 156-159.

215. Słowo pasterskie do pielgrzymów wyruszających z Kalisza na Jasną Górę. *Kron. Diec. Włocł.* R. 67: 1985 s. 159-160.

216. Słowo pasterskie na rozpoczęcie roku katechetycznego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 67: 1985s. 160-161.

217. Słowo pasterskie na Tydzień Miłosierdzia. *Kron. Diec. Włocł.* R. 67: 1985 s. 243-244.

218. Słowo pasterskie w sprawie budowy nowych świątyń. *Kron. Diec. Włocł.* R. 67: 1985 s. 248-249.

219. Słowo pasterskie z okazji XLII rocznicy męczeńskiej śmierci Sługi Bożego Michała Kozala. *Kron. Diec. Włocł.* R. 67: 1985 s. 31-33.

220. List pasterski na Wielki Post "Eucharystia życiem Kościoła". *Kron. Diec. Włocł.* R. 68: 1986 s. 32-34. -Toż. *Ład Boży.* R. 1986 nr 5 s. 1.

221. Prośba pasterska do rodziców, których dzieci przystępują do I Komunii św. *Kron. Diec. Włocł.* R. 68: 1986 s. 102-103.

222. Prośba pasterska o modlitwy w intencji rychłej beatyfikacji Sługi Bożego biskupa Michała Kozala. *Kron. Diec. Włocł.* R. 68: 1986 s. 25-26. -Toż. *Ład Boży.* R. 1986 nr 2 s. 4-5.

223. Słowo pasterskie biskupa włocławskiego skierowane do pielgrzymów 349 pieszej pielgrzymki z Kalisza na Jasną Górę. *Kron. Diec. Włocł.* R. 68: 1986 s. 164.

224. Słowo pasterskie na rozpoczęcie roku katechetycznego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 68: 1986 s. 165.

225. Słowo pasterskie w sprawie budownictwa sakralnego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 68: 1986 s. 214-216.

226. Wezwanie pasterskie do pracy o trzeźwość narodu. *Kron. Diec. Włocł.* R. 68: 1986 s. 27-29. -Toż. *Ład Boży.* R. 1986 nr 4 s. 1.

227. Dobra zbywające i ograniczenie prawa ich własności. Gniezno 1953. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. W. 64. [Rozpr. doktorska].

II.

Zaręba Jan. W: *Polscy kanoniści.* Cz. 2 s. 256-257; *Ład Boży.* R. 1983 nr 18 s. 10-11; nr 12 s. 1, 5-7; nr 18 s. 12-13; R. 1986 nr 25 s. 1-2; ANDRZEJEWSKI R.: Szkic do duchowego portretu biskupów włocławskich. *Aten. Kapł.* R. 76: 1984 t. 102 s. 359-364; FRĄTCZAK W.: Bibliografia prac biskupa Jana Zaręby do 1983. *Aten. Kapł.* R. 1984 t. 102 s. 495-499; GRĘŹLIKOWSKI J.: Budownictwo sakralne i kościelne w diecezji włocławskiej za rządów biskupa ordynariusza Jana Zaręby. *Kron. Diec. Włocł.* R. 66: 1984 s. 172-178; KUJAWSKI W.: Pięćdziesiąt lat w służbie Kościołowi. *Kron. Diec. Włocł.* R. 66: 1984 s. 166-172; PONIŃSKI A.: Pół wieku w służbie Kościołowi. Rozmowa z księdzem biskupem Janem Zarębą. *Ład Boży.* R. 1984 nr 12 s. 6-7; TENŻE: 50 lat kapłaństwa biskupa Jana Zaręby. *Ład Boży.* R. 1984 nr 18 s. 12-13; Złoty jubileusz święceń kapłańskich dra Jana Zaręby Biskupa Włocławskiego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 66: 1984 s. 146-166; BOJARSKA T.: Dołączył do szeregu wielkich poprzedników. *Ład Boży.* R. 1987 nr 1 s. 1-2; PASTUSZEWSKI S.: Pożegnanie pasterza. *Ład Boży.* R. 1987 nr 1 s. 4-5; Uroczystości pogrzebowe bpa Jana Zaręby. *Kron. Diec. Włocł.* R.68: 1986 s. 242-269; PONIŃSKI A.: Epizod stanu wojennego. *Ład Boży.* R. 1990 nr 25 s. 6-7; RULKA K.: Dary książkowe. *Ład Boży.* R. 1990 nr 25 s. 6; NITECKI P.: Biskupi Kościoła w Polsce. W. 1992 s. 235; MIECZYŃSKI J.: Działalność ustawodawcza biskupa włocławskiego Jana Zaręby 1968-1986. Lubl. 1993. Mps. Bibl. SD we Włocławku, sygn. V. 9. 39. 2. 1.

Ks. Wojciech Frątczak

Ziebura Franciszek (1897-1987), misjonarz, duszpasterz polonijny, mariolog.
Urodził sie 9 X 1897 w Studzionce k/ Pszczyny w rodzinie Jana i Marii Paszyna. Uczęszczał do szkoły powszechnej w rodzinnej miejscowości, następnie kontynuował naukę w Małym Seminarium Księży Misjonarzy w Krakowie. Do Zgromadzenia Księży Misjonarzy wstąpił 7 XI 1916 r., a śluby święte złożył 2 II 1920 r. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie. W czasie pierwszej wojny światowej (jako alumn) został zmobilizowany i wcielony do armii. Święcenia kapłańskie przyjął 24 VI 1923 r. z rąk bpa Anatola Nowaka. Przełożeni skierowali go na studia specjalistyczne z zakresu teologii moralnej na Angelicum w Rzymie (1923-1925), uwieńczone uzyskaniem doktoratu. Po powrocie do kraju prowadził wykłady z teologii moralnej w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie. W 1926 r. mianowano go dyrektorem Małego Seminarium Księży Misjonarzy w Krakowie. W l. 1930-1935 był wikariuszem i katechetą w parafii Św. Krzyża w Warszawie, a następnie w l. 1935-1939 w parafii Matki Bożej z Lourdes w Krakowie. Następnie skierowano go do duszpasterstwa na Bukowinie w Rumunii (1939-1940). Podczas wojny wyemigrował do Ziemi Świętej, gdzie podjął opiekę duszpasterską nad polskimi żołnierzami i uchodźcami w Tyberiadzie, Jerozolimie, Ain-Karin i Tel-Aviv. W r. szk. 1948/1949 został nauczycielem w Małym Seminarium Zgromadzenia Misji w Bejrucie (Liban), a w l. 1949-1956 wykładowcą Pisma św. w Wyższym Seminarium Duchownym w Constantine (Algeria). Od 1956 r. pracował we Francji w różnych ośrodkach duszpasterstwa polonijnego. Od 1966 r. do chwili śmierci został kapelanem Zakładu św. Kazimierza w Paryżu, którym opiekują się polskie Siostry Miłosierdzia. Zmarł 5 V 1987 r. w Paryżu.

I.

1. Buddyzm - wielka religia przyszłości. *Meteor.* R. 14: 1922 s. 2-6, 12-23.

2. Palić czy grzebać. *Meteor.* R. 14: 1922 s. 65-70.

3. Na Dzień Zaduszny. *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 s. 163-166.

4. Św. Proboszcz z Ars o Matce Najświętszej. *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 s. 130-133.

5. Święto Dzieci Maryi. *Rocz. Mar.* R. 1: 1925 s. 179-182.

6. Maryja nasz wzór. Paryż 1973 8° ss. 54.

7. Droga krzyżowa. Paryż 1975 ss. 12.

8. Maryja mówi. Paryż 1975 8° ss. 104.

9. "Oto Matka Twoja". Paryż 1977 8° ss. 134.

10. Fatima. *Niepokalana.* R. 2: 1987 nr 3-4 s. 17-21.
11. Odnaleziony skarb wiary. *Niepokalana.* R. 2: 1987 nr 3-4 s. 27-30.
12. Maryja nasz wzór. W. 1984 Wydaw. SS. Loretanek 8° ss. 386. [Przedruk w jednym tomie "Maryja nasz wzór", "Maryja mówi", "Oto Matka Twoja".].
13. Homilie. Rozważania liturgiczne na niedziele i święta. A.B.C. [Paryż 1985] ss. 504.

II.

CHORZĘPA M.: Śp. Ks. Franciszek Ziebura. *Rocz. Winc.* R. 7: 1987 nr 3-4 s. 80-82. JANACZEK S., ROSPOND S.: Ziebura Franciszek (1897-1987). W: *Bibliograifia misjonarska 1651-1988.* Kr. 1988 s. 379-380.

Stanisław Janaczek
Ks. Stanisław Rospond CM

Zieja Jan, krypt.: Ks. J. Z. (1897-1991), prałat papieski, popularyzator teologii.

Urodził się 1 III 1897 r. we wsi Osse, pow. Opoczno, jako syn Michała i Konstancji z Komieciaków. Naukę elementarną pobierał na plebanii w Odrzywole i w Lelowie. W l. 1907-1915 uczęszczał do Gimnazjum Chrzanowskiego, potem im. św. Stanisława Kostki w Warszawie. W 1915 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Sandomierzu, gdzie 5 VII 1919 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk bpa Mariana Ryxa. Po święceniach był krótko wikariuszem w Drzewicy i jesienią 1919 r. rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego, które uwieńczył uzyskaniem absolutorium w 1923 r. Podczas wojny polsko-bolszewickiej w 1920 r. był kapelanem Wojska Polskiego w 8 Pułku Piechoty Legionów. Następnie pełnił obowiązki katechety w Radomiu (1923-1925), Zawichoście (1925-1926) i w Kozienicach (1926-1928). Inkardynowany do diecezji pińskiej był proboszczem w Łahiszynie k/Pińska (1928-1930), sekretarzem generalnym Instytutu Akcji Katolickiej w Pińsku i kapelanem bpa Zygmunta Łozińskiego (1930-1932). W l. 1932-1934 kontynuował studia na Wydziale Filozoficznym Uniw. Warszawskiego z zakresu judaistyki. Następnie był wykładowcą w Seminarium Duchownym w Pińsku i wizytatorem nauki religii w szkołach (1934-1937). W 1937 r. został kapelanem urszulanek Serca Jezusa Konającego w Mołodowie. Po wybuchu drugiej wojny światowej, jako kapelan Pułku Strzelców Poleskich, ranny pod Modlinem przebywał w szpitalu w Modlinie i Legionowie. W l. 1940-1941 był kapelanem Zakładu dla Ociemniałych w Laskach k/Warszawy. W l. 1941-1944 pełnił obowiązki kapelana w domu sióstr urszulanek Serca Jezusa Konającego, kapelana Komendy Głównej Armii Krajowej i naczelnego kapelana "Szarych Szeregów". Podczas Powstania Warszawskiego był kapelanem Pułku "Baszta" na Mokotowie. Do 3 V 1945 r. przebywał na robotach przymusowych w Niemczech.

Po wyzwoleniu ks. Zieja pełnił obowiązki proboszcza w parafii Świętej Rodziny w Słupsku (1945-1949). Zorganizował wówczas Dom Samotnej Matki i Uniwersytet Ludowy w Orzechowie. W 1949 r. wrócił do Warszawy i był proboszczem w parafii Jelonki (1950) oraz rektorem kościoła sióstr wizytek w Warszawie (1950-1959). Wróciwszy do własnej diecezji w 1960 r. pełnił funkcję wizytatora nauki religii i referenta Wydziału Duszpasterskiego Kurii, a od 1961 r. wykładowcy w Seminarium Duchownym w Drohiczynie. Od 27 I 1964 r. przebywał na leczeniu w Warszawie. W czerwcu i lipcu 1965 r. gościł w domu wypoczynkowym w Visigstad w Szwecji. W l. 1966-1967 był rezydentem przy parafii Przytor w diecezji gorzowskiej. Od 1968 r. rezydował u sióstr urszulanek w Warszawie przy ul. Wiślanej 2. Był współzałożycielem i uczestnikiem prac Komitetu Obrony Robotników, od 1976 r. sygnatariuszem apeli i komunikatów KOR-u. Znany z bezkompromisowości, wywierał ogromny wpływ na różne środowiska. Otrzymał godność prałata papieskiego. Zmarł 19 X 1991 r. w Warszawie i został pochowany na cmentarzu w Laskach.

I.
1. Biedaczyna mówi... Kilka myśli z okazji jubileuszu franciszkańskiego. *Kron. Diec. Sand.* R. 19: 1926 nr 6. -Toż. W: *Życie Ewangelią*. Paryż 1991 s. 225-231.
2. Do braci kapłanów. Pińsk 1931 8⁰ ss. 14. [Ulotka datowana: Pińsk, Boże Narodzenie 1934]. -Toż. W: *Życie Ewangelią*. Paryż 1991 s. 232-237.
3. Wśród młodzieży wiejskiej - wiciarzy. *Aten. Kapł.* T. 33: 1934 s. 63-68.
4. O podtrzymywaniu życia religijnego w osiedlach odległych od kościoła. *Aten. Kapł.* T. 36: 1935 s. 377-381.
5. Red.: Dobra Nowina (Pińsk). R. 1935-
6. Wierzę. Zasady życia chrześcijańskiego. P. 1935 Naczelny Instytyt Akcji Katolickiej 16⁰ ss. 87. -Toż. Op. 1949 8⁰ ss. 82.
7. Ojcze nasz pracujących społecznie. W: *Z Chrystusem w drogę życia*. W. 1943. -Toż. W: *Życie Ewangelią*. Paryż 1991 s. 238-240.
8. Katechizm życia chrześcijańskiego. P. 1949 Pallotinum 8⁰ ss. 344.
9. Najprostsze rozmowy religijne. W. 1957 8⁰ ss. 56.
10. W służbie życia. *Aten. Kapł.* R. 51: 1958 t. 56 s. 286-299. Współautorka: A. URBANOWICZ.
11. Życie religijne. Olsztyn 1960 Warm. Wydaw. Diec. 8⁰ ss. 288.
12. Światłość świata. Życie Jezusa Chrystusa i Jego uczniów opowiadane słowami Ewangelii i Dziejów Apostolskich. W. 1961 Siostry Loretanki 8⁰ ss. 346, nlb. 1, mapy. -Toż. W. 1971 8⁰ ss. 347.
13. Przyjdź Panie! Ewangelia i życie. P. 1965 Księg. św. Wojciecha 8⁰ ss. XIV, 350. -Toż. P.-W. 1966 Księg. św. Wojciechs 8⁰ ss. XV, 350. -Toż. P. 1972 Księg. św. Wojciecha 16⁰ ss. 487. -Toż. [Fragm.]. *W Drodze*. R. 20: 1992 nr 12 s. 58-63.
14. Liturgia życia. P. 1974 Księg. św. Wojciecha 16⁰ ss. 327.
15. W 17 rocznicę września. Kazanie w Archikatedrze św. Jana, Warszawa 17 września 1974. *Kultura* (Paryż). R. 1974 nr 11 s. 22-25. -Toż. W: *Życie Ewangelią*. Paryż 1991 s. 248-250.
16. Konstancja z Kmieciaków Zieina. W: *Sylwetki matek kapłanów*. P.-W. 1981 s. 668-678.
17. Tłum.: D. HAMMARSKJÖLD: Drogowskazy. Kr. 1981 8⁰ ss. 191. [Z j. szwedzkiego].
18. Z mołdawskich wspomnień. *Hejnał Mariacki*. R. 27: 1983 nr 10 s. 3, il.
19. Co mi zostało? *Tyg. Powsz.* R. 45: 1991 nr 44 s. 5.
20. Listy do redakcji "Tygodnika Powszechnego". *Tyg. Powsz.* R. 45: 1991 nr 44 s. 5.
21. Modlitwa [ułożona 19 VIII 1981]. W: *Życie Ewangelią*. Paryż 1991 s. 256-257.
22. Rekolekcje wielkopostne. Konferencja I [wygłoszona w Wielkim Poście 1944 r. w Warszawie dla Służb Pomocniczych Komendy Głównej AK]. W: *Życie Ewangelią*. Paryż 1991 s. 241-247.
23. Z rozmyślań o Królestwie Bożym na ziemi [kazanie wygłoszone w dzień Matki Bożej Siewnej w Warszawie 1981 r.]. W: *Życie Ewangelią*. Paryż 1991 s. 251-255.
24. Życie Ewangelią. Opr. J. MOSKWA.Paryż 1991 Éditions du Dialoque 8⁰ ss. 275.
25. Konwertyci. *Król. Ap.* R. 46: 1992 nr 8 s. 12.
26. "Królestwo moje nie jest z tego świata...". Rozmawiał B. BOZOWSKI. *Znak*. R. 44: 1992 nr 5 s. 132-134.
27. Spójrzmy ku Ukrzyżowanemu. *Więź*. R. 35: 1992 nr 2 s. 40-44.
28. Hammarskjöld Dag. W: *Enc. katol.* T. 6. Lubl. 1993 szp. 524-525.
29. Myśli o odnowieniu życia kościelnego w Polsce, ss. 15. Mps. Arch. Diec. w Drohiczynie n/B.
30. Ku życiu naprawdę nowemu [o swoisty wkład Kościoła w dzieło pokoju]. W. 1981 4⁰ ss. 5. Mps. Arch. Diec. w Drohiczynie n/B.
31. Droga ocalenia narodowego Polaków i wszystkich narodów świata. W. 1985 4⁰ ss. 3. Mps. Arch. Diec. w Drohiczynie n/B.
32. Maryjny różaniec ewangelijny. W. 1985 4⁰ ss. 2. Mps. Arch. Diec. w Drohiczynie n/B.

II.
BADOWSKI M.: Wspomnienie o księdzu Zieji. *Tyg. Powsz.* R. 45: 1991 nr 44 s. 5; KADZIŃSKI R.: Refleksje po śmierci śp. ks. Jana Zieji. Kochał wszystkich bez wyjątku. *Słowo Powsz.* z 12 XI 1991; MAZOWIECKI T., MICHNIK A., KUROŃ J., TURNAU J.: Ksiądz Jan Zieja. *Gazeta Wyborcza*. R. 1991 nr 246 s. 1, 3; TUROWICZ J.: Świadek Ewangelii. *Tyg. Powsz.* R. 45: 1991 nr 44 s. 5; [Nekrolog]. *Więź*. R. 35: 1992 nr 1 s. 169; ŚWIEŻAWSKI S.: Znak Czasu. Wokół postaci ks. Jana Zieji. *Tamże*, nr 2 s. 34-39; SOSNOWSKA D.: Sekret świętości. *W Drodze*. R. 1992 nr 12 s. 64-66; TUROWICZ J.: Kim jest dla nas ojciec Jan. W: *Życie Ewangelią*. Paryż 1991 s. 11-14; MOSKWA J.: Moje spotkanie z ojcem Janem. *Tamże*, s. 17-20; Akta personalne. Arch. Diec. w Drohiczynie n/B.

Ks. Józef Mandziuk

Zielasko Rudolf (1919-1987), liturgista i pastoralista.

Urodził się 19 IV 1919 r. w Międzyrzeczu Górnym k/Bielska, z rodziców Jana i Ewy z d. Ryszka. W 1929 r. rozpoczął naukę w Gimnazjum Polskim w Bielsku, które ukończył zdaniem egzaminu dojrzałości 26 V 1937 r. W Gimnazjum był członkiem Sodalicji uczniów. Dnia 7 IX 1937 r. został przyjęty do Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie i rozpoczął studia na Wydziale Teologicznym Uniw.

Jagiellońskiego. Po wybuchu drugiej wojny światowej od 9 XI 1939 r. studiował w Seminarium Duchownym w Widnawie. Święcenia kapłańskie przyjął 21 III 1942 r. we Wrocławiu z rąk ks. Adolfa kard. Bertrama. Od 15 VIII 1942 r. pracował jako wikariusz parafii św. Krzyża w Siemianowicach Śl., a w latach 1945-1949 był katechetą w Państwowym Gimnazjum Koedukacyjnym w tym mieście. Od 9 IX 1949 r. do 31 VIII 1950 r. był wikariuszem parafii p.w. Narodzenia NMP w Pszowie. W dniu 1 IX 1950 r. został ojcem duchownym w Niższym Seminarium Duchownym w Katowicach, a 2 VI 1951 r. nadto rektorem kościoła Najśw. Serca Pana Jezusa przy klasztorze Sióstr Wizytek w Siemianowicach Śl. i kapelanem tych sióstr. Dnia 17 XII 1951 r. uzyskał stopień magistra teologii na Wydziale Teologicznym UJ w Krakowie na podstawie pracy: *Zagadnienie wiary w ujęciu Romano Guardiniego*. Dnia 28 XII 1954 r. został mianowany ojcem duchownym Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Funkcję tę objął 11 III 1955 r. i pełnił ją do końca czerwca 1961 r. Dnia 1 III 1958 r. został mianowany na okres 5 lat wizytatorem domów lokalnych zgromadzeń sióstr. Jesienią 1961 r. rozpoczął studia specjalistyczne na Wydziale Teologicznym KUL, gdzie uzyskał 31 V 1963 r. licencjat teologii na podstawie pracy: *Personalistyczna koncepcja wiary u Romano Guardiniego*, zaś 31 V 1966 r. stopień doktora teologii w oparciu o dysertację: *Uczestnictwo wiernych we Mszy świętej według teologów katolickich po encyklice Mystici Corporis*. W 1966 r. objął funkcję asystenta na Sekcji Teologii Pastoralnej KUL i został mianowany wykładowcą teologii liturgii w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w Krakowie.

W l. 1965-1967 ks. Zielasko wraz z zespołem prelegentów ośrodka lubelskiego prowadził w szeregu diecezjach kursy liturgiczne dla księży. W 1967 r. został ojcem duchownym księży studentów w konwikcie KUL-u. Dnia 29 IV 1968 r. biskup katowicki mianował go członkiem Diecezjalnej Rady pro Disciplina Seminarii, 31 V 1969 r. recenzentem prac proboszczowskich z liturgiki, 15 XII 1970 r. cenzorem Śląskich Studiów Historyczno-Teologicznych, a 22 II 1972 r. członkiem Komisji Doktrynalnej I Synodu Diecezji Katowickiej. Wiosną 1972 r. udał się na leczenie do Austrii. Zamieszkał najpierw w Wiedniu i przez 17 miesięcy pomagał w duszpasterstwie parafii św. Bartłomieja w Wien-Hernals, gdzie zorganizował m. in. dni liturgiczne dla wiernych. W l. 1973-1975 był wikariuszem parafii św. Othmara w Mödling pod Wiedniem. Następnie jako pierwszy ksiądz z Polski został proboszczem wiedeńskiej parafii. W dniu 1 IX 1975 r. objął parafię p.w. Niepokalanego Serca NMP w Schönbrunn-Vorpark. Myślą przewodnią jego pracy duszpasterskiej były słowa: "Jeden duch i jedno serce ożywiały wszystkich wierzących" (Dz 4,32). Od 1977 r. zaczęto w jego parafii wydawać pisemko "Brücken zueinander". Dla swych parafian wydał w 1985 r. broszurkę "Gipfel und Quelle. Eine Gemeinde lebt aus der heiligen Messe". Będąc w Wiedniu utrzymywał kontakty z krajem pisząc co jakiś czas artykuły do tygodnika "Gość Niedzielny". Arcybiskup Wiednia ks. kard. Franz König mianował go w 1979 r. radcą duchownym. Zmarł po ciężkiej chorobie 13 II 1987 r. Pogrzeb odbył się w Wiedniu 25 II 1987 r. Ciało jego spoczywa w Wiedniu na Baumgartner Friedhof.

I.

1. Lourdes i Fatima w dobie obecnej. [Wykład wygłoszony w czasie Tygodnia Mariańskiego w Mikołowie]. *Nasza Droga*. R. 20: 1946 s. 150-151; 162-163.

2. Przeniesienia. *Nasza Droga*. R. 23:1949 s. 165.

3. Z prochu do słońca. *Nasza Droga*. R. 23:1949 s. 148-149.

4. Duszpasterstwo skoncentrowane wokół liturgii. *Aten. Kapł*. R. 58: 1966 t. 69 s. 288-299.

5. Msza św. i uczestnictwo w niej w świetle dzisiejszej teologii. *Homo Dei*. R. 35: 1966 s. 107-113.

6. Jeden ołtarz i jedno kapłaństwo. Myśli o koncelebracji eucharystycznej. *Homo Dei.* R. 36: 1967 s. 82-86.

7. Msza i uczestnictwo w niej według teologii współczesnej. W: *Wprowadzenie do liturgii.* P. 1967 s. 239-252.

8. Odnowa obrzędu chrztu dorosłych. *Collect. Theol.* R. 37: 1967 nr 3 s. 146-147.

9. Parafialne duszpasterstwo liturgiczne. *Homo Dei.* R. 36: 1967 s. 33-38.

10. Red.: *Wprowadzenie do liturgii.* P. 1967. Współredaktorzy: F. BLACHNICKI, W. SCHENK.

11. Rekolekcje dla kapłanów w duchu odnowy liturgicznej. *Collect. Theol.* R. 37: 1967 nr 1 167-168.

12. Teologia zgromadzenia liturgicznego. W: *Wprowadzenie do liturgii.* P. 1967 s. 125-134.

13. Teologiczny sens koncelebracji eucharystycznej. W: *Wprowadzenie do liturgii.* P. 1967 s. 338-344.

14. W poszukiwaniu autentycznego chrześcijaństwa. *Tyg. Powsz.* R. 21: 1967 nr 47 s. 6.

15. Wychowanie do czynnego uczestnictwa we Mszy św. *Katecheta.* R. 11: 1967 s. 256-263.

16. Z dziejów modlitwy brewiarzowej. W: *Wprowadzenie do liturgii.* P. 1967 s. 404-414.

17. Głos Episkopatu Holandii o odnowie liturgii. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 1 s. 113-114.

18. Laikat w liturgii Kościoła. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 3 s. 93-100.

19. Parafia jako zgromadzenie eucharystyczne. *Stud. Theol. Vars.* R. 6: 1968 nr 2 s. 75-105.

20. Teologiczne zasady kształtowania kultu eucharystycznego. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 2 s. 41-53.

21. Autentyczne zgromadzenie liturgiczne. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 2 s. 96-99.

22. Katecheza eucharystyczna w aspekcie najnowszych potrzeb duszpasterstwa liturgicznego. *Wiad. Diec. Kat.* R. 37: 1969 nr 11-12 s. 165-173.

23. Nowe czasopismo liturgiczne: "Gottesdienst". *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 2 s. 106.

24. Romano Guardini - wspomnienie pośmiertne. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 2 s. 105-106.

25. Zarys problematyki teologii mszalnej liturgii słowa. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 16: 1969 nr 3 s. 97-115.

26. Misterium Eucharystii w nauczaniu. *Homo Dei.* R. 39: 1970 s. 95-101.

27. Komentarz liturgiczny na I Niedzielę Wielkiego Postu. Czytania cyklu A. W: *Chrystus wzywa i uczy. Materiały IV kursu homiletyczno-katechetycznego.* W. 1971 s. 456-457.

28. Żeby nie ustała wasza wiara. *Homo Dei.* R. 40: 1971 s. 85-89.

29. Posługiwanie ludowi Bożemu drogą do świętości kapłańskiej. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* T. 5. Red. B. BEJZE. W. 1972 s. 451-457.

30. Uczestnictwo we Mszy św. podstawą duszpasterskiej działalności Kościoła. W: *Studia teologiczne.* Red. E. KOPEĆ, M. RUSECKI. Lubl. 1972 s. 127-148.

31. Liturgia a nabożeństwa ludu chrześcijańskiego. W: *Liturgika ogólna.* Lubl. 1973 s. 79-81.

32. Natura liturgii. W: *Liturgika ogólna.* Lubl. 1973 s. 19-60.

33. Red.: *Liturgika ogólna.* Lubl. 1973. Współredaktorzy: W. DANIELSKI, J. GRZEŚKOWIAK, Z. CZERWIŃSKI. Skrypt dla studentów.

34. Zadania i podział liturgiki. W: *Liturgika ogólna.* Lubl. 1973 s. 12-17.

35. Znaczenie liturgii dla życia i działalności Kościoła. W: *Liturgika ogólna.* Lubl. 1973 s. 82-93.

36. Grzech i przebaczenie. *Gość Niedz.* R. 51: 1974 nr 24 s. 187-188.

37. Parkowa parafia. *Gość Niedz.* R. 55: 1978 nr 9 s. 8.

38. Utrudniona łączność. *Gość Niedz.* R. 55: 1978 nr 23 s. 8.

39. Czyńcie to, o co się modlicie. *Gość Niedz.* R. 61: 1984 nr 44 s. 3.

40. Jeszcze o papieskiej pielgrzymce. *Gość Niedz.* R. 61: 1984 nr 14 s. 5.7.

41. Narodzeni dla nienarodzonych. *Gość Niedz.* R. 61: 1984 nr 41 s. 5.

42. Od 600 lat. *Gość Niedz.* R. 61: 1984 nr 22 s. 3.

43. Z łagodnym uporem. *Gość Niedz.* R. 61: 1984 nr 28 s. 5.

44. Budowniczy mostów. *Gość Niedz.* R. 62: 1985 nr 41 s. 5.

45. Gipfel und Quelle. Eine Gemeinde lebt aus der heiligen Messe. Wien 1985 s. 34.

46. Odbudujcie mój Kościół. *Gość Niedz.* R. 62: 1985 nr 37 s. 5.

47. Sprawa przedawniona. *Gość Niedz.* R. 62: 1985 nr 16 s. 5.

48. Czy Kościół ma przyszłość?. *Gość Niedz.* R. 63: 1986 nr 25 s. 5.7.

49. Nasz sen o wspólnocie. *Gość Niedz.* R. 63: 1986 nr 27 s. 4.

II.

F. B.: Kursy liturgiczne zespołu prelegentów ośrodka lubelskiego. *Collect. Theol.* R. 37: 1967 nr 1 s. 166-167; TENŻE: Dalsze kursy liturgiczne lubelskiego zespołu prelegentów. *Collect. Theol.* R. 37: 1967 nr 2 s. 177; PLUTA J.: Wkład duchowieństwa pochodzącego ze Śląska Górnego i Cieszyńskiego w nauki teologiczne (Materiały). *Śl. Stud. Hist.-Teol.* R. 8: 1975 s. 243-244; Erstmals wird ein Priester aus Polen Stadtpfarrer in Wien. *Wiener Kirchenzeitung.* R. 127: 1975 nr 37 s. 5; Unsere Toten. *Tamże.* R. 139: 1987 nr 9 s. 4; GLASER L., Zamiast Listu z Wiednia. *Gość Niedz.* R. 64: 1987 nr 13 s. 5; GLANC J., Duszpasterstwo liturgiczne po Soborze Watykańskim II w ujęciu ks. dr. Rudolfa Zielsko, Kat. 1991, mps.

Ks. Stefan Cichy

Zieliński Bronisław (1911-1991), jezuita, profesor Uniw. Gregoriańskiego w Rzymie, egzegeta.

Urodził się 13 III 1911 r. w Łucku; syn Edmunda Stanisława i Józefy z d. Babulska. Kształcił się w gimnazjum we Włodzimierzu Wołyńskim (1922-1929). Do zakonu jezuitów wstąpił 9 II 1929 r. Dwuletni nowicjat odbył w Starej Wsi (1929-1931), następnie studiował filozofię na Wydziale Zakonnym w Krakowie (1931-1934) oraz teologię na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Lublinie (1937-1940), którą ukończył podczas II wojny światowej w Nowym Sączu (1940-1941). Święcenia kapłańskie przyjął 22 II 1940 r. w Krakowie. Po studiach filozoficznych odbył praktykę nauczycielską jako wychowawca w konwikcie w Chyrowie (1934-1937). Podczas wojny został zatrudniony jako profesor Pisma św. i teologii fundamentalnej na wydziałach teologicznych jezuitów działających w rozproszeniu w Warszawie (1942-1944), a następnie w Starej Wsi (1944-1946). W 1946 r. wyjechał do Rzymu i studiował nauki biblijne w Instytucie Biblijnym (1946-1950). Po uzyskaniu doktoratu z nauk biblijnych został zatrudniony jako profesor Pisma św. na Uniw. Gregoriańskim w Rzymie, na którym pracował 18 lat. Jedynie przejściowo przebywał w latach sześćdziesiątych w Polsce i wykładał Pismo św. i teologię biblijną na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Warszawie. W l. 1954-1955 był rektorem Papieskiego Kolegium Polskiego w Rzymie. Od lat siedemdziesiątych działał wyłącznie jako spowiednik i kierownik duchowny. Zmarł 10 IX 1991 r. w Rzymie.

I.

1. De doxa Christi transfigurati. *Verbum Domini.* R. 26: 1948 s. 291-303.

2. De transfigurationis sensu. *Verbum Domini.* R. 26: 1948 s. 335-343.

3. Religia a sprawy ekonomiczne (Łuk. 12, 13-21). *Duszp. Pol. Zagr.* R. 3: 1952 s. 49-54.

4. Szczepański Ladislao. W: *Enc. cat.* T. 11: 1953 szp. 1669.

5. In Epistolas Catholicas et Apocalypsim. Notae introductoriae et exegeticae. Ad usum privatum auditorum. R. 1956 Publ. Uniw. Gref. 8° ss. IV, 328.

6. Kolegium Polskie w Rzymie. *Wiad. Prow. Małop. T. J.* R. 1957 nr 2/22 s. 149-153.

7. List do Redakcji. *Sod. Mar.* (Londyn). R. 1958 nr 6 s. 12.

8. De Actibus Apostolorum. Notae introductiorae selectarum patrium: versio e textu graeco. Adnotationes exegeticae. Ad usum privatum auditorum. R. 1961 Publ. Univ. Greg. 8° ss. 152.

9. Pauli Apostoli, Epistola ad Romanos. Notae introductioriae. Nova textus interpretatio latina. Adnotationes exegeticae. Ad usum privatum auditorum. R. 1961 Publ. Univ. Greg. 8° ss. 341.

10. De texto biblico (schema tractatus). R. 1962 Publ. Univ. Greg. 8° ss. 66.

11. Quaestiones introductoriae in Sacram Scripturam. Quaestio prima: De canone biblico (schema tractatus). Ad usum privatum auditoru. R. 1962 Publ Univ. Greg. 8° ss. 92.

12. Quaestiones introductoriae in Sacram Scripturam. Quaestio secunda: De textu biblico (schema tractatus). Ad usum privatum auditorum. R. 1962 Publ. Univ. Greg. 8° ss. 66.

13. Studii neotestamentari nella Polonia de dopoguerra. Rec.: Pismo święte Nowego Testamentu. P. 1958-1965. *Biblica.* T. 43: 1962 s. 93-99.

14. De infantia Salvatoris et initiis ministerii publici. Adnotationes exegeticae ad usum privatum auditorum. R. 1963. Publ. Univ. Greg. 8° ss. 226.

15. Domini Iesu Christi: Sermo Montanus secundum Lucam et secundum Matthaeum. Introductio nova versio, notae exegeticae. Ad usum privatum auditoru. R. 1964 Publ. Univ. Greg. 8° ss. 100.

16. Epistolae catholicae Iacobi et Iudae. Notae introductioriae nova versio, notae exegeticae. Ad usum privatum auditorum. R. 1964 Publ. Univ. Greg. 8° ss. 102.

17. Epistolae Ioannis Apostoli. Notae introductoriae, nova versio, notae exegeticae. Ad usum privatum auditorum. R. 1964 Publ. Univ. Greg. 8° ss. 114.

18. Pauli Apostoli, Epistola ad Ephesios. Notae introductoriae. Nova versio, notae exegeticae. Ad usum privatum auditoru. R. 1965 Publ. Univ. Greg. 8° ss. 190.

II.

100 lecie Papieskiego Kolegium Polskiego w Rzymie 1866-1966. R. 1966 s. 38, 67; Śp. O. Bronisław Zieliński. *Nasze Sprawy.* R. 1991 nr 9-10 s. 19-21.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Zmarz Wojciech Antoni (1907-1990), franciszkanin konwentualny, prawnik, popularyzator teologii.

Urodził się 5 II 1907 r. w Rymanowie w rodzinie Adamia i Julii z Królickich. Nauki gimnazjalne pobierał w Sanoku i we Lwowie, gdzie w 1923 r. wstąpił do nowicjatu franciszkanów konwentualnych. Uroczystą profesję złożył 4 III 1928 r. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w zakonnym Seminarium we Lwowie i Krakowie, otrzymując 20 VI 1930 r. święcenia kapłańskie. Następnie studiował prawo kanoniczne na Wydziale Teologicznym Uniw. Warszawskiego, uzyskując w 1934 r. stopień licencjata. W zakonnym Seminarium w Krakowie wykładał prawo kanoniczne (1934-1939) i teologię moralną (do 1978 r.). W l. 1933-1945 był wicemagistrem, następnie magistrem kleryków w Krakowie, gwardianem krakowskim (1945-1947) i prowincjałem (1947-1953). Skazany przez UB w 1951 r. na 7 lat więzienia, odbył je do 1955 r. w Wiśniczu Nowym. W l. 1956-1959 był powtórnie gwardianem w Krakowie, a w l. 1959-1962 prowincjałem. W 1966 r. wziął udział w kapitule generalnej. Ponadto był wykładowcą w częstochowskim Seminarium Duchownym i w Instytucie Teologicznym misjonarzy, pełnił obowiązki obrońcy węzła małżeńskiego i sędziego prosynodalnego w krakowskim Sądzie Duchownym, był wicepostulatorem procesu beatyfikacyjnego królowej Jadwigi i kuratorem w żeńskich zgromadzeniach zakonnych. Zmarł 7 XII 1990 r. w Krakowie.

I.

1. Władza spowiednika w roku jubileuszowym. *Gaz. Kośc.* R. 41: 1934 s. 287-288, 310-312.

2. Polska bibliografia prawa kanonicznego 1926-1933. *Aten. Kapł.* R. 21: 1935 t. 35 dodatek; t. 36 dodatek; R. 22: 1936 t. 37 dodatek; t. 38 dodatek. -Toż. Nadb. Włocławek 1936 8° ss. 62.

3. Stowarzyszenie pomocnicze w Akcji Katolickiej. *Gaz. Kośc.* R. 42: 1935 s. 349-351, 363-364.

4. Czy kleryk może pełnić funkcję subdiakona podczas Mszy uroczystej. *Aten. Kapł.* R. 22: 1936 t. 37 s. 170-173.

5. Udzielanie Komunii świętej w czasie pasterki. *Aten. Kapł.* R. 23: 1936 t. 38 s. 491-494.

6. Współautor: E. JARRA: Rassegna di leteratura giuridice polacca (anno 1932). R. 1936 Istituto dei Studi Legislativi 4° ss. nlb. 1, od s. 327-362.

7. Czas udzielania niższych święceń. *Aten. Kapł.* R. 23: 1937 t. 40 s. 86-91.

8. Udział duchownych świeckich i zakonników w pogrzebie. *Aten. Kapł.* R. 24: 1938 t. 42 s. 472-481.

9. Casus moralis. Jeszcze o jurysdykcji. *Gaz. Kośc.* R. 46: 1939 s. 148-149.

10. Brakowało naszej staranności. Wznowienie procesu beatyfikacyjnego królowej Jadwigi. *Tyg. Powsz.* R. 5: 1949 nr 19 s. 3.

11. Czeka nas praca. *Tyg. Powsz.* R. 5: 1949 nr 20 s. 7.

12. Polska bibliografia prawa kanonicznego od wynalezienia druku do 1940 r. T. 1. Lubl. 1960 Tow. Nauk. KUL 8° ss. 284; T. 2. Lubl. 1964 Tow. Nauk. KUL 8° ss. 355. Współautor: J. R. BAR.

13. Angelus Clarens. W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 553.

14. "Apolinaris". W: *Enc. katol.* T. 1. Lubl. 1973 szp. 773.

II.

BAR J. R.: Zmarz Wojciech Antoni. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 553-554, tamże bibliografia; Zmarz Wojciech. W: *Polscy kanon.* Cz. 2 s. 262-263, tamże bibliografia; GOGOLA Z.: Śp. O. Wojciech Zmarz. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 32: 1990 nr 4 s. 46-47.

Ks. Józef Mandziuk

Znaniecki Franciszek (1918-1989), kanonik kapituły chełmińskiej, filozof, popularyzator teologii.

Urodził się 11 III 1918 r. w Wiszwil w rodzinie Jana i Jadwigi Wiese. Wychowywał się w Tczewie i tam złożył 20 V 1936 r. egzamin dojrzałości w Państwowym Gimnazjum Humanistycznym. W l. 1936-39 studiował w Seminarium Duchownym w Pelplinie. W okresie okupacji niemieckiej pracował jako robotnik fabryczno-budowlany. W 1942 r. został przymusowo zaciągnięty do wojska niemieckiego. Będąc we Włoszech przeszedł przez linię frontu na stronę aliantów. Wysłany do Afryki Północnej wstąpił tam do Polskich Sił Zbrojnych i służył w nich w l. 1943-1947. Brał udział w walkach na froncie zachodnim w I Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka. W Anglii ukończył Szkołę Podchorążych piechoty zmotoryzowanej. 18 XII 1947 r. wrócił do kraju

i kontynuował studia w Seminarium Duchownym w Pelplinie, gdzie 20 II 1949 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Po krótkim wikariacie w Tczewie został skierowany na studia specjalistyczne z filozofii na Kat. Uniw. Lubelskim. W 1951 r. uzyskał magisterium na podstawie pracy *Pojęcie osoby u Maxa Schelera*, natomiast 27 VI 1952 r. obronił rozprawę doktorską *Idea człowieka w filozofii Maxa Schelera*. Po studiach był profesorem filozofii i historii filozofii w Seminarium Duchownym w Pelplinie. Pełnił obowiązki prefekta studiów (1952-1957), wicerektora (1957-1964) i rektora (od 1 VIII 1970 do 10 IX 1976). Prowadził także czasowo zajęcia z pedagogiki i teologii fundamentalnej. W 1960 r. został kanonikiem kapituły kolegiackiej w Chełmży, a w 1968 r. kanonikiem gremialnym kapituły katedralnej. Był kanonikiem teologiem (1969-1972), penitencjarzem katedralnym (1986-1989) oraz egzaminatorem prosynodalnym. Posiadając zdolności artystyczne malował ikony, szczególnie Matki Boskiej Częstochowskiej, które znajdują się w kilku kościołach na terenie diecezji. Zmarł 14 IV 1989 r. w Tczewie. Pochowany został na cmentarzu parafialnym w Pelplinie.

I.

1. Rec.: THOMAS VON AQUIN: Summa theologica. Wessen und Ausstatung des Menschen. Bd. 6. Salzburg-Leipzig 1938. *Mies. Diec. Chełm.* T. 11: 1939 nr 6/7 s. 602-604.
2. Ks. Franciszek Sawicki. *Spraw. Pozn. Tow. Przyj. Nauk.* T. 19: 1955 nr 1 s. 189-190.
3. Chrześcijański humanizm śp. ks. Franciszka Sawickiego na tle współczesnego kryzysu człowieka. [Referat wygłoszony na Kursie Duszpasterskim w Pelplinie w lipcu 1953 r.]. *Oręd. Diec. Chełm.* T. 10: 1958 nr 5/6 s. 186-195.
4. Pojęcie osoby u Maxa Schelera. *Rocz. Filoz.* R. 6: 1958 z. 4 s. 23-39.
5. Rec.: S. ADAMCZYK: Metafizyka ogólna czyli ontologia. Lubl. 1960. *Aten. Kapł.* R. 55: 1963 t. 66 s. 96.
6. Antropologia filozoficzna Maxa Schelera. *Stud. Pelpl.* T. 1: 1969 s. 143-178.
7. Wspomnienia przy wspólnym stole o ks. Sawickim. [Wypowiedź]. *Stud. Pelpl.* T. 13: 1982 s. 141-143.

II.

MROSS H.: Materiały do bibliografii osobowej pracowników naukowo-dydaktycznych Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie. *Stud. Pelpl.* T. 8: 1977 s. 394; MERING W.: Śp. ks. Franciszek Znaniecki. *Oręd. Diec. Chełm.* T. 40: 1989 nr 3/4 s. 138-142; NITSCHKE G.: Prof. Franz Znaniecki. *Heimatbrief der Danziger Katholiken.* [Bremen] 40: 1989 nr 6 s. 12; Śp. ksiądz Franciszek Znaniecki 1918-1989. *List Jedności.* [Pelplin] 1989 nr 2 s. 1.

Ks. Henryk Mross

Zwiercan Antoni Stanisław, pseud.: S. Gonet (1912-1986), franciszkanin konwentualny, historyk franciszkanów w Polsce.

Urodził się 2 IX 1912 r. w Korczynie k/Krosna jako syn Andrzeja i Ludwiki z d. Długosz. Nauki gimnazjalne pobierał w zakonnym Niższym Seminarium we Lwowie, składając w 1933 r. egzamin dojrzałości we lwowskim Gimnazjum im. H. Sienkiewicza. Do nowicjatu franciszkanów konwentualnych wstąpił w 1929 r., uroczystą profesję złożył 10 IX 1933 r. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w zakonnym Seminarium w Krakowie i na Wydziale Teologicznym Uniw. Lwowskiego, gdzie uzyskał w 1938 r. dyplom magistra teologii. Święcenia kapłańskie otrzymał 24 VI 1937 t. w Krakowie. W l. 1938-1939 był katechetą w Kozielnikach k/Lwowa i kontynuował studia historyczne na Wydziale Humanistycznym Uniw. Lwowskiego. W l. 1939-1941 przebywał w klasztorze w Kalwarii Pacławskiej i w Krośnie, a następnie pełnił obowiązki kapelana szpitala zakaźnego w Krakowie. Równocześnie w l. 1941-1951 wykładał historię Kościoła i patrologię w zakonnym Seminarium w Krakowie, a w l. 1945-1947 był wicemistrzem kleryków. Od 1951 r. przebywał w klasztorach w Gołonogu, Krośnie, Rychwałdzie. Leczył się w Zakopanem. Dopiero w l. 1967-1971 powrócił do wykładów z patrologii w Krakowie. Od 1972 r. przebywał w Krośnie. Zmarł 29 IV 1986 r.

I.

1. Apostolstwo franciszkańskie. *Poch. Seraf.* R. 15: 1947 s. 211-213.

2. Do Ewangelii... *Poch. Seraf.* R. 15: 1947 s. 171-173.

3. Prawda życia. *Poch. Seraf.* R. 15: 1947 s. 215-216, okładka.

4. Cudowny obraz Matki Boskiej Bolesnej w bazylice św. Franciszka w Krakowie. *Poch. Seraf.* R. 18: 1950 s. 198-201.

5. Edmund Bojanowski (1814-1871). *Poch. Seraf.* R. 18: 1950 s. 259-262.

6. 100-lecie odbudowy świątyni franciszkańskiej w Krakowie. *Poch. Seraf.* R. 18: 1950 s. 180-184.

7. Giza Wojciech. W: *Pol. słow. biogr.* T. 8: 1959-1960 s. 18-19.

8. Gruszecki Hieronim Kazimierz. W: *Pol. słow. biogr.* T. 9: 1960-1961 s. 61.

9. Sanktuarium Maryjne w Kalwarii Pacławskiej. *Kron. Diec. Przemys.* R. 48: 1962 s. 84-88.

10. Chyliński Melchior Rafał. W: *Hagiografia pol.* T. 1 s. 257-265.

11. Jakub Strepa. W: *Hagiografia pol.* T. 1 s. 523-535.

12. Rec.: O. Maksymilian Kolbe. Środowisko życia i działalności. W. 1971. *Homo Dei.* R. 40: 1971 s. 315-316.

13. Domek Loretański w Głogówku. *Wiad. Urz. Kurii Bisk. Śl. Opol.* R. 27: 1972 s. 91-95.

14. Powstanie kultu obrazu Matki Boskiej Rychwałdzkiej (1644-1972). *Nasza Przeszł.* T. 37: 1972 s. 99-123. -Toż. Nadb. Kr. 1972 ss. 25.

15. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 2. Lubl. 1976: Bartłomiej z Pragi, szp. 80; 16. Bartłomiej Rinonicho, szp. 81; 17. Benedykt ze Lwówka Śląskiego, szp. 227-228; 18. Benedykt Polak, szp. 231-232; 19. Biernacki Jan, szp. 545; 20. Błażej i Marek OFMConv., szp. 675-676; 21. Boguchwał, szp. 718; 22. Bratkowic Adrian, szp. 1044-1045; 23. Bufalski Antoni Bonawentura, szp. 1185-1186; 24. Camers Giovanni, szp. 1297-1298; 25. Caputo Giovanni Donato, szp. 1324. T. 3. Lubl. 1979: 26. Chybiński Ludwik, szp. 437; 27. Chyliński Andrzej, szp. 438; 28. Chyliński Melchior, szp. 438; 29. Conformitatur Liber, szp. 574-575; 30. Dawid z Augsburga, szp. 1055-1056; 31. Delfini Giovanni Antonio, szp. 1128-1129; 32. Dębołęcki Wojciech, szp. 1234. Współautor: B. BARTKOWSKI; 33. Dłuski Jakub Franciszek, szp. 1358.

34. Działalność franciszkanów wśród Polonii 1772-1976. *Stud. Pol.* T. 3: 1979 [druk:] 1980 s. 87-201.

35. O franciszkanach w Krośnie do końca XVIII wieku. W 600-lecie kanonicznej erekcji klasztoru w Krośnie. *Nasza Przeszł.* T. 51: 1979 s. 11-53.

36. Biogramy w: *Enc. katol.* T. 4. Lubl. 1983: Elbing Mikołaj Ludwik, szp. 873; 37. Eliasz z Kortony, szp. 890-891. Współautor: J. DUCHNIEWSKI; 38. Eubel Konrad, szp. 1239.

39. Bractwo Męki Pańskiej w Krakowie (1595-1795). *Pr. Kanon.* R. 26: 1983 nr 1-2 s. 83-201.

40. Pierwotny kościół franciszkański w Krakowie. *Nasza Przeszł.* T. 60: 1983 s. 77-89.

41. Nowe spojrzenie na początki franciszkanów w Polsce. *Nasza Przeszł.* T. 63: 1985 s. 5-51.

42. Franciszkanie w Krakowie. W: *W nurcie franciszkańskim.* T. 1. Kr. 1987 s. 15-48.

43. Artykuły w: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989: Fabri Filip, szp. 1-2; 44. Fantini Albert, szp. 43; 45. Ferchio Matteo, szp. 130; 46. Figas Michał, szp. 176-177. Współautor: T. ZASĘPA; 47. Fordon Józef Jakub, szp. 386; 48. Franciszkanie. 2. Bracia mniejsi konwentualni, szp. 489-492; 49. Franciszkanie w Polsce po 1517. 2. Bracia mniejsi konwentualni, szp. 507-512; 50. Fudziński Ignacy Karol, szp. 748; 51. Gajdziński Marcin, szp. 807; 52. Girard Jean Baptiste, szp. 1090-1091; 53. Giża Wojciech, szp. 1094; 54. Godzina Różańcowa ojca Justyna, szp. 1236-1237. Współautor: T. ZASĘPA. T. 6. Lubl. 1993: 55. Grabia Rafał, szp. 6; 56. Gruszecki Kazimierz, szp. 234; 57. Gutowski Wojciech, szp. 410; 58. Haczela Jan, szp. 452-453; 59. Hajmon z Faversham, szp. 497-498; 60. Halkiewicz Ignacy Michał, szp. 508-509; 61. Henryk z Bren, szp. 707.

62. J. Łobdowczyk. Rychwałd 1967, mps.

II.

BAR J. R.: Zwiercan Antoni Stanisław. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 554-555, tamże bibliografia; BARCIK S.: Sylwetki profesorów. W: *W nurcie franciszkańskim.* T. 2. Kr. 1990 s. 31-60; ŻOŁNIERCZYK J.: Śp. O. Antoni Stanisław Zwiercan. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 28: 1986 nr 4 s. 39-40.

Ks. Józef Mandziuk

Żebrok Franciszek (1921-1985), kanonik honorowy kapituły katowickiej, autor rozprawy historycznej.

Urodził się 12 VII 1921 r. w Cieszynie jako syn Pawła i Zuzanny z d. Biłko. Uczył się w Piotrowicach na Górnym Śląsku i w Cieszynie, gdzie ukończył szkołę powszechną i Państwowe Gimnazjum oraz rozpoczął naukę w Liceum Humanistycznym. Podczas drugiej wojny światowej pracował w szpitalu elżbietańskim w Cieszynie. Jako kleryk śląskiego Seminarium Duchownego studiował na Wydziale Teologicznym UJ,

zdobywając w 1950 r. dyplom magistra na podstawie pracy pt.: *Działalność ks. Londzina*. W tym też roku otrzymał święcenia kapłańskie. Pracował jako wikariusz w Cieszynie (1950-1952) i Bielsku (1952-1853). Następnie rozpoczął 12-letnią pracę w śląskim Seminarium Duchownym w Krakowie w charakterze prefekta alumnów, a od 1957 r. wicerektora. Uczył rubryk liturgicznych i śpiewu, prowadząc chór seminaryjny. W 1967 r. został proboszczem w Giraltowicach, a w 1970 r. objął parafię p. w. św. Mikołaja w Bielsku i urząd dziekana dekanatu bielskiego. W 1977 r. został honorowym kanonikiem kapituły katowickiej. Zmarł 12 XI 1985 r. w Bielsku-Białej.

I.

1. Łatwe czy trudne? *Gość Niedz.* R. 30: 1961 nr 10 s. 75.

2. Seminarium Śląskie w Krakowie. *Przew. Katol.* R. 54: 1964 s. 172.

3. Narodziny i pierwsza młodość diecezji katowickiej. *Przew. Katol.* R. 55: 1965 s. 145-146.

4. Artykuły w: *Gość Niedz.* R. 35: 1966: Boski rdzeń i ludzka obudowa, nr 16 s. 93; 5. Czy to konieczne, nr 17 s. 111; 6. Kapłan jutra, s. 23 s. 136; 7. Liturgia słowa, nr 36 s. 215; 8. Łacina czy język potoczny? nr 25 s. 147; 9. Ponowne rozdanie ról, nr 22 s. 130; 10. Skreślony Psalm, nr 29 s. 171; 11. Wypominki" w nowej szacie, nr 42 s. 250; 12. Zamiast Confiteor, nr 35 s. 208.

13. Informacje. *Śl. Stud. Hist. - Teol.* T. 1: 1968 s. 182-184.

14. Dzieje śląskiego Seminarium Duchownego. *Nasza Przeszł.* T. 44: 1975 s. 89-116.

II.

KIEDOS J.: Ksiądz Franciszek Żebrok - wspomnienie. *Wiad. Diec. Kat.* R. 54: 1986 nr 1 s. 17-19.

Ks. Józef Mandziuk

Żelazek Józef Tadeusz, pseud. Józef Józefski (1910-1989), autor artykułów z zakresu historii Kościoła.

Urodził się 16 III 1910 r. w Rzadkiej Woli jako syn Jana i Heleny z domu Świerszcz. Wykształcenie średnie uzyskał w Gimnazjum im. ks. J. Długosza we Włocławku i Gimnazjum im. B. Krzywoustego w Nakle, gdzie uzyskał w 1931 r. świadectwo dojrzałości. Po odbyciu rocznej służby wojskowej w Szkole Podchorążych Rezerwy w Zambrowie, wstąpił do Seminarium Duchownego we Włocławku, które ukończył przyjęciem święceń kapłańskich 20 VI 1937 r. Po święceniach pracował jako wikariusz w Goszczanowie (1937-1938) i prefekt w Slesinie (1938-II 1940). Zagrożony aresztowaniem wyjechał na nieznany bliżej teren diecezji tarnowskiej, gdzie oprócz pracy duszpasterskiej działał w Armii Krajowej. Po zakończeniu II wojny światowej, w obawie przed aresztowaniem rozpoczął pracę na terenie diecezji włocławskiej pod przybranym nazwiskiem Józef Józefski. Był kolejno proboszczem w Wielgiem (1945), Orlu (1945-1946), Chojnem (1946-1947). Następnie już pod własnym nazwiskiem pracował w Jeziorsku (1947-1951), Krzymowie (1951-1953), Iwanowicach (1953-1955), Dąbiu n. Nerem (1955-1958), Grzegorzowie (1958-1967), Chełmcach (1967-1968) i Goszczanowie (1968-1980). W 1973 r. uzyskał na KUL stopień magisterski z historii Kościoła. W 1980 r. przeszedł na emeryturę i zamieszkał w Goszczanowie jako rezydent, gdzie zmarł 8 XII 1989 r. Został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym.

I.

1. U kolebki księdza Kordeckiego. *Kuźn. Kapł.* R. 4: 1955 nr 10 s. 14-17.

2. Duszpasterz w walce z alkoholizmem na terenie parafii. *Kuźn. Kapł.* R. 4: 1956 nr 6 s. 27-28.

3. Jeszcze o rodzicielskim autorytecie. *Głos Katol.* R. 12: 1956 s. 552.

4. Kościół w Iwanowicach nad Prosną. *Kuźn. Kapł.* R. 4: 1956 nr 3 s. 25-28.

5. O autorytecie rodzicielskim. *Głos Katol.* R. 12: 1956 s. 538.

6. Symbolika Trójcy Świętej. *Kuźn. Kapł.* R. 4: 1956 nr 12 s. 223-224.

7. W oczekiwaniu na potrójne przyjście. Komentarz do Ewangelii na I Niedz. Adwentu. *Głos Katol.* R. 12: 1956 s. 574.

8. Sztuka kazania. *Przew. Katol.* R. 67: 1957 s. 171.

9. Sztuka rozkazywania. *Przew. Katol.* R. 47: 1957 s. 532.
10. Chwalborzyce. *Kron. Diec. Włocł.* R. 53: 1959 s. 250-252.
11. Grzegorzew. *Kron. Diec. Włocł.* R. 53: 1959 s. 217-219.
12. Kult Matki Boskiej w diecezji Włocławskiej. *Kron. Diec. Włocł.* R. 53: 1959 s. 127-128.
13. Kult św. Józefa w diecezji Włocławskiej. *Kron. Diec. Włocł.* R. 53: 1959 s. 249-250.
14. O miejscu urodzenia o. Kordeckiego. *Kron. Diec. Włocł.* R. 53: 1959 s. 85-88.
15. U kolebki i grobu bł. Bogumiła. *Gość Niedz.* R. 28: 1959 nr 23 s. 3.
16. W pielgrzymim pochodzie do bł. Bogumiła. *Kron. Diec. Włocł.* R. 53: 1959 s. 153-158.
17. Dzieje relikwii bł. Bogumiła. *Kron. Diec. Włocł.* R. 54: 1960 s. 30-32; 198-200.
18. Kościół drewniany w Grochowalsku. *Kron. Diec. Włocł.* R. 54: 1960 s. 341-342.
19. Kościół św. Witalisa we Włocławku. *Kron. Diec. Włocł.* R. 54: 1960 s. 29-30.
20. U prochów bł. Bogumiła w Uniejowie. *Gość Niedz.* R. 30: 1961 s. 103.
21. Inwentarz przedmiotów kultu bł. Bogumiła. *Arch. Bibl. Muz.* T. 6: 1963 s. 227-237.
22. Inwentarz zaginionych i zniszczonych przedmiotów kultu bł. Bogumiła. *Arch. Bibl. Muz.* T. 9: 1964 s. 37-46.
23. Ks. Jan Wincenty. *Kron. Diec. Włocł.* R. 58: 1964 s. 72.
24. Parafialne dni trzeźwości w dekanacie kolskim. *Kron. Diec. Włocł.* R. 58: 1964 s. 224-225.
25. Poświęcenie zabytkowego krzyża w Grzegorzewie. *Kron. Diec. Włocł.* R. 58: 1964 s. 139.
26. Asceza wypoczynku. *Homo Dei.* R. 38: 1969 s. 134-135.
27. Kult błogosławionego Bogumiła arcybiskupa gnieźnieńskiego w Polsce. *Roczn. Teol.-Kan.* T. 21: 1974 nr 4 s. 183-187.
28. Ks. Józef Wojtanowicz. *Kron. Diec. Włocł.* R. 71: 1977 s. 136.
29. Sługa Boży Rafał z Proszowic. Zarys życia i kultu. *Kron. Diec. Włocł.* R. 75: 1981 s. 122-128.
30. Osiem wieków z bł. Bogumiłem. *Ład Boży.* R. 1982 nr 2 s. 2, 6.
31. Bł. Bogumił w Doborowie. *Ład Boży.* R. 1983 nr 11 s. 3.
32. Dzieje kultu błogosławionego Bogumiła. Grzegorzew 1961 ss. 129. Rkps. Bibl. SD we Włocławku.
33. Kult błogosławionego Bogumiła, arcybiskupa gnieźnieńskiego w Polsce. Goszczanów 1973 ss. 177. Rkps. Bibl. SD we Włocławku.

II.

PISZCZAŁA A.: Którędy do nieba? *Tyg. Kult.* R. 1967 nr 41 s. 5; 9; SKURZEC F.: Poszukiwanie śladów przeszłości. *Myśl Spol.* R. 1975 nr 21 s. 6; FRĄTCZAK.: Ks. Żelazek Józef. *Ład Boży.* R. 1990 nr 3 s. 7; PAWLICKI E.: Ks. Józef Żelazek. *Kron. Diec. Włocł.* R. 84: 1990 s. 183-184.

Ks. Wojciech Frątczak

Żuk Serapion Piotr (1911-1988), karmelita trzewiczkowy, prawnik.

Urodził się 5 XII 1911 r. w Sąsiadowicach, pow. Sambor, w rodzinie Kazimierza i Witkorii z d. Cimeran. Nauki gimnazjalne pobierał w Samborze i w Krakowie. W 1928 r. wstąpił do karmelitów trzewiczkowych we Lwowie. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w zakonnym Seminarium w Krakowie. W 1935 r. otrzymał święcenia kapłańskie. W l. 1936-1939 kontynuował studia na Uniw. Gregoriańskim w Rzymie, wieńcząc je doktoratem z prawa kanonicznego. W l. 1939-1944 był wychowawcą i wykładowcą prawa kanonicznego w zakonnym Seminarium, przeniesionym w warunkach wojennych z Krakowa do Lipin k/ Dębicy. W l. 1944-1957 był przełożonym klasztoru w Pilznie k/ Tarnowa, jednocześnie dojeżdżając z wykładami do Krakowa. W l. 1957-1967 pełnił obowiązki przeora w Gdańsku, gdzie odbudował kościół św. Katarzyny. W l. 1967 - 1976 jako prowincjał kładł wielki nacisk na pracę kaznodziejską, zakładając kółko misyjno-rekolekcyjne. Od 1976 r. przebywał w Lipinach, gdzie zmarł 26 III 1988 r.

I.

1. De Capacitate possidenti in communi in Ordine Carmelitano - Saecolo XIII. Anal. Ord. Carm. R. 1938-1939.
2. De Ecclesiae potestate et legibus in questione sociali. R. 1969 8° ss. 156.
3. Principia de iustitia. R. 1970 8° ss. 228, nlb. 4.
4. De iure proprietatis privatae. R. 1971 8° ss. 149 nlb. 4.
5. De iusto salario. R. 1975 8° ss. 113, nlb. 3.

II.

Żuk Piotr. W: *Polscy kanon.* Cz. 2. W. 1981 s. 269; TOMASZEWSKI B.: Necrologia Piae Memoriae P. dr Serapionis Petri Żuk, mps; Kazanie pożegnalne. *Młody Karmel.* R. 1988 s. 26-36.

O. Bronisław Panek O.Carm.

Żurowski Marian Aleksander (1923-1988), jezuita, profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, kanonista.

Urodził się 8 XII 1923 r. w Górce, pow. Oborniki; syn Michała i Praksedy z d. Krüger. Do gimnazjum uczęszczał w Rogoźnie Wielkopolskim, ale naukę musiał przerwać podczas okupacji, wysłany na przymusowe roboty do Niemiec (1940-1945). Po wyzwoleniu pomagał w organizowaniu szkoły podstawowej w Rogoźnie, w której również krótko uczył. Egzamin dojrzałości złożył w Kaliszu w 1946 r. Dn. 30 VII 1946 r. wstąpił do zakonu jezuitów. Po odbyciu dwuletniego nowicjatu w Kaliszu (1946-1948) ukończył studia filozoficzne na wydziale zakonnym w Krakowie (1948-1951) i teologię na Wydziale Teologicznym Bobolanum w Warszawie (1951-1955), gdzie 23 VIII 1953 r. przyjął święcenia kapłańskie. Studiował następnie prawo kanoniczne na Katol. Uniw. Lubelskim (1956-1957) i Uniw. Gregoriańskim w Rzymie (1957-1960). W 1960 r. uzyskał doktorat, wrócił do Polski i na Wydziale Teologicznym Bobolanum rozpoczął pracę dydaktyczną. W dwa lata później został wykładowcą w Akademii Teologii Katolickiej. W 1967 r. przeprowadził przewód habilitacyjny i otrzymał stopień docenta, a w 1973 r. stopień profesora. W l. 1967-1971 pełnił funkcje dziekana Wydziału Teologicznego Bobolanum, a w l. 1972-1975 dziekana Wydziału Prawa Kanonicznego ATK. W Akademii Teologii Katolickiej był promotorem ponad 60 prac magisterskich i 8 zakończonych przewodów doktorskich. Na Wydziale Teologicznym Bobolanum kierował też Biblioteką Wydziału i doprowadził do przeniesienia jej w 1966 r. z Lublina do Warszawy. Wyjeżdżał z wykładami również na Uniw. Gregoriański w Rzymie (1969-1978) oraz na Uniw. św. Pawła w Ottawie (1978-1981). Należał do 6 międzynarodowych towarzystw naukowych, m.in. do Société internationale de droit canonique et de legislations religieuse compares w Paryżu. Był konsultorem Papieskiej Komisji do Spraw Autentycznej Interpretacji Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz pracował w kilku Komisjach Episkopatu Polski. Należał do Rady Naukowej Episkopatu Polski. Uczestniczył w Zespole Redakcyjnym Komisji Wspólnej Przedstawicieli Episkopatu i Rządu oraz w przygotowaniach projektów Konwencji między Rządem a Stolica Apostolską. Zmarł nagle podczas pobytu u swego brata księdza na parafii w Bninie 25 XII 1988 r.

I.

1. Exstit in Codice Iuris Canonici responsabilitas communitatis. R. 1960 PUG [Excerpta ex disseratione ad Lauream] ss. 63.

2. De punitione communitatis ratione ipsius dellicti. *Pr. Kanon.* R. 5: 1962 nr 1-2 s. 41-75.

3. Odpowiedzialność zbiorowa. *Homo Dei.* R. 31: 1962 s. 317-324.

4. Podstawy władzy kościelnej z punktu widzenia teologiczno-kanonicznego. *Pr. Kanon.* R. 5: 1962 nr 3-4 s. 139-159.

5. Red.: Breviarium fidei - Kodeks doktrynalnych wypowiedzi Kościoła. P. 1064 8° ss. 894. Współredaktorzy: J. M. SZYMUSIAK, S GŁOWA.

6. Teologiczno-kanoniczne refleksje nad podstawami władzy zwierzchniej w stanach doskonałości. *Pr. Kanon.* R. 7: 1964 nr 1-2 s. 309-340. -Toż. w wersji francuskiej: Réflexions Théologicco-Canoniques seu les fundaments du pouvoi dominatif dans les états de perfection. *L'Année Canonique.* R. 10: 1965 s. 213-238.

7. Czynniki powstawania specyficznej relacji zależności między podwładnymi a przełożonymi w stanach doskonałości. *Rocz. Teol.-Kanon.* T. 12: 1965 nr 5 s. 45-56.

8. Ewolucja pojęcia kary właściwej dla zbiorowości. *Pr. Kanon.* R. 8: 1965 nr 1 s. 3-94; nr 3-4 s. 3-77.

9. Pojęcie przestępstwa "crimen" u Dekretystów. *Pr. Kanon.* R. 8: 1965 nr 3-4 s. 145-152.

10. Warunkowe przekazywanie władzy przez prawo. *Pr. Kanon.* R. 9: 1966 nr 1-2 s. 313-328.

11. Cechy charakterystyczne prawodawstwa kanonicznego w świetle posoborowych tendencji. *Pr. Kanon.* R. 10: 1967 nr 3-4 s. 3-27.

12. Dyspensowanie od prawa powszechnego w świetle motu proprio "De Episcoporum muneribus". *Pr. Kanon.* R 10: 1967 nr 3-4 s. 45-78.

13. Prawne aspekty Konstytucji "Lumen Gentium". *Pr. Kanon.* R. 10: 1967 nr 1-2 s. 59-88.

14. Wprowadzenie do teologii prawa kanonicznego. *Pr. Kanon.* R. 10: 1967 nr 1-2 s. 3-32.

15. Normy ogólne prawa osobowego. W. 1968 Wydaw. ATK 8° ss. 199.

16. Perspektywy dokonywanej rewizji prawa kanonicznego. *Homo Dei.* R. 37: 1968 s. 166-172.

17. Posoborowe spojrzenie na prawo kanoniczne. W: *Kościół w świetle soboru.* P. 1968 s. 519-560.

18. Rec.: Das Naturrecht im Disput. Wyd. F. BÖCKLE. Düsseldorf 1966. *Pr. Kanon.* R. 11: 1968 nr 1-2 s. 339-345.

19. Rec.: D. KURZE: Pfarrewahlen in Mittelalter. Köln 1966. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 222-223.

20. Rec.: E. PLASSMAN: Staatskirchenrechtliche Grundlagen der deutschen Kanonisten an der Wende vom 18 zum 19 Jahrhundert. Freiburg 1968. *Collect. Theol.* R. 38: 1968 nr 4 s. 221-222.

21. Struktura organizmu Kościoła. W: *Kościół w świetle soboru.* P. 1968 s. 145-188.

22. Rec.: Ecclesia et ius - Festgabe für A. Scheuermann. Paderborn 1969. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 187.

23. Rec.: H. HEIMERL: L'Eglise les clercs et les laics. Paris 1965. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 4 s. 188-189.

24. Rec.: K. RACHNER: Schfiten zur Theologie. Bd 8. Einsiedeln 1967. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 2 s. 190-192.

25. Rec.: Zeitgemässe Erneuerung des Ordensleben. Freiburg 1968. *Collect. Theol.* R. 39: 1969 nr 2 s. 192.

26. Trzydziestolecie pracy naukowej ks. doc. dr Joachima Bara. *Pr. Kanon.* R. 12: 1969 nr 1-2 s. 339-349.

27. Hierarchiczne funkcje zarządzania Kościołem. Cz. 1. W. 1970 Wydaw. ATK 8° ss. 267. O duchowieństwie w szczególności.

28. O władzy zwyczajnej i delegowanej. W. 1970 Wydaw. ATK ss. 165.

29. Prawo kanoniczne u Słowian. W: *Słownik starożytności słowiańskich.* T. 4: Wr. 1970 s. 319-321.

30. Rec.: J. BEVER: De vita per consilia evangelica consecrata. R. 1969. Pr. Kanon. R. 13Ł 1970 nr 3, 4 s. 378, 379.

31. Rec.: A. CARPENTIER DE BONHOME: La vie religieuse dans le renouveau de l'Eglise. Paris-Bruxelles 1967. Pr. Kanon. R. 13: 1970 nr 3-4 s. 377.

32. Rec.: A. De la HERA: Introduccion a la scientia del derechno canonico. Madrid 1967. *Pr. Kanon.* R. 13: 1970 nr 1-2 s. 287-290.

33. Rec.: Dienst an der Welt, Ordensfrauen zwischen Charisma und Institution. Hrsg. von H. CLASSENS. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 3 s. 198-201.

34. Rec.: A. GARCIA Y GARCIA: Historia del derecho canonico el primer milenio. Salamanca 1967. *Pr. Kanon.* r. 13: 1970 nr 1-2 s. 290-291.

35. Rec.: Ius sacrum - Klaus Mörsdofr zum 60 Geburstag. Hrsg. von A. SCHEUERMANN. Paderborn 1969. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 3 s. 197-198.

36. Rec.: M. PETRONCELLI: Il Concilio Vaticano II e la codificazione del diritto canonico. Napoli 1968. *Pr. Kanon.* R. 13: 1970 nr 1-2 s. 291-292.

37. Rec.: W. PLOCHL: Geschichte des Kirchenrechts. Bd 5. Wien. 1969. *Collect. Theol.* r. 40: 1970 nr 3 s. 196-197.

38. Rec.: Posoborowe prawodawstwo kościelne. T. 1. Tłum. E. SZTAFROWSKI. W. 1968. *Collect. Theol.* R. 40: 1970 nr 3 s. 198-201.

39. Sakramenty w społeczności Ludu Bożego. W: *Sakramenty posoborowego Kościoła.* Kr. 1970 s. 182-211.

40. Uprawnienia członków Ludu Bożego a uprawnienia laikatu. *Pr. Kanon.* R. 13: 1970 nr 1-2 s. 101-141.

41. Władza zwyczajna, delegowana czy kolegialna? *Pr. Kanon.* R. 13: 1970 nr 1-2 s. 49-57.

42. Criterium distinctionis inter potestatem administrativam, iudicialem et voluntariam. *Periodica de Re Morali, Canonica et Liturgica.* T. 60: 1971 s. 643-651.

43. Jan Roth, profesor-kanonista. W: *Studia Prawo-Historyczne.* W. 1971 s. 1-142.

44. Posoborowe pojęcie władzy zwyczajnej. *Pr. Kanon.* R. 14: 1971 nr 3-4 s. 3-11.

45. Prawo kościelne w. I-VIII. W: *Słownik wczesnochrześcijańskiego piśmiennictwa.* P. 1971 s. 597-614.

46. Prawo małżeńskie Kościoła rzymskokatolickiego. Cz. 1-2. W. 1971 8° ss. 244, 311. Współautor: S. BISKUPSKI.

47. Uprawnienia i obowiązki laikatu. W: *W kierunku człowieka.* W. 1971 s. 233-248.

48. Die Erstreckung der Strafsantion auf nicht schuldige Personen, die zum Straffälligen in Bezeiung stehen, nach der Lehre der Dekretisten und Dekretalisten. *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtgeschichte.* T. 90. Kanonistische Abteilung. 59: 1973 s. 175-190.

49. Il problema della colpa e della pena di una società organizzata. W: *Ius Populi Dei. Miscellanea in honorem Raymundi Bidagor.* T. 1. R. 1972 s. 523-565.

50. Nautra della potesta delle conferenze episcopali. W: *Atti del congresso internazionale di diritto canonico. - La Chiesa dopo il Concilio.* Milano 1972. T. 2 s. 1487-1495.

51. Rec.: De matrimonio coniectanea. R. 1970. *Pr. Kanon.* R. 15: 1972 nr 1-2 s. 256-257.

52. Rec.: Iura Masoviae Terrestria. Opr. i wyd. J. SAWICKI. T. 1. W. 1972. *Pr. Kanon.* R. 16: 1973 nr 3-4 s. 414-416.

53. Rec.: O. ROBLEDA: El matrimonio en Derecho Romano. R. 1970. *Pr. Kanon.* R. 15: 1972 nr 1-2 s. 257-258.

54. Rec.: R. SOBAŃSKI: Chrzest jako podstawa jedności Kościoła. W. 1971. *Śl. Stud. Hist.-Teol.* T. 5: 1972 s. 308-313.

55. Rec.: F. SUAREZ: De legibus. I: De natura legis. Madrid 1971. *Pr. Kanon.* R. 16: 1973 nr 3-4 s. 411-413.
56. Rec.: F. SUAREZ: De legibus, De legis obligatione. Madrid 1972. *Pr. Kanon.* R. 16: 1973 nr 3-4 s. 413-414.
57. Synodus Episcoporum in quantum "partes agens totius catholici episcopatus". *Periodica de Re Morali, Canonica et Liturgica.* T. 62: 1973 s. 375-391.
58. Animadversiones quaedam ad disceptationem de iuribus personarum in Ecclesia pertinentes. *Periodica de Re Morali, Canonica et Liturgica.* T. 63: 1974 s. 275-283
59. Rec.: Atti del Congresso Internazionale di Diritto Canonico. "La Chiesa dopo il Concilio", Roma 14-19 Gennaio 1970. Milano 1972. *Pr. Kanon.* R. 17: 1974 nr 3-4 s. 297-302.
60.Rec.: Ius Populi Dei. Miscellanea in Honorem Raymundi Bidagor. T. 1-3. R. 1972. *Pr. Kanon.* R. 17: 1974 nr 3-4 s. 208-214.
61. Rec.: Vinculum matrimoniale. R. 1973. *Pr. Kanon.* R. 17: 1974 nr 3-4 s. 304-305.
62. Sprawozdanie z II-go Kongresu Prawa Kanonicznego w Mediolanie i II-go Kongresu prawa Kościołów Wschodnich na Krecie. *Pr. Kanon.* R. 17: 1974 nr 3-4 s. 242-259.
63. Aktualna problematyka aktu warunkowego. *Pr. Kanon.* R. 18: 1975 nr 3-4 s. 87-99.
64. Matrimonium sub conditione. *Periodica de Re Morali. Canica et Liturgica.* R. 64: 1975 s. 141-146.
65. Powstanie kanonicznej koncepcji warunkowego zawarcia małżeństwa. *Anal. Crac.* T. 7: 1975 s. 483-510. -Toż. w wersji francuskiej: Le developpment de la notion canonique de la célébration conditionelle du mariage. *Studia Canonica.* R. 11: 1977 s. 85-113.
66. Wpływy chrześcijańskie na pierwotne prawo polskie w sprawach małżeńskich. *Pr. Kanon.* R. 18: 1975 nr 1-2 s. 73-87.
67. Akta administracyjne i ich rola w organiźmie Kościoła. *Pr. Kanon.* R. 19: 1976 nr 1-2 s. 49-73. -Toż. w wersji włoskiej: Gli atti amministrativi nel diritto della Chiesa. *Ius Canonicum.* R. 16: 1976 s. 185-209.
68. Kanoniczne prawo małżeńskie okresu posoborowego. Kat. 1976 Księgarnia Św. Jacka 8° ss. 460.
69. Profesor (Jan Roth SJ). W: *50 lat Prowincji Wielkopolsko-Mazowieckiej Towarzystwa Jezusowego (1926-1976). Sylwetki i wspomnienia.* R. 1976 s. 165-180.
70. Refleksje nad nowym "Ordo Paenitentiae" i schematem prawa kanonicznego dotyczącego sakramentu pokuty. *Pr. Kanon.* R. 19: 1976 nr 1-2 s. 75-81.
71. Uprawnienia do uczestnictwa we wspólnocie kościelnej pierwszych wieków chrześcijaństwa. *Pr. Kanon.* R. 19: 1976 nr 3-4 s. 37-52. -Toż. w wersji włoskiej: Il diritto dei laici alla Comunio ecclesiastica secondo i canoni orientali. *Jahrbuch der Gesellschaft für das Recht der Ostkirchen.* T. 3. Wien 1977 s. 185-198.
72. Czy Synod Biskupóe może zastąpić Sobór Powszechny. *Prz. Powsz. - Sod. Mar.* (Londyn) R. 1977 nr 6 s. 9-11; nr 7-8 s. 7-8, nr 9 s. 7-9.
73. Fundament władzy i prawa w kościelnej wspólnocie. *Anal. Crac.* T. 9: 1977 s. 361-368. -Toż. w j. francuskim: Le fondament du pouvoir et du droit dans la communauté ecclesiale. *Stud. Can.* R. 11: 1977 s. 329-338.
74. Uprawnienie do naprawienia niewłaściwego wymiaru sprawiedliwości. *Pr. Kanon.* R. 20: 1977 nr 3-4 s. 195-208.
75. Wspólnota kościelna "communio" podstawą prawa kościelnego? *Pr. Kanon.* R. 20: 1977 nr 1-2 s. 67-85.
76. Communio ecclesiastica indolem iuris et potestatis ins ea existentia determinans. W: *Investigationes theologico-canonicae.* R. 1978 s. 533-545. -Toż. w wersji polskiej: Wspólnota kościelna determinuje charakter władzy i praw. *Pr. Kanon.* R. 21: 1978 nr 1-2 s. 87-98.
77. Eklezjalny charakter małżeństwa i rodziny. *Pr. Kanon.* R. 21: 1978 nr 3-4 s. 105-116.
78. Rec.: P. A. BONNET: L'essenza del matrimonio canonico, contributo allo stuidio dell'amore coniugale. *Pr. Kanon.* R. 21: 1978 nr 1-2 s. 237-239.
79. Red.: Studia z antropologii teologicznej. W. 1978 ss. 333, powiel. Współredaktorzy: S. OLEJNIK, A. ZUBERBIER.
80. Rodzina "Domowym Kościołem". *Zeszyty ODISS.* R. 1978 nr 72 s. 44-70.
81. Kościół partykularny jednostką podstawowotwórczą we wspólnocie wspólnot. *Pr. Kanon.* R. 22: 1979 nr 1-2 s. 25-32.
82. Uprawnienie do współuczestniczenia w kościelnej wspólnocie wspólnot. Ius ad communionem. W. 1979 ODDIS 8° ss. 233.
83.Rec.: E. SZTAFROWSKI: Kolegialne działanie biskupów na tle Vaticanum II. W. 1975. *Pr. Kanon.* R. 23: 1980 s. 241-243.
84. Refleksje nad "Concilia Poloniae". *Pr. Kanon.* R. 23: 1980 s. 231-238.
85. Odpowiedzialność zorganizowanego zespołu za przestępstwo swego reprezentanta w ujęciu Innocentego IV. *Pr. Kanon.* r. 24: 1981 nr 1-2 s. 255-263.
86. Problematyka związana z ograniczeniem wolności wewnętrznej w świetle nowszych wyroków rotalnych. *Pr. Kanon.* R. 24: 1981 nr 1-2 s. 149-161.
87. Refleksje z pierwszego dnia IV Międzynarodowego Kongresu Kanonistów we Fryburgu. *Pr. Kanon.* R. 25: 1982 nr 1-2 s. 280-286.
88. Społeczność realizacji rad ewangelicznych w "komunii" Kościoła partykularnego. *Pr. Kanon.* R. 25: 1982 nr 1-2 s. 123-135.
89. Uprawnienie i obowiązek życia wspólnotowego a miłość małżeńska. *Prz. Powsz.* R. 1982 nr 6 s. 378-387.
90. Biskup diecezjalny a wyższy przełożony instytutu życia konsekrowanego. *Pr. Kanon.* R. 27: 1984 nr 3-4 s. 31-41.
91. Nowe prawo małżeńskie Kościoła katolickiego (Refleksje wstępne). *Pr. Kanon.* R. 27: 1984 nr 1-2 s. 245-253.

92. Przedmiot zgody małżeńskiej i zdolność do wypełniania obowiązków w ocenie umysłu poprzedzającej rozważną decyzję nupturienta. Studium w oparciu o nowsze wyroki rotalne. *Pr. Kanon.* R. 26: 1983 nr 1-2 s. 243-283.
93. Realizacja misji Kościoła partykularnego w konkretnej rzeczywistości społeczno-kulturowej. *Prz. Powsz.* R. 1984 nr 3 s. 341-350.
94. Realizacja uprawnień kościelnych w konkretnej rzeczywistości społeczno-kulturalnej. *Pr. Kanon.* R. 27: 1984 nr 3-4 s. 43-52.
95. Rec.: U. MOSIEK, H. ZAPP: Kirchliches Eherecht mit dem Entfurt der CIC-Reformkomission 5 neubearbeite Auflage. Freiburg 1981. *Pr. Kanon.* R. 26: 1983 nr 1-2 s. 306-307.
96. Rec.: A. STANKIEWICZ: De homicidio in iure poenali romano. R. 1981. *Pr. Kanon.* R. 27: 1984 nr 1-2 s. 292.
97. Rec.: A. STANKIEWICZ: De iurisprudentia circa simulationem et errorem. R. 1981. *Pr. Kanon.* R. 27: 1984 nr 1-2 s. 287-291.
98. Autorytet i wolność w Kościele. *Pr. Kanon.* R. 28: 1985 nr 1-2 s. 31-39.
99. Problem rozeznania oceniającego. *Pr. Kanon.* R. 28: 1985 nr 3-4 s. 3-15.
100. Problem władzy i powierzania urzędów w Kościele katolickim. Kr. 1985 Wydaw. Apostolstwa Modlitwy 8° ss. 281.
101. Problem władzy wykonawczej. *Pr. Kanon.* R. 28: 1985 nr 1-2 s. 41-48.
102. Współuczestnictwo kościelne. "Ius ad Communionem". Kr. 1984 [druk 1985] Wydaw. Apostolstwa Modlitwy 8° ss. 271.
103. Ewolucja pojmowania wolności religijnej w Kościele katolickim. *Pr. Kanon.* R. 29: 1986 nr 3-4 s. 27-38.
104. Kanoniczne prawo małżeńskie Kościoła katolickiego. Kat. 1987 8° ss. 486.
105. Rec.: V. SCHULZ: Der neue Kodex und die Kirchlichen Vereine. *Pr. Kanon.* R. 30: 1987 nr 3-4 s. 293-294.
106. Słuszność prawna ochroną godności człowieka. *Prz. Powsz.* R. 1987 nr 7-8 s. 91-105.
107. Eklezjalny fundament życia wspólnotowego. *Pr. Kanon.* R. 31: 1988 nr 3-4 s. 101-109.
108. Refleksje w związku z przemówieniem Jana Pawła II do Roty Rzymskiej w dniu 5 lutego 1987 r. *Pr. Kanon.* R. 31: 1988 nr 3-4 s. 99-107.
109. Forum. W: *Enc. katol.* R. 5. Lubl. 1989 szp. 412-413.
110. Prawo nowego przymierza. P. 1989 8° ss. 204.
111. Rec.: BURKE, GROCHOLEWSKI, POMPEDDA, VERSALDI: Incapacity form marriage. R. 1987. *Pr. Kanon.* R. 32: 1989 nr 3-4 s. 289-293.

II.

LEWEK A.: Działalność naukowa Akademii Teologii Katolickiej. W. 1971 s. 411-413; XX lat Akademii Teologii Katolickiej. Księga pamiątkowa 1954-1974. W. 1976 s. 272-274; Polscy kanoniści. Cz. 2 s. 270-272; ADAMCZEWSKI W.: Ks. Marian Al. Żurowski (1923-1988). W: M. ŻUROWSKI: *Prawo Nowego Przymierza.* P. 1989 s. 205-206; A. FILIPOWICZ: Pożegnanie O. Mariana A. Żurowskiego. *Komunikaty.* R. 1989 nr 1 s. 9-11; Kto jest kim w Polsce. W. 1989 s. 1566; Życiorys naukowy ks. Mariana Żurowskiego. *Komunikaty.* R. 1989 nr 1 s. 7-8; PALUSZKIEWICZ F.: Mały słownik jezuitów w Polsce. W. 1991 s. 286-287; SZTAFROWSKI E.: Śp. ks. prof. Marian Aleksander Żurowski SJ. *Pr. Kanon.* R. 34: 1991 nr 1-2 s. 5-12.

Ks. Ludwik Grzebień SJ

Żynel Apoloniusz Franciszek (1914-1987), franciszkanin konwentualny, teolog duchowości, tłumacz, hagiograf.

Urodził się 10 VIII 1914 r. w Wysokiem k/Sokołówki. Szkołę powszechną ukończył w Skindzierzu. Nauki gimnazjalne pobierał w Seminarium misyjnym w Niepokalanowie i w Gimnazjum we Lwowie. W 1933 r. wstąpił do nowicjatu franciszkanów konwentualnych, składając 8 XII 1937 r. profesję wieczystą. Studia filozoficzne odbył we Lwowie, a teologiczne w Krakowie, otrzymując tam 23 III 1940 r. święcenia kapłańskie z rąk arcybpa A. Sapiehy. Podczas okupacji przebywał w klasztorach w Skarżysku Kamiennej, Niepokalanowie, Warszawie, Grodnie, Indurze i Korycinie. W l. 1945-1948 był proboszczem i katechetą gimnazjalnym w Elblągu. W l. 1948-1951 studiował na Uniw. Poznańskim, specjalizując się w psychologii eksperymentalnej. W l. 1951-1957 prowadził badania psychologiczne dzieci głęboko upośledzonych w Dziekance k/Gniezna. Równocześnie był duszpasterzem akademickim w Poznaniu i wykładowcą psychologii w zakonnym Seminarium w Gnieźnie i w Łagiewnikach k/Łodzi. W l. 1969-1971 wykładał ten przedmiot w Seminarium franciszkańskim w Krakowie. Trzykrotnie pełnił funkcję rektora Seminarium w Łagiewnikach, gdzie zmarł 25 I 1987 r.

I.

1. Znaki czasu. *Znak.* R. 21: 1969 s. 1578-1593.
2. Dynamiczna teoria osobowości w ujęciu J. Nüttin. *Znak.* R. 22: 1970 s. 429-449.
3. Franciszek z Asyżu - kontestator. *Znak.* R. 22: 1970 s. 872-892.
4. O charyzmatach. *Znak.* R. 23: 1971 s. 1331-1356.
5. Ojciec Maksymilian Kolbe. *Tyg. Powsz.* R. 25: 1971 nr 34 s. 1-2.
6. Ojciec Maksymilian Kolbe. *Znak.* R. 23: 1971 s. 1133-1150.
7. Ojciec Maksymilian Kolbe - konkretna realizacja świętości. *Aten. Kapł.* R. 64: 1971 t. 77 s. 256-269.
8. Pastoralna formacja współczesnego kapłana. *Znak.* R. 23: 1971 s. 753-774.
9. Powołanie przygodą. *Znak.* R. 23: 1971 s. 275-296.
10. Spowiedź i tajemnica przebaczenia. *Tyg. Powsz.* R. 25: 1971 nr 12 s. 3.
11. Błogosławiony Maksymilian Kolbe - kapłan Chrystusowy. *Wiad. Diec. Łódz.* R. 46: 1972 s. 227-233; nr 10 s. 238-242.
12. Fenomenologia powołania. *Znak.* R. 24: 1972 s. 1474-1494.
13. Głos w dyskusji o spowiedzi. W duchu modlitwy - przeciw formalizmowi. *Znak.* R. 24: 1972 s. 675-678.
14. Przekł.: Trudności w przeżywaniu wiary. *Znak.* R. 24: 1972 s. 898-901.
15. Religijny i psychologiczny wymiar spowiedzi. *Tyg. Powsz.* R. 26: 1972 nr 51 s. 3.
16. Zgoda na samego siebie a dążenie do doskonałości. *Znak.* R. 24: 1972 s. 1057-1074.
17. Chrześcijańska asceza. *Znak.* R. 25: 1973 s. 994-1012.
18. Konformizm młodzieży. *Znak.* R. 25: 1973 s. 570-597.
19. Przekł.: Bóg bliski i nieznany. *Znak.* R. 25: 1973 s. 436-439.
20. Przekł.: Niewidomi stają się widzącymi. *Znak.* R. 25: 1973 s. 1593-1597.
21. Przekł.: Między maską a obliczem. *Znak.* R. 25: 1973 s. 1597-1602.
22. Błogosławiony Maksymilian Kolbe: człowiek - zakonnik - kapłan - błogosławiony. W: *Chrześcijanie.* T. 1. Red. B. BEJZE. W. 1974 s. 261-284.
23. Ojciec Maksymilian - konkretna realizacja świętości. W: *Błogosławiony Maksymilian Maria Kolbe.* Red. J. R. BAR. Niepokalanów 1974.
24. Przekł.: Milczenie. *Znak.* R. 26: 1974 s. 265-271.
25. Przekł.: Modlitwa dla początkujących. *Znak.* R. 26: 1974 s. 1216-1221.
26. Ewangelizacja wciąż aktualna. *Znak.* R. 27: 1975 s. 160-184.
27. Przekł.: Ewangelizacja współczesnego świata. Relacja teologiczna kardynała Wojtyły na Synodzie Biskupów 1974. *Znak.* R. 27: 1975 415-439. -Toż. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* T. 8. Red. B. BEJZE. W. 1975 s. 59-82.
28. Święty Bonawentura. *W Drodze.* R. 3: 1975 nr 7 s. 41-48.
29. Droga ku Bogu poprzez ascezę według św. Bonawentury. W: *Św. Bonawentura. Życie i myśl.* Red. S. C. NAPIÓRKOWSKI, E. I. ZIELIŃSKI. W. 1976 s. 348-365.
30. Franciszku dlaczego za tobą... Koszal.-Kołobrz. *Wiad. Diec.* R. 4: 1976 s. 132-137.
31. Kim jest dla mnie Chrystus. *Znak.* R. 28: 1976 s. 22-39.
32. Kult Eucharystii w życiu św. Franciszka. *Homo Dei.* R. 45: 1976 s. 256-262.
33. Odpowiedź. W: *Św. Bonawentura. Życie i myśl.* Red. S. C. NAPIÓRKOWSKI, E. I. ZIELIŃSKI. W. 1976 s. 72-74.
34. Poznanie Boga według św. Bonawentury. W: *W kierunku prawdy.* Red. B. BEJZE. W. 1976 s. 419-457.
35. Przekł.: Święty Franciszek: Modlitwa o pokój oraz Pochwała cnót. *Znak.* R. 28: 1976 s. 1309-1310.
36. Rec.: D. LAPSAŃSKI: Perfectio evangelica. *Homo Dei.* R. 45: 1976 s. 315-316.
37. Święty Bonawentura - "drugi założyciel" zakonu franciszkańskiego. W: *Św. Bonawentura. Życie i myśl.* Red. S. C. NAPIÓRKOWSKI, E. I. ZIELIŃSKI. W. 1976 s. 49-69.
38. Święty Franciszek z Asyżu. *W Drodze.* R. 4: 1976 nr 10 s. 11-21.
39. Wydawnictwo Franciszkańskie. *Homo Dei.* R. 45: 1976 nr 4 s. 311.
40. Franciszek z Asyżu. Człowiek i święty. *Chrześc. w Świecie.* R. 9: 1977 nr 50 s. 56-64.
41. Humanizm św. Franciszka. (Głos w dyskusji). *Aten. Kapł.* R. 70: 1977 t. 88 s. 137-140.
42. Modlitwa spontaniczna. *Znak.* R. 29: 1977 s. 993-1004.
43. Przekł.: A. R. GUIMARAES: Teologia wyzwolenia w Ameryce Łacińskiej. *W Drodze.* R. 6: 1978 nr 9 s. 86-94.
44. Przeżycie Boga przez św. Franciszka. W: *W kierunku chrześcijańskiej kultury.* Red. B. BEJZE. W. 1978 s. 205-246.
45. Święty Franciszek z Asyżu. W. 1978 Novum - Wydaw. Ars Christiana 8⁰ ss. 235.
46. Asceza w służbie człowieka - chrześcijanina. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 12. W. 1980 s. 437-522.
47. Duchowość chrześcijańska i jej podstawy w świetle teologii posoborowej. W: *W nurcie zagadnień posoborowych.* Red. B. BEJZE. T. 14. W. 1981 s. 7-223.
48. Artykuły w: *Katolicyzm A-Z.* Red. Z. PAWLAK. P. 1982: Asceza, s. 18-20; 49. Powołanie, s. 314-315; 50. Radość, s. 324-325.

51. Św. Franciszek i słowo Boże. [Kazanie]. W: *Franciszkową drogą*. Opr. J. R. BAR. W. 1982 s. 188-190.

52. Trzy imiona człowieka. [Kazanie]. W: *Franciszkową drogą*. Opr. J. R. BAR. W. 1982 s. 181-185.

53. Ubóstwo św. Franciszka. W: *Franciszkową drogą*. Opr. J. R. BAR. W. 1982 s. 68-77.

54. Chrześcijaństwo żywe. W. 1985 Akad. Teol. Katol. 8⁰ ss. 276.

55. Franciszek z Asyżu. I. Życie i działalność. W: *Enc. katol.* T. 5. Lubl. 1989 szp. 426-427.

56. Słońce człowieczego rodu. Duchowa sylwetka św. Franciszka z Asyżu. W. 1989 8⁰ ss. 260.

57. Tota Pulchra. [16 kazań o Matce Bożej]. Łagiewniki 1963 4⁰ ss. 59. Mps. Bibl. Sem. Duch. Franc. w Łagiewnikach, sygn. III 2124.

58. Tłum.: L. ANTOINE: Odczytanie św. Franciszka z Asyżu. 1966 4⁰ ss. 83. Mps. Bibl. Sem. Duch. Franc. w Łagiewnikach.

II.

BAR J. R.: Żynel Apoloniusz Franciszek. W: *Słow. pol. pisarzy franc.*, s. 558-559, tamże literatura. –Ponadto: Śp. o. Apoloniusz Franciszek Żynel. *Wiad. Prow. M. B. Niepok. OO. Franc.* R. 29: 1987 nr 1 s. 35-36.

Ks. Józef Mandziuk

INDEKSY

A. AKADEMICKIE UCZELNIE KATOLICKIE

1. KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI

Blachnicki Franciszek 1921-1987
Bober Andrzej 1918-1986
Brzozowski Mieczysław 1933-1991
Cyrklaff Ryszard 1933-1992
Danielski Wojciech 1935-1985
Gryglewicz Feliks 1909-1991
Hemperek Piotr 1931-1992
Kondziela Joachim Jan 1932-1992
Krupa Ludwik Andrzej 1910-1992
Kuś Jan 1920-1989
Lisowski Marian Piotr 1919-1991
Łach Stanisław 1909-1983
Majka Józef 1918-1993
Majkowski Józef 1915-1987
Pałka Paweł 1904-1992
Poręba Piotr 1908-1991
Rechowicz Marian 1910-1983
Rybczyk Józef 1912-1983
Schenk Wacław 1913-1982
Słomkowski Antoni 1900-1982
Smoleń Władysław 1914-1988
Starnawski Zbigniew 1920-1993
Szymusiak Jan Maria 1920-1987
Witek Stanisław 1924-1987
Wójcik Walenty 1914-1990
Zielasko Rudolf 1919-1987

2. AKADEMIA TEOLOGII KATOLICKIEJ W WARSZAWIE

Abramek Rufin Józef 1937-1990
Bogacki Henryk 1924-1993
Jakubiec Czesław 1909-1993
Krupa Ludwik Andrzej 1910-1992
Laskowski Jerzy 1937-1993
Majkowski Józef 1915-1987
Michalski Marian 1918-1987
Molski Marceli 1914-1990
Myśków Józef 1927-1988
Pasierb Janusz Stanisław 1929-1993
Rosłon Józef Wiesław 1926-1993
Różycki Ignacy 1911-1983
Subera Ignacy 1907-1982
Sztafrowski Edward 1929-1992
Urban Wincenty 1911-1983
Wawrzyniak Franciszek 1909-1986
Wyczawski Hieronim Eugeniusz 1918-1993
Wysocki Jan 1921-1988
Zapłata Feliks 1914-1982

3. PAPIESKA AKADEMIA TEOLOGICZNA W KRAKOWIE

Baciński Antoni 1917-1987
Bizuń Stanisław 1907-1991
Florkowski Eugeniusz 1902-1989
Michalski Marian 1918-1987
Różycki Ignacy 1911-1983
Smereka Władysław 1907-1983
Szwagrzyk Tadeusz Stanisław 1923-1993
Walicki Jan 1920-1988

4. PAPIESKI WYDZIAŁ TEOLOGICZNY W POZNANIU

Finke Marian 1906-1986
Kotlarski Alfred Józef 1919-1993
Peter Michał 1922-1982
Rumiński Stanisław 1929-1984
Tomaszkiewicz Stefan Ludwik 1917-1992
Walczewski Ignacy 1906-1986
Wawrzyniak Franciszek 1909-1986

5. PAPIESKI WYDZIAŁ TEOLOGICZNY W WARSZAWIE SEKCJA "BOBOLANUM"

Bieda Ignacy 1913-1986
Bober Andrzej 1917-1986
Bogacki Henryk 1924-1993
Bulanda Edward Józef 1902-1992
Cholewiński Alfred 1936-1988
Haratym Edward 1917-1992
Kotyła Norbert Józef 1941-1984
Laskowski Jerzy 1937-1993
Majkowski Józef 1915-1987
Szymusiak Jan Maria 1920-1987
Żurawski Marian Aleksander 1923-1988

6. PAPIESKI WYDZIAŁ TEOLOGICZNY WE WROCŁAWIU

Dębski Jan Gwalbert 1925-1989
Krupa Ludwik Andrzej 1910-1992
Majka Józef 1918-1993
Michalec Julian 1922-1988
Urban Wincenty 1911-1983

7. PAPIESKI UNIWERSYTET GREGORIAŃSKI W RZYMIE

Kotyła Norbert Józef 1941-1984
Siwek Paweł 1893-1986
Zieliński Bronisław 1911-1991

8. PAPIESKI INSTYTUT BIBLIJNY W RZYMIE

Cholewiński Alfred 1936-1988

B. ARCHIDIECEZJE I DIECEZJE
(Stan sprzed 1992 r.)

ARCHIDIECEZJA W BIAŁYMSTOKU

Bujonek Józef 1918-1984
Kisiel Edward 1918-1993
Kułak Kazimierz 1896-1989
Meysztowicz Walerian 1893-1982
Paprocki Tadeusz 1927-1989
Paszkiewicz Mieczysław 1900-1987
Potocki Cezary 1935-1990

DIECEZJA PELPLIŃSKA

Cyrklaff Ryszard 1933-1992
Dąbrowski Kazimierz 1908-1987
Gramza-Gracz Alfons Antoni 1895-1985
Groszkowski Alfons 1915-1993
Kosecki Bolesław 1917-1987
Labuda Zygmunt 1935-1988
Pasierb Janusz Stanisław 1929-1993
Penar Tadeusz 1936-1988
Preis Wacław 1909-1990
Sychta Bernard 1907-1982
Szynkiewicz Bogusław 1959-1991
Świnka Jerzy 1927-1993
Wirkus Bernard 1955-1983
Znamieniecki Franciszek 1918-1989

DIECEZJA CZĘSTOCHOWSKA

Bareła Stefan 1916-1984
Chłąd Stanisław 1946-1993
Gryglewicz Feliks 1909-1991
Magott Brunon 1907-1987
Sobczyk Władysław 1920-1985
Szwagrzyk Tadeusz Stanisław 1923-1992
Walicki Jan 1920-1988

DIECEZJA W DROHICZYNIE N/BUGIEM

Tararuj Tadeusz 1919-1987
Zieja Jan 1897-1991

DIECEZJA GDAŃSKA

Grucza Franciszek 1911-1993
Kaczmarek Lech 1909-1984

ARCHIDIECEZJA GNIEŹNIEŃSKA

Bolz Bogdan 1913-1993
Kłoniecki Fenicjan 1909-1990
Słomkowski Antoni 1900-1982

DIECEZJA GORZOWSKA

Pluta Wilhelm 1910-1986

DIECEZJA KATOWICKA

Bańka Józef 1910-1983
Bednorz Herbert 1909-1989
Bista Stanisław 1929-1985
Blachnicki Franciszek 1921-1987
Gawor Józef 1907-1981
Gwóźdź Hilary Tomasz 1903-1984
Jasiński Walerian Józef 1904-1981
Kondziela Joachim 1932-1992
Kurpaś Józef 1913-1992
Marklowski Konrad 1912-1990
Maroń Franciszek 1904-1984
Piecha Henryk 1946-1993
Pluta Jerzy Jan 1932-1993
Smandzich Józef Wiktor 1911-1993
Szweda Konrad 1912-1988
Szurlej Jan Kanty 1914-1982
Zielasko Rudolf 1919-1987
Żebrok Franciszek 1921-1985

DIECEZJA KIELECKA

Gurda Jan 1920-1993
Kuc Leszek 1927-1986
Łydka Władysław 1931-1989
Piwoński Henryk 1925-1991
Piwowarczyk Wojciech 1902-1992
Rybczyk Józef 1912-1983
Sztafrowski Edward 1929-1990
Wójcik Władysław 1932-1983
Wróbel Tomasz 1908-1985

ARCHIDIECEZJA KRAKOWSKA

Figura Franciszek 1920-1986
Florkowski Eugeniusz 1902-1989
Kosowski Stanisław 1912-1988
Kuś Jan 1920-1989
Langman Jerzy 1903-1982
Michalski Marian 1918-1987
Nanowski Janusz 1948-1985
Pietraszko Jan 1911-1988
Różycki Ignacy 1911-1983
Smereka Władysław 1907-1983

DIECEZJA LUBELSKA

Bochyński Mieczysław 1944-1988
Brzozowski Mieczysław 1933-1991
Czuk Adam Feliks 1909-1989
Hemperek Piotr 1931-1992
Ilcewicz Edmund 1924-1981
Młynarczyk Stefan Stanisław 1915-1982
Pałka Paweł 1904-1992
Starnawski Zbigniew 1920-1993
Wach Roman 1956-1990

ARCHIDIECEZJA W LUBACZOWIE

Bizuń Stanisław 1907-1991
Lohr Mikołaj 1913-1992
Myśków Józef 1927-1988
Rechowicz Marian 1910-1983
Rubin Władysław 1917-1990
Smereka Władysław 1907-1983
Szurlej Jan Kanty 1914-1982

DIECEZJA OLSZTYŃSKA

Lohr Mikołaj 1913-1992
Myśków Józef 1927-1988
Obłąk Jan 1913-1993
Pniewski Zenon 1951-1988
Poręba Piotr 1908-1991
Wirszyłło Jerzy 1901-1990
Wojtukiewicz Józef 1901-1989

DIECEZJA OPOLSKA

Gaworski Kazimierz 1911-1993
Gumol Kazimierz 1907-1992
Mazak Stanisław 1906-1988
Schenk Wacław 1913-1982
Wycisk Wacław 1912-1984

DIECEZJA PŁOCKA

Batogowski Marian 1916-1982
Bońkowski Stanisław 1930-1988
Celmerowski Władysław 1914-1981
Gąsiorowski Konrad Zbigniew 1914-1982
Góralski Józef 1900-1992
Grabowski Lech Roman 1906-1993
Jezusek Wacław 1896-1982
Molski Marceli 1914-1990
Piechna Zdzisław Konstanty 1909-1984
Sikorski Bogdan Marian 1920-1988
Wyczałkowski Seweryn 1905-1986

DIECEZJA PODLASKA (SIEDLECKA)

Fręchowicz Tadeusz 1906-1986
Mościcki Zygmunt 1913-1988

ARCHIDIECEZJA POZNAŃSKA

Etter Tadeusz 1911-1984
Finke Marian 1906-1986
Jezierski Stanisław 1913-1990
Kotlarski Alfred Józef 1919-1993
Mniejżyński Władysław 1906-1983
Peter Michał 1922-1982
Rumiński Stanisław 1929-1984
Subera Ignacy 1907-1982
Tomaszkiewicz Stefan Ludwik 1917-1992
Walczewski Ignacy Dominik 1906-1986
Wawrzyniak Franciszek 1909-1986
Winkler Edmund Alfons 1907-1986
Woźny Aleksander 1910-1983

DIECEZJA PRZEMYSKA

Ataman Julian 1906-1989
Bełch Józef 1909-1993
Bełch Stanisław Franciszek 1904-1989
Bialic Dominik 1912-1987
Fila Bronisław 1922-1985
Gwoździcki Władysław 1900-1988
Jakiel Stanisław 1910-1983
Jastrzębski Michał 1902-1993
Rąb Jan 1919-1989

DIECEZJA SANDOMIERSKO-RADOMSKA

Gołębiowski Piotr 1902-1980
Koceniak Jan 1913-1984
Legięć Stanisław 1911-1982
Pastuszka Józef 1897-1989
Popiel Marcin 1904-1991
Wójcik Walenty 1914-1990

DIECEZJA TARNOWSKA

Ablewicz Jerzy Karol 1919-1990
Brudz Józef 1912-1985
Gnutek Wawrzyniec 1901-1982
Łach Stanisław 1906-1983
Macheta Kazimierz 1944-1990
Majka Józef 1918-1993
Poręba Piotr 1908-1991
Smoleń Władysław 1914-1988
Sroka Stanisław 1905-1982
Śliwa Paweł 1921-1989
Witek Jan 1942-1981
Witek Stanisław 1924-1987
Wojtusiak Edward 1905-1983
Wójtowicz Stanisław 1912-1984

ARCHIDIECEZJA WARSZAWSKA

Danielski Wojciech 1935-1985
Jakubiec Czesław 1909-1993
Wieteska Józef 1899-1991
Wysocki Jan Wojciech 1921-1988

DIECEZJA WŁOCŁAWSKA

Jóźwiak Franciszek 1931-1988
Kazimierczak Jerzy Marian 1936-1982
Przybyła Alfons 1925-1991
Rzeszewski Marian 1911-1982
Zaręba Jan 1910-1986
Żelazek Józef Tadeusz 1910-1989

ARCHIDIECEZJA WROCŁAWSKA

Bełch Józef 1909-1993
Ćwięczek Ginter Antoni 1910-1985
Dębicki Ewaryst 1900-1981
Dębski Jan Gwalbert 1925-1989
Fedyk Kazimierz 1934-1984
Iwańciów Adolf 1910-1990
Majka Józef 1918-1993
Michalec Julian 1922-1988
Milewski Michał 1902-1981
Mrówka Piotr 1914-1981
Nieużyła Paweł 1915-1989
Urban Wincenty 1911-1983

C. ZAKONY I ZGROMADZENIA ZAKONNE

BENEDYKTYNI

Korwin-Krasiński Cyryl 1905-1992

Michałowski Dominik 1912-1987

BERNARDYNI

Grudziński Kajetan Jan 1916-1986
Kędzierski Fidelis Edward 1904-1983
Krupa Ludwik Andrzej 1910-1992
Łuszczki Łucjan 1910-1991
Migdał Bogumił Stanisław 1913-1989
Niewiadomy Sylwester Józef 1910-1987
Seroka Emil Józef 1910-1989
Wyczawski Hieronim Eugeniusz 1918-1993

DOMINIKANIE

Kasznica Krzysztof Andrzej 1923-1993
Kostecki Romuald
Maćkowiak Sadok Wacław 1901-1991
Madura Fabian Roman 1892-1989
Paździor Władysław Leszek Stanisław 1928-1982

FILIPINI

Jaromin Henryk 1932-1985

FRANCISZKANIE KONWENTUALNI

Bernatek Ludomir Jan 1917-1990
Bogaczewicz Faustyn Franciszek 1902-1984
Fryszkiewicz Melchior Julian 1909-1983
Glinka Aleksander Stanisław 1908-1987
Jaśkiewicz Witalis Jan 1899-1986
Kubit Anzelm Franciszek 1893-1987
Lisowski Marian Piotr 1919-1991
Mirochna Mieczysław Antoni 1908-1989
Pawłowicz Bruno Zenon 1942-1987
Rosłon Józef Wiesław Leon 1929-1993
Rosenbaiger Samuel Kazimierz 1898-1984
Spaliński Cyprian Zenon 1932-1984
Wierdak Jerzy Ignacy 1899-1989
Zmarz Wojciech Antoni 1907-1990
Zwiercan Antoni Stanisław 1912-1986
Żynel Apoloniusz Franciszek 1914-1987

FRANCISZKANIE ŚLĄSCY

Frankiewicz Edward 1905-1990

JEZUICI

Bednarz Mieczysław 1917-1993
Białek Czesław 1920-1984
Bieda Ignacy 1913-1986
Bober Andrzej 1917-1986
Bogacki Henryk 1924-1993
Bulanda Edward Józef 1902-1992
Cholewiński Alfred 1936-1988
Drzymała Kazimierz 1905-1990
Haratym Edward 1917-1992
Kotyła Norbert Józef 1941-1984
Laskowski Jerzy 1937-1993
Łaś Józef 1907-1990
Majkowski Józef 1915-1987
Natoński Bronisław 1914-1989
Nawrocki Stanisław 1915-1986
Siwek Paweł 1893-1986
Szymański Stanisław 1918-1982
Szymusiak Jan Maria 1920-1987
Zieliński Bronisław 1911-1991
Żurowski Marian Aleksander 1923-1988

KAPUCYNI

Dudak Roman Piotr Krescenty 1927-1991
Dziuba (Dzióba) Michał Franciszek Archanioł 1936-1991
Gadacz Jan Ludwik Kornel 1916-1985
Grabski Czesław Ryszard 1910-1987
Jastrzębski Adam Ambroży 1915-1985
Kochański Józef Jan Paweł 1924-1987
Komosiński Zdzisław Marian Alfons 1929-1986
Kubrak Ludwik Maurycy Maria 1937-1987
Malinowski Antoni Paweł 1913-1988
Nestorowski Józef Florian 1912-1988
Nienałtowski Henryk Rafał 1912-1993
Paluch Karol Piotr 1913-1992
Stawiński Wiktor Albert 1909-1991
Szymański Stefan Albin 1911-1991

KARMELICI BOSI

Furmanik Jerzy 1929-1990
Kowalówka Józef 1913-1990
Trzeciak Władysław 1906-1982

KARMELICI TRZEWICZKOWI

Urbański Albert Zenon 1911-1985
Żuk Serapion Piotr 1911-1988

MARIANIE

Jakimowicz Bolesław Alojzy 1912-1989
Okoński Włodzimierz 1918-1986

MISJONARZE

Baciński Antoni 1917-1987
Bracha Franciszek 1909-1988
Chorzęba Michał 1926-1993
Dogiel Gerard 1915-1992
Krauze Ignacy 1896-1984
Kurtyka Paweł 1891-1986
Pałka Jan 1901-1987
Sarwa Konrad 1920-1987
Stark Marian 1906-1984
Zalewski Jan 1908-1987
Ziebura Franciszek 1897-1987

PALLOTYNI

Forycki Leon 1908-1991
Gliński Tadeusz 1933-1993
Hassa Alojzy 1912-1982
Parzyszek Kazimierz 1937-1983

PASJONIŚCI

Stolarczyk Michał Stanisław 1916-1981

PAULINI

Abramek Rufin Józef 1937-1990
Lorenc Gabriel Nazarewicz 1940-1991
Szafraniec Kazimierz Sykstus 1921-1982

PIJARZY

Buba Jan Innocenty 1909-1984

REDEMPTORYŚCI

Czapliński Witold 1906-1993
Hołda Kazimierz 1907-1987
Kaczewski Teodor 1899-1989
Wójcik Stanisław 1907-1985

REFORMACI

Grajewski Maurycy 1915-1993
Klukowski Konstanty Rajmund 1915-1984
Malak Henryk Maria 1912-1987
Pasiecznik Modest Jan 1923-1991
Stec Kazimierz Józef 1901-1985
Zaremba Teodor Antoni 1916-1982

SALEZJANIE

Halagiera Stanisław 1913-1984
Jacewicz Wiktor 1909-1985
Kamiński Wiktor 1911-1986
Kosiński Stanisław 1923-1991
Pruś Stefan 1918-1987
Słomka Artur 1909-1991
Wilk Józef 1935-1992
Zaleski Wincenty 1913-1983

WERBIŚCI

Zapłata Feliks 1914-1982

ZMARTWYCHWSTAŃCY

Ilicki Jan 1928-1992
Mix Jan Stanisław 1900-1988
Szreder Feliks 1914-1989

D. POZA GRANICAMI POLSKI

Anglia

Bełch Stanisław Franciszek 1904-1989
Jakimowicz Bolesław Alojzy 1912-1989
Okoński Włodzimierz 1918-1986

Argentyna

Łuszczki Łucjan 1910-1991

Austria

Zielasko Rudolf 1919-1987

Brazylia

Jakimowicz Bolesław Alojzy 1912-1989
Krause Ignacy 1896-1984
Pałka Jan 1901-1987
Stawiński Wiktor 1909-1991

Chiny

Krause Ignacy 1896-1984
Kurtyka Paweł 1891-1986
Maćkowiak Sadok Wacław 1901-1991

Francja

Kosecki Bolesław 1917-1987
Pałka Jan 1901-1987
Ziebura Franciszek 1897-1987

Japonia

Mirochna Mieczysław Antoni 1908-1989
Rosenbaiger Samuel Kazimierz 1898-1981

Niemcy

Korwin-Krasiński Cyryl 1905-1992
Malak Henryk Maria 1912-1987

Stany Zjednoczone

Fryszkiewicz Melchior Julian 1909-1983
Grajewski Maurycy Jan 1915-1993
Iwicki Jan 1928-1992
Jasiński Walerian Józef 1904-1981
Klukowski Konstanty Rajmund 1915-1984
Kurtyka Paweł 1891-1986
Lorenc Gabriel Nazariusz 1940-1991
Malak Henryk Maria 1912-1987
Mix Jan Stanisław 1900-1988
Nienałtowski Henryk Rafał 1912-1993
Parzyszek Kazimierz 1937-1983
Seroka Emil Józef 1910-1989
Słomka Artur 1909-1991
Stec Kazimierz Józef 1901-1985
Zaremba Teodor Antoni 1916-1982

Węgry

Natoński Bronisław 1914-1989

Włochy

Cholewiński Alfred 1936-1988
Jakimowicz Bolesław Alojzy 1912-1989
Jaśkiewicz Witalis Jan 1899-1986
Kotyła Norbert Józef 1941-1984
Langman Jerzy 1903-1982
Meysztowicz Walerian 1893-1982
Mix Jan Stanisław 1900-1988
Rubin Władysław 1917-1990
Siwek Paweł 1893-1986
Winkler Edmund Adolf 1907-1986
Zieliński Bronisław 1911-1991